Google

BIBL. NAZ.
Vitt. Emanuele III
RACCOLTA
VILLAROSA
A
35
NAPOLI

Digitized by Google

605148 Rac. Vill. H. 35

ODOARDO FARNESIO
PLACENTIÆ, PARMÆ, &c.
DVCI SERENISSIMO.

Ioannes Baptiſta Gargiareus
F. P.

HVmanitatem præclariſſimum eſſe Principis decus, & legum fatentur arcana, & ratio ipſa anima legis liquidò teſtatur. Regnant enim per Deum Principes è ſacræ ſcripturæ oraculo, ad quem proximè accedunt ſi lenes, ſi benefici, ſi faciles exiſtant. Per hanc præcellentiſſimam dotem in ipſis Dei Opt. imitatio ſeruatur, neque iniuria: Humanitas ſiquidem ab homine, homo à ſimilitudine (ὅμοιος, gręco idiomate ſimilem ſonat) nuncupatur; quem Deus ad imaginem, ac ſimilitudinem ſuam creauit tamquam è diuino Sanctiſſimæ Triadis prototypo depromptum exemplar. Quin, vt Humanitatis encomia magis commendaret, Humanam ſibi naturam aſſumpſit, humaniter viuere delicias exiſtimauit ſuas, in quo omnipotentia Creatoris mirificè eluxit. Humanitas eſt ſalutare Principis amuletum, tutiſſimum vitæ præſidium, quo popularem ſibi beneuolentiam aucupatur, amicorum fouet ſtudia, inimicorum monſtra, ſiue lateant in inſidijs, ſiue in propatulo prodere audeant ſuauiſſimè proſternit. Hoc animaduertère Farneſiani Heroes, Maiores tui Sereniſſime Odoarde, quibus non imitator, ſed victor præluxiſti: cuius egregia animi decora parem neſciunt, cuius res pręclarè geſtę, cuius gloria ſuperiorem patiuntur neminem. Quem non alliciant, quem non ad ſe trahant tot, ac tanta lenitatis exem-

Digitized by Google

pla? Equidem dum me innumera, dum maxima tua erga me merita perluſtro, tot me beneficiorum cumulis obrutum ſentio, vt erubeſcere perpetuò cogar, à Martiali monitus:

Dedecus eſt ſemper ſumere, nilq; dare,

Hiſce ego conſcientiæ ſtimulis permotus non potui non ex induſtria mea fructus aliquos decerpere, quos ad te, tamquam ad alterum Artaxerxem benigniſſimum Regem, vilia quæq; ſereno vultu reſpicientem, offerrem audacter, ea fretus humanitate, qua cæteros, & excipere, & conſolari ſoles. Prodeunt antè conſpectum tuum comitatis, & beneficentiæ plenum conſiliariæ meæ lucubrationes, veluti veteris, ac deuotæ ſeruitutis obſides, non ignaræ te Principem quidem bonis benigniſſimum, improbis verò formidoloſum eſſe, ſperantes, fore vt tanto ſuffultæ patrocinio ab iniquis gloriolæ meæ detractoribus facilè vindicentur. Memineris interim, meos hoſce labores, qui primum fęlici benignitatis tuæ rore conſperſi, in tua iſta ditione radices agere cęperunt, & Bononiæ incrementa paulatim ſumpſere, ad te tandem quaſi ad propriam altricem ſua ſpontè reuerti, quos ſi fouere non deſtiteris, in maiorem fortaſſis procedente tempore Celſitudinis tuę gloriam redundabunt. Deo O. M. fortunatiſſimum te nobis Principem, ac cœleſtibus donis cumulatiſſimum reddat.

LECTORI.

HAbes noua Conſilia, ſi Auctorem reſpicis; vetera, ſi vnde deprompta ſint perpendas; è veterum nempe monimentis: Vtinam non inutilia videantur, quæ ad vtilitatem communem lucubrata ſunt. Lucernam certè olent. Adhibe, ſi placet, in conſilium conſilia mea. Caue ne maledico carpas dente, neuè tenebras offundere conare labori meo, nedum alienam denigrare famam ſtudes, ipſemet fuligine caliginoſa obrutus, candorem amittas tuum. Ouinam indue pellem non vulpinam: niſi tibi profuero, profuiſſe certè volui, voluntatem, ac ſtudium meum æqui, boniquè conſule. Secus dum ſeuerus cenſor mihi fueris, ingrati ipſe animi cenſura non carebis.

AD SERENISSIMVM

ODOARDVM FARNESIVM

Placentiæ, & Parmæ, &c. Ducem.

In dedicatione primi Libri Conſiliorum Perilluſtris, & Excellentiſs. D. Ioannis Baptiſta Gargiarei Iuris Conſulti Bonon.

ELEGIACVM CARMEN

Hippolyti Balzani Bononienſis.

O Qui Gallorum pandis, qui mira ſacrorum,
Italicoq; tenes iam tua ſceptra ſolo,
LILIA cæruleo flauum mutata colorem,
Auctaq; tergemino germine ſigna geris,
ODO geſta tuis, noſtris, & finibus ARDE,
ARDE clara facis lumina clarus ODO.
ODO, parua tuis, noſtris, & finibus ARDE
Fama foret; celebrem noſcit vterque polus.
Tu prior è cunctis Ducibus de nomine Magnus
FARNESIÆ Prolis germina odora facis.
Priſca patrum ſileant Populis iam nota tuorum
Bella, & purpureo qui valuere Choro,
Qui Sedem Petri tenuit, Quo Felſina gaudet,
Ingentem Statuam conſtituiſſe memor.
LILIA quæ Carolus priſcis in fœdera noſtris
Donauit, Paulus fœdere iunxit auis.
LILIA quæ innumeros forti domuere Tyrannos.
Imperioſa diu ſceptra tulere manu.
LILIA quæ volucrum nido Regina parauit,
Et fouet in proprio LILIA grata ſinu.
Tu velut extincta, & primo rediuiua decori
Reddis, vbiq; tuus pullulat iſte decor.
LILIA vt Horrentes ſpinas conuallibus inter
Tollunt obſcuris germina odora ſuis,
LILIFERO campi quin, & ſparguntur odore,
Floribus hæc regnant, ſceptraq; geſtat odor.
Si quis ad hæc dextram, ferrumue inuerterit audax
Non erit impunis quin riget vnda genas.
Et compreſſa tamen magna cum laude reſurgunt;
Cœlica nam tumidis ſunt medicina malis.
Hinc tua geſta nitent, hinc virtus inclyta fulget,
Æmulus æthereo manat odoris odor.

Sub-

Digitized by Google

Subditus intactum per te conſeruat honorem,
  Te lucro auerſum geſtit habere Ducem.
Magnanimus, Clemens es, Iuſtus, & Integer, Ardens
  Belliger, Intrepidus, Munificuſq; Vigil.
Non proprias horret flammas, non propria roſtra,
  Vt rediuiuat, alat, ſe populantur Aues.
Hæc geminata tuis præſtans, & Cœlica virtus
  Te genus, & proauos iam ſuperare facit.
Tu ſapiens, patiens fortunæ negligis ictus.
  Et Belli, & Pacis cuncta ſerena facis.
Aurum flamma probat, floreſq; probantur odore,
  Pullus, & Altiſoni ſole probatur Auis.
Hæ tibi ſunt igitur laudes, flos, pullus, & aurum
  Terrigeni meritò diceris eſſe Iouis.
Plaudite iam cuncti, renouato plaudite Marti,
  Inuictas potuit qui ſuperare manus.
Laudibus hiſce licet calamum retinere fluentem;
  Nam Cereri, & Baccho munera ferre foret,
Parma docet Studio, redocet Placentia celſo
  Conſilio, & procerum fida corona virûm.
Vocibus vnanimes reſonent dilectus, & hoſtis
  Digna foret capiti ſacra corona tuo.
LILIA Placentas inter depaſtus ad auras
  Annos Gargiareus bis quater iſte fuit.
Hæc Conſulta dicans, (Hæc laudis carmina ſacrans
  Cognitus) haud Domino, ſeruus vterque ſuo.
Suſcipe Clementi Princeps celſiſſime vultu.
  Quæ pariunt ſignis parua Liguſtra tuis,
Etſi condignos ſeruus non reddit honores,
  Tu Dominus ſupplè, qua pietate ſoles.
Noſtra Artaxerxes qualis nec deſpice vota
  Exiguum grandi munus habere licet.
ODO diu Æternum, viuas victurus in æuum
  ARDE, ac Empyreo ſint tibi ſceptra choro.

IN

IN LAVDEM LILIORVM

Pro bonis auſpicijs Sereniſs. Ducis, & Auctoris.

Eiuſdem.

LILIA grande decus, cuncti Faſtigia mundi,
Per vos facta ſalus, LILIA grande decus.
Grande decus ſummi per vos Regnator olympi.
Eſt Infans factus, LILIA grande decus.
LILIA Virgineum per vos Regina trophæum
Grande decus ſuperi eſt, LILIA facta chori.
LILIA tripudient, Cœlum, tellusq; triumphent,
Nam hæc (FIAT) gignunt, hiſq; ſuperba ruunt.
Ad Stygia ecce fugant ſcelerum Faſtigia faſtus
Grande ſcelus. (FIAT) LILIA grande decus.
LILIA diuino ſic, ſic firmata vigore,
Vt ſtatuant noſtro munera tanta ſolo.
Hæc vbi FARNESIVS conuertat Magnus in hoſtes
FIAT ouans, faſtus præmia digna luant.
His vbi Gargiareus præclarum legibus addit
Lumen, FIAT ouans, exuperetq; pares.
Gloria Victori gemino faſtigia fiant
LILIA grande decus. Faſtibus atra lues.
O vos Fœlices geritis qui talia ſigna,
Participes ſuperi conuenit eſſe chori.

IN LAVDEM AVCTORIS;

Eiuſdem.

QValis in apricis tenui ſtudioſa ſuſurro
Collibus, & campis parua vagatur apis
Florida prata videns florenti tempore Veris
Nectareos flores depopulare ſolet.
Ordine mirifico paruas componere ſedes,
Flauenti vt cera, ſedula ritè queat.
Dulcia mella gerens, vigiliq; intenta labori,
Impleat ambroſijs lignea vaſa fauis.
Nec fruſtratur opus, virtus virtutibus exit
Innumeros morbos ſternere mella ſolent.
Huic tamen atque hyeme, ac permultis ſedibus anni
Eſt labor infeſtus, noctis amica quies.
Hanc igitur cupiens ſolito de more ſtudentum
Gargiareus noſter vincere, victor adeſt.

Luce

Luciferas nigris nunquam diſtinguit ab horis,
Æmulus eſt ſomno, nec labor oſſa premit.
Non Venerem, Bacchum, luxus, non ocia curat,
Sic labor, & ſomnus victus vterque cadit.
Surgere cœleſtes, terreſtri lumine flammas
Extinctas ſolita nititur arte vagus.
Palma, lapis, fomes, ferrum, cum ſulphure flamma
Ecce fugant noctem, ſurgit & vna dies.
Nonne hic prudenti ſtudium populante ſuſurro
Sedulus ingenij florida rura colit?
Vaſaq; multiuagæ mentis cum ſedibus implet
Legali cera conſtruit atque fauos?
Legiferum & calami, atramenta, papyrus abundè
Dant tibi mel medicum iudiciale forum?
Perge age grande decus legum, lux, fama parentum
Legales cunctos, vt ſuperare queas.

AD LECTOREM.

Eiuſdem.

FElſina Baptiſtam genuit ſtudioſa Ioannem,
Quo ſtudij columem, luxq; decuſq; foret.
Huic legum Arcanos aperire volumine ſenſus
Ingenio, & calamo prodiga ritè dedit.
Gargianicæ gentis ſectanti ſtemma parentum,
Afflictis curas demere cura fuit.
Hunc ſectare miſer grauiores vincere cauſas
Noctiuagi, & cupiens munera blanda Dei;
Illius hæc vigilum vitæ eſt pars prima laborum
Ter deno, & primo tradita curriculo,
Quos igitur clemens aluit Placentia fœtus,
Grata tibi Lector Felſina parturijt.
Hinc roſa pulchra nitet, redolentia lilia ſurgunt,
Hinc legalis habes dulcia mella faui.
Quiſquis ſume roſas, & lilia, deſere ſpinas,
Pungenti ſiquidem propria ſpina nocet.
Vt ſapiens fias, linguam compeſce loquacem,
Erroris ſiquid videris, æquus ades.
Suſtineas, faueas, naturæ eſt fallere certum.
Artibus atque magis, tu quoque falle, & age.

Eiuſdem.

NE renuas Lector parui nunc parua laboris
Munera, nam Paruus paruula ferre ſolet.
Hæc tibi, quæ leges, Muſæ quæ munera ſacrant
Paruula, ſæpè legens, munera magna facis.

DE

DE PRIMO LIBRO CONSILIORVM

Ioannis Baptiſtæ Gargiarei I. C. Bonon.

Ad Sereniſs. Placentiæ, & Parmæ, &c. Ducem dicato.

ODE.

Incerti Auctoris.

SVmmota noſtro climate, Cœlitum
 Aſtræa Ciuis, diſcute Nubium
  Obſcura, dudum quæ ſerenos
   Vela tibi occuluere vultus.

Rurſus paternas, arbitra gentium,
 Viſura ſedes, labere non tuo
  Aſtræa Cœlo; ſat gementes
   Vincla, viden? patimur morarum.

Dignare terras, hoſpitium vetus,
 Habere Virgo, nec niueos time,
  Cadaueroſas inter auras
   Criminis, obtenebrare mores.

Laſciuientis frena licentiæ
 Effracta, legum ſanctaq; dogmata,
  Quæ te nocentes detulere
   Aſtra ſuper populos peroſam,

Reponet Orbi, docta volumina
 Qui ſub volenti Gargiareus iubet
  Stridere prælo; clarus inter
   Gargiareus Sophiæ Magiſtros.

Ac forte collum ſi dare legibus
 Superba ceruix negligat, ilicet
  Parere cogetur tremiſcens
   Farneſij gladio Gradiui.

Te maximorum plectra notant Patrum
 Maior, volucrem fulmineam potens
  Vrgere, ſignet vt negata
   Iura rubris, Odoarde, pennis.

AD EXCELLENTISS. IO. BAPTISTAM GARGIAREVM,

De primo Conſiliorum Volumine

ODOARDO FARNESIO

Placentiæ, Parmæq; Duci dicato.

Franciſci Bignardi.

Lilia quis placida viruit tibi fronte volumen
Lactea ſunt folio mella fouentq; ſinu.
Conſilij Liber hic, toti qui conſulat Orbi:
Lacte nutritq; docet, melle placetq; ſapit.
Vndiq; GARZAREE, excelſo tibi ſtipite florent
Lilia, liligeris quæue ferantur agris.
Non vernat candore fides, gremio aurea ſeges
Conſilij floret; par ab vtrumq; decus.
Sed FARNESIACA ſtupeas ne lilia in vmbra,
Tempore vtroq; fidem hæc vmbra fauere poteſt.
Quid miramur adhuc? manibus date lilia plenis,
Floribus hiſce fides, Conſiliumq; viget.

AD LILIA FARNESIANA, ET GARGIAREA

Alluſio.

Nicola Vbaldini.

ANnus vt in viridi pubeſcit fronde nouatus,
GARGIAREI florens quàm benè prodit opus!
Prodit, & armigeram iuſſum contendere PARMAM,
AVREA committit LILIA CAERVLEIS;
His vel vt æterno diſcant innixa virere
Vere, vel hæc tantæ protegat vmbra DOMVS:
GARGIAREI aut diſcas, tractans, ODOARDE, volumen,
CONSILIA (o mirum) CANDIDA FLORE pari.

Del

Del Sig. Nicolò Turchi Zoppi.

All'Autore.

VEggio, Signor, da fortunati auguri
Preſagirſi le glorie al nome voſtro;
Veggio ſegnar con glorioſo inchioſtro
D'Oblio gli ſcherni à ſecoli futuri.
Da la PARMA irrigati i GIGLI puri
Crebbero in ſeno à l'oro, in grembo à l'oſtro;
E per creſcer ſtupore al ſecol noſtro
A gli alberghi d'Aſtrea fur ſiepi, e muri.
Per prender qualità, forſe, da loro
I voſtri GIGLI in sù le ſteſſe riue
Di ſuprema virtù crebber frà l'oro.
Viuranno e queſti, e quelli. il Ciel preſcriue
Frammiſchiarli di Fama al caſto Alloro
Intrecciarli di Pace à l'alte Vliue.

Del Sig. Giacomo Dardi.

ESca omai di conſigli ampio volume
Ad illuſtrar con viue leggi il Mondo,
Hor che l'ingegno tuo vaſto, e profondo
Hà de la ſaggia Dea propitio il Nume.
L'Ignoranza, non più, folle, preſume
Scurar virtù col nuuoloſo pondo,
Che de' tuoi fogli il lampeggiar facondo
Le tarpe col fulgor l'inuide piume.
E perche fonda con beata ſorte
Al tuo nome immortal baſe coſtante,
T'apre il ſaper d'eternità le porte.
Così di fede, e di candore, Amante,
Vedrotti ad onta de l'età, di Morte,
Al Ciel d'Aſtrea rinouellato Atlante.

Del Sig. Fabio Guidotti.

S'allude all'età dell'Autore dell'Opera.

TRentadue volte incanutito il corno
L'orrido Inuerno à la ſtagione hauea;
Quando ſuo Conſiglier la ſaggia Dea
Ti publicò del Mondo al Cinto intorno.
E perche dei tu de l'Inuidia à ſcorno
Inalzarti à quel Ciel, che Fama bea;
Ceder ti vuol la propria ſede Aſtrea,
E vien teco ſouente à far ſoggiorno.
Fonda ella in te le ſue ſperanze, e vuole,
Che à te s'inchini il ſuo facondo regno,
E che tu ſia del ſuo bel Cielo il Sole.
Ch'altro di te ſuo ſucceſſor più degno
Non trouò nel partir da queſta mole,
Che tu poni al ſaper l'vltimo ſegno.

INDEX

Digitized by Google

INDEX
RERVM, AC VERBORVM,
Quæ in hoc primo Conſiliorum Libro continentur.

A

ABDICATIO, vide Cedens.
ABHOMINABILES, vide Annona.
ABIECTVS, vide Teſtis.
AB INTESTATO, vide Fideicommiſſum mater, Teſtatus, Cautio, Mulier, Clauſula, Lex, Gloſa, Conditio.
ABLATIVI abſoluti conditionem important. conſil.33. num.57. fol.103.
ABRASIO reddit ſuſpectum librum, & tollit ipſi probationem. conſ.84. num.6. fol.203.
ABSENS, vide Verbum, Confeſſio, Liber, Alimenta maritus.
ABSOLVTIO à iuramento, quando non ſit neceſſaria. conſ.12. num.24. fol.47.
Abſolutio, excommunicato illam petenti, eſt concedenda. conſ.43. num.1. fol.120.
Abſolutio nonniſi petenti datur. num.4.
Abſolutio eſt actus pœnitentialis. nu.13. fol.121.
Abſolui quis poteſt ab excommunicatione, non citata parte. num.14.
Abſolutus à pœna, non poteſt condemnari ciuiliter ad reſtitutioné rerum furtatarum. conſ.92. num.27. fol.228.
Vide Reus, Excommunicatio.
ABSVRDISSIMVM eſt à fide data recedere. conſ.10. num.36. fol.42.
Abſurdum eſt euitandum. conſ.45. num.80. fol.128.
Abſurdum eſt, quod quis antequam ius ſibi competat, velit tranſmittere hæreditatem alteri. conſ.60. num.9. fol.163.
ABVTI, vide Poſſeſſio.
ACCEPTATIO debet præcedere, vt actio competat illis, quorum fauore eſt facta ſtipulatio. conſ.2. num.13. fol.8.
Acceptatione facta literarum cambij, amplius non attenditur perſona mandantis. conſ.92. nu.14. fol.225.
Per acceptationem literarum cambij videtur exhibenti facta numeratio pecuniæ. num.16.
Vide Adiectis.
ACCESSORIVM ſtare non poteſt ſine ſuo principali. conſ.92. num.28. fol.228.
Vide Dos.
ACCLAMATIONES, quæ fiunt, furtum non probant. conſ.92. num.11. fol.227.
ACQVIESCERE, vide Poſſeſſio.
ACQVIRERE, vide Ius, Mulier, Res, Conditio, Filius, Maritus, Vxor, Lex.
ACTA, vide Sententia.
ACTIO, ſi nulla competit, inanis eſt oppoſitio. conſil.4. num.19. fol.21.
Actio perſonalis in cenſu conſtitui nõ poteſt. conſil.17. num.13. fol.61.
Actio negotiorum geſtorum competit ei, qui filiũ alimentauit pro alimentorum repetitione, quo in caſu duæ dantur limitationes. conſ.90. num.17. fol.220.
Actio pro legitima, ſi non præſcribitur niſi ſpacio 30. annorum, ergo nec pro eius fructibus. conſil.95. num.40. fol.241.
Actio ex teſtamento eſt actio perſonalis. nu.111. fol.244.
Actio recurrendi ad bona empta ex pecunia dotali eſt ſubſidiaria, & ceſſat, ſi mulieri ſit alio remedio conſultum. conſ.97. num.18. fol.263.
Actiones incompatibiles, & contrarias quis intentare non poteſt. conſ.2. num.21. fol.8.
Actiones teſtati, & inteſtati cumulari non poſſunt. num.23.
Actiones, an ineficaces remaneant, ſi per vnam, rei iudicatæ exceptio oriatur. num.24.
Actiones plures non dantur, vt cumulentur, ſed vt laxior actoribus ſit agendi facultas. num.25.
Actionum cumulatio, quando fieri poſſit. nu.22.
Actionum manutenendæ, & reintegrandæ cumulatio fieri non poteſt. conſ.98. nu.1. fol.274.
Vide Adiecti, Emptor, Conditionalia, Acceptatio, Milites, Obligatio, Alimenta, Famulus, Hæres, Fideicommiſſarius, Ceſſio, Agnatus, Spolium, Potentes, Dominium.
ACTIVA obligatio, & paſſiua non poſſunt concurrere in eadem perſona, & eadem diſpoſitione. conſ.100. num.80. fol.297.
ACTOR. Actore non probante reus abſoluitur, vbi ſecundum hanc regulam ſemper eſt pronunciandum. conſ.77. num.16. fol.189.
Vide Agens, Iudicium.
ACTVS neceſſarius non regulatur ſecundum formam actus voluntarij. conſ.47. nu.12. fol.133.
In actis veneteis, quis dicatur repertus. conſ.68. num.5. fol.173.
Vide Taciturnitas, Poſſeſſio, Citatio, Promiſſio, Clauſula, Contrauenire, Neceſſarius, Neceſſitas, Præſumptio, Abſolutio.
ACCVSARE debet virgo ſtuprata, non alij pro illa hoc facere poſſunt. conſ.59. num.40. fol.160.
Accuſationi quem conſenſiſſe, quando probetur. num.41.
Vide Teſtis, Inditium.
ADEPTIO, vide Poſſeſſio, Iudex.

I N D E X.

ADIECTIS ſolutioni actio non competit. conſil. 2. num. 1. fol. 7.

Adiectis ſolutioni actio non competit, non interueniente ſtipulatione, & ex poſt acceptatione, etiam ſi agatur fauore piæ cauſæ. num. 3. fol. 7.

Adiectis ſolutioni in rem ſuam, quando actio competat. num. 8. & num. 14.

Adiecti ſolutioni non habent actionem, habent tamen accipiendi facultatem. nu. 9. & n. 15. fol. 8.

Adiecti, an ad ſubſtantiam obligationis contractus adiecti dicantur, an vero ſolutioni. nu. 16.

Vide Iuramentum.

ADIMPLEMENTVM, vide Agens, Exceptio, Contractus, Implementum, Mora, Interpellatio, Emptor, Conditio.

ADITIO, vide Verba, Bona, Subſtitutio, Hæreditas.

ADMINICVLA, vide creditum.

ADMINISTRATOR ſalariatus, quas expenſas poſſit repetere. conſ. 92. num. 22. fol. 226.

Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem adminiſtrationis, & ad reliquorum reſtitutionem. conſ. 97. num. 43. fol. 264.

Adminiſtrator non poſſidet, ſed ille, cuius nomine adminiſtrat. conſ. 98. num. 93. fol. 278.

Vide Poſſeſſorium, Iuramentum, Tutor, Pecunia, Frater.

ADMISSVS, vide Tempus.

ADMONITIO, vide Dos.

ADVENTITIA, vide Pater, Executio, Bona.

ADVLTERIVM. Teſtis deponens in cauſa adulterij, debet dicere, ſe à pluribus audiuiſſe, & ex iſtis aliquos, etiam non interrogatus, nominare. conſ. 59. num. 23. fol. 159.

Vide Teſtis.

Adulterium, ſi per conciliationem fuit remiſſum, non amplius deduci poteſt agendo, ſeu excipiendo. num. 34.

Adulterium non probatur, etſi teſtes deponant vidiſſe iuuenem ſupra mulierem. conſ. 68. nu. 3. fol. 173.

Adulterium probatur præſumptionibus, & coniecturis, & quæ ſint coniecturæ, vide per totum conſ. remiſſiue. num. 4.

Vide Dos, Teſtis, Maritus, Filius.

ADVOCATI Romanæ Curiæ ſunt indefeſſi, veridici, & integerrimi. conſ. 72. num. 9. fol. 178.

Aduocati caueant, ne pro nimio intereſſe in manus diaboli incidant. conſ. 88. nu. 5. fol. 213.

Aduocati, & in iure ſcribentes excuſari debent ſi errant. conſ. 97. num. 14. fol. 262.

ADVOCATIONIS exercitium eſt nobile, ſed periculoſum. conſ. 88. num. 6. fol. 213.

Aduocato infirmo ſalarium debetur. conſil. 14. num. 16. fol. 53.

Vide Alimenta, Laudabile.

ADVOCATVS non tenetur ſuſcipere cauſam deſperatam. conſ. 88. num. 1. fol. 213.

Aduocatus poteſt petere ſibi aſſignari ſalarium. num. 2.

Aduocatus poteſt partem aduerſam defendere, ſi videt eam ex parte iuſtitiæ eſſe. num. 3.

Aduocatus veram iuſtitiam ſequi tenetur. num. 4.

ÆDES, vide Vſufructuarius.

ÆDIFICIVM non poteſt fieri ſuper muro, ad diuidendas curias deſtinato. conſ. 52. n. 46. fol. 146.

ÆDIFICANS iuxta prædium alicuius vrbanum, ſiue ruſticum, debet relinquere duos pedes diſtantes à parte Areæ vicini. conſ. 67. nu. 7. fol. 172.

Ædificare volens vicinus in ſuo ſolo, nullum interuallum relinquere tenetur. num. 9.

Ædificare in Eccleſia, armaq; aliorum, quorum eſt capella excidere, eſt maxima temeritas. conſil. 97. num. 27. fol. 263.

Vide Murus.

ÆQVALES in gradu, quando æquales ſint in ſuccedendo. conſ. 75. num. 3. fol. 182.

Æqualitas ſeruanda inter creditores, non tollit ius anteriorum. conſ. 2. num. 81. fol. 12.

ÆQVITAS paribus in cauſis, paria iura deſiderat. conſ. 5. num. 26. fol. 24.

Æquitas non patitur alteri præiudicium inferri. conſ. 97. num. 72. fol. 265.

ÆS alienum, funeriſq; impenſa primo loco ſunt de hæreditate deducen. conſ. 8. num. 1. fol. 36.

Æs alienum prius detrahitur. conſil. 95. num. 8. fol. 239.

ÆSTIMATIO. Si agatur, an quis ex contractu fuerit læſus, vel fuerit exceſſum in æſtimatione, attenditur tempus contractus, & ſub nu. 68. cum ſeqq. & conſ. 96. num. 59. fol. 255.

Æſtimatio conſideratur (ſi tractamus de actu conditionali) habito reſpectu ad tempus purificatæ conditionis, & ſub num. 69. in fine. & nu. 60.

In æſtimatione facienda Iudicis officio, ipſa creſcit, vel decreſcit ſecundum curſum temporis, ſecus ſi loquimur de æſtimatione facienda iure actionis. num. 62.

ÆSTIMVM, vide Poſſeſſio.

AFFECTVS, quando puniatur, ſi non ſequatur effectus. conſ. 58. num. 23. fol. 156.

AFFICTVS, vide Conductor.

AFFIRMATIVA, vide Conditio.

Afflict. deciſ. 308. *declaratur.* conſ. 44. nu. 3. fol. 122.

AGAT mecum, qui mecum contraxit. conſ. 2. nu. 18. fol. 8.

AGENS vti emptor, non poteſt obtinere vti ceſſionarius emptoris. conſ. 2. num. 26. fol. 8.

Agens actione depoſiti, ſi non probet depoſitum, ſed commodatum, debet condemnari. d. conſ. num. 27.

Agens vti talis, hoc debet probare. num. 28. fol. 9.

Agens vti actor tutoris, non poteſt obtinere vti procurator. num. 3.

Agens ante diem, tenetur ad duplicatas inducias, & reficere expenſas; ſed quid ſi fuerit à parte oppoſitum, ibi vide num. 54. fol. 10.

Agens pro adimplemento, debet prius probare ſe adimpleuiſſe. num. 64. fol. 11.

Agens, ordinem mortis debet probare, ſi in eo ſe fundat. conſ. 47. num. 51. fol. 135.

Agendi facultas ſublata videtur, ante conditionis euentum. conſ. 6. num. 49. fol. 30.

Agentes ex ſtatuto de incendijs loquente, quid pro-

Digitized by Google

probare debeant. conſil. 96. num. 55. fol. 254.
AGERE ante diem nemo poteſt. conſ.2.n.48.fol.10.
Agere ante diem, an quis poſſit in annuis præſtationibus. num.55.
Agere quis poteſt ante diem aliqua Principis, vel Reipublicæ neceſſitate vrgente. num.57.
Agere quis non poteſt ante purificatam conditionem. conſ.33. num.56. fol.103.
Agere volens contra aliquem, vti hæredem, debet perquirere, an ſit talis. conſ.44.nu.10.fol.122.
AGI ante diem poteſt, & pro annis futuris, ſi agitur de annuis redditibus. conſ.94. num.4. fol.230.
Agi ante diem, an poſſit in legatis annuis. conſ.97. num.49. fol.264.
Vide Nomine, Spolium.
AGNATVS, ad fideicommiſſum vti talis veniens, tenetur ſe eſſe talem qualem ſe dicit probare, etiam ſi à parte non apponatur, quia hoc eſt principium extrinſecum, ex quo oritur actio ſua. conſ.24. num.2. fol.79.
Agnatus prætendens fideicommiſſum, debet probare ſe eſſe ex eodem ſtipite, & colonello, & ſe eſſe legitime natum. num.5. fol.80.
Agnatus meus non dicitur proximior de contentiua, ſed de effectiua proximitate, vt dicitur de domo, & agnatione, etiam ſine dictione, *mea*; maximè ſi fideicommiſſum ſit pro deſcendentibus tantum relictum. num.12.
Agnatus probare non tenetur ſe proximiorem, quia habet præſumptionem pro ſe. n.37.fol.82.
AGNATI quando debeant probare conſanguinitatem in genere; maximè ſi fideicommiſſum ſit infinitum. conſ.24. num.16. fol.80.
Agnati, quando non omnes ſimul ſint admittendi, ſed ordine ſucceſſiuo. num.18. fol.81.
Agnati, non excedunt decimum gradum, etiam ſtantibus verbis, *perpetuo, & in infinitum*, nec fideicommiſſum nouum inducitur. num.26.
Agnati, quando cenſeantur vocati vnus poſt aliũ. conſ.36. num.4. fol.110.
AGNATIS, an ſufficiat probatio de parentella per tractatum, nominationem, & famam, an autem gradus ſit probandus. conſ.24. nu.17. fol.81.
Pro agnatis concluditur in agnatione probanda, niſi Teſtator conſideraſſet non agnationem abſolutè in omnibus gradibus, ſed in aliquibus tantum, & quid ſi Teſtator non habebat deſcendentes, ibi.num.47. fol.82.
AGNATIO probatur ex fama in antiquis, quæ ſolida eſſe debet, concuſſa, creſcens, non vaga, non leuis, nec contraria. conſ.24. num.31. fol.81.
Agnatio, an latiſſimè accipiatur, ita vt etiam ad eos extendatur, qui arma tantum portant, cognomenq; eiuſdem familiæ habent, an vero ad agnatos ſanguinis. num.34.
Agnatio de communi vſu loquendi ſolemus vocare agnationem, & domum, collaterales coniunctos ex maſculis. conſ.31. num.13. fol.94.
AGNATIONIS nominatio, vti qualitas debet probari ab agente. conſ.24. num.7. fol.80.
Agnationis probatio fit per inſtrumenta enunciantia deſcendentiam, & gradus, & an ipſa præiudicet extraneis, qui non interuenerunt in contractibus. num.27.
Agnationis probatio fit per teſtes, qui graues eſſe debent, aſſerentes ſe à ſuis antenatis audiuiſſe. num. 29.
Agnationis probatio fit ex tractatu. num.30.
In agnationis vocatione veniunt tranſuerſales. conſ.94. num.59. fol.233.
Agnationis verbum facit venire trãſuerſales, cum ipſi magis dicantur agnati, quam deſcendentes. conſ.94. num.74. fol.235.
Vide Subſtitutio, Familia, Verba, Arma, Inſignia, Cognomen.
AGNATIONE vocata, veniunt tranſuerſales. conſil.23. num.11. fol.74.
In agnatione probanda non ſufficit, quem de eodem cognomine eſſe, eademq; arma deferre. conſ.24. num.3. fol.79.
Agnatione probata, & proximitate, an agnatus ſe proximiorem probare aſtringatur. num. 36. fol. 82.
Agnatione vocata cum dictione, *mea*, tunc fit relatio ad perſonas teſtatoris. num.45.
Agnatione vocata de communi vſu veniunt, qui eadem arma, & inſignia portant, maximè attento Italiæ vſu. num.48.
AGNATIONEM probare non ſufficit prætendenti fideicommiſſum, niſi etiam probetur proximitas, & gradus, & cum quibus probationibus; contrarium num.14. cum diſtinctione. conſ.24. num.14. fol.80.
Agnationem, & domum, dum vocamus de communi vſu loquendi intelligimus de collateralibus, & quando onus probandi transferatur in aduerſarium. conſ.94. num.65. fol.234.
AGNITIO, vide Legitima.
AGGRESSOR præſumitur, qui in rixa magis percuſſus remanſit. conſ.53. num.1. fol.150.
Aggreſſor præſumitur, magis aſſociatus. num.2.
Aggreſſor præſumitur in rixa, qui rei illicitæ operam dedit. num.3.
Aggreſſor præſumitur, qui verba aggreſſi pro iniurijs habuit, & accepit. num.4.
Aggreſſor præſumitur ille, qui de ſui natura eſt rixoſus, & iracundus. num.5.
Aggreſſor ille præſumitur, qui ſuperior remanſit, & eſt magis fortis, & robuſtus. num.6.
AGGRESSVS non dicitur vulnerare aggreſſorem, ſi ad ſui neceſſariam deffenſam illud fecit. num.7.
Aggreſſus poteſt impune, ſe defendendo tamen, occidere aggreſſorem, non expectata, nec etiam aggreſſoris percuſſione. num.8.
AGGRESSVM, vel aggreſſorem, quem fuiſſe, ſi non conſtat, nemo erit puniendus, maximè ſi agitur de pœna corporali. num.9.
Vide Teſtis.
Alba quem non intellexit partis Aduocatus, qui non tota lege perſpecta iudicare voluit, declaratur ſub num.14. conſ.7. num.13. fol.35.
ALENS, ſi pauper ſit, tunc pietas ceſſat, & alimenta cenſentur præſtita, non alio animo niſi illa repetendi. conſ.95. num.138. fol.246.

INDEX.

ALERE, qui tenentur, ſunt etiam aſtricti ſubminiſtrare medicinas. conſ.67. num.4. fol.172.

ALENDI, & dotandi onus ſpectat ad proximiorem, conſ.8. num.13. fol.37.

*Alex. conſ.*127. *vol.*2. reprobatur. conſ.98. num.98. fol. 279.

Alexandri Scappij Placentię Epiſcopi laudes.conſil.29. num.1. fol.89.

Alexandri opinio impugnatur. conſ. 95. nu. 108. fol. 244.

Alexandrin. auctoritas reprobatur.conſ.12.nu.16. fol. 46.

ALIENATIO dicitur, locatio facta potentioribus. num.26. fol.145.

Alienatio dicitur facta in fraudem creditorum, ſi defunctus debitor ſciebat eius facultates non ſufficere. conſ.87. num.11. fol.211.

Vide Reciproca, Executores, Clauſula, Fideicommiſſum, Prohibitio, Vſufructuarius, Bona, Frater,

Alienatum pro ære alieno fideicommittentis, in caſu reſtitutionis deducitur. conſ. 52. num. 12. fol. 144.

ALIENVM vide Factum, Promittens,

ALIMENTA non debentur vxori infra annum luctus, ſi maritus illi quid annuum reliquit, & dotes ſuas in principio anni ipſa habuit. conſil.56. num.5. fol.153.

Alimenta quæ præſtantur alicui, operantur, quòd malè præſumatur de eo, qui dum alebat, obtinuit ab alito abſolutionem, & quietautiam, conſ.88. num.30. fol.216.

Alimenta filio à patre debentur. conſil.90.num.4. fol. 219.

Alimenta ab auo nepotibus præſtari debent.nu.5.

Alimenta filio non debentur præſtari, ſi filius habear, & ſibi victum aliũdè quærere poſſit, quod limita, num.8. & 10.

Vide Dos, Onus, Mater, Pater, Donatio, Vxor, Doctor, Induſtria, Hæres, Hypotheca, Filius, Mulier, Filia, Ciuitas, Annona, Medicamenta.

Alimenta præterita ſi officio iudicis debeantur, non repetuntur, num.11.

Alimenta præterita, ſi iure actionis debeantur, non repetuntur, & quando iure actionis, vel iudicis officio petantur, & debeantur, vide latè num. 12.

Alimenta ſi duo, vel plures concurrunt alendi, ille præfertur, cui iure actionis debentur. nu.13.

Alimenta, cautela datur aduocato ſuper alimentorum promiſſione, vt iure actionis peti poſſint, non iudicis officio, num.14. fol.220.

Alimenta filio non præſtantur à patre extra domum, quod limita niſi in domo eſſet nouerca, & alimenta non promiſſa reperirentur filio, vel alia iuſta cauſa, quia tunc ipſa etiam extra domum deberentur. num.15.

Alimenta præterita debentur, ſi filius vt ſe aleret debitum contraxit, vel fuit alimentatus, in quo caſu ei, qui alimenta ſubminiſtrauit, competit actio negotiorum geſtorum contra patrem, num. 16.

Alimenta præterita ſi iure actionis debentur, non conſideratur, an filius aliunde ſit alitus. nu.19.

Alimenta præterita non repetuntur, ſi debentur viuo patre, ſecus ſi ipſo mortuo. num. 20.

Alimenta. Notificatio non eſt neceſſaria, vt pater conſtituatur in mora pro alimentis præteritis. num. 24.

Alimenta, an in pecunia præſtentur, vel in re, vt putà vino, frumento, &c. vbi diſtinguendum, & ſubdiſtinguendum eſt. num.25.

Alimenta, quanta, & qualia eſſe debeant, & quæ conſiderentur in eorum taxatione. num. 26.

Alimenta præſtantur filio, qui ſine conſenſu patris vxorem duxit. num.28.

Alimenta connumerantur inter æs alienum. conſil.95. num.9. fol.239.

Alimenta de bonis maternis fauore filiorum primo loco ſunt deducenda. num.15.

Alimenta repetuntur ab eo, qui illa præſtauit, ſi reperiantur alij proximiores nutriti, reſpectu ſucceſſionis. num.140. fol.246.

Alimenta debent Nurui præſtari interim donec diſputatur de cauſa abſentiæ filij. conſ.96. num. 27. fol.252.

Alimenta filio debentur à patre, dum diſputatur cauſa ipſius receſſus. num.29.

ALIMENTARII induſtria non conſideratur in taxandis alimentis, ob fragilitatem. conſil. 92. num.1. fol.224.

ALIMENTORVM tranſactio fieri poteſt; quotieſcunq; quis non incideret in periculum famis, prout eſt in alimentis futuris. nu. 22. fol. 221.

Alimentorum appellatione, quæ veniant. num.27.

Alimentorum repetitio non datur, ſi ipſa præſtentur pietatis iure. conſ. 95. num. 136. fol. 246.

Alimentorum repetitio datur, & conceditur, ſi illa præſtita apparent non pietatis iure, ſed ab eo, qui nutriti erat negotiorum geſtor. nu.137.

ALIVD pro alio, inuito creditore, ſolui nequit per hæredem. conſ.28. num.1. fol.87.

Aliud pro alio non poteſt ſolui ab hærede, ſi ſoluendo ſit hæreditas. conſ.40. num.2. fol.116.

Aliud pro alio poteſt ſolui, ſi facta fuit diligens pecuniarum perquiſitio. conſil. 100. num. 8. fol. 293.

Vide Legatarius, Hæres.

AMBIGVA in iure noſtro non conſiderantur. conſ.4. num.18. fol.21.

Ambigua, & quæ poſſunt eſſe, & non eſſe, non conſiderantur in iure noſtro. conſ. 16. num. 9. fol. 56. & conſ. 98. num. 228. fol. 286. & conſil.100. num.25. fol.294.

Ambiguum. Super ambiguo, nullum lex fundamentum facit. conſ.6. num.103. fol.33.

Vide incertum.

AMICITIA ſimulata, proditionem operatur. conſ.71. num.7. fol.177.

Vide Teſtis, Proditor, Frumentum.

Amicitiæ exceptio eſt leuis in depoſitionibus teſtium. num.20.

AMICVS amico vult bonum. conſil. 50. num. 19. fol. 139.

AMI-

INDEX.

AMITA eſt in tertio gradu. conſ. 74. nu, 1. fol. 180. Vide Nepos.
AMOTVS, quando ſe habeat pro ſpoliato, quoad poſſeſſionem ciuilem. conſ. 98. num. 5. fol. 275.
AMOR nullus reperitur, qui maternum vincat. conſil. 96. num. 72. fol. 256.
AMPLIATIO non eſt facienda, niſi illorum fauore, quorum facta reperitur diſpoſitio. conſil. 23. num. 23. fol. 75.
ANCILLÆ vili, & infami non creditur. conſil. 59. num. 49. fol. 160.
ANDREAS Mulazzanus I. C. & Marchio laudatur. conſ. 2. num. 19. fol. 8.
ANGARIÆ non veniunt, etiam ſi conſtet de conceſſione perſonalium onerum. conſ. 82. nu. 25. fol. 198.
Vide Conceſſio, Baro.
ANIMA, vide Pia cauſa, Relictum, Legatum.
ANIMVS malus dignoſcitur ex verbis ſpropoſitatis, dictis poſt correctionem, maximè ſi non ſint de neceſſitate actus, de quo agitur. conſ. 53. nu. 10. fol. 150.
Animus malus talis præſumitur, qualia facta ſequuntur. conſ. 97. num. 113. fol. 268.
Vide Dolus.
ANNALIA, vide Interdictum.
ANNIVERSARIA, vide Fideicommiſſum, Miſſa.
ANNONÆ penuria ſi eſt, & pauperes non poſſint iuſto pretio emere, Princeps poteſt alimoniam viliſſimo taxare pretio. conſ. 46. nu. 9. fol. 130.
Annonam recuſantes vendere populo efficiuntur odioſi, & abhominabiles. num. 14.
Vide Peccant, Principes, Frumentum.
ANTERIOR, data hypothecæ validitate poſteriori eſt præferendus. conſ. 2. num. 75. fol. 12.
Anterior in forte, eſt anterior in fructibus. nu. 96. fol. 13.
Anterior in rebus venditis, an ſit ipſarum venditor, habita fide de pretio. conſ. 97. num. 108. fol. 267.
Anteriores, quod præferantur poſterioribus, infiniti Doctores dicunt. num. 77. fol. 12.
ANTERIORITAS prodeſt, ncdum agẽdo, ſed etiam excipiendo, & replicando. num. 76. fol. 12.
Anterioritas, an habeat locum etiam circa expenſas factas. num. 98. fol. 13.
Anterioritas conſideratur, etiam reſpectu diei, horæ, ac momenti. conſ. 10. num. 10. fol. 40.
Anterioritati eſt maxima conſideratio habenda, vt primo ſit ſatisfaciendum anterioribus, & poſt illos poſterioribus, & Iudex ſuper hoc precipuam curam adhibere tenetur, alias ſententia diceretur nulla. conſ. 10. num. 13. fol. 40.
Vide Solutio, Prior, Dominium, Debitor, Sententia, Hypotheca, Nouerca, Ceſſiones, Reſeruatio, Poſſeſſio, Vxor, Mulier, Iudex.
ANTIANI Bononiæ poſſunt delinquentes in carceres detrudere, & auctor habuit in facto, dum fuit Antianus. conſ. 85. num. 8. fol. 205.
ANTIFACTVM, vide Mulier.
ANTIQVITAS, vide Poſſeſſio, Inſtrumentum.
ANNVA, vide agere, Cenſus.
ANVLVS ſponſalitius datus ſponſæ, ſi erat alienus, poteſt per dominum vendicari; ſed hæredes ſponſi tenentur vxori, ſi non de euictione, ſaltem actione de dolo ad pretium illius. conſil. 87. num. 3. fol. 210.
Anulus ſponſalitius, ſi eſt proprius viri, tunc ſi vxori detur per maritum, efficitur ipſius vxoris, amplia etiam reſpectu anuli quotidiani. num. 4.
ANNVS, vide Inſtrumẽtum, Legatum, agi, Locatio.
APPELLATIO etiam ab exceſſu in exequendo non admittitur in obligationibus in forma Cameræ, ſeu depoſiti. conſ. 5. num. 20. fol. 24.
Vide Sententia, Tribuni.
APPELLATIONE familiæ, & domus in fideicommiſſis veniunt tranſuerſales. conſ. 94. num. 40. fol. 232.
Vide Nepos, Filius, Marta.
AQVA ſi naſcitur in meo, illius dominium habeo. conſ. 15. num. 5. fol. 54.
Aqua ſi per meum diſcurrit, mea eſt, & ſub nu. 9. verſ. hinc dicit. num. 6.
Aqua ſolo cedit. num. 8.
Aqua ſi oritur in prædio tuo, potes mihi impedire, quia illam beneficio prædij tui habeo. conſil. 97. num. 123. fol. 268.
Aqua, quæ in fundo tuo naſcitur, diuerti poteſt impunè etiam inuitis dominis prædiorum inferiorum. num. 124.
Aqua illius eſſe dicitur, in cuius fundo originem habet. num. 125.
Aquæ ius quis habere non dicitur, niſi in parte occupata. conſ. 15. num. 10. fol. 54.
Aquæ curſus, quando poſſit impediri. num. 15.
Aquæ naſcentes ſunt dominorum fundi, etiam ſi per mille annos eas ipſi iure facultatis ad inferiora loca diſcurrere permiſiſſent. conſil. 97. num. 122. fol. 268.
Aquam poſſidere dicitur, qui bona, vbi eſt aqua poſſidet. conſ. 15. num. 7. fol. 54.
AQVILIANÆ ſtipulationis operationes in renunciationibus. conſ. 21. num. 41. fol. 69.
ARATORII, vide Boues.
ARBOR poſita propè confinia, dicitur communis. conſ. 92. num. 9. fol. 225.
Vide Vſufructuarius.
AREA, vide Debetur, Edificans.
ARGENTVM, vide Legatum, Hæres.
ARCHIVIVM, vide Libri.
Arena, & alij contra Clericos tenentes, reprobantur. conſ. 3. num. 10. fol. 17.
Aretin. in c. cum cauſam. de prob. reprobatur. conſil. 87. num. 13. fol. 211.
ARGVMENTVM de matrimonio ſpirituali, ad corporale valet, à pariq; procedunt. conſil. 29. num. 11. fol. 89.
Argumentum valet de contractu ad vltimas voluntates. conſ. 96. num. 67. fol. 256.
Vide Fideicommiſſum.
ARMA quem portare non ſufficit, & inſignia, pro admiſſione ad fideicommiſſum, niſi alia probentur. conſ. 24. num. 15. fol. 80.

Arma

Arma qui portant, & nomen domus, quando Teſtatoris diſpoſitio nobilitatẽ reſpicit, aut aliam qualitatem, tunc domus appellatione veniunt. num.39. fol.82.

Arma, & cognomen portantes, etſi non ſint agnati, veniunt appellatione illorum de domo, vbi differentia ſuper hoc adducitur. num.42.

Arma, qui portant, & inſignia, de communi vſu loquendi, & conſuetudine admittuntur ad bona, etſi non probent ſe eſſe agnatos. nu.43.

Arma, & ſigna fuerunt inuenta ad cognoſcendas familias, & ad agnationes diſtinguẽdas. nu.50.

Vide Onus, Agnatio, Domus, Cognomen.

ARTICVLI, vide Teſtes.

ASCENDENTES non habent facultatem, bona deſcendentium diſſipare, etſi diſſipant, ipſis omne id, quod dilapidarunt reſtituere tenentur. conſil.34. num.13. fol.107.

Aſcendentes, vide præmortuus. conſ.47. num.43. fol.134.

Vide Legitima.

Aſcendentium nulla inter maternos, ſeu paternos eſt differentia in ſuccedendo deſcendentibus, & quoad legitimam eis debitam. conſ.95. nu.1. fol.239.

Vide Præmortuus.

ASSENSVS, vide Baro.

ASSERTIO parochi multum facit ſuper matrimonio contracto. conſ.22. num.5. fol.178.

Aſſertio, ſi à Notario emanauerit, an ei credatur. conſ.95. num.150. fol.247.

Aſſertionibus tranſigentium, ſi crederetur facilè partes poſſent litem fingere, & ſuper conficta lite tranſigendo legem eludere. num.151.

Vide Tranſactio, Filiatio.

ASSISTENTIA, vide Poſſeſſio.

ASSOCIATVS, vide Aggreſſor, Teſtis.

ATTENTATA, in primis, & ante omnia veniunt reuocanda. conſ.15. num.4. fol.53.

Vide Poſſeſſio.

AVARITIA, vide Mulier.

AVARVS, quilibet præſumitur. conſil.94. num.17. fol.231.

AVCTOR duas obtinuit ab Illuſtriſſimo Bonon. Senatu habilitationes. conſ.4. num.1. fol.19.

AVCTORITAS, vide Cenſus.

AVFVGERE, vide Famulus, Fuga.

AVGMENTVM, vide Milites.

AVIDA, vide Mulier.

AVVS maternus non habet pupillum in poteſtate. conſ.2. num.31. fol.9.

Auus tenetur dotare neptes. conſil. 90. num. 39. fol.221.

Vide Expenſa, hypotheca, Creditor.

AVIA materna appellatione parentum continetur. conſ.95. num.4. fol.239.

Auia materna eſt loco matris, & eſt in ſecundo gradu. num.5.

Auiæ maternæ à filio excluſæ debetur legitima. conſ.95. num.2. fol.239.

B

BALDVS declaratur. conſ.14. num. 2. fol.25.

Baldus in auth. niſi rogati, C. ad trebel. declaratur. conſ.29. num.14. fol.90.

BANNITVS ad bona reſtitutus, quomodo teneatur erga creditores ſuos. conſ.97. nu.114. fol.268.

Bannitus ad bona reſtitutus, ſicuti non recuperat iam alienata à fiſco, ita etiam nec ius creditorum iam per non contradictionem ipſorum extinctum, reuiuiſcere debet. num.116.

Vide Creditor.

Barbat. conſ. 27. *lib.* 2. reprobatur. conſ.68. nu.2. fol. 173.

BARO non poteſt angariare in perpetuum vaſſallos ad præſtationem operarum ſine Regis, ſeu Principis aſſenſu, etiam ſubditis volentibus; amplia etiam ad temporales, niſi priuilegio, præſcriptione, vel longa conſuetudine conſ. 82. nu.46. fol. 199.

Bartolus. reprobatur, cum ſequacibus circa opinionem ibi relatam, dicentibus iuramentum in donatione, de qua agitur appoſitum, eſſe contra bonos mores. conſ.14. num.6. fol.52.

Bellon. auctoritas reprobatur. conſ. 12. num. 16. fol. 46.

BELLVM formale quale dicatur. conſ. 96. num. 80. fol. 256.

Paria ſunt actuale bellum, & ſola belli ſuſpicio, vt conductori fiat penſionis remiſſio, & ſub nu. 92. & 95. num.85. fol.257.

Bellum, & pax ſunt relatiuè oppoſita. num.88.

Belli, & timoris ipſius æquales ſunt operationes, & ſtatutum in vno, dicitur ſtatutum, & in altero. num.95.

Bello peior eſt, timor ipſe belli. num.83. fol.257.

Bello potius accedit, quam paci, tempus, quo de bello dubitatur. num.87.

Vide Mors, Timor, Paria, Pax conductor.

BENEDICTIO, vide Frumentum.

BENEFICIATVS, vide Peſtis, Clericus.

BENEFICIVM, vide Hæres.

BESTIA, vide Plebs.

BIRRVARIIS non creditur propter intereſſe, quod habent, & propter infamiam. conſ.59. num.19. fol. 159.

Birruarijs non creditur, etiam ſi aliter veritas haberi non poſſet. num.21.

Vide Satellites.

BLADA, vide Furmentum.

BONA mariti ſunt hypothecata, & obligata pro dotis reſtitutione. conſ.1. num.21. fol.4.

Bona in commiſſum incidiſſe non poteſt prætendi, ſi ceſſet dolus, & fraus illa cõducentis. conſ.32. num.2. fol.96.

Bona aduentitia filio ſpectant, & pro patris debito non poſſunt capi, nec alienari. conſ.44. nu.11. fol. 122.

Bona extradotalia, dotis priuilegium non habent. conſ.51. num.7. fol.140.

Bona

Bona in bonis eſſe, ex loci expreſſione probatur, ex qua poteſt Iudex iuſtè credere, illa fuiſſe de bonis. conſ.95. num.91. fol.244.

Bona fuiſſe Teſtatoris probatur ex libris æſtimi, ſi tamen non agatur de probando dominio. num. 95.

Bona poſt aditionem dicuntur hæredis adeuntis. num.141. fol.246.

Vide Verba, Permuratio, Commiſſum, Statutum.

BONAVENTVRA Baſchius Prætor Ciuitatis Buxeti, fuit vir qualificatus. conſ.50.nu.1. fol.138.

BONIS in extradotalibus non proceditur, prout in dotalibus. conſ.77. num.37. fol.190.

BONITAS, vide Hæres.

BONVM, non malum præſumendum eſt. conſil. 79. num.10. fol.193.

Vide Amicus.

BONVS quandoq; dormitat Homerus. conſil. 98. num.188. fol.283.

Bonus vir accipitur pro homine honeſto, bonæq; conſcientiæ. conſ.99. num.3. fol.288.

Bonus quilibet præſumitur, niſi contrarium probetur. conſ.50. nu.2. & conſ.65. nu.5. fol.169.

BOVES aratorij de prædio amouendi non ſunt ab hærede in præiudicium vſufructuarij. conſ. 73. num.7. fol.179.

Vide Mutuans.

BVLLA vocat rem fructiferam, quæ dat fructus, non autem eam, quæ poſſet aliquo temporis ſpacio, & cum expenſis fructus dare. conſil. 17. nu. 11. fol. 61.

Bulla Pij V. de cenſibus eſt ſeruanda in omnibus locis, & regionibus. num.16.

Bulla Pij V. vult re, in totum, vel pro parte perempta, cenſum extingui, & dum diſcuſſio pendet executio impeditur. conſ.18. nu.1. fol.62.

Bulla Pij V. comprebendit tantùm ſpurios, non autem narurales. conſ.99. num.48. fol.290.

Bullæ Pij V. verba exponuntur in §.poſtremo, quę conſiderant rem, non prout eſt proprietas, ſed prout eſt fructifera. conſ.17. num.10. fol.61.

C

CADVCITAS, vide Hæres, Inſtitutio.

CADVCVM, vide Teſtamentum, Subſtitutio.

CALAMITATES, vide Mortales.

CALCVLVS, vide Error.

CALCVLVS erroneus non nocet, etiam ſi latæ ſint duæ ſententiæ. conſ.88. num.37. fol.216.

Calculi error non præſumitur, niſi probetur. n.28.

Calculi error, quandocunque poteſt allegari, non obſtante quauis promiſſione in contrarium facta, etiam, quòd ralis error tranſijſſet in ſtipulationem. num.34.

Calculis ſtatur, ſi de hoc ſit tranſactum. num. 27.

Calculatoribus electis de partium conſenſu, eſt ſtandum, eorumq; calculationes fidem faciunt. num.23. fol.215.

Calculatores, ſi vna ſumma conueniant, fidem faciunt, & præiudicant. num.25. fol.216.

Calculatio propter errorem, ſemper retractari poteſt. num.32.

Calculo facto, aliud non remaner, niſi quòd condemnatio fiat ad reliquorum reſtitutionem. conſ.97. num.45. fol.264.

CAMBIVM, vide Litteræ, acceptario, Scribens.

CAMERALIS obligatio, vide Probatio, Tertius, Appellatio.

CAMINVS, vide Capa.

CAMINVM in muro denotat dominium muri. conſil.52. num.61. fol.147.

CANDOR ſucceſſionis non datur in legitimato per ſubſequens matrimonium. conſil. 95. num. 68. fol. 243.

CANONES ſacri legibus ſæcularibus vtuntur in temporalibus. conſ.33. num.13. fol.100.

CANTONES, vide Feneſtra.

CAPA camini perforans totum murum, oſtendit murum eſſe illius, à cuius parte eſt capa. conſil.52. num.40. fol.146.

Capa, vide Communio.

CAPELLA, vide Ædificare.

CAPELLANIA delata conſanguineis defertur illi, qui prius fuit Sacerdos. conſ.16.nu.12. fol.56.

CAPIENTES, vide Ligna.

CAPITALE, vide Cenſus.

CAPTIOSA, vide renunciatio.

CAPTVRA ad capturam in cauſa ſtupri deueniri non poteſt, niſi præcedanr indiria, & aliqualis informatio. conſ.58. num.28. fol.156.

CARCER, vide Innocentia, Antiani.

CARO, vide Fœmina.

Carpan.ad Stat.Mediol. p.2. cap.495. & 496. declaratur. conſ.93. num.12. fol.227.

CASATA, vide Familia, Statutum, Maſculinitas.

CASVS, ſi præter ſeriem eſt teſtamenti, quæ de mente dicuntur, non habent locum, etiam data maiori diſponendi ratione. conſ.6. nu.39. fol.19.

Caſus fortuitus tutori non imputatur. conſil. 56. num.47. fol.254.

Caſus, ſi clarus eſt, nulla poteſt oriri obligatio. conſ.100. num.86. fol.298.

Caſus, vide Iuramentum, Diuerſitas.

Caſus fortuiti, vide Conductor, Peſtis.

CAVILLATIO, vide Ruſticus, Teſtis, Verba.

CAVPONES, vide Hoſpites.

CAVSA in ſpecie reſtringit dictum in genere. conſil. 21. num.12. fol.68.

Cauſa finalis illa dicitur, ob quam aliquid particulariter conceditur, quæ ſi deficeret diſponens non feciſſet. conſ.74. num.10. fol.180.

Cauſa dicitur facta communis poſt citationem. conſ.92. num.7. fol.225.

Cauſa finalis, vide Conditio, Dictio, Inſtitutio, Error, Donatio, Renunciatio.

Cauſa, vide Quietatio, Renunciatio, Obligatio, Vtilitas.

Cauſa pia, vide Dos.

Cauſæ cognitio, primò requirit citationem partis; ſecundò vt iura, & rationes partium audiantur; tertiò iudiciarij ordinis obſeruationem. conſ.97. num.84. fol.266.

CAVTELAM proponit auctor aduocato, ad fauorem vxoris, ad ſecunda vota tranſeuntis. conſil.33. num.16. fol. 100.
Cautela in contractu faciendo à ſubdito extra ſtatum cum forenſe à Notario conſideranda, &c, vide conſ.39. num.4. fol.115.
Cautela datur filio, vt pecunias mutuo accipiat, ſi prętcrita aliméta repetere deſiderat.conſ.90. num.18. fol.220.
Cautela, vide Alimenta,
CAVTIO, quando faciat non ſuperſederi in cauſa, conſ.2. num.117. fol.14.
Cautio non admittitur, ſi ex inſtrumentis conſtet de iure tertij. num.119. fol.15.
Cautio mutiana in manibus heredum ab inteſtato præſtari debet ceſſantibus ſubſtitutis, & cohæredibus, & num.82. conſ.33. num.23. fol.101,
Cautio mutiana eſt præſtanda, ſiue conditio ſit affirmatiua, ſiue negatiua; maximè quando conditio habet implicitam negatiuam, num.68. fol. 104.
Cautio mutiana, quando ſit præſtanda venientibus ab inteſtato, & num.82. num.69.
Cautio, vide Mulier, Excommunicatus, Statutum, Læſio, Executio.
CEDENS nō poteſt plus iuris in ceſſionarium transferre, quam ipſe habeat. conſ.11. nu.5. fol.43.
Cedens, per ceſſionem, cenſetur à ſe abdicaſſe omne ius. conſ.96. num.11. fol.251.
Cedens poſt ceſſionem poteſt ceſſionario præiudicare, num.19. fol.252.
Cedenti nulla remanet agendi facultas. num. 14. fol. 251,
Cedere non poſſumus, quod non habemus. num.7.
Cedere, eſt quaſi diſcedere, & alium eius loco ponere. conſ.96. num.12. fol.251.
CÆLVM, vide Diues.
CENSVS non poteſt fundari ſuper proprietate tantum. conſ.17. num.5. fol.61.
Cenſus non poſſet ſubſtineri, ſi fructus non ſufficerent, licet proprietas excederet valorem ipſius. num.3. fol.61.
Cenſus extinguitur ad nutam fructuum, non proprietatis. num.4.
Cenſus debetur ob fructum rei, ſuper qua cenſus eſt conſtitutus. num.5.
Cenſus annui debentur principaliter de per ſe, non acceſſoriè ad capitale. num.6.
Cenſus totaliter extinguitur, re ſemel in fructifera reddita, licet ipſa poſſet expenſis modicis refici, vt fructus redderet. num.7.
Cenſus fructuum parte extincta, extinguitur, & ipſe cenſus ad ratam, & ſub num.22. verſ.in reliquis, & ſub num.fi. verſ.ideo, num.8.
Cenſus eſt in obligatione, ratione fructuum; amplia etiam, ſi non natura, ſed accidenti, & facto Principis res redderetur infructuoſa. num. 22. fol. 62.
Cenſus diminuitur, bonis diminutis. conſil. 18, num.5. fol.63.
Cenſus non arguit dominium, ſed ſimplicem auctoritatem. num.7,
In cenſu, non conſideratur capitale, ſed quod fructus reddat. conſ.17. num.9. fol.61.
In cenſu, res non emitur, ſed ius exigendi quantitatem fructuum, ideo fructus tantum attenduntur. num.50.
In cenſu, ſi res non conſideraretur vti ſeparata à fructibus, ille non eſſet cenſus, ſed mutuum. num. 21,
In cenſu, incertitudo terrarum an vitiet. conſ.52. num.81. fol.148.
Cenſus non tenet, ſi numeratio pecuniarum non interuenit. conſ.52. num.80. fol.148.
Cenſum, qui accipit, fundi poſſeſſor, nec Dominus dicitur. conſ.17. num.17. fol.61.
Cenſum, qui imponit, non cenſetur rem cenſuatam vendere. num.18.
Vide Reſtitutio, Actio, Res, Fructus, Executio, Emptor, Domus, Debitor, Poſſeſſio.
CERTITVDO attenditur penes originem, & principium. conſ.96. num.65. fol.255.
CESSIO nihil operatur, ſi non apparet de iure cedentis. conſ.11. num.8. fol.43.
Ceſſio nimis feſtinanter facta, eſt ſuſpecta. conſ.87. num.5. fol.211.
Ceſſio dicitur ſimulata, ſi cedens, rei ceſſæ adhuc in poſſeſſione remaneat, num.7.
Ceſſio, vide Potentes, Simulata, Repetere, Dominium, Creditor.
CESSIONARII non poſſunt plus iuris habere, quam habeant cedentes. conſ.11. num.6. fol.43.
In ceſſionarium tranſeunt omnia iura, & actiones ad rem competentia. conſ.96. num.13. fol.251.
Ceſſionarius, vide Agens.
CESSIONES iurium, & anterioritatum ſunt neceſſariæ, vt quis dicatur in illis ſubintratus. conſil.10. num.38. fol.42.
CHARITAS incipit à ſe ipſo. conſil. 82. num. 12. fol. 198.
CHIRVRGIA, vide Mulier.
CHRISTIANVS debet potius condonare, quam proximi ſui errata detegere. num.13.
CHRISTOPHORVS de Arcellis Co. & Aduocatus Placentinus laudatur. conſ.97. num.2. fol.262.
CHRISTVS, vide Præmium.
CIBARIA, & victum ſubminiſtrare tenetur ille, qui facere promiſit. conſ.84. num.8. fol.203.
Cibaria, vide Executio, Obligatus.
CIRCVITVS non euitantur, quando ſunt cum aliquo effectu. conſ.30. num.25. fol.93.
CIRCVNSTANTIÆ, vide Verbum.
*Cyriac. controu.*314. declaratur. conſ. 94. num.36. fol. 232.
CITATIO, quando ſit neceſſaria. conſ. 97. num. 85. fol. 266.
Citatio eſt neceſſaria, antequam quis ſua poſſeſſione priuetur. conſ.98. num.74. fol.277.
Citatio, vide Teſtes, Præceptum, Iudex, Creditor, Prædones, Poſſeſſores, Spolium, Permittens, Abſolutio, Cauſæ, Agnitio, Periti, Cauſa, Commiſſio, Tertius.
Citationis ommiſſio vitiat actum, & eſt inſanabilis, num. 86.

CITA-

CITAVIT Deus Adam, quando peccauit, ne ipſe indefenſus periret. num.87.
CIVES tenentur frumenta emere pro modo facultatum, ſi à Republica prouiſiones ſint eorum fauore factæ. conſ.46. num.26. fol.130.
Ciues, & incolæ, etſi non indigeant, ſi frumentum conſeruari non poſſit, tenentur emere iuxta vires patrimonij. num.31.
Ciues, vide Frumentum, Milites, Clericus.
CIVILIS, vide Poſſeſſio.
Ciuiliter, vide Falſum.
CIVIS quis eſſe non deſinit, ſi onera non ſubeat, poteſt tamen cogi ad ſoluendum. conſ. 8. nu. 19. fol. 37.
CIVITAS ſine alimentis viuere nequit. conſ.46. nu.5. fol. 129.
Ciuitas, vide Statutum.
Ciuitatis honor conſiſtit in hoc, quòd ſcilicet homines non mendicent, & habeant vnde ſe ſuſtentare poſſint. conſ.45. num.17. fol.125.
Ciuitatis finis eſt bene viuere. conſil. 46. num. 1. fol. 129.
CIVIVM cura qualis eſſe debeat. conſil.46. num.45. fol. 131.
CLANDESTINVM, vide Matrimonium, Parochus, Poſſeſſio, Conſequentia.
CLAVES, vide Poſſeſſio.
CLVSAM in ſuo quis facere poteſt. conſ.15. num.13. fol. 54.
CLAVSVLA, vide Spolium, Cautela, Legatum, Subſtitutio, Vocati, Princeps.
Clauſula, *& cætera*, quid operetur. conſ.5. num.7. fol. 7.
Per clauſulam, *ſola facti veritate inſpecta*, non cenſentur remiſſa ſubſtantialia iuditij, ſed tantum ſolemnia. num.125. fol.15.
Clauſula, *ſi quid exequendum exequatur*, operatur, quòd ſententia debet executioni demandari in ea parte, in qua eſt iuſta. conſ.5. nu.21. fol.54.
Clauſula, *ſi quid exequendum exequatur*, intelligitur prout de iure. num.22.
Per clauſulam, *ſi quid exequendum exequatur*, ſuſpenditur executio ſententiæ, donec de ipſius iniuſtitia cognoſcatur. num.24.
Clauſula, *prius factis computis*, non impedit executionem, quoad liquida. num.23.
Clauſula, *ſyncera, & immaculatæ fidei*, habet eandem vim, ac ſi eſſet verum iuramentum pro validitate contractus. conſ.10. num.33. fol.42.
Clauſula, *habere rata firma, &c.* quid operetur. conſ.13. num.8. fol.49.
Clauſula, *ſyncera, & immaculatæ fidei*, in Placentino, habet vim in omnibus, ac ſi eſſet verum iuramentum quoad omnes effectus, & ſi quis alias vellet contrarium defendere, protegeret mendacium, & perſonas perpetua infamia notatas. num.38. fol.51.
Clauſula, *& non aliter, nec alio modo*, operatur extinctionem diſpoſitionis, conditionibus deficientibus. conſ.14. num.10. fol.52.
Clauſula, *omni meliori modo*, quid operetur. conſil.23. num.29. fol.75.
Clauſula, *quia volo*, refertur ad perſonas ſupra nominatas. conſ.23. num.47. fol.76.
Clauſula, *voluit, &c.* licet declaret, & ampliet præcedentes ſubſtitutiones, non tamen illas extendit de perſona ad perſonam. num.49.
Clauſula, *ſyncera, & immaculatæ fidei*, habet vim iuramenti. conſ.28. num.4. fol.87.
Clauſula codicillaris facit heredes ab inteſtato eſſe vocatos. conſ.33. num.34. fol.102.
Clauſula, *ſyncera, & immaculatæ fidei*, habet vim veri iuramenti. conſ.38. num.13. fol.114.
Clauſula, *omni meliori modo*, exponitur, ideſt, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, &c.* num. 11.
Clauſula derogatoria in Teſtamento poſita, an operetur reuocationem donationis prius factæ. conſ.94. num.51. fol.231.
Clauſula, rebus ſic ſtantibus, ſemper ſubintelligitur in omni actu. num.26.
Clauſula, *quibus dederit, & ad habendum*, operantur, vt quis poſſit liberè emphyteutica bona alienare. conſ.95. num.56. fol.240.
Clauſula, *ad habendum*, idem importat quòd clauſula, & quibus dederit. num.27.
Clauſula, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum*, quid operetur. conſ.97. nu.103. fol.267.
Clauſula, *in ſtirpes*, quid operetur. num.104.
Clauſulæ, & verba in renunciationibus appoſita, non reſtringuntur, niſi ad cogitata. conſil. 21. num.25. fol.69.
Clauſulæ, *omni meliori modo*, operationes. conſ.76. num.10. fol.185.
Clauſulæ generales comprehendunt non expreſſa, etiam non cogitata, quicquid ſit de contrarijs. conſ.100. num.56. fol.596.
CLEMENTIS Octaui declaratio circa Immunitatem Eccleſiaſticam in homicidio proditorio. cóſ.71. num.3. fol.176.
CLERICI admittuntur ad beneficium ſtatuti, cum ſint ciues, & onera ſpiritualia ſubeant. conſ.3. num.6. fol.16.
Clerici, etſi onera non ſubeunt, gaudent, & vtuntur priuilegijs ſuæ Ciuitatis, quod in praxi obſeruatur, quicquid ſit de ſtatuto cótrario, quod vti nimis generaliter, & indefinite loquens, non includeret Clericos. & num. 19. num.9.
Clerici ſunt ciues, & ſubeunt onera ſpiritualia, quod ſufficit, vt poſſint, & debeant ſtatutis laicorum vti, & gaudere. num.11. fol.17.
Clerici ſi onera non ſubeunt ſecularia, procedit in vim pacti, vt tantum ad ſpiritualia teneantur, non temporalia. num.12.
Clerici, & Eccleſiaſtici dum ſeminant nobis ſpiritualia, iuſtitiæ, & æquitati conſonum eſt, vt etiam à nobis metant temporalia. num.13.
Clerici ſtatutis vtuntur, non vti legibus, ſed vti priuilegijs. num.15.
Clerici habent ius paſcendi, & lignandi, quia ſunt ciues. num.17.
Clerici ſunt de populo, & faciunt cum laicis vnam Rempublicam. num.50.
Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ, ſi volunt ſtatutorum

corum beneficijs adiuuari, debent etiam illa contra ſe recipere eum omnibus qualitatibus, ſecus ſi laicus illo vteretur cõtra Clericos, nam tunc ſeruari non poſſet, quoad præiudicialia, & num.6. conſ.4. num.5. fol.19.

Clerici, ſi in caſu contributionis damni dati ſoluere recuſant eorum vIrilem portionem, nec ſtatuto de damno dato loquente, vti poſſunt. nu.7.

Clerici poſſunt ſtatuto laicorum vti, ſed contra ſe non tenentur illud admittere. nu.12. fol.20. *Graß. de eff. Cleric. 2. nu.325. Iac. de Aren. & alij*, reijciuntur, & eorum opinio contra Clericos reprobatur, & num.41. d. conſ. num.14. fol.20.

Clerici ſi onera non ſubeunt, vel ſubire nolunt, laici, ad quos negotiũ ſpectat, debẽt obnunciare clericis, quòd ſi onera non ſubibunt, nec ſtatuti beneficio vti poterunt. num.21. fol.21.

Clerici ſi ſtatutis laicorum vtuntur, eſt, quia ſunt priuilegiati, & exempti, ſi autem non ſubiacent, eſt, quia ſubditi non ſunt. num.23.

Clerici remanent Ciues ſuæ Ciuitatis, maximè in fauorabilibus, num.25.

Clerici poſſunt eſſe Ciues, licet non ſint ſubditi, ſuntq; de diſtrictu dominorum temporalium, num. 28.

Clerici comprehenduntur In conceſſione facta diſtrictui, & in priuilegio conceſſo patriæ. nu.29.

Clerici. In Religioſis, & Clericis non cadit ſuſpicio, quòd ſint incendiarij. num.36.

Clerici, quòd non ſint prohibiti ſtatuto vti, clarè dignoſcitur ex ſtatuto loquente generaliter, abſque alia expreſſione priuationis beneficij, num. 44.

Clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ poſſunt ſtatutis laicorum vti, illorumq; beneficio gaudere, conſ.5. num.17. fol.23.

Clerici ſunt Deo dicati, & ſerui Chriſti, quibus omnis honor debetur. conſ.59. nu.38. fol.160.

Clericis conceſſum eſt de iure, vti poſſe ſtatutis laicorum generaliter diſponentibus, quo fit, vt ſi prohibeantur illis vti, prohibentes dicantur facere contra libertatem Eccleſiaſticam. nu.39. fol. 22.

Clericis vti volentibus ſtatuto laicorum, quando à laicis poſſit opponi, non tuum, ſed meum denego auxilium, num.40.

Clericis, ſi tolleretur facultas vtendi ſtatuto, quo ipſi tempore aliquo vſi fuiſſent pacificè, & ſine contradictione, maxima fieret iniuria, & diceretur quid actum contra libertatem Eccleſiaſticam. num.43.

CLERICO non fit præiudicium In damni emendatione ex ſtatuto, ſi Clerus ſoluere recuſet, cum ſufficiat ipſum Clericum paratum ſe oſtendere ſuo tempore contribuendi. conſ.4. n.17. fol.20.

Clericorum meliorem, non deteriorem poſſumus facere conditionem. conſ.3. num.18. fol.17.

CLERICVS vti poteſt ſtatuto de incendijs loquente, & illius beneficio gaudere, & ideo iuſtè petit emendationem damni ob incendium paſſi, contra communitatem. conſ.3. num.2. fol.16.

Clericus non excluditur à beneficio ſtatuti, ſi paratum ſe offert ſuo tempore cõtribuere. conſ.4. num.15. fol.20.

Clericus forenſis in loco habens beneficium, ad ſtatutorum beneficia admittitur. nu.26. fol.21.

Clericus, etſi dicatur immunis, quoad munera in loco ſubeunda, non tamen ciuis eſſe deſinit. num. 27.

Clericus poteſt vti lege generali ad ſui fauorem. conſ.59. num.31. fol. 159.

Clericus repertus ſine habitu, & tonſura, debet Eccleſiaſticæ curiæ reddi. nu.60. fol.161.

Clericus ſi non eſt beneficiatus; ideo non fori priuilegio de iure communi priuatus reperitur, licet abſq; habitu, & tonſura incedat, niſi poſt trinam monitionem, ibi. num.62.

Vide Teſtes, Conſequentia, Communitas, *Graſſ.*

CLERVS ſi non vult onera ſtatuti ſubire, ad communitatem ſpectat ipſum coram Eccleſiaſtico Iudice cogere, non ad Clericum petentem damni emendationem contra communitatem ex ſtatuto. conſ.4. num.16. fol.20.

CODICILLARIS, vide Clauſula.

COGITATA, vide Clauſula.

COGNOMEN facit, vt quis de agnatione eſſe dicatur. conſ.24. num.51. fol.82.

Cognomen, & armorum geſtio, onus transfert probandi in aduerſarium illa geſtantem, de agnatione non eſſe dicentem. num.52.

Cognomen, vide Agnario.

COITVS cum meretrice non eſt punibilis. conſil.59. num.30. fol.159.

Coitus, vide Virgo.

COLLATERALES, quando veniant domus apellatione. conſ.94. num.66. fol.234.

Collaterales, vide Agnatio.

*Coler, conſ.9. num.*18. quomodo procedat. conſ.58. num.19. fol.156.

COLONVS, vide Poſſeſſio,

COMBVSTIO, vide Reſtaurum,

COMMEATVS, vide Poſſeſſio.

COMMENSALES, vide Teſtis.

COMMISSI pæna locum non habet, ſtante errore merces conducentis, conſ.32. num.3. fol.96.

Commiſſionem impetrans, ea dicitur vti, ſi fecit citari partem ad dicendum contra commiſſionem. conſ.92. num.8. fol.225.

COMMISSVM, vide Bona, Dolus, Denunciatio, Pæna, Gabela.

COMMISSIO, vide Reſcriptum.

COMMODATARIVS, vide Conſuetudo.

COMMODATVM, vide Agens,

COMMODAVI tibi æquum, quem habebam in paſcuis, tu illum, finito tempore, non mihi, ſed reſtituiſti ad paſcua, & ibi fuit [illegible]tus; ad quẽ ſpectat periculum quæritur, & num 2. conſ.89. num.1. fol.217.

Commodans æquum alicui, quem habebat in paſcuis, ſi iubeat æquum reſtitui ad paſcua, & ibi [illegible]tur à latronibus, commodanti eſt imputandum. num.2.

Commodum poſſeſſoris eſt, vt aduerſario non probante, reus ſit abſoluẽdus. conſ.77. n.39. f.190.

COM-

Digitized by Google

I N D E X.

COMMODITAS, vide Pater, Executio.

COMMODVM, vide Poſſeſſio, Incommodum.

COMMVNI in re, melior eſt conditio prohibentis. conſ.52. num.48. fol.146.

Communio muri præſumitur, ſi quis habet ſigna immiſſa in muro. num.55. fol.147.

Communio ex ſolo modo vtendi excluditur. n.58.

Communio non eſt, ſi apparent ſigna dominij, vt puta puteus, furnus, capa perforans totum murum, feneſtra, & ſtillicidium, & ſimilia. nu.59.

Communionem, qui allegat, probare debet. n.57.

Communionis, vel dominij ſigna illa præualent, quæ ſunt fortiora, & veriſimiliora. nu.53.

COMMVNIS, vide Arbor, Neceſſitas, Tignũ, Murus.

COMMVNITAS, vide Statutum.

COMMVNITATES, & Villæ etiam de iure communi tenentur ad emendationem damni dati ex incendio, vnde ſi tolleretur hoc beneficium clericis, illis auferretur, quod à iure communi concederetur. conſ.3. num.8. fol.16.

Communitati, vt fiat præiudicium per particulares perſonas, requiritur mandatum; & quod ipſius nomine geſtum ſit. conſ.82. nu.6. fol.197.

COMPARITIO. non comparens videtur fundaſſe intentionem aduerſarij, alio non probaro. conſil.97. num.117. fol.268.

Compatitio Rei multũ facit pro ſe ipſo à ſuſpicione delicti exonerando. conſ.93. nu.17. fol.228.

COMPENDIOSÆ natura eſt ſubſtiuutum in omnem caſum fuiſſe vocatum. conſ.7. num.13. fol.185.

Vide Subſtitutio, Vulgaris.

COMPENSATIO de liquido, ad illiquidum, & incertum non datur. conſ.1. num.4. fol.3. & conſi'.26. num.2. fol.84.

Compenſatio, quando admittatur. conſ.2. nu.85. fol. 12.

Vide Legatum, Reconuentio, Dos, Vbertas.

CONCESSIO, etſi ſit facta, *cum angarijs, &c.* adhuc mercedis ſolutio debetur operarijs. conſil. 82. num.18. fol.198.

Conceſſio cum angarijs, eſt potius de ſtylo, quàm ex pacto. num.44. fol.199.

Conceſſio, vide Clericus.

Conceſſiones, quæ fiunt laicis in Eccleſijs, fiunt non de rigore, ſed ex gratia concedentium. conſ.97. num.24. fol.263.

CONCILIVM Tridentinum, vide Matrimonium, Renunciatio.

CONCLVSIO in cauſa, partibus os claudit, vt nil amplius deducere poſſint. conſ.86. n.4. fol.209.

CONCORDARE, vide Teſtis.

CONDEMNATVM me fateor, & bene, ſed peto executionem fieri in quantum facere poſſum. conſ.48. num.9. fol.136.

CONDEMNANDVS quis non eſt ex indicijs, ſed probationibus luce meridiana clarioribus. conſil.53. num.16. fol.151.

In criminalibus quis non eſt condemnandus, niſi adſit propria confeſſio, vel euidentiſſimæ probationes. conſ.59. num.2. fol.158.

CONDEMNARI, vt quis poſſit, debent præcedere veræ, & legitimæ probationes, immò efficaciſſimæ. conſ.93. num.25. fol.228.

Condemnari, nec torqueri poteſt inquiſitus, ſi de furto non conſtet. num.30.

Vide Præſumptio, Confeſſus.

CONDITIO voluntaria non patitur extenſionem fieri ad alios caſus, ſed ad vnguem ſeruanda eſt præcisè iuxta limitationem caſum, & verba. conſ.6. num.95. fol.32.

Conditio adiecta in donatione dicitur ſtare pro forma. conſ.14. num.9. fol.52.

Conditio, ſi eſt de ſubſtantialibus, illis remotis irritatur contractus. num.11.

Conditio, ſi ſtat pro cauſa finali, illa non adimpleta, donatio non habet effectum, quia alias donans non donaſſet. num.12.

Conditio, aut ſuſpenſiua eſt, aut reſolutiua, & de ambobus ſit diſcurſus, in materia ſecundarum nuptiarum à teſtatore prohibitarum, cum ſeq. conſ.33. num.17. fol.100.

Conditio ſuſpenſiua plus poteſt, quam reſolutiua ad impediendam acquiſitionem. n.19. fol.101.

Conditio donec pendet, ſtat in ſuſpenſo inteſtati cauſa, quæ non habet locum, donec ſubeſt aliqua ſpes de teſtati cauſa. num.32.

Conditio viduitatis, an fauore ſubſtituti, vel Teſtaroris poſita, & adiecta cenſeatur, etſi fauore ſubſtituti concludatur, eo ceſſante veniant hæredes ab inteſtato; & an ſecundario fauore ſubſtituti, principaliter vero fauore Teſtatoris, vide ibi remiſſiue, & num.79. num.52. fol.103.

Conditio, *ſi dotem non exegerit,* dicitur adiecta fauore hæredum. num.79. fol.105.

Conditio, quæ fuit adiecta fauore ſubſtituti, & hæredis, poſt ipſos videtur adiecta fauore hæredum ab inteſtato venientium. num.80.

Conditio ſemel expirata, ob inobedientiam, non reuiuiſcit amplius. conſ.60. num. 2. fol.162.

Conditio prius debet impleri, antequam exinde aliquis effectus, ſeu emolumentum aliquod ſequatur. num.19.

Conditio eſt quidam futurus euentus, in quem ſuſpenditur diſpoſitio. num.20.

Conditio, *ſi ſine filijs,* expirat per filiæ exiſtentiam. Amplia primò, etiam ſi Teſtator ſuperius mentionem feciſſet de maſculis. conſ.88. n.7. f.213.

Ratio eſt; quia Teſtator diſtinxit ſexum maſculinum à fæminino, maximè ſi hoc fiat in diuerſis diſpoſitionibus, & ſubſtitutionibus; limita, niſi in eadem oratione; & præſertim ſi eſſet geminata omiſſio maſculinitatis.

Amplia ſecundò, etiam ſi vna filia tantùm vnica remanſiſſet.

Amplia tertiò, etiam ſi eſſent ſubſtitutæ filiæ Teſtatoris, quia tunc ceſſaret ratio conſeruandæ agnationis.

Amplia quartò, etiam ſi adijciantur verba, *legitimis, & naturalibus.*

Amplia etiam, ſi ſubſtituti ſint de tranſuerſalibus Teſtaroris.

Conditio, *ſi ſine filijs,* non expirat per filiæ exiſtentiam, quando Teſtaror proprios filios excluſit fauore agnationis. num.8. fol.214.

Conditio, *ſi ſine filiis*, nõn expirat, ob filiæ exiſtentiam ſi ſumus in materia differenti, videlicet ſi in Ciuitate adſit ſtatutum fæm, excluſiuũ, nu, 9,

Conditio, *ſi ſine filiis*, non expirat per fœminæ exiſtentiam, ſi Teſtator ſit in vna parte Teſtamenti alternatiuè de maſculis loquutus, num. 10.

Conditio, *ſi ſine filiis*, non expirat per filiæ exiſtenſtentiam, quando Teſtator prætulit in inſtitutione maſculos fœminis, amplia etiam in ſubſtitutione, ea ratione, quia Teſtator maſculos à fœminis diſtinxit. num, 11,

Conditio, *ſi ſine filiis*, non ceſſat per filiæ exiſtentiam, ſi ſubſtitutus ſit de deſcendentibus Teſtatoris; quia tunc ſemper eſt intelligentia ſumenda de maſculis; alias ſecus, vel alias ſubſtitutus eſſet de agnatione Teſtatoris, vel ſi ſubſtitutus eſſet frater; amplia etiam in tranſuerſalibus hoc procedere, num. 12,

Conditio, *ſi ſine filijs*, non deficit per filiæ exiſtentiam, ſi expreſſa ſit in Teſtamento maſculinitatis mentio, & hoc num, 13, fol. 215.

Primò, vel mentio maſculinitatis fiat in eadem oratione,

Secundò, vel ſi dictum ſit ſine filijs maſculis.

Tertiò, vel quia ſit facta maſculinitatis mentio in pluribus Teſtamenti partibus, nam tunc videtur contemplata agnatio,

Quartò, vel quia in ſuperiori, & inferiori tantùm parte talis mentio facta ſit,

Quintò, vel quia Teſtator ſit diſcretiuè loquutus de maſculis, & fœminis, & ſeparatim; nam tunc maſculinum non concipit fœmininum; intellige quando eſt facta diſcretiua mentio in eodem gradu ſucceſſionis, ſecus in diuerſo.

Sextò, vel ſi Teſtator in eadem oratione poſt maſculinitatis mentionem, ſit illa dictione aduerſatiua, *vero*, vſus, per quam tunc eſſet facta maſculinitatis repetitio,

Septimò, vel ex ſerie Teſtamenti conſtaret Teſtatorem plus dilexiſſe maſculos,

Octauò, vel ſi ageretur de maſculinitatis expreſſa qualitate in vna perſona, quia licet ſimpliciter poſtea Teſtator eſſet loquutus, adhuc qualitas illi cenſetur ibi repetita,

Conditio, *ſi ſine filijs*, non ceſſat per filiæ exiſtentiam, ſi conſtat Teſtatorem ſtuduiſſe pro conſeruatione agnationis, num, 14.

Conditio, *ſi ſine filijs*, non deficit per fœminæ exiſtentiam, ſi de contraria Teſtatoris mente conſtat. num, 15.

Conditio, *ſi ſine filijs*, per filiæ exiſtentiam non ceſſat, ſi in omni gradu ſit maſculorum vocatio, num. 17.

Conditio, *ſi ſine filijs*, non expirat per filiæ exiſtentiam, ſi Teſtator in maſculorum defectum vocet fœminas, num, 18.

Conditio, *ſi ſine filijs*, per fœminæ exiſtentiam non expirat, ſi eſt conſuetudo maiorum, ſemper vocare maſculos ad excluſionem fœminarum, num. 19.

Conditionale eſt relictum factum in caſu mortis, conſ. 33, num, 55, fol. 103.

Conditionalia, niſi purificata conditione, actionem non producunt. conſ. 2. num. 11. fol. 8.

Conditionalis diſpoſitio, nil ponit in eſſe. conſ. 60. num. 18. fol. 163.

Conditionalis diſpoſitio, nihil dat vocato, ante conditionis euentum, & an competat actio, ibi, num, 20,

Conditione non impleta, pecuniæ relaxari non debent. conſ. 97. num. 78. fol. 266.

Sub conditione, ſi quid debetur, ante ipſius conditionis euentum, non dicitur deberi. conſ. 98. num, 229. fol. 286.

Conditiones debent intelligi ſecundum teſtatoris voluntatem, quæ in conditionibus primum locum obtinet. num. 84.

Conditiones reſpicientes futurum euentum non militant in caſu, vbi Teſtator intellexit de proneporibus qualificatis venientibus ex qualificato, conſ. 16. num. 30. fol. 57.

Conditionis defectus facit, quod quis non acquirat hæreditatem; etſi ſit facta acquiſitio, illa tunc infirmatur, & reſoluitur. nu. 31. fol. 102.

Conditionum plurium, vnius adimplementum non ſufficit. conſ. 60. num, 3. fol. 162.

Vide Vis, Error, Creditum, Legatum, Poſſeſſio, Æſtimatio, Hypotheca, Proteſtatio, Depoſitum, Clauſula, Fideicommiſſum, Verba, Statutum, Dictio, Mulier, Teſtator, Teſtatus, Hæres, Agere, Ablatiui, Dos, Tẽpus, Vocatio, Gradus.

CONDONARE eſt officioſum, cum quiſque errare poſſit, & errata attribuere multitudini allegationum, & manus, vel oculorum errori, vel volanti calamo, vel defeſſo iam ingenio, vel fallaci memoriæ, vel ſcriptoris, vel impreſſoris errori, in quod vitium, dicit Decian, quod incurrerunt ſæpe Accurſius, & Bart. ac denique omnes. conſ. 97. num. 15. fol. 262.

CONDVCERE quis non poteſt rem ſuam, amplia. conſ. 2. num. 103. fol. 13.

Vide Semen, Paria, Reſtaurum, Contractus, Reconductio, Scientia, Locator, Periculum.

CONDVCTOR, ſi non potuit vti re locata, non tenetur ſoluere penſiones, immò ſolutas repetere poteſt. conſ. 2. num. 61. fol. 10.

Conductor poteſt agere cõtra locatorem ad damna, & intereſſe, ſi re locata facto locatoris iniuſto vti non potuit, conſ. 7. num. 3. fol. 35.

Conductor, qui promiſit domum locatam manutenere, non tenetur de caſu fortuito, & ruina domus dirutæ. conſ. 41. num. 1. fol. 117.

Conductor, domo exuſta, ſi continuauit in locatione, tenetur ad penſionis ſolutionem, nulla conſideratione habita reſtauri. conſ. 52. nu. 15. fol. 144.

Conductor, qui neglexit denunciare caſum fortuitum locatori, ſibi imputet cum teneatur ad penſionum ſolutionem; Amplia etiam ſi locator habuiſſet ſciẽtiam dicti caſus fortuiti; Item amplia etiam ſi mutata fuerit facies rei, nu. 16.

Conductor, non obſtante caſu fortuito, ſi continuauit in locatione, tenetur ad integram penſionem. num. 17. fol. 145.

Digitized by Google

Conductor, quando non teneatur ad totam penſionem, num.18.
Conductor, ob impedimenta, & ſequeſtra facta, poteſt negare penſionem. num.63. fol.147.
Conductor impeditus uti re locata, nedum non tenetur ſoluere affictus, ſed agere poteſt contra locatorem ad intereſſe. num.66.
Conductor, quando non teneatur ſoluere penſiones, num.92. fol.149.
Conductor tenetur manutenere foſſata, ſed non noua facere, quia tendunt ad perpetuam rei utilitatem. conſ.73. num.5. fol.179.
Conductor, an teneatur ſuis expenſis plantare vites. num.6.
Conductor, qui vti non potuit re locata facto locatoris iniuſto, poteſt agere contra locatorem pro omnibus damnis, & intereſſe. conſil. 96. num.40. fol.253.
Conductor non tenetur ad mercedis ſolutionem, ſi non potuit vti re locata, culpa locatoris iniuſta. num.42. fol.254.
Conductor, attento belli timore, poteſt petere reſtaurum, maximè ſi adeſt pactum de faciendo reſtauro. num.91. fol.257.
Conductor, ſi non potuit vti re locata, ob dilapidationes, & deſtructiones agrorum, à perſonis quibus reſiſti non potuit, poteſt petere reſtaurum. num.96.
Conductor non poteſt interuertere poſſeſſionem rei conductæ, & alium recognoſcere in præiudicium locatoris, alias poſſet expelli. nu. 113. fol. 258.
Conductor debet proſpicere, ne in aliquo, vel ius rei, vel corpus ipſius ad locatoris præiudicium deterius fiat, vel fieri patiatur. num.116.
Conductori, ſi periculum ſpectat pari ratione debetur augumentum. conſ.2. num.46. fol.10.
Conductori remiſſio, quando eſt facienda, vide multas diſtinctiones. num.63.
Conductori actio competit ex locato, & ad intereſſe aduerſus locatorem, qui conductorem non permiſit re conducta vti, & frui; nec tunc ipſe ad mercedis ſolutionem tenetur. conſ. 7. nu.5. fol. 35.
Conductori competit actio ex locato, & ad intereſſe aduerſus locatorem, qui conductorem non permittit re conducta vti, & frui. conſil. 96. num.41. fol.253.
Conductori fit remiſſio mercedis, ob ſolum belli timorem. num.81. fol.256.
Conductori fit remiſſio mercedis, etiam per ſolum tranſitum amicorum militum. nu. 97. fol.257.
Vide Venales, Pali.
CONFESSIO, quando in tempore, & loco concorder. conſ.50. num.7. fol. 138.
Confeſſio parte abſente, an probet. n.16. fol.139.
Confeſſio mariti, probat rem fuiſſe vxoris. conſil.77. num.31. fol.190.
Confeſſio defuncti debitoris non releuat in præiudicium creditorum. conſ.87. nu.10. fol.211.
Confeſſio in dubio fit fauore confitentis. conſ.98. num.13. fol.275.
Confeſſio, quando poſſit pro parte acceptari, & pro parte non acceptari; & hoc an habeat locum in poſſeſſione. num.34. fol.276.
Confeſſio propria eſt maior probatio, quæ poſſit inueniri. conſ.100. num.80. fol.297.
Vide Poſſeſſio, Condemnandus.
Confeſſio de recepto, vide Solutio, Maritus.
Confeſſus qui non eſt, nec conuictus, condemnari non poteſt. conſ.59. num.1. fol.158.
In criminalibus quis non eſt condemnandus, niſi adſit propria confeſſio, vel euidentiſſimæ probationes. num.2.
CONFINIA, vide Poſſeſſio.
CONIECTVRA ſemper eſt ſumenda, quod quis noluerit renunciare. conſ.21. num.37. fol.69.
Coniectura affectionis Teſtatoris eſt potens fauore matris, ad excludendam pupillarem. cõſ.98. num.147. fol.281.
Coniecturæ non habent locum in claris. conſil.16. num.25. fol.57.
Coniecturæ, & præſumptiones probant identitatem. conſ.95. num.102. fol.244.
Coniecturæ multum attenduntur, vbi agitur de matre per pupillarem excludenda à legitima. conſ.98. num.119. fol.280.
Coniecturæ, quæ ad matris excluſionem adducuntur, concludentes, & neceſſariæ eſſe debent. num.151. fol.281.
Coniecturæ plures, & potentiores ſuperant coniecturam à maiori dilectione deſumptã. nu.158. fol. 282.
Coniecturæ pro matre vigentes operantur, quòd aduerſarius debeat plenè, & perfectè probare contrarium. num.159.
Vide Probatio, Solutio, Matrimonia, Mater, Adulterium, Voluntas.
CONIVGIA per ſubſequens matrimonium contracta, ſunt approbata à iure canonico. conſil.95. num.85. fol.243.
CONIVNCTVS, cui factum eſt legatum, non tenetur probare Teſtatorem ſciuiſſe rem eſſe alienam. conſ.9. num.8. fol.38.
Coniunctus pro coniuncto, quando Teſtimonium poſſit ferre. conſ.50. num.21. fol.139.
Vtrinque coniunctus præfertur in ſucceſſione fratris, illi ex vno latere tantum coniuncto, & in omnibus bonis vndecunq; quæſitis. conſ. 75. num.1. & 2. fol.182.
Ex duplici vinculo coniunctus veniens, non dicitur, nec eſt vtrinque coniunctus. num.5.
Vtrinque coniunctus ſuccedit, etiam ſi ſit nepos. num.6. fol.183.
Coniunctus re, & verbis, quando quis dicatur. conſ.76. num.28. fol.186.
Vide Frumentum, Vtrinque, Patruus, Ius, Accreſcendi.
CONSANGVINEI ſolam veritatem, inter eorum cauſas amicabiliter componendas, & quod æquum eſt, amplecti, & ſequi ſolent. conſil.45. num.2. fol.124.
CONSANGVINITAS, ſeu parentella, quæ excedit centeſimum annum, non requirit tam ſtrictam pro-

probationem, ſed leuis probatio ſufficit. conſil. 24. num. 23. fol. 81.
Conſanguinitas, vide Capellania, Agnati, Frater.
CONSCIENTIA, vide Mater.
CONSENSVS ſine ſcientia non datur. conſ. 59. n. 42. fol. 160.
Conſenſus appellatione, non venit niſi expreſſus, maximè in pœnalibus, & odioſis. num. 43.
Vide Taciturnitas, Matrimonium, Baro, Feudatarius, Pater, Filius, Vide Ignorans, Renouatio, Error.
CONSEQVENTIA bona non eſt, Clerici poſſunt ſtatutis laicalibus vti, ergo ipſis ligantur, & quomodo hoc procedat. conſ. 4. nu. 9. fol. 20.
Conſequentia non tenet, eſt murus, ergo eſt domus. conſ. 18. num. 11. fol. 63.
Conſequentia non tenet, erant omnes de Bradate, ergo de eadem linea. conſ. 24. num. 4. fol. 80.
Conſequentia non tenet, agitur de recuperanda rei immobilis poſſeſſione; ergo ſumus in interdicto vti poſſidetis. conſ. 30. num. 12. fol. 92.
Conſequentia non tenet, ſumus in interdicto vti poſſidetis; ergo ſpolium per annum eſt ſublatum. num. 13.
Conſequentia non tenet, Clericus non habebat tonſuram tempore capturæ, ergo amiſit priuilegia, & de ratione ibi. conſ. 59. nu. 61. fol. 161.
Conſequentia infraſcripta non eſt bona; ſerui præſumuntur ſcire facta dominorum, ergo ſubtraxerunt res, quæ in domo reperiebantur. conſil. 93. num. 1. fol. 227.
Conſequentia non tenet, eſt ſeruus; ergo vt fur eſt condemnandus. num. 25. fol. 228.
Conſequentia non tenet, matrimonium eſt verum; ergo veniunt legitimati per ipſius effectuationem. conſ. 95. num. 81. fol. 243.
Conſequentia an teneat; hodie poſſidet, ergo poſſidebat. conſ. 98. num. 62. fol. 277.
Conſequentia non tenet; poſſeſſio eſt iunior; ergò non vitioſa eſt, nec clandeſtina. num. 76.
CONSERVATIO, vide Familia.
CONSERVATVM, vide Fideiuſſor.
CONSILIVM excelſum Iuſtitiæ Placentiæ commendatur. conſ. 69. num. 1. fol. 174.
Conſilium, vide Turpè.
CONSOBRINI ſunt in quarto gradu. conſ. 74. nu. 2. fol. 180.
CONSOLIDATIO, vide Stipulatio.
CONSTITVTIO Placentina *de modo, & forma procedendi in cauſ. ciuil.* ſuper legitimatione perſonarum, quid diſponat. conſ. 2. num. 121. fol. 15.
Conſtitutio, declarando contractus nullos, & doloſos, ligat ſubditos extra territorium contrahentes. conſ. 22. num. 6. fol. 71.
Conſtitutio Placentiæ *de modo, & forma procedendi in cauſ. ciuil. in §. volumus.* quomodo procedat. conſ. 64. num. 1. fol. 167.
Conſtitutio, vide Donatio, Dux, Contractus.
Conſtitutionis Ducis Parmæ, nollentis iuramentum, verba. conſ. 22. num. 5. fol. 70.
Conſtitutum, vide Diſcuſſio.
CONSVETVDO negatiua non inducitur, ſine quaſi poſſeſſione iuris prohibendi. conſil. 15. nu. 12. fol. 54.
Conſuetudo eſt totius orbis, quod res particularium vendantur in tempus neceſſitatis, & talis conſuetudo valet. conſ. 46. nu. 35. & 36. fol. 131.
Conſuetudo circa ſeruitia præſtanda à ſubditis, non cōſideratur; eſſet enim in caſu, de quo agitur, exorbitans, oneroſa, & præiudicialis. conſil. 82. num. 38. fol. 199.
Conſuetudo reſtituendi equm ad paſcua excuſat commodatarium, ſi equs fuit furatus. conſ. 89. num. 3. fol. 217.
Vide Factum, Teſtis.
CONTEMPLATIO, vide Filius.
CONTENTVM. ſub continente comprehenditur, & eius naturam ſequitur. conſ. 15. num. 9. fol. 54.
CONTESTATIO, vide Summariiſſimum.
CONTESTES, vide Teſtes, Conuictus.
CONTINVANS poſſeſſionem poſt inhibitionem debet eo modo continuare, prout ante faciebat. conſ. 15. num. 3. fol. 53.
Continuans, vide Poſſeſſio.
Continuare, vide Nouare.
Continuatiua, vide Dictio.
CONTRACTVS, vide Minor, Fideiuſſor, Socida, Filij, Æſtimatio, Valor, Argumentum, Conditio, Conſtitutio, Solemnitas, Ratificatio, Subditus, Cautela, Peſtis.
Contractus nominatus purus, & perfectus à principio, ex quo ſtatim nata fuit obligatio ciuilis, & naturalis, & ad petendum actio, reſcindi nequit ob non adimplementum, etiam præcedente interpellatione. conſ. 11. num. 20. fol. 44.
Contractus nominatus, ſi eſſet mixtus cum contractu innominato, non eſſet locus pœnitentiæ ad partis libitum ob non adimplementum. nu. 25.
Contractus factus à ſubditis extra territorium contra formam ſtatuti eſt inualidum. conſ. 22. num. 14. fol. 71.
Contractus etiam iuratus, eſt nullus contra formam ſtatuti, ſeu conſtitutionum factus, ſi interueniunt ea, de quibus ibi. conſ. 39. n. 1. f. 115.
Cautela in contractu faciendo à ſubdito extra ſtatum cum forenſe, à Notario conſideranda, vt contractus valeat; & eſt, quod reſpectu ſubditi apponat in Inſtrumento clauſulam habentem vim iuramenti ad formam ſtatuti, reſpectu vero forenſis, iuramentū verū, & formale. nu. 4.
In contractibus nominatis pœnitentiæ non eſt locus. conſ. 89. num. 8. fol. 217.
Contractus non recipiunt interpretationem ampliatiuam, ſed arctatiuam, tantumq; continent, quantum in eis eſt expreſſum. conſ. 95. nu. 164. fol. 248.
Contractus. In contractibus non fit extenſio de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, ſed in eis fit interpretatio, vt minus obligetur quis, quoad minus fieri poſſit. num. 165.
Expelli poteſt de bonis, qui facit contra natutam contractus. conſ. 96. num. 114. fol. 258.
Contractus locationis de natura eſt, quod dominium, & poſſeſſio ſint, & conſeruentur apud
eum,

Digitized by Google

eum, qui locauit, & quòd conductor teneatur rem conductam manutenere, & conſeruare ad commodum locatoris. num.115.
Contractus, vide Renunciatio, Primogenitura, Fideicommiſſum, Vltima voluntas, Donatio.
CONTRAHENS, vide Redimere.
CONTRARIA, vide Cumulatio.
CONTRAVENIENS, vide Priuatio, Renunciatio.
CONTRAVENIRE non dicitur, qui actum reuocat. conſ.94. num.27. fol.231.
CONTVMACES, vide Magiſtratus.
CONTVMAX, vide Excommunicatus.
CONVENTIO, vide Expreſſio.
CONVERSATIO, vide Virgo.
CONVICTVS, vt quis dicatur, quæ requirantur. conſ.59. num.14. fol.159.
Conuictus, vt quis dicatur, requiritur, quòd neceſſariò, nõ per poſſibile teſtes cõcludant. n.15.
Conuictus, vt quis dici poſſit, neceſſe eſt, quod teſtes ſint omni exceptione maiores. nu.16.
Conuictus, vt quis dicatur, neceſſe eſt, quod teſtes non ſint ſingulares, ſed ſint conteſtes. n.17.
Conuictus, vt quis dicatur, neceſſe eſt, quod teſtes ſint plures, ideſt duo, vel tres. num.18.
Connictus, vide Confeſſus.
COPVLA, &, importat concurſum ambarum qualitatum interuenire debere. conſ.16. nu.8. fol.56.
Copula, &, facit ſubſtitutiones eſſe dependentes, & num.40. num.15.
Copula, &, non diſiungit, niſi inter incompatibilia. num.41. fol.58.
Copula, ſi inter duo legata ponitur, tunc ſpecies non detrahunt generi, ſed ſtant demonſtratiuè, & ampliatiuè. conſ.96. num.104. fol.258.
Copula, vide Matrimonium.
COR contritum, & humiliatum Deus non deſpicit. conſ.43. num.15. fol.121.
CORRIGERE, vide Teſtis, Teſtator.
Couar. opinio in materia cenſus reprobatur. conſil.17. & ſub num.14. num.1. fol.61.
CREDITOR quis dici non poteſt, niſi adueniente die deſtinatæ ſolutionis. conſ.2. nu.58. fol.10.
Creditor, an agere poſſit contra debitores debitoris ſui. num.71. fol 11.
Creditor poſterior prius agens antiquiore, non facit ſuam conditionem meliorem. nu.95. f.13.
Creditor anterior, quod ſit deterioris conditionis poſteriori, iniquum eſt. conſ.10. nu.7. fol.40.
Creditor anterior poteſt bona à quocunq; tertio poſſeſſore auocare. num.9.
Creditor anterior poteſt pecuniam poſteriori ſolutam auocare, & tunc agere poteſt condirione indebiti, & hypothecaria excuſſo hærede. num.27. fol.41.
Creditor poſterior bona, & pecunias retinere non poteſt in vim compenſationis, exiſtentibus creditoribus anterioribus. num.28.
Creditor eſt citandus pro ſuo intereſſe, alioquin inuentarium non valet. conſ.25. nu.13. fol.84.
Creditor, ſi non fecit id, quod tenebatur, & fuit negligens, fideiuſſor non tenetur. conſil. 97. num.51. fol.264.
Creditor, ad effectum vt pecunias depoſitatas poſſit exigere, eſt neceſſe, quod depoſitum ſit purum, & ſine aliqua conditione. nu.74. fol.266.
Creditor negligens, quando creditum amittat. num.118. fol.268.
Creditor, vide Mutuans, Aliud, Hæres, Inuentarium, Debitor, Fideicommiſſarius, Solutio, Debitum, Venditio, Crida, Bannitus, Fideiuſſor, Confeſſio, Alienatio, Mulier, Tutor, Emptor, Actio, Æqualitas, Diſcuſſio, Prioritas.
Creditores anteriores præferuntur poſterioribus. conſ.10. num.30. fol.41.
Creditores aui, an poſſint ſatisfieri in vſufructu auo ex bonis nepotum debito, & quid ex illo prius ſit detrahendum. conſ.95. nu.7. fol.239.
Creditores aui debent executionem facere in ea parte vſusfructus, quæ ſupereſt deductis expenſis fauore nepotum faciendis. num.13.
Creditores hypothecarij, quando mulieri præferantur in eius dote. conſ. 97. num. 70. fol.265.
Creditores banniti, qui debito tempore poſt cridas S.D.C. non comparuerint, non poſſunt amplius creditum petere. num.115. fol.268.
Creditoribus poſterioribus contra creditores anteriores, non conceditur hypothecaria actio. conſ.10. num.11. fol.40.
Creditoris fauore ad argumentum inducta, in ipſius odium retorqueri, nec diminutionem operari debent. num.31.
Creditorum anteriorum in præiudicium, non poſſunt fieri ceſſiones à debitoribus. conſ.11. nu.4. fol.43.
CREDITVM per publicum Inſtrumentum, ſubuerti non poteſt adminiculis, & leuibus præſumptionibus. conſ.7. num.12. fol.35.
Creditum, vel debitum reſpectiuè ſub conditione eſt debitum, vel creditum; intellige de conditione omninò exitura. conſ.98. n.126. fol.286.
Creditum, vide Hæres, Grauatus, Illiquidum.
CREDVLITAS, vide Dolus, Vxor.
CREMONA de Vicedominis Marchio commendatur. conſ.45. num.1. fol.124.
CRIDA. Ius creditorum, quod extinguatur, per non contradictionem factam proclamæ, an habeat locum in omnibus cridis. conſil. 97. num. 121. fol. 268.
CRIMEN, vide Nullus.
CRIMINOSVS, vide Teſtis.
CVLPA, vide Pæna, Periculum, Tutor.
Cuman. auctoritas reprobatur. conſ.12. n.16 f.46.
CVMVLATIO poſſeſſorij cum petitorio, quando facta dicatur, & num. 9. vbi ſi tractaretur petitorium, ipſa deberet ſuſpendi. conſ.30. n.5. fol.91.
Cumulatio remediorum, quæ ſunt contraria, fieri nequit. conſ.98. num.2. fol.274.
Cumulatio, vide Spolium, Actio.
CVRIA, vide Ædificium.
CVRSVS, vide Aqua.
Curtius Iunior conſ.43. col.pen. declaratur. conſ.23. num.76. fol.77.
CVSTODIA, vide Hoſpites.

I N D E X.

D

DAMNVM, vide Statutum, Clericus, Eccleſiaſtici, Communitas, Iudex, Spolium, Tolerantia.

DARE quis non poteſt, quod nunquam habuit. conſil. 6. num. 74. fol. 31.

Dare nemo poteſt, quod non habet. conſil. 96. num. 49. fol. 254.

Dat nemo, quod non habet regula, quomodo procedat circa editionem inſtrumenti. conſil. 42. num. 9. fol. 118.

DATIVM ſi eſt clauſum, & ibi non ſint datiarij, poteſt impunè conducens merces diſcedere. conſil. 32. num. 15. fol. 96.

Datium fraudans, ſi pænitentia ductus reuertatur, excuſatur à pæna. num. 19. fol. 97.

Datiarij. In dubio contra gabellam, & Datiarios eſt pronunciandum. num. 20.

Vide Milites, Veriſimile.

DATVM ex cauſa dotis nuptijs ſequutis, ſi nuptiæ non ſequuntur, datum reuocari poteſt. conſil. 74. num. 11. fol. 181.

DEBITA ſolui per hæredem, ſi Teſtator mandat, intelligentia ſumitur de certis, & puris, & ſub num. 227. conſ. 98. num. 225. fol. 286.

DEBITOR ſatis eſt, quod tempore conuento promiſſa adimpleat. conſ. 2. num. 59. fol. 10.

Debitor cenſus, re perempta non tenetur reſtituere aream, & partem domus combuſtæ. conſ. 18. num. 15. fol. 63.

Debitor plus iuris in creditorem transferre non poteſt, quam ipſe habeat. conſ. 44. nu. 16. f. 121.

Debitor principalis tenetur fideiuſſorem defendere. conſ. 86. num. 1. fol. 209.

Debitor, facta literarum acceptatione, dicitur liberatus. conſ. 92. num. 12. fol. 225.

Debitor aufugiens cum pecunijs alienis committit maleficium, ſi cum proprijs, mala fuga non dicitur, ſed potius latitatio. conſ. 95. nu. 122. fol. 245.

Debitor propriè is dicitur, à quo inuito exactio fieri poteſt. conſ. 98. num. 230. fol. 286.

De debito, quando fit mentio, intelligentia ſumitur de puro, non autem de in diem. nu. 231.

Debitor carens facultate ſoluendi in pecunia, poteſt aliud pro alio creditori cõſignare pro eius credito. conſ. 100. num. 5. fol. 293.

Debitor aliud pro alio ſoluere poteſt, ſi probet impoſſibilitatem ſatisfaciendi in pecunia. nu. 7.

Debitor qui vult aliud pro alio ſoluere, debet offerre fideiuſſorem euictionis. num. 10.

Debitor ſi ſoluit tempore, quo non debebat, tantò magis creditur ſoluiſſe tempore, quo tenebatur. num. 20. fol. 294.

Debitore mortuo, creditoribus omnibus, ius exigendi diſtribuitur in rebus hæreditarijs, ſecundum eorum reſpectiuè anterioritatem. conſ. 87. num 8. fol. 211.

Debitores ſemper iurare debent, vt ſolutio primo fiat anterioribus. num. 80. fol. 12.

Debitori meo ſi iubeam, vt quæ mihi debet, Titio ſoluat, Titius agere non poterit contra debitorem meum. conſ. 2. num. 2. fol. 7.

Debitum non dicitur, ſi pecunia à debitore extorqueri nequit. conſ. 2. num. 49. fol. 10.

Debitum in pecunia, venit in quantitate præciſa ſoluendum. conſ. 28. num. 2. fol. 87.

Debitum in pecunia ſolui debet, ſi adeſt iuramentum. num. 3.

Vide Creditum, Diſcuſſio, Solutio, Fructus, Hæres, Dictio, Legatum, Executio, Bona, Creditor, Venditio, Libri, Confeſſio, Literæ, Tutor.

DECENNALIS, vide Præſumptio, Dos.

DECENNIVM, vide Diuiſio.

DECEPTVS, vide Venditor.

Decij, & aliorum auctoritates reprobantur. conſil. 12. num. 16. fol. 46.

Decij auctoritas circa inualiditatem donationis reprobatur. conſ. 14. num. 4. fol. 52.

Decius, defenditur *in conſ.* 363. *num.* 7. conſil. 23. num. 51. fol. 76.

Decian. conſ. 86. *num.* 28. *lib.* 3. declaratur. conſ. 23. num. 68. fol. 77.

DECOCTIO notoria diſcuſſionem excludit. cõſ. 96. num. 135. fol. 246.

Decoctor dicitur, qui fortunæ vitio, vel ſuo, vel partim fortunæ vitio, & partim ſuo factus non ſoluendo, foro cedit. num. 123.

Decoctor notorius dicitur, notoriè non ſoluendo. num. 124.

De decoctoribus aufugientibus cum pecunijs alienis, lex malè ſentit. num. 125.

Decoctor eſt; ergo fraudator, conſequentia tenet. num. 131. fol. 246.

Decoctores efficiuntur, vel quia non ſunt ſoluendo, & tù ſubdiſtinguè, vel quia ſunt ſoluendo, ſed pecunias, & res ſecũ portant, & ſub nu. 121. conſ. 95. num. 120. fol. 245.

Decoctores, an gaudeant Eccleſiaſtica immunitate. num. 126. fol. 246.

Decoctores non gaudent immunitate Eccleſiaſtica, ſi cum perſona deferant bona, & ea abſcondant fraudolenter. num. 128.

Decoctores ſunt perſonæ cum quibus durum eſt, & peſſimum tractare. num. 129.

Decoctores ſunt ſoliti mentiri, & æquiparantur chamaleontibus. num. 130.

Decoctores infames ſunt, & ad mentiendum faciles. num. 132.

Decoctores ſunt ſoliti libros rationum, & negotia ſua intricare, & abſcondere, quæ eſt maxima coniectura contra tales fallitos. num. 133.

Decoctus ex propria culpa, acriter punitur, licet non doloſe. conſ. 95. num. 121. fol. 245.

DECRETVM Placentinum 176. non loquitur, nec comprehendit incendium caſu fortuito ſequutum, ſed ex delicto commiſſum. conſ. 96. nu. 54. fol. 254.

Vide Minor, Poſſeſſio.

DEFECTVS, vide Teſtis.

DEFENDERE, vide Mendacium, Aggreſſus.

DEFLORATA, vide Mulier.

DEFVNCTVS, vide Sententia.
DELICTVM aliegi adſcribi non poteſt, niſi prius conſtet ipſum fuiſſe commiſſum. conſ.93. nu.4. fol. 227.
DELINQVENS, vide Pœna, Pater, Filius, Præſumptio, Delictum, Indicia, Comparitio, Fuga, Decretum.
Delinquens, quia præſumitur, ſi ad vindictam, poſt factum accedit ad curiam, pro querelando ſuo aduerſario, & inimico. conſil. 53. num. 11. fol. 150.
DENVNCIATIO ad portam ciuitatis ſufficit, ne bona dicantur incidiſſe in commiſſum. conſil. 32. num. 13. fol. 96.
DEPENDENTIA, vide Copula.
DEPONENTI, quando ſint relaxandæ pecuniæ depoſitatæ. conſ.97. num.88. fol.266.
DEPONERE, vide Teſtis.
DEPOSITI iudicium non admittit ex Placentina, conſtitutione, niſi tres exceptiones. conſil. 28, num.8. fol.88.
Depoſiti validitas dependet à modo, & conditione adiecta. conſ.97. num.83. fol.266.
Depoſitum, quando ſit nullum. conſ.97. num.76. fol. 266.
Depoſitum ſub conditione, deponenti reddi debet, ſi conditio non adimpleatur. num. 77.
Depoſitum debet eſſe purum. num.81.
Depoſitarius, an poſſit opponere de iure aliorum. conſ.97. num.79. fol. 266.
Vide Agens, Tertius, Appellatio, Exceptio, Nullitas, Probatio, Creditor.
DEPRÆDATIO, vide Reſtaurum.
DEROGATIVA, vide Clauſula.
DESCENDENTES vide præmortuus. conſ.47. n.43. fol. 134.
Liberorum nomen eſt collectiuum, omneſq; deſcendentes comprehendit. conſ.96. n.30. f.252.
Deſcendentibus in dubio magis eſt fauendum, quam tranſuerſalibus. conſ. 23. nu. 65. fol. 77.
Vide Familia, Linea, Proles, Verba, Prohibitio, Teſtator, Relatio, Præmortuus, Legitima, Dictio, Liberi.
DESSOLATA, vide Vidua.
DESTINATIO faciendi, eſt quid à facto remotum. conſ.35. num.1. fol. 108.
DESTRVCTIO, vide Medium, Fœmina.
DETENTIO, vide Summariiſſimum.
DETRIMENTVM, vide Lucrum, Maſculi.
DEVM tentare, qui dicantur. conſ.96. nu.49. f.254.
DEVS, vide Neceſſitas.
DIABOLVS, vide Aduocatus.
DICTIO, *ſic*, modum, & formam ſuccedendi præciſam importat, & exponitur, ideſt, non alio modo. conſ.6. num.17. fol.28.
Dictio, *ſic*, in ſubſtitutionibus poſita, non ſolum modum, & ſuccedendi ordinem denotat, ſed etiam conditionem importat, quæ ad vnguem implenda eſt, & varijs modis accipitur, multoſq; notabiles effectus producit, ibi num.ſeqq. & num.25. 26. 27. & 28. & nu. 19. fol.28.
Dictio, *tunc*, & *eo caſu*, eſt reſtrictiua ſubſtitutionis ad caſus expreſſos, vt eo modo tantum ſuccedatur, non alio, & diuerſo, quia tunc limitatio vocationis fit tantum ad caſum expreſſum. num.24. fol.29.
Dictio, *ex*, cauſam non remotam, ſed proximam, & immediatam ſignificat. num.35.
Dictio, *dictis*, reſtringitur ad nominatos tantum. conſ.16. num.19. fol.57.
Dictio perſonaliſſima facit venire tantum perſonas nominatas. num.22.
Dictio, *vel*, importat quod vnum, aut aliud fiat, & eſt in electione agentium, de modo, quem relinquendi velint, deliberare. conſ 20. nu.18. fol. 66.
Dictio, *quia*, cauſam finalem, & impulſiuam ſignificat. conſ.23. num.6. fol.74.
Dictio, *tantum*, eſt taxatina. num.20. fol.75.
Dictio, *mea*, quid operetur. num.48. fol.76.
Dictio, *quando*, temporis dilationem ſignificat. conſ.29. num.4. fol 89.
Dictio, *quando*, iuncta verbo futuri temporis, an conditionem importet. num.5.
Dictio, *quando*, apud Grammaticos, & bonæ linguæ latinæ auctores, exponitur, ideſt, *quo tempore*. num.6.
Dictio, *tali caſu*, & *ſeu caſibus*, quid importet. num. 53. fol.103.
Dictio, *donec*, etſi denotet legatum pro primo anno purum, pro ſequentibus vero conditionale; attamen eſt conſiderandum, an explicitè, vel implicitè ſub dinumeratione annorum ſit factum. num.66. fol.104.
Dictio, *donec*, non operatur contra naturam inſtitutionis, quæ non poteſt eſſe in annos diſtincta. num. 67.
Dictio, *ſemper*, exponitur, ideſt omni tempore, & omni caſu illorum temporum. conſ.45. nu.28. fol. 125.
Dictio, *maſculis*, in conditione ſi ſine filijs poſita, operatur excluſionem fœminarum fauore ſubſtituti. conſ.60. num.25. fol.164.
Dictio, *poſt eum*, quid ſignificet. conſ. 76. nu.16. fol. 185.
Dictio, *quos*, eſt relatina præcedentium, denotatq; orationem præcedentem non eſſe perfectam. num. 22.
Dictio, *omnes*, eſt collectiua omnium ſimul. nu.23.
Dictio, *omnes*, non verificatur in duobus tantum, ſed in pluribus. num.24.
Dictio, *omnes*, ab homine prolata, non recipit reſtrictionem, ſed omnia comprehendit. nu.25.
Dictio, *maximè*, non minuit, ſed auget. conſil.83. num.17. fol.201.
Dictio, *perpetuo*, operationes ſuas porrigit vltra 6. gradum, & denotat ideſt, *ſine temporis præfinitione*, & ampliat fideicommiſſum ſub num.35. conſ.94. num.50. fol.233.
Dictio, *ex*, excludit legitimatos per ſubſequens matrimonium. conſ.95. num.51. fol.242.
Dictio, *de*, ſignificat cauſam immediatam. nu.52.
Dictio, *ad*, denotat vicinitatem, non intrinſecitatem. conſ.98. num.49. fol.276.

Dictio, *omnem*, complectitur etiam permutationem, num.104. fol.279.
Dictio, *vel*, eſt diſiunctiua. conſ.98.nu.221.f.286.
Dictiones, *dictis, illis, eius*, ſunt repetitiuæ præcedentium cum omnibus ſuis qualitatibus. conſil.16. num.18. fol.57.
Dictiones, *cum*, vel, *quando*, iunctæ verbo futuri temporis, non important debiti remiſſionem num. 9.
Dictiones, aliæ ſunt diſtributiuæ, & temporales, aliæ conditionales continuatiuæ.conſ.33.n.20. fol. 101.
Dictioni, *poſt eum*, datur intelligentia per Ruin. ideſt *de medio ſublatum teſtatore viuente*. nu.21.
Vide Familia, Suitas, Agnatus.
DIES, vide Anterioritas, Inſtrumentum, Liber.
DIFFAMATIO, vide Teſtis.
DIFFERENTIA quæ ſit inter matrimonium carnale, & ſpirituale. conſ.29. num.12. fol.89.
Vide Facere.
DIGNITAS, vide Fœmina.
DILAPIDARE ſuum, nemo præſumitur. conſil. 65. num.12. fol.170.
Vide Aſcendentes.
DILATORIA, vide Exceptio.
DILECTIO etſi maior, non ſufficit tamen ad inducendam pupillarem ſubſtitutionem in odium matris. num.157. fol. 282.
Vide Coniectura.
DILECTVS magis, quis dicatur. conſil. 98. nu.155. fol. 281.
Dilectus minus altero dicitur, qui vltimo loco eſt poſitus. num.156.
DILIGENTIA, vide Promittens.
DILIGERE, vide Proximum.
DIMINVTIO, vide Cenſus.
Dyn. Muxel. in inferno eſſe refertur, eo quia contra Eccleſiam in dubio pronunciauit. conſil. 4. num.32. fol.21.
DIRECTA iura ſemel oſſibus primi hæredis affixa, non poſſunt in ſubſtitutum, niſi per fideicommiſſum, transferri, etiam ſi ſubſtituta ſit piæ cauſa. conſ.6. num.82. fol.32.
DISCORDANTIA, vide Teſtes.
DISCVSSIO primo loco non eſt facienda in bonis debitoris, ſi creditor habet pro ſe conſtitutum in Inſtrumento expreſſum.conſ.2.nu.128. f.15.
Diſcuſſio an ſit prius neceſſaria, antequam deueniatur ad decocturæ declarationem. conſil. 95. num.134. fol.246.
Diſcuſſiones bonorum debitoris fiunt ſecundum anterioritatem cuiuſque.conſ.87.nu.9.fol.221.
Vide Sententia.
DISIVNCTIVA, vide Dictio.
DISPENSATIO non præiudicat legitimis hæredibus. conſ.52. num.102. fol. 149. & conſil. 97. num.40. fol.264.
Vide Legitimatio, Filius.
DISPOSITIO generalis non comprehendit cauſas priuilegiatas.conſ.95. num.35. fol.241.
Diſpoſitio loquens de filio,non includit legitimatum per ſubſequens matrimonium. n.75.f.243.
Diſpoſitio Teſtatoris, ſi eſt expreſſa, dici non poteſt, caſum fuiſſe omiſſum ab ipſo diſponente conſ.98. num.113. fol.279.
In formalibus, diſpoſitioni eſt inhærendum ad litteram. conſ.17. num.15. fol.61.
Vide Forma, Tacita, Generalis, Tempus, Genus.
DISSIMILITVDO caſuum, reſpectu perſonarum, operatur ſubſtituti excluſionem. conſ.6.nu.54. fol. 30.
Diſſimilitudo caſuum, reſpectu ſuitatis, operatur ſubſtituti excluſionem. num.56.
Diſſimilitudo lineæ, ſubſtituti excluſionem operatur. num. 60.
Diſſimilitudo reſpectu vocationis, & diſpoſitionis, operatur ſubſtituti excluſionem. num.62.
Vide Extenſio, Tempus, Ordo.
DISTINCTIO vbi non ſit, de omnibus ſumitur intelligentia. conſ.2. num.38. fol.9.
Vide Lex.
DISTRIBVTIVA, vide Dictio.
DIVERSITAS perſonarum, & caſuum, ſi adeſt, idem iudicium fieri non debet. conſ.98.n.223.f.286.
Ex diuerſis non infertur. num.222.
Vide, Res, Teſtes.
DIVERSO iure cenſeri non debet vna, & eadem res, conſ.65. num.11. fol.169.
DIVES difficilè intrat in Regnum Cœlorum, ideo facilius eſt Camelum per foramen acus tranſire, quam diuitem intrare in Regnum Cęlorum. conſ.100. num.52. fol.295.
Vide Pauper.
DIVISIO reſcinditur, ſi conſtet de errore, non obſtante iuramento. conſ.26. nu.6. fol. 85.
In diuiſione erronea nullum poteſt fieri fundamentum, etiam ſi ratificata reperiretur.num.7.
In diuiſione, quòd vni plus tradatur, quàm alteri, lex non admittit. num.8.
Diuiſio erronea retractari poteſt, ſiue erretur in facto, ſiue in iure, non obſtantibus quibuſcunq; pactis, etiam iuramento firmatis. num.9.
Diuiſio non præſumitur, niſi probetur. conſil. 62. num.1. fol.165.
Diuiſio præſumitur, ſi per decennium fratres cum bonis diuiſi, & ſeparati vixerunt. num.2.
Diuiſio ad præſumptionem inducendam diuiſionis factæ, duo præcipue requiruntur, quòd ſcilicet perſonæ ſint habiles ad diuidendum, & quòd bona ſint diuiſibilia. num.3.
Diuiſio errore imbuta retractatur, non obſtante quocunque pacto, cum tunc in ea nullum ſit fundamentum faciendum, ſiue ſit error iuris, ſiue facti. conſ.74. num.15. fol.181.
Diuiſio facta de proprijs bonis, tanquam de bonis communibus veluti per errorem facta, retractari poteſt. num.17.
Diuiſio facta cum hærede putatiuo, quem verum eſſe diuidens credebat, non nocet, & poteſt reſcindi. num.18.
Diuiſio erronea retractatur, non obſtantibus pactis iuramento firmatis, & quibuſcunq; promiſſionibus in contractu inſertis. nu.29.
Diuiſionis contractus reſcinditur ob læſionem ul-

tra

tra dimidiam,& ob errorem probabilem,etiam fauore maiorum 25.ann. conſ.74.nu.20.f.181.

Diuiſiones æqualitatem continere debent. nu. 19.

Vide Ratificatio.

DIVITIÆ, vide Familia.

Doctores in l. pater, § ſundum, ff. de leg.3. declarantur. conſ.23. num.35. fol.76.

DOCTORIS induſtria in alimentis decretandis non attenditur, quia ab alijs petenda eſt. conſil. 92. num.2. fol.224.

DOLIVM, vide Legatum.

DOLVS, & fraus, ſi ceſſant, bona cadere non poſſunt in commiſſum. conſ.32. num.4. fol.96.

Dolus, & animus fraudandi ceſſant ex paruo lucro. num.5.

Dolus ceſſat ex præſumptione, quæ dolum excludit in omni agente. num.6.

Dolus non præſumitur, ſed probari debet per allegantem. num.8.

Dolus ceſſat ex iuſto errore credendi; amplia etiã in cauſa credendi iniuſta. num.9.

Dolus ceſſat ſi de die palam aliquid fit. nu.10.

Dolus ceſſat, ex honeſtate, & qualitate perſonarum, quæ multum conſiderantur in fraudanda gabella. num.11.

Dolus ceſſat ex inueriſimili. num.12.

Veriſimile non eſt, quod ſi quis voluiſſet fraudare datium, iuiſſet per ſtratas publicas ad datium. d.num.12.

Dolus, quando dicatur conſtare. conſ.97.nu.110. fol. 268.

Dolus. de dolo re ipſa conſtat, ex malo effectu poſtea ſequuto. num.112.

Vide Maritus, Renunciatio, Conſtitutio, Statutum, Bona, Legatum, Liberatio, Donatio.

DOMESTICI teſtes probant, ſi aliter veritas haberi non poteſt; etiam ſi ſint inhabiles, ſi tamen ſunt bonæ vocis, & famæ. conſ.50.nu.22.f.139.

Vide Teſtis.

DOMICELLATVS qualitas non reſiſtit in acquiſitione, quin præſumatur, & ipſa ex proprijs laboribus, & induſtria acquirere. conſ.83.nu.15. fol. 201.

DOMICILIVM, vide Incola, Executio.

DOMO vocata, veniunt tranſuerſales, & proximiores gradatim. conſ.24. num.35. fol.81.

Domum poſſidens, præſumitur poſſidere omnia mobilia exiſtentia in domo. conſil.77. num.22. fol. 189.

Domus diruta non eſt apta ad conſtituendum cenſum. conſ.18. num.8. fol.63.

Domus intelligitur, & capitur pro agnatione, & familia. num.40. fol.82.

De domo vocati, qui portant arma veniunt vti tales, non vti agnati. num.41.

Domus accipitur pro portantibus arma. num.44.

Domus, vel prædium cuius ſit, cum non conſtet, ſpectat marito, & vxori poſſidentibus, iure proprio pro dimidia. conſ.83. num.24. fol.202.

In domus vocatione veniunt tranſuerſales, & num.29. conſ.94. num.58. fol.233.

Vide Fructus, Muri, Conſequentia, Debitor, Familia, Verba, Arma, Agnatio, Conductor, Lex, Redimere.

DOMINII quæſtionem mihi referre non poteſt is, à quo cauſam habeo. conſ.95. nu.114. fol. 244.

Dominij, & poſſeſſionis reſeruatio eſt valida, donec emptor promiſſa adimpleat. conſ.96. nu.9. fol. 251.

Dominio anteriori nullũ fit præiudicium per contractus poſtea factos. conſ.2. nu.79. fol.12.

Dominium equi morboſi lite pendente in actione redhibitoria remanet, & ſtat apud emptorem. conſ.69. num.4. fol.174.

Dominium retineri non poteſt poſt ceſſionem. conſ.96. num.20. fol.252.

Dominium in perſonis duorum inſolidum reſidere nequit. num.21.

Vide Dotalium, Aqua, Cenſus, Spolium, Legitima, Ligna, Murus, Poſſeſſio, Communio, Reſeruatio.

DOMINVS rerum furatarum, ſi pluries conqueſtus ſit de rebus ſibi furatis, an per hoc ad delictum poſſit inferri. conſ.93. num.9. fol.227.

Vide Cenſus, Poſſeſſio, Emphyteuſis, Executio, Serui, Conſequentia.

DONATA à marito vxori ante Matrimonij conſumationem ſunt hæredum mariti, diſtingue ibi ſub *num.4. verſ. Adde.* conſ.56. num.1. fol.153.

Non donaſſe maritum vxori ornamenta aurea præſumitur, ſed potius illa dediſſe ad ornatum; ſecus ſi conſtaret de donatione præciſa, vbi DD. tres dant caſus ſub *num.4. verſ. tres enim.* num.2.

DONARE, eſt dilapidare, & ſuum iactare. conſ.94. num.18. fol.231.

DONATIO inter patrem, & filium ex communiſſima ſcribentium omnium ſententia iuramento firmatur, & irreuocabilis efficitur. conſil. 13. num.10. fol.49.

In donatione irreuocabili non eſt neceſſaria traditio, ſtante iuramento. num.17.

Donatio abſque traditione perficitur. nu.19. f.50.

Donatio, an ſit nulla, ſi ſit omiſſa proteſtatio, donationem, ſcilicet fictam nõ eſſe, nec ſimulatam, &c. num.20.

Donatio titulo oneroſo facta dicitur, ſi in ea appoſitum ſit fideicommiſſum, & grauamen dotium, alimentorum, & ſimilium. nu.24. fol.50.

Donatio titulo oneroſo facta, quæ dicatur. nu.25.

Donatio ob cauſam, quæ dicatur. num.26.

Donatio ob cauſam dicitur facta, vt bona conſeruentur in familia, quæ tunc nequit reuocari. num.27.

Donatio eſt ob cauſam, ſi in ea eſt aliquid faciendum, vel dandum, & tunc non lucratiuo, ſed oneroſo titulo facta videtur. num.28.

Donatio ob cauſam facta non comprehenditur in decreto de ſimplici donatione loquente. nu.29. fol. 51.

Donatio illa proprie non eſt, ſi addatur, vt aliquid fiat. num. 32.

Donatio iurata, non comprehenditur in ſtatutis de donationibus loquentibus. num.33.

Donatio facta impellente naturæ inſtinctu, & ratione

tione naturali, dicitur ob cauſam. num.35.
Donatio dicitur ob cauſam facta, ſi cauſa eſt de futuro. num.36.
Donatio inter patrem, & filium, & inter virum, & vxorem iuramento confirmatur. conſil. 14. num.1. fol.52.
Donatio eſt irreuocabilis ſtante iuramento. nu.3.
Donatio ceſſat, conditione ſub qua fuit facta ceſſante. conſ.14. num.8. fol.53.
Donatio facta contra formam conſtitutionum Ducalium Placentiæ eſt nulla. conſ. 22. num.1. fol. 70.
Donatio facta contra formam ſtatuti eam declarantis ſimulatam, eſt nulla, non obſtante iuramento. num.7. fol.71.
Donatio inter virum, & vxorem, etſi non valeat, morte tamen confirmatur. conſ.56.nu.3.f.153.
Donatio ob cauſam finalem, illa locum non habente, reuocari poteſt. conſ.74.nu.12.fol.181.
Donatio inter patrem, & filium non valet, & ex quibus præſumatur. conſ.90. num.37. fol.222.
Donatio quando ſit nulla, & fraudolenta. conſ.94. num.8. fol.230.
Donatio facta in loco remoto à ſolita habitatione præſumitur fraudolenta. num.9.
Donatio inter viuos non eſt, ſed cauſa mortis, ſi in ea mentio mortis facta reperiatur. num. 12. fol. 231.
Donatio cauſa mortis, à donante ſemper reuocari poteſt. num.13.
Donatio cauſa mortis, effectum ſuum ſortitur poſt mortem. num.14.
Donatio cauſa mortis, dicitur actus vltimæ voluntatis. num.15.
Donatio vt cauſa mortis ſit, ſemper interpretatio ſumitur. num.16.
Donatio cauſa mortis, de ſui natura reuocabilis, non fit irreuocabilis, ex verbis actum irreuocabilem facientibus, & ſub nu.24. nu.22.
Donatio de ſui natura reuocabilis, an efficiatur reuocabilis ex promiſſione partium. nu.23.
Donatio ſemper remanet cauſa mortis, licet in Inſtrumento dicatur, quod donator promiſit omnia, & ſingula habere firma, rata, grata, & in aliquo non contrauenire. num. 25.
Donatio cauſa mortis dicitur, ſi in ea fit mentio mortis, & ipſa ſit collata in tempus mortis. num.37. fol.232.
Per Teſtamentum quando donatio reuocata cenſeatur. num.20. fol. 231.
Donatio non valet, non ſeruata ſtatuti ſolemnitate. conſ.99. num.42. fol.295.
Donationem annullant, non debitus Teſtium numerus. Ipſorum omnium mors, inſinuatio omiſſa, Notarius non bonæ vocis, & famæ, error in cognominibus Teſtium. conſ.94.nu.58.fol.231.
Donationes ob cauſam magis æquiparantur contractibus vltro, citroq; obligatorijs, quam donationibus ſimpliciter factis. conſil.13. nu. 37. fol. 51.
Donationes. De donationibus non ſimplicibus, ſed ob cauſam vbi agitur, non conſiderantur ſtatutariæ ſolemnitates. conſ.13.n.34.f.51.
Vide Patria poteſtas, Poſſeſſio, Teſtator, Verba, *Decius*, *Bartolus*, Conditio, Renunciatio, Solemnitas, Statutum, Minor, Summariſſimum, Intelligentia, Teſtamentum, Clauſula, Teſtis, Tempus, Dilapidare.
DOS mulieri debetur, ſiue carnaliter, ſiue ſpiritualiter nubat. conſ.29. num.10. fol.89.
Dos debetur tota, omni exceptione remota, ſi virgo ſpiritualiter nubat. num.13.
Dos, an poſſit eſſe minor legitima. conſ.45. nu.46. fol. 126.
Dos, an pure debeatur, vel ſub conditione, vide remiſſiue. num.56. fol.127.
Dos ſuccedit loco legitimæ in Ciuitate Bononien. ſtante eiuſdem ſtatuto, quod tranſmiſſionem dotis fieri poſſe mandat. num.61.
Dos, ſi ſit conſtituta in certa quantitate, cætera bona dicuntur extradotalia. conſil.51. num.6. fol. 140.
Dos poteſt ex communibus bonis detrahi. cõſ.62. num.4. fol.165.
Dos eſſe non poteſt ſine matrimonio. conſil. 97. num.67. fol.265.
Dos, cum ſit quid vniuerſale, reliqua particularia, quæ minimè ſunt excepta, ad ſe trahit. num.131. fol.268.
Dos, cum ſit acceſſorium quodam ad matrimonium, debet regulari ſecundùm ipſius naturam. num.133. fol.269.
Dos mulieris patrimonium dicitur. conſil. 100. num.22. fol.294.
Dos, quando pro parte præſumatur perueniſſe ad manus illius, qui cum marito ſe obligauit. conſil.100. num.85. fol.297.
DOTALIA, vide Bona.
DOTALIVM bonorum dominium, mortuo marito, tranſit in vxorem. conſ.1. num.16. fol.3.
DOTEM, quando Hæredes mariti reſtituere teneantur in pecunia. conſ.1. num.17. fol.3.
Dotem, ſi pater conſtituat filiæ, cum matrimonij commemoratione, non videtur apponere conditionem, ſed quãdam admonitionem. conſ.45. num.59. fol.127.
Dotem non amittit mulier ob adulterium, ſi maritus ea poſt cum ipſa habitauit, dormiuit, ac coiuit. conſ.59. num.32. fol.159.
Fratres ambo confitentes dotem recepiſſe, pro medietate intelliguntur confiteri, non pro tota, cum impoſſibile ſit totam ad quemlibet perueniſſe. conſ.100. num.81. fol.297.
Dotis cauſa pia dicitur. conſ.1. nu.8. fol.3.
Dotis in cauſa de bono, & æquo eſt procedendum. conſ.1. num.9. fol.3.
Contra dotem an cõpenſatio admittatur. nu.10.
Pro dote in dubio pronunciandum venit. nu.11.
Dotis cauſa, & alimenta pari paſſu ambulant. conſil.1. num.42. fol.3.
Dotis priuilegium mulieri competit, etiam ſoluto matrimonio. conſ.1. num.13. fol.3.
Dotis ad hæredes tranſmiſſio, quando fieri poſſit. conſ.29. num.16. fol.90.

Dotis tranſmiſſio in hæredes filiæ, quando fieri poſſit. conſ.45. nu.63. ſol.127.
Dotis cauſa, alienantur fideicommiſſa. conſil. 52. num.14. ſol.144.
Datum ex cauſa dotis, vide conſ.74.n.11.ſ.181.
Dotis fructus peti poſſunt vltra decennium. conſil.95. num.39. fol.241.
Dotis ratione, obligatio nulla induci poteſt ante matrimonium. conſ.97. num.68. fol.265.
Doti annexa ſunt onera matrimonialia. conſ.97. num.126. fol.268.
Vide Mulier, Hæredibus, Retentio, Bona, Alimenta, Onus, Pater, Datum, Conditio, Fructus, Filia, Legatum, Maritus, Frater, Obligatio, Stipulatio, Renunciatio, Veriſimile, Matrimonium, Expenſæ, Fauor, Res.
DVBIVM in dubio, pro regula pronunciandum eſt. conſ.2. num.94. ſol.13.
In dubio, pronunciandum eſt fauore illius, in quo nedum cadit ius ſubſtitutionis, ſed etiam quia poſſidet. conſ.76. num.40. fol.106.
In dubio pro matre, capienda eſt interpretatio, ne ſucceſſione filij priuetur. conſ.98. num.154. fol. 281.
DVCIS Parmæ Sereniſſimi laudes. conſ. 25. num. 9. fol. 83.
DVX Placentiæ, & Parmæ Sereniſſimus potuit formare conſtitutionem annullantem contractus iuratos, eo quia eſt lex honeſta, cum diuino, humanoq; iure conſona, ob bonumq; publicum introducta, & ne ſubditi in periurium inciderent. conſ.22. num.2. fol.70.
Dux Parmæ in ſuo ſtatu, nemini vult fieri extorſiones. conſ.32. num.21. fol.97.

E

ECCLESIAS libentiſſimè complecti, & ad beneficia ſtatutorum laici admittere debent. conſil.4. num.33. fol.21.
Eccleſiæ, & Eccleſiaſticorum fauore, in dubio eſt iudicandum. num.31.
Eccleſiæ magis, quam publicæ vtilitati eſt fauendum, & pluſquam laicis etiam. num.35.
Vide Leges, Seculares, Laici, Conceſſiones, Ius, Patroni.
ECCLESIASTICA libertas, vide Statutum.
Eccleſiaſticæ perſonæ non ſunt inquietandæ à ſecularibus. conſ.59. num.37. fol.160.
Eccleſiaſtici vltra onera ſpiritualia, quæ ſuſtinent, habent priuilegium, vt poſſint vti ſtatuto laicorum, quamuis onera non ſubeant, & ſtatutis non ligentur. conſ.3. num.14. fol.17.
Eccleſiaſtici abſque difficultate, nedum beneficio iuris communis Romanorum, ſed etiam ſtatutorum, & priuilegiorum vniuerſitati, & certo generi perſonarum conceſſorum gaudere poſſunt. num.16.
Eccleſiaſtici dum nolunt contribuere incendijs, quæ committuntur in communi, ſi à beneficio ſtatuti mandantis damna refici excluduntur à laicis, redduntur timidiores, & laici audaciores, contra libertatem Eccleſiaſticam. conſil.4. num.30. fol.21.
Eccleſiaſtici miſerabiles perſonæ dicuntur, eiuſq; gratia multa conceduntur, quæ alias non concederentur. num.34.
Eccleſiaſtici ſatis grauantur ſpiritualibus oneribus, quæ ſunt continua, non ad tempus, vt ſunt onera iniuncta à ſtatutis de damno dato loquentibus. num. 37.
Eccleſiaſtici non excuſantur recuſantes emere Reipublicæ frumentum, quod nequit conſeruari. conſ.46. num.32. fol.131.
Vide Laicus, Statutum, Clericus, Negotium, Negatiua, Clerus.
ÆDIFICARE, vide Ædificare, Patroni.
EDITIO, & exhibitio ſunt ſynonima, conſ.42. nu.2. ſol. 118.
Editio fit ad veritatem indagandam. num.13.
Editio Teſtamenti fit de originali, quando agitur de hæreditatis petitione, tanto magis ſi non Notarius rogatus, ſed alius exemplum ſcripſit. num.13. fol.119.
Ad editionem Teſtamenti duo remedia in iure dari elarum eſt. num.22.
Editionum petitiones quo iure, & quomodo fiant. num. 23.
Vide Originale, Lex.
EFFECTIVA, vide Familia, Intelligentia.
EFFECTVS, vide Renunciatio, Affectus, Circuitus.
EGESTATE ſordentibus, mors eſt ſolatium, & vita ſupplicium. conſ.46. num.17. fol.130.
ÆGROTARE, vide Seniores.
ELECTIO mala, eligenti imputatur. conſ.96. n.39. fol. 253.
ELEMOSINA eſt de præcepto, quando proximus eſt in extrema neceſſitate poſitus. conſ. 46. nu.10. fol. 130.
Vide Pauper.
EMENS primo loco, præfertur ſecundo ementi eandem rem. conſ.2. num.78. fol.12.
EMOLVMENTVM, vide Conditio.
EMPHYTEVSIS. filij legitimati per ſubſequens matrimonium, quando veniant ad bona emphyteutica. conſ.95. num.77. ſol.243.
Emphyteuſis. Ad pactum francandi, & permutandi in emphyteuſi veniunt incapaces, & non comprehenſi in inueſtituris. conſ.99. num.50. fol. 291.
Emphyteuta tenetur domino ſuo edere inſtrumentum ſuæ inueſtituræ, ſi ab eo requiratur, alias poſſet priuari emphyteuſi. conſ. 92. num. 19. fol. 225.
Emphyteutica bona, cum patrimonialia ſint, & hæreditaria, de illis iudicatur ſicuti de liberis. conſ.95. num.32. fol.241
Vide Pactum, Exhæredatio, Clauſula.
EMPTOR. Si pactum fit inter emptorem, & venditorem ſine ceſſione, vt pretium creditoribus ſoluatur, ipſis nulla actio exigendi quæritur. conſ.2. num.10. fol. 7.
Emptor, ſi ſciuiſſet rem venditam liberam non fuiſſe,

fuiſſe, non emiſſet, vel non tanto pretio. nu. 47. fol. 10.
Emptor cenſus non habet poſſeſſionem, nec dominium cenſus, ſed ius exigendi fructus ipſius. conſ. 18. num. 6. fol. 63.
Emptor equi morboſi, qui lite pendente ſtetit ſuper hoſpitio, an teneatur ad expenſas, & cibaria facta, & præſtita equo, ſi obtinuit ſententiam fauorabilem in actione redhibitoria. conſil. 69. num. 3. fol. 174.
Emptor, ſi ipſi tota res non tradatur, vel non libera, poteſt agere pro reſciſione contractus venditionis, & ad pœnas promiſſas, maximè ſi fuit promiſſum rem eſſe liberam, tunc enim poteſt omitti actio pro adimplemento. conſ. 95. num. 143. fol. 246.
In venditione facta ad corpus, nõ ad menſuram, an emptor læſus poſſit reclamare, & recuſare pretij ſolutionem. conſ. 98. num. 93. fol. 278.
Emptor in venditione facta ad corpus, debet reſarciri, ſi ſumus in magna læſione. num. 99. fol. 279.
Emptori contra venditorem, quę actiones competant, vide ibi remiſſiue. conſ. 95. nu. 142. f. 246.
Vide Fuga, Res, Mulier, Excuſſio, Cenſus, Ciues, Frumentum, Agens.
ENVNCIATIVA, vide Verba.
EQVALITAS, vide Diuiſio.
EQVVS, vide Commodaui, Conſuetudo, Vſusfructus, Executio, Emptor, Dominium.
ERRANT ſolum illi, qui faciunt, non qui otioſi viuunt. conſ. 97. num. 11. fol. 262.
Errantis nullus eſt conſenſus. conſ. 44. nu. 5. f. 122. & conſ. 74. num. 8. fol. 180. & conſ. 88. nu. 22. fol. 215.
ERROR calculi ſemper corrigi poteſt. conſ. 70. n. 1. fol. 175.
Error eſt tollendus. num. 9.
De iuris, & facti erroris tolerãtia loquitur Alba, maximè, quando agitur de damno euitando. conſ. 74. num. 4. fol. 180.
Veritati per errorem nullum fit præiudicium. num. 5.
Error præſumitur, ſi fœmina ſit illa, quæ contraxit. num. 6.
Error ſi adeſt, poteſt quis à contractu recedere. num. 7.
Error ſi eſt reſpectu cauſæ finalis promiſſionis, vitiatur promiſſio. num. 9.
Error ipſo iure probatur, ſi conſtet rem aliter ſe habere, & ex quibus dignoſcatur error, vide ibi. num. 13. fol. 281.
Error probatur, ſi conſtat rem ſe aliter habere. conſ. 88. num. 21. fol. 215.
Error calculi, quando ceſſet. num. 29. fol. 216.
Error calculi debet per nouam calculationem corrigi. num. 31.
Erronei calculi retractandi ius perpetuò durat. num. 33.
Error calculi retractatur per conditionem indebiti, etiam ſi conſtaret de tranſactione facta occaſione calculi, & quando, ibidem; ampliaſtante iuramento. num. 35.
Error probatur ex partitis exactis, omiſſiſq; & non deſcriptis in calculo. num. 36.
Error. Leuitas non eſt à cognito errore recedere. conſ. 98. num. 190. fol. 283.
Errorem, qui adducit, illum probare tenetur. conſ. 97. num. 44. fol. 264.
Erroris exceptio non cenſetur reiecta à ſtatuto reijciente omnes exceptiones. num. 14.
Vide Peritus, Homo, Humanum, Calculus, Chriſtianus, Admitti, Condonare, Renunciatio, Liberatio, Diuiſio, Commiſſum, Dolus, Tolerantia, Veritas, Ratificatio, Soluens.
ERVBESCIMVS ſine lege loqui. conſ. 95. num. 119. fol. 245.
ÆS ALIENVM, vide Æs, Prohibitio, Hæres, Funeralia.
ÆSTIMATIO, vide Legatum.
Euerard. inn. 2. conſ. 8. num. 50. declaratur, & quando procedat. conſ. 58. num. 18. fol. 156.
EVICTIO poteſt euenire, & non euenire. conſil. 98. num. 227. fol. 286.
Vide Articulus.
EXACTIO, vide Debitor, Poſſeſſio.
EXAMINARE, vide Periti, Index.
EXCEPTIO firmat regulam in alijs. conſ. 2. nu. 17. fol. 8.
Exceptio non adimplementi eſt litis finitæ, & ipſius ingreſſum impedit, & quomodo ſuper hoc iudex ſupplere poſſit num. 65. fol. 11.
Exceptio bona eſt contra fideicommiſſarium, ſubſtitutio de te non loquitur. conſ. 23. num. 22. fol. 75.
Exceptio fideicommiſſi non admittitur in iudicio depoſiti. conſ. 28. num. 7. fol. 88.
Exceptio firmat regulam in alijs non exceptis. num. 9.
Exceptio inuentarij non negat tot deberi creditori, ſed tot bona in hæreditate non reperiri, quibus poſſit ſatisfieri. conſ. 48. nu. 11. fol. 136.
Exceptio peritum eſſe ſuſpectum, debet fieri tempore electionis, non poſt. conſ. 99. nu. 8. f. 288.
Exceptio, quando præſumitur malitiosè delata. num. 9.
Exceptio peritum eſſe ſuſpectũ, poteſt fieri etiam in medio cauſæ, & in fine, ſi cauſa ſuſpicionis tunc ſuperuenit. num. 10.
Exceptiones reſiſtentes mandato executiuo non admittuntur, alias ſecus. conſil. 95. num. 22. fol. 240.
Vide Error, Subditus, Executor, Reconuentio, Depoſitum, Spolium, Maritus, Inuentarium, Amicus, Actio.
EXCLVSO patre magis dilecto, excluditur tanto magis filius minus dilectus. conſ. 16. num. 61. fol. 60.
Excluſio quæ prouenit à voluntate teſtatoris non eſt contra ius, ſed ſecundum ius. conſ. 16. n. 47. fol. 58.
Vide Pactum, Pater, Priuatio, Filia, Statutum, Fœmina, Incluſio, Verba, Legitima, Separata, Subſtitutio, Diſſimilitudo.

EX-

EXCOMMVNICATIONIS finis eſt abſolutio. conſil. 43. num. 2. fol. 220.
Excommunicatus eſt inuitus abſoluendus, ſi ex excommunicatione efficeretur deterior, & incorrigibilis. num. 3.
Excommunicatus, eſt ſaltem per indirectum compellendus, vt abſolutionem petat. num. 5.
Excommunicatus antequam abſoluatur, debet expenſas parti reſtituere, & cautionem de iudicio ſiſti exhibere, ſi fuerit contumax. num. 8. fol. 220.
Excommunicatus tenetur cauere, ſi vult abſolui, niſi tamen aliquod habuiſſet impedimentum, vt purgaret contumaciam, cuius vigore fuiſſet excommunicatus. num. 9.
Excommunicatus debet abſolui, cauendo de parendo mandatis Eccleſiæ. num. 10.
Excommunicatus, vt expenſas parti ſoluat, neceſſe eſt, quod contumacia ſit, & fuerit manifeſta. num. 11.
Excommunicatus debet abſolui, ſi præſtat cautionem de parendo mandatis iudicis. nu. 12.
Excommunicatus ſe abſolui non petens, & inſordeſcens, poteſt à Iudice pœnis, & alijs grauaminibus cogi, vt dolore, & moleſtia affectus, reſipiſcat, & à contumacia diſcedat. nu. 16.
Vide Abſolutio.
EXCVSATVR qui facit, quod poteſt. conſ. 35. nu. 9. fol. 109.
Vide Filius.
EXCVSSIO eſt primo loco neceſſaria, antequam mulier poſſit habere regreſſum ad bona empta ex pecunia dotali. conſ. 97. nu. 19. fol. 263.
EXECVTIO crediti certi non eſt retardanda ob incertum creditum, ex eo quod ratio adminiſtrationis non ſit reddita. conſ. 1. num. 3. fol. 3.
Executio in cauſa incendij non retardatur per reſtitutionem in integrum petitam, & quid in obligatione Camerali. conſ. 5. num. 2. fol. 23.
Executio non venit retardanda, ſi malitioſe petatur reſtitutio ad ſatisfactionem diſiungandam, & præſumptiones malitiæ, quæ ſint, ibi. n. 3. & 4.
Executio non retardatur, ſi ſententia in iudicatum tranſiuit. num. 7.
Executio non retardatur per reſtitutionem in integrum, ſed data cautione ſententia executioni demandatur. num. 19. fol. 24.
Executio ſuſpenditur, pendente articulo extinctionis cenſus. conſ. 17. num. 23. fol. 62.
Executio, an retardetur, pendente iudicio nullitatis inſtrumenti cenſus. conſ. 18. nu. 2. fol. 62.
Executio retardatur, pendente iudicio extinctionis cenſus. num. 3.
Executio retardari debet, ſi ignoratur in cenſu pars fructuum extincta. num. 4.
Executio obtenta pro debito paterno, exequi non poteſt contra filium. conſ. 44. num. 1. fol. 121.
Executio contra filij bona, quomodo poſſit fieri, ſub prætextu, quod præſumantur bona paterna, vti ab ipſo filio acquiſita, ex tacito patris mandato. num. 2.
Executio, an poſſit fieri contra filium vti hæredem patris. num. 7. fol. 122.
Executio eſt nulla ſi fiat ſuper bonis proprijs hæredis. conſ. 48. num. 4. fol. 136.
Executio pro cibarijs, an ſuſpendatur obtenta contra venditorem equi morboſi, qui fecit ſuper hoſpitio lite pendente. conſ. 69. n. 2. f. 174.
Executio ſententiæ ſemper retardatur in poſſeſſorio inter dominos, & ſubditos, cum reſeruatione feudatarijs, illa onera exigendi, & imponendi, quæ exigere princeps tunc temporis, & imponere conſueuerat. conſ. 82. nu. 29. fol. 198.
Executio fit tantum ſuper commoditate vſusfructus bonorum aduentitiorum. conſ. 95. nu. 18. fol. 240.
Executio eſt facienda, & conſumanda per Iudicem loci, & domicilij, in quo bona debitoris ſunt ſita. num. 19.
Executio poteſt committi immediatè contra tertium poſſeſſorem vitioſum. num. 157. fol. 247.
Executioni locus non eſt, actione nondum nata. conſ. 2. num. 50. fol. 10.
Ab executione non eſt inchoandum. conſil. 78. num. 15. fol. 192.
Executionem impediret tertius, ſi duriorem aduerſarium eſſet habiturus. conſ. 2. nu. 113. f. 14.
Executionem non impediunt ea, quæ altiorem indaginem requirunt, & quid ſi probatio in continenti fieri poſſet. conſ. 5. nu. 11. & nu. 13. f. 23.
Executionem non impediunt adducta, ſi ſententiæ latæ repugnant. num. 18.
Vide Bulla, Reconuentio, Maritus, Condemnatio, Reſtitutio, Probatio, Statutum, Litera, Legatum, Tertius, Malitioſè, Clauſula.
EXECVTIVA via pro legato non competit etiam contra hæredem. conſ. 69. nu. 23. fol. 252.
EXECVTOR merus propoſitas a patre exceptiones ante executionem admittere poteſt, ſed prætexta ſuſpenſione executionis partes ad Iudicem coram quo lis fit, remittere tenetur. conſil. 95. num. 23. fol. 240.
Executores teſtamentarij dati inſolidum, quando conueniantur inſolidum. conſ. 34. nu. 23. f. 107.
Executores teſtamentarij æquiparantur tutoribus. num. 24.
Executores teſtamentarij non poſſunt abſque hærede alienare, & eo requiſito. num. 24.
EXEMPLVM, ſeu tranſumptum in tantum valet, in quantum cantat originale. conſil. 42. num. 7. fol. 118.
Exemplar ſi deficit, exemplatum quoque deficit num. 14. fol. 119.
Exempla ſine originalibus non probant. num. 18.
Vide Teſtamentum.
EXEMPTIO, vide Filij.
EXHÆREDATIO, an extendatur ad bona emphyteutica, & ſub num. 27. verſ. immò talis. conſil. 95. num. 25. fol. 240.
Vide Filius, Præteritio.
EXHIBITIO debet fieri, ſi pars dicat Inſtrumentum eſſe falſum, & viciatum, maximè quando dictum nuncupatiuo Teſtamento inſtrumentum fuit confectum, quod facilè conceditur, vt melius
de

de falſo inſtrumentum conuincatur. conſil. 42. nu. 10. fol. 118.
Vide Editio, Originale, Protocollum.
EXIGERE, vide Procurator, Mandatum.
EXPELLI poteſt de bonis, qui facit contra naturam contractus. conſ.96. num.114. fol.258.
Vide Maritus.
EXPENSÆ inutiles, oneroſæ, & ſuperfluæ, an repetantur. conſ.63. num.7. fol.167.
Expenſæ neceſſariæ, quæ dicantur. num.8.
In expenſis modicis probandis ſufficiunt leues probationes, ſecus in magnis, & per ſolum iuramentum. conſ.67. num.1. fol.172.
Expenſæ. Negotium, quod ſumptus requirit præſumitur expenſis illius factum, ad quem ſpectabat. conſ.77. num.20. fol.189.
Expenſę litium pro manutentione bonorum, prius detrahuntur ex vſufructu debito auo. conſ. 95. ſub num.7. fol.239.
Expenſæ funeris, & infirmitatis præferuntur doti. num.45. fol.241.
Expenſæ funeris, & medicinalium diminuunt dotem in præiudicium mariti. num.46.
Vide Vſufructuarius, Poſſeſſio, Facere, Nunciatio, Adminiſtrator, Tutor, Locator, Excommunicatus, Litigantes, Anterioritas.
EXPRESSIO ſpecierum cenſetur facta non reſtringendi, ſed demonſtrandi gratia, ſi legatum ſit factum à marito vxori, quam ipſe in teſtamento dilectiſſimam vocabat. conſ.96.n.103.f.258.
Expreſſio bonorum paternorum, & maternorum, ſi non limitatiuè ponitur, ſed demonſtratiuè non tollit, quin conuentio ſit realis. conſ.100. num.76. fol.297.
Ab expreſſo quod ſequitur, eſt de natura actus, maximè ſi eadem ſit ratio. conſ.8. nu.7. fol.36.
Vide Clauſula, Iuramentum, Liberatio, Renunciatio, Prohibitio, Fideicommiſſum, Legitima, Mandatum, Subſlitutio, Omiſſum.
EXTENSIO ceſſat, ſi caſus inter ſe ſunt diſſimiles. conſ.6. num.40. fol.29.
Extenſio de caſu ad caſum fieri nequit, nec de perſona ad perſonam, maximè ſi diuerſa ratio vigeat, in qua tota extenſionis materia fundatur. num.55. fol.30.
Extenſio ceſſat, ſi non adeſt adaptatio, & proportio. num. 63.
Extenſio non admittitur ſtante reſtrictione vocationis ad aliquem caſum præciſum, & conditionalem. num.70. fol.31.
Extenſio non fit ad alias perſonas, vltra ſpecificatas, quando teſtator vſus eſt verbis reſtrictiuis. conſ.16. num.20. fol.57.
Extenſio, quando fieri non poſſit vltra perſonas nominatas. conſ.23. num.34. fol.76.
Extenſio non eſt facienda, vt euitetur pluralitas ſubſtitutionum. conſ.24. num.33. fol.81.
Extenſio de caſu ad caſum in pœnalibus fieri nequit. conſ.32. num.1. fol.96.
Extenſio fit de caſu ad caſum fauore boni publici. conſ.45. num.66. fol.127.
Extenſio non fit circa promiſſiones in contractibus, ſed ſtricta eſt facienda interpretatio. conſil.95. num.162. fol.247.
Vide Fideicommiſſum, Renunciatio, Tranſuerſales, Contractus.
EXTINCTVM ius ſemel amplius non reuiuiſcit. conſil.10. nu.17. fol.40.& conſ.97. nu.119. f.268.
EXTORSIO eſt, debitam mercedem denegare operarijs. conſ.82. num.2. fol.197.
Vide Dux.
EXTRADOTALIA, vide Dos, Bona.
EXTRANEI dicuntur, qui non ſunt in poteſtate noſtra. conſ.20. num.8. fol.65.
Extranei etſi reputentur nepotes, quoad ſucceſſionem viuente filio, hoc intelligitur tamen, ſi filius eſt ſucceſſibilis, alias ſecus. nu.24. fol.66.
Vide Renunciatio, Statutum, Fœmina, Agnatio, Legatum.

F

FABRILIA, vide Mulier.
FACERE, & velle facere differunt. conſ.35. nu.2. fol. 108.
Facere promittens, ſi exceſſit in expenſis conuentis ſibi eſt imputandum. conſ.84. nu.11. f.203.
Vide Promiſſio.
FACILIVS eſt, quod quis repellatur ab obtinendo, quam ab obtento. conſ.52. num.32. fol.146.
Fachineus lib.2. conſ. 57. num.1. quando procedat, & in quo caſu militet. conſ.23. num.61. fol.77.
FACTOR poteſt conſtitui à tutore, vel adminiſtratore, non in paruo patrimonio, ſed in magno, & amplo. conſ.92. num.24. fol.226.
Vide Tutor.
FACTVM præſumitur id, quod fieri conſueuit. conſil.97. num.130. fol.268.
Pro alieno facto, nemo tenetur. conſ.35. num.6. fol. 109.
In continenti quę fiunt cenſentur ineſſe. conſ.50. num.27. fol.139.
Vide Cenſus, Deſtinatio, Maritus, Hæres.
FACVLTAS, vide Permutatio.
FALCIDIA debetur hæredi ex legatis; limita niſi eſſent legata pia. conſ.8. num.2. fol.26.
Vide Legatum.
FALLITI, vide Decoctus.
FALSI ſuſpicio habetur pro falſitate, ſi ciuiliter agitur. conſ.94. num.34. fol.232.
Vide Exhibitio, Renunciatio, Francatio, Liber, Solemnia.
FAMA, vt dicatur probata, neceſſe eſt, quod Teſtes deponant, à quibus, quando, & quomodo illa ortum habuerit; & alia requiruntur, vt ibi. conſ.53. num.5. fol.152.
Fama bona, quid operetur fauore inquiſiti. conſil.93. num.8. fol.227.
Vide Teſtes, Poſſeſſio, Agnatio, Inditium.
FAMILIA, domo, & agnatione mea vocata veniunt tranſuerſales. conſ.23. num.10. fol.74.
Intelligentia ſemper ſumitur fauore familiæ effectiuè non autem contentiuè. num.15.

Fami-

I N D E X.

Familia, domo, & agnatione vocata, cum illa dictione *mea*, veniunt tantum deſcendentes, & ſic, *familia, domus, & agnatio*, verba, effectiuè, non autem contentiuè accipiuntur. num.13.

Familia vocata, intelligitur de effectiua ſi Teſtator habet deſcendentes. num.16. fol.75.

Familia generaliter vocata, admittuntur tantum deſcendentes. num.44. fol.76.

De familia ſe eſſe probando agnatus admittitur, etiam ſi non probet ſe eſſe proximiorem de illa familia. conſ.24. num.38. fol.82.

Verbum, *familia*, à teſtatore prolatum eos comprehendit, qui ab eodem ſanguine proficiſcuntur. num.32. fol.81.

Familia effectiuè accipitur non contentiuè, ſtante pronomine perſonaliſſimo. num.46. fol.82.

Familia, & Agnatione, &c. ſi dicatur, ne illud verbum, *Agnatio*, ſit ſuperfluum, venire debent tranſuerſales. conſ.94. num.55. fol.233.

Familia vocata, pro agnatione hoc ſumitur, & veniunt collaterales. num.60.

Familia vocata, ij, qui venire prætendunt, debent probare, quod ſint nati ex legitimo matrimonio. conſ.95. num.74. fol.243.

Familiæ nomen, ſi poteſt accipi, & in genere, & in ſpecie, ſemper ſumi debet effectiuè, non contentiuè. conſ.23. num.73. fol.77.

Familiæ nomen, qui effectiuè nõ accipit, ei reſponderi poteſt, tu facis contra principia. num.74.

Familiæ nomen quomodo accipiatur. nu.80. f.78.

Familiæ, verbum exponitur, ideſt, deſcendentibus. conſ.24. num.13. fol.80.

Familiæ fauor non conſideratur in præiudicium religionis. conſ.29. num.19. fol.90.

Familiæ de conſeruatione vbi agitur ſit, à verborum proprietate, & ſignificatione receſſus. conſil.31. num.8. fol.94.

Familiæ niſi ſint, Reſpublica dici non poteſt. nu.9.

Familiæ ſine diuitijs conſeruari non poſſunt. n.14. fol.124.

Familiæ, & agnationis nomen in fœmina nupta finitur. num.19. fol.125.

Familiæ, & Caſatæ appellatione ſecundum Italiæ conſuetudinem, veniunt tantum maſculi. n.29.

Familiæ fauor in maſculo tantum conſideratur. num.34.

Familiæ, & agnationis ratio ſi non fuerit conſiderata, an fœminæ admittantur. nu.40. fol.126.

Familiæ, & domus appellatione in fideicommiſſis veniunt tranſuerſales. conſil.94. num.40. fol.232.

De familiæ conſeruatione quando agitur, quicquid ſit de verbis, ab illis receditur. num.51. fol.233.

Familiæ propriæ conſeruatio, omnes comprehendit. num.52.

Familiæ vocatio indefinitè facta comprehendit tranſuerſales. num.56.

Familiæ vocatio includit naturales. num.61.

Familiæ, domui, & agnationi relictum factum, eſt intelligendum, vt prius veniant proximiores. num.70. fol.234.

Vide Apellatione, Intelligentia, Tranſuerſales, Verba, Fideicommiſſum, Arma, Statutum, Maſculus, Reipublicæ, Fœmina, Medium, Princeps, Onus, Donatio.

Familiarum conſeruatio, non in fœminis, ſed in maſculis conſiſtit. conſ.45. num.4. fol.124.

Familiarum conſeruatio pertinet ad publicam vtilitatem. num.10.

Familiarum honor ſine diuitijs ſordeſcit. num.15.

Familiarum honor per inopiam perit. num.16.

Familiarum fauor in fœmina non conſideratur. num.33.

Familiaris, vide Teſtis.

Familiaritas, vide Poſſeſſio.

FAMIS ob neceſſitatem quidam fuit monetarum tonſor. conſ.46. num.4. fol.129.

Famis ratione deuenire ad mortem, eſt quid per graue, duriſſimum, atq; atrociſſimum. num.5.

Famæ perire, eſt mortis genus miſerimum. nu.16. fol.130.

Famis ob cauſam quanta mala veniant. nu.18.

Famis ob cauſam, populorum ſeditiones naſcuntur. num.22.

Vide Alimenta, Mors, Mulier, Romæ.

FAMVLVS fugitiuus non eſt fur præſumendus, niſi prius conſtet de rerum amiſſione, furtoq; res fuiſſe ſubtractas, & ſub num.29. conſ.93. nu.3. fol.227.

Famulus fugiendo ſi exportauit veſtimenta ſibi facta ad vſum famulatus, proprijs Domini pecunijs, an furti actione teneatur. num.13.

Famulus ſi illicentiatus de domo recedat, non poteſt dici aufugiſſe, ſi in ciuitate maneat, & palam. num.15. fol.128.

Famuli fuga excuſat ipſum fugientem à dolo ob timorem, & minas per Dominum ipſi illatas. num.20.

Famulus, an puniri poſſit ex ſola famulatus qualitate. num.24.

FARINA, vide Legatum.

Farinac. lib.1. conſ.90. declaratur. conſ.58. nu.24. fol.156.

Farin. qu.147. num. 149. facit ad caſum de quo ibi, non contra. num.33.

Farin. qu.2. num. 20. declaratur. conſ.93. num.29. fol.228.

Farinac. auct. hodie apud omnes eſt maxima. conſil.97. num.120. fol.268.

FATALIA, vide Reſtitutio in integrum.

FATVI ſunt Iudices, qui non ſecundum propriam, ſed alienam conſcientiam, & contra iuris ſanctiones iudicant. conſ.99. num.52. fol.291.

FAVOR religionis, & pietatis, dotis priuilegio præualere debet. conſ.95. nu.47. fol.241.

Fauore alicuius, quod eſt introductum, non debet in odium retorqueri. conſ.2. num.86. fol.12. & conſ.3. num.7. fol.16. & conſil.48. num.5. fol.136. & conſ.94. num.64. fol.234.

FEDERICI Marioni I.C. Eugubini laudes. conſ.13. num.1. fol.48.

Federicus Marionus Auditor Ciuilium Placentiæ laudatur. conſ.65. num.1. fol.169.

Federicus Rex prohibuit, ne ſubditi cogerentur ſeruitia gratis præſtare, conſil.82. num,30, fol, 198.

FOEMINA, In fœminis ſtimuli carnis magis vireſcunt, quam in maſculis, citius enim pubeſcunt, conſ.33, num.9. fol,100,

Fœmina à ſtatuto excluſa reſpectu ſucceſſionis vniuerſalis, vel particularis reputatur extranea. conſ.45, num,50, fol,126,

Fœmina ſubiecta, ſi redditur à ſucceſſione, & iure intellectuali inhabilis habetur pro mortua, num, 75, fol,128,

Fœmina, an poſſit eſſe Teſtis in terminis. *l. ſcripturas, C. qui pot. in pign, hab.* conſ.94.n.1.fol.230,

Fœmina facile donare non præſumitur, etſi donat doli coniectura reſultat. nu.10, fol,231.

Fœminæ ſi ſunt ab inteſtato à ſtatuto excluſæ, non poſſunt à matre præteritæ dicere teſtamentum nullum, conſ.20, num,26. fol.67,

Fœminæ habentur vti extraneæ, & non ſuæ, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, num.30,

Fœminæ ſi admittuntur, patrimonia diminuuntur, conſ,45, num,13, fol.124,

Fœminæ transeunt in alienas familias, & de extraneorum maritorum, non patris familia dicuntur, num,30. fol,125,

Fœminæ nuptæ, viri, non patris forum ſequuntur, num, 21,

Fœminæ naturaliter nubere cupiunt, liberoſq; parere, ideo dicuntur ad nuptias deſtinatæ. n.22.

Fœminarum præcipuum eſt filios procreare. n,23,

Fœminæ quando ſemper excluſæ dicantur, nu. 27.

Fœminæ deſtruunt familias. num,31,

Fœminę dignitatem familiarum extinguunt, n.32,

Fœminæ dicuntur finis lineæ maſculinæ, num, 38, fol, 126,

Fœminæ non admittuntur, niſi maſculis deficientibus. num,42,

Fœminæ, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, iura ſuitatis amittunt, num.49.

Fœminæ extraneæ, nulla debetur legitima, nu.51.

Fœminæ fraudant homines. conſil. 58. num, 38, fol. 157.

Fœminæ non comprehenduntur in diſpoſitione facta fauore agnationis. conſ.60. nu.21. f.163,

Fœminarum vocatio eſt ſubſidiaria. nu.24. f.164.

Vide Conditio, Statutum, Præteritio, Maſculinum, Familia, Vindicta.

FOEMININVM, vide Verba, Opinio, Peſtis, Dictio, Error.

FENESTRA reſpiciens Hortum, vel Curtile vicini debet eſſe cum cantonibus. conſ.14.nu,7. f.52.

Feneſtra in muro, oſtendit murum eſſe illius, in quo incipit foramen. conſil.52, num.39. & 49. fol. 146,

Vide Murus, Communio,

FERRANTES GARGIAREVS auctoris patruus magnus, laudatur. conſ.60. nu.17. fol.163,

FÆSTIVÆ, vide Vxor, Veſtes,

FEVDVM vnum, & indiuiduum, diuerſo iure cenſeri non debet. conſ.82. num.11, fol.198,

Feudum, Filij legitimati per ſubſequens matrimonium, an ſint feudorum capaces. conſ,95.n,77, fol. 243,

Vide Matrimonium,

FEVDATARII non poſſunt tranſigere cum ſubditis, niſi interueniente Principis aſſenſu, conſil. 82, num,17, fol.198,

Feudatarij non poſſunt cogere ſubditos ad ſeruitia gratis præſtanda, num,19,

Feudatarij ſunt tantum vſufructuarij, ideo noua onera imponentes, debent oſtendere pactum initum cum Principe, amplia etiam ſi conſtaret de conceſſione perſonalium. num.24.

Feudatarij, circa principis regalia, nihil poſſunt. num. 26,

Feudatarij noua onera imponere non poſſunt. num,42, fol,199,

Feudatarij, an noua onera ſubditis imponere poſſint, & ſine Principis cõſenſu. cõſ.82.n.49.f.200.

Feudatariorum oppreſſiones deteſtantur, etiam ſi ipſi poſſidere, vel quaſi, prætendant. conſ. 82. num.28. fol.198.

Feudatariorum poſſeſſio non eſt manutenibilis in præiudicium ſubditorum. num.35, fol.199,

Feudatarius, vide Subditus, Executio, Noua.

FICTIO non habet locum vbi æquitas ceſſat. cõſ.97, num,73. fol,265.

Vide Talis.

FIDEICOMMISSARIA inducitur per verba tractus temporis in futurum habentia, conſ.98. n.140, fol, 281,

Vide Subſtitutio,

Fideicommiſſarius debet probare caſum ſuæ vocationis eueniſſe, cum dici poſſit, de te ſubſtitutio non loquitur. conſ.6. num.12. fol,28,

Fideicommiſſarius, ſi in vim fideicommiſſi non obtinet, admittitur in vim obligationis factæ in contractu, conſ.13, num,5. fol,48.

Fideicommiſſarius eſt ille, qui creditoribus ſatiſfacere tenetur. conſ.52, nu.11. fol,144.

Fideicommiſſarius debet in primis agere actione ex Teſtamento, vt ſibi reſtituatur hæreditas. conſ.78. num.12, fol,192.

Fideicommiſſarius tenetur probare Teſtatorem poſſediſſe tempore mortis bona petita, ipſaq; fuiſſe in hæreditate reperta, conſ. 95. num. 89, fol. 243.

Fideicommiſſarius an teneatur probare dominiũ bonorum, an vero ſolam poſſeſſionem tempore mortis fideicommittentis, num.97, fol.244.

Fideicommiſſarius intentans actionem contra tertios tenetur probare dominium bonorum Teſtatoris; ſecus ſi contra hæredes, num,98.

Fideicommiſſarius non tenetur probare Teſtatorem Dominum bonorum, ſed tantum poſſeſſionem, quia non agit aliqua reali actione contra hæredem pro reſtitutione fideicommiſſi, in qua videtur probandum dominium rerum, ſed agit actione ex Teſtamento. nu.110.

Fideicommiſſarius, an poſſit agere ad res fideicommiſſarias in permutationem datas alterius rei, ſi permutatio eſt fauorabilis, conſil. 98, num,106. fol,279.

Fideicommiſſarius, quomodo poſſit rem venditam recuperare. num. 107.

Fideicommiſſarius, ſi eligit fideicommiſſum in re ſubrogata, ad aliam regreſſum habere non poteſt. num. 108.

Fideicommiſſarijs, & primogenitis ſtatim actio competit, veniente caſu, pro rei vendicatione abſque eo, quod fuerit facta traditio. conſ. 13. num. 18. fol. 50.

Fideicommiſſarij poſſeſſio capta propria auctoritate, & non de manu hæredis dicitur vitioſa, etiam ſi fieret fideicommiſſi reſtitutio ipſo iure. conſ. 98. num. 83. fol. 278.

Fideicommiſſario poſſumus obijcere; proba, quod prætendis circa caſum tuæ vocationis. conſ. 23. num. 21. fol. 75.

Fideicommiſſario ius agendi non competit, niſi poſt reſtitutionem ei factam. conſ. 78. num. 11. fol. 192.

Fideicommiſſario datur actio ad res fideicommiſſi ſubrogatas, & permutatas loco alienatarum, ſeu ſubrogatarum. conſ. 98. num. 105. fol. 279.

Fideicommiſſum. In dubio fit interpretatio contra prætendentes fideicommiſſum. conſil. 6. num. 96. fol. 33.

Fideicommiſſum, ob præmorientiam ſubſtitutorum ante inſtitutum extinguitur. num. 97.

Fideicommiſſum. Inter fideicommiſſum, & contractus non datur incompatibilitas, immò de vno ad aliud rectè argumentum procedit. conſil. 13. num. 4. fol. 48.

Fideicommiſſum, non incipit deberi, niſi à die purificatæ conditionis. conſ. 14. nu. 13. fol. 52.

Fideicommiſſum perſonale in filiorum perſonas factum, non extenditur ad filios inſtitutorum. conſ. 16. num. 26. fol. 57.

Fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum inducitur, per rationem, *quia volo*, additam prohibitioni alienationis. conſ. 23. num. 2. fol. 74.

Fruſtra diſputatur de fideicommiſſo, ſi ad illud non admittuntur prætendentes. num. 19. fol. 75.

Fideicommiſſum fuiſſe inductum, aliud eſt, aliud quod veniant tranſuerſales. num. 28.

Fideicommiſſum nouum dicitur quando orationes ſunt ſeparatæ, & habent verba ſeparata, ſecus vbi eſt continuatio verborum. nu. 46. f. 76.

Fideicommiſſum eſt onus, ideo ad illud inducendum neceſſaria eſt expreſſio. num. 59. fol. 77.

A fideicommiſſo excluſus dicitur, de quo fideicommiſſum non loquitur. num. 60.

Fideicommiſſum. In fideicommiſſis ordo iuris communis, quoad ſucceſſionem conſiderari debet, & ſecundum quòd quis ab inteſtato eſſet ſucceſſurus. conſ. 24. num. 9. fol. 80.

Fideicommiſſum eis relictum, qui ſunt de familia, admittitur ille, qui in agnatione, vel familia tenet primum gradum. num. 19. fol. 81.

Fideicommiſſum. In fideicommiſſis agnatitijs intra decimum gradum, venit probandus gradus. num. 21.

Fideicommiſſum, quicquid ſit de verbis, *perpetuo, & in infinitum*, reſtringitur ad caſus diſpoſitos, & retento eodem themate. num. 25.

Fideicommiſſum nouum, quando dicatur inductum fauore tranſuerſalium. conſ. 31. num. 14. fol. 94.

Fideicommiſſa regulantur ſecundum ſucceſſionis ordinem ab inteſtato, vt primo ſcilicet veniant deſcendentes, poſtea tranſuerſales. num. 16.

Fideicommiſſum inducit, oneris perpetui inter omnes vocatos adiectio. conſ. 36. nu. 1. fol. 110.

Fideicommiſſum etiam vltra quartum gradum inducunt verba, *quia perpetuo vult, quod bona remaneant, &c.* num. 2.

Fideicommiſſum inducunt verba, *in agnatione, &c.* num. 3.

Fideicommiſſum inducunt verba, *de hærede in hæredem.* num. 5.

Fideicommiſſum perpetuum inducunt verba tractum temporis in futurum importantia. num. 6.

Fideicommiſſum inducitur ex vocatione per nomen collectiuum. num. 7.

Fideicommiſſum inducitur ex mentione, vocatione, & qualitate maſculinitatis. num. 8.

Fideicommiſſum inductum cenſetur, ſi Teſtator fuerit ad plures gradus digreſſus. nu. 9. fol. 111.

Fideicommiſſum inducitur ex grauamine iniuncto, quod ſcilicet debeant ſingulis annis celebrari facere vnum anniuerſarium. nu. 11.

Fideicommiſſum perpetuum inducunt verba, *quia perpetuo vult, quòd bona remaneant in agnatione, & familia, &c.* num. 12.

Fideicommiſſum duplex, in caſu ſcilicet mortis, & alienationis inducitur ſtantibus verbis, quia perpetuo vult, quod bona remaneant in agnatione, & familia. num. 13.

Fideicommiſſum eſt vniuerſale, ſi in eo ponantur illa verba, *in omnibus bonis.* num. 14.

Fideicommiſſum vniuerſale non reſtringitur per prohibitionē alienationis factam reſpectu certorum bonorum. num. 15.

Fideicommiſſum. Bona poni ſub duplici fideicommiſſo, non eſt inconueniens. num. 16.

Fideicommiſſum. Mortis caſus non comprehendit caſum non natiuitatis. num. 17.

Fideicommiſſum, quod debeat eſſe perpetuum intelligentia ſumitur, quæ magis conuenire videtur voluntati Teſtatoris. conſ. 94. nu. 47. f. 233.

In fideicommiſſo, ſi ſunt verba perpetuitatem denotantia, repugnantia eſſet dicere, illud ad deſcendentes tantùm reſtringi. num. 49.

Fideicommiſſum nouum, quando inducatur, vide remiſſiuè. num. 63. fol. 234.

Fideicommiſſum regulatur ſecundum ordinem ſucceſſionis ab inteſtato. num. 71.

Fideicommiſſum dilatatum cenſetur ad tranſuerſales ex prohibitione fiſci. num. 72.

Fideicommiſſum inducitur per verba, *per fideicommiſſum.* conſ. 96. num. 34. fol. 252.

Vide Impubes, Res, Matrimonium, Appellatione, Dictio, Ratio, Prohibitio, Verbum, Fruſtra, Exceptio, Tranſuerſales, Superfluitas, Agnatus, Arma, Hæres, Qualitas, Literatus, Grauatus,

tus, Vſusfructus, Numerus, Tempus, Teſtator, Nepotes, Renunciatio, Donatio.

Fideicommiſſi bona poſſunt alienari pro ære alieno fideicommittentis, non obſtante Teſtatoris prohibitione. conſ.52. num.9. fol.144.

Fideicommiſſi permutatio, quãdo fieri poſſit cum alia re. conſ.98. num.103. fol.279.

Res fideicommiſſo ſuppoſita permutata, efficitur fideicommiſſaria. num.109. fol.279.

Res permutatæ veniunt in reſtitutione fideicommiſſi. num.111.

Fideicommiſſi pro conſeruatione agnationis ordinati non ſunt capaces Monachi, vbi amplia etiam durante vita Monachi, ſub verſiculo, & prædicta opinio. conſ.99. num.51. fol.291.

FIDEIVSSIO, vide Promiſſio.

Fideiuſſor conuentus tenetur excipere, contractum fuiſſe vſurarium. conſ.86. num.2. fol.209.

Fideiuſſor, vt conſeruari vigore agat, tenetur oſtendere ſe creditori ſoluiſſe. num.3.

Fideiuſſor conditionalis, & ſubſidiarius, non tenetur, ſi creditor fuit negligens in exigendo à debitore principali, qui poſtea effectus fuit non ſoluendo. conſ.97. num.50. fol.264.

Fideiuſſor, ſi ſub conditione obligatus eſt, & in ſubſidium, ad quid teneatur. num.53.

Vide Debitor.

FIDES, vide Socius, Abſurdiſſimum.

FILIA, & eius deſcendentes, quod debeant eſſe contenti, ſi aliquid ſit matri in renunciatione datum pro dote, quomodo intelligatur. conſ.12. num.15. fol.46.

Filia excluſa morte, vel repudiatione, nepos admittitur. conſ.16. num.57. fol.59.

Filia excluſa ob eius ingratitudinem, & delictum, nepoti nullum fit præiudicium. num.58.

Filia excluſa ob fauorem decedentis, vel alterius, nepos tunc quoque excluditur. num.59.

Filia per matrimonium non liberatur à patria poteſtate. conſ.35. num.15. fol.109.

Filiæ relictum, an patri acquiratur, ſi ſit nupta, & quid ſoluto matrimonio, ibi. num.16.

Filiæ à ſtatuto excluſæ, habere debent dotes, quæ ſuccedunt loco alimentorum. conſil.45. nu.55. fol.127.

Filiæ mortuæ portio, an matri, an vero ſubſtituto debeatur. conſ.98. num.220. fol.285.

FILIATIO non probatur ex legitimatione. conſ. 52. num.6. fol.144. & conſ.97. num.38. fol.263.

Filiatio non probatur in petitorio, ex patris aſſertione in præiudicium alterius. num.7.

Filiatio non probatur per aſſertionem patris in iudicio petitorio, & in præiudicium fideicommiſſarij. conſ.97. num.39. fol.264.

FILII Inuentarium non conficientes, quas pœnas incurrant. conſ.11. nu.19. fol.44.

Filij etiam non confecto inuentario detrahunt legitimam, & trebellianicam. num.17.

Filij hæreditatem acceptantes, ſi non conficiunt Inuentarium, legitimæ nullum faciunt præiudicium, nec trebellianicæ. num.18.

Filij licet loco matris ſuccedant, non denegatur ſucceſſio, quicquid ſit de renunciatione, quia non aſſumunt tunc naturam extinctam, ſed locum, quem vacantem reperiunt. conſ.12. nu.5. fol.46.

Filij, quando dicantur ex propria perſona venire. conſ.16. num.56. fol.59.

Filij contra patris voluntatem poſſunt legitimam de hæreditate deducere. conſ.51. nu.3. fol.140.

Filij, vbi ſunt duodecim videtur conceſſa exemptio à perſonalibus, realibus, patrimonialibus, mixtis nedum, ſed etiam ab illis quæ contra publicam, & priuatam vtilitatem tendunt, & ab ordinarijs, & extraordinarijs oneribus, ac etiam belli. num. 3. & à muneribus Ciuitatis. num. 8. & à quibus oneribus. num. 11. nec reuocata cenſetur pee Principem reuocantem quaſcunque conceſſiones ſub num. 3. conſ. 61. num.2. fol.164.

Filij homicidæ omnino ſucceſſionis occiſi inhabiles redduntur. conſ.70. num.7. fol.175.

Filij per ſubſequens matrimonium validum in omnibus cenſentur legitimi. conſ.90. num. 38. fol.222.

Filij poſſunt impedire patris contractum, in præiudicium bonorum ipſis ſpectantiũ faciendum. conſ.95. num.16. fol.240.

Filij legitimati per ſubſequens matrimonium ſuccedũt vna cum legitimis, & naturalibus, etiam ex vi ſtatutorum fœminas propter maſculos excludentium. num.49. fol.242.

Filij legitimati per ſubſequens matrimonium, per quæ verba excludantur à fideicommiſſo. nu.54.

Filij verè, & naturaliter dicuntur legitimi per legitimum, & verum matrimonium nati. nu. 88. fol. 243.

Filij ſuccedunt in dote non eorum pater. conſil.100. num.23. fol.294.

Vide Inſignia.

Filio, quod non eſt delatum, patri ſpectare non poteſt. num.104.

Filio, cum quo contraxit qui ſoluit, bene ſoluit, & liberationem conſequitur; Amplia etiam ſi ſoluens ſciret pecuniam ad alium pertinere, num. 105.

Filio, ſi quid relinquatur cum patris mentione ſimpliciter, iſta patris additio dicitur ſtare demonſtratiuè. conſ.16. num.52. fol.59.

Filio relictum, quando patris contemplatione factum videatur. conſ.44. num.14. fol.122.

Filio diſpenſato, legitima non debetur. num.101. fol. 149.

Filio vniuerſaliter inſtituto, & paternam hæreditatem adeunti, legitimæ petitio non datur, niſi grauamen fideicommiſſi, vel legatum adſit vltra modum. conſ.96. num.98. fol.257.

Filiorum conditionem, quod genitores faciant deteriorem leges abhorrent. conſil. 12. num. 2. fol. 46.

Filiorum appellatione nõ veniunt nepotes, quando Teſtator ſe retulit ad certos filios, eorum proprijs nominibus deſignatis. conſ.16. nu.21. fol. 57.

I N D E X.

Filius poteſt eſſe in Iudicio ſine patris conſenſu, ſi illius pater bonorum vſumfructum non haber. conſ.2. num.100. fol.13.

Filius, quod præſumatur ex taciro patris mandato acquiſiuiſſe, quando procedat, & verum ſit. conſ.44. num.4. fol.122.

Filius, obligatus cum parre, quando poſſit ſe excuſare, ne conueniri poſſit. num.6.

Filius ergo hæres, quando hæc regula procedat. num. 13.

Filius per agnitionem hæreditatis paternæ, non dicitur renunciaſſe legitimæ, conſ. 51. num. 4. fol. 140.

Filius alterius legitimari non poteſt, vt proprius. conſ.52. num. 2. fol.144.

Filius mariti, an vero præſumatur adulteri, ſi concurrant inditia, & coniecturæ. conſ.68. num. 1. fol. 173.

Filius poteſt ſine patris conſenſu, matrimonium contrahere. conſ.90. num.29. fol.221.

Filius exhæredatus pro mortuo habetur. conſ.95. num.28. fol.241.

Filius exhæredatus in numero liberorum nõ computatur. num.29.

Filius, qui patrem lætaliter percuſſit, impius dicitur, & exhæredari poteſt. num.30.

Filius qui patrem percuſſit, vti rebellis priuatur omni commodo, etiam alimentorum. num. 31.

Filius vt veniat ad fideicommiſſum neceſſe eſt, quòd ab ipſa genitura ſit legitimatus, ſi à Teſtatore dicatur, *ex legitimo matrimonio procreatus*. num.56. fol.242.

Filius legitimatus per ſubſequens matrimonium excluditur à fideicommiſſo, ſtantibus illis verbis, *legitimus, & naturalibus, & ex legitimo matrimonio, &c.* num.58.

Filius, vt per ſubſequens matrimonium verè legitimatus dicatur, quæ requirantur, vide remiſſiuè. num.66.

Filius legitimatus per ſubſequens matrimonium, quando ex perſona propria venire poſſit ad fideicommiſſum. num.69. fol.243.

Filius legitimatus per ſubſequens matrimonium facilius admittitur ad feudalia, & emphyteuticа bona, quam quòd talis ſit legitimatus ad excluſionem ſubſtituri faciat deficere conditionem, ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus, vel ex legitimo matrimonio natis. num. 78.

Vide Stipulatio, Alimenta, Cautela, Spurius, Pater, Præteritio, Teſtamentum, Extraneus, Mater, Legitima, Liberatio, Executio, Bona, Legatum, Peſtis, Præmortuus, Legitimatio, Hæreditas, Immunitas, Subingreſſio, Actio, Renunciatio, Donatio.

FINIRE, vide Linea.

FISCVS, vide Hæreditas.

FLORIANVS Dulphus I. C. Bonon. fuit amitæ auctoris maritus. conſ.7. num.2. fol.35.

FLVMEN, vide Plebа.

FOLIATVS, vide Liber.

FORAMEN, vide Feneſtra.

FORENSIS non vtitur, nec gaudet beneficio ſtatuti loquentis de damno emendando, quia ab ipſo nulla temporalis, vel ſpiritualis percipitur vtilitas. conſ.3. num.5. fol.16.

Vide Subditus, Cautela, Habitatio, Clericus.

FORMA, vide Tempus, Subditus, Ordo.

Forma ad vnguem eſt ſeruanda. conſ.6.n.44.f.30.

In formalibus, diſpoſitioni eſt inhærendum ad literam. conſ.17. num.15. fol.61.

Formicæ, licet ſint minima terræ animalia, ſolicitè tamen in meſſe congregant grana, quibus veſcantur. conſ.46. num.7. fol.129.

FORTIS, vide Aggreſſor.

FORTVITVS, vide Caſus, Decretum, Tutor.

FOSSATA, vide Conductor.

FRAGILITAS, vide Mulier.

FRANCANDI tempore pendente, nulla obligatio nata dicitur. conſ.98. num.232. fol.287.

FRANCATIO, vide Emphyteuſis.

FRATER non tenetur fratri hæreditatem relinquere. conſ.6. num.59. fol.30.

Frater vtrinque coniunctus præfertur conſanguineo tantum. conſ.26. num.1. fol.84.

Frater maior, qui bona adminiſtrauit, domuſq; gubernator fuit, tenetur ad reſtitutionem dotium vxori alterius fratris. conſ.62.n.5. f.165.

Frater non tenetur ſtare alienationi factæ bonorum communium, nec alienatio tunc nocet, minuſq; damna illata, ac debita per eum contracta. num. 6.

Frater tenetur ad rationem adminiſtrationis reddendam bonorum alterius fratris adminiſtratorum, & maximè ſi frater fuerit abſens. nu.8.

Frater ſi bona conſumpſit, tenetur ſibi imputare in ſua portione. conſ.90. num.36. fol.222.

Vide Legitima, Mater.

Fratres ambo confitentes dotem recepiſſe pro medietate intelliguntur confiteri, non pro tota, cum impoſſibile ſit totam ad quemlibet perueniſſe. conſ.100. num.81. fol.297.

Fratris acquiſitiones præſumuntur ex communi pecunia factæ, & conferuntur, niſi probetur contrarium. conſ.62. num.7. fol.165.

FRAVDARE, vide Fœmina.

FRAVS, vide Tempus, Subditus, Bona, Dolus, Veriſimile, Gabella, Statutum, Donatio, Iuramentum.

FRVCTVS, & ſors ſunt eiuſdem naturæ. conſil. 2. nu.99. fol.13.

Fructus diminutio, ſi ſit culpa debitoris, ſibi eſt imputan. conſ.17. num.12. fol.61.

Fructuum, non rei valor attenditur in cenſu. conſil.17. num.19. fol.61.

Fructus domus conſiſtunt in habitatione. conſ.18. num.9. fol.63.

Fructus dotalis ſpectant marito, pro oneribus matrimonij. conſ.35. num.18. fol.109.

Vide Poſſeſſio, Veriſimile, Legitima, Dos, Præſcriptio, Legatum, Mulier, Cenſus, Bulla, Spolium, Vxor, Legitima, Vſusfructus, Sequeſtrum, Frui, Locator, Conductor, Grauatus, Anterior, Ordinis, Beneficium.

FRVI is non dicitur, cui eſt interdictus fructuum vſus. conſ.58. num.65. fol.147.
FRVGVM appellatione quæ veniant. conſ.99. nu.32. fol.289.
FRVMENTVM, vide Verbum, Promittēs, Legatum, Penuria, Princeps, Ciues, Eccleſiaſtici.
Frumentum ſuperfluum habens Reſpublica, quod conſeruari non poſſit, ciues tenentur emere, pro modo facultatum. conſ.46. nu.27. fol.130.
Frumentum emere maiori pretio Ciues non tenentur, quam Reſpublica illud comparauerit. num.29.
Frumentum promittens, quando poſſit dare, & ſoluere pecuniam pro frumento, & quo pretio. conſ.92. num.25. fol.226.
Verbum frumentum, dupliciter accipitur largo modo, & ſtrictè. conſ.99. num.29. fol.289.
Frumentum in genere loquendo, accipitur pro omni blado, & cunctis ſpeciebus annonæ. n.30.
Frumentum in genere accipitur ſtrictè, & in ſpecie pro meliori, & nobiliori tritico. num.33.
Frumenti copiam habens, penuriæ tempore cogi poteſt ad ipſum vendendum, etiam viliori pretio. conſ.46. num.8. fol.130.
Frumenta qui abſcondit maledicetur in populis: benedictio autem ſuper caput vendentium. num.15.
Frumenti nomen eſt generale, & omnia comprehendit, quæ ſub ſpica continentur. conſil.99. num.28. fol.289.
Promittens decem corbes frumenti, non poteſt præſtare hordeum. num.34.
Legato frumento, an veniat farina. num.35.
Frumentum ſolum quando legatum cenſeatur, & quando etiam legumina. num.36. fol.290.
Frumentum, quod eſt in ſuburbijs, quando debeatur, ſi fiat legatum de frumento; & quid ſi fuit factum pauperi, amico, vel coniunctæ perſonæ. num.37.
Frumentum ruri exiſtens, quando veniat in legato. num.38.
Frumentum ſi legetur, quod eſt in domo, an tempus mortis Teſtatoris inſpiciatur. nu.39.
Legato frumento, quando farina debeatur, quæ eſt in molendino. num.40.
Frumentum venale, quando veniat ſub legato. num.41.
FVGA, quando indicium faciat ad torturam. conſil.54. num.7. fol.152.
Fuga venditoris mercium, poſt venditionem quid operetur. conſ.89. num.11. fol.217.
Fuga ſola non facit indicium ad torturam. conſil.93. nu.7. fol.227.
Fuga non probat delictum, ſed tantùm aliquam facit præſumptionem. num.18. fol.228.
Fuga vt conſideratione ſit digna, debet apparere de amiſſione rei. num.26.
Fuga famuli fracto oſtio, coniecturam furti operatur. num.32.
Fuga in emptore, poſt venditionem factam quid operetur. conſ.97. num.11. fol.268.
Fuga camini, vide Murus.
FVGERE, vide Vxor, Famulus, Latitatio.
FVNDAMENTVM ſuæ intentionis quilibet probare tenetur. conſ.10. num.15. fol.40. & conſ.43. num.6. fol.120. & conſ.47. num.32. fol.134. & conſ.65. nu.7. fol.169.
Fundamentum intentionis quiſq; clarè, & ſufficienter probare debet. conſ.11. num.1. fol.43. & conſ.96. num.53. fol.254.
FVNDANS ſe in tranſactione, tenetur probare litem præceſſiſſe. conſ.95. nu.148. fol.247.
FVNERALIA, Teſtamenta, &c. vt æs alienum ante omnia de hæreditate detrahuntur. conſil.62. num.9. fol.166.
Funeris impenſa eſt primo loco detrahenda. conſil.95. num.42. fol.241.
Vide Expenſæ, Æs alienum.
FVRIOSVS, vide Pupillus.
FVRNVS, vide Communio.
Furnus in muro oſtendit murum eſſe illius, in cuius parte furnus reperitur. conſ.52. n.45. f.146.
FVR Torqueri non poteſt, niſi prius probetur ipſum furati fuiſſe ſolitum. conſ.93. num.6. fol.227.
FVRTI receptatorem quem fuiſſe probatur, ſi talis rem furtiuam ſcienter receperit, & eam celauerit. conſ.59. num.36. fol.160.
Furtum, vide Commodare, Scientia, Famulus, Inquiſitus, Dominus, Acclamatio, Seruus, Abſolutus, Indicium, Latrones.
Fuſar. conſ. 37. ſub num. 10. declaratur. conſil.23. num.69. fol.77.
FVTVRIS de contingentibus non datur certa ſcientia, & determinata veritas, futurumq; niſi ſit certum, vel euidens attendendum non eſt. conſil.4. num.20. fol.21.
Futurus euentus, vide Conditio, Ius.

G

GABELLA, vide Dolus, Commiſſum, Datium.
Gabellam fraudantes, non faciunt merces incidere in commiſſum, ſi ſuæ non ſunt, ſed debent Domino reſtitui. conſ.32. num.17. fol.96.
Gabellam non ſoluens, ſi vocatus reuertatur, excuſatur à pœna. num.18.
GABRIEL Ferrarius Cauſidicus Placentinus auctoris amicus laudatur. conſ.42. num.1. fol.118.
GEMMA, vide Vxor.
GEMINATIO cauſæ, magis enixam teſtatoris mentem, & voluntatem oſtendit. conſ.23. num.5. fol.74.
Geminatio operatur ſolum fauore vocatorum, non aliorum. num.64. fol.77.
Geminata verba, *in infinitum*, operantur incluſionem tranſuerſalium. conſ.31. num.5. fol.94.
Geminatio verborum ſub iſtis videlicet, *domo, agnatione, & familia*, operatur comprehenſionem tranſuerſalium. conſ.94. num.75. fol.235.
Geminatio verborum, quid operetur in excluſione filiorum legitimatorum per ſubſequens matrimonium. conſ.95. num.59. fol.242.
GENERALE, quādo reſtringatur. cōſ.21. n.29. f.65.

Gene-

Digitized by Google

Generalis non debet eſſe diſpoſitio, ſed ſpecialis, vt legitimam comprehendere dicatur. conſ.95. num.36. fol.241.
GENERALITAS reſtringitur ad bona tantùm ipſius Teſtatoris. conſ.98. num.143. fol.281.
Vide Clauſulæ, Verba, Renunciatio, Quietatio.
GENITORES, vide Filij.
GENVS, & ſpecies, ſi ponantur in diuerſis diſpoſitionibus, tunc ſpecies generi non præiudicat. conſ.96. num.101. fol.258.
Genus vti ſubalternum, poteſt aliquid conſiderari, & tanquam ſpecies alterius generis. nu.106.
Vide Cauſa, Copula, Legata.
Gherard. de petra ſanct. ſing. 99. num. 4. quomodo, & quando procedat in vxore, operando viro. conſ.80. num.2. fol.194.
Gloſa in l. is cui, ff. de cond. & dem. quando locum habeat fauore venientium ab inteſtato, & ſub num.70. conſ.33. num.71. fol.104.
Gozadin. auctoritas reprobatur. conſ. 12. num. 16. fol. 46.
Gozadin. conſ.64. declaratur. conſ.23. nu.27. f.75.
GRADV ſecundo perempto, licet vltimus ſubſtitutus admittatur, attamen ſecus eſt, vbi conditio repugnat. conſ.6. nu.83. fol.32.
Gradu proximiores de iure communi ad hæreditatem vocantur. conſ.24. num.10. fol.80.
Gradus agnationis eſt probandus in limitata diſpoſitione. num.22. fol.81.
Gradus prioritas, quando attendatur, non autem vinculi duplicitas. conſ.75. nu.4. fol.182.
Vide Agnatus, Fideicommiſſum, Tranſuerſales.
Grammatic. deciſ.38. num.15. declaratur. conſ.93. num.21. fol.228.
Graſſ. de eff. cleric. 2. num.325. Iac. de Aren. & alij reijciuntur, & eorum opinio contra clericos reprobatur, & num. 41. conſ. 4. num.14. fol. 20.
Gratus reprobatur *in conſ.21. lib.1.* conſ.20. nu.16. fol. 66.
Gratus in conſ. 21. lib. 1. defenditur. nu.28. fol.67.
Gratian. diſcept. cap.292. num.21. declaratur, immò eius opinio nõ approbatur ab auctore. conſ.21. num.44. fol.69.
Grat. conſ.67. num. 10. vol. 2. declaratur. nu.71. f.77.
GRAVAMEN, vide Legitima.
GRAVATVS pro credito ſuo habet ius retinendi bona fideicommiſſo ſubiecta, conſil. 52. num. 94. fol. 149.
Grauatus, in reſtitutione bonorum retinet, quod ſoluit, fructuſq; imputat, præſertim quando fecit inuentarium. num.95.
Vide Hæres, Quod.
GVERRA, vide Pactum.
GVIDVBALDVS Angelinus Conſiliarius Sereniſſimis Ducis Parmæ laudatur, & num.60. conſ.33. num.28. fol.101.

H

HABITANS ipſo iure, & incontinenti incola factus dicitur. conſ.2. nu.36. fol.9.
Habitatio facit quem ad onera teneri, licet talis ſit forenſis. num.40.
Vide Fructus, Muri, Vſusfructus, Peſtis.
Habitator, vide Incola.
HÆRES tenetur ſeruare teſtatoris diſpoſitionem, alias hæreditate priuatur. conſ.1. nu.36. fol.4.
Hæres tenetur Inuẽtarium incipere intra dies 30. illud vero complere intra alios ſexaginta. conſil.25. num.1. fol.83.
Hæres poſtquam monitus eſt, vt Inuentarium conficiat, amplius non eſt locus arbitrio. num.12. fol. 84.
Hæres, qui non ſubminiſtrauit neceſſaria infirmo, priuatur vti indignus hæreditate, & quæ requirantur, vide ſub num.12. conſ. 28. num.10. fol. 85.
Hæres tenetur vendere bona pro ſatisfaciendo creditore, ſi inuenitur emptor; iuſto tamen pretio. & pretium iuſtum quale ſit. conſ. 28. nu.5. & 6. fol.87.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, an poſſit aliud pro alio ſoluere inuito creditore. nu.11. fol. 88.
Hæres ſemel Hæres, non poteſt deſinere eſſe Hæres, & quando ibidem, & ſub num.81. conſ.33. num.29. fol.101.
Hæres ſemel poteſt deſinere eſſe Hæres, ob non adimpletam teſtatoris voluntatem, & præceptum. nu.36. fol.102.
Ab Hærede auocatur Hæreditas ex diſpoſitione legis, ob non ſeruatam Teſtatoris voluntatem, num. 37.
Hæres per fideicommiſſum poteſt deſinere eſſe Hæres, & tanto magis ſi ſub conditione, quæ adhuc pendet quis minimè hæres dici poſſit, num. 38.
Hæres deſinit eſſe hæres vtiliter, & teſtitutio reducitur ad cauſam caduci, ſtante hæredis inobedientia. num.41.
Hæres ſemel, deſinit eſſe hæres ex iure ciuili, & facto Teſtatoris, qui iuris ciuilis auctoritatem habet. num.43.
Hæres validè, ac ritè inſtitutus non adimplens modum, & conditionem præſcriptam, ſeu præſcriptum, hæreditatem amittit. nu.46.
Hæres, quando remittere poſſit iniuriam factam ab vxore viro, ſecundo nubendo. nu.49.
Hæres non poteſt reſtituere monetam pro argento, à creditore Teſtatori mutuato, ſi nõ ſit tanta vtilitas, tam reſpectu formæ, quam materiæ, & argentum non ſit eiuſdem bonitatis. conſ.40. num.1. fol.116.
Hæres pro ſatisfaciẽdo creditoribus, tenetur vendere bona iuſto tamen pretio. num 3.
Hæres etiam beneficiatus tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus eſt in hæreditate. num. 4.
Hæres ſine beneficio legis, & inuentarij, aliud pro alio ſoluere nequit. num.6.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij non tenetur vltra vires hæreditatis. conſil.48. num.1. fol. 136.

Hæres cum beneficio, &c. non eſt hæres, quoad debita ſoluenda, ſed quaſi hæres, & quoad vtilitatem tantùm. num. 3.
Hæres, ſi dicat alia bona non extare, niſi poſita in inuentario, habet intentionem fundatam, & qui contrarium dicit, probare debet, alias beneficium inuentarij non prodeſſet, nu. 6.
Hæres, poſt ſententiam, poteſt de inuentario docere, quando non impugnatur ſententia, ſed modificatur, num. 7. & num. 10.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij vnum pro alio ſoluere poteſt, etiam creditore inuito. conſ. 49. nu. 1. fol. 137.
Hæres tenetur debitum ſoluere in pecunia, ſi hæreditas eſt ſoluendo, etſi pecuniæ ad eius manus peruenerunt. conſ. 52. nu. 8. fol. 144.
Hæres grauatus poteſt bonorum ſeparationem petere pro ſuo credito. nu. 96. fol. 149.
Hæres grauatus pro æris alieni ſolutione, poteſt retinere fundum à teſtatore deſtinatum. nu. 97.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt ſibi de ſuo credito ſatisfacere, & ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vnam rem eligere, etiam ſi hæreditas ſit penes ipſum. num. 98.
Hæres dicitur, ex illis verbis, *Hæres meus vniuerſalis*. conſ. 60. num. 5. fol. 162.
Hæres inſtitutus in re certa, totam hæreditatem conſequitur, ſi Teſtator aliud non expreſſit, num. 15. fol. 163.
Hæres dici non poteſt fideicommiſſarius. nu. 16.
Hæres vnus non poteſt inſolidum conueniri, ſed omnes vocari debent. conſ. 94. num. 3. fol. 230.
Hæres tenetur pro rata, actione perſonali ſoluere debitum teſtatoris. num. 6.
Hæres vnus ex pluribus eligi non poteſt, vt ſoluat, vel non omnes inſolidum tenentur pro alimentis præteritis, ſecus ſi pro futuris. num. 7.
Hæres non poteſt impugnare factum defuncti, conſ. 95. nu. 107. fol. 244.
Hæres adeundo videtur quaſi contrahere cum legatarijs, & fideicommiſſarijs, & ſe obligare adimplendi contenta in Teſtamento. num. 112.
Hæres, quando vti tertius poſſit impedire legatarium, ne via executiua contra ipſum agat pro legato. conſ. 96. num. 25. fol. 252.
Hæres tenetur ſolum pro ea parte, in qua ſucceſſit. num. 120. fol. 258.
Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, poteſt aliud pro alio ſoluere. conſ. 100. nu. 2. fol. 293.
Hæres cum beneficio, &c. poteſt aliud pro alio ſoluere creditori, ſi hæreditas non ſit ſoluendo, & ipſe in damno ſit, alias non poteſt. nu. 3.
Hæres cum beneficio, &c. poteſt aliud pro alio ſoluere creditori hæreditatis, ſi pecuniæ non reperiantur in hæreditate. num. 4.
Hæres poteſt aliud pro alio ſoluere, ſi bonorum iuſtum pretium non inueniatur, & ipſe in damno ſit. num. 12.
Vide Renunciatio, Debita, Nemo, Diſpenſatio, Aliud, Inuentarium, Conditio, Mulier, Vxor, Legitima, Sententia, Præceptum, Agere, Filius, Iudex, Executio, Diſpenſatio, Inſtitutus, Boues.
HÆREDEM indignum, ſi Teſtator non priuat, tunc ingratitudo non repellit ingratum. conſil. 26. num. 13. fol. 85.
Hæredem nunquam fuiſſe, quando lex fingat. conſil. 33. num. 33. fol. 102.
Hærede inſtituto decedente in vita Teſtatoris, admittitur ſubſtitutus. conſ. 76. num. 15. fol. 185.
Hæredibus arbitrium tollitur ex pacto dotali reſtituendi fundum, vel pretium. conſ. 1. nu. 19. fol. 4.
Hæredes ab inteſtato per clauſulam codicillarem vocantur ad ſucceſſionem, vxore ſecundo nubente, ſi ſubſtituti, & cohæredes non adſint. conſ. 33. num. 51. fol. 103.
Hæredes mortui fideicommiſſarij, poſſunt contra ſucceſſorem in fideicommiſſo agere pro reſtitutione eius, quod per defunctum fuit occaſione fideicommiſſi ſolutum. conſ. 52. nu. 13. fol. 144.
Hæredes non poſſunt legatarijs, ſeu fideicommiſſarijs refricare quæſtionem dominij. conſil. 95. num. 113. fol. 244.
Hæredes non tenentur inſolidum ad debita, ſed pro virili tantum. conſ. 96. num. 118. fol. 258.
Vide Dotem, Inſignia.
Hæredis res poteſt relinqui, & teſtator de ea diſponere poteſt. conſ. 1. num. 25. fol. 4.
Hæredis res à teſtatore poteſt relinqui, ac ſi ipſius propria eſſet. conſ. 96. nu. 121. fol. 258.
HÆREDITAS, quando debeat remanere ad heredes ab inteſtato. conſ. 6. num. 68. fol. 31.
Hæreditas, quòd ſtet in ſuſpenſo, teſtator facere poteſt. conſ. 33. num. 39. fol. 102.
Hæreditas ad alium deuoluitur, etiam ſemel acquiſita, ob contrauentionem præcepti Teſtatoris. num. 40.
Hæreditas, an ad diem dari poſſit, & quid ad diem incertam, num. 44. & 45.
Hæreditas, ſi eſt ſoluendo, ne damnum creditor patiatur, hæres etiam cum beneficio legis, & inuentarij, non poteſt aliud pro alio ſoluere. conſ. 40. num. 10. fol. 116.
Hæreditas, ſi eſt adita, & apprehenſa, legitimatio ex poſt, filio non ſuffragatur. conſ. 52, nu. 104. fol. 149.
Hæreditas occiſi non ad fiſcum, ſed ad proximiorem defertur. conſ. 70. nu. 3. fol. 175.
Hæreditate data ad diem certum, an hæres poſſit non parere mandatis defuncti. conſ. 33. nu. 47. fol. 102.
Vide Priuatio, Conditio, Viduitas, Mulier, Vxor, Vſusfructus, Exceptio, Homicida.
HIERONYMVS de Moriſchis Placentin. Parmæ Gubernator, Conſiliar. & Præſes laudatur. conſil. 97. num. 1. fol. 262.
Hieronymus Auguſtonus Sereniſſ. Ducis Mutinæ Conſiliarius laudatur. nu. 145. fol. 269.
HOMO debet in ſudore vultus ſui veſci pane, non autem fame perire, ob ſeruitia gratis dominis præſtanda. conſ. 82. num. 14. fol. 198.
Homo eſt, ergo errare poteſt. conſ. 97. nu. 8. f. 262.
Homo cum errat, humanitas errare dicitur. conſil. 98. nu. 187. fol. 283.

Homi-

INDEX.

Homini non licet proximum ſuum illudere, nec de aliorum operationibus ridere. num. 10.
Homines perfectæ ætatis, magis ſuis neceſſitatibus prouident, quam puberes. conſ. 47. nu. 29. fol. 134.
Vide Malitia, Pueri.
HOMICIDA hæreditate occiſi redditur indignus. conſ. 70. num. 2. fol. 175.
Homicida occidens eius inimicum, vigore declarationis Clementis Octaui gaudet immunitate Eccleſiaſtica. conſ. 71. num. 2. fol. 176.
Homicidam qui ſequuntur in gradu, & veniunt ex illius perſona, omnino excluduntur. conſil. 70. num. 8. fol. 175.
Homicidium non dicitur proditorium, ſi inimicus arte curet inimicum interficere. conſ. 71. nu. 1. fol. 176.
Homicidium proditorium dicitur, quod committitur colore amicitiæ. nu. 6. fol. 177.
Vide Filius, Clemens.
HONESTAS, vide Dolus, Secundæ nuptiæ.
HONOR, vide Familia, Mulier, Clerici.
HORA, vide Tempus.
HORDEVM, vide Promittens.
HORTENSIVS de Comitibus Placentinus laudatur. conſ. 96. num. 58. fol. 255.
HOSPITES, & caupones patientes res intromitti in hoſpitio, cenſentur recipere cuſtodiam, & tenentur pro dictis rebus inuectis. conſ. 67. nu. 5. fol. 172.
HOSTES, vide Nouerca, Timor.
HVMANITAS, vide Homo.
Humanum eſt errare. conſ. 98. num. 186. fol. 283.
HVMILITAS, vide Cor.
HYPOTHECA cuiuſq; creditoris, & eorum anterioritas dignoſcuntur ex Inſtrumentis. conſil. 10. num. 6. fol. 39.
Hypotheca, ſi eſt reſtricta ad certum locum, tunc merces venales non veniunt. conſ. 87. num. 18. fol. 211.
Hypotheca competit filijs cōtra auum, & patrem eorum bonorum vſufructuarios pro expenſis faciendis circa dicta bona, & pro alimentis. conſ. 95. num. 11. fol. 239.
Hypotheca non retrotrahitur in legatis conditionalibus. conſ. 97. num. 62. fol. 265.
Hypotheca, quæ datur pro legatis, incipit ſolum à die nuptiarum, & purificatæ conditionis. num. 63.
Hypotheca competens vigore legati, debet eſſe eiuſdem naturæ. num. 65.
Hypotheca eſt acceſſoria, & ſine principali dari non poteſt. num. 66.
Hypotheca quoad effectum prælationis non conſideratur reſpectu temporis promiſſionis dotis, ſed contracti matrimonij. num. 69.
Hypotheca dotalis, an retrottahatur ad tempus illius conſtitutionis in præiudicium creditorum, quibus medio tempore fuit ius hypothecę quæſitum. num. 71.
Hypotheca, vide Merces, Vxor, Medicinalia, Mulier, Iudex, Venditor, Creditor.
Hypothecam anteriorem habens, & in ea ſe fundans, debet illam vti fundamentum ſuæ intentionis oſtendere. conſ. 10. nu. 40. fol. 39.
Hypothecam priorem habent, qui oſtendunt contractum anteriorem. num. 12. fol. 40.
Ad hypothecam, quam ſemel quis remiſit redire non poteſt. conſ. 96. num. 16. fol. 251.

I

IACTARE ſuum nemo præſumitur. conſil. 97. num. 137. fol. 269.
Vide Donare.
IACVLATOR nullus tam expertus reperitur, qui aliquando non aberret à ſcopo. conſ. 98. n. 189. fol. 283.
IDENTITAS, vide Coniectura, Inſignia.
Identitas bonorum probatur ex continuatione bonorum in primum hæredem, & eius deſcendentes. conſ. 95. num. 92. fol. 244.
Identitas eſt pluribus cohærentijs, & pluribus confinibus probanda. num. 99.
Identitas probatur duabus coniecturis. num. 100.
Identitas probari poteſt pluribus modis. nu. 101.
IDIOTA, vide Mulier.
IDONEVS, vide Teſtis.
IGNARVS, vide Literatus.
IGNOBILIS, vide Mulier.
IGNORANS non poteſt conſentire. conſ. 97. nu. 58. fol. 265.
IGNORANTIA iuris, vide Maritus, Mulier.
ILLATIO, vide Diuerſitas.
ILLEGITIMVS, vide Legitima, Pactum.
ILLIQVIDVM eſt creditum, ſi ratio adminiſtrationis non ſit adhuc reddita. conſ. 1. num. 5. fol. 3.
IMBECILITAS, vide Mulier.
IMMEDIATE, vide Succeſſio.
IMMEMORABILE tempus ibi non admittitur, cum concernat petitorium. conſ. 82. nu. 53. fol. 200.
IMMEMOR ſalutis æternæ nemo præſumitur. conſil. 83. num. 9. fol. 201.
Vide Salus.
IMMISSIO, vide Iudex, Poſſeſſio, Spolium, Teſtamentum, Protocollum.
IMMISSVS, quando non vitiosè poſſidere dicatur, conſ. 34. num. 4. fol. 106.
Vide Teſtis.
IMMOBILIS, vide Interdictum, Conſequentia.
IMMVNITAS duodecim filiorum videtur deſcripta in tit. *C. de his qui num. lib.* 10. conſ. 61. num. 1. fol. 164.
Immunitas. Super immunitate ob numerum 12. filiorum conceſſa ponuntur ibi verba *Bimij* deſcripta in ſuo conſ. num. 4.
Immunitas ob num. 12. filiorum continuatur in vno etiam filio, qui ſupereſt, cæteris defunctis. num. 5.
Immunitas duodecim filiorum eſt fauorabilis. num. 7.
Immunitas ob num. 12. filiorum comprehendit onera, quæ imponuntur à principe. nu. 9.

Immunitas ob num. 12. filiorum eſt generalis, nil excludens, ſed omnia onera comprehendens. num. 10. fol. 165.
Immunitas ob num. 12. filiorum comprehendit etiam illa onera, quæ indigerent ſpeciali expreſſione. num. 11.
Vide Decoctor, Homicida, Clemens.
IMPEDIMENTVM, vide Excommunicatio.
IMPENSA, vide Infirmitas.
IMPERATOR, etſi ſtatutis non ligetur, poteſt tamen illis vti, ſi vult. conſ. 4. num. 13. fol. 20.
IMPERFECTVM, vide Inſtrumentum.
IMPERITVS, vide Peritus.
IMPIVS, vide Filius.
IMPLEMENTVM. Contrahentes perſeuerantes in contractu dum viuebant, & nihil de non implemento alterius dicentes, ab exceptione non adimplementi excluduntur. conſ. 11. n. 21. fol. 44.
IMPVBES etiam poteſt per fideicommiſſum grauari. conſ. 98. num. 138. fol. 281.
Vide Præmortuus.
INCAPACES, vide Emphyteuſis.
INCENDIVM, vide Decretum, Agentes, Statutum, Clerici.
INCERTVM quod eſt, & ambiguum in iure noſtro non conſideratur. conſ. 43. nu. 7. fol. 120.
Vide Ius, Cenſus.
INCLVSIO vnius, eſt alterius excluſio. conſil. 28. num. 10. fol. 88.
INCOLA domicilium facit. conſ. 2. num. 34. fol. 9.
Incola non originarius, ſed loci habitator dicitur. num. 35.
Vide Ciues, Habitans, Milites.
INCOMMODVM qui ſentiunt, debent etiam ſentire commodum. conſ. 45. nu. 7. fol. 124.
INCONTINENTI quæ fiunt cenſentur ineſſe. conſil. 50. nu. 27. fol. 139.
Vide Teſtis, Teſtator.
INCORRIGIBILIS, vide Excommunicatus.
INDEFENSVS, vide Citatio.
INDEMNITAS, vide Promiſſor.
INDICTIO, vide Initium.
INDIGENTIBVS eſt ſuccurrendum. conſ. 46. nu. 11. fol. 130.
Indigere, vide Mori.
INDIGNVS nemo præſumitur, niſi probetur. conſil. 26. num. 14. fol. 85.
Vide Subingreſſio, Hæres.
Indignitas impedit repræſentationem, poſſe fieri in locum patris, ad effectum ſuccedendi. conſil. 70. num. 6. fol. 175.
INDITIA, vide Condemnatio, Fuga.
Inditia delictum excluſiua quæ ſint, conſil. 53. num. 12. fol. 151.
Inditia quæ ſufficiant ad oſtendendam innocentiam. num. 14.
Inditia ad torturam debent eſſe luce clariora, vrgentia, & veriſimilia. conſ. 54. nu. 1. fol. 151.
Inditia, vt ſufficiant ad torturam, debent eſſe certa, & quod probabiliter concludant, ſintq; veriſimilia, alias ſecus. num. 4.
Inditium ad torturam non oritur ex fama, quæ legitimè non ſit probata, & quando hoc ſit verum. num. 6. fol. 152.
Inditium furti non oritur, nec ad torturam, ſi quis aufugiat poſt accuſationem. conſ. 93. num. 33. fol. 228.
Vide Fuga.
INDIVIDVA, vide Redimere.
IN DVBIO, vide Dubium, Dos, Mater, Confeſſio, Datium, Reus, Poſſeſſio, Fideicommiſſum.
INDVSTRIA perſonæ, quæ eſt corpore debilis non attenditur in taxandis alimentis. conſ. 92. nu. 3. fol. 224.
Vide Doctor, Locatio, Socius.
INFAMIS, vide Mulier, ſecundo Nubens, Teſtis.
Infamia, vide Birruarij, Ancilla.
INFIRMITATIS impenſæ ſunt primo loco deducendæ. conſ. 95. num. 43. fol. 241.
Vide Expenſæ, Hæres, Vxor.
Infirmus, vide Aduocatus.
INFORMATIO, vide Subornatio.
INGRATITVDO, vide Hæres.
INHIBITIO, vide Continuans.
INHONESTA, vide Mulier.
INIMICITIA, & eius qualitates præciſè ſũt probandæ, quando agitur de repellendo teſte à deponendo, & probatio tunc debet eſſe euidens, & manifeſta. conſ. 65. num. 10. fol. 169.
Inimicus, vide Homicidium, Delinquens.
INIVRIA, vide Aggreſſor, Mulier, Vtens.
INOBEDIENTES, vide Magiſtratus, Inſtitutio, Hæres, Conditio.
INNOCENTIÆ ſignum eſt ſpontanea in carceribus ſui ipſius conſtitutio. conſ. 53. num. 13. & 15. fol. 151.
Vide Indicia.
INOFICIOSVM, vide Quærela.
INOPIA, vide Familia.
In poſſeſſione iuris, vide Poſſeſſio.
INQVILINVS primus, an debeat præferri in locatione. conſ. 97. num. 89. fol. 266.
INQVISITVS, ſi amplius non fuerit proceſſatus, contra eum non eſt præſumendum, ſed potius excludenda videtur furti ſuſpicio. conſil. 93. num. 5. fol. 227.
Vide Fama.
In inquiſitione formanda contra proditores homicidas, debet addi clauſula, nulla inimicitia præcedente. conſ. 71. num. 8. fol. 177.
INSIGNIA tranſeunt ad filios etiam non hæredes patris. conſ. 8. nu. 10. fol. 36.
Inſigniorum identitas arguit identitatem agnationis. conſ. 24. num. 49. fol. 82.
Vide Arma.
INSINVATIO non concernit publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum. conſ. 13. num. 9. fol. 49.
Inſinuationis defectus iuramento purgatur, non obſtan. ſtatuto, & renunciatio generalis etiam ſufficit. num. 7.
Vide Iuramentum.
INSOLIDVM, vide Obligatio, Hæres, Dominium, Maritus, Executores, Tutores.

I N D E X.

INSTITVTIO vna eſt, & perpetua, nonq; multiplicabilis, ſed in ea ſemel tantum cedit dies. conſil. 33. num. 24. fol. 101.

Inſtitutio mulieris, quæ non paruit Teſtatoris præcepto, etiam confirmata per hæreditatis aditionem, ob inobedientiam efficitur caduca. num. 42. fol. 102.

Inſtitutio ceſſat, ceſſante cauſa finali. num. 72. fol. 104.

Inſtitutio facta non valet de filio nato ex muliere maritata, cum præſumatur mariti filius. conſil. 52. num. 5. fol. 144.

Vide Præteritio, Statutum, Mulier, Teſtatus, Hæres, Dictio, Pater.

Inſtitutus in re certa, quando dicatur hæres, quoad omnia bona. conſ. 60. nu. 14. fol. 163.

INSTRVMENTVM dicitur res probata, & rem manifeſtam facit. conſ. 1. nu. 7. fol. 3.

Inſtrumentum rem facit euidẽtem, & manifeſtam conſ. 2. nu. 110. fol. 14.

Inſtrumentum eſt validum in margine apoſtillatum; maximè accedente notariorum ſtylo. conſil. 7. num. 1. fol. 35.

Inſtrumentum, vt valeat, quæ requirantur, *vide Teſtamentum.* conſ. 52. nu. 82. fol. 148.

Inſtrumentum non valet, ſi deficit dies, menſis, annus, ſubſcriptio Notarij, & inditio. conſ. 52. num. 86. fol. 148.

Inſtrumentum iuratum emptionis, & venditionis, probat vxorem de proprijs pecunijs acquiſiuiſſe. conſ. 77. num. 32. fol. 190.

Inſtrumentum ceſſionis factum die dominico eſt nullum. conſ. 87. num. 6. fol. 211.

Inſtrumentum fuit factum cum duobus Teſtibus præſentibus, ſi tempore extractionis, vel publicationis vnus tantum adſit Teſtis, quid? cõſ. 94. num. 33. fol. 232.

Inſtrumentum quòd poſſit annullari, vti ſuſpectum, & quòd Notarius de falſo puniri non poſſit, ſtare poſſunt. conſ. 94. num. 35. fol. 232.

Vide Executio, Nullitas, Statutum, Originale, Protocollum, Exhibitio, Teſtamentum.

Inſtrumenta dotalia, ſi non reperiantur confecta, an legitimatus per ſubſequens matrimonium, legitimus dicatur, quoad effectus ciuiles, & ſub num. 85. conſ. 95. num. 65. fol. 242.

Inſtrumenta acquiſitionum probant bona fuiſſe acquirentis. num. 93. fol. 244.

Inſtrumenta quomodo probẽt in antiquis. n. 105. Vide Poſſeſſio.

INTEGER, vide Teſtis, Vidua.

INTELLIGENTIA ſemper eſt ſumenda, vt non cenſeatur data hæredi libertas, quandocunq; conficiendi Inuentarium, ſine temporis præfinitione. conſ. 25. num. 6. fol. 83.

Intelligentia illa eſt ſumenda, quæ excludit donationem. conſ. 94. nu. 19. fol. 231.

Intelligentia ſumitur, ne teſtamentum corruat. conſ. 76. num. 2. fol. 184.

Vide Familia.

INTENTIO, vide Comparitio.

INTERDICTVM, vide Conſequentia, Spolium, Via.

Interdictum poſſeſſorium non competit illi, qui exceſſit. conſ. 15. num. 11. fol. 54.

Interdictum vti poſſidetis, an ſit, ſi agatur de recuperanda poſſeſſione rei immobilis. conſ. 30. num. 10. fol. 92.

Interdictum vti poſſidetis, per annum finitur. num. 11.

Interdictorum alia ſunt annualia, alia ſunt perpetua. num. 14.

INTERESSE, vide Conductor, Locator, Mora.

INTERLINEATVRA, vide Protocollum.

INTEROGARE, vide Periti, Iudex, Teſtes.

Interrogatorium ſuperfluum eſt à Iudice reijciendum. conſ. 99. num. 25. fol. 289.

INTERPELLATIO pro non adimplemento partis, quando neceſſaria. conſ. 11. num. 24. fol. 44.

INTERPRETATIO, quando ſumenda eſt de perſonis ſupra in prima parte Teſtamenti nominatis. conſ. 23. nu. 56. fol. 77.

Interpretatio illa eſt ſumenda, quæ facit Teſtamentum non corruere. conſ. 76. nu. 39. fol. 186.

Interpretatio illa ſemper eſt ſumenda, quæ ſuſtinet legatum vniuerſale, ne per particulare tollatur, vt inconueniens euitetur, quòd teſtator incontinenti voluerit ſe corrigere. conſil. 96. num. 111. fol. 258.

Interpretatio eſt facienda, ne hæredes teneantur inſolidum ad debita, ſed tantum pro virili. num. 119.

Interpretatio, & intelligentia illa ſumenda eſt, quæ repetitionem excludit. conſ. 98. num. 116. fol. 280.

Interpretatio illa eſt præferenda, quæ matri magis fauet; & de ratione ibi. num. 168. fol. 282.

Vide Contractus, Teſtator, Statutum, Verba, Renunciatio, Donatio.

Interpretes, vide Teſtis.

INTRVSVS, vide Poſſeſſio.

INTESTATI cauſa poteſt ſtare in ſuſpenſo ex aliqua cauſa. conſ. 33. num. 33. fol. 102.

Inteſtatus, vide Teſtatus, ab Inteſtato, Conditio, Actio.

INTIMATIO non eſt neceſſaria, niſi in caſu expreſſo à conſtitutione. conſ. 64. num. 2. fol. 167.

Intimatio non fit ſcienti. num. 7. fol. 168.

Intimatio in dubio non eſt de ſubſtantia actus, ſed ſcientia. num. 8.

Intimatio actus neceſſaria non eſt, ſed fit præſentibus comparentibus. num. 9.

Intimationis loco, præſentia habetur, etiam parte abſente, procuratore tamen præſente. num. 10.

INVENTARIVM factum lite pendente, dicitur factum re non integra. conſ. 25. num. 8. fol. 83.

Inuentarium aliud hæredi non præſtat, niſi quòd vltra vires hæreditatis ipſe non teneatur. conſil. 28. num. 12. fol. 88.

Inuentarium eſt introductum, ne hæres damnum patiatur, non autem in creditoris iniuriam. num. 13.

Inuentarium non prodeſt hæredi in debito teſtatoris iurato. conſ. 57. num. 2. fol. 153.

Inuentarium, an poſſit poſt ſententiam deduci,

Digitized by Google

Immunitas ob num.12. filiorum eſt generalis, nil excludens, ſed omnia onera comprehendens. num.10. fol. 165.
Immunitas ob num. 12. filiorum comprehendit etiam illa onera, quæ indigerent ſpeciali expreſſione. num.11.
Vide Decoctor, Homicida, Clemens.
IMPEDIMENTVM, vide Excommunicatio.
IMPENSA, vide Infirmitas.
IMPERATOR, etſi ſtatutis non ligetur, poteſt tamen illis vti, ſi vult. conſ.4. num.13. fol.20.
IMPERFECTVM, vide Inſtrumentum.
IMPERITVS, vide Peritus.
IMPIVS, vide Filius.
IMPLEMENTVM. Contrahentes perſeuerantes in contractu dum viuebant, & nihil de non implemento alterius dicentes, ab exceptione non adimplementi excluduntur. conſ.11.n.21. fol.44.
IMPVBES etiam poteſt per fideicommiſſum grauari. conſ.98. num.138. fol.281.
Vide Præmortuus.
INCAPACES, vide Emphyteuſis.
INCENDIVM, vide Decretum, Agentes, Statutum, Clerici.
INCERTVM quod eſt, & ambiguum in iure noſtro non conſideratur. conſ.43. nu.7. fol.120.
Vide Ius, Cenſus.
INCLVSIO vnius, eſt alterius excluſio. conſil. 28. num.10. fol.88.
INCOLA domicilium facit. conſ. 2. num. 34. fol. 9.
Incola non originarius, ſed loci habitator dicitur. num.35.
Vide Ciues, Habitans, Milites.
INCOMMODVM qui ſentiunt, debent etiam ſentire commodum. conſ.45. nu.7. fol.124.
INCONTINENTI quæ fiunt cenſentur ineſſe. conſil.50. nu.27. fol.139.
Vide Teſtis, Teſtator.
INCORRIGIBILIS, vide Excommunicatus.
INDEFENSVS, vide Citatio.
INDEMNITAS, vide Promiſſor.
INDICTIO, vide Initium.
INDIGENTIBVS eſt ſucurrendum. conſ. 46. nu.11. fol. 130.
Indigere, vide Mori.
INDIGNVS nemo præſumitur, niſi probetur. conſil.26. num.14. fol.85.
Vide Subingreſſio, Hæres.
Indignitas impedit repræſentationem, poſſe fieri in locum patris, ad effectum ſuccedendi. conſil.70. num.6. fol.175.
INDITIA, vide Condemnatio, Fuga.
Inditia delictum excluſiua quæ ſint, conſil. 53. num.12. fol.151.
Inditia quæ ſufficiant ad oſtendendam innocentiam. num.14.
Inditia ad torturam debent eſſe luce clariora, vrgentia, & veriſimilia. conſ.54. nu.1. fol.151.
Inditia, vt ſufficiant ad torturam, debent eſſe certa, & quod probabiliter concludant, ſintq; veriſimilia, alias ſecus. num.4.
Inditium ad torturam non oritur ex fama, quæ legitimè non ſit probata, & quando hoc ſit verum. num.6. fol.152.
Inditium furti non oritur, nec ad torturam, ſi quis aufugiat poſt accuſationem. conſ. 93. num. 33. fol. 228.
Vide Fuga.
INDIVIDVA, vide Redimere.
IN DVBIO, vide Dubium, Dos, Mater, Confeſſio, Datium, Reus, Poſſeſſio, Fideicommiſſum.
INDVSTRIA perſonæ, quæ eſt corpore debilis non attenditur in taxandis alimentis. conſ.92.nu.3. fol. 224.
Vide Doctor, Locatio, Socius.
INFAMIS, vide Mulier, ſecundo Nubens, Teſtis.
Infamia, vide Birruarij, Ancilla.
INFIRMITATIS impenſæ, ſunt primo loco deducendæ. conſ.95. num.43. fol.241.
Vide Expenſæ, Hæres, Vxor.
Infirmus, vide Aduocatus.
INFORMATIO, vide Subornatio.
INGRATITVDO, vide Hæres.
INHIBITIO, vide Continuans.
INHONESTA, vide Mulier.
INIMICITIA, & eius qualitates præcisè ſint probandæ, quando agitur de repellendo teſte à deponendo, & probatio tunc debet eſſe euidens, & manifeſta. conſ.65. num.10. fol.169.
Inimicus, vide Homicidium, Delinquens.
INIVRIA, vide Aggreſſor, Mulier, Vtens.
INOBEDIENTES, vide Magiſtratus, Inſtitutio, Hæres, Conditio.
INNOCENTIÆ ſignum eſt ſpontanea in carceribus ſui ipſius conſtitutio. conſ. 53. num. 13. & 15. fol. 151.
Vide Indicia.
INOFICIOSVM, vide Quærela.
INOPIA, vide Familia.
In poſſeſſione iuris, vide Poſſeſſio.
INQVILINVS primus, an debeat præferri in locatione. conſ.97. num.89. fol.266.
INQVISITVS, ſi amplius non fuerit proceſſatus, contra eum non eſt præſumendum, ſed potius excludenda videtur furti ſuſpicio. conſil. 93. num.5. fol. 227.
Vide Fama.
In inquiſitione formanda contra proditores homicidas, debet addi clauſula, nulla inimicitia præcedente. conſ.71. num.8. fol.177.
INSIGNIA tranſeunt ad filios etiam non hæredes patris. conſ.8. nu.10. fol.36.
Inſigniorum identitas arguit identitatem agnationis. conſ.24. num.49. fol.82.
Vide Arma.
INSINVATIO non concernit publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum. conſ.13.num.9. fol.49.
Inſinuationis defectus iuramento purgatur, non obſtan. ſtatuto, & renunciatio generalis etiam ſufficit. num. 7.
Vide Iuramentum.
INSOLIDVM, vide Obligatio, Hæres, Dominium, Maritus, Executores, Tutores.

INDEX.

INSTITVTIO vna eſt, & perpetua, nonq; multiplicabilis, ſed in ea ſemel tantum cedit dies. conſil. 33. num. 24. fol. 101.

Inſtitutio mulieris, quæ non paruit Teſtatoris præcepto, etiam confirmata per hæreditatis aditionem, ob inobedientiam efficitur caduca. num. 42. fol. 102.

Inſtitutio ceſſat, ceſſante cauſa finali. num. 72. fol. 104.

Inſtitutio facta non valet de filio nato ex muliere maritata, cum præſumatur mariti filius. conſil. 52. num. 5. fol. 144.

Vide Præteritio, Statutum, Mulier, Teſtatus, Hęres, Dictio, Pater.

Inſtitutus in re certa, quando dicatur hæres, quoad omnia bona. conſ. 60. nu. 14. fol. 163.

INSTRVMENTVM dicitur res probata, & rem manifeſtam facit. conſ. 1. nu. 7. fol. 3.

Inſtrumentum rem facit euidétem, & manifeſtam conſ. 2. nu. 110. fol. 14.

Inſtrumentum eſt validum in margine apoſtillatum; maximè accedente notariorum ſtylo. conſil. 7. num. 1. fol. 35.

Inſtrumentum, vt valeat, quæ requirantur, *vide Teſtamentum*. conſ. 52. nu. 82. fol. 148.

Inſtrumentum non valet, ſi deficit dies, menſis, annus, ſubſcriptio Notarij, & indictio. conſ. 52. num. 86. fol. 148.

Inſtrumentum iuratum emptionis, & venditionis, probat vxorem de proprijs pecunijs acquiſiuiſſe. conſ. 77. num. 32. fol. 190.

Inſtrumentum ceſſionis factum die dominico eſt nullum. conſ. 87. num. 6. fol. 211.

Inſtrumentum fuit factum cum duobus Teſtibus præſentibus, ſi tempore extractionis, vel publicationis vnus tantum adſit Teſtis, quid? cõſ. 94. num. 33. fol. 232.

Inſtrumentum quòd poſſit annullari, vti ſuſpectum, & quòd Notarius de falſo puniri non poſſit, ſtare poſſunt. conſ. 94. num. 35. fol. 232.

Vide Executio, Nullitas, Statutum, Originale, Protocollum, Exhibitio, Teſtamentum.

Inſtrumenta dotalia, ſi non reperiantur confecta, an legitimatus per ſubſequens matrimonium legitimus dicatur, quoad effectus ciuiles, & ſub num. 85. conſ. 95. num. 65. fol. 242.

Inſtrumenta acquiſitionum probant bona fuiſſe acquirentis. num. 93. fol. 244.

Inſtrumenta quomodo probẽt in antiquis. n. 105. Vide Poſſeſſio.

INTEGER, vide Teſtis, Vidua.

INTELLIGENTIA ſemper eſt ſumenda, vt non cenſeatur data hæredi libertas, quandocunq; conficiendi Inuentarium, ſine temporis præfinitione. conſ. 25. num. 6. fol. 83.

Intelligentia illa eſt ſumenda, quæ excludit donationem. conſ. 94. nu. 19. fol. 231.

Intelligentia ſumitur, ne teſtamentum corruat. conſ. 76. num. 2. fol. 184.

Vide Familia.

INTENTIO, vide Comparitio.

INTERDICTVM, vide Conſequentia, Spolium, Via.

Interdictum poſſeſſorium non competit illi, qui exceſſit. conſ. 15. num. 11. fol. 54.

Interdictum vti poſſidetis, an ſit, ſi agatur de recuperanda poſſeſſione rei immobilis. conſ. 30. num. 10. fol. 92.

Interdictum vti poſſidetis, per annum finitur. num. 11.

Interdictorum alia ſunt annualia, alia ſunt perpetua. num. 14.

INTERESSE, vide Conductor, Locator, Mora.

INTERLINEATVRA, vide Protocollum.

INTEROGARE, vide Periti, Iudex, Teſtes.

Interrogatorium ſuperfluum eſt à Iudice reijciendum. conſ. 99. num. 25. fol. 289.

INTERPELLATIO pro non adimplemento partis, quando neceſſaria. conſ. 11. num. 24. fol. 44.

INTERPRETATIO, quando ſumenda eſt de perſonis ſupra in prima parte Teſtamenti nominatis. conſ. 23. nu. 56. fol. 77.

Interpretatio illa eſt ſumenda, quæ facit Teſtamentum non corruere. conſ. 76. nu. 39. fol. 186.

Interpretatio illa ſemper eſt ſumenda, quæ ſuſtinet legatum vniuerſale, ne per particulare tollatur, vt inconueniens euitetur, quòd teſtator incontinenti voluerit ſe corrigere. conſil. 96. num. 111. fol. 258.

Interpretatio eſt facienda, ne hæredes teneantur inſolidum ad debita, ſed tantum pro virili. num. 119.

Interpretatio, & intelligentia illa ſumenda eſt, quæ repetitionem excludit. conſ. 98. num. 116. fol. 280.

Interpretatio illa eſt præferenda, quæ matri magis fauet; & de ratione ibi. num. 168. fol. 282.

Vide Contractus, Teſtator, Statutum, Verba, Renunciatio, Donatio.

Interpretes, vide Teſtis.

INTRVSVS, vide Poſſeſſio.

INTESTATI cauſa poteſt ſtare in ſuſpenſo ex aliqua cauſa. conſ. 33. num. 33. fol. 102.

Inteſtatus, vide Teſtatus, ab Inteſtato, Conditio, Actio.

INTIMATIO non eſt neceſſaria, niſi in caſu expreſſo à conſtitutione. conſ. 64. num. 2. fol. 167.

Intimatio non fit ſcienti. num. 7. fol. 168.

Intimatio in dubio non eſt de ſubſtantia actus, ſed ſcientia. num. 8.

Intimatio actus neceſſaria non eſt, ſed ſit præſentibus comparentibus. num. 9.

Intimationis loco, præſentia habetur, etiam parte abſente, procuratore tamen præſente. num. 10.

INVENTARIVM factum lite pendente, dicitur factum re non integra. conſ. 25. num. 8. fol. 83.

Inuentarium aliud hæredi non præſtat, niſi quòd vltra vires hæreditatis ipſe non teneatur. conſil. 28. num. 12. fol. 88.

Inuentarium eſt introductum, ne hæres damnum patiatur, non autem in creditoris iniuriam. num. 13.

Inuentarium non prodeſt hæredi in debito teſtatoris iurato. conſ. 57. num. 2. fol. 153.

Inuentarium, an poſſit poſt ſententiam deduci,

ne hæres teneatur vltra vires hæreditatis. nu. 5. fol. 154.

Inuentarium non eſt herba bettonica, quæ omnibus iuuat. conſ. 100. num. 11. fol. 293.

Vide Hæres, Lex, Statutum, Statuentes, Intelligentia, Creditor, Exceptio, Grauatus.

Inuentarij beneficium in creditorum iniuriam verti non debet. conſ. 40. num. 11. fol. 116.

Inuentarij exceptio poſt ſententiam non poteſt adduci, ſi ante ſententiam fuerint dati à Iudice termini addicendum hæredi, & proponendum ſuas exceptiones, tam dilatorias, & peremptorias, quam anormalas. conſ. 48. num. 12. f. 136.

Inuentarij beneficium non ſolum moderatur condemnationem, ſed ſuſpendit conuentionem, ac pignorum captionem impugnat. conſ. 48. n. 13. fol. 136.

INVERISIMILIA, vide Teſtes, Dolus, Veriſimile, Teſtis.

INVESTIGATIO ſubtilis à iure permittitur, cauſa veritatis habendæ. conſ. 99. num. 14. fol. 288.

INVESTITVRA, vide Emphyteuta.

IOANNES Camillus Gargiareus auctoris pater laudatur. conſ. 22. nu. 16. fol. 71.

Ioannes Camillus Gargiareus fuit pater, & præceptor auctoris. conſ. 98. nu. 185. fol. 283.

Ioannes Manara I. C. laudatur. conſ. 60. num. 1. fol. 162.

IRACVNDVS, vide Aggreſſor.

IVDEX quando nulliter procedere dicatur. conſ. 30. num. 21. fol. 92.

Iudex ſi rite procedit, non ſpoliat. conſ. 34. nu. 3. fol. 106.

Iudex tenetur præ oculis habere intereſſe ipſius hæredis cum beneficio, &c. ne plus grauetur in quantum facere poteſt, alias ipſe ad damna tenetur. conſ. 48. nu. 2. fol. 136.

Iudex cautè procedere debet, & de veritate inueſtigare, ſi de vita hominis agatur. conſ. 54. n. 2. fol. 151.

Iudex ſecularis non eſt iudex competens, vbi agitur de habitu, & tonſura clerici. conſ 59. n. 59. fol. 161.

Iudex in cauſa matrimonij reſoluendi cautè, & mature procedere debet. conſ. 72. nu. 2. fol. 178.

Iudex non poteſt quem impedire, ne continuare valeat in ſua poſſeſſione. conſ. 78. nu. 7. fol. 191.

Iudex benè agit, reducendo præcepta ad ſimplicem citationem. nu. 14. fol. 192.

Iudex, ſi antequam ſententia feratur, præcipiat aliquid ſolui, præceptum eſt nullum. num. 16.

Iudex in alimentis à pluribus debitis poteſt vnum eligere, qui ſoluat. conſ. 94. nu. 2. fol. 230.

Iudex in exequendo, ſequi debet ſuæ iuriſdictionis ſtatuta, & conſuetudinem. conſ. 95. nu. 21. fol. 240.

Iudex poteſt declarare ad fauorem hypothecæ dotalis poſterioris, contra hypothecam creditorum mariti expreſſam anteriorem, ſi mulier ſit pauper; ſecus ſi diues. nu. 117. fol. 245.

Iudex non poteſt propria auctoritate, & ſine citatione, quem ſua poſſeſſione priuare, & expellere maximè, ſi poſſeſſor poſſit aliquod ius deducere impediens poſſeſſionis adeptionem. conſil. 98. num. 71. fol. 277.

Iudex animaduertere debet in viſitationibus, ad quas eſt vocatus, ne in actis redigere ea faciat, de quibus eſt dubium. num. 100. fol. 279.

Iudex diligenter perſcrutari, & examinare debet peritos in arte. conſ. 99. nu. 13. fol. 288.

Iudex quòd debeat peritos examinare, hoc pendet ab arbitrio. num. 19. fol. 289.

Iudex quando teneatur examinare, & interrogare peritos. num. 20.

Vide Maritus, Teſtes, Spolium, Præceptum, Pauper, Exceptio, Anterior.

Iudices. Veh Iudicibus, qui ob potentiam aduerſariorum cauſas pauperum, viduarum, & pupillorum negligunt. conſ. 52. nu. 33. fol. 146.

Iudices ordinarij durant, vſque ad aduentum ſucceſſorum. conſ. 85. nu. 2. fol. 204.

Fatui ſunt iudices, qui non ſecundum propriam, ſed alienam conſcientiam, & contra iuris ſanctiones iudicant. conſ. 99. nu. 52. fol. 291.

Vide Fatui, Peritus, Alimenta, Bona, Induſtria, Domicellatus, Maritus, Mulier.

Iudici non licet ſuam declarare voluntatem, ante ſententiam. conſ. 98. num. 101. fol. 279.

IVDICABITVR à Deo, qui alios tentauerit iudicare. conſ. 97. nu. 9. fol. 262.

IVDICIVM conſiſtit in Iudice, Actore, & Reo, & hoc eſt de ipſius ſubſtantia. conſ. 2. num. 124. fol. 15.

Vide Renunciatio.

IVNIOR, vide Poſſeſſio.

IVRAMENTVM in inſtrumento poſitum, quando adiectis ſolutioni nullum præſtet ſuffragium. conſ. 2. nu. 5. fol. 7.

Iuramentum, quando filijs renunciantis non obſtet. conſ. 12. num. 20. fol. 47.

Iuramentum eſt perſonale, & cum perſona extinguitur. num. 21.

Iuramentum iniquitatis vinculum eſſe non debet. num. 25.

Iuramentum, nedum ſupplet inſinuationis defectum, ſed patriæ poteſtatis. conſil. 13. num. 11. fol. 50.

Iuramentum, quod in donationibus apponitur, an ſit contra bonos mores. conſ. 14. num. 5. fol. 52.

Iuramentum in ſupplementum probationum datur vxori, dicenti ſe acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs. conſ. 77. num. 29. fol. 190.

Iuramentum in ſupplementum probationum non eſt neceſſarium, ſi plene conſtat de iure agentis. num. 30.

Iuramentum actuale in Inſtrumentis faciendis non eſt in vſu Placentiæ, ſic eiuſdem Ciuitatis dictante conſtitutione, ſed pro eo apponitur clauſula ſynceræ, & immaculatæ fidei. conſ. 94. num. 11. fol. 231.

Iuramentum in diſpoſitione generali habet vim caſus expreſſi. conſ. 100. nu. 54. fol. 296.

Vide Minor, Error, Dux, Nullitas, Conſtitutio, Donatio, Statutum, Diuiſio, Debitum, Clau-

ſuia, Contractus, Cautela, Renunciatio, Abſolutio, Inſinuatio, Patria Poteſtas.
Iuramento, fraus inter donantem, & donatarium purgatur. conſ.13. nu.23. fol.50.
Iuramento adminiſtratoris non ſtatur, ſtante eius mendacio, & mala adminiſtratione. conſil. 81. num.12. fol.195.
IVRISDICTIO, vide Tribuni, Iudex.
IVS ſuum vnicuique tribuere lex præcipit. conſil. 6. num.1. fol.27.
Ius futurum ex ſimplici conſenſu non abſorbetur. conſ.12. num.9. fol.46.
Ius ex facto oritur. conſ.33. num.1. fol.99.
Ius ciuile iuri canonico præualet in ſucceſſione, ex præcepto mariti facto vxori de non nubendo: tanto magis, quia in profanis ſucceſſiones conſiſtunt, & à iuris ciuilis diſpoſitione depédent. num.12. fol.100.
Ius accreſcendi, dicitur habere locum tribus modis. conſ.76. nu.26. fol.186.
Ius accreſcendi, dicitur quædam ſubſtitutio vulgaris. num.31.
Ius accreſcendi, eſt prouiſio hominis, & legis. num. 32.
Ius accreſcendi, dicitur ſubſtitutio tacita à lege deſcendens, ob veriſimilem Teſtatoris mentem, & omne, quod conſequitur talis veniens ex iure accreſcendi, conſequi dicitur ex intentione Teſtatoris. num.33.
Ius accreſcendi excludit ius ſucceſſorium, & illo potentius eſt. num.34.
Ius accreſcendi habet locum, quando eodem iure, non diuerſo ſucceditur. num.36.
Ius accreſcendi habet locum, quando nullus poteſt venire in iure inſtitutionis, & ſubſtitutionis. num.37.
Ius ciuile poteſt tollere lucrum proueniens ratione matrimonij ex aliqua iuſta cauſa. conſil. 95. num.86. fol.243.
Ius laicorum in Eccleſijs, quo tempore præſcribatur. conſ.97. num.25. fol.263.
Ius prohibendi. Ex iure prohibendi, ne alij ſepeliantur, infertur ad ius inferrendi illuc cadauera. num.33.
Ius incertum, & nondum ineſſe ad ius acquirendum, non conſideratur. conſ.100.nu.26. f.294.
Ius quæſitum in ſpe, dicitur ſub conditione. n.27.
Ius ex ſtipulatione, quando, & quomodo acquiſitum dicatur. num.28.
Ius quæſitum, vide Legitimatio.
Ius tertij, vide Publicum.
Ius commune, vide Statutum, Maſculi.
Ius canonicum, vide Ius ciuile, Priuatum, Statutum.
Ius futurum, vide Renunciatio, Tollerantia.
Ius ſuccedendi, vide Renunciatio.
In iure accreſcendi eſt neceſſaria debita coniunctio. num.27.
In iure accreſcendi ſufficit coniunctio verbalis. num. 29.
Iuris accreſcendi facultas immediatè prouenit ex legis diſpoſitione. num.30.
Tacita diſpoſitio ex iure accreſcendi, etiam quoad alios procedit. conſ.100. nu.55. fol.296.
Vide Renunciatio, Tacita.
IVSTITIA, vide Aduocatus.
IVSTVM, vide Pretium.
IVVENIS, vide Moti, Præmorientia, Seniores, Peſtis.

L

LABOR, vide Subditus, Domicellatus.
LACERATIO, vide Libri.
LACTARE, vide Mulier.
LAICI an ius habere poſſint in Eccleſia. conſil. 97. num.23. fol.263.
Vide Teſtes, Conceſſiones, Ius.
Laicis, ac Ciuitatibus ſemper fuit vtile, Eccleſiaſticis perſonis dignitatem afferre, eoſq; ad ſua beneficia admittere. conſ.3. nu.1. fol.16.
Laicorum poteſtati non ſubijcitur facultas ſtatuendi ſuper perſonas Eccleſiaſticas. conſil. 4. num.42. fol.22.
LATITATIO, quæ ſit, & mala fuga. conſ.95.n.127. fol. 246.
LATRONVM receptator quis dici non poteſt, ſi de furto non conſtet. conſ.59. nu.35. fol.160.
LAVDABILE non eſt, aduocatos, in ſuperfluis fixam habere mentem. conſ.97. num.3. fol. 262.
LAVDVM, vide Reductio.
LEGATA ex hæreditate deducuntur poſt falcidiam hæredi debitam. conſ.8. nu.4. fol.36.
Legata quantitate, & ea demonſtrata, vt per nomen debitoris fiat ſolutio, ſi fructus fundi non ſufficiant, ſolutio debet fieri ex alijs bonis. conſil.96. nu.3. fol.251.
Legata, ſi omnia generalia ſunt, tunc genus non derogat generi, ſed ambo legata concurrunt. nu.105. fol.258.
LEGATARIVS rei alienæ, Domino recuſante, poteſt cogere hæredem ad præſtandum æſtimationem rei legatæ. conſ.9. num.3. fol.38.
Legatarius aliud pro alio accipere debet pro ſuo credito, ſi hoc mandat Teſtator. conſ.100. n.6. fol. 293.
Vide Hæres.
LEGATI annui dies cedit ab initio cuiuslibet anni. conſ.97. nu.47. fol.264.
LEGATO facto, *d. vna botte di brente cinque di vino*, an debeatur dolium vinarium. conſ.69. num.5. fol. 174.
Legato frumento, an veniat farina. conſ.99.n.35. fol. 289.
Legato frumento, quando farina debeatur, quæ eſt in molendino. nu.40. fol.290.
LEGATVM, vide Vxor, Formagmus, Mulier, Dictio, Frumentum, Executiua, Valor, Expreſſio, Copula, Specierum, Interpretatio, Agri, Hypotheca, Falcidia, Teſtamentum, Coniunctus.
Legatum pro maritandis Virginibus pium dicitur. conſ.8. nu.3. fol.36.
Legatum rei alienæ valet, ſi teſtator ſciebat rem eſſe

eſſe alienam, maximè ſi legatarius ſit perſona coniuncta. conſ.9. nu.1. & 2. fol.38.
Legatum rei alienæ coniuncto debetur, ſiue teſtator rem alienam eſſe ſciuerit, ſiue non. num. 6.
Legatum factum mulieri libr. mille, ſi carnaliter, & ducentum, ſi ſpiritualiter nupſerit, non tenet, ſed illi ſpiritualirer nubenti mille debentur, limita. nu.22. conſ.29. nu.18. fol.90.
Quòd Formaginus fuit primus, qui tenuit mulieri deberi mille ſpiritualiter nubenti, quicquid ſit de legato facto de 200. nu.21.
Legatum pium non debetur, ob teſtamentum imperfectum. conſ.33. nu.58. fol.103.
Legatum pium debetur, etiam ſi conditio non venire potuit. num.60.
Legatum liberationis comprehendit doloſè geſta. conſ.38. nu.3. fol.113.
Legatum liberationis, factum videtur animo compenſandi, cum debito neceſſario. nu.10. f.114.
Legatum dotis à patre filio factum dicitur purum, non autem conditionale, ſecus ſi factum eſſet ab extraneo. conſ.45. nu.57. fol.127.
Legatum factum, cum nupſerit, cum ſit in tempus incertum collatum, videlicet in tempus nuptiarum, non facit conditionem. num.60.
Legarum factum de omni argento, non venit venale. conſ.87. nu.16. fol.211.
Legatum, an diminuatur, diminutis fructibus fundi. conſ.96. num.1. fol.251.
Legatum non diminuitur, fructibus fundi diminutis, ſi in Teſtamento reperiantur duæ orationes, vna quæ ſit legatum, altera qua demonſtratur, vnde ſit ſoluendum, tunc enim cauſa demonſtrationis, non taxationis ſtant verba. num. 2.
Legatum ſi primò non fiat de ſumma expreſſa, ſed dicatur, *che delli frutti ſe gli diano cinquecento lire ogn'anno*, tunc legatum diminuitur. nu.4.
Legatum. Pro legato non datur via executiua, ſi contra tertium agatur. num.24. fol.252.
Legatum particulare, an tollat legatum vniuerſale, & generale. num.100. fol.257.
Legatum eorum, quæ ſub genere includuntur, ſi factum fauore legatarij ſit, tunc genus non reſtringitur per adiectionem ſpecierum. nu.108.
Legatum ſtuctuum debetur in principio anni. conſil.97. nu.46. fol.264.
Legatum annuum peti poteſt in principio cuiuſlibet anni. num.48.
Legatum dotis conditionale non debetur, niſi matrimonio contracto. conſ.97. nu.61. fol.265.
Legatum conditionale non cedit à morte Teſtatoris, ſed à die exiſtentiæ conditionis. nu 64.
Legatum factum vxori, non debet in eius odium retorqueri, conſ.98. nu.152. fol.281.
Legatum vxori relictum, non inducit præſumptionem excluſionis ab hæreditate pupilli, niſi duobus concurrentibus, primò quòd legatum ſit relictum à ſubſtitutis ipſius pupilli, ſecundò quòd adiecta ſit clauſula, quòd vxor ſit contenta, nec quòd amplius petere poſſit. nu.177. fol.282.
Legatum vſusfructus vxori relictum, an pro primo anno ſit purum, in cæteris verò conditionale. conſ.98. nu.195. fol.284.
Legatum quando ſit conditionale. nu.196.
Legatum factum vxori à marito amittitur ob trãſitum ad ſecunda vota. nu.198.
Legatum factum vxori durat, durante viduitate. num. 199.
Legatum factum vxori ſub conditione non nubendi, quando inducat perpetuam viduitatem. num. 201.
Legatum pium, quicquid ſit de ſolemnitatibus omiſſis, valet. nu.215. fol.285.
Legatum pium debetur, quicquid ſit de conditione, quæ effectum non habuit. nu.216.
Legatum quando cum legitima matri debita compenſetur. num.219.
LEGITIMA, vide Filius, Mater.
Legitima, quota bonorum dicitur. conſ.20. n.23. fol.66.
Legitima denegata filiabus diceretur, ſi ſtatutum generaliter eas excluderet. conſ. 45. num. 52. fol. 126.
Legitima debetur ſine onere, & grauamine. n.58. fol. 127.
Legirima filio ſpurio, & illegitimo non debetur. conſ.52. nu:3. fol.144.
Legitima inter aſcendentes, & deſcendentes, in petitione legitimæ idem ius militat. conſil. 95. nu.3. fol.239.
Legitima aſcendentibus debita eſt tertia pars omnium bonorum. nu.6.
Legitima non comprehenditur in generali diſpoſitione. nu.34. fol.241.
Legitima doti æquiparatur. num.38.
Legitima debetur filio de iure naturæ, & abſque onere. conſ.96. nu.5. fol.251.
Legitima filio debetur mortuo patre, ſtatim abſque inſtantia. num.6.
Legitima confuſa eſt cum reliquo patrimonio, per aditionem hæreditatis. nu.99. fol.257.
Legitima tàm aſcendentium, quàm deſcendentium, eſt rertia pars omnium bonorum per defunctum relictorum. conſ.98. nu.209. fol. 285.
Legitima matris, ſi ſunt fratres hæredes inſtituti, eſt tertia portionis, quam ipſa ab inteſtato conſequeretur. conſ.98. nu.217. fol.285.
In legitima mattis calculanda, quæ conſiderentur. num. 218.
Vide Præteritio, Pupillaris, Dos, Statuentes, Statutum, Pater, Filius, Legatum, Aſcendentes, Auia, Præſcriptio, Generalis, Actio, Spurius.
Legitimæ fructus debentur ab hæredibus parentum à die mortis patris, etiam ceſſante mora. conſ.36. nu.18. fol.111.
Legitimæ fructus debentur à die mortis, non à die petitionis. nu.19. fol.112.
Legitimæ fructus non debentur, niſi à die petitionis, non mortis patris. conſ. 37. nu.1. fol.112.
Legitimæ dominium non rransfertur in filium ante ipſius petitionem. num.2.
Legitimæ, petitio licet facta ſit poſt mortem pa-

tris

INDEX.

tris à filio, trahitur tamen retrò ad illud tempus. num. 3.

Legitimæ fructus, etiam bona fide conſumpti ab hærede debent filio reſtitui. num. 5.

Legitimæ ſupplementum, quando peti poſſit à filia à ſtatuto excluſa. conſ. 45. num. 53. fol. 126.

Legitimæ, vt ſit renunciatum, eſt neceſſaria ſpecialis expreſſio. conſ. 51. nu. 5. fol. 140.

Legitimæ, quando per filium renunciatum dicatur. num. 2.

Legitimæ detractio, an à patre poſſit prohiberi, vel ei onus imponi. conſ. 51. nu. 1. fol. 140.

Legitimæ fructus debentur filio à die mortis patris, abſque interpellatione. conſil. 67. num. 6. fol. 172.

Legitimæ fructus debentur etiam poſt lapſum 20. annorum. conſ. 95. num. 37. fol. 241.

Legitimæ petendæ ius, filio mortuo non extinguitur, ſed ad quoſcunque filij hæredes, & ſucceſſores tranſit. conſ. 96. nu. 7. fol. 251.

Legitimæ petendi ius tranſit ad quoſcunq; nulla etiam facta per filium agnitione. num. 8.

Legitimæ, & ſucceſſionis petendæ, ratio, inter aſcendentes, & deſcendentes æquata eſt. conſil. 98. num. 208. fol. 284.

LEGITIME' natus, vide Agnatus.

LEGITIMATIO perſonarum ſemper eſt facienda, etiam in iudicijs ſummarijs. conſ. 2. n. 126. f. 15.

Vide Conſtitutio.

Legitimatio, vt teneat, debet probari legitimatum verè illius fuiſſe filium, qui pro tali in legitimatione aſſeritur. conſ. 52. nu. 1. fol. 144.

Legitimatio facta de filio ex muliere maritata, efficitur inanis, cum præſumatur ipſe tunc filius mariti, non adulteri. num. 4.

Legitimatio quando dicatur, & quando potius diſpenſatio. num. 100.

Legitimatio non retrotrahitur in præiudicium tertij, & iuris iam quæſiti. nu. 103.

Legitimatio, vt ſit valida, eſt neceſſaria probatio, legitimatum fuiſſe filium illius ad cuius inſtātiam fuit facta. conſ. 97. num. 36. fol. 263.

Legitimatio non retrotrahitur in præiudicium tertij, & iuris iam quæſiti. num. 41. fol. 264.

Legitimatio non præiudicat, facta poſt aditam hæreditatem per alium, qui ſit legitimè hæres. num. 42.

Legitimari non poteſt quis vti filius vnius, ſi ſit filius alterius. conſ. 97. num. 37. fol. 263.

Legitimati per ſubſequens matrimonium non veniunt ad fideicommiſſum, ſi adſint verba, *non autem ex ficto, ſed vero, & legitimo matrimonio natis, ac prouenientibus.* conſ. 95. num. 50. fol. 242.

Legitimati per ſubſequens matrimonium, non admittuntur ad fideicommiſſum, ſi dictum ſit, *ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus legitime, &c.* nu. 84. fol. 243.

Legitimatus non dicitur legitimè deſcēdens. conſil. 95. nu. 76. fol. 243.

Legitimatus dicitur legitimus, quia à lege pro tali habetur, & quando Teſtator voluerit ſe ad d. legem referre, & quando non, ex quibus dignoſcatur. num. 87.

Legitimatus per ſubſequens matrimonium, quando admittatur ad fideicommiſſum. conſil. 97. num. 105. fol. 267.

Vide Spurius, Filius, Filiatio, Læſio, Diuiſio, Verba, Hæreditas, Parer, Filij, Dictio, Teſtator, Inſtrumenta, Candor, Diſpoſitio, Feudum, Emphyteuſis, Conſequentia, Spes, Filiatio.

LEGVMINA, vide Frumentum.

LÆSIONIS cauſa altiorem requirit indaginem. conſ. 5. nu. 16. fol. 23.

Vide Renunciatio, Minor, Venditio, Æſtimatio.

LEVIORES, vide Probationes.

LEX vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus. conſ. 9. num. 7. fol. 38.

Lex quamuis dura, ſeruanda eſt. conſ. 16. nu. 46. fol. 58.

Lex mandans fieri inuentarium bonorum defuncti, dicitur lex ſancta, & pia, doli, & fraudis remouens occaſiones. conſ. 25. nu. 2. fol. 83.

Lex iubet quod honeſtum, quod cum ſalute, ac dignitate Reipublicæ eſt coniunctum. conſil. 46. nu. 44. fol. 131.

Lex certa, & perpetua Regina eſt iuſti, atq; iniuſti, quæ tanquam Regina diuinarum, atq; humanarum rerum cunctis Reipublicæ gubernaculis præſidere debet. num. 45.

Lex præcipit cuiq; tribui, quod ſuum eſt. conſ. 77. num. 42. fol. 190.

Lex tantum permittit tranſigi ſuper iure dubio, & litigioſo. conſ. 95. nu. 153. fol. 246.

Lex, quando conſiderat potius formalitatem verborum, quam effectum, requiruntur verba valde ſpecifica, & deliberatè à teſtatore prolata. conſ. 98. nu. 160. fol. 282.

Lex non arctat ad impoſſibile. conſ. 98. num. 193. fol. 283.

Lex, vide Princeps.

L. priuilegia, ff. de priuil. credit. declaratur. conſ. 2. num. 70. fol. 11.

L. is, à quo, ff. de rei vendic. declaratur. conſil. 2. num. 116. fol. 14.

L. is, à quo, ff. de rei vendic. non habet locum in tertio anteriore volente executionem impedire. num. 120.

L. nomen, §. fin. de leg. 3. declaratur. conſ. 23. n. 26. fol. 75.

Leges ſæculares dicuntur leges à Deo per imperatorem humano generi diſtributæ, & vti tales à Deo per ora Principum promulgatæ, ab Eccleſia recipiuntur. conſ. 33. nu. 14. fol. 100.

Vide Canones.

L. is cui, ff. de cond. & dem. quando habeat locum, & ibi *gloſa magna*, fauore venientium ab inteſtato. nu. 70. fol. 104.

L. 7. C. de Teſtibus, quomodo, & quando procedat, cum admittat neminem teneri edere ad fundādam partis intentionem. conſ. 42. nu. 6. fol. 118.

L. cum in plures, ff. locati, declaratur procedere, quando domus prorſus eſt inutilis. num. 93. fol. 149.

L. cum

Digitized by Google

L. cum hic ſtatus, §. 1. *ff. de donat. inter vir. & vxor.* quomodo, & quando procedat. conſ. 56. nu. 4. fol. 153.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. fundatur in ſola præſumptione, ideo non habet locum, quando per veras probationes conſtat de contrario. conſ. 77. nu. 9. fol. 189.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. diſpoſitio ceſſat, ſi maritus non eſt induſtrioſus, vel non habet facultates, vxor vero habeat paraphrenalia. num. 10.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non procedit, ſi mulier habeat bona per eam acquiſita ante matrimonium. num. 11.

L. Quintus de donat. inter vir. & vxor. ceſſat, quando maritus fuit traductus ad domum vxoris, cuius eſt domus. num. 23.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. præſumptio tollitur per conſenſum, & atteſtationem mariti. nu. 28. fol. 190.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. ceſſat ſtantibus probationibus in contrarium. num. 44. fol. 191.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. quando non procedat, latiſſimè vide. conſ. 83. nu. 2. fol. 201.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non habet locum in muliere publicè negotiante. nu. 5.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. habet locum in dubio, non quando ſumus in claris. conſil. 83. num. 6.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non procedit ſi maritus ſe recipiat ad domum vxoris, num. 10.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non habet locum in muliere diuite nubente cum paupere marito. num. 18.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non procedit, quando maritus diù tacuit, & ſciebat vxorem acquirere. nu. 19. fol. 202.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non habet locum in poſſeſſorio. num. 20.

L. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor. non procedit in muliere cantatrice, & modulatrice optima. num. 22.

L. Quis ſit fugitiuus in princ. ff. de ædil. edict. declaratur procedere in ſeruis, qui dominicæ poteſtati ſunt ſubiecti. conſ. 93. nu. 16. fol. 228.

L. fin. C. de litigioſ. quando locum habeat. conſ. 95. num. 145. fol. 247.

LIBELLVS, vide Poſſeſſio.

LIBERALIS, vide Neceſſitas.

LIBERATIO extendi nõ debet vltra rem expreſſam. conſ. 21. nu. 2. fol. 68.

Liberatio, an potius error ſit, quam renunciatio. num. 21. fol. 69.

Liberatio facta de doloſis in futurum gerendis non tenet. conſ. 38. num. 4. fol. 113.

Liberatio facta à filio eius matri eſt amplianda, num. 5.

Vide Solutio, Renunciatio, Legatum, Fideiuſſor.

LIBERORVM nomen eſt collectiuum, omneſq; deſcendentes comprehendit. conſ. 96. n. 30. f. 252.

LIBER, vide Mobilia, Partitæ.

Liber, ſcriptura, & literę mariti probant prædium de pecunia vxoris emptum fuiſſe. conſ. 77. n. 34. fol. 190.

Liber rationum in vno falſus, in omnibus falſus iudicatur. conſ. 81. nu. 1. fol. 195.

Liber non probat, ſi non eſt in forma rationum. num. 2.

Liber rationem non probat, ſi non eſt diſtinctus, & partitæ ſint confuſæ. num. 3.

Liber debet eſſe clarus, vt deprehendi poſſit, an probè, vel improbè rationes ſint in eum relatæ. num. 4.

Liber rationum debet eſſe ita ordinatus, vt poſſit explicitè conſtare de omnibus datis, & receptis. num. 5.

Liber rationum, ſi eſt inordinatus, non poteſt conſtare de veritate deſcriptorum. num. 6.

Liber rationum, vt valeat, & ei ſit adhibenda fides, quæ requirantur. num. 7.

Liber rationum, ex quibus ſuſpectiſſimus reddatur. num. 8.

Libro rationum non datur fides, ſi in eo deficiant aliquæ partitæ. num. 10.

Liber in aliqua parte ſuſpectus, non poteſt probare, nec fidem facere. num. 11.

Liber in vno falſus, in omnibus falſus præſumitur. conſ. 84. nu. 2. fol. 203.

Liber ſi in eo deficiat dies dati, & recepti, ac ipſius cauſa, non probat. num. 3.

Liber non ligatus, nec foliatus, non probat. num. 4.

Liber non probat ſi partita fuit formata contra abſentem; Ideo mercator agere debet contra eum, qui erat abſens. nu. 5.

LIBERI, vide Quærela, Parentes.

LIBERTAS data acquirentibus reſtringitur ad ſpecificata. conſ. 21. nu. 42. fol. 69.

LIBIDO, vide Mulier.

LIBRI mariti, & eius literæ venditori ſcriptæ probant vxorem acquiſiuiſſe de proprijs pecunijs. conſ. 77. num. 7. fol. 188.

Libri paginæ aliquæ, ſi ſint laceratæ, non probat liber, quia poteſt eſſe, quòd in illis paginis, debitoris fauore fuiſſent partitæ deſcriptæ. conſil. 84. nu. 1. fol. 203.

Libri Archiuij publici, an probent. conſ. 87. n. 12. fol. 211.

Libri Monaſterij, ſeu libri priuati, & moderni faciunt ſolum præſumptionem. conſ. 97. num. 91. fol. 266.

Libris defuncti patris, tutor credere, & ſtare debet. conſ. 96. nu. 38. fol. 253.

LIGNA impetu fluminis delata, efficiuntur capientium, ſi eorum Dominus habet pro derelictis, alias ſecus. conſ. 70. nu. 10. fol. 175.

Vide Promittens.

LIMITATIO ſubſtitutionis ad certum mortis tempus alicuius, extra illud non perducitur. conſil. 6. nu. 71. fol. 31.

Vide Renunciatio, Actio, Regula.

LINEA, vide Conſequentia, Fœmina, Subſtitutio.

Li-

I N D E X.

Linea, quæ nondum incepit, deficere, & finire non poteſt. conſ.6. nu.81. fol.35.

Linea, non ſufficit, quod incipiat, vt quis ſuccedat, ante teſtamentum conditum, vel antequam teſtator decedat, ſed poſt debet incipere. num. 85.

Linea non dicitur incepta, ſi præter primum, nullæ aliæ fuerint perſonæ. nu.86.

Linea vocata, veniunt illi de linea recta, & ſic deſcendentes, non autem tranſuerſales. conſ. 53. nu.17. fol.75.

Linea eſt collectio perſonarum, & plurium graduum ab eodem ſtipite deſcendentium. conſil.98. nu.159. fol.280.

LIQVIDVM eſt creditum, quod apparet ex Inſtrumento. conſ.1. nu.6. fol.3.

Vide Compenſatio.

LIS ſemel terminata, non eſt iterum inſtauranda. conſ.95. nu.147. fol.247.

Vide Inuentarium, Tranſactio, Partes, Fundans, Res iudicata.

LITIS timor, an ſufficiat pro validitate tranſactionis. conſ.98. nu.181. fol.283.

Litis timor, non ſufficit pro validitate tranſactionis, niſi ſit probabilis. nu.183.

LITIGANTES temerè debent in expenſis condemnari. conſ.44. nu.12. fol.125.

LITIGIOSA quando res efficiatur, & quando poſſeſſio. conſ.95. nu.154. fol.247.

Vide Teſtis.

LITERAS ſcire, an in iure accipiatur pro ſe ad ſtudia conferre. conſ.16. nu.38. fol.58.

Literas cambij acceptans, eas poſtea reuocare non poteſt. conſ.95. nu.10. fol.555.

Literas ſcribens, poſt acceptationem, mandatum poſtea reuocare non poteſt. nu.11.

Literas cambij recipiens, fit debitor ipſo iure exhibitoris. nu.13.

Literis acceptatis, periculum illius eſt, cui pecunia eſt ſoluenda. num.15.

Per acceptationem literarum cambij videtur exhibenti facta numeratio pecuniæ. nu.16.

Literæ cambij habent executionem paratam. conſil.95. nu.144. fol.247.

Literæ, vide Nemo, Maritus, Cambium, Scribens,

LITERATO magis eſt fauendum, quam literarum ignaro. nu.44.

Literatus, vide Pupillus, Verbum.

Literatus debet præferri ei, qui literas diſcere cæpit. conſ.34. nu.19. fol.107.

Literatus dicitur, qui ſcit grammaticam. nu.50.

Literatus ſi ſolus ſupereſt, ſolus eſt admittendus, & dici poteſt tunc diem pręſtandi fideicommiſſum veniſſe. num.51.

LIVIVS Mayus cauſæ patronus Buxeti laudatur. conſ.50. nu.29. fol.139.

LOCANS operas ſuas, ſi per ipſum non ſterit, quominus præſtaret, ſed per conductorem, tunc ſalarium conuentum debetur. conſ. 95. nu. 158. fol. 247.

LOCARE aliud eſt, aliud velle locare. conſ.98. n.68. fol. 277.

LOCATIO facta artifici de aliqua re ad vſum Artis, non tranſit ad hæredes, quia cenſetur electa induſtria perſonæ. conſ.92. nu.20. fol 255.

Locatio renouata, quando tacitè dicatur de anno in annum, quid in prædijs vrbanis? conſil. 97. nu.54. fol.265.

Tacita relocatio non fit, niſi concurrant duo requiſita, de quibus ibi remiſſiuè. nu.55.

Renouatio locationis, quando facta dicatur, hærede locatoris hoc ignorante. nu.59.

Locatio non effectuata probat. conſ, 98. num. 61. fol. 277.

Vide Poſſeſſio, Inquilinus, Reſtaurum, Contractus, Procurator.

LOCATOR tenetur ad omnia damna, & expenſas, ſi conductor re locata vti non potuit. conſ.5. n.62. fol. 10.

Locator tenetur ad emendationem damni, ob fructus à conductore culpa ſua non perceptos; & quid ſtante impedimento ſequeſtri. num. 6. conſ.7. nu.4. fol.35.

Locator tenetur ad expenſas, quæ rei perpetuam vtilitatem reſpiciunt. conſ.41. nu.3. fol.117.

Locator, non præſtando patientiam, nec implenda implendo, agere ad penſiones non poteſt. conſ.55. num.67. fol.147.

Locator tenetur pro intereſſe, & damnis, non ſolum pro anno, quo impeditus fuit fructus percipere, ſed etiam pro toto tempore locationis. num. 68.

Vide Conductor, Periculum, Pali.

LOCI aſpectus ſuperat omne genus probationis. conſ.55. num.37. fol.146.

LOCVS, vide Solemnitas, Statutum, Confeſſio, Teſtamentum.

LVCRVM quis indebitè percipere non debet in alterius detrimentum. conſ.21. nu.4. fol.68.

M

MAGISTRATVS municipales poſſunt cognoſcere de lenibus criminibus. conſ.85. n.3. f.504.

Magiſtratus poteſt mulctare contumaces, & inobedientes, & eos perſonaliter capere. num.4.

Magiſtratus iubet frangi menſuras. nu.5.

Magiſtratus poteſt merces corruptas de facto proijcere, & perdere, & eas publicè concremare, nedum quando merces in totum ſunt corruptæ, ſed etiam mixtæ corrupto. num.6.

MALA, vide Famis.

MALEDICTIO, vide Frumenta.

MALI timor, ſi ſubeſt, quis malum expectare non debet. conſ.96. nu.86. fol.257.

Malis hominibus aperienda non eſt delinquendi via. conſ.5. nu.55. fol.24.

MALITIA hominum creuit, ac creſcit, conſil. 25. nu. 3. fol. 83.

MALITIOSE quis tendit impedire executionem, ſi cum potuit comparere non comparuit. conſ. 5. num. 5. fol. 53.

Vide Exceptio.

Digitized by Google

MANDATVM eſt diligenter obſeruandum.conſ.29. num.15. fol.99.

Mandatum ad exigendum debet eſſe ſpeciale, conſ.52.nu.70. fol.147.

Mandatum ſpeciale factum dicitur, ſi nominatim ſit expreſſio. num.71.

Mandatum de manutenendo, quando detur etiam pro recuperatione poſſeſſionis naturalis. conſil.98. nu.9. fol.275.

Mandatum de manutenendo conceditur poſſidenti tempore motæ litis. nu.91. fol.278.

Vide Ratificatio, Exceptio, Solutio, Spolium, Executio, Filius.

Mantic.de coniect.vlt.vol. tit.6. lib.8. ſub num.4. declaratur. conſ.16. nu.53. fol.59.

Mantic. tenens contra deſcendentes reprobatur, & ſub nu.72. conſ.23. num.78. fol.78.

MANVTENENDVS eſt quilibet in ſua poſſeſſione, donec videatur, an iniuſte poſſideat. conſ.78. num.8. fol.191.

Manuteneri, ſeu immitti, qui petit, non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato, quoad poſſeſſionem ciuilem, ſed pro naturali cenſetur petijſſe immiſſionem. conſ.98. num.8. fol.275.

Manutentio non datur dominis pro ſeruitijs præſtandis, & data non tenet, etiam ſtante hominum promiſſione. conſ.82. num.27. fol.198.

Manutentio, datur pro recuperatione naturalis poſſeſſionis, ratione ciuilis. conſ.98. num.10. fol.275.

Manutentio non poteſt denegari, ſi à principio fuit probatum poſſeſſionis initium, & eius continuatio. nu.46. fol.276.

Vide Poſſeſſio, Actio, Feudatarius, Prædo.

Marantæ limitatio reijcitur. conſ.12. num.19. fol.47.

Marcabrun. conſ.3. declaratur. conſ.40. n.5. f.116.

MARITVS promittens pro vxore, nunquam dicitur obligare vxorem, ſed tantū factum ſuum, ideſt ſe facturum promittit, vbi diſtinguè, an ante matrimonium, vel poſt, ſit facta obligatio. conſil.35. nu.7. fol.109.

Maritus quid poſſit circa res vxoris. nu.13.

Maritus poteſt poſt ſententiam excipere, vt ipſa non mandetur executioni, ſi iudex per iuris ignorantiam, eum inſolidum condemnauit, cum non ſit verum. conſ.48. nu.8. fol.136.

Maritus ob adulterium vxoris, non poteſt agere pro amiſſione dotis, ſi iam per ipſum fuit remiſſa iniuria. conſ.59. nu.33. fol.159.

Maritus, quòd voluerit veſtes vxoris obligare, non præſumitur, nec eſt veriſimile. conſil.77. num.4. fol.188.

Maritus poſſidens bona vxoris, an iure familiaritatis hoc facere dicatur. nu.8. fol.189.

Maritus ſe cōferens ad domum vxoris, habet contra ſe præſumptionem, quòd bona in domo exiſtentia ſint mulieris. nu.40. fol.190.

Maritus ſi ſit pauper, & viuat ex induſtria vxoris, an dicendum ſit vxorem acquiſiuiſſe præſumi de proprijs pecunijs. nu.41.

Maritus, & Vxor exburſantes pecuniam, non faciunt, quin pecuniæ præſumantur viri. conſ.79. num.1. fol.193.

Maritus, & Vxor ſunt duo in carne vna. conſ.80. num.7. fol.194.

Maritus, & Vxor, ſi poſſideant aliquid, an totum mariti, an vero pro dimidia illud cenſeatur. conſ.83. nu.24. fol.202.

Maritus ſi ponit ſortem, Vxor vero induſtriam, tunc lucrum eſt commune. num.29.

Maritus, & Vxor mutuo accipientes communi nomine, Vxor non tenetur erga mutuantem, niſi probetur in cauſam Vxoris fuiſſe contractum. num.34.

Maritus Vxorem caſtigare poteſt, non verberare. conſ.91. num.2. fol.222.

Maritus poteſt vxorem verberare, & caſtigare, ſed leuiter, & moderatè. num.3.

Maritus eſt caput Vxoris. num.4.

Maritus habet in vxorem manuum iniectionem, ſed moderatè. num.5.

Maritus poteſt verberare Vxorem ex iuſta, & vrgenti cauſa. nu.6.

Maritus, & Vxor ſunt duo in carne vna. num.10. fol.223.

Maritus ob dotem non ſolutam, poteſt expellere vxorem. num.12.

Maritus ob dotem non ſolutam poteſt denegare Vxori alimenta. num.13.

Maritus ſi literam amatoriam inueniat, & videat Vxorem non eſſe in culpa, contra eam non debet ſæuire. num.14.

Maritus, etiam ex cauſa grauiſſima, non poteſt ſæuire in Vxorem, ſed ſæuam, & competentem caſtigationem debet Iudici relinquere. nu.16.

Maritus an teneatur Vxorem alere, etiam ſi dotem non habuerit. num.17.

Maritus tenetur alere Vxorem, pendente lite ſuper cauſa ipſius receſſus. conſil.96. num.28. fol.252.

Maritus, ſi partem eius ſubſtantiæ Vxori reliquit, multo magis credendum eſt noluiſſe prohibere; quin ipſa luctuoſa filij ſucceſſione priuetur. conſ.98. num.149. fol.281.

Vide Donatio, Dos, Annulus, Mulier, Vxor, Ius ciuile, Fructus, Fœmina, Legitimatio, Alimenta, Veſtis, Mobilia, Confeſſio.

Mariti obligatio non ſuſtinetur ſtante enormiſſima læſione, & dolo. conſ.12. nu.22. fol.47.

Mariti hæredes, ſi non probant, quod deducunt contra Vxorem, bona ſcilicet fuiſſe acquiſita pecunijs viri, Vxor abſolui debet. conſil.77. num.15. fol.189.

Mariti confeſſiones extraiudiciales pro Vxore faciunt ſemiplenam probationem, quæ onus probandi tunc transfert in aduerſarium. conſ.83. num.31. fol.202.

Mariti in Statu Sereniſſimi Ducis Placentiæ, & Parmæ ſunt aſtricti benè tractare vxores. conſil.91. nu.8. fol.223.

Marta, vocat *Bartoli* pediſſequos coruos pigros, in materia, quod appellatione nepotum veniāt pronepotes. conſ.16. nu.23. fol.57.

Marta

Marta de ſucceß. legal. qu. 21. art. 5. nu. 7. p. 4. declaratur. conſ. 23. nu. 72. fol. 77.
MASCVLI onera Reipublicæ gerunt, non autem fœminæ. conſ. 45. nu. 5. fol. 124.
Maſculi familiarum dignitatem ſuſtinent, ac conſeruant. num. 6.
Maſculinitatis qualitas à ſtatuto expreſſa, fœminis conuenire non poteſt. nu. 35. fol. 125.
Maſculinitas alia ratione non videtur conſiderata, niſi vt bona maneant in caſata. nu. 39. f. 126.
Maſculi, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo quomodo dicantur ſuccedere ipſius vigore, tanquam de iure communi, etiam in bonis extra territorium ſitis. nu. 76. fol. 128.
Maſculinum genus nihil cum fœminino commune habet, immò ipſi contrarium eſt. conſ. 20. n. 12. fol. 65.
Maſculinum non concipit fœmininum, quotieſcunq; à ſtatuto vocantur maſculi, immò contrarium eſt fœminino, amplia etiam ſi eſſemus in materia indifferenti. conſ. 45. nu. 36. fol. 125.
Maſculinum, quando fœmininum non concipiat, & num. 13. verſic. vel quia Teſtator. conſil. 88. num. 16. fol. 215.
Maſculorum vocatio in fideicommiſſis multum operatur. conſ. 94. nu. 48. fol. 233.
Maſculorum geminata vocatio amplectitur tranſuerſales. nu. 67. fol. 234.
Vide Subſtitutio, Conditio, Tranſuerſales, Agnatio, Fœmina, Fideicommiſſum, Familia, Statutum.
MATER non præſumitur, quod cum iactura filiorum fuerit locupletata. conſ. 1. nu. 2. fol. 3.
Mater ad filij luctuoſam ſucceſſionem admittitur, non autem excluditur, & num. 106. conſil. 6. nu. 52. fol. 30.
Mater in dubio non venit excludenda à filij luctuoſa ſucceſſione; immo ipſius fauore pronunciandum non venit. num. 64. fol. 31.
Mater nunquam per coniecturas, & veriſimilitudines excluditur. nu. 66.
Mater. Teſtator, quãdo cogitauit de matris superuiuentia, & nihil dixit, an ipſa dicatur excluſa, & quid ſi hoc non cogitauit. num. 77.
Mater tenetur alere, & dotare filiam. conſ. 8. n. 15. fol. 37.
Mater poteſt in contractu filio vltra legitimam ſubſtituere. conſ. 13. nu. 3. fol. 48.
Mater ſuccedit filio ab inteſtato defuncto. conſil. 27. num. 1. fol. 86.
Mater à ſucceſſione filij non excluditur per coniecturas. num. 2.
Mater in dubio non eſt excludenda à filij luctuoſa ſucceſſione. num. 4.
Mater quod priuetur à filij ſucceſſione, odioſum eſt in iure. num. 6.
Mater ante partum eſt oneroſa, in partu doloroſa, & poſt partum laborioſa. nu. 7.
Mater an tuta conſcientia poſſit retinere bona filij, quæ habet penes ſe, non obſtante, quod ſit excluſa per pupillarem expreſſam. nu. 12.
Mater poteſt tranſire ad ſecundas nuptias impunè, ſi conditio non nubendi reſpiciat filiorum fauorem tantum. nu. 16. fol. 87.
Mater tenetur alimenta filijs indigentibus præſtare. conſ. 95. num. 10. fol. 239.
Mater conſilium bonum capere dicitur pro filio. conſ. 96. num. 71. fol. 256.
Mater poteſt de iure communi omnia bona ſua donare, vel aliter filijs ſecundi matrimonij relinquere, dummodo filijs primi matrimonij relinquat legitimam. num. 117. fol. 258.
Inhumanum, & odioſum eſt matrem excludere à luctuoſa filij ſucceſſione. conſ. 98. num. 211. fol. 285.
Mater, vt per pupillarem non excludatur, quæ conſiderentur. conſ. 98. num. 119. fol. 280.
Mater, ſi certat de damno euitando, ipſi eſt fauendum, & pro ea ſit interpretatio. num. 170. fol. 282.
Mater ad ſecunda tranſiens vota, an ſibi præiudicet circa pupillarem ſubſtitutionem. num. 172.
Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias, non priuatur filij ſucceſſione. num. 173.
Mater tranſiens ad ſecunda vota, an perdat vſumfructum; & dato, quòd hoc verum ſit, an per hoc dicatur à tota filij hæreditate excluſa. num. 175.
Mater non debet à filij hæreditate excludi, ob legatum à Teſtatore ipſi factum de bonis ſuis, num. 176.
Mater ſuccedit pleno iure filio, ceſſantibus fratribus vtrinque coniunctis. nu. 210. fol. 285.
Mater filio ſuccedit vnà cum fratribus vtrinque coniunctis. nu. 212.
Mater non debet excludi à luctuoſa filij ſucceſſione. conſ. 100. num. 29. fol. 294.
Mater eſt proximior in ſucceſſione filij, vbi non ſunt liberi. num. 30.
Mater in ſucceſſione filij eſt valdè priuilegiata. num. 31.
Mater, liberis exceptis, omnibus alijs præfertur. num. 32.
Mater, quòd excludatur à filij ſucceſſione iura abhorrent. num. 33. fol. 295.
Mater, quòd excludatur à filij ſucceſſione, eſt quid odioſiſſimum. nu. 34.
Mater, quòd excludatur à ſucceſſione filij, eſt quid iniquum. num. 35.
Vide Subſtitutio, Renunciatio, Pater, Legatum, Legitima, Inhumanum, Coniectura, Priuatio, Tutor, Teſtamentum, Præteritio, Fœmina, Pupillaris, Liberatio, Vſusfructus, Virgo.
Maternus, vide Auus, Radix, Verba, Expreſſio.
Matri verba contraria veniunt propriè, & ſtrictiſſimè intelligenda. conſ. 6. num. 67. fol. 31.
Matri legitima debetur, licet à filio ſit excluſa. conſ. 98. nu. 205. fol. 284.
Matris fauore multa reijciuntur, ne excludatur, tuncq; ſubſtitutio de perſona ad perſonam non extenditur. num. 69.
Matris præmorientia ante patrem, tollit præiudicium filiorum ex renunciatione proueniens. conſ. 12. nu. 4. fol. 46.

Matrem luctuoſa filij ſucceſſione priuari iura abhorrent, cum ſit odioſiſſimum. cōſ.6.n.65.f.31.
Matrem excludere à filij luctuoſa ſucceſſione, iniquum eſt, conſ.27. nu.3. fol.86.
Matrem priuari filiorum ſucceſſione, iura abhorrent. num.5,
MATRIMONIA, etiam iuris, & de iure præſumpta, hodiè ſunt ſublata, nec coniecturæ admittuntur. conſ.19. num.5. fol.63.
Matrimonia à communiter accidentibus arguendo, ſine dote fieri non ſolent. conſ. 97. nu.129. fol. 268.
Matrimonij diſſolutio peti poteſt, ſi mulier ſit nimis arcta. conſ.72. num.1. fol.177.
Matrimonij onera non ſupportantur, niſi cum maxima impenſa. conſ.97. nu.136. fol.269.
Matrimonium contra formam Concilij Tridentini eſt nullum. conſ.19. nu.1. fol.63.
Matrimonium ſi nullum eſt, poſſunt contrahentes recedere, etiam ſequuta copula. nu.2.
In matrimonio conſenſus iugalium debet eſſe expreſſus. nu.3.
Matrimonium contra Concilium factum Clandeſtinum dicitur. nu.6. fol.64.
Matrimonium ſpirituale eſt magis priuilegiatum, quam corporale. conſ.29. nu.20. fol.90.
Matrimonium tenet, & valet, licet patris conſenſus non interueniat. conſ.58. nu.12. fol.155.
Matrimonium contractum coram Sacerdote, licet non Parocho, de licentia tamen Epiſcopi, eſt validiſſimum, nec retractari poteſt. conſ. 72. num.3. fol.178.
Matrimonium contractum extra vrbem, & vbi contrahentes habitabant, eſt validum. nu.8.
Matrimonium, Sacra iugalia, nec ſpernenda, nec iniurioſè ſunt tractanda. conſ.91. n.11. fol.223.
Matrimonium, quando dicatur in fraudem eorum, qui ad feudum, & emphyteuſim vocantur, factum. conſ.95. nu.80. fol.243.
Matrimonium, quod ſit verū, poteſt eſſe, & quòd per illud legitimati non veniant ad fideicommiſſum, nec ſubſtitutum excludant. nu.82.
Matrimonium, ſi non eſt factum cum perſona ſecundum mores patriæ, & honeſtatem familiæ; an per ipſum legitimati ad ſucceſſionem fideicommiſſariam admittantur. conſ.97. num.106. fol. 267.
Matrimonium nudo contrahitur conſenſu. n.134. fol. 269.
Vide Legitimatus, Mulier, Filius, Pater, Spes, Diſpoſitio, Conſequentia, Verba hypotheca, Creditor, Teſtes, Parochus, Argumentum, Differentia, Filia, Donatio, Iudex, Mulier.
MEDIATE', vide Succeſſio.
MEDICINALIA, funeriſq; expenſæ primo loco detrahuntur, ſiue agatur de præiudicio habentium tacitas, ſiue expreſſas hypothecas. conſil.95. num.44. fol.241.
MEDICAMENTA veniunt, & ſunt præſtanda, legatis alimentis. conſ.67. nu.2. fol. 172.
Medicamēta veniunt appellatione alimētorū. n.3.
Vide Alimenta.
MEDIVM neceſſarium ad ſuccedendum, ſi deficit, effectus quoque ceſſat. conſ.6. nu.10. fol.28.
Medium per quod ad familiæ deſtructionem peruenitur ſublatum quoque videtur, ſi ſit facta prohibitio, ne extra eam ſucceſſio protrahatur. conſ.45. nu.30. fol.125.
MELECA, vide Millium.
MELIORAMENTA, vide Spolium, Vſufructuarius.
MEMBRI exiguitas, quando conſideretur in ſtupro. conſ.58. nu.22. fol.156.
MENDACIVM, & perſonas perpetua infamia notatas, quis dicatur defendere. conſ.10. nu. 35. fol. 42.
Vide Iuramentum.
MENDICARE, vide Ciuitas, Nobilis.
Menoch. de arbitr. caſ. 237. num. 32. vſque ad finem, declaratur. conſ.16. nu.42. fol.58.
Menoch. conſ. 424. lib. 5. declaratur. conſ.23. nu.67. fol. 77.
Menoch. recuper. poſſ. remed. 1. num. 384. quæſt. 39. reprobatur. conſ.30. nu.19. fol.92.
Menoch. conſ. 1149. nu. 11. & ſeq. lib. 12. reprobatur. conſ.37. nu.4. fol.112.
MENS Teſtatoris admittens tranſuerſales, quæ ſit, & dicatur. conſ.31. nu.4. fol.94.
Mentem Teſtatoris imaginariam ſequi non debemus, etiam ſi agatur de cauſa pia. conſ.6. n.36. fol. 29.
Mentem Teſtatoris ſequi debemus, vt facit venator leprem. conſ.31. nu.3. fol.94.
Mens regular diſpoſitionem, & ideo magis quam verba attenditur. conſ.94. nu.38. fol.232.
Vide Verba, Geminatio.
MENSIS, vide Inſtrumentum.
MENSVRA, vide Magiſtratus, Pedes.
MERCATOR, ſi eſt ſolitus vendere ad credentiam, vt carius vendat, tunc ſit tranſlatio mercium, alias ſecus. conſ.87. nu.14. fol.211.
MERCES, vide Magiſtratus. conſ.85. nu.6. fol.204.
Merces venales, an veniant in generali obligatione. conſ.87. nu.15. fol.211.
Merces veniunt in obligatione, ſi penes debitorem extent, ſiue agatur de expreſſa, ſiue tacita hypotheca. num.17.
Merces venales, quod veniant, vel non veniant in depoſitione, eſt ſubtilis diſtinctio. nu.20.
Mercedis quantitas præſumitur conuenta, quæ fuit ſoluta operarijs quolibet menſe. conſil.84. nu.12. fol.203.
Mercium venditio, ſi ſit fraudolenter, an teneat. conſ.89. nu.10. fol.217.
Vide Extorſio, Magiſtratus, Mercator, Hypotheca, Vxor, Fuga, Remiſſio, Commiſſum, Datium, Gabella.
MERETRIX creditur mulier de nocte recipiens iuuenes in propria domo. conſ.58. nu.16. fol.156.
Meretrici non creditur. conſ. 59. nu. 50. fol.161.
Vide Virgo, Mulier, Coitus.
MESSIS, vide Princeps.
METVS, & violentia ceſſant, vbi conſtat de voluntate. conſ.58. nu.4. fol.255.
Vide Poſſeſſio, Potentia.

MILI-

I N D E X.

MILITES, quando teneantur ad datia. conſ.2. n.33. fol. 9.

Milites, ſi coguntur ſtare in Ciuitate, incolæ tunc efficiuntur. nu.37.

Milites tenentur ſoluere datia. nu.41.

Milites aliquando mercaturam exercent ſuper illis rebus, in quibus ſunt immunes, in fraudem daciariorum. nu.43.

Milites ſunt ciues illius loci, vbi ſtipendia merentur, & conſequuntur. nu.44. fol.10.

Milites, etſi facilè mutari poſſunt, dicuntur tamen incolæ. num.45.

Vide Subditi, Conductor.

MILLIVM indicum, Melecam Accurſius appellat, conſ.99. nu.31. fol.289.

MINOR donare non poteſt, etiam interueniente decreto. conſ.99. nu.43. fol.290.

Minor læſus poteſt venire contra contractum iuratum. num.44.

Minoribus non currit tempus ad faciendum inuentarium, & lex de illo loquens, illos non comprehendit. conſ.11, nu.15. & 16. fol.44.

Vide Peſtis.

MINVS, vide Plus,

MISERABILIS, vide Vidua.

MISSÆ, ſeu Anniuerſaria celebrari debenr, non in Eccleſia parochiali, ſed in Eccleſia, vbi fuit ſepultus Teſtator. conſ.97. nu.107. fol.267.

MOBILIA, quæ ſunt in domo, præſumuntur eſſe illius, cuius eſt domus. conſ.77. nu.21. fol.189.

Mobilia exiſtentia in domo vxoris ſunt, & præſumuntur eius propria, non autem viri, & dicenti contrarium incumbit onus probandi, eod.n.21.

Mobilia eſſe vxoris probatur libris mariti. nu. 24.

Vide Domus.

MODERATOR, & arbiter quis eſt rerum ſuarum. conſ.33. nu.3. fol.100.

Moderator, & arbiter in re ſua, quis eſt, & ad libirum de ea diſponere poteſt. conſ.100. nu.37. fol. 295.

Vide Res, Verba.

MODICA, vide Expenſa.

MOMENTVM, vide Anterioritas.

MONACHI, vide Fideicommiſſum.

MONASTERIVM, vide Libri, Partitæ.

MONETA, vide Hæres.

Monetarum tonſor, vide Famis.

Monterent. ad Statuta Bononiæ ſub rubr. de ſucceſſ. lib. patr. cond. teſt. §. & de nullitate, ſub verb. integram fol.143. reijcitur, conſ.20. nu.29. fol.67.

MORA interuenire debet, vt contra non implentem agi poſſit. conſ.11. nu.22. fol.44.

Mora, ſi ceſſat datur tantum actio parti ad conſequendum implementum, ſi vero interuenit, agitur ad intereſſe. nu.23.

Vide Legitima.

MORBOSVS, vide Executio, Emptor, Dominium.

MORES, vide ſecundo Nubere.

MORI melius eſt, quam indigere. conſ. 46. num. 3. fol. 129.

Mori prius dicitur ſenex, quam iuuenis regulariter, ſecus peſtis tempore. conſ.47. nu.2. fol.132.

Mori prius dicitur iuuenis, quam ſenex tempore peſtis, vti magis epidimiæ ſuppoſitus. num.30. fol. 134.

Mors ratione famis eſt crudelior peſte, & bello. conſ.46. nu.3. fol.129.

Mors, & ſuperuiuentia debent ab eo probari, qui agit contra poſſeſſorem. nu.37.

Mors debet probari, quando defuncti in diuerſis locis migrarunt. num.40.

Mors debet probari, quando ſumus in diſpoſitione hominis circa ſucceſſionem, in quo præſumptio legis non operatur. num.42.

Mors, vide Famis, Egellare, Peſtis, Poſſeſſor, Agens.

Mortalibus multæ calamitates paratæ ſunt. conſil.92. nu.4. fol.224.

Mortis ordinem qui adducunt, illum probare tenentur. conſ.47. nu.34. fol.134.

Mortis probatio ſequutæ in loco non remoto, eſt plene facienda ab eo, qui in morte ſe fundat. num. 36.

MORTVI, vide Profeſſi, Statutum, Pater.

MVLCTARE, vide Magiſtratus.

MVLIER mortuo viro, poteſt accipere bona dotalia propria auctoritate. conſ.1. nu.15. fol.3.

Mulier in dote habens expreſſam hypothecam poſteriorem, præfertur mariti creditoribus habentibus expreſſam anteriorem. conſ.11. nu.2. fol. 43.

Mulier vſufructuaria relicta, conſequitur tantum alimenta. conſ.27. nu.13. fol.86.

Mulier ex diſpoſitione, *l.1. C. de ſecund. nupt.* ſecundo nubendo, nedum patitur pœnas ammiſſionis relictorum, ſed etiam infamiæ labem incurrit: hodie autem d. l. eſt per ius canonicum correcta, ibi *num.1. verſ. ad primum,* & nu.4. conſ.33. num.1. fol.99.

Mulier ex veriori opinione, ſecundo nubendo, relicta à marito ſibi facta amittit. nu.2.

Mulier tenetur lugere virum per annum, & illum expectare antequam ſecundo nubat. n.8. f.100.

Mulier mortuo viro nubat in Domino, meliuſq; eſt nubere, quam vri. nu.10.

Mulier non obſtante præcepto Teſtatoris de non ſecundo nubendo, quando faciat fructus ſuos. num. 18.

Mulier inſtituta hæres à marito, *donec caſte, &c.* debet cauere, quia non legato apponuntur illa verba; ſed inſtitutioni, quæ non annua eſt, ſed vnica, & perpetua. nu.21. fol.101.

Mulier, vt excludatur, ſecundo nubens, debet fieri diſtinctio: aut agitur de legato, & dictiones illæ, *donec, &c.* dicuntur diſtributiuæ, & reſoluuntur in plura legata annua, quo in caſu mulier non tenetur fructus reſtituere niſi à die tranſitus ad ſecunda vota: aut de inſtitutione agitur, & tunc ſecus. nu.23.

Mulier ſecundo nubendo amittit hæreditatem, quæ ceſſantibus ſubſtitutis, & cohæredibus defertur venientibus ab inteſtato. nu.26.

Mulier ſecundo nubendo, quando dicatur iniuriare virum. nu.48. fol.102.

Mulier hæres inſtituta, *donec vitam vidualem ſeruauerit,* tenetur ad cautionem mutianam de communi, & veriori DD. ſententia. nu.61. fol.103.

Mulier inſtituta hæres ſub conditione non nubendi, tenetur cauere, de fructibus reſtituendis ſecundo nubendo, etiam ſi per verba, *donec, &c.* ſit inſtituta, & ſiue per verba reſpicientia eius originem, vel durationem. nu.64. fol.104.

Mulier ſi non ſatiſdet, tranſeundo ad ſecunda vota, perinde eſt, ac ſi non fuiſſet hæres inſtituta reputatur. nu.65.

Mulier ſecundo nubens, tanquam indigna hæreditate, non poterit retinere bona, ſed illa deuoluuntur ad hæredes ab inteſtato. nu.74.

Mulier conſentiens renunciationi, quando non ſibi præiudicet. conſ.35. nu.14. fol.109.

Mulier quod ſit prægnans, & virgo eodem tempore, eſſe poteſt. conſ.55. per totum. fol.152.

Mulier pro ſuo honore, quæ tres eiecit, ſi vnum non eiecit, lex contra eam præſumit, quoad amiſſam virginitatem. conſ. 58. nu. 5. fol.155.

Mulier, an præſumatur deflorata, ſi habeat parentes pauperes, & ipſa pariter ſit pauper. num. 8.

Mulier quando præſumatur mariti auida. nu. 13.

Mulier ex quibus reputetur meretrix, & inhoneſta. num.15.

Mulier pauper, & vilis debet probare fuiſſe virginem tempore ſtupri. nu.25. fol.156.

Mulier vilis debet probare fuiſſe virginem, & honeſtam tempore deflorationis. nu.26.

Mulier cum viris publicè rem habens carnalem meretrix dicitur. conſ.59. nu.29. fol.159.

Mulier quando cognita ab alio præſumatur, in materia ſtupri. nu.39. fol.160.

Mulier, ſi dicat eam cognoſcenti, *sete vn gran puttaniero,* arguit ſe fuiſſe meretricem. nu.52.

Mulier, ſi dicat, *e poi mi dite, che non hauete mai tocco Donne,* videtur eſſe in arte expers. nu.53.

In muliere ignorantia, & imbecillitas præſumitur. conſ.74. nu.21. fol.181.

Mulier facilius admittitur ad reſciſſionem contractus. nu.23.

Mulier ruſtico, & idiotæ æquiparatur. nu.24.

Mulier ex bonis mariti præſumitur acquiſiuiſſe ad tollendum illicitum quæſtum. conſ.77. nu.1. fol. 188.

Mulier, ſi poſſedit, non tenetur probare bona proprijs pecunijs fuiſſe empta. nu.13. fol.189.

Mulier, ſi neget acquiſiuiſſe bona conſtante matrimonio, & afferat antea cõtraxiſſe, tunc onus probandi contrarium pertinet ad maritum, vel eius hæredes. num.14.

Mulier præſumitur acquiſiuiſſe de proprijs pecunijs, ſi habeat alia bona. num.33. fol.190.

Mulier ad affictum conducens, ac negotians, præſumitur acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs. n.36.

Mulier ſibi, non marito acquirit. num.43.

Mulier dicens habere alia bona, quam dotalia, tenetur probare. conſ.79. nu.2. fol.193.

Mulier id quod fuit ſuper lucrata, tenetur compenſare cum alimentis præſtitis. nu.15.

Mulier in domo, vbi habet alimenta, tenetur operari de omni opere, quod ſcit facere, vt filare, texere, &c. nu.16.

Mulier tenetur operari viro, etiam deductis horis marito deſtinatis, ſi marito dedit paruam dotem. conſ.80. nu.6. fol.194.

Mulier, ſi dicat acquiſiuiſſe ante matrimonium, illi eſt credendum. conſ.83. nu.13. fol.201.

Mulier non tenetur probare tempus acquiſitionis factæ per ipſam. nu.23. fol.202.

Mulier exercens chirurgiam, obſtetricium, vel lanificium ſibi, non viro acquirit. nu.27.

Mulier tenetur erga virum ad operas obſequiales, puta parare menſam, lectum, & ſimilia, ſecus in operibus fabrilibus, & artificialibus, in quibus non tenetur operari viro. nu.28.

Mulier ſi non eſt induſtrioſa, ſed immò deſidioſa, & pauper, tenetur probare acquiſiuiſſe de propria pecunia, & ante matrimonium. nu.33.

Mulier habens facultatem diſponendi de ſcutis bis mille, ſi decedat, nulla facta declaratione, tunc ius illa exigendi ſpectar ad eius hæredem ab inteſtato. conſ.87. nu.2. fol.210.

Mulier grauiter à viro non debet caſtigari, ſed moderatè, etiam ſi inueniantur apud eam literæ amatoriæ. conſ.91. nu.15. fol.223.

Mulier præfertur creditoribus mariti, etiam expreſſa hypotheca anterioribus; & hæc opinio eſt æqua. conſ.95. num.115. fol.245.

Mulier non præfertur in ſua dote, creditoribus mariti expreſſam habentibus hypothecam anteriorem; & hæc opinio eſt magis in foro recepta, quam affirmatiua. nu.116.

Mulier; quod præferatur in hypotheca dotis poſteriori alijs creditoribus, hoc non tranſit ſine difficultate. nu.118.

Mulier etſi anterior, non præfertur Domino in penſione, & fructibus. conſ.96. nu.51. fol.254.

Mulier quando poſſit habere regreſſum ad bona empta ex pecunia dotali. conſ 97. nu.17. f.262.

Mulier nubens abſque dotis expreſſione, præſumitur marito dediſſe omnia bona ſua in dotem. conſ.97. num.127. fol.268.

Mulier ignobilis, & ruſtica nupta nobili præſumitur omnia ſua bona, quæ habebat, dediſſe in dotem. nu.132.

Mulier, licet nubere poſſit ſine dote, non tamen præſumitur. nu.135. fol.269.

Mulier, ſi patiatur maritum bonis ſuis dotalibus vti, tunc colligitur omnia bona fuiſſe in dotem data. nu.138.

Vide Pupillus, Legatum, *Formaginus*, Vxor, Maritus, Peſtis, Inſtitutio, Virgo, Meretrix, Teſtis.

Mulieris inſtitutio ſi ſit facta ſub conditione non nubendi, contrafaciendo amittit hæreditatem, & fructus perceptos reſtituit, ſiue diſpoſitio ſit conditionalis, ſiue pura, ſub conditione reſoluenda. conſ.33. nu.22. fol.101.

Mulieri ſuas dotes, & antifactum petenti, non poteſt opponi de non reddita ratione adminiſtratæ tutelæ. conſ.1. nu.1. fol.3.

Mu-

Mulieri dotem petenti non poteſt opponi, quòd ad eius manus pecuniæ multę peruenerint, cum quibus potuerit ſatisfieri, niſi probetur. d. conſil. num. 14. fol. eod.

Mulieri non creditur defloratæ, etiam ſi in tormentis hoc deponat. conſ. 58. nu. 39. fol. 157.

Mulieri dicenti ſe ab aliquo ſtupratam non creditur, nec illius atteſtatio facit indicium ad torturam, etiam ſi aliunde veritas haberi non poſſet. conſ. 59. nu. 46. fol. 160.

Mulieribus, ſi crederetur, dicentibus ſe ab aliquibus ſtupratas fuiſſe; daretur aditus iſtis viliſſimis perſonis, ſub hoc prætextu, de dotibus ſibi ipſis prouideri. nu. 47.

Mulieri ſuccurritur ob ſexus fragilitatem. conſ. 74. num. 22. fol. 181.

Mulier, pręſumitur omnia bona ſua dediſſe in dotem, ſi vigent coniecturæ, conſ. 97. n. 143. f. 269.

Mulieres ſaluas earum dotes habere, Reipublicæ intereſt. conſ. 11. nu. 3. fol. 43.

Mulieres ob famem, ſe proſtituunt, & corpus quęſtui exponunt, hominumq; libidini obſequuntur. conſ. 46. nu. 19. fol. 130.

Mulieres appetunt ſummopere viros. conſil. 58. num. 37. fol. 157.

Mulieres, poſt iniuriam, vindictam quærunt. n. 41.

Mulieres ſunt variæ, & mutabiles in teſtificando. conſ. 66. nu. 2. fol. 171.

Mulieres in earum teſtificationibus nō ſunt omni exceptione maiores. nu. 3.

Mulieres pueros alienos lactantes, ſibi acquirunt, non marito. conſ. 80. nu. 5. fol. 194.

Mulieres, ſi habent pecunias ad eorum libitum expendendas, vel ſpernunt viros, vel ipſas conſumunt. nu. 8.

Mulierum genus auariſſimum, & eum donant, miraculo adſcribitur. conſ. 74. nu. 25. fol. 181.

Vide Iudex, Actio, Excuſſio.

MVNERA, vide Filius.

MVNICIPALES, vide Magiſtratus.

MVRMVRATIO, vide Populi.

MVRVS, ex quibus iudicetur communis, conſ. 52. num. 34. fol. 146.

Murus, ſi eſt diſcerptus, & diſiunctus, eſt illius, fauore cuius ſeparatio admittitur, & in cuius fundo murus ædificatus apparet. nu. 36.

Murus, ſi eſt diſtinctus ab illo vicini, non dicitur communis. nu. 43.

Murus eſt illius, cuius ſunt feneſtræ, & dicenti contrarium, onus probandi incumbit. num. 47.

Murus non probatur communis ex eo, quod quis immiſerit tigna. nu. 49.

Murus illius eſt, pro cuius parte ſunt feneſtræ, & fuga camini. nu. 54.

Murus debet eſſe, & permanere in eo ſtatu, in quo tanto tempore ſtetit, & quod eſſet communis. nu. 60. fol. 147.

Murus, quando, & ex quibus iudicetur communis. num. 62.

Vide Feneſtra, Capa, Puteus, Stillicidium, Furnus, Ædificium, Caminum, Conſequentia, Tignus.

Muri non faciunt habitationem, nec domus conſiſtit in muris. conſ. 18. nu. 10. fol. 63.

Muri coniunctio oſtendit murum illius eſſe, fauore cuius datur coniunctio. conſ. 52. num. 35. fol. 146.

Muri vnica ſtructura excludit muri communionem cum vicino. nu. 44.

Muri dominium probatur ex ſtillicidio. nu 51.

MVTABILIS, vide Mulier.

MVTIANA, vide Cautio, Mulier, Teſtator, Vxor.

MVTVANS pecunias pro bobus emendis, præfertur in bobus, ſi alij creditores concurrant. conſ. 70. nu. 11. fol. 175.

Vide Maritus, Cenſus, Hæres.

N

NATVRALIS, vide Bulla, Poſſeſſio, Spolium.

NAVFRAGIVM, vide Præmori.

NEAPOLITANVM Conſilium eſt maximæ auctoritatis, conſ. 12, nu. 17. fol. 46.

NECESSARIVS actus non regulatur ſecundum formam actus voluntarij. conſ. 47. nu. 12. fol. 133.

NECESSITAS nulli legi ſubiacet. conſ. 47. num. 10. fol. 133.

Neceſſitas multum operatur contra iuris regulas. num. 11.

Neceſſitas ſemper ab actu prohibito cenſetur excluſa. num. 13.

Neceſſitas. Nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit. conſ. 95. nu. 139. fol. 246.

Neceſſitatis tempore omnia ſunt communicanda. conſ. 46. nu. 37. fol. 131.

Neceſſitatem, quod nemini imponamus, Deus pręcipit. nu. 14.

Vide Princeps, Famis, Conſuetudo, Peſtis.

NEGATIVA, quòd ſcilicet Eccleſiaſtici vti non poſſint laicorum ſtatutis, eſt probanda ab eis, qui volunt eos à ſtatutorum beneficijs excludere. conſ. 4. nu. 3. fol. 19.

NEGLIGENS, vide Creditor, Fideiuſſor, Conditio.

NEGOTIVM ſerium dicitur, quando tractatur de excludendis Eccleſiaſticis à ſtatutorum beneficio. conſ. 4. nu. 2. fol. 19.

Negotiorum geſtor, vide Alimenta, Mulier.

Neap. reſp. quæſt. 385. declaratur. conſ. 58. nu. 21. fol. 156.

NEMO plus iuris in alium transferre poteſt, quam ipſe habeat. conſ. 2. nu 60. fol. 10.

Nemo plus iuris in alium transfert, quam ipſe habeat, conſil. 6. num. 76. fol. 31. & conſil. 10. num. 16. fol. 40.

Nemo poteſt, vt alius ſuccedat pro eo literas ſcire, libroſq; aperire. conſ. 16. nu. 39. fol. 58.

Nemo dat, quod non habet. conſil. 60. num. 10. fol. 163.

Nemo ſine hærede moritur. conſ. 96. nu. 52. f. 254.

Nemini in propria cauſa creditur. conſ 93. nu. 10. fol. 227.

NEPOS, quomodo in locum patris ſubintret. conſil. 12. nu. 6. fol. 46.

Ne-

Nepos quomodo ſuccedat cum amita. conſil. 100. num. 21. fol. 294.

Vide Filia, Extraneus, Vtrimque, Patruus.

Nepotes, quando in fideicommiſſis locum patris obtineant. conſ. 8. nu. 11. fol. 36.

Nepotes, ſi æquè ſunt dilecti, cum fratribus veniunt ad fideicomiſſum. nu. 12. fol. 37.

Vide Alimenta, Auus.

Nepotum appellatione non veniunt pronepotes, quando vocatio eſt reſtricta ad certas perſonas. conſ. 16. num. 17. fol. 56.

Nepotum appellatione, quando teſtator loquitur ſimpliciter, an veniant pronepotes, & quid ſi voluit intelligere de certis nepotibus, nu. 28. & quid pariter, ſi Teſtator habuit relationem ad perſonas nepotum. nu. 29. nu. 27. fol. 57.

NOBILES, quod mendicarent, & turpiter viuerent eſſet maximum inconueniens, & contra bonum Reipublicæ. conſ. 45. nu. 18. fol. 125.

NOBILITAS, vide Arma.

NOLVIT quis, quia non fecit. conſ. 35. n. 3. fol. 108.

NOMINA, vide Teſtis.

Nomine proprio, quis agere præſumitur, non alieno. conſ. 82. num. 4. fol. 197.

NON ENTIS, nullæ ſunt qualitates, & partes. conſil. 65. nu. 2. fol. 169.

NOTARIVS, vide Inſtrumentum, Aſſertio, Originale, Editio, Protocollum, Subſtantialia.

Notarius iura ſcire præſumitur. conſ. 16. nu. 10. fol. 56.

Notarij ignorantes noſtris temporibus floreſcũt. conſ. 21. nu. 24. fol. 69.

Notariorum notulæ, quomodo extendantur. conſil. 52. num. 79. fol. 148.

Notarij ſint cauti, nec ſcribant in actis, viſitationem fuiſſe factam, & ſcriptam parte præſente, & conſentiente, ſi verè non fuit præſens. conſil. 98. nu. 102. fol. 279.

NOTIFICATIO, vide Alimenta.

NOTORIVM, vide Reintegratio.

NOTVLÆ, vide Notarij.

NOVA onera, ſi imponuntur à feudatarijs, præſumuntur indebite præſtita à ſubditis. conſil. 82. nu. 50. fol. 200.

NOVATIO dicitur prioris debiti in nouam obligationem transfuſio, ob quam noua conſtituitur, & prior perimitur, quod eſt proprium nouationis. conſ. 10. nu. 24. fol. 41.

Nouatio dicitur noua obligatio, & per eam ſoluitur hypotheca. nu. 25.

Nouationem non facit, qui continuando aliquid facit. conſ. 64. nu. 6. fol. 168.

Vide Prorogatio.

NOVERCA concurrens cum priuignis, anterioritatem in dote non habet. conſil. 10. num. 14. fol. 40.

Nouercæ priuignorum hoſtes ferè naſcuntur, vnde ſolet dici: tunc albeſcit cornix, vbi Sancta Nouerca quieſcit. conſ. 90. nu. 2. fol. 218.

Nouercæ, ſi agatur de eorum intereſſe, amant aliquando priuignos. num. 3.

Vide Priuigni, Alimenta.

NOVI operis nunciationis in materia, nũciatio operatur, quòd prius opus in priſtinum reduci debeat, antequam de iure partium diſcutiatur. conſ. 52. nu. 38. fol. 146.

NVBERE melius eſt, quam vri. conſ. 1. nu. 30. fol. 4.

Vide Mater, Dos, Mulier, *Formaginus*, Vxor, Nuptiæ, Ius ciuile, Fœminæ, Datum.

NVLLITAS inſtrumenti ex ſtatuto introducta non firmatur iuramento. conſ. 22. nu. 4. fol. 70.

Nullitas patens, ſententiæ executionem impedit. conſ. 49. nu. 4. fol. 137.

Nullitas probatur ex inſpectione proceſſus, quæ inducit facti euidentiam, & rem notoriam facit. num. 5.

Nullitas impedit executionem ſententiæ in forma depoſiti latæ. num. 6.

Vide Poſſeſſio, Depoſitum, Executio, Matrimonium, Prætericio, Fœmina, Renuntiatio, Donatio, Dux, Contractus, Ratificatio, Iudex, Spoliare, Subditus, Statutum, Originale, Præceptum, Teſtamentum, Inſtrumentum.

Nullus ſine crimine viuit. conſ. 97. nu. 16. fol. 262.

Nullum, quod eſt ratificari nequit. conſ. 6. n. 100. fol. 33.

Nullum, quod eſt, effectum producere nequit. conſ. 97. nu. 82. fol. 266.

NVMERATIO, vide Cenſus.

NVMERVS. Verbum in numero ſingulari poſitum ampliationem, & extenſionem non patitur ad alias perſonas fieri poſſe, & caſus pluralitatis incompatibilitatem denotantes. conſ. 6. nu. 16. fol. 28.

Numerus ſingularis plurali non conuenit, maximè, quando viget diuerſa ratio, & ſumus in fideicommiſſi materia odioſa, & nu. 109. n. 32. fol. 29.

Numerus pluralis reſoluitur in ſingularem, quando mens teſtatoris concurrit, & maximè fauore literatorum, & nu. 33. conſ. 16. n. 32. fol. 57.

Vide Teſtes.

NVNCIATIONE facta operarijs de opere demoliendo, ignorante domino, ſi ipſi non deſiſtunt ab opere, tunc ipſorum expenſis opus demoliri debet. conſ. 87. nu. 1. fol. 210.

Vide Noui.

NVTRITVS, Vide Alimenta.

O

OBLIGATIO in diem certam facit medio tempore actionem eſſe inefficacem. conſ. 2. nu. 51. fol. 10.

Obligatio non habet locum, niſi eo tempore, quo quis voluit obligari. nu. 52.

Obligationis cauſa, vbi non eſt, nec obligatio pariter. conſ. 21. nu. 31. fol. 69.

Obligatio quælibet eſt ſtricti iuris. conſ. 95. n. 159. fol. 247.

Obligatio non comprehendit ea, quæ verbis expreſſa non fuerunt, nec in ea de re ad rem fit extenſio. num. 160.

Obligatio inſolidum facit, quem pro tota dote teneri. conſ. 100. nu. 82. fol. 297.
Vide Maritus, Promittens, Filius, Caſus, Actiua, Franeare, Merces.
Obligatio Cameralis, vide Tertius, Executio, Nouatio, Contractus.
Obligatus ad operam, an teneatur ad cibaria, an vero ad ſolam diligentiam. conſ. 84. nu. 7. f. 203.
OBLIVIO, vide Peritus.
OBSTETRICIVM, vide Vxor.
OCCISVS, vide Homicida, Hæreditas, Filij.
ODIOSVM, vide Statutum, Annona.
ODIVM, vide Fauor, Legatum, Priuigni.
Odd. de fideic. art. 6. quæſt. 11. *num.* 128. declaratur. conſ. 23. nu. 36. fol. 76.
ODOARDVS Placentiæ, & Parmæ, &c. Dux Sereniſſimus laudatur. conſ. 45. nu. 64. fol. 127.
OFFENSIO dicitur omne factum, quod pænam meretur. conſ. 53. nu. 17. fol. 151.
Oldrad. conſ. 21. procedit cum hac diſtinctione, aut Teſtator dicit, ſi deceſſerit ſine filijs, referendo filiorum deficientiam ad tempus mortis patris, & tunc benè intrat *conſil. Oldrad.* aut indeterminatè Teſtator loquitur, non referendo deficientiam filiorum ad tempus mortis patris; ſed ſimpliciter, ſi filij defecerint, vel in defectum filiorum, vel deficientibus filijs, & tunc ſufficit filios quandocunque decedere, & ſubſtitutus admittitur. conſ. 88. nu. 20. fol. 215.
OMISSVM habetur pro omiſſo. conſ. 6. nu. 111. f. 33.
Omiſſum non dicitur, quod venit in conſequentiam expreſſi. conſ. 8. nu. 6. fol. 36.
Omiſſum re, loco, tempore, & perſonis, pro omiſſo habetur. conſ. 95. nu. 163. fol. 248.
Vide Teſtator, Diſpoſitio.
ONERA fat eſt, vt quis habitu ſubire poſſit, licet non actu, vel quia inhabilis ſit, vel priuilegiatus exiſtat, vt eſt clericus, quia tunc non deſinit eſſe eiuis, etſi onera non ſubeat. conſil. 3. num. 22. fol. 18.
Onera ſpiritualia, quæ ſubeunt clerici, ſunt potentiora oneribus, quæ præſtare ſolent laici. conſ. 4. nu. 45. fol. 22.
Onera, ſi ſunt noua, & non inſerta in antiquis, & primis inueſtituris, pro illis manutentio non datur ad fauorem dominorum, immò nec etiam in petitorio exceptio ipſorum admittitur. conſil. 82. nu. 22. fol. 198.
Vide Habitatio.
ONEROSVS titulus, vide Donatio.
ONERVM in ſolutione æqualis inſpectio eſt inter illos, qui vitam degunt priuatam. conſ. 2. n. 42. fol. 9.
ONVS ferendi arma, & nomen teſtatoris, concurrente tacita diſponentis mente, repetitum cenſetur in omni parte ſubſtitutionum. conſ. 8. nu. 5. fol. 36.
Onus repetitum cenſetur, ſi fauore familiæ ſit iniunctum. num. 8.
Onus deferendi nomen, & inſignia familiæ, ſi patri imponitur, & filijs impoſitum cenſetur. num. 9.
Onus alendi, & dotandi ſpectat ad patrem. nu. 14. fol. 37.
Vide Eccleſiaſtici, Clericus, Statutum, Ciuis, Teſtator, Fructus, Fideicommiſſum, Legitima, Filij, Immunitas, Conceſſio, Matrimonium, Dos, Executio, Noua.
OPERARII, vide Extorſio, Merces, Nunciatio.
OPINIO, quod ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, fiat extenſio ad bona extra territoriū ſita, apud multos videtur iniqua. conſ. 45. nu. 82. fol. 128.
OPPOSITIO partis, ſupponit alterum poſſidere. conſ. 98. nu. 66. fol. 277.
Oppoſitio, an poſſit dici facta reſpectu alterius iuris quam poſſeſſionis. num. 68.
Vide Agens, Actio.
ORDO rerum omnium præſtantior eſt, per quem omnia geruntur, moderantur, & conſeruantur. conſ. 2. nu. 90. fol. 12. & conſ. 10. nu. 1. fol. 39.
Ordo temporis ſuccedendi à teſtatore datus pro forma cenſetur, qui omninò attendendus videtur. conſ. 6. nu. 53. fol. 30.
Ordo iuris, quando non conſideretur, nec eius apices attendantur. conſ. 82. nu. 16. fol. 198.
Ordinis beneficium datum in ſorte, habet locum in vſuris, amplia, & limita. num. 97. fol. 13.
Ordinis diſſimilitudo vbi eſt, ſucceditur ſecundum ius commune. conſ. 6. nu. 51. fol. 30.
ORIGINALE Teſtamenti ad partis ſimplicem poſtulationem edi debet, & exhiberi, maximè attento illius patenti vitio, per quod via nullitati aperitur. conſ. 42. nu. 3. fol. 118.
Originale non facit fidem, vel non tantam, ſi inſtrumentum non fuit ab eo exemplatum, qui de illo fuit rogatus, ſed ab alio Notario. nu. 5.
Originale ſi non valet, nec ſumptum ſuſtinetur. num. 20. fol. 119.
Vide Exemplum, Editio.
ORIGINARIVS, vide Incola.
ORIGO, vide Aqua, Certitudo.
ORNAMENTA, vide Donatio.
Oſaſch. Ped. deciſ. 130. *num.* 15. declaratur. conſ. 94. num. 5. fol. 230.
OSCVLVM, etſi ſit actus impudicus, non arguit tamen ſtuprum eſſe commiſſum. conſ. 59. nu. 55. fol. 161.
OTIOSI, vide Errant.

P

PACIS proprium in lenitate conſiſtit, & in ſecuritate rerum, & perſonæ. conſ. 96. nu. 89. fol. 257.
Pax ſi non eſt, ergo bellum. conſ. 96. nu. 89. f. 257.
Pax non debet eſſe interrupta belli timoribus, num. 90.
Vide Bellum.
PACTVM de non petendo, etſi tacitè poteſt induci, ſemper tamen operatur totalem renunciantis excluſionem. conſ. 10. nu. 22. fol. 41.
Pactum de ſuccedendo non valet, niſi ille, de cuius hæreditate agitur præſens ſit. conſ. 12. nu. 12. fol. 46.

Pactum de guerra guerregiata, quid operetur poſitum in contractu locationis. conſ. 96. nu. 92. fol. 257.

Pactum de non petendo tacitè induci poteſt. conſil. 100. nu. 73. fol. 297.

Pactum de non petendo renunciationi adiectum, operatur totalem excluſionem. nu. 74.

Vide Hæredibus, Emphyteuſis.

Pacti permutandi, in emphyteuſi, ſunt capaces ſpurij, & illegitimi. conſ. 99. num. 49. fol. 291.

PAGINÆ, vide Libri.

PALAM, vide Dolus.

PALI vinearum, quomodo ſint diuidendi inter locatorem, & conductorem. conſ. 73. nu. 4. fol. 179.

PARENTELA, vide Agnatus, Conſanguinitas.

PARENTES ſicuti liberi, poſſunt agere ad repletionem legitimæ. conſ. 98. nu. 206. fol. 284.

Vide Querclas.

Parif. lib. 3. conſ. 22. num. 62. declaratur. conſ. 23. num. 66. fol. 77.

PAROCHI fides in cauſa matrimonij non probat, ſi matrimonium ſit clandeſtinum, quia ipſe tunc fidem faceret in cauſa propria. conſil. 19. num. 9. fol. 64.

Parocho creditur atteſtanti ſuper matrimonio contracto conſ. 72. nu. 4. fol. 178.

Parocho creditur circa matrimonium cõtractum, etiam ſi in libro matrimonij nullum verbum de hoc legatur. num. 6.

Vide Matrimonium, Aſſertio.

PARS, vide Quòd.

PARTES ſi ſe reſtrinxerunt ad litem iudicialem, an hoc teneantur probare pro tranſactionis validitate. conſ. 98. nu. 180. fol. 283.

PARTITA ſingularis, & particularis, quæ dicatur. conſ. 31. nu. 9. fol. 195.

Partitæ ex libro monaſterij ſumptæ non probant ſufficienter ad condemnationem. conſ. 97. n. 90. fol. 266.

Vide Libri, Liber, Error.

Paſſer. conſ. 92. num. 10. declaratur. nu. 77. fol. 78.

PASCVA, vide Commodare.

PASSIVA, vide Poſſeſſio.

PATER non habens vſumfructum in bonis filij, illius non eſt adminiſtrator legitimus. conſ. 2. n. 102. fol. 13.

Pater, Succeſſio debetur filio iure neceſſitatis, ideo pater illa filios priuans, dicitur demens, quia pietatem, & propriam naturam offendit. conſ. 6. nu. 57. fol. 30.

Pater naturaliter filio dare tenetur. nu. 58.

Pater ſi egeſtate laborat, onus alendi, & dotandi filium ſpectat ad matrem. conſ. 8. nu. 16. fol. 37.

Pater obligatione naturali erga filium tenetur. conſ. 13. nu. 12. fol. 50.

Pater cum filio paciſcendo, & quocunq; modo contrahendo diſponere poteſt. nu. 13.

Pater quod facit, ab ipſo filio factum cenſetur. conſ. 27. nu. 11. fol. 86. & conſ. 31. nu. 20. f. 94.

Pater, & filius, ſi ſimul æqualiter inſtituti ſint, pater non poteſt habere vſumfructum partis filio tangentis. conſ. 34. nu. 14. fol. 107.

Pater, ſi habet medietatem bonorum ex inſtitutione ſibi, & filio facta, non debet eſſe filio oneroſus reſpectu vſusfructus. nu. 15.

Pater mortuus acquirere ſibi nequit. conſil. 44. num. 15. fol. 122.

Pater non poteſt onus imponere ſuper legitima ad impediendam tranſmiſſionem. conſ. 45. n. 58. fol. 127.

Pater ſi eſt pauper, non tenetur filium alere. conſil. 90. nu. 9. fol. 219.

Pater tenetur de iure naturali filium alere. nu. 21. fol. 220.

Pater poteſt ſuum etiam in mare proijcere. nu. 23. fol. 221.

Pater ſecundo nubendo omnibus filiorum bonis priuatur, niſi tamen filij tacitè, vel expreſſè conſenſerint patri nubenti. nu. 30. fol. 221.

Pater ſecundo nubendo, ſuccedit tantum in vſufructu, non in proprietate, & hoc procedit quoad bona materna tantum, non quoad alia. n. 31.

Pater ſecundo nubens non incurrit pœnas tribus concurrentibus, neceſſitate ſcilicet nubendi, filiorum euidente vtilitate, & ipſorum filiorum conſenſu. num. 32.

Pater tenetur vna cum filio in matrimonijs, ſi vna cum filio promiſit, immò ex ſolo conſenſu patris, num. 34. vel ipſius iuſſus interuenerit, num. 35. fol. 222.

Pater cui facta fuit renunciatio à filiabus ad fauorem maſculorum, an teneatur maſculis relinquere ex neceſſitate, an vero hoc pendeat à voluntate, ita vt ei ſit permiſſum filijs præiudicare. conſ. 92. num. 5. fol. 224.

Pater de bonis maternis filios alere tenetur. conſil. 95. nu. 14. fol. 239.

Pater, vſumfructum bonorum aduentitiorum filiorum, non poteſt in alios transferre, ſed tantum commoditatem. nu. 17. fol. 240.

Pater tenetur filio ſeorſum ab eo iuſta cauſa commoranti, dotem à nuru habitam conſignare. conſ. 96. nu. 26. fol. 252.

Patris delictum filijs non nocet. conſ. 16. num. 51. fol. 59.

Patris voluntas in legitimatione filij, debet eſſe expreſſa, non tacita. conſ. 52. nu. 105. fol. 149.

Vide Filius, Donatio, Stipulatio, Alimenta, Statutum, Præteritio, Teſtamentum, Subſtitutio, Vſusfructus, Legitima, Executio, Bona, Fœmina, Peſtis, Præmortuus, Filiatio, Puella, Matrimonium, Subingreſſio, Indignitas.

Paterna, vide Verba, Expreſſio.

PATIENTIA, vide Taciturnitas, Locator.

Patre ob deficientiam qualitatum excluſo, filius eius remanet excluſus. conſ. 16. nu. 16. fol. 56.

Patre excluſo, an cenſeantur excluſi filij, & nu. 55. ibi remiſſiue. nu. 50. fol. 59.

PATRIA POTESTAS, vide Filia.

Patria poteſtas in donatione inter patrē, & filium non conſideratur, ſi iuramentum adeſt. conſ. 13. num. 14. fol. 50.

Vide Iuramentum.

PATRIMONIVM, vide Factor, Fœmina, Priuatus.

PA-

PATRONI in Eccleſijs ius non habent ædificandi. conſ.97. nu.26. fol.263.
PATRVVS ſuccedit in ſucceſſione nepotis, etiam ſi ſit ex vno latere tantum coniunctus. conſil. 75. num.8. fol.183.
PAVPER, vide Perſectus, Frumentum, Mulier, Pater.
Pauper implorare poteſt iudicis officium tempore neceſſitatis, vt compellat diuitem ad faciendum ſibi elemoſinam. conſ. 46. nu.12. fol.130.
Pauperes gratis inſeruire diuitibus non debent; eſt enim quid inhumanum. conſil. 82. num.13. fol. 198.
Pauperum cauſa, dicitur cauſa pia. conſ.82. n.43. fol. 199.
Vide Iudex, Mulier, Maritus, Annona, Teſtis.
PECCATI materia ſpectat ad ius canonicum, alias ſecus. conſ.33. nu.15. fol.100.
Vide Socida.
Peccant mortaliter, qui à promiſſis recedunt. conſil.10. nu.37. fol.42.
Peccant, qui tempore neceſſitatis Annonam vendere nolunt. conſ.46. nu.13. fol.130.
PECVNIA eſt ſoluenda, habito reſpectu ad tempus contractus, non ſolutionis. conſil. 96. num. 69. fol. 256.
Vide Dotem, Cenſus, Solut.
PEDES ſunt menſurandi à ſtillicidio. conſ.67. nu. 8. fol. 172.
PÆNA impoſita non egreditur delinquentem. conſil.16. num.48. fol.59.
Pœna commiſſi ceſſat, ſi culpa abeſt. conſil. 32. num.16. fol.96.
Vide ſecundo Nubentium, Conſenſus, Aggreſſor, Offenſio, Gabella, Datum, ſecundo Nubens, Priuatio.
PÆNITENTIA, Vide Renunciare, Contractus.
Pœnitentialis, vide Abſolutio.
PENVRIA creſcit ex mala adminiſtratione frumenti. conſ.46. num.24. fol.130.
Vide Princeps.
PERCVSSVS, vide Aggreſſor.
Peregrin. de fideicom. art. 15. *num.* 13. declaratur, conſ.16. nu.54. fol.59.
Peregrin. conſ. 149. declaratur, *ſub num. vero* 72. reprobatur. conſ.23. nu.70. fol.77.
PEREMPTORIA, vide Inuentarium.
PERFECTVS eſt ille, qui omnia vendit, & dat pauperibus, & ſub num.53. conſ.100. nu.51. f.295.
PERICVLVM amiſſionis rei locatæ ad locatorem ſpectat, non autem ad conductorem, maximè ſi hoc culpa conductoris non proceſſit. conſil.41. num.2. fol.117.
Vide Commodare, Socida, Peſtis.
PERITI electi vti arbitratores præiudicant, licet eorum ſententiam proferant parte non citata. conſ.88. nu.24. fol.216.
Periti ſi in ciuitate inueniantur plures, duo ſaltem debent eligi. conſ.99. nu.4. fol.288.
Periti debent eſſe viri probi, & omni exceptione maiores. num.5.
Periti poſſunt vti ſuſpecti recuſari, ſi partem lædere poſſunt. num.6.
Periti poſſunt allegari ſuſpecti ante factam relationem. num.7.
Exceptio, peritum eſſe ſuſpectũ, debet fieri tempore electionis, non poſt. num. 8.
Exceptio, quando præſumitur malitiosè delata. num. 9.
Exceptio, peritum eſſe ſuſpectum, poteſt fieri etiam in medio cauſæ, & in fine, ſi cauſa ſuſpicionis tunc ſuperuenit. num.10.
Periti duo ſaltem eligendi, in quolibet negotio. num. 11.
Periti an poſſint examinari, & interrogari. nu.12.
Periti multi reputantur, qui non ſunt. nu.16.
Periti quandoque errant. nu.17. fol.289.
Periti diligenter, & ſubtiliter à Iudice ſunt examinandi. num.18.
Periti de quibus ſint interrogandi. nu.21.
Vide Exceptio, Iudex, Teſtes.
Peritis ſtatur, ne res protrahatur in infinitum. num. 26.
Peritorum, vnus tantum, an poſſit eligi, ſi ſit integerrimus, & bonæ vocis, & famæ. conſil. 99. num.1. fol.288.
Peritus non debet eſſe imperitus, & non bonæ vocis, & famæ. conſ.99. nu.2. fol.288.
Peritus poteſt errare per obliuionem, vel per imperitiam. num.15.
Peritus an poſſit interrogari de natura, & definitione rei. num.22. fol.289.
PERIVRIVM, vide Dux.
PERMVTATA bona eiuſdem naturæ efficiuntur, prout ſunt res alienatæ. conſil. 98. num. 110. fol. 279.
Res permutatæ veniunt in reſtitutione fideicommiſſi. num.111.
Permutandi facultas, an ſit data à iure. num.112.
Permutatio, vide Res, Fideicommiſſarius, Dictio.
PERPETVITAS, vide Verba, Spolium, Fideicommiſſum.
PERSONA, vide Diuerſitas.
PESTIS tempore, nemo tenetur ſe exponere periculo vitæ. conſ.26. nu.12. fol.85.
Peſtis fuit crudelis Placentiæ de anno 1630. quo in tempore pater filium, filius patrem derelinquere, tergaq; vertere non erubeſcebant. conſil.47. nu.1. fol.132.
Peſtis tempore teſtamenta, & vltimæ voluntates valent, ſi non adhibeantur debiti Teſtes. nu. 3. fol. 133.
Peſtis tempore beneficiatus excuſatus à reſidentia, quamuis illa ſit de iure diuino. nu.4.
Peſtis tempore fœminæ admittuntur in Teſtes. n.5.
Peſtis tempore valent teſtamenta facta, etiam ſi teſtes Teſtatorem non viderint. nu.6.
Peſtis tempore contractus minorum, & mulierum, ac etiam teſtamenta ſuſtinentur ſine debitis ſolemnitatibus. num.7.
Peſtis tempore valent contractus non rogati per duos teſtes, etiam hoc dictante ſtatuto ſub pœna nullitatis. num.8.
Peſtis tempus, prohibitio de aliquid non faciendo, non comprehendit. nu.15.

Peſtis tempus, dicitur tempus neceſſitatis, & nulli legi ſubiacet. num. 16.
Peſtis tempore conſuetudo non ligat. nu. 17.
Peſtis dicitur caſus fortuitus, & culpæ non aſcribitur, num. 18.
Peſtis eſt genus morbi venenorum omnium peſtiferimum, medullis; & intimis hominum viſceribus inhærens, qui hominem ſubito contaminatur, & proſternit, num. 21.
Peſtis tempore omnes habitatores dicuntur eſſe in mortis articulo, & periculo. nu. 22.
Peſtis tempus, eſt tempus mortis, non reſpiciens ſenectutem, nec iuuentutem. nu. 25.
Peſtis tempore quis cenſeatur præmortuus iuuenis, an ſenex, nu. 46. fol. 135.
Peſtis tempore multi fuerunt; qui ſeminare non potuerunt, conſ. 96. nu. 50. fol. 254.
Vide Prudentes, Mors, Teſtamenta, Præmorientia.
PETITIO, vide Conductor.
PETITORIVM, quæ reſpiciunt, non admittuntur, in materia reintegrationis, quæ in primis, & ante omnia fieri debet. conſ. 30. nu. 2. fol. 91.
Petitorium cumulatur cum poſſeſſorio, quando agitur de iuribus incorporalibus, conſ. 82. n. 9. fol. 197.
Vide Immemoriale, Filiatio, Cumulatio, Spoliatus, Poſſeſſorium.
PETRVS Aloyſius Burgus Sereniſſimi Ducis Placentiæ præſes laudatur. conſ. 23. nu. 1. fol. 74.
PIA cauſa eſt excluſa, & vulgaris eſt extincta, ſtantibus verbis, *finita, vel deficiente linea maſculina*, ſi linea non incepit, & ex poſt non finiuit, vbi moles ponuntur ad excluſionem piæ cauſæ, etiam ſi pro anima eſſet factum relictum, & nu. 92. & nu. 100. conſ. 6. num. 90. fol. 32.
Piæ cauſa vocata ad certum caſum limitatum excluditur non veniente. conſ. 33. nu. 53. fol. 103.
Piæ cauſæ fauor non attenditur in præiudicium tertij. conſ. 98. nu. 165. fol. 281.
Vide Adiectio, Subſtitutio, Mentem.
Pium, vide Legatum, Relictum.
PIGNORARE, vide Vſuſfructuarius.
PIGNVS, vide Tertius, Inuentarium.
PLACENTIA, vide Peſtis.
Placentiæ Excelſum conſilium ſcientiarum profundiſſimum mare vocatur ab auctore, conſ. 6. num. 124. fol. 34.
Placentini, vide Procuratores.
PLANCTARE, vide Conductor.
PLEBS beſtia multorum capitum dicitur, & ad inſtar fluminis ruit. conſ. 46. nu. 33. fol. 130.
PLVRALITAS quandoque in vno poteſt verificari. conſ. 16. nu. 34. fol. 57.
Vide Verbum, Singularitas, Numerus, Extorſio.
PLVS cui licet, licet etiam, quod minus eſt. conſ. 100. nu. 83. fol. 297.
PONTIFEX, vide Statutum.
Pontificum ſanctiones punctualiter ſunt ſeruandæ, & timendæ. conſ. 71. nu. 9. fol. 177.
POPVLI niſi ſaturati fuerint murmurabunt. conſil. 46. nu. 21. fol. 130.
Vide Famis, Salus.
PORTIO vacans accreſcit portioni. conſ. 45. nu. 77. fol. 128.
POSSESSIO bonorum donatorum transfertur in donatarium per clauſulam conſtituti. conſil. 13. nu. 16. fol. 48.
Poſſeſſio. Nemo in ſua poſſeſſione quieta, & pacifica eſt turbandus, conſ. 78. nu. 1. fol. 191.
Quaſi poſſeſſio, cum ſit contra ius, probata non dicitur. conſ. 82. nu. 31. fol. 199.
In poſſeſſione iuris, quis non eſt, niſi poſt ius quæſitum, licet ſit in poſſeſſione actuum. n. 40.
Quaſi poſſeſſio non datur ex iure, quod non eſt. num. 41.
Poſſeſſio probatur ex depoſitionibus teſtium, & Inſtrumentis locationum factis à fideicommittente. conſ. 95. nu. 90. fol. 243.
Poſſeſſio bonorum probatur per inſtrumenta diuiſionum, & inueſtiturarum, in quibus ſit mentio de talibus, & talibus bonis, & ſub num. 98. verſic. nec pariter num. 96. fol. 244.
Poſſeſſio probatur per famam, & per teſtes de auditu, maximè in antiquis. nu. 103. fol. 244.
Poſſeſſio probatur per verba enunciatiua, & libros æſtimi. nu. 104.
Poſſeſſio per inſtrumenta locationum in antiquis probatur, etiam ſi agitur cõtra tertium. n. 109.
Poſſeſſio in alium tranſlata, lite pendente, alienari non poteſt, nu. 156. fol. 247.
Poſſeſſio modica, an faciat præſumi titulum. conſil. 97. nu. 142. fol. 269.
Quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ſepeliantur in ſepulchro, competit ſi conſtet antenatos prohibentis fuiſſe ibi ſepultos. num. 30. fol. 263.
Poſſeſſio ciuilis animo retinetur, & ſub num. 14. conſ. 98. nu. 3. fol. 275.
Poſſeſſio per inſtrumenta ſufficit, nedum ad effectum manutentionis, ſed ad quoſcunque effectus. num. 22.
Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, eſt manutenibilis, nu. 23.
Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, præſumitur anterior. num. 24.
Poſſeſſio probatur ex locationibus bonorum iunctis alijs adminiculis. nu. 25.
Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum. n. 26.
Poſſeſſio probatur ex libello producto, in quo aduerſarius petebat immiſſionem. nu. 27.
Poſſeſſio probatur ex depoſitionibus Teſtium dicentium, aliquem poſſediſſe bona, cum deſignatione confinium, maximè ad effectum manutentionis. nu. 28. fol. 276.
Poſſeſſio probatur ex commeatibus, & preceptis, de exfractando tranſmiſſis colonis, qui receſſerunt. num. 29.
Poſſeſſio probatur ex actibus, quos facere ſolent veri domini, & poſſeſſores. nu. 30.
Poſſeſſio probatur ex interuentu iudicis, nedum in immiſſione, ſed etiam in aſſiſtentia prima per legitimum poſſeſſorem ſtatuto maximè non exiſtente in poſſeſſione. num. 31.

Poſ-

Poſſeſſio habet pro ſe iuris præſumptionem.n.32.

Poſſeſſio probatur ex confeſſione aduerſarij.n.33.

Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum præſentis poſſeſſoris, & eius auctorum. nu.36.

Poſſeſſio in antiquis probatur ex publica voce, & fama. num.37.

Poſſeſſio probatur ex clauium continua detentione domus, & bonorum. nu.38.

Poſſeſſio probatur ex onerum ſolutione, vna cum fructuum collectione, num.39.

Poſſeſſio probatur ex recognitionibus geminatis. num. 40.

Recognitiones ſufficiunt ad interuertendam poſſeſſionem. num.41.

Poſſeſſio probatur ex cenſuum impoſitionibus factis ſuper bonis poſſeſſis. nu.42.

Poſſeſſio probatur ex promiſſionibus, & expenſis factis circa rem poſſeſſam, vt puta de paleis, pabulis, ſeu herbis, ſtabulis, &c, nu.43.

Poſſeſſio probatur ex ſeminationibus continuatis annuatim. num. 44.

Poſſeſſio probata, *ſino al prato, e caſa*, non vltra ad alia bona trahitur extra pratum. nu.47.

Poſſeſſio probata vſque ad ripam, non probat poſſeſſionem ripæ. num.48.

Poſſeſſio probata in vno loco, non probata cenſetur in alio. num.50.

Poſſeſſio iunior, & clandeſtina non impedit antiquioris manutentionem, etiam ſi per horum iſta eſſet anterior. nu.53.

Poſſeſſio iunior loco turbationis habetur, & ideo pro ea manutentio non datur in præiudicium veri poſſeſſoris, qui ſe pro ſpoliato non habuit, num. 54.

Poſſeſſio iunior vti vitioſa non dicitur poſſeſſio. num.55. fol.277.

Poſſeſſio non probatur per actus æquiuocos, qui potuerunt fieri, etiam à non poſſeſſore, ex alia cauſa. nu.57.

Poſſeſſio non probatur per actus, qui per neceſſe poſſeſſionem non concludunt. nu.58.

Poſſeſſio paſſiua, quæ dicatur, & an ſolum Domino directo ſuffragetur. nu.59.

Poſſeſſio, vt capta dicatur priuatiuè, duo requiruntur, prohibitio, & acquieſcentia prohibitioni. num.65.

Oppoſitio partis, ſupponit alterum poſsidere, num.66.

Oppoſitio, an poſsit dici facta reſpectu alterius iuris, quam poſſeſsionis. num.68.

Poſſeſsio non probatur ex locatione, quæ nondum fuit in eſſe; maximè ſi non conſtet per prætenſum poſſeſſorem, ſeu conductorem fructus perceptos fuiſſe, nu.70.

Poſſeſsio non amittitur, ſi per iudicis decretum, & mandatum non ritè, ac rectè procedentis hoc fiat. num.72.

Poſſeſsio nulla, nullum effectum producit. nu.75.

Conſequentia nō tenet; poſſeſsio eſt iunior; ergo non vitioſa eſt, nec clandeſtina, nu.76.

Poſſeſsio iunior ſemper clandeſtina, & vitioſa iudicatur, nu.77.

Poſſeſsio poſterior, an attendatur, ſi ſolùm agatur de inſiſtentia naturalis poſſeſsionis.n.84.f.278.

Poſſeſsio anterior eſt præferenda in mandato de manutenendo. nu.85.

Poſſeſsio, per quos actus probata non dicatur, num. 87.

In poſſeſsione exigendi, in qua quis erat tempore motæ litis; eſt manutenendus; immò ſi ſolutio denegaretur, adhuc mandatum de manutenendo eſſet concedendum, & tunc eſſet in facultate illius, cui denegatur ſolutio habere ſe pro ſpoliato, & intentare remedium recuperandæ, vel ſi non haberet ſe pro ſpoliato, intentare remedium retinendæ. num.88.

Vide Adminiſtrator, Mandatum, Fideicommiſſum, Fideicommiſſarius, Sequeſtratio, Conſequentia, Citatum, Iudex, Oppoſitio, Recognitio, Confeſsio, Amorus, Executio, Ceſsio, Litigioſa, Executio, Dominium, Conductor.

Poſſeſſionem ſuam, qui continuat, non attentat, intellige ſi ipſe continuat eo modo, quo faciebat ante, alias ſecus, & limita etiam, vt ſub num.3. conſ.15. num.1. fol.53.

Poſſeſſionem cōtinuans diuerſo modo, quam ante faciebat, abuti, non vti dicitur. nu.2.

Poſſeſſionem, vel quaſi acquirere non poſſunt feudatarij, cum habeant præſumptionem contra ſe, per quam denegatur manutentio. conſil.82. num.34. fol.199.

Poſſeſſionem in alium transferre, quis lite pendente non poteſt. conſ.75. nu.155. fol.247.

Poſſeſſionem probant inſtrumenta, poſſidendi veros actus oſtendentia, & poſſeſſionem adeptam in tempus, quo nullus poſſidebat. conſ.98. n.21. fol.275.

Poſſeſſionem amittit ille, qui recognoſcit alium, etſi timeat expulſionem. conſ.98. nu.52. f.276.

Poſſeſſionis actualis probatio fieri debet, ad effectum obtinendi manutentionem, conſ.98. n.60, fol. 277.

Poſſeſſionis ſequeſtratio non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſi non habuit ſe pro ſpoliato; alias ſecus, vel non præceſſerit debita citatio. conſ.98. nu.79. fol.277.

Poſſeſſionis nullum commodum ſibi acquirere dicitur ille, qui pro alio poſſidet. conſ.98. nu.95. fol. 278.

Poſſeſſor, lex pro poſſeſſore præſumit. conſil. 78. num.4. fol.191.

Poſſeſſor plus iuris dicitur habere, quam non poſſidens. num.5.

Poſſeſſoris fauore in dubio eſt pronunciandum. num. 6.

Poſſeſſor, vide mors. conſ.47. nu.37. fol.134.

Poſſeſſor, pro poſſeſſore lex præſumit. nu.38.

Poſſeſſor, pro poſſeſſore lex præſumit, vnde mors debet per alium aduerſarium non poſſidentem probari. nu.41. & nu.44. & 45. fol.135.

Poſſeſſor vincit aduerſarium per non ius ipſius. conſ.98. nu.56. fol.277.

Poſſeſſor, Pro poſſeſſore in dubio eſt pronunciandum, conſ.77. nu.38. fol.196.

Pro

Pro poſſeſſore præſumitur. conſil. 83. num. 23. fol. 202.
Poſſeſſori ius aſſiſtit. conſil. 98. num. 35. fol. 176.
Poſſeſſori in poſſeſſionem bonorum iudicis iuſſu, & mandato iniuſto intruſo, manutentio non conceditur. conſ. 98. nu. 73. fol. 177.
Poſſeſſorium debet prius terminari, quam petitorium. conſ. 30. nu. 8. fol. 91.
Poſſeſſorium remedium non datur adminiſtratori, & ſic alieno nomine poſſidenti, ſed ei cuius nomine poſſidetur. conſ. 98. nu. 94. fol. 278.
Vide Cumulatio, Interdictum, Conſequentia, Prædones, Immiſſio, Domus, Commodũ, Iudex.
Poſſeſſorij actus non ſuffragantur, ſi illi fuerunt, qui cauſam liti dederunt. conſ. 98. nu. 86. f. 278.
Poſſeſſores, maximè tertij, ſunt citandi antequam poſſeſſione priuentur. conſ. 30. nu. 23. fol. 93.
POSSIDENS etiam iniuſtè non debet è ſua poſſeſſione amoueri. conſ. 78. nu. 3. fol. 191.
Poſſidens bona, illorum præſumitur Dominus, niſi contrarium probetur. conſ. 95. nu. 94. fol. 244.
Poſſidere, quando quis dicatur iure dominij, & ſocietatis, & quando iure ſeruitutis. conſil. 52. nu. 52. fol. 146.
Poſſidere quis non dicitur in ſeruitutibus, immò etiam realibus, niſi poſt denegationem. conſ. 82. num. 32. fol. 199.
Poſſidere, quis dicatur iure familiaritatis. conſil. 83. nu. 21. fol. 201.
Poſſidere is dicitur, cuius nomine alius poſſidet. conſ. 98. nu. 96. fol. 278.
Poſſidendi ius non conſideratur, accedente vi, & metu. num. 39.
Poſſidet hodie; ergo poſſidebat; concluſio procedit, alio non exiſtente in poſſeſſione. conſ. 98. nu. 63. fol. 277.
Conſequentia, an teneat; hodie poſsidet, ergo poſsidebat. nu. 62.
Ex poſſeſsione de præſenti non infertur ad poſſeſsionem de præterito, quando præſens ſtatus habet contra ſe veritatem alicuius præcedentis ſtatus. num. 64.
POSITIONES, in reſponſione ad poſitiones, quando parti ſit imputandum, & quid circa poſitiones alienum factum reſpicientes. conſ. 64. num. 3. fol. 167.
POSTERIORES, vide Soluens, Creditor, Poſſeſſio.
POTENTIA aduerſarij metum infert. conſ. 14. n. 15. fol. 52.
Potentioribus pares eſſe non poſſumus; & durum eſt contra ipſos litigare. conſ. 52. n. 24. fol. 145.
Potentes maxima cum difficultate conueniri poſſunt. num. 25.
Potentiores non ſunt idonei fideiuſſores. num. 27.
Potentioribus ceſsiones actionum fieri non poſſunt. num. 18.
Potentes, ob eorum imperium, & potentiam metum inferre dicuntur. num. 30.
Potentes melius eſt prouidere, ne homines nimia potentia augeantur, quam poſt auctos remedium quærere. nu. 31. fol. 146.
Vide Teſtes, Iudex.
POTIOR, vide Prior.
PRATA, vide Poſſeſsio.
PRÆCEDENTIA magis declarant, & influunt in ſequentia, quam è contra. conſ. 22. nu. 45. f. 76.
PRÆCEPTVM iudicis eſt nullum, ſi fiat contra aliquem vti hæredem, qui talis probatus non ſit. conſ. 44. nu. 9. fol. 122.
A præceptis non eſt inchoandum. conſ. 78. nu. 9. fol. 192.
Quæ præcepta concedantur hæredibus. num. 10.
Præceptum per comparitionem reſoluitur in vim ſimplicis citationis. nu. 13.
Vide Index.
PRÆDIA, vide Aqua.
PRÆDILECTIONIS ratio, ſi ceſſat, ceſſat quoque cauſa ſubſtituendi pupillariter. conſ. 98. n. 125. fol. 280.
PRÆDICATVR, vide Quòd.
PRÆDO eſt in ſua poſſeſsione manutenendus. conſil. 78. nu. 2. fol. 191.
Prædones, & iniuſti poſſeſſores è ſua poſſeſsione ſine citatione, cauſaq; cognita non ſunt amouendi. conſ. 30. nu. 22. fol. 93.
PRÆGNANTES, vide Mulier.
PRÆIVDICIVM alicuius, vbi eſt, quid ſit faciendum. conſ. 98. nu. 169. fol. 282.
Vide Familia, Statutum.
PRÆMIVM, quod conceditur illis, qui reliquerunt omnia, & ſequuti ſunt Chriſtum. conſil. 100. nu. 50. fol. 295.
PRÆMORIENTIA ſenium, vel iuuenum non attenditur in ſucceſsionibus tempore peſtis, quod tamen ad iuris præſumptionem. conſ. 47. nu. 19. fol. 133.
Vide Subſtitutio, Fideicommiſſum, Mater, Renunciatio, Teſtamentum, Peſtis.
Præmori dicitur iuuenis, vel imbecillis in naufragio, ruina, & ſimil. quam ſenex. n. 24. fol. 134.
Præmortuus primo præſumitur iunior, quando agitur de admittendo ad illius ſucceſsionem, aſcendens, vel deſcendens, *& verſ. peregrin.* quando mors non in loco remoto, ſed propinquo eſt ſequuta. nu. 43.
Præmortuum lex præſumit fuiſſe patrem, fallit ſi filius fuiſſet impubes. nu. 49. fol. 135.
PRÆSCRIPTIO decennalis non habet locum in legitima. conſ. 95. nu. 33. fol. 241.
Præſcriptio, quæ legitimæ non nocet, nec eius fructibus nocere debet. nu. 41.
Vide Tarditas, Baro, Actio, Vtilitas.
PRÆSENTIA, vide Intimatio.
PRÆSVMITVR, quis de pecunijs proprijs, non alienis acquiſiuiſſe. conſ. 83. nu. 8. fol. 201.
Vide Solutio, Poſſeſſio, Iactare, Mulier, Factum, Animus, Liberi, Immemor, Puella, Vxor, Scientia, Inquiſitus, Notarius, Matrimonium, Indignus, Dolus, Poſſeſſor, Reus, Præmortuus, Superuiuentia, Salus, Ruſtici, Teſtes, Virginitas, Violentia, Diuiſio, Bonus, Dilapidare, Res, Error, Mater, Domus, Mulier.
PRÆSVMPTIO, vide Reus.
Præſumptio iuris, quando transferat onus probanban-

bandi in aduerſarium. conſ.77. nu.25. fol.189.
Præſumptio vna tollit aliam, io materia, *l. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor.* nu.26. fol.190.
Præſumptio, *l. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor.* in quibus fundetur, & quando ceſſet. num.27.
Præſumptio vincitur à probatione. conſ.83. nu.7. fol. 201.
Præſumptio non eſt ſufficiens ad aliquem cōdemnandum. conſ.93. nu.19. fol.228.
Vide Solutio, Delinquens, Virginitas, Adulterium, Maritus, Auarus.
PRÆSVMPTIONVM plurium, illa eſt amplectenda quæ excludit delictum. conſ.32. nu.7. fol.96.
Præſumptiones non ſufficiunt, ſi ſumus in ſubſtantialibus, etiam quod actus ſit fauorabilis. conſil.52. nu.85. fol.148.
PRÆTENSIO per renunciationem extincta, non reuiuiſcit amplius. conſ.11. nu.11. fol.44.
PRÆTERITIO, vide Teſtamentum, Statutum.
Præteritio filij, qui debuit inſtitui, vel exheredari, teſtamenti nullitatem operarur. conſil. 20. nu.1. fol. 65.
Præteritio aperit viam nullitati teſtamenti materni ad fauorem filiæ fœminæ, etiam ſtante ſtatuto fœm. excluſ. ſi inſtituti ſunt extranei, vel illi, qui pro extraneis habentur. nu.7.
Præteritio matris non habetur pro exheredatione, ſi cauſa præteritionis non inſeratur in Teſtamento. num.9.
Præteritio matris hodie non habetur pro exheredatione. nu.10.
Præterita filia à matre poteſt dicere teſtamentum nullum, ſi nullam à patre, vel à matre dotem, vel legitimam habuit, non obſtante ſtatuto. num. 15.
Præterita filia, inſtitutis extraneis ſtante Statuto Bononienſe, contra ipſos ſupplementum legitimæ petere poteſt, ſecus ſi filij eſſent inſtituti, & quid ſi ſit caſus mixtus, an filia teſtamentum nullum dicere poſſit, ibi verſ. ſed daro. nu. 25. fol. 66.
Præterita filia, etſi poſſit dicere teſtamentum nullum, tamen ſi in loco vigeat ſtatutum fœminas excludens, non poterit agere pro teſtamenti reuocatione. nu.27. fol.67.
PRETIVM iuſtum, quod dicatur in venditione rei. conſ.57. nu.4. fol.154.
Vide Venditor, Princeps, Hæres, Frumentum.
PRIMOGENITVRA in contractu facta, & conſtituta valet; *verſ. nam ſi conſideramus.* conſ 13. nu.1. fol. 48.
Vide Vſusfructus.
PRINCEPS poteſt, & ſtatutum ſic fingere, vt clauſula *ſyncera, &c.* quoad omnes effectus ſit verum iuramentum. conſ.10. nu.34. fol.42.
Princeps ſubuertere non debet defunctorum vltimas voluntates. conſ.33. nu.16. fol.100.
Princeps, & Curatores Annonæ tempore meſſis vberrime de frumento prouidere debent, ne tempore penuriæ ipſis imputetur. conſil. 46. num.25. fol.130.
Princeps ex cauſa concernente publicam vtilitatem, quando poſſit rebus etiam viliſſimum pretium ſtatuere. nu.28.
Princeps præ oculis habere debet, ne cogat ſubditos frumenta emere, niſi extrema neceſſitate vrgente, & quod frumentum corrumpatur, ampliuſq; ſeruari nequeat. nu.30.
Princeps publica ſuadente neceſſitate poteſt quēlibet re ſua priuare, recepto tamen illius pretio. num.38.
Princeps cogere poteſt, vt quis ratione boni publici propriam rem vendat, ſed hoc intelligitur iuſto tamen pretio. conſ.95. nu.48. fol.241.
Vide Feudatarij, Baro, Cenſus, Annona, Reſpublica.
PRINCIPALIS, vide Fideiuſſor, Promiſſor.
Principis familia non excuſatur, ſed & ipſa cogitur emere frumentum Reipublicę. nu.33. f.131.
Principis ad maieſtatem pertinet ſollicitudo Annonæ. nu.39.
Principis voluntas debet eſſe legi conformis, immò vna cum ipſa lege. nu.43.
PRINCIPIVM, vide Certitudo.
PRIOR tempore, potior eſt in iure, & ſub num. 85. verſ. prædictis. conſ.2. nu.74. fol.12. & conſ.10. num.2. fol.39.
Prior tempore, dicitur ille, qui prius pecunias credidit, & hypothecam accepit. nu.87.
Prior in ordine ſcripturæ præfertur. nu.89.
Prior, quòd ſit poſteriori præferendus, eſt ordo à iure introductus. conſ.10. nu.8. fol.40.
Prior tempore dicitur, qui prius hypothecam accepit. nu.32. fol.41.
Vide reſeruatio.
PRIORITAS in puncto, hora, & momento attenditur, vbi amplia. nu.88.
Prioritas attenditur, quia eſt ordo à iure introductus. nu.91. fol.13.
Prioritas temporis ſuſſicit creditoribus, nedum ad effectum agendi, ſed excipiendi, & replicandi, ac ve quis præferatur. conſ.10. nu.5. fol.39.
Vide Gradus.
PRIVATIONIS hæreditatis pœna reſpectiuè vnius contrauenientis, non operatur excluſionem alterius non contrauenientis. conſ. 16. num. 49. fol. 59.
Priuatio matris ab hæreditate filij non vendicat ſibi locum, niſi in caſu claro, & certo. conſ. 98. num.153. fol.281.
Vide Hæres, Vſufructuarius.
PRIVATVS duo patrimonia habere non poteſt. conſil.31. nu.18. fol.94. & conſ.45. nu.78. fol.128. & conſ.96. nu.78. fol.256.
Vide Via.
PRIVIGNI ſunt Nouercis infeſti, & maximè irreuocabiliter ab ipſis odiati. conſ.90. un.1. fol.218.
Vide Nouerca.
PRIVILEGIVM, qui primo loco à principe obtinuit, præfertur. nu.92. fol.13.
Vide Dos.
PRO ALIENO facto, vide Factum.
PRO ALIO, vide Promittens.
PROBATIO per coniecturas admittitur etiam contra

tra inſtumentum, & ad impediendam executionem depoſiti, & cameralis obligationis. conſil. 190. nu. 14. fol. 294.

Probatio legitima illa eſt, & dicitur, quæ coniecturis colligitur. nu. 15.

Probationes, ad probandum debiti ſolutionem, requiruntur efficaces. conſ. 7. nu. 8. fol. 35.

Probationes leuiores ſufficiunt in iudicio manutentionis. conſ. 98. nu. 45. fol. 276.

Vide Confeſsio, Tranſactio, Poſſeſsio, Maritus, Liber, Abraſio, Condemnari, Identitas, Fideicommiſſum, Locus, Mutus, Communio, Agnatio, Conſanguinitas, Familia, Arma, Cognomen, Dolus, Spolium, Fundamentum, Subſtitutio, Mors, Superuiuentia, Hæres, Bonus, Domeſtici, Teſtes, Condemnatio, Reus, Fama, Inditium, Virginitas, Violentia, Conditio non probat, Singula, Expenſæ,

Probare debet ſuccedere volens, ſuperuiuentiam. conſ. 47. nu. 47. fol. 135.

Probare ſe eſſe filium alicuius, quando neceſſarium ſit. conſ. 95. nu. 71. fol. 243.

Probare ſe eſſe legitimum, quando ſit neceſſarium. nu. 72.

PROBVS, vide Solutio,

PROCVRATOR ad locandum conſtitutus, penſiones exigere non poteſt. conſ. 2. nu. 20. fol. 8.

Procurator dicens habere mandatum, probare debet per publicum inſtrumentum. nu. 72.

Procurator datus ad vnam ſpeciem, non poteſt aliam ſpeciem expedire. nu. 73.

Procuratori litis ſolui non poteſt, niſi expreſſe ſit data facultas exigendi. conſil. 52. num. 69. fol. 147.

Procuratores Placentini ſunt virtutibus decorati, laborioſi, & fideles, ac optimi practici. conſ. 97. num. 7. fol. 262.

Vide Tutor, Ratificatio, Solutio.

PRODITIO eſt actio ſimulatiua, per quam vnum exterius fingitur, interius vero contrarium mente geritur. conſ. 71. nu. 4. fol. 176.

Proditor, proprie is dicitur, qui amicitiam ſimulando alium offendit. nu. 9. fol. 177.

Vide Homicidium, Amicitia.

PROFESSI ſunt mortui mundo. conſ. 100. num. 49. fol. 295.

PROHIBITIO alienationis, & cauſa diſponendi, ex diſtantia, & ſeparatione à fideicommiſſo facta, non poteſt eodem modo cum fideicommiſſo conſiderari. conſ. 23. nu. 4. fol. 74.

Prohibitio ſiue ſit nuda, ſiue veſtita, ſi eſt reſtricta ad deſcendentes, illis deficiẽtibus, & ipſa quoq; deficit. conſ. 23. num. 31. fol. 76.

Prohibitio veſtita operatur ſolum, quoad comprehenſos. nu. 32.

Prohibitio, & ratio, ſiue ſint in capite ſeparato, ſtentq; ampliatiuè, & non acceſſoriè, ſiue è contra, ſtantibus verbis repetitiuis, operantur ſolum, prout ſupra fuit expreſſum. nu. 42.

Prohibitio ſi eſt facta reſpectu antecedentium, ſtrictè eſt procedendum. conſ. 23. nu. 52.

Prohibitio alienationis, non comprehendit alienationem ex neceſsitate faciẽdam, pro ære alieno fideicommittentis. conſ. 52. nu. 10. fol. 144.

Vide Poſſeſsio, Reciproca, Statutum, Fideicommiſſum, Ratio, Verba, Medium, Peſtis, Communis, Res,

PROLE vocata, veniunt deſcendentes, non autem tranſuerſales. conſ. 23. nu. 18. fol. 75.

PROMISSA, vide Peccant.

Promiſsio faciendi aliud eſt, aliud factum, aliud venditio, aliud promiſsio vendendi, aliud promittere de renunciando, aliud renunciatio. conſ. 35. nu. 4. fol. 108.

Promiſsio pro alio verbis ampliſsimis facta, quid operetur. nu. 11. fol. 109.

Promiſsio pro alio, quando reſoluatur in obligationem fideiuſſoriam. num. 12.

Promiſsio intelligi debet ſecũdum naturam actus. conſ. 94. nu. 24. fol. 231.

Vide Extenſio, Error,

Promiſſor indemnitatis non poteſt conueniri, niſi prius excuſſo debitore principali, etiam ſi ipſe renunciaſſet excuſsionis beneficio. conſil. 97. num. 52. fol. 264.

PROMITTENS factum alienum, quando, & quomodo obligetur, & an citandus ſit ad faciendas diligentias. conſ. 35. nu. 8. fol. 109.

Promittens pro alio, vt de ſuo teneatur, quid facere debeat. nu. 10.

Promittens ſtare dicto alterius, hoc intelligitur, ſi dictum erit æquum, alias ſecus. conſ. 67. n. 14. fol. 173.

Promittens ſoluere debitum in tot lignis, & vino, hoc modo, *cioè all'Ottobre tanto vino per la metà, & per il reſto tanta legna all'Agoſto*, an teneatur dare ligna de menſe Auguſti anni currentis, an vero anni ſequentis poſt dictum menſem Octobris. conſ. 92. nu. 26. fol. 226.

Promittens decem corbes frumenti, non poteſt præſtare hordeum. conſ. 99. nu. 34. fol. 289.

PRONEPOTES, vide Nepos, Conditio.

PRONOMEN, vide Familia, Tranſuerſales.

PROPRIETARIVS, vide Cenſus, Bulla, Vſusfructus.

PROPRIETAS, vide Vſusfructus, Reintegratio, Sepulchrum.

PROPRIVM ius abijcere quis non præſumitur, ſed immò potius illud conſeruare. conſ. 98. num. 14. fol. 275.

PROROGATIO, dicitur eſſe idem cum prorogato. conſ. 64. nu. 4. fol. 167.

Prorogatio, intelligitur cum omnibus ſuis qualitatibus, ex qua non nouatio, ſed continuatio iudicij inducitur. num. 5.

PRO TALI, vide Talem,

PROTESTATIO, quòd non relaxentur pecuniæ, niſi præuia pecuniarum implicatione, facit conditionem eſſe extrinſecam. conſil. 97. num. 75. fol. 266.

PROTOCOLLO magis ſtatur, in caſu contradictionis, quam Inſtrumento exemplato, quod tunc ſemper debet oſtendi. conſ. 42. nu. 11. fol. 118.

Protocolli vitiati exhibitio eſſet ſufficiens obtentam immiſsionem reuocare. nu. 16. fol. 119.

Digitized by Google

Protocollum eſt exhibendum, ſi in diſputationem ponitur. num.17.
Protocollo non datur fides, niſi ſcripto, & ſubſcripto manu propria Notarij, ſed quid ſtantibus interlineaturis, dic vt ibi. nu.19.
Protocollum non tenet, ſi non conſtat de rogitu Notarij; & eius ſubſcriptione, aut ſigno. conſil.52. nu.76. fol.148.
Protocollum manu aliena conſcriptum, viciatum dicitur, & non probat. nu.77.
PROXIMITAS, quando probanda. conſ. 24. nu. 20. fol. 81.
Proximiores primo loco debent ſuccedere. conſil.31. nu.15. fol.94.
Vide Remotior, Gradus, Agnatio, Domus, Tranſuerſales, Hæreditas.
PROXIMVM noſtrum, ſicut noſmetipſos diligere debemus. conſ.50. nu.18. fol.139.
Proximus, vide Homo, Chriſtianus, Elemoſina.
PRVDENTES homines loca peſtifera fugiunt. conſil.96. nu.45. fol.254.
PVBES dicitur puer ætatis annorum quindecim. conſ.47. nu.25. fol.134.
Pubertas plena dicitur aſcendens ad annos 18. num. 26.
Vide Fœmina, Homines, Teſtis.
PVBLICA vtilitas, vide Princeps, Vtilitas.
Publica neceſsitas, vide Via, Vendere.
Publici boni fauore licitum eſt ius tertij lædere, & ius alicui competens tollere. conſ.45. nu.43. fol. 126.
Publici boni fauore multa conceduntur, quę alias non concederentur. nu.67.
Publicum bonum, vide Extenſio.
PVBLICATIO, vide Teſtes.
PVELLA, quòd apud patrem inſtet maritari, an ſit quid indecens. conſ.58. nu.11. fol.155.
Puella, an de ipſius pecunia præſumatur acquirere. conſ.83. nu.14. fol.201.
PVER, vide Pubes.
Pueri in criminalibus pro veritate habenda, virga, vel ferula percutiuntur. conſil. 47. num. 27. fol. 134.
Pueri, morbi qualitates exprimere neſciunt, & citius moriuntur, quam homines perfectæ ætatis. num. 28.
PVPILLARIS expreſſa matrem excludit etiam à legitima, vbi amplia. conſ.27. nu.8. fol.86.
Pupillaris ſubſtitutionis requiſita. conſ.95. nu.73. fol. 256.
Sub pupillari ſubſtitutione veniunt bona ipſius pupilli. num.76.
Pupillaris ſubſtitutio, vt valeat, debet fieri pupillo. conſ.98. nu.130. fol.280.
Pupillaris ſubſtitutio verificari poteſt tantum in pupillo. num.135. fol.281.
Pupillaris non ſubintelligitur in ſubſtitutione facta perſonis imparibus. nu.137.
Pupillaris ſubſtitutio fieri non poteſt, quin comprehendat bona propria ipſius pupilli. nu.145.
Pupillaris, quando non ſit ſubintelligenda. n.164. fol. 282.
Vide Prædilectio, Teſtator, Subſtitutio, Mater.
Pupillariter ſubſtituere quis non cenſetur velle, ſi effectum ipſius ſubſtitutionis conferat in tempus veriſimiliter excedens pupillarem ætatem. conſ.98. nu.128. fol.280.
PVPILLVS, & Mulier reſtituuntur. conſ. 2. nu.115. fol. 14.
Pupillus quicquid videt ignorat, & furioſo æquiparatur, & voluntatem habet inſtabilem. conſil.16. nu.7. fol.56.
Pupillus in literis perfectum lumen non habet, quia quicquid videt ignorat, & furioſo æquiparatur. conſ.34. nu.18. fol.107.
Pupillus quicquid videt ignorat, nihilq; ſcire, & perſpicere, ſed omnia creditur ignorare. conſil.66. nu.8. fol.171.
Vide Auus, Tutor, Index.
PVRVM, vide Debitum.
PVTEVS in muro factus, oſtendit murum illius eſſe, in cuius muro eſt puteus. conſil. 52. num. 41. fol. 146.

Q

QVADRIGA, vide Vſusfructus.
QVALITAS legitimitatis debet eſſe ab origine, nec ſufficit ſi poſtea interueniat. conſ.95. num.61. fol.242.
Qualitates in vocato debent interuenire tempore ſucceſſionis, nec ſufficit, ſi ex poſt interueniant. conſ.16. nu.2. fol.55.
Qualitates, in quo prius ſunt verificatæ, in eo debent prius ſuum effectum ſortiri. num. 11. fol. 56.
Qualitates debent interuenire tempore delatæ ſucceſſionis. conſ.34. nu.16. fol.107.
Qualitates debet habere vocatus, tempore quo dies fideicommiſſi ceſſit, nec ſufficit, ſi ex poſt interueniant. num. 17.
Vide Copula, Pater, Suitas, Agnatio, Dolus.
QVASI POSSESSIO, vide in verbo Poſſeſſio, Conſuetudo, Summarijſſimum.
QVÆRELA, vide Delinquens.
Quærelans, vide Teſtis.
QVÆSITVM, vide Ius.
QVIETANTIA, vide Alimenta.
QVIETATIO generalis, vt plurimum captioſa dicitur. conſ.21. nu.19. fol.68.
Quietatio generalis non protrahitur contra cauſam finalem. nu.27. fol.69.
In quietatione, ex multis cauſis, ſi vna tantum exprimitur, cæterę reſeruatę cenſentur. num.1. fol.68.
QVOD eſt contra rationem recti ſermonis, dicitur eſſe contra Teſtatoris voluntatem. conſ.6. n.30. fol. 29.
Quòd alteri non acquiritur, apud grauatum remanet. nu.98. fol.303.
Quòd eſt in maſculorum detrimentum, nequit concedi. conſ.45. nu.73. fol.128.

Digitized by Google

Quòd poteſt fieri per pauciora, non debet fieri per plura. conſ.94. num.44. fol.233.
Quòd de toto prædicatur, & de parte pariter. conſ.100. nu.84. fol.297.
QVOTIDIANVS, vide Annulus,

R

RADICE infecta excluduntur rami; hæc concluſio locum non habet, ſi mater renuncians decedat viuo patre conſ.12. nu.14. fol.46.
Ex Radice infecta veniens, quando admittatur. conſ.95. nu.70. fol.243.
RATIFICATIO geſtorum per procuratorem à domino facta, quando teneat, maximè ſtante oppoſitione facta de mandato à parte aduerſa. conſ.2. nu.122. & 123. fol.15.
Ratificatio domini non poteſt fieri parte inuita. num.127.
Ratificatio cõtractus nihil operatur, ſi ipſe à principio erat nullus. conſ.22. nu.18. fol.71.
Ratificatio non attenditur diuiſionis erroneæ, ſi ratificãs fortaſſe credebat diuiſionem validam. conſ.74. nu.16. fol.181.
Vide Statutum, Nullum, Diuiſio, Ratificatio.
RATIO, *quia volo*, ſi eſt generalior præcedenti fideicommiſſo, quid importet. conſil.23. num.3. fol.74.
Ratio, cum verbo, *volo* facit prohibitionem eſſe veſtitam, non tamen inducit fideicommiſſum abſolutum, vbi amplia. conſ.23. nu.33. fol.76.
Ratio ſequens à Teſtatore poſita non præiudicat, ſi ſtat acceſſoriè ad præcedentem. nu.39.
Ratio, *quia volo*, an dicatur appoſita cauſatiuè, & conſequutiuè, vbi amplia. nu.50.
Ratio generalis reſtringitur ad ſpecificata. n.83. fol.78.
Rationes, vide Liber.
Rationis diuerſitas, ex quibus dignoſcatur inter vnam Teſtamenti partem, & aliam. conſil.98. num.123. fol.280.
Vide Expreſſum.
REALIS, vide Expreſſio, Renunciatio,
REBELLIS, vide Filius.
RECESSVS, vide Alimenta.
RECIPROCA ſubſtitutio inducitur, ſi Teſtator fuit ad plures gradus, & ſubſtitutiones progreſſus. conſ.97. nu.95. fol.267.
Reciproca ſubſtitutio inducitur ex nomine collectiuo *deſcendentes*, maximè concurrentibus multis tractum temporis futuri ſignificantibus. num.97.
Reciproca ſubſtitutio inducitur ex prohibitione alienationis bonorum, *vt perpetuo, & perpetuis temporibus, ſemper & in infinitum, ſtare, eſſe debere, & permanere in familia, domo, & agnatione, &c.* num.99.
Reciproca ſubſtitutio fit ex prohibitione reali. num.101.
Vide Subſtitutio.
RECLAMARE, vide Venditio.
RECOGNITIONES ſufficiunt ad interuertendam poſſeſſionem. conſ.98. nu.41. fol.276.
Vide Poſſeſſio.
RECONDVCTIO ex parte conductoris fundatur ſuper vſu, & fruitione. conſ.97. nu.56. fol.265.
Vide Scientia.
RECONVENTIO in iudicio ſummario, & executiuo non habet locum. conſ.26. nu.3. fol.84.
Reconuentio, & compenſatio non procedunt, vbi exceptiones partis requirunt altiorem indaginem, & longam diſcuſſionem. nu.4.
Reconuentio opponi non poteſt ei, qui petit executionem expreſſæ cauſæ. nu.5.
RECVPERANDÆ, vide Remedium, Poſſeſſio.
RECVSATIO, vide Peritus.
REDHIBITORIA, vide Dominium, Emptor,
REDIMERE non poſſunt contrahentes partem domus, ſed totam, contradicente altero ex venditoribus. conſ.73. num.1. fol.179.
Redimendi facultas eſt indiuidua. nu.2.
REDDITIO adminiſtratæ tutelæ non eſt neceſſaria, immò ſuperflua, ſtante legato ampliſſimo liberationis facto à marito. conſ.1. nu.28. fol.4.
Vide Mulier, Executio, Illiquidum, Tutor, Frater.
REDDITVS, vide Agi.
REDVCTIO ad arbitrium boni viri, licitè peti poteſt ab iniquitate laudi. conſ.67. nu.13. f.172.
REGRESSVS, vide Remittentibus, Renunciatio, Mulier, Renouatio, Fideicommiſſarius.
REGVLA. In dubio pro regula, pronunciandum eſt. conſ.2. nu.94. fol.13.
Regula, *aliud pro alio, &c.* non habet locum, ſi fiat per debitorem oblatio de melioribus bonis. conſ.100. nu.9. fol.293.
Regulæ eſt ſtandum, donec conſtet de limitatione. conſ.2. nu.93. fol.13. & conſ.10. nu.3. f.39.
Pro Regula in dubio eſt pronunciandum. nu.94.
Regulam, qui habet pro ſe, habet intentionem fundatam. conſ.77. nu.17. fol.189.
Vide Exceptio, Dat, Filius.
REI-vendicatio, vide in verbo Lis, à quo.
Vide Fideicommiſſarius.
Rei ſuæ quis eſt moderator, & arbiter. conſil.29. num.17. fol.90.
REINTEGRANDÆ, vide Spolium, Petitorium, Actio.
REINTEGRATIO non datur, nec ipſi eſt locus, ſi de proprietatis defectu notoriè conſtet. num.92. fol.278.
Reintegrationis petitio eſt dubia, & æquiuoca, cum poſſit referri ad ſolam naturalem. conſ.98. nu.12. fol.275.
REIPVBLICÆ intereſt, familias conſeruari, non autem deſtrui. conſ.45. nu.8. fol.124.
Reipublicæ intereſt, quòd dignitates familiarum ad nihilum non reducantur. nu.11.
Reipublicæ intereſt, familias eſſe Illuſtres, & earum patrimonia conſeruari. nu.12.
Reipublicæ ſalutem tueri, nulli magis creditur conuenire, quam ſupremo Principi. conſil.46. nu.40. fol.131.

Rei-

Reipublicæ intereſt liberis hominibus Ciuitates repleri. conſ.61. nu.6. fol.164.
Reſpublica, vide Mulier, Familia, Nobilis, Lex.
RELATIO ſemper eſt facienda ad deſcendentes, etiã ſi agatur de materia dubioſa. conſ.23. num.43. fol. 76.
Vide Verba, Agnatio.
RELICTVM, ſub vna conditione ademptum, ſub contraria cenſetur datum. conſil. 33. num. 77. fol. 104.
Relictum pro anima pium dicitur. conſ.98.n.214. fol. 285.
Vide Statutum, Legatum, Conditio, Filia.
RELIGIOSI, etſi ſint fideles, Chriſtiq; veri ſerui, debent tamen in iudicio probare eorum intentionem. conſ.97. nu.92. fol.267.
Vide Familia, Renunciatio, Fauor.
RELOCATIO, vide Tacita.
REMEDIVM, vide Poſſeſſorium, Cumulatio.
REMISSIO mercedis fit conductori, etiam ſi bellum effectiuum non ſit, ac etiam ſi conductor omnes caſus fortuitos in ſe ſuſcepiſſet cum iuramento. conſ.96. nu.79. fol.256.
Vide Locata, Conductor, Paria.
REMITTENTIBVS iura ſua, amplius aliquo tempore regreſſus non datur. conſil. 10. num. 18. fol. 40.
REMOTIOR non debet eſſe melioris conditionis proximiore. conſ.16.nu.62. fol.60. & conſ. 60. nu.23. fol.162.
RENOVATIO locationis, quando facta dicatur, hærede locatoris hoc ignorante. conſ.97. n.59. fol. 265.
Vide Locatio.
RENVNCIANTES ſe ingerere non poſſunt in bonis renunciatis, poſt ipſorum renunciationem. conſ.10. nu.23. fol.41.
Renunciantibus iura ſua, non datur amplius regreſſus ad ea. conſ.100. nu.38. fol.295.
Renunciare quilibet poteſt iuri ſuo tam quæſito, quam quærendo, nec pænitentia ex poſt admitteretur, maximè ſi renunciatio eſſet realis, quæ non expirat morte, ſed ad hæredes tranſit. conſil.10. num.19. fol.40.
In renunciationibus, hæredum appellatione, omnes includuntur hæredes quantumuis extranei, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato. conſ.10. num.21. fol.41.
Renunciatio matris filio non nocet, ſi ipſe ex propria perſona venit ad ſucceſſionem, etiam ſi renunciatio ſit iurata. conſ.12. nu.3. fol.46.
Renunciatio fideicommiſſi non nocet proximioribus, ex propria perſona venientibus. nu.7.
Renunciatio fideicommiſſi, quando filijs renunciantis non præiudicet. nu.8.
Renunciatio eſt ſine effectu, niſi purificentur conditiones. num.11.
Renunciatio eſt ſtricti iuris, ideo quæ virtualiter veniunt, non attenduntur. num.13.
Renunciatio matris filijs non præiudicat, etiam hæredibus. num.18.
Renunciatio non valet ſtante dolo, & enormiſſima læſione, nec renuncians tenetur ſtare renunciationi. num.23. fol.47.
Renunciatio non valet præmoriente renunciante illi, de cuius ſucceſſione agitur, tanquam facta ſub conditione, quæ non euenit, quia nondum delata eſt hæreditas. nu.26.
Renunciatio. In renunciatione ineſt tacita conditio, ſi filia erit incolumis tempore mortis patris. num.27.
In renunciatione aliæ perſonæ non veniunt, niſi nominatæ. conſ.21. nu.3. fol.68.
In renunciationibus, maiora expreſſis venire non debent. nu.5.
Renunciatio, ſi eſt ſubordinata, & limitata ad certa ſpecialia, non poteſt extendi in præiudicium renunciantis. nu.6.
Renunciatio limitata, limitatum producit effectum. num.8.
Renunciatio debet reſtringi ex ſubiecta materia. num. 9.
Renunciatio reſtringi debet ad cauſam, propter quam prolata ſunt verba. num.10.
Renunciatio ad ea tantum reſtringitur, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei. nu.11.
Renunciatio eſt ſtricti iuris, & ideo ſtrictè eſt intelligenda. conſ.21. nu.13. fol.68.
Renunciatio facta ad certam cauſam, vltra eam non extenditur. nu.14.
In renunciationibus ſemper fit reſtrictio ad ſpecificata. nu.15.
In renunciationibus non veniunt, niſi ea, quæ à contrahentibus fuerunt expreſſa. nu.16.
Renunciatio, & liberatio generalis facta ſine cauſa, captioſa dicitur. nu.18.
Renunciatio ſi facta reperiatur paucis in verbis, & agatur de magna pecuniarum quantitate, eſt nulla, & falſa. nu.20.
Renunciatio nil aliud eſt, quam donatio. num.22. fol. 69.
Renunciatio generalis quomodo ſtet circa præcedentia. nu.28.
Renunciatio nulla eſt, ſi ceſſat cauſa eam faciendi. num.30.
Renunciatio generalis non præiudicat iuri competenti renuncianti ex alio reſpectu. nu.32.
Renunciatio non operatur vltra conſenſum. n.35.
Renunciatio in vno caſu, ad alium non trahitur. num. 36.
Renunciatio ita interpretatur, vt renuncianti minus noceat, quam ſit poſſibile. nu.38.
Renunciatio ſemper in dubio interpretatur fauore renunciantis, vbi amplia. num.39.
Renunciatio iuris futuri, intelligi debet de iure futuro, ex cauſa de præſenti. nu.43.
Renunciatio non valet, ſi doti eſt præiudicialis. conſ.99. nu.45. fol.290.
Renunciatio eſt nulla, ſi vna ſolum ex dictis cauſis falſa apparet. nu.46.
Renunciatio generalis ad omnia trahitur. conſil.100. num.57. fol.296.
Renunciatio facta ab intrante in Religionẽ, nequit retractari, ob enormiſſimam læſionem. nu. 59.

Digitized by Google

Renunciatio à cauſa principali propter quam facta eſt, regulatur. nu.60.
Renunciatio realis dicitur, quæ habet cauſam perpetuam, num.62.
Renunciatio plura complectens tempora, & perſonas operatur, quod tot ſint ſtipulationes, quot perſonæ, & tempora. nu.65.
Renunciatio tranſitoria ad plures perſonas ordine ſucceſſiuo realis iudicari debet. nu.67.
Renunciatio de ſui natura eſt tranſmiſſibilis ad hæredes, maximè ſi pro hæredibus ſit facta. num. 68.
In renunciationibus, appellatione hæredum includuntur omnes hæredes quantumuis extranei, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato. num. 70.
Renunciatio quando eſt facta intuitu Religionis quid operetur, & an latius interpretetur. n.72. fol. 297.
Renunciatio, quando reſtricta dicatur ad certa bona. num.75.
Per renunciationem, quis iura ſuccedendi amittit, quæ incipiunt ad fauorem venientium hæredum, per ius accreſcendi pertinere. nu.78.
Vide Prætenſio, Mater, Filij, Iuramentum, Inſinuatio, Liberatio, Quietatio, Clauſula, Coniectura, Aquiſtana, Stipulatio, Promiſſio, Mulier, Legitima, Pactum, Verba, Pater.
Renunciationes fieri non poſſunt, niſi concurrat conſenſus illorum, qui renunciare debent. conſil.35. nu.5. fol. 108.
Renunciationes faciendæ tempore ingreſſus in Religionem approbatæ videntur per *Conc. Trid.* conſ.100. nu.36. fol.295.
Renunciationi, ſi contrauenire licet erroris prætextu, tanto magis ſi facta non reperiatur de iure, de quo diſputatur. conſ.21. nu.17. fol.68.
Renunciationis contractus, an ſit vltroq; citroq; obligatorius. conſ.11. nu.19. fol.44.
Renunciationis cauſa finalis, quæ ſit, & qua permanente, durat ipſius renunciationis effectus. conſ.100 nu.61. fol.296.
Renunciationis effectus pendet ab animo renunciantis. nu.71. fol.297.
REPETITA ſi ſit conditio ſeruandæ viduitatis in legato, cenſetur etiam repetita in inſtitutione. conſil.33. nu.75. fol.104.
Repetere quis non poteſt illud, quod ſemel ceſſit. conſ.96. nu.25. fol.251.
Repetitio ſubſtitutionis non datur, ſi quælibet eſt perfecta, & habet ſuam propriam, & ſpecialem determinationem, & maximè ſi variatur perſona, cui ſit ſubſtitutio. conſ.98. nu.121. fol.280.
Repetitio verborum in principio, vel in aliqua Inſtrumenti parte poſitorum, quando in omni diſpoſitionis parte cenſeatur facta. conſil.100. nu.64. fol.296.
Vide Ouus, Vſusfructus, Expenſæ, Subſtitutio, Interpretatio, Alimenta, Actio.
REPRÆSENTATIO non habet locum in tranſuerſalibus. conſ.70. nu.4. fol.179.
Vide Indignitas.
RES.
Vide Spolium, Cenſus, Interdictum, Conſequentia, Valor.
RERVM ſuarum quiſq; eſt moderator, & arbiter. conſ.15. nu.14. fol.54.
Res iudicata litibus finē imponit. conſ.5. n.6. f.23.
Res inter alios acta, tertio non nocet, nec præiudicat. conſ.11. nu.10. fol.43.
Res, ſuper qua cenſus conſtituitur, debet eſſe certa. conſ.17. nu.14. fol.61.
Res vna, & eadem diuerſo iure cenſeri non debet. conſ.29. nu.2. fol.89.
Res inter alios acta facit præſumptionem, ibi in materia Teſtium, qui cum mortui ſint, amplius examinari non poſſunt. conſ.65. nu.21. fol.170.
Res empta ex pecunia dotali, non efficitur dotalis. conſ.97. nu.4. fol.262.
Res empta ab vxore de pecunia mariti, efficitur ipſius vxoris. nu.5.
Res empta, ei non acquiritur, cuius eſt pecunia, ſed cum ementi acquiſita dicitur. nu.6.
Res fideicommiſſo ſuppoſita permutata, efficitur fideicommiſſaria. conſ.98. nu.109. fol.279.
Res permutatæ veniunt in reſtitutione fideicommiſſi. nu.121.
Res aliena, vide Legatum, Scientia, Vſusfructus, Coniunctus.
Res integra, vide Inuentarium, Statutum.
Res illicita, vide Aggreſſor.
RESCRIPTVM commiſſionis impetrans, an poſſit pœnitere. conſ.92. nu.6. fol.225.
RESERVATIO dominij conſeruat potioritatem, & anterioritatem, quæ ſi ceſſat, prior in tempore, potior eſt iure. conſ.11. nu.12. fol.44.
Reſeruatio dominij, & poſſeſſionis non operatur, niſi in eo, quod reperitur reſeruabile. conſ.96. nu.17. fol.251.
Reſeruatio quantumuis generalis ad ea non extenditur, de quibus in ſpecie prouiſum videtur. num.18.
Reſeruatio, ſi de iure impoſſibilis eſt, & facto contraria, omninò corruit, & pro non appoſita eſt habenda. nu.22. fol.252.
RESIDENTIA, vide Peſtis.
RESOLVTIVA, vide Conditio.
RESTAVRVM, quando debeatur conductori, conſil.2. nu.72. fol.13.
Reſtaurum eſt faciendum conductori, etiam ſi inuaſio territorij, deprædatio perſonarum, & rerum, combuſtio bonorum, & vulnera hominum non interuenerint. conſ.96. nu.94. fol.257.
RESTITVTIO in integrum non admittitur contra lapſum fatalium. conſ.5. nu.9. fol.23.
Reſtitutio in integrum locum non habet, ſi pars per taciturnitatem ſententiam approbauit. conſ.5. nu.10. fol.23.
Reſtitutio in integrum, quæ altiorem indaginem requirit, non impedit executionem. nu.12.
Reſtitutio in integrum eſt reijcienda, ſi de bono iure eam petentis non conſtet. nu.14.
Reſtitutio in integrum non impedit executionem, ſi læſio per petentem non probetur. nu.15.

Re-

Digitized by Google

Reſtitutio in integrum non admittitur ad retardandam executionem cenſus. conſ. 57. num. 7. fol. 154.
Vide Executio, Calculus.
Reſtitutus, vide Bannitus.
RESTRICTIO, vide Renunciatio, Cauſa, Clauſula, Generale, Verbum, Libertas, Fideicommiſſum.
Reſtrictum, quod eſt ad vnam ſpeciem, ea tantum amplectitur, quæ ſub illa ſpecie ſunt, & de ratione, ibi. conſ. 21. nu. 34. fol. 69.
RETENTIO datur vxori bonorum mariti, donec de ſuis dotibus in integraliter ſatisfacta. conſ. 1. numero. fol. 4.
Vide Grauatus.
REVOCARE, vide Litteræ.
REVS. Pro Reo in dubio eſt iudicandum, & illius præſumptiones ſunt fortiores, quàm illæ actoris. conſ. 47. nu. 39. fol. 134.
Reus in dubio eſt abſoluendus, non condemnandus, etiam quòd fiſci probationes in dubio excederent proprias. conſ. 53. nu. 18. fol. 151.
Comparitio Rei multum facit pro ſe ipſo à ſuſpicione delicti exonerando. conſ. 93. nu. 17. f. 228.
Vide Iudicium, Commodum.
RIDERE de alijs, qui volunt, primò conſiderent, an ipſi eodem morbo laborent. conſ. 97. nu. 12. fol. 262.
Vide Homo.
Rimin. iun. conſ. 482. nu. 43. & 77. declaratur. conſil. 31. nu. 81. fol. 78.
Ripa de noct. temp. cap. 21. num. 10. declaratur. conſil. 93. nu. 31. fol. 228.
RIPA, vide Poſſeſſio.
RIXA, vide Aggreſſor.
ROBVSTVS, vide Aggreſſor.
ROGITVS, vide Protocollum.
Romani & aliorum auctoritates reprobantur. conſil. 12. nu. 26. fol. 46.
Romani auctoritas defenditur. conſ. 16. n. 63. f. 60.
ROMÆ per Vrbem, ob famem, plures omni ſpe deſtituti, obuolutis capitibus in Tiberim ſe præcipitabant. conſ. 46. nu. 20. fol. 130.
ROSA Sereniſſimi Parmæ Ducis Præſes, & Conſiliarius laudatur. conſ. 18. nu. 13. fol. 63.
Rota Romana eſt maximæ auctoritatis, ob eius excellentiam in iure reddendo, & eius deciſiones aureæ ſunt. conſ. 21. num. 7. fol. 68. & conſ. 72. num. 7. fol. 178.
Rota deciſ. 14. nu. 4. in ſelect. p. 1. declaratur, conſil. 23. nu. 75. fol. 77.
Rota deciſ. crim. per Farin. p. 2. deciſ. 28. declaratur. conſ. 58. nu. 29. fol. 156.
Rubeus conſ. 44. ſub num. 52. reprobatur; & poſtea defenditur. conſ. 83. nu. 16. fol. 201.
RVINA, vide Præmori.
Ruin. conſ. 89. num. 1. lib. 2. declaratur. conſil. 23. nu 63. fol. 77.
RVSTICI præſumuntur ſemper cauillationes inuenire, ne eorum Dominis ſoluant. conſ. 50. nu. 5. fol. 138.
Vide Mulier, Ædificare.

S

SACCA Orator miſſus à Sereniſſimo Duce Placentiæ, & Parmæ, ad Summum Pontificem. conſ. 22. num. 3. fol. 70.
SACERDOS, vide Capellania, Matrimonium.
SALARIVM, vide Aduocatus, Adminiſtratio, Seruus, Vſufructuarius, Socius.
SALVS populi, ſumma cura, & ſuprema lex eſt, cunctis rebus præferenda. conſ. 46. nu. 41. fol. 131.
Salutis æternæ immemor, quis non præſumitur. conſ. 50. nu. 3. fol. 138.
SANCTIO, vide Pontifex.
SATELITES non probant, etiam ſi deponerent captum infragranti fuiſſe repertum. conſ. 59. n. 20. fol. 159.
Vide Birruarij.
SATISDATIO petita in iudicio, & à parte non præſtita, facit ſententiam poſtea latam eſſe nullam. conſ. 49. nu. 3. fol. 137.
Satiſdatio in materia nunciationis noui operis admittitur, de opere demoliendo in caſu ſuccumbentiæ. conſ. 52. nu. 21. fol. 145.
Satiſdatio in nunciatione noui operis, de opere demoliendo in caſu ſuccumbentiæ, non ſtatim admittitur, ſed ſpatio trium menſium; immò etiam poſt trium menſium lapſum, ſi nuncians habet in promptu probationes incontinenti faciendas. nu. 22.
Satiſdatio in nunciatione noui operis non admittitur, ſi nuncians ſit vidua, vel minor, nunciatus verò perſona potens. nu. 23.
SCIENTIA Teſtatoris rem eſſe alienam, ex quibus dignoſcatur. conſ. 9. num. 4. fol. 38.
Scientia rerum non inducit furti præſumptionem, ſi ipſæ non inueniantur. conſ. 93. nu. 2. fol. 227.
Scientia certa requiritur, tàm conductoris, quàm locatoris, vt reconductio tacita fiat. conſil. 97. nu. 57. fol. 265.
Vide Literas, Conſenſus, Intimatio.
SCRIBENS cambij literas, pecunijs non ſolutis, numerare pecunias ad ſummam in literis contentam tenetur. conſ. 92. nu. 17. fol. 225.
Scribens litteras non liberatur, niſi demum acceptatis, & completis literis cambij. nu. 18.
Scriptura, vide Fœmina.
Scriptum quod eſt attenditur. conſil. 2. num. 82. fol. 12.
SECVLARES, vide Eccleſiaſtici.
SECVNDO nubentium, pænæ hodie ſunt ſublatæ. conſ. 1. nu. 19. fol. 4.
Secundæ nuptiæ puniuntur, non quia bonæ non ſint, ſed quia honeſtas præferenda eſt, vti Reipublicæ vtilior. conſ. 33. nu. 6. fol. 102.
Secundo nubere, an ſit contra bonos mores. nu. 7. fol. 100.
Secundo nubentium pænæ non ſunt ſublatæ, infamia excepta. nu. 11.
Vide Mater, Mulier, Vxor, Cautela, Conditio.
SEDITIO, vide Famis.

SEMEN dicitur eſſe in dominio conductoris, cum ſit inſtrumentum fundi. conſ. 96. nu, 48. fol. 254.
Semina, vide Peſtis, Poſſeſſio.
SENEX, vide Mori, Præmorientia, Peſtis,
Seniores, dicimus cum Hypoc. minus, quàm iuuenes ægrotare. conſ. 47. nu. 31. fol. 134.
SENTENTIA nulla eſt, ſi Iudex non habet conſiderationem ad prioritatem creditorem. conſil, 2. num. 83. fol. 15.
Sententia in iudicatum tranſit, ſi appellatio non ſit interpoſita inſta legitima tempora. conſ. 5. num. 8. fol. 23.
Sententia lata contra defunctum, non poteſt exequi côtra eius hæredem vniuerſalem, niſi prius facta diſcuſſione, & probatione talem fuiſſe hæredem. conſ. 44. nu. 8. fol. 152.
Sententia eſt intelligenda ſecundum inſtantiam, & acta. conſ. 48. nu. 14. fol. 136.
Vide Clauſula, Iudex, Periti, Calculus, Hæres, Maritus, Inuentarium, Satiſdatio, Nullitas, Spolium, Executio, Reſtitutio in integrum.
SEPARATIO, vide Hæres.
Separatim, quæ ponuntur, diuerſam habent determinationem. conſ. 51. nu. 10. fol. 141.
Separatum vnum, non continetur ſub alio. nu. 11.
Separatorum, vno poſito, alterum excluſum cenſetur. nu. 12.
SEPELIRE, vide quaſi Poſſeſſio, Ius prohibendi.
Sepulchrum proprium, quoad proprietatem, aliquis habere poſſit. conſ. 97. nu. 31. fol. 263.
Sepulchri Dominus poteſt impedire, ne alij ibi ſepeliantur. conſ. 97. nu. 21. fol. 263.
SEPVLTVRÆ libertas tolli non poteſt; & quomodo hoc procedat. conſ. 97. nu. 52. fol. 563.
Sepulturæ electio, an ſit pars Teſtamenti. nu. 28.
Sepulturæ vſum quiſque habere poteſt, vt ipſe ſcilicet, & ſui ibi ſepeliantur. nu. 32.
Sepulturæ vſus, & ius quãdo ſtent priuatiue, quoad alios. nu. 34.
SEQVESTRVM impedit fructuum perceptionem. conſ. 52. nu. 64. fol. 147.
Sequeſter legem ſeruare tenetur, à partibus ſibi datam. conſ. 97. num. 80. fol. 266.
Vide Conductor.
SEQVENTIA, vide Præcedentia.
Seraph. deciſ. 737. declaratur. conſ. 98. num. 179. fol. 283.
SERVI præſumuntur veriſimiliter ſcire ea, quæ fiunt in domo dominorum. conſ. 93. nu. 1. fol. 227.
Sed conſequentia nõ eſt bona; ergo ſubtraxerunt res, quæ in domo erant, eodem. nu. 1.
Seruus ſalarij creditor, poteſt impunè furari tantam rerum quantitatem, quantum importat ſalarium. nu. 14.
Serui omnes dicuntur eſſe fures, & de facili corrumpuntur. nu. 22. fol. 228.
Vide Conſequentia, Teſtis.
SERVITIA potius præſtita præſumuntur curialitatis cauſa, & gratuito, quam inte ſeruitutis. conſ. 82. nu. 33. fol. 199.
Seruitia, vide Manutentio, Poſſeſſio, Conſuetudo.
SERVITVS, vide Poſſeſſio, Seruitia.
Seſſ. de Aragon. deciſ. 21. reprobatur. conſ. 87. n. 13. fol. 211.
SEXVS, vide Mulier.
SIGNA, vide Communio, Protocollum.
SYMBOLVM. In habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus. conſ. 6. nu. 15. fol. 28. conſ. 16. nu. 36. fol. 57. & conſ. 76. nu. 38. fol. 186. & conſ. 97. nu. 128. fol. 268.
SIMVLATA ceſſio quando dicatur. conſ. 87. num. 7. fol. 211.
Simulatio, vide Donatio.
SINGVLA, quæ per ſe non probant ſimul iuncta iuuant, quod procedit, nedum, quando ſemiplenę probationes ſunt eiuſdem generis, ſed etiam diuerſi, de communi. conſ. 65. nu. 50. fol. 170.
Singula quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant. conſ. 94. nu. 68. fol. 234. & conſ. 97. num. 144. fol. 269.
SINGVLARIS, vide Numerus, Teſtis.
SINGVLARITAS, non reſoluitur in pluralitatem, quando ſumus in formalibus, & materia reſtrictiua; maximè attenta diſpoſitionis repugnantia, & diuerſitate rationis. nu. 31. fol. 29.
Singularitas, vide Teſtis.
SOCIDÆ, ex natura eſt, dantis periculo vaccas perire, non recipientis, alias eſſet peccatum. conſil. 89. nu. 5. fol. 517.
Socidæ contractus, vt valeat, duo requiruntur. n. 6.
SOCIETAS, vide Poſſeſſio, Tutela.
SOCIVS, qui poſuit operas, & induſtriam in negotiando, non poteſt finita ſocietate petere pro adminiſtratione ſalarium. conſil. 67. num. 10. fol. 172.
Socio criminis non eſt danda fides. conſ. 59. n. 48. fol. 160.
SOLACIVM, vide Egeſtate.
SOLEMNIA, ſi deficiunt, falſitas præſumitur. conſil. 94. nu. 59. fol. 231.
Solemnitates loci, vbi quis ſubditus eſt, in donatione facienda ſunt obſeruandæ; non autem illę loci contractus. conſ. 22. nu. 8. fol. 71.
Vide Donatio, Legatum, Statutum, Peſtis.
SOLLICITANS, vide Virgo.
SOLLICITATOR, vide Teſtis.
SOLVENDI tempus priuilegiatum non currit, niſi poſt tempus conuentionale. conſ. 92. num. 27. fol. 226.
Soluens ante litem motam, poteſt dicere de errore ſolutionis. conſ. 2. nu. 67. fol. 11.
Soluens, ſi eſt in mala fide, malè ſoluit. nu. 68.
Soluens poſterioribus, liberationem non conſequitur. nu. 69. & conſ. 10. nu. 59. fol. 41.
Soluere aliud pro alio, quando quis poſſit, maximè ſi hæreditas non ſit ſoluendo. conſ. 49. nu. 2. fol. 137.
Solui aliud pro alio inuito creditore, quando poſſit, & quando in pecunia, non in ſtabilibus hæres teneatur ſoluere debita. conſ. 57. num. 1. fol. 153.
Soluere in pecunia, an hæres teneatur, ſi hæreditas non eſt ſoluendo. nu. 3.
Solutio primo debet fieri anterioribus, poſtea poſte-

poſte-

poſterioribus, & in hoc omnis diligentia adhiberi debet. conſ.3. nu.66. fol.11.
Solutio inordinata liberationem non producit. nu.84. fol.12.
Solutio debiti non præſumitur, ſed per debitorem probanda eſt, maximè negante creditore, cui facienda erat ſolutio. conſ.7. nu.7. fol.35.
Solutio coniecturis, & præſumptionibus non probatur, ſi conſtet de credito per inſtrumentum. conſ.7. nu.14.
Solutio non parit liberationem, ſi facta ſit procuratori non habenti mandatum ad recipiendum. conſ.52. nu.75. fol.148.
Solutio debiti poteſt cõiecturis probari. conſ.100. num.13. fol.293.
Solutio præſumitur facta, ſi creditor erat diligens in exigendo. nu.16. fol.294.
Solutio præſumitur facta, ſi debitor erat vir probus, ingenuus, bonæ conſcientiæ, & facilis ad ſatisfaciendum, etiam ſine confeſſionibus de recepto; creditor verò pauper, & ære alieno grauatus. num.17.
Solutio præſumitur, ſtante lapſu 20. annorum. num. 18.
Solutiones factæ ante tempus, quo debebantur, quid operentur in materia præſumptæ ſolutionis. num.19.
Solutionis coniecturæ, ſi ſunt friuolæ, nimis generales, incertæ, ac obſcuræ, non releuant. conſ.7. nu.9. fol.35.
Solutionis præſumptiones locum habent in credito antiquo, ſecus in credito de recenti. nu.11.
Vide Adiecti, Debitor, Tempus, Creditor, Filius, Poſſeſſio, Legatum, Pecunia, Debitum, Aliud, Ruſtici, Teſtis, Probatio.
SORS, vide Anterior, Ordinis, Beneficium, Fructus, &c.
SPECIALE, vide Mandatum.
SPECIES ſi ponuntur gratia eiuſdem perſonæ, ſtare intelliguntur demonſtratiuè, non autem limitatiuè. conſ.96. nu.109. fol.258.
Species quando dicantur poſitæ cauſa maioris declarationis. num.110.
Speciei vnum indiuiduum, ſi expreſſum reperitur, alia indiuidua etiam eiuſdem ſpeciei non continentur. conſ.52. nu.74. fol.147.
Specierum expreſſio, nunquam genus reſtringit, ſi hoc non patitur ratio recti ſermonis. conſ.96. nu.102. fol.258.
Specierum expreſſio cenſetur facta nõ reſtringendi, ſed demonſtrandi gratia, ſi legatum ſit factum à marito vxori, quam ipſe in teſtamento dilectiſſimam vocabat. nu.103.
Specierum enunciatio, ſi reſpiciat actum legandi, non reſtringit genus præcedens, quia ex abundanti adiecta cenſetur. nu.107. fol.258.
In dubio ſpecierum enumeratio debet intelligi poſita potius demonſtratiuè, quàm limitatiuè, & ad maiorem declarationem, & ad dubitationem tollendam. nu.112. fol.258.
Vide Genus, Expreſſio, Copula, in Dubio, Procurator, Reſtrictum.
SPECIFICATIO, vide Ratio.
SPES ſuccedendi non aufertur ſubſtituto per legitimationem factam per ſubſequẽs matrimonium. conſ.95. nu.67. fol.242.
SPICA, vide Frumentum.
SPIRITVALE, vide Dos, Argumentum, Differentia, Mulier, Matrimonium.
SPOLIVM. Dominij exceptio non admittitur contra ſpoliatum in remedio reintegrandæ, etiam ſi ſententia lata de non bono agentis iure, & de dominio rei conuenti appareret. conſ.30. nu.1. fol.91.
Spolium. Multa conceduntur, vel prohibentur in ſpolio, & in ipſius odium, quæ alias non concederentur, vel prohiberentur. nu.3.
Spoliatus non tenetur reſpondere in petitorio ante factam reſtitutionem. nu.6.
Spolium. In iudicio ſpolij cumulatio cum petitorio non admittitur, etiam ſtante clauſula, *arbitrio, &c.* & maximè quando ſpolium non eſt turbidum. nu.7.
Spolium, & interdictum vti poſſidetis inter ſe non compatiuntur. nu.15. fol.92.
Spolij remedium eſt perpetuum. nu.16.
Spolium durat per annos 30. nu.17.
Spoliationis tẽpus debet in libello exprimi. n.18.
Spoliare dicitur, Iudex nulliter procedens. nu.20.
Spolij purgatio, vſque ad obulum, & quadrantem in primis fieri debet, etiam quoad fructuum reſtitutionem, & damna. nu.27. nu.24. fol.93.
Spolium. In ſpolio ſi exceptio dominij non admittitur, tanto minus melioramentorum oppoſitio admittetur. nu.26.
Spolij actione agens contra immiſſionem, vigore mandati Cameralis, & rei iudicatæ conceſſam, fruſtra agit, & quando. conſ.34. nu.1. fol.106.
Spolium vbi non eſt, nec actio eſſe debet. nu.2.
Spoliatus agens actione ſpolij tria probare debet. num. 5.
Spoliati non ius, ex quibus dignoſcatur. nu.6.
Spoliati, quando quis poſſit, abſque partis citatione. num.7.
Spolio agens, non videtur in dubio dimittere ciuilem, ſed tantum agere pro recuperatione ſolius naturalis. conſ.98. nu.11. fol.275.
Vide Poſſeſſio, Manutentio, Verba, Amotus, Statutum, Conſequentia, Iudex.
SPONSALITIVS, vide Anulus.
SPVRIO legitima non debetur. conſ.97. n.35. f.263.
Spurius legitimatus per ſubſequẽs matrimonium præfertur in primogenitura filio legitimo, & naturali interim nato. conſ.16. nu.13. fol.56.
Vide Bulla, Pactum, Legitima.
STABILIA, vide Solutio.
STATVS, vide Poſſeſſio.
STATVENTES ſi præcisè non excludunt Eccleſiaſticos ab eorum beneficijs, non poſſumus dicere Eccleſiaſticos eſſe excluſos, quin poſſint illis gaudere. conſ.4. nu.24. fol.21.
Statuentes, ſi admitterent quòd hæredes poſſent quandocunq; inuentarium conficere, mererentur reprehenſionem. conſ.25. nu.5. fol.83.

Sta-

Statuentes poſſunt minuere legitimam, conſ. 45. nu. 47. fol. 126.

Statuentes an poſſint in totum tollere legitimam. num. 48.

STATVTA loci ſunt ſeruanda à ſubditis contrahentibus extra territorium, ſi bona ſunt in Territorio, vbi ſubditi ipſi reperiuntur. conſil. 22. num. 15. fol. 71.

Statuta Italiæ fœminarum excluſiua valent, dummodo eis de dote prouideatur. conſ. 45. nu. 24. fol. 125.

Statuta de ſucceſſionibus ſunt à iure canonico approbata. nu. 26.

Statuta loci ſeruanda ſunt, vbi fit executio. conſil. 95. nu. 20. fol. 240.

Statuti Placentini ſub rubr. 65. de inuent. hæred. verba hic deſcribuntur. conſ. 25. nu. 4. fol. 83.

Statuti Placentini ſenſus eſt, vt quis non teneatur facere inuentarium intra tempus à iure communi præfixum, non autem vt perpetuò, & ſemper ab hoc ſit immunis. nu. 11. fol. 84.

Statuti laicalis vſus pendet à voluntate clerici, quòd vero ligetur id contra eius voluntatem efficitur. conſ. 4. nu. 10. fol. 20.

Statuti vna pars aliam declarat. conſ. 20. num. 20. fol. 66.

Statuti Placentini vigore, fideiuſſio quomodò, & quo tempore præſtanda ſit in materia noui operis nunciationis. conſ. 52. nu. 19. fol. 145.

Statuto Bononienſi excluſiuo fœminarum, vt ſit ſatisfactum, ſufficit vt aliquid quamuis minimum ſit eis relictum. num. 21.

Statuto nullum fit præiudicium ex differentia locorum. conſ. 39. nu. 5. fol. 115.

Statutorum iura ex locorum differentia variari non debent. conſ. 22. nu. 9. fol. 71.

Statutum Placentiæ rubr. 62. clauſ. Domina, Dona, & vſufructuaria lib. 3. fol. 35. & conſuetudo Bulgari, quando, & quomodo procedant, & locum habeant in vſufructu vxori relicto. conſ. 1. n. 23. fol. 4.

Statutum Placentinum 56. lib. 2. mandat alienæ iuriſdictioni ſubiectos teneri præſtare cautionem, ad effectum vt agere poſſint. conſ. 2. nu. 32. f. 9.

Statutum ſi adſit diſponens, quod nullus audiatur ſine legitimo mandato, ratificatio Domini non operatur. nu. 123. fol. 15.

Statutum ſi denegaret Eccleſiaſticis eius beneficium, eſſet contra libertatem Eccleſiaſticam. conſ. 3. nu. 3. fol. 16.

Statutum de damno reſarciendo ex incendio non conſiderat onera, ſed quod communitas debeat malos homines eijcere. nu. 4.

Statutum actiuè tantum comprehendit perſonas Eccleſiaſticas. nu. 21. fol. 17.

Statutum, ſi Eccleſiaſtici poſtulant fieri, tenentur ad onera à ſtatuto iniuncta. conſ. 4. nu. 11. f. 20.

Statutum, ſi adſit diſponens, quòd ſi Eccleſiaſtici vti volunt ſtatutis laicorum, prius acceptare debeant, vel onera ſubeant, vel ſubire promittant, ſtatuentes dicuntur facere contra libertatem Eccleſiaſticam. nu. 38. fol. 21.

Statutum Placentinum, ſeu decretum 176. ordinat, quòd in cauſa damni dati ex incendio, ſummariè, & de plano procedatur ſine ſtrepitu, & figura iudicij. conſ. 5. nu. 1. fol. 23.

Statutum Placentiæ rubr. 65. lib. 3. de inuent. hæred. liberat hæredes ab obſeruantia ſolemnitatum. conſ. 11. nu. 14. fol. 44.

Statutum Placentiæ lib. 3. rubr. 68. diſponit quòd in tenutis, vnius rei apprehenſio pro omnibus ſufficiat. conſ. 13. nu. 15. fol. 50.

Statutum, & decretum accedente iuramento, fruſtra laborat ad inualidandam donationẽ, etiam ſi ſit à Summo Pontifice confirmatum. num. 21.

Statutum, ſi vult vim probatoriam inſtrumentis iuratis auferre, illa doloſa, & fraudolenta declarare debet. nu. 22.

Statutum mandans in eius diſpoſitione, donationes ob cauſam non comprehenſas eſſe, eſt iuri conforme. nu. 31. fol. 51.

Statutum Bonon. excluſiuum fœminarum præteritarum eſt ſub conditione factum, quatenus ſcilicet ſit aliquid iure inſtitutionis illis relictum. conſ. 20. nu. 3. fol. 65.

Statutum ſi grauat parentes ad aliquid loco legitimæ filijs relinquendum, excluſio dicitur modificatiua, vnde, ſi tunc filiæ reperiuntur prætеritæ, dicunt teſtamentum nullum. nu. 5.

Statutum mandans, quòd iure inſtitutionis aliquid à parentibus filiabus fœminis relinquatur, non facit filiam haberi extraneam, & mortuam, ſed immò ſucceſſibilem, & viuam. nu. 6.

Statutum Bonon. in §. item dicimus ſub rubr. de ſucceſſ. liber. patr. vel matr. &c. condito teſtamento, loquitur tantum de patre teſtante. nu. 11.

Statutum Bonon. excluſiuum feminarum eſt odioſum, & ideo ſtrictè, non latè interpretandum, maximè, quando agitur de ſtatuto iuris communis correctorio. nu. 13. & 14.

Statutum Bonon. ſub rubr. de ſucceſſ. liber. patre, &c. cond. teſt. non arctat parentes præcisè ad iure inſtitutionis relinquendum filijs. nu. 17. fol. 66.

Statutum Bonon. in §. item dicimus. de ſucceſſ. lib. patr. &c. & cond. teſt. decidit caſum fauore maſculorum contra fœminas præteritas. nu. 19.

Statutum redditur eluſorium, ſi quis extra ſtatum donat, omittendo ſolemnitates ſuæ ciuitatis. conſ. 22. num. 10. fol. 71.

Statutum prohibitiuum in perſonam fauorabilem continet prohibitionem, in quo caſu ſubditus quocunq; vadat illud ſeruare tenetur. num. 11.

Statutum quando inhabilitat ſubditos, ne alio modo contrahere poſſint, & procedendo contractus doloſos declarat, inſtrumenta facta extra territorium cõtra formam dicti ſtatuti non valent. num. 13.

Statutum, dum inſtrumentis poteſt vim probatoriam auferre, ſequitur, quòd ſicuti Inſtrumentum non probat, ita nec iuramentum. num. 17.

Statutum debet intelligi, vt minus lædat ius commune, quam fieri poſſit, immò ad æquum ſenſum, & ad ius commune eſt reducendum. conſil. 25. nu. 7. fol. 83.

Statutum Placentiæ redderetur eluſorium, ſi hæres quandocunq; poſſet facere Inuentarium, ſine temporis præfinitione. nu.10. fol.84.

Statutum *Placentia 39. lib. 3.* non habet locum in ſpolio. conſ.30. nu.4. fol.91.

Statutum loquens de donatione, iuratam non comprehendit; amplia, etiam ſi eſſet à Summo Pontifice confirmatum. conſ.38. nu.11. fol.114.

Statutum comprehendit contractus iuratos, ſi illos fraudolentos declarat. nu.12.

Statutum, ſi inhabilitat perſonas ſubditas ad ita contrahendum; tunc quocunq; vadat ſubditus tenetur ſeruare ſtatutum, alias nulliter contrahit. conſ.39. nu.7. & nu.10. fol.115.

Statutum ſi continet fauorabilem prohibitionem, ſubditus quocunq; vadat ligatur ſtatuto ſuæ Ciuitatis. nu.8.

Statutum, dum poteſt inſtrumentis vim probatoriam auferre, ſequitur, quòd ſicuti inſtrumentum annullatum non probat, ità nec iuramentum. num. 11.

Statutum Placentia rubr.65. de inuent. hered. dat heredibus libertatem conficiendi inuentarium, arbitrio ipſorum, nullo tempore præfixo. conſil.40. nu.7. fol.116.

Statutum Placentia rubr. 65. de inuent. hered. non dat libertatem hæredibus, quo tempore voluerint, inuentarium facere, alias ſtatuentes mererentur reprehenſionem, & aperta eſſet ipſis via delinquendi. nu.8.

Statutum Placentia de inuent. hered. non habet locum re non integra, & lite pendente. nu.9.

Statutum Parmæ ſub rubr. de ſucceſſ. ab inteſt. fratr. &c. fœminas excludens fundatur in ratione conſeruationis familiarum. conſil. 45. num. 3. fol. 124.

Statutum fœminarum excluſiuum eſt ſeruandum, & ab eo recedi nequit. nu.25. fol.125.

Statutum fauore maſculorum de caſata factum, non comprehendit fœminas. nu.37. fol.126.

Statutum de conſeruanda agnatione, & familia dicitur fauorabile, licet ſit iuris communis correctorium, ideo venit ampliandum, & late interpretandum. num.41.

Statutum, ſi filiam excludit, eius legitimam pariter includit. nu.54. fol.127.

Statutum Bonon. admittit dotis tranſmiſſionem fieri poſſe fauore fœminarum. nu.62.

Statutum, ſi ſit fauorabile, extenſio fit ad bona in aliud territorium ſita. nu.65.

Statutum, quando debeat ſeruari quoad ordinatoria, & quando quoad deciſoria. nu.68.

Statutum ſi excludit fœminas, ſtantibus maſculis, mulieres ſubditas videtur inhabilitare, etiam quoad bona extra territorium ſita. num. 70. fol. 128.

Statutum poteſt ligare ſubditos, etiam ratione bonorum alibi exiſtentium. nu.71.

Statutum, ſi eſt inductum, vt maſculi in iure vniuerſali hæreditatis ſuccedant, non poteſt trahi ad partem ſub prætextu, quòd bona extra territorium ſita non comprehendat. nu.72.

Statutum Ciuitatis dicitur ius commune inter ipſos Ciues. nu.74.

Statutum fœminarum excluſiuum trahitur ad bona vbicunq; ſita, etiam extra territorium. n.81.

Statutum Placentiæ, *lib. 4. rubr. 60. de oper. non. nunciat.* concordat cum iure communi. conſ.52. nu.20. fol.145.

Statutum Placentinum *ſub rubr. de inuent. hared. 65. lib. 3.* declaratur, & quomodo procedat. conſil.57. nu.6. fol.154.

Vide Clericus, Forenſis, Eccleſiaſtici, Clerus, Negatiua, Imperator, Inſinuatio, Donatio, Iudex, Filij, Agentes, Præteritio, Nullitas, Contractus, Subditus, Cautela, Verba, Fœminæ, Legitima, Maſculi, Opinio, Peſtis, Teſtamentum, Error.

STILLICIDIVM, vbi ſtillat, deſignat murum eſſe illius, in cuius curia pendet, & ſtillat. conſ. 52. nu.42. fol.146.

Vide Pedes.

STYLVS, vide Inſtrumentum.

STIPVLATIO conditionalis eſt, quatenus ſequatur acceptatio. conſ.2. nu.12. fol.8.

Stipulatio pro reſtitutione dotis, ſi fiat à patre, an impediatur conſolidatio in filiam. conſ.100. nu.24. fol.294.

Stipulationes fauore patris, & filij factæ, ſunt intelligendæ ordine ſucceſſiuo. num.66. fol.296.

Vide Adiectus, Verbum, Acceptatio, Renunciatio, Ius, Aquiliana.

STVPRATOR, quando torquendus. conſ.58. nu.40. fol. 157.

Stuprum, vide Virgo, Teſtis, Membrum, Mulier, Captura, Oſculum.

SVBDITVS, qui ad aliud territorium ſe tranſtulit ad contrahendum contra formam ſtatuti ſuæ ciuitatis, & poſtea ſtatim rediit præſumitur hoc in fraudem ſtatuti feciſſe. conſ. 22. nu.19. fol. 71.

Subditus extra ſtatum, non poteſt in fraudem ſtatuti ſuæ Ciuitatis contrahere. conſ. 39. num. 2. fol. 115.

Subditus non ligatur ſtatuto ſuæ Ciuitatis, ſi cum forenſe contrahit. nu.3.

Subditus, ſi à forma ſtatuti recedit, male facit, & nulliter agit. nu.6.

Subditus non debet fraudari in iuſti laboris mercede. nu.21. fol.198.

SVBSTANTIALIA quomodo ſuppleri poſſint per Notarium. conſ.52. nu.78. fol.148.

Vide Præſumptio.

SVBSTITVENDI actus debet æqualiter determinare omnes perſonas, cui refertur. conſ.98. n.134. fol. 280.

Subſtitutus certæ perſonę, alteri ſuccedere nequit. conſ.6. nu.104. fol.33.

Subſtitutus eodem modo, quo hæres fuit, habet eandem partem in hæreditate, & ex quibus hoc dignoſcatur. conſ.76. nu.35. fol.186.

Subſtituti quando cenſeantur omnes deſcendentes gradatim, & ſucceſſiuè per fideicommiſſum. conſ.96. nu.32. fol.252.

SVBSTITVTIO, ſi ob defectum conditionis euaneſcit, cætera omnes illi ſubordinatę, & ab ea dependentes corruunt. conſ.6. nu.8. fol.28.

Subſtitutio facta de deſcendentibus hęredum ſubſtitutorum intelligitur, quatenus caſus ſubſtitutionis ipſorum primo loco ſubſtitutorum aduenerit. num.9.

Subſtitutio effectu careos, nullum ſortitur nomen. num.74. fol.31.

Subſtitutio extincta remanet, ob præmorientiam illorum, qui ſuperuiuere debebant. nu.87. f.32.

Subſtitutio, ſi non incepit, ob defectum conditionis in primo, & in ſecundo gradu, non poſſunt filij ex linea ſecundi, vel tertij gradus admitti per vulgarem. nu.88.

Subſtitutio pupillaris facta à patre, habetur pro duobus Teſtamentis. conſ.27. nu.10. fol.86.

Subſtitutio facta à patre habetur pro duobus teſtamentis, patris ſcilicet, & filij. conſ.31. n.21. fol. 94.

Subſtitutio dicitur compendioſa, etiam ſi deficiat verbum, *quandocunq;* ac etiam deficientibus verbis in *pupillari*. nu.22.

Subſtitutio compēdioſa complectitur nedum vulgarem, ſi filius deceſſerit ante aditam hæreditatem, ſed etiam pupillarem, ſi deceſſerit hæreditate adita intra pubertatem. num. 23. & 24. fol. 99.

Subſtitutio, virtute verbi, *quandocunque*, eſt compendioſa, ac omne tempus complectitur. conſil.96. nu.33. fol.252.

Subſtitutio collata poſt mortem hæredum, dicitur fideicommiſſaria, vti poſt aditam hæreditatem facta. nu.35.

Subſtitutio facta hæredibus, ſi ſine filijs deceſſerint, eſt fideicommiſſaria. nu.36.

Subſtitutio patris habetur pro duobus teſtamentis, patris ſcilicet, & filij, licet vnicum ſit in effectu. nu.75. fol.256.

Sub pupillari ſubſtitutione veniunt bona ipſius pupilli. nu.76.

Subſtitutio reciproca ex quibus inducatur. conſil.97. nu.94. fol.267.

Subſtitutio reciproca inducitur, ex ratione agnationis conſiderata à Teſtatore. nu.96.

Subſtitutio reciproca inducitur ex qualitate maſculinitatis. nu.98.

Subſtitutio reciproca inducitur, ſi fideicommiſſum ſit in rem ſcriptum. nu.100.

Subſtitutio reciproca inducitur ex admixtione fideicommiſſariæ ſubſtitutionis, cum vulgari. num. 102.

Subſtitutio reciproca inducitur ex clauſula *in ſtirpes*. num.104.

Subſtitutio vulgaris per aditionem hæredis expirat, & extinguitur. conſ.98. nu.117. fol. 280.

Subſtitutio compendioſa verbis communibus facta vti omni tempore fideicommiſſaria, pupillarem non continet; vt matrem excludat. n.118.

Subſtitutio pupillaris rectè fit inter filios Teſtatoris, ratione patriæ poteſtatis. nu.126.

Subſtitutio pupillaris conuenire non poteſt illis, qui non ſunt in poteſtate Teſtatoris. num.127. fol.280.

Subſtitutio pupillarem non comprehendit, ſi verba in pupillo verificari non poſſunt. nu.131.

Subſtitutio pupillo facta ſub conditione, *ſi ſine filijs deceſſerit*, eſt fideicommiſſaria. nu.132.

Subſtitutio interpretatur, vt omni tempore ſit fideicommiſſaria, vt omnibus æqualiter conuenire poſſit. nu.136.

Subſtitutio facta poſt plurium mortem, & vltimo ſic decedenti, eſt merè fideicommiſſaria. n.139. fol. 281.

Subſtitutio compendioſa non trahitur ad pupillarem, ſi apparet teſtatorem voluiſſe de bonis ſuis tantùm diſponere, etiam ſi teſtator ſubſtituerit in omnibus, & quibuſcunq; eius bonis. num. 142.

Subſtitutio ad bona teſtatoris relata, quouis tempore erit fideicommiſſaria. nu.144.

Subſtitutio iudicatur fideicommiſſaria, ſi in ipſa bona pupilli non includuntur. nu.146.

Subſtitutio facta vltimo ſic decedenti, præuia multorum graduum conſtitutione, eſt nimis vaga, & incerta. nu.161. fol.282.

Subſtitutio ſi ſit mere fideicommiſſaria, conſultum eſt vtrique parti, matri ſcilicet, & ſubſtituto. nu.171.

Subſtitutiones, ſi dependent vna ab alia per modum continuati ſermonis, caducantur ob præmorientiam ſubſtitutorum ante teſtatorem, & antequam bona ſint hæredi deuoluta, vbi ampliа, etiam ſi agatur fauore piæ cauſæ; Item & quando copula, & ibi in principio cuiuslibet caſus appoſita videtur. conſ.6. nu.2. fol.27.

Subſtitutiones locum non habent, niſi in caſibus expreſſis. conſ.6. nu.72. fol.31.

Subſtitutiones non ſunt addendæ, nec multiplicandæ vltra diſpoſitionem teſtatoris, & n. 105. num. 43.

Subſtitutionis conditio, ſi deficit in perſonam filiæ ſubſtitutæ, deficit quoque vocatio matris, & ſororis conſecutiuè poſt illam ſubſtitutarum, conſ.6. nu.10. fol.28.

Subſtitutionis caſum eueniſſe ob præmorientiam alicuius, qui dicit, probare debet. conſil.47. nu.33. fol.134.

Subſtitutionum, quæ ſunt ſubordinatę, & per modum continuati ſermonis poſitæ, vna expirata, & extincta, cæteræ ſubſequentes corruunt. conſil.16. nu.14. fol.56.

Subſtitutionum repetitio ceſſat, quando relatio non poteſt congrue referri, & aliter à lege deciſum eſſet, vel quoties diuerſa poſſet aſſignari ratio. conſ.98. nu.122. fol.280.

Vide Vulgaris, Fideicommiſſarius, Dictio, Diſſimilitudo, Limitatio, Directa, Gradus, Onus, Filia, Legatum, Mater, Dilectio, Teſtator, Vocati, Reciproca, Conditio, Spes, Copula, Exceptio, Clauſula, Extenſio, Cautio, Mulier, Viduitas, Verbum, Ius accreſcendi, in dubio.

SVCCEDENDI ius, quando trahatur ad bona vbicunque ſita. conſ.45. nu.69. fol.128.

Suc-

Succedere mediatè, vel immediatè, differunt inter ſe. conſ.16. num.45. fol.58.
Succeſſio, vide Marer, Qualitas, Medium.
Succeſſores, vide Tribuni, Iudices.
SVBDITI ne grauentur, quæ conſiderationes ſint habendæ. conſ.82. nu.10. fol.197.
Subditi à feudatarijs more ſolito debent tractari, non diuerſo, & cum nouitatibus, alias feudo priuantur. nu.23.
Subditi nõ tenentur ad onera perſonalia, nec gratis eorum ſeruitia dominis preſtare. n.30. f.199.
Subditi mala tractamenta vaſſallorum contra ſubditos, quæ ſint. nu.45.
Subditi milites, à feudatarijs grauati, ſunt à principe relenandi. nu.47.
Subditi aſtricti præſtare operas, non tenentur hoc facere, niſi in territorio dominorum. num. 48. fol. 200.
Subditi, contra feudatarios, quando poſſint intentare officium Iudicis. nu.51.
Subditorum promiſſiones circa ſeruitia fauore dominorum, vel non tenent, vel ſi tenent, ſeruitia non ſunt gratis præſtanda. conſ. 82. nu. 36. fol. 199.
Subditorum exceptio, ſeruitia ſcilicet metu ex torta præſumi, & per vim, eſt bona exceptio. n.37.
Vide Fendatarius, Federicus, Executio, Conſuetudo, Baro, Conſtitutio, Solemnitas, Statutum, Contractus.
SVBINGRESSIO filij in locum patris fit cum qualitate indignitatis. conſ.70. nu.5. fol.175.
Vide Nepos.
SVBORDINATIO, vide Subſtitutio, Renunciatio.
SVBORNATIO non dicitur ſi quis dat aptam ad verum informationem. conſ.50. nu.24. fol.139.
SVBROGATIO, vide Fideicommiſſarius.
SVBSCRIPTIO, vide Protocollum, Inſtrumentum.
SVBSIDIARIVS, vide Fideiuſſor, Semina.
SVITATIS qualitas dignoſcitur ex dictione, *mea*, quę qualitas in probatione exigitur. conſ.24. nu.6. fol. 80.
Vide Dos, Fœmina.
SVMMARIISSIMVM. In ſummarijſſimo poſſeſſorio non attenditur, niſi ſimplex poſſeſſio, & nuda facti detentio. conſ.98. nu.16. fol.275.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio non deducuntur obiecta requirentia altiorem indaginem, nec de aſſerto titulo. nu.17.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio non fit diſcuſſio de validitate donationis. nu.18.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio ſolum attenditur quis poſſideat. nu.19.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio, non attenditur an quis iuſtè, vel iniuſtè poſſideat. nu.20.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio, principale extremum eſt poſſeſſio, ſeu quaſi, ſine cuius probatione manutentio dari non poteſt. nu.89. f.278.
In ſummarijſſimo poſſeſſorio, licet exacta poſſeſſio non requiratur, attamen debet de poſſeſſione conſtare ſaltem ſummariè, de tempore litis conteſtatæ. nu.90.
SVMPTVM, vide Originale.
SVPERFLVA, vide Verba.
Superfluitas potius eſt admittenda, quam quòd nouum inducatur fideicommiſſum. conſil. 23. nu.58. fol.77.
SVPERVIVENTIAM allegans, eam probare tenetur. conſ.47. nu.35. fol.134.
Superuiuentia plus vnius, quàm alterius non præſumitur, ſi duo ſimul moriuntur. n.48. fol.135.
Superuiuentia à quo ſit probanda. nu.50.
Vide Mors, Probare.
SVPPLEMENTVM, vide Legitima, Præteritio.
Surdus deciſ. 120. *ſub nu.* 13. *verſ. non obſiſtit*, quomodo procedat. conſ.2. nu.56. fol.10.
Surd. conſ. 162. reprobatur. conſ.17. nu.1. fol. 61.
SVSPECTVS, vide Peritus, Exceptio, Teſtis, Abraſio, Ceſſio, Teſtamentum, Teſtes.
SVSPENSIVA, vide Condicio.

T

TACENS, ratificare cenſetur acta antea facta. conſ.64. nu.11. fol.167.
Vide Virgo.
TACITA relocatio non fit, niſi concurrant duo requiſita, de quibus ibi remiſſiuè. conſ.97. nu.55. fol. 265.
Tacita diſpoſitio ex iure accreſcendi, etiam quoad alios procedit. conſ.100. nu.55. fol.296.
TACITVRNITAS operatur maiorem conſenſum, ſi aliquis poſitiuus actus concurrat. conſil. 6. num.101. fol.33.
Taciturnitas, & patientia diuturna habetur pro expreſſo conſenſu. conſ.97. nu.139. fol.269.
TALEM quem eſſe, aliud eſt, vel haberi pro tali. conſ.16. nu.4. fol.56.
Pro tali, vt quis habeatur, fictio non ſufficit, niſi ille ſit propriè talis. nu.6.
TARDITAS petitionis ſine præſcriptione nihil operatur. conſ.7. nu.10. fol.35.
TAXATIO, vide Alimenta.
TAXATIVA verba continent negatiuam, quoad alia. conſ.51. nu.8. fol.140.
Vide Dictio, Verba.
TECTA, vide Vſufructuarius.
TEMPORE elapſo, contraria oritur diſpoſitio. conſil.6. nu.45. fol.30.
Tempore vno aliquid conceſſum, altero denegatum videtur. num.46.
Tempore certo quid permiſſum, intra fines illius temporis clauditur, & terminatur. nu.47.
Tempore vno admiſſus, altero cenſetur excluſus. conſ.60. nu.4. fol.162.
Tempore contractus, ſeu diſpoſitionis facillimè dignoſcitur quid, quale, & quantum debeatur. conſ.96. nu.66. fol.255.
Temporis tarditas in publicando donationem, quid operetur circa ſuſpicionem fraudis. conſil.94. num.32. fol.252.
Tempus ſi datum ſit ad ſoluendum, interim facultas denegata videtur petendi. conſ.2. num. 53. fol. 10.

Tempus, ſi eſt diſſimile, vocatur non ſuccedit. conſil. 6. nu. 41. fol. 29.
Tempus, quo actus ad effectum deducitur, ſemper attendimus. num. 42.
Tempus ſuccedendi limitatè appoſitum, tunc pro forma appoſitum dicitur. nu. 43. fol. 30.
Tempus præfixum, non recipit alterius temporis functionem, immò conditionem arguit. nu. 48.
Tempus. Qui ſe fundat in tempore, de tempore probet. nu. 50.
Tempus. Qui ſe fundat in tempore, tenetur tempus probare. conſ. 77. nu. 18. fol. 189.
Tempus ſuccedendi in caſu mortis vnius, non porrigitur ad tempus mortis alterius. num. 61.
Tempus illud attenditur, quo diſpoſitio ad effectum deducitur. conſ. 60. nu. 6. fol. 162.
Tempus limitatum formam inducit, nu. 7. fol. 163.
Tempus determinatum mutari nequit, nec etiam momento vnius horæ. nu. 8.
Tempus, à quo debeat probari. conſ. 83. num. 23. fol 202.
Tempus 90. annorum dicitur antiquum. conſ. 95. nu. 106. fol. 244.
Tempus diſpoſitionis attenditur, ſi de hominis diſpoſitione agitur. conſ. 96. nu. 64. fol. 255.
Vide Inuentarium, Spolium, Peſtis, Confeſſio, Renouatio, Solutio, Immemorabile, Valor, Æſtimatio, Pecunia,
TENTARE, vide Deum,
TENVTA, vide Statutum.
TERRITORIVM, vide Conſtitutio, Statutum, Subditus.
TERTIVS veniens ad cauſam, nedum proceſſum impedit, ſed etiam executionem conceſſam, vbi amplia, etiam ſi ageretur de cauſa depoſiti, & eſſet concluſum in cauſa, immò ſi latæ eſſent tres ſententiæ, & ſi apparenter tertius doceret de iure ſuo, &c. conſ. 2. nu. 106. fol. 14.
Tertius eſt audiendus in Iudicio, etiam ſi ageretur de obligatione camerali, nu. 107.
Tertius, quando admittatur ad iudicium, ſi apparenter tantum doceat de ſuo intereſſe. n. 109.
Tertius habens ſuper re hypothecam, & conſtitutum impedit pignoris adiudicationem. n. 111.
Tertius impedit executionem, ſi alia bona non adſunt, in quibus ſine controuerſia poſſit ſatisfieri. nu. 112.
Tertius negligens debet admitti, ſi notitiam non habuit de lite ſpecifice, nu. 114.
Tertius ſi ad iudicium venit pro ſuo iure, & intereſſe, impedit executionem, non obſtante tex. l. is à quo. nu. 118. fol. 15.
Tertius poſſeſſor, vide Creditor, Res.
Tertij debent audiri, & cauſæ aſſiſtere, vna cum ſuis principalibus, maximè ſi de eorum præiudicio agatur. conſ. 2. nu. 108. fol. 14.
Tertio, vt iudicium afficiat, eſt neceſſaria citatio, conſ. 11. nu. 9. fol. 45.
Vide Pia cauſa, Hæres, Poſſeſſores, Publicum, Legitimatio, Executio, Cautio, l. is à quo.
TESTAMENTA valent facta tempore peſtis, etiam ſi per duos Notarios nō matriculatos conficiantur contra ſtatutum. conſil. 47. nu. 9. fol. 133.
Teſtamenta tempore peſtis facta, valent cum minori numero teſtium. conſ. 98. nu. 192. fol. 283.
Teſtamenta tempore peſtis facta, valent etiam cum duobus teſtibus facta. nu. 194.
Teſtamentarij, vide Executores.
Teſtamenti exemplum non ſufficit parte opponente. conſ. 42. nu. 21. fol. 119.
Teſtamentum ſecundum non tollit primum, immò ſuſpectum redditur, ſi in primo legata pia fuerunt facta, in ſecundo vero omiſſa. conſil. 8. nu. 17. fol. 37.
Teſtamentum ſecundum falſum redditur, ſi deficiunt rogitus teſtium, & quòd ore proprio Teſtator hæredem non nominauerit. nu. 18.
Teſtamentum matris annullatur ob præteritionem filiorum. conſ. 20. nu. 2. fol. 65.
Teſtamentum patris, filij Teſtamentum dicitur. conſ. 27. nu. 9. fol. 86.
Teſtamentum patris dicitur Teſtamentum filij pupilli. conſil. 31. nu. 19. fol. 94. & conſil. 96. nu. 74. fol. 256.
Teſtamentum non abolitum, non cancellatum, nec in aliqua ſui parte vitiatum oſtendi debet, quando immiſſio petitur vigore. *l. fi. C. de edicto diu. Adr. toll. & num.* 15. conſ. 42. nu. 4. fol. 118.
Teſtamentum eſt nullum, ſi locus non deſcribatur. conſ. 52. nu. 82. fol. 148.
Teſtamentum non valet, ſi locus loci omittatur, & conſuetudo contraria non attenderetur. num. 83.
Teſtamentum eſt nullum, ſi non conſtat, Teſtes vidiſſe Teſtatorem. nu. 84.
Teſtamentum magis ſolemne præfertur minus ſolemni, & imperfecto, nu. 87.
Teſtamentum ſecundum ſolemne, & perfectum præfertur primo minus ſolemni. nu. 88.
Teſtamentum magis ſolemne, & perfectum ſemper attenditur. nu. 89.
Teſtamentum, ſi ignoretur, an ſit primum, vel ſecundum, poſſeſſoris teſtamentum obtinet, niſi per aduerſarium probetur ſuum teſtamentum fuiſſe primo loco factum, nu. 90.
Teſtamentum videtur ſuſpectum, ſi omnes teſtes ſunt vita functi. conſ. 52. nu. 91. fol. 149.
Per teſtamentum quando donatio reuocata cenſeatur. conſ. 94. nu. 20. fol. 231.
Teſtamentum non eſt caducum, ob præmorientiam vnius ex hæredibus vocatis coniunctim. conſ. 98. nu. 213. fol. 285.
Vide Querela, Ratio, Conditio, Clauſula, Valor, Sepoltura, Præteritio, Subſtitutio, Legatum, Originale, Exhibitio, Editio, Peſtis, Interpretatio.
TESTANDI libera facultas non ſe extendit ad rem alienam, conſ. 97. nu. 29. fol. 263.
TESTATOR videns conditiones purificari non poſſe in perſonas vocatas, ſi tacendo moritur, dicitur confirmare fideicommiſſi extinctionem, cum poterat prouidere, & non prouidit, conſil. 6. nu. 99. fol. 33.
Teſtator, ſicut in vna parte teſtamenti dixit, ita

mihi, &c. exprimendo perſonas, & caſus, ſi in altera illa voluiſſet ponere, dixiſſet vtiq; & clare, ſed noluit, quia omiſit. nu. 113. fol. 34.

Teſtator poteſt præſcribere conditiones poſſibiles per naturam, & per artem, non in iure improbatas, ac etiam per viam modi oneta adijcere. conſ. 33. nu. 27. fol. 101.

Teſtator non poteſt liberare eius vxorem, à cautione mutiana non præſtanda. nu. 62. fol. 104.

Teſtator vocando omnes deſcendentes, videtur voluiſſe, quòd gradatim ſuccedant. conſil. 36. nu. 10. fol. 111.

Teſtator ſi interrogatus ita dixiſſet, non eſt concluſio ſpernenda. conſ. 94. nu. 63. fol. 233.

Teſtator quòd voluerit excludere legitimatos per ſubſequens matrimonium, ex quibus verbis dignoſcatur. conſ. 95. nu. 60. fol. 242.

Teſtator conſiderat in fideicommiſſis tempus natiuitatis, quo in caſu filius debet eſſe legitimatus. nu. 63.

Teſtator nobilis præſumitur odio habere prolem illegitimam, & natum ex muliere meretrice. num. 64.

Teſtator, ſi in vna parte teſtamenti appoſuit verba, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum,* in alia vero non, eſt ſignum quòd ipſe conſultò illa omittere voluerit, ne matri fieri poſſet in legitima præiudicium. conſil. 98. num. 115. fol. 279.

Teſtator, ſi in vna parte teſtamenti aliquam clauſulam ponat, in alia illam omittat, conſultò hoc facere cenſetur, ſi eſt peritus, & ſapiens. n. 120. fol. 280.

Teſtator, quando præſumatur directò, & pupillariter velle ſubſtituere. nu. 124.

Teſtator, quando dicatur ſubſtitutionem reſtrinxiſſe ad eius bona propria. nu. 141. fol. 281.

Teſtator, quòd cogitauerit matrem ſuperuiuere filijs, non eſt credendum. nu. 162. fol. 282.

Teſtator, quòd cogitauerit de facienda ſubſtitutione vltimo, quem ipſe diuinare non poterat, non eſt credendum. nu. 163.

Teſtator, non præſumitur recedere voluiſſe à iuris diſpoſitione. nu. 174.

Teſtatorem, retento eodem themate, voluiſſe proſpicere eius deſcendentiæ tantùm, quando præſumatur. conſ. 23. nu. 37. fol. 76.

Teſtatorem, ſe voluiſſe in continenti corrigere qui dicit, abſurdum dicit. nu. 53.

Teſtatores ſemper curant familię conſeruationem etiam contentiuè. conſ. 94. nu. 39. fol. 232.

Teſtatores in fideicommiſſis non conſiderant accidens, ſed naturam. conſ. 95. nu. 55. fol. 242.

Teſtatoris voluntas optimè ex cauſa narrata probatur. conſ. 6. nu. 70. fol. 31.

Teſtatoris ſenſus, vbi eſt manifeſtiſſimus contraria interpretatio nequit fieri. conſ. 16. num. 37. fol. 58.

Vide Debita, Conditio, Extenſio, Nepotes, Ratio, Hæres, Tranſuerſales, Teſtatus, Hæreditas, Teſtamentum, Subſtitutio, Quod eſt, Mater, Onus, Legatum.

Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus, quis non poteſt decedere. conſ. 31. num. 17. fol. 94. & conſ. 45. nu. 79. fol. 128. & conſ. 96. num. 77. fol. 256.

Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus nemo priuatus poteſt decedere, & quando, ibi, & ſub nu. 83. conſ. 33. nu. 29. fol. 101.

Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus poteſt decedere teſtator, quando hæres videtur ab ipſo ſub conditione, ſiuè mixta, ſiuè caſualis, ſiuè poteſtatiua inſtitutus. nu. 30.

Vide Conditio, Actio.

TESTIFICATIO mulierum ſolutionem non probat, de qua apparet per Inſtrumentum publicum. conſ. 66. nu. 1. fol. 171.

TESTIMONIVM, vide Coniunctus.

TESTIS. Teſtem non omne odium, nec omnis inimicitia inhabilem reddit. conſ. 65. nu. 9. fol. 169.

Teſtes in cauſa matrimoniali debent audire contrahentes. conſ. 19. nu. 4. fol. 63.

Teſtes in cauſa matrimoniali, vt probent, debent eſſe conteſtes. nu. 7. fol. 64.

Teſtes in cauſa matrimoniali debent deponere per verba de præſenti. nu. 8.

Teſtes ſi non diſcordant, concordant. conſil. 50. nu. 6. fol. 138.

Teſtes, ſufficit, quòd deponant eo modo, quem negotij qualitas patitur. nu. 10.

Teſtes, ſufficit, quòd ſint concordes in negotio principali, licet in alijs differant. num. 11.

Teſtes, ſi diuerſa deponerent, coniungi deberent. num. 12.

Teſtes, quando conteſtes dicantur. nu. 13.

Teſtes, quòd ſint conteſtes, in dubio tenendum eſt. num. 14.

Teſtes non dicuntur extra articulos deponere, quando ea, quæ dicunt, conferunt ad eorum declarationem, quæ in articulis continentur. nu. 28. fol. 139.

Teſtes non dicuntur diſcordes, ſi conueniunt ſuper negotio principali. nu. 36. fol. 140.

Teſtes examinantur parte non citata, ob aduerſarij potentiam. conſ. 52. nu. 28. fol. 145.

Teſtes clam examinantur, & eorum nominibus ſuppreſſis, ſi timetur de aduerſarij potentia. num. 29.

Teſtes duo ſaltem ad probandum requiruntur. conſ. 53. nu. 20. fol. 151.

Teſtes, circa indicium faciendum ad torturam de viſu loqui, omniq; exceptione maiores eſſe debent, non ſuſpecti, & de auditu deponere. conſil. 54. nu. 3. fol. 151.

Teſtes laici, contra clericos maximè in dignitate conſtitutos, non admittuntur. conſ. 59. nu. 22. fol. 159.

Teſtes in cauſa adulterij, quid deponere debeant. num. 27.

Teſtes per eorum depoſitiones, tollunt contrariam diffamationem. nu. 28.

Teſtes viles, & ſerui non probant, nec faciunt indicium ad torturam, & ſub num. ſeq. num. 57. fol. 161.

Te-

Teſtes in materia ſtupri, debent eſſe habiles, integri, & ſine aliqua exceptione, amplia vt ibi. num, 58.

Teſtes idonei ſunt, nec repellendi, donec expreſſe reperiantur prohibiti. conſ, 65, nu. 6, fol. 169.

Teſtes diuerſa ad vnum finem deponentes coniungi debent. nu. 15. fol, 170.

Teſtes ſufficit, quòd præſumptiuè probent, maximè quando teſtis vnum dicit, ex quo aliud ſequitur. nu. 16.

Teſtes, qui imaginariè, & affectatè loquuntur, nec præcisè deponunt de quantitate non probant ſolutionem, nec ſatisfactionem. conſ. 66. nu, 5. fol. 171.

Teſtes, inuerisſimilia deponentes, non probant, conſ. 82, nu. 1. fol. 197.

Teſtes deponentes de actibus ſingulorum, non præiudicant illis de vniuerſitate. nu. 3.

Teſtes, quòd deponant homines communitatis, vt puta fuiſſe tales actus, aliud eſt, & aliud communitatem feciſſe. nu, 5.

Teſtes, quando deponere debeant de communi opinione, memoriam ſcilicet non extare in contrarium. nu. 7.

Teſtes ruſtici, pauperes, viles, & ſuſpecti, non probant, nu. 15. fol, 198.

Teſtes approbati, reprobari amplius à partibus non poſſunt; hoc tamen procedit ſolum, quoad partes. conſ. 84. nu. 9. & 10. fol. 203.

Teſtes ſi omnes mortui ſunt, an donatio iudicetur falſa. conſ, 94. nu. 30. fol. 231.

Teſtes in donatione præſumuntur mortui deſcripti, ne falſitas poſſet manifeſtari, maximè ſi fama Notarij non ſit in totum bona. nu. 31.

Teſtes non poſſunt deponere de aliquo in ſpecie, niſi illud in genere cognouerint, conſ. 99. n. 23. fol. 289.

Teſti veriſimilia deponenti, magis creditur, quam pluribus inuerisſimilia deponentibus. conſ. 65. nu. 13. fol, 170.

Teſtis Idoneus quilibet reputatur, nec repellitur, niſi expreſſe reperiatur prohibitus, maximè, ſi ſuper re paruæ quantitatis deponat. conſil. 50. nu. 4. fol. 138.

Teſtis ſi vnum dicit, ex quo aliud ſequitur, cenſetur depoſuiſſe ſuper vtroque. nu. 9.

Teſtis ſingularitas non præſumitur in eius depoſitione. nu. 15.

Teſtis amicus, vel domeſticus probat. num. 17. fol. 139.

Teſtis pauper, ſi ſit perſona honeſta probat. n. 23.

Teſtis poteſt ſe incontinenti corrigere, declarare, &c. nu. 26.

Teſtis vnius defectus, per alios ſuppletur bonæ qualitatis, & integritatis. nu. 31.

Teſtis aſſociatus cũ aggreſſore, & vnicus, litemq; habens cum aggreſſo, non probat. conſil. 53. nu. 19. fol. 151.

Teſtis ſingularis in cauſa ſtupri, quando probet. conſ. 58. nu. 17. fol, 156.

Teſtis non probat, ſi ad vindictam contra reum deponat. conſ. 59. nu. 3. fol. 159.

Teſtis non probat, ſi eſt contrarius dicto quærelantis. nu. 4.

Teſtis amicus, & commenſalis non probat. nu. 5.

Teſtis infamis non ſine tortura poteſt ad teſtificandum admitti. nu. 6.

Teſtis criminoſus eſt integer teſtis. nu. 7.

Teſtis vilis, & pauper non eſt bonus teſtis. num. 8.

Teſtis domeſticus, & familiaris quærelantis non probat. nu. 9.

Teſtis qui cauſas quęrelantis ſollicitat, non eſt bonus teſtis. nu. 10.

Teſtis, qui deponit inueriſimilia non probat. n. 11.

Teſtis inimicus non probat. nu, 12.

Teſtis, quando non probet etiam in atrocioribus, ſeu quando aliundè veritas haberi non poſſit. num, 13.

Teſtis in cauſa adulterij debet deponere, ſe hoc audiuiſſe à maiori parte populi Ciuitatis vbi commiſſum ſupponitur delictum. *Vide Adulterium.* nu. 24.

Teſtis in cauſa adulterij debet ſpecificare cauſam, ex qua fama ortum habuerit. nu. 25.

Teſtis in cauſa adulterij debet deponere famam præceſſiſſe accuſationem. nu. 26.

Teſtis ſingularis non probat, maximè in criminalibus. nu. 56. fol. 161.

Teſtis, quando deponit pro ſe ſecundario, pro tertio vero principaliter, probat, & datur exemplum de legatario teſte in teſtamento, qui probat, & ſi agatur de ipſius commodo. conſil. 65. nu. 3. fol. 169.

Teſtis non eſt ſuſpectus, ſub prætextu litis vertentis. nu. 4.

Teſtis ſatis eſt, quòd de extremis, & poſſeſſione concordet, licet in alijs diſcordet. nu. 14. f. 170.

Teſtis vilis, & abiectus non probat. conſ. 66. nu. 4. fol. 171.

Teſtis litigans, vel qui litem habebat cum aliquo ex litigantibus, contra eum non probat. nu. 6.

Teſtis conditio eſt inſpicienda eo tempore, quo negotium geritur. nu. 7.

Teſtis de geſtis in nono, vel decimo menſe, poſt pubertatem, teſtificare nequit, ſed tantum de geſtis in tempus pubertati proximum. nu. 9.

Teſtis peritus non poteſt interrogari quid ſit id, ſuper quo deponit, & de ratione ibi. conſil. 99. nu. 24. fol. 289.

Teſtis peritus non debet interrogari de cauſa ſcientiæ, quia id ſcire præſumitur. nu. 26.

Teſtis peritus poteſt interrogari ſuper eo, quod diſputatur, nec ſuperfluum eſt interrogatorium. nu. 27.

Teſtium nomina, quando non veniunt publicanda. conſ, 14. nu. 14. fol. 52.

Teſtium depoſitiones, ſi præſumptiuè concludunt, ſufficit. conſ. 50. nu. 8. fol. 138.

Teſtium defectus, aliorum teſtium dictis adiuuari debent. nu. 30. & 35.

Teſtium numerus notabilis dicitur, ſi ſunt tres, quattuor, vel quinque. nu. 32.

Teſtium dicta per cauillationes deſtrui non debent. nu. 33.

Digitized by Google

I N D E X.

Teſtium dicta à Iudice ſunt concordanda, ne ius ſuum cuiq; auferatur, & vt falſum etiam euitetur. nu.34.

Teſtium dicta quantum fieri poteſt ſuſtineri debent. conſ.65. nu.17. fol.170.

Teſtium dicta à Iudice ſunt concordanda, ne ius ſuum parti auferatur, & vt falſum euitetur. num. 18.

Teſtium dicta ex quibus adiuuentur. nu.19.

Vide Poſſeſſio, Agnatio, Peſtis, Domeſtici, Teſtamentum, Fama, Conuictus, Adulterium, Inimicitia.

Textus in l. quid tamen, §. quadrigæ, ff. quibus mod. vſusfr. amitt. eſt boniſſimus pro cenſus peremptione. conſ.18. nu.12. fol.63.

TIGNI immiſſio quid operetur. conſil. 52. num. 50. fol. 146.

Tignus immiſſus, denotat murum eſſe communem, niſi tamen conſtet magis de iure vnius, quam alterius. nu.56. fol.147.

Vide Murus.

TIMOR belli ſatis iuſtus dicitur, ſi hoſtium copiæ non longe abſint. conſ.96. nu.82. fol.256.

Vide Lis, Bellum, Mali, Pax, Conductor.

TYPOGRAPHIAM exercentes ſunt benè numati. conſ.10. nu.26. fol.41.

TITVLVS præſumitur ex longa poſſeſſione, & patientia. conſ.97. nu.141. fol.269.

Vide Poſſeſſio.

TONSVRA, vide Clericus, Conſequentia.

TORTVRA, vide Inditia, Teſtes, Fuga, Stuprator, Fur, Condemnari, Inditium.

TOTVM qui dicit, nihil excludit. conſ.38.n.2.f.113.

Vide Quòd.

TRACTATVS, vide Agnatio.

TRADITIO, vide Donatio.

TRANSACTIO eſt nulla, ſi lis non præcedit inter tranſigentes. conſ.95. nu.146. fol.247.

Fundans ſe in tranſactione, tenetur probare litem præceſſiſſe. nu.148.

Tranſactio. Tranſigentes, ſi enuncient tranſactionem emanaſſe ad ſupprimendas lites, & tollendas difficultates, ipſis non creditur. num.149.

Tranſactio. Partes, ſi aſſerant litem iudicialem præceſſiſſe, hoc tenentur probare. conſil. 98. nu.178. fol.283.

Seraphin. deciſ. 737. declaratur. nu. 179.

Partes, ſi non ſe reſtrinxerunt ad litem iudicialem, an hoc teneantur probare pro tranſactionis validitate. nu.180.

Litis timor an ſufficiat pro validitate tranſactionis. num.181.

Tranſactio, ſi eſt fundata ſuper lite iudiciali, & cum hoc ſuppoſito, corruit, ſi lis non probetur. num. 182.

Litis timor non ſufficit pro validitate tranſactionis, niſi ſit probabilis. nu.183.

In tranſactione non ſtatur aſſertioni Notarij, & partium, quia litem ipſi fingere poſſunt. num. 184.

Tranſactio, ex quibus falſa iudicetur. conſil. 99. num.47. fol.290.

TRANSIGENTES debent probare litem adeſſe, vel litis timorem. conſ.95. nu.152. fol.247.

Vide Lis, Partes, Alimenta, Fundans, Aſſertio, Lex.

TRANSITVS, vide Symbolum.

TRANSMISSIO, vide Renouatio, Dos, Pater, Statutum, Abſurdum.

TRANSVERSALES excluduntur per verba perſonaliſſima, & familiam effectiuam denotantia. conſ.23. nu.24. fol.75.

Tranſuerſales, per quæ excludantur. nu. 54. f.77.

Tranſuerſales fruſtra diſputant de interpretatione verborum, ſi conſtat eos non venire ad fideicommiſſum. nu.62.

Tranſuerſales non veniunt ad fideicommiſſum, familia vocata cum pronomine, *mea*. conſil. 31. nu.1. fol.93.

Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum, quotieſcunq; mens teſtatoris concurrit. nu.2. f.94.

Tranſuerſalium extenſio fit vltra decimum gradum, maximè concurrente expreſſa maſculorum mentione. nu.6.

Tranſuerſales ſunt de familia propriè teſtatoris. num. 9.

Tranſuerſales dicuntur comprehenſi in fideicommiſſo, ſi teſtator vocat proximiores de familia, & agnatione mea de Crollalantijs, ne verbum, *agnatione*, ſit ſuperfluum. nu.10.

Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum, ſi teſtator ponat in diſpoſitione illa verba, *perpetuo, & ſemper in familia, &c.* nu.11.

Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum, ſi teſtator conſiderationem habuit familiæ, non perſonarum. nu.12.

Tranſuerſales ſunt de familia propriè teſtatoris. conſ.94. nu.53. fol.233.

Tranſuerſales veniunt in fideicommiſſo, ſi ſit dictum *perpetuo, & ſemper in familia, &c.* nu. 54.

Tranſuerſales in fideicommiſſo veniunt, ſi teſtator habuit conſiderationem familiæ, non perſonarum. nu.57.

Tranſuerſales veniunt, ſi teſtator voluit bona conſeruari in familia. nu.62.

Tranſuerſales in fideicommiſſo veniunt, cum ſit materia fauorabilis. nu.73. fol.234.

Tranſuerſales, vide Appellatione, Dictio, Verba, Familia, Agnatio, Linea, Proles, Fideicommiſſum, Deſcendentes, Domus, Mens, Geminatio, Repreſentatio, Vinculus.

TRANSVMPTVM, vide Exemplum.

TREBELLIANICA, vide Filius.

TRIBVNI plebis Bononiæ poſt finitum quadrimeſtre poſſunt exercere iuriſdictionem, quouſque ſucceſſores in officio veniunt, & quid poſſint vide per totum. conſ.85. nu.1. fol.204.

Tribuni plebis Bononiæ non poſſunt ſtatuere, quòd non liceat appellare, nec vti inferiores à Principe poſſunt ſingulariter ius quæſitum tollere, ſed tantum generaliter ob publicam vtilitatem. num.7.

TRITICVM, vide Frumentum.

TVRBATIO, vide Poſſeſſio.

TVR-

TVRPE non eſt in melius mutare conſilium. conſ. 98. nu. 191. fol. 283.
TVTELA, & ſocietas petuntur mandato expediendorum negotiorum. conſ. 42. nu. 24. fol. 120.
Vide Mulier, Redditio.
TVTOR, non poteſt procuratorem conſtituere, niſi præcedente Iudicis decreto. conſ. 2. n. 29. fol. 9.
Tutor, & adminiſtrator, an poſſint factorem conſtituere. conſ 92. nu. 23. fol. 226.
Tutor non tenetur niſi de lata culpa. conſil. 96. nu. 47. fol. 254.
Tutor modernus volens culpæ tutoris primi amiſſionem alicuius crediti adſcribere, tenetur probare, creditorem fuiſſe ſoluendo in tempus, quo tutor incepit adminiſtrare. nu. 44.
Tutor faciens litem iniuſtam pro pupillo, facit contra conſcientiam, & tenetur ad expenſarum, & damnorum reſtitutionem. num. 56. fol. 255.
Tutor non tenetur de caſu fortuito, ſi hoc præceſſit ſine dolo, & culpa ipſius. nu. 57.
Tutor nominatus à matre, præfertur tutori legitimo. nu. 70. fol. 256.
Tutori poteſt fieri à teſtatore remiſſio, vt non ſit aſtrictus vllam reddere adminiſtrationis rationem. conſ. 38. nu. 1, fol. 113.
Tutores plures dati, obligantur inſolidum, licet vnus adminiſtrauit, & ab adoleſcente, vnus eorum poteſt eligi, qui ſatisfaciat. conſ. 34. n. 25. fol. 107.
Tutores, & Curatores, qui non adminiſtrarunt habent beneficium ordinis; vt ſcilicet prius conueniantur illi, qui adminiſtrarunt, & ſunt ſoluendo. nu. 26.
Vide Factor, Caſus, Executores, Agens.

V

VACCA, vide Socida.
VALOR rei, an attendatur tempore conditi teſtamenti, & ſub nu. 69. conſ. 96. nu. 61. fol. 255.
De valore rei, ſi tractatur, non attenditur tempus contractus, ſi, vt putà partes voluerunt contractum tunc non haberi pro abſoluto, vel ſi fuit receſſum à contractu. nu. 63.
Valor rei conſideratur de tempore facti legati. nu. 68. fol. 256.
Vide Cenſus, Fructus.
VARIA, vide Mulier.
Vaſq. contron. cap. 105. *num.* 16. reprobatur, & declaratur. conſ. 83. nu. 33. fol. 202.
VECTVRÆ quando ſoluendæ. conſ. 92. n. 21. f. 225.
VENALES res non veniunt in rebus inuectis in domum conductam. conſ. 87. nu. 19. fol. 211.
Vide Frumentum.
VENDERE ſuum nemo cogitur; limita hoc non procedere vrgente publica neceſſitate. conſil. 46. nu. 34. fol. 131.
Venditio cum pacto redimendi, non dicitur debitum, nec creditum, & ſub num. 230. conſil. 98. nu. 224. fol. 286.
In venditione facta ad corpus non ad menſuram, an emptor læſus poſſit reclamare; & recuſare pretij ſolutionem. conſ. 98. nu. 97. fol. 278.
Venditor, qui habuit fidem de pretio, non poteſt amplius habere regreſſum ad rem, ſed ad pretiū tantum non ſolutum. conſ. 89. nu. 7. fol. 217.
Venditori datur hypotheca in re vendita pro pretio non ſoluto. conſ. 96. nu. 10. fol. 251.
Venditori decepto, & ad vendendum doloſe inducto, competit ius rem venditam vendicandi. conſ. 97. nu. 109. fol. 267.
Vide Cenſus, Hæres, Vſufructuarius, Promiſſio, Frumentum, Pretium, Redimere, Fideicommiſſarius, Emptor, Anterior, Mercator, Merces, Fuga, Creditores.
VENENVM, vide Peſtis.
VENEREVS, vide Actus.
VENISSE non dicitur, qui non ſtetit, hæc regula quando locum habeat. conſ. 32. nu. 14. fol. 96.
VERBA, *teneatur, & debeat*, neceſſitatem important, vimq; præcepti, & obligationis obtinent. conſil. 1. nu. 18. fol. 3.
Verba, *pro quacunque perſona*, explicantur. conſ. 2. num. 6. fol. 7.
Verba, *quocunque priuilegio, & immunitate gaudentes*, explicantur. nu. 39. fol. 9.
Verba directa obliquantur ex teſtatoris mente. conſ. 6. nu. 7. fol. 27.
Verba, *vltimo ex eis ſic decedenti*, explicantur. n. 14. fol. 28.
Verba, *non aliter, nec alio modo*, annullatiuam diſpoſitionem inducunt. nu. 18.
Per verba, defectus voluntatis tollitur, & quæſtioni tunc locus non eſt. nu. 37. fol. 29.
Verba, *& deficiente linea maſculina legitima, & naturali d. D. Achillis, &c.* explicantur. n. 79. f. 31.
Verba, *finita linea, vel deficiente linea*, important vocationem eſſe conditionalem. nu. 84. fol. 32.
Verba, *ei, mihi, & illi, &c. & vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum*, poſita in vno teſtamenti loco, ſi in alio omiſſa ſunt, denotant maximam ſuccedendi differentiam. num. 110. fol. 33.
Verba, cum ſine manifeſtiſſima, interpretatio contra illa inducta accedit ad cauillationem. nu. 121. fol. 34.
Verba ſucceſſiua ſunt extenſiua renunciationum ad futuras ſucceſſiones, etiam ex fideicommiſſo, intelliguntur; ordine ſucceſſiuo. conſ. 11. nu. 20. fol. 40.
Verba, *ſe contentam pro omni, &c.* explicantur. conſil. 12. nu. 10. fol. 46.
Verba, *l. quoties, C. de donat.* ſunt obliqua, & fideicommiſſaria. conſ. 13. nu. 2. fol. 48.
Verba decreti Io. Galeaz. Mariæ Sforz. Vicecom. Mediol. non comprehendunt donationem ob cauſam factam. nu. 30. fol. 51.
Verba, *qui incubuerit litteris, & bonis moribus, & erit altiuus profeſſionis legalis*, explicantur. conſil. 16. nu. 1. fol. 55.
Verba, *& non aliter*, præciſam naturam habent, nec moderationem admittunt. conſ. 16. nu. 31. fol. 57.

INDEX.

Verba repetitiua, & relatiua dicuntur facere relationem ad magis proximè, & immediatè expreſſa. nu. 35.

Verba, *non aliter*, reddunt diſpoſitionem conditionalem. nu. 43. ſol. 58.

Verba, *finita linea dictorum, &c.* exponuntur, ideſt non exiſtentibus nepotibus qualificatis. nu. 60. fol. 59.

Verba, ſi trahuntur ad ſpecificata, ergo aliquid operantur. conſ. 21. nu. 23. fol. 69.

Verba interpretantur contra eum, qui in eis ſe fundat. nu. 26.

Verba, *ne per qualunque cauſa, &c.* explicantur. num. 40.

Verba, *deinceps, ſeu in poſterum*, quid importent. conſ. 22. nu. 12. fol. 71.

Verba, *quod omnia bona, & tota hæreditas integrè, & ſine vlla diminutione conſeruentur*. Inducunt fideicommiſſum abſolutum. conſil. 23. num. 8. fol. 74.

Verba, *ſemper, & perpetuis temporibus*, importan fideicommiſſum abſolutum. nu. 9.

Verba non debent eſſe ſuperflua. nu. 12.

Verba perſonaliſſima non egrediuntur perſonam nominatam, & habent emphaſim, & latentem vim quidditatis, & eſſentiæ veræ demonſtratiuam. nu. 14.

Verba, *perpetuo remanere in eius agnatione, & familia*, non inducunt fideicommiſſum abſolutum, ſi in oratione ſeparata ponantur. nu. 25. fol. 75.

Verba, *ſemper, & perpetuis temporibus*, quid operentur, & an ſufficiat quòd verificentur durantibus deſcendentibus. nu. 30.

Verba, *vt ſupra, & prout ſupra*, ſunt repetitiua præcedentium. nu. 40. fol. 76.

Verba, *vt ſupra, &c.* non ampliant fideicommiſſum, ſed omnia intelliguntur poſita, retentis iiſdem terminis. nu. 41.

Verba, *quòd ſi contingeret*, explicantur. nu. 55. f. 77.

Verba non ſunt ſuperflua, ſi ad maiorem declarationem apponantur. nu. 57.

Verba, *vt ſupra, &c.* quando non referantur ad perpetuitatem. nu. 79. fol. 78.

Verba inſpicienda ſunt, vt cognoſcatur quorum fauore ſit facta prohibitio. nu. 82.

Verba, *domo, familia, & agnatione*, inter ſe non differunt, ſed ſunt ſynonima, & apud Italos tot nominum agnationis vnum tantum admittitur ſignificatum. conſ. 24. nu. 1. fol. 79.

Verba, *perpetuo, & in infinitum*, in materia probandæ agnationis, quid operentur. nu. 24. fol. 81.

Verba enunciatiua non operantur, quando ſuper enunciato principaliter diſputatur. nu. 28.

Verba, *quando maritabitur*, non ſtant conditionaliter, ſed tempus ſoluendi deſignant. conſil. 29. nu. 3. fol. 89.

Verba, *l. ſi decem cum petiero, ff. de verb. oblig.* quid importent. nu. 7.

Verba, *eueniente morte*, quid importent. conſil. 33. nu. 57. fol. 103.

Verba, *donec, &c.* reſoluuntur in conditionem, quando ſumus in inſtitutione hæredis. nu. 83. fol. 105.

Verba, ne deinceps, ſeu in poſterum, quid operentur. conſ. 39. nu. 9. ſol. 115.

Verba, *excluſis ſemper prædictis fœminis, &c.* in ſtatutis Parmæ deſcriptis, quæ operentur. conſ. 45. nu. 27. ſol. 125.

Verba, *de caſata, ſeu familia*, quid operentur. n. 29.

Verba taxatiua continent negatiuam, quoad alia. conſ. 51. nu. 8. ſol. 140.

Verba taxatiua, quando in diſpoſitione ſubintelligantur. nu. 9.

Verba, *diſpenſamus, reintegramus, &c.* quid operentur in legitimatione. conſ. 52. nu. 99. fol. 149.

Verba, *tunc, & eo caſu*, quid ſignificent. conſ. 60. nu. 11. ſol. 163.

Verba, *poſt eum*, apta ſunt ad vulgarem ſubſtitutionem, ideſt ante aditam hæreditatem, ſi hæres præmorietur, vel non adierit. conſ. 76. nu. 1. fol. 184.

Verba, *quos omnes inſtituit, & ſubſtituit omni meliori modo, &c.* explicantur. nu. 3. & 9.

Verba, *poſt mortem*, locum habent, ſiue hæres moriatur viuo teſtatore, ſiue poſt. nu. 8.

Verba, *poſt eum, ſeu poſt mortem*, importan compendioſam. nu. 12. fol. 185.

Per verba, *inſtituit, & ſubſtituit*, dicitur facta ſubſtitutio vulgaris, & fideicommiſſaria. n. 19.

Verba, *inſtituit, & ſubſtituit*, exponuntur, ideſt, *vulgariter, & per fideicommiſſum*. nu. 20.

Verba, *vt ſupra, & prout ſupra*, dant modum, & ordinem ſuccedendi. conſ. 94. nu. 43. fol. 232.

Verba, *in infinitum*, tranſuerſalibus etiam conueniunt. nu. 45. fol. 233.

Verba, *in perpetuum, & in infinitum*, comprehendunt tranſuerſales, & fit extenſio vſque ad centeſimum gradum. nu. 46.

Verba, *& legitimo matrimonio natis, ac prouenientibus*, quid importent. conſ. 95. nu. 53. fol. 242.

Verba ſunt naturaliter, & non accidentaliter accipienda. nu. 57.

Verba, *decedere quandocunq; ſine liberis, legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreandis*, quid operentur contra filios legitimatos per ſubſequens matrimonium. nu. 62.

Verba, *quia mea intentio eſt, quòd ſolum illi de domo, familia, &c.* explicantur. nu. 73. fol. 243.

Verba in conditionibus proprie ſunt intelligenda. nu. 79.

Verba, *& de legitimo matrimonio, &c.* requirunt, quòd tempore natiuitatis immediatè extiterit matrimonium. nu. 83.

Verba, vt aliquid operentur, debent eſſe diſpoſitiua, non præſuppoſitiua. nu. 161. fol. 247.

Verba, *quandocunque abſque liberis decedentibus. &c.* quid operentur in fideicommiſſo. conſ. 96. n. 31. fol. 252.

Verba, *ſi defecerint ſine filijs maſculis, Teſtator alios ſuperextantes, ſeu ſuperuiuentes, vel præmortuorum filios inſtituit, & ſubſtituit, &c.* quid importent in fideicommiſſo. conſ. 97. nu. 93. fol. 267.

Verba, *ſin vero reintegrandum*, an referantur ad poſſeſſionem naturalem, an vero ad ciuilem. conſ. 98. nu. 4. fol. 275.

k Ver-

Verba, *ciuilis, & naturalis poſſeſſionis*, operantur, quem habuiſſe ſe pro ſpoliato, etiam quoad eiuſdem, & ſub nu. 14. nu. 6.

Verba, *relaxari mandatum de manutenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando, &c.* quid operentur in actionum reintegrandæ, & retinendæ, cumulatione. nu. 7.

Verba, *manuteneri, &c.* quando dicantur ſeruire de vento. nu. 15.

Verba, *allhora riconobbe il Sig. Ceſare in patrone, per paura di non eſſer meſſo ſu la ſtrada, &c.* quid operentur. nu. 51. fol. 276.

Verba, *e non li coglierai più*, quid operentur. n. 67. fol. 277.

Verba, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum*, ſi à teſtatore in vna parte teſtamenti ponantur, in altera omittantur, quid? nu. 114. fol. 279.

Verba, *vltimo ex eis ſic decedenti*, referuntur ad perſonas impares. nu. 133. fol. 280.

Verba, *quia de ipſa, vt de me ipſo pleniſſimè confido*, quid operentur. nu. 148. fol. 281.

Verba, *modo tamen non nubat*, faciunt legatum eſſe conditionale. nu. 197. fol. 284.

Verba, *quocunque modo*, ſunt vniuerſalia, & comprehendunt quicquid comprehendere poſſunt, conſ. 100. nu. 39. fol. 295.

Verba, *quibuſcunque bonis iuribus, &c.* & comprehendunt, quæ alias non comprehenderentur in diſpoſitione, & tandem omnia. nu. 40.

Verba, *quacunque de cauſa*, geminata vniuerſaliter comprehendunt, & includunt omnes caſus, etiam qui non veniunt in ſimplici diſpoſitione, num. 41.

Verba, *alia de cauſa*, referuntur ad diuerſas ab expreſſis, & iuncta cum verbo, *quacunque*, includunt diuerſas, etiam maiores expreſſis, num. 42.

Verba generalia comprehendunt omnes caſus, etiam priuilegiatos, omnemq; modum, & viam diſpoſitionis. nu. 43.

Verba, *quacunq; de cauſa, aut quouis modo*, explicantur. nu. 44.

Verba, *quouis modo*, omnem modum, & viam diſpoſitionis comprehendunt. nu. 45.

Verba, *& in futurum ſpectare, tam ſuper hæreditate, &c.* non debent eſſe ſuperflua. nu. 46.

Verba generalia comprehendunt omnem ſucceſſionis caſum. nu. 47.

Verba generalia generaliter intelligenda, & generaliter operari debent. nu. 48.

Verba, *in futurum*, non præſentia, nec præterita, comprehendunt. nu. 58. fol. 296.

Verba, quæ habent tractum temporis in futurum, ſunt extenſiua renunciationis ad futuras ſucceſſiones. nu. 63.

Verba, *in futurum, & quocunque tempore*, explicantur. nu. 69.

Verba ex voluntate partium improprjantur, vt bona paterna, & materna dici poſſint, etiam poſt aditionem. nu. 77. fol. 297.

Verbum, *promittere*, inter abſentes non importat ſtipulationem. conſ. 2. nu. 4. fol. 7.

Verbum, *decedenti*, in numero ſingulari, plurali non conuenit. conſ. 6. nu. 29. fol. 29.

Verbum, *eis*, importat perſonalitatem. nu. 34.

Verbum, *erit*, accipitur pro actu perfecto. conſ. 16. nu. 3. fol. 56.

Verbum, *ſum, es, eſt*, ſi apponatur in aliqua diſpoſitione vocatur veritatis expreſſiuum. nu. 5.

Verbum, *relinquant*, importat ideſt, *iure inſtitutionis*, cum ſit neceſſitatis inſtituendi expreſſiuum. conſ. 20. nu. 4. fol. 65.

Verbum; *relinquo*, importat legatum, & quando ibidem. nu. 22.

Verbum nullum eſt tam vniuerſale, quin ratione circunſtantiarum non reſtringatur. conſil. 21. nu. 33. fol. 69.

Verbum, *volo*, ſimplex, & abſolutum fideicommiſſum importat. conſ. 23. nu. 7. fol. 74.

Verbum, *familia*, à teſtatore prolatum, eos comprehendit, qui ab eodem ſanguine proficiſcuntur. conſ. 24. nu. 32. fol. 81.

Verbum, *præferatur*, habet vim incluſiuam literati exiſtentis, operaturq; excluſionem aliorum non literatorum. conſ. 33. nu. 22. fol. 107.

Verbum, *incontinenti*, eſt contrarium verbis, *ex interuallo*. conſ. 50. nu. 25. fol. 139.

Verbum, *violata*, ſignificat virginem vi fuiſſe cognitam. conſ. 58. nu. 1. fol. 155.

Verbum, *ſubſtituit*, eſt commune, & aliquando importat ſolum directam ſubſtitutionem. conſ. 76. nu. 5. fol. 184.

Verbum, *inſtituit*, eſt directum. nu. 6.

Verborum ciuilium directorum natura non alteratur per verba communia, ſed potius è contra. nu. 7.

Verbum, & ſi minimum, debet aliquid operari. conſ. 94. nu. 41. fol. 232.

Verbum, *deſcendentes*, poſitum poſt nomen filios, ſtat augumentatiuè, vt omnes liberi, & deſcendentes in infinitum vocati cenſeantur. conſ. 96. nu. 37. fol. 253.

Verbum, *manifeſta*, quid importet. conſ. 96. nu. 93. fol. 257.

Verbum, *ſubſtituo*, eſt commune. conſ. 98. nu. 166. fol. 282.

Verbum, *ſubſtitutio*, obliquari debet, ſubſiſtente neceſſitate, vel obliquandi ratione. nu. 167.

Verbum, frumentum, dupliciter accipitur largo modo, & ſtrictè. conſ. 99. nu. 29. fol. 289.

Vide Numerus, Repetitio, Mens, Taxatiua, Aggreſſor, Animus, Tres, Extenſio, Fideicommiſſum, Tranſuerſales, Subſtitutio.

VERIFICARI debet illud, quod pro fundamento accipitur. conſ. 93. nu. 4. fol. 237.

VERISIMILE non eſt, quòd ſi mulier omnia bona ſua non dediſſet in dotem marito, quòd ex poſt permiſiſſet ipſum illa tanto tempore poſſidere, de fructibuſq; eorum ad libitum diſponere. conſ. 97. nu. 140. fol. 269.

Veriſimile non eſt, quòd ſi quis voluiſſet frandare datium, iuiſſet per ſtratas publicas ad datium. conſ. 32. nu. 12.

Vide Inditia,

VERI-

I N D E X.

VERITAS, vide Inueſtigatio, Editio, Conſanguinei, Teſtis, Birruarij, Iudex.

Veritati per errorem nullum fit præiudicium. conſ 74. nu. 5. fol. 150.

VESTES feſtiuas factas fuiſſe à marito, ad quos ſpectet onus probandi. conſ. 67. nu. 12. fol 172.

Veſtes præſumuntur vxoris, ſi lis fiat inter extraneos, & vxorem. conſ. 77. nu. 3. fol. 188.

Veſtes vxoris non ſunt obligatæ pro penſionibus, & ſub nu. 4.

Vide Vxor.

VIA publica non debet à priuatis claudi, ſed impedimenta ſunt leuanda, immò poteſt agi contra ipſos interdicto, ne quid in loco publico fiat. conſ. 73. nu. 3. fol. 179.

VICINVS, vide Murus, Ædificans.

VICTVS, vide Cibaria, Alimenta.

VIDVITAS in vxore hærede inſtituta eſt neceſſariò ſeruanda, tam ante aditam hæreditatem, quam poſt. conſ. 33. nu. 73. fol. 104.

Viduitatis conditio cenſetur adiecta fauore teſtatoris, non ſubſtituti. nu. 78. fol. 105.

Vidua miſerabilis perſona dicitur, & deſſolata. conſ. 74. nu. 26. fol. 181.

Vidua miſerabilibus perſonis æquiparatur. nu. 27.

Viduæ fauore in dubio eſt iudicandum. nu. 28.

Vidua, non præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis viri, ſi hoc fecit ex interuallo; limita tamen niſi haberet gubernium filiorum, & eorum bonorum. conf. 83. nu. 4. fol. 201.

Vide Legatum, Iudex, Conditio.

VILIS, vide Mulier, Teſtis, Ancilla.

VINARIVM, vide Legatum.

VINCVLI duplicitas in ſucceſſione tranſuerſalium, nihil operatur. conſ 75. nu. 7. fol. 183.

Ex duplici vinculo coniunctus veniens, non dicitur, nec eſt vtrinque coniunctus. nu. 5.

Vide Gradus, Coniunctus.

VINDICTA, vide Delinquens, Mulier, Teſtis.

VINEA, vide Pali.

VIOLENTIA eſt vis maioris rei impetus, qui repelli non poteſt. conſ. 58. nu. 2. fol. 155. & conſ. 59. nu. 44. fol. 160.

Violentia. De violentia, quando non dicatur conſtare. nu. 3.

Violentia an præſumatur, ſi ſtuprator portam claudat, & ſub num. ſeq. nu. 34. fol. 156.

Violentia non eſt, ſi gratiosè aliquid petitur. nu. 35. fol. 157.

Violentia non dicitur, ſi non ſit facta perſonæ. num. 36.

Violentia non præſumitur, niſi probetur. nu. 43. & conſ. 59. nu. 45. fol. 160.

Violentia abeſt, ſi præcedat diſcurſus venereus. conf. 59. nu. 51. fol. 161.

Vide Metus, Virgo.

VIR, vide Vxor, Maritus, Mulier.

VIRGO ſi malos, & viliſſimos habeat parentes, quomodo procedendum in probando ſtupro. conſil. 58. nu. 6. fol. 155.

Virgo non præſumitur mulier, ſi eius mater fuit meretrix, ob malam conuerſationem. nu. 7.

Virgo, an probetur deflorata, ſi poſt coitum, ſanguinis ſigna non appareant. nu. 9.

Virgo accipiens pecunias à deflorante, an præſumatur ipſam prius cognitam ab alio fuiſſe, & an cum violentia. nu. 10.

Virgo quæ tacuit, & permiſit deflorantem ad ipſam accedere, quid faciat. nu. 14.

Virginem ſollicitans, quando dicatur vim inferre. nu. 20. fol. 156.

Virgo pauper, & vilis debet probare violentiam ſibi illatam, & qualis fuerit. nu. 27.

Virginitas quando præſumatur. nu. 30.

Virginitas non eſt probanda, ſed præſumitur, ſi mulier moratur in domo honeſtorum parentum, & ciuiliter agatur. num. 31.

Virginitas præſumitur, ſi ex vulua exiuit ſanguis, tempore ſtupri, & nu. ſeq. vbi remiſſiuè. nu. 35.

Vide Legatum, Dos, Mulier, Verbum, Accuſare.

VIS, ſi non eſt in ordine, ſed in coniunctione diſpoſitionum, quid facere debemus. conſ. 23. nu. 38. fol. 76.

Vide Poſſeſſio, Violentia, Virgo.

VISITATIO, vide Notarius, Iudex.

VITA, vide Egeſtate.

VITIOSA, vide Poſſeſſio, Conſequentia, Protocollum, Immiſſus, Originale.

VITIS, vide Conductor.

VIVERE, vide Ciuitas, Statutum.

VLTIMÆ voluntatis actus non conſideratur in contractu, vt mutare debeat naturam irreuocabilis contractus. conf. 13. nu. 6. fol. 48.

Vide Argumentum, Princeps, Peſtis.

VNIVERSITATIS homines conſiderati diſtributiuè vt ſinguli, non dicuntur pars vniuerſitatis. conſil. 82. nu. 8. fol. 197.

VOCATIO reſtringitur ad caſum, & perſonam tantum nominatam in numero ſingulari. conſil. 6. nu. 33. fol. 29.

Vocatus, caſu quo ſine filijs aliquis deceſſerit, ſi vult admitti ad ſucceſſionem, debet probare illum ſine filijs deceſſiſſe. conſil. 60. num. 22. fol. 163.

In electione vocati eſt concurrentibus verbis directis, & obliquis, de illis ſumere, quæ vult. conſil. 76. nu. 18. fol. 185.

Vocati ex quacunque ſubſtitutione dicuntur illi, qui admittuntur cum clauſula, *vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.* conſ. 97. nu. 103. fol. 267.

Vide Extenſio, Verba, Nepotes, Fideicommiſſum, Qualitas.

VOLVNTARIVS, vide Neceſſarius.

Voluntas. Facilè erratur in coniecturanda teſtatoris voluntate. conſ 6. nu. 38. fol. 29.

Voluntas teſtatoris tacita, tollitur per voluntatem verbis, & clauſulis ſatis expreſſam. num. 102. fol. 33.

Vide Quod eſt, Verba, Teſtator, Iudex, Excluſio, Geminatio, Hæres, Conditio, Peſtis, Pater, Metus.

VRBANVM, vide Ædificare.

VSVRA, vide Fideiuſſor.

Digitized by Google

VSVFRVCTVARIVS, qui malè verſatur circa vſumfructum, ipſo priuatur. conſ,34. nu,8. fol. 106.
Vſufructuarius ſub pena priuationis, tenetur proprietatem defendere. nu,9.
Vſufructuarius non debet proprietatem reddere deteriorem, nu,10.
Vſufructuarius non poteſt proprietatem vendere, pignorare, alienare, & in alium transferre, num. 11,
Vſufructuarius pater, ſi male fuit verſatus in vſufructu, eo priuatur, nu.12. fol.107,
Vſufructuarius tenetur tantummodo ad modicas impenſas, non autē ad magnas, ad vtilitatemq; rei perpetuam faciendas.conſ.63.nu,1.fol.166.
Vſufructuarius melioramenta, & expenſas factas in proprietate, quando repetat à proprietario, nu, 2.
Vſufructuarius, quando cenſeatur magis dilectus proprietario, conſ.98. nu,204. fol.284.
Vſufructuarij tenentur ædes reficere, ne deſtruantur, modica tamen impenſa arbitrio Iudicis, conſ,63, nu,3. fol.166.
Vſufructuarij tenentur tantummodo reficere ſarta, tecta, arbores in locum demortuarum ſubſerere, ſtipendiumq; & ſalarium agnoſcere, num, 4.
Vſufructuarij, ſi habent vſumfructum ex cauſa oneroſa, non tenentur nec etiam ad modicas impenſas. nu,5.
Vſufructuarium magnas impenſas prius facere, & poſtea illas repetere, eſt valde durum, conſil.63, nu,6. fol,167.
Vide Mulier, Vxor, Pater, Boues.
Vſumfructum totum, & integrum debet habere mulier vſufructuaria relicta, ſi hoc apparet ex verbis, & voluntate, vel ex coniecturis. conſ.1. nu.22. fol.4.
Vſumfructum, quod quis non habeat, ex quibus dignoſcatur. conſ.2. nu.101. fol.13.
Vſumfructum habens, non dicitur habere hæreditatem. conſ,38, nu.7, fol.114.
Vſusfructus bonorum fideicommiſſo, & primogenituræ ſubiectorum poteſt à marito vxori relinqui, ſi expreſſe à teſtatore dictum ſit. conſil. 1, nu.24. & 27. ſol,4.
Vſusfructus relictus, non coniunctionem, ſed proprietatis ſeparationem inducit, ideo non bene illatio ſit pro intelligentia ſumenda de iure vſusfructus, quod teſtator habebat in re aliena. conſ.9. nu.5. fol.38.
Vſusfructus quadrigæ ceſſat, ſi vnus ex equis moritur. conſ.18. nu.14. ſol.63.
Vſusfructus, quando ſit communis inter proprietarium, & vſufructuarium. conſ.27.n.15. f.87.
Vſusfructus in quibus filij bonis, patri debeatur, conſ.35. nu.17. ſol.109.
Vſusfructus relictus in vſufructuario importat proprietatis ſeparationem, ſecus in proprietario. conſ.38. nu.6. fol.114.
Vſusfructus morte vſufructuarij finitur. nu.8.
Vſusfructus pars ſpectans matri, cenſetur filio remiſſa tacitè ex cohabitatione, & fructuum conſumptione ſimul facta in domo. nu.9.
Vſusfructus relictum inducit ſeparationem proprietatis, non coniunctionem. conſ. 60. nu.13. fol, 163.
De vſufructu, ad proprietatem, non benè infertur. nu,12.
Vſusfructus debitus auo, eſt obligatus ad omnia onera, conſ.95, nu.12. fol.239.
Vſusfructus, morte vſufructuarij finitur, & ſub nu.223. ſub verſ.quartò, quia.conſ.98,nu.202, fol. 284.
Vſusfructus duobus coniunctim relictus, mortuo vſufructuario, portio vacans, alteri ſuperuiuenti accreſcit. nu,203.
Vide Statutum, Pater, Legatum, Mater, Creditores, Expenſæ, Hippotheca, Pater.
VTENS iure ſuo, nemini facit iniuriam. conſil. 65. nu,8. fol.169.
VTILITAS publica, cauſa iuſta dicitur. conſil. 45. nu.44. fol.126.
Vtilitatis publicæ iura ſunt in præſcriptibilia, num. 45.
Vide Eccleſiæ, Locator, Familia.
VTRINQVE coniunctus, vide in verbo coniunctus.
VVLGARIS contenta in compendioſa non habet locum, ſi ſubſtitutus mediatè ſuccedere debet, ſed fideicommiſſaria. conſ.6. nu.3. fol.27.
Vulgaris per aditionem hæredis expirat, & n. 91. num, 4.
Vulgaris comprehendit tempus ante, non poſt aditam hæreditatem. nu.5.
Vulgaris, quando locum habeat. conſ.6, num.13. fol. 28.
Vulgaris non habet locum, niſi caſu illo aduueniente, ſub quo quis vocatus eſt, ſtantibus verbis reſtrictiuis, & nu.94. nu.92. fol.32.
Per vulgarem teſtatori ſucceditur. conſ.76. n.4. fol. 184.
Vulgaris in compendioſa contenta habet locum, etiam ſi inſtitutus, viuo teſtatore decedat. n, 14. fol. 185.
Pro vulgari ſubſtitutione facienda eſt interpretatio, nu,17,
Vulgares omnes ſubſequentes, etiam ſi eſſent centum, per aditionem primi extinguuntur. conſil. 6. nu. 6. fol. 23.
Vide Pia cauſa, Subſtitutio.
VVLNERA, vide Reſtaurum.
VXOR male tractans virum in infirmitate, priuatur legato ſibi facto, conſ.26. nu.11, fol.85.
Vxor vſufructuaria relicta, quando totum vſumfructum conſequi poſſit. conſ.27, nu.14. fol.86.
Vxor, ſecundo nubens, tanquam ingrata priuatur, & pœnæ legum ſuper hoc non ſunt correctæ. conſ.33. nu.4. fol.100.
Vxor, ſi inſtituatur à marito hæres, ſub conditione ſecundo non nubendi, ſi contra facit ius hæreditarium amittit. nu.5.
Vxoris ob tranſitum ad ſecunda vota, anima mariti contriſtatur. nu.50. fol.102.
Vxor, fructus non reſtituit ſecundo nubendo, ſi eſt legataria, ſecus ſi inſtituta hæres. nu.63. f.104.

INDEX.

Vxor per tranſitum ad ſecunda vota cõtrauenien-do fingitur prædo, & malæ fidei poſſeditrix, vt etiam ſi cautionẽ murianam præſtaſſet habeatur, ac ſi non præſtitiſſet, & ſic ad reſtitutionem fructuum, & proprietatis aſtringi poſſet. n.76.

Vxor, volens probare acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs, contra præſumptionem, *l. Quintus, ff. de donat. inter vir. & vxor.* hoc debet facere per probationes efficaciſſimas, & concludentes, limita num.ſeqq. conſ.77. nu.2. fol.188.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe ex propria pecunia, ſi habebat bona, & erat induſtrioſa. nu.5.

Vxor, quòd acquiſiuerit de proprijs pecunijs, non viri, in dubio eſt pronunciandum. nu.6.

Vxor non marito, ſed ſibi acquirit, licet pecunia mariti hoc faciat. nu.19. fol.189.

Vxor habens gemmas ante matrimonium, illaſq; poſtea vendens, ſi acquirat præſumitur acquiſiuiſſe ex propria pecunia. nu.55. fol.190.

Vxor aſſerens acquiſiuiſſe ex proprijs bonis, debet probare. conſ.79. nu.3. fol.193.

Vxor non præſumitur acquiſiuiſſe de proprijs bonis, ſed viri, niſi ius aſſiſteret, vt pura quia diues eſſet, vel induſtrioſa. conſ.79. nu.4.

Vxor ſi eſt domina, quia emit; competit tamen hæredibus actio petendi pretium. nu.5.

Vxor præſumitur de bonis viri acquiſiuiſſe, ſi non habeat bona, & non ſit induſtrioſa. nu.6.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri ad fugiendum turpem quæſtum. nu.7.

Vxor ex quibus præſumatur de bonis viri acquiſiuiſſe bona. nu.8.

Vxor ſine dote ſi eſt artificioſa, viro acquirit, non ſibi. nu.9.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri furtò ſubtractis. nu.11.

Vxor quòd incurrat crimen rerum amotarum leuius eſt, quam quòd præſumatur acquiſiuiſſe ex turpi lucro adulterij. nu.12.

Vxor tenetur operari viro. nu.13.

Vxor, viuente marito, non poteſt facere telas pannorum lini, & lanæ pro ſe. nu.14.

Vxor præſumitur acquirere ex proprijs bonis, ſi eſt induſtrioſa, vir autem inertiæ, deſidiæq; ſit deditus. nu.17.

Vxor tenetur operari viro, & quomodo. conſ.80. nu.1. & 3. fol.194.

Vxor, an lucra habere debeat per ipſam facta, tempore quo tenebatur operari viro. nu.4.

Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de pecunijs viri. conſ.83. nu.1. fol.201.

Vxor non præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri, ſi adſit confeſſio mariti in contrarium. nu.2.

Vxor præſumitur de eius pecunia acquiſiuiſſe, ſi ipſa adminiſtrabat tunc bona alterius. nu.3.

Vxor, & maritus, ſi ambo fuerint induſtrioſi, & æquè pro vno, quam pro altero vigeant coniecturæ operarum, tunc media via eſt eligenda, vt ſcilicet ex vtriuſque pecunia, quæſita bona cenſeantur. nu.11.

Vxor non de bonis viri acquiſiuiſſe præſumitur, ſi hoc fuit ante matrimonium. nu.12.

Vxor tenetur operari viro, & omnia facere, quæ faciunt Ancillæ. nu.25. fol.202.

Vxor non tenetur niſi ad operas obſequiales, & reuerentiales. nu.26.

Vxor nihil habere præſumitur, ſed limita. nu. 30.

Vxor, quando præferatur emptori mercium ratione hypothecæ expreſſæ anterioris, quam habet. conſ.89. nu.9. fol.217.

Vxor, quando viro ſit reſtituenda. conſ. 91. nu.1. fol. 222.

Vxor ſi verberaretur, & iniuſtè, ac malè tractaretur, poſſet aufugere, nec morari cum viro teneretur, ſed immo ab eo extra domum eſſet alenda. nu.7. fol.223.

Vxor debet obedire viro, & illi inſeruire. nu.9.

Vxor ſecundo nubendo, an teneatur fructus perceptos ex re legata, ſub conditione viduitatis, reſtituere. conſ.98. nu.200. fol.284.

Vxori alimenta duplicata non debentur. conſ. 56. nu.6. fol.153.

Vxori veſtes feſtiuæ, & magni valoris, an debeantur. conſ.67. nu.11. fol.172.

Vxori, quòd acquiſiuerit ex propria pecunia, an credatur, & neganti, an incumbat onus probandi. conſ.77. nu.12. fol.189.

Vxori dicenti bona mariti non ſufficere, vel eius hæreditatem non eſſe ſoluendo, quando credatur. conſ.97. nu.20. fol.263.

Vxori relictum particulariter factũ, arguit ipſius excluſionẽ; intellige, vt ibi. cõſ.98.n.150.f.281.

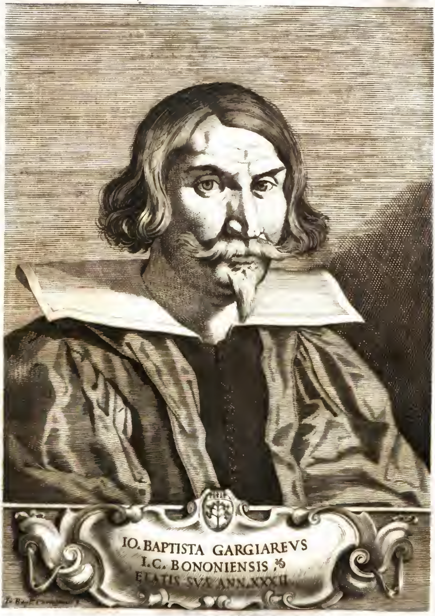
Vxoris lucra facta in domo viri, quomodo diuidenda. conſ.80. nu.3. fol.194.

Vide Retentio, Donatio, Anulus, Maritus, Expreſſio, Res, Cautela, Mulier, Maritus, Teſtator, Viduitas, Donatio, Alimenta, Veſtes, Liber, Mobilia, Iuramentum, Confeſſio.

EGO Don Polycarpus Pœnitentiarius D. Petri Bononiæ, ac pro Eminentiſsimo, & Reuerendiſsimo D. D. Cardinali Hieronymo Columna Archiepiſcopo librorum cenſor, fateor, me attentè perlegiſſe Volumen primum Conſiliorum Excellentiſsimi Domini Ioannis Baptiſtæ Gargiarei in Patrio Gymnaſio eorum, quæ ad maleficia pertinent publici profeſſoris: & in eodem præter pietatem huius viri, magnum ingenij acumen, iuris prudentiam, ac Doctrinæ eruditionem reperiſſe. In hoc enim quæſtionis è latebris enictat, in artem redigit, luculenter amplificat, atq; definit, deciſionibus, & authoritatibus Doctorum aſtruit, ac egregijs Canonicarum, & Cæſarearum inſtitutionum theſibus firmat. Ideo opus tanto ingenio, & induſtria elaboratum omnibus vtriuſq; iuris profeſſoribus apprimè vtilem, ac neceſſarium iudico.

VOlumen hoc Conſiliorum multarum, ac variarum difficultatum Excellentiſsimi Domini Ioannis Baptiſtæ Gargiarei, in Patrio Gymnaſio Lectoris publici, in commune bonum compoſitum, cum libentiſsimè perlegi, atq; attentè, & diligenter conſideraui; & reperi illud ſine dubio opus eruditiſsimum, quo multa aperiuntur, declarantur, ac definiuntur, quæ omnibus Chriſtifidelibus ſunt maximè ſcitu neceſſaria: & quia nihil reperi in tanto opere, quod ſit contrarium, & repugnet, aut fidei Catholicæ, aut morum integritati, aut dictis Sanctorum Patrum, quominus tantum hoc opus poſsit, & debeat typis ad communem vtilitatem mandari. Ideo Imprimatur.

Ego Fr. Hieronymus Onuphrius Sac. Theologiæ Doctor Collegiatus, ac Sanctiſsimæ Inquiſitionis Conſultor, pro Reuerendiſsimo Patre Magiſtro Paulo de Garrexio Inquiſit. Bononiæ.

IO. BAPTISTA GARGIAREVS
I.C. BONONIENSIS
ÆTATIS SVÆ ANN. XXXII

IO. BAPTISTÆ GARGIAREI
IVR. CONS. BONONIENSIS,
Et legum publici profeſſoris,
CONSILIORVM
LIBER PRIMVS.

ARGVMENTVM.

MVlieri dotem petenti nequit opponi, quod rationes adminiſtratæ tutelæ non reddiderit; ipſique competit retentio bonorum mariti ex cauſa dotis non ſolutæ. Multa dicuntur etiam de vſufructu omnium bonorum vxori relicto, ſuper quo contenditur, an ad alimenta tantùm extendatur ſecundùm conſuetudinem Bulg. & Statut. Placen. diſpoſitionem; & quid in bonis fideicommiſſo primogenituræ, & ſeu reſtitutioni ſubiectis. Item, hæredes mariti, an poſſint reſtituere dotem in pecunia, contradicente vxore. Redditio rationis adminiſtrationis, quando ſit ſuperflua, & non neceſſaria. Anquè tandem pœnæ ſecundo nubentium hodiè ſint ſublatæ.

SVMMARIVM.

1 *Mvlieri ſuas dotes, & antifactum petenti, non poteſt opponi de non reddita ratione adminiſtratæ tutelæ.*
2 *Mater non præſumitur, quòdcumiactura filiorum fuerit locupletata.*
3 *Executio crediti certi non eſt retardanda ob incertum creditum, ex eo, quòd ratio adminiſtrationis non ſit reddita.*
4 *Compenſatio de liquido, ad illiquidum, & incertum non datur.*
5 *Illiquidum eſt creditum, ſi ratio adminiſtrationis non ſit adhùc reddita.*
6 *Liquidum eſt creditum, quod apparet ex inſtrumento.*
7 *Inſtrumentum dicitur res probata, & rem manifeſtam facit.*
8 *Dotis cauſa pia dicitur.*
9 *Dotis in cauſa de bono, & æquo eſt procedendum.*
10 *Contra dotem, an compenſatio admittatur.*
11 *Pro dote in dubio pronunciandum venit.*
12 *Dotis cauſa, & alimenta pari paſſu ambulant.*
13 *Dotis priuilegium mulieri competit, etiam ſoluto matrimonio.*
14 *Mulieri dotem petenti non poteſt opponi, quòd ad eius manus pecuniæ multæ peruenerint, cum quibus potuerit ſatisfieri, niſi probetur.*
15 *Mulier, mortuo viro, poteſt accipere bona dotalia propria auctoritate.*
16 *Dotalium bonorum dominium, mortuo marito, tranſit in vxorem.*
17 *Dotem, quando hęredes mariti reſtituere teneantur in pecunia.*
18 *Verba*, teneatur, & debeat, *neceſſitatem important, vimq; præcepti, & obligationis obtinent.*
19 *Hæredibus arbitrium tollitur ex pacto dotali reſtituendi fundum, vel pretium.*
20 *Retentio datur vxori bonorum mariti, donec de ſuis dotibus ſit integralitèr ſatisfacta.*
21 *Bona mariti ſunt hypothecata, & obligata pro dotis reſtitutione.*
22 *Vſumfructum totum, & integrum debet habere mulier vſufructuaria relicta, ſi hoc appareat ex verbis, & voluntate, vel ex coniecturis.*
23 Statutum Placentiæ rubr. 62. clauſ. Domina, Dona, & vſufructuaria. lib. 3. fol. 35. *& conſuetudo Bulgari, quando, & quomodo procedant, & locum habeant in vſufructu vxori relicto.*
24 *Vſusfructus bonorum fideicommiſſo, & primogenituræ ſubiectorum poteſt à marito vxori relinqui, ſi expreſsè à teſtatore dictum ſit. & num. 27.*
25 *Hæredis res poteſt relinqui, & teſtator de ea diſponere poteſt.*
26 *Hæres tenetur ſeruare teſtatoris diſpoſitionem, aliàs hæreditate priuatur.*
28 *Redditio adminiſtratæ tutelæ non eſt neceſſaria, immò ſuperflua, ſtante legato ampliſſimo liberationis facto à marito.*
29 *Secundo nubentium pœnæ hodiè ſunt ſublatæ.*
30 *Nubere melius eſt, quàm vri.*

CONSILIVM I.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

COntractum fuit aliàs matrimonium inter Illuſt. D. Antoninum de Ferrarijs, & Illuſt. D. Luciam Moentinam, de præſenti vxorem meam dilectiſſimam, dote ipſi conſtituta librarum 37040, pro qua fuit antifactum conſtitutum à marito, in caſu præmorientiæ, ad rationem librarum 30, pro ſingulo centenario capitalis dictæ dotis, ſecundùm laudabilem, & approbatam conſuetudinem Ciuitatis Placentiæ.

Caſus euenit mortis dicti D. Antonini, qui ſuum vltimum teſtamentum condidit, in quo filijs hæredibus inſtitutis, inter alia, vxorem prædictam vſufructuariam reliquit, vt infrà, videlicet.

Dictam verò Illuſt. D. Luciam de Moentinis vxorem meam dilectiſſimã, inſtituo hæredem meam plenario iure in vſufructu omnium bonorum meorum mobiliũ, & immobilium, ac iurium, &c. ac omnium, & quorumcunque bonorum, etiam ſubiectorum primogenituræ cõſtitutæ per nunc quondam Illuſt. I.V.D. D. Nicolaum de Ferrarijs olim patruum meum, ac etiam aliorum quorumcunque bonorum, quæ quomodocunque dici poſſent ſubiecta aliquibus fideicommiſſis, & diſpoſitionibus maiorum meorum, & hoc donec dicta D. Lucia caſta, & honeſta ſteterit, & ad ſecundas nuptias non tranſierit, & donec etiam, & vſquequo dumtaxàt dicti filij mei maſculi, & vnuſquiſque compleuerit, & compleuerint ætatem annorum 25. pro quolibet eorum; ita quòd ſtatim, ac aliquis ex dictis filijs meis compleuerit vigeſimumquintum ætatis ſuæ annum habeat, & habere poſſit portionem dicti vſusfructus ad eum tangentem, & dictus vſusfructus reſpectiuè extinguatur reſpectu portionis tangentis ad vnumquemque eorum, ſtatim, ac vnuſquiſque ex eis cõpleuerit ætatem annorũ 25. & ſic dictus vſusfructus ſit, & intelligatur extinctus in totum, vbi omnes filij mei maſculi, & vt ſupra, compleuerint dictam ætatem annorum 25. cum hoc tamen onere, quod dicta D. Lucia vxor mea pro omni, & eo toto, quod dicti filij mei interim habere, & conſequi poſſent pro fructibus dictorum bonorũ, & hæreditatis meæ, vt ſupra &c. & quem vſumfructum, & vt ſupra, volo ſpectare ad dictam D. Luciã vxorem meã plenè, integrè, & pleno iure vſque ad dictum tempus reſpectiuè, ac modo quo, & vt ſupra &c. ita quòd non poſſit dici, aut intelligi, quod dictus vſuſfructus ſit reſtrictus ad eius alimenta tantùm, iuxta diſpoſitionem alicuius legis, aut Statuti Placentini, ſed intelligatur de toto, integro vero, & formali vſufructu dictorum omnium bonorũ meorum, vt ſupra, & prout ſupra.

Tutricem præterea reliquit, cum prærogatiuis, & liberationibus, vt infra.

Tutricem verò, & generalem adminiſtratricem, ac curatricem reſpectiuè dictorum filiorum meorum, ac cuiuslibet poſthumi mihi naſcituri, & vt ſupra vſque ad annos 25. ætatis vnius cuiuſque dictorum filiorum meorum, & vt ſupra, & donec caſta, & honeſta ſteterit, & ad ſecundas nuptias non tranſierit dicta D. Lucia vxor mea, facio, conſtituo, & eſſe volo dictam Illuſt. D. Luciam vxorem meam, cui do, & concedo plenam, liberam, & abſolutam licẽtiam, & poteſtatem, etiam propria auctoritate, & abſque vlla ſolemnitate iuris, vel facti, quandocunque ei libuerit poſt deceſſum meum, etiam ante aditam hæreditatem, & confirmationem Iudicis obtentam apprehendendi geſtum, & adminiſtrationem tutelæ, & curæ, de qua ſupra, etiam abſque aliqua ſatiſdatione præſtanda, à qua ipſam libero, & liberam eſſe volo, & mando ſe immiſcendi adminiſtrationi ipſius tutelæ, & curæ, & ipſam adminiſtrandi, prout ei libuerit, quia de ipſa pleniſſimè, vt de me ipſo confido, & volo, ac mando ipſam D. Luciam vxorem meã, & hæredes eius fore, & eſſe analogiſtas, & nullatenus teneri reddere aliquam rationem adminiſtrationis tutelæ, & curæ prædictæ, nec de aliqua culpa, etiam lata, ſed duntaxàt de ſolo, & vero dolo &c.

Prout etiam ſi contingat ipſam, vel eius hæredes ſuos qualitercunque de iure cogi ad vllam rationem reddendam, eo caſu volo ſtari eorum, & cuilibet eorum ſimplici dicto de omni, & eo toto, quod dixerint occaſione dictæ rationis reddendæ; & ſi nihilominus contingat ab eis, vel quocunque ex eis occaſione cuiuſcunque malæ adminiſtrationis, vel negligentiæ, & ſeu omiſſæ, aliquid poſſe exigi, eo caſu, illud tantundem de bonis meis reſtitui volo, & mando, ac eis lego &c.

Stantibus ſupradictis diſpoſitionibus dicta Domina Lucia tutelæ onus aſſumpſit, & adminiſtrare cæpit, per annoſq; duos perſeuerauit, & in adminiſtratione continuauit, & ſic vſque ad tranſitum ad ſecunda vota, in quo caſu prius prouidit de tutore filijs, illaq; fecit, ad quæ de iure tenebatur.

Poſtquè ſtante renitentia dictorum eius filiorum in ſatiſfaciendo, fuit ipſa coacta judicialiter à

filijs

filijs hæredibus prædictis petere reſiduum dotis,
nec non et antifactum prædictum, ad rationem
vt ſupra, ſibi reſtitui vna cum interuſurijs de-
curſis, & decurrendis vſque ad integralem dictę
dotis, & antifacti ſatisfactionem, ſibiq; aſſignari
vſumfructum ad ratam temporis, quo vidua
permanſit deducta legitima filiorum.
Fuit oppoſitum prædictæ petitioni dictam D. Vxo-
rem meam ſibi metipſi ſatisfeciſſe cum pecu-
nijs ad eius manus peruentis; Priuſq; teneri red-
dere rationem adminiſtratæ tutellæ, nonq; po-
tuiſſe, nec poſſe quædam paucula bona mariti
retinere pro dotibus, & antifacto ſuis; nec mi-
nus pariter propria auctoritate bona dotalia
accipere, nec obtinere quoad prætenſum vſum-
fructum, nedum quia ipſe ad alimenta debuit, &
deber reduci, ſtante Bulgari conſuetudine, Sta-
tutiq; Placentiæ diſpoſitione, ſed etiam, quia nō
potuit à marito vſufructuaria relinqui ſaltem
reſpectu bonorum fideicommiſſo, & primoge-
nituræ ſubiectorum, maximè attentis dictis ſe-
cundis nuptijs. Ideo quid iuris ſit, quæritur.

CONtra veritatem, & iuſtitiam nituntur Aduer-
ſarij meam moleſtare vxorem, ſub colorato
prætextu dictarum exceptionum, & oppoſitio-
num, quæ friuolæ ſunt, & in conſiderationem
1 non habendæ. † Iuridicum enim eſt, veritatiq;
conſonum, quod mulieri ſuas dotes petenti, non
poſſit fieri oppoſitio non redditę adminiſtratio-
nis tutellæ, vt præ cæteris tenuerunt, *Seraph.
deciſ.*1455. *Viui. deciſ.*317. *nu.*1. *& ſeq. lib.*2.
*Lud. Gomeſ. deciſ.*66. *lib.*1. *Mela ad deciſ. Giz-
zarel.*44. *num.*3. *Maſtril. deciſ.*189. *num.*1. 10.
11. *fol.*131. *p.*2. *Neguſ. de pignor. & hyp. par.*5.
*memb.*1. *ſub nu.*36. *verſ. tamen iſtis non obſtan.
Guttierez. de tutell. par.*2. *cap.*9. *nu. vlt. contra
Socin.* vbi pluries iudicatum fuiſſe ponit pro hac
opinione. *Borguin. de tutore ſequitur nu.*219.
qui aſſerit hanc eſſe veram opinionem, ſicuti
Euangelium; Quę ſententia pluribus rationibus
æquiſſima redditur.
Primò, quia poteſt eſſe eam, redditis rationi-
bus, non debitricem fore, vt allegati Doctores
tenent.
2 Secundò, quia non præſumitur, † quod vxor
mea cum aliena iactura, maximè filiorum, locu-
pletata ſit. *Viui. d. deciſ.*317. *nu.*2. *verſ. immo
in dubio &c.*
3 Tertiò, quia executio † crediti certi non eſt
retardanda ob incertum creditum prætenſum,
ex eo, quod ratio non ſit adminiſtrationis red-
dita. *Surd. deciſ.*184. *num.*4. *Cabal.*2. *conſ.*49.
4 *num.*7. Sicuti, † & pro credito incerto, & illi-
quido compenſatio non datur. *l. fin. C. de com-
penſ. l. ſtatu liberi rationem. ff. de ſtat. lib. §. in
bonæ fidei. vbi Doct. inſt. de actio. Surd. d. deciſ.*
184. *num.*6. *Borguin. deciſ.*35. *num.*14. *par.*1.
*Gall. conſ.*48. *ſub num.*9. *verſ. ſed his minimè.
& num.*22.
Quod autem creditum dictorum Dominorū
de Ferrarijs ſit illiquidū, illud verò vxoris meæ
5 liquidum, patet † ex adminiſtratione non dum
reddita, per quam dubia, & incerta redditur ad-
uerſariorum oppoſitio. *Guttierez. de tutell. &
& cur. par.*2. *d. cap.*9. *ſub num.*52. *verſic. ergo
cum debitū &c.* reſpectu verò dictæ vxoris meæ,
6 † adeſt publicum, & authenticum inſtrumentū,
quod reddit creditum liquidum. *Gozadin. conſ.*
7 2. *num.*23. *Gall. d. conſil.*48. *num.*12. dicitur †
autem inſtrumentum probatio probata, & rem
manifeſtam facit. *Gargiareus mihi Patruus ma-
gnus patroc.*2. *nu.*8. *& patroc.*19. *nu.*24. *lib.*1.
*Scot. tom.*2. *lib.*4. *conſ.*39. *num.*5.
8 Quartò, quia agitur de dotis cauſa, † quæ pia
eſt. *Alban. conſ.*39. *num.*2. & priuilegiata, vbi
9 de bono, † & æquo venit procedendum. *Ca-
10 cheran.* 1. *conſ.*21. *nu.*34. cui † non poteſt op-
poni aliqua compenſatio. *Alban conſ.*8. *nu.*41.
11 & pro † ea in dubio iudicandum. *Gabr.*2. *conſ.*
56. *num.*16. *Cabal.*2. *conſ.*133. *num.*55. pariq;
12 † paſſu ambulat cum alimentis. *Galuan conſ.*28.
13 *num.*5. Quod priuilegium † etiam ſoluto ma-
trimonio competit, quo in tempore dos etiam
propriè, & verè talis dicitur. *Cabal. conſil.*114.
*ſub num.*12. *lib.*1.
Nec dicatur tot pecunias ad eius manus per-
ueniſſe, quibus potuerit ſibi ſatisfacere, quia de
14 de hoc † minimè conſtat, nec à parte fuit pro-
batum, ad tradita per *Seraph. d. deciſ.*1455. *n.*4.
Non aduerſatur inquam, quod dicta D. Lu-
15 cia non potuerit † bona dotalia in parte, pro-
pria auctoritate accipere mortuo marito, quia
hoc ipſi erat à iure permiſſum. *Eugen. conſil.*16.
16 *nu.*51. ſtatim † enim mortuo marito dominium
bonorum dotalium tranſit in vxorem. *l. in rebus
C. de iur. dot.* Et ſi dicatur, prout ipſi dixerunt,
17 intendimus † velle bona dotalia in tot pecu-
nijs reſtituere, certè falluntur, quia adeſt pa-
ctum in inſtrumento dotali, quod vxor tenea-
tur, & debeat retroaccipere illa, & eademmet
18 bona in dotem data, quæ verba † important
neceſſitatem retrò accipiendi. *Pariſ.*4. *conſil.*6.
*num.*5. *Burſat.*3. *conſ.*227. *num.*42. *Euerard.
ſen. conſ.*9. *num.*1. *Gozadin. conſ.*51. *num.*2. *&
conſ.*101. *num.*5. *Petrus Anton. Anguiſ. conſ.*5.
*num.*4. *lib.*3. *in mat. indic. Celſ. Vgon. conſ.*59.
*num.*4. *Emilian. conſil.*26. *num.*1. *Bardellon.*2.
*conſ.*181. *num.*18. ac vim præcepti, obligatio-
niſq; obtinent. ad prædicta videatur etiam *Ma-*

Digitized by Google

19 *gon. Florent. deciſ. 7. num. 10. & ſeq.* ex quo † pacto tollitur arbitrium hæredibus reſtituendi rem, vel pretium. *Beci. conſ. 42. ſub nu. 9. lib. 1. ex Bald. auct. in l. quoties. ad fin. nu. 7. C. de iur. dot.* qui dicit rem eſſe reddendam, quando reſtitutio rei præcisè fuit promiſſa, & quando à natura illius rigoris receditur.

20 Potuit inſuper dicta vxor mea illa paucula † mariti bona retinere pro reſiduo ſuæ dotis, vſq; ad eiuſdem plenam ſatisfactionem. *Menoc. conſ. 952. num. 7. Alba conſil. 447. num. 23. Burſat. conſ. 8. num. 15. & conſ. 9. nu. 4. Dec. conſ. 400. nu. 5. & conſ. 449. num. 23. Purpurat. conſ. 104. num. 7. Grammatic. conſ. 114. nu. 6.* & hoc propria auctoritate. *Burſat. d. conſ. 8. nu. 15. Surd. 2. conſil. 221. num. 49. Euerard. iun. conſil. 28. vol. 2. in 4. quæſt. num. 99. & ſeq.* Nec mirum,
21 quia † bona mariti ſunt hypothecata, & obligata pro dotis reſtitutione. *l. vni. §. & vt plenius. C. de rei vxor. act. l. hac adictali. § omnibus. C. de ſecund. nuptijs. Bart. in l. ſi cum dotem. §. ſi autem. ff. ſol. matrim. Aldonin. conſ. 15. num. 1. Henning. Goden. conſ. 100. nu. 3. Grammat. conſ. 107. num. 1. & ſeq.*

Quo verò ad vſumfructũ à marito relictum, clarum eſt ipſam totum, & integrum conſequi
22 debere; nam quando † vxor à marito eſt relicta vſufructuaria omnium, & quorumcumque bonorum, hocq; ex verbis, vel ex voluntate teſtatoris appareat, tunc totum, & integrum vſumfructum habere debet. *Rim. iun. 2. conſil. 170. num. 8. & 3. conſil. 201. num. 56. & conſil. 330. num. 4. Pariſ. 2. conſ. 94. nu. 36. & ſeq. Peregr. 3. conſ. 58. num. 5. Plot. conſ. 17. num. 80. Gozad. conſil. 47. num. 3. Bimi. 1. conſil. 71. num. 18. & vol. 3. conſ. 232. num. 15. Paul. de Caſtr. conſil. 218. per tot. lib. 1. Corn. 2. conſ. 3. nu. 11. Dec. conſ. 418. num. 1. Crott. conſ. 67. nu. 2. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 9. tit. 7. num. 20.*

23 Statutum autem Placentiæ, † & Bulgari conſuetudo procedunt, quando vxor ſimpliciter eſt relicta vſufructuaria, abſque dicta declaratione expreſſa, quod totum, & integrum vſumfructum conſequatur, vt ex dicto Statuto *rubr. 62. clauſ. Domina Dona. & vſufructuaria lib. 3. fol. 3. Peregrin. 2. d. conſ. 45. nu. 2. & d. conſ. 58. nu. 5. lib. 3. Rim. iun. 2. d. conſ. 170. num. 6. & ſeq. & vol. 3. conſ. 330. num. 3. Grat. 2. conſ. 117. nu. 1. Gozadin. d. conſ. 47. nu. 1. Dec. d. conſ. 418. nu. 1. Soc. iun. 1. conſ. 99. num. 8. & ſeq. Mantic. ſupra alleg. de coniect. vlt. vol. tit. 8. num. 11. lib. 6. & tit. 7. num. 1. lib. 9. Ludouiſ. deciſ. 460. num. 17. Amat. deciſ. March. 84. num. 19. & ſeq. Feguer. deciſ. 103. num. 1. Peregrin. deciſ. Patau. 38. num. 1.*

Præterea reſtat etiam videndum, an dictus quon. D. Antoninus potuerit relinquere vxori vſumfructum bonorum fideicommiſſo, & pri-
24 mogenituræ ſubiectorum. Et † pro affirmatiua reſpondendum videtur, cum libera bona ha-
25 beat teſtator, in quo caſu de † re hæredis potuit diſponere, ac ſi ipſius propria fuiſſet. *l. vnum ex familia. §. ſi vno. vbi Bart. num. 1. & §. ſi rem. ff. de leg. 2. l. cum rem alienam. C. de legat. §. non ſolum inſt. d. tit. de leg. Menoch. conſ. 89.*
26 *nu. 62. Franc. deciſ. 83. nu. 3.* Et † hæres tenetur ſeruare teſtatoris diſpoſitionem. *Petr. Anton. Anguiſ. conſ. 27. num. 8. & 12. in mat. contract. lib. 2. Aldonin. conſ. 58. num. 5. & 17. Gionagn. conſ. 7. nu. 5. & ibi deciſ. Rota poſt conſil. 20. nu. 41. lib. 2. Franc. d. deciſ. 83. nu. 2. Ludouiſ. deciſ. 418. nu. 5.* alias tunc ipſe hæreditate priuaretur. *Angel. de Peruſ. conſ. 168. nu. 4. Ceph. conſ. 497. num. 59. lib. 4. Gozad. conſ. 34. ſub num. 5. Cabal. milleloq. iur. 679. num. 1. par. 2.*

Quod autem teſtator voluerit vſumfructum dictorum bonorum relinquere, etiam primogenituræ, & fideicommiſſo ſubiectorum verba ſuperius poſita ſunt luce clariora, in quibus fit mentio expræſſa de illis bonis reſtitutioni ob-
27 noxijs, vt † Doctores deſiderant ad effectum, vt talis vſusfructus dicatur relictus, & teneat fauore vxoris. *Decian. 1. conſil. 57. num. 8. cum ſeqq. Alba conſil. 73. Menoch. d. conſ. 89. nu. 62. cum ſeq. Peregrin. 1. conſ. 101. num. 2. & ſeq. Bimi. 3. conſ. 276. nu. 22. & ſeq. Caſtill. de vſufruct. c. 39. num. 16. Fuſar. quæſt. 648. nu. 8. de ſubſt.*

Non omitto ad magis fundandam intentionem dictæ vxoris meæ, quod prætenſa redditio
28 † rationis adminiſtrationis in hoc caſu videtur ſuperflua, & non neceſſaria ſtante ampliſſima liberatione prædicta, in qua omne id relictum videtur, quod reſtituendum forſan veniret, vt in terminis ſentit *Alex. 7. conſ. 192. num. fin.* ergo hoc non obeſt dictæ D. Luciæ, quin ſuas dotes poſſit conſequi.

29 Secundæ autem nuptiæ † nihil faciunt; nam, vltra quod ipſa non prætendit, niſi quod ſuum eſt, hodie ſublatæ ſunt pœnæ ſecundo nuben-
30 tium, ſecundum dictum Diui Pauli: † Melius eſt nubere, quam vri. Et alibi: Mulier, mortuo viro, nubat in Domino. *Scap. iur. non ſcript. vlt. vol. lib. 6. cap. 9.* Ideo acquieſco. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

A Dictis ſolutioni, an actio competat. Procurator conſtitutus ad locandum, an exigere poſſit. — Actiones incompatibiles, & contrariæ.

riæ, quæ dicantur. Agens vna actione, quandò ex alia poſſit obtinere. Tutor, an poſſit procuratorem conſtituere. Auus maternus, an habeat pupillum in poteſtate. Statutum Placentiæ 56. lib. 1. quid diſponat. Reſtaurum quando locatori debeatur. Milites, an teneantur ad datia. Agere ante diem nemo poteſt. Agens pro adimplemento quid probare debeat. Tertius veniens ad iudicium, quando ſit admittendus. Agere, an quis poſſit contra debitorem debitoris ſui. Anterior creditor, quando ſit præferendus poſteriori. Anterior in ſorte, quando in vſuris ſit anterior. Filius, quando poſſit eſſe in iudicio ſine conſenſu patris. l. is à quo ff. de rei vendic. explicatur, & declaratur. Legitimatio perſonarum, quando ſit facienda, & à domino ratificatio facta de geſtis à non habente mandatum, quando ſuſtineri poſſit.

SVMMARIVM.

1 *ADiectis ſolutioni actio non competit.*

2 *Debitori meo ſi iubeam, vt quæ mihi debet, Titio ſoluat, Titius agere non poterit contra debitorem meum.*

3 *Adiectis ſolutioni actio non competit, non interueniente ſtipulatione, & ex poſt acceptatione, etiam ſi agatur fauore piæ cauſæ.*

4 *Verbum,* promittere, *inter abſentes non importat ſtipulationem.*

5 *Iuramentum in inſtrumento poſitum, quando adiectis ſolutioni nullum præſtet ſuffragium.*

6 *Verba,* pro quacunque perſona, *explicantur.*

7 *Clauſula,* et cætera *quid operetur.*

8 *Adiectis ſolutioni in rem ſuam, quando actio competat. & num. 14.*

9 *Adiecti ſolutioni non habent actionem, habent tamen accipiendi facultatem. & num. 15.*

10 *Emptor. ſi pactum ſit inter emptorem, & venditorem ſine ceſſione, vt pretium creditoribus ſoluatur, ipſis nulla actio exigendi quæritur.*

11 *Conditionalia, niſi purificata conditione, actionem non producunt.*

12 *Stipulatio conditionalis eſt, quatenus ſequatur acceptatio.*

13 *Acceptatio debet præcedere, vt actio competat illis, quorum fauore eſt facta ſtipulatio.*

16 *Adiecti, an ad ſubſtantiam obligationis contractus adiecti dicantur, an verò ſolutioni.*

17 *Exceptio firmat regulam in alijs.*

18 *Agat mecum, qui mecum contraxit.*

19 *Andreas Mulazzanus I C et Marchio laudatur.*

20 *Procurator ad locandum conſtitutus, penſiones exigere non poteſt.*

21 *Actiones incompatibiles, & contrarias quis intentare non poteſt.*

22 *Actionum cumulatio, quando fieri poſſit.*

23 *Actiones teſtati, & inteſtati cumulari nō poſſūt.*

24 *Actiones, an inefficaces remaneant, ſi per vnam rei iudicatæ exceptio oriatur.*

25 *Actiones plures non dantur, vt cumulentur, ſed vt laxior actoribus ſit agendi facultas.*

26 *Agens vti emptor, non poteſt obtinere vti ceſſionarius emptoris.*

27 *Agens actione depoſiti, ſi non probat depoſitum, ſed commodatum, debet condemnari.*

28 *Agens vti talis, hoc debet probare.*

29 *Tutor non poteſt procuratorem conſtituere, niſi præcedente Iudicis decreto.*

30 *Agens vti actor tutoris, non poteſt obtinere vti procurator.*

31 *Auus maternus non habet pupillum in poteſtate.*

32 *Statutum Placentiuum 56. lib 2. mandat alienæ iuriſdictioni ſubiectos teneri præſtare cautionem, ad effectum vt agere poſſint.*

33 *Milites, quando teneantur ad datia.*

34 *Incolas domicilium facit.*

35 *Incola nō originarius, ſed loci habitator dicitur.*

36 *Habitans, ipſo iure, & incontinenti incola factus dicitur.*

37 *Milites ſi coguntur ſtare in Ciuitate, incolæ tunc efficiuntur.*

38 *Diſtinct. vbi nō fit, de oībus ſumitur intelligētia.*

39 *Verba,* quocunque priuilegio, & immunitate gaudentes, explicantur.

40 *Habitatio facit quem ad onera teneri, licet talis ſit forenſis.*

41 *Milites tenentur ſoluere datia.*

42 *Onerum in ſolutione æqualis inſpectio eſt inter illos, qui vitam degunt priuatam.*

43 *Milites aliquando mercaturam exercent ſuper illis rebus, in quibus ſunt immunes, in fraudem datiariorum.*

44 *Milites ſunt ciues illius loci, vbi ſtipendia merentur, & conſequuntur.*

45 *Milites, & ſi facilè mutari poſſunt, dicuntur tamen incolæ.*

46 *Conductori, ſi periculum ſpectat, pari ratione debetur augumentum.*

47 *Emptor. ſi ſciuiſſet rem venditam liberam non fuiſſe. non emiſſet, vel non tanto pretio.*

48 *Agere ante diem nemo poteſt.*

49 *Debitum non dicitur, ſi pecunia à debitore extorqueri nequit.*

50 *Executioni locus non eſt, actione nondum nata.*

51 *Obligatio in diem certam facit medio tempore actionem eſſe inefficacem.*

52 *Obligatio non habet locum, niſi eo tempore, quo quis voluit obligari.*

53 *Tempus, ſi datum ſit ad ſoluendum, interim facultas denegata videtur petendi.*

54 *Agens ante diem tenetur ad duplicatas inducias, et reficere expenſas; ſed quid ſi fuerit à parte oppoſitum ibi vide.*

55 *Agere ante diem, an quis poſſit in annuis præſtationibus.*

56 *Surdus decis. 120. ſub nu. 13. verſ. nec obſiſtit. quomodo procedat.*

57 *Agere quis poteſt ante diem aliqua Principis, vel Reipublicæ neceſſitate vrgente.*

58 *Creditor quis dici non poteſt, niſi adueniente die deſtinatæ ſolutionis.*

59 *Debitor ſatis eſt, quod tempore conuento promiſſa adimpleat.*

60 *Nemo plus iuris in alium trãsferre poteſt, quam ipſe habeat.*

61 *Conductor, ſi non potuit vti re locata, non tenetur ſoluere pẽſiones, immo ſolutas repetere poteſt.*

62 *Locator tenetur ad omnia damna, & expenſas, ſi conductor re locata vti non potuit.*

63 *Conductori remiſſio, quando eſt facienda, vide multas diſtinctiones.*

64 *Agens pro adimplemento debet prius probare ſe adimpleuiſſe.*

65 *Exceptio non adimplementi eſt litis finitæ, & ipſius ingreſſum impedit, & quomodo ſuper hoc Index ſupplere poſſit.*

66 *Solutio primo debet fieri anterioribus, poſtea poſterioribus, & in hoc omnis diligentia adhiberi debet.*

67 *Soluens ante litem motam poteſt dicere de errore ſolutionis.*

68 *Soluens, ſi eſt in mala fide, malè ſoluit.*

69 *Soluẽs poſterioribus, liberationẽ nõ conſequitur.*

70 *l. priuilegia. ff. de priuil. credit. declaratur.*

71 *Creditor, an agere poſſit contra debitores debitoris ſui.*

72 *Reſtaurum, quando debeatur conductori.*

73 *Vbertas cum ſterilitate non compenſatur, ſi de vbertate plenè non conſtet, & quando fiat iſta compenſatio.*

74 *Prior tempore potior eſt in iure. & ſub num. 85. verſ. Prædictis.*

75 *Anterior, data hypotheca validitate poſteriori eſt præferendus.*

76 *Anterioritas prodeſt, nedum agendo, ſed etiam excipiendo, & replicando.*

77 *Anteriores, quod præferantur poſterioribus, infiniti Doctores dicunt.*

78 *Emens primo loco præfertur ſecũdo ementi eandem rem.*

79 *Dominio anteriori nullum fit præiudicium per contractos poſtea factos.*

80 *Debitores ſemper curare debent, vt ſolutio primo fiat anterioribus.*

81 *Aequalitas ſeruanda inter creditores non tollit ius anteriorum.*

82 *Scriptum quod eſt, attenditur.*

83 *Sententia nulla eſt, ſi Index non habet conſiderationem ad prioritatem creditorum.*

84 *Solutio inordinata liberationem non producit.*

85 *Compenſatio, quando admittatur.*

86 *Fauore alicuius, quod eſt introductum, non debet in odium retorqueri.*

87 *Prior tempore dicitur ille, qui prius pecunias credidit, & hypothecam accepit.*

88 *Prioritas in puncto, hora, & momento attenditur, vbi amplia.*

89 *Prior in ordine ſcriptura præfertur.*

90 *Ordo rerum omnium præſtantior eſt, per quem omnia geruntur, moderãtur, & conſeruantur.*

91 *Prioritas attenditur, quia eſt ordo à iure introductus.*

92 *Priuilegium, qui primo loco à Principe obtinuit præfertur.*

93 *Regula eſt ſtandum, donec conſtet de limitatione.*

94 *In dubio pro regula eſt pronunciandum.*

95 *Creditor poſterior prius agens antiquiore, non facit ſuam conditionem meliorem.*

96 *Anterior in ſorte, eſt anterior in fructibus.*

97 *Ordinis beneficium datum in ſorte, habet locum in vſuris, amplia, & limita.*

98 *Anterioritas, an habeat locum etiam circa expenſas factas.*

99 *Fructus, & ſors ſunt eiuſdem naturæ.*

100 *Filius poteſt eſſe in iudicio ſine patris cõſenſu, ſi illius pater bonorum vſumfructum non habet.*

101 *Vſumfructum, quod quis non habeat, ex quibus dignoſcatur.*

102 *Pater non habens vſumfructum in bonis filij, illius non eſt adminiſtrator legitimus.*

103 *Conducere quis non poteſt rem ſuam, amplia.*

104 *Filio, quod non eſt delatum, patri ſpectare non poteſt.*

105 *Filio, cum quo contraxit qui ſoluit, benè ſoluit, & liberationem conſequitur, amplia, etiam ſi ſoluens ſciret pecuniam ad alium pertinere.*

106 *Tertius veniens ad cauſam, nedum proceſſum impedit, ſed etiam executionem conceſſam, vbi amplia, etiam ſi ageretur de cauſa depoſiti, & eſſet concluſum in cauſa, immo ſi lata eſſent tres ſententiæ, & ſi apparenter tertius doceret de iure ſuo &c.*

107 *Tertius eſt audiendus in iuditio, etiam ſi ageretur de obligatione camerali.*

108 *Tertij debent audiri, & cauſæ aſſiſtere, vna cum ſuis principalibus, maximè ſi de eorum præiudicio agatur.*

109 Ter-

109 *Tertius, quando admittatur ad iudicium, ſi apparenter tantum doceat de ſuo intereſſe.*

110 *Inſtrumentum rem facit euidentem, & manifeſtam.*

111 *Tertius habens ſuper re hypothecam, & conſtitutum, impedit pignoris adiudicationem.*

112 *Tertius impedit executionem, ſi alia bona non adſunt, in quibus ſine controuerſia poſſit ſatisfieri.*

113 *Executionem impediret tertius, ſi duriorem aduerſarium eſſet habiturus.*

114 *Tertius negligens debet admitti ſi notitiam non habuit de lite ſpecificè.*

115 *Pupillus, & mulier reſtituuntur.*

116 *l. is, à quo. ff. de rei vendic. declaratur.*

117 *Cautio, quando faciat nõ ſuperſederi in cauſa.*

118 *Tertius, ſi ad iudicium venit pro ſuo iure, & intereſſe, impedit executionem, non obſtante tex. l. is à quo.*

119 *Cautio non admittitur, ſi ex inſtrumentis conſtat de iure tertij.*

120 *l. is à quo. ff. de rei vend. non habet locum in tertio anteriore volente executionẽ impedire.*

121 *Conſtitutio Placentina de modo, & forma proced. in cauſ. ciuil. ſuper legitimatione perſonarum, quid diſponat.*

122 *Ratificatio geſtorum per procuratorem à domino facta, quando teneat, maximè ſtante oppoſitione de mandato facta à parte aduerſa. & ſub num. 123.*

123 *Statutum ſi adſit diſponens, quod nullus audiatur ſine legitimo mandato, ratificatio domini non operatur.*

124 *Iudicium conſiſtit in Iudice, Actore, & Reo, & hoc eſt de ipſius ſubſtantia.*

125 *Per clauſulam,* ſola facti veritate inſpecta, *non cenſentur remiſſa ſubſtantialia iudicij, ſed tantum ſolemnia.*

126 *Legitimatio perſonarum ſemper eſt facienda, etiam in iudicijs ſummarijs.*

127 *Ratificatio domini non poteſt fieri parte inuita.*

128 *Diſcuſſio primo loco non eſt facienda in bonis debitoris, ſi creditor habet pro ſe conſtitutum in inſtrumento expreſſum.*

CONSILIVM II.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſſimus D. Gibertus Grilenzonus Placentię Gubernator in omni virtute, ac ſcientia peritiſſimus ſuis dubitationibus tueri potius fidem conductorum videtur, quam quod eorum iuribus detrimentum afferat.

1 Nam actio † in primis intenrata per reddi-
tuarios contra conductores prædictos fuit, & eſt
inefficax, cum ſolutioni adiectis nulla actio com-
petat. *l. ſed & ſi filio familias. §. ſi mihi. ff. de*
conſt. pecu. l. quod ſtipulatus. ff. de ſolut. § planè.
inſt. de inutil ſtipul. Alex. conſ. 95. num. 1 lib. 3.
Rota Genuen. deciſ. 54 ſub num. 4. Amanel. qui
2 ponit caſum, ſi ego † debitori meo iubeam,
vt quæ mihi debet, Titio ſoluat, Titius minimè
agere poterit contra debitorem meum, *in ſing.*
3 135. & maximè † nulla pro adiectis interueniē-
te ſtipulatione, nec ex poſt facto acceptatione.
Rota deciſ. 12. in ſeclect. p. 1. eadem Rota in no-
uiſſ. diuerſ par. 3. deciſ. 20. num. 2. Canaler.
deciſ. 13. num. 5. Ludouiſ deciſ. 567. nu. 3. & 4.
Magon. Flor. deciſ. 39. nu. 16. Ruin. 4. conſ 13.
etiam ſi agatur fauore præ cauſæ, *nu. 10. Hond.*
4 *2. conſ. 25.* qui tenet verbum † *promittere,* inter
abſentes, ſtipulationem non importare, data
etiam Notarij pro eis ſtipulatione *num. 44.* nec
5 † iuramentum ipſis ſuffragaretur in inſtrumento
poſitum, *nu. 46.* & multa alia videnda ſunt per
tot. cōſilium facientia mirificè ad caſum noſtrū.
Simon. de Prat. conſ. 199. nu. 32. & ſeq. Rero. 3.
conſ. 108. num. 8. conſ. 199. num. 3. conſil. 201.
num. 27. & ſeq. & conſil. 206. num. 14. Alciat.
tom. 2 lib. 5. conſil. 115. num. 6. & tom. 3. lib. 8.
conſ. 112. etiam in pia cauſa, *vt ibi.*

Et licet in inſtrumento, vbi redditnarij ſolu-
tioni adiecti videntur, conſtat adeſſe ſtipulatio-
6 nem ſtātibus verbis † *pro quacunq; perſona &c.*
attamen, ſi inſpiciatur, quod hæc clauſula ſem-
per in inſtrumentis Communitatis adijcitur,
vti relata ad perſonas abſentes, quæ forſan in-
teruenire deberent, & non ad alium finem, ipſa
non erit præiudicialis conductoribus, maximè
7 attenta extenſione illius † clauſulæ, *& cætera,*
quæ de ſtylo ad dictum effectum apponitur in
omnibus inſtrumentis. *Farin. in poſthum deciſ.*
542. num. 3. tom. 1. vbi multum facit inſpectio
aliorum inſtrumentorum, in quibus adeſt illa
clauſula, *& pro quacunque perſona &c.* abſque
eo, quod agatur de adiectis ſolutioni.
8 Nec pariter obeſt, quod † iſtis reddituarijs vti in
rem ſuam adiectis competat actio. *Strach. de*
adiect. par. 1. num. 39. & 54. in fin. quia vbi eſt
ſtipulatio? vbi perſona in qua ipſa conſiſtat?
idem *Strach. d. tract. & parte num. 28.* & tanto
9 magis pariter, quia iſti † adiecti nō habent actio-
nem petendi, vt dixi, ſed tantum facultatem re-
cipiendi. *Gabr. 1. conſ. 155. num. 42. verſic. ex*
his igitur liquet. vltra textuales auctoritates ſu-
10 perius allegatas. Hinc enim videmus, quod †
ſi ſim-

Digitized by Google

ſi ſimpliciter ſine ceſſione ſit pactũ inter empto-
rem, & venditorem, vt pretium ſoluatur credi-
toribus, ipſis actio non acquiſita diceretur. *Mar-
ta vot.* 48. & maximè non facta per adiectos
acceptatione, de qua ſupra, quo in caſu nobis
axioma certiſſimum in iure oſtenditur contra
11 dictos ſolutioni adiectos, conditionalia ſcilicet
ante implementum conditionis, & niſi eis puri-
ficatis petendi actionem non parere. *l. hac ven-
ditio. ff. de contrah. empt.*

12 Sed † Stipulatio (de qua non conſtat) con-
ditionalis eſt, videlicet, quatenus ſequatur ac-
ceptatio. *Alciat. tom.* 1. *lib.* 4. *conſ.* 4. *num.* 58.
13 ergo † ante acceptationem nulla actio compe-
tit. *idem Alciat. ibi.*

14 Vltra quod apud Doctores video, etiam † ſo-
lutioni in rem ſuam adiectis non dari talẽ actio-
nem, vt apud eumdem *Gabriel. d. conſ.* 155. *lib.* 1.
ſpecialiter *nu.* 42. in quo caſu adiectus erat præ-
ſens, & acceptauerat. *Cranet.* pariter videndus
in terminis emptionis *conſ.* 12. *nu.* 6. *lib.* 1. *Corn.*
hoc nõ negat, immo admittit *in* 3. *vol conſ.* 288.
ſub num. 5. *Bertrand.* 4. *conſil.* 118. in quo erat
pactum initum in fauorem fratris abſentis, qui
habebat intereſſe, & agebatur de re ſua. viden-
di ſunt etiam textus ſuper hac non competenti
actione loquentes, qui non diſtinguunt, ſed de
omnibus adiectis indefinitè tractant, & videli-
cet *text. in l. ſed et ſi filio familias.* §. *ſi mihi, aut*
15 *Titio. ff. de conſt. pecu.* dicit enim: *ſi † mihi, aut
Titio ſtipulor, Titio conſtitui ſuo nomine non poſ-
ſe Iulianus ait, quia non habet petitionem, tamet
ſi ſolui ei poſſit.* Textus autem *l. quod ſtipulatus.
ff. de ſolut.* hæc verba dicit: *quod ſtipulatus ita
ſum mihi, aut Titio? Titius nec petere, nec no-
uare, nec acceptum facere poteſt, tantumq; ei ſol-
ui poteſt.* Conſtat enim apertè leges prædictas
loqui etiam de adiectis in rem ſuam, cum iſti à
textu mentionati adiecti poſt ſtipulationem, di-
cuntur habere intereſſe in pecunia ſoluenda,
16 quod mirum nõ eſt, quia † non ad ſubſtantiam
obligationis contractus adiecti dicuntur, ſed
tantum ſolutioni, vt poſſit illis ſolui. *Alex.* 3.
d. conſ. 95. *num.* 1.

Prædictis addatur, quod Cõmunitas in ven-
ditione redditus ſibi tantum reſeruauit locandi
facultatem, ergo non potuit cedere actionem,
17 cum reſeruatio talis † operetur, vt in alijs, ex-
cepto locato, & conducto, Reddituarij empto-
res ſint abſolutè domini, & ſuper illis habeant
eorum intentionem fundatam. *Caſſan. conſ.* 47.
num. 36. poterunt ergo conductores obijcere
18 reddituarijs, qui † mecum contraxit, mecum
agat. *l. eum qui. ff de action. & oblig. l. his ſolis.
ff. de cond. indeb. l. ſi his. C. depoſiti.*

Secundo loco proponitur aliud caput nul-
19 litatis actionis reſpectu Illuſtriſs. D. Marchio-
nis Andreæ Mulazzani noſtra hac ætate celle-
20 berrimi I. C. Placentini, qui cum fuerit procu-
rator conſtitutus, & electus ad locãdum à Com-
munitate non potuit, nec poteſt vti talis à con-
ductoribus exigere, & petere penſiones. *Adden.
ad Alex. in l. reſcriptum.* §. *plerumq; lit. D. ff. de
pact. Natt. poſt tex. in l.* 1. §. *igitur. ff. de exerc.
act. conſ.* 5. *ſub num* 14. *Strach. de mercat. tit.
mandati. num.* 23. *cum ſeqq. Franc. deciſ.* 699.

21 Tertio loco dictus D. Marchio incompatibi-
les † actiones intentare non potuit, quarum vna
eſt, quod vti locator, altera quod vti redditus
emptor egit, quæ inter ſe ſunt oppoſita, & con-
traria. *Myſing. de actio.* §. *ſin minus. num.* 30. fa-
cit. *Bald. in l. edicta actio* 3. *C. de edend. num.* 66.
22 vbi ſi duæ † actiones cumulantur, & vna dicat
rem eſſe factam, altera non, tunc vna non tollit
aliam, aut competit vna, & altera non, & tunc
eſt contrarietas inducta, quæ alterius actionis
ſuſpenſionem operatur, vt etiam in actionibus
23 teſtati, & inteſtati videmus, quæ † ſi cumulentur,
ſaluari nequeunt, ſtante contrarietate. *Alex.* 1.
conſ. 121. *ſub num.* 5. *verſ. ſed præmiſſis. Grat.*
2. *conſ.* 70. *num.* 28. *& ſeq. & nu.* 32. *Bartol. in
l. ex ſexſtante* 30. *ff. de diuerſ. & temp. præſcrip.
Gabriel com. concl. lib.* 2. *de actio. concl.* 3. *Marta
de clauſ. p.* 1. *cla.* 65. *nu.* 16. *cum ſeq. Io. Dilect.
de art. teſt. tit.* 10. *de mut. teſt. caut.* 17. *num.* 2.
inter diuerſ. de ſucceſſ. Myſing. cent. 3. *obſ.* 25.
24 ſicuti, quando ſententia † lata in prima, in alia
admitteret exceptionem rei iudicatę, tunc enim
cumulatio actionum veniret reijcienda, ea ratio-
ne, quia omnes deſcenderent ex eadem cauſa,
& cumulatio, ideſt alterius actionis propoſitio,
eſſet ad eamdem rem. *Dyn. de actio.* §. *ſi quis
agens. ſub num.* 13. *Myſing. d. tit de actio.* §. *ſin*
25 *minus. poſt num.* 30. vltra quod actiones † non
dantur plures, vt cumulentur, ſed vt laxior acto-
ribus ſit agendi facultas. *l. cum filius.* §. *varijs.
de leg.* 2.

Sed concedamus Marchioni dari cumula-
tionem prædictam (citra veri præiuditium)
non adhuc poſſet idem D. Marchio obtinere
26 † vti emptor redditus, ſi eſſet tantum ceſſiona-
rius emptoris, vt ex auct. *Bellemer. in cap. cum
Bertholdus. nu.* 44. *ſuper tertia ſecundi decretal.
de ſent. & re iudic.* cuius hæc verba ſunt: *Quid
27 ſi egi † actione depoſiti, & non probo depoſitum,
ſed commodatum ſpecul. &c. dicit me condemnan-
dum.*

Ad prædicta viden. ſunt *text. in l. habebat. ff.
de inſtit. act. l.* 1. §. *ſi autem. ff. ſi menſ. falſ. mo.
dix. c. Abbate ſanè. de re iudic. Alberic. in l. de*
qui-

Digitized by Google

quibus. ff. de legib. num. 114. *Alex. in l. ſi ita ſti-*
pulatus. §. Chriſogonus. num. 8. *ff. de verb. oblig.*
Dec in l certi conditio. col. 3. *ff. ſi cert. pet. Alex.*
1. *conſ.* 121. *num.* 6. *& lib.* 5. *conſil.* 150. *nu* 24.
& lib. 6. *conſ.* 184. *num.* 2. *Honded* 2. *conſ.* 214.
num. 15. *Corn.* 1. *conſ.* 138. *num.* 8. *Crot.* 1. *conſ.*
87. *nu.* 9. *cum ſeq. & conſ.* 199. *nu.* 25. *Ferret.*
1. *conſ.* 193. *num.* 4. *Neguſant. reſp. quaſt.* 112.
28 *num.* 13. vbi alicui non eſt † permiſſum agere,
niſi verè, & propriè ipſe probet talem eſſe, qua-
lem ſe prætendit, & aſſerit; ſed Marchio non eſt
talis, ergo &c. Minor probatur ex inſtrumento
dicti Marchionis, & nec non ex actis, proceſſu,
ac confeſſionibus factis per ipſum dictis condu-
ctoribus.

Quarto loco patens eſt nullitas actorum, &
proceſſus hucuſque per D. Procuratorem Iſeum
29 formatorum, qui † conſtitui procurator non
potuit à tutore, cui talis auctoritas non videtur
à lege data, debuit enim præcedere Iudicis de-
cretum. *Iaſ. in l. neque tutores. C. de procurat.*
& ibi Paul. de Caſtr. num. 4. *Cyn. num.* 8. *& Bu-*
trig. Angel. in l. Curatorem. nu. 3. *C. mul. quando*
tutel. offic. fung. pot. Borel. in ſum. deciſ. tit. 66.
de procur. num. 25. *Galganet. de tutel. lib.* 2. *tit.*
16. *per tot. Ruin. in l.* 1. *§. ſi filio. ad trebel nu.* 3.
Hartman. in practic. obſer. lib. 2. *tit.* 5. *de actore.*
30 *obſer.* 6. Sed dato etiam, quod ipſe eſſet legi-
timè actor conſtitutus à tutore, attamen cum
ipſe egerit vti procurator non obtinere pote-
rit. *Borel. loco pracit. num.* 480. etiam lata ſen-
tentia ad fauorem pupilli. *ibid. Creſcent. deciſ.*
8. *num.* 11. *de ſent. & re iud.*

Quinto loco alio fundamento indubitabili
probatur dictũ D. Iſeum nulliter egiſſe, eo quia
non conſtat dictum Bragacciam fuiſſe tutorem,
ſed tantum auum maternum, ideo acta nõ pote-
31 rint ſuſtineri, & ſaluari; nam talis † auus nullam
in pupillum auctoritatẽ habet, nec ipſum in po-
teſtate retinere poteſt. *Ruger.* 2. *conſ.* 21. *nu.* 16.

Sexto loco alia nullitas patens perſpicitur
32 ex defectu nõ obſeruati † Statuti Placentiæ 56.
lib. 2. quod diſponit, alienæ iuriſdictioni ſubie-
ctos teneri fideiubere, & tamen parte opponen-
te, & replicante, in hocq; ſemper continuante
RR.DD. de Schiafinatis cautionem ad formam
dicti Statuti præſtare ſemper recuſarunt.

Non obſtat prętenſio Communitatis Placen-
tiæ, dictos ſcilicet conductores non poſſe petere
reſtaurum, nec vti pacto ſuſpenſionis executiuo
depoſiti, maximè in præiuditium reddituario-
rum, eo quia milites, qui prætenduntur à tali
datio farinæ immunes, ad illud ſoluendum non
poſſunt cogi, cum de eis vlla fuerit in inſtrumen-
to habita conſideratio.

33 Nam reſponſio patet † ex verbis inſtrumenti
prædicti, videlicet: *etiam quocunque priuilegio,*
& immunitate gaudentes, demptis perſonis Ec-
cleſiaſticis &c. quæ cum totum dicant, & nihil
excipiant, claram reddunt conductorum præ-
tenſionem, ſicuti, & verba ſupplicationum Sere-
niſſimo Principi porrectarum, *tutti gli habita-*
tori di detta Città etiandio priuilegiati di qual
ſi voglia priuilegio, & immunità, eccettuando gli
Eccleſiaſtici &c. poſt quæ conſidero, quod Cõ-
munitas, ſeu Illuſtriſſimum Conſilium Placentię
in impoſitione datij, non dixit, *habitatores*, ſed
tantum *incolæ omnes*, & ſic non fecit differentiã
34 inter ipſos, quia † incolas verè domicilium fa-
cit. *l. ciues. C. de incol. lib.* 10. *& l. pupillus. §.*
35 *incola. ff. de verb. ſignif.* & † incola, non origi-
narius, ſed loci habitator dicitur. *Ladereh. Imol.*
36 *conſ.* 61. *num.* 2. & ſic dum quis † habitat, dici-
tur incontinenti factus incola. *Galganet. de iur.*
publ. lib. 2. *tit.* 6. *de art. & re. num.* 13. prout
37 etiam, quando † milites neceſſitantur in Ciuita-
te reſidere, nec eis licentia diſcedendi permit-
titur, vt iſti faciunt; nam tunc incolæ ſine diffi-
cultate ipſi efficiuntur. *Farinac. deciſ.* 642. *ſub*
nu. 13. *verſic. ratio eſt. in ſeelect. par.* 1. Si igi-
tur iſti milites incolæ dicuntur, & habitatores,
ergo ad iſtud onus tenentur, & tanto magis, quia
38 Illuſtriſſimum Conſilium non diſtinxit, † de
quibus incolis, ſeu habitatoribus vellet dicere,
ideo de omnibus ſumenda eſt intelligentia. *l.*
de pretio. ff. de publ. in rem actio. & attentis pa-
39 riter verbis † *quocunque priuilegio, & immuni-*
tate gaudentes &c. exceptis tamen Eccleſiaſticis.
quæ firmant fauore conductorum regulam in
alijs non Eccleſiaſticis. Vltra quod ſufficit,
40 quod ego veniam Placentiæ, & ibi habitem;
nam tunc licet ſim Bononienſis, attamen mune-
ra ſubire debeo. *gloſ. in l. incola. ff. ad municip.*
& incol. vnde quod iſti milites ſint, non fit dif-
41 ferentia, quia † & ipſi tenentur ſoluere datia.
42 *l. ex praſtatione. C. de vectigal.* omnium † enim
in hoc eſt æqualis inſpectio, qui vitam degunt
priuatam. *Peregr. de iur. fiſci lib.* 6. *tit.* 5. *nu.* 18.

Quæ tanto magis conſideratione digna ſunt,
43 quia † milites prædicti non contenti de dicta
prætenſa immunitate, mercaturam exercent in
Ciuitate in præiuditium conductorum panem
vendendo omnibus, qui eo indigent, ex quo ab-
ſurdiſſimum oritur, quod ſcilicet panis immu-
nis, nedũ à militibus, ſed ab alijs eum ementibus
non priuilegiatis, datio fraudato, manducatur.
Io. de Anan. conſ. 74. *ſub num.* 1. *verſ. item quia*
homines. quod admitti nõ debet in præiuditium
publici iuris, & priuatorum vtilitatis; eſt enim
maximum inconueniens, quod conductores ſub

hoc

Digitized by Google

hoc prætextu immunitatis, quæ ipſis non com-
44 petit, decipiantur, ſunt enim † milites ciues il-
lius loci, vbi ſtipendia merentur, & donec ibi il-
la conſequuntur. *Peregrin.5. conſ.72. ſub nu.3.*
45 & ſi facilè † poſſunt milites mutari, dicuntur ta-
men incolæ. *Zaſ. §. ſi quis agens in ſuis ennar.
de actio fol. mihi 258. lin. 12. verſic. ſed incolæ
dicuntur.*

Nec obeſt dicere augumentum perſonarum
non ſpectare ad conductores, ſed ad Conſilium
46 Ciuitatis locatorem redditus, quia † ſi condu-
ctori pertinet periculum diminutionis, ita et au-
gumentum ſpectat. *l. id quod. de peric. & com.
rei vend. §. cum autem. inſt. eodem. l. 1. in princ.
C. eod. tit. l. cum dotem. in fin. de iure dot. & l.
ſecundum naturam ff. de reg. iur.* ſentit etiam
Burſat. 3. conſil. 329. num. 24. & in fructuario
loquitur *Decian. 2. conſ. 87. num. 13.* Alias non
locationi conductores conſenſiſſent, vel non
47 tanto pretio, vt videmus in emptore † rem al-
teri obligatam emente. *Maia ciuil conſ. 3. nu. 5.*

Non omittendum venit vltra prædicta, quod
48 iſti aduerſarij † ante tempus maturatæ ſolutio-
nis egerunt, & ſic ante diem, & tamen non po-
tuerunt. *Simon. de Prat. 1. conſil. 141. num. 7.
Ceph. 4. conſ. 475. nu. 14. Socin. ſen. 3. conſ. 17.
num. 5. Seſſe d Aragon par. 4. deciſ. 387. nu. 17.*
49 debitum † enim tunc non dicitur, quia à debi-
tore pecunia extorqueri nequit. *Io. Vinc. de
Anna. lib. 2. alleg. 145. nu. 4. Corn. 4. conſ. 175.*
50 *num. 3. Iac. Gall. conſ. 12. num. 23.* nec † execu-
tionem vllam meretur, quia actio nondum nata
eſt, nec competit. *Grat. 2. conſ. 14. num. 19.* &
51 cum medio † tẽpore dicta obligatio ſit in diem
certam, tunc ineficax remanet. *Vin. 1. deciſ. 41.*
52 *num. 3.* quæ † non habet locum, niſi caſu eue-
niente, & die quo quis voluit obligari. *Canaler.*
53 *deciſ. 600. nu. 6.* datum enim † tempus ad ſol-
uendum, interim facultas abdicata videtur pe-
tendi. *Rim. iun. 1. conſ. 52. num. 22.* igitur cum
54 egerunt † ante diem, tenentur vti plus debito
petẽtes ad dupplicatas inducias erga debitorẽ,
cum refuſione expenſarum, textus eſt ad litte-
ram *in §. hodie. inſt. de except. & ibi gloſſ. in add.*
Quibus addatur, quod ſi quis aliquo caſu for-
ſan ante diem agere poſſet, hoc intelligendum
veniret, niſi à parte fuiſſet oppoſitum de inefica-
ci actione, quo in caſu talis ante diem agere mi-
nimè poſſet, *§. omnis ſtipulatio. de verb. oblig.
vbi gloſ. in verbo non poteſt. Peregrin. de fideic.
artic. 41. ſub num. 2. cum ſeq. Mantic. de tacit.
& ambig. tom. 2. lib. 14. tit. 40. nu. 26. cum ſeq.
Alex. 1. conſ. 95. ſub nu. 3. verſic. unde videmus.*

Et licet aliqui forſan dicant, quos non vidi;
55 in † annuis, ſolutionibus hoc non attendi, deci-
piuntur, quia ante diem, etiam in ipſis agi non
56 poteſt. *Alex. 1. conſ. 95. nu. 3.* ſolum *Surd.* vult
dari hanc ante diem actionem, ſi aliquid debea-
tur de præſenti, ideſt tempore motæ actionis, *in
deciſ. 120. ſub nu. 13. verſ. nec obſiſtit. cũ ſeqq.*

57 Non nego tamen, quin † poſſit cõtra condu-
ctorem agi ante diem aliqua Principis, vel Rei-
publicæ neceſſitate vrgente. *Caroc. de locat. ve-
ctigal. quæſt. 9. num. 2. p. 3. fol. mihi* 139. igitur
58 hac cauſa excepta, cum dies † non dum vene-
rit, redditu arij dici non poterunt tunc credito-
res. *Rot. in poſth. Farin. tom. 1. deciſ. 609. ſub
num. 2. in fin.* & conductores, vti exceptio-
ne tuti, propriè nec ipſi debitores vocabuntur.
Celſ. Vgon. conſ. 38. n. 23. ergo contra ipſos non
59 dabitur actio. Sat enim eſt, quod dicti † con-
ductores tempore conuento illud adimpleant,
ad quod ſe aſtrinxerunt. *Marcabrun. ab Anguill.
conſ. 94. num. 6.*

Facit præterea pro conductoribus, quod Cõ-
60 munitas non potuit † plus iuris transferre in
redditu arios, quam ipſa habebat. *Sim. de Prat.
vltra tritam regul. nemo plus. ff. de regul. iur. in
conſ. 195. num. 5.* Ergo ipſi Marchioni non fuit
conceſſum efficacioribus, ac melioribus iuribus
agere contra conductores, quam potuiſſet dicta
Communitas. *Suarez. in l. poſt rem iudic. poſt
limit. ad l. Regiam. §. ſecundo quæro. nu. 3. in fin.*

Hoc pro veriſſimo ſuppoſito, omnia igitur
competunt conductoribus contra aduerſarios
prædictos, quæ competebant contra Commu-
nitatem, & in primis ſuſpenſio executionis di-
ctis conductoribus non erit denegandа, quia ſic
inter conductores, & Communitatem fuit pa-
ctum.

Secundo loco reſtaurum dictis cõductoribus
debetur ob militum denegatam datij ſolutio-
nem, de qua ſupra mentionem fecimus, per quã
61 dicuntur ipſi † conductores impediti re locata
vti, in quo caſu iuris axioma certiſſimum eſt
ipſos penſiones ſoluere non teneri; immo ſolu-
tas potius repetere poſſe indubitatum videtur.
*l. ſi quis fundum. §. Imperator. & l. ſi in lege. §.
colonus. verſ. item vtiliter. & l. ſi fundus. ff. lo-*
62 *cati.* & tunc † poſſet Communitas cogi ad refe-
ctionem omnium damnorum, expenſarum, &
intereſſe. *l. ex conducto. ff. eodem.* ſuper quibus
benè diſtinguunt *Roman. conſ. 178. Io. de Anan.
conſ. 74. num. 2. verſ. ſed his non obſtan. & per
tot. Rot. in poſth. tom. 2 deciſ. 323. nu. 2. Cyriac.
2. contr. 214. num. 7. & contr. 274. Gratian. di-
ſcept. cap. 376. per tot in ſpecie num. 18. 19. 20.*
etiam ſi tantum re conducta quis vti nõ potuiſ-
ſet eo modo quo faciebat, ſed alio modo; Nam
63 † tunc remiſſio fieret, quatenus ad aliũ vſum frui

non

Digitized by Google

non potuiſſet, vt ibi *Bartol. in l. ſi vno.* §. *item cum quidam. ff. locat.*

Ad quorum meliorem declarationem poſſunt infraſcriptæ fieri diſtinctiones.

Aut enim impeditur conductor vti re locata facto locatoris iuſto, ſiue iniuſto, & tunc tenetur locator ad totale intereſſe; tamen eſt aduertendum, quod ſi factum, ſeu impedimentum à locatore illatum eſt neceſſarium, locus eſt remiſſioni mercedis pro rata.

Aut impeditur facto tertij iuſto, vel iniuſto, & tunc idem venit dicendum, quo ad remiſſionem mercedis, quæ ſemper debetur, vt ex auctoritatibus prædictis colligitur, quibus addo *Medic. conſil.* 23. *Didac. de Mar. ad Gizzarel. deciſ.* 68. *num.* 9.

Quapropter accipiant quem caſum volunt, fuggere remiſſionem mercedis reddituarij non poſſunt, quibus in hoc non ſuffragatur D. mei Gubernatoris cōſideratio ſuper vbertate compenſanda cum ſterilitate, vt proximè citati DD. tenent, præcipuè *Medic.* & infrà dicetur.

Aut præterea conductores habent damnum, ex quo perſonæ, quæ veniunt in Ciuitatem, priuilegijs, & immunitatibus decorantur, ne ſoluant datium, & tunc conductores ſunt in iure benè fundati, vt damnū paſſum ipſis reſarciatur.

Aut hoc venit ex fortunæ defectu, vt quia perſonæ non veniunt in Ciuitatem, & tunc non fit remiſſio, ex mente *Bald.* quem adducit *Caroc. de locat. vectigal. quæſt.* 5. *ſub nu.* 1. *par.* 3. *fol. mihi* 138.

Poterit inquam fieri exceptio non adimple-
64 menti contra ipſos, qui ſi volunt † agere ex dicto
locationis contractu reciproco, & citrò, vltroq;
obligatorio, debent prius probare ſe ex eorum
parte adimpleuiſſe. *l. Iulianus.* §. *offerri. ff. de
actio empt. Anchar. conſ.* 34. *nu.* 11. & *conſ.* 86.
num. 2. *Bero.* 3. *conſil.* 15. *num.* 14. *Cacheran.* 1.
conſ. 4. *num.* 8. *Ferrant. Gargiar. mihi patrnus
65 magnus lib.* 1. *patroc.* 34. *num.* 6. quæ † exceptio
litis eſt finitæ, ipſiuſq; ingreſſum impedit, & eſt
tam priuilegiata, quod Iudex, etiam parte non
opponente, ſupplere poteſt. *idem Gargiar. lib.* 2.
patroc. 62. *num.* 1. & *patroc.* 68. *num.* 1. *ad prædicta. Rota in poſthum. Farin. tom.* 1. *deciſ.* 612.
num. 1. *in fin.*

Sed quatenus etiam dicti cōductores poſſent
cogi ad ſolutionem, nec vlla ex prædictis poſ-
ſent exceptione iuuari, attamen ſemper poſſent
ſatisfactionem recuſare, donec, & quouſq; con-
tentio inter prætendentes anterioritatem eſſet
66 finita, aliàs malè ſoluerent, quia † poſterioribus
ſoluerent, cum de iure non poſſent. *Zaſ.* 1. *conſ.*
17. *num.* 20. & cum ſcirent conductores pecu-
nias ſpectare anterioribus, non poſterioribus,
adhibere tenerentur omnem diligentiam, ne
malè ſoluerent. *Bimi.* 1. *conſil.* 50. *num.* 109.
67 niſi tamen ſoluiſſent † ante litem motam, quia
tunc forſan poſſent dicere de ſolutionis errore,
& ſic ipſis poſſet aliquo modo ſuccurri. *Surd.* 1.
conſ. 80. *num.* 22. & *conſ.* 150. *num.* 100. *Ruin.*
1. *conſ.* 134. *num.* 11. *Rimin. iun.* 3. *conſil.* 262.
68 *num.* 5. & 39. aliàs ſecus, † cum eſſent in mala
fide conſtituti. *Rota in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 134.
ſub num. 5.

Sciunt enim, vel ſcire debēt aduerſarij, quod
ſolutio fieri debet illis reddituarijs, qui primo
69 emerunt, non poſterioribus emptoribus, aliàs †
ſolutio fieret alijs, quam quibus deberetur, & ſic
ab obligatione ſoluentes nō liberarentur. *Quet.
ſen. conſ.* 17. *num.* 7. quicquid ſit de *l. priuilegia.
ff. de priuil.* adducta à Domino meo, quæ vult
non dari anterioritatē, nec poſterioritatem inter
70 dictos reddituarios; cui reſpondeo, quod text. †
l. priuilegia. loquitur de priuilegio perſonali,
nos autē ſumus in actione reali, agitur enim de
anterioritate ex hypotheca, non ex iure perſo-
nali competente, vt etiam conſiderauit *gloſ. in
d. l. priuilegia. Fed. de ſen. conſ.* 45. *ſub num.* 1.

Nec ſuſtineri poteſt iuridicè, quòd ſaltem
71 reddituarij † potuerint contra ipſos conducto-
res vti debitoris debitores agere, quia vltra
quòd quis non dicitur creditor debitoris ſui de-
bitoris. *Intrigliol. conſ.* 22. *num.* 46. adeſt etiam
iuris axioma certiſſimum talem creditorem con-
tra debitorem ſui debitoris agere non poſſe, niſi
quatuor interuenientibus, debitoris ſcilicet prin-
cipalis condemnatione, eiuſdem bonorum di-
ſcuſſione, & quod debitoris debitor ſe debere
non neget. *l. à diuo Pio.* §. *ſed vtrum. ff. de re
iudic. l.* 2. & *l. non prius. C. quand fiſc. vel priu.*
& quod inuito eo non exigat. *Bartol. in l. ſi in
cauſa. C. eod. tit. quando fiſci. &c. Alex. in d. l. à
diuo Pio.* §. *ſic quoque. in princ.*

Quod autem communitas ſit condemnata;
Quòd ſit facta diſcuſſio ipſius bonorum;
Quòd conductor dicat ſe debere penſiones:
Quòd ea volente exactio fiat,
in proceſſu non video.

Non prætereà obſtat, quòd conductores poſt
damnum paſſum continuauerint in locatione, &
conductione, quia iam intimatio conductorum
præceſſerit, nec obſtaculum conductoribus ob-
72 eſſet, quin † poſſent reſtaurum habere, & con-
ſequi, licèt, vt dixi, re locata vti non potuiſſent,
facto tertij iuſto, ſeu locatoris, vt dicti Doctores
allegati tenent, in ſpecie *dict. Io. de Anan.* in ter-
minis macinæ Bononiæ, *d. conſil.* 64. *ſub num.* 2.
verſ. ſed his minimè &c. vſque ad fin. & *pariter*

Medic.

Digitized by Google

Medic. d.conſil.23. num.3. cum ſeq. quem etiam
adducebam circa prætenſam vbertatis cum ſte-
73 rilitate compenſationem, quæ † non habet lo-
cum, ſi de vbertate plenè non conſtet, & vt Alba
dicit, conſ.359. ſub num.2. in illis verbis: *in hoc
variæ ſunt Doctorum opiniones, & concluſio nos
multum incertos reddit, niſi quando vbertas ali-
quorum annorum eſt euidentiſſima, veluti ſi du-
plo plus percipiatur.* quibus addatur, quod quan-
do ſterilitas non in fructibus, ſed quia condu-
ctor vti non poteſt re locata procedit, tunc res
ſtat ſine diſtinctione reſpectu compenſationis
non admittendæ, Secus autem ſi in fructibus, vt
dixi, ſterilitas contingit vitio cœli, ſeu alio caſu
fortuito, vt dicit Medic. d.conſ.23. nu.12. & 13.

Opponebatur præterea à conductoribus ſo-
lutionem, vt dixi, fieri debere anterioribus, non
poſterioribus, vt pariter D. Florentius filius di-
cti D. Pauli Camilli Blanci, etiam cum alijs red-
dituarijs anterioribus inſtabat vti tertijs in iudi-
tio comparentibus, ad impediendam executio-
nem, etiam in forma depoſiti, & benè talis exce-
74 ptio per ipſos deducebatur, quia cum † ipſis
prius reperiebatur facta redditus venditio, ita
etiam veniebat facienda ſolutio. per l. qui prior.
ff. de iudic. l. qui balneum. & l. qui potior. ff. qui
potior in pignor. hab. reg. qui prior. de reg. iur. in
75 ſexto. data enim † validitate hypothecæ, ante-
rior præferendus eſt. Mareſcot. var. reſol. lib.2.
cap.121. nu.23. Gratian. diſcept. c.730. nu.14.
76 Torniel. conſil.105. num.21. quæ anterioritas †
prodeſt non ſolùm agendo, ſed etiam excipien-
do, & replicando. Antonin. Macerat. lib.2. reſol.
50. num.33. Larat. conſ.10. in terminis vendi-
tionis gabellæ factæ à Ciuitate. num.38. Rot. in
poſth. Farin. tom.2. deciſ.30. num.2. & miror,
quòd ſuper hoc pars tantam faciat, & in ſcriptis,
& in voce difficultatem; cum infiniti ſint huius
77 vulgatæ opinionis Doctores † præferrentes an-
teriores poſterioribus; inter quos videndi ſunt
Grat.1. conſil.54. num.25. vbi num.24. ſi adeſt
inſtrumentum, & obligatio, amplius non eſt di-
ſputandum. Socin. iun.2. conſ.4. num.15. Rimin.
iun.4. conſ.475. num.14. Port. conſ.11. num.8.
conſ.28. num.12. & conſ.167. nu.55. Mandoſ.
conſ.50. num.6. Neguſant. reſp. quæſt.35. num.
12. quæſt.453. num.4. Zuccar. deciſ.57. nu.3.
& deciſ.72. num.1. contra certum officium red-
dituum prætenſum anterius. Rota. in poſthum.
Farin. tom.1. deciſ.123. ſub num.2. & tom.2.
deciſ.34. nu.1. & d. deciſ.303. ſub nu.2. deciſ.
539. num.6. in fin. & deciſ.609. num.4. Gra-
tian. diſcept. cap.730. num.14. quod habet lo-
cum in omnibus ferè diſpoſitionibus. Port. dict.
78 conſil.28. ſub num.12. & in venditione facta †
duobus, quod præferatur ille, qui primo emit
maximè, prout in noſtro caſu, ſi adſit conſtitutũ.
text. & Doct. in l. quoties. C. de rei iudic. benè
diſtinguens ponit Port. conſ.171. & optimè fa-
ciunt Guttierez. de iuram. confir. par.1. cap.30.
Molin. de contract. diſput.369. Gabriel. de empt.
concluſ.2. lib.3. Marſil. ſingul. 82. num.4. &
ſingul.412. num.4. tom.1. inter diuerſ. qui
concludunt fauore primi ementis, & maximè at-
79 tento dominio † redditus anteriorum, quibus
non potuit fieri præiudicium per alios contra-
ctus poſtea factos. Rim. iun.4. conſ.436. nu.52.
80 Hinc eſt, quòd † debitores ſemper curare de-
bent, vt ſolutio primo loco fiat creditoribus tẽ-
pore prioribus. Rota in poſth. tom.2. deciſ.479.
81 in fin. non obſtante adducta † æqualitate inter
creditores ſeruanda, quia illa ius creditorum nõ
tollit. Grilenzon. conſil.19. num.10. Attendi-
82 tur † enim, quòd ſcriptum reperitur. ibid. nu.11.
& hypotheca prior conſtituta. Seraph. deciſio
994. num.1. Cacherau. deciſ.133. num.1. My-
83 ſing. cent.1. obſer.59. nu.2. aliàs † ſententia lata
nulla diceretur, & inualida. Gratian. diſcept.
84 c.772. Quia † liberationem non produceret ſo-
lutio inordinata, & eſſet, ac ſi nõ fuiſſet ſolutum.
85 idem Gratian. c.37. nu.38. nec pecunia † poſſet
retineri in vim compenſationis ſine auctoritate.
Medic. conſ.26. num.57.

Prædictis addantur circa dictam anteriorita-
86 tem. Ludou. deciſ.44. nu.8. vbi inducta † fauo-
re creditoris, & ad augendum, non debent in
ipſius odium retorqueri, nec operari diminutio-
nem. Rota Rom. in nouiſſ. diuerſ. p.4. deciſ.824.
num.2. Connan. in comm. iur. ciuil. lib.4. in tit.
qui pot. in pignor. hab. vbi multa ad propoſitum
87 ponuntur, & probatur priorem † in tempore
eſſe, qui prius pecunias credidit, & hypothecam
accepit. fol. mihi 450. Marilian. in primo lo-
quens emptore, in repet. l. quoties. C. de rei vend.
num.5. & alibi multis in locis dictæ repet. Dec.
88 conſ.689. nu.1. & 2. vbi hæc † prioritas etiam
in puncto, hora, & momento attenditur, & con-
ſideratur. Fulgoſ. conſ.132. nu.1. ſiue creditor
ſit expreſſa, ſiue tacita hypotheca munitus, de
qua hora, & momento attendendo ſentiunt etiã
Larat. conſil.80. num.2. & ſeq. qui multa ſuper
hoc adducit gloſ. pariter in l. ſi ex plurib. §. fin.
in verb. ex vſu. ff. de ſolut. Gratian. diſcept. cap.
766. nu.38. Antonin. Macerat. reſol. lib.2. reſ.8.
89 num.7. ac etiam † in ordine ſcripturæ, quod at-
tendatur anterioritas, & poſterioritas poſuerũt.
Gail. ſynforem. ſupplic. per Gilman. tom.2. par.2.
vot.22. num.42. fol. mihi 69. Chokier comment.
in reg.15. cancel. num.53. de concurrentibus in
90 data &c. aliàs ſubuerteretur ordo, qui † rerum
om-

omnium præſtantior eſt, & quo rectè omnia
gerũtur, moderantur, & conſeruãtur. Menoch. 1.
91 conſ. 51. in prin. Hinc prioritas † attenditur,
quia eſt ordo à iure introductus, vt prior ſit po-
ſteriori præferrendus. Mudeus de pignor. & hy-
poth. num. 82. fol. mihi 121. ſub tit. quibus mod.
pign. vel hyp. ſolu. Larat. conſ. 10. num. 37. &
ſeq. accedente maximè cauſa oneroſa, quæ eſt
pecunia, & pretium rei emptæ. Neguſ. reſp. q.
334. num. 4. & priuilegio ibidem, quod proce-
92 dere † etiam in beneficijs à Principe conceſſis
videmus. Bertrand. tom. 3. p. 1. conſ. 3. num. 38.
93 quo fit, vt regulæ † prior in tempore &c. ſit in-
hærendum, donec conſtet de limitatione. l. om-
nis definitio. ff. de reg. iur. & de qua plenè con-
94 ſtare debet, alias ſecus, cum pro † ipſa regula
in dubio, alio non conſtito, ſit pronunciandum.
Simon. de Præt. conſ. 175. num. 17. potior enim
eſt cauſa, pro qua facit regula. ibidem.

Quibus non obſtat, poſteriores fuiſſe magis
diligentes in agendo, quam anteriores, & ideo
præferendos ratione iſtius diligentię; nam vltra
95 quod creditor † poſterior agẽs prius antiquio-
re, non facit ſuam conditionem meliorem. Igne.
in l. ſi quis. § ſi cum. num. 100. ad Sylla. par. 1.
conſtat dictum D. Blancum comparuiſſe re in-
tegra, & in principio iudicij cæpti per dictos
poſteriores, qui vti anterior nõ debet eſſe dete-
rioris, immo nec æqualis conditionis poſterio-
ribus, per ea, quæ ſuperius diximus.

96 Quæ anterioritas, nedum locum habet † quo
ad capitale, ſed etiam quo ad fructus, contra ea,
quæ adducebantur. Mantic. de tacit. & ambig.
tom. 1. tit. 22. lib. 11. num. 32. Gratian. diſcept.
cap. 730. num. 19. etiam in hypotheca tacita.
ibi num. 20. Ant. Franc. Coſt. conſil. 73. num. 21.
& 22. Myſing. cent. 1. obſer. 59. nu. 1. maximè
cum non ſunt redditus vſurarij. Rota in poſth.
97 tom. 1. deciſ. 367. ſub nu. 3. beneficium † enim
ordinis datum in ſorte, habet locum in vſuris.
Bald. in l. Lucius. ff qui pot. in pignor. hab. Alber.
98 hoc extendit † etiam ad expenſas factas; immo,
quatenus eſſet dubium, an vſuræ eſſent promiſ-
ſæ, Doctores tenent, tam pro vſura, quam pro
ſorte dari obligationem. Cyn. in l. pignorib. C.
de vſur. quod videtur rationabile, cum fructus
99 † ſunt eiuſdem naturæ cum ſortæ, & referuntur
ad ipſam vti eorum principium. Grilenzon. conſ.
21. num. 7. & conſ. 156. num. 30. Bombin. poſt
dub. concluſ. 2. ante conſil. 89. num. 16. Aldouin.
conſ. 71. num. 15. Aloiat. tom. 2. lib. 5. conſ. 29.
num. 3.

Non obſtat, quod filius, & ſi maior non poſ-
100 ſit eſſe in iudicio ſine patris conſenſu, quia †
cum iſtius redditus pater vſumfructum non ha-
beat, adminiſtrator filij legitimus non dicitur, &
ſic illius conſenſus pro filio in iudicio neceſſa-
rius non eſt, & omitti poteſt per ea, quæ ponun-
tur in terminis à Corn. conſil 216. num. 8. lib. 2.
Ancharan. conſ. 73. ſub verſic regula eſt. Pariſ.
conſil. 157. num. 13. 15. 32. & 43. lib. 4. Bero
conſ. 92. nu. 5. lib. 2. Surd. conſ. 186 nu. 77. Fab.
de Anna. conſ. 17. nu. 49. & 54. Bartol. in l ſed
mihi. §. ſi filio. nu. 1. ff cõmod. Balaus ſuper inſt.
in §. pupillus. de inutil. ſtipul. Angel in authent.
excipitur. num. 3. C. de bon. quæ lib. Fulgoſ. in l.
cum non ſolum. §. neceſſitate. ſub num. 4. C. eod.
tit. Paul. de Caſtr. in l. res quæ 1. num. 1. verſic.
iſtud verum eſt. C. de bon. mat. Iaſ in l. ſi infanti.
num. 1. verſ. tamen vbi. C. de iure delib. & in l.
quod ſolum. ſub num. 11. C. de collat.

Quod autem pater vſumfructum nõ habeat,
101 patet † ex teſtamentaria diſpoſitione exhibi-
ta, per quam conſtat ipſum fuiſſe relictum Illuſt.
D. Virginiæ de Abbatibus, quæ adhuc viuit,
redditumq; poſſidet, & illius fructus percipit.
Pariſ. per text. & DD. auctoritates, hoc ſentit
in d. conſ. 157. num. 13.

Nec pariter obſtat aſſerta inter patrem, &
filium connexitas, per quam videntur pater, &
filius eſſe cõductores, & redditoarij vno, & eodẽ
inſtanti. Nam dupliciter reſpondetur, patrem
102 † ſcilicet non eſſe in hoc, vt dixi, filij legitimũ
adminiſtratorem. Rim. iun. conſ. 506. num. 21.
103 & ſeq. Secundò, poteſt igitur † concludi lo-
cationem non valere. l ei, à quo. de vſucap. l. ſo-
let. ff. locat l. qui rem. C. eod. tit etiam ſi ignoran-
ter, vel ſcienter facta fuiſſet. Soc. ſen. conſ. 179.
lib. 2. Ceph. conſ. 290. num. 21. non enim patris
cõmoditas in hoc articulo conſideratur, ſi vſuſ-
104 fructus eſt penes alium, quia quod † filio non
eſt delatum, patri ſpectare non poteſt. ad tradi-
ta per Zuccar. Luceuſ. ciuil. deciſ. 17. nu. 5. cum
ſeqq. vbi deciditur quoſdam executores teſta-
mentarios malè patri ſoluiſſe, quia patri ad-
huc non erat debitus vſusfructus ex perſona fi-
lij, ſtante quod maritus viuebat, qui dominus
erat fructuum.

Proponebatur etiam eadem ratione patrem
non potuiſſe ſoluere dicto D. Florentio eius fi-
lio, ea ratione, quia actio, & paſſio ſtare in eodẽ
ſubiecto non poſſunt, cum inter ſe pater, & fi-
lius vna, & eadem perſona cenſeantur. Quibus
reſpondetur, negando dictum conductorem
filio ſoluiſſe, ſed dictæ D. Virginiæ vſufructua-
riæ, vt ex confeſſionibus conſtat; Sed dato,
quod pater filio ſoluiſſet redditus, conſtat hoc
105 potuiſſe facere ex vulgari axioma; nam qui †
filio, cum quo contraxit, pecunias ſoluit, benè
ſoluit, & liberationem conſequitur. l. non ideo.

verſ.nam & ijs. ff.de monet. & ibi Bartol. Paul.
de Caſtr. & aly . Surd. conſil. 150. *num.*104. *&*
*ſeq. & deciſ.*229. *num.*10. etiam ſi ſoluens ſci-
ret pecuniam ad alium pertinere, *cum ſeqq. Io.*
*Anton. Bellon. conſil.*43. *num.*6. *Fab. de Anna.*
*conſil.*49. *num.*27. *cum ſeq. Seraph. deciſ.*558.
*num.*3. *Canaler.deciſ.*345. *nu.*2. *Afflict. deciſ.*
147. *Marta vot.*136. *num.*2. *& vot.*146. *nu.*6.
& 7. *Bartol. in l.filius paciſcendo* 23. *C. de pact.*
*& ibi Bald. Angel. in l.ſi vnus. num.*3. *ff. de pact.*
Salicet. in l. quod ſeruus. ff. depoſit. Cyn. in l. ſi
*cum ſeruus. C. de accept. Gratian. diſcept. c.*20.
*num.*32 *&* 33. *& cap.*401. *num.*25. *&* 26.

Nonq; ſubſtit tertium audiri non poſſe in
106 hoc iudicio, quia apertè conſtat † tertium ad
cauſam venientem, nedum proceſſum impedire,
ſed etiam executionem conceſſam per *text. in*
l. Titia diuortium 35. *ff. ſol. matr.* quem ſequi-
tur *Bartol. in l. ſi quis libertatem* 7. *ff. de petit.*
hered. Petr. Ant. Anguiſ. in terminis ſuſpenſio-
*nis depoſiti, conſ.*62. *lib.*2. *Bero conſil.*80. *nu.*10.
*Io. Vinc. de Anna. alleg.*76. *num.*10. *Menoch.*5.
*conſ.*488. *ſub nu.*80. *Natt, conſ.*300. *ſub nu.*2.
*& conſil.*327. *& conſil.*552. *Afflict. deciſ.* 15.
num 3 *verſ. item dicit. Viu. deciſ.*291. *num.*1.
etiam poſt concluſum in cauſa dicit, *Aldrobrād.*
*conſ.*90 *lib.*2. *Monet. de comm. vlt. vol. cap.*8. *ſub*
num 630. *Alban. in Bartol. tom.*2. *in dicta l. à*
*diuo Pio & §. ſi ſuper rebus, nu.*2. *ff. de re iud.*
*Chartar. deciſ. Gen.*47. *num.*6. *& deciſ.*56 *nu.*6.
immo trium ſententiarum, reiq; iudicatæ exe-
cutionem . *Natt. dicto conſ* 552. *num.*1. *Neguſ.*
*reſp. q.*162. *num fin. Cranet. conſ.*592. *ſub num.*
128. etiam ſi apparenter tertius doceret de iure
ſuo, eſt viden. etiam *Mazzol. conſil.*103. *nu.*1.
loquens de inſtrumento guarentigiato, *num.*9.
*Menoch conſ.*746. *num.*11. *Burſat conſil.*362.
*num.*28. *& ſeqq. lib.*4. *Rota in poſthum. tom.*1.
*deciſ.*17. *Seraph. deciſ* 1152. *num* 2. *Viu. dicta*
*deciſ.*291. *num.*4. *& deciſ.* 304. *Magon. Flor.*
*deciſ.*104. etiam poſt conſumatam executionē,
ibid num. fin. & poſt addictum pignus *Maſtril.*
*deciſ.*253. *num.*7. *Cumia ſuper ritib magn. cur.*
Scicil. cap. 17. eſt apertiſſimus *text. in l. à diuo*
Pio. §. ſi poſt addictum. ff. de re iudic. vbi Paul.
*de Caſtr. verſic. et hic ponitur. & Alex. num.*9.
verſic. vlterius &c. qui Alex. aliqua ponit in
d. l. §. ſi ſuper rebus, pro vt etiam faciunt de ter-
tio loquentes, *Aretin. in cap. veniens, num.*6. *de*
*teſtib. Graſſ. de except. in pralud. num.*249. *&*
107 *ſeq.* & dato etiam, † quod ageretur de obliga-
tione camerali, poſt *Rota, & Doct.* tenuit *Zach.*
*de oblig. Camer. quaſt.*5. *nu.*45. *Guttierez. pract.*
108 *quaſt. ciuil.*114. Deberent † enim tertij audiri,
& cauſæ aſſiſtere, vna cum ſuis principalibus,
*Gail. pract. obſer. lib.*1. *obſer.*70. *But. deciſ.*343.
*nu.*1. *lib.*3. *Magon. Luc. deciſ.*94. *nu.*1. *Iodoch.*
*Dambond. in prax. ciuil. cap.*98. maximè ſi de
eorum præiudicio ageretur. *Rota in recent. p.*2.
109 *deciſ.*618. *nu.*3. quo in † caſu ſufficeret quæ-
dam apparentia, & quod ſummariè doceretur
de tali intereſſe. *Coccin. deciſ.*47. *num.*19. *facit*
textus in l. à ſententia. ff. de appell. & ibi Bartol.
*Gail. d. obſer.*70. *ſub num.*21. *in fin. & num.*23.
ſed hoc eſt ſuperfluum, quia in caſu, de quo agi-
tur, plenè probatur de intereſſe, ſed immo in
continenti (contra ea, quæ deducebantur ex
auct. *Ioſ. Lud. Peruſ. deciſ.*26. *Giurb. deciſ.*61.
*Milaneſ. deciſ.*12. *Couar. & al.*) vt dicatur con-
ſtare de intereſſe tertij, vt idem *Ioſ. Lud. dicta*
*deciſ.*26. *ſub num.*10. & quod plus eſt per in-
110 ſtrumentum, quod † facit rem euidentem, &
manifeſtam. *Gargiar.* ſupra mentionatus *patroc.*
100. *num.*8. *& ſeq. lib.*2. de qua in continenti
probatione videndus eſt *Guttierez. pract. quaſt.*
*d. q.*124. *ante fin. verſic. nihilominus.* melius de-
ciſum extat apud *Viui dicta deciſ.*291. *num.*4.
*Ambroſ. Peruſ. deciſ.*2. *ſub num.*43. quæ tanto
111 magis procedunt, ſi tertius † haberet ſuper re
hypothecam, & cōſtitutum, nam tunc ipſe poſ-
ſet pignoris adiudicationem impedire. *Giurb.*
*d. deciſ.*61. *num.*16. *&* 20. ad rem faciunt *Cra-*
*nett. conſil.*592. *num.*12. *& Rim ſen. conſ.*712.
*num.*4. *Veral. deciſ.*327. *num.*3. *p.*1.

Quæ tanto magis procedunt, cum alia bona
non adſint; in quibus ſine controuerſia tertius
112 ſatisfieri poſſit, † quo in caſu impeditur exe-
cutio ad fauorem tertij. *Paul. de Caſtr. in dicta*
*l. à diuo Pio. §. et illud nu.*2. *ff. de re indic Oſaſch.*
113 *ped. deciſ.*65. *num.*6. vel ſi † tertius eſſet du-
riorem aduerſarium habiturus. *Myſing. cent.*3.
*obſer.*73. *num.*7.

Quibus non obſtat allegare D. Bernardum
de Parmenſibus tutorem, vt in actis, non eſſe
audienū, eo quia non comparuit in principio iu-
114 dicij, quia † vltra quod non habuit notitiam
de lite, ſaltem ſpecificè, vt requiritur *Ioſ. Lud.*
115 *deciſ. Peruſ.*26. *nu.*19. *& ſeq.* poſſet tamen †
reſtitui ex perſona eius pupilli, vt in muliere
etiam videmus. *Afflict. deciſ.*15. *nu.*4. *Gargiar,*
*mihi patruus magnus ſupra allegat. patroc.*108.
*ante fin. lib.*2. *verſic. tertio &c.* & ſic ſuper hoc
non videtur dubitandum de victoria. *Purpur.*
1. *conſil.*26. *num.*7. vltra allegata ſuperius in
fortioribus terminis, per quæ poſſet dictus D.
tutor vti tertius ad iuditium admitti, non obſtan-
te, quod eſſemus in fine inſtantiæ.

116 Nec aduertatur pariter *tex.* † *l. is à quo. ff. de*
rei vendic. cuius vigore prætenditur executio-
117 nem † ſuperſederi non poſſe, maximè data

cau-

cautione, quicquid dicant tertij prædicti, quia
textus non procedit, quotieſcunque tertius ex
conſtituto poſſidet. *Veral. d. deciſ. 327. num. 3.*
118 aut † ad iudicium venit pro ſuo iure, & inte-
reſſe. *Afflict. deciſ. 15. num. 2. verſ. non obſtat.*
119 de quo cum † plenè videtur ex inſtrumentis
publicis conſtare, non admittitur dicta cautio.
Gutierez. pract. quæſt. qui dicit ita in praxi ſer-
uari *dicta quæſt. 114. poſt med. verſic. quinimo.*
120 *Natt. 2.* qui negat dictum † textum locum ha-
bere, ſi tertius ſit creditor anterior, *conſil. 327.
num. 1.* Multum facit ad propoſitum *Ambroſ.
deciſ. Peruſ. 2. p. 1.*

Quæ autem adducuntur de mandato, & legi-
timatione perſonarum, non ſubſiſtunt.

121 Quia talis † legitimatio in primo actu requi-
ritur, nec ex poſt ratihabitio ſanaret nullitatem,
ſtante noſtra Plac. Conſtitut. *de mod. & forma
proced. in cauſis ciuil. §. nullus procurator.* cuius
hæc ſunt verba: *Nullus procurator pro alio ad-
mittatur, aut audiatur ſine legitimo mandato,
quod in primis exhibeat in forma probante, &
apud acta ſtatim dimittat (& ſic ad totã cauſam)
ſub pęna nullitatis quorumcunque per ipſum fa-
ctorum ante dictam conſignationem.* cui aſſiſtunt
*Bald. in l. ſi vxorem. num. 3. & ibi adden. lit. h.
C. de cond. incert. Iaſ. in l. licet. C. de procur. num.
10. verſic. nono limita. Rota Bonon. ad ſtat. deciſ.
85. nu. 5.* in qua cauſa comparebat dictus Gar-
giareus vti procurator illegitimè ſubſtitutus, cui
122 non † valuit allegare ratificationem domini,
123 *ibi num. 18.* eo quia, vbi eſt † ſtatutum diſpo-
nens, quod procurator non habens mandatum,
non admittatur, talis ratificatio tunc non ope-
ratur, maximè, pro vt in caſu noſtro, facta à par-
te de mandato oppoſitione. *ibid. num. 15* & cum
iudicium à principio, & ſemper non poſſit eſſe,
124 niſi † tres perſonæ interueniant, Iudex ſcilicet,
Actor, & Reus, omnia, vno ex ipſis deficiente
facta, corruunt, vt in terminis ſpecificè ponit *Si-
mon. de Prat. conſil. 178. num. 17. & ſeq. lib. 1.*
quæ habent locum etiam in iudicijs ſummarijs,
125 & vbi ſola facti veritate proceditur, per † quã
remiſſa non cenſentur ſubſtantialia iudicij, ſed
126 tantum ſolemnia. *ibid.* perſonæ † enim ſem-
per veniunt legitimandæ, etiam ſi iudicium ſit
ſummarium. *Gargiareus,* qui ſupra *patroc. 109.
num. 14. lib. 2. Perſonal. conſ. 21. nu. 23. Monac.
Flor. deciſ. 18. num. 13. Aſin. in prax. §. 28. c. 1.
num. 2. cum ſeq.* qui refert *Iaſ.* non inueniſſe
ſcribentem dictæ opinioni contradictorem, qui-
127 bus accedat. *Rom. in ſing. 686. in f.* qui vult †
talem domini ratificationem non poſſe fieri,
parte inuita.

Tandem fundamento propoſito contra ter-
tios, faciendam ſcilicet eſſe bonorum commu-
nitatis primo loco diſcuſſionem, reſpondetur,
128 illud locũ non habere in noſtro caſu, vbi † cre-
ditor habet pro ſe conſtitutũ in inſtrumento ex-
preſſum, per quod datur actio ipſi creditori ad
bona, nulla facta ipſorum excuſſione. *Surd. de-
ciſ. 44. num. 12.*

Quare &c. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Clerici poſſunt Statuto laicorum de incendijs loquente vti, & gaudere.

SVMMARIVM.

1 *Laicis, ac Ciuitatibus ſemper fuit vtile, Eccleſiaſticis perſonis dignitatẽ afferre, eoſq; ad ſua beneficia admittere.*

2 *Clericus vti poteſt Statuto de incendijs loquente, & illius beneficio gaudere, & ideo iuſtè petit emendationem damni ob incendium paſſi, contra Communitatem.*

3 *Statutum, ſi denegaret Eccleſiaſticis eius beneficium, eſſet contra libertatem Eccleſiaſticam.*

4 *Statutum de damno reſarciendo ex incendio non conſiderat onera: ſed quod Communitas debeat malos homines eijcere.*

5 *Foreuſis non vtitur, nec gaudet beneficio Statuti loquentis de damno emendando, quia ab ipſo nulla temporalis, vel ſpiritualis percipitur vtilitas.*

6 *Clerici admittuntur ad beneficium Statuti, cum ſint ciues, & onera ſpiritualia ſubeant.*

7 *Fauore alicuius quod eſt introductum, non debet in odium retorqueri.*

8 *Communitates, & Villa etiam de iure communi tenentur ad emendationem damni dati ex incendio, vnde ſi tolleretur hoc beneficium clericis, illis auferreretur, quod à iure communi concederetur.*

9 *Clerici & ſi onera non ſubeunt, gaudent, & vtuntur priuilegijs ſuæ Ciuitatis, quod in praxi obſeruatur, quicquid ſit de Statuto contrario, quod vti nimis generaliter, & indefinitè loquens, non includeret Clericos. & num. 19.*

10 *Arena, & alij contra Clericos tenentes, reprobantur.*

11 *Clerici ſunt ciues, & ſubeunt onera ſpiritualia, quod ſufficit, vt poſſint, & debeant Statutis laicorum vti, & gaudere.*

12 *Clerici ſi onera non ſubeunt ſecularia, procedit in vim pacti, vt tantum ad ſpiritualia teneantur, non temporalia.*

13 *Clerici. & Eccleſiaſtici dum ſeminant nobis ſpiritualia, iuſtitia, & æquitati conſonum eſt, vt etiam à nobis metant temporalia.*

14 *Eccleſiaſtici vltra onera ſpiritualia, quæ ſuſtinent habent priuilegium, vt poſſint vti Statuto laicorum, quamuis onera non ſubeant, & Statutis non ligentur.*

15 *Clerici Statutis vtuntur, non vti legibus, ſed vti priuilegijs.*

16 *Eccleſiaſtici abſque difficultate, nedum beneficio iuris communis Romanorum, ſed etiam Statutorum, & priuilegiorum vniuerſitati, & certo generi perſonarum conceſſorum gaudere poſſunt.*

17 *Clerici habent ius paſcendi, & lignandi, quia ſunt ciues.*

18 *Clericorum meliorem, non deteriorem poſſumus facere conditionem.*

20 *Clerici ſunt de populo, & faciunt cum laicis vnā Rempublicam.*

21 *Statutum actiuè tantum comprehendit perſonas Eccleſiaſticas.*

22 *Onera ſat eſt, vt quis habitu ſubire poſſit, licet non actu, vel quia inhabilis ſit, vel priuilegiatus exiſtat, vt eſt clericus, quia tunc non deſinit eſſe ciuis, & ſi onera non ſubeat.*

CONSILIVM III.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

1 LAicis, † ac Ciuitatibus apprimè expediens, vtileq; ſemper fuit Eccleſiaſticis perſonis dignitatem afferre, eoſq; ad ſua beneficia admittere, nam vltra quod ipſi ſpiritualia ſecularium fauore onera ſubeunt, habent Deum optimum beneficij redditorem.

Attamen Communitas in cauſa veniens illorum immemor Illuſtriſs. D. Marchioni Laza-
2 ro Maluicino Fontanę † petenti emendationem damni paſſi ex incendio immiſſo, vigore Decreti Placentini 176. opponit ipſum vti Eccleſiaſticum prædicto gaudere non poſſe decreto, contra communiorem, & veriorem opinionem, quam fuerunt amplexi præ ceteris. *Coſt. de portione rata. quæſt.* 103. *num.* 11. in terminis incendij, non admiſſis illorum opinionibus, qui contrarium tenuerunt *Carpan. ad Statut. Mediolani cap.* 375. *num.* 131. in terminis incendij, & damni dati, & eo maximè, quia dictus D. Marchio non eſt forenſis, nec alibi habitat, ſed Placentiæ, vt ibi. *Afflict. in conſt. Neapol.* in terminis incendij, *lib. 1. de maleſ. cland. rubr.* 26. *num.* 37. *verſic. & multo fortius Plot.* qui benè facit ad caſum *in l. ſi quando. C. vnde vi. ſub nu* 854. *verſic. Clerici tamen. Grilenzon.* in terminis incendij emendandi ex Statuto Ferrariæ, *conſ.* 76. *per totum incip. ſub nu.* 7. *verſic. quibus tamen.*
3 *& num.* 14. vbi *num.* 12. ſi aliter † appareret diſpoſitum, eſſet cōtra libertatem Eccleſiaſticam. *Pancirol. conſil.* 49. *num.* 11. *ſub verſic. non obſtat in fine in terminis incendij. & num.* 14. qui
4 ponit † Statutum non conſiderare onera, ſed quod Communitas debeat malos homines eijcere, *Flam. de Rubeis conſil.* 2. qui dum *num.* 20.
5 *cum ſeq.* mentionem facit de † excludendo forenſe à beneficio Statuti de damno emendando; ab ipſo enim nulla temporalis, vel ſpiritualis percipitur vtilitas, admittit Clericos, qui laicis ſpiritualia miniſtrant, vt ibi *numero* 26. *cum num. ſeq. Cioſ.* 1. *conſil.* 107. *num.* 1. qui ponit caſum de damno emendando ex Statuto Ripæ fractæ. *Soc. iun.* 4. *conſil.* 80. qui *num.* 13. dans exemplum de damno reſarciendo, excludit fo-
6 renſem, *num. verò* 15. admittit Clericos † poſſe vti Statuto, cum ſint Ciuitatis Ciues, oneraq; ſpiritualia ſubeant. *Alciat. in l. inter claras. C. de ſum. Trin. & fid. Cathol.* in terminis damni reſarciendi ex iure municipali, qui & ſi forenſes *num.* 15. excludat à tali beneficio, tamen *nu.* 17. concludit, Clericos vti poſſe, & gaudere
7 Statuti beneficio, ne † quod ob fauorem conceſſum eſt, in eorum odium reflectatur.

Et tanto magis vera demonſtrantur prædicta
8 ex ratione, quia † etiam de iure communi Villæ, & Communitates ad emendationem prædicti incendij, & damnorum datorum tenentur, taliaq; Statuta iuri communi conformia eſſe etiam tenuerunt *Carpan. ad ſtat. cap.* 375. *nu.* 5. *& 6. Coſta de port. rata. d. quæſt.* 103. *ſub nu.* 24. *verſic. addatur.* quo caſu locum non haberet Statutum, quod non ſubditi, & qui non ſubeunt onera, non gauderent illius beneficio, tamquam diſponens de auferendo Clericis illud, quod à iure communi illis conceſſum videretur. *Bald.* 3. *conſ.* 262. *& conſ.* 270. *Deci conſ.* 6. *Bim.* 4. *conſ.* 308. *num.* 21. *Grammat deciſ* 100. *nu.* 13. *Marſil. de bannit. in verbo Eccleſiæ. num.* 8.

Nec obeſt, quod iſti non ſubeunt onera
9 † quia hoc non obſtante Clerici gaudere debent priuilegijs Ciuitatis ſuę *Cardin. inter conſ. vlt. vol. diuerſ. per Zilet. tom.* 2. *conſ.* 78. *nu.* 62. *verſic. non obſtat ſecunda ratio,* quicquid ſit de allegato Statuto, quod cum ſit illud à Ducibus Mediolani conditum, non video prohibitū eſſe Clericis vti non poſſe Statuto prædicto, immo praxis eſt, & in foro ſemper obſeruatum

fauore

fauore Eccleſiaſticorum patet, ipſos nedùm dicto Statuto, ſed omnibus alijs in volumine impreſſis vti potuiſſe, & poſſe, quod eſt amplectendum, non obſtante illo Statuto, quod vti nimis generaliter, & indeffinitè loquens, non includit Clericos. *Dec. conſ. 114. verſ. et licet in effectu. ſub num. 1. col. 2.* quod eſt celebre Conſilium.

Quæ ſi benè conſiderentur non ſunt difficilis apprehenſionis, quicquid ſit de illo prætextu
10 ſub aura leui fundato allegato à † *Iac. de Aren.* in ſuo quoddam conſil. inter illa *Martianes* in ordine 25. & ab alijs contrarium tenentibus, ſcilicet, quod ſicuti onera nõ ſubire tenentur Clerici, nec ſubeunt, ita Statutorum priuilegijs
11 gaudere non æquum ſit; Nam Clerici † ſunt ciues, & ſubeunt onera ſpiritualia, quod ſufficit, vt poſſint, & debeant Statutis laicorum vti, & gaudere. *Socin. iun. 4. dicto conſil. 80. num. 15. Surd. conſ. 2. ſub num. 39. lib. 1. Ancharan. conſ. 60. ſub num. 2. verſ. praterea. Grilenzon. conſ. 136. num. 40. Dec. conſ. 114. ſub num. 1. col. 2. Genu. pract. eccl. tric. 22. quaſt. 645. ſub num. 3. Coſta de portione rata. loco pracit.* & alij Doct. allegati in materia incẽdij, & damni dati emen-
12 dandi Clericis; Et ſi onera † non ſubeunt ſecularia, procedit in vim pacti, vt tantum ad onera ſpiritualia teneantur, non temporalia. *Grilenz. conſil. 136. num. 40. & 41.* habentq; Eccleſiaſtici ius, & prætenſionem legitimam, dum vti, & gaudere intendunt Statutis laicorum fauorabilibus, abſque eo, quod ſubiaceant, & oneri-
13 bus ſatisfaciant, quia ſi ſeminant nobis ſpiritualia, iuſtitiæ, & equitati conſonum eſt, quod etiã à nobis metant temporalia. *Flam. de Rub. dicto conſ. 2. num. 27. Crot. conſ. 215. nu. 17. & conſ. 293. num. 18.*

14 Accedat, quod Eccleſiaſtici, † vltra onera ſpiritualia, quæ ſuſtinent, habent priuilegium, vt poſſint vti Statuto laicorum, quamuis onera non ſubeant, & Statutis non ligentur. *Enriq. conſ. 56. num. 44. Rim. iun. 1. conſ. 15. num. 98. Dec. d. conſ. 114. loco mention. Surd. conſ. 2. ſub*
15 *num. 15.* vbi † Clerici Statutis vtuntur non vti legibus, ſed vti priuilegijs, *& num. 27.* in terminis loquitur, *& lib. 4. conſ. 560. nu. 13. Oldrad. conſ. 32. quaſi in fin. Marta de ſucceſſ. legal. p. 1. q. 13. art. 13. num. 43. verſ. nec obſtat. Marant. de ordin. iudic. par. 6. de compromiſ. num. 26.* qui diffusè loquitur, & optimè facit ad caſum noſtrum; multa ponens exempla, in quibus apparet, Clericos Statuto vti poſſe, & ſi onera non ſubeant, *& ibi in eius legal. quaſt. diſp. 8. nu. 14. Surd. de alim. tit. 2. quaſt. 15. num. 62.*

Tandem ſi dictus Dominus Marchio Lazarus Maluicinus priuari poſſet hoc prædictorum Statutorum beneficio, Clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ maxima affecti iniuria remanerent,
16 quod eſt contra pietatem, & æquitatem, † cum poſſint Eccleſiaſtici abſque difficultate, ne dum beneficio iuris communis Romanorum, ſed etiã Statutorum, & priuilegiorum vniuerſitati, & certò generi perſonarum conceſſorum gaudere. *Surd. 4. conſ. 560. num. 13. Larat. conſ. 95.* vbi
17 † Clerici habent ius paſcendi, & lignandi cum Ciuibus, quia ſunt Ciues. *Enriquez. d. conſ. 56. nu. 44. Bald. conſ. 42. nu. 2. lib. 3. Bimi. conſ. 16.*
18 *num. 20.* vbi † meliorem facere poſſumus Clericorum conditionem, non deteriorem, *& conſ. 236. num. 28. Alciat. tom. 1. lib. 2. conſ. 9. nu. 40.*
19 qui vult omninò † Clericos vti poſſe Statutorũ beneficio, non conſiderato, quod ipſi onera non ſupportent tẽporalia, quia ſubeunt (vt dixi) ſpiritualia. *Pariſ. 4. conſ. 48. n. 15. Monald. 2. conſ. 2. num. 58. Enerard. ſen. conſ. 42. num. 63. Crott. conſ. 215. num. 16. cum ſeq. & conſ. 135. nu. 8. & conſ. 293. num. 17. Alex. 7. conſ. 111. ſub nu. 7. Molfeſ. conſ. 27. num. 25. cum ſeq. Lap. alleg. 101. ſub num. 14. verſ. item illud. Crauet. conſ. 441. ſub num. 6. ante verſ. planè Alex. Marta de ſucceſſ. legal. p. 1. quaſt. 13. art. 13. num. 42. Alberic. in l. cunctos populos. num. 29. C. de ſum. Triuit. & fid. cathol. Iaſon. in l. de quibus. ff. de legibus. nu. 12. Kircho. com. op. cent. 4. concl. 56. de communi. Bald. in d. l. de quibus. nu. 75. ff. de legib. Paul. de Caſtr. in l. omnes populi. num. 8. ff.*
20 *de iuſt. & iur.* qui ponit, † Clericos eſſe de populo, & inſimul cum laicis facere vnam Rempublicam. *Balzaran. ſuper conſt. Scicil. rubr. vbi Clerici in malef. deb. conuen. num. 25. fol. mihi 343. Carp.* optimè *ad Statut.* contra Doctores contrarium tenentes, qui enumerantur ibi. *ad cap. 180. ſub num. 6. verſ. tamen vtuntur. Ioſ. Cumia comment. in rit. magna Cur. Scicil. c. 40. ſub num. 287. Afflict. in conſt. Neapol. lib. 1. rub. 26. num. 14. & lib. 3. rub. 21. nu. 3. Foller. ſuper conſt. Regni. de perſon. Cleric. & Epiſc. num. 27. fol. mihi 43. Cauagnol. ad Decret. Montisf. in*
21 *proem. § tertius. num. 1. & num. 6.* vbi † actiuè tantùm, & ſic in fauorabilibus Statutum comprehendit perſonas Eccleſiaſticas. *Neapod. ad proem. conſuet. Neapol. incip. vt igitur. ſub verbo Antiſtitem. num. 252. fol. mihi 30. lit. f. Rebuf. in comment. ſuper conſt. Gallia. de reſciſ. contractus. gloſ. 4. num. 5. tom. 2. art. 1. Brunor. à Sole. propoſ. iuris in verbo Clerici diſtrictualium. fol. mihi 37. à tergo. Tiraq. de iure primogen. contra Iacob. de Arena, & alios mentionat. ibi num. 4. & alibi quaſt. 44. num. 6. vſque in fin. Marant.* latè, & pulchrè multa ponens exempla fauore Clericorum, vt ſcilicet poſſint vti, & gaudere

 bene-

beneficijs Statutorum, *in ſuis legalibus quæſt, diſput.8. num.14. & de ordine indic. part.6. de compromiſſ. num.27. Capra concl.15. num.32. Genu. pract. Eccl. tricen.22. d. quæſt.645.*

22 Vltra quod ſat eſt, quod † quis habitu onera ſubire poſſit, licet non actu, vel quia inhabilis ſit, vel priuilegiatus exiſtat, vt eſt Clericus, quia tunc non deſinit eſſe Ciuis, & ſi onera non ſubeat, *Paſei. conſ.163. num.3. & 5.*

Quare creditur dictum D. Marchionem Lazarum Statuto prædicto de incendijs loquente, in ſui fauorem vti poſſe, illiuſq; beneficio gaudere. Saluo ſemper &c.

Placentiæ.

In eadem cauſa, & materia.

SVMMARIVM.

1 *AVctor duas obtinuit ab Illuſtriſſimo Bonon. Senatu habilitationes.*

2 *Negotium ſerium dicitur, quando tractatur de excludendis Eccleſiaſticis à Statutorum beneficio.*

3 *Negatiua, quod ſcilicet Eccleſiaſtici vti non poſſint laicorum Statutis, eſt probanda ab eis, qui volunt eos à Statutorum beneficijs excludere.*

4 *Clerici, & Eccleſiaſticæ perſonæ poſſunt vti, & gaudere beneficijs Statutorum laicalium, etiã ſi onera non ſubeant. & num.22.*

5 *Clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ, ſi volunt Statutorum beneficijs adiuuari, debent etiam illa contra ſe recipere cum omnibus qualitatibus, ſecus ſi laicus illo vteretur contra Clericos, nam tunc ſeruari non poſſet quo ad præiudicialia. & num.6.*

7 *Clerici ſi in caſu contributionis damni dati ſoluere recuſant eorum virilem portionem, nec Statuto de damno dato loquente vti poſſunt.*

8 *Eccleſiaſtici ad onera temporalia non aſtringuntur, ſed tantùm ſpiritualia ſubire tenentur, ob quæ gaudent Statutorum beneficijs; alias duplici onere grauarentur.*

9 *Conſequentia bona non eſt, Clerici poſſunt Statutis laicalibus vti, ergo ipſis ligantur, & quomodo hoc procedat.*

10 *Statuti laicalis vſus pendet à voluntate Clerici, quod verò ligetur id contra eius voluntatem efficitur.*

11 *Statutum, ſi Eccleſiaſtici poſtulant fieri, tenentur ad onera à Statuto iniuncta.*

12 *Clerici poſſunt Statuto laicorum vti, ſed contra ſe non tenentur illud admittere.*

13 *Imperator, & ſi Statutis non ligetur, poteſt tamen illis vti, ſi vult.*

14 *Graſſ. de eff. Cleric. 2. num.325. Iac. de Aren. & alij reijciuntur, & eorum opinio contra Clericos reprobatur. & num.41.*

15 *Clericus non excluditur à beneficio Statuti, ſi paratum ſe offert ſuo tempore contribuere.*

16 *Clerus ſi non vult onera Statuti ſubire, ad Communitatem ſpectat ipſum coram Eccleſiaſtico Iudice cogere, non ad Clericum petentem damni emendationem contra Communitatem ex Statuto.*

17 *Clerico non fit præiudicium in damni emendatione ex Statuto, ſi Clerus ſoluere recuſet, cũ ſufficiat ipſum Clericum paratum ſe oſtendere ſuo tempore contribuendi.*

18 *Ambigua in iure noſtro non conſiderantur.*

19 *Actio ſi nulla competit, inanis eſt oppoſitio.*

20 *Futuris de contingentibus non datur certa ſcientia, & determinata veritas, futurumq; niſi ſit certum, vel euidens, attendendum non eſt.*

21 *Clerici ſi onera non ſubeunt, vel ſubire nolunt, laici, ad quos negotium ſpectat, debent obnuntiare Clericis, quod ſi onera non ſubibunt, nec Statuti beneficio vti poterunt.*

23 *Clerici ſi Statutis laicorum vtuntur, eſt, quia ſunt priuilegiati, & exempti. ſi autẽ non ſubiacent, eſt, quia ſubditi non ſunt.*

24 *Statuentes ſi præciſè non excludunt Eccleſiaſticos ab eorum beneficijs, non poſſumus dicere Eccleſiaſticos eſſe excluſos, quin poſſint illis gaudere.*

25 *Clerici remanent ciues ſuæ Ciuitatis, maximè in fauorabilibus.*

26 *Clericus foreuſis in loco habens beneficium, ad Statutorum beneficia admittitur.*

27 *Clericus & ſi dicatur immunis, quo ad munera in loco ſubeunda, non tamen ciuis eſſe deſinit.*

28 *Clerici poſſunt eſſe ciues, licet non ſint ſubditi, ſuntq; de diſtrictu dominorum temporalium.*

29 *Clerici comprehenduntur in conceſſione facta diſtrictui, & in priuilegio conceſſo patriæ.*

30 *Eccleſiaſtici, dum nolunt contribuere incendijs, quæ committuntur in Communi, ſi à beneficio Statuti mandantis damna refici excluduntur à laicis, redduntur ipſi timidiores, & laici audaciores, contra libertatem Eccleſiaſticam.*

31 *Eccleſiæ, & Eccleſiaſticorum fauore, in dubio eſt iudicandum.*

32 *Dyn. Muxel. eſſe in inferno refertur, eo quia contra Eccleſiam in dubio pronunciauit.*

33 *Ecclesias libentiſſimè complecti, & ad beneficia Statutorum laici admittere debent.*

34 *Ecclesiaſtici miſerabiles perſonæ dicũtur, eiuſq; gratia multa conceduntur, quæ alias non concederentur.*

35 *Ec-*

35 *Eccleſiæ magis, quam publicæ vtilitati eſt fa-
uendum, & pluſquam laicis etiam.*

36 *Clerici. In Religioſis, & Clericis non cadit ſuſpi-
cio, quod ſint incendiarij.*

37 *Eccleſiaſtici ſatis grauantur ſpiritualibus one-
ribus, quæ ſunt continua, non ad tempus, vt
ſunt onera iniuncta à Statutis de damno dato
loquentibus.*

38 *Statutum, ſi adſit diſponens, quod ſi Eccleſiaſtici
vti volunt Statutis laicorum, prius acceptare
debeant, vel onera ſubeant, vel ſubire promit-
tant, ſtatuentes dicuntur facere contra liber-
tatem Eccleſiaſticam.*

39 *Cleritis conceſſum eſt de iure vti poſſe, Statutis
laicorum generaliter diſponentibus, quo fit, vt
ſi prohibeantur illis vti, prohibentes dican-
tur facere contra libertatem Eccleſiaſticam.*

40 *Clericis vti volentibus Statuto laicorum, quan-
do à laicis poſſit opponi, non tuum, ſed meum
denego auxilium.*

42 *Laicorum poteſtati non ſubijcitur facultas ſta-
tuendi ſuper perſonas Eccleſiaſticas.*

43. *Clericis, ſi tolleretur facultas vtendi Statuto,
quo ipſi tempore aliquo vſi fuiſſent pacificè,
& ſine contradictione, maxima fieret iniuria,
& diceretur quid actum contra libertatem Ec-
cleſiaſticam.*

44 *Clerici, quod non ſint prohibiti Statuto vti, clarè
dignoſcitur ex Statuto loquente generaliter
abſque alia expreſſione priuationis beneficij.*

45 *Onera ſpiritualia, quæ ſubeunt Clerici, ſunt po-
tentiora oneribus, quæ præſtare ſolent laici.*

CONSILIVM IV.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

IN cauſa Illuſtriſſimi D. Marchionis
Lazari Maluicini Fontanæ, contra
Communitatem Caſtri S. Ioannis
de Olubra, ſuper incendio, ſeu con-
crematione frumenti commiſſa, in maximum
ipſius D. Marchionis præiudicium, multa in pri-
mo meo reſponſo prætermiſſa fuere ob feſti-
nantiam, quæ ad Natale ſolum me conferre
1 compulit, vbi gratias egi Illuſtriſſimo † Senatui
pro beneficio accepto duarum habilitationum
impetratarum, à publicis ſcilicet concluſioni-
bus, vt dicunt tuendis, & à triennio inſtitutio-
num, quæ ſunt antecedenda priuſquam quis ad
alias admittatur lecturas.

Quæ (cum patrocinium æquitatis ſuſcepi)
non omittere, ſed illas in ſcriptis ponere neceſ-
ſarium duxi, quamuis iure optimo crederem
hoc ſuperfluum eſſe, quia omnibus notum, &
peruulgatum eſt bonũ ius, quod habent Eccle-
ſiaſtici in articulo, qui coram Eccelſo Iuſtitiæ
Conſilio diſputatur, an ſcilicet poſſint ipſi gau-
dere, & vti laicalium Statutorum beneficijs, ne-
2 gotium † equidem ſerium, & quod per multum
intereſt, cum agatur de priuandis Eccleſiaſticis
de iure, quod non eſt prohibitum à laicis, immo
ex tollerantia tot annorum conceſſum, ſuper
quibus, etſi multæ emerſere difficultates, & ob-
iecta à parte aduerſa, allegataq; & deducta præ-
ter fas, & æquum, vt creditur ex iuribus allega-
tis, attamen cum omnia dicti Conſilij Eccelſi iu-
dicio ſubijciantur, & illius ſententiæ permiſſa
ſint, tutus conquieſco, & breui vt poſſum me
ad defenſam accingo pro dicto D. Marchione,
& ſentio ipſum poſſe cogere dictam Commu-
nitatem ad prædicti damni emendationem *ex
Decreto Placentino* 178. multis rationibus, &
3 præcipuè, quia non † probatur à parte aduerſa
negatiua, dictum ſcilicet D. Marchionem vti
non poſſe dicto Statuto de incendijs, cum ipſe
pro ſe habeat tritum iuris axioma, Eccleſiaſti-
4 cos † vti poſſe Statutis laicorum in eorum fauo-
rem facientibus, quod in alia mea iuris typis im-
preſſa triginta trium Doctorum auctoritatibus
ſatis firmaui, quibus addo *Oldrad. conſ. 32. verſ.
idcirco. Crot. 1. conſ. 135. ſub num. 8. Albert.
Brun. in ſuis comment. ſuper ſtat. fæminas &c.
art. 12. num. 175. Abb. in c. conſtitut. ſub nu. 4.
de reſt. in integr.* etiam ſi ipſi onera nõ ſubeant.
Brun. ſupradicto artic. 12. ſub d. num. 173. vbi
ab hac opinione non eſſe recedendum ponitur.

Etſi iuriſperitorum auctoritates perſpiciãtur
apparebit, ad beneficia Statutorum Eccleſia-
ſticos admitti, ipſiſq; non denegari, quominus
poſſint dictis Statutis vti, ſed tantum in caſu, quo
5 vellent † illorum beneficio adiuuari, deberent,
ac tenerentur etiam contra ſe, cum omnibus
qualitatibus ipſa recipere. *Alex. 2. conſ. 209.
num. 15.* qui in caſu cuiuſdam priuilegij ſtatu-
tarij conceſſi inſtrumento confeſſionato contra
ius commune, ſolum admittit Clerico opponi
poſſe præſcriptionem ex eodem Statuto indu-
ctam; idem tenet *dict. Alex. conſ. 210. d. lib. 2.
num. 4.* vbi vult, quod Statuto Clericus vti poſ-
ſit contra laicum, ſed cum ſuis qualitatibus, &
6 contra verò † non, cum ſeruari non poſſit quo
ad præiudicialia contra Clericos, vt ibi *Bald. 1.
conſ. 127. num. 4. Burſat. 1. conſ. 93. num. 29.
Bertrand. conſ. 208. num. 4. volum. 2. par. 2. &
conſ. 119. num. 7. vol. 3. par. 2. Larat. conſ. 46.
num. 21. Cephal. 2. conſ. 226. num. 16. & lib. 3.
conſ. 385. num. 5. Natt. 2. conſ. 311. num. 4. &
lib. 3.*

lib.3.conſ.534.nu.3. Crauett.3.conſ.441.ſub nu.6. Honded.2.conſ.78.nu.111. Mar.Angniſ. conſ.24.num.57. Dec.2.conſ.452.num.14.& conſ.532.num.9. Menoch.7.conſ.665.num.2.
qui loquitur de Clerico, qui vtebatur Statuto de
continuanda poſſeſſione in hæredem. *Ruin.4.*
conſil.113.num.15.& ſeq. Cyriac.contr.211.
lib.2. Ancharan.in c.ex litteris. de vit.& honeſt.
Cleric.num.2. Rebuff. ad conſtit.Gal.tom.1.in
proem.gloſ.1.nu.78. Brunon.à Sol.propoſ.iur.
lit.S.verſ.ſtatuti beneficio.fol.mihi 184.à terg.

Poſſet igitur quis forſan ſtantibus prædictis
adducere, quod cum Clericus poſſit vti dicto
Statuto, teneatur caſu eueniente incendij in alia
perſona ſeculari, & ipſe Clericus ad ratam con-
currere, & ſic Statuto ligari, quod fundamentũ
fuit etiam ab Excelſis Patribus me informante
7 deductum, dicentibus, quod ex quo Clerici †
in caſu contributionis occaſione damni dati re-
cuſant ſoluere eorum virilem portionem, ita ab
illius beneficio debent excludi.

Super quo dixi, vt in alia mea iuris, Eccleſia-
8 ſticas perſonas ſua ſubire † onera, quæ ſunt ſpi-
ritualia, ob quę gaudent beneficijs Statutorum,
& ad ſecularia non teneri. *Paul.de Caſtr.quem*
ſequitur Felin.in cap.Eccleſia S.Maria.ſub n.8.
verſ.octauo quæro. de conſt. alias magis, quam
laici grauarentur, quia & ſpiritualia, & ſecula-
ria ſubirent, & ſic ad onera duplicata eſſent cō-
tra iura aſtricti. *ll.vulg.ad prædicta Gen.pract.*
Neap.cap.40.num.3.& ſeqq.

9 Nec prædictis obſtat dicere † poſſunt vti, er-
go ligantur Statuto, quia reſpondeo hoc pro-
cedere, quando Clerici, & perſonæ Eccleſiaſti-
cæ vti volunt Statuto, & effectiuè vtuntur, vt ſu-
pra fuit dictum ſub *verſ. Præterea ſi iuris peri-*
torum, non quando alij contra ipſos Statuto
10 volunt vti; vſus † enim dicti Statuti pendet à
voluntate Clerici, quod verò ligetur, id contra
eius voluntatem efficitur. ad prædicta *Surd.de-*
ciſ.20.num.8.verſ.ſecundo non aduerſatur.&
ſeq. qui ſeipſum allegat *in conſil.2.num.3.&*
11 *ſeq.* vbi ſi † Eccleſiaſtici poſtulaſſent tale Sta-
tutum fieri, forſan poſſent illos laici ad onera
cogere, ſed cum de hoc non conſtet, poſſunt
quidem ipſi eo ſe iuuare, ſed non tenentur con-
tra ſe admittere, hoc autem eſt ſpeciale in Cle-
12 ricis, vt poſſint † Statutis vti, & iuuari, licet con-
tra ſe non teneantur admittere, *ibid.* & datur
13 exemplum de Imperatore (*num.38.*) † qui non
ligatur Statutis inferiorum, & tamen eis vti po-
teſt, ſi vult.

Sed dato, quod contraria opinio eſſet tenen-
da, Eccleſiaſticos ſcilicet ligari dicto Statuto
poſſe, & teneri contribuere, ſi vellent ipſius be-
neficio vti, ſic ſuadente æquitate, ſecundum
14 *Iac.* † *de Aren. inter conſil. Martianes. conſ.25.*
Graſ.de eff.Cleric.2.num.325.& al. qui contra
ius ſub vexillo æquitatis, volunt eorum tueri nō
veram opinionem, de qua infra dicam; adhuc
15 D. Marchio † non excludendus veniret à Sta-
tuti beneficio, cum eſſet paratus etiam admiſſa
dicta æquitatis ratione, contribuere ſuo tempo-
re, & caſu eueniēte incendij committendi, ſuam
ratam portionem ſoluere, contra quod, etſi di-
cebatur dictam oblationem non eſſe attenden-
dam, vti factam à ſingulari perſona, cum totus
Eccleſiaſticorum ordo hoc facere debeat, vt alij
admittantur; attamen poteſt reſponderi ſuffi-
cere, dictum D. Marchionem ſe offerre paratũ,
& promittere, eueniente caſu, ſe ſoluturum ſuā
portionem tunc temporis ipſi tangentem, &
contribuere, prout alij de Villa, & Communi-
tate faciunt, & ſi Clerus non vult (de hac nega-
tiua adhuc non conſtat, nec apparet) conſen-
tire, forſan hoc procedit, vel quia ei nulla facta
fuerit inſtantia, vel quia iuſtam cauſam habuit
recuſandi, minimè hoc nocet D. Marchioni,
quia Excelſi Iudices non debent vllam conſide-
rationem habere circa Clerum, an velit, vel no-
lit dicta onera ſubire, ſed incumbētia eſt Com-
munitatis, ad quam ſpectat officium Superioris
16 Eccleſiaſtici implorare, † compellere Clerum
ad conſentiendum, & contribuendum, ſecundũ
Natt. in his terminis incendijs rapinarum, capti-
uitatum, ac damnorum *conſil.311.ſub num.4.*
lib.2. qui tenet Clericos teneri contribuere, ſed
non per hoc reijciendus eſt actor Clericus pa-
ratus ità facere, ſed debet Communitas contra
17 Clerum ſua actione vti, immo ſi recuſaret †
Clerus, non per hoc vllum fieret Clericis parti-
cularibus præiudicium, quin poſſent beneficio
Statuti gaudere, ſecundum ſenſum dicti *Natt.*
conſ.præcitato.num.3. dum concedit Clericum
tali Statuto vti poſſe, ſed onus in Statuto anne-
xum teneri ſubire; ergo ſi agens dicat ſe velle
pro, & contra Statutum accipere non reijcie-
tur, nec ſpoliabitur tali beneficio, non eſt enim
neceſſe, quod omnes conſentiant, ſed tantum
ſufficit, quod qui eo vult vti pro ſe, etiam reci-
piat contra ſe, ſed D. Marchio de hoc, ad tol-
lendas dubitationes, & quatenus opus ſit, eſt
contentus, ergo &c.

Sed dicant mihi aduerſarij, quid iniungitur
actori agenti ad damna pro incendio contra
Communitatem ex Statuto? nihil certè, ergo
ſumus extra diſceptationem; Doctores enim
qui dicunt, Clericum teneri etiam contra ſe
Statutum recipere, intelligunt de oppoſitione
tunc temporis competenti, non de illa, quæ po-

teſt,

teſt, vel non poteſt temporis ſpacio venire vti
18 ambigua,† quę in iure noſtro non conſideratur.
19 *Decian. 2. conſ. 2. num.* 108. vnde cum nulla †
actio ſuper hoc eis competat, inanis erit oppo-
20 ſitio, & maximè, quia de † futuris contingenti-
bus non datur certa ſcientia, & determinata
veritas, & ſic futurum, niſi ſit certum, vel euidẽs,
attendendum non eſt. *Mich. ab Aguirre in Apol. pro Hiſpan. Rege. par. 2. num.* 322. *& ſeq.*

Vltra quod non conſtat Clericos ſoluere re-
21 cuſaſſe, in quo caſu debuiſſent ij, ad quos † ne-
gotium ſpectabat, debitas facere diligentias,
recurrendo ad Superiorem Eccleſiaſticum, vt
dixi, & obnunciare, quod ſi non ſubijſſent one-
ra, non Statuti beneficio vſi fuiſſent.

Dixi veriorem opinionem fuiſſe, & eſſe Ec-
22 cleſiaſticos † poſſe beneficio Statutorum lai-
calium ſuper incendijs, & damnis datis gau-
dere, & non ſine ratione, vt iam probaui multis
auctoritatibus, & fundamentis, quibus addo
Baiard. ad Clar. in prax. crim. lib. 5. §. fin. q. 82.
num. 35. *verſ. item adde, quod perſona Eccleſiaſticæ*: vbi, & ſi onera ipſi non ſubeunt, gaudent
tamen beneficijs Statutorum, nec de hoc eſt mi-
23 randum, quia ſi Clerici † Statuto vtuntur, hoc
procedit, quia ſunt exempti, & priuilegiati, ſi
autem non ſubiacent oneribus, & Statuto, eſt,
quia ſubditi non ſunt, & ſuſtinent onera ſpiri-
tualia. *Surd.* 1. *d. conſ.* 2. *ſub num.* 39. *alleg. in alia mea iuris. Medit. in ſuis dubit. ſeu reſol. in* §. *plebiſcitum. dub.* 8. *num.* 10. immo cum nihil
24 dixerint ſtatuentes, † voluerunt ſine dubio ad-
mittere Eccleſiaſticos ad ſua beneficia, maximè
quia ſemper extẽſio fit Eccleſiaſticos eſſe admit-
tendos ad beneficia Statutorum laicalium in
concernentibus tamen ipſorum fauorem, non
autem odium, & damnum. *Surd. d. conſ.* 2. *ſub d. nu.* 39. *in fin. Roman. conſ.* 180. *nu.* 2. & tanto
25 magis, quia & ſi ipſi Clerici † efficiuntur, Ci-
ues tamen ſuæ Ciuitatis remanent, maximè in
fauorabilibus. *Larath. conſ.* 95. *num.* 1. *Felin. in cap. Eccleſia S. Maria, num.* 69. *verſ. tertio quæro. de conſt. Marſil. de bannit. in verbo Ciui-*
26 *tate. num.* 116. vbi etiam † forenſis admitti-
tur, qui in loco habet beneficium, & Eccleſiam,
27 & licet Clericus † dicatur priuilegiatus quo ad
munera in loco ſubeunda, non tamen Ciuis eſſe
deſinit. *Alex.* 7. *conſ.* 41. *ſub nu.* 3. *in fin. Anton. Scap. de iure non ſcript. lib.* 1. *cap.* 7. qui tenet
28 ipſos † eſſe Ciues, licet non ſubditos, & de di-
ſtrictu dominorum temporalium. *Alex. d. conſ.* 41. *num.* 5. ad prædicta facit *Brunon. à Sole propoſ. iur in lit. C verſ. Clerici diſtrictualium. fol.*
29 *mihi* 37. *à tergo.* qui ponit Clericos † compre-
hendi in conceſſione facta diſtrictui, ſeu diſtri-
ctualibus, ſic & in priuilegio conceſſo terræ, aut
patriæ. *Bald ſuper decr. in rub. de off. deleg. n.* 17. *Dec. in cap. Eccleſia S. Mariæ. de conſt. num.* 34.

Non omitto, quod iſta Eccleſiaſticorum, &
30 Eccleſiarum excluſio à beneficio † Statuti, ex-
ponit in manifeſto periculo ipſorum ædificia, &
alia; ne à malis hominibus vlciſcendi cauſa,
incendijs, & alijs modis illicitis diruantur, &
extirpentur, ſitq; in perditorum arbitrio impunè
delinquere, quod valdè conſiderandum mihi
videtur, cum ex iſtis Eccleſiaſtici timidiores, &
laici audaciores efficerentur contra libertatem
Eccleſiaſticam. *Felin in cap nouerit. ſub num.* 2. *verſ ſed aduerte. & ibi Abb ſub num.* 2. *de ſent. excom. Duard ad Bull. in Cœna Dom. lib* 2. *can.* 15. *q.* 19. *nu.* 3. *& ſub nu.* 11. *verſ. nam prima.*

Sed dato quod iſta diſceptatio ob auctorita-
tes, quæ hinc inde vigent, in dubio reduci poſ-
ſet, ſine difficultate eſſet magis Eccleſiæ, & per-
ſonis Eccleſiaſticis fauendum, quam laicis, &
ſecularibus, cum fauor Eccleſiæ ſit fauor publi-
31 cus, † & pro eis, ſeu ea in dubio iudicandum
venit. *Alba conſ.* 342. *num.* 10. *Deci. conſ.* 426. *num.* 12. *Neguſ. reſp. quæſt* 492. *nu.* 64. *Ruger.* 1. *conſ.* 12. *num.* 179. *Sacc.* 1. *conſ.* 13. *num* 45. *Flam. Rub. conſ* 8 *nu.* 116. *Menoch. de præſump.* 83. *lib.* 4. *nu.* 6. *Gratian. diſcept.* 1 *cap* 88. *nu.* 6. *& cap.* 131. *num.* 2. *Ariſmin. Tepat. lib.* 1. *tit. de bon. Eccl. in gen. fol. mihi* 22. vbi ponitur, quod
ſuper hoc conſcientia debet Iudicis animum
ſtringere. *verſ iudicandum eſt &c. in var. iur. ſent. Fontanel. de pact. nupt. cl.* 7. *gloſſ.* 3. *par.* 2.
32 *num.* 9. *tom.* 2. qui *num.* 10. dicit: Dyn. Muxel. †
eſſe in inferno, eo quia in dubio ſententiam, ſeu
iudicium contra Eccleſiam tulit, ad denotandũ,
33 quod libentiſſimè † complecti, & ad beneficia
Statutorum admittere Eccleſias debemus, con-
tra quas quotidie videmus tot incendia com-
mitti in maximum earum detrimentum, & per-
ſonarum Eccleſiaſticarum, attento etiam, quod
34 iſti Eccleſiaſtici † miſerabiles dicuntur perſonæ.
Io. Vinc. de Anna. alleg. 146. *num.* 2, & Eccleſię,
eiuſq; gratia multa conceduntur, quæ alias non
concederentur *Mant.* 1. *conſil.* 47. *num.* 6. cum
35 magis ipſi † quam laicis, & publicæ vtilitati ſit
fauendum. *Galuan conſil.* 14. *nu.* 195. *Menoch.* 3. *conſil.* 291. *num.* 15.

36 Accedat, quod in Clericis, & Religioſis † non
cadit ſuſpicio, quod ſint incendiarij, cum Deo
ſint dicati, ergo nec etiam ad onera debent ob
37 incendia teneri; Vltra quod † Eccleſiaſtici ſatis
grauantur, vt dixi, ſpiritualibus oneribus, quæ
ſunt continua, non ad tempus, & ſecundum
quod contingit incendia committi, pro vt ſunt
iſta laicorum.

Præ-

Prætereà mihi placet opinio *Duard. ad Bullam in Cæna Domini. lib. 2. can. 15. quæſt. 19. num. 13.* qui in hiſce terminis, vult, quod ſi
38 agatur de Eccleſiaſticis † vti volentibus laicorum Statutis, & contra ipſos ſtatuatur, quod prius acceperat, vel onera ſubeant, vel ſubire promittant, hoc ſit contra libertatem Eccleſiaſticam.

Inſuper eſt notandum, quod de iure, vt dicit *dictus Duard. loco præcit. num. 14.* eſt conceſ-
39 ſum Clericis † vti poſſe Statutis laicorum generaliter diſponentibus, ſi tamen ſint fauorabilia, quo fit, vt ſi prohibeantur Eccleſiaſtici illo vti, prohibentes dicantur facere contra libertatem Eccleſiaſticam, nec tunc obeſſet illud partis
40 fundamentum, non tuum, † ſed meum denego auxilium, vt ibi per eum *nu. 31 cum seq.* vbi multa alia fauorabilia pro Eccleſiaſticis ponuntur.
41 Dixi pariter ſuperius opinionem † *Graſſi*, & aliorum eſſe erroneam, & etiam probaui, ſed vltra prædicta adduco, quod fundamentum principale ipſorum, eſt vt æquitas ſeruetur, ſi enim Clerici non ſuſtinent onera, æquitas ſuadet, vt beneficio Statuti non gaudeāt, nec vtantur; cui dupliciter reſpondeo.
42 Primò, quia huiuſmodi † ęqualitati conſulere non pertinet ad poteſtatem temporalem, ſtatuendo ſuper perſonas Eccleſiaſticas. *Duard. dicto loco sub num. 35. verſ. ad confirmationem.*

Secundò, quia non loquuntur, quando Sta-
43 tutum eſt generaliter fauorabile, & † Clerici eo pacificè ſine contradictione vſi ſunt, ex quo ius acquiſitum tunc illis diceretur, in quo caſu eſſet eis tollere, quod iam acquiſiuiſſent, & conſequenter contra libertatem Eccleſiaſticam. *idem Duard d. can. 15. quæſt. 27. sub num. 15. verſ. Statutum pariter &c.*
44 Quod Eccleſiaſtici non † ſint prohibiti Statuto vti, clarè patet, quia Statutum, vt dixi, loquitur generaliter, abſque aliqua expreſſione priuationis beneficij. *Theſaur. quæſt. forenſ. lib. 2. quæſt. 1. num. 10. & ſeq.* vbi adducitur ratio mentionata pro eorum incluſione, his verbis: *& quamuis Clerici non ſubeant onera tem-*
45 *poralia, ſubeunt tamen ſpiritualia, † quæ potentiora ſunt oneribus, quæ præſtare ſolent laici &c.* ſubditq; ab hac opinione non eſſe tutum, in iudicando, recedere.

Quare creditur omni iure Eccleſiaſticos ad beneficium dicti Statuti eſſe admittendos, dictamq; Communitatem teneri damna per dictum Dominum Marchionem paſſa reſarcire. Saluo ſemper &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Executio non retardatur ſub prætextu reſtitutionis in integrum, quando agitur de ſententia lata in cauſa damni emendandi ex incendio. Item multa ponuntur de clauſula, ſi quid exequendum exequatur.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Placentinum, ſeu decretum 176. ordinat, quod in cauſa damni dati ex incendio, ſummariè, & de plano procedatur ſine ſtrepitu, & figura iudicij.*

2 *Executio in cauſa incendij non retardatur per reſtitutionem in integrum petitam, & quid in obligatione Camerali.*

3 *Executio non venit retardanda, ſi malitioſè petatur reſtitutio ad ſatisfactionem dilungandam, & præſumptiones malitiæ, quæ ſint, ibi num. 4.*

5 *Malitioſè quis tendit impedire executionem, ſi cum potuit comparere non comparuit.*

6 *Res iudicata litibus finem imponit.*

7 *Executio non retardatur, ſi ſententia in iudicatum tranſiuit.*

8 *Sententia in iudicatum tranſit, ſi appellatio non ſit interpoſita infra legitima tempora.*

9 *Reſtitutio in integrum non admittitur contra lapſum fatalium.*

10 *Reſtitutio in integrum locum non habet. ſi pars per taciturnitatem ſententiam approbauit.*

11 *Executionem non impediunt ea quæ altiorem indaginem requirunt, & quid ſi probatio incontinenti fieri poſſet. & num 13.*

12 *Reſtitutio in integrum quæ altiorem indaginem requirit, non impedit executionem.*

14 *Reſtitutio in integrum eſt reijcienda, ſi de bono iure eam petentis non conſtet.*

15 *Reſtitutio in integrum executionem non impedit, ſi læſio per petentem non probetur.*

16 *Læſionis cauſa altiorem requirit indaginem.*

17 *Clerici, & perſonæ Eccleſiaſticæ poſſunt Statutis laicorum vti, illorumq beneficio gaudere.*

18 *Executionem non impediunt adducta, ſi ſententiæ latæ repugnant.*

19 *Executio non retardatur per reſtitutionem in integrum, ſed data cautione ſententia executioni demandatur.*

20 *Appellatio etiam ab exceſſu in exequendo non admittitur in obligationibus in forma Cameræ, ſeu depoſiti.*

21 *Clauſula,* ſi quid exequendum exequatur. *operatur, quod ſententia debet executioni demandari*

dari

dari in ea parte, in qua eſt iuſta.
22 *Clauſula*, ſi quid exequendum exequatur, *intelligitur, pro vt de iure.*
23 *Clauſula*, prius factis computis, *non impedit executionem quoad liquida.*
24 *Per clauſulam*, ſi quid exequendum exequatur, *ſuſpenditur executio ſententia, donec de ipſius iniuſtitia cognoſcatur.*
25 *Malis hominibus aperienda non eſt delinquendi via.*
26 *Aequitas paribus in cauſis, paria iura deſiderat.*

CONSILIVM V.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſsimi, & Excelſi Patres.

DOminus Marchio Maluicinus iuſtè
petit, executionem prius debere
fieri contra Communitatem, ad e-
ius fauorem, antequam diſcuſſio fiat
ſuper petita reſtitutione in integrum, ex multis:
1 Primò, quia Statutum † noſtrum Placentin.
ſeu decretum in ordine 176. vult, quod proce-
datur ſummariè, & de plano, ſine ſtrepitu, & fi-
gura iudicij, abſque memoriali, & inſtantia
obſeruanda diebus feriatis, & non feriatis, ſola
veritate inſpecta, & abſque aliqua obſeruatione
Statutorum, decretorum, ſeu prouiſionũ Com-
munis Placentiæ &c.
2 Secundò, quia ſumus in cauſa † incendij exe-
cutiuiſſima, & ſummariſſima, in quo caſu reſti-
tutio in integrum non impedit ſententiæ execu-
tionem, vt videmus in obligatione Camerali.
*Rota deciſ.32. coram Ortemberg. nu.1. & deciſ.
12. coram Ludou. nu.18. & deciſ.134. nu.4.
coram eod. poſt Zach. de oblig. camer.* quamuis
noſter caſus ſit fortior illo, & in quo, nec etiam
certus malefactor adinueniretur, ad retardãdam
ſatisfactionem, paterq; pro filio teneretur ad
reffrenandam incendiariorum audaciam, nec
Communitas vlla exceptione ſe iuuari poſſet, vt
ex lectura dicti Statuti patet.
Tertiò, quia ſtantibus prędictis reſtitutionem
3 petendo Communitas videretur † malitioſè im-
pedire executionem, & potius ad dilungandam
ſatisfactionem, quam ex cauſa iuris ſui tuendi,
vnde vltra quod hoc eſſe videretur ordinarium
iudicium, non executiuum, nec ſummarium
contra formam dicti Statuti, reſtitutio in caſu
propoſito petita non comperet, vt optimè ſen-
4 tit *Bero*, qui multas † dat præſumptiones mali-
tiæ, & in ſpecie illam ſententiæ latæ, quæ multũ
5 facit contra victum. Item † propter moram,
cum aduerſarij poterant comparere, & non
comparuerunt, & ſic animo dilungandi ſatisfa-
ctionem, *in conſ.85. ſub nu.11. cum ſeqq. lib.3.*
quod eſt Iudici arbitrarium, *ibid ſub num.14.*
6 *Noni. conſ.68. num.11.* qui ibi dicit, rem iudi-
catam litibus finem imponere.
7 Quartò, quia ſumus in † ſententia, quæ tran-
ſiuit in iudicatum. *clem. vt calumnijs. de ſent. &
8 re iud.* quod autem ſententia † fuerit talis ob nõ
interpoſitam appellationem infra legitima tẽ-
pora, facit. *cap. quo ad conſultationem. de ſent.
9 & re indic. & auth. hodie. C. de appell.* vt de †
lapſu fatalium, vbi non competit reſtitutio in
integrum, loquitur *Franc. deciſ.283.* nec impe-
ditur executio, ſed ſtatim eſt facienda per *l.2.
C. de temp. & repar.* & maximè ſtante taciturni-
tate illorum de Communitate, per quam ipſi
10 † videntur ſententiam approbaſſe, in quo ca-
ſu pariter reſtitutio petita locum non haberet.
Farin. in recent. par.1. deciſ.595. num.3. & 4.
Quintò, quia adducta per Communitatem
contra D. Marchionem, ne ſententiam exequi
11 ipſe poſſet † requirunt altiorem indaginem, &
ſic non impediunt executionem. *Gail. pract. ob-
ſer. lib.1. obſer.113. ſub num.10. verſ. hinc eſt.
12 cum ſeq.* & in ſpetie reſtitutionis † altiorem in-
daginem requirentis petitæ contra executio-
nem, ponit *Bartol. in l.4. §. condemnatum. nu.4.
ff. de re iudic.* ſequitur *Crauet. conſ.849. nu.14.
Rot. diuerſ. nouiſſ. p.4. deciſ.807. num.5.* vnde
ſi tunc proponeretur obſtaculum ad impedien-
13 dam executionem, tale eſſe deberet, quod † non
longam dilationem expoſtularet, nec altiorem
indaginem requireret, ſed immo in continenti
probandum eſſet. *Brederod. de appel. par.2. de
execut. tit.41. fol. mihi 681. ſub verſic. quando
allegatur. in verb. an executio ſententia.*
14 Sextò, quia cum non † conſtet de bono iure
Communitatis, aſſerta petita reſtitutio venit
reijcienda. *Cocin. deciſ.104. num.1.*
Septimò, quia non conſtat de aliqua læſione,
15 & ſi dicant Communitatis homines † ſe valdè
læſos, parum hoc ipſis prodeſt pro admitten-
da petita reſtitutione in integrum ad retardan-
dam executionem ſententiæ. *Farin. in poſthum.
Rot. par.1. d. deciſ.734. ſub num.4. verſic. tum
quia. & in nouiſſ. par.4. dict. deciſ.807. num.4.*
16 nec mirum, quia † cauſa læſionis requirit altio-
rem indaginem. *Crauet. d. conſ.849. nu.3. in fin.*
17 Octauò, quia patenter conſtat † Clericos, &
perſonas Eccleſiaſticas vti poſſe Statutis laico-
rum de damno dato, & incendijs loquentibus,
vt iam ſufficienter, & diffusè tetigi in alijs ſupe-
rius

Digitized by Google

rius per me datis in iure conſultationibus, & ſic
de ipſius D. Marchionis bono iure.

18 Nonò, quia adducta à Communitate † ad im-
pediendam executionem ſententiæ ſub præte-
xtu dictæ reſtitutionis, repugnant ipſi ſententiæ
iam latæ. *Gail. pract. obſer. lib. 1. dicta obſeru.
113. num. 5.*

Decimò, poſſet ſaltem admitti D. Marchio
19 ad cautionem † præſtandam de reſtituẽdo om-
ne id, quod eſſet ipſe percepturus ex condem-
natione in caſu ſuccumbentiæ, ad formam. *cap.
ſuſcitata. de reſtit. in integr.*

Valdèq; inſuper conſiderandum eſt, quod ſi
20 in † obligationibus executiuis depoſiti, & ſeu
Cameræ, non admittitur appellatio, etiam ab
exceſſu in exequendo. *Brederod.* qui adducit
*Galleſ. de oblig. Camer. de appel. par. 1. à quibus
actibus &c. tit. 20. fol. 390. verſ. appellatio ab
exceſſu.* tanto magis non admittetur in hoc ca-
ſu appellatio, & ſeu reſtitutio in integrum con-
tra naturam negotij, & contra ſenſum, ac verba
Statuti ob bonum publicum introducti, & for-
mati.

Remanet præterea dilucidandum, an clauſu-
la in reſcripto poſita, *vt ſi quid exequendum exe-
quatur*, in hac executione facienda nobis præ-
iudicet.

21 Fauet ſine dubio, quia † ſi tunc ſententia de-
bet executioni demandari in ea parte, in qua
eſt, iuſta *Ricci. collect. par. 4. col. 954. Marta de
clauſul. par. 1. clauſ. 153. num. 1.* apparebit ex
ijſdem actis de iuſtitia ipſius, ex quibus apparet
de incẽdio, & alijs expoſitis ad actionem, &
ad obtinendum neceſſarijs.

22 Si verò dicta clauſula intelligitur, † pro vt de
iure, *vt ibi num. 2. idem Marta*, eſt de iure, vt
probaui, & ex forma Statutorum, quod cum
iſtis cauillationibus, & temporum longa diſtan-
tia non procedatur in his cauſis incendiorum,
& damnorum, & maximè cum, vt dixi, appella-
tio quo ad effectum ſuſpenſiuum non admitta-
tur; vnde dato etiam, quod dicta clauſula ſu-
ſpenderet executionem, non operaretur quo ad
23 ſententiata liquida, vt videmus de clauſula †
prius factis computis, quæ non impedit execu-
tionem quo ad liquida. *Barboſ. de dict. 286. nu.
3.* & potius creditur dictam clauſulam, *ſi quid
exequendum*, poſitam fuiſſe ad cautelam, ne, ſi
eſſet aliquid illiquidum, & intricatum, pars læ-
deretur.

Idem dicendum veniret, ſi per illam clauſu-
24 lam ſuſpendi poſſet executio ſententiæ, donec
de ipſius iuſtitia cognoſcereur, vt ſentit *Gratian.
diſcept. cap. 968. num. 3.*

25 Aduertendum eſt tandem, quod † via malis
hominibus aperienda non eſt delinquendi; vn-
de infertur, quod ſi concedimus in præſenti rè-
ſtitutionem huic Communitati, alijs poſtea non
26 veniet deneganda, cum † æquitas paribus in
cauſis, paria iura deſideret. *Cantiunc. conſ. 17.
num. 1* & ſic improbi in ſua nequitia gloriantes,
in delinquendo magis erunt fortes, ſcientes in-
cendij cauſas, poſt latas ſententias, executioni
non demandari.

Hæc ſint dicta ſub correctione, & ſaluo &c.
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius in certum vocatus caſum, & cum verbis reſtrictiuis, & limitatiuis, à commodo fideicommiſſi excluditur, ſi ob præmorientiam ante vocatorum, ordine teſtamenti turbato, caſus venire non poſſit; vbi multa de fauore matris in præiudicium ſubſtituti ponuntur.

SVMMARIVM.

1 *IVs ſuum vnicuique tribuere lex præcipit.*
2 *Subſtitutiones, ſi dependent vna ab alia per modum continuati ſermonis, caducantur ob præmorientiam ſubſtitutorum ante teſtatorẽ, & antequam bona ſint hæredi deuoluta, vbi ampliа, etiam ſi agatur fauore piæ cauſæ; Itẽ & quando copula, et, ibi in principio cuiuslibet caſus appoſita videtur.*
3 *Vulgaris contenta in compendioſa non habet locũ, ſi ſubſtitutus mediatè ſuccedere debet, ſed fideicommiſſaria.*
4 *Vulgaris per aditionẽ hæredis expirat. & nu. 9 t.*
5 *Vulgaris comprehendit tempus ante, non poſt aditam hæreditatem.*
6 *Vulgares omnes ſubſequentes, etiam ſi eſſent centum, per aditionem primi extinguuntur.*
7 *Verba directa obliquantur ex teſtatoris mente.*
8 *Subſtitutio ſi ob defectum conditionis euaneſcit, cætera omnes illi ſubordinatè, & ab ea dependentes corruunt.*
9 *Subſtitutio facta de deſcendentibus hæredũ ſubſtitutorum intelligitur, quatenus caſus ſubſtitutionis ipſorum primo loco ſubſtitutorum aduenerit.*
10 *Medium neceſſarium ad ſuccedendum, ſi deficit, effectus quoque ceſſat.*
11 *Subſtitutionis conditio, ſi deficit in perſonam filiæ ſubſtituta, deficit quoque vocatio matris, & ſororis conſecutiuè poſt illam ſubſtitutarum.*
12 *Fideicommiſſarius debet probare caſum ſuæ vocatio-*

Digitized by Google

cationis eueniſſe, cum dici poſſit, de te ſubſtitutio non loquitur.

13 Vulgaris, quando locum habeat.

14 Verba, vltimo ex eis ſic decedenti, explicantur.

15 Symbolum. in habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus.

16 Numerus. Verbum in numero ſingulari poſitum ampliationem, & extenſionem non patitur ad alia perſonas fieri poſſe, & caſus pluralitatis incompatibilitatem denotantes.

17 Dictio, ſic, modum, & formam ſuccedendi præciſam importat, & exponitur, ideſt, non alio modo.

18 Verba, non aliter, nec alio modo, annullatiuam diſpoſitionem inducunt.

19 Dictio, ſic, in ſubſtitutionibus poſita, non ſolum modum, & ſuccedendi ordinem denotat, ſed etiam conditionem importat, quæ ad vnguem implenda eſt, & varijs modis accipitur, multoſq; notabiles effectus producit ibi num. ſeqq. & num. 25. 26. 27. & 28.

24 Dictio, tunc, & eo caſu, eſt reſtrictiua ſubſtitutionis ad caſus expreſſos, vt eo modo tantum ſuccedatur, non alio, & diuerſo, quia tunc limitatio vocationis fit tantum ad caſum expreſſum.

29 Verbum, decedenti, in numero ſingulari, plurali non conuenit.

30 Quod eſt contra rationem recti ſermonis, dicitur eſſe contra teſtatoris voluntatem.

31 Singularitas non reſoluitur in pluralitatem, quando ſumus in formalibus, & materia reſtrictiua; maximè attenta diſpoſitionis repugnantia, & diuerſitate rationis.

32 Numerus ſingularis plurali non conuenit, maximè, quando viget diuerſa ratio, & ſumus in fideicommiſſi materia odioſa. & num. 109.

33 Vocatio reſtringitur ad caſum, & perſonam tantum nominatam in numero ſingulari.

34 Verbum, eis, importat perſonalitatem.

35 Dictio, ex, cauſam non remotam, ſed proximam, & immediatam ſignificat.

36 Mentem teſtatoris imaginariam ſequi non debemus, etiam ſi agatur de cauſa pia.

37 Per verba, defectus voluntatis tollitur, & quæſtioni tunc locus non eſt.

38 Voluntas. facilè erratur in coniecturanda teſtatoris voluntate.

39 Caſus, ſi præter ſeriem eſt teſtamenti, quę de mente dicuntur, non habent locum, etiam data maiori diſponendi ratione.

40 Extenſio ceſſat, ſi caſus inter ſe ſunt diſſimiles.

41 Tempus, ſi eſt diſſimile, vocatus non ſuccedit.

42 Tempus, quo actus ad effectum deducitur, ſemper attendimus.

43 Tempus ſuccedendi limitatè appoſitum, tunc pro forma appoſitum dicitur.

44 Forma ad vnguem eſt ſeruanda.

45 Tempore elapſo contraria oritur diſpoſitio.

46 Tempore vno aliquid conceſſum, altero denegatum videtur.

47 Tempore certo quid permiſſum, intra fines illius temporis clauditur, & terminatur.

48 Tempus præfixum, non recipit alterius temporis functionem, immo conditionem arguit.

49 Agendi facultas ſublata videtur, ante conditionis euentum.

50 Tempus. Qui ſe fundat in tempore, de tempore probet.

51 Ordinis diſſimilitudo vbi eſt, ſucceditur ſecundum ius commune.

52 Mater ad filij luctuoſam ſucceſſionem admittitur, non autem excluditur. & num. 106.

53 Ordo tēporis ſuccedēdi à teſtatore datus pro forma cenſetur, qui omninò attendendus videtur.

54 Diſſimilitudo caſuum reſpectu perſonarum, operatur ſubſtituti excluſionem.

55 Extenſio de caſu, ad caſum fieri nequit, nec de perſona ad perſonam, maximè ſi diuerſa ratio vigeat, in qua tota extenſionis materia fundatur.

56 Diſſimilitudo caſuum, reſpectu ſuitatis, operatur ſubſtituti excluſionem.

57 Pater. Succeſſio debetur filio iure neceſſitatis, ideo pater illa filios priuans, dicitur demens, quia pietatem, & propriam naturam offendit.

58 Pater naturaliter filio dare tenetur.

59 Frater nō tenetur fratri hęreditatē relinquere.

60 Diſſimilitudo lineæ, ſubſtituti excluſionem operatur.

61 Tempus ſuccedendi in caſu mortis vnius, non porrigitur ad tempus mortis alterius.

62 Diſſimilitudo reſpectu vocationis, & diſpoſitionis, operatur ſubſtituti excluſionem.

63 Extenſio ceſſat, ſi non adeſt adaptatio, & proportio.

64 Mater in dubio non venit excludenda à filij luctuoſa ſucceſſione, immo ipſius fauore pronunciandum venit.

65 Matrem luctuoſa filij ſucceſſione priuari iura abhorrent, cum ſit odioſiſſimum.

66 Mater nunquam per coniecturas, & veriſimilitudines excluditur.

67 Matri verba contraria veniunt propriè, & ſtrictiſſimè intelligenda.

68 Hæreditas, quando debeat remanere ad hæredes ab inteſtato.

69 Matris fauore multa reijciuntur, ne excludatur, tuncq; ſubſtitutio de perſona ad perſonam non extenditur.

70 Extenſio non admittitur ſtante reſtrictione vocationis ad aliquem caſum præciſum, & conditionalem.

71 Limitatio ſubſtitutionis ad certum mortis tempus alicuius, extra illud non perducitur.

72 Subſtitutiones locum non habent, niſi in caſibus expreſſis.

73 Subſtitutiones non ſunt addendæ, nec multiplicandę vltra diſpoſitionē teſtatoris, & nu. 105.

74 Subſtitutio effectu carens, nullum ſortitur nomen.

75 Dare quis non poteſt, quod nunquam habuit.

76 Nemo plus iuris in alium transfert, quam ipſe habeat.

77 Mater. teſtator, quando cogitauit de matris ſuperuiuentia, & nihil dixit; an ipſa dicatur excluſa, & quid ſi hoc non cogitauit?

78 Teſtatoris voluntas optimè ex cauſa narrata probatur.

79 Verba, & deficiente linea maſculina legitima, & naturali d. D. Achillis, &c. explicantur.

80 Ablatiui abſoluti conditionem important.

81 Linea, quæ nondum incepit deficere, & finire non poteſt.

82 Directa iura ſemel oſſibus primi hæredis affixa, non poſſunt in ſubſtitutum, niſi per fideicommiſſum, transferri, etiam ſi ſubſtituta ſit pia cauſa.

83 Gradu ſecundo perempto, licet vltimus ſubſtitutus admittatur, attamen ſecus eſt, vbi conditio repugnat.

84 Verba, finita linea, vel, deficiente linea, important vocationem eſſe conditionalem.

85 Linea, non ſufficit, quod incipiat, vt quis ſuccedat, ante teſtamentum cōditum, vel antequam teſtator decedat, ſed poſt debet incipere.

86 Linea non dicitur incepta, ſi præter primum, nullæ aliæ fuerint perſonæ.

87 Subſtitutio extincta remanet, ob præmorientiam illorum, qui ſuperuiuere debebant.

88 Subſtitutio, ſi non incepit, ob defectum conditionis in primo, & in ſecundo gradu non poſſunt filij ex linea ſecundi, vel tertij gradus admitti per vulgarem.

89 Tempus. maxima eſt habenda conſideratio ad tempus. quo dies fideicommiſſi cedit.

90 Pia cauſa eſt excluſa, & vulgaris eſt extincta, ſtantibus verbis, finita, vel deficiente linea maſculina, ſi linea non incepit, & ex poſt non finiuit; vbi multa ponuntur ad excluſionem piæ cauſæ, etiam ſi pro anima eſſet factum relictum, & num. 93. & num. 108.

92 Vulgaris non habet locum, niſi caſu illo adueniente, ſub quo quis vocatus eſt, ſtantibus verbis reſtrictiuis, & num. 94.

95 Conditio voluntaria non patitur extenſionem fieri ad alios caſus, ſed ad vnguem ſeruanda eſt preciſè, iuxta limitatum caſum. & verba.

96 Fideicommiſſum. in dubio fit interpretatio contra prætendentes fideicommiſſum.

97 Fideicommiſſum, ob præmorientiam ſubſtitutorum ante inſtitutum, extinguitur.

98 Quod alteri non acquiritur, apud grauatum remanet.

99 Teſtator videns conditiones purificari non poſſe in perſonas vocatas, ſi tacendo moritur, dicitur confirmare fideicommiſſi extinctionem, cum poterat prouidere, & non prouidit.

100 Nullum, quod eſt ratificari nequit.

101 Taciturnitas operatur maiorem conſenſum, ſi aliquis poſitiuus actus concurrat.

102 Voluntas teſtatoris tacita, tollitur per voluntatem verbis, & clauſulis ſatis expreſſam.

103 Ambiguum. ſuper ambiguo, nullum lex fundamentum facit.

104 Subſtitutus certæ perſonæ, alteri ſuccedere nequit.

107 Vulgaris expreſſa non trahitur ad alios caſus, quando adſunt verba taxatiua, ſed ad caſum, qui omnino euenire debet.

110 Verba, ei, mihi, & illi &c. & vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum. poſita in vno teſtamenti loco, ſi in alio omiſſa ſunt, denotant maximam ſuccedendi differentiam.

111 Omiſſum habetur pro omiſſo.

112 Verba, cum ſint manifeſtiſſima, interpretatio contra illa inducta accedit ad cauillationem.

113 Teſtator, ſicut in vna parte teſtamenti dixit, ei, mihi &c. exprimendo perſonas, & caſus, ſi in altera illa voluiſſet ponere, dixiſſet vtique, & clare, ſed noluit quia omiſit.

114 Placentiæ excelſum Cōſilium ſcientiarum profundiſſimum mare vocatur ab Auctore.

CONSILIVM VI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DOminus Antonius Franciſcus de Sclauis ſuum vltimum condidit teſtamentum, in quo ſuum inſtituit hæredem vniuerſalem Vincentium filium legitimum, & naturalem, & poſt eum eius filios maſculos, & de linea maſculina naſcituros, eorumq; filios in infinitum, in ſtirpes, & non in capita, reciprocè, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.

Et

Et deficiente linea maſculina dicti filij hæredis inſtituti, & ſeu eius filiorum maſculorum legitimorum, vt ſupra, vltimo ex eis ſic decedenti (additis verbis mihi, &ei) inſtituit, & ſubſtituit D. Achillem eius fratrem, & poſt eum, & eo quandocunq; non extante, eius filios maſculos legitimos, & naturales, & de legitimo matrimonio procreatos, & filiorum filios, & deſcendentes in infinitum reciprocè, in ſtirpes pariter, & non in capita, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, infraſcriptis etiam vtens teſtator verbis, videlicet: quos omnes mihi, ei, eis, ac ſibi ad inuicem inſtituo, & ſubſtituo, &c.

Et deficiente linea maſculina legitima, & naturali d. Achillis, & vt ſupra, vltimo ex eis ſic decedenti inſtituit, & ſubſtituit Hoſpitale magnum Placeutiæ.

Deceſſerunt primò Achilles, & filij inordinatè, quibus ſuperuixit teſtator, & ſic fuit caducata, & petitus extincta vocatio, & ſubſtitutio de eis facta.

Poſtea dictus teſtator poſt illos deceſſit, relicto dicto Vincentio eius filio hærede inſtituto, alio non condito teſtamento, null. q̇ alia ſuper caducitate ſubſtitutionis declaratione facta.

Vltimo loco è vita migrauit dictus Vincentius filius, prius hæreditate adita, matre relicta ab inteſtato ſuccedente, contra quam Hoſpitale ſtrepitando, vti vnum ex ſubſtitutis ad hæreditatem dicti Sclaui integraliter venire prætendit.

Quibus in facto ſic ſtantibus, quis ſuccedere debeat quæritur:

An Hoſpitale vti vltimo loco vocatum, & ſic ex diſpoſitione teſtamentaria.

An D. Margarita Coppalona mater, ſtante caducitate, & extinctione fideicommiſſi, ac ſubſtitutionum, & ſic ab inteſtato.

IN articulo propoſito accuratè examinanda veniunt teſtamenti verba, ordoq; præciſus à teſtatore traditus, ad effectum, vt poſſimus cuique,
1 prout lex præcipit, † ius ſuum tribuere, quod honeſtiſſimum eſt. §. *iuris precepta, inſt. de iuſt. & iur.* & tanto magis, quia victoria cauſæ ex hac conſideratione dependet; Prætendit enim dicta Nob. Domina Margarita Coppalona, quod dictum Hoſpitale nitens contra ordinem teſtamenti venire, fruſtra elaboret.

Nam tota diſpoſitio annichilata, & extincta remanſit ex præmorientia Achillis, & filiorum ante teſtatorem, & antequam bona eſſent filio
2 hæredi deuoluta, ſtante, † quod ſubſtitutiones omnes ſunt dependentes vna ab alia, & per modum continuati ſermonis poſitæ. *Cephal. 3. conſ. 401. num. 22. Pariſ. 2. conſ. 86. num. 5. Alban. conſ. 1. ſub num. 8. verſic. rurſus dico, &c. Aldonin conſ. 93. num. 23. Decian. 4. reſp. 77. nu. 37. & 39.* qui alibi dicit, hoc procedere etiam vbi agitur de fauore piæ cauſæ, *reſp. 26. num. 46. vol. 1. Rol. à Val. 3. conſ. 56. num. 13. Rot. in recent. Farin par. 1. deciſ. 519. num. 2.* Et tanto magis dictæ matris intentio circa dictam diſpoſitionem, & verba ſuſtinetur, quia copula, *&*, nedum ſæpè repetita videtur, ſed in principio cuiuslibet caſus appoſita reperitur. *Farin. d. deciſ. 519. num. 3.*

Quo retento, nec ibi vulgaris poteſt noſtrum fundamentum deſtruere; & ſi dicant aduerſarij in ſubſtitutione Hoſpitalis, vti compendioſam vulgarem exiſtere, ad euitandam caducitatem;
3 Nam vltra † quod clarè conſtat Hoſpitale non immediatè, ſed mediatè ex perſona vltimi filij Achillis ſuccedere debere, & ſic per fideicommiſſariam, ad contrarietatem vitandam *Bartol. in l. centurio num. 43 & ſeq. & ibi Doctores, ff. de vulg. & pup. Crauet. 2. conſ. 210 num 2.* cer-
4 tum eſt, † per aditionem dicti D. Vincentij ipſam ſine difficultate expiraſſe. *poſt text. in l. poſt aditam. C. de impub &c.* ſ. nil. *Gizzarel. deciſ. 82.*
5 *num. 3.* vulgaris † .n. comprehendit tempus tantummodo ante, non poſt aditam hæreditatem. *Veg. conſ. 35.*

6 Addatur etiam † quoad extinctionem aliarum vulgarium, pro maiori intelligentia *Burſat. 3. conſ. 337. num. 19.* qui *num. 20.* dicit, prima vulgari extincta, ſubſequentes in perſonas cæterorum cenſeri extinctas. *text. eſt litteralis in l. ſi mater. §. ſi filius. ff. de vulg. & pup. Bolognet.* etiam ſi eſſent centum. *in conſ. pro Triuult. num. 126.* quam opinionem, quo ad omnes ſubſequentes vulgares ſubſtitutiones, & gradus, ſequuntur *Cioſ. 2. conſ. 40. num 7. Zaſ. de ſubſt. cap. 1. fol. mihi 221. lit. C. verſ. prima ſubſtitutio. in verbis quam concluſionem* &c. *Alex in d. l. ſi mater. §. ſi filius. nu. 1. & 2. ff. de vulg. & pup.* & ibi *Iaſ. num. 2. Rip. in l. 1. num. 185. eod. tit.*

In quo caſu dato etiam, quod ſub compendioſa contineretur vulgaris, & quod adeſſent di-
7 recta verba, † obliquarentur ſine dubio, maximè accedente teſtatoris voluntate, volente Hoſpitale hæreditatem de manu dicti vltimi debere conſequi, ac recipere. *Trentaciq. de ſubſtit. cap. 9. ſub num. 3. verſic his legibus reſpondetur &c. par 4. Roland. 4. conſ. 68. nu. 59.* cuius hæc ſunt verba, ex *conſil. Corn.* deſſumpta, *verba directa obliquantur, quando directò ſtare non poſſunt, vt menti teſtatoris deſeruiant.*

Accedat, vt infrà proponam, quod ſub modo, & conditione vocatum fuit Hoſpitale prædictum,

dictum, ideſt quatenus exiſtat vltimus ex filijs
8 Achillis, qui hæreditatem reſtituat, in quo † ca-
ſu, ſi ob conditionis defectum euaneſcit dicta
ſubſtitutio vltimi prędicti, & ſeu filiorum Achil-
lis, illa quoque Hoſpitalis, immò aliæ ſi adeſſent
illi ſubordinatæ, ſeu ab ea dependentes corrue-
rent. *Honded. 2. conſ. 49. num. 43. & ſeq. Dec.
conſ. 513. num. 12. verſ. in ſecunda part.* vbi de-
9 ciditur, ſubſtitutionem † factam de deſcenden-
tibus hæredum ſubſtitutorum intelligi, quate-
nus caſus ſubſtitutionis ipſorum primo loco
ſubſtitutorum aduenerit.

Medium enim neceſſarium ad ſuccedendum
10 eſt exiſtentia dicti vltimi. † quod ſi deficit, effe-
ctus quoque ceſſat. *Angel. in l. qui habebat. ff. de
11 vulg. & pup. num. 1.* vbi *num. 2.* dicit, † quod ſi
deficit ſubſtitutionis conditio in perſonam filiæ
ſubſtitutæ, deficit quoque vocatio matris, & ſo-
roris conſecutiuè poſt illam ſubſtitutarum, &
DD. ibi ferè omnes ſequuntur; optimè *Natta*
ponderat *conſ. 676. nu. 26. verſ. nam prædictis,*
qui loquitur in caſu, quando bona prius perue-
nire debent ad primum ſubſtitutum. *Rol.* pari-
ter *3. conſ. 57. nu. 55. verſ. nam prædicta. & conſ.
59. num. 20. verſ. nam prædictis, & nu. ſeq. eod.
lib. Cacher. 1. conſ. 74. num. 15. verſ. prædictis
tamen &c. cum ſeq. & num. 45. Peregrin. 1. conſ.
40. num. 18. verſic. ſecundo principaliter. Me-
noch. 4. conſ. 326. num. 36. Honded. 2. d. conſ. 49.
num. 40. Gratian. diſcept. cap. 771. nu. 43. verſ.
eſſet tamen &c. cum ſeq.* contra quæ non ſuffice-
ret dicere alio modo, & in diuerſo caſu Hoſpi-
tale fuiſſe vocatum, quia vltra, quod hoc ve-
12 rum non eſt, † actori eſſet neceſſe probare, ſe in
illo caſu contineri, & veniſſe caſum ſuæ voca-
tionis. *gloſ. in l. qui duos 10. in verb. ſuperſtes. ff.
de reb. dub. Mantic. de coniect. vlt. vol lib. 5. tit. 1.
nu. 18. Rot. ſequitur coram Greg. XV. deciſ. 433.
num. 1.* non legitur enim, quod Hoſpitale ſuc-
cedat filio inſtituto, ſed vltimo ſupra mentiona-
to, quod ampliſſimè ſuffragatur dictæ D. Mar-
garitæ, cum hoc non legatur in teſtamento. *Soc.
ſen. conſ. 63. num. 14. lib. 3.*

Prædictis addatur, quod forſan aduerſarij
13 prætenſio de vulgari, quatenus exiſteret, † lo-
cum haberet, ſi emolumentum hęreditatis, prius
non transferri debuiſſet dicto vltimo, antequam
Hoſpitale ſuccederet. *Honded. d. conſ. 49. nu. 37.
& 38. lib. 2.*

Dixi, quod non purè, ſed ſub modo, & con-
ditione teſtator ſubſtituit, & vocauit Hoſpitale,
& non ſine ratione; nam diſpoſitio clareſcit ex
illis verbis; *vltimo ex eis ſic decedenti*, loquens
de filijs Achillis ab ipſo teſtatore eorum patri
ſubſtitutis.

Super quo, Hoſpitali ius nō aſſiſtit, immò re-
ſiſtit, & radicitus vana ipſius euellitur præten-
14 ſio, † vt in terminis verborum: *vltimo ex eis ſic
decedentibus.* ponit *Ceph. 5. conſ. 649. num. 49.*
optimè hiſce verbis concludens: *Igitur iſta ad
alium caſum non eſt extendenda*, & tamen in ca-
ſu *Cephal.* teſtator vtebatur verbo plurali *dece-
dentibus*, cuius vigore forſan ſubſtitutus præ-
tendere potuiſſet, ordine mortis non attento,
ſuam ampliare vocationem, cum pluralitas ad-
15 hæret pluribus, non vni, & † ſic in habentibus
ſymbolum, facilius de caſu ad caſum poſſet trā-
ſitus fieri. poſt *tex.* ponit *Pic. in l. in quartam. ff.
ad l. falcid. num. 34. & 35.* In noſtro autem caſu,
illud verbum eſt poſitum in numero ſingulari,
16 *decedenti*, † quod ampliationem, & extēſionem
non patitur poſſe fieri ad alias perſonas, & ca-
ſus plurilitatis incompatibilitatem denotantes.
Honded. 1. conſ. 4. num. 39.

Quod fundamentum indubitabile redditur,
nullamq; difficultatem admittit, ſtante illa di-
17 ctione, † *ſic*, quæ modum, & formam importat
ſuccedendi præciſam. *Aldouin. conſil. 71. ſub
num. 29. verſ. poſtremo.* exponiturq; ideſt non
alio modo, idem *Ald. ibi nu. 30. Paſet. conſ. 69.
num. 16.* quod ſi eſſet verum, prout eſt veriſſi-
18 mum, conditione deficiente, per illa verba, † an-
nullatiua diſpoſitio induceretur. *Nat. conſ. 678.
num. 8. Ruin. 1. conſ. 181. num. 1. Rol. 4. conſ. 63.
num. 33. & 34. Grat. reſp. 138. num. 13. lib. 1.
Seraph. deciſ. 114. num. 1. & deciſ. 838. num. 6.
& 7. Veral. deciſ. 82. num. 4. p. 3.*

Facit *Negusātij* auctoritas in ſuis *reſp. q. 541.
19 num. 38. & ſeqq.* vbi illa dictio, † *ſic*, in ſubſti-
tutionibus poſita, non ſolum modum, & ſucce-
dendi ordinem denotat, ſed etiam conditionem
importat, quæ ad vnguem implenda, nec ab or-
dine introducto receſſus fieri poſſet. videndus
eſt etiam ſuper hoc *Alciat. tom. 3. lib. 9. conſ. 44.
num. 29.*

Optimè *Gratian.* legales, & DD. auct. addu-
cens, in ſuis *diſcept. cap. 575. num. 34.* qui vult,
20 quod per illam dictionem, † *ſic*, cenſeatur indu-
cta forma, ac modus determinatus, cum certis,
& præfinitis circumſtantijs, & qualitatibus.

Surdus autem *in conſ. 448. num. 15. verſ. pri-
ma namq; & num. ſeq. lib. 3.* vltra formam indu-
ctam, & modum, introducit aliam expoſitio-
21 nem, † vt ſic dictio accipiatur, pro dictione, *ita*,
idemetiam ſentit *Ceph. 5. d. conſ. 649. num. 49.*

Riminald. iun. 4. *conſ. 358. num. 134.* (vbi
erat ſubſtitura pia cauſa) mirificè in terminis
22 per illam dictionem concludit, † vocatum tan-
tummodo illi ſuccedere debere, cui eſt adiecta
conditio, non alijs; & alibi *num. 134.* vult illam
dictio-

Digitized by Google

23 dictionem, † ſic, fungi vice dictionis tunc, & eo
24 caſu, † quæ tantum eſt reſtrictiua ſubſtitutionis
ad caſus expreſſos, vt eo modo tantum ſucce-
datur, non alio, & diuerſo. Nec mirum, quia
tunc limitatio vocationis fit tantum ad caſum
expreſſum. Ludouiſ. d. deciſ. 433. num. 6. Rot. in
ſcelect. per Farin. p. 2. deciſ. 267. ſub nu. 2. verſ.
præſertim. idem Rimin. alibi in lib. 4. conſ. 291.
25 num. 66. vbi dictio, † ſic, habet vim taxationis,
& limitationis, ita vt non poſſit fieri dilatatio
præter eos caſus, & non vltra, quam verba te-
ſtatoris patiuntur.

Non minus clarè, quàm ſubtiliter, eandem
opinionem fuit ſequutus Chriſtoph. Torniol. in
conſil. 20. num. 73. & seq. in terminis illius di-
26 ctionis, † ſic, quam ipſe reſtringit ad caſum præ-
cedentem, qui omnino euenire debet, & non
aliter, imò eſſet intelligentia ſumenda, ideſt, tali
caſu, vel eo caſu adueniente, multas auctoritates
adducens, & ſubiungit, quod antequam ille vo-
catus ſuccedat, conditio, ſeu ſubſtitutio prius
locum habere, & reſpectiuè purificari debeat,
ſub qua facta eſt, alias omnia corruunt. Idem
Torniol. alibi ſequitur in conſil. 8. nu. 63. & seqq.
& Grat. 2. reſp. 21. num. 80. & reſp. 106. nu. 52.
Honded. 2. conſil. 45. num. 39. & 40. vbi illa di-
27 ctio † non refertur ad præcedentia remota, &
conſil. 49. relatio erat per illam dictionem fa-
cienda ad filias cuiuſdam Ioannis Mariæ, ac nu.
20. cum seq.

28 Ad prædicta in terminis dictæ dictionis, † ſic,
noſtræ intẽtioni aſſiſtunt Barboſ. de diction. 365.
inter tract. var. Sola. ad conſtit. Sabaud. decr.
remp. de iur. emph. p. 2. gloſ. 6. nu. 1. Magon. Flor.
deciſ. 50. num. 19.

Accedat, quod in dicta vocatione, & ſubſti-
29 tutione eſt poſitum † verbum, decedenti, in nu-
mero ſingulari, qui (vt dixi) plurali non conue-
nit, vt Hoſpitale alteri, ideſt filio, ſuccedere poſ-
ſit, vt ſentit in terminis illius verbi, decedenti,
Rimin. iun. 4. d. conſil. 358. num. 124. & 125.
30 & ibi ſubdit, † quod cum ſit contra rationem
recti ſermonis, dicitur eſſe contra teſtatoris vo-
31 luntatem. Vltra quod † quando ſumus in for-
malibus, & materia reſtrictiua, vt in noſtro caſu,
ſingularitas non reſſoluitur in pluralitatem, & è
contra. Euerard. topic. iur. in loco à vi numeri.
& maximè attenta repugnantia diſpoſitionis, &
rationis diuerſitate, vt ibi num. 8. Ad prædicta,
32 † quod ſcilicet numerus ſingularis, plurali non
conueniat. faciunt Aldobrand. 2. conſil. 3. nu. 8.
Farin. in ſcelect. Rota deciſ. 566. quando viget
diuerſa ratio ſub num. 5. p. 1. & d. deciſ. 267.
num. 3. p. 2. & præſertim in fideicommiſſis vti
odioſis. Bart. in l. 1. §. ſed & ſi in certum. ſub
num. 1. & seq. ff. de ventr. in poſſeſſ. mit. melius
33 Crauet. conſ. 161. num. 9. vbi vocatio † reſtrin-
gitur ad caſum, & perſonam tantum nomina-
tam in numero ſingulari, ibi in verbis, quando
vocantur &c.

34 Conſidero præterea illud verbum, † eis, vi-
delicet ex filijs Achillis ſic decedenti, quod im-
portat perſonalitatem, habito reſpectu ad vlti-
mum ex filijs Achillis tantum, non ad alios ſu-
pra nominatos. Duard. de cenſib. tom. 1. §. 1. qu.
16. num. 11. & quæſt. 25. num. 8. & in ſpecie di-
35 ctionis, † ex, quæ cauſam non remotam, ſed pro-
ximam, & immediatam ſignificat. Petr. Ant.
Anguiſ. in mat. vlt. vol. lib. 6. conſil. 77. num. 10.
vbi aderant verba, ex eo, ex dictis filijs. Fab. de
Anna conſil. 20. num. 4. lib. 1. Bimi. 4. conſ. 320.
num. 8.

Sublatis, & penitus reiectis illis, quæ addu-
cuntur ab Hoſpitali, quod nititur oſtẽdere fun-
damentum eius intentionis, cum rationibus, quę
36 à ſola tenui ſuſtinentur aura, † ſequendo men-
tem teſtatoris imaginariam, vt optimè ſcripſit
Larat. conſ. 53. num. 13. 14. 16. & seqq. etiam
contra piam cauſam ibi nu. 25. cum habeamus
37 lucidiſſimam mentem ex verbis, † per quæ de-
fectus voluntatis tollitur, quæſtioniq; tunc locus
non eſt. Coler. poſt text. conſil. 28. num. 57. &
conſil. 47. num. 43. Alias exponeremus teſtato-
ris diſpoſitionem manifeſto periculo extinctio-
38 nis, † cum facillimè in coniecturanda teſtatoris
voluntate erretur. Gabr. 1. conſ. 168. q. 4. nu. 50.
Vltra quod, vt dicit Ceph. 5. in noſtris terminis
39 d. conſ. 649. num. 37. iſte † caſus Hoſpitalis eſt
præter ſeriem teſtamenti, & ideo, quæ de mente
dicuntur, non haberent locum, etiam ſi maior
eſſet ratio diſponendi. ſequitur Larat. d. conſil.
53. num. 13.

Ignoro etiam, quo prætextu poſſit Hoſpitale
prætendere ſucceſſionem immediatè iſtius filij,
cum oculis clarè quis perſpicere poſſit, caſus in-
40 ter ſe eſſe valdè diſſimiles, † quo fit, vt extenſio
prætenſa ceſſet. Bimi. 4. conſ. 330. num. 1. Veg.
d. conſ. 35. num. 5.

Nam ſi accipimus tempus ſuccedendi, appa-
41 ret, † quod Hoſpitale debet tempus expectare
dicti vltimi, cum ſit ſubſtitutum vltimo ex filijs
Achillis ſic decedenti, non enim conſideratur
tempus mortis filij, nec illud exprimitur in di-
cto caſu; ideo vana redditur Hoſpitalis prætẽn-
ſio, vt de tali temporis diſſimilitudine sẽtit idem
Bimi. d. conſ. 330. num. 9. & tanto magis, quia
42 † ſemper attendimus tempus, quo actus ad effe-
ctum deducitur. l. ſi ſponſus. l. cum hic ſtatus.
§. ſi ſponſus. ff. de donat. inter vir. & vxor. l. filia.
ff. de aur. & argent. leg. ſequitur Decian. 4.

reſp 10. *num.* 34. ſed effectus vocationis Ho-
ſpitalis capit vires à die mortis vltimi ſic dece-
dentis. Ergo &c.

Super qua diſſimilitudine, addatur, quod tē-
43 pus † ſuccedendi eſt in diſpoſitione limitatè ap-
poſitum, in tempus mortis dicti vltimi, in quo
caſu, tunc pro forma appoſitum tempus dicitur.
Decian. 5 *reſp.* 5. *num.* 34. *Nevia. conſ.* 87. *nu.* 9.
Ceph. 1. *conſ.* 77. *num.* 20. *& conſ.* 356. *num.* 36.
lib. 3. *Rimin iun.* 5. *conſil.* 528. *num.* 57. *Surd.* 3.
conſil. 375. *nu.* 38. *Alciat. tom.* 3. *lib.* 9. *conſ.* 100.
44 *num.* 14. ſed † forma ad vnguem eſt ſeruanda.
Io. Vinc. de Anna. alleg. 57. *nu.* 27. *Caualer. deciſ.*
288. *num.* 3. *Magon. Flor. deciſ.* 117. *num.* 24.
45 ideo &c. Quod cum elapſum ſit, † per præmo-
rientiam dicti vltimi ante teſtatorem, diſpoſitio
contraria oritur. idem *Surd. deciſ.* 75. *num.* 2.
deciſ. 207. *num.* 18. *& conſ.* 403. *num.* 58. *lib.* 3.
46 & tunc † conceſſum, denegatum poſtea videtur
idem *Surd. de alim. tit.* 5. *qu.* 3. *num.* 10. & cum
47 cenſeatur † quid tempore certo permiſſum, in-
tra fines illius temporis clauditur. *Peregrin. de
fideic. art.* 52. *ſub num.* 3. & illo tempore termi-
natur. *Surd. de alim. tit.* 2. *qu.* 1. *num.* 11. tem-
48 pus † enim præfixum, non recipit alterius tem-
poris functionem, *Rim. iun.* 3. *conſ.* 257. *nu.* 40.
& conſil. 271. *num.* 21. imò conditionem arguit.
*l. hæres meus. ff. de cond. & demonſt. l. ſi cum hæ-
res. ff. quand. dies leg. ced.* qua propter ſine du-
49 bio † ante euentum conditionis eſſet Hoſpitali
ſublata facultas agendi. *l. hac venditio. in princ.
ff. de contrah. empt. l. legata. de cond. & demonſt.
l. cedere diem. de verb. ſignific.*

50 Tandem, cum Hoſpitale ſe fundet † in tem-
pore mortis filij, vti medium, per quod ſucce-
dere intendit, probet de tempore, *Euerard. iun.*
2. *conſil.* 35. *num.* 10.

Diſſimilitudo inſuper notiſſima caſuum per-
51 ſpicitur reſpectu ordinis, † nam Hoſpitale vice
ſuccedendi dicto vltimo, vult ſuccedere filio
primo inſtituto, contra ordinem à teſtatore tra-
ditum, quod non inuenio ſcriptum, vnde credi-
tur teſtatorem voluiſſe diſpoſitioni iuris com-
munis totum relinquere. idem *Euerard. iun.* 1.
52 *conſ.* 53. *num.* 19. cuius vigore † mater ad lu-
ctuoſam filij ſucceſſionem admitteretur. *auth.
de hæred. ab inteſt.* §. 1. *& inſt. de ſenat. conſult.
Tertyl. & auth. defuncto. C. eod. tit. Gratian. di-
ſcept. cap.* 684. *num.* 7. *Ludouiſ. deciſ.* 495. *nu.* 1.
53 Ordo † temporis igitur ſuccedendi, cum à te-
ſtatore pro forma cenſeatur datus, erit omnino
attendendus, quod æquum, & iuri conſonum eſt.
Alciat. tom. 3. *lib.* 9. *d. conſ.* 100. *num.* 15.
54 Caſus etiam diſſimiles ſunt † reſpectu perſo-
narum, nam ſi datur Hoſpitali, vt vltimo prædi-
cto ſuccedat, non admittitur ad ſuccedendum
filio, aliud eſt enim velle vni ſuccedere, aliud al-
55 teri, & quod plus eſt in noſtro caſu, extenſio †
non poteſt fieri de caſu ad caſum, nec de perſo-
na ad perſonam, ex notatis per *Rimin.* 4. *d. conſ.*
358. *num.* 153. *cum plurib. ſeqq.* & maximè cum
vigeat diuerſa ratio, in qua tota extenſionis ma-
teria fundatur. *Cranet. conſil.* 173. *num.* 13. quæ
extenſio ibi ceſſat, nedum ex deductis, ſed alias
hoc etiam regulariter procederet in oratione
non limitata, ex eo, quod dilatatio nunquam
admitteretur, etiam indefinitè loquendo. *ex l.
boues.* §. *hoc ſermone. ff. de verb. ſignific.*

56 Diſſimiles ſunt caſus † etiam reſpectu ſuita-
tis, maxima enim eſt differentia, vt quis ſucce-
dat filio inſtituto, aut Achilli, & ſeu eius filijs;
57 quod magis firmatur, quia † ſucceſſio peruen-
tura ad filium procedit iure neceſſitatis, cū alias
pater diceretur demens, ſi pietatem, & propriam
naturam offenderet. *Hippolyt. Rim.* 1. *in l. poſt-
humo. C. de bon. poſſ. contr. tab. ſub num.* 489.
58 maximè, † quia naturaliter pater tenetur filio
dare. *Alex.* 2. *conſil.* 8. *ſub nu.* 2. *in verb. & con-
ſtat, quod inter patrem* &c. illa autem Achillis
59 pendet ex libera volūtate fratris teſtatoris, † qui
non tenebatur fratri hæreditatem relinquere.

60 Item reſpectu † lineæ diſſimilitudo conſide-
rari poteſt; nam alia eſt linea filij hæredis inſti-
tuti, alia linea Achillis fratris teſtatoris ſubſti-
61 tuti, non. n. † tempus ſuccedendi in caſu mor-
tis dicti vltimi, porrigitur ad tempus mortis filij.
Matth. Brun. conſ. 112. *nu.* 30.

62 Item poſtremò reſpectu diſpoſitionis, † & vo-
cationis; nam vocatio filij hæredis, & eius filio-
rum &c. eſt vocatio ampliſſima (vt etiam infra
dicam in verſ. conſidero inquam) & de ſui natu-
ra extendibilis de caſu ad caſum, illa autem Ho-
ſpitalis contrarijs verbis formata, & inducta vi-
detur, vnde nedum defectu iſtius caſus diſſimili-
tudinis extenſio prohibetur. *Rimi.* 4. *d. conſ.* 330.
63 *num.* 9. ſed † cum adaptatio, & proportio, de
qua loquitur *Alex.* 3. *conſ.* 106. *num.* 19. defi-
ciant, ſine quibus extenſio nō admittitur, abſque
dubio creditur caſum mortis dicti vltimi expe-
ctandum fore, & eſſe; ſi forſan quis non vellet à
verbis recedendo cōtrarium dicere, quod meo
iudicio abſurdiſſimum eſſet; maximè in fidei-
commiſſis, & in materia matris ab hæreditate
filij excluſiua, vt iam dixi ſuperius.

Quapropter nullo modo Hoſpitale poteſt
admitti, ſiue quod (vt dixi) ſubſtitutiones de-
pendentes ſint, & ſubordinatè poſitæ, ſiue ſepa-
ratæ; & dato etiam, quod vulgaris in compen-
dioſa effectum poſſet alias ſortiri, tunc ſine ope-
ratione remaneret, cum caſus mortis vltimi eſ-

ſet

ſet expectandus, maximè accedente matris fa-
uore, qui multum conſiderandus venit, etiam ſi
64 res eſſet dubia, † in quo caſu veniret præferen-
da, & pro ea pronunciandum, ne à luctuoſa filij
ſucceſſione excluderetur. *l. fin. C. de inſt. & ſub-
ſtit. Gratian. diſcept. cap. 72. num. 25. cap. 275.
num. 24. cap. 668. num. 2. & cap. 971. num. 49.
Ceph. 1. conſ. 53. n. 53. & vol. 2. conſ. 210. nu. 38.
Decian. 4. reſp. 53. nu. 24. Ludouiſ. d. deciſ. 495.
65 num. 15.* iura † enim abhorrent matrem luctuo-
ſa filij ſucceſſione priuari. *Fräc. deciſ. 167. nu. 4.*
& quid odioſiſſimum hoc ius reputat. *d. l. fin. C.
66 de inſt. & ſubſt.* & vbi agitur † de coniecturis,
& veriſimilitudinibus, mater nunquam per iſtas
excluditur. *Ludouiſ. d. deciſ. 495. num. 12.* cum
67 ſit iniquum, vt ibi *num. 6.* Et ſi † verba adeſſent
contraria matri, venirent ſtrictiſſimè, & propriè
intelligenda. *Dec. conſil. 466. num. 9. Ruin. 3.
conſil. 110. num. 8.* in terminis excluſionis ſub-
ſtituti.

Quamuis ſine difficultate credatur, iura ma-
tris non poſſe in dubio poni, cum ſint certiſſima,
& liquidiſſima, partis autem prætenſiones men-
ti, ac verbis teſtatoris reſiſtunt, nec verificari
queunt, vt verba, & mens ſonant, imò ſunt con-
68 traria, † ex quo creditur hæreditatem remane-
re poſſe ad hæredes ab inteſtato. *Seraph. deciſ.
1190. num. 7.*

Nec variatio introducta ſuccedendi, Hoſpi-
69 tali poterit ſuffragari, † quia vltra quod agitur
de matre excludenda. *Bero. 2. conſil. 102. num.
38. & ſeq.* ſubſtitutio de perſona ad perſonam
non extenditur, in terminis matris admittendæ.
*Caualer. deciſ. 177. nu. 7. Gizzarell. deciſ. 41.
num. 11. & deciſ. 82. num. 5.* & maximè ſtante
70 † mentionata reſtrictione ad aliquem caſum
præciſum, & conditionalem. *Bimi. 3. conſ. 239.
71 num. 52. & conſ. 246. nu. 72.* necnon † & limita-
tione ſubſtitutionis ad certum mortis tempus
dicti vltimi, extra quod tunc non perducitur.
72 *Bero. 2. conſil. 177. num. 78.* non † enim dictæ
ſubſtitutiones locum habent, niſi in caſibus ex-
preſſis. Idem *Berò. 2. conſil. 80. nu. 3.* Accedat
73 inquam, † quod tales ſubſtitutiones non ſunt
addendæ, nec multiplicandæ vltra diſpoſitio-
nem teſtatoris. *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 6.
tit. 15. num. 6. Honded. conſ. 78. num. 49. lib. 1.*

74 Poſſumus igitur dicere, quod cum dicta † ſub-
ſtitutio ob non exiſtentiam vltimi effectu careat,
nullum ſortiatur nomen. *Langebec. inc. diuerſ.
conſil. 18. num. 4. tom. 4. ſecundum magnam im-
preſ. Francofurt.* immò nec ſpes amplius ſucce-
dendi remanet, cum ſit iam defunctus vltimus
ex dictis filijs Achillis ante teſtatorem, & ante-
75 quam dies fideicommiſſi cedat, in † quo caſu
dare non poteſt, quod nunquam habuit. *l. tra-
ditio. ff. de acquir. rer. dom. l. ſi filius. C. de donat.
76 cap. Diabertum p. quæſt. 7.* & nemo † plus iuris
transfert in alium, quam ipſe habet, vltra. *l. ne-
mo. plus iur. de reg. iur.* ſequitur *Simon. de Pret.
conſil. 169. num. 5.*

Cęterum iuuat clientulę meę adducere, quod
77 teſtator † de matris ſuperuiuentia non cogitauit,
quando teſtamentum condidit, quia alias & ip-
ſam vocaſſet, non eſt enim præſumendum, cum
tam in teſtamento dilexerit, etiam partem ſub-
ſtantiæ illi relinquendo, quod voluerit eam eſſe
à filij ſucceſſione excluſam, deſcendentibus ceſ-
ſantibus, & illis de familia Sclauorum; in quo
caſu, quaſi in ſubſidium ignorans cui bona re-
linquere poſſet, ſubſtituit Hoſpitale, cum modis
ſuperius narratis.

Alias eſſet quid ridiculum, dicere teſtatorem
ſcilicet cogitaſſe, matrem tam ſuperuiuere poſ-
ſe, quia vltra decimum gradum deſcendentium
protrahitur diſpoſitio, immò in infinitum. Qua-
propter non vt excluderet matrem teſtator ſub-
ſtituit Hoſpitale, ſed vt ipſum in ſubſidium ſuc-
cederet (retento ſemper, quod illud limitate
debet venire, & expectare hæreditatem de ma-
nu dicti vltimi, ex iam adductis ſufficienter) ſtan-
78 te † cauſa narrata, ex qua voluntas optimè te-
ſtantis probatur. *Maſcard. de prob. concl. 1455.
num. 32. & ſeq. vol. 3.* maximè ex verbis gemi-
natis, prout in noſtro caſu ibi *num. 35. & ſeq.*

Inuincibile fundamentum pro dicta matre
79 clareſcit, ſtantibus verbis teſtamenti; † *& defi-
ciente linea maſculina legitima, & naturali dicti
D. Achillis, & vt ſupra vltimo ex eis ſit decedenti
inſtituo, & ſubſtituo Venerandum Hoſpitale
magnum &c.* ex quibus eſt inducta conditio, quę
omnino purificari prius, & exiſtere debet, ante-
quam Hoſpitale ſuccedat, quatenus etiam illa
verba, *vltimo ex eis ſic decedenti*, conditionem
modum, & formam ſuccedendi non importa-
rent (cuius contrarium ſufficienter, & latiſſimè
ſupra probatum eſt.)

Nam iſtius vocationis, & ſeu ſubſtitutionis
80 principium eſt ablatiuis abſolutis orditũ, † quæ
conditionem important. poſt *tex. in l. à teſtato-
re. de cond. & dem. l. euictis agris. ff. de vſur. Al-
dobrand. lib. 2. conſ. 2. num. 17. & conſ. 5. num. 12.
Deci. d. conſ. 466. num. 18.* vbi conditio formam
inducit. *Alba. conſ. 574. num 5. Angel. de Gam-
bel. conſ. 63. num. 20. Io. Vinc. de Anna. alleg. 12.
num. 5. Aldouin. conſ. 35. nu. 58. conſ. 44. nu. 12.
conſ. 70. num. 129. conſ. 100. nu. 30. & Peregrin.
ibi in ſubſcript. num. 83. & in conſil. 101. nu. 8.
Alciat. tom. 3. lib. 8. conſil. 3. num. 21. Bero. 1.
conſil. 176. num. 78. & lib. 2. conſil. 41. num. 3. &
lib. 3.*

Digitized by Google

lib.3.conſ.187, num.8. Surd. deciſ.268. nu.11. Ioachym. Scayn. Bonon. deciſ.78. nu.42. Capyc. deciſ.182, num.17. Milanenſ. deciſ. 1. nu.162. & deciſ.10. num.105. & ſeq. lib.1. pro qua opinione alios infiniti numeri Doctores appoſuiſſem, ſed quia veriſſimum hoc, immo vulgatum eſt in iure noſtro, acquieui.

81 Vltra quod linea, † quæ nondum incepit, deficere, & finire ad Hoſpitalis fauorem, non poteſt, vt exponit *Alciat. tom.3. lib.9. conſil.46. ſub num.17.* vbi poſt multa ſub *num.* 21. dicit, iura
82 † directa ſemel affixa oſſibus primi hæredis non poſſe in ſubſtitutum, niſi per fideicommiſſum transferri, etiam ſi ſubſtituta eſſet pia cauſa; & alibi ſub *num.* 22. *verſic. primo, quod &c.* tenet quod licet (nota iſtud fundamentum, quod in ſe etiam alijs prætermiſſis eſſet ſufficiens ad cauſæ
83 victoriam) † vltimus ſubſtitutus admittatur per empto ſecundo gradu, attamen ſecus vbi con-
84 ditio repugnat, & ſubdit, quod illa verba, † *finita linea* &c. quæ ſunt idem cum verbis, *& deficiente linea*, faciunt, & important vocationem illam vltimam fuiſſe, & eſſe conditionalem.

Poſſet quis mihi reſpondere, quod dicta linea incepit à perſona Achillis, ſed hoc non pro-
85 cedit, † quando linea incipit antequam, vel teſtamentum ſit conditum, vel teſtator decedat, à quo tempore teſtamentum capit vires.

86 Vltra quod aliorum vocatorum lineæ, † quæ præcedere debebant Achilli, non inceperunt, quia præter primum, vt dicit *d. Alciat. ſub citato num.* 17. nullæ aliæ perſonæ fuerunt, vndè cum vltimus ſit vocatus ſub cōditione, caſu quo præ-
87 nominati ſuperſint, vt etiam ſupra tetigi, † illis non extantibus, extincta ſubſtitutio remanet. idem *Alciat. tom.3. lib.8. d. conſil.3. ſub num.*21. facit ſuper prædictis auctoritas *Mart.* quando antecedentes ſubſtitutiones ſunt conditionales, *in conſ.* 193. & hiſce verbis concludit in fine
88 conſilij: *cum igitur † ſubſtitutio non inceperit ob defectū cōditionis in primo, & in ſecundo gradu, non poſſunt filij ex linea ſecundi, vel tertij gradus admitti per vulgarem*; quo fit, vt etiam Achilles, & ſeu filij ſi adeſſent, ſuccedere non poſſent, niſi deficiente linea filij, & deſcendentium, ſed linea filij nondum incepit, ex ſupra deductis, & quia ipſe in pupillari ætate deceſſit;
89 ergo &c. nec mirum, quia † maxima conſideratio eſt habenda ad tempus, quo fideicommiſſi dies cedit. *l. fin. ff. quand. dies leg. vel fid. ced.*

Ad prædicta videndus eſt *Pariſ.* in terminis
90 † contra piam cauſam aſſertam ſubſtitutam, vbi defenditur, vulgarem fuiſſe extinctam, necnon & ob verba *finita, vel deficiente linea maſculina* (quod eſt idem) conditionaliter vocatam intelligi, cum linea non ab hærede, ſed à filijs hæredis incipere dicatur, vnde fæliciter caſum non veniſſe, & ob mortem hæredis ſine filijs piam cauſam ad fauorem patris ab inteſtato venientis, ad filij ſucceſſionem fuiſſe excluſam, ipſemet concludit in *conſil.74. num.1. cum pluribus ſeqq.* non admiſſa oppoſitione, quod ibi agatur de pia cauſa, *num.* 17. *& ſeqq.* quia vltra quod in hoc minimè eſt priuilegiata, procedit tantum vbi caſus eſt expreſſus, & non quando pia cauſa fuit limitata ad certum caſum, qui minimè ſucceſſit, quod etiam ponit *num.*10. immò *num.*21. introducit extenſionem, etiam ſi diſpoſitio eſſet facta pro anima, & ſalute ipſius diſponentis, & maximè, quando teſtator habuit relationem ad lineam per verba, quæ habent relationem ad præcedentia, ibi *num.*34. quo fit, vt dixi, quod nec etiam ſuccederent, ſi viuerent Achilles, & eius filij; in caſu .n. ipſorum appoſita videntur verba conditionalia, *& deficiente linea maſculina legitima, vt ſup. d. filij &c.* & quod plus eſt, cum verbis, *vltimo ex eis ſic decedenti*; nec ibi dicatur, in caſu Achillis adeſt vulgaris, & verbum *mihi* additum, quia, vltra, quod vulgaris
91 † (vt dicit idem *Pariſ. in princ. conſil.* & ego pariter ſuperius probaui) eſt expirata per aditionem hæredis, limitatio perſpicitur ſuccedendi
92 inducta, vt ſcilicet † vulgariter ipſi mihi ſuccedāt illo caſu adueniente, vt ſupra dictum fuit in terminis dictionis, *ſic*, & ſentit idem *Pariſ.* in terminis verborum reſtrictiuorum *num.*20. præcitato loco.

Singularis eſt etiā auctoritas *Riminald. iun.* 2. in ijſdem terminis *conſil.* 117. *à num.* 25. *verſ. diligentius tamen &c.* ferrè vſque ad finem, in
93 terminis verborum, † *linea autem maſculina dictorum eius hæredum quandocunque deficiente* &c. vbi præuia pro pia cauſa fundamentorum enarratione, contra ipſam intrepidè defendit quendam Leonoram ab inteſtato venientem, in quo caſu ſi ..., & pariter adducta fundamenta lineæ nondum inceptæ; & reſpectu oppoſitionis
94 circa † vulgarem expreſſam (ibi *num.*41.) quod *d.* trahatur ad alios caſus ſimiles, puta de caſu voluntatis, ad caſum impotentiæ, dicit, hoc non procedere, ſtantibus verbis reſtrictiuis in teſtamento appoſitis, maximè (ibi ſub *nu.*60. *verſ. nam ſi viuens*) ſtante aditione hæredis, loquens,
95 vt in noſtro caſu, † de conditione voluntaria *num.* 46. vt etiam ſentit idem *Pariſ.* locis ſupra citatis, & de qua loquitur *Ruin.* fauore matris. 3. *d. conſ.* 110. *num.* 10. quæ, nedum non patitur extenſionem fieri ad alios caſus, ſed ad vnguem ſeruanda eſt præcisè iuxtà limitatum caſum, & verba; vltra quod, vt idem *Rimin.* dicit *num.*65.

in

96 in † dubio ſit interpretatio contra tales præten-
dentes fideicommiſſum, nec attenditur piæ cau-
ſæ fauor in hoc caſu, vt ibi *num.69. & ſeq.*

Qui Doctores multas adducunt auctoritates,
& ſpecialiter *Ancharan. conſ.* 137. & 266. qui-
bus addo in ijſdem pariter terminis *Ruin.* 3.
conſil. 4.

97 Retento igitur, quod † præmortui ſint Achil-
les, & filij hæredi inſtituto, ac ille vltimus pari-
ter, cui Hoſpitale ſuccedere debebat, omninò
poteſt dici fideicommiſſum fuiſſe extinctum.
idem *Marta conſil.* 102. *num.* 19. ex regula ibi
98 poſita, † quod alteri non acquiritur, apud gra-
uatum remanet.

99 Accedat, quod teſtator deceſſit, † videns, con-
ditiones purificari non poſſe in perſonas Achil-
lis, & filiorum; adhuc matre, & filio reſpectiue
viuentibus, ex quo cum tacuerit, potius dicen-
dum eſt taciturnitate confirmaſſe fideicommiſſi
extinctionem, cum poterat prouidere, & non
prouidit. *Coler. conſil.* 44. *num.* 33. *Kirchof. in-
ter diuerſ. ſecundum magnam impreſſ. Franco-
furt. tom.* 1. *conſil.* 18. *nu.* 2. quam quod volue-
100 rit, † quod nullum eſt ratificare, contra iuris
regulas. *l. quod ab initio* 30. *ff. de reg. iur.* maxi-
mè addito aliquo actu, vt eſt affectio vxoris, cum
eam dilectiſſimam vocet in teſtamento, immò ei
reliquit eius ſubſtantiæ partem, quo fit, vt taci-
101 turnitas † operetur maiorem conſenſum con-
currente aliquo actu poſitiuo. *Gallus conſil.* 91.
num. 3.

102 Quicquid ſit de prædicta aſſerta teſtatoris †
voluntate tacita, quæ nihil operatur, cum tolla-
tur per voluntatem ſatis expreſſam verbis, &
clauſulis, *& deficiente linea* &c. *& vltimo ex eis
ſic decedenti. Caualer. d. deciſ.* 177. *ſub num.* 7.
verſ. ſatis videbatur reſponſum. qui *num.* 1. *&
ſeq.* tenet ſequentem ſubſtitutionem referri ad
immediatè præcedentem proximiorem, non au-
tem ad inſtitutionem præcedẽtem remotiorem;
qui caſus, illis effectum non habentibus, rema-
net fauore matris diſpoſitioni iuris communis,
ibi *num.* 1. & nihil refert, quod dicta voluntas
poſſit eſſe, quia poteſt etiam, & non eſſe, prout
in effectu ex verbis ellicitur; cum veritate igitur
103 poſſumus dicere, quod Hoſpitale † fundatur
ſuper ambiguo, in quo lex nullum facit funda-
mentum. *Decian.* 2. *conſ* 2. *num.* 108.

Tandem ad corroborationem prædictarum
omninò eſt videndus *Gratian. diſcept. cap.* 275.
104 vbi quando aliquis † ſubſtituitur certæ perſo-
næ, alteri ſuccedere nequit, in terminis matris
prætendentis ſubſtitutum excludere, & præci-
puè *nu.*8. *& ſeq.* numero autem 11. tenet, quod
nec ratio agnationis conſeruandæ conſiderata
à teſtatore deberet attendi in expreſſis caſibus,
105 quaſi † quod illius fauore addendæ non eſſent,
neque multiplicandæ ſubſtitutiones, vltra di-
ſpoſitionem teſtatoris; & *num.* 12. vult, quod
abſolutè probetur ex parte ſubſtituti ſuæ voca-
tionis caſum eueniſſe, non habita (vt *num.* 13.)
conſideratione tacitæ mentis, aut identitatis ra-
tionis, nonq; fieri (*num.* 14.) extenſionem pro-
pter illa verba, *tunc, & eo caſu*, ſupra mentio-
nata, quæ (vt dixi) habent eandem vim, & ope-
rantur, vt à caſu, & perſona non recedatur, lo-
quens in ſpecie matris (*num.* 15. *& ſeq.*) quæ
106 † non eſt excludenda; immò (*nu.*24. *cum ſeq.*)
expelluntur ſubſtituti matrem tendentes exclu-
dere. ſequitur *Curt. iun. conſil.* 134. *num.*6.

Natt. 4. *conſ.* 667. *num.* 5. 9. *& ſeq. ac nu.* 15.
107 qui concludit, † vulgarem expreſſam nõ trahi
ad alios caſus, quando verba ſunt taxatiua, ſed
ad caſum, qui omninò euenire debet; Non ad-
108 miſſo aſſerto priuilegio piæ cauſæ, † reſpectu
extenſionis faciendæ in fideicommiſſis de caſu
ad caſum, quando venit vocata præciſè in cer-
tum caſum pia cauſa. *Gabriel.* 2. *conſ.* 125. *nu.* 18.

Decius etiam poſt multa *in conſ.* 272 *num.* 3.
in terminis excluſionis Hoſpitalis negat eſten-
tionem ad alium caſum fieri fauore dicti Hoſpi-
talis poſſe.

Decianus tandem 4. *conſ.* 16. *num.* 34. *& ſeq.*
facilè concludit, quod tempus vltimi expectari
num. verò 3. *verſ. ſecundo conſidero.* vult, quod
109 diſpoſitio, † loquens in numero ſingulari, nihil
commune habeat cum plurali, vbi multa po-
nuntur exempla *num. ſeqq.* videndus ſuper hoc
Ludouiſ. d. deciſ. 433. *num.*8. vbi cùm teſtator
fuerit in numero ſingulari loquutus, non erit
conſideratio habenda, niſi ad fideicommiſſum
proximum, & immediatum.

Conſidero inquam illa verba poſita in alijs
110 ſubſtitutionibus, & non in illa Hoſpitalis, † *ei
mihi, & illi* &c. *& vulgariter, pupillariter, &
per fideicommiſſum*, quæ cum ſint ampliatiua,
& facilè dilatentur ad alios caſus, cum omittan-
tur, & non ponantur in ſubſtitutione Hoſpita-
lis, dicendum eſt teſtatorem noluiſſe immedia-
tè Hoſpitale ſuccedere poſſe, ſed mediatè; non
extenſiuè, ſed taxatiuè, & limitatiuè, ad caſum
tantum mortis dicti vltimi, non ad caſum mor-
tis filij, & ideo Hoſpitale fruſtra vult inducere,
111 quod † teſtator non exprimere voluit, immò
tacuit, & ommiſit. vt ſentit *Larat. d. conſil.* 53.
num. 13. *cum plurib. ſeqq.*

Nec mirum, quia teſtator fecit differentiam
inter caſum, quo voluit teſtator vocatos directè
illis ampliſſimis verbis, & per vulgarem venire
poſſe, & inter caſum Hoſpitalis, qui cum eſſet

mo-

modalis, & conditionalis, illa omiſit, & ſi alias ſiniſtra daretur interpretatio prædictis verbis,

112 *vltimo ex eis ſic decedenti*, † cum ſint manifeſtiſſima, interpretatio illa accederet ad cauillationem. *Turamin. de legib. in l. 21. ſub verb. qua*

113 *certa ſunt. num.* 11. Teſtator † enim ſuperius, ſicuti dixit, *ei, mihi*, &c. exprimendo perſonas, & caſus, ſi ibi eodem modo voluiſſet, quod Hoſpitale tunc ſuccederet, vtiq; dixiſſet *Matth. Brun. d. conſ. 112. ſub nu.* 30. loquens *num. ſeqq.* in terminis dictionum reſtrictiuarum, quæ non patiuntur extenſionem ad alias perſonas fieri, nec de vno caſu ad alium poſſe inferri.

Iſta ſunt, quæ pro nunc ad fauorem dictæ D. Margaritæ in medium afferre curaui.

114 Suppleat ſcientiarum † profundiſſimum mare Illuſtriſſimum videlicet Iuſtitiæ Excelſum Placentiæ Conſilium, coram quo iuſſu Sereniſſimi Ducis de præſenti cauſa agitabatur, & plenè per actores diſcutienda proponetur, cui libentiſſimè dicta mea ſubijcio, omniq; alio melius ſentientis iudicio, me ſubmittere nõ abnuo.

Placentiæ,

ARGVMENTVM.

APoſtillæ in margine inſtrumenti poſitæ, illud non annullant. Conductor, qui re locata facto locatoris vti non potuit, iuſtè petit damna, & intereſſe. Solutio quando præſumatur.

SVMMARIVM.

1 *INſtrumentum eſt validum in margine apoſtillatum, maximè accedente Notariorũ ſtylo.*

2 *Florianus Dulphus I. C. Bonon. fuit auita auctoris maritus.*

3 *Conductor poteſt agere contra locatorem ad damna, & intereſſe, ſi re locata facto locatoris iniuſto, vti non potuit.*

4 *Locator tenetur ad emendationem damni, ob fructus à conductore culpa ſua non perceptos; & quid ſtante impedimento ſequeſtri, num. 6.*

5 *Conductori actio competit ex locato, & ad intereſſe aduerſus locatorem, qui conductorem non permiſit re conducta vti, & frui, nec tunc ipſe ad mercedis ſolutionem tenetur.*

7 *Solutio debiti non præſumitur, ſed per debitorem probanda eſt, maximè negante creditore, cui facienda erat ſolutio.*

8 *Probationes, ad probandam debiti ſolutionem, requiruntur efficaces.*

9 *Solutionis coniectura ſi ſunt friuola, nimis generales, incerta, ac obſcura, non releuant.*

10 *Tarditas petitionis ſine præſcriptione nihil operatur.*

11 *Solutionis præſumptiones locum habent in credito antiquo, ſecus in credito de recenti.*

12 *Creditum per publicum inſtrumentum, ſubuerti non poteſt adminiculis, & leuibus præſumptionibus.*

13 *Alba. quem non intellexit partis Aduocatus, qui non tota lege perſpecta iudicare voluit, declaratur ſub num. 14.*

14 *Solutio coniecturis, & præſumptionibus non probatur, ſi conſtat de credito per inſtrumentum.*

CONSILIVM VII.

Molt'Illuſtre, & Eccellentiſs. Sig.

MI perſuado, che V. S. Eccellentiſſima ſi ricordarà, quando io con lettere mie particolari gli ſcriſſi di quella mia cauſa, & anco della riſpoſta corteſemente datami, doue eſprimeua il ſuo ſenſo; Onde per la fama, che correua, e corre in queſte parti del ſuo valore, il Sig. Giudice, ſecondo le ſue fondate determinationi ſententiò à mio fauore. Hora perche la Parte è potente, è neceſſario, che lui rendi conto di queſta ſua attione, e tanto più, perche ſi ſono sforzati dare ad intendere à Superiori maggiori, che quell'Inſtromento appoſtillato è nullo, e quello che più mi preme lo taſſano, che habbi condannato il locatore, nõ oſtante che chiaramente ſi veda, conductorem re locata vti non potuiſſe, nec poſſe, & fructibus pro maiori parte priuum remanſiſſe, ac remanere. *Inoltre vogliono taſſarlo riſpetto à quel preteſo pagamento, col dire,* quod ſolutio præſumitur. *Sò, che V. S. Eccellentiſſima non parla mai ſenza fondamento, e perciò la ſupplico à difenderci, maſſime perche hà potuto più il ſolo nome ſuo, che molti Conſulti d'Auuocati, benche inſigni, baſtandoci ſolo due paroline &c.*

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

MIlle gratias ago Iuſtiſſimo D. Iudici, qui mihi, & ſeu vt melius dicam, nudato conſilio meo tantum honorem in concurſu aliorum, tam præclara eruditione, atq; doctrina ornatorum exhibuit, cui mutuo reſpondere pro nunc mihi denegatur facultas, cum aſſiduis occupationibus acriter detinear; Attamen facilis erit calumniantium expulſio, nedum, quia geſta doctiſſimi D. Iudicis obiurgatore non indigent, ſed etiam quia, & ſi potentum Aduerſariorum claſſis in ſpeciem

præ-

præclara videtur, eſt tamen inops, & infirma.

Quæ veriſſima ſunt, nec offuſcari nebulis poſſunt, quia auctoritatibus Doctorum firmata, ac roborata videntur.

Nam patet (quoad primum) inſtrumentum
1 † prædictum eſſe validiſſimũ, & ti in ipſius margine perſpiciantur apoſtillæ; maximè accedentibus atteſtationibus aliorum Notariorum in magna affluentium quantitate deponentium de ſtylo, ac alijs cõcurrẽtibus, de quibus *in contr.* 4.
2 fit mentio † Excellentiſs. Bononienſis I.C. Amitæ meæ mariti *Floriani Dulphi lib. 1. per tot.*

Quò verò ad ſecundum, vana loquuntur Aduerſarij, dum dicunt, malè iudicatum per Iudi-
3 cem fuiſſe, † qui locatorem condemnauit ad omnia reſarcienda conductori damna, & intereſſe, eo quia ipſe re locata, facto locatoris iniuſto, vti non potuit, fructusq; non percepit, vt ſufficienter in proceſſu fuit probatum, vnde dici poteſt, conductorẽ in hoc intentionẽ fundatam habere. *Bart. in l. ſi vno. §. item cum quidam. n. 2. verſ. ſi verò factũ locatoris eſt iniuſtum. ff. locat. Roman. conſ. 178. num. 1. Io. de Anan. conſil. 74. num. 2. verſ. ſed his non obſtan. Pariſ. conſil. 40. num. 2. & ſeq. lib. 1.* & hanc eſſe communem dixit *Bellon. conſil. 22. num. 1. Natta* dicens Bart. auct. eſſe receptam *conſil. 610. num. 3. lib. 3. Menoch. conſil. 27. num. 54. lib. 1. Surd.* qui ſcribit,
4 † locatorem tũc teneri ad emendationem damni ob fructus non perceptos, *in deciſ. 326. nu. 55.*
5 *Medic. conſil. 23. num. 2. & 4.* competit † enim actio conductori ex locato, & ad intereſſe aduerſus locatorem, qui conductorem non permiſit re conducta vti, & frui. *l. ex conducto. & l. ſi in lege. §. colonus. verſ. item vtiliter. ff. locat.* tuncq; non tenetur ad mercedis ſolutionem. *l. ſi fundus 33. ff. locat. Menoch. conſ. 119. num. 1. lib. 2. &*
6 *conſ. 246.* qui loquitur de † ſequeſtratione, quæ pariter in iſto caſu interuenit, impedimentum præſtando conductori *num. 33. lib. 3. & conſil. 531. lib. 6. Seraph. deciſ. 995. num. 1. par. 1. Iaſ. conſil. 109. num. 5. lib. 1. Soc. ſen. conſil. 156. num. 4. lib. 2.*

Quoad tertium, regula eſt tritiſſima, debiti
7 † ſolutionem non præſumi, ſed immò per debitorẽ probandam eſſe. *l. 1. C. de probat.* & maximè negante creditore, cui erat facienda ſolutio. *Rota in poſthum per Farin. tom. 1. deciſ. 465. num. 3.*
8 *& deciſ. 716. num. 2.* & † probationes plenè, & efficaces requiruntur, & eſſe debent, *Cranet. conſ. 129. num. 13.*

9 Nec ius aſſiſtit † coniecturis friuolis partis, quia ſunt generales incertæ, & obſcuræ, quæ ſine dubio non releuant. *c. in præſentia de probat.*
10 *l. neque natales. C. eod.* leueſq; ſunt; nam † tarditas petitionis ſine præſcriptione nihil operatur. *Rot. deciſ. 788. nu. 12. par. 1. diuerſ.*

Item quia agitur de credito recenti, vbi dictæ
11 † præſumptiones locum non habent, ſed ſolum in antiquo credito admittuntur, cuius probatio ſolutionis, ob curſum temporis difficilis reputatur. *Afflict. deciſ. 13. num. 24. Menoch* qui à principio cauſæ in contrarium adducebatur *lib. 3. præſ. 135. in fin.* ſequitur *Honded. 2. d. conſil. 39. num. 73.*

Item quia in hoc caſu pro parte Domini mei Clientuli fuerat probatum plenè, & concluden-
12 ter creditum, † per publicum inſtrumentum, quod ſubuerti non potuit adminiculis, & leuioribus præſumptionibus. *Nat. conſ. 358. ſub nu. 13. lib. 2.* ſequitur *Honded. 2. conſ. 39. num. 72.*

13 Nec obſtat † *Alba conſ. 757. nu. 2. cum ſeqq.* adductus ab vno ex Aduocatis partis, cui reſpondeo, quod ipſe Conſulens figere pedem non debebat ad illud tantum, quod pro ſe faciebat, ſed tota lege perſpecta iudicare, cum illud non in iure pro veritate abſolutum reſponſum eſt, ſed quodam motiuum, cui à *Boſſio*, & alijs fuit reſponſum, & ſpecificè ibi *num. 18.* vbi nuda, & pauperula Aduocati concluſio de ſolutione probanda per præſumptiones, etiam
14 non benè concludentes, limitatur † non procedere, quando debitum ex inſtrumento conſtat, in quo caſu pleniſſimè probationes interuenire debent; Vltra quod Alba loquitur in diuerſis terminis, *& num. 5.* non dicit, per præſumptiones non benè concludentes, ſed per præſumptiones ſimpliciter; alias peſſimè fuiſſet loquutus; vnde vel Dominus Aduocatus legendo non intellexit, vel non intelligere finxit.

Sileant igitur Aduerſarij, nec os in Cœlum apponant, & Præſtãtiſſimi Magiſtratus, ad quos ſpectat iſtarum peractarum cognitio, non dedignentur, cognita maleuolentia, calumniantium iniquitatem expellere.

Hæc dicta ſint ſub correctione, & ſaluo ſemper &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DEtractiones quomodo de hæreditate ſint deducendæ. Onus poſitum à teſtatore in vna parte teſtamenti, quando repetitum cenſeatur in altera. Nepotes in fideicommiſſo à tranſuerſali facto, quando intrent in locum eorum patris. Dotandi onus, an ad patrem, an verò ad matrem ſpectet. Secundum teſtamentum quomodo tollat primum. Ciues facti, ſi onera non ſuſtinent, an ciues eſſe deſinant.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *ÆS alicuum funeriſq; impenſa primo loco ſunt de hæreditate deducen.*

2 *Falcidia debetur haredi ex legatis; limita, niſi eſſent legata pia.*

3 *Legatum pro maritandis virginibus pium dicitur.*

4 *Legata ex hæreditate deducuntur poſt falcidiam haredi debitam.*

5 *Onus ferendi arma, & nomen teſtatoris, concurrente tacita diſponentis mente, repetitum cenſetur in omni parte ſubſtitutionum.*

6 *Omiſſum non dicitur, quod venit in conſequentiam expreſſi.*

7 *Ab expreſſo quod ſequitur, eſt de natura actus, maximè ſi eadem ſit ratio.*

8 *Onus repetitum cenſetur, ſi fauore familia ſit iniunctum.*

9 *Onus deferendi nomen, & inſignia familiæ, ſi patri imponitur, & filijs impoſitum cenſetur.*

10 *Inſignia tranſeunt ad filios, etiam non hæredes patris.*

11 *Nepotes, quando in fideicommiſſis locum patris obtineant.*

12 *Nepotes, ſi aequè ſunt dilecti, cum fratribus veniunt ad fideicommiſſum.*

13 *Alendi, & dotandi onus ſpectat ad proximiorem.*

14 *Onus alendi, & dotandi ſpectat ad patrem.*

15 *Mater tenetur alere, & dotare filiam.*

16 *Pater ſi egeſtate laborat, onus alendi, & dotandi filiam ſpectat ad matrem.*

17 *Teſtamentum ſecundum non tollit primum, immo ſuſpectum redditur, ſi in primo legata pia fuerunt facta, in ſecundo verò omiſſa.*

18 *Teſtamentum ſecundum falſum redditur, ſi deficiunt rogitus teſtium, & quod ore proprio teſtator hæredem non nominauerit.*

19 *Ciuis quis eſſe non deſinit, ſi onera non ſubeat, poteſt tamen cogi ad ſoluendum.*

CONSILIVM VIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DIffuſiſſime ſcripſit in hac cauſa partis aduerſæ Aduocatus, cuius dicta breui reſponſione ſunt contenta, ſi tamen veritati adherere volumus.

1 Nobis enim conſtat primo loco † æs alienum teſtatoris eſſe detrahẽdum, funeriſq; impenſam *Peregrin.* inter alios *de fideic. art.* 35 *num. ſi.* po-
2 ſtea hæredi † debetur quarta falcidia ex omnibus legatis, non tamen ex relictis piæ cauſæ factis, quæ legi falcidię non ſubiacent, *auth. ſimiliter, C. ad l. falc. Tiraq. de priuil. piæ cauſ. priuil.* 26. ſicuti nec ex libris decem mille relictis
3 pro Camilla maritanda, quia † cum ſit pro virgine in matrimonio collocanda pium dicitur. *L. cum is, §. ſi mulier de cond. indeb. Tiraquel. in eodem tract. in præfat. verſ. item cũ dos, & verſ.*
4 *ſed aduerte*; tandem dicta † legata ſic per falcidiam prædictam diminuta. *Menoch. conſ.* 68 *num.* 4. *&* 7. *lib.* 7.
5 Secũdo loco, quoad onus † ferendi nomen, & arma teſtatoris iniunctum, illud repetitum cẽſetur in omnibus ſubſtitutionibus, quia nobis aſſiſtit mens tacita, & veriſimilis teſtatoris. *Menoch. conſil.* 76. *num.* 25. *lib.* 5. *Surd. conſ.* 393. *num.* 3.
6 *lib.* 3. vnde † omiſſum non dicitur, quod venit in conſequentiam expreſſi. *Natt. conſ.* 652 *nu.* 4. *Menoch. de adipiſc. poſſ. rem.* 4. *num.* 127. *Surd.*
7 *deciſ.* 254. *nu.* 38. & quia † ſequitur ab expreſſo eſt de natura actus. idem *Surd. conſ.* 391. *nu.* 40. & maximè quia ibi eadem militat ratio, ibidem *num.* 41. *& d. conſ.* 393. *num.* 2.
8 Quod hoc onus † cenſeatur repetitum ponit *Menoch. conſ.* 177. *num.* 6. *& conſ.* 435. *num.* 9. *&* 10, maximè fauore familiæ iniunctum. *Molin. de primog. lib.* 2. *cap.* 14. *num.* 5. & tanquam fauorabile ſit latè interpretandum. *Alex. conſ.* 39. *nu.* 3. *lib.* 1. *Curt. iun. conſ.* 22. *nu.* 11. *Pariſ. conſ.* 63. *num.* 28. *lib.* 2. *Soc. iun. conſ.* 181. *nu.* 29. *lib.* 2. *Capic. deciſ.* 108. *num.* 15.
9 Hoc autem ipſo, quod onus † deferendi nomen, & inſignia familiæ imponitur patri, dicitur ſimul filijs imponi, qui ſequuntur familiam patris, *§.* 1. *inſt. de legit. agnat. ſucceſſ.* etiam ſi ex adoptione ſit quæſita agnatio, *l.* 2. *§. agnati ff. de*
10 *ſuis, & legit.* & inſignia † tranſeunt ad dictos etiam non hæredes patris. *Bartol. in tract. de inſign. num.* 10.
Tertio loco miratur d. meus, quod ego di-
11 cam in † ſucceſſione, & fideicommiſſo à tranſuerſali relicto dari ſubingreſſionem nepotum in eorum patris locum, vt ſimul cum patruo admittantur, & tamen conſtat de veritate iſtius opinionis, cuius copioſiſſimè ſunt auctoritates & videlicet *auth. vt fratrum filij ſuccedant in princ. & per tot. tit. & in auth. ceſſante, & in auth. poſt fratres la* 2. *C. de legit. hæred.* ſequuntur *Bec. conſil.* 16. *num.* 1. *Ceph. conſ.* 215. *nu.* 15. *lib.* 2. *Menoch. conſil.* 124. *num.* 81. *&* 84. *lib.* 2. *conſil.* 215. *num.* 164. *lib.* 3. *conſ.* 357. *num.* 22. *lib.* 4. *Surd. conſil.* 394. *num.* 1. *&* 2. *de communi lib.* 3. *Peregrin. conſ.* 46. *num.* 18. *lib.* 2. *& de fideic. art.* 21. *num.* 7. *&* 22. *Gabriel. conſ.* 86. *nu.* 9.

Digitized by Google

nu.9.lib.1. Honded.conſ.70.num.73.lib.1. Rota
Rom.deciſ.263.num.5.par.1.in recentior. Barz.
Bonon.deciſ.93.nu.9. Benintend. deciſ.51.nu.2.
Magon.Flor. deciſ.144.nu.20. Gratian. diſcept.
419. num.1.& ſeq.p.3. Fuſar.de ſubſt. qu.485.
num.17.& ſeq. & vltra prædicta videantur ver-
12 ba teſtamenti, per quæ † æquè videntur dilecti,
tam fratres, quam filij, qui ſimul vocantur in
eodem ſubſtitutionis gradu, conſideratio certè
non ſpernenda. *Peregrin.de fideic.d.art.21.nu.*
29. Fuſar. d.q.485.num.76. Ruin.conſ.152.
num.4.lib.3.conſ.168.nu.11.lib.4. non eſt in-
grata auctoritas *Menoch.lib.4.præſ.95.num.37.*

Quartò loco ſubtilis eſt quæſtio, an pater
pauper teneatur alere, & dotare filiam, an verò
mater, quæ ſit diues.

Habemus axioma in iure certiſſimum onus
13 † alendi, & dotandi ſpectare ad proximiorem.
14 *Pariſ.in l.1.num.131.ff.ſol.matrim.* & † ad
patrem magis, quam ad alios *Aretin.conſil.17.*
num.13.in 4.dub.

15 Sed quid ſi pater ſit mortuus? tale † onus ad
matrem ſpectat. *Surd.de alim.tit.1.qu.14.nu.9.*
in fi. verſ.ratio inde, & num.ſeqq. quæ eſt pro-
ximior, cum ſit in primo gradu. *§.1.gradu.inſt.*
de gradib. cognat. quod non eſt iniquum, vt Do-
minus meus dicit, ſed immò æquiſſimum; vide-
16 mus enim, quod † ſi egeſtate laborat pater, te-
netur mater alere, & dotare filiam. *Alex.conſil.*
117.num.8.lib.6. Ceph.conſ.5.nu.63. Menoch.
conſ.238.num.28.lib.3. Honded.conſ.91.num.
78.lib.1. Viui.com.op.486.num.1.tom.2. Boer.
deciſ.129.num.4.Gamma.deciſ.376.num.1.&
num.3. Cacheran.deciſ.107.num.5.& 9. Surd.
deciſ.164.nu.15. Bartol.in auth.res quæ nu.4.
C.com.de leg.& de alim.num 13.& ibi omnes
Doct. Cyn.in l.neque mater num.1.verſ.poteſt
rationabiliter, C.de iur.dot. Cordub.in l.ſi quis à
liberis, §.ſi mater nu.14.ff.de lib.agnoſc.Pontan.
de alim.cap.8.num.5.verſ.in eiſdem.

Quintò, & vltimo loco, vltra 25. præſum-
ptiones falſitatis ſecundi teſtamenti deductas
pro meis clientulis doctiſſimè ab Excell. I. C.
Cremonenſe, duas tantum addo.

17 Prima eſt, quod † in primo teſtamento teſta-
tor ſeptem legata fecit pro anima, in ſecundo
verò nullum legitur legatum pium. *Natt.conſ.*
124.num.12.lib.1.

18 Secunda eſt, quod in † hoc ſecundo teſta-
mento deficiunt rogitus teſtium, & quod ore
proprio teſtator hęredē non nominauit, ob quo-
rum ſolemnitatum carentiam de falſo ſuſpectiſ-
ſimum redditur teſtamentum. *Bertazzol.conſil.*
ciuil.66.num.36. In cæteris quoad hunc articu-
lum me remitto laborioſiſſimo conſulto facto à
d.D. Aduocato; qui I.C. in omni parte dignus eſt
laude, & maxima remuneratione, funditus enim
omnis aduerſæ partis euellit fundamenta.

Acquieſcat igitur præſtantiſſimus D. exad-
uerſo conſulens, nec permittat iſtos meos ſub
vexillo Iuſtitiæ poſitos clientulos tot moleſtijs
vexari, qui etſi (vt idem D. Aduocatus vltimo
19 loco ſupponit) † vectigalia non ſoluerunt, non
per hoc ciues eſſe deſierunt, ſed tantum cogi po-
terunt ad ſoluendum, qua facta ſolutione, eis
ciuitatis commoda non poterunt denegari. *Soc.*
iun.conſ.18.nu.12.lib.3. Decian.conſ.11.num.
20.lib.2. Menoch.conſ.381.num.34.lib.4. Bald.
in c.dudum il 2.num.27.de elect. Iaſ. in l.ſi te-
ſtamentum nu.3.C.de inſtit.& ſubſtit.ſub cond.
fact. Zuccard.in repet.l.1.num.173.C.de pact.
Molin. de primog.lib.2.cap.15.num.28. Surd.
de alim.tit.9.qu.21.num.26. ſed hoc videtur
ſuperfluum, vt etiam dixit d.D. Cremonenſis
Aduocatus, qui dicto fundamento reſpondere
noluit, vti non diſcuſſione digno, nec ad cauſam
faciente. Ideo &c. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LEgatum rei alienæ, ſiue ſcienter, ſiue ignoranter à teſtatore coniunctæ perſonæ factum, valet, & ab hærede præſtari debet, ſaltem quoad æſtimationem.

SVMMARIVM.

1 *LEgatum rei alienæ valet, ſi teſtator ſciebat rem eſſe alienam, maximè ſi legatarius ſit perſona coniuncta num.2.*

3 *Legatarius rei alienæ, domino recuſante, poteſt cogere hæredem ad præſtandam æſtimationem rei legatæ.*

4 *Scientia teſtatoris rem eſſe alienam, ex quibus dignoſcatur.*

5 *Vſusfructus relictum nō coniunctionem, ſed proprietatis ſeparationem inducit, ideo non benè illatio fit pro intelligentia ſumenda de iure vſusfructus, quod teſtator habebat in re aliena.*

6 *Legatum rei alienæ coniuncto debetur, ſiue teſtator rem alienam eſſe ſciuerit, ſiue non.*

7 *Lex vbi non diſtinguit, nec nos diſtinguere debemus.*

8 *Coniunctus, cui factum eſt legatum, non tenetur probare teſtatorem ſciuiſſe rem eſſe alienam.*

CONSILIVM IX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 VAlet legatum D. Conſtantio de Gat-
tis de re aliena à teſtatrice vſufru-
ctuaria cenſus annui factum, de quo
in hac controuerſia diſputatur, ſtan-
te ſcientia probata teſtatricis, rem ſcilicet fuiſſe
alienam. *Corn. conſ. 15. nu. 12. & conſ. 69. n. 36.*
lib. 2, Bimi. 3. conſ. 213. num. 66. Capra. conſ. 4.
num. 6. Manent. 1. conſ. 61. ſub num. 21. 44. cum
ſeq. & ibi multis in locis. *Paſeth. conſ. 209. n. 44.*
2 maximè ſtante, quod † D. Legatarius eſt teſta-
tricis nepos, & ſic coniuncta perſona. *Bald. 2.*
conſ. 84. num. 3. Capra. conſ. 113. num. 7. Et prę-
dicta procederent, etiam ſi teſtator ius tantum
haberet in re, vel res eſſet cum alio communis
in *conſ. 146. nu. 6. & ſeq. Grat. 1. reſp. 92. nu. 2.*
3 Poſſet enim tunc legatarius † cogere hæredem,
Domino rem tradere recuſante, ad præſtandam
ipſius rei æſtimationem. *Bero. 2. conſil. 47, ſub*
num. fi. Medic conſ. 59. num. 6. Io. Vinc. de Anna.
alleg. 69. num. 68. etiam ſi ius eſſet morte peri-
turum. *Neguſ reſp. qu. 1. nu. 41. Rot. deciſ. 265.*
num. 10. in ſcelect. per Farin. p. 1.

4 Quod autem teſtatrix † ſciuerit rem eſſe alie-
nam, hoc luceſſit, quia ipſa erat vſufructuaria
5 tantum, non proprietaria; ſed vſusfructus † reli-
ctum non coniunctionem, ſed proprietatis ſepa-
rationem inducit. *Ant. Fumeus in ſuo tract. de*
coniunct. ſub tit. quib. caſ. habeat locum ius ac-
creſc. reg. 2, num. 5, ergo &c. vltra, quod non
benè infertur ad intelligentiam ſumendam de
vſusfructus iure, quod teſtator habebat in re
aliena. *Rot. deciſ. 309. num. 11. in ſcelect. per*
Farin. par. 1.

Sed dato, quod ipſa ignoraſſet rem fuiſſe
6 alienam, quod non concedo, attamen † in per-
ſona coniuncta non attenderetur, an teſtator
ſciret, vel non rem fuiſſe alienam, ſemper enim
legatum deberetur. *l. cum alienã 10. C. de legat,*
gloſ. ignorabat in §. non ſolum inſt. eodem tit. ſe-
quuntur *Bero. 2. d. conſ. 47. nu. fi. Ladereh. Imol.*
conſ. 7. num. 5. Surd. 1, conſ. 112. ſub num. 47.
cum ſeq. Corn. 1. conſ. 32. num. 6. & 11, vbi late,
& lib. 2. conſ. 143. num. 16. Petr. Anton. Auguiſ.
in mat. vlt. vol. lib. 6. conſ. 48. ſub num. 1. Capra,
d. conſ. 4. ſub n. 6. verſ. quod & ſecundo. Pariſ. 3.
conſ. 57. num. 26. Sacra Audientia ſic iudicauit
reiectis omnibus cõtrarijs, apud *Vini. deciſ. 417.*
per totam, quæ in hoc cælebris eſt. *Ita etiam Ro-*
ta Romana d. deciſ. 265. num. 11. in ſcelect. per
Farin. p. 1.

Contraria autem, per quæ limitatur, & de-
claratur *d. l. cum alienam*, non habent locum, vt
dixi, quando agitur de relicto coniunctæ perſo-
næ auferendo. *Rol. à Vall. 3. conſ. 16. num. 44.*
7 optimè *Vini. d. deciſ. 417.* Lex † enim in hoc cla-
rè loquitur, vel ſaltem non diſtinguit, ergo nec
nos diſtinguere debemus, *l. de pretio, ff. de publ.*
in rem act.

Nec obſtat obijcere probationem ſcientiæ,
vel ignorantiæ non præſumi, ſed à legatario
probandam eſſe; nam reſpondetur, hæc proce-
8 dere in extraneo legatario, non in † coniuncto,
qui ab hac probatione eſt immunis, vt fuit de-
ciſum in *d. deciſ. Vini. 417. num. 13.*

Quare credimus pro coniuncto eſſe pronun-
ciandum. Saluo ſemper, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

REnuntiantibus iura ſua, quando detur regreſ-
ſus, & Filiæ renuntianti, an concedatur ante-
rioritas in concurſu creditorum pro reſſiduo do-
tis non ſolutæ; & aliqua de nouationibus, iu-
riumq; ceſſionibus, & clauſula vim iuramenti
habente diſcutiuntur.

SVMMARIVM.

1 *ORdo rerum omnium præſtantior eſt, quo omnia rectè geruntur, moderantur, & conſeruantur.*

2 *Prior tempore potior in iure.*

3 *Regula ſtandum eſt, & inhærendum, donec de limitatione conſtet.*

4 *Hypothecam anteriorem habens, & in ea ſe fundans, debet illam vti fundamentum ſuæ intentionis oſtendere.*

5 *Prioritas temporis fauet creditoribus, nedum ad effectum agendi, ſed excipiendi, & replicandi, ac vt quis præferatur.*

6 *Hypotheca cuiuſq; creditoris, & eorum anterioritas dignoſcuntur ex inſtrumentis.*

7 *Creditor anterior, quod ſit deterioris conditionis poſteriori, iniquum eſt.*

8 *Prior, quod ſit poſteriori præferendus, eſt ordo à iure introductus.*

9 *Creditor Anterior poteſt bona à quocunque tertio poſſeſſore auocare.*

10 *Anterioritas conſideratur, etiam reſpectu diei, horæ, ac momenti.*

11 *Creditoribus poſterioribus contra creditores anteriores, non conceditur hypothecaria actio.*

12 *Hy-*

Digitized by Google

12 *Hypothecam priorem habent, qui oſtendunt contractum anteriorem.*

13 *Anterioritati eſt maxima conſideratio habenda, vt primo ſit ſatisfaciendum anterioribus, & poſt illos poſterioribus,& Iudex ſuper hoc præcipuam curam adhibere tenetur, alias ſententia diceretur nulla.*

14 *Nouerca concurrens cum priuignis anterioritatem in dote non habet.*

15 *Fundamentum ſuæ intentionis quilibet probare tenetur.*

16 *Nemo in alium trāsferre plus iuris poteſt, quam ipſe habeat.*

17 *Extinctum ius ſemel, amplius non reuiuiſcit.*

18 *Remittentibus iura ſua amplius aliquo tempore regreſſus non datur.*

19 *Renunciare quilibet poteſt iuri ſuo tam quæſito, quam quærendo, nec pœnitentia ex poſt admitteretur, maximè ſi renūciatio eſſet realis, quæ non expirat morte, ſed ad hæredes tranſit.*

20 *Verba ſucceſſiua ſunt extenſiua renunciationum ad futuras ſucceſſiones, etiam ex fideicommiſſo, intelliguntur; ordine ſucceſſiuo.*

21 *In renunciationibus hæredum appellatione, omnes includuntur hæredes quantumuis extranei, tam ex teſtamento, quam ab inteſtato.*

22 *Pactum de non petendo, & ſi tacitè poteſt induci, ſemper tamen operatur totalem renunciantis excluſionem.*

23 *Renunciantes ſe ingerere non poſſunt in bonis renunciatis, poſt iurium ſuorum renunciationem.*

24 *Nouatio dicitur prioris debiti in nouam obligationem transfuſio, ob quam noua conſtituitur, & prior perimitur, quod eſt proprium nouationis.*

25 *Nouatio dicitur noua obligatio, & per eam ſoluitur hypotheca.*

26 *Typographiam exercentes ſunt benè numati.*

27 *Creditor anterior poteſt pecuniam poſteriori ſolutam auocare, & tunc agere poſſunt conditione indebiti,& hypothecaria excuſſo hærede.*

28 *Creditor poſterior bona, & pecunias retinere non poteſt in vim compenſationis, exiſtentibus creditoribus anterioribus.*

29 *Soluens poſteriori non liberatur.*

30 *Creditores anteriores præferūtur poſterioribus.*

31 *Creditoris fauore ad augumentum inducta, in ipſius odium retorqueri, nec diminutionem operari debent.*

32 *Prior tempore dicitur, qui prius hypothecam accepit.*

33 *Clauſula*, ſynceræ, & immaculatæ fidei, *habet eandem vim, ac ſi eſſet verum iuramentum pro validitate contractus.*

34 *Princeps poteſt, & ſtatutum ſic fingere, vt clauſula* ſynceræ &c. *quoad omnes effectus ſit verum iuramentum.*

35 *Mendacium, & perſonas perpetua infamia notatas, quis dicatur defendere.*

36 *Abſurdiſſimum eſt à fide data recedere.*

37 *Peccant mortaliter, qui à promiſſis recedunt.*

38 *Ceſſiones iurium, & anterioritatum ſunt neceſſaria, vt quis dicatur in illis ſubintratus.*

CONSILIVM X.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

IN hoc concurſu prætendentium, nobis neceſſe eſt de omnium iuribus, & anterioritatibus cōſiderationem habere, ac ordinatè procedere,
1 alias ordo ſubuerteretur, qui † rerum omnium
præſtantior eſt, & quo omnia rectè geruntur,
moderantur, & cōſeruantur. *Menoch. 1. conſ. 51. in princ.* & maximè quia in hiſce iuditijs multo-
2 rum creditorum, † qui prior eſt tempore, potior
eſt in iure. *reg. qui prior, de reg. iur. in 6. & l. qui prior, ff. de iud. l. qui Balneum, & l. qui potior,*
3 *ff. qui pot. in pign. hab.* cui † regulæ ſtan. eſt, &
inhærendum, donec de limitatione cōſtet. *l. omnis definitio. ff. de reg. iur.* & habet locum in vniuerſis ferè diſpoſitionibus. *Port. conſil. 28. ſub num. 12.*

Hinc eſt igitur, quod DD. Ioannes, & Paula
filij q. D. Alexandri Bazachij non repelli, ſed im-
4 mo præferendi ſunt vti hypotheca anteriores, †
quam ex inſtrumento dotali olim D. Clarę ſtellæ
matris oſtendunt, vti eorū intētionis fundamentum, ad obtinendū contra alios in cauſa, vt ſentit
Muden. de pig. & hyp. fol. mihi 139. num. 16. ſub
5 *tit. quid in hypoth. act. prob. ſit.* quæ † prioritas
temporis abſque dubio, nedum illis fauet ad effectum agendi, excipiendi, & replicandi. *Anton. Macerat. lib. 2. reſol. 50. nu. 33. Rot. in poſth. tom. 2. deciſ. 539. num. 6. in fin.* ſed etiam ad effectum, vt in domo, de qua agitur, per patrem relicta, vt dixi, præferantur. *Larat. conſil. 10. num. 38. Torniol. conſ. 105. num. 21. Mareſcot. var. reſol. lib. 2. cap. 121. num. 23. Gratian. diſcept. cap. 730. num. 14.*

Quod autem iſtud dotale inſtrumentum ſit
6 anterius, facilè poteſt dignoſci ex † temporibus
in inſtrumentis creditorum appoſitis, ex quibus
oriūtur hypothecę cuiuſq; reſpectiuè. *Pruchman. conſ. 24. num. 98.* quarum prima fuit de anno 1614. fauore dictæ olim D. Claræſtellæ, cæteræ

 au-

Digitized by Google

autem omnes ex poſt dilatione, ac diſtantia plurium annorum conſtitutæ reperiuntur; quapro-
7 pter eſſet iniquum, † quod anterior hypotheca deterioris conditionis eſſet poſteriore, cum illi præferri debeat. *Peregr. 5. conſil. 80. num. 4. Pariſ. 3. conſ. 69. num. 157. Cephal. 1. conſ. 147. num. 14. Alba conſ. 739. num. 18. Antonin. var. reſol. lib. 2. d. reſol. 50. num. 32. cum ſeq. Seraph. deciſ. 994. num. 1. Mut. deciſ. 24. ſub num. 1. Farin. in poſth. tom. 1. deciſ. 123. num. 2. & in recent. deciſ. 563. num. 3. p. 2.* & ſit maximè conſiderabilis *Cephal. 3. conſil. 497. num. 83.* eſt enim iuris prærogatiua. *Barboſ. ſol. matr. in 6. p. l. 1.*
8 *num. 6. tom. 1*: ac † ordo à iure introductus, vt ſcilicet prior ſit poſteriori præferendus. *Muden. de pignor. & hyp. num. 82. fol. mihi 121. ſub tit.*
9 *quib. mod. pig. vel hyp.* Immò talis † anterior tunc poſſet bona à quocunq; tertio poſſeſſore auocare. *Zuccar. Lucenſ. deciſ. ciuil. 65. num. 1.*

10 Quæ procedunt † etiam ſi per diem, horam, vel momentum quis anterior eſſet. *Gloſ. in l. ſi ex plurib. §. fin. in verb. ex vſu. ff. de ſolut. Larat. conſ. 80. num. 2. & ſeq. Ioſeph Mela ad Ghizzarel. deciſ. 1. num. 44. Muta deciſ. 24. nu. 1. Franc. deciſ. 649. nu. 3. & 8. Gratian. diſcept. cap. 766. num. 38. Antonin. Macerat. reſol. 8. lib. 2. nu. 7.*
11 In quibus caſibus † aduerſarijs non competeret actio hypothecaria, contra dictos DD. Ioannem, & Paulam. *Franc. Ant. Coſt. conſ. 66. nu. 1.*
12 habent enim, † vt dixi, contractum anteriorem, & ſic hypothecam priorem. *Corn. conſil. 126. num. 4. vol. 4.*

13 Cui anterioritati † maxima eſt habenda conſideratio, vt primo ſit ſatisfaciendum anterioribus, & poſt illos poſterioribus. *Gratian. diſcept. cap. 963.* Et Iudex præcipuè curam adhibere debet, ne in pronuncia contrarium, & ſeu diuerſimodè determinetur, nam tunc ſententia nulla diceretur. idem *Gratian. ibi, & cap. 772.*

Quicquid forſan dicant aduerſarij, & primò Tutor D. Dominicæ de Rodulphis pupillæ, qui prętẽdit, ſuos auctores emiſſe partẽ mentionatæ domus cum pacto retrouendendi, de pretioq; ipſius fuiſſe ſatisfactum dotibus ſororum dicti D. Alexandri Bazachij earum fratris, quæ erant anteriores in dicta domo, vti de bonis à q. earum patre relictis.

Sicutiq; ſecundariò D. Angela Facina nouerca olim meorum clientulorum, & ſecunda vxor reſpectiuè dicti D. Alexandri, quæ præſupponit eius dotem ſolutam fuiſſe, & exburſatam in extinctionem dotium ſororum dicti D. Alexandri
14 pariter earum fratris, cum alias vti † nouerca concurrens, cum clientulis meis anterioritatem habere non poſſet. *Sichard. ſuper C. in l. aſſiduis ſub tit. qui pot. in pig. hab. nu. 30. fol. mihi 1078.*

Pariterq; tertio loco D. Alexander Aemilius del Sole, qui vti maritus vnius ex dictis ſororibus prætendit quoddam dotis reſiduum.

Quibus reſpondetur, quod & ſi ab ipſis pro-
15 babitur † eorum intentionis fundamentũ, prout eſt neceſſe. *Ioſ. Lud. com. concl. 14.* attamen dictę DD. Rodulpha, & Facina, vti in locum dictarum ſororum ſubintratæ, & ſeu earum marito-
16 rum, † non poſſunt plus iuris habere, quàm ipſæ habebant, nec è contra ipſæ plus iuris in illas transferre potuerunt, quàm ipſæ habebat vltra regulam *Nemo plus* &c. facit *Simon. de Pret. conſil. 195. num. 5.* ſub quo continetur dictus D. del Sole, cum eadem habeat iura, & fuerit maritus vnius, vt dixi, ex dictis ſororibus.

Obſtant inquam dictis ſororibus defunctis, & ſeu prædictis aduerſarijs fines, & renunciationes factæ in ampliſſima forma, etiam in vim donationis inter viuos, cum generalibus quietationibus, & remiſſionibus earum iurium, & prætenſionum, vt mihi ſupponitur, quomodocunque ſpectantium, & pertinentium, etiam in vim donationis inter viuos irreuocabilis, quæ ſine dubio operantur, vt promiſſio, & hypotheca incipiat à die iſtius promiſſionis, & renunciationis,
17 ſiue volumus dicere, quod † ius ſemel extinctum amplius non reuiuiſcat. *l. qui res. §. aream. ff. de*
18 *ſol.* ſiuè quod dd. filiabus † remittentibus iura ſua, amplius aliquo tempore regreſſus nõ detur. *l. quæritur, §. ſi venditor, ff. de ędil. edict.* ſequũtur *Vin. tom. 1. deciſ. 316. lib. 2. num. 2. & 3. Barz. deciſ. 94. nu. 13. & deciſ. 18. nu. 9. & deciſ. 103. num. 13. Rot. Bonon. ad Stat. deciſ. 129. num. 59. Rot. in nouiſſ. deciſ. 4. de renunc. num. 2. Oſaſch. deciſ. 144. num. 6. Surd. deciſ. 106. num. 19. Meiſner. deciſ. Cam. Imper. 15. n. 6. lib. 1. Grammat. deciſ. 57. num. 42. Guid. Pap. quæſt. 228. num. 2. Mangil. de imput. qu. 91. num. 7. Mantic. de tacit. & ambig. tom. 2. lib. 25. tit. 12. nu. 14. Cantiuncul. conſ. 16. num. 190.* quod potuerunt
19 facere, quilibet † .n. iuri ſuo tam quæſito, quàm quærendo poteſt renunciare. *Reuſner. deciſ. 9. lib. 3. nu. 39. Farinac. in poſth. tom. 1. deciſ. 101. num. 2. & in recent. p. 1. deciſ. 253. num. 5.* in terminis. *Vin. tom. 1. d. deciſ. 316. num. 4.* nec pœnitentia ex poſt admitteretur. *Barz. d. deciſ. 18. num. 14.* maximè cum iſta ſit renunciatio realis, quæ habet tãtam vim, & efficaciam, quod nec morte fratrum expiraret, ſed ad hæredes tranſiret, cum eſſet facta in vim donationis irreuocabilis. *Farin. in recent. deciſ. 587. num. 1.*
20 & ſtantibus † verbis ſucceſſiuis, quæ ſunt extenſiua renunciationum ad futuras ſucceſſiones, etiam ex fideicommiſſo. *dicta Rot. p. 2. in recent. deciſ.*

Digitized by Google

decif. 714. *num.* 1. intelliguntur q; ordine ſuc-
ceſſiuo, ſtan. ſtipulationibus in eis contentis fa-
uore fratrum, & hæredum. *Bart. in l. ſi non ſor-
tem, § libertus, num.* 35. *ff. de cond. indeb.*

Quæ ibi apponuntur ad demonſtrandum,
quod totaliter ex renunciatione bona abdican-
tur à fœminis renunciantibus, ita vt nec poſſent
progreſſu temporis ad illa habere regreſſum,
ſiuè conſiderationem haberemus ad perſonas
expreſsè nominatas, ſiuè ad verba generalia
21 *Hæredes* &c. † quorum appellatione in renun-
ciationibus includuntur omnes hæredes quan-
tumuis extranei, tam ex teſtamento, quàm ab in-
teſtato. *Pariſ. 3. conſil. 69. num. 49. & ſeq. Paul.
Pic. conſ. 98. num. 14. verſ. vel aliter. Menoch.
conſil. 6. num. 16. & 17. Put. in conſ poſito poſt
conſ. Odd. nu. 34. Ludouiſ. deciſ. 85. nu. 1. & ſeq.*
22 Maximè ſtante † pacto de nō petendo, quod
& ſi tacitè etiam induci poſſet. *l. 2. §. & ideo l. qui
in futurum* 57. *ff. de pact.* ſemper tamen opera-
retur totalem renũciantis excluſionem. *Pariſ. 3.
conſ. 26. num.* 40.

Et ſi dicatur, quod æquum eſt, vt habeant di-
ctæ ſorores earum dotium reſiduum, & ſeu in
earum aſſertum locum ingreſſi; æquum etiam
pariter erit, quod dicta Domina Claraſtella, &
ipſa, & ſeu ipſi ab ea poſt ſe relicti filij debitam
ſatisfactionem conſequantur, ſi enim illæ receſ-
ſerunt à iuribus, quas habebant, ſibi ipſis eſt im-
putandum, non d. D. Claræſtellæ, cui eſt ius quę-
ſitum ſtantibus dictis renunciationibus, quo fit,
23 † vt renunciantes ſe ingerere non potuerint,
nec poſſint poſt iurium ſuorum renũciationem.
Caualer. deciſ. 47. *num.* 2. & 3.

Nouationisq; definitio dicitur iſta renuncia-
24 tio, cum expreſsè pateat, † prioris debiti trans-
fuſionem in nouam obligationem eſſe, ob quam
noua conſtituitur, & prior perimitur. *Azo. ſup.
C. in l. 8. tit. de nouat. fol.* 86. *Muta Sicil. deciſ.*
33. *num.* 1. *Barz. Bonon. deciſ.* 20. *nu.* 8. eſt enim
de natura nouationis, quod præcedens obliga-
tio extinguatur. *Farin. in recent. p.* 1. *deciſ.* 149.
nu. 6. *Bellapert. in l. vni. C. etiam ob chirogr. pecu.*
25 *pign.* &c. cum † dicatur tunc noua obligatio.
Mantic. de tacit. & ambig. tom. 2. *tit.* 1. *lib.* 18.
num. 2. & per eam ſoluatur hypotheca. *Pariſ.* 3.
conſ. 102. *num* 13.

Accedat præterea, quod in iſta domo eſt ha-
benda conſideratio ad partem, quam habebat
in ea Reuer. D. Flaminius de Bazachijs, qui eius
portionem reliquit dicto D. Alexādro eius fra-
tri, quæ cum ſit in bonis dicti Alexandri, & in
eius hæreditate venit adiudicanda tempore
prioribus, & anteriorem hypothecam habenti-
bus, ex iam deductis.

Obliuioni nō pono, quod dictus olim D. Ale-
xander Bazachius ſuum teſtamentũ Papiæ con-
didit peſtis tempore, in quo inter cætera reli-
quit dictæ D. Facinæ eius ſecundæ vxori (vt mi-
hi ſupponitur) pro ſuis dotibus, omnia mobilia
in domo teſtatoris exiſtentia tempore obitus
eiuſdem, necnon & Typographiam valoris in-
ſigni, ex qua maximam vtilitatem tunc tempo-
ris ipſe defunctus percipiebat; vnde erit facilè
præſumendum pecunias multas ipſam tunc ha-
26 buiſſe, & in proprios vſus conuertiſſe, cum † ta-
les Impreſſores ſint ſemper benè numati; Qua-
propter, cum ipſa in domo manſit, & de mobi-
libus ad ſui libitum ſibi cauit, & Typographiam
Rubeis Papiæ Impreſſoribus vendidit, nedum
non potuit ſibi de dote ſatisfacere in præiudi-
27 cium anteriorum, † qui poſſunt reuocare pecu-
niam ſolutam poſteriori creditori. *Surd.* 3. *conſ.*
436. *num.* 10. *Pruchman. conſil.* 24. *num.* 108.
Antonin. Macerat. reſol. fin. caſ. 15. *Seraph. de-
ciſ.* 1074. *num.* 3. & 4. agereq; tunc illis eſt per-
miſſum conditione indebiti, & hypothecaria
excuſſo hærede. *Tomaſ. tract.* 7. *cap.* 9 *nu.* 135.
fol. 504. Sed de præſenti aſtringi poteſt ad re-
ſtitutionem reſſidui, quod habuit vltra dotem.
28 Super quo addatur, quod ipſa † vti poſterior
bona, & pecunias non potuit retinere in vim
compenſationis exiſten. creditoribus anterio-
ribus ſine auctoritate. *Medic. conſil.* 26. *num.* 57.
29 immò † ſi ſolutio illi eſſet ab alio facta, libera-
tionem ipſa non produceret. *Gratian. diſcept.*
30 *cap.* 37. *num.* 38. Præferuntur † enim ſemper, vt
dixi, anteriores, & addo *Mareſcot. var. reſol.
lib.* 2. *cap.* 121. *num.* 23. *Larat. conſil.* 82. *num.* 1.
31 *& ſeq. Surd. deciſ.* 44. *num.* 8. vbi inducta † fa-
uore creditoris, & ad augendum, non debent
in ipſius odium retorqueri, nec operari diminu-
tionem. *Rot. Rom. in nouiſ. diuerſ. p.* 4. *deciſ.* 824.
num. 2. *Connan. in comm. iur. ciuil. lib.* 4. *in tit.*
32 *qui pot. in pign. hab.* vbi ille † prior tempore di-
citur, qui prius hypothecam accepit *fol. mihi*
450. *Marilian. in repet. l. quoties, C. de rei vend.
num.* 5. *Dec. conſil.* 689. *num.* 1. & 2. *Fulgoſ.
conſ.* 132. *nu.* 1. *Grat.* 1. *conſil.* 54. *nu.* 24. & 25.
Socin. iun. 2. *conſ.* 4. *nu.* 15. *Rim. iun.* 4. *conſ.* 175.
num. 14. *Port. conſil.* 11. *num.* 8. & *d. conſil.* 28.
num. 12. & *conſ.* 167. *num.* 55. *Mandoſ. conſ.* 50.
num. 6. *Neguſant. reſp. quaſt.* 35. *num.* 12. &
qu. 453. *nu.* 4. *Zuccar. deciſ.* 57. *nu.* 3. & *deciſ.* 73.
num. 7. *Rot. in poſth. Farin. tom.* 1. *deciſ.* 123.
ſub nu. 2. & *tom.* 2. *deciſ.* 34. *nu.* 1. & *deciſ.* 403.
num. 2. & *deciſ.* 609. *num.* 4.

Supereſt, vt videamus, an ſit verum (vt dixit
vnus ex fori practicantibus, dum agebatur de
amicabili compoſitione ante compromiſſum)

Digitized by Google

quod iſtæ fines, & renunciationes ſint inualidæ,
& retractari poſſint, non obſtante clauſula vim
iuramenti habente, cùm ipſa verum iuramen-
tum non ſit, & animam non liget.

Cui obſtaculo, & ſi credam, quatenus illud
in medium adduceretur ab aduerſarijs, quod
Clariſſimus Iudex Compromiſſarius aures mi-
nimè criget, Attamen ad defenſam veritatis di-
33 co, quod illa † clauſula, *Sincera, & immaculata*
fidei, habet eandem vim, ac ſi eſſet verum iura-
mentum pro validitate contractus. *Burſat. conſ.*
264. num. 19. & conſ. 306. nu. 12. Nat. conſ. 479.
num. 12. & conſ. 480. Bertrand. conſ. 262. nu. 5.
vol. 7. Decian. 2. reſp. 35. n. 23. Cranet. conſ. 241.
num. 11. Rol. à Val. 4. conſ. 99. ſub num. 20. verſ.
nec habet. Port. conſil. 36. num. 24. cum ſeq. &
conſ. 81. num. 28. & ſeq. Florent. à Venningen.
inter conſil. diuerſ. tom. 4. conſil. 1. num. 105. ſe-
cundum Magn. impreſ. Francofurt. eſt celebrè
conſil. Sacc. 1. conſil. 60. per totum. Gratian. di-
ſcept. cap. 101. num. 10. & cap. 722. nu. 10. cum
ſeq. Borel. in ſum. deciſ. p. 1. tit. 60. num. 29. Af-
flict. deciſ. 389. nu. 2. Iaſ. in l. ſi quis maior. C. de
tranſact. num. 28. verſ. Quid autem, & verſ.
Tene &c. Io. Andr. ſuper 6. decretal. de ſepult. in
34 *cap. 1. num. 1.* Poteſt † enim Princeps, & etiam
Statutum ſic fingere, vt illa quo ad omnes effe-
ctus ſit verum iuramentū. *Gratian. d. diſcept. 101.*
num. 10. Nat. d. conſ. 480. num 14. cum ſeq. Port.
d. conſ. 36. num. 24. Burſat. conſ. 78. ſub nu. 17.
verſic. Tertio præſupponitur. Alias ſi quis vellet
35 hoc defendere, † protegeret mendacium, & per-
ſonas perpetua infamia notatas. *Marc. Luſcon.*
inter diuerſ. conſ. 33. ſecundum dictam impreſſ.
36 *Francofurt. tom. 1.* qui etiam ponit † abſurdiſſi-
mum eſſe, ab hac fide recedere, & ſubdit, quod
37 † recedentes à promiſſis peccant mortaliter.

Tandem eſt aduertendum, quod non conſtat
de ceſſionibus reportatis ab illis, quibus pecu-
niæ fuerunt ſolutæ (quatenus ſorores prædictæ
eſſent anteriores, quod abſolutè negatur) & ta-
38 men † hoc neceſſarium erat, ſi anterioritatibus
ipſi ſubintrati intendebant vti. *Medic. conſil. 89.*
num. 15. & 17.

Suppleat virtus Præſtantiſſimi, & Doctiſſimi Domini mei Iudicis Compromiſſarij, cui, eiusq; prudentiſſimo iudicio prædicta remitto.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlier an præferatur habentibus expreſſam hypothecam anteriorem in bonis mariti, pro eius dotibus. Item res inter alios acta, an tertio præiudicet; vbi multa alia ponuntur, & de filio, qui inuentarium non fecit bonorum patris, & de contractu nominato, qui ob non adimplementum partis non reſcinditur.

SVMMARIVM.

1 *FVndamentum intentionis quiſq; clarè, & ſufficienter probare debet.*

2 *Mulier in dote habens expreſſam hypothecam poſteriorem, præfertur mariti creditoribus habentibus expreſſam anteriorem.*

3 *Mulieres ſaluas eius dotes habere Reipublica intereſt.*

4 *Creditorum anteriorum in præiudicium, non poſſunt fieri ceſſiones à debitoribus.*

5 *Cedens nō poteſt plus iuris in ceſſionarium tranſferre, quam ipſe habeat.*

6 *Ceſſionarij non poſſunt plus iuris habere, quam habebant cedentes.*

7 *Cedere non poſſumus, quod non habemus.*

8 *Ceſſio nihil operatur, ſi non apparet de iure cedentis.*

9 *Tertio, vt iudicium afficiat, eſt neceſſaria citatio.*

10 *Res inter alios acta tertio non nocet, nec præiudicat.*

11 *Prætenſio per renuntiationem extincta, non reuiuiſcit amplius.*

12 *Reſeruatio dominij conſeruat potioritatem, & anterioritatem, qua ſi ceſſat, prior in tempore, potior eſt in iure.*

13 *Filij inuentarium non conficientes, quas pœnas incurrant.*

14 *Statutum Placentiæ* rubr. 65. lib. 3. de inuent. *hæred. liberat hæredes ab obſeruantia ſolemnitatum.*

15 *Minoribus non currit tempus ad faciendum inuentarium, & lex de illo loquens illos non comprehendit, ibi num. 16.*

17 *Filij etiam non confecto inuentario detrahunt legitimam, & trebellianicam.*

18 *Filij hæreditatem acceptantes, ſi non conficiunt inuentarium legitima nullum faciunt præiudicium, nec trebellianica.*

19 *Renunciationis contractus, an ſit vltro citroq; obligatorius.*

20 *Contractus nominatus purus, & perfectus à principio, ex quo ſtatim nata fuit obligatio ciuilis, & naturalis, & ad petendum actio, reſcindi nequit ob non adimplementum, etiam præcedente interpellatione.*

21 *Implementum cōtrahentes perſeuerantes in contractu, dum viuebant, & nihil de non implemento alterius dicentes, ab exceptione non adimplementi excluduntur.*

22 *Mo-*

22 *Mora interuenire debet, vt contra non implentem agi poſſit.*

23 *Mora, ſi ceſſat datur tantum actio pacti ad conſequendum implementum, ſi verò interuenit, agitur ad intereſſe.*

24 *Interpellatio pro non adimplemento partis, quando neceſſaria.*

25 *Contractus nominatus, ſi eſſet mixtus cum contractu innominato, non eſſet locus pœnitentiæ ad partis libitum ob non adimplementum.*

CONSILIVM XI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DIxi, & repeto, Aduerſarios omnes
ſuccũbere in actione debere, quicquid
contra minores de Bazachijs
propoſuerint, quæ non obſtare ar-
bitrandum venit: Nam ſi intendant iura allega-
ta ſibi ipſis prodeſſe, & clientulis meis nocere
debere, cum hoc ſit eorum intentionis funda-
1 mentum, † ſufficienter, clareq; illud probare de-
bent per iura vulgaria, quæ congerit *Ioſ. Lud.
com. concl.* 14. & tantò magis, quia dictæ præten-
ſiones in caligine reſident, & lucem nõ habent,
cum, vt alias dixi, in iure ſemel per renunciatio-
nem extincto conſiſtunt.

Sed dato, & non conceſſo (& primò, reſpectu
D. Dominicæ de Rodulphis) quod ipſa eſſet de
crediti reſiduo non dotali, nec ceſſo expreſſa
hypotheca anterior, & dicti DD. Bazachij ex
perſona matris eademmet expreſſa muniti, hy-
potheca poſteriori tamen, adhuc ipſa Rodulpha
non eſſet in tuto, cum iſta diſputatio ſit valdè
2 controuerſa, & multi ſunt, qui tenuerunt † dotis
creditum etiam poſterius in pari expreſſa hypo-
theca venire præferendum per *l. aſſiduis. C. qui
pot. in pign. hab. Larath. latiſſimè in conſil.* 111.
à num. 2. *vſque in fin. Crott.* 1. *conſ.* 137. *nu.* 11.
non ſpernit, & ſi dubitet; immò prudentioribus
ſe remittit *Paulus de Monte pico conſ.* 28. *num.* 8.
Marzar. conſ. 83. *nu.* 2. *Angel. in auth. de æqual.
dot. §. is conſequens.* quem ſequitur, & approbat
Bald. non. de dot. par. 10. *ſub nu.* 36. *Myſinger. in
§. fuerat. num.* 12. *contra Bart. inſt. de actio. Fachin.
contr. iur. lib.* 3. *cap.* 99. *per tot. & lib.* 10.
cap. 35. *Vacon. à Vacun. decl. iur.* 92. *per tot. lib.* 6.
num. 2. & etiam alibi. *Myſing. obſer.* 13. *num.* 4.
vſq; in fin. cent 4. *Ricc. coll.* 217. *verſ. amplia
quinto. & collect.* 146. qui adducit Myſing. præ-
dictum hiſce præciſè verbis poſt medium: *Immò
etiam expreſſam habentibus hypothecam ſe-
cundum opinionem Myſingerij, quam de iure poſ-
ſe ſuſtineri arbitror, licet in praxi minimè re-
ceptam, nemo eſt, qui ignoret*, quod certè durum
3 foret, † ſi admitteretur in præiuditium dotium,
& mulierum, & Reipublicæ, ac contra bonum
publicum. *l.* 1. *ff. ſol. matr. l. intereſt. ff. de pri-
uil. cred.*

Nec inſuper ſubſiſtunt aliæ prætenſiones di-
ctæ Rodulphæ circa contractus emptionum, &
ceſſiones reſpectu dotium ſororibus debitarum
per dictum olim Alexandrum Bazachium ea-
4 rum fratrem, quia † hoc non potuit fieri in præ-
iuditium dotis olim D. Claræſtellæ anterioris
creditricis in bonis dictarum ſororũ. *Celſ. Vgon.
conſ.* 2. *num.* 2. *Euerard. ſen. conſ.* 16. *num.* 18.
& ſi eſſet verum, quod dicta Rodulpha, & ſeu
illi, à quibus ipſa originem traxit, obtinuiſſent
debitas iurium ceſſiones, & anterioritates, quod
non verum eſſe, ſaltem in omnibus ſolutioni-
bus, mihi ſupponitur; attamen cum ſorores erãt
5 poſteriores, non † plus iuris in ceſſionarium
transferre potuiſſent, quam ipſæ habiſſuent, vt
iam dixi, & addo *Crauet. conſ.* 582. *num.* 1. 10.
Vinc. de Anna lib 2. *alleg.* 129. *num.* 6. necè con-
6 tra † ceſſionarij poſſent plus iuris habere, quàm
cedentes. *Gratian. diſcept. cap.* 996. *num.* 8. &
7 *cap.* 955. *nu.* 21. non autem † cedere poſſumus,
quod non habemus. *Alciat. tom.* 3. *lib* 9. *conſ.* 63.
8 *num.* 9. ideò † ceſſio nihil operatur, ſi non appa-
ret de iure cedentis. *Gratian. diſcept. cap.* 501.
num. 26.

Prout nec etiam obeſt dictis DD. fratri, & ſo-
rori de Bazachijs iudicium factũ à dicta D. Ro-
dulpha, ſeu ab eius tutore coram Illuſtriſs. D. Fe-
derico Mariono meritiſſimo Cauſarum Ciui-
lium Auditore, contra D. Hieronymum Baza-
chium: domus cum pacto redimendi emptę tunc
temporis conductorem, cuius vigore, & ad in-
ſtantiam dicti tutoris fuit lata ſententia in for-
ma depoſiti, & executio conceſſa, ob quam fuit
plenè per dictum D. Hieronymum de penſioni-
9 bus ſatisfacta dicta pupilla creditrix; nam† ſi di-
cti clientuli mei fuiſſent citati, & cauſa etiam in-
ter eos fuiſſet diſcuſſa; poſſet dicta D. Rodulpha
forſan ſuper hoc facere fundamentum, ſed quia
illis abſentibus iudicium fuit inceptum, proſe-
quutum, & terminatum; ideò creditur illa ſic
agitata illos in minimo afficere, cum ſit, & fuerit
10 res † inter alios acta, quæ tertio non præiudicat.
l penul. ff. de re iud. l ſi cui 7. *§. ijſdem. ff. de ac-
cuſat. l. modeſtinus. ff. de except. l.* 1. *ff. de except.
rei iud. l.* 1. & 2. *C. res inter al. act. l.* 2. *C. de fid.
inſtr. c. cum ſuper. & c. pen. de re iud. c. inter di-
lectos. de fid. inſtr.*

Replicat præterea, & D. Alexander del Sole
altera

altera pars aduerſa contra dictos minores, ſe
fundando in prætenſione, quam habebat eius
vxor ſoror dicti Bazachij debitoris in bonis
11 olim communis patris, quæ prætenſio † vti ex-
tincta per renunciationem, vt dixi, non potuit,
nec poteſt amplius reuiuiſcere, nec conſidera-
tio in illis bonis, habito reſpectu ad tẽpus mor-
tis patris poterit haberi, quia de illis ſibi ius ab-
dicarunt, & in fratrem priuatiuè quoad ſe ſe il-
lud plenè transferre voluerunt.

Et ſi voluiſſent ſorores dicti olim Bazachij
ius, & dominium illorum ſibi reſeruare illæſum,
12 vtiq; dixiſſent, & reſpectiuè appoſuiſſent, † quod
erat habile ad præſeruandam potioritatem in
bonis, & anterioritatem contra omnes credito-
res. *Coſt. de remed. ſubſid. remed.* 124. *num.* 39.
Bertazzol. de clauſul. 15. *gloſ.* 4. *ſub nu.* 3. *Gra-
tian.* 1. *diſcept. cap.* 175. *num.* 12. *& cap.* 772.
num. 9. ideò omiſſa tali reſeruatione, qui tem-
pore ſunt priores, in concurſu ſunt potiores, non
attentis prætenſionibus circa dominiũ rei tran-
ſlatæ in obligatum. poſt *Bart. Gomeſ.* & alios te-
nuit idem *Gratian. diſcept. cap.* 900. *num.* 16.

Nec obſtat, quod cum dicti Domini minores
de Bazachijs dotem D. Claræſtellæ prætenden-
13 tes † non fecerint inuentarium bonorum eorum
patris, iura ſint confuſa, & de proprio tenean-
tur, quia nunquam ipſi ſe vocarunt hæredes, im-
mo noluerunt, & nolunt eſſe tales, ſed ſolum ſi
bona adſunt, eorum conſequi legitimam inten-
dunt, in quo caſu inuentarium conficere non te-
nerentur. *Tomaſ. Lucenſ. tract.* 7. *tit.* 7. *nu.* 156.
nec actum aliquem hæreditarium fecerunt, nec
ſe hæreditati, & bonis immiſcuerunt.

Sed dato, quod non feciſſent inuentarium,
non tamen ad aliquid tenerentur, nedum quia
14 ſtatutum † noſtrum Placentiæ *rubr.* 65. *lib.* 3. *de
inuentarijs hæredum*, non arctat hæredes ad ta-
les ſolemnitates obſeruandas, ſed etiam quia
15 cum ipſi ſint, & fuerint minores, † nõ currit tem-
pus ad conficiendum inuentarium, cum poſſent,
16 & deberent in integrum reſtitui; & † lex loquens
de ære alieno tunc per hæredem ſoluendo, ipſos
non comprehenderet, §. *pupillis. auth. de hæred.
& falc. Bero.* 2. *conſ.* 37. *nu.* 7. *Menoch. conſ.* 177.
ſub nu. 32. *verſ. quinto, & vltimo. lib.* 2. *Surd.* 1.
conſil. 95. *num.* 7. *cum ſeq. Magon. Lucenſ. de-
ciſ.* 68. *num.* 18.

Non enim eodem modo proceditur in filijs,
ſicuti in extraneis hæredibus; nam vt videmus
17 filij † etiam non confecto inuentario detrahunt
legitimam, & trebellianicam. *gloſ. in auth. hoc
amplius. in verb. naturale. in fi. C. de fideic. Alex.
in l. ſcimus. §. ſin autem. C. de iur. delib. num.* 8.
18 *Bald.* 3. *conſ.* 229. *num.* 1. & † quatenus ipſi hæ-
reditatem acceptant, in hoc ſibi minimè præiu-
dicant. *Fachin. contr. lib.* 12. *cap.* 7. quò verò ad
creditores, clarum eſt prius debere conſtare,
quod filij fuerint, vel voluerint eſſe hæredes, &
quod in bonis ſe ſe immiſcuerint, quod non
probatur, nec probari poteſt, cum miſeri mino-
res non habeant bona aliqua patris, immò fame
perirent, ſi D. Hieronymus Bazachius eorum
patruus magnus ex pietate motus, ſufficientia
alimenta ipſis non ſubminiſtraret.

19 Non obſtat pariter dicere, † renunciationis
contractus eſt vltrò citroq; obligatorius, & ideò
cum dos non fuit ſoluta, & conſequenter adim-
pleta adimplenda, potuit, & poteſt vxor dicti
Alexandri, & ſeu dictæ ſorores de Bazachijs
non ſtare dicto contractui, immò ab eo rece-
dere.

20 Quia contractus fuit † purus, & perfectus,
abſq; vlla reſeruatione, & conditione, & ſtatim
fuit nata obligatio ciuilis, & naturalis, necnon
& actio ad petendum; vndè reſcindi vti contra-
ctus nominatus non potuit, nec poteſt. *Cyriac.* 2.
qui multos allegat *controu.* 375. *num.* 8. etiam ſi
præceſſiſſet interpellatio, cum comminatione de
recedendo à contractu; immò cum dictæ ſoro-
21 res patienter † perſeuerarunt in contractu, dum
ipſe viuebat, qui fecit, quod potuit, excluſæ cen-
ſentur ab hac prætenſione excipiendi ſuper non
implemento. *Gratian. diſcept. cap.* 302. *num.* 20.
cum ſeq. debebant enim inſuper, dum res erat
integra, & ipſe viuebat, eſſe diligẽtes in exigen-
do, & dicere de non adimplemento ex parte
dicti olim Bazachij.

22 Addatur, quod † debet conſtare de mora, vt
agatur contra non implentem, ſuper quo arti-
culo *Cyriac. d. controu.* 375. *num.* 6. *&* 7. diſtin-
23 guendo ponit, quod ſi ceſſat mora, † tunc tan-
tum datur actio parti ad conſequendum imple-
mentum; ſi autem mora interuenit, agitur ad in-
24 tereſſe; ſuper quibus reſtat dicendum, quod † etſi
de natura contractus admitteretur implemen-
tum vtriuſq; ſub pęna commodi cõtractus amit-
tendi; adhuc interpellatio fuiſſet neceſſaria.
Gratian. diſcept. cap. 523. *num.* 26.

25 Non omitto, quod quatenus contractus † no-
minatus eſſet mixtus, cum contractu innomina-
to, non tamen locus pœnitentiæ eſſet ad libitum
partis contrahentis. *Alexand.* 6. *conſ.* 113. *nu.* 2.
Renunciatio enim in noſtro caſu habuit ſuum
effectum, & acquieuerunt ex poſt dictæ ſorores,
etiam ſtante prætenſo non adimplemento, quod
conſiderari nequit in dicto olim D. Alexandro
Bazachio, contra quem, dum viuebat, nulla in-
terpellatio, nullumq; verbum fuit dictum, &
prolatum; ſignum euidens, quod intentio con-

tra-

trahentium fuit, contractum eſſe debere indiſſolubilem, non obſtante adimplemento prætenſo.

Præterea, ad fauorem anterioritatis dictæ D. Claræſtellæ matris dictorum minorum de Bazachijs eius filiorũ, in calculo hæreditatis faciendo dicti olim D. Alexandri, debent poni portiones renunciatæ duarum ex dictis ſororibus, nempè DD. Cæciliæ, & Marinæ primo loco nuptarum, quæ integrè fuerunt ſatisfactæ à dicto eorum fratre de eius dotibus. Itẽ, vt iam in alia mea dixi, debet pars hæreditatis deduci olim Reu. D. Flaminij Bazachij, qui inſtituit eius hæredem vniuerſalem dictum q. D. Alexãdrum eius fratrem.

Tandem eſt aduertendum, quod D. Angela Facina eſt poſterior, vt dixi, vndè vice retinendi, quod habuit tempore mortis ſui ſecundi viri, illud debet reſtituere, vt ſufficienter tetigi in primo reſponſo.

Quare &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Renunciatio matris, quando filijs non noceat.

SVMMARIVM.

1 *Renunciatio, ſeu factum matris filijs non nocet.*

2 *Filiorum conditionem, quod genitores faciant deteriorem, leges abhorrent.*

3 *Renunciatio matris filio non nocet, ſi ipſe ex propria perſona venit ad ſucceſſionem, etiam ſi renunciatio ſit iurata.*

4 *Matris præmorientia ante patrem, tollit præiudicium filiorum ex renunciatione proueniens.*

5 *Filij, licet loco matris ſuccedant, non denegatur ſucceſſio, quicquid ſit de renunciatione, quia non aſſumunt tunc naturam extinctam, ſed locum, quem vacantem reperiunt.*

6 *Nepos, quomodo in locum patris ſubintret.*

7 *Renunciatio fideicommiſſi non nocet proximioribus, ex propria perſona venientibus.*

8 *Renunciatio fideicommiſſi, quando filijs renunciantis non præiudicet.*

9 *Ius futurum ex ſimplici conſenſu non abſorbetur.*

10 *Verba*, ſe contentam pro omni &c. *explicantur.*

11 *Renunciatio eſt ſine effectu, niſi purificentur conditiones.*

12 *Pactum de ſuccedendo non valet, niſi ille, de cuius agitur hæreditate præſens ſit.*

13 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, ideo, quæ virtualiter veniunt, non attenduntur.*

14 *Radice infecta excluduntur rami, hæc concluſio locum non habet, ſi mater renuncians decedat viuo patre.*

15 *Filia, & eius deſcendentes, quod debeant eſſe contenti, ſi aliquid ſit matri in renunciatione datum pro dote, quomodo intelligatur.*

16 *Roman.*
Dec.
Gozadin.
Alexandrin.
Bellon.
Cuman.
& al.
} *Auctoritates reprobantur.*

17 *Neapolitanum Conſilium eſt maximæ auctoritatis.*

18 *Renunciatio matris filijs non præiudicat, etiam hæredibus.*

19 *Maranta limitatio reijcitur.*

20 *Iuramentum, quando filijs renunciantis non obſtet.*

21 *Iuramentum eſt perſonale, & cum perſona extinguitur.*

22 *Mariti obligatio non ſuſtinetur ſtante enormiſſima læſione, & dolo.*

23 *Renunciatio non valet ſtante dolo, & enormiſſima læſione, nec renuncians tenetur ſtare renunciationi.*

24 *Abſolutio à iuramento, quando non ſit neceſſaria.*

25 *Iuramentum iniquitatis vinculum eſſe non debet.*

26 *Renunciatio non valet præmoriente renunciante illi, de cuius ſucceſſione agitur, tanquam facta ſub conditione quæ non euenit, quia nondum delata eſt hæreditas.*

27 *Renunciatio. in renunciatione ineſt tacita conditio, ſi filia erit incolumis tempore mortis patris.*

CONSILIVM XII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Conſultatio doctiſſimi Aduocati, quã præ manibus habui non modicum præbet commodum, & vtilitatem Domino Comiti ex perſona propria venienti, mirificè enim omnibus obiectis ſatisfecit à parte adductis, multis firmis, ac indubitatis fundamẽtis, quibus, & ſi non videatur aliquid addi poſſe; attamen cum ſit Aduocati munus præcipuum aſſidui inſtantis iuſtis adherere petitionibus, ideo libentiſſimè defenſionem ſuſcipio pro d. D. Comite, qui in præſenti cauſa
1 debet obtinere, quicquid ſit de † renunciatione,

ſeu

ſeu facto matris proprio, quod filijs nocere non
2 debet. *Alciat. conſ. 101. num. 5.* leges † enim
abhorrent genitores deteriorem facere filiorum
conditionem. *Surd. 3. conſ. 332. nu. 7. & ſeqq.*
3 & maximè, quia d. Comes non venit † vti matris
hæres, ſed ex propria perſona, quo in caſu etiam
ſtante iuramento in contractu renunciationis
appoſito, contra dictam renunciationem eſſet
tutus. *Alexand. 3. conſ. 29. ſub num. fi. Meno. 3.
conſ. 211. num. 123. Maluaſ. conſ. 120. num. 55.
Marta. vot. 102. num. 14. Theſaur. deciſ. 138.
num. 3. Franc. deciſ. 32. num. 16.* & quod plus
4 eſt, ſtante † matris præmorientia ante D. Comi-
tem Iulium eius patrem, per quam renunciatio
non obeſt nepotibus, alias noceret. *Alciat. d.
conſ. 101. ſub nu. 1. Rol. à Vall. 1. conſ. 11. nu. 4.
& ſub num. 7. cum ſeq. Ceph. 3. conſ. 334. nu. 33.
Surd. 1. conſ. 133. num. 19. Meno. 3. d. conſ. 211.
& d. num. 123. Gram. deciſ. 57. ſub nu. 1. Docto-
res in l. pactum 3. C. de collat. & in c. quamuis de
pact. in 6.* illud enim ius Comitis dicitur nouum
ius, cui renunciatum nõ fuit. *Meno. d. conſ. 211.
ſub num. 123.* & excluſio prouenit potius per
mortem, quam per renunciationem, quæ tunc
conſiderabilis non eſt *Ceph. d. conſ. 334. nu. 33.*
5 & licet † filij loco matris ſuccedant, vt dicunt
præſtantiſſimi exaduerſo ſcribentes; attamen eſt
conſiderandum, quod hoc fit per locum à remo-
tione, & priuatione matris, vnde non poteſt fi-
lius aſſumere ſibi naturam iam extinctam, ſed
aſſumit ſibi locum, quem reperit vacantem, ideo
illi ſucceſſio denegari non poteſt *Rim. iun. 2.
conſ. 223. num. 4. verſ. tamen contrarium cum*
6 *num. ſeq.* ſicuti non obeſt dicere, quod † nepos
ſubintret, & ſuccedat in locum patris, quia hoc
fit ex propria perſona, non patris *Surd. 3. conſ.
332. ſub num. 10. quaſi in fi. Franc. deciſ. 57.
ſub num. fin.*

7 Hinc videmus, quod † renunciatio fideicom-
miſſi non nocet proximioribus venientibus ex
propria perſona *Alciat. tom. 2. conſ. 142. num. 5.*
ſolum enim præiudicat renuncianti, & ſuperui-
uenti tempore, quo dies fideicommiſſi venit, &
8 cedit, ſecus ſi talis † renuncians prius decedat,
nam tunc filijs, & illis, qui vocati ſunt, nullum
per talem renunciationem fit præiudicium.
9 *Ruin. 2. conſ. 138. num. 10.* vltra quod in † ſim-
plici conſenſu ius futurum non abſorbetur. *Pe-
regrin. de fideic. in his terminis art. 52. ſub
num. 91.*

Non obſtat, quod mater dicti D. Comits di-
10 xerit, † ſe contentam pro omni &c. & hoc ſtante
prædicta matris præmorientia, vt in terminis
Viu. deciſ. 211. nu. 5. cui accedat, quod de aſſer-
to ſuppoſito non conſtat, nec etiam virtualiter
in renunciatione, vnde nullum oriri poteſt præ-
iudicium; & etiã quia cum ipſa dotẽ recepit, ad
quã pater tenebatur, & obligatus erat, nõ agitur
de ſucceſſione, cui ſupponitur renunciaſſe, nec
11 pręterea purificatæ † fuerunt conditiones men-
tionatæ ab Excellentiſſimis DD. meis pro dicto
Comite ſcribentibus, vt benè ſentit, & conclu-
dit *Cephal. d. conſ. 334. ſub num. 33. verſic. ſe-
cundo &c. cum num. ſeq.* nec præſens fuit ille, de
12 cuius hæreditate agebatur, ex † quo pactum
de ſuccedendo non valuit, nec valet. *Surd. 1.
d. conſ. 133. nu. 17.* etiam ſtante iuramento. *ibid.*

Nec obſtat pariter, quod virtualiter ibi re-
nunciatio contineat debitæ portionis renuncia-
tionem, ad quam non nepotes, ſed mater voca-
tur, quia vltra quod hoc locum ſolum haberet,
ſi mater decederet poſt patrem, patet non ita
fuiſſe expreſſum, vt narratur, nec ipſi ideo renũ-
13 ciatum ſtante natura renunciationis, † quæ ſtri-
ctiſſimi iuris eſt, vt in his terminis concludit *Ce-
phal. d. conſ. 334. nu. 51. cum ſeqq. & ſub nu. 40.*
per quæ videtur etiam ſublatum illud funda-
14 mentum de radice infecta, ex † qua ſupponitur
d. Comitem venire; nam illud tunc non habet
locum, ſi mater viuo patre decedat, viuentis .n.
non eſt hęreditas. *Mart. d. vot. 102. in terminis
ſub num. 14. verſ. nec opus.* & licet nimis ſubti-
liter Domini exaduerſo ſcribentes dicant, dictũ
15 Comitem acquieſcere debere, † etiam ſi mater
deceſſiſſet, viuo patre, & aliquid fuiſſet conſe-
quuta, & ſic dotata; attamen reſponderi poteſt,
quod iſta matris renunciatio non excludit filios,
quia vltra quod eſt facta ſub conditione, quæ
non euenit, vt infra dicam, apparet dictum Co-
mitem, vt dixi, venire ex propria perſona, vt
benè pariter reſpondit *Surd. d. conſ. 133. nu. 20.*
16 reprobatis ſemper † Roman. & Dec. allegatis à
Dominis meis exaduerſo Aduocatis, quos pa-
riter reprobat idem *Surd. 3. conſ. 332. num. 11.
et ſeq.* concurrente etiam in eadem naui Gozad.
mentionato ab eodem Surd. Nec minus aliæ
auctoritates afficiunt dictum Comitem exem-
platæ, & extractæ à *conſ. 334. Ceph. nu. 67. cum
plurib. ſeqq.* quibus mirificè ſatisfacit *idem Ceph.
ibi*. qui ſi ſcripſiſſet in hac cauſa, meliùs dicere
non potuiſſet; Circa autem *Alex. & Bellon.* Sa-
crum conſ. *apud Franc. deciſ. 67. ſub nu. 7. verſ.
et ſtante*. miratur tales viros hanc tenuiſſe opi-
nionem, & ſic etiam ex *Rom. Cuman. & Dec. ibi*
17 *nu. 8. & 9.* Quod † *Sacrum conſ.* apud omnes
ſemper fuit, & apud me pariter maximæ aucto-
18 ritatis, non enim † hæc renunciatio filijs præiu-
dicat, etiam matris hæredibus ex propria perſo-
na venientibus, vt ex dicta deci. quam refert
Ricci. col. 30. in fin.

Limi-

Digitized by Google

19 Limitatio † *Maranta*, nō obſtat, tollitur enim
ex communi opinione in contrarium, de qua
loquitur *Grammat. d. deciſ.* 57. *ſub nu.* 2. præciſè
20 contra eumdem *Marant.* Nec minus † iura-
mentum, ſuper quo fundant aduerſarij eorum
intentionem, vt ſupra dixi, hoc enim tollitur ex
eo, quod nepos ex propria venit perſona, addo
Natt. conſ. 470. *nu.* 14. *& ſeq. Ambroſ. deciſ.* 10.
p. 1. *num.* 29. non enim venit vt mater, ſed vt
nepos. *Gramm. deciſ.* 57. *num.* 1. iuramentumq;
21 † eſt perſonale ex parte iurantis, ſed perſonalia,
cum perſona extinguuntur, ergo &c. hoc com-
probat in terminis *Viu. d. deciſ.* 211. *ſub nu.* 4.

Nonq; aduerſatur prædictis, mariti allegata
22 obligatio, † quia ſtante dolo, & enormiſſima
læſione, eius obligatio non ſuſtinetur, vt dicit
Ceph. d. conſ. 334. *num.* 83. *cum ſeqq.* immo nec
23 † tunc ipſa mater tenetur ſtare renunciationi.
Corn. 4. *conſ.* 258. *ſub num.* 5.

De læſione enormiſſima plenè conſtat in
proceſſu *fol.* 300. *cum ſeqq.* ex qua renunciatio-
ne vti re ipſa doloſa, ſubſtentaculum aliquod
dari non poteſt parti, per quod renunciatio poſ-
ſit ſuſtineri, & valere. *Ceph. d. conſ.* 334. *nu.* 35.
24 & quælibet filia † renuncians poſſet agere, etiā à
iuramento non petita abſolutione. *Grammat.*
25 *d. deciſ.* 57. *num.* 9. *cum ſeqq.* cum † iuramentum
iniquitatis vinculum eſſe non poſſit. *ibid. nu.* 10.

Tandem accedat, quod ſtante allegata præ-
morientia dici non poteſt hæreditatem fuiſſe
26 delatam, ideo † renunciatio non operatur, tam-
quam facta ſub conditione, quæ non euenit.
Surd. in his præciſis terminis *d. conſ.* 133. *ſub nu.*
18. *& conſil.* 332. *ſub num.* 3. *cum ſeq. Cephal.*
27 *d. conſ.* 334. *num.* 31. ineſt enim † tacita condi-
tio, ſi filia erit incolumis tempore mortis patris.
ibid. num. præced. Rol. à Vall. 1. *conſ.* 11. *num.* 5.
& 6. Viu. deciſ. 211. *num.* 2.

Quare &c. Saluo ſemper &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum in contractibus validum eſſe concluditur. Inſinuatio in donatione iurata non eſt neceſſaria, etiam ſtante ſtatuti diſpoſitione contraria. Donatio inter patrem, & filium alias prohibita, iuramento firmatur. Traditio in donatione, an ſit neceſſaria. Clauſula, *donationem non eſſe fictam, nec ſimulatam &c.* an ſit neceſſaria in donationis inſtrumento; vbi an ſtatutum poſſit ſuper contractu iurato di[illegible] nere latè diſcutitur. Donatio titulo on[illegible] & ob cauſam, an ſit vera donatio, C[illegible] *ſyncera, & immaculata fidei*, an hab[illegible] dem vim, ſicut verum iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Fderici Marioni I. C. Eugubini laudes. Primogenitura in contractu facta, & conſtituta valet.* verſ. nam ſi conſideramus.
2 *Verba,* l. quoties. C. de donat. *ſunt obliqua, & fideicommiſſaria.*
3 *Mater poteſt in contractu filio vltra legitimam ſubſtituere.*
4 *Fideicommiſſum. inter fideicommiſſum, & contractus non datur incompatibilitas, immo de vno ad aliud rectè argumentum procedit.*
5 *Fideicommiſſarius, ſi in vim fideicommiſſi non obtinet, admittitur in vim obligationis facta in contractu.*
6 *Vltima voluntatis actus non conſideratur in contractu, vt mutare debeat naturam irreuocabilis contractus.*
7 *Inſinuationis defectus iuramento purgatur, non obſtante ſtatuto, & renūciatio generalis etiam ſufficit.*
8 *Clauſula,* habere rata firma, &c. *quid operetur.*
9 *Inſinuatio non concernit publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum.*
10 *Donatio inter patrem, & filium ex communiſſima ſcribentium omnium ſententia iuramento firmatur, & irreuocabilis efficitur.*
11 *Iuramentum, nedum ſupplet inſinuationis defectum, ſed patria poteſtatis.*
12 *Pater obligatione naturali erga filium tenetur.*
13 *Pater cum filio paciſcendo, & quocunq; modo contrahendo diſponere poteſt.*
14 *Patria poteſtas in donatione inter patrem, & filium non conſideratur, ſi iuramentum acceſſit*
15 *Statutum* Placentiæ lib. 3. rubr. 68. *diſponit, quod in tenutis, vnius rei apprehenſio pro omnibus ſufficiat.*
16 *Poſſeſſio bonorum donatorum transfertur in donatarium, per clauſulam conſtituti.*
17 *In donatione irreuocabili, non eſt neceſſaria traditio, ſtante iuramento.*
18 *Fideicommiſſarijs, & primogenitis ſtatim actio competit, eueniente caſu, pro rei vendicatione abſq; eo, quod fuerit facta traditio.*
19 *Donatio abſq; traditione perficitur.*
20 *Don*[illegible] *an ſit nulla, ſi ſit omiſſa proteſtatio,* do-
[illegible] ctam non eſſe, nec ſimu-
[illegible] *dente iuramento,*
[illegible] *m donationem*
[illegible] *nfirmatam.*
[illegible] *ſtrumentis*
[illegible] *anima de-*

23 *Iu-*

23 *Iuramento, fraus inter donantem, & donatarium purgatur.*

24 *Donatio titulo oneroſo facta dicitur, ſi in ea appoſitum ſit fideicommiſſum, & grauamen dotium, alimentorum, & ſimilium.*

25 *Donatio titulo oneroſo facta, quæ dicatur.*

26 *Donatio ob cauſam, quæ dicatur.*

27 *Donatio ob cauſam dicitur facta, vt bona conſeruentur in familia, quæ tunc nequit reuocari.*

28 *Donatio eſt ob cauſam, ſi in ea eſt aliquid faciendum, vel dandum, & tunc non lucratiuo, ſed oneroſo titulo facta videtur.*

29 *Donatio ob cauſam facta non comprehenditur in decreto de ſimplici donatione loquente.*

30 *Verba decreti Io. Galeaz. Mariæ Sforz. Vicecom. Mediol. non comprehendunt donationem ob cauſam factam.*

31 *Statutum mandans in eius diſpoſitione, donationes ob cauſam non comprehenſas eſſe, eſt iuri conforme.*

32 *Donatio illa proprie non eſt, ſi addatur, vt aliquid fiat.*

33 *Donatio iurata, non comprehenditur in ſtatutis de donationibus loquentibus.*

34 *De donationibus non ſimplicibus, ſed ob cauſam, vbi agitur, non conſiderantur ſtatutaria ſolemnitates.*

35 *Donatio facta impellente naturæ inſtinctu, & ratione naturali, dicitur ob cauſam.*

36 *Donatio dicitur ob cauſam facta, ſi cauſa eſt de futuro.*

37 *Donationes ob cauſam magis æquiparantur contractibus vltro citroq; obligatorijs, quam donationibus ſimpliciter factis.*

38 *Clauſula*, ſynceræ, & immaculatæ fidei, *in Placentino, habet vim in omnibus, ac ſi eſſet verum iuramentum, & quoad omnes effectus, etſi quis aliàs vellet contrarium defendere, protegeret mendacium, & perſonas perpetua infamia notatas.*

CONSILIVM XIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PRimogenituram duobus conuentionum inſtrumentis ad fauorem Perilluſtris D. Sempronij Cigalæ orditam, & reſpectiuè conſtitutam, validiſq; inter viuos donationibus firmatam, & roboratam, credimus non poſſe reſcindi, aut infringi, per dubitationes datas ab Illuſtriſſimo
1 † D. Federico Mariono Placentię Ciuilium cauſarum Auditore I. C. Eugubino viro eximio, &
celeberrimo, dominoq; meo ſingulariſſimo; cuius ſcripta, & ſi doctiſſima ſunt, attamen non reſiſtunt fundatæ intentioni eiuſdem D. Cigalæ.
Nam ſi conſideramus in primis d. primogenituram in cōtractu conſtitutā, ipſam valere dicimus
non obſtante, quod fideicommiſſa nō valeant in
contractibus facta, quia in contrarium eſt communior ſententia, vt apertè dignoſcitur ex tex-
2 tus verbis, *l. quoties, C. de donat.* videlicet † *quod donatum eſt, alijs reſtituatur*, quæ ſunt obliqua,
& fideicommiſſaria, ſequuntur *Meno. conſ. 325. in 4. Burſat.* loquens de inter viuos donatione
irreuocabili, *conſ. 229. num. 37. in 3. Bero. conſ. 84. num. 5. & ſeq. in 2. Bartol. conſ. 72. in 1. Natt. conſ. 474. in 2. Soc. iun. conſ. 118. num. 8. in 2. Maia. Ciuil. conſult. 17. latè nu. 13. & ſeq. Peregrin.* quē allegabat d. D. Auditor in *art. 51.*
contra d. D. Sempronium ibi tenuit pro noſtra
opinione, quod confirmauit in *conſ. 65. num. 16. in 1. Bald. conſ. 249. ſub num. 1. poſt med. verſ. ſubſtitutio enim, &c. in 2. Alba conſ. 461. nu. 5. Cranet. conſ. 19. num. 8. Decia. conſ. 31. nu. 58. cum ſeqq. in 1. Odd. conſ. 39. num. 13. Gozadin. conſ. 87. num. 11. & 17. Alex. conſ. 247. in fine,*
3 *verſ. in reſiduo verò in 6.* vbi mater † potuit in
contractu filio vltra legitimam ſubſtituere. *Dec. conſ. 63. num. 4. Paul. de Caſtr. conſ. 385. in 1.*
fuit etiam deciſum, apud *Magon.* de communi
in *Floren. deciſ. 71. num. 6. Seraph. deciſ. 828. num. 2. & deciſ. 874. Rot. diuerſ. nouiſſ. par. 1. deciſ. 488. ſub num. 8. verſ quare &c. Surd. deciſ. 144. num. 6. Vini. deciſ. 407. num. 16. Giurb. deciſ. 108. nu. 16. Oſaſch. pedem. deciſ. 85. nu. 6. Gamma Luſit. deciſ. 262. Petr. de fideicom. qu. 4. num. 1. Molin. de iure primog. lib. 1. cap. 1. nu. 9. Merlin. de legit. tit. 1. quæſt. 19. lib. 2. Marta de ſucceſſ. legal. par. 4. quæſt. 21. art. 9. Gratian. diſcept. cap. 247. ſub nu. 8. verſ. alijs tamen &c. cap. 924. num. 31. & 33. & cap. 692. num. 76. Ricci. coll. 1702. verſ. notabilis in verbis ſecundo*
4 *quod &c.* & maximè cum inter † fideicommiſſa,
& contractus non ſit incompatibilitas, immo de
vno ad aliud rectè argumentum procedat. *l. ſeruum filij, §. eum qui, ff. de leg. 1. Ceph. conſ. 156. num. 39. in 2. Meno. conſ. 97. nu. 71. in 1.* Vltra
5 quod, ſi in † vim primogenituræ obtinere non
poteſt primogenitus, in vim ſaltem obligationis admitti debet. *Alex. conſ. 83. ſub num. 6.*
6 *in 2.* & ſi clauſula † irreuocabilis intelligi debet
ſecundum naturam actus, vt dicebat dominus
meus, clare patet iſtos contractus, & actus eſſe
irreuocabiles; licet iſta non conſiderentur, etiam
ſi eſſemus in actu cauſa mortis. *Zaſ. in l. non omnis, ff. ſi certum pet.* & cum *Roman.* in hoc arti-

culo

Digitized by Google

culo donationis irreuocabilis concludā *d. conſ. 171. ſub d. verſ. præmiſſis &c.* cuius hæc verba ſunt, *qui ergo vult dicere hoc caſu donationem effici renocabilem det mihi legem probantem.*

Quoad defectum inſinuationis, quæ fuit
7 omiſſa in hoc cōtractu, patet † per iuramentum,
quod interuenit in donatione, abſq; dubio ſuppleri, quicquid ſit de ſtatuto *Placentiæ 30. ſub rubr. de donat. & eius inſin.* cui fuit per partes expreſsè renuntiatum. *Corn. conſ. 221. num. 2. cum ſeq. Feder. de ſen. conſ. 281. ſub nu. 2. verſ. ſi autem &c. Port. conſ. 36. num. 26.* vbi appoſita reperiebatur clauſula vim habens iuramenti *num. 24. Soci. iun. conſ. 118. nu. 11. Odd. conſ. 22. num. 4. Torniol. conſ. 46. nu. 4. & ſeq. & nu. 12. Meno. conſ. 308. num. 38. in 4. Simon. de prat. conſ. 127. num. 35. in 1. Bero. conſ. 53. num. 16. in 1. Peregrin. conſ. 76. à num. 37. vſq; ad finem in 1. & in art. 51.* quem allegabat d. D. Auditor *de fideic. ſub nu. 63. Cantiuncul. conſ. 35. nu. 58. Pfeilſ. conſ. 90. num. 15. in 1. cent. Ceph. conſ. 61. nu. 18. Decian. conſ. 31. nu. 159. in 1. & conſ. 59. num. 26. in 2. Franc. Aretin. conſ. 77. nu. 8. verſ. contrarium tamen &c. Rol. à Val. conſ. 77. nu. 20. in 1. Marcabrun. ab Auguil. conſil. 30. num. 65. Heinrichman. conſ. 7. ſub num. 73. in 1.* & fuit ita deciſum, coram *Seraph. deciſ. 746. num. 5. cum ſeq.* qui *num.* 8. etiam generalem renunciationem ſufficere ſenſit, & in *deciſ. 473. à num. 14. vſque ad fin. contra Curt. & in deciſ. 801. nu. 5. ac in deciſ. 1184. num. 14. & ſeq.* ſe fundans
8 † etiam in clauſula, *habere rata firma, Rota in recentior. deciſ. 1165. ſub num. 2. verſ. non obſtat &c. deciſ. 277. num. 3. deciſ. 665. num. 6. & 7. & deciſ. 588. ſub num. 2. p. 1. Ludouiſ. deciſ. 391. num. 5. Rota nouiſſ. in 4. par. diuerſ. deciſ. 876. Guid. Pap. deciſ. qu. 350. Barz. Bonon. deciſ. 25. nu. 52. Meiſner. Camer. Imper. deciſ. 26. nu. 73. 75. & 210. Annot. ad Magon. Lucenſ. deciſ. 38. num. 27.* & quando fuit renunciatum non contradicit allegata per d. D. Iudicem *deciſ. Magon. Flor. 64. nu. 21. cum ſeq. Amend. ad deciſ. Franc. 391. num. 2. Viui. deciſ. 453. num. 1. & 5.* vbi in renunciatione etiam generali ſequitur noſtram opinionem. *Mat. deciſ. 74. num. 5. & 6. Ioſeph. Ludou. Peruſ. deciſ. 66. num. 6. cum ſeq. inter diuerſ. ſecundum impreſſ. Lugd. tom. 2. Ricci. collect. 2075. in fine. Coſta* in contrarium à d. D. Auditore allegatus *de retrotrac. caſ. 24. in 8. cap. num. 14. Bald. in repet. l. iuſiurandum, ff. de iureiur. ſub num. 125. Fachin. lib. 3. contr. cap. 83. lit. B. Io. Vinc. de Anna. ſing. 259. & ibi in addit. Fab. de Anna. Ceualos com. contr. com. quæſt. 222. ſub num. 13. verſ. ſed contrariam, &c. & in fine quæſt.*

Non attento, vt dicebat idem D. Auditor, quod cum inſinuatio introducta fuerit principaliter ratione boni publici, illi renunciari non potuit; Quia reſpondetur hoc eſſe contra verio-
9 rem opinionem, quæ defendit † inſinuationem non concernere publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum, & ſic ſecundario tantum, vt tenuerunt *Guid. Pap. d. quæſt. 350. ſub num. 4. & ibi verſ. promiſſio enim. Coſta dictis caſu, & cap. Fachin.* pariter, & *Heinrichm.* cum alijs. Addo *Camban. de clauſ. an leg. inſin. &c. num. 38. in fi. verſ. item non obſtat. Seraph. de priuil. iur. 73. num. 64. de communi.*

Nec obſtat allegare donationem inter patrem, & filium, etiam iuratam non valere, nec pariter facit contra nos. *Clari* adducta auctoritas *recept. ſent. lib. 4. §. donatio. col. pen. verſ. ſed quæro &c.* cum qua Aduocato ineptitudinis maculas inurere nitebatur, quia vltra quod clarus totum contrarium ſpecificè tenet, immò ineptos
10 ipſe vocat Aduocatos aliter tenentes, † eſt communiſſima, & omnium ſcribentium praxis, & opinio, dictam donationem iuramento firmatam valere, & tenere, vt per *Giouagnon. conſ. 83. num. 17. & 63. lib. 1. Grat. conſ. 63. nu. 23. lib. 2. Bero. conſ. 53. num. 19. in 1. Bertrand. conſil. 8. vol. 8. Medic. conſ. 99. num. 22. Intrigliol. conſ. 7. ſub num. 46. Iaſonis eſt celebre conſ. 51. in 1. Florent. à Veningen. conſ. 1. num. 105. inter diuerſ. ſecundum magnam Francofurt. impreſſ. tom. 4.* vbi fidei præſtatio habet eandem vim. *Decian. conſ. 31. ſub num. 161. verſ. item, & ſecundo &c. in 1. Alciat. tom. 3. lib. 8. conſ. 56. nu. 5. Franc. Aretin. conſ. 72. num. 8. & conſ. 77. nu. 7. Alex. conſ. 8. num. 2. lib. 2. & conſ. 7. num. 8. lib. 6. Soc. iun. conſ. 67. num. 58. in 2. Rol. à Val. conſil. 77. num. 1. & 25. in 1. Io. Anton. Rub. conſil. 130. num. 5. Heinrichm. conſ. 7. num. 72. in 1. & fuit deciſum coram Seraph. deciſ. 1184. nu. 7. & ſeq. Regia Audientia*, Spiritu Sancto duce ita iudicauit, reiectis contrarijs, apud *Viui. deciſ. 421. num. 2. & ſeq. & in deciſ. 514. num. 36. & ſeq. Intrigliol. deciſ. 14. num. 20. & deciſ. 35. nu. 25. Amend. ad Franc. deciſ. 436. num. 21. Coccin. Rot. deciſ. 379. num. 5. Magon. Flor. deciſ. 64. num. 3.* allegata in contrarium à d. D. Auditore. *Ricci. collect. 196. coll. 971. verſ. limita ſecundo, & collect. 1253. Caualer. deciſ. 648. num. 9. Peregrin. deciſ. 104. num. 3. Ioſeph. Ludou. Lucenſ. deciſ. 66. nu. 16. & ſeq. & Peruſ. deciſ. 71. num. 19. par. 2. inter diuerſ. tom. 2. ſecundum impreſſ. Lugd. Theſaur. pedem. deciſ. 32. nu. 10. Guid. Pap. deciſ. quæſt. 146. Ceualoſ. com. contr. com. quæſt. 121. verſ. & facit quia donatio &c. Villaloboſ. com. op. §. donatio. vbi Io. Fichar.*

num. 132. Bartol. ſoc. reg. 103. num. 8. Coſta de retrotract. reg. 1. ad cap. 2. mon. 12. num. 8. Fachin. controu. lib. 3. cap. 77. Fontanel. de pact. nupt.
11 *clauſ. 4. gloſ. 7. par. 3. tom. 1. num. 66.* vbi † iura-
mentum nedum ſupplet defectum inſinuationis, ſed patriæ poteſtatis, *Rim. iun. in l. ſi emancipati, C. de collat. ſub num. 338.*

Præterea non obſtat, quod inter patrem, & filium nulla poſſit dari obligatio, quia omnibus
12 patet, † obligatione ſcilicet naturali, patrem
erga filium teneri, in terminis donationis, quod ſufficit, *Alex. conſ. 8. ſub num. 2. in 2. Iaſ. conſil. 118. verſ. ſed veritas eſt. in 4. Guid. Pap. deciſ. quæſt. 146. Villalobos. com. op. in d. §. donatio, vbi*
13 *Io. Fichar. num. 131.* video † enim patrem cum
filio paciſcendo, & quocunq; modo contrahendo diſponere poſſe, *Pruchman. conſ. 34. n. 1. & 2.*
14 & maximè accedente iuramento, † ob cuius
vim poteſtas patria non cõſideratur, immo ceſſat. *Guttierez. de iuram. confir. cap. 4. ſub num. 4. par. 1.* quem ſequitur *Fachin. contr. lib. 3. ſub cap. 77.*

Minuſq; D. Cigalæ contrariatur pro inualidanda donatione, quod non verè bona omnia
15 donata apprehendiderit, quia † ius municipale
Placentiæ omnem ſuper hoc aufert dubitationem, *ſub rubrica 68.* quæ eſt vltima *lib. 3. quod*
16 *ſuf. accip. tenut. in vna re pro omnib.* & † clau-
ſula conſtituti in contractu donationis appoſita, quæ ſufficit, in terminis *Villalobos. com. op. in d. §. donatio, vbi Io. Fich. ſub num. 132. verſ. & nota &c. Gamma Luſit. deciſ. 166. num. 3.* Vltra
17 quod cum † hæc ſit donatio irreuocabilis, non
eſt neceſſaria traditio, & maximè ſtante iuramento. *Azor. par. 2. inſt. moral. lib. 2. de 4. præcept. decal. cap. 24. fol. mihi 303. col. 1. verſ. item donatio ſimplex &c. Boer. ſuper conſuet. Bituric. de donat. gloſ. 1. §. 1. & 2. les coſtum. touchant. donat.* qui circa medium multa ponit de dominij, & poſſeſſionis rei donatæ tranſlatione, *fol. mihi 117.* vbi reſeruatio vſuſfructus, & clauſula conſtituti ſufficiunt. Fideicommiſſarijs enim,
18 & † primogenitus illis non attentis, ſtatim actio
competeret, eueniente caſu, pro rei vendicatione abſq; eo, quod fuiſſet facta traditio. *Gratian. diſcept. cap. 381. ſub num. 23. Decian. conſil. 31.*
19 *ſub num. 63. in 1.* & maximè, quia † donatio
abſq; traditione perficitur. *Galuan. conſil. 20. num. 47.*

Superius omnia fundamenta ambobus inſtrumentis communia fuerunt adducta, modo quia D. Auditor contra ſecundum inſtrumentum factum de anno 1615. nullitatem propo-
20 ſuit † ex capite omiſſæ proteſtationis, *ipſam ſci-*
licet donationem fictam non eſſe, nec ſimulatam &c. vti neceſſarium requiſitum, quod in donationibus ex decreto Io. Galeaz Mariæ Sforz. Vicecom. Mediol. tunc temporis Ducis die 20. Maij 1489. interuenire debebat, ac debuit pro ipſarum validitate; Ideo neceſſe eſt, & iſta deſtruere, vt Ampliſſimis, & Excelſis Patribus clarè conſtet de iuſtitia cauſæ.

21 Decretum namq; prædictum, † accedente iu-
ramento, ceſſat, & in ipſius præiudicium nihil operatur, nec poteſt eo caſu facere, quod donatio non valeat, & ſuum conſequatur effectum, vt tenuerunt *Alex. conſ. 59. num. 3. à verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus vſq; ad finem, & conſ. 125. num. 6. 8. 9. & ſeq. in 1.* quem ſequitur *Alba. conſ. 4. num. 21. & conſ. 198. num. 15. cum ſeq.* etiam à Summo Pontifice confirmatum in terminis Statuti Placentini. *Bero. conſ. 63. num. 32. in 1. Ludouiſ. deciſ. 391. num. 4. Saiſon. in conſuet. Turronenſ. tit. 27. art. 8. in verb. ne peult. faire &c. ſub verſ. hinc quæro &c. circa medium fol. mihi 194. Boer. in conſuet. Bituric. de donat. gloſ. 1. §. 1. fol. mihi 117. verſ. item limita &c. rubr. les coſtum. touchant. donationes. Bartol. in l. omnes populi num. 25. ff. de iuſt. & iur.* alia cumulant circa hanc materiam. *Puteus deciſ. 367. lib. 1. Rot. in recentior. deciſ. 165. ſub nu. 2. circa medium. Simon. de Præt. 3. conſil. 127. num. 35.*
22 Si voluiſſent enim † ſtatuentes vim probato-
riam inſtrumentis iuratis auferre, illa doloſa, & fraudulēta declaraſſent, ad tradita per *Bartol. in d. l. omnes populi ſub d. nu. 25. ff. de iuſt. & iur. Rota in recentior. deciſ. 665. num. 10. p. 1.* vbi in
23 fine tenet † fraudem inter donantem, & dona-
tarium iuramento purgari.

Quæ tanto magis luceſcunt ex eo, quod do-
24 natio † eſt titulo oneroſo non lucratiuo facta,
in ea enim appoſitum videtur fideicommiſſum, quod eſt onus. *l. cohæredi, §. cum filiæ. ff. de vulg. & pup.* necnon, & obligationes quamplurimæ ex parte donatarij perſpiciuntur, vt puta ali-
25 mentorum, dotium, & ſimilium; & licet † dona-
tio regulariter reſpiciat cauſam lucratiuam, attamen ſecus eſt, vbi contractus eſt inuicem obligatorius. *Surd. deciſ. 290. ſub num. 20. verſ.*
26 *pariter non aduerſatur,* & tunc † dicitur ob cau-
ſam donatio, vt de dictis oneribus ſentit *Alex. conſ. 18. num. 5. in 1. Coccin. deciſ. 433. num. 5.*
27 *& 7.* & maximè ſtante † cauſa conſeruationis
familiæ propter quam, & ſi alias donatio poſſet reuocari, in hoc caſu deberet ſuſtineri. *Gratian. diſcept. cap. 924. num. 31. & 33. cum ſeqq.* tunc enim ob cauſam donatio dicitur. *Port. conſ. 81.*
28 *num. 28.* quæ pariter procedunt, † ſi in donatio-
ne ſit aliquid faciendum, vel dandum, in quo caſu talis donatio non lucratiuo, ſed oneroſo titu-

lo

Digitized by Google

lo facta videretur. *Zaſ. de actio. in §. item, ſi quis ſub num. 10. fol. mihi 62.*

Igitur, cum hęc donatio ſit potius ob cauſam,
29 quam ſimplex donatio, † non comprehenditur,
nec in alio decreto facto die 25. Iunij dicti anni
1489. declaratiuo præcedentis, vt ex ipſius ver-
30 bis elicitur videlicet, *quæ † de iure, & propriè
donationes appellantur* &c. *Surd. deciſ. 214. n. 15.
& deciſ. 290. num. 20. Puteus deciſ. 260. num. 8.
31 lib. 1. Gabr. conſ. 6. num. 10. in 2.* quod † etiam
eſt iuri conforme. *Alciat. in l. 1. C. de pact. nu. 12.
inter eius oper. tom. 4. Renſner. deciſ. 11. nu. 42.
32 lib. 4. vbi num. 43.* Illa † proprie non eſt do-
natio, quæ formatur, vt aliquid fiat, & ſentit
Azon. in ſum. de donat. nu. 3. Sicuti etiam, quan-
33 do adeſt iuramentum, † quo in caſu tales dona-
tiones non comprehenduntur in ſimilibus ſtatu-
tis. *Pom. ad Bartol. in l. 1. ff. de donat. lit. A. in
verb. & irreuocabiliter.* Ideo prætenſæ ſolemni-
34 tates † dictis inſtrumentis non contrariantur,
cum agatur de donatione non ſimplici, ſed ob
cauſam facta. *Alba conſil. 461.* loquens de inſi-
nuatione *nu. ſi. Carpan. ad ſtat. Mediol. cap. 324.
p. 1. nu. 62. Theſaur. quæſt. forenſ. lib. 3. qu. 89.
num. 5. & 9. Modern. Adden. ad Molin. de primog.
lib. 2. cap. 8. ad num. 14. & ſeq. in fine.*

Ad prædicta addatur, quod ſi alio ex capite
talis donatio ob cauſam non poſſet dici, & vo-
35 cari, attamen † donatio impellente inſtinctu na-
turæ, & ratione naturali ſaltem facta diceretur,
quod ſufficit ſecundum *Fontanel. de pact. nupt.
clauſ. 4. gloſ. 1. num. 35. tom. 1.* & maximè quan-
36 do † cauſa in donatione expreſſa eſt de futuro.
Gamma. deciſ. luſit. 302. ſub num. 7. vbi num. 8.
37 tales † donationes magis æquiparantur contra-
ctibus vltro citroq; obligatorijs, quam donatio-
nibus ſimpliciter factis.

Non obſtat, quod clauſula *ſyncera, & immaculata fidei*, non eandem vim habeat, ſicut ve-
38 rum iuramentum, quia † infraſcripti Doctores
tenuerunt contrarium, ſecundum veriorem, &
communiorem opinionem. *Burſat. conſil. 264.
num. 19. & conſ. 306. num. 12. Natt. conſ. 479.
num. 12. & conſ. 480. Bertrand. conſ. 262. nu. 5.
vol. 7. Decian. 2. reſp. 35. num. 23. Cranet. conſ.
241. nu. 11. Rol. à Val. 4. conſ. 99. ſub num. 20.
verſ. nec habet. Port. conſ. 36. num. 24. cum ſeq.
& conſ. 81. nu. 28. & ſeq. Florent. à Veuningen.
inter conſ. diuerſ. tom. 4. conſ. 1. num. 105. ſecundum magnam impreſſ. Francofurt. eſt celebrè
conſ. Sacc. 1. conſ. 60. per tot. Gratian. diſcept.
cap. 101. num. 10. & cap. 722. num. 10. cum ſeq.
Borel. in ſum. deciſ. p. 1. tit. 60. num. 29. Afflict.
deciſ. 389. num. 2. Iaſ. in l. ſi quis maior, C. de
tranſactionibus nu. 28. verſ. quid autem, & verſ.
tene &c. Io. Andr. ſuper 6. decret. de ſepult. in c. 1.
num. 1.* Poteſt enim Princeps, & ſtatutum ſic fingere, vt illa quoad omnes effectus ſit verum iuramentum. *Gratian. d. diſcept. 101. nu. 10. Natt.
d. conſ. 480. num. 14. cum ſeq. Port. d. conſil. 36.
num. 24. Burſat. conſ. 78. ſub nu. 17. verſ. tertio
præſupponitur*; alias ſi quis vellet contrarium
defendere, protegeret mendacium, & perſonas
perpetua infamia notatas. *Marc. Luſcon. inter
diuerſ. conſ. 33. ſecundum dictam impreſſionem
Francofurt. tom. 1.* qui etiam ponit abſurdiſſimum eſſe, ab hac fide recedere, & ſubdit, quod
recedentes à promiſſis peccant mortaliter.

Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Donatio inter patrem, & filium, & inter virum, & vxorem, an iuramento firmetur; & quid præmoriente donatario. Feneſtra reſpiciens verſus curtile alicuius, quomodo aperta teneri poſſit. Donatio ſub conditione facta corruit illa non adimpleta. Teſtium nomina non publicanda veniunt, ſi de Aduerſarij potentia timetur. Aduocato infirmo, an ſalarium debeatur.

SVMMARIVM.

1 *Donatio inter patrem, & filium, & inter virum, & vxorem iuramento confirmatur.*
2 Baldus *declaratur.*
3 *Donatio eſt irreuocabilis ſtante iuramento.*
4 Decij *auctoritas circa inualiditatem donationis reprobatur.*
5 *Iuramentum, quod in donationibus apponitur, an ſit contra bonos mores.*
6 Bartol. *reprobatur, cum ſequacibus circa opinionem ibi relatam, dicentibus iuramentum in donatione, de qua agitur appoſitum, eſſe contra bonos mores.*
7 *Feneſtra reſpiciens hortum, vel curtile vicini debet eſſe cum cantonibus.*
8 *Donatio ceſſat, conditione ſub qua fuit facta, ceſſante.*
9 *Conditio adiecta in donatione dicitur ſtare pro forma.*
10 *Clauſula*, & non aliter, nec alio modo, *operatur extinctionem diſpoſitionis, conditionibus deficientibus.*
11 *Conditio, ſi eſt de ſubſtantialibus, illis remotis, irritatur contractus.*
12 *Conditio, ſi ſtat pro cauſa finali, illa non adimpleta, donatio non habet effectum, quia alias donans non donaſſet.*

13 *Fideicommiſſum non incipit deberi, niſi à die purificatæ conditionis.*
14 *Teſtium nomina, quando non veniunt publicanda.*
15 *Potentia aduerſarij metum infert.*
16 *Aduocato infirmo ſalarium debetur.*

CONSILIVM XIV.

Ieſus Maria.

1 DOnatio inter † patrem, & filium, &
inter virum, & vxorem iuramen-
to confirmatur, vt alias ſcripti pro
olim D. Sēpronio Cigala Nob. Pla-
centino, cuius ſcriptorum copia datur (eſt con-
ſil. 13. huius primi vol.) quæ nec præmoriente
donatario reſcinditur; quicquid dixerit Aduo-
2 catus partis aduerſæ ex *Baldi* † auctoritate, qui
conſuluit in diuerſis terminis, & procederet, ſe-
cundum limitat. *Purpurat. 1. conſ. 236. ſub nu. 7.*
quando ceſſet depicta donatio, vel nō eſſent ex-
preſſa verba donationem importātia, quia tunc
3 iuramentum nihil operaretur, ſi † de donatione
conſtaret, prout in noſtro caſu, & interueniſ-
ſet iuramentum, nam tunc reuocari non poſſet.
*Matth. Brun. conſ. 2. num. 12. Ceph. 1. conſ. 61.
num. 15. Rol. à Vall. 1. conſ. 8. num. 16. & 27.*
4 Quibus non obſtat † *Decius*, qui conſuluit
hanc donationem à principio non valere, & ma-
lè ſenſit de iſta præmorientia in præiudicium
donatarij, nam eius opinio communiter eſt re-
probata, vt ex auctoritatibus infraſcriptis per-
ſpicitur, & videlicet, *Cravet. conſ. 102.* quem
refert *Rol. à Val. 2. conſ. 25. ſub nu. 24.* latiſſimè
*Ceph. d. conſil. 61. num. 21. cum ſeqq. Theſaur.
deciſ. 32. ſub num. fi. verſ. contrarium*, vbi Se-
natus ampliſſimus fuit opinionem *Cravett.* ſe-
quutus contra eundem *Decium*.
5 Nec pariter obſtat dicere tale † iuramentum
eſſe contra bonos mores, quia hoc eſt falſiſſi-
6 mum, vt ponit *Ceph. d. conſ. 61. nu. 16.* vbi † *Bar-
toli* auctoritas contrarium dicentis damnatur,
vna cum ſuis ſequacibus, quos d. D. Aduocatus
tam copioſe deduxit.
7 Præterea non poſſunt aduerſarij prætenſam †
feneſtram reſpicientem verſus curtile iſtorum
bonorum donatorum apertam tenere, eo modo,
quo tenēt, quia debet eſſe cum cantonibus, alias
illa vti nequeunt, & claudi poteſt. *Ricci. collect.
1510. & coll. 2296. Neapol. conſuet. ſi quis habet.
de iure congrui*, multa ponit *Afflict. deciſ. 225.
& Capol.* pariter *de ſeruit. vrb. præd. cap. 55. de
ferratis*, ſed quia ſuper hoc extat prouiſio, &
ſeu decretum à Iudice factum, à quo per partem
non fuit reclamatum, ideo me transfero ad alte-
rius puncti diſcuſſionem, an ſcilicet, ex quo valet
dicta donatio, poſſint aduerſarij conſequi, & ha-
bere ſcuta bis mille eis in dicto pariter inſtru-
mento donata.

Hoc æquum videtur; nam ſi donatio valet
pro meis clientulis, eſt & pariter decens, quod
valeat in illa parte, vbi fauore aduerſariorum
diſponitur.

Contrarium tamen eſt concludendum in hoc
caſu, vbi non ſimpliciter fuit donatum, ſed ſub
conditione non moleſtandi D. Antoniam pro
ſcutis 500. dictis aduerſarijs debitis, occaſione
mutui gratioſi, & tamen dicta Antonia fuit ab
ipſis credentibus donationem non valere coa-
8 cta ſatisfacere iudicialiter; cum igitur † conditio
ceſſauerit, & donatio quoq; reſoluta fuit. *Rota
Rom. deciſ. 653. num. 8. p. 1. in recent.* maximè
9 duobus attentis † conditionem ſcilicet ſtare pro
forma, vt per *Galganet. de cond. & dem. p. 1. ca. 7.
num. 8.* & clauſula ibi appoſita, *& non aliter, nec
10 alio modo &c.* per † quam annullatiua diſpoſitio
inducitur conditionibus deficientibus. *Natt.
conſ. 678. num. 8. Ruin. conſ. 181. num. 1. lib. 1.
Gram. conſ. 138. num. 13. Rol. conſ. 63. num. 33.
& 34. lib. 4. Seraph. deciſ. 114. num. 1. & deciſ.
838. num. 6. & 7. p. 1. Veral. deciſ. 82. nu. 4. p. 3.*
11 eſt enim iſta † conditio de ſubſtantialibus, qui-
bus remotis, irritatur quoque contractus. *Man-
tic. de tacit. & ambig. lib. 1. tit. 12. nu. 2. & ſeqq.*
12 & † ſtat pro cauſa finali, ſine qua Carolus non
donaſſet. *l. cum eiuſdem 34. §. interdum, ff. de
ædil. edict. l. verum 107. de verb. oblig. Rol. con-
13 ſil. 44. num. 15. lib. 4.* Vltra quod † relictum non
incipit deberi, niſi à die purificatæ conditionis.
*l. ei, qui 13. ff. de cond. inſt. l. ſi poſt diem 5. §. ſed
ſi ſub conditione, ff. quand. dies leg. ced. l. legata
ſub conditione 41. ff. de cond. & dem.*

Quoad nomina teſtium publicanda, eſt infor-
matus Iudex de potentia illorum, qui hanc cau-
ſam defendunt, & de periculo, in quod poſſent
incurrere mei clientuli, & teſtes, ideo non dedi-
gnetur adherere noſtris petitionibus iuſtis, ob
14 quas poteſt † recedere D. Iudex, maximè dignis
de cauſis, à dicta teſtium publicatione, vt ſen-
tiunt *Monticell. in prax. crim. reg. 14. de cap. indic.
num. 7. Stiatic. in prax. cap. 17. ſub nu. 29. verſ.
fateor*, vbi multa; poſſunt enim tunc teſtes clan-
deſtinè examinari. *Panorm. in cap. 2. num. 6. de
teſtib.* & ſi de rixa dubitaretur, illorum nomina-
tio omitti poſſet. *Alex. de Neuo inter conſil. ma-
trim. conſ. 35. nu. 16. p. 1.* immò; etſi ſolum de
ſubornationis timore ageretur. *Honded. 1. con-
ſil. 101. nu. 49. Stiatic. in d. prax. d. cap. 17. n. 21.*

ob

Digitized by Google

15 ob † imperium enim reus eſt terribilis, & me-
tum inferre poteſt. *Rim. iun. 1. conſ. 14. num. 9.*
Pacian. conſ. 2. nu. 70. Oſaſch. deciſ. 144. nu. 12.

Remanet tandem, vt dicamus, an tempore,
quo fuit factum compromiſſum, in quo electus
fuit amicabilis omnium Aduocatus, qui iura
partiũ, prout ipſi videbatur de iure, Iudici com-
promiſſario proponeret pro ipſis, ſine ſtrepitu
Iudicij componendis, ſit ſatisfaciendus de tem-
pore, quo ipſe aduerſa valetudine fuit detentus.

Ego conſului partem, quam defendo, ad ſa-
tisfaciendum, & credo quod etiam aduerſarij
16 poſſint iuridicè cogi, non † enim ſtetit per Ad-
uocatum, quominus cauſam ageret. *Gloſ. in l. 1.*
§. diuus in verbo repet. verſ. & idem. ff. de var.
& extraord. cognit. & in l. arboribus 12. §. de illo
in verbo agrotante, ff. de vſufr. Zoannett. conſ. 1.
nu. 2. videatur etiam *Gloſ. in l. ſi vno, §. item cum*
quidam, ff. locat. in verb. perſonis, verſ. item vi-
detur, & in *l. pen. in verb. caſu in fi. C. de cond. ob.*
cauſ. & in l. poſt duos in verb. totius anni, C. de
aduoc. diu. iud.

Vltra quod ſatis conſtat de laboribus, quę in-
firmitatis tempus ſuperarunt; exceſſit enim ipſis
fines aduocationis, quia fecit etiam procurato-
rem, & ſolicitatorem.

Ex quibus creditur dictos aduerſarios in om-
nibus acquieſcere debere. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

POſſeſſionem ſuam continuans, non attentare
dicitur; hæc regula quomodo, & quando pro-
cedat. Aquam eſſe alicuius, quomodo pro-
betur.

SVMMARIVM.

1 *POſſeſſionem ſuam, qui continuat, non atten-*
tat; intellige, ſi ipſe continuet eo modo, quo
faciebat ante, alias ſecus, & limita etiam, vt
ſub num. 3.
2 *Poſſeſſionem continuans diuerſo modo, quam ante*
faciebat, abuti, non vti dicitur.
3 *Continuans poſſeſſionem poſt inhibitionem, debet*
eo modo continuare, prout ante faciebat.
4 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuo-*
canda.
5 *Aqua ſi naſcitur in meo, illius dominium habeo.*
6 *Aqua ſi per meum diſcurrit, mea eſt, & ſub nu. 9.*
verſ. hinc dicit.
7 *Aquam poſſidere dicitur, qui bona, vbi eſt aqua*
poſſidet.
8 *Aqua ſolo cedit.*
9 *Contentum ſub continente comprehenditur, &*
eius naturam ſequitur.
10 *Aquæ ius quis habere non dicitur, niſi in parte*
occupata.
11 *Interdictum poſſeſſorium non competit illi, qui*
exceſſit.
12 *Conſuetudo negatiua non inducitur, ſine quaſi*
poſſeſſione iuris prohibendi.
13 *Clauſam in ſuo quis facere poteſt.*
14 *Rerum ſuarum quiſque eſt moderator, & ar-*
biter.
15 *Aquæ curſus, quando poſſit impediri.*

CONSILIVM XV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

NOuitates ſuper cluſa à parte, propria
auctoritate factæ, omnino vti atten-
tata ſunt tollendæ, quicquid ſit de
illa iuris, & DD. trita concluſione,
1 † qui poſſeſſionem continuat, non attentat, nam
hæc procederent, ſi eo modo quo ipſi poſſide-
bant, ſuam poſſeſſionem continuaſſent, ſed quia
ligna, & lapides ſuper dicta cluſa impoſuerunt
contra primum rei ſtatum, ideo iuuari non poſ-
ſunt dicta regula, vt ego alias tenui pro Illuſtriſ-
ſimo, & Reuerendiſſimo D. Alexandro Scappio
Placentię vigilantiſſimo Epiſcopo, contra Illuſt.
D. Orlandum de Leonibus, & vt ſcripſerunt
Bero. 3. conſ. 18. nu. 8. & num. praced. Sacca. 1.
conſ. 31. num. 48. Camill. de Medic. conſ. 64. nu. 8.
2 *Canal. deciſ. 615. num. 3.* quia † ſic faciendo non
vti, ſed abuti dicerentur, in his terminis *Gloſ. in*
c. non ſolum de appell. in 6. ſub final. gloſ. poſt med.
3 vbi † continuans poſſeſſionem poſt inhibitio-
nem, ea vti debet eo modo, quo ante faciebat,
& non aliter. *Franc. in c. cum teneamur num. 1.*
de appell. videatur *Coccin. deciſ. 252. num. 3.* qui
in *deciſ. 399. num. 2.* vult, quod licet probare-
tur poſſeſſio, dictæ nouitates eſſent attentata,
& in deciſ. 418. num. 2. videtur ſentire contra
attentantes, & limitat regulam prædictam non
procedere, ſi cauſa, quæ debet terminari, eſt ſu-
per ipſamet continuatione poſſeſſionis.

Vnde cum conſtet iſta fuiſſe, & eſſe attentata,
4 in † primis veniunt reuocanda, reiectis omnibus
partis exceptionibus. *d. c. non ſolum de appell.*
in 6. Alciat. tom. 1. lib. 6. conſ. 3. Giouagnon. con-
ſil. 8. num. 4. 38. 40. & 43. & conſ. 10. num. 14.
& 70. lib. 1. etiam ſi ſtatus eſſet illegitimus, idem
Giouagnon. d. conſ. 10. ſub num. 81.

De iure autem aquæ, licet pro nunc non eſſet

Digitized by Google

altera pars aduerſa contra dictos minores, ſe
fundando in prætenſione, quam habebat eius
vxor ſoror dicti Bazachij debitoris in bonis
11 olim communis patris, quæ prætenſio † vti ex-
tincta per renunciationem, vt dixi, non potuit,
nec poteſt amplius reuiuiſcere, nec conſidera-
tio in illis bonis, habito reſpectu ad tẽpus mor-
tis patris poterit haberi, quia de illis ſibi ius ab-
dicarunt, & in fratrem priuatiuè quoad ſe ſe il-
lud plenè transferre voluerunt.

Et ſi voluiſſent ſorores dicti olim Bazachij
ius, & dominium illorum ſibi reſeruare illæſum,
12 vtiq; dixiſſent, & reſpectiuè appoſuiſſent, † quod
erat habile ad præſeruandam potioritatem in
bonis, & anterioritatem contra omnes credito-
res. *Coſt. de remed. ſubſid. remed.* 124. *num.* 39.
Bertazzol. de clauſul. 15. *gloſ.* 4. *ſub nu.* 3. *Gra-
tian.* 1. *diſcept. cap.* 175. *num.* 12. *& cap.* 772.
num. 9. ideò omiſſa tali reſeruatione, qui tem-
pore ſunt priores, in concurſu ſunt potiores, non
attentis prætenſionibus circa dominiũ rei tran-
ſlatæ in obligatum. poſt *Bart. Gomeſ.* & alios te-
nuit idem *Gratian. diſcept. cap.* 900. *num.* 16.

Nec obſtat, quod cum dicti Domini minores
de Bazachijs dotem D. Claræſtellæ prætenden-
13 tes † non fecerint inuentarium bonorum eorum
patris, iura ſint confuſa, & de proprio tenean-
tur, quia nunquam ipſi ſe vocarunt hæredes, im-
mo noluerunt, & nolunt eſſe tales, ſed ſolum ſi
bona adſunt, eorum conſequi legitimam inten-
dunt, in quo caſu inuentarium conficere non te-
nerentur. *Tomaſ. Lucenſ. tract.* 7. *tit.* 7. *nu.* 156.
nec actum aliquem hæreditarium fecerunt, nec
ſe hæreditati, & bonis immiſcuerunt.

Sed dato, quod non feciſſent inuentarium,
non tamen ad aliquid tenerentur, nedum quia
14 ſtatutum † noſtrum Placentiæ *rubr.* 65. *lib.* 3. *de
inuentarijs hæredum*, non arctat hæredes ad ta-
les ſolemnitates obſeruandas, ſed etiam quia
15 cum ipſi ſint, & fuerint minores, † nõ currit tem-
pus ad conficiendum inuentarium, cum poſſent,
16 & deberent in integrum reſtitui; & † lex loquens
de ære alieno tunc per hæredem ſoluendo, ipſos
non comprehenderet, §. *pupillis. auth. de hæred.
& falc. Bero.* 2. *conſ.* 37. *nu.* 7. *Menoch. conſ.* 177.
ſub nu. 32. *verſ. quinto, & vltimo. lib.* 2. *Surd.* 1.
conſil. 95. *num.* 7. *cum ſeq. Magon. Lucenſ. de-
ciſ.* 68. *num.* 18.

Non enim eodem modo proceditur in filijs,
ſicuti in extraneis hæredibus; nam vt videmus
17 filij † etiam non confecto inuentario detrahunt
legitimam, & trebellianicam. *gloſ. in auth. hoc
amplius. in verb. naturale. in fi. C. de fideic. Alex.
in l. ſcimus.* §. *ſin autem. C de iur. delib. num.* 8.
18 *Bald.* 3. *conſ.* 229. *num.* 1. & † quatenus ipſi hæ-
reditatem acceptant, in hoc ſibi minimè præiu-
dicant. *Fachin. contr. lib.* 12. *cap.* 7. quò verò ad
creditores, clarum eſt prius debere conſtare,
quod filij fuerint, vel voluerint eſſe hæredes, &
quod in bonis ſe ſe immiſcuerint, quod non
probatur, nec probari poteſt, cum miſeri mino-
res non habeant bona aliqua patris, immò fame
perirent, ſi D. Hieronymus Bazachius eorum
patruus magnus ex pietate motus, ſufficientia
alimenta ipſis non ſubminiſtraret.

19 Non obſtat pariter dicere, † renunciationis
contractus eſt vltrò citroq; obligatorius, & ideò
cum dos non fuit ſoluta, & conſequenter adim-
pleta adimplenda, potuit, & poteſt vxor dicti
Alexandri, & ſeu dictæ ſorores de Bazachijs
non ſtare dicto contractui, immò ab eo rece-
dere.

20 Quia contractus fuit † purus, & perfectus,
abſq; vlla reſeruatione, & conditione, & ſtatim
fuit nata obligatio ciuilis, & naturalis, necnon
& actio ad petendum; vndè reſcindi vti contra-
ctus nominatus non potuit, nec poteſt. *Cyriac.* 2.
qui multos allegat *contron.* 375. *num.* 8. etiam ſi
præceſſiſſet interpellatio, cum comminatione de
recedendo à contractu; immò cum dictæ ſoro-
21 res patienter † perſeuerarunt in contractu, dum
ipſe viuebat, qui fecit, quod potuit, excluſæ cen-
ſentur ab hac prætenſione excipiendi ſuper non
implemento. *Gratian. diſcept. cap.* 302. *num.* 20.
cum ſeq. debebant enim inſuper, dum res erat
integra, & ipſe viuebat, eſſe diligẽtes in exigen-
do, & dicere de non adimplemento ex parte
dicti olim Bazachij.

22 Addatur, quod † debet conſtare de mora, vt
agatur contra non implentem, ſuper quo arti-
culo *Cyriac. d. contron.* 375. *num.* 6. *&* 7. diſtin-
23 guendo ponit, quod ſi ceſſat mora, † tunc tan-
tum datur actio parti ad conſequendum imple-
mentum; ſi autem mora interuenit, agitur ad in-
24 tereſſe; ſuper quibus reſtat dicendum, quod † etſi
de natura contractus admitteretur implemen-
tum vtriuſq; ſub pęna commodi cõtractus amit-
tendi; adhuc interpellatio fuiſſet neceſſaria.
Gratian. diſcept. cap. 523. *num.* 26.

25 Non omitto, quod quatenus contractus † no-
minatus eſſet mixtus, cum contractu innomina-
to, non tamen locus pœnitentiæ eſſet ad libitum
partis contrahentis. *Alexand.* 6. *conſ.* 113. *nu.* 2.
Renunciatio enim in noſtro caſu habuit ſuum
effectum, & acquieuerunt ex poſt dictæ ſorores,
etiam ſtante prætenſo non adimplemento, quod
conſiderari nequit in dicto olim D. Alexandro
Bazachio, contra quem, dum viuebat, nulla in-
terpellatio, nullumq; verbum fuit dictum, &
prolatum; ſignum euidens, quod intentio con-

tra-

Digitized by Google

trahentium fuit, contractum eſſe debere indiſſolubilem, non obſtante adimplement. prætenſo.

Præterea, ad fauorem anterioritatis dictæ D. Claræſtellæ matris dictorum minorum de Bazachijs eius filiorũ, in calculo hæreditatis faciendo dicti olim D. Alexandri, debent poni portiones renunciatæ duarum ex dictis ſororibus, nempè DD. Cæciliæ, & Marinæ primo loco nuptarum, quæ integrè fuerunt ſatisfactæ à dicto eorum fratre de eius dotibus. Itẽ, vt iam in alia mea dixi, debet pars hæreditatis deduci olim Reu. D. Flaminij Bazachij, qui inſtituit eius hæredem vniuerſalem dictum q. D. Alexãdrum eius fratrem.

Tandem eſt aduertendum, quod D. Angela Facina eſt poſterior, vt dixi, vndè vice retinendi, quod habuit tempore mortis ſui ſecundi viri, illud debet reſtituere, vt ſufficienter tetigi in primo reſponſo.

Quare &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

REnunciatio matris, quando filijs non noceat.

SVMMARIVM.

1 *REnunciatio, ſeu factum matris filijs non nocet.*

2 *Filiorum conditionem, quod genitores faciant deteriorem, leges abhorrent.*

3 *Renunciatio matris filio non nocet, ſi ipſe ex propria perſona venit ad ſucceſſionem, etiam ſi renunciatio ſit iurata.*

4 *Matris præmorientia ante patrem, tollit præiudicium filiorum ex renunciatione proueniens.*

5 *Filij, licet loco matris ſuccedant, non denegatur ſucceſſio, quicquid ſit de renunciatione, quia non aſſumunt tunc naturam extinctam, ſed locum, quem vacantem reperiunt.*

6 *Nepos, quomodo in locum patris ſubintret.*

7 *Renunciatio fideicommiſſi non nocet proximioribus, ex propria perſona venientibus.*

8 *Renunciatio fideicommiſſi, quando filijs renunciantis non præiudicet.*

9 *Ius futurum ex ſimplici conſenſu non abſorbetur.*

10 *Verba,* ſe contentam pro omni &c. *explicantur.*

11 *Renunciatio eſt ſine effectu, niſi purificentur conditiones.*

12 *Pactum de ſuccedendo non valet, niſi ille, de cuius agitur hæreditate præſens ſit.*

13 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, ideo, quæ virtualiter veniunt, non attenduntur.*

14 *Radice infecta excluduntur rami, hæc concluſio locum non habet, ſi mater renuncians decedat viuo patre.*

15 *Filia, & eius deſcendentes, quod debeant eſſe contenti, ſi aliquid ſit matri in renunciatione datum pro dote, quomodo intelligatur.*

16 *Roman.*
Dec.
Gozadin.
Alexandrin.
Bellon.
Cuman.
& al.
} *Auctoritates reprobantur.*

17 *Neapolitanum Conſilium eſt maximæ auctoritatis.*

18 *Renunciatio matris filijs non præiudicat, etiam hæredibus.*

19 *Maranta limitatio reijcitur.*

20 *Iuramentum, quando filijs renunciantis non obſtet.*

21 *Iuramentum eſt perſonale, & cum perſona extinguitur.*

22 *Mariti obligatio non ſuſtinetur ſtante enormiſſima læſione, & dolo.*

23 *Renunciatio non valet ſtante dolo, & enormiſſima læſione, nec renuncians tenetur ſtare renunciationi.*

24 *Abſolutio à iuramento, quando non ſit neceſſaria.*

25 *Iuramentum iniquitatis vinculum eſſe non debet.*

26 *Renunciatio non valet præmoriente renunciante illi, de cuius ſucceſſione agitur, tanquam facta ſub conditione quæ non euenit, quia nondum delata eſt hæreditas.*

27 *Renunciatio. in renunciatione ineſt tacita conditio, ſi filia erit incolumis tempore mortis patris.*

CONSILIVM XII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

COnſultatio doctiſſimi Aduocati, quã præ manibus habui non modicum præbet commodum, & vtilitatem Domino Comiti ex perſona propria venienti, mirificè enim omnibus obiectis ſatisfecit à parte adductis, multis firmis, ac indubitatis fundamẽtis, quibus, & ſi non videatur aliquid addi poſſe; attamen cum ſit Aduocati munus præcipuum aſſidui inſtantis iuſtis adhærere petitionibus, ideo libentiſſimè defenſionem ſuſcipio pro d. D. Comite, qui in præſenti cauſa
1 debet obtinere, quicquid ſit de † renunciatione,

ſeu

ſeu facto matris proprio; quod filijs nocere non
2 debet. Alciat. conſ. 101. num. 5. leges † enim
abhorrent genitores deteriorem facere filiorum
conditionem. Surd. 3. conſ. 332. nu. 7. & ſeqq.
3 & maximè, quia d. Comes non venit † vti matris
hæres, ſed ex propria perſona, quo in caſu etiam
ſtante iuramento in contractu renunciationis
appoſito, contra dictam renunciationem eſſet
tutus. Alexand. 3. conſ. 29. ſub num. fi. Meno. 3.
conſ. 211. num. 123. Maluaſ. conſ. 120. num. 55.
Marta. vot. 102. num. 14. Theſaur. deciſ. 138.
num. 3. Franc. deciſ. 32. num. 16. & quod plus
4 eſt, ſtante † matris præmorientia ante D. Comi-
tem Iulium eius patrem, per quam renunciatio
non obeſt nepotibus, alias noceret. Alciat. d.
conſ. 101. ſub nu. 1. Rol. à Vall. 1. conſ. 11. nu. 4.
& ſub num. 7. cum ſeq. Ceph. 3. conſ. 334. nu. 33.
Surd. 1. conſ. 133. num. 19. Meno. 3. d. conſ. 211.
& d. num. 123. Gram. deciſ. 57. ſub nu. 1. Docto-
res in l. pactum 3. C. de collat. & in c. quamuis de
pact. in 6. illud enim ius Comitis dicitur nouum
ius, cui renunciatum nõ fuit. Meno. d. conſ. 211.
ſub num. 123. & excluſio prouenit potius per
mortem, quam per renunciationem, quæ tunc
conſiderabilis non eſt Ceph. d. conſ. 334. nu. 33.
5 & licet † filij loco matris ſuccedant, vt dicunt
præſtantiſſimi exaduerſo ſcribentes; attamen eſt
conſiderandum, quod hoc fit per locum à remo-
tione, & priuatione matris, vnde non poteſt fi-
lius aſſumere ſibi naturam iam extinctam, ſed
aſſumit ſibi locum, quem reperit vacantem, ideo
illi ſucceſſio denegari non poteſt Rim. iun. 2.
conſ. 223. num. 4. verſ. tamen contrarium cum
6 num. ſeq. ſicuti non obeſt dicere, quod † nepos
ſubintret, & ſuccedat in locum patris, quia hoc
fit ex propria perſona, non patris Surd. 3. conſ.
332. ſub num. 10. quaſi in fi. Franc. deciſ. 57.
ſub num. fin.

7 Hinc videmus, quod † renunciatio fideicom-
miſſi non nocet proximioribus venientibus ex
propria perſona Alciat. tom. 2. conſ. 142. num. 5.
ſolum enim præiudicat renuncianti, & ſuperui-
uenti tempore, quo dies fideicommiſſi venit, &
8 cedit; ſecus ſi talis † renuncians prius decedat,
nam tunc filijs, & illis, qui vocati ſunt, nullum
per talem renunciationem fit præiudicium.
9 Ruin. 2. conſ. 138. num. 10. vltra quod in † ſim-
plici conſenſu ius futurum non abſorbetur. Pe-
regrin. de fideic. in his terminis art. 52. ſub
num. 91.

Non obſtat, quod mater dicti D. Comits di-
10 xerit, † ſe contentam pro omni &c. & hoc ſtante
prædicta matris præmorientia, vt in terminis
Vin. deciſ. 211. nu. 5. cui accedat, quod de aſſer-
to ſuppoſito non conſtar, nec etiam virtualiter
in renunciatione, vnde nullum oriri poteſt præ-
iudicium; & etiã quia cum ipſa dotẽ recepit, ad
quã pater tenebatur, & obligatus erat, nõ agitur
de ſucceſſione, cui ſupponitur renunciaſſe, nec
11 preterea purificatæ † fuerunt conditiones men-
tionatæ ab Excellentiſſimis DD. meis pro dicto
Comite ſcribentibus, vt benè ſentit, & conclu-
dit Cephal. d. conſ. 334. ſub num. 33. verſic. ſe-
cundo &c. cum num. ſeq. nec præſens fuit ille, de
12 cuius hæreditate agebatur, ex † quo pactum
de ſuccedendo non valuit, nec valet. Surd. 1.
d. conſ. 133. nu. 17. etiam ſtante iuramento. ibid.

Nec obſtat pariter, quòd virtualiter ibi re-
nunciatio contineat debitæ portionis renuncia-
tionem, ad quam non nepotes, ſed mater voca-
tur, quia vltra quod hoc locum ſolum haberet,
ſi mater decederet poſt patrem, patet non ita
fuiſſe expreſſum, vt narratur, nec ipſi ideò renũ-
13 ciatum ſtante natura renunciationis, † quæ ſtri-
ctiſſimi iuris eſt, vt in his terminis concludit Ce-
phal. d. conſ. 334. nu. 51. cum ſeqq. & ſub nu. 40.
per quæ videtur etiam ſublatum illud funda-
14 mentum de radice infecta, ex † qua ſupponitur
d. Comitem venire; nam illud tunc non habet
locum, ſi mater viuo patre decedat, viuentis .n.
non eſt hereditas. Mart. d. vot. 102. in terminis
ſub num. 14. verſ. nec opus. & licet nimis ſubti-
liter Domini exaduerſo ſcribentes dicant; dictũ
15 Comitem acquieſcere debere, † etiam ſi mater
deceſſiſſet, viuo patre, & aliquid fuiſſet conſe-
quuta, & ſic dotata; attamen reſponderi poteſt,
quod iſta matris renunciatio non excludit filios,
quia vltra quod eſt facta ſub conditione, quæ
non euenit, vt infra dicam, apparet dictum Co-
mitem, vt dixi, venire ex propria perſona, vt
benè pariter reſpondit Surd. d. conſ. 133. nu. 20.
16 reprobatis ſemper † Roman. & Dec. allegatis à
Dominis meis exaduerſo Aduocatis, quos pa-
riter reprobat idem Surd. 3. conſ. 332. num. 11.
et ſeq. concurrente etiam in eadem naui Gozad.
mentionato ab eodem Surd. Nec minus aliæ
auctoritates afficiunt dictum Comitem exem-
platæ, & extractæ à conſ. 334. Ceph. nu. 67. cum
plurib. ſeqq. quibus mirificè ſatisfacit idem Ceph.
ibi. qui ſi ſcripſiſſet in hac cauſa, melius dicere
non potuiſſet; Circa autem Alex. & Bellon. Sa-
crum conſ. apud Franc. deciſ. 67. ſub nu. 7. verſ.
et ſtante. miratur tales viros hanc tenuiſſe opi-
nionem, & ſic etiam ex Fom. Cuman. & Dec. ibi
17 nu. 8. & 9. Quod † Sacrum conſ. apud omnes
ſemper fuit, & apud me pariter maximæ aucto-
18 ritatis, non enim † hæc renunciatio filijs præiu-
dicat, etiam matris hæredibus ex propria perſo-
na venientibus, vt ex dicta deci. quam refert
Ricci. col. 30. in fin.

Limi-

19 Limitatio † *Maranta*, nõ obſtat, tollitur enim
ex communi opinione in contrarium, de qua
loquitur *Grammat. d. deciſ. 57. ſub nu. 2.* præciſè
20 contra eumdem *Marant.* Nec minus † iura-
mentum, ſuper quo fundant aduerſarij eorum
intentionem, vt ſupra dixi, hoc enim tollitur ex
eo, quod nepos ex propria venit perſona, addo
Natt. conſ. 470. nu. 14. & ſeq. Ambroſ. deciſ. 10.
p. 1. num. 29. nonenim venit vt mater, ſed vt
nepos. *Gramm. deciſ. 57. num. 1.* iuramentumq;
21 † eſt perſonale ex parte iurantis, ſed perſonalia,
cum perſona extinguuntur, ergo &c. hoc com-
probat in terminis *Viu. d. deciſ. 211. ſub nu. 4.*

Nonq; aduerſatur prædictis, mariti allegata
22 obligatio, † quia ſtante dolo, & enormiſſima
læſione, eius obligatio non ſuſtinetur, vt dicit
Ceph. d. conſ. 334. num. 83. cum ſeqq. immo nec
23 † tunc ipſa mater tenetur ſtare renunciationi.
Corn. 4. conſ. 258. ſub num. 5.

De læſione enormiſſima plenè conſtat in
proceſſu *fol. 300. cum ſeqq.* ex qua renunciatio-
ne vti re ipſa doloſa, ſubſtentaculum aliquod
dari non poteſt parti, per quod renunciatio poſ-
ſit ſuſtineri, & valere. *Ceph. d. conſ. 334. nu. 35.*
24 & quælibet filia † renuncians poſſet agere, etiã à
iuramento non petita abſolutione. *Grammat.*
25 *d. deciſ. 57. num. 9. cum ſeqq.* cum † iuramentum
iniquitatis vinculum eſſe non poſſit. *ibid. nu. 10.*

Tandem accedat, quod ſtante allegata præ-
morientia dici non poteſt hæreditatem fuiſſe
26 delatam, ideo † renunciatio non operatur, tam-
quam facta ſub conditione, quæ non euenit.
Surd. in his præciſis terminis *d. conſ. 133. ſub nu.*
18. & conſil. 332. ſub num. 3. cum ſeq. Cephal.
27 *d. conſ. 334. num. 31.* ineſt enim † tacita condi-
tio, ſi filia erit incolumis tempore mortis patris.
ibid. num. praecd. Rol. à Vall. 1. conſ. 11. num. 5.
& 6. Viu. deciſ. 211. num. 2.

Quare &c. Saluo ſemper &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum in contractibus validum eſſe concluditur. Inſinuatio in donatione iurata non eſt neceſſaria, etiam ſtante ſtatuti diſpoſitione contraria. Donatio inter patrem, & filium alias prohibita, iuramento firmatur. Traditio in donatione, an ſit neceſſaria. Clauſula, *donationem non eſſe fictam, nec ſimulatam &c.* an ſit neceſſaria in donationis inſtrumento; vbi an ſtatutum poſſit ſuper contractu iurato diſponere latè diſcutitur. Donatio titulo oneroſo, & ob cauſam, an ſit vera donatio. Clauſula *ſyncera, & immaculata fidei*, an habeat eamdem vim, ſicut verum iuramentum.

SVMMARIVM.

1 *Federici Marioni I. C. Engubini laudes. Primogenitura in contractu facta, & conſtituta valet.* verſ. nam ſi conſideramus.

2 *Verba*, l. quoties. C. de donat. *ſunt obliqua, & fideicommiſſaria.*

3 *Mater poteſt in contractu filio vltra legitimam ſubſtituere.*

4 *Fideicommiſſum. inter fideicommiſſum, & contractus non datur incompatibilitas, immo de vno ad aliud rectè argumentum procedit.*

5 *Fideicommiſſarius, ſi in vim fideicommiſſi non obtinet, admittitur in vim obligationis facta in contractu.*

6 *Vltima voluntatis actus non conſideratur in contractu, vt mutare debeat naturam irreuocabilis contractus.*

7 *Inſinuationis defectus iuramento purgatur, non obſtante ſtatuto, & renũciatio generalis etiam ſufficit.*

8 *Clauſula*, habere rata firma, &c. *quid operetur.*

9 *Inſinuatio non concernit publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum.*

10 *Donatio inter patrem, & filium ex communiſſima ſcribentium omnium ſententia iuramento firmatur, & irreuocabilis efficitur.*

11 *Iuramentum, nedum ſupplet inſinuationis defectum, ſed patria poteſtatis.*

12 *Pater obligatione naturali erga filium tenetur.*

13 *Pater cum filio paciſcendo, & quocunq; modo contrahendo diſponere poteſt.*

14 *Patria poteſtas in donatione inter patrem, & filium non conſideratur, ſi iuramentum acceſſ*

15 *Statutum* Placentiæ lib. 3. rubr. 68. *diſponit, quod in tenutis, vnius rei apprehenſio pro omnibus ſufficiat.*

16 *Poſſeſſio bonorum donatorum transfertur in donatarium, per clauſulam conſtituti.*

17 *In donatione irreuocabili, non eſt neceſſaria traditio, ſtante iuramento.*

18 *Fideicommiſſarijs, & primogenitis ſtatim actio competit, eueniente caſu, pro rei vendicatione abſq; eo, quod fuerit facta traditio.*

19 *Donatio abſq; traditione perficitur.*

20 *Donatio, an ſit nulla, ſi ſit omiſſa proteſtatio*, donationem *ſcilicet* fictam non eſſe, nec ſimulatam &c.

21 *Statutum, & decretum, accedente iuramento, fruſtra laborat ad inualidandam donationem, etiam ſi ſit à Summo Pontifice confirmatum.*

22 *Statutum, ſi vult vim probatoriam inſtrumentis iuratis auferre, illa doloſa, & fraudulenta declarare debet.*

23 *In-*

23 *Iuramento, fraus inter donantem, & donatarium purgatur.*

24 *Donatio titulo oneroſo facta dicitur, ſi in ea appoſitum ſit fideicommiſſum, & grauamen dotium, alimentorum, & ſimilium.*

25 *Donatio titulo oneroſo facta, qua dicatur,*

26 *Donatio ob cauſam, qua dicatur.*

27 *Donatio ob cauſam dicitur facta, vt bona conſeruentur in familia, qua tunc nequit reuocari.*

28 *Donatio eſt ob cauſam, ſi in ea eſt aliquid faciendum, vel dandum, & tunc non lucratiuo, ſed oneroſo titulo facta videtur.*

29 *Donatio ob cauſam facta non comprehenditur in decreto de ſimplici donatione loquente.*

30 *Verba decreti Io. Galeaz Mariæ Sforz. Vicecom. Mediol. non comprehendunt donationem ob cauſam factam.*

31 *Statutum mandans in eius diſpoſitione, donationes ob cauſam non comprehenſas eſſe, eſt iuri conforme.*

32 *Donatio illa proprie non eſt, ſi addatur, vt aliquid fiat.*

33 *Donatio iurata, non comprehenditur in ſtatutis de donationibus loquentibus.*

34 *De donationibus non ſimplicibus, ſed ob cauſam, vbi agitur, non conſiderantur ſtatutaria ſolemnitates.*

35 *Donatio facta impellente natura inſtinctu, & ratione naturali, dicitur ob cauſam.*

36 *Donatio dicitur ob cauſam facta, ſi cauſa eſt de futuro.*

37 *Donationes ob cauſam magis æquiparantur contractibus vltro citroq; obligatorijs, quam donationibus ſimpliciter factis.*

38 *Clauſula,* ſyncerae, & immaculatæ fidei, *in Placentino, habet vim in omnibus, ac ſi eſſet verum iuramentum, & quoad omnes effectus, etſi quis alias vellet contrarium defendere, protegeret mendacium, & perſonas perpetua infamia notatas.*

CONSILIVM XIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PRimogenituram duobus conuentionum inſtrumentis ad fauorem Perilluſtris D. Sempronij Cigalæ ordinatam, & reſpectiuè conſtitutam, validiſq; inter viuos donationibus firmatam, & roboratam, credimus non poſſe reſcindi, aut infringi, per dubitationes datas ab Illuſtriſſimo
1 † D. Federico Mariono Placentię Ciuilium cauſarum Auditore I. C. Eugubino viro eximio, &
celeberrimo, dominoq; meo ſingulariſſimo; cuius ſcripta, & ſi doctiſſima ſunt, attamen non reſiſtunt fundatæ intentioni eiuſdem D. Cigalæ.
Nam ſi conſideramus in primis d. primogenituram in cõtractu conſtitutã, ipſam valere dicimus
non obſtante, quod fideicommiſſa nõ valeant in
contractibus facta, quia in contrarium eſt communior ſententia, vt apertè dignoſcitur ex tex-
2 tus verbis, *l. quoties, C. de donat.* videlicet † *quod
donatum eſt, alijs reſtituatur*, quæ ſunt obliqua,
& fideicommiſſaria, ſequuntur *Meno. conſ. 325.
in 4. Burſat.* loquens de inter viuos donatione
irreuocabili, *conſ. 229. num. 37. in 3. Bero. conſ.
84. num. 5. & ſeq. in 2. Bartol. conſ. 72. in 1.
Natt. conſ. 474. in 2. Soc. iun. conſ. 118. num. 8.
in 2. Maia. Ciuil. conſult. 17. latè nu. 13. & ſeq.
Peregrin.* quẽ allegabat d. D. Auditor in *art. 51.*
contra d. D. Sempronium ibi tenuit pro noſtra
opinione, quod confirmauit in *conſ. 65. num. 16.
in 1. Bald. conſ. 249. ſub num. 1. poſt med. verſ.
ſubſtitutio enim, &c. in 2. Alba conſ. 461. nu. 5.
Crauet. conſ. 19. num. 8. Decia. conſ. 31. nu. 58.
cum ſeqq. in 1. Odd. conſ. 39. num. 13. Gozadin.
conſ. 87. num. 11. & 17. Alex. conſ. 247. in fine,
3 verſ. in reſiduo verò in 6.* vbi mater † potuit in
contractu filio vltra legitimam ſubſtituere. *Dec.
conſ. 63. num. 4. Paul. de Caſtr. conſ. 385. in 1.*
fuit etiam deciſum, apud *Magon.* de communi
in *Floren. deciſ. 71. num. 6. Seraph. deciſ. 828.
num. 2. & deciſ. 874. Rot. diuerſ. nouiſſ. par. 1.
deciſ. 488. ſub num. 8. verſ quare &c. Surd. deciſ. 144. num. 6. Vini. deciſ. 407. num. 16. Giurb.
deciſ. 108. nu. 16. Oſaſch. pedem. deciſ. 85. nu. 6.
Gamma Luſit. deciſ. 262. Petr. de fideicom. qu. 4.
num. 1. Molin. de iure primog. lib. 1. cap. 1. nu. 9.
Merlin. de legit. tit. 1. quaeſt. 19. lib. 2. Marta de
ſucceſſ. legal. par. 4. quaeſt. 21. art. 9. Gratian.
diſcept. cap. 247. ſub nu. 8. verſ. alijs tamen &c.
cap. 924. num. 31. & 33. & cap. 692. num. 76.
Ricci. coll. 1702. verſ. notabilis in verbis ſecundo
4 quod &c.* & maximè cum inter † fideicommiſſa,
& contractus non ſit incompatibilitas, immo de
vno ad aliud rectè argumentum procedat. *l. ſeruum filij, §. cum qui, ff. de leg. 1. Ceph. conſ. 156.
num. 39. in 2. Meno. conſ. 97. nu. 71. in 1.* Vltra
5 quod, ſi in † vim primogenituræ obtinere non
poteſt primogenitus, in vim ſaltem obligationis admitti debet. *Alex. conſ. 83. ſub num. 6.
6 in 2.* & ſi clauſula † irreuocabilis intelligi debet
ſecundum naturam actus, vt dicebat dominus
meus, clare patet iſtos contractus, & actus eſſe
irreuocabiles; licet iſta non conſiderentur, etiam
ſi eſſemus in actu cauſa mortis. *Zaſ. in l. non omnis, ff. ſi certum pet.* & cum *Roman.* in hoc articulo

Digitized by Google

culo donationis irreuocabilis concludã *d. conſ. 171. ſub d. verſ. præmiſſis &c.* cuius hæc verba ſunt, *qui ergo vult dicere hoc caſu donationem effici reuocabilem det mihi legem probantem.*

Quoad defectum inſinuationis, quæ fuit
7 omiſſa in hoc cõtractu, patet † per iuramentum,
quod interuenit in donatione, abſq; dubio ſuppleri, quicquid ſit de ſtatuto *Placentiæ 30. ſub rubr. de donat. & eius inſin.* cui fuit per partes expreſsè renuntiatum. *Corn. conſ. 221. num. 2. cum ſeq. Feder. de ſen. conſ. 281. ſub nu. 2. verſ. ſi autem &c. Port. conſ. 36. num. 26.* vbi appoſita reperiebatur clauſula vim habens iuramenti *num. 24. Soc. iun. conſ. 118. nu. 11. Odd. conſ. 22. num. 4. Torniol. conſ. 46. nu. 4. & ſeq. & nu. 12. Meno. conſ. 308. num. 38. in 4. Simon. de prat. conſ. 127. num. 35. in 1. Bero. conſ. 53. num. 16. in 1. Peregrin. conſ. 76. à num. 37. vſq; ad finem in 1. & in art. 51.* quem allegabat d. D. Auditor *de fideic. ſub nu. 63. Cantiuncul. conſ. 35. nu. 58. Pfeilſ. conſ. 90. num. 15. in 1. cent. Ceph. conſ. 61. nu. 18. Decian. conſ. 31. nu. 159. in 1. & conſ. 59. num. 26. in 2. Franc. Aretin. conſ. 77. nu. 8. verſ. contrarium tamen &c. Rol à Val. conſ. 77. nu. 20. in 1. Marcabrun. ab Auguil. conſil. 30. num. 65. Heinrichman. conſ. 7. ſub num. 73. in 1.* & fuit ita deciſum, coram *Seraph. deciſ. 746. num. 5. cum ſeq.* qui *num.* 8. etiam generalem renunciationem ſufficere ſenſit, & in *deciſ. 472. à num. 14. vſque ad fin. contra Curt. & in deciſ. 801. nu. 5. ac in deciſ. 1184. num. 14. & ſeq.* ſe fundans
8 † etiam in clauſula, *habere rata firma*, *Rota in recentior. deciſ. 165. ſub num. 2. verſ. non obſtat &c. deciſ. 277. num. 3. deciſ. 665. num. 6. & 7. & deciſ. 588. ſub num. 2. p. 1. Ludouiſ. deciſ. 391. num. 5. Rota nouiſſ. in 4. par. diuerſ. deciſ. 876. Guid. Pap. deciſ. qu. 350. Barz. Bonon. deciſ. 25. nu. 52. Meiſner. Camer. Imper. deciſ. 26. nu. 73. 75. & 210. Annot. ad Magon. Lucenſ. deciſ. 38. num. 27.* & quando fuit renunciatum non contradicit allegata per d. D. Iudicem *deciſ. Magon. Flor. 64. nu. 21. cum ſeq. Amend. ad deciſ. Franc. 391. num. 2. Viui. deciſ. 453. num. 1. & 5.* vbi in renunciatione etiam generali ſequitur noſtram opinionem. *Maiæ deciſ. 74. num. 5. & 6. Ioſeph. Ludou. Peruſ. deciſ. 66. num. 6. cum ſeq. inter diuerſ. ſecundum impreſſ. Lugd. tom. 2. Ricci. collect. 2075. in fine. Coſta* in contrarium à d. D. Auditore allegatus *de retrotrac. caſ. 24. in 8. cap. num. 14. Bald. in repet. l. iuſiurandum, ff. de iureiur. ſub num. 125. Fachin. lib. 3. contr. cap. 83. lit. B. Io. Vinc. de Anna. ſing. 259. & ibi in addit. Fab. de Anna. Ceualos com. contr. com. quæſt. 222. ſub num. 13. verſ. ſed contrariam, &c. & in fine quæſt.*

Non attento, vt dicebat idem D. Auditor, quod cum inſinuatio introducta fuerit principaliter ratione boni publici, illi renunciari non potuit; Quia reſpondetur hoc eſſe contra verio-
9 rem opinionem, quæ defendit † inſinuationem
non concernere publicum fauorem principaliter, ſed priuatorum, & ſic ſecundario tantum, vt tenuerunt *Guid. Pap. d. quæſt. 350. ſub num. 4. & ibi verſ. prouiſio enim. Coſta dictis caſu, & cap. Fachin.* pariter, & *Heinrichm.* cum alijs. Addo *Camban. de clauſ. an leg. inſin. &c. num. 38. in fi. verſ. item non obſtat. Seraph. de priuil. iur. 73. num. 64. de communi.*

Nec obſtat allegare donationem inter patrem, & filium, etiam iuratam non valere, nec pariter facit contra nos. *Clari* adducta auctoritas *recept. ſent. lib. 4. §. donatio. col. pen. verſ. ſed quæro &c.* cum qua Aduocato ineptitudinis maculas inurere nitebatur, quia vltra quod clarus totum contrarium ſpecificè tenet, immò ineptos
10 ipſe vocat Aduocatos aliter tenentes, † eſt com-
muniſſima, & omnium ſcribentium praxis, & opinio, dictam donationem iuramento firmatam valere, & tenere, vt per *Giouagnon. conſ. 83. num. 17. & 63. lib. 1. Grat. conſ. 63. nu. 23. lib. 2. Bero. conſ. 53. num. 19. in 1. Bertrand. conſil. 8. vol. 8. Medic. conſ. 99. num. 22. Intrigliol. conſ. 7. ſub num. 46. Iaſonis eſt celebre conſ. 51. in 1. Florent. à Veuingen. conſ. 1. num. 105. inter diuerſ. ſecundum magnam Francofurt. impreſſ. tom. 4.* vbi fidei præſtatio habet eandem vim. *Decian. conſ. 31. ſub num. 161. verſ. item, & ſecundo &c. in 1. Alciat. tom. 3. lib. 8. conſ. 56. nu. 5. Franc. Aretin. conſ. 72. num. 8. & conſ. 77. nu. 7. Alex. conſ. 8. num. 2. lib. 2. & conſ. 7. num. 8. lib. 6. Soc. iun. conſ. 67. num. 58. in 2. Rol. à Val. conſil. 77. num. 1. & 25. in 1. Io. Anton. Rub. conſil. 130. num. 5. Heinrichm. conſ. 7. num. 72. in 1. & fuit deciſum coram Seraph. deciſ. 1184. nu. 7. & ſeq. Regia Audientia*, Spiritu Sancto duce ita iudicauit, reiectis contrarijs, apud *Viui. deciſ. 421. num. 2. & ſeq. & in deciſ. 514. num. 36. & ſeq. Intrigliol. deciſ. 14. num. 20. & deciſ. 35. nu. 25. Amend. ad Franc. deciſ. 436. num. 21. Coccin. Rot. deciſ. 379. num. 5. Magon. Flor. deciſ. 64. num. 3.* allegata in contrarium à d. D. Auditore. *Ricci. collect. 196. coll. 971. verſ. limita ſecundo, & collect. 1253. Caualer. deciſ. 648. num. 9. Peregrin. deciſ. 104. num. 3. Ioſeph. Ludou. Lucenſ. deciſ. 66. nu. 16. & ſeq. & Peruſ. deciſ. 71. num. 19. par. 2. inter diuerſ. tom. 2. ſecundum impreſſ. Lugd. Theſaur. pedem. deciſ. 32. nu. 10. Guid. Pap. deciſ. quæſt. 146. Ceualoſ. com. contr. com. quæſt. 121. verſ. & facit quia donatio &c. Villaloboſ. com. op. §. donatio. vbi Io. Fichar.*

num. 132. *Bartol. ſoc. reg.* 103. *num.* 8. *Coſta de retrotract. reg.* 1. *ad cap.* 2. *mon.* 12. *num.* 8. *Fachin. controu. lib.* 3. *cap.* 77. *Fontanel. de pact. nupt.*
11 *clauſ.* 4. *gloſ.* 7. *par.* 3. *tom.* 1. *num.* 66, vbi † iuramentum nedum ſupplet defectum inſinuationis, ſed patriæ poteſtatis, *Rim. iun. in l. ſi emancipati, C. de collat. ſub num.* 338.

Præterea non obſtat, quod inter patrem, & filium nulla poſſit dari obligatio, quia omnibus
12 patet, † obligatione ſcilicet naturali, patrem erga filium teneri, in terminis donationis, quod ſufficit. *Alex. conſ.* 8. *ſub num.* 2. *in* 2. *Iaſ. conſil.* 118. *verſ. ſed veritas eſt. in* 4. *Guid. Pap. deciſ. quæſt.* 146. *Villalobeſ. com. op. in d.* §. *donatio. vbi*
13 *Io. Fichar. num.* 131. video † enim patrem cum filio paciſcendo, & quocunq; modo contrahendo diſponere poſſe. *Pruchman. conſ.* 34. *n.* 1. *&* 2.
14 & maximè accedente iuramento, † ob cuius vim poteſtas patria non cõſideratur, immo ceſſat. *Guttierez. de iuram. confir. cap.* 4. *ſub num.* 4. *par.* 1. quem ſequitur *Fachin. contr. lib.* 3. *ſub cap.* 77.

Minuſq; D. Cigalæ contrariatur pro inualidanda donatione, quod non verè bona omnia
15 donata apprehendiderit, quia † ius municipale Placentiæ omnem ſuper hoc aufert dubitationem. *ſub rubrica* 68. quæ eſt vltima *lib.* 3. *quod*
16 *ſuf. accep. tenut. in vna re pro omnib.* & † clauſula conſtituti in contractu donationis appoſita, quæ iudicit, in terminis *Villalobeſ. com. op. in d.* §. *donatio, vbi Io. Fich. ſub num.* 132. *verſ. & nota &c. Gamma Luſit. deciſ.* 166. *num.* 3. Vltra
17 quod cum † hæc ſit donatio irreuocabilis, non eſt neceſſaria traditio, & maximè ſtante iuramento. *Azor. par.* 2. *inſt. moral. lib.* 2. *de* 4. *præcept. decal. cap.* 24. *fol. mihi* 303. *col.* 1. *verſ. item donatio ſimplex &c. Boer. ſuper conſuet. Bituric. de donat. gloſ.* 1. §. 1. *&* 2. *les coſtum. touchant. donat.* qui circa medium multa ponit de dominij, & poſſeſſionis rei donatæ tranſlatione, *fol. mihi* 117. vbi reſeruatio vſusfructus, & clauſula conſtituti ſufficiunt. Fideicommiſſarijs enim,
18 & † primogenitis illis non attentis, ſtatim actio competeret, eueniente caſu, pro rei vendicatione abſq; eo, quod fuiſſet facta traditio. *Granan. diſcept. cap.* 381. *ſub num.* 23. *Decian. conſil.* 31.
19 *ſub num.* 63. *in* 1. & maximè, quia † donatio abſq; traditione perficitur. *Galuan. conſil.* 20. *num.* 47.

Superius omnia fundamenta ambobus inſtrumentis communia fuerunt adducta, modo quia D. Auditor contra ſecundum inſtrumentum factum de anno 1615. nullitatem propo-
20 ſuit † ex capite omiſſæ proteſtationis, *ipſam ſcilicet donationem fictam non eſſe, nec ſimulatam &c.* vti neceſſarium requiſitum, quod in donationibus ex decreto Io. Galeaz Mariæ Sforz. Vicecom. Mediol. tunc temporis Ducis die 20. Maij 1489. interuenire debebat, ac debuit pro ipſarum validitate; Ideo neceſſe eſt, & iſta deſtruere, vt Amplisſimis, & Excelſis Patribus clarè conſtet de iuſtitia cauſæ.

21 Decretum namq; prædictum, † accedente iuramento, ceſſat, & in ipſius præiudicium nihil operatur, nec poteſt eo caſu facere, quod donatio non valeat, & ſuum conſequatur effectum, vt tenuerunt *Alex. conſ.* 59. *num.* 3. *à verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus vſq; ad finem, & conſ.* 125. *num.* 6. 8. 9. *& ſeq. in* 1. quem ſequitur *Alba. conſ.* 4. *num.* 21. *& conſ.* 198. *num.* 15. *cum ſeq.* etiam à Summo Pontifice confirmatum in terminis Statuti Placentini. *Bero. conſ.* 63. *num.* 32. *in* 1. *Ludouiſ. deciſ.* 391. *num.* 4. *Saiſon. in conſuet. Turronenſ. tit.* 27. *art.* 8. *in verb. ne peult. faire &c. ſub verſ. hinc quæro &c. circa medium fol. mihi* 194. *Boer. in conſuet. Bituric. de donat. gloſ.* 1. §. 1. *fol. mihi* 117. *verſ. item limita &c. rubr. les coſtum. touchant. donationes. Bartol. in l. omnes populi num.* 25. *ff. de iuſt. & iur.* alia cumulant circa hanc materiam. *Puteus deciſ.* 367. *lib.* 1. *Rot. in recentior. deciſ.* 165. *ſub nu.* 2. *circa medium. Simon. de Prat.* 1. *conſil.* 127. *num.* 35.
22 Si voluiſſent enim † ſtatuentes vim probatoriam inſtrumentis iuratis auferre, illa doloſa, & fraudulẽta declaraſſent, ad tradita per *Bartol. in d. l. omnes populi ſub d. nu.* 25. *ff. de iuſt. & iur. Rota in recentior. deciſ.* 665. *num.* 10. *p.* 1. vbi in
23 fine tenet † fraudem inter donantem, & donatarium iuramento purgari.

Quæ tanto magis luceſcunt ex eo, quod do-
24 natio † eſt titulo oneroſo non lucratiuo facta, in ea enim appoſitum videtur fideicommiſſum, quod eſt onus. *l. cohæredi,* §. *cum filia. ff. de vulg. & pup.* necnon, & obligationes quamplurimæ ex parte donatarij perſpiciuntur, vt puta ali-
25 mentorum, dotium, & ſimilium; & licet † donatio regulariter reſpiciat cauſam lucratiuam, attamen ſecus eſt, vbi contractus eſt inuicem obligatorius. *Surd. deciſ.* 290. *ſub num.* 20. *verſ.*
26 *pariter non aduerſatur,* & tunc † dicitur ob cauſam donatio, vt de dictis oneribus ſentit *Alex. conſ.* 12. *num.* 5. *in* 1. *Coccin. deciſ.* 433. *num.* 5.
27 *&* 7. & maximè ſtante † cauſa conſeruationis familiæ propter quam, & ſi alias donatio poſſet reuocari, in hoc caſu deberet ſuſtineri. *Gratian. diſcept. cap.* 924. *num.* 31. *&* 33. *cum ſeqq.* tunc enim ob cauſam donatio dicitur. *Port. conſ.* 81.
28 *num.* 28. quæ pariter procedunt, † ſi in donatione ſit aliquid faciendum, vel dandum, in quo caſu talis donatio non lucratiuo, ſed oneroſo titu-

lo

Digitized by Google

lo facta videretur. *Zaſ. de actio. in §. item, ſi quis*
ſub num. 10. *fol. mihi* 62.

Igitur, cum hęc donatio ſit potius ob cauſam,
29 quam ſimplex donatio, † non comprehenditur,
nec in alio decreto facto die 25. Iunij dicti anni
1489. declaratiuo præcedentis, vt ex ipſius ver-
30 bis elicitur videlicet, *qua † de iure, & propriè*
donationes appellantur &c. *Surd. deciſ.* 214. *n.* 15.
& deciſ. 290. *num.* 20. *Puteus deciſ.* 260. *num.* 8.
31 *lib.* 1. *Gabr. conſ.* 6. *num.* 10. *in* 2. quod † etiam
eſt iuri conforme. *Alciat. in l.* 1. *C. de pact. nu.* 12.
inter eius oper. tom. 4. *Reuſner. deciſ.* 11. *nu.* 42.
32 *lib.* 4. *vbi num.* 43. illa † propriè non eſt do-
natio, quæ formatur, vt aliquid fiat, & ſentit
Azon. in ſum. de donat. nu. 3. Sicuti etiam, quan-
33 do adeſt iuramentum, † quo in caſu tales dona-
tiones non comprehenduntur in ſimilibus ſtatu-
tis. *Pom. ad Bartol. in l.* 1. *ff. de donat. lit. A. in*
verb. & irreuocabiliter. Ideo prætenſæ ſolemni-
34 tates † dictis inſtrumentis non contrariantur,
cum agatur de donatione non ſimplici, ſed ob
cauſam facta. *Alba conſil.* 461. loquens de inſi-
nuatione *nu. fi. Carpan. ad ſtat. Mediol. cap.* 324.
p. 1. *nu.* 62. *Theſaur. quæſt. forenſ. lib.* 3. *qu.* 89.
num. 5. *&* 9. *Modern. Adden. ad Molin. de primog.*
lib. 2. *cap.* 8. *ad num.* 14. *& ſeq. in fine.*

Ad prædicta addatur, quod ſi alio ex capite
talis donatio ob cauſam non poſſet dici, & vo-
35 cari, attamen † donatio impellente inſtinctu na-
turæ, & ratione naturali ſaltem facta diceretur,
quod ſufficit ſecundum *Fontanel. de pact. nupt.*
clauſ. 4. *gloſ.* 1. *num.* 35. *tom.* 1. & maximè quan-
36 do † cauſa in donatione expreſſa eſt de futuro.
Gamma. deciſ. luſit. 302. *ſub num.* . *vbi num.* 8.
37 tales † donationes magis æquiparantur contra-
ctibus vltro citroq; obligatorijs, quam donatio-
nibus ſimpliciter factis.

Non obſtat, quod clauſula *ſyncera, & imma-*
culata fidei, non eandem vim habeat, ſicut ve-
38 rum iuramentum, quia † infraſcripti Doctores
tenuerunt contrarium, ſecundum veriorem, &
communiorem opinionem. *Burſat. conſil.* 264.
num. 19. *& conſ.* 306. *num.* 12. *Natt. conſ.* 479.
num. 12. *& conſ.* 480. *Bertrand. conſ.* 262. *nu.* 5.
vol. 7. *Decian* 2. *reſp.* 35. *num.* 23. *Crauet. conſ.*
241. *nu.* 11. *Rol. à Val.* 4. *conſ.* 99. *ſub num.* 20.
verſ nec habet. Port. conſ. 36. *num.* 24. *cum ſeq.*
& conſ. 81. *nu.* 28. *& ſeq. Florent. à Veuningen.*
inter conſ. diuerſ. tom. 4. *conſ.* 1. *num.* 105. *ſecun-*
dum magnam impreſſ. Francofurt. eſt celebrè
conſ. Sacc. 1. *conſ.* 60. *per tot. Gratian. diſcept.*
cap. 101. *num.* 10. *& cap.* 722. *num.* 10. *cum ſeq.*
Borel. in ſum. deciſ. p. 1. *tit.* 60. *num.* 29. *Afflict.*
deciſ. 389. *num.* 2. *Iaſ. in l. ſi quis maior, C. de*
tranſactionibus nu. 28. *verſ. quid autem, & verſ.* *tene &c. Io. Andr. ſuper* 6. *decret. de ſepult. in c.* 1. *num.* 1. Poteſt enim Princeps, & ſtatutum ſic fingere, vt illa quoad omnes effectus ſit verum iuramentum. *Gratian. d. diſcept.* 101. *nu.* 10. *Natt. d. conſ.* 480. *num.* 14. *cum ſeq. Port. d. conſil.* 36. *num.* 24. *Burſat. conſ.* 78. *ſub nu.* 17. *verſ tertio præſ ſponitur*; alias ſi quis vellet contrarium defendere, protegeret mendacium, & perſonas perpetua infamia notatas. *Marc. Luſcon. inter diuerſ. conſ.* 33. *ſecundum dictam impreſſionem Francofurt. tom.* 1. qui etiam ponit abſurdiſſimum eſſe, ab hac fide recedere, & ſubdit, quod recedentes à promiſſis peccant mortaliter.

Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DOnatio inter patrem, & filium, & inter virum, & vxorem, an iuramento firmetur; & quid præmoriente donatario. Feneſtra reſpiciens verſus curtile alicuius, quomodo aperta teneri poſſit. Donatio ſub conditione facta corruit illa non adimpleta. Teſtium nomina non publicanda veniunt, ſi de Aduerſarij potentia timetur. Aduocato infirmo, an ſalarium debeatur.

SVMMARIVM.

1 *DOnatio inter patrem, & filium, & inter virum, & vxorem iuramento confirmatur.*

2 Ba.dus *declaratur.*

3 *Donatio eſt irreuocabilis ſtante iuramento.*

4 Decij *auctoritas circa inualiditatem donationis reprobatur.*

5 *Iuramentum, quod in donationibus apponitur, an ſit contra bonos mores.*

6 Bartol. *reprobatur, cum ſequacibus circa opinionem ibi relatam, dicentibus iuramentum in donatione, de qua agitur appoſitum, eſſe contra bonos mores.*

7 *Feneſtra reſpiciens hortum, vel curtile vicini debet eſſe cum cantonibus.*

8 *Donatio ceſſat, conditione ſub qua fuit facta, ceſſante.*

9 *Conditio adiecta in donatione dicitur ſtare pro forma.*

10 *Clauſula*, & non aliter, nec alio modo, *operatur extinctionem diſpoſitionis, conditionibus deficientibus.*

11 *Conditio, ſi eſt de ſubſtantialibus, illis remotis, irritatur contractus.*

12 *Conditio, ſi ſtat pro cauſa finali, illa non adimpleta, donatio non habet effectum, quia alias donans non donaſſet.*

13 *Fideicommiſſum non incipit deberi, niſi à die purificatæ conditionis.*
14 *Teſtium nomina, quando non veniunt publicanda.*
15 *Potentia aduerſarij metum infert.*
16 *Aduocato infirmo ſalarium debetur.*

CONSILIVM XIV.

Ieſus Maria.

1 DOnatio inter † patrem, & filium, &
inter virum, & vxorem iuramento confirmatur, vt alias ſcripti pro
olim D. Sẽpronio Cigala Nob. Placentino, cuius ſcriptorum copia datur (eſt conſil. 13. huius primi vol.) quæ nec præmoriente
donatario reſcinditur, quicquid dixerit Aduo-
2 catus partis aduerſæ ex *Baldi* † auctoritate, qui
conſuluit in diuerſis terminis, & procederet, ſecundum limitat. *Purpurat. 1. conſ. 236. ſub nu. 7.*
quando ſ. eſſet depicta donatio, vel nõ eſſent expreſſa verba donationem importãtia, quia tunc
3 iuramentum nihil operaretur, ſi † de donatione
conſtaret, prout in noſtro caſu, & interueniſſet iuramentum, nam tunc reuocari non poſſet.
Matth. Brun. conſ. 2. num. 12. Ceph. 1. conſ. 61. num. 15. Rol. à Vall. 1. conſ. 8. num. 16. & 27.

4 Quibus non obſtat † *Decius*, qui conſuluit
hanc donationem à principio non valere, & malè ſentijt de iſta præmorientia in præiudicium
donatarij, nam eius opinio communiter eſt reprobata, vt ex auctoritatibus infraſcriptis perſpicitur, & videlicet. *Cranet. conſ. 102.* quem
refert *Rol. à Val. 2. conſ. 25. ſub nu. 24.* latiſſimè *Ceph. d. conſil. 61. num. 21. cum ſeqq. Theſaur. deciſ. 32. ſub num. fi. verſ. contrarium*, vbi Senatus ampliſſimus fuit opinionem *Cranett.* ſequutus contra eundem *Decium*.

5 Nec pariter obſtat dicere tale † iuramentum
eſſe contra bonos mores, quia hoc eſt falſiſſi-
6 mum, vt ponit *Ceph. d. conſ. 61. nu. 16.* vbi † *Bartoli* auctoritas contrarium dicentis damnatur,
vna cum ſuis ſequacibus, quos d. D. Aduocatus
tam copioſe deduxit.

7 Præterea non poſſunt aduerſarij prætenſam †
feneſtram reſpicientem verſus curtile iſtorum
bonorum donatorum apertam tenere, eo modo, quo tenẽt, quia debet eſſe cum cantonibus, alias illa vti nequeunt, & claudi poteſt. *Ricci. collect. 1510. & coll. 2296. Neapol. conſuet. ſi quis habet. de iure congrui*, multa ponit *Afflict. deciſ. 225. & Capol.* pariter *de ſeruit. vrb. præd. cap. 55. de ferratis*, ſed quia ſuper hoc extat prouiſio, &
ſeu decretum à Iudice factum, à quo per partem non fuit reclamatum, ideo me transfero ad alterius puncti diſcuſſionem, an ſcilicet, ex quo valet dicta donatio, poſſint aduerſarij conſequi, & habere ſcuta bis mille eis in dicto pariter inſtrumento donata.

Hoc æquum videtur, nam ſi donatio valet pro meis clientulis, eſt & pariter decens; quod valeat in illa parte, vbi fauore aduerſariorum diſponitur.

Contrarium tamen eſt concludendum in hoc
caſu, vbi non ſimpliciter fuit donatum, ſed ſub
conditione non moleſtandi D. Antoniam pro
ſcutis 500. dictis aduerſarijs debitis, occaſione
mutui gratioſi, & tamen dicta Antonia fuit ab
ipſis credentibus donationem non valere coa-
8 cta ſatisfacere iudicialiter; cum igitur † conditio
ceſſauerit, & donatio quoq; reſoluta fuit. *Rota Rom. deciſ. 653. num. 8. p. 1. in recent.* maximè
9 duobus attentis † conditionem ſcilicet ſtare pro
forma, vt per *Galganet. de cond. & dem. p. 1. ca. 7. num. 8.* & clauſula ibi appoſita, *& non aliter, nec*
10 *alio modo &c.* per † quam annullatiua diſpoſitio
inducitur conditionibus deficientibus. *Natt. conſ. 678. num. 8. Ruin. conſ. 181. num. 1. lib. 1. Gram. conſ. 138. num. 13. Rol. conſ. 63. num. 33. & 34. lib. 4. Seraph. deciſ. 114. num. 1. & deciſ. 838. num. 6. & 7. p. 1. Veral. deciſ. 82. nu. 4. p. 3.*
11 eſt enim iſta † conditio de ſubſtantialibus, quibus remotis, irritatur quoque contractus. *Mantic. de tacit. & ambig. lib. 1. tit. 12. nu. 2. & ſeqq.*
12 & † ſtat pro cauſa finali, ſine qua Carolus non
donaſſet. *l. cum eiuſdem 34. §. interdum, ff. de adil. edict. l. vtrum 107. de verb. oblig. Rol. con-*
13 *ſil. 44. num. 15. lib. 4.* Vltra quod † relictum non
incipit deberi, niſi à die purificatæ conditionis. *l. ei, qui 13. ff. de cond. inſt. l. ſi poſt diem 5. §. ſed ſi ſub conditione, ff. quand. dies leg. ced. l. legata ſub conditione 41. ff. de cond. & dem.*

Quoad nomina teſtium publicanda, eſt informatus Iudex de potentia illorum, qui hanc cauſam defendunt, & de periculo, in quod poſſent incurrere mei clientuli, & teſtes, ideo non dedignetur adherere noſtris petitionibus iuſtis, ob
14 quas poteſt † recedere D. Iudex, maximè dignis
de cauſis, à dicta teſtium publicatione, vt ſentiunt *Monticell. in prax. crim. reg. 14. de cap. indic. num. 7. Stiatic. in prax. cap. 17. ſub nu. 29. verſ. fateor*, vbi multa; poſſunt enim tunc teſtes clandeſtinè examinari. *Panorm. in cap. 2. num. 6. de teſtib.* & ſi de rixa dubitaretur, illorum nominatio omitti poſſet. *Alex. de Neuo inter conſil. matrim. conſ. 35. nu. 16. p. 1.* immò; etſi ſolum de ſubornationis timore ageretur. *Honded. 1. conſil. 101. nu. 49. Stiatic. in d. prax. d. cap. 17. n. 21.*

c 2 ob

Digitized by Google

15 ob † imperium enim reus eſt terribilis, & metum inferre poteſt. *Rim. inn. 1. conſ. 14. num. 9. Pacian. conſ. 2. nu. 70. Oſaſch. deciſ. 144. nu. 12.*

Remanet tandem, vt dicamus, an tempore, quo fuit factum compromiſſum, in quo electus fuit amicabilis omnium Aduocatus, qui iura partiũ, prout ipſi videbatur de iure, Iudici compromiſſario proponeret pro ipſis, ſine ſtrepitu Iudicij componendis, ſit ſatisfaciendus de tempore, quo ipſe aduerſa valetudine fuit detentus.

Ego conſului partem, quam defendo, ad ſatisfaciendum, & credo quod etiam aduerſarij
16 poſſint iuridicè cogi, non † enim ſtetit per Aduocatum, quominus cauſam ageret. *Gloſ. in l. 1. §. diuus in verbo repet. verſ. & idem. ff. de var. & extraord. cognit. & in l. arboribus 12. §. de illo in verbo ægrotante, ff. de vſufr. Zoannett. conſ. 1. nu. 2.* videatur etiam *Gloſ. in l. ſi vno, §. item cum quidam, ff. locat. in verb. perſonis, verſ. item videtur,* & in *l. pen. in verb. caſu in fi. C. de cond. ob. cauſ. & in l. poſt duos in verb. totius anni, C. de aduoc. diu. iud.*

Vltra quod ſatis conſtar de laboribus, quę infirmitatis tempus ſuperarunt; exceſſit enim ipſis fines aduocationis, quia fecit etiam procuratorem, & ſolicitatorem.

Ex quibus creditur dictos aduerſarios in omnibus acquiſcere debere. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

POſſeſſionem ſuam continuans, non attentare dicitur; hæc regula quomodo, & quando procedat. Aquam eſſe alicuius, quomodo probetur.

SVMMARIVM.

1 *POſſeſſionem ſuam, qui continuat, non attentat; intellige, ſi ipſe continuet eo modo, quo faciebat ante, alias ſecus, & limita etiam, vt ſub num. 3.*
2 *Poſſeſſionem continuans diuerſo modo, quam ante faciebat, abuti, non vti dicitur.*
3 *Continuans poſſeſſionem poſt inhibitionem, debet eo modo continuare, prout ante faciebat.*
4 *Attentata in primis, & ante omnia veniunt reuocanda.*
5 *Aqua ſi naſcitur in meo, illius dominium habeo.*
6 *Aqua ſi per meum diſcurrit, mea eſt, & ſub nu. 9. verſ. hinc dicit.*
7 *Aquam poſſidere dicitur, qui bona, vbi eſt aqua poſſidet.*
8 *Aqua ſolo cedit.*
9 *Contentum ſub continente comprehenditur, & eius naturam ſequitur.*
10 *Aquæ ius quis habere non dicitur, niſi in parte occupata.*
11 *Interdictum poſſeſſorium non competit illi, qui exceſſit.*
12 *Conſuetudo negatiua non inducitur, ſine quaſi poſſeſſione iuris prohibendi.*
13 *Clauſam in ſuo quis facere poteſt.*
14 *Rerum ſuarum quiſque eſt moderator, & arbiter.*
15 *Aquæ curſus, quando poſſit impediri.*

CONSILIVM XV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

NOuitates ſuper cluſa a parte, propria auctoritate factæ, omnino vti attentata ſunt tollendæ, quicquid ſit de illa iuris, & DD. trita concluſione,
1 † qui poſſeſſionem continuat, non attentat, nam hæc procederent, ſi eo modo quo ipſi poſſidebant, ſuam poſſeſſionem continuaſſent, ſed quia ligna, & lapides ſuper dicta cluſa impoſuerunt contra primum rei ſtatum, ideo iuuari non poſſunt dicta regula, vt ego alias tenui pro Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo D. Alexandro Scappio Placentię vigilantiſſimo Epiſcopo, contra Illuſt. D. Orlandum de Leonibus, & vt ſcripſerunt *Bero. 3. conſ. 18. nu. 8. & num. præced. Sacca. 1. conſ. 31. num. 48. Camill. de Medic. conſ. 64. nu. 8.*
2 *Canal. deciſ. 615. num. 3.* quia † ſic faciendo non vti, ſed abuti dicerentur, in his terminis *Gloſ. in c. non ſolum de appell. in 6. ſub final. gloſ. poſt med.*
3 vbi † continuans poſſeſſionem poſt inhibitionem, ea vti debet eo modo, quo ante faciebat, & non aliter. *Franc. in c. cum teneamur num. 1. de appell.* videatur *Coccin. deciſ. 252. num. 3.* qui in *deciſ. 399. num. 2.* vult, quod licet probaretur poſſeſſio, dictæ nouitates eſſent attentata, *& in deciſ. 418. num. 2.* videtur ſentire contra attentantes, & limitat regulam prædictam non procedere, ſi cauſa, quæ debet terminari, eſt ſuper ipſamet continuatione poſſeſſionis.

Vnde cum conſtet iſta fuiſſe, & eſſe attentata,
4 in † primis veniunt reuocanda, reiectis omnibus partis exceptionibus. *d. c. non ſolum de appell. in 6. Alciat. tom. 1. lib. 6. conſ. 3. Gionagnon. conſil. 8. num. 4. 38. 40. & 43. & conſ. 10. num. 14. & 70. lib. 1.* etiam ſi ſtatus eſſet illegitimus, idem *Gionagnon. d. conſ. 10. ſub num. 81.*

De iure autem aquæ, licet pro nunc non eſſet

 talis

talis diſcuſſio neceſſaria, attamen, vt Iudici con-
ſtet de iniuſta moleſtia aduerſariorum, hæc pau-
cula ponam.
5 Primò eſt tutus D. Petrus Felina, quia † aqua
in ſuo naſcitur, per quod ipſius dominium oſtē-
ditur. *l. in concedendo 8. ff. de aq plu arc. l. aquam,
& ibi Bald. num. 1. C. de ſeruit. & aq.*
6 Secundò, quia † per eius bona decurrit, *l. 1.
§. illud labeo de aq. quot. & aſt. Deci. conſil. 244.
num. 4. in fi. & num. 5. Surd. conſ. 41. num. 2. &
deciſ. 9. num. 11. Burſat. conſ. 41. num. 19. Bar-*
7 *dellon. conſ. 149. num. 34.* quæ bona † cum ipſe
poſſideat, & ipſam aquam poſſidere cenſetur.
8 *l. 2. C. de ſeruit. & aq.* nam † aqua ſolo cedit.
9 *Sacc. conſ. 21. num. 19.* & † contentum compre-
henditur ſub continente, *Natt. conſ. 204. num. 2.
lib. 1.* & eius naturam ſequitur. *Gratian. diſcept.
940. num. 32. & 3. p. 5.* Hinc dicit *Alex. 2. in
conſ. 108. num. 2.* ioius eſt aqua, cuius fundum
eſt ingreſſa, & quis pro ſuo vſu tunc vti poſſet
Bero. 1. conſ. 74. num. 12.
Tertiò, quia iſta pars fundi, & aquæ vbi eſt
cluſa, non fuit ab ipſo occupata, ſed tantum illa,
10 vbi dicitur, *al Vicolo*, ideo † Aduerſarius ſaltem
non habet ius, niſi in parte occupata. *Franc.
Marc. deciſ. 416. num. 4. p. 1. Flam. de Rub. con-
ſil. 49. num. 57. lib. 1.* in ſuo tamen ſolo tantum,
non autem vltra. *Viui. deciſ. 411. num. 32. lib. 3.*
per quæ videtur ipſum exceſſiſſe, nedum reſpe-
ctu modi, ſed loci ſoliti aquæ ducendæ, quod ex
11 facti euidentia conſtat, vnde † non competeret
interdictum poſſeſſorium. *Meno. de retin. rem. 6.
num. 76. & 156.* cui non aſſiſteret allegata con-
12 ſuetudo iuris prohibendi, quia † cum talis con-
ſuetudo ſit negatiua non inducitur, ſine quaſi
poſſeſſione iuris prohibendi. *Seraph. deciſ. 151.
num. 1.*
Quartò, ex inſtrumentis, quæ habet d. D. Pe-
trus pro ſe occaſione dictæ aquæ, & ex per mul-
tis priuilegijs Principis antiquiſſimis, ex quibus
ius d. D. Petri redditur liquidiſſimum, ac certum
abſq; vlla difficultate.
Quo vero ad facultatem, quam negāt dictum
Petrum habuiſſe faciendi ſuper illa aqua, hoc
non poſſet pro nunc proponi, ſed dato, non ta-
men conceſſo, quod locus eſſet diſputationi.
Videtur concluden. dictum D. Petrum po-
13 tuiſſe † cluſam facere in ſuo, & in ſua aqua.
14 *Vueſcemb. 2. conſ. 67. ſub nu. 13.* eſt enim † quis
rerum ſuarum moderator, & arbiter. *l. in re man-
data. C. mandati*, ſed dato, quod iſta aqua duce-
15 retur per loca vicinorum ſuperiorum, ſtante † ve-
tuſtate temporis, non poſſet impediri illius aquę
curſus, ſed immò impedimentum veniret leuan-
dum. *Bero. 3. conſ. 139. num. 20.* Alia per mul-
ta ponam, caſu tñ eueniente, & diffusè circa hanc
materiam, ſed tempora non ſunt congrua, &
cauſa pro nunc hoc non expoſtulat. Ideo, &c.
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

VOcatum qualitates habere potentia, quando ſufficiat; an verò neceſſe ſit, quod illas actu habeat. Pater ſi ſit inhabilis, ob deficientiam qualitatum, an eius filius etiam habilis admittatur. Appellatione nepotum, an veniant pronepotes.

SVMMARIVM.

1 VErba, *qui incubuerit litteris, & bonis moribus, & erit alicuius profeſſionis legalis, explicantur.*
2 *Qualitates in vocato debent interuenire tempore ſucceſſionis, nec ſufficit, ſi ex poſt interueniant.*
3 *Verbum, erit, accipitur per actu perfecto.*
4 *Talem quem eſſe, aliud eſt, vel haberi pro tali.*
5 *Verbum, ſum, es, eſt, ſi apponatur in aliqua diſpoſitione vocatur veritatis expreſſiuum.*
6 *Pro tali, vt quis habeatur, fictio non ſufficit, niſi ille ſit propriè talis.*
7 *Pupillus quicquid videt ignorat, & furioſo aquiparatur, & voluntatem habet inſtabilem.*
8 *Copula, &, importat concurſum ambarum qualitatum interuenire debere.*
9 *Ambigua, & qua poſſunt eſſe, & non eſſe, non conſiderantur in iure noſtro.*
10 *Notarius iura ſcire praſumitur.*
11 *Qualitates, in quo prius ſunt verificata, in eo debent prius ſuum effectum ſortiri.*
12 *Capellania delata conſanguineis defertur illi, qui prius fuit Sacerdos.*
13 *Spurius legitimatus per ſubſequens matrimonium praefertur in primogenitura filio legitimo, & naturali interim nato.*
14 *Subſtitutionum, qua ſunt ſubordinatè, & per modum continuati ſermonis poſita, vna expirata, & extincta, catera ſubſequētes corruunt.*
15 *Copula, &, facit ſubſtitutiones eſſe dependentes, & num. 40.*
16 *Patre ob deficientiam qualitatum excluſo, filius eius remanet excluſus.*
17 *Nepotum appellatione non veniunt pronepotes, quādo vocatio eſt reſtricta ad certas perſonas.*
18 *Dictiones, dictis, illis, eius, ſunt repetitiua pracedentium, cum omnibus ſuis qualitatibus.*
19 *Dictio, dictis, reſtringitur ad nominatos tantum.*

20 *Ex-*

20 *Extenſio non fit ad alias perſonas, vltra ſpecificatas, quando teſtator vſus eſt verbis reſtrictiuis.*

21 *Filiorum appellatione non veniunt nepotes, quando teſtator ſe retulit ad certos filios, eorum proprijs nominibus deſignatis.*

22 *Dictio perſonaliſſima facit venire tantum perſonas nominatas.*

23 Marta, *vocat* Bartoli, *pediſſequos cornos nigros, in materia quod appellatione nepotum veniant pronepotes.*

24 *Nepotum nomen differt à pronepotibus.*

25 *Coniecturæ non habent locum in clariſs.*

26 *Fideicommiſſum perſonale in filiorum perſonas factum, non extenditur ad filios inſtitutorum.*

27 *Nepotum appellatione, quando teſtator loquitur ſimpliciter, an veniāt pronepotes, & quid ſi voluit intelligere de certis nepotibus, num. 28. & quid pariter, ſi teſtator habuit relationem ad perſonas nepotum, num. 29.*

30 *Conditiones reſpicientes futurum euentum non militant in caſu, vbi teſtator intellexit de pronepotibus qualificatis venientibus ex qualificato.*

31 *Verba*, & non aliter, *præciſam naturam habent, nec moderationem admittunt.*

32 *Numerus pluralis reſoluitur in ſingularem, quādo mens teſtatoris concurrit, & maximè fauore litteratorum, & num. 33.*

34 *Pluralitas quandoq; in vno poteſt verificari.*

35 *Verba repetitiua, & relatiua dicuntur facere relationem ad magis proximè, & immediatè expreſſa.*

36 *In habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus.*

37 *Teſtatoris ſenſus, vbi eſt manifeſtiſſimus contraria interpretatio nequit fieri.*

38 *Litteras ſcire, an in iure accipiatur pro ſe ad ſtudia conferre.*

39 *Nemo poteſt, vt alius ſuccedat pro eo litteras ſcire, libroſq; aperire.*

41 *Copula*, &, *non disiungit, niſi inter incompatibilia.*

42 Menoch. de arbitr. caſ. 237. num. 32. vſq; ad finem, *declaratur.*

43 *Verba*, non aliter, *reddunt diſpoſitionem conditionalem.*

44 *Litterato magis eſt fauendum, quam litterarum ignaro.*

45 *Succedere mediatè, vel immediatè, differunt inter ſe.*

46 *Lex quamuis dura, ſeruanda eſt.*

47 *Excluſio, quæ prouenit à voluntate teſtatoris, non eſt contra ius, ſed ſecundum ius.*

48 *Pœna impoſita non egreditur delinquentem.*

49 *Priuationis hæreditatis pœna reſpectiuè vnius contrauenientis, non operatur excluſionem alterius non contrauenientis.*

50 *Patre excluſo, an cenſeantur excluſi filij, & num. 55. ibi remiſſiue.*

51 *Patris delictum filijs non nocet.*

52 *Filio, ſi quid relinquatur cum Patris mentione ſimpliciter, iſta patris additio dicitur ſtare demonſtratiuè.*

53 Mantic, de coniect. vlt. vol. tit. 6. lib. 8. ſub nu. 4. *declaratur.*

54 Peregrin. de fideic. art. 15. nu. 13. *declaratur.*

56 *Filij, quando dicantur ex propria perſona venire.*

57 *Filia excluſa morte, vel repudiatione, nepos admittitur.*

58 *Filia excluſa ob eius ingratitudinem, & delictum, nepoti nullum fit præiudicium.*

59 *Filia excluſa ob fauorem decedentis, vel alterius, nepos tunc quoq; excluditur.*

60 *Verba*, finita linea dictorum &c. *exponuntur, id eſt*, non exiſtentibus nepotibus qualificatis.

61 *Excluſo patre magis dilecto, excluditur tanto magis filius minus dilectus.*

62 *Remotior non debet eſſe melioris conditionis proximiore.*

63 Romani *auctoritas defenditur.*

CONSILIVM XVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

EX facto mihi tranſmiſſo ius oritur
inuincibile fauore D. Io. Baptiſtæ
de Campegio, attentis verbis teſta-
toris ibi deſcriptis, ex quibus appa-
ret ipſum teſtatorem proſpicere voluiſſe tan-
tummodo nepoti qualitates habenti actu, non
potentia, vt ſcilicet eſſet ſapiens in aliqua pro-
feſſione legali, & poſtea perſeueraret in ea, vt
1 ex verbis teſtamenti; *Qui † incubuerit litteris,
& bonis moribus, & erit alicuius profeſſionis le-
galis*; Nonq; ſufficit prætendentem ſe tantum
ad ſtudia contuliſſe in tempus ſucceſſionis dela-
2 tæ, cum † illo tempore non erat ſucceſſibilis, ex
deficientia qualitatum, prout erat neceſſe. *Bolo-
gnett. conſ. final. pro Triuult. num.* 111, *Socin.
iun. 2. conſ. 5. num.* 16. debent enim qualitates
illo tempore adeſſe, nec ſufficit, quod ex poſt in-
teruenient. *l. quid ergo, ff. de his, qui not. infam.
l. in delictis, §. ſi extraneus, ff. de noxal. actio. l. Ti-
tius. & Dott. ff. de teſtam. milit ſequuntur Bero.
2. conſ. 167. num. 6. quem adducit Ioſ. Ludo. com.
concl. 14. verſ. infertur 183. fol. mihi 36. Hein-
richman. 1. conſ. 1. num.* 582. *& ſeq.* prout vide-
mus

Digitized by Google

mus in habilitate requiſita. *Mangil. de imput. quaeſt.* 83. *num.* 40.

Dixi, quod Cæſar Pupillus actor in tempus
ſucceſſionis delatæ actu ſapiens eſſe debebat,
non autem potentia, & probo ex vocatione,
quam teſtator reſtrinxit ad perſonas in aliqua
profeſſione perfectum lumen habentes, ſtanti-
bus verbis prædictis; *Et erit alicuius profeſſionis*
3 *legalis*, accipiendo † illud verbum *erit*, pro actu
perfecto. *Bart. in l. ſi maritus* 15. §. *legis Iuliæ*,
4 *ff. ad l. Iul. de adult.* aliud enim eſt, † quem eſſe
talem, vel haberi pro tali, loquens de verbo, *ſum*,
es, *eſt*. *Corn.* 3. *conſ.* 244. *num.* 5. vbi ſi dictum
5 † verbum apponitur in aliqua diſpoſitione, vo-
catur veritatis expreſſiuum, nec fictio ſufficit,
6 † vt quis habeatur pro tali, ſi non ſit propriè ta-
lis, videndus eſt ad prędicta *Iaſ.* in terminis con-
ditionis, *ſi ſtuduerit in legibus.* 4. *conſ.* 149. Alias
fruſtra eſſet dictum à teſtatore, *incubuerit litte-
ris*, iſta enim perſeuerantia dari nequit, ſi litterę,
& ſeu ſaltem aliqualis peritia non adſint in præ-
tendente ſucceſſionem, quod valdè diſtat à ſuf-
7 ficientia d. pupilli, † qui quicquid videt ignorat,
& furioſo æquiparatur, §. *pupillus*, *inſtit. de inu-
til. ſtipul.* habetq; voluntatem inſtabilem, & eſt
ſine intellectu.

8 Quod magis etiam probo ex copula, *&*, † ap-
poſita verbis, *qui incubuerit*, *& bonis moribus*,
& erit alicuius profeſſionis legalis, quæ impor-
tat concurſum ambarum qualitatum interueni-
re debere, *l. ſi heredi plures*, *ff. de condit. inſtit.*
non enim ibi poſita videtur alternatiua, in quo
caſu benè poſſet dici vnam qualitatem in voca-
to ineſſe, non ſufficere; & ideò ibi benè gloſa
concludit in caſus figuratione; *Inſtitui mihi hæ-
redem Titium ſub conditione, ſi aſcenderit Capi-
tolium, & ſi dederit Seio decem, certè non erit mi-
hi hæres Titius, niſi prius vtriq; conditioni para-
uerit; ſi autē inſtitui eum ſub conditione, ſi aſcen-
derit Capitolium, vel dederit Seio decem, ſatis eſt
obtemperare ei conditioni, cui voluerit, & erit
hæres*, ſequitur Decius in conditionibus, *ſi Nea-
polim non iret, & ſi ſtuderet legibus, in conſ.* 176.
vbi ſub nu. 3. loquitur de prædicta perſeueran-
tia poſt qualitatem perfectam.

Concludo igitur, quod ſi voluiſſet teſtator
vnam tantum ex iſtis qualitatibus ſufficere, ap-
poſuiſſet alternatiuam, *vel*, non copulam, *et*.

Qui verborum ſenſus magis æquitati adhæ-
ret, quam ſi diceretur vnam tantum in vocato
ſufficere qualitatem; Nam dicant mihi in con-
trarium conſulentes, ſi Cæſar eſſet litteratus, &
malis moribus, poſſet ne ſuccedere? certè &
abſque dubio eſſet reſpondendum, etiam iſtam
qualitatem in vocato ineſſe debere.

Vltra quod ſi poſſet dici, quem eſſe admitten-
dum ex ſolo propoſito ſtudendi, quod nec etiam
cadit in pupillo à communiter contingentibus
arguendo, vti à laboribus alieno, ſequeretur,
quod teſtatoris diſpoſitio eſſet fundata ſuper
ambiguitate, & bona remanerent penes perſo-
nam, cuius progreſſus conſiſterent inter eſſe, &
non eſſe, quod eſt contra voluntatem teſtatoris,
& ipſius expreſſam diſpoſitionem, poterit au-
9 tem eſſe, † quod d. pupillus ſapiens euaſerit,
& è contra, quod non eſt attendendum in iure.
Decian. 2. *conſ.* 2. *num.* 108.

Et tantò magis concurrente perſona habilio-
ri, ideſt Notario, iam moribus optimis, literiſq;
10 decorato, & † qui iura ſcire præſumitur. *Zaſ.* 1.
conſ. 21. *nu.* 3. & maximè ſtante teſtatoris men-
te anteponente illos, qui erunt alicuius legalis
profeſſionis, literiſq; incubuerint, quod concor-
11 dat cum iure communi, † vigore cuius is in cau-
ſa obtinet, in quo qualitates, ſeu conditiones
prius exiſtunt verificatæ; *Maſ. ciuil. conſul.* 2.
num. 4. 5. *& ſeq. qui num.* 8. dat exemplum de
12 Capellania † delata conſanguineis, ad quam ſi
duo veniunt, admittitur ille, qui prius fuit factus
13 Sacerdos, *& num.* 10. dicit Spurium † legitima-
tum per ſubſequens matrimonium in primoge-
nitura præferri filio legitimo, & naturali inte-
rim nato, & hoc ratione iuris iam acquiſiti.

Præcluditur inquam via ſuccedendi d. Cęſari
pupillo, quia ſubſtitutiones ſunt ſubordinatę,
14 & per modum cōtinuati ſermonis poſitæ, † quo-
rum vna expirata, & extincta, cæterę ſubſequen-
tes corruunt. *Cephal.* 3. *conſ.* 401. *nu.* 22. *Alban.
conſ.* 1. *ſub nu.* 7. *verſ. ſtantibus igitur*, *Aldoin.
conſ.* 93. *num* 23. *Decian.* 4. *conſ.* 77. *nu.* 37. *cum
ſeq. Roland. à Vall.* 3. *conſ.* 56. *num.* 12. *Farinac.
in ſelect. deciſ.* 519. *num.* 2. *pri. par.*

Quicquid dicat Excellentiſſimus D. Petrus
Filicorius, & eo maximè vltra prædicta, quia
15 copula, † *et*, ibi poſita, facit ſubſtitutiones eſſe
dependentes, ibi *in dicta deciſ. Farinac. num.* 3.
continuatèq; ſtare, *idem Farin. in poſth. nouiter
impreſſ. Rot. deciſ.* 168. *ſub num.* 7. *par. pri.* ſtan-
teq; continuatione ſubſtitutionum poſita in te-
ſtamento, & dependentia ſubſequentium à pri-
16 ma, abſolutè erit concludendum patre, † ideſt
Andrea qualitates nō habente, Cæſarem filium,
excludendum fore, *l. cum in teſtamento in princ.
ff. de hæred. inſtit. l. ſi mater*, §. *ſi filius*, *ff. de vulg.
et pupill.*

Nec minus obeſt, quod appellatione nepo-
tum veniant pronepotes, ad effectum includen-
17 di Ceſarem, † quia vocatio nepotum eſt facta
reſtrictiuè ad certas perſonas, eorum nomini-
bus propriè deſignatis, videlicet ad Petrum

Ale-

Alexan[illegible]m, & Andream, & cum dictionibus
18 † dic[illegible]s, illi[illegible], eius, &c. repetitiuis præcedentium,
cum[illegible] om[illegible]ibus ſuis qualitatibus, & quantum ſit
19 reſpectu [illegible]lius † dictionis, dictis, dicimus reſtrin-
gi ad no[illegible]natos tantùm, *Aldobrand. inter conſ.*
Zuccar. [illegible] *ordine 78. nu. 185. Crauet. conſ. 385.*
20 *num.* 1. nec ſit tunc extenſio † ad alias perſonas
vltra ſpecificatas, nec ad hæredes hæredum no-
mina[illegible], quam[illegible] is verba in ſe aliud denota-
rent, *idem Crauet. ſequitur in conſ. 98. num.* 8.
21 *vbi num.* 9. tenet appellatione filiorum, † non
ven[illegible] ne[illegible]potes, quando teſtator ſe retulit ad fi-
lios ce[illegible]s, & no[illegible]minatos, & multa per totum.
Ad[illegible]rad[illegible] a R[illegible]m. conſ. 181. nu. 2. & ſeq. Socin.
iun. 3. conſ. 22. num. 30. Rimi. 3. conſ. 246. nu. 70.
22 *& ſeq.* reſpectu autem † dictionis perſonaliſſi-
mè, loquitur *Honded. 2. conſ. 15. num. 21. facit*
Rota deciſ. [illegible]oo. *num. 21. in ſelect. per Farinac.*
quę poſt [illegible]ta concludit venire tantum deſcen-
dente[illegible] pe[illegible]næ nominatæ ſuperius, ſed ibi no-
mi[illegible] vnus ex nepotibus habens qua-
litates, & illius filius; ergo alij nepotes nō haben-
te[illegible], & [illegible] filij excludentur: Sciebat
.n. teſta[illegible] quod forſan ſine illo verbo, *filij*, etiā
non l[illegible]erati ven[illegible] poterant, & ideò addidit
pron[illegible]en pe[illegible]liſſimum, ad hunc effectum,
vt ſolum filij qualificatorum venirent; *gloſ. in* §.
fuerat, in verbo cum ipſa, inſtit. de actio. Immò
23 *Marta* † dicit hanc opinionem eſſe Bartoli, cu-
ius ped iſſe quos vocat Coruos nigros, *ſub n. 9. de*
ſucceſ. [illegible] *par. pri. qu. 3. art. 1.* vbi in termin.
vlt. volunt[illegible] abſolutè non venire pronepo-
24 tes, *n.* 19. & in principio dicit † nomen nepotum
differre à pronepotibus, communemq; & verio-
rē eſſe per totū dicit, proponendo aliquos caſus.
25 Nonq; habent locum coniecturæ, † quando
ſumus in cla[illegible], in quo tamen caſu eſſe deberent
effi[illegible] & concludentes; optimè *Pariſ. 2.*
26 *conſ. 31. num.* [illegible] *vbi num.* 8. tenet † fideicom-
miſſum perſonale in perſonam filiorum teſtato-
ris, non extendi ad filios inſtitutorum.

Adducta autem a doctiſſimo D. Filicorio for-
27 ſan procederent, quando † teſtator ſimpliciter
eſſet loquutus. *Ruin. ipſemet alleg. conſ. 166. n. 1.*
lib. 1. ſecus in noſtro caſu, vbi totum contra-
28 rium perſpicitur; vel præterea, ſi † teſtator no-
luiſſet intelligere de certis nepotibus, vt pariter
Fuſar. in contrarium adductus in eadem *q. 323.*
29 *num.* 8. vel quando teſtator † non habuiſſet re-
lationem ad perſonas nepotum, ibi; *verſ. vel te-*
ſtator, vel ſi non extarent nepotes, ibi *num.* 9.

Et maximè coniecturæ tales, prout Dominus
exaduerſo conſulens adducit, ſcilicet à condi-
30 tione † reſpiciente futurum euentum, quæ non
militat in hoc caſu, vbi teſtator intellexit de pro-
nepotibus qualificatis venientibus ex qualifica-
to patre, vt infra dicam, ſed Cæſar non eſt qua-
lificatus, vt deſiderat teſtator, nec minus venit
ex qualificato; ergo, &c. quo ſtante etiam cæte-
ræ coniecturæ euaneſcunt, quicquid ſit de aſſer-
to abſurdo inducendo, ſi pronepos non admit-
teretur, Dominus autem Aduocatus accommo-
dat ſibi ſenſum diuerſum, contra mentem, &
verba teſtatoris; teſtator enim abhorruit An-
dream, vti non habentem qualitates, & conſe-
quenter Cæſarem eius filium, qui, vt dicam, non
debet eſſe melioris conditionis patre excluſo.

Negamuſque d. Io. Baptiſtam eſſe minus di-
lectum Cæſare, nedum ex ſupra deductis, ſed
etiam, quia cauſa finalis teſtatoris fuit ſapientio-
res eſſe admittendos; vt ſonant verba teſtamen-
31 ti, cum alijs verbis, † *& non aliter*, quæ præciſam
naturam habent, neq; moderationis quicquam
admittunt *Bald. in l. ſi quidem 9. ſub nu. 3. verſ.*
not. gloſ. C. de except. reiecta etiam friuola in
hoc caſu concluſione, ſingularem numerum ni-
32 hil commune habere cum plurali, † quæ non
habet locum quotieſcunq; mens repugnat, tunc
enim etiam verba impropriantur; & è contra ſi
mens concurrat diſponentis, numerus pluralis
reſoluitur in ſingularem; *Crauet. conſ. 571. n. 11.*
33 & maximè † quando agitur fauore litterarum,
& ſic in fauorabilibus, idem *Crau. 6. d. conſ. 571.*
34 *num.* 12. nec repugnat iſta pluralitas, † quæ in
vno quandoq; verificari poteſt. *Dcciau. 3. con-*
ſil. 100. num. 16. Puteus deciſ. 323. num. 1. lib. 2.
Immò ſi dictum ſit de inſtitutis, intelligentia ſu-
mitur de illis ſuperius nominatis, ſiue ſit vnus,
ſiue ſint plures, quia alij non ſunt, in quibus ver-
ba poſſint verificari, nonq; ſub hoc prætextu
pluralitatis admittetur Cæſar excluſus, & in
obliuionem poſitus, vna cum eius patre nō qua-
lificato; quia maxima oriretur repugnantia, vt
dixi, quod admittendum nō eſt, & maximè ſtan-
35 tibus verbis repetitiuis, † & relatiuis ad ſupra-
nominatos, quæ facere dicuntur relationem ad
ma[illegible] is proximè, & immediatè expreſſos, *Rota in*
poſth. per Farin. deciſ. 320. num. 3. par. 1. Et ſi
dicatur verba repetitiua deficere, hoc verum
non eſt, nam vltra, quod intelligentia ſumitur
de illis nepotibus, cum ſimus in materia reſtri-
ctiua, adſunt pronomina eius, illius, quæ, vt ſu-
pra dixi, reſtringunt diſpoſitionem ad perſo-
nas præciſè nominatas, omnemque tandem
auferunt difficultatem alia verba teſtamenti,
ibi præciſè de nepote loquentia, ex quibus nulla
diuerſitas dari poteſt, iuxta notata per d. Filico-
36 rium, † in habentibus .n. ſymbolum facilis eſt
tranſitus, *iuribus vulg. & vt Marta, loco præcita-*
to, tenuit de ſucceſ. leg. par. 1. qu. 3. art. 1. num. 2.

Vl-

Vltra quod dicta verba non ſimpliciter lo-
quuntur de nepote, ſed de nepote qualificato,
vt ſupra dixi, ſine dubio repetitiua præceden-
rium, cum ſuis qualitatibus; *Rimin. iun. 2. con-*
37 *ſil.* 181. *num.* 27. multos adducens, † vnde cum
teſtatoris ſenſus ſit manifeſtiſſimus, contraria in-
terpretatio nequit fieri; *Crott. conſ.* 154. *nu.* 33.
& conſ. 232. *num.* 14.

38 Præterea non obſtat, quod ſcire † litteras ac-
cipiatur in iure, pro ſe ad ſtudia conferre, *ex l.
libellorum, ff. de accuſat. l. fin. §. ſin autem dubius,
de iure delib. l. hac conſultiſsima, C. de teſtam.
Guttierez. de tutell. & cur. par. 1. cap. 21. nu. 17.*

Nam reſpondetur, quod applicatio dictarum
auctoritatum longè diſtat ad probandam inten-
tionem d.D. Aduocati, quia ibi teſtator, vt dixi,
vult litteratum, non illum tantummodo, qui in-
uoluit ſe litteris; immò auctoritates prædictæ
probant neſcientem ſcribere eſſe illitteratum,
& ideò indulgen. eſſe eius imperitiæ, lex permi-
ſit, & ſtatuit aliū pro illo poſſe ſubſcribere, quod
in noſtro caſu non admitteretur, viget enim di-
uerſa ratio, nam ibi, quia neſcit admittitur, in
teſtamento autem, quia eſt litteratus, quæ inter
ſe repugnant, vt eſt videre in allegatis auctori-
tatibus, quæ ſine dubio fauent d.D. Io. Baptiſtæ,
& ad alium ſenſum ipſæ nequeunt reduci, ſtante
39 applicatione D. Aduocati, niſi † quod, cum pu-
pillus libros neſciat aperire, litterarumq; igna-
rus ſit, poſſet alius, vt ipſe ſuccederet, pro ipſo
ſcire, libroſq; aperire, quod eſſet valdè ridicu-
lum.

40 Inſuper non afficit, ſi dicatur dictionem, † &,
inter duas orationes poſitam, non arctare voca-
tum, quominus non ſuccedat, cum tunc non re-
quirat concurſum vtriuſque copulati.

Reſpondetur autem, negando eſſe duas ora-
tiones diſtinctas, ſtareq; de per ſe principaliter,
41 ſtante copula, † &, quia non ſumus in materia
incompatibili, vt ſupra etiā probatum eſt, addo.
Rimin. ſen. textuales autem adducens conſ. 177.
num. 22.

42 Nec facit ad rem allegata † Menochij aucto-
ritas, *de arbitr. caſ.* 237. *num.* 32. *vſque ad finem,
Scholarem ſcilicet litigantem cum Artifice non
teneri ad cauendum, etiam ſi non ſit litteratus,
dummodo incumbat litteris.*

Quia eſt caſus à noſtro diuerſus, vbi teſtator
vult perfectionem in litterato, vt poſſit iiſdem
ſtudijs teneri, quibus verſatus eſt, quod non ne-
gat idem *Menoch. d. caſu* 237. *nu.* 33. *in verbis,
ſecus eſſe, ſi teſtator enixè hoc oſtendat*; adſunt-
43 que ibi verba *non aliter*, † quæ reddunt diſpoſi-
tionem conditionalem, quod eſt nobis fauora-
bile, iuxta Baldum ibi allegatum, & eum ſe-
quentes, quorum caſus facit ad propoſitum no-
ſtrum.

Vltra quod hoc admittebatur in caſu Me-
noch. quia ille Scholaris in exercitio ſtuden-
di erat ſufficiens, non habito reſpectu ad fu-
turum euentum, ſed ad fauorem publicum, &
quod Reipublicæ erat proficuum, vt ſcilicet ille
Scholaris ſatiſdationem aufugeret, ſecus in no-
44 ſtro caſu, vbi fortiori ratione, eſt † fauendum
litterato, non litterarum ignaro, fauore cuius
lex talia inducit, includendo etiam Scholares
non perfectos, qui etiam forſan venirent, ſi di-
ſpoſitio eſſet non prohibitiua, ſed permiſſiua,
& non requireret concurſum omnium qualita-
tum in vocato ineſſe debere.

Non obſtat, quod vulgaris ſubſtitutio, & di-
recta prædominentur in hac ſucceſſione, vt ſuf-
ficienter probarunt Clariſſimi in hac cōtrouer-
ſia ſcribentes.

45 Quia cum repugnent † inter ſe ſuccedere im-
mediatè, & ſuccedere mediante patre qualifica-
to; *Bart. in l. centurio num.* 43. *& ſeqq. & DD.
ff. de vulgar. & pupillar.* admiſſio Cæſaris con-
tineret abſurditatem, quod non eſt admitten-
dum, nec alia ibi conſideratio haberi in contra-
rium poterit, quia impoſſibile eſt, quod iſta vo-
catio habeat à patre illitterato principium, vnde
vim, & robur ſumere debuit in tempus ſucceſ-
ſionis delatæ. Vltra quod etiam ipſemet Cæſar
inhabilis reperitur ex ſupra deductis.

Item non obſtant, quod immo ſi incapacitas
Andreæ impedijſſet Cæſarem eius filium, ſeque-
retur, quod teſtator voluiſſet arbitrio Andreæ,
tunc eo litteris non incumbente, pendere Cæſa-
ris excluſionem, cum hoc non præſumatur.

Reſpondetur, quod iſtud ſubtilizare parum
46 facit contra diſpoſitionem expreſſam, quæ † &
ſi dura, eſſet ſeruanda; ſumus autem in ſubſtitu-
tione conditionali, quæ cum non habuit effe-
ctum, ſtante Andrea non qualificato, filius re-
manſit excluſus, quod nouum in iure non eſt, &
quicquid ſit de Andrea patre, nihil intereſt filio
à teſtatore omiſſo, ſic autem voluit teſtator, ſic
iuſſit; talis enim † excluſio cum tendat à teſtato-
ris voluntate, non eſt contra ius, & æquitatem,
immò ſecundum ius, *Farin. in poſth. Rota deciſ.*
412. *ſub num.* 2. *par.* 1.

Exemplaque adducta non faciunt ad rem,
aliud enim eſt filium adoptiuum non venire in
fraudem fideicommiſſarij vocati, aliud eſt non
admittere Cæſarem omiſſum, eo quia venit ex
radice infecta, & cuius pater repellitur, ac ex-
cluditur, & maximè data forma ſuccedendi,
ſtantibus verbis, & non aliter, ſupra mentio-
natis.

Re-

Google

Reſpectu autem introductę inobedientię pa-
tris filio non nociuæ,

Reſpondetur, quod ibi non agebatur de me-
dio, per quod neceſſario filius perueniret ad ſuc-
48 ceſſionem, vt in noſtro caſu, ſed de † pœna im-
poſita, quæ non egreditur delinquentem, vt
Ruin. in contr. allegatus in conſ. 122. ante num. 7.
49 de natura enim pœnæ † priuationis hæreditatis
eſt, quem non priuari alterius contrauentione,
ibidem *Ruin.* per totum. Neceſſeq; eſt, quod
prohibitio ſit facta contemplatione prætenden-
tis venire ob contrauentionem, vt *Ceph.* pariter
contra Notarium adductus tenet *conſ. 282. n. 29.*
& ſequuntur alij ibi appoſiti Doctores, in noſtro
autem caſu præcipuè conſideratio cadit ſuper
nepotibus qualitates habentibus, & in illorum
filios qualificatos pariter; quæ cum ambo ibi de-
ficiant, impoſſibile mihi videtur Cæſarem ad-
mitti poſſe; maximè nulla facta diſpoſitiuè voca-
50 tione filiorum illitteratorum, † tunc enim ex-
cluſo patre, excluduntur etiam filij, vt ſenſit *Pe-
regrin. in contrarium adductus de fideicom. alleg.
art. 18. num. 27.* Procederet forſan fundamen-
tum illud D. Filicorij, ſi vocato patre eſſent ab-
ſolutè ſubſtituti filij in caſu delicti patris, & præ-
51 ciſè vocati, ibi *num. 29.* † patris enim factum,
ſeu delictum filijs non noceret, qui non eſt caſus
noſter.

Duo etiam adducit præſtantiſſimus D. Fili-
corius, cauſam ſcilicet proximam ſubſtituendi
fuiſſe fauore filiorum, remotam verò eorum pa-
tris; Alterum, perſonam Andreę patris ſtare de-
monſtratiuè,

Quoad primum breuiter reſpondeo, hoc eſſe
contra ordinem, mentem, & verba teſtamenti,
pater enim præciſè nominatur, filius verò non
qualificati omittitur, cum teſtator includat tan-
tummodo eius (ideſt nepotis habentis qualita-
tes) filios, &c. vt ſupra expoſui.

Contra ſecundum aliud nõ adduco, niſi *Bar-
tol.* à d. D. Aduocato allegatum, qui dicit, ſi ali-
52 quid † filio relinquatur, cum mentione patris
ſimpliciter, iſta patris additio, dicitur facta de-
monſtratiuè.

Ergo à contrario ſenſu, ſi aliquid patri relin-
quitur, facta mentione filiorum, perſona patris
adiecta, non dicetur ſtare demonſtratiuè.

53 *Mantica* autem † in *tit. 16. lib. 8. ſub num. 4.*
vna cum allegatis auctoritatibus loquuntur de
relicto facto filio, non de relicto facto patri, in
quo ceſſat diſputatio adductæ contemplationis.

54 Nec minus obeſt caſus † *Peregr. de fid. ar. 15.
num. 13.* quia in noſtro caſu diuerſimodè diſpo-
nitur, & præciſè poſt patrem illitteratum, nonq;
ſubſtitutio ſit filiorum abſolutè, ſed tantum illo-
rum venientium ex qualificato patre, cum quo
fundamento, & alijs ſuperius adductis, cætera
ibi per D. Aduoc. poſita annihilantur, cum ipſe
ſupponat filios ſtare poſſe de per ſe, Cæſaremq;
eſſe qualificatum, & excluſo patre, ipſum venire
poſſe ex perſona propria, quod non inuenio ſuf-
ficienter probatum, & ſi aliqua ponuntur, iuri,
nec diſpoſitioni teſtatoris conueniunt.

55 Contra quę tandem concludo, excluſo d. † D.
Andrea patre, Cæſarem filium pariter exclu-
den. fore, & eſſe, infraſcriptiſque auctoritatibus
probatur *Crauett. in conſ. 606. nu. 10. conſ. 890.
num. 16. & conſ. 952. num. 17. Surd. conſil. 355.
num. 45.*

Et in ſpecie excluſionis filij, patre inhabili, te-
nuit *Pariſ. 3. conſ. 20. num. 65.* in terminis vnius
vocati ſub conditione bonæ vitæ, qui cum non
adimpleuit, excluſis filijs, fuit admiſſus alter vo-
catus, & ſubſtitutus; tangit *Gionagn. lib. 1. conſil.
59. nu. 5. & latè Tiraquell. de iure primog. qu. 12.
num. 12. cum ſeq.*

Nec obliuioni pono ſingularem. *Surd. deciſ.
41. num. 6. cum ſeq.* qui concludit, quod ſicuti
teſtator non præſumitur voluiſſe relinquere
odioſo, ita nec ei, qui ab odioſo deſcendit, mul-
ta alia adducens per totam.

56 Et ſi D. Aduocatus † dicat filios ex propria
perſona venire, abſq; dubio decipitur.

Nam vltra quod Cæſar eſt omiſſus, vt iam di-
xi, obſtat incapacitas in patre, quæ filios reddit
inhabiles, & ſi qualitates habeant, vt videmus,
quando adeſt ſtatutum, quod ſtantibus maſcu-
lis, fœminæ non ſuccedant, tunc enim fœminæ,
nec filij ipſarum veniunt, etiam ſi qualitatem
habeant maſculinitatis. *Mantic. de coniect. vlt.
vol. lib. 8. tit. 11. num. 9. Barboſ. tract. var. appel.
70. ſub num. 10.*

Nec offuſcari veritas poteſt, quicquid dicat
D. Aduocatus, ſi vna cum Bartolo diſtingua-
mus, quem ſequitur *Menoch. conſ. 172. num. 32.*
57 Aut filia † excluditur morte, vel repudiatio-
ne, & tunc nepos admittitur.
58 Aut filia † excluditur propter eius ingratitu-
dinem, & delictum, & tũc nullum nepoti fit præ-
iudicium.
59 Aut filia † excluditur propter fauorem dece-
dentis, vel alterius, & in hoc caſu nepos exclu-
ditur.

Vltimus iſte caſus facit ad propoſitum, ſiue
accipiamus, quod excluſio Andreæ ſit facta fa-
uore alterius nepotis habentis qualitates, ibi;
Vnum ex eius nepotib. &c. ſiue fauore d. D. Io.
60 Baptiſtæ, ibi; *Finita † linea dictorum &c.* quæ
dictio dictorum repetit præcedentia, ideſt non
exiſtentibus nepotibus qualificatis, *Farinac. in
poſth.*

Digitized by Google

poſth. Rota deciſ. 206. *ſub num.* 7. vbi num. præcedenti tenet remotiorem qualificatum eſſe præferendum proximiori non qualificato.

Quæ ſuperius narrata magis, ac magis vera demonſtrantur ex eo, quod in vocatione Andreæ maior eſt ratio dilectionis vti proximioris,
61 quam in Cæſare vti remotiori; & ideò † excluſo patre magis dilecto, excluditur tanto magis filius minus dilectus, *Menoch. d. conſ.* 172. *nu.* 21. *vbi multa per totum ſequitur Crott. conſil.* 154. *num.* 35. *Surdus*, etiam ſi quis veniret ex perſona propria, *d. conſ.* 355. *num.* 42. *ſub verſ. tertio reſpondetur*, alias ſequeretur abſurdum, quod
62 † remotior eſſet melioris conditionis, quam proximior, *Crauett. d. conſ.* 138. *ſub num.* 10. *conſil.* 898. *ſub num.* 16. *& conſ.* 952. *ſub num.* 17.
63 Addo (quicquid dicat D. Aduocatus † contra Roman. in ſuo reſponſo nu. 82.) *Surdum* 1. *conſ.* 85. *à verſ. attamen, ſub num.* 10. *vſque in finem*, qui præcæteris ſub *num.* 11. dicit diſtinctionem adductam à D. Filicorio eſſe inanem, & friuolam, & ſub *num.* 13. vanam eſſe hanc doctrinam, concluditque, non eſſe attendendum, an ex perſona propria, vel patris, excluſi filius veniat.

Aliæ verò oppoſitiones per d. D. Filicorium eximium Aduocatum adductæ, habent pro eorum ſubſtentaculo, vt dixi, quod Andrea excluſo filius admittatur, vti vocatus, venienſque ex perſona propria, non patris, & vti qualificatus, quæ ſicuti longè diſtant à veritate, ita parum contrariantur fundatæ intentioni dicti D. Io. Baptiſtæ, & conſequenter de eis creditur rationem habendam non eſſe, cum ſatis etiam ex ſupradictis omnia obſtacula fuerint ſublata, & deſtructa. Et hæc ſaluo ſemper, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

CEnſus extinguitur, re in totum, vel pro parte perempta. Executio, an ſuſpendatur, hac diſcuſſione pendente.

SVMMARIVM.

1 SVrdus conſ. 162. *reprobatur.* Couar. *opinio in materia cenſus reprobatur, & ſub* num. 14.
2 *Cenſus non poteſt fundari ſuper proprietate tantum.*
3 *Cenſus non poſſet ſubſtineri, ſi fructus non ſufficerent, licet proprietas excederet valorē ipſius.*
4 *Cenſus extinguitur ad metam fructuum, non proprietatis.*
5 *Cenſus debetur ob fructum rei, ſuper qua cenſus eſt conſtitutus.*
6 *Cenſus annus debentur principaliter de per ſe, non acceſſoriè ad capitale.*
7 *Cenſus totaliter extinguitur, re ſemel infructifera reddita, licet ipſa poſſet expenſis modicis refici, vt fructus redderet.*
8 *Cenſus fructuum parte extincta, extinguitur, & ipſe cenſus ad ratam, & ſub num.* 22. *verſ. in reliquis, & ſub num. fi. verſ. ideo.*
9 *In cenſu non conſideratur capitale, ſed quod fructus reddat.*
10 *Bulla Pij V. verba exponuntur in §. poſtremo, quæ conſiderant rem, non prout eſt proprietas, ſed prout eſt fructifera.*
11 *Bulla vocat rem fructiferam, quæ dat fructus non autem eam, quæ poſſet aliquo temporis ſpacio, & cum expenſis fructus dare.*
12 *Fructus diminutio, ſi ſit culpa debitoris, ſibi eſt imputan.*
13 *Actio perſonalis in cenſu conſtitui non poteſt.*
14 *Res, ſuper qua cenſus conſtituitur, debet eſſe certa.*
15 *In formalibus, diſpoſitioni eſt inherendum ad litteram.*
16 *Bulla Pij V. de cenſib. eſt ſeruanda in omnibus locis, & Regionibus.*
17 *Cenſum, qui accipit, fundi poſſeſſor, nec Dominus dicitur.*
18 *Cenſum, qui imponit, non cenſetur rem cenſuatam vendere.*
19 *Fructuum, non rei valor, attenditur in cenſu.*
20 *In cenſu res non emitur, ſed ius exigendi quantitatem fructuum, ideo fructus tantum attenduntur.*
21 *In cenſu, ſi res non conſideraretur, vti ſeparata à fructibus, ille non eſſet cenſus, ſed mutuum.*
22 *Cenſus eſt in obligatione, ratione fructuum; ampliа etiam, ſi non natura, ſed accidenti, & facto Principis res redderetur infructuoſa.*
23 *Executio ſuſpenditur, pendente articulo extinctionis cenſus.*

CONSILIVM XVII.

Ieſus Maria.

Illuſtriſsimi, & Excelſi Patres.

IN cauſa incendij domus, de qua agitur, non poteſt conſumari executio conceſſa ab Illuſtriſſimo D. Auditore Mariono, in præiudicium Nob. Domini Franciſci Mariæ de Valle, ad fauorem Perilluſt. D. Franciſci de Tortis.

Aut

Aut enim in primis accipere volumus do-
mum, & ſic proprietatem, vti à fructibus, & ſeu
penſione ſeparatam; & tunc ſtante Bulla Pij V.
errant, qui hoc fundamento nituntur de eorum
bono iure oſtendere, nam quicquid dicat *Sur-*
1 *dus* † *in conſ.* 162. *& Didac.* quos reprobat *The-*
2 *ſaur. lib.* 1. *qu.* 32. cenſus † fundari non poteſt
ſuper proprietate tantum, eſſet enim vſura, idem
Theſaur. ibi num. 9. & alibi etiam; immò ſi pro-
3 prietas † excederet valorem cenſus, vel eſſet ſuf-
ficiens, fructus verò non aſcenderent ad cenſus
ſatisfactionem, res fructifera ad formam bullæ
non diceretur, & cenſus ſubſtineri non poſſet.
Mareſcott. var. reſol. lib. 3. *cap.* 10. *num.* 12. *Ricci.
coll.* 3089. *verſ. præterea aduertendum eſt.*

Aut conſiderationem habere volumus ad
rem, & proprietatem, non prout eſt ſimpliciter
proprietas, ſed prout eſt fructifera, & tunc intrat
4 noſtrum axioma, quod cenſus † extinguitur non
ad metam proprietatis, ſed fructuum; fructus
ideo attenduntur, non proprietas; ſed fructus
ob incendium ſequutum in domo ſunt extincti,
ergo &c. *Giouagnon. conſ.* 20. *num.* 7. *lib.* 1. qui
5 vult † cenſum deberi propter fructum rei, ſuper
qua conſtitutus eſt cenſus, qui ea ratione licitus
dicitur, quia empti ſunt fructus rei, *nu. verò* 12.
6 ſentit † annuos cenſus deberi de per ſe princi-
paliter, non autem acceſſoriè ad capitale; Nec
conſideratur, quod expenſis licet modicis do-
mus poſſit refici (quod tamen verum non eſt,
cum pro dicta domo conſtruenda, magnæ re-
quirantur expenſæ) vt fructus reddat, quia cum
7 † cenſus ſit extinctus ſemel, ob dictum incen-
dium, & ſic domus ſit infructifera reddita, am-
plius non tenetur dictus de Valle ad aliquam
cenſuum prætenſorum ſolutionem, vt fuit in ter-
minis deciſum per *Rotam Romanam poſt Duard.*
8 *de cenſib. tom.* 2. *deciſ.* 349. quæ † etiam proce-
dunt reſpectu partis fructuum extinctorum, per
quos ad ratam cenſus extinguitur. *Theſaur. Fo-
renſ. d. quæſt.* 32. *ſub nu.* 26. *& ſeq. lib.* 1. Alias
eſſet maxima iniquitas, vt etiam ſentiunt circa
prædicta in terminis. *Marta conſ.* 68. *nu.* 7. *Ca-
pan. de iure relev. p.* 4. *quæſt.* 6. *in alleg. incip. in
anno. num.* 10. *&* 11. quod eſt repetitum in an-
teced. *alleg. incipien. felix. num.* 12. *et* 13. *Viui.*
9 *lib.* 2. *deciſ.* 269. *ſub num.* 10. *et* 15. non † con-
ſiderato capitali, tenuit, & probauit. *Bannes de
iuſt. et iur. qu.* 78. *de cenſib. art.* 4. *lit. D. ſub verſ.*
10 *octaua concluſio*, ex illis verbis † bullæ, *non ſo-
lum re in totum, vel pro parte perempta, aut in-
fructuoſa in totum, vel pro parte effecta, etc. ibi
in verſ. poſtremo cenſus, etc.* ex quibus verbis
apparet nullam habendam eſſe conſideratio-
nem ad rem, prout eſt proprietas, ſed prout eſt
fructifera; Vnde *Theſaurus d. quæſt.* 32. *num.* 31.
quaſi in fine, ſapere maximam æquitatem dicit,
quod ſicuti re perempta dominus rei non am-
plius teneatur ad ſolutionem cenſus, ita fructi-
bus deficientibus, ex quibus cenſus ſoluitur; &
tanto magis ſtante bullæ prædictæ diſpoſitione,
11 quæ † vocat rem fructiferam, quæ dat fructus, in
fructiferam verò, quæ non dat fructus, nō autem,
quæ aliquo futuro tempore, & cum expenſis da-
re fructus poſſet. *Azor.* adductus ab Excellentiſs.
D. Chriſtopharo de Arcellis *cap.* 6. *lib.* 10. *par.* 3.
inſt. moral.

12 Contraria verò forſan procederent, ſi † age-
retur de aliquali deterioratione, & diminutione
fructuum culpa debitoris ſequuta, ad tradita per
Seraph. deciſ. 1418. *num.* 11. quæ deciſ. & ſi vi-
deatur facere ad fauorem dicti Aduerſarij; atta-
men, vbi fructus remanent in totum extincti, cen-
13 ſus ad formam bullæ extinguitur; alias † videre-
tur conſtituta quædam perſonalis actio contra
venditorem, quod admitti nequit vti vſurarium.
Gall. conſ. 18. *num.* 5. *et conſ.* 19. *num.* 14. debet
enim ſemper pactum præcedere, quod res pe-
reat periculo emptoris. *Syntagm. com. opin. to.* 1.
loc. 1. *cap.* 2. *de vſur. tit.* 26. *verſ. quinta, quod ſi
contingat, etc.* alias eſſet vſura, & pactum vti illi-
citum parum faceret. *Rota par.* 1. *deciſ.* 757. *ſub*
14 *num.* 3. ideo † res, ſuper qua cenſus conſtituitur,
debet eſſe certa. *Milaneſ. lib.* 2. *deciſ.* 2. *nu.* 108.
& nu. 115. contra opinionem *Couar.* maximè
ſtante ſupra mentionata Pij V. bulla, cui, cum
15 ſimus † in formalibus ad litteram eſt inheren-
16 dum, & ipſa † omnino ſeruanda eſt in omnibus
locis, & regionibus. *Gall. d. conſ.* 18 *num. fi.*

Præterea Excellentiſſimus d. exaduerſo con-
ſulens non debet inconfuſe conſiderare rem, &
17 fructus rei, ſed diſtinctè, nam qui † cenſum acci-
pit, fundi poſſeſſor, nec dominus dicitur. *Ludo-
uiſ. deciſ.* 281. *num.* 5. & ibi *Beltram. in add.* vbi
18 qui † imponit cenſum, non cenſetur vendere
rem ipſam cenſuatam, & alibi idem *Ludouiſ. de-
ciſ.* 388. *num.* 5. in qua pars prætendebat atten-
dendum eſſe valorem rei non fructuum, & ta-
19 men † *Rota* cenſuit contrarium, hancq; eſſe ma-
teriam exemplarem, & fauorabilem debitori
20 cenſus, & *num.* 6. ea ratione, quia † res non
emitur, ſed ius exigendi quantitatem fructuum,
ibidem *num.* 7. & ibi *Beltramin. in addit. nu.* 10.
lit. B. vbi non valor, nec æſtimatio rei attendi-
tur in cenſu, ſed quod res cēſuata fructus reddat.

21 Alias, ſi res † conſideraretur vti ſimpliciter
proprietas, vel vti à fructibus ſeparata, non eſſet
cenſus, ſed mutuum. *Marta conſ.* 173. *ſub nu.* 9.
et ſeqq. qui num. 14. *verſ. tanto minus, etc.* vult
cenſum, ob rem redditam infructuoſam, cenſum

F ex-

22 extingui; nam † cenſus eſt in obligatione ratione fructuum, ampliando, etiam, ſi non naturæ, ſed accidenti, & facto Principis domus infructuoſa redderetur.

In reliquis ſum cum d. D. partis aduerſæ aduocato; ſcio enim, & pro veriſſimo teneo, quod ſi domus prædicta eſſet in parte perempta, & remanſiſſent partes aliquæ integrales, & fructuoſæ dictæ domus, d. D. de Valle potuiſſet aſtringi pro ſatisfactione d. cenſus, ad formam d. bullæ ſecundum. *Cenalos com. con.com, qu. 312. num. 6.*
23 *cum ſeq.* ſed quod † executio petita pro parte d. Torti, non poſſit, nec debeat impediri, iſtis obiectionibus pendētibus, abſolutè nego, ex eadem *Cenal. auct. & etiam in quaſt. 847. tom. 3. num.* 3. de inſtrumento autem reconualidando, loquitur. *Marta conſ. 161. num. 29. Caualer. deciſ. 652. num. 1.* vbi Rota ſuſpendidit, immò reuocauit mandatum conceſſum ad fauorem creditoris, contra debitorem cenſus, ſtante ipſius extinctione, & benè, quia Iudex debet totis viribus prouidere, ne talis exactio permittatur; eſſet enim vſura, *Camil. Larat. conſ. 90. num. 70.*

Ideo ab aduerſarijs adducta non poſſunt ſubſtineri re in totum infructuoſa reddita, ſecus forſan eſſet, ſi in parte tantum talis reperiretur infructuoſa, & ſufficiens reſiduum fructuum remanſiſſet pro dicto cenſu ad tradita per *Coccin. deciſ. 208. nu. 4. verſ. & ideo debent, &c.*

Saluo tamen, &c. Placentiæ.

In eadem cauſa, & materia.

SVMMARIVM.

1 B*Vlla Pij V. vult, re in totum, vel pro parte perempta, cenſum extingui, & dum diſcuſſio pendet executio impeditur.*
2 *Executio, an retardetur, pendente iudicio nullitatis inſtrumenti cenſus.*
3 *Executio retardatur, pendente iudicio extinctionis cenſus.*
4 *Executio retardari debet, ſi ignoratur in cenſu pars fructuum extincta.*
5 *Cenſus diminuitur, bonis diminutis.*
6 *Emptor cenſus non habet poſſeſſionem, nec dominium cenſus, ſed ius exigendi fructus ipſius.*
7 *Cenſus non arguit dominium; ſed ſimplicem auctoritatem.*
8 *Domus diruta non eſt apta ad conſtituendum cenſum.*
9 *Fructus domus conſiſtunt in habitatione.*
10 *Muri non faciunt habitationem; nec domus conſiſtit in muris.*
11 *Conſequentia nō tenet, eſt murus, ergo eſt domus.*
12 Tex. in l. quid tamen. §. quadrigæ. ff. quib. mod. vſusfr. amitt. *eſt boniſſimus pro cenſus peremptione.*
13 *Roſa Sereniſſimi Parmæ Ducis Præſes, & Conſiliarius laudatur.*
14 *Vſusfructus quadrigæ ceſſat, ſi vnus ex equis moritur.*
15 *Debitor cenſus, re perempta, non tenetur reſtituere aream, & partem domus combuſtæ.*

CONSILIVM XVIII.

Amplisſimi, & Excelſi Patres.

TVtus viuit D. Franciſcus Maria de Valle, in prætenſa ſuſpenſione executionis facienda in præiudicium Perilluſtris D. Franciſci de Tortis, quia eius intentioni aſſiſtit bulla, iam in alia mea
1 iuris mentionata, quę † omnino vult, re in totum, vel pro parte perempta, vel infructifera reddita, cenſum in totum quoque, vel pro parte extingui, vt in §. *poſtremo cenſus,* &c. eiuſdem bullæ.
2 Non enim ibi agitur † de ſimplici nullitate, & inualiditate inſtrumenti cenſus, ſuper qua multi multa dicunt, vt ex *Cenci. de cenſib. par. 2. cap. 2. qu. 4. art. 1. Duard. eodem tract. de cenſib. §. 1. de re cenſui ſubiurganda qu. 19. num. 39. & ſeq. tom. 1. & §. 3. de ſolut. cenſ. quaſt. 24.* ſed de peremptione, & extinctione cenſus, in
3 quo caſu † vt iam dixi, & probaui retardatur, & ſuſpēditur executio, quibus addo eundē *Duard. de cenſib. tom. 1. §. 3. de cenſus ſolut. d. quaſt. 24. ſub num. 115.* & maximè ſtante partis confeſſione ſuper incendio ſequuto, immò notorietate omnibus euidentiſſima, per quod incendium, cum actio fuerit extincta, euanuit quoq; & ſuſpenſa conſequenter fuit ipſa executio. *Fachin. controuerſ. iur. lib. 2. cap. 44. à lit. C. fol. 213. v. ſq; in fi.* & tanto magis, quia ignoratur pars extin-
4 cta, vt dicit Aduerſarius, quo † in caſu non eſt equum, vt d. D. de Valle totum ſoluat, ſed expectari debet declaratio illius, quod erit perſoluendum; ſed quia certum eſt, ob incendium domum redditam fuiſſe totaliter infructuoſam, ergo, &c. quod vt iam dixi probatur ex dicta bulla, & eius verbis, videlicet, *vel in totum perempta, vel infructuoſa reddita,* &c.

Ideo (bone Deus) dato, quod attenderentur, vt pars dicit, proprietas, & muri, nonne conſtat ob incendium domus in parte dirutam fuiſſe, qua igitur de cauſa, vt dixi, d. D. de Valle tenebitur ad totum cenſum ſoluendū, abſq; eo, quod audiatur ſuper dicto puncto? regulariter enim

5 ex trita praxi videmus † quod diminutis bonis, & cenſus quoq; diminuitur. *Theſaur. deciſ.* 239. *num.* 8. & vt in alia mea iuris dixi d. D. Tortus
6 † non habet dominium, nec poſſeſſionem in re, ſed tantum ius exigendi fructus, addo *Muta Sici-*
7 *cil. deciſ.* 85. *nu.* 9. cenſus † enim non arguit dominium, ſed ſimplicem auctoritatem. *Alciat. tom.* 2. *lib.* 5. *conſ.* 107. *num.* 3.

Accedat præterea, quod iſta aſſerta domus
8 ſic diruta, ſicuti non † eſſet apta ad conſtituendum cenſum, quia de ſui natura non daret fructus, de quibus loquitur *Boccac. de cenſib. p.* 2. *ſub num.* 100. ita à contrario ſenſu de præſenti cenſus non duraret, nec ſubſiſteret ceſſante qualitate requiſita à bulla, ideſt, re fructifera exiſtente.

9 Dixi de ſui natura fructifera, quia † fructus domus conſiſtunt in habitatione. *Gail. lib.* 2. *obſer.* 128. *nu.* 3. ſed habitatio per incendium fuit extincta, ergo, &c. Minor probatur, quia
10 muri † non faciunt habitationem, non enim do-
11 mus conſiſtit in muris, nec conſequentia † tenet, eſt murus, ergo eſt domus, quia omnis murus non eſt domus.

Non dedignentur etiam Ampliſſimi Patres
12 aperire textum † in *l. quid tamen*, §. *quadrigæ, ff. quib. mod. vſusfr. amitt.* quem adducebat Il-
13 luſtriſſimus Sereniſs. Cameræ Præſes, & Conſiliarius Petrus Maria Roſa Parmenſis ſcientia, & nobilitate clariſſimus, & in exercenda ſubdi-
14 tis iuſtitia Iudex vigilantiſſimus; vbi ſi † vſusfructus quadrigæ ſit relictus, & vnus ex equis decedat, quadriga eſſe deſinit, & ſic vſusfructus ceſſat, quia vſus quadrigæ per mortem equi ceſſat, licet remaneat alter equus, & quadriga.

Tandem, etſi dicatur ab Aduerſario, quod ad
15 † effectum obtinendi liberationem à cenſu, debebat d. D. de Valle conſignare partem domus combuſtæ, quæ remanſit; attamen eſt ſciendum, quod forſan obiectio locum habere potuiſſet ante bullam Pij V. hodie autem ſecus, vt ſatis fuit per me probatum. Ideo, &c. Saiuo, &c.

Placentiæ,

ARGVMENTVM.

Matrimonium contra formam Concilij Tridentini factum inualidum eſt. Teſtes ſuper validitate matrimonij, quid debeant deponere.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium contra formam Concilij Tridentini eſt nullum.*
2 *Matrimonium ſi nullum eſt, poſſunt contrahentes recedere, etiam ſequuta copula.*
3 *In matrimonio, conſenſus iugalium debet eſſe expreſſus.*
4 *Teſtes in cauſa matrimoniali debent audire contrahentes.*
5 *Matrimonia, etiam iuris, & de iure præſumpta, hodiè ſunt ſublata, nec coniecturæ admittuntur.*
6 *Matrimonium contra Concilium factum clandeſtinum dicitur.*
7 *Teſtes in cauſa matrimoniali, vt probent, debent eſſe conteſtes.*
8 *Teſtes in cauſa matrimoniali debent deponere per verba de præſenti.*
9 *Parochi fides in cauſa matrimonij non probat, ſi matrimonium ſit clandeſtinum, quia ipſe tunc fidem faceret in cauſa propria.*

CONSILIVM XIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 Matrimonium † contractum ab iſto decepto iuuene, cum Domina N. nullum eſt, & inualidum; ex quo coram Parocho, & duobus teſtibus non fuit contractum, iuxta formam *Concilij Tridentini ſeſſ.* 24. *cap.* 1. *de reformat.* & vt ponunt *Trentacinq. variar. reſol. lib.* 3. *reſol.* 1. *de matrimonio ſub num.* 1. *verſ. quando igitur fol. mihi* 321. *Guttierez. quæſt. canonic. lib.* 1. *c.* 21. *nu.* 11. *Gratian. diſcept. cap.* 841. *num.* 30. *Galganet. de iure publico lib.* 3. *tit.* 100. *de nuptijs*, vbi pro-
2 pria † auctoritate licitum eſt contrahentibus recedere, etiam ſi copula eſſet ſecuta. *Guttierez. de iur. confir. p.* 1. *cap.* 51. *num.* 1. *Burſat.* 4. *con-*
3 *ſil.* 461. *num.* 60. quorum † iugalium conſenſus, coram eiſdem, expreſſus requiritur. *Guttierez. quæſt canon. lib.* 1. *cap.* 18. *num.* 3. *ſub verſ. primo quoniam.*

4 Qui teſtes † audire debent contrahentes. *Gratian. diſcept. cap.* 849. *num.* 29. alias ſecus, quia Concilium requirit præſentiam teſtium, vt audiant, nec ſufficit per ſigna credere contrahentes præſtitiſſe conſenſum per verba; matrimonia
5 † enim præſumpta, etiam iuris, & de iure præſumptione ſunt ſublata. *Menoch. de præſumpt. lib.* 3. *præſ.* 1. *nu.* 99. nec coniecturæ hodie poſt Concilium proſunt, vt ibi idem *Menoch. ſub num.* 98. *verſ. prædicta tamen. Maſcard. de probat. concluſ.* 10. *num.* 70. *vol.* 1. & *concl.* 1029. *nu.* 7. *vol.* 2. videantur *Guttierez. canonic. qu.* 18.

nu.8.lib.1.Dulph.controuerſ.17. Vnde his ſtan-
6 tibus nō poteſt negari, quin tale † matrimonium contra dictam formam Concilij ſit clandeſtinum, & nullum. *Gratian. diſcept. cap.83.nu.16. Mareſcot. var.reſol. lib.3. reſol.18. ſub num. 41. Guttierez practic. quæſt.ciuil.lib.2.qu.4.num.1. & 9. & verſ. quarto facit, ac num.13. Couar. de ſponſ.& matr.par.2.cap.6.num.10.*

Quo verò ad teſtium depoſitionem, eſt certiſ-
7 ſimum in iure, quod ad effectum, vt † teſtes probent ſuper matrimonij inualiditate, debent eſſe
8 conteſtes. *Mar. Anguiſ. conſ.88. nu.16.* & † deponere per verba de præſenti. *Alban. conſil.32. num.3. & etiam in verſ. circa primum, Rota nouiſſ. diuerſ. deciſ.273. num.20. par.4.* vbi congregatio Cardinalium Concilij interpræs ita reſoluit.

9 Nec fides Parochi obſtat, quia † cum ibi agatur de matrimonio clandeſtino, & contra formam Concilij contracto, Parochus dicitur ſuſpectus. *Gratian. diſcept. cap.489.nu.10.* Ideo Illuſtriſſimus, & Reuerendiſſimus D. Epiſcopus Scappius poterit abſq; difficultate adhærere iuſtis petitionibus d. inſtantis. Saluo tamen, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

PRæteritio filiæ, ſtante Bononiæ ſtatuto ſub rubr. de ſucceſſ. liber. patr. vel matr. vel al. aſcend. defic. cond. teſt. an operetur teſtamenti materni nullitatem.

SVMMARIVM.

1 *PRateritio filij, qui debuit inſtitui, vel exheredari, teſtamenti nullitatem operatur.*

2 *Teſtamentum matris annullatur, ob prateritionem filiorum.*

3 *Statutum Bonon. excluſiuum fæminarum prateritarum eſt ſub conditione factum, quatenus ſcilicet ſit aliquid iure inſtitutionis illis relictum.*

4 *Verbum,* relinquant, *importat, ideſt,* iure inſtitutionis, *cum ſit neceſſitatis inſtituendi expreſſiuum.*

5 *Statutum, ſi grauat parentes ad aliquid loco legitimæ filijs relinquendum, excluſio dicitur modificatiua, vnde, ſi tunc filiæ reperiuntur prateritæ, dicunt teſtamentum nullum.*

6 *Statutum mandans, quod iure inſtitutionis aliquid à parentibus filiabus fæminis relinquatur, non facit filiam haberi extraneam, & mortuam. ſed immo ſucceſſibilem, & viuam.*

7 *Prateritio aperit viam nullitati teſtamenti materni ad fauorem filiæ fæminæ, etiam ſtante ſtatuto fæm. excluſ. ſi inſtituti ſunt extranei, vel illi, qui pro extraneis habentur.*

8 *Extranei dicuntur, qui non ſunt in poteſtate noſtra.*

9 *Prateritio matris non habetur pro exheredatione, ſi cauſa prateritionis non inſeratur in teſtamento.*

10 *Prateritio matris hodie non habetur pro exheredatione.*

11 Statutum Bononiæ in §. item dicimus ſub rub. de ſucceſſ. liber. patr. vel matr. &c. condito teſtamento, *loquitur tantum de patre teſtante.*

12 *Maſculinum genus nihil commune cum fæminino habet, immò ipſi contrarium eſt.*

13 *Statutum Bonon. excluſ. fæminarum eſt odioſum, & ideo ſtricte non late interpratandum, maximè, quando agitur de ſtatuto iuris communis correctorio, num.14.*

15 *Prateritæ filia à matre poteſt dicere teſtamentum nullum, ſi nullam à patre, vel à matre dotem, vel legitimam habuit, non obſtante ſtatuto.*

16 Gratus *reprobatur* in conſ.21. lib.1.

17 Statutum Bononiæ ſub rubr. de ſucceſſ. liber. patr. &c. cond. teſt. *non arctat parentes preciſè ad iure inſtitutionis relinquen. filijs.*

18 *Dictio,* vel, *importat, quod vnum, aut aliud fiat, & eſt in electione agentium, de modo, quem relinquendi velint, deliberare.*

19 Statutum Bonon. in §. item dicimus de ſucceſſ. lib. patr. & cond. teſt. *decidit caſum fauore maſculorum contra fæminas prateritas.*

20 *Statuti vna pars, aliam declarat.*

21 *Statuto Bononienſi excluſiuo fæminarum, vt ſit ſatisfactum, ſufficit vt aliquid, quamuis minimum, ſit eis relictum.*

22 *Verbum,* relinquo, *importat legatum, & quando ibidem.*

23 *Legitima quota bonorum dicitur.*

24 *Extranei, etſi reputentur nepotes, quoad ſucceſſionem viuente filio, hoc intelligitur tamen ſi filius eſt ſucceſſibilis, alias ſecus.*

25 *Praterita filia, inſtitutis extraneis ſtante ſtatuto Bononienſe, contra ipſos ſupplementum legitimè petere poteſt, ſecus ſi filij eſſent inſtituti, & quid ſi ſit caſus mixtus, an filia teſtamentum nullum dicere poſſet, ibi verſ. ſed dato.*

26 *Fæminæ ſi ſunt ab inteſtato à ſtatuto excluſæ, non poſſunt à matre præteritæ dicere teſtamentum nullum.*

27 *Praterita filia, etſi poſſit dicere teſtamentum nullum, tamen ſi in loco vigeat ſtatutum fæminas excludens, non poterunt agere pro teſtamenti reuocatione.*

28 Gra-

28 Gratus in conſ.21.lib.1.*defenditur*.
29 Montcrent. ad ſtatuta Bononiæ ſub rubr. de ſucceſſ. lib.patr.&c.cond.teſt.§.& de nullitate, ſub verb.integram fol.143.*reijcitur*.
30 *Fœminæ habentur vti extraneæ, & non ſuæ, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo.*

CONSILIVM XX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

IN hac prætenſione Nobilis Dominę
Virginiæ de Mangiolis, à matre in
teſtamēto præteritæ aſſiſtit ius com-
mune, pro reuocatione teſtamenti,
1 quia debuit ipſa, † vel inſtitui ſpecificè, vel ex-
heredari. *auth.vt cū de appel.cognoſ.&c.* §.*aliud*
quoq; capitulum, & §.*ſiue igitur omnes*; in ter-
2 minis † matris, quæ filios præterijt, ponit *Coler.*
conſ.30.num.164. & textus eſt in *l.maximum*
vitium, *C.de lib.præter.* & al. Doctores, quos
congerit *Bardellon.1.conſ.4.num.7.verſ.prædictaq; militant,&c.* ſuper hoc videndus eſt etiā
Bertrand.conſ.220.num.6.vol.7.Coler.conſ.31.
num.129.Crott.1.conſ.116.nu.1.& conſ.234.
num.14.lib.2.Crauet.2.conſ.295.nu.2.Berret.
conſ.123.num.2.Clar.in prax.ciuil.lib.3.§.teſtamentum.quæſt.38.in princ. & ibi addentes
moderni.

Sed quid ſtante *Statuto Bononiæ in rubr.de*
ſucceſſ.liber.patr.vel matr.vel al.aſcend.de ſic.
cond.teſt. quod excludit fœminas ſtantibus ma-
ſculis, ita, & taliter, quod nec etiam eis ſit per-
miſſum dicere teſtamentum nullum?

Teneo adhuc dictam D.Virginiam teſtamen-
tum matris nullum dicere poſſe, ex multis.

3 Primò, quia dictum ſtatutum † eſt ſub condi-
tione excluſiuum fœminarum, quatenus ſcilicet
eis ſit aliquid iure inſtitutionis relictum, vt ex
verbis ſtatuti, quaſi in prin. *aliquid iure inſtitu-*
tionis, vel alio modo, &c. ideſt *iure inſtitutionis*,
4 propter verbum † *relinquant* à ſtatuto imme-
diatè poſitum, quod neceſſitatis inſtituendi eſt
expreſſiuum, cum exponatur iuxta iuris com-
munis diſpoſitionem. *Monterent.ad dictam ru-*
bricam, §.*inter filios autem*, *&c.in verbo relin-*
quatur fol.143.tom.2.

5 Secundò, quia ſtatutum † grauat parentes ad
relinquendum aliquid loco legitimæ, & ſic ex-
cluſio eſt qualificata, ſeu modificatiua, vnde ſi
iſta portio precisè non ſit relicta, dici poteſt fa-
cultatem à ſtatuto cenſeri datam filiæ nullum
teſtamentum dicendi. *Bardellon.adducens Grat.*
Alex.& Lancel.Gal.conſil.4.num.11.lib.1.

6 Tertiò, quia ſtatutum † dum vult, quod iure
inſtitutionis pro legitima filiæ aliquid relinqua-
tur, tunc intendit, quod filia non ſit extranea, nec
tanquam mortua habeatur, ſed eam, ceſſante
inſtitutione, quoad reuocationē teſtamenti, non
mortuam, nec excluſam, ſed ſucceſſibilem de-
monſtrat. *Bardellon.d.conſ.4.num.12.*

Quartò, quia dato, quod non poſſet filia di-
cere teſtamentum nullum ob exiſtentiam ma
7 ſculi, hoc † procederet fauore maſculi exiſten-
tis ſucceſſibilis, & illius, in quo iura ſuitatis con-
ſiderari poſſent, reſpectu habilitatis ſuccedendi,
vt eſt d. Iacobus filius Dominæ Iuliæ, & reſpe-
ctiuè frater d. D. Virginiæ, non autem fauore
filiorum d. D. Iacobi, qui etſi ſint nepotes, &
abiatici, attamen quia filius adhuc viuit, non
poſſunt ab inteſtato Auiæ ſuccedere, & ſic ius
ſuitatis nihil operatur, vt ſucceſſorium edictum
8 illis ſuffragetur, cum tunc reputentur † vti extra-
nei, nedum quia non ſuccedunt, ſed etiam quia
non ſunt in poteſtate Auiæ paternæ. *Surd.4.*
conſ.565.num.4.

Sed filius Iacobus fuit à matre priuatus, ergo
ſublatum eſt medium, ob quod veniebat exclu-
ſa dicta D. Virginia, prout in ſimili ſtatuto vo-
luerunt. *Ruin.3.conſ.5.ſub num.12.& conſ.79.*
ſub num.5.in quinto dubio verſ.& propterea in-
ſtitutis.Dec.conſ.295.ſub num.2.& conſ.383.
ſub num.4. ad punctum facit. *Capra conſil.151.*
num.fin.

9 Quintò, quia in matre, etſi filiæ † præteritio
habeatur pro exheredatione, attamen ſecus eſt
ſi cauſa præteritionis in teſtamento non inſera-
tur. *Monter.ad Bononiæ Statuta ſuper dicta ru-*
brica in verb.inſtitutionis lit.G.lib.4.fol.140.
10 *tom.2.* quamuis hodie † ſecus ſit, cum talis præ-
teritio non habeatur pro exheredatione, vt tex-
tuales auctoritates ſuperius adductæ, circa teſta-
menti nullitatem ex præteritione, probant.

11 Sextò, quia ſtatutū † *in* §.*item dicimus*, quod
vult, fœminas præteritas non poſſe dicere teſta-
mentum nullum, non loquitur de matre teſtan-
te, ſed de patre teſtante, vt ex illis verbis, *præ-*
teritæ fuerint ab ipſo teſtatore, prolatis in gene-
12 re maſculino, † quod nihil commune habet, im-
mò contrarium eſt fœminino. *l.pueri appellatio.*
204.ff.de verb.ſignif. Vltra quod cum ſtatu-
13 tum † hoc ſit odioſum reſpectu admiſſæ præte-
ritionis, ſtrictè eſt intelligendum, non autem
ampliandum, iuxta tritam *regulam, odia.de reg.*
14 *iur.* Maximè, † quia agitur de reducendo ſtatu-
to, quantum fieri poſſit ad ius commune, vt illud
minus lædatur. *Surd.4.d.conſ.565.num.10.*

15 Septimò, quia d. D. Virginia nullam † ha-

buit a patre, nec à matre dotem, nec legitimam,
in quo caſu ob præteritionem filia poſſet dicere
16 teſtamentum nullum, non obſtante *Grato* † *in*
conſ. 21. *lib.* 1. qui benè non intellexit, vt dicit
Monter. ad dictam rubr. §. *& de nullitate, ſub*
verbo integram fol. 143.

Hæc iura Bononiæ tranſmiſſi D. Nicolao de
Martinis, ad effectum, vt eius præſtantiſſimi Ad-
uocati veritatem huius cauſæ melius perſcruta-
rent, & inuenirent, prout etiam ego pariter, ſed
in contrariam ſententiam vti veriorem veni,
multis rationibus, vt infra, & ſunt.

17 Primò, quod Statutum † Bononiæ ſub dicta
rubrica non arctat preciſè parentes ad iure in-
ſtitutionis relinquendum fœminis, ſed quocun-
que modo teſtantes voluerint, cum dicat, *& in*
ipſo teſtamento aliquid iure inſtitutionis, vel alio
modo filiabus, &c. ſi enim voluiſſent ſtatuentes,
quod iure tantum inſtitutionis eſſet filiabus re-
linquendum, nõ dicta diſiunctiua, & alternatiua,
18 † *vel*, vti fuiſſent, quæ importat, quod vnum,
aut aliud fiat, per quod tunc eſt in electione
agentium de modo relinquendi, & eorum arbi-
trio deliberare, *l. ſi heredi plures. ff. de cond. inſt.*
Vnde potuit dicta D. Iulia teſtatrix etiam iure
legati tantum d. D. Virginiæ relinquere, nec
poterit dicta filia venire contra teſtamentum,
ſic dictante ſtatuto in illis verbis poſt princip.
de iure ad repletionem, vel contra teſtamentum
agi, vel excipi per filias fœminas, & alibi *in* §. *&*
de nullitate, vbi fœminæ non poſſunt dicere te-
ſtamentum nullum.

19 Addatur pariter † diſpoſitio dicti ſtatuti in
§. *item dicimus*, quæ caſum decidit fauore dicto-
rum maſculorum, cuius hæc ſunt verba. *Item*
dicimus, quod ſi tales filia, vel fœmina alia per
maſculos, vel fœminas deſcendentes præterita
fuerint ab ipſo teſtatore, & inſerta cauſa præte-
ritionis, vel non extantibus maſculis ſupradictis
inſtitutis, vt ſupra, vel aliquibus alijs inſtitu-
tis, qui tales fœminas ab inteſtato repellerent, ex
forma noſtrorum ſtatutorum, nihilominus va-
leat teſtamentum, &c.

Quæ verba luce ſunt clariora, non obſtanti-
bus illis verbis ſupra mentionatis, *præterita fue-*
20 *rint ab ipſo teſtatore*, quia † vna pars ſtatuti aliã
declarat *Surd. d. conſ.* 565. *nu.* 20, etiam ſi pars
clarior poſita ſit, non ſolum diſpoſitiuè, ſed etiam
exceptiuè, *ibidem*, ſuperius enim à ſtatuentibus
fuit dictum fœminas de nullitate teſtamenti di-
cere non poſſe, modo hic prædictorum omnium,
eadem ferè ſit repetitio, vltra alia verba in
definitè prolata, *ſub* §. *dicimus etiam*, & ſunt vi-
delicet, *& ex eorum* (loquens etiam de maſculis
ex fœminis natis) *præteritione teſtamentum non*
vitietur.

Iuuat etiam dictis maſculis rubrica, quæ lo-
quitur tam de patre, quam de matre, & ideo
quoad primum fundamentum acquieſco.

21 Secundò, quia, dato, quod ſaltem † eſſet ali-
quid per matrem præſtandum, vt dicit *Monte-*
rent. etiam ſi eſſent dotatę *ſuper d. rubr. in princ.*
in verb. in ipſo lit. E. fol. 140. *tom.* 2. loquens de
ſolidis quinq; relinquendis; nonne iſta filia ex
legato à matre illi facto poterit longe pluſquam
ſint ſolidi quinque percipere? certè patet.

Tertio, quia in noſtro caſu mater in faciendo
legatum filiæ, vtitur verbo, *relinquo*, à ſtatuto
poſito, quod etſi dicatur importare inſtitutio-
22 nem, attamen quicquid † ſit de veritate, regula-
riter, & generice loquendo, dicitur etiam im-
portare legatum; maximè attenta dictione, *ali-*
quid, cum verbis ſubſequentibus à ſtatuto poſi-
tis, videlicet, *iure inſtitutionis, vel alio modo, &c.*
relinquant, etiam minus legitima, ecce igitur,
quod verbum, *relinquant*, non refertur ad quo-
tam ſolum hæreditatis, ſed etiam bonorum, dum
magis hoc ſtatuentes ſpecificent in verbis, *etiam*
23 *minus legitima*, † quæ quota bonorum dicitur.
Bõbin. in hiſce terminis verbi, *relinquo, conſ.* 12.
nu. 82. *& ſeqq.* Igitur ſiue volumus dicere, quod
illud verbum importet inſtitutionem, & fuit po-
ſitum à teſtatrice, ſiue, quod importet legatum,
& ſtatutum prouidit.

24 Quartò, quia, quamuis dicti nepotes † repu-
tentur extranei, viuente filio, hoc intelligitur, ſi
filius eſt ſucceſſibilis, nam tunc, ſi iſte priuatus
reperiatur, ſublatum eſt medium, per quod im-
pediti erant ſuccedere, & ſic tanquam impedi-
mento ſublato, eſt eius via ſucceſſionis aperta:
maximè, cum ipſi habeant qualitatem ſtatuti,
ſunt enim maſculi, & de patris familia de Man-
giolis. Vltra quod ſaltem eſſet caſus mixtus,
quia inuenio in teſtamento filium in certa por-
tione inſtitutum, & inſtitutos pariter nepotes di-
25 cti D. Iacobi filios, vnde † teſtamentum conſer-
uaretur; & ſolum dicta D. Virginia contra ex-
traneos poſſet petere ſupplementum legitimæ,
contra verò filios non. *Monterent. ad dictam ru-*
bricam in §. *filiabus autem. ſub verb. vniuerſali-*
ter lit. A. fol. 143. *tom.* 2.

Sed dato, quod caſus mixtus non eſſet, adhuc
filia inſtitutis extraneis (qui tamen iſti non di-
cuntur, quia ſunt nepotes, & à ſtatuto quoad
ſucceſſionem pro talibus habentur) excludere-
tur à dicendo, ob præteritionem, teſtamento nul-
lo. *Paul. de Caſtr.* 1. *conſ.* 324. *num.* 2. *cum ſeqq.*
& conſ. 146. *ſub num.* 2. *Brun. ſuper ſtat. fœm.*
&c. art. 10. *quæſt.* 4. *num.* 35. *ſecund. membr.*
principal. cum ſeqq. nu. 2. *Clar. in prax. ciuil.* §. *te-*
ſtamentum lib. 3. *q.* 42. *d. nu.* 6. *& ibi add. moderni.*

Quin-

26 Quintò, quia, cum fœminæ † à ſtatuto ſint ex-
cluſæ ab inteſtato, habentur vti extraneæ, ideo
dicta præterita filia non poterit nullum dicere
teſtameutum. *Cranet. 3. conſ. 423. num. 3.* ex-
cluditur enim filia duplici legis ſcilicet, & ho-
minis funiculo, vt ibi ante dictum *numerum*, &
conſ. 856. num. 6. Laurent. Palat. in tract. quod
ſtan. maſc. &c. num. 52. inter tract. vet. impreſ.
fol. 208. tom. 11. Bero. 2. conſ. 174. nu. 2.

Sextò, quia quatenus tantum ei relictum fuiſ-
27 ſet aliquid iure legati † & non inſtitutionis, &
conſequenter teſtamentũ nullum; attamen ſi *vi*-
geret ſtatutum in loco fœminarum excluſiuum,
filia non poſſet agere ad annullãdum teſtamen-
tum. *Alba. conſ. 656.* etiam quod maſculi ſucceſ-
ſibiles non ſuccederent, idem *Alba. conſil. 459.*
num. 10. Bero. 2. conſ. 150. num. 7. Ad prædicta
28 omnia ſuperius narrata videndus eſt. *Grat.* † in
terminis d. Statuti Bononiæ *1. conſil. 21. per tot.*
contra ſextum fundamentum, vbi dicebatur, fi-
liam, quæ non habuit dotem, nec legitimam
poſſe annullare teſtamentum, quem I.C. appro-
29 bo, non reprobo, † reiecto ſemper. *Monterentio*
ſub dd. rub. & §. ſupra mentionatis num. 16. cum
ſit contra præciſam ſtatuti mentem, ac verba ſu-
perius explanata. Vltra quod in noſtro caſu
aliquid filiæ fuit relictum à matre, & fuit ipſa à
patre dotata, licet ob patris hæreditatem, quæ
non erat ſoluendo, nihil conſequi ex ipſa potuit.

Ideo dicta D. Virginia acquieſcat, ſi eſt ex-
30 cluſa, † quia dicto ſtatuto ſtante, non ſua hæres,
ſed extranea dicitur. *Bero. 2. conſ. 70. num. 9.* Et
hæc ſaluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Renunciatio generalis, quando ad ſpecificata tantum extendatur.

SVMMARIVM.

1 *Inquietatione, ex multis cauſis, ſi vna tantum exprimitur, cætera reſeruata cenſentur.*
2 *Liberatio extendi non debet vltra rem expreſſam.*
3 *In renunciatione alia perſona non veniunt, niſi nominata.*
4 *Lucrum quis indebitè percipere non debet, in alterius detrimentum.*
5 *In renunciationibus, maiora expreſſis venire non debent.*
6 *Renunciatio, ſi eſt ſubordinata, & limitata ad certa ſpecialia, non poteſt extendi in præiudicium renunciantis.*
7 *Rota Romana eſt maximę auctoritatis, ob eius excellentiam in iure reddendo, & eius deciſiones aureæ ſunt.*
8 *Renunciatio limitata, limitatum producit effectum.*
9 *Renunciatio debet reſtringi, ex ſubiecta materia.*
10 *Renunciatio reſtringi debet ad cauſam, propter quam prolata ſunt verba.*
11 *Renunciatio ad ea tantum reſtringitur, quę ſunt eiuſdem ſpeciei.*
12 *Cauſa in ſpecie, reſtringit dictum in genere.*
13 *Renunciatio eſt ſtricti iuris, & ideo ſtricte eſt intelligenda.*
14 *Renunciatio facta ad certam cauſam, vltra eam non extenditur.*
15 *In renunciationibus ſemper fit reſtrictio ad ſpecificata.*
16 *In renunciationibus non veniunt, niſi ea, quę à contrahentibus fuerunt expreſſa.*
17 *Renunciationi ſi contrauenire licet erroris prætextu, tanto magis, ſi facta non reperiatur de iure, de quo diſputatur.*
18 *Renunciatio, & liberatio generalis facta ſine cauſa captioſa dicitur.*
19 *Quietatio generalis, vt plurimum captioſa dicitur.*
20 *Renunciatio, ſi facta reperiatur paucis in verbis, & agatur de magna pecuniarum quantitate, eſt nulla, & falſa.*
21 *Liberatio, an potius error ſit, quam renunciatio.*
22 *Renunciatio nil aliud eſt, quam donatio.*
23 *Verba, ſi trahuntur ad ſpecificata, ergo aliquid operantur.*
24 *Notarij ignorãtes noſtris temporibus floreſcunt.*
25 *Clauſulę, & verba in renunciationibus appoſita non reſtringuntur, niſi ad cogitata.*
26 *Verba interpretantur contra eum, qui in eis ſe fundat.*
27 *Quietatio generalis non protrahitur contra cauſam finalem.*
28 *Renunciatio generalis quomodo ſtet circa præcedentia.*
29 *Generale, quando reſtringatur.*
30 *Renunciatio nulla eſt, ſi ceſſat cauſa eam faciendi.*
31 *Obligationis cauſa, vbi non eſt, nec obligatio pariter.*
32 *Renunciatio generalis non præiudicat iuri competenti renuncianti, ex alio reſpectu.*
33 *Verbum nullum eſt tam vniuerſale, quin ratione circunſtantiarum non reſtringatur.*
34 *Reſtrictum, quod eſt ad vnam ſpeciem, ea tantum amplectitur, quę ſub illa ſpecie ſunt, & de ratione, ibi.*
35 *Renunciatio non operatur vltra conſenſum.*
36 *Renunciatio in vno caſu, ad alium non trahitur.*

37 Con-

37 *Coniectura ſemper eſt ſumenda, quod quis nol- uerit renunciare.*
38 *Renunciatio ita interpretatur, vt renuncianti minus noceat, quam ſit poſſibile.*
39 *Renunciatio ſemper in dubio interpretatur fauo- re renunciantis; vbi amplia.*
40 *Verba*, ne per qualunque cauſa, &c. *explicantur.*
41 *Aquiliana ſtipulationis operationes in renuncia- tionibus.*
42 *Libertas data acquirentibus reſtringitur ad ſpe- cificata.*
43 *Renunciatio iuris futuri, intelligi debet de iure futuro, ex cauſa de præſenti.*
44 Gratian. diſcep. cap. 292. num. 21. *declaratur, immò eius opinio non approbatur ab auctore.*

CONSILIVM XXI.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

REnunciatio facta à D. Lucia Benina,
ſicuti à multis doctiſſimis Aduocatis
Parmenſibus, viſa fuit iniqua, & nulla,
quod probarunt ipſi diffuſiſſimè, & ple-
nè, ita in iure prætenſo executioni demandari
nequit. Ego facile ſi potuiſſem, ſcribere recu-
ſaſſem, quia iſti Domini mei nil intactum reli-
querunt, attamen laborem meum, etſi super-
fluum, denegare non fuit conueniens illi, cui tan-
tum debeo,

Super qua controuerſia, validitate, aut inua-
liditate dictæ aſſertæ renunciationis omiſſa, ca-
put amplector excluſioni prætenti iuris, quod
non fuit cõſideratum à contrahentibus, aderant
enim multæ cauſæ, quarum vna fuit tantum con-
ſiderata, & de qua Excellentiſſimi Domini mei
1 mentionem faciunt; vnde conſtat, quod ſi † ex
multis cauſis vna in quietatione tantum expri-
matur, cæteræ, præſertim, quæ ignorantur reſer-
uatæ cenſentur, vt poſt textum in *l. nec is* 17.
§ *heres inſtitutus, ff. de acquir. hered.* conſuluit
Ceph. 3. *conſ.* 427. *num.* 5. quod etiam habet lo-
2 cum nedum reſpectu certæ rei, † vltra quam li-
beratio minimè extẽdi debet. *Surd.* 3. *conſ.* 431.
3 *num.* 13. ſed etiam † reſpectu perſonarum, qua-
rum aliæ non veniunt, niſi nominatæ. *Gratian.*
4 *diſcept. cap.* 292. *nu.* 2. alias quis indebitè † per-
ciperet lucrum in alterius detrimentum, ſub præ-
textu generalis renunciationis, quod eſt abſur-
dum, odioſum, ac inconueniens, poſt textum,
& DD. præciſè ponit. *Crauet.* 3. *conſ.* 407. *nu.* 29.
5 qui *num.* 31. ponit, quod in † ſimilibus renun-
ciationibus maiora expreſſis venire non debent,
nec poſſunt; quicquid ſit de prætenſa generali
6 quietatione, quæ † cum fuerit, & ſit ſubordina-
ta, & limitata ad illa ſpecialia enarrata ab Illu-
ſtriſſimo D. meo I. C. & Marchione Andrea
Mulazzano, in præſenti non aduerſatur noſtræ
intentioni benæ fundatæ, vt per *Rot. Rom.* fuit
7 deciſum, quę † ſemper fuit in toto orbe maximę
auctoritatis, ob eius eminentiam, & excellen-
tiam in iure reddendo, cuius deciſiones omnes
aureæ ſunt, nec obiurgatore indigent, reiectis
non veris aſſertionibus, quæ de ipſa adducun-
tur, circa varietatem opinionum, quas tenuit
Rota ſuper alio puncto, de quo non loquor, cum
iam mirificè per dictos DD. Aduocatos fuit re-
ſponſum, & eſt in *ſelect. deciſ.* 549. *num.* 3. *p.* 1.
8 cum igitur † renunciatio per prædicta limitata
videatur, limitatum pariter producere debet
9 effectum. *Cyriac.* 2. *controu.* 292. *nu.* 11. & † re-
ſtringi debet ex ſubiecta materia. *Cyriac. ſupra*
10 *alleg. d. vol.* 2. *cõtrou.* 400. *num.* 79. & † ad cau-
ſam, propter quam prolata ſunt verba, idem in
11 *d. contr.* 292. *num.* 13. & † ad ea, quæ ſunt eiuſ-
12 dem ſpeciei, ibidem *num.* 17. cauſa † enim in
ſpecie reſtringit dictum in genere. *Gratian. di-
ſcept. cap.* 292. *ſub num.* 1.
13 Quibus accedat, quod † renunciatio eſt ſtri-
cti iuris, & odioſa eſt, ideo ſtrictè eſt intelligen-
da, & interpretanda. *Surd.* 3. *conſ.* 431. *nu.* 20.
14 vnde facta † ad certam cauſam, vltra eam non
extenditur. *Simon. de Pręt.* 1. *conſ.* 71. *num.* 18.
per tex. in l. ſi de certa, & ibi Doctores, C. de tranſ.
15 ſed † ſemper fit reſtrictio. *Flam. Rub. conſ.* 33.
num. 42. *Cyriac.* 2. *d. contr.* 292. *num.* 19. *Viui.
deciſ.* 316. *num.* 15. & ad ſpecificata tantum.
per textus allegatos à Surd. d. conſ. 431. *num.* 12.
& 15. qui multa ſuper hoc dat exempla, nec
16 † venire niſi ea, quæ à contrahentibus fuerunt
expreſſa, ſcripſit. *Ceph. d. conſ.* 427. *num.* 9. qui
bonam adducit conſequentiam, ex eo, quod ſi
17 † renunciationi per errorem factæ contrauenirĩ
poteſt, [illegible] tanto magis, ſi facta non reperiatur
de iure, de quo diſputatur.
18 Præterea conſtat apertè dictam † liberatio-
nem, & quietationem fuiſſe generalem, & fa-
ctam ſine aliqua cauſa, & occaſione; ergo cap-
tioſa eſt, & præſumitur. *Alba. conſ.* 3. *num. fin.
& ibi in addit. Annibald.* qui multos allegat, fa-
19 cit. *Magon. Luc. deciſ.* 9. *nu.* 35. qui ponit † ge-
neralem quietationem, vt plurimum dici cap-
20 tioſam. Immò, cum † ipſa fuerit facta duobus
expedita verbis, & vt mihi ſupponitur, agatur
de ſcutis 20000. nedum nullum inſtrumentum
diceretur, vt dd. mei doctiſſimè probarunt, ſed
falſum eſſet, ſecundum *Alba. in conſ.* 224. *nu.* 11.

Vltra quæ, non eſt præſumendum, quod dicta
D. Lucia, etiam ſi ageretur de iure aliquo modo

ſibi

ſibi competenti, ita miſorè renunciaſſet fauore
21 extraneorum, ideo, quòd potius † error ſit, quam
renunciatio, eſt præſumendum. *Surd. 3. d. conſil.*
22 431. *num.* 16. qui *num.* 18. vult, quod † renun-
ciatio nil aliud ſit, quam donatio, quæ inſinua-
tione indiget, maximè, ſi excedat metam à ſta-
tuto mentionatam.

Concedo inſuper verba illa generalia ali-
quid operari, & non poſſe ſtare ſuperfluè in in-
ſtrumentis, ex auctoritatibus allegatis ab Ad-
uocatis partis aduerſæ, ſed quod ibi illa ſtent ſu-
perfluè ex admiſſione noſtrarũ propoſitionum,
23 abſolutè nego, nam † trahuntur ad ſpecificata;
ergo aliquid operantur, & ad ea etiam, quæ ve-
riſimiliter ſunt incluſa. *Surd. d. conſ.* 431. *nu.* 73.
vltra quæ, idem *Surd.* videatur *ibi num. fi.* circa
24 dicta verba, & ſeu clauſulas, quæ ponuntur † ab
ignorantibus Notarijs, qui verè hiſce tempori-
25 bus florent, quæ clauſulæ, † ſeu generalia verba
non ad incogitata reſtringi poſſunt, ſed tantum
ad cogitata, poſt textuales, & DD. auct. ponit.
26 *Cranett. d. conſ.* 407. *num.* 26. *& ſeq.* & † inter-
prætantur cõtra eum, qui in illis ſe fundat. *Surd.*
per tex. in l. labeo, ff. de contrah. empt. l. veteribus,
27 *ff. de pact. in d. conſ.* 431. *num.* 33. & cum † cau-
ſa finalis ſtet pro nobis, cõtra eam quietatio ge-
neralis non protrahitur. *Cranett. d. conſil.* 407.
num. 28. & dum ſupra in dicto inſtrumento enu-
merantur multa ſpecialia, ab illis recedere non
licet, quicquid ſit de illo prætextu generalitatis;
28 nam † renunciatio generalis inſecuta ad præce-
dentium qualitatem accipi debet, vt ipſemet.
Cranett. dicit *ibi in d. conſ. per tex. in l. fi. §. cui*
dulcia, ff. de trit. vino, oleoq; leg. qui dicit pari-
29 ter receptum eſſe, vt generale † reſtringatur in-
ſecutum ab interiori ſpecie, ab eaq; limitatio-
nem, ac metam accipiat. *l. legato, §. 1. & l. cum*
ita, §. fi. ff. de leg. 3. l. quoties. C. fam. erciſ. cum
30 alijs ibi allegatis; ſed quod plus eſt nulla † cau-
ſa renunciandi reperitur, nec legitur, vt à dictis
DD. Aduocatis ſupponitur, quorum fundamen-
ta ibi non repeto; ergo renunciatio nulla. *Surd.*
31 *d. conſ.* 431. *num.* 28. nam vbi † non eſt obliga-
tionis cauſa, ibi non eſt obligatio, *ibidem*; vel
32 ſaltẽ ſi adeſt cauſa, non per hoc iſta † generalitas
præiudicat iuri dictæ Luciæ competenti ex alio
reſpectu. *Cyriac. d. controu.* 292. *num.* 7 per tex.
33 ibi allegatum; nullum enim † verbum eſt tam
vniuerſale, quod ratione circunſtantiarum non
reſtringatur, ibidem *num.* 16. vbi *num.* 17. quod
34 eſt † reſtrictum ad vnam ſpeciem, ea tantum
amplectitur, quæ ſub illa ſpecie ſunt, ea ratione;
quia tunc prædicatur de pluribus differentibus
numero, non autem ſpecie; alias duo abſurda
35 admitterentur, quod † renunciatio operaretur
vltra conſenſum. *Cranett. conſ.* 407. *num.* 33.
36 *Vivi. deciſ.* 316. *nu.* 14. alterum, quod † renun-
ciatio in vno caſu, ad alium traheretur, ibidem
num. 12. quod non eſt admittendum, immò ſem-
37 per † coniectura ſumenda eſt, quod dicta Lucia
renunciare noluerit. *Surd. d conſ.* 431. *num.* 21.
38 & vt † ei minus noceat, & præiudicet, quam ſit
poſſibile, ibidem *nu.* 32. *&* 34. *Cranet. conſ.* 407.
39 *num.* 34. *Vivi. d. deciſ.* 316. *nu.* 16. in † dubioq;
ſemper eſt talis interprætatio, & quæuis alia in-
telligentia ſumenda. *Magon. Luc. deciſ.* 9. *nu.* 34.
maximè ſi ex actu renunciatio ex neceſſitate
non inferatur. *Surd. d. conſ.* 431. *num.* 21.

40 Non obſtant verba † *ne per qualunque cauſa*
&c. quia ad ſpecificata tantũ referrũtur. *Ceph.* 3.
conſ. 427. *num.* 15. *cum ſeqq.* qui loquitur in ter-
minis terminantibus iſtorum verborum; nec mi-
nus ea, quæ deducuntur de Aquiliana ſtipula-
41 tione, quæ † licet facta, & concepta ſit verbis
generalibus, non dicitur tamen liberationem
continere realis actionis, niſi ſpecialiter dictum
ſit à contrahentibus. *Simon. de Pręt.* 1. *conſ.* 71.
42 *num.* 20. ſicuti etiam non obſtat prætenſa † li-
bertas data acquirentibus enunciationem, ſu-
per qua pars aduerſa facit maximum fundamen-
tum, quia & illa pariter reſtringi debet iuxta
ſpecificata. *Cranett.* In terminis *conſil.* 462.
num. 6. *& ſeqq.* ſentit etiam *Berrett. conſil.* 12.
num. 2.

Nec dicatur, quod in renunciatione expri-
muntur verba de futuro loquentia, quia vltra
quod non videtur hoc concedi poſſe modo quo
43 prætenditur, conſtat † renunciationem etiam fu-
turi iuris, intelligi de iure futuro ex cauſa de
præſenti, & tanto magis, ſi tunc temporis, de
hoc iure probabilis ſpes non habebatur. *Cyriac.*
d. contr. 292. *num.* 8. *Vivi. deciſ.* 316. *n.* 11. etiam
ſtante iuramento, *ibidem*.

44 Non obſtat † *Grattan. d. cap.* 292. *num.* 21. qui
non loquitur de fœmina, ſed de maſculo renun-
ciante, qui in dubio reſpectu omnium videtur
renunciaſſe, quam tamen doctrinam non appro-
bo, ſi renunciatio generalis ſit limitata, & ſub-
ordinata ad ſpecialia expreſſa; vel ſubiecta ma-
teria hoc non patiatur; vel conſenſus renun-
ciantis deficiat; vel ſi cauſa non ſit de præſenti;
vel ſpes probabilis non erat illius iuris, de quo
ſupra, & vt probatum fuit ex dictis auctoritati-
bus, per quæ concluditur fauore dictæ D. Luciæ.
Saluo ſemper, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DOnatio facta extra territorium contra formam
conſtitutionis Ducalis eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Donatio facta contra formam conſtitutionum Ducalium Placentiæ eſt nulla.*

2 *Dux Placentiæ, & Parmæ Sereniſſimus potuit formare conſtitutionem annullantem contractus iuratos, eo quia eſt lex honeſta, cum diuino, humanoq; iure conſona, ob bonumq; publicum introducta, & ne ſubditi in periurium inciderent.*

3 *Sacea orator miſſus à Sereniſſimo Duce Placentię, & Parmę ad Summum Pontificem.*

4 *Nullitas inſtrumenti ex ſtatuto introducta non firmatur iuramento.*

5 *Conſtitutionis Ducis Parmę, nollentis iuramentum, verba.*

6 *Conſtitutio, declarando contractus nullos, & doloſos, ligat ſubditos extra territorium contrahentes.*

7 *Donatio facta contra formam ſtatuti eam declarantis ſimulatam, eſt nulla, non obſtante iuramento.*

8 *Solemnitates loci, vbi quis ſubditus eſt, in donatione facienda ſunt obſeruandę; non autem illa loci contractus.*

9 *Statutorum iura ex locorum differentia variari non debent.*

10 *Statutum redditur eluſorium, ſi quis extra ſtatum donat, omittendo ſolemnitates ſuę ciuitatis.*

11 *Statutum prohibitiuum in perſonam, fauorabilem continet prohibitionem, in quo caſu ſubditus quocunq; vadat illud ſeruare tenetur.*

12 *Verba* deinceps, ſeu in poſterum, *quid importent.*

13 *Statutum, quando inhabilitat ſubditos, ne alio modo contrahere poſſint, & procedendo contractus doloſos declarat; inſtrumenta facta extra territorium contra formam dicti ſtatuti non valent.*

14 *Contractus factus à ſubditis extra territorium contra formam ſtatuti eſt inualidum.*

15 *Statuta loci ſunt ſeruanda à ſubditis contrahentibus extra territorium, ſi bona ſunt in territorio, vbi ſubditi ipſi reperiuntur.*

16 *Ioannes Camillus Gargiareus auctoris pater laudatur.*

17 *Statutum, dum inſtrumentis poteſt vim probatoriam auferre, ſequitur, quod ſicuti inſtrumentum non probat, ita nec iuramentum.*

18 *Ratificatio contractus nihil operatur, ſi ipſe à principio erat nullus.*

19 *Subditus, qui ad aliud territorium ſe tranſtulit ad contrahendum contra formam ſtatuti ſuę ciuitatis, & poſtea ſtatim rediit, præſumitur hoc in fraudem ſtatuti feciſſe.*

CONSILIVM XXII.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

Donatio facta à Perilluſtri Domino
Gaſpare de Tortis eius fratri, in Ci-
uitate Brixiæ, Iudicio meo nequit
1 ſuſtineri; † Non fuerunt autem ſer-
uatæ Conſtitutiones Sereniſſimi Domini Pla-
centiæ, & Parmæ Ducis donationibus, &
alijs prohibentes iuramentum in contractibus
2 apponi, de quorum validitate † diſputare ne-
phas eſſet, ſicuti etiam de poteſtate; eſt enim
lex honeſtiſſima, quæ diuino humanoque iuri
conuenit, ob bonum publicum introducta,
& ne ſubditi in periuriū, quod ſolebat frequen-
3 ter euenire, inciderent; vt optimè exponit † *Sac-
ca* orator ad Summum Pontificem miſſus, à præ-
dicto Sereniſſimo Domino Duce, ad hunc effe-
ctum *in conſ. 60. per totum, vol.* 1. In quo caſu
ſtatuentes benè poſſunt annullare contractum,
4 & nullitas † tunc nunquam iuramento firmare-
tur. *Siluan. conſ. 40. num.* 11. & multa *ibi*.

5 Verba autem Ducalis † Conſtitutionis de
modo, & forma proced. in cauſ. ciuil. §. ad con-
ſulendum, &c. ſunt vt infra videlicet.

Ad conſulendum quoq; ſaluti animarum ſubditorum noſtrorum, prohibemus, ne deinceps in aliquibus contractibus, aut diſtractibus, vel quaſi donationibus, tàm inter viuos, quàm cauſa mortis, etiam inter virum, & vxorem, patrem, & filium, ac alias perſonas prohibitas donare, vel inter ſe ſe contrahere, mutuis, depoſitis, & ſimilibus, & in quibuſcunq; actibus extraiudicialibus quouis modo, & quacunq; de cauſa celebrandis, etiam minorum, & aliarum perſonarum priuilegiatarum, fideiuſſionibuſque etiam Iudicialibus coram quocunq; Tribunali præſtandis & per Notarium, ſeu Notarios rogandis, præſtentur à contrahentibus, vel diſponentibus, aut ipſorum aliquo exigantur iuramenta formalia, manu corporaliter tactis ſcripturis, prout hactenus obſeruatum fuit, & in dies obſeruatur in maximum animarum diſpendium, nam pauci admodū ſunt, qui ſtatutis temporibus promiſſa, & conuenta obſeruent, & adimpleant; cæteri verò quaſi ſalutis immemores, vt plurimum iuramenta ipſa negligunt, & paruipendunt. Si quandò igitur aduerſus hanc noſtram prohibitionem factum fuerit omnia, & ſingula acta, & geſta, dolo, fraude, & me-

& metu extorta, ficta q; & ſimulata præſumi volumus, & declaramus, & pro ſimulatis, nullis, irritis, & inanibus ipſo iure cenſeri.

6 Quibus ſic ſtantibus, dicta conſtitutio † ligabit etiam ſubditos abſque dubio alibi, & extra territorium contrahentes, & tanto magis ex vi declarationis factæ, illos ſcilicet contractus iuramēto firmatos fuiſſe, & eſſe doloſos, per quam diſpoſitionē dictus donatarius non poteſt gau-
7 dere beneficio illius inſtrumenti † dictæ donationis, vti ipſo iure non fraude carentis, & ſic doloſi declarati à dicta conſtitutione, non obſtante iuramento. *Sacca. 1. d. conſ. 60. nu. 38. & 55.* plures adducens de communi. *Od. conſ. 51. ſub num. 12. Gratian. March. deciſ. 102. num. 11.*
8 *Alba. conſ. 70. num. 7.* ſunt † enim in donationibus faciendis obſeruandæ ſolemnitates loci, vbi quis ſubditus eſt, non autem illæ loci contractus, idem *Gratian. d. deciſ. 102. Theſaur. lib. 2. queſt.*
9 *forenſ. qu. 8. num. 13.* nec † ex locorum differentia ſtatutorum iura variari debent, *vt ibi ſub num. 2.* ponit. *Decian. d. deciſ. 102.*
10 Alias quiſq; ſubditus poſſet † extra ſtatum ire, & ſine illis ſolemnitatibus contrahere, in fraudem ſtatuti, quod tunc ſine dubio redderetur eluſorium, & eſſet magnum abſurdum, ideo non permittendum, vt in terminis terminantibus dictæ conſtitutionis, ponit *Manent. 2. conſ. 112. ſub nu. 10.* eandem opinionem tenuerunt *Alciat. tom. 1. lib. 2. conſ. 58. ſub num. 2. verſ. & maximè. Od. d. conſ. 51. num. 11. Meno. conſ. 819. ſub num. 13. verſ. illius prima recepta,* in verbis, *& illa magis communis: Peregrin. 5. conſil. 100. num. 16. Cyriac iur. controuerſ. 10. nu. 82. lib. 1. Lambert. de contract. gloſ. 2. in verb. mulierum num. 53.*

Et prædicta tanto magis procedunt, quia hæc
11 † conſtitutio eſt prohibitiua in perſonam, & fauorabilem cōtinet prohibitionem, vnde ex *Bartoli* opinione ſubditus quocunq; vadat ſeruare tenetur ſtatuta ſuæ Ciuitatis, quem ſequitur *Morot. in conſ. 53. ſub num. 11. verſ. ſic his præmiſſis;*
12 maximè ſtantibus † verbis, *ne deinceps, ſeu in poſterum. Alba. d. conſ. 70. ſub nu. 2.* & alijs ſub-
13 ſequentibus, quæ † inhabilitant ſubditos, ne alio modo poſſint contrahere, & poſt ea procedendo annullant contractus, & doloſas declarant, in quo etiam caſu non excuſatur ſubditus diuerſo modo extra ſtatum contrahens; Quod, etſi cum iſta diſtinctione non procederet, tamen contractus facti contra formam dictæ conſtitutionis non valerent. *Gratian. d. deciſ. 102. nu. 6.*

Addatur, quod donans, & donatarius ambo ſunt Placentini, & ſic ſubditi dicti Sereniſſimi
14 D. Ducis, ex quo † reſultat indubitatiſſimum fundamentum, quod non potuerunt dictam donationem extra ſtatum contra formam conſtitutionis prædictæ conficere. *Manent. d. conſ. 112. ſub num. 9. Theſaur. d. quæſt. 8. ſub nu. 15. lib. 2.*
15 Sicuti etiam eodem modo proceditur † quando bona ſunt in territorio ſtatuentium, & vbi quis ſubditus eſt. *Manent. d. conſ. 112. num. 10.* Rectè diſtinguit ſuper hoc. *Theſaur. forēſ. d. q. 8. num. 14.* quem ſequitur *Cyriac. lib. 1. d. contr. 10. ſub num. 71.*

Inſuper illud facit, quod dicit D. Ioannes
16 † Camillus dulcis memoriæ Pater meus, dum in Ciuitate Bononiæ viuebat ſua ætate Aduocatus doctiſſimus, & celeberrimus, ſcilicet, quod ſta-
17 tutum, dum poteſt † inſtrumentis vim probatoriam auferre, ſequitur; quod ſicut inſtrumentum annullatum non probat, ita nec iuramentum, inter *Florian. Dulph. controuerſ. 1. nu. 102.*

Accedat inquam, quod non obſtat d. Domino Gaſpari adducere, ipſum pluries accepiſſe pecunias promiſſas, & ſeu penſiones mentiona-
18 tas in donatione, nam † etſi contractus fuiſſet ratificatus executioniq; demandatus, adhuc per iſtos actus donatio ratificata valide non diceretur. *Manent. d. conſ. 112. nu. 12.*

Tandem non omitto, quod ex tali à ſtatu di-
19 ſceſſu, † lex præſumit fraudem in donatione interueniſſe, & maximè ſtante breui regreſſu. *Lamberteng. d. gloſ. 2. in verb. mulierum ſub num. 53. Gratian. d. deciſ. 102. num. 8. Cyriac. lib. 1. d. controuerſ. 10. num. 83.*

Ex quibus omnibus ſatis dilucidè conſtat, dictam donationem vti inualidam, & à conſtitutione Ducali ſimulatam, ac doloſam præſumptam, eſſe reuocandam. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TRanſuerſales, quando dicantur venire poſt deſcendentes in fideicommiſſo fauore familiæ teſtatoris conſtituto.

SVMMARIVM.

1 *PEtrus Aloyſius Burgus Sereniſſimi Ducis Placentiæ Præſes, laudatur.*
2 *Fideicommiſſum ſimplex, & abſolutum inducitur, per rationem*, quia volo, *additam prohibitioni alienationis.*
3 *Ratio*, quia volo, *ſi eſt generalior præcedenti fideicommiſſo, quid importet.*
4 *Prohibitio alienationis, & cauſæ diſponendi, ex diſtantia & ſeparatione à fideicommiſſo facta, nō poteſt eodē modo, cū fideicōmiſſo cōſiderari.*

5 Ge-

Digitized by Google

5 Geminatio cauſæ magis enixam teſtatoris mẽtem, & voluntatem oſtendit.

6 Dictio, quia, cauſam finalem, & impulſiuam ſignificat.

7 Verbum, volo, ſimplex, & abſolutum fideicommiſſum importat.

8 Verba, quod omnia bona, & tota hæreditas integrè, & ſine vlla diminutione conſeruentur, inducunt fideicommiſſum abſolutum.

9 Verba, ſemper, & perpetuis temporibus, important fideicommiſſum abſolutum.

10 Familia, domo, & agnatione mea vocata veniunt tranſuerſales.

11 Agnatione vocata, veniunt tranſuerſales.

12 Verba non debent eſſe ſuperflua.

13 Familia, domo, & agnatione vocata, cum illa dictione mea, veniunt tantum deſcendentes, & ſic, familia, domus, & agnatio, verba, effectiuè, non autem contentiuè accipiuntur.

14 Verba perſonaliſſima non egrediuntur perſonam nominatam. & habent emphaſim, & latentem vim quidditatis, & eſſentia vera demonſtratiuam.

15 Intelligentia ſemper ſumitur fauore familiæ effectiuæ, non autem contentiuæ.

16 Familia vocata, intelligitur de effectiua ſi teſtator habet deſcendentes.

17 Linea vocata, veniunt illi de linea recta, & ſic deſcendentes, non autem tranſuerſales.

18 Prole vocata, veniunt deſcendentes, non autem tranſuerſales.

19 Fruſtra diſputatur de fideicommiſſo, ſi ad illud non admittuntur illud prætendentes.

20 Dictio, tantum, eſt taxatiua.

21 Fideicommiſſario poſſumus obijcere; proba, quod prætendis circa caſum tuæ vocationis.

22 Exceptio bona eſt contra fideicommiſſarium; ſubſtitutio de te non loquitur.

23 Ampliatio non eſt facienda, niſi illorum fauore, quorum facta reperitur diſpoſitio.

24 Tranſuerſales excluduntur per verba perſonaliſſima, & familiam effectiuam denotantia.

25 Verba, perpetuo remanere in eius agnatione, & familia, non inducunt fideicommiſſum abſolutum, ſi in oratione ſeparata ponantur.

26 L. nomen. §. fi. de leg. 3. declaratur.

27 Gozadin. conſ. 64. declaratur.

28 Fideicommiſſum fuiſſe inductum, aliud eſt, aliud quod veniant tranſuerſales.

29 Clauſula, omni meliori modo, quid operetur.

30 Verba, ſemper, & perpetuis temporibus, quid operentur, & an ſufficiat quod verificentur durantibus deſcendentibus.

31 Prohibitio, ſiue ſit nuda, ſiue veſtita, ſi eſt reſtricta ad deſcendentes, illis deficientibus, & ipſa quoq; deficit.

32 Prohibitio veſtita operatur ſolum quoad comprehenſos.

33 Ratio, cum verbo, volo, facit prohibitionem eſſe veſtitam, non tamen inducit fideicommiſſum abſolutum, vbi amplia.

34 Extenſio, quando fieri non poſſit vltra perſonas nominatas.

35 Doct. in l. pater, §. fundum, ff. de leg. 3. declarantur.

36 Odd. de fideic. art. 6. quæſt. 11. num. 128. declaratur.

37 Teſtatorem, retento eodem themate, voluiſſe proſpicere eius deſcendentiæ tantum, quando præſumatur.

38 Vis, ſi non eſt in ordine, ſed in coniunctione diſpoſitionum, quid facere debemus.

39 Ratio ſequens à teſtatore poſita non præiudicat, ſi ſtat acceſſoriè ad præcedentem.

40 Verba, vt ſupra, & prout ſupra, ſunt repetitiua præcedentium.

41 Verba, vt ſupra, &c. non ampliant fideicommiſſum, ſed omnia intelliguntur poſita, retentis ijſdem terminis.

42 Prohibitio, & ratio, ſiue ſint in capite ſeparato, ſtentq; ampliatiuè, & non acceſſoriè, ſiue è contra, ſtan. verbis repetitiuis, operantur ſolum, prout ſupra fuit expreſſum.

43 Relatio ſemper eſt facienda ad deſcendentes, etiã ſi agatur de materia dubioſa.

44 Familia generaliter vocata, admittuntur tantum deſcendentes.

45 Præcedentia magis declarant, & influunt in ſequentia, quam è contra.

46 Fideicommiſſum nouum dicitur, quando orationes ſunt ſeparatæ, & habent verba ſeparata, ſecus vbi eſt continuatio verborum.

47 Clauſula, quia volo, refertur ad perſonas ſupra nominatas.

48 Dictio, mea, quid operetur.

49 Clauſula, voluit, &c. licet declaret, & ampliet præcedentes ſubſtitutiones, non tamen illas extendit de perſona ad perſonam.

50 Ratio, quia volo, an dicatur appoſita cauſatiuè, & conſequutiuè, vbi amplia.

51 Decius, defenditur, in conſ. 363. num. 7.

52 Prohibitio, ſi eſt facta reſpectu antecedentium, strictè eſt procedendum.

53 Teſtatorem ſe voluiſſe incontinenti corrigere, qui dicit, abſurdum dicit.

54 Tranſuerſales, per quæ excludantur.

55 Verba, quod ſi contingeret, explicantur.

56 Interpretatio, quando ſumenda eſt de perſonis ſupra in prima parte teſtamenti nominatis.

57 Verba non ſunt ſuperflua, ſi ad maiorem declarationem apponantur.

58 Su-

58 *Superflaitas potius eſt admittenda, quam quod nouum inducatur fideicommiſſum.*
59 *Fideicommiſſum eſt onus, ideo ad illud inducendum neceſſaria eſt expreſſio.*
60 *A fideicommiſſo excluſus dicitur, de quo fideicommiſſum non loquitur.*
61 Fachineus lib. 2. conſ. 57. num. 1. *quando procedat, & in quo caſu militet.*
62 *Tranſuerſales fruſtra diſputant de interpretatione verborum, ſi conſtat eos non venire ad fideicommiſſum.*
63 Ruin. conſ. 89. num. 1. lib. 2. *declaratur.*
64 *Geminatio operatur ſolum fauore vocatorum, non aliorum.*
65 *Deſcendentibus in dubio magis eſt fauendum, quam tranſuerſalibus.*
66 Pariſ. lib. 3. conſ. 22. num. 62. *declaratur.*
67 Menoch. conſ. 424. lib. 5. *declaratur.*
68 Decian. conſil. 86. num. 28. lib. 3. *declaratur.*
69 Fuſar. conſ. 37. ſub num. 10. *declaratur.*
70 Peregr. conſ. 149. *declaratur*, ſub nu. vero 72. *reprobatur.*
71 Grat. conſ. 67. num. 10. vol. 2. *declaratur.*
72 Marta de ſucceſſ. legal. qu. 21. art. 5. nu. 7. p. 4. *declaratur.*
73 *Familia nomen, ſi poteſt accipi, & in genere, & in ſpecie, ſemper ſumi debet effectiuè, non contentiuè.*
74 *Familia nomen, qui effectiuè non accipit, ei reſponderi poteſt, tu facis contra principia.*
75 Rota deciſ. 14. num. 4. in ſelect. p. 1. *declaratur.*
76 Curtius iun. conſ. 43. col. pen. *declaratur.*
77 Paſett. conſ. 92. num. 10. *declaratur.*
78 Mantic. *tenens contra deſcendentes reprobatur, & ſub* num. 72.
79 *Verba*, vt ſupra, &c. *quando non referantur ad perpetuitatem.*
80 *Familia nomen quomodo accipiatur.*
81 Rimin. iun. conſil. 482. num. 43. & 77. *declaratur.*
82 *Verba inſpicienda ſunt, vt cognoſcatur, quorum fauore ſit facta prohibitio.*
83 *Ratio generalis reſtringitur ad ſpecificata.*

CONSILIVM XXIII.

Ieſus Maria.

OLim Nobilis Dominus Antonius Maria de Brachifortibus ſuum vltimũ condidit teſtamentum, in quo, inter cætera, poſt inſtitutionem factam fauore omnium eius filiorum, etiam poſthumorum, ipſis ſubſtituit eorum filios maſculos legitimos, & naturales, ex proprijs lumbis natos, & procreatos, & ex legitimo matrimonio, &c.

Et alibi poſt excluſionem fœminarum, illorumque filiorum, & filiarum, in Monaſterijs degentium, ac Fiſci, nulla facta mentione, niſi deſcendentium, ſuffit, & voluit, vt infra videlicet.

Perueniant, & peruenire debeant in totum, & per totum in alios filios, & deſcendentes meos maſculos, vt ſupra ſuperuenientes, & qui non contrauenerint, & capaces fuerint, & eorum deſcendentes, & deſcendentium deſcendentes in infinitum in ſtirpem, & non in capita ſuperuenientes maſculos, & vt ſupra, & eis deficientibus, in eorum filios maſculos legitimos, & prout ſupra.

Quia eo, & eis, ac omnibus in caſibus volo, & ſic fuit, & eſt mea vltima determinata, ac finalis intentio, quod dicta omnia mea bona, & hæreditas in totum, & per totum, nulla facta detractione, nec diminutione, vt ſupra, ſemper in infinitum, & vſq; in perpetuum ſit, & permaneat, neq; in aliqua parte exire aliquo modo, nec tempore poſſit extra filios meos maſculos, vt ſupra, nec extra eorum filios ſubſtitutos, vt ſupra, ſed quod omnia, & ſingula, ac tota, & integra hæreditas, & bona, vt ſupra, & prout ſupra continuò, & continuato tempore, ſemper in perpetuum, & in infinitum, & ſine vlla exceptione, & detractione, & vt ſupra conſeruentur, & conſeruari debeant, in dictos filios, & deſcendentes, & in domo, agnatione, & familia mea, in infinitum, vt ſupra, & prout ſupra.

Et paulo poſt ponuntur hæc verba.

Et ſic eſt mea vltima deliberata, & determinata voluntas, ac finalis, & totalis intentio, & diſpoſitio, quod dicta omnia bona, & hæreditas, vt ſupra perueniant, & ſemper vſq; in perpetuum conſeruentur, & præſeruentur in totum, ac per totum, & in omnibus, & per omnia, vt ſupra in prædictos filios meos maſculos, & ſucceſſiuè in eorum filios maſculos legitimos, & vt ſupra tantum, & in domo, & agnatione ac familia mea, vt ſupra, & prout ſupra.

Tandemq; concludit.

Quia mea vltima voluntas, & finalis intentio fuit, & eſt, quod dicta bona, & hæreditas mea, in totum ſtent maneant, & conſeruentur, in dictos filios meos maſculos, & eorum filios, & deſcendentes, vt ſupra, & in domo, familia, & agnatione mea ſemper in perpetuum, & vſq; in infinitum, vt ſupra, & prout ſupra.

Linea deſcendentium modo extincta per mortem omnium reperitur; ſuperſunt quidam aſſerti tranſuerſales remoti de Brachifortibus. Quæ-

Quæritur, qui ſuccedere debeant, an ſcilicet iſti
pretenſi tranſuerſales vigore dicti fideicommiſſi,
an verò proximiores deſcendentium præmor-
tuorum, & ſeu potius habentes cauſam ab eis
vigore cuiuſdam diſpoſitionis teſtamentariæ.

EXcellentiſs. Dominus Hippolytus Eques,
1 filius Illuſtriſſimi † excelſi, ac integerrimi
Præſidis Conſilij Iuſtitiæ Placentiæ, Petri Aloy-
ſij Burghi, primarij I. C. ac fama, nobilitateque
mundo noti, ſcripſit fauore dictorum tranſuer-
ſalium infraſcriptis motus fundamentis.
2 Primò, ex ratione, quia † *volo, &c.* addita à
teſtatore prohibitioni alienationis, quæ abſolu-
tum, ac ſimplex fideicommiſſum inducit, ſecun-
dum ea, quæ ſcripſerunt *Doct. in l. cum pater,*
§. dulciſſimis, ff. de leg. 2. & in l. pater, §. fundum,
ff. de leg. 3. de communi op. Od. de fideic. quæſt. 11.
art. 6. num. 128. p. 1. cum atteſtat. *Fachin. con-*
ſil. 57. num. 1. lib. 2. qui aſſerit fuiſſe deciſum in
hoc excelſo Placentiæ Iuſtitiæ Conſilio; & eo
3 maximè quia † illa ratio eſt generalior fideicom-
miſſo præcedenti, in quo tantum vocantur de-
ſcendentes, vltra alia ibi poſita pro validitate
rationis prædictæ, ad excluſionem Fiſci, cũ auct.
Boſſ. de public. bon. num. 31. Peregrin. de iure fi-
ſci lib. 5. tit. 1. num. 103. Petr. Ant Anguiſ. con-
ſil. 31. lib. 6. in mat. vlt. vol. Burſat. 3. conſ. 227.
num. 24. Od. d. qu. 11. art. 5. num. 113.
Pro ſecundo fundamento fauore prædicto-
rum de Brachiforibus adducebatur, quod cau-
4 ſa ita diſponendi, & ipſamet † alienationis pro-
hibitio ex ſeparatione, & diſtantia facta fidei-
commiſſi à teſtatore, non poterant eodem mo-
do conſiderari cum dicto fideicommiſſo, cum
non ſtent acceſſoriè ad illud, ſed diuerſo modo,
& ampliatiuè, vt alios includant, vltra nomina-
tos. *Ruin. 2. conſ. 89. num. 18. & 29.* quem ap-
probauit *Rot decis. 45. num. 3. in recent. & de-*
ciſ. 193. num. 12. nouiſ. p. 1. Beltram. ad Ludo-
uiſ. deciſ. 433. num. 22.
5 Pro tertio, ponebatur † geminatio cauſæ, *quia*
volo, &c. ex qua magis enixa teſtatoris mens,
& voluntas apparebant, vt per *Bartol. in l. cum*
ſumus, C. de agr. & cenſ. lib. 11. & omnes in *l. ba-*
liſta, ff. ad ſen. conſ. Trebel. in terminis *Rim. iu. 5.*
conſ. 482. num. 21. Bertazzol. ciuil. conſ. 6. n. 18.
Pro quarto fundamento pariter adduceba-
tur, quod ratio prædicta erat verbis ampliſſimis
concepta, importantibus ſimplex, & abſolutum
fideicommiſſum ad fauorem agnationis, & fa-
6 miliæ; maximè ex dictione † *quia*, quæ cauſam
finalem importat, & cauſam impulſiuam ſignifi-
cat. *Rip. in l. filius familias, §. diui nu. 122. ff de*
leg. 1. Dec. conſ. 377. num. 6. Petr. de fideic. qu. 5.
7 *num. 48.* & ex verbo † *volo*, quod importat fi-
deicommiſſum ſimplex, & abſolutum, *l. finali,*
C. comm. de lega. Cur. iun. conſ. 22. num. 19.
8 Item, & illa † verba, *quod omnia bona, & tota*
hereditas integra, & ſine vlla diminutione con-
ſeruentur, &c. quæ inducunt abſolutum fidei-
commiſſum, *l. nomen, §. finali, ff. de leg. 3. Goza-*
din. conſ. 64.
9 Item per verba † *ſemper, & perpetuis tempo-*
ribus, quæ idem operantur. *Soc. ſen. in l. qui Ro-*
ma, §. coheredes num. 18. verſ. oblig. Dec. conſ. 23.
nu. 3. Ruin. 2. conſ. 101. nu. 15. conſ. 108. nu. 13.
Beret. conſ. 142. num. 15.
10 Item ex verbis † *familia, domo, & agnatione*
mea, ex quibus cenſentur tranſuerſales admiſſi,
nedum, quia tranſuerſales ſunt de agnatione,
l. fi. §. 1. ff de gradib. aff. n. ſed etiam, quia agna-
11 tione † vocata, veniunt tranſuerſales. *Pariſ. 3.*
conſ. 22. num. 62. Meno. conſ. 424. Decian. con-
ſil. 86. num. 28. lib. 3. Peregrin. conſ. 149. nu. 22.
lib. 5. Fuſar. conſ. 37. num. 12. & idem dicitur
de verbo domus. *Grat. conſ. 67. num. 10. vol. 2.*
Corn. 2. conſ. 216. num. 4. & 6. Mart. de ſucceſ.
legal. quæſt. 21. art. 5. num. 7. p. 4. alias iſta ver-
12 ba † eſſent ſuperflua, & ſine effectu operandi,
quod eſt contra ius. *Ruin. 2. conſ. 116. num. 1.*
Surd. deciſ. 84. num. 14. Cyriac. controuerſ. fo-
renſ. 96. num. 10.
CONTENTIO hæc grauis eſt, & ardua,
cum hinc inde non deſint rationes, & argumen-
ta; Verum, quia pro Illuſt. D. Florentio de Blan-
cis tam patens, & firma eſt veritas contra tranſ-
uerſales, omiſſis ſuperfluis, cum non conueniat
perplexitas, vbi ius abundat, deuenio ad dilu-
cidationem omnium difficultatum, per quæ vi-
dentur incluſi dicti prætenſi tranſuerſales.
Et in primis veniunt accipienda teſtamenti
prædicti verba, quorum ſenſus accommodari
non poteſt tranſuerſalibus, vt ſupponitur; ſiue
conſideramus, quod nullum verbum ponitur de
tranſuerſalibus, ſed tantum de deſcendentibus,
ſiue quod vocata eſt domus, & familia eiuſdem
teſtatoris, ibi *& in domo, agnatione, & familia*
13 *mea, &c.* quæ verba cum † ſint concepta, cum
illa perſonaliſſima dictione *mea*, comprehen-
dunt tantum domum, agnationem, & familiam
teſtatoris effectiuè, non autem contentiuè, vt te-
nuerunt, in terminis, *Collegium Ticin. in conſ. pro*
Triuult. num. 57. cum ſeq. & ibi *Menoc. nu. 217.*
& ſeq. Rimin. iun. in contrarium allegatus, *in*
eodem conſ. 482. ſub num. 53. Pariſ. 2. conſil. 51.
ſub num. 5. Ruin. 2. conſ. 153 num. 10. Soc. iun. 2.
conſ. 97. num. 62. Scip. Rouit. conſ. 28. num. 22.
Alba conſ. 483. ſub num. 42. Gionagnon. conſ. 39.
num. 20. & 34. lib. 1. Menoc. conſ. 233. num. 14.
verſ.

verſ. ſi xiò comprobatur cum ſeqq. & num. 20.
& de præſ. lib. 4. *præſ.* 88. *ſub num.* 2. *verſ. non
inquam in fi. Peregr.* hoc non negat, *in conſ.* 57.
num. 9. & ibi alijs in locis, *& deciſ.* 134. *num.* 5.
& ſub num. 24. & in ſpecie dictionis perſonaliſ-
ſimæ *mea*, *in lib.* 6. *conſ.* 43. *ſub num. fi.* licet con-
trarium teneat, ſi non adſit pronomen poſſeſſi-
uum *ibi verſ. nam Doctores*, *Gabriel.* pariter, &
ipſe *in conſ.* 132. *quæſt.* 6. *num.* 59. *&* 60. *lib.* 1.
Ceph. conſ. 510. *num.* 13. *Torniol. conſ.* 76. *nu.* 19.
Fuſar. conſ. 91. *num.* 7. *& conſ.* 107. *nu.* 8. *cum
ſeq. & de ſubſt. quæſt.* 351. *num.* 11. *&* 27. *at ſub
nu.* 29. *ſub verſ. quod ſi vocata. Ricciard.* ſequi-
ter, ex aliquorum ſupra allegatorum auctorita-
te, *inter conſ. d. Fuſar. in ordine* 169. *per totum*,
reſpondendo dictis contrarijs à *nu.* præcipuè 40.
vſq; ad finem. *Cyriac.* 2. *contr.* 203. *nu.* 20. *& ſub
num.* 22. *verſ. ſicut quod, &c. Gratian. diſcept.
cap.* 645. *num.* 5. *& cap.* 869. *num.* 27. *in fin. Se-
raph. deciſ.* 1438. *num.* 11. *& ibi Rub. in addit.
verſ. & in ſpecie. Rot. in ſelect. per Farin. par.* 2.
deciſ. 707. *num.* 3. *Seſſe d' Aragon. deciſ.* 49. *lib.* 1.
ſub num. 9. *verſ. ſi verò. Odd. de fideic. quæſt.* 8.
num. 77. *& ſeq. Marta. de ſucceſſ. legal. par.* 3.
qu. 1. *art.* 5. *ſub num.* 38. *Monet. de commut. vlt.
vol. cap.* 9. *ſub num.* 392. *Simon. de Prat. de in-*
14 *terpr. vlt. vol. lib.* 3. *fol.* 11. *nu.* 27. habet † enim,
vt dicit *Flor. Dulph. lib.* 1. *contr.* 1. *nu.* 60. *& ſeq.*
emphaſim, & latentem vim quidditatis, & eſſen-
tiæ verè demonſtratiuam, nec perſonas nomina-
tas egreditur.

Sed dato, quod dicta deſcendentium voca-
tio, & ſeu dicta verba eſſent ſine illo pronomine
perſonaliſſimo à teſtatore deſcripta, cuius con-
15 trarium legitur in teſtamento, adhuc † intelli-
gentia eſſet ſumenda de deſcẽdentibus, ad tranſ-
uerſalium excluſionem. *Pariſ.* 3. *conſ.* 1. *nu.* 59.
& ſeq. Soc. ſen. 2. *conſ.* 249. *ſub num.* 12. *verſ. ve-
rius tamen*, *& Soc. iun.* 2. *d. conſ.* 97. *nu.* 62. *Me-
noch. conſ.* 1171. *num.* 21. *& de præſ. lib.* 4. *d. præſ.*
88. *num.* 2. *Robà Vall.* 3. *conſ.* 70. *num.* 74. *& ſeq.
Surd.* 2. *conſ.* 247. *num.* 12. *Randenſ.* 1. *conſ.* 57.
num. 7. *Bero.* 2. *conſ.* 176. *num.* 72. *& ſeq. Fuſar.
conſ.* 107. *nu.* 6. *Ferrantes Gargiareus* mihi Pa-
truus Magnus, *patroc.* 35. *ſub verſ. quartò con-
ſtat lib.* 1. *Gamma. deciſ. luſit.* 206. *num.* 24. *ſub
verſ. & licet iſta. Alban. in Bartol. in l. gallus*,
§ etiam, ff. de lib. & poſth. qui alibi exponit ver-
bum, *familiæ*, ideſt, *deſcendentibus. in l. centu-
rio num.* 3. *ff. de vulg. & pup. Marta de ſucceſſ.
legali par.* 2. *qu.* 4. *art.* 6. *num.* 43. vbi reproba-
tur auctoritas *Peregrin. & par.* 3. *quæſt.* 1. *art.* 5.
num. 35. *&* 39. *& par.* 4. *quæſt.* 21. *art.* 16. *n.* 53.
16 Maximè hæc procedunt, † quando teſtator, vt
in caſu noſtro habet deſcendentes. *Fuſar. d. con-
ſil.* 107. *ſub nu.* 6. *& Ricciard. inter eiuſdem Fu-
ſar. d. conſ.* 169. *ſub num* 32. *verſ. at in caſu no-
ſtro*, *& ſub num.* 37. *verſ. dum igitur deciſio*, &
prout videmus, quando in teſtamento linea eſt
17 vocata, quæ † tunc non videtur comprehende-
re, niſi deſcendentes, & ſic lineam rectam, non
autem tranſuerſalem, & obliquam. *Crauet. con-
ſil.* 250. *num.* 5. *Pariſ.* 2. *conſ.* 51. *num.* 28. *Seſſe*
18 *d' Aragon. d. deciſ.* 49. *num.* 2. *lib.* 1. idem † dici-
mus de prole, *ibidem num.* 3. *Marta de ſucceſſ.
legal.* ſequitur *p.* 4. *qu.* 21. *art.* 16. *num.* 7. & ma-
ximè in materia fideicommiſſi odioſa, *ibidem
ſub num.* 50.

Vndę in contrarium adducta non obſtant, &
præcipuè in primis, quod fideicommiſſum ſit ab-
ſolutum, nam cum *Rot. d. deciſ.* 707. *num.* 2. *p.* 2.
19 *ſelect.* reſpondetur hoc † parum facere, ſi appa-
reat teſtatorem non intelligere voluiſſe de fami-
lia contentiuè, ſed tantum effectiuè, cum illa di-
ctione perſonaliſſima *mea*; accedentibus maxi-
mè coniecturis, quæ eliciuntur ex dictis verbis
enarratis. *Peregrin. deciſ.* 134. *num.* 6. in quibus
nec verbum quidem de collateralibus ponitur,
immò, cum dictione, *tantum*, ibi deſcripta, pe-
20 nitus excluduntur, eſt † enim illa dictio taxati-
ua. *Giouagnon.* in his terminis *d. conſ.* 39. *ſub nu.*
41. *& ſeq. lib.* 1. quæ dictio, etſi deficeret, poſſe-
21 mus adhuc obijcere † fideicommiſſario, ipſum
teneri probare, quod prætendit circa caſum ſuæ
vocationis. *Menoc.* in his terminis *d. conſil.* 233.
22 *num.* 6. & quod † ſubſtitutio de eo non loqua-
tur, vt pariter in his terminis ſentiunt. *Rota Rom.
d. deciſ.* 707. *num.* 1. *in fi. Peregrin. d. deciſ.* 134.
ſub num. 6.

23 Nec alia † fieret ampliatio, etiam ſi conſtaret
de fideicommiſſo, niſi fauore quorum teſtator
voluiſſet bona in familia conſeruari. *Menoch. d.
conſ.* 233. *num.* 11. & iſti ſunt deſcendentes vo-
cati tot geminatis verbis perſonaliſſimis, & fa-
miliam effectiuam tantum denotantibus, perque
24 † vt iam dixi excluſi cenſentur trãſuerſales, idem
Menoch. ibi ſub num. 13. dicens *num.* 46. illa
25 † verba, *perpetuo remanere in eius agnatione*, *&
familia*, non inducere fideicommiſſum abſolu-
tum, ſi in oratione ſeparata ponantur; quapro-
26 pter non aduerſatur textus † allegatus, *l. nomen*
27 *§. fin. de leg.* 3. nec minus † *Cozad. conſ.* 64. aliud
28 † enim eſt fideicommiſſum abſolutum fuiſſe in-
ductum, aliud quod ad illud veniant tranſuerſa-
les, quod non fuit probatum, vt ex dicto *Peregr.*
29 *deciſ.* 134. *nu.* 21. vbi erat † clauſula, *omni me-
liori modo*, & tamen pro effectiua familia fuit de-
ciſum, *num.* 23. non attentis alijs verbis, ſuper
quibus ſe fundat dictus D. Aduocatus, videlicet
30 † *ſemper, & perpetuis temporibus, &c.* nam

ſufficit, quod ipſa verificentur durantibus de-
ſcendentibus, vt benè explicat idem *Peregrin.*
31 *eadem deciſ. ibi num.* 22. vnde prætenſa † pro-
hibitio, de qua loquitur d. meus, ſiue ſit nuda,
ſiue veſtita, cum reſtricta ſit ad deſcendentes,
ceſſat tunc ipſis deſcendentibus deficientibus,
Gabriel. 1. conſ. 96. num. 8. ſed dato, quod hæc
32 † prohibitio veſtita dici poſſet ſecundum ſen-
ſum D. mei, hoc procederet, vt dixi, fauore com-
prehenſorum, vt in terminis ponit *Ricciard. d.
conſil. 169. num. 80. cum ſeq.* & licet ratio,
33 † cum verbo *volo*, operetur prohibitionem eſſe
veſtitã, non tamen conſequentia tenet, ergo ſim-
plex fideicommiſſum eſt inductum. *Peregrin. d.
deciſ.* 139. *num.* 19. vbi *num.* 21. hoc ampliatur,
etiam ſi verba eſſent in rem concepta.

Nonq; dicatur rationem ibi adiectam per te-
ſtatorem diſpoſitionem reſtringere, quia cum
iſta reſtrictio ſtet pro vocatis deſcendentibus
præcisè, non ſuffragatur tranſuerſalibus, immò
34 operatur † extenſionem fieri non poſſe ad alias
perſonas. *Peregrin. d. deciſ.* 134. *num.* 2.

35 Nec minus obſtant † *Doct. in l. pater, §. fun-
36 dum, ff. de leg. 3. Odd.* † *de fid. art. 6. q. 11. n.* 128.
& alia adducta per dictum I. C. & partis aduer-
ſæ Aduocatum, ad inducendum in d. ſecunda
teſtamenti parte nouum fideicommiſſum, & il-
lud ampliandum, vt ſaltem ad tranſuerſales di-
ſpoſitio traheretur, quia tam prima, quam ſecun-
da pars teſtamenti eodem modo, retentis ijſdem
terminis, verbis, dictionibuſq; perſonaliſſimis
loquitur, & diſponit, vndè abſolutè eſt dicen-
37 dum, quod teſtator † retento eodem themate
ad deſcendentium tantum conſeruationem vo-
luerit deuenire, & non quod extentio fiat vltra
caſus expreſſos. *Peregr.* in terminis *d. deciſ.* 134.
38 *ſub nu.* 30. *verſ. nec aliquid facit*, quia vis † non
eſt in ordine, ſed in coniunctione harum diſpo-
ſitionum, *ibi num.* 33. *verſ. neq; obſtat*, nec aſſer-
39 ta † ratio ſequens ibi à teſtatore poſita præiudi-
cat, quia ſtat acceſſoriè ad præcedentem, *Gioua-
gnon.* qui aliam ponit repugnantiam *d. conſ.* 39.
ſub num. 21. *verſ. alias, &c. lib.* 1.

Quibus addatur, quod nulla diuerſitas dari
poteſt inter antecedentia verba, & ſubſequen-
40 tia, in quibus adſunt verba † *vt ſupra, & prout
ſupra*, quia cum hæc repertiua ſint præceden-
tium dicunt, idem, prout ſupra exprimitur. *Me-
noch. conſ.* 424. *ſub num.* 12. *verſ. nec dicatur*,
41 nec † ex illis ampliatur fideicommiſſum, ſed om-
nia intelliguntur poſita retentis ijſdem terminis,
Giouagnon. d. conſ. 39. *num.* 48. *lib.* 1. & eodem,
vt ſupra, themate retento *num.* 60. & ſic ſiue
42 † dicta ratio, ſeu prohibitio ſint in capite ſepa-
rato; & ſtent ampliatiuè, & non acceſſoriè, ſiuè
è contra, operantur ſolum eodem modo, quo ſu-
pra expreſſium eſt. *Ceph. d. conſ.* 510. *nu.* 8. etiam
43 ſi eſſemus in † materia interpretatiua, tunc enim
ad ſolos deſcendentes eſſet facienda relatio. *Pe-
regrin. d. deciſ.* 134. *num.* 7. *& ſeq. Ceph. d. con-
44 ſil.* 510. *num.* 5. & 13. & etiam † ſi generaliter,
& ſimpliciter eſſet nominata familia domus, &c.
ibidem num. 16. *&* 17.

45 Vltra quod nobis conſtat, quod † præceden-
tia magis declarant, & influunt in ſequentia,
quam è contra, vt in iſtis terminis ſentit *Soc. iun.
2. d. conſ.* 97. *num.* 63. *Torniol. d. conſ.* 76. *nu.* 20.
cum ſeq. optimè diſtinguit allegatus ex aduerſo
Beltramin. ad Ludouiſ. deciſ. 433. *num.* 22. dicit
46 enim contraria procedere, quando † orationes
ſunt ſeparatæ, & habent verba ſeparata, ſecus
vbi eſt continuatio verborum, vt in noſtro caſu,
vbi ſupra in priori parte ſit mentio de deſcen-
dentibus, in ſecunda verò continuato ſermone
ſit pariter eadem continuatio, & ijſdem verbis,
vt ex *Ricciard. præcit. conſ.* 169. *num.* 61.

Addatur, quod mentio illa deſcendentium
47 prius facta, operatur, quod † clauſula illa, quæ
ſequitur videlicet, *quia volo, &c.* referatur ad
perſonas ſupra nominatas, vt per *Fuſar. conſ.* 37.
ſub num. 20. *verſ. præterea*, & maximè in noſtro
48 caſu, vbi poſita reperitur † dictio *mea*, quæ tol-
lit friuolam partis oppoſitionem, ex iam dedu-
ctis. *Peregrin.* videatur *d. deciſ.* 134. *nu.* 13. vbi
49 *ſub num.* 15. clauſula † illa, *voluit, &c.* declarat,
& ampliat præcedentes ſubſtitutiones, non ta-
men illas extendit de perſona ad perſonam; di-
50 ctaq; ratio, † *quia voluit*, ſtat, & apponitur cau-
ſatiuè, ſucceſſoriè, & conſequutiuè, interpreta-
tioq; ſemper ita facienda eſt, ne ipſa excedat fi-
nes ſubſtitutionum præcedentium, *idem Peregr.
ibi ſub nu.* 28. ad prædicta *Giouagnon. d. conſ.* 39.
num. 31. *&* 56. *lib.* 1. etiam quod prohibitio ſit
veſtita, *vt bona perpetuo, &c. num.* 71. in quo
D. Aduocatus tantum fundamentum facit.

Non igitur, vt d. meus dicit, ineptè loquitur
51 † *Decius in conſ.* 636. *num.* 7. qui dicit ſtrictè
52 † eſſe procedendum, nec admittendam fuiſſe,
& eſſe ampliationem; maximè ſi prohibitio ſit
facta reſpectu antecedentium; nec ſufficit dicere
teſtatorem aliter voluiſſe, ſi non expreſſit; verba
enim licet poſſent dici magis ampla, generalia,
& prægnantia; attamen quia ſe compatiuntur
cum antecedentibus, immò ſunt eadem verba,
53 euitandum † eſt abſurdum, teſtatorem voluiſſe
ſe incontinenti corrigere. *Giouagnon. d. conſ.* 39.
num. 41. *& ſeq.* in his terminis *lib.* 1. vltra quod
teſtator in vltima prætenſa diſpoſitione, ante-
quam deueniret ad clauſulam, *quia volo*, non
conſiderauit abſolutè extinctionem lineæ inſti-

tuto-

tutorum,& vocatorum, & non tam ample,prout
intendebat facere inferius includendo familiam
effectiuè, quoad ipſum, & deſcendentiam tan-
54 tum, per † quæ non creditur ipſum teſtatorem
voluiſſe tranſuerſales, ſed deſcendentes,vt tenet
Peregrin. d. deciſ.134. nu.24. verſ. quod magis.
Quibus addatur pariter, quod dicit *Ricciard.*
55 *d. conſ.169. num. 63.* circa illa † verba, *quod ſi*
contingeret, &c. in hac diſpoſitione expreſſa,
quę cum ſint aduerſatiua repetere cēſentur om-
nes qualitates caſus præcedentis, & retento eo-
dem themate; vbi quoq; concluditur, de ijſdem
perſonis intelligi debere, ſtante dicta clauſula,
de quibus ſuperius teſtator fuerat loquutus, &
56 talis † interpretatio ſemper eſſet ſumenda, & de
illis, quos ſupra teſtator vocauerat, non de per-
ſonis in diſpoſitione minimè mentionatis, nec
expreſſis. *Soc.ſen.2. d.conſ.249. ſub nu.13. in fi.*
ſequitur reſpectu dictorum verborum, *vt ſupra,*
Raudens 1. conſ.57. ſub num.10. qui *nu.9.* dicit
hanc conſeruationem intelligi debere acceſſo-
riè ad caſus ſubſtitutionum ab ipſo teſtatore ex-
preſſarum, *& num.ſeq.*
Quo verò ad prętenſam verborum ſuperflui-
tatem, ſi verba aliquid non operarentur, dico,
57 quod † prædicta ſubſequentia verba fuerunt à
teſtatore poſita ad maiorem declarationem, &
ideo non ſunt ſuperflua, ſed dato,& non conceſ-
58 ſo, quod talia eſſent, potius † eſſet admittenda
ſuperfluitas,& eius repetitio,quam quod nouum
induceretur fideicommiſſum. *Ricciard. d.conſ.*
169. num.76. vbi ponitur,quod hoc expediens
59 eſt ad tollendas ambiguitates,maximè,cum † fi-
deicommiſſum ſit onus, ad quod inducendum
eſt neceſſaria expreſſio. *Torniel.d.conſ.76.* in his
terminis *num.3.* ſequitur *Larat.conſ.53. num.8.*
60 *vſq; ad 26.* à fideicommiſſo enim † exclusus ille
dicitur, de quo fideicommiſſum non loquitur.
Rot.Rom.in ſelect. per Far. deciſ.707. nu.1. p.2.
61 Non obſtat, † *Fachineus*, ſupra allegatus *in*
conſ. 57. num. 1. lib. 2. quia ibi diſputabatur, an
fideicommiſſum eſſet inductum,non autem circa
admiſſionem deſcendentium, & tranſuerſalium,
nec de familia effectiuè, vel contentiuè; vnde,vt
62 ſupra iam diximus, fruſtra † diſputatur de fidei-
commiſſo abſoluto, ſi conſtat ad illud non veni-
re tranſuerſales. *Menoch. d.conſ.233. ſub nu.21.*
63 Nec pariter, *Ruin.* † *in conſ.89. num.1. lib.2.*
quia ibi erant ſubſtituti expreſsè tranſuerſales,
& ſic non oriebatur ſuper hoc dubium aliquod.
64 Concedimus præterea geminationem † illius
cauſæ, *quia volo*, enixam magis teſtatoris men-
tem demonſtrare, ſed nō fauore tranſuerſalium,
ex iam ſuperius deductis; maximè dicta legali
65 interpretatione in hoc vigente, quod † magis
tunc, etiam in dubio fauendum eſſet potius de-
ſcendentibus, quam tranſuerſalibus, & addo
Soc.iun. 2. d. conſ.92. num. 64. poterat enim te-
ſtator ipſos deſcendentes admittere, ſine illa di-
ctione *mea*, vt conſiderauit *Menoch. d.conſ.233.*
num. 30.
66 Nec obſtat † *Pariſ.lib.3. conſ.22.nu.62.* quia
ibi illa dictio, *mea*, non fuit appoſita poſt verba
illa, *in domo, & caſali, ſub num. 62.* prout, nec
67 minus aduerſatur *Menoch.* † *in conſ. 424. lib.5.*
qui conſuluit ſuper verbis, *vt bona conſeruen-*
tur in aguatione dictorū de Aymis in perpetuum,
68 ſine illa dictione, *mea*; Ita *Decian.* † *in conſ. 86.*
nu.28. lib.3. qui fundatur in verbis, *vt bona ſua*
conſeruentur in maſculos legitimos, & naturales,
vt ſupra de familia, ſeu aguatione teſtatoris,
69 abſq; pronomine poſſeſſiuo. *Fuſarius* † etiam *in*
conſ. 37. allegato *ſub num.10.* in verbis, *ita ta-*
men, quod ſimiliter ipſi nullo modo extra domum
agnationis illorum de Girellis; ibique addatur,
quod in caſu dicti *Fuſarij*, vt eſt videre *ſub n.17.*
teſtator filios non habebat, per quos poſſet ha-
beri ratio deſcendentium.
70 Si pariter *Peregrinum* † in allegato *conſ.149.*
perſpiciamus, conſtat ipſum conſuluiſſe, ſtanti-
bus verbis illis, *conſeruentur in familia, domo,*
& agnatione de Blancis, immò apertè concludit
num.20. in fi. admittendos eſſe deſcendentes, ſi
extat illud pronomen poſſeſſiuum,& perſonaliſ-
ſimum, & dicit hāc opinionem tenuiſſe in quod-
dam ſuo *conſ. 31. lib. 4.* eodem modo conſuluit
71 *Grat.* † *conſ.67. nu.10. lib.2.* in illis verbis, *pro-*
ximiores de domo vrſorum, ante dictum *num.10.*
72 & † *Marta* pariter *de ſucceſſ. legali*, qui ſi benè
videatur *in alleg. qu.21. art.5. num.7. p.4.* tenet
poſtea cōtrarium, quādo ſcilicet familiæ nomen
ſumitur in ſua propria ſignificatione, *in nu. 29.*
ibi, & reprobat dictos *Peregrinum*, & *Mantic.*
locis præcit. qui *Mantic.* licet videatur tenere
contrarium, attamen *num. 22.* admittit, quod
73 † ſi poſſit familiæ nomen in genere, & in ſpe-
cie accipi, tunc effectiuè, non contentiuè ſumi
debet.
Quod autem *Marta de ſucceſſ. legal.* allega-
tus in contrarium nobis aſſiſtat, videatur *in d.*
p. 3. qu. 1. art.5. in ſpecie *num. 38. & 39.* vbi
74 omnino vult † familiæ nomen debere accipi ef-
fectiuè, non contentiuè,alias dicenti contrarium
reſponderi poſſe ait, tu facis contra principia,
ibidem ſub num. 40.
75 Non obſtat † *Rota deciſ. 14. num.4. in ſelect.*
p.1. aſſerta in terminis, quia ibi erat mens fixa
fauore tranſuerſalium, prout in noſtro caſu fa-
uore deſcendentium, & pari ratione, ita decla-
76 ratur procedere auct. † *Curtij iun. conſ. 43. col.*

penul. vbi expreſsè erant vocati tranſuerſales,
77 ſicuti & in caſu † *Paſett conſ.92. num, 10,*

Pro quorum corroboratione videantur au-
78 ctoritates reprobantes *Mantic.* † & alios ſupra
contrarium tenentes, vt prætenditur, & ſunt *Gio-
nagnon. d. conſ. 39. num. 23. & ſeqq. lib. 1.* latè
Ricciard d. conſ. 169. à num. 42. vſq. ad fi. Meno.
& ipſe *d. conſ. 1171. ſub num. 23. & Marta de
ſucceſſ. legal. p. 2. qu. 4. art. 6. nu. 43. in 5. caſu &
p. 3. quaſt. 1. art. 5. num. 40. & par. 4. quaſt. 21,
art. 16. num. 53.*

79 Tandem non obſtat, quod illa † verba, *vt ſu-
pra*, referantur ad perpetuitatem, quia ſunt po-
ſita poſt vocationem deſcendentium, & familię
immediatè, cum dictione, *mea. Soc. iun. 2. d. con-
ſil. 97. num. 62. Gionagnon. d. conſ. 39. ſub nu. 34.
in decis. Rot. ibi impreſſ. Marta de ſucceſſ. legal.*
80 *p. 4. qu. 21. num. 8. & 10. art. 5.* vbi tunc † fa-
milia non in genere, vt comprehendat tranſuer-
ſales accipitur, ſed potius tenendum videtur te-
ſtatorem ſe reſtrinxiſſe ad perſonas ſpecificatas,
Odd. de fideic. d. qu. 8. art. 5. num. 79. quod non
81 negat *Riminald.* † *alleg. in contrarium in conſil.
482.* qui ſeipſum, & eius conſiliũ declarat *n. 43.*
82 *& 77.* dum etiam *ſub num. 45.* dicat, verba † eſſe
inſpicienda, videlicet, fauore quorum ſit facta
prohibitio, vnde dato, quod, vt prætendit dictus
83 meus, ratio † eſſet generalis, conſtat tamen ex
verbis de vocatione expreſſa deſcendentium,
ergo ad ſpecificata tantum extenditur. *Marta
de ſucceſſ. legal. p. 3. qu. 1. art. 5. nu. 37. & ſeq.*
Ideo fauore deſcendentiũ concludo. Saluo, &c,
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TRanſuerſales ad fideicommiſſum venientes, in quo illi de domo, & familia, ac agnatione exprimuntur, quid debeant probare.

SVMMARIVM.

1 VErba, domo, familia, & agnatione, *inter ſe non differunt, ſed ſunt ſynonima, & apud Italos tot nominum, agnationis vnum tantum admittitur ſignificatum,*

2 *Agnatus ad fideicommiſſum vti talis veniens, tenetur ſe eſſe talem qualem ſe dicit probare, etiam ſi à parte non opponatur, quia hoc eſt principium extrinſecum, ex quo oritur actio ſua.*

3 *In agnatione probanda, non ſufficit, quem de eodem cognomine eſſe, eademq; arma deferre.*

4 *Conſequentia non tenet, erant omnes de Bradate, ergo de eadem linea.*

5 *Agnatus prætendens fideicommiſſum, debet probare ſe eſſe ex eodem ſtipite, & colonello, & ſe eſſe legitimè natum.*

6 *Sutatis qualitas agnoſcitur ex dictione,* mea, *qua qualitas in probatione exigitur.*

7 *Agnationis nominatio, vti qualitas debet probari ab agente,*

8 *Fideicommiſſarius veniens ad fideicommiſſum debet probare ſe eſſe ex eadem familia, cuius erat defunctus.*

9 *Fideicommiſſum, in fideicõmiſſis ordo iuris communis, quoad ſucceſſionem conſiderari debet, & ſecundum quod quis ab inteſtato eſſet ſucceſſurus.*

10 *Gradu proximiores de iure communi ad hæreditatem vocantur.*

11 *Agnationem probare non ſufficit prætendenti fideicommiſſum, niſi etiam probetur proximitas, & gradus, & cum quibus probationibus; contrarium num. 14. cum diſtinctione.*

12 *Agnatus meus non dicitur proximior de contentiua, ſed de effectiua proximitate, vt dicitur de domo & agnatione, etiam ſine dictione* mea; *maximè ſi fideicommiſſum ſit pro deſcendentibus tantum relictum,*

13 Familiæ, *verbum exponitur, ideſt,* deſcendentibus,

15 *Arma quem portare non ſufficit, & inſignia, pro admiſſione ad fideicommiſſum, niſi alia probentur.*

16 *Agnati quando debeant probare conſanguinitatem in genere; maximè ſi fideicommiſſum ſit infinitum,*

17 *Agnatis, an ſufficiat probatio de parentella per tractatum, nominationem, & famam, an autem gradus ſit probandus.*

18 *Agnati, quando non omnes ſimul ſint admittendi, ſed ordine ſucceſſiuo.*

19 *Fideicommiſſum eis relictum, qui ſunt de familia, admittitur ille, qui in agnatione, vel familia tenet primum gradum.*

20 *Proximitas, quando probanda.*

21 *Fideicommiſſum. in fideicommiſſis agnatitijs intra decimum gradum, venit probãdus gradus.*

22 *Gradus agnationis eſt probandus in limitata diſpoſitione.*

23 *Conſanguinitas, ſeu parentella, quæ excedit centeſimum annum, nõ requirit tam ſtrictam probationem, ſed leuis probatio ſufficit.*

24 *Verba,* perpetuo, & in infinitum, *in materia probanda agnationis, quid operentur.*

25 *Fideicommiſſum quicquid ſit de verbis,* perpetuo, & in infinitum, *reſtringitur ad caſus diſpoſitos, & retento eodem themate.*

26 *Agnati non excedunt decimum gradum, etiam*

ſtan-

ſtantibus verbis, perpetuo, & in infinitum, nec fideicommiſſum nouum inducitur.

27 Agnationis probatio fit per inſtrumenta enunciantia deſcendentiam, & gradus, & an ipſa præiudicet extraneis, qui non interuenerunt in contractibus.

28 Verba enunciatiua non operantur, quando ſuper enunciato principaliter diſputatur.

29 Agnationis probatio fit per teſtes, qui graues eſſe debent, aſſerentes ſe à ſuis antenatis audiuiſſe.

30 Agnationis probatio fit ex tractatu.

31 Agnatio probatur ex fama in antiquis, quæ ſolida eſſe debet, concuſſa, creſcens, non vaga, non leuis, nec contraria.

32 Verbum, familia, à teſtatore prolatum eos comprehendit, qui ab eodem ſanguine proficiſcuntur.

33 Extenſio non eſt facienda, vt euitetur pluralitas ſubſtitutionum.

34 Agnatio, an latiſſimè accipiatur, ita vt etiam ad eos extendatur, qui arma tantum portant, cognomenq; eiuſdem familiæ habent, an verò ad agnatos ſanguinis.

35 Domo vocata, veniunt tranſuerſales, & proximiores gradatim.

36 Agnatione probata, & proximitate; an agnatus ſe proximiorem probare aſtringatur.

37 Agnatus probare non tenetur ſe proximiorem, quia habet præſumptionem pro ſe.

38 De familia ſe eſſe probando agnatus admittitur, etiam ſi non probet ſe eſſe proximiorem de illa familia.

39 Arma, qui portant, & nomen domus, quando teſtatoris diſpoſitio nobilitatem reſpicit, aut aliam qualitatem, tunc domus appellatione veniunt.

40 Domus intelligitur, & capitur pro agnatione, & familia.

41 De domo vocati, qui portant arma veniunt vti tales, non vti agnati.

42 Arma, & cognomen portantes, etſi non ſint agnati, veniunt appellatione illorum de domo, vbi differentia ſuper hoc adducitur.

43 Arma, qui portant, & inſignia, de communi vſu loquendi, & conſuetudine admittuntur ad bona, etſi non probent ſe eſſe agnatos.

44 Domus accipitur pro portantibus arma.

45 Agnatione vocata cum dictione mea, tunc fit relatio ad perſonas teſtatoris.

46 Familia effectiuè accipitur, non contentiuè, ſtante pronomine perſonaliſſimo.

47 Pro agnatis concluditur in agnatione probanda, niſi teſtator conſideraſſet non agnationem abſolutè in omnibus gradibus, ſed in aliquibus tantum, & quid ſi teſtator non habebat deſcendentes?, ibi.

48 Agnatione vocata de communi vſu veniunt, qui eadem arma, & inſignia portant, maximè attento Italiæ vſu.

49 Inſigniorum identitas, arguit identitatem agnationis.

50 Arma, & ſigna fuerunt inuenta ad cognoſcendas familias, & ad agnationes diſtinguendas.

51 Cognomen facit, vt quis de agnatione eſſe dicatur.

52 Cognomen, & armorum geſtio, onus transfert probandi in aduerſarium, illa geſtantem de agnatione non eſſe dicentem.

CONSILIVM XXIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PRæmitto in hac controuerſia breui-
1 ter, quod illa verba, † & in domo, agnatione, & familia mea in infinitum, &c. inter ſe non differunt, ſed ſunt ſynonima, idemq; eſt dicere de domo, & idē de agnatione, ſeu familia, non admiſſa ſiniſtra interpretatione, quæ opprimeretur ab Italorum conſueto iure, quod tot nominum, agnationis vnum ſignificatum tantum admittit. Marta de ſucceſſ. legal. par. 1. quæſt. 1. art. 2. ſub num. 18. verſ. ſed in Italia, &c. & num. præced. habentq; ſecundum caſus contingentiam eorum ſignificata, de quibus apud Peregr. de fideicom. art. 22. multis in locis latè diſcurrit materiam Simon. de Pret. de interpr. vlt. vol. lib. 3. ſol. 11. nu. 12. cum plurib. ſeqq. Tiraquel. de retract. gloſ. 9. ſub nu. 193. verſ. familia autem in verb. ou. lignagier.

Hoc ſtante ex triſtiſſima praxi etiam habe-
2 mus, quod ſi aliquis † vti agnatus ad fideicommiſſum vult venire, tenetur ſe eſſe talem, qualem ſe dicit probare. Surd. 4. conſ. 552. nu. 18. Ruger. 2. conſ. 37. num. 31. Alba conſ. 61. nu. 1. Rol. à Val. 1. conſ. 3. nu. 41. & conſ. 63. nu. 10. & 11. Crauet. 5. conſ. 913. ſub nu. 6. Ceph. 4. conſ. 518. num. 46. Burſat. 4. conſ. 372. num. 2. qui vult ſub num. ſi. poſſe contra agnatum dici; ſubſtitutio de te non loquitur. Cyriac. contro. 281. n. 11. tom. 2. Peregrin. de fideic. art. 43. num. 60. Maſchard. de probat. vol. 1. concl. 73. num. 1. & vol. 3. concl. 1247. num. 18. etiam ſi à parte non opponatur, quaſi hoc ſit principium extrinſecum, ex quo oritur actio ſua. Gratian. diſcept. cap. 135. num. 41. & cap. 491. nu. 16. & deciſ. 98. nu. 13.

3 Nec ſufficeret † quem eſſe de eodem cognomine

mine, & eadem arma deferre, quia vt dicit *Ruger. d. conſ. 37. ſub num. 26.* poteſt eſſe, quod duæ familiæ eodem cognomine nominentur, & tamen inter ipſas nulla ſit coniunctio, & ibi *nu.* 28. dat exemplum de familijs Rugeriorum, & de fontana, & earum diuerſitate, Melius, *Cyriac. tom. 2. d. contr.* 281. *ſub num.* 28. vbi adducitur,
4 quod † conſequentia non tenet, erant omnes de Bradate, ergo de eadem linea; nam ſæpe contingit, quod plures in Lombardia habent idem cognomen, & tamen non ſunt patentes, & alia ibi permulta *num. ſeqq.* & maximè cum fideicommiſſum ſit perpetuum, in quo caſu neſcio quomodo iſti prætendentes hoc ſaltem fugere poſſint, vt ipſe *Menoc.* pariter corroborat, dicens
5 † prætendentem fideicommiſſum ſe ex eodem ſtipite, & colonello eſſe, probare tenetur, in *conſil.* 732. *num.* 10. cum ſæpiſſimè contingat plures eſſe eiuſdem cognominis familias, maximè,
6 vt in noſtro caſu, vbi † ſuitatis qualitas exprimitur à teſtatore ex illa dictione *mea*, quæ operatur, quod non ſimpliciter probatio admittatur, ſed cum qualitatibus exigatur. *Bimi. 3. cõſ. 239. num. 6. Roland. 1. d. conſ. 3. num.* 42. qui *nu.* 113.
7 agnationis † nominationem, vti qualitatem, dicit eſſe ab agente probandam, vnde etſi fideicommiſſum protenderetur, etiam vltra centeſimum gradum, paruum videretur inductum præiudicium, quia aliud eſt fideicommiſſum eſſe perpetuum, aliud prætendentes probaſſe ſe eſſe de agnatione, quæ nedum venit probanda, ſed
8 † ipſos quoq; (quicquid ſit de modo probandi) eſſe ex eademmet familia, cuius defunctus erat. *Menoch. de præſ. tom. 2. lib. 6. præſ. 15. num.* 47. loquens de vnitate cognominis agnationis, & familiæ.

Præterea clarum eſt, quod reſpectu ſucceſſio-
9 nis in fideicommiſſis † conſiderari debet ordo iuris communis, & ſecundum quod ab inteſtato ſucceditur, agnatus admittatur. *Marta de ſucceſ. legal. par. 4. qu. 21. art. 4. ſub num. 6. verſ. nam*
10 *ſucceſſio, &c.* ſed in † iuris communis ſucceſſione illi veniunt, qui ſunt in gradu proximiori, vt ibi etiam in diſpoſitione hominis idem *Marta* tenet præcitato loco *num.* 3. in terminis vocatæ agnationis, & mentionatæ ipſius conſeruationis, ergo, &c. *Deci. conſ. 13. ſub num. 5. verſ. ſed tamen his non obſtan.*

Accedat, quod in materia admiſſionis agna-
11 torum probare † non ſufficit ipſos eſſe agnatos, ſed requiritur probatio, quod ſint proximiores. *Decian. 1. reſp. 1. num.* 393. Immò gradus etiam probari debet ab agente. *Alba d. conſ. 61. nu.* 1. & ſucceſſibilis *Meno. d. conſ. 732. num. 11. Randenſ. 1. conſ. 57. num. 19. Crauet. conſ. 913. ſub nu. 6. verſ. neq; Maſchar. d. de prob. concl. 69. n.* 11. ex doctr. *Capol.* & cum teſtibus deponentibus de gradibus conſanguinitatis, & affinitatis eos dinumerando. *Bimi. 3. conſ. 222. num. 5. & conſil. 239. ſub num.* 27. ſuper quo *Cyriac. tom. 2. d. contr. 281. num. 12. cum ſeq.* dicit, quod certus gradus conſanguinitatis debet probari, incipiendo à communi ſtipite, vel ſaltem à fratribus germanis, & deſcendendo ſingulos gradus ex vtroq; latere, clara computatione diſtinguendo, ſuis proprijs nominibus, vel equipollentibus indicijs deſignando; ſuper quibus eſt aduertẽdum, quod eſt maxima differentia, ſi dicatur, *agnato meo, vel agnato proximiori*, quia proximior poteſt eſſe tranſuerſalis, & cum longinqua di-
12 ſtantia, ſecus in † agnato meo, qui eſt proximior de effectiua, non de contentiua, vt ſolet dici de domo, & agnatione, etiam ſine pronomine illo *mea*, apud *Modern. adden. ad Molin. de primog. lib. 1. cap. 4. num. 40. fol.* 16. maximè, ſi fideicommiſſum ſit relictum pro deſcendẽtibus tantum, *ibidem in dictis add. num.* 38. mirificè in hiſce terminis. *Meno. d. conſ. 732. num. 40. & ſeq.* ad prædicta omnino videndus *Peregrin.* latiſſimè in *deciſ.* 134. quod in iure nouum non eſt, ſtante maximè generali mentione agnationis *num.* 14. in vna *Rota* ibi inſerta coram manzanedo, *Ferrant. Gargiar.* mihi patruus magnus *lib. 1. patroc. 35. ſub verſ. quarto conſtat, &c. Alban. in Bartol. in l. gallus, §. etiã, ff. de lib. & poſth. & in l. centurio. num. 3. ff. de vulg. & pup.* vbi
13 exponitur verbum *familia* † ideſt *deſcendentibus. Bero. 2. conſ. 176. num. 72. & ſeq. Gam. luſit. deciſ. 206. num. 24. ſub verſ. & licet iſta, &c.*

Prædictis tamen obſtant circa dictam proba-
14 tionem † *Alex. Caſtrenſ. Crauet. Neuizan.* & alij, quos allegat *Burſat. 3. conſ. 268. num.* 15. & etiam ipſemet. *Alba conſ. 508. num.* 1. qui vult prætendentem teneri tantummodo probare ſe eſſe talem, vel vti talem reputari, & exiſtimari; *Peregrin.* ſequitur diſtinguendo, an fideicommiſſum ſit terminandum ad decimum gradum, in quo caſu gradum probari admittit, vel vltra decimum gradum, loquens de fideicommiſſo infinito, & tunc quieſcit, ſuppoſito, quod iſti procedãt à communi teſtatoris ſtipite, ſic vt ſint
15 de eadem familia agnatitia, † & portent eadem arma, & inſignia, *in conſ. 42. ſub nu. 6. verſ. quarum tamen, &c. lib.* 5. Ergo non ſufficit, quem portare arma, & inſignia, vt poſſit admitti; videatur etiam ſuper hoc *Theſaur.* benè diſtinguens *d. qu. 6. num.* 12.

Et ſi dicatur prædicta procedere, quando agnationi additur verbum *proximior*, non ta-
16 men † agnati habilitantur, quin debeant probare

bare ſaltem in genere conſanguinitatē, & agnationem. *Gratian. diſcept. cap. 969. ſub num. 1. Theſaur. forenſ. quaeſt. 61. lib. 1. ſub nu. 4.* quod etiam admitteretur, ſi fideicommiſſum eſſet infinitum. *Peregrin. de fideic. d. art. 43. num. 65.* in
17 quo caſu ſufficeret † probatio de parentella per tractatum, nominationem, & famam. *Theſaur. forenſ. quaeſt. praed. qu. 61. ſub d. nu. 4.* qui vult gradum tunc non eſſe probandum; videnda eſt tamen opinio, quam ibi ſequutus fuit Senatus diſtinguendo.

Quamuis in noſtro caſu, non omnes ſimul ve-
18 nire, † ſed ſecundum proximitatem, & ſic ordine ſucceſſiuo appareat, & conſtat ad traddita per *Modern. add. ad Molin. de primog. lib. 1. cap. 5.*
19 *num. 23. fol. 24.* Hinc eſt, quod † fideicommiſſum relictum eis, qui ſunt de familia, intelligitur relictum ei, qui in agnatione, vel familia tenet primum gradum, & eſt proximior. *Syntagm. com. opin. tom. 3. loc. 7. cap. 4. fol. mihi 56. col. 2. verſ. fideicommiſſum*; ergo gradus, & proximitas probari debent: vltra quod, cum in noſtro caſu ſit facta limitatio ad deſcendentes tantum ex ſupra relatis, ſuperfluum eſt ſuper hoc diſpu-
20 tare; ad praedicta † de proximitate probanda, videndus eſt. *Marta de ſucceſſ. legal. par. 4. d. art. 4. num. 5.*
21 Quibus addo, quod † in fideicommiſſis agnatitijs intra decimum gradum venit gradus pro-
22 bandus. *Peregrin. 5. d. conſ. 42. num. 6.* † etiam quando eſſet diſpoſitio limitata ad certum gradum. *Surd. 1. conſ. 5. num. 35.* Secus vbi agere-
23 tur † de parentella probanda non de recenti, quae non excederet memoriam hominum, ſed de illa, quae excederet centeſimum annum, in quo caſu quaelibet probatio, nedum armorum portationis, de qua infra, ſed etiam leuis, & per famam admitteretur. *Aretin. conſ. 37. nu. 1. 2. 3.*
24 *&* 4. quid autem, ſi † in teſtamento adeſſent verba, *perpetuo, in infinitum*, &c.? *Cyriac. d. controu. 281. num. 49.* huic quaeſito reſpondit, & dicit probandam eſſe agnationem, & vocationem ad ſui fauorem, ampliatq; hoc procedere, etiam ſi adeſſent dicta verba in teſtamento, in
25 quo caſu † reſtringendum eſſet fideicommiſſum ad caſus diſpoſitos, illaq; verba deberent intelligi retento eodem themate *nu. verò 50, & ſeqq.*
26 † nouum non induci fideicommiſſum, nec agnatos decimum gradum excedere, defendit.

Et ſuppoſito, quod eſſemus in antiquis, adhuc vel per inſtrumenta, ſcripturas, & ſimilia, aut per teſtes eſſet fundanda agentium intentio, vt allegandi Doctores tenent.
27 Quapropter, ſi per inſtrumenta, † fieri debet talis probatio, illa ſaltem debent enuntiare graduſ, & deſcendentiam. *Burſat. 3. conſ. 268. n. 11. Berret. conſ. 39. num. 6.* & probatio non releuat, niſi quoad profitentes pertinet, ſecus reſpectu extraneorum. *Bimi. 3. d. conſ. 339. num. 27. &*
28 *num. 40.* & niſi in eaſdem perſonas; nec † enunciatiua verba operarentur, quando ſuper enunciato principaliter diſputaretur. *Menoc. d. conſ. 732. num. 24.*
29 Si per teſtes, iſti † graues eſſe debent, quibus merito ſit adhibenda fides, aſſerentes ſe à ſuis antenatis, & maioribus audiuiſſe. *Grati. d. cap. 969. num. 9.* & deponere, non ſimpliciter de antenatis, a quibus iſti veniunt, ſed quod illi prouenerunt ex gradibus ſucceſſibilibus. *Menoch. d. conſil. 732. num. 22.*
30 Ex tractatu † etiam probari cōſuetum eſt. *Berret. d. conſ. 39. num. 9.* quod tamen in antiquis etiam non ſufficere, poſuit, *Menoch. d. conſ. 732. num. 14.* & multa ibi, qui *num. 27.* vult probandam eſſe bonorum identitatem.
31 Ex fama † in antiquis, quae tamen vniformis, & ſine contradictore eſſe debet. *Rol. à Val. 1. d. conſ. 3. num. 48. & num. 40.* fama debet eſſe ſolida, concuſſa, creſcens, non vaga, non leuis, non contraria, & ſub *num. 50.* quod habuiſſet originem ex probabilibus cauſis, quae inducunt populum ad ſic credendum; quae runc non eſſet fama, ſed vana vox populi; & alia ibi poſſunt videri ad caſum facientia *num. ſeqq.* Ad praedicta omnia videndi ſunt *Theſ. d. quaeſt. 61. num. 8. cum ſeqq. Curt. iun. 3. conſ. 220. num. 40. verſ. confirmantur*,

His retentis, & pro eorum confirmatione ad-
32 datur, quod illud † verbum *familia* à teſtatore prolatum, eos tantum comprehendit, qui ab eodem ſanguine proficiſcuntur. *Bartol. in l. pronunciatio. quaſi in fine, ff. de verb. ſignif.* ergo debent ipſi probare ab eodem ſanguine proficiſci, & vt melius hoc fiat, ſemper debemus perſpicere teſtamentum, teſtatoriſq; voluntatem, & diligenter cōſiderare; an diſpoſitio fideicommiſſaria ſit reſtricta ad caſus expreſſos agnatio-
33 nis, in quibus tunc non eſſet † extenſio facienda ad alios remotiores; omiſſa, & deteſtata ſubſtitutionum pluralitate, & multiplicitate, vt iniute odioſa. *Cyriac. 2. d. controu. 281. num. 47. cum ſeqq.*
34 Item, in quo ſenſu accipiatur agnatio; † an latiſſimè, ita vt extendatur, etiam ad eos, qui portant arma tantum, & cognomen, alio non conſiderato; an verò de ijs, qui conſanguinei ſunt ex latere paterno, & propriè intelligendo de agnatis conſanguineis. *Simon de Prat. d. ſol. 11. num. 12.* & multis in locis, ibi, qui ſub *num. 22.*
35 vult reſpectu † domus vocatę venire tranſuerſales,

les, & proximiores gradatim, & in terminis fa-
miliæ plenè, ac diffusè loquitur *num. 26.* multa
adducens, & ordine ſucceſſiuò tunc admitti te-
nuerunt. *Adden. modern. ad Molin. de primog. lib. 1. cap. 5. num. 23.*

36 In diſceptatione verò; an probata † agnatio-
ne, & proximitate teneatur agnatus probare ſe
proximiorem, dico, quod excipiens aſtringitur
37 ad hanc probationem, cum tunc agnatus † ha-
beat præſumptionem pro ſe. *Neuiz. conſ. 33. n. 1. Burſat. 1. conſil. 93. ſub num. 1. Peregrin. de fideic.* qui omnino videndus *in art. 43. ſub nu. 60. Gratian. deciſ. 89. num. 1. in add.* Ita dicimus in
38 eo, qui probauit, † ſe eſſe de familia, in quo caſu
obtinet, & ſi non probet ſe eſſe proximiorem
de illa familia. *Pancirol. conſ. 189. num. 16. Theſaur. forenſ. d. quæſt. 61. num. 2. lib. 1.* ſed vide *num. ſeqq.*

Quid autem, ſi quis ad fideicommiſſum perpetuum venit habens arma, cognomen, & inſignia familiæ, ac agnationis, an ſit ab alia probatione immunis.

39 Dico, quod ſi teſtatoris † diſpoſitio nobilita-
tem reſpicit, aut aliam qualitatem, tunc domus
appellatione, & ij veniunt, qui portant arma,
& nomen domus. *Rebuf. de verb. ſignif. in l. pronuncitio 195. §. iure proprio. verſ. ſi verò diſpoſitio fol. mihi 857. Menoch. de præſumpt. lib. 4. tom. 2. præſ. 88. ſub num. 12. verſ. cæterum, &c.*
40 & dum exprimo † domum, intelligo de agna-
tione, & familia, vt dicit *Peregr. de fideic. art. 22. num. 27. Marzar. conſ. 1. num. 10.*

Si autem dixerit teſtator, ſeu vocauerit illos
41 † de domo, iſti non veniunt, vt quia ſint agnati,
ſed quia portant arma, &c. *Peregrin. d. art. 22.*
42 *ſub d. num. 27.* vbi appellatione † illorum de
domo, veniunt omnes, qui portant arma, & inſignia, licet inter ſe agnati non ſint. Super quo ego differentiam facerem, ſi vocati eſſent illi de domo ſeparatim, & ſimpliciter, abſque eo, quod eſſet dictum, & additum de agnatione, & familia, quia tunc ob geminationem enixa teſtatoris intentio magis clareſceret. *Marzar. d. conſ. 1. ſub num. 10.* quæ tantum deſiderat illos de ſanguine, prout eſt præcisè teſtator loquutus, non omnes comprehenſiuè venire.

43 Si autem de communi † vſu loquendi, & con-
ſuetudine in varijs locis. *Alex.* dicit illos venire, qui eadem arma, & inſignia portant, *conſ. 213. ſub num. 3. lib. 6. Calcan. conſ. 8. ſub num. 3. & etiam ſub num. 7.* & quod veniant eadem arma, & inſignia portãtes tenuerunt *Corn. 2. conſ. 216. ſub num. 6. & lib. 4. conſ. 26. ſub nu. 3.* accipi-
44 tur † enim domus pro portantibus arma. *Gozadin. conſ. 45. ſub num. 9.*

Vna tantum præterea contra iſtos dd. de Brachifortibus supereſt difficultas, & eſt, quod te-
45 ſtator dixit † *de agnatione mea*, in quo caſu tan-
tum fit relatio ad perſonas teſtatoris. *Meno. li. 4. tom. 2. d. præſ. 88. num. 19.* qui *num. 17.* in vocatione Cippi, conſiderat ſtabilimentum ipſius, quod tunc illis reſiſtit, etiam portantibus arma.

Circa quam difficultatem, iam pro nob. D. Florentio de Blancis ſcripſi (& eſt conſ. 23. hu-
46 ius primi vol.) vbi dicebam per illa † dictionem
perſonaliſſimam *mea*, familiam eſſe effectiuè accipiendam, non contentiuè, quibus nunc addo. *Scip. Rouit. conſ. 28. nu. 22.* multa congerit *Barboſ. tract. var. appel. 94. verb. familia*, & verè meo iudicio dd. Agnati haberent intentionem
47 fundatam, niſi † proſpiceretur teſtatorem con-
ſideraſſe, non agnationem ſimpliciter, & abſolutè in omnibus gradibus, ſed in aliquibus tantum, prout ſupponitur in hoc teſtamento, ex iam deductis fauore deſcendentium, & ponit vltra prædictos DD. in his terminis. *Cyriac. 2. d. contron. 281. num. 69. cum ſeqq.* ſi tamen teſtator non haberet deſcendentes *ibi nu. 75. verſ quod quod etſi, &c.* in quo caſu ex voluntate teſtatoris) quæ tunc reſiſteret) D. Blancus intentionem fundatam haberet.

48 Nam alias, vocata † agnatione de communi
vſu loquendi, illi veniunt, & de agnatione dicuntur, qui eadem arma, & inſignia portant. *Natt. 1. conſ. 187. nu. 3.* & maximè attento Italiæ vſu, de quo loquitur *Calcan. conſ. 8. num. 2.* pro qua admiſſione habentis cognomen, & conſortium, teſtatur conſuluiſſe. *Theſ. d. qu. 61. ſub*
49 *num. 9. in fi.* Identitas † enim inſigniorum ar-
50 guit identitatem agnationis, quia † arma, ſigna,
ſeu inſignia fuerunt inuenta ad cognoſcendas familias, & ad agnationes diſtinguendas. *Cioſ. 1. conſ. 18. num. 7. & ſeq.*

Facit etiam, quod ex ſolo cognomine, quo
51 † & ipſi aduerſarij vtuntur, & armis, dicitur per
ipſos probata agnatio, vt optimè deducit, vltra prædictos *Ceph. 1. conſ. 90. ſub num. 18. & ſeqq.* & Dominus Blancus eſſet ſine ſpe Victoriæ, ſi non eſſet ſpecificè familia effectiua, & propria teſtatoris vocata; licet in hac diſceptatione pro ipſo poſſet deduci, plenas probationes requiri, vt per *Menoch. de præſ. lib. 6. præſ. 15. ſub num. 48.* qui dicit ex hoc probatam eſſe agnationem, ſed non plenè, & maximè ceſſantibus iis, quæ poſſent adduci circa plutalitatem familiarum, vt ibi *num. 49.* quæ, etſi haberent locum
52 fauore d. D. Blanci, attamen † onus probandi
ipſos non eſſe de agnatione, tunc tranſlatum foret in d. D. Blancum contradicentem, vt in ter-

minis

minis loquitur, idem *Menoch. 9. conſ. 816. n. 35. cum ſeqq. Ceph. 1. conſ. 90. num. 16. cum ſeq.* de cognomine, & loco loquens, tenet *Sacca. conſil. 75. num. 14. lib. 1.* Quare, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

HÆres tenetur incipere inuentarium intra triginta dies, & illud complere intra alios ſexaginta. Statutum Placentiæ rubr. 65. de inuentarijs hæredum declaratur.

SVMMARIVM.

1 *HAeres tenetur inuentarium incipere intrà dies 30. illud vero complere intra alios ſexaginta.*

2 *Lex mandans fieri inuentarium bonorum defuncti, dicitur lex ſancta, & pia, doli, & frandis remouens occaſiones.*

3 *Malitia hominum creuit, ac creſcit.*

4 Statuti Placentini ſub rubr. 65. de inuent. hęred. *verba hic deſcribuntur.*

5 *Statuentes ſi admitterent, quod heredes poſſent quandocunq; inuentarium conficere, mererentur reprehenſionem.*

6 *Intelligentia ſemper eſt ſumenda, vt non cenſeatur data hæredi libertas, quandocunq; conficiendi inuentarium, ſine temporis præfinitione.*

7 *Statutum debet intelligi, vt minus lædat ius commune, quam fieri poſſit, immò ad ęquum ſenſum, & ad ius commune eſt reducendum.*

8 *Inuentarium factum lite pendente dicitur factum re non integra.*

9 *Ducis Parmæ Sereniſſimi laudes.*

10 *Statutum Placentiæ redderetur eluſorium ſi hæres quandocunq; poſſet facere inuentarium, ſine temporis præfinitione.*

11 *Statuti Placentini ſenſus, eſt, vt quis non teneatur facere inuentarium intra tempus à iure communi præfixum, non autem vt perpetuo, & ſemper ab hoc ſit immunis.*

12 *Hæres poſtquam monitus eſt, vt inuentarium conficiat, amplius non eſt locus arbitrio.*

13 *Creditor eſt citandus pro ſuo intereſſe, alioquin inuentarium non valet.*

CONSILIVM XXV.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

1 IVris Ciuilis diſpoſitio cogens hæredes, † vt pænas euitent ad conficiendum inuentarium, certo, ac præfinito tempore triginta dierum ad illud
incipiendum, & aliorum ſexaginta ad illud implendum, & perfectionandum, vt ex *l. ſcimus 22. §. ſin autem dubius eſt, C. de iur. delib. §. ſi verò*
2 *non fecerit. auth. de hæred. & falc.* † ſunt pia, & ſancta, remouens occaſiones doli, & fraudis, hæredibuſque prauam excidens intentionem, ne peſſimum eorum ipſa ſortiretur effectum; quæ non à ſtatutis annihilari, ſed ampliari debet, cum tunc multorum malorum occaſio detur, res ſcilicet ſubtrahendi in damnum creditorum, &
3 aliorum: hominum † enim malitia creuit, ac creſcit. *Alberic. in d. l. ſcimus, §. & ſi præfatam ſub num. 17. in fine. C. de iure delib.*

Vnde, licet D. Paulus Gottofredus, qui inuentarium non confecit; niſi poſt quattuor annos, & niſi poſtquam D. Conſtantius de Gattis in ius eum vocauerit pro conſequendo, quod ſibi debetur, ſe excuſet, ſub pretextu *Statuti Placentini 65. rubr. de inuentarijs hæredum*, remittentis iuris communis ſolemnitates; cuius hæc
4 ſunt verba † *inventaria quorumcunq; hæredum, & etiam tutorum, & curatorum, quæ manu publici tabellionis tribus teſtibus præſentibus conficiuntur, valeant, licet non ſint citati, vel vocati creditores, vel legatarij, vel alia legitima ſolemnitas obſeruata.*

Attamen in æquiorem ſignificationem, & ſenſum inclinando, cum *Alba* dico, in termi-
5 nis dicti ſtatuti, quod ſi † non daretur temporis præfinitio ſtatuentes mererentur reprehenſionem, quæ intelligentia meo iudicio complecti
6 non debet, ſed † immò è contrà, vt ſcilicet quandocunq; quis inuentarium conficere non poſſit, ſed cum temporis præfinitione, & limitatione, *in conſ. 328. num. 37.* ea ratione, quia ſequerentur mille abſurditates, iniquitates, & fraudes;
7 ideo ſtatutum † debet intelligi, vt reducatur ad æquum ſenſum, & ius commune quantum fieri poſſit, *ibidem num. 38.*
8 Et maxime, quia inuentarium apparet † confectum lite pendente, & ſic re non integra, vt optimè in terminis dicti Statuti Placentini concludit. *Scott. in ſchol. ad ſtat. prædictum 65. fol. mihi 260. à tergo, & in tom. 2. lib. 7. reſp. 27. num. 66.*

Etſi dicatur Sereniſſimum Principem velle, quod omnino ſtatuta ſeruentur, ne dici poſſit ſtatuentes fruſtra elaboraſſe, ego reſpondeo
9 dupliciter, & in primis, quod † Sereniſſimus D. Dux Odoardus, ſcientia, virtute, ac iuſtitia verus eſt Princeps, & ideo non permittet hæredibus libertatem hanc delinquendi, ob remiſſionem totalem inuentarij, quæ ſequeretur, ſi quis nunquam poſſet aliquo tempore limitato cogi ad illud cōficiendum. Secundo reſpondeo, quod

ſi ve-

Digitized by Google

10 ſi verum eſſet, † hæredem poſſe quandocunque
inuentarium conficere, ſtatutum redderetur elu-
11 ſorium: ſtatuti enim † ſenſus eſt, quod quis non
teneatur præcisè conficere inuentarium, intra
terminum à iure communi ſtatutum, de quo ſu-
pra: non autem, vt perpetuo ab hoc ſit hæres im-
munis, ſed immò arbitrio boni viri, hoc remitti
debere, iuris eſt certiſſimi, & vt ſentit *Alba. d. con-*
12 *ſil.* 328. *ſub nu.* 39. vbi ſi † monitus ſit hęres, non
eſt amplius locus dicto arbitrio, & tunc eſſet
13 † creditor, & prætendens citandus pro ſuo in-
tereſſe; alioquin non valeret inuentarium, quo-
ad eum; quamuis fortè quoad alios valeret, ibi-
dem, & ideo pro dicto D. Gatto concludo.

Saluo ſemper, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

FRater vtrinq; coniunctus præfertur ex vno latere tantum coniuncto. Reconuentioni; an locus ſit in executiuis. Diuiſio erronea, an retractari poſſit. Hæreditas, quando auferatur ab eo, qui neceſſaria non ſubminiſtrauit defuncto in eius hæreditate.

SVMMARIVM.

1 *FRater vtrimq; coniunctus præfertur conſanguineo tantum.*

2 *Compenſatio de liquido, ad illiquidum non admittitur.*

3 *Reconuentio in iudicio ſummario, & executiuo non habet locum.*

4 *Reconuentio, & compenſatio non procedunt, vbi exceptiones partis requirunt altiorem indaginem, & longam diſcuſſionem.*

5 *Reconuentio opponi non poteſt ei, qui petit executionem expreſſæ cauſæ.*

6 *Diuiſio reſcinditur, ſi conſtet de errore, non obſtante iuramento.*

7 *In diuiſione erronea nullum poteſt fieri fundamentum, etiam ſi ratificata reperiretur.*

8 *In diuiſione, quod vni plus tradatur, quam alteri, lex non admittit.*

9 *Diuiſio erronea retractari poteſt, ſiue erretur in facto ſiue in iure, non obſtantibus quibuſcunq; pactis, etiam iuramento firmatis.*

10 *Hæres, qui non ſubminiſtrauit neceſſaria infirmo, priuatur vti indignus hæreditate, & quæ requirantur, vide ſub num. 12.*

11 *Vxor malè tractans virum in infirmitate, priuatur legato ſibi facto.*

12 *Peſtis tempore, nemo tenetur ſe exponere periculo vitæ.*

13 *Hæredem indignum, ſi teſtator non priuat, tunc ingratitudo non repellit ingratum.*

14 *Indignus nemo præſumitur, niſi probetur.*

CONSILIVM XXVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DOminus Conſtantius de Gattis Pla-
centinus, mihi beneuolus clientu-
1 lus, vti frater † vtrinq; coniunctus
cum M. R. D. Paulo tempore peſtis
defuncto, debuit, ac debet admitti ad ſucceſſio-
nem dicti eius fratris vtrinq; coniuncti, excluſo
penitus olim D. Daniele prædicto fratre, ex vno
latere tantum coniuncto, & conſequenter dicta
D. Margherita hærede, & ſucceditrice, vt in ter-
minis ſentiunt textus apertiſſimi in *auth. itaque,
C. com. de ſucceſſ. auth. poſt fratres, C. de legit.
hæred.* & ibi communiter Doctores, ſequuntur
conſulendo, præ cæteris. *Io. Ant. Rub. conſil.* 56.
in bonis vndecunq; quæſitis, *ſub num.* 1. *Corn.* 1.
conſ. 180. *num.* 10. *& conſ.* 82. *num.* 10. *Decius
conſ.* 443. *num.* 11. *Coler. conſ.* 47. *nu.* 57. *Ceph.
conſ.* 455. *num.* 21. fuitq; deciſum, teſte. *Seſſe
d Aragon.* 1. *deciſ.* 61. *num.* 13. *Marta vot.* 124.
nu. 1. de ratione *nu.* 7. ita etiam ſentiunt *Barri.
de ſucceſſ. lib.* 18. *tit.* 3. *num.* 1. *&* 5. *Graſſ. de
ſucceſſ. in* §. *ſucceſſio quæſt.* 31.

Prædictis non obſtat prætenſio creditorum
illiquidorum pro parte dictæ D. Margaritæ de-
2 ductorum, quia † de liquido ad illiquidum com-
penſatio non procedit, *l. fi. C. de compenſ. l. ſtatu
liberi rationem, ff. de ſtat. lib.* §. *in bonæ fidei,* vbi
DD. *inſt. de actio. Borgnin. deciſ.* 35. *nu.* 14. *p.* 1.
Gall. conſ. 48. *ſub num.* 9. *verſ. ſed his minimè,*
3 & reſpectu reconuentionis habemus, quod † cum
hoc iudicium ſit executiuum, & ſummarium re-
conuentio non habet locum. *Menoch. de adipi-
ſcend. remed.* 4. *quæſito* 73. *num.* 648. *Argel. de
acquir. poſſ. quæſt.* 2. *art.* 7. *nu.* 302. & maximè,
4 † quia exceptiones, & prætenſiones partis requi-
runt altiorem indaginem, & longam diſcuſſio-
nem, difficiliſq; probationis ſunt, vt ibi *nu.* 300.
cum ſeqq. ſequitur *Decian.* 2. *conſ.* 98. *nu.* 5. vltra
5 quod ſemper videmus † reconuentionem non
opponi ei, qui petit executionem manifeſtæ cau-
ſæ. *Oldendorp. inter diuerſ. conſ. magn. impreſſ.
Francofurt. tom.* 4. *conſ.* 26. *num.* 8.

Ad tertiam oppoſitionem, de aſſerta diuiſio-
ne, conſtanter dico d. D. Conſtantium non tene-
ri ſeruare promiſſa, quatenus promiſiſſet (quod
abſolutè negatur) nam, etſi factum fuiſſet diui-

ſionis

Digitized by Google

ſionis inter eos inſtrumentum; modo quo aſſeri-
6 tur; † conſtito tamen de errore, talis diuiſio re-
ſcindi poſſet poſt *tex. Alba conſ.7*48.*n.3. Bimi.3. conſ.261. num.10. & conſ. 262. num.1. ex communi, & lib.1. conſ.91. num.* 24. non obſtante
quocunq; pacto iuramento firmato, idẽ *Bimi.1.*
7 *conſ.51. num.2.* nec † vllum veniret fundamen-
tum in ea faciendum. *Ceph. 4. conſ.455. nu. 76.*
etiam ſi fuiſſet ex poſt ratificata. *Neguſ. reſp.*
8 *qu.320. num.45.* cum tunc plus † ad vnum per-
ueniſſet in detrimentum alterius, quod in iure
non admittitur. *Aldonin. conſ.90. num.9.*

Ad prędicta videatur *Mangil. de euict. q.116.*
9 *per totum,* vbi † ſiue erretur in facto, ſiue in iure,
diuiſio errore facta retractari poſſet, nec obſta-
rent quæcunq; pacta, etiam de non petendo iu-
ramento firmata.

Ad quartam oppoſitionem erubeſco, quod
10 pars aduerſa dicat dictum † D. Conſtantium
(qui tam honorificè ſe geſſit in infirmitate olim
Reu. D.Pauli, omnia, etiam cibaria ſubminiſtrã-
do, cum periculo propriæ ſalutis, ob quæ ſerui-
tia, & ipſemet D. Conſtantius epidimiæ morbo
acriter laborauit) indignum hæreditatis, & ſuc-
ceſſionis fuiſſe, ac eſſe; Nam non deduxit ipſa,
nec probauit probanda, vt infra; ideo prædicta
attendi non debent; ſecus ſi conſtaret, quia tunc
res eſſet clara, vt ego alias tenui, & obtinui con-
11 tra † quandam malam fœminam, quæ in infir-
mitate male tractauit maritum, vide *Natt. conſil.462.* pro vxore, quæ, an & quando delinquat,
& priuetur, ibi diffusè diſputatur; facit etiam *Bartol. in l. idemq; erit num.2. ff. pro Soc.*
12 Addatur, quod tempore † peſtis nullus cogi-
tur, etiam neceſſitatis vinculo aſtrictus, periculo
vitæ ſe exponere, cum tunc ſumma eſt pruden-
tia fugere. *Pariſ.2. conſ.33. num.12. Rol.1. conſil.81. num.39. & ſeq.* Vltra quod, parti neceſ-
ſe erat ſaltem probare, quod dictus D. Conſtan-
tius fuiſſet interpellatus ad præſtandum ſeruitia
infirmo, & quod recuſaſſet, & ob quam pariter
recuſationem damnum, & vitæ periculum incu-
riſſet, vt ex dicto *Natt. præcit. conſ.462.* quem
adducit *Ariſmin. Tepat. var. de his, qui vt indign. lib.2. fol. mihi 344. verſ. infirmum, & verſ. maritus excuſatur.*

Super qua probatione indignitatis, dicit *Gul. Bened. in c. Raynutius. de teſtam. in verb. in eodem teſtamento relinquens 2. ſub num.*48. in illis
13 verbis, *ſi obijciatur, & probetur,* quod † ſi teſta-
tor potuit priuare hæredem vti indignum, &
non fecit, tunc ingratitudo non repellit ingra-
tum, niſi conquerente illo, contra quem commiſ-
ſa fuit.
14 Tandem ſufficiat allegare, quod † nemo præ-
ſumitur indignus, niſi probetur *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 5. num. 22.* qui plures
allegat. Et ideo, &c. Saluo ſemper, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MAter ſuccedit filio ab inteſtato defuncto. Subſtitutio pupillaris, an & quando matrem excludat etiam à legitima. Vxor relicta vſufructuaria, quando totum, & integrum vſumfructum conſequi poſſit. Vxor tranſitus ad ſecunda vota, quando priuetur legato ſibi facto, vt cum filijs moraretur.

SVMMARIVM.

1 *MAter ſuccedit filio ab inteſtato defuncto.*
2 *Mater à ſucceſſione filij non excluditur per coniecturas.*
3 *Matrem excludere à filij luctuoſa ſucceſſione, iniquum eſt.*
4 *Mater in dubio non eſt excludenda à filij luctuoſa ſucceſſione.*
5 *Matrem priuari filiorum ſucceſſione, iura abhorrent.*
6 *Mater, quod priuetur à filij ſucceſſione, odioſum eſt in iure.*
7 *Mater ante partum eſt oneroſa, in partu doloroſa, & poſt partum laborioſa.*
8 *Pupillaris expreſſa matrem excludit etiam à legitima, vbi amplia.*
9 *Teſtamentum patris, filij teſtamentum dicitur.*
10 *Subſtitutio pupillaris facta à Patre, habetur pro duobus teſtamentis.*
11 *Pater, quod facit, ab ipſo filio factum cenſetur.*
12 *Mater, an tuta conſcientia poſſit retinere bona filij, quæ habet penes ſe, non obſtante, quod ſit excluſa per pupillarem expreſſam.*
13 *Mulier vſufructuaria relicta, conſequitur tantum alimenta.*
14 *Vxor vſufructuaria relicta, quãdo totum vſumfructum conſequi poſſit.*
15 *Vſusfructus, quando ſit communis inter proprietarium, & vſufructuarium.*
16 *Mater poteſt tranſire ad ſecundas nuptias impunè, ſi conditio non nubendi reſpiciat filiorum fauorem tantum.*

CONSILIVM XXVII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 HAbemus in iure noſtro, quod † ma-
ter habet intentionem fundatam in
ſucceſſione filij ab inteſtato defun-
cti, *auth. de hared. ab inteſt. ſub* §. 1. &
ſeq. inſt. de ſenat. conſ. Tertul. cum C. Grat. diſcept.
cap. 684. *num.* 7. *Ludouiſ. deciſ.* 495. *nu.* 1. ita,
2 & taliter, quod ſi quis tendit † eam excludere in
caſu, vbi concurrunt veriſimilitudines, & conie-
cturæ fruſtra agit, idem *Ludouiſ. ibi nu.* 12, cum
3 † ſit iniquum *num.* 6. etſi locus ſit interpreta-
tioni, pro matre ſemper fieri debet interpreta-
4 tio, cum in † dubio non debeat luctuoſa filij ſuc-
ceſſione priuari, *l. fi. C. de inſt. & ſubſtit, Ceph.* 1,
conſ. 53. *num.* 53. & *lib.* 2. *conſ.* 210. *num.* 38,
Decian. 4. *conſil.* 53. *num.* 24. *Gratian. diſcept.*
cap. 275. *num.* 24. & *cap.* 668, *num.* 2. & *cap.* 72,
num. 25. & *cap.* 971. *num.* 49. *Ludouiſ. d. deciſ.*
5 495. *num.* 15, iura autem † abhorrent matrem à
luctuoſa filij ſucceſſione priuari. *Corn.* 2. *conſil.*
6 133. *num.* 4. *Franc. deciſ.* 167. *num.* 4. quod † in
iure odioſum eſt, *Pariſ.* 3. *conſ.* 108. *nu.* 3. ma-
7 ter † enim ante partum eſt oneroſa, in partu do-
loroſa, & poſt partum laborioſa, *c. ex litteris de*
conuerſ. infid. not. gloſ. in §. 1. *inſt. de patr. pot.*

8 Secus autem eſt, ſi † pupillo ſit ſubſtitutio pu-
pillaris expreſſè, prout in noſtro caſu, quia tunc
mater, etiam à legitima excluditur DD. in *l. pre-*
cibus, C. de impub. & al. ſubſt. & in l. centurio,
ff. de vulg. & pup. l. lucius, ff. eodem tit. cap. 1, *de*
teſtam. in 6. *l. papinianus,* §. *ſed nec impuberis de*
inoff. teſt. ſequuntur, *Alex. conſ.* 59. *nu.* 18. *lib.* 3.
Bald. 4. *conſ.* 319. *num.* 17. & *lib.* 5. *conſil.* 334.
ſub num. 2. *Deci. conſ.* 572. *nu.* 2. *Corn. conſ.* 32,
num. 1, *vol.* 4. *Purpurat. conſ.* 2. *num.* 1. *Crauet.*
conſ. 521. *num.* 3. & *conſ.* 751. *num.* 1. *Meno.* 2,
conſ. 144, *num.* 3. *Surd.* 2. *conſ.* 212. *nu.* 1. *Guid.*
Pap. conſ. 53. *num.* 3. *Ceph.* 4. *conſ.* 524. *num.* 18.
& *conſ.* 529. *num.* 50, etiam à bonis pupilli, & 5,
conſ. 672. *num.* 11. & 12, etiam expreſſa verbis
generalibus *nu.* 14. prout ſentit *Crau. conſ.* 836,
num. 4. quod tamen veritati remitto, cum de
præſenti hoc non diſputetur, cum ſimus in cla-
ris. *Rol.* 1. *conſ.* 69. *num.* 19. *Decian.* 2. *conſil.* 1,
num. 81. *Bombin. conſ.* 88. *nu.* 2. *Alba conſ.* 277.
num. 2, *Bero.* 2. *conſ.* 127. *num.* 5, *Capra conſ.* 50,
ſub num. 18. *Afflict. deciſ.* 38. *num.* 3. *Marta de*
ſucceſſ. legal. par. 2. *quæſt.* 3. *art.* 8. *ſub num.* 4.
Fuſar. de pupil. quæſt. 156, *Od. de pup. quæſt.* 7.
tertio effectu. Ruger de pup. §. 2. *num.* 63. *fol. mi-*
hi 56. & §. 5. *nu.* 19 *fol.* 60. *Trentacinq. de ſubſt.*
p. 2. *cap.* 16.

9 Teſtamentum † enim Patris filij teſtamentum
dicitur. *l.* 2. *ff. de vulg. & pup. gloſ. ne ſit in l. nec*
10 *ei,* §. *eorum de adopt.* & ita † ſubſtitutio habetur
pro duobus teſtamentis patris ſcilicet, & filij,
11 §. *igitur inſt. de pup. ſubſt.* & † quod pater facit
ab ipſo filio factum cenſetur. *c. ſi pater de teſtam.*
in 6. & *d. l. papinianus,* & §. *ſed nec impuberis.*

Sequuntur. *Alex. conſ.* 119. *n.* 4. *lib.* 6. *Surd.* 2.
conſ. 265, *nu.* 19. & *conſ.* 240. *nu.* 21. & *tom.* 1.
conſ. 31. *num.* 43. & *num.* 13. *conſ.* 48. *num.* 6. &
conſ. 120. *num.* 10. *Merlin. de legit. lib.* 3. *tit.* 2.
quæſt. 13. *num.* 1. & 2.

Poſtremo ſuper hoc inſtat Dominus litis, vt
12 dicam quomodo, & qualiter † poſſit in cõſcien-
tiæ foro, per pupillarem etiam expreſſam, mater
legitima priuari; & an ipſi ſit permiſſum tuta
conſcientia retinere bona occaſione legitimæ,
non obſtante dicta pupillari ſubſtitutione, ego
reſpondi affirmatiuè, ſecundum opin. *Alciat.*
in conſ. 53. *num.* 15. *tom.* 3. *lib.* 9. *Trentacinq. de*
ſubſt. ſi ſit pauper *par.* 2. *d. cap.* 16. *num.* 5. *Mar-*
ta de ſucceſſ. legali par. 2. *quæſt.* 3, *art.* 8. *num.* 8.
vbi plenè iſta tractatur quæſtio,

Remanet præterea diſcutiendum; Primò, an
Ioanna à marito vſufructuaria relicta debeat
vſumfructum habere, & conſequi omnium bo-
norum, vel potius alimenta tantum. Secundò,
an illa amittat, ſi ad ſecunda tranſeat vota.

13 Quoad primũ, eſt clarum in iure, quod † quan-
do à marito vxor relicta eſt vſufructuaria ſimpli-
citer, vel cum illis verbis, *domina dona, & vſu-*
fructuaria conſequitur tantum alimenta, viuen-
tibus tamen filijs, & hoc ſecundum Bulgari con-
ſuetudinem, & ſtatuti noſtri Placentiæ diſpoſi-
tionem ſub *rubr.* 62. clauſula domina dona, &
vſufructuaria *lib.* 3. vt tenui (in meo primo conſ.
huius primi vol.) pro mea dilectiſſima vxore,
vbi adducebam auctoritates *Peregr. conſ.* 45.
num. 2. *vol.* 2. *conſ.* 58, *num.* 5. *lib.* 3. *Rim. iun.*
conſ. 170. *nu.* 6. & *ſeq. vol.* 2. & *conſ.* 330. *nu.* 3.
vol. 3. *Grat. conſ.* 117. *num.* 1. *vol.* 2. *Gozadin.*
conſ. 47. *num.* 1. *Deci. conſ.* 418. *num.* 1. *Soc. iun.*
conſ. 99. *num.* 8. & *ſeq. Mantic. de coniect. vlt.*
vol. tit. 8. *num.* 11. *lib.* 6. & *tit.* 7. *num.* 1. *lib.* 9.
Viui, com op. in verbo vxor fol. mihi 311. *Ludo-*
uiſ. deciſ. 460. *num.* 17. *Amat. deciſ. march.* 84.
num. 19. & *ſeq. Peguer. deciſ.* 103. *num.* 1. *Pere-*
grin. deciſ. 38. *num.* 1.

Secus eſt, quando aliter teſtator ſenſerit, vt
in caſu noſtro prætenditur in illis verbis, *libera,*
14 & *abſoluta*, valde prægnantia, quæ † verba ſi
apta eſſent inducendi talem voluntatem, quod
pro

pro nunc admitto, totum vſumfructum conſequi poſſet. *Rimi naldi in d.conſ.170.nu.8.& ſeq. & conſ.291.num.56.& conſ.330.num.4.vol.3. Peregrin.a.conſ.58.num.5.vol.3. Plot.conſ.17. num.80. Gozadin.d.conſ.47.num.3.& ſeq.Bimi. conſ.71. num. 18.vol. 1.& conſ. 232. num.15. vol. 3. Paul. de Caſtr. conſ.218.col.1. per totum lib.1. Corn.conſ.3. nu.11.lib.2. Deci.d.conſ.418. num.1. Crott. conſ.67. num.2. Pariſ.2. conſ.94. num.36.& ſeq. d.Mantic. loco prcitato nu.* 20.

15 Sed communem † credo eſſe debere vſumfructum, cum proprietarijs, niſi aliter ex voluntate teſtatoris appareret, de qua non conſtat, immò de contraria, *l.ſi alij de vſufr. leg. & l.ſi tibi decem, ff. de vſufr. earum rerum. Bald. in l. cum quaſtio.C.de leg.* vbi probatur, quod quando vni eſt proprietas fundi legata, alteri vſusfructus, tunc vtriq; pro dimidia debetur.

Inſurgit alia dubitatio reſpectu dictæ vſufructuariæ, an ſcilicet ſint ſecundæ nuptiæ prohibitæ, ſtantibus diſpoſitis à teſtatore circa cohabitationem cum filijs.

16 In hoc teſtator reliquit † aliquid vxori ſub conditione, & ſuppoſito, ne ſcilicet tranſeat ad ſecũda vota, *vt vna cũ filijs moretur*, & ſic fauore filiorum principaliter, non autem, vt vidua remaneret, *l.ſed etſi hoc, §.fi.in fi.de cond. & dem.* Sed in hoc caſu ita diſpoſitum fuit propter illa verba, *vna cum filijs*. Ergo intuitu, & fauore filiorum, non ſecundarum nuptiarum, vſusfructus relictus videtur. Sed ceſſant filij, ergo & prohibitio nubendi, &c. Saluo tamen, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Aliud pro alio inuito creditore, quando ſolui nequeat ab herede. Exceptio fideicommiſſi, quando impediat exequutionem depoſiti.

SVMMARIVM.

1 *Aliud pro alio inuito creditore ſolui nequit per hæredem.*
2 *Debitum in pecunia, venit in quantitate præciſa ſoluendum.*
3 *Debitum in pecunia ſolui debet, ſi adeſt iuramentum.*
4 *Clauſula ſyncera, & immaculata fidei habet vim iuramenti.*
5 *Hæres tenetur vendere bona pro ſatisfaciẽdo creditore, ſi inuenitur emptor; iuſto tamen pretio.*
6 *Pretium iuſtum quale ſit.*
7 *Exceptio fideicommiſſi non admittitur in iudicio depoſiti.*
8 *Depoſiti iudicium non admittit, ex Placentina conſtitutione, niſi tres exceptiones.*
9 *Exceptio firmat regulam in alijs non exceptis.*
10 *Incluſio vnius eſt alterius excluſio.*
11 *Hæres cum beneficio, legis, & inuentarij, an poſſit aliud pro alio ſoluere inuito creditore.*
12 *Inuentarium aliud hæredi non præſtat, niſi quod vltra vires hæreditatis ipſe non teneatur.*
13 *Inuentarium eſt introductum, ne hæres damnum patiatur, non autem in creditoris iniuriam.*

CONSILIVM XXVIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Iter conficere, ſeu agere me impedit vt non poſſi iuxta ſolitum meum, ex acte Illuſtriſſimæ D. V. cauſam mei clientuli Perilluſt. D. Io. Burſoti proponere; attamen iuxta temporis congruitatem, mihi videtur concludendi Perilluſt. D. Liuiam Caſatam, vti filiam, & hæredem Perilluſt. D. Pauli Franciſci, teneri ſatisfacere dicto creditori, de ducatonis ſeptem centum effectiuis, vna cum fructibus decurſis in pecunia, non in ſtabi-
1 libus. Primò ex regula, quod † aliud pro alio creditore inuito per hæredem ſolui nequit (circa hanc materiam vide infra conſil. 40.) *Alberic. in l. ſcimus, §. etſi præfatam num. 17. C. de iur. delib. & ibi Cyn. num. 3. ac alij DD. Morot. conſil.13. num.12.* maximè ſi hæreditas eſt ſoluendo, vt prætenditur in hac cauſa, & apparebit ex inuentarij ſola oſtenſione. Secundò, quia de-
2 bitum † in pecunia, ſoluendum venit, & in quantitate præciſa. *Surd.deciſ.30. n.9.& 31. Ruin.2. conſ. 65. num.* 10. Tertiò, quia in inſtrumento
3 adeſt † clauſula, *ſincere, & immaculatæ fidei*, & ſic iuramentum. *Surd. d. deciſ. 30. ſub num.* 10.
4 *& 11.* talis † enim clauſula habet vim iuramenti. *Sacca. 1. conſ.60. Burſat. conſ.264. num.19. & conſ.306. num.12. Natt.conſ. 479. num.12. & conſ.480. Bertrand conſ.262.num.5.vol.7. Decian.2. conſ.35. nu.23.* Quartò, quia dato, quod hæreditas non ſit ſoluendo (quod negatur ex ſu-
5 pra deductis) ſi † tamen inuenitur emptor, tenetur ipſa vendere; maximè ſi actor eſt anterior, ad prædicta viden. *Burſat. conſ.9. nu.30. cum plu-*
6 *rib. ſeqq.* & iuſto pretio, † id eſt ſecundum pretium, quo res vendi poterit conſiderata eui ctione, ad quam hæres non tenetur, & ſecundum id, quod poterit percipi in ſubhaſtatione, ſeu licitatione ex ſupra deductis.

Præterea non dicatur bona extare fideicom-

 miſſo

7 miſſo conuentionali ſubiecta, quia † hoc iudicium non ſe compatitur, cum hoc depoſiti iudi-
8 cio executiuo, in † quo non admittuntur, niſi tres exceptiones, de quibus in conſt. *de mod. & form. proced. in cauſ. ciuilib. §. in ciuitate verò noſtra*
9 *Placentiæ, &c.* ergo † aliæ exceptiones cenſentur reiectæ, *l. quæſitum* 12. *§. idem reſpondit domo*
10 *inſtructa, ff. de fund. inſtr. leg.* inclusio † enim vnius, eſt alterius excluſio, *l. ſi prætor* 75. *ff. de iudic.*

11 Nec dicatur † hæredem cum beneficio, legis, & inuentarij, non teneri aliud per alio ignito creditore ſoluere, nam reſpõdetur inuentarium
12 † aliud hæredi non præſtare, niſi quod vltra vires hæreditatis hæres nõ teneatur, *Surd deciſ.* 30.
13 *ſub num.* 14. *verſ. & id ſolum*, & † ne ipſi damnum patiatur, non in creditoris iniuriam, idem *Surd. ibi ſub num.* 13. *verſ. ſecundo motus, &c.*

Ideo, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlieri facto relicto dotis, quando maritabitur, an debeatur, ſi non nubat, & quid ſi ſpiritualiter nubat?

SVMMARIVM.

1 *ALexandri Scappij Placentiæ Epiſcopi laudes.*
2 *Res vna, et eadem diuerſo iure cenſeri non debet.*
3 *Verba*, quando maritabitur, *non ſtant conditionaliter, ſed tempus ſoluendi deſignant.*
4 *Dictio*, quando, *temporis dilationem ſignificat.*
5 *Dictio*, quando, *iuncta verbo futuri temporis, an conditionem importet.*
6 *Dictio*, quando, *apud Grammaticos, & bonæ linguæ latinæ auctores, exponitur, ideſt*, quo tempore.
7 *Verba*, l. ſi decem cum petiero, ff. de verb. oblig. *quid importent.*
8 *Hæres, mortuo creditore, quando habeat ius petendi debitum.*
9 *Dictiones*, cum, *vel*, quando, *iuncta verbo futuri temporis, non important debiti remiſſionem.*
10 *Dos mulieri debetur, ſiue carnaliter, ſiue ſpiritualiter nubat.*
11 *Argumentum de matrimonio ſpirituali, ad corporale valet, à pariq; procedunt.*
12 *Differentia, quæ ſit inter matrimonium carnale, & ſpirituale.*
13 *Dos debetur tota, omni exceptione remota, ſi virgo ſpiritualiter nubat.*
14 Bald. in auth. niſi rogati, C. ad trebel. *declaratur.*
15 *Mandatum eſt diligenter obſeruandum.*
16 *Dotis ad hæredes tranſmiſſio, quando fieri poſſit.*
17 *Rei ſuæ quis eſt moderator & arbiter.*
18 *Legatum factum mulieri libr. mille, ſi carnaliter & ducentum. ſi ſpiritualiter nupſerit, non tenet, ſeu illi ſpiritualiter nubenti mille debentur, limita num.* 22.
19 *Familiæ fauor non conſideratur in præiudicium Religionis.*
20 *Matrimonium ſpirituale eſt magis priuilegiatum, quam corporale.*
21 *Quod formaginus fuit primus, qui tenuit mulieri deberi mille ſpiritualiter nubenti, quicquid ſit delegato facto de* 200.

CONSILIVM XXIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 ILluſtriſſimus, & Reuerendiſs. D. Alexander Scappius Placentiæ digniſſimus Epiſcopus, animarũ ſub eius cura commiſſarum à Sanctiſs. Vrbano VIII. Pontifice, pius, ac præſtantiſs. Antiſtes, defenſorq; ac Paſtor vigilantiſſimus, iuſſit, vt pro quadam Virgine monachãda defenſionẽ ſuſciperem, dilucidando infraſcriptũ quæſitum, an, ſ. dicta Virgo poſſit ſummam dotis ſibi promiſſam generaliter, in caſu matrimonij ſpiritualis, integralem conſequi, an verò illam quantitatem tantum habere debeat, quæ pro illa monachanda ſufficiat; cuius diſcuſſionis libentiſſimè curam, pro affirmatiua aſſumpſi, ea ratione, quia, nedum dicto Illuſtriſſimo, & Reuerendiſſimo Conterraneo meo morigerari munus, officiumq; meum eſt præcipuum, ob multa, ac infinita ab ipſo mihi immeritò beneficia collata, & quæ de die in diem vberrimè conferruntur; ſed etiã, quia res de per ſe patet, & clara oſtenditur.

Præmitto verba, quæ ſunt vt infra, videlicet. Secundò, dicti DD. N. N. N. per ſolemnem ſtipulationem promiſerunt, & conuenerunt eidem Dominæ A. præſenti, & cum conſenſu D. eius Curatoris præſentis dare, & ſoluere ſcutos quinquemille pro omni eo, & toto, quod ipſa petere, habere, & conſequi poſſet in bonis, & hæreditate Domini B. eius patris, ac reſpectiuè Domini
C. eius fratris, quæ Domina A. in præſentia, & cum conſenſu vt ſupra, & infra, fecit dd. Dominis N. N. N. præſentibus, quietationem generalem, & generaliſſimam, & pactum de quicquam amplius non petẽ, in ampliſſima forma, &c.

Et quos ſcutos quinquemille faciendi effectu

ctu ſummã librarum triginta mille promiſerunt,
& promittunt dicti Domini N. N. &c. ſoluere
ad ratam pro quolibet eorum, hoc modo, vide-
licet, ſcutos mille in pecunia numerata, & ſic
libr. ſex mille, pro ſua portione ſoluit Dominus
N. reſiduum verò ipſorum ſcutorum quinque
millium;& ſic alios quatuor mille ſcutos promi-
ſerunt dd. DD.N.N. hinc ad vnum annum pro-
ximè futurum, ſoluere in forma depoſiti ſcutos
mille pro quolibet ipſorum, & interim loco fi-
ctorũ d. Dominę A. ad rationem lib. ſex, ſol. tre-
decim, & d. quatuor pro centenario dd. ſcutorũ
duorum millium anticipatè, & de ſemeſtri in ſe-
meſtrem in forma depoſiti, &c.

Et reſpectu aliorum ſcutorum duorum mille
reſtantium, *quando maritabitur*, pro quibus vo-
luerunt teneri dd. Domini N. N. N. reſpectiuè
pro portionabiliter, vt ſupra, & infra, in forma
depoſiti. Et interim, & donec eidem Dominæ
A. ſoluti fuerint dd. alij ſcuti duo mille reſtantes
promiſerunt præfati Domini N.N.N. &c.

Ob quę verba, de duobus dubitari contingit.
Primò, an ſcuta duo mille debeantur conditio-
naliter, vt puta, *ſi Virgo maritabitur*, vel potius
purè, ita vt ſi mulier non nubat, ſed decedat;
iſtud ius crediti recuperandi ad hæredes mulie-
res tranſeat.

Secundò, an illa verba, *quando maritabitur*,
obſtent dictæ Virgini, ne ſpiritualiter nubere
poſſit, ſed tantum carnaliter.

Ad primum. Promiſſio abſque dubio pura
eſt, non conditionalis, nulloq; ſubijcitur graua-
mini, ſtante in primis indiuiduitate crediti ſcu-
torum quinque mille, quod promittunt conſan-
2 guinei dictæ mulieri; vnde † cum vna, & eadem
res ſit, ac ſub eadem cauſa promiſſa, non poteſt
diuerſo cenſeri iure, vt vna pars ſcilicet ſit pura,
altera cõditionalis per textum *in l. eum, qui ædes
ff. de vſucap. cap. quia circa. de priuil.*

Secundo loco conſidero illam promiſſionem
ſcutorum quinque mille, quæ eſt pura in diſpo-
ſitiua inſtrumenti, abſque eo, quod aliqua con-
ditio addatur; vnde licet in ſubſequenti parte
apponantur illa verba, *quando maritabitur*, non
per hoc videtur ſcuta duo mille ſub illa condi-
tione promiſſa; quandoquidem (vltra ea, quæ
3 deduci poſſunt) conſtat illa verba, † *quando ma-
ritabitur*, non importare conditionem maritan-
di, ſed tempus ſoluendi. Et quod ſit verum,
4 primò, patet ex dictione, † *quando*, quæ tempo-
raliter ſumitur, & temporis dilationem ſignifi-
cat, vt *in rubr. quãdo dies leg. ced. Meno. conſ. 473.
num. 6. & ſeq.* qui ponit verba textus, *l. ſi ita ſit
ſcriptum, §. vlt. ff. de leg. 2. vbi ea nupſiſſet, &c.*
quam exponit pro *quando*, & ſic pro dilatione:

5 Et licet aliquando dicta dictio, † *quando*, deno-
tet conditionem: maximè ſi iungatur verbo fu-
turi temporis, tamen hoc non ſemper locum
habet, quia intelligi debet ſecundum ſubiectam
6 materiam. Immò † apud Grãmaticos, & bonos
latinæ linguæ auctores, illa dictio, *quando*, ex-
ponitur, ideſt, *quo tempore. Barboſ. de dict. 307.
num. 4. inter tract. var. nouiter impreſſ.*

7 Præterea adduco textum *in † l. ſi decem cum
petiero, ff. de verb. oblig.* & ibi *gloſ.* vbi iſta ora-
tio potius denotat tempus ſoluendi, quandamq;
admonitionem, & quaſi ſine mora, quam quod
8 conditionem importet, & † decedente credito-
re, hæres habet ius petendi: & *gloſ. ibi in verb.
ſi decem cum petiero. lit. I.* ponit, quod et ſi hæc
verba videantur conditionalia, dicebatur enim,
ſi decem, &c. quod non eſt in caſu noſtro; Atta-
men quo ad mentem, ſecus dicendum eſſe con-
ſtat.

9 Sed dato, quod dictio, † *cum*, vel *quando*,
eſſet, prout eſt, iuncta verbo futuri temporis, *ma-
ritabitur*, videtur tamen reſpondend. ſecun-
dum *Iaſ. in d. l. ſi decem cum petitio. ſub num. 9.
verſ. moneor primo. de verb. oblig.* quod illa ver-
ba, *quando*, vel *cum maritabitur*, non operantur
debiti remiſſionem, ſi Virgo non nubit, ſed tan-
tum debitorem non eſſe in mora.

Ideo ſi diceretur, quod non purificata con-
ditione nubendi, eſſet abdicata facultas mulieri,
ſeu eius heredibus ſcuta duo mille petendi, eſſet
quid abſurdiſſimum, & ſic reijciendum, quia, ſi
non nubit, non per hoc amiſſum dicitur credi-
tum; nam ſi enim tu mihi centum debes, & dico,
contentus ſum, quod illa reſtituas, quando do-
ctor ero, ſi non doctoratus lauream aſſumam,
creditum ergo amittam? certè eſſet ridiculum,
quia dilatio non eſt modus obligationem ex-
tinguendi, ex iam deductis.

Ad ſecundum (dato tamen, ſed non conceſ-
ſo, quod promiſſio eſſet facta ſub conditione)
10 dos † mulieri debetur nedum carnaliter, ſed
etiam ſpiritualiter nubenti. *Fontanel. de pact.
nuptial. clauſ. 5. gloſ. 1. par. 1. tom. 2. num. 57.*
11 & † de vno matrimonio ad aliud argumentum
valet, à pariq; procedunt. *Calcan. conſ. 3. nu. 10.
conſ. 11. num. 4. & conſ. 13. nu. 10. Odd. conſ. 19.
nu. 15. verſ. ſecundo, &c. Fontanel. de pact. nupt.
tom. 2. dd. gloſ. clauſula, & par. num. 59.* alia dif-
12 ferentia † non eſt inter hæc duo matrimonia,
niſi quod in matrimonio carnali conſideratur
fauor mulieris; in matrimonio verò ſpirituali
13 Religionis, in quo † non admittitur exceptio,
quod non tanta dos ſit neceſſaria, & quod ma-
trimonium non ſit carnale, pro quo pinguiores
dantur dotes; dos enim omni reiecto obſtaculo,

tota debetur, vt ſentiunt *Menoch. conſil.* 555.
Surd. conſ.69. num.1. Natt.2.conſ.296. nu.1.
14 *& ſeq.* qui *nu.*4. declarat dictum *Bald.* † *in auth.*
niſi rogati. C. ad trebel. non habere locum, niſi
in mandato facto executoribus teſtamentarijs,
15 quod † ad vnguem eſt diligẽter obſeruandum,
cũ in alijs caſibus ſit lata interpretatio facienda.
ſequũtur ad prędicta *Odd d.conſ.19. à n.14. vſq;*
ad fi. Alex.2.conſ.12. ſub n.14. verſ. & ita tenet.
Grilenz. conſ.164. nu.8. Barboſ. de poteſt. Epiſc.
alleg.83. num.27. Felin. in cap. Eccleſia Sancta
Mariæ. num.79. verſ. cæterum. de conſtit. Sum.
Syluestr. verb. legatum. 1. q.9. num.13. Socin. in
l. mulieri. num.13. ff. de cond. & demonſt. Paul.
de Caſtr. in l. Deo nobis. ſub num.4. C. de Epiſc.
& Cleric. Rota in poſthum. Farinac. deciſ.624.
num.1. tom.1. Capyc. deciſ.204. num.2. Mantic.
de coniect. vlt. vol. lib.11. tit.18. num.26. Fon-
tanel de pact. nuptial. clauſ.5. gloſ.1. p.1. tom.2.
ſub num.59. verſ. vnde fit. & gloſ.8. ibi nu.62.
eſt bonus tex. *in §. ſed & hoc præſenti. auth. de*
ſanctiſs. Epiſc. ac etiam in *auth. niſi rogati. C.*
ad trebel.

Et maximè in noſtro caſu, vbi mulier renun-
tiauit quibuſdam prætenſionibus, ex quibus
conſtat non lucratiuo titulo, ſed oneroſo dictam
dotem ipſi deberi; Quibus accedat, quod pro-
16 miſſa quantitas, aut debetur, quia † eſt ſubroga-
ta in locum illius, quod ſibi debetur, & tunc fit
tranſmiſſio. *Noal. de tranſm. caſ.17. num.37. &*
ſeq. vel quia ſic conuentum eſt, & tunc poterit
de illa parte diſponere, ſiue carnaliter, ſiue ſpi-
17 ritualiter nupſerit, tamquam † in re propria do-
mina. *L. in re mandata. C. mand.*

18. Hinc eſt, quod ſi mulieri † legatum ſit factum
librarum mille, ſi carnaliter, & ducentum ſi ſpi-
ritualiter nubat. Doctores dicunt, mulierem
ſpiritualiter nubẽtem mille libras conſequi poſ-
ſe, quicquid ſit de dicta diſpoſitione. *Rim. iun.*
2. d.conſ.205. num.197. Butr. in c. in præſentia.
de probat. in 2. ſecundi decretal. num.27. Sum.
Syluestr. in verbo legatum. 1. nu.13. q.9. verſ.
vnde. Dian. non obſtantibus contrarijs, *moral.*
reſol. tract.6. par.3. reſol.29. verſ. ſexto ſi quis.
Alban. in Bartol. in l. Deo nobis. nu.2. C. de Epiſ.
19 *& Cler. lib.* 2. Et ſi tunc poſſet induci † ratio
fauorabilis hęredibus teſtatoris, vt bona ſcilicet
manerent in familia; negatiua opinio fauens
Religioni amplectenda videretur, ſecundum
Dian. tract.5. d.par.3. reſol.57. in fin. eſt enim
20 † magis priuilegiatum matrimonium ſpirituale,
quam corporale. *Rimin. iun. 2. conſil.205. ſub*
num.200.

Quam fauorabilem opinionem, quod ſcilicet
mulieri ſpiritualiter nubenti, non ducentum,
21 ſed mille debeantur, dicunt Doctores, tenuiſſe †
primo loco quemdam formaginum, & ſecundũ
eam Bononiæ iudicatum fuiſſe, & vltra prædi-
ctos, *Aquilin.* alios adducit *in l. Gallus. §. & qui*
ſi tantum. ff. de lib. & poſth. incip. pateretur. nu.
37. fol. mihi 48. vbi multæ ponuntur limitatio-
22 nes, vt puta ſi † ſubſtitutus ſit filius teſtatoris,
*nu.*39. vel ſi ſeculares, clerici fiunt, quod tamen
an placeat auctori, vide ibi remiſſiuè, ſub *nu.*40.
vel ſi religio, in qua quis ingreditur, ſit incapax,
*n.*41. & alia ibi ponuntur, quæ cum in diſcepta-
tione non intrent, omitto.

Quare concludẽdum videtur, ex ſupradictis,
dictam Virginem, dotis prædictæ totam conſe-
qui poſſe ſummam. Saluo ſemper &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

SPoliato petenti reintegrari in ſua poſſeſſione,
quæ poſſint opponi.

SVMMARIVM.

1 *SPolium. Dominij exceptio non admittitur con-*
tra ſpoliatum in remedio reintegrãda, etiam
ſi ſententia lata de non bono agentis iure, &
de dominio rei conuenti appareret.
2 *Petitorium, quæ reſpiciunt, non admittuntur, in*
materia reintegrationis, quæ in primis, & an-
te omnia fieri debet.
3 *Spolium. multa conceduntur, vel prohibentur in*
ſpolio, & in ipſius odium, quæ alias non conce-
derentur, vel prohiberentur.
4 *Statutum* Placentiæ 39. lib. 3. *non habet locum*
in ſpolio.
5 *Cumulatio poſſeſſorij cum petitorio, quando fa-*
cta dicatur, & nu.9. vbi ſi tractaretur petito-
rium ipſa deberet ſuſpendi.
6 *Spoliatus non tenetur reſpondere in petitorio, an-*
te factam reſtitutionem.
7 *Spolium. in iudicio ſpolij cumulatio cum petitorio*
non admittitur, etiam ſtante clauſula arbi-
trio, &c. *& maximè quando ſpolium non eſt*
turbidum.
8 *Poſſeſſorium debet prius terminari, quam peti-*
torium.
10 *Interdictum vti poſſidetis, an ſit, ſi agatur de re-*
cuperanda poſſeſſione rei immobilis.
11 *Interdictum vti poſſidetis per annum finitur.*
12 *Conſequentia non tenet, agitur de recuperanda*
rei immobilis poſſeſſione; ergo ſumus in inter-
dicto vti poſſidetis.
13 *Conſequentia non tenet, ſumus in interdicto vti*
poſſidetis; ergo ſpolium per annũ eſt ſublatum.

14 *In-*

14 Interdictorum, alia ſunt annalia, alia ſunt perpetua.
15 Spolium, & interdictum uti poſſidetis inter ſe non compatiuntur.
16 Spolij remedium eſt perpetuum.
17 Spolium durat per annos 30.
18 Spoliationis tempus debet in libello exprimi.
19 Menoc. recuper. poſſ. remed. 1. nu. 384. qu. 39. *reprobatur.*
20 Spoliare dicitur, Iudex nulliter procedens.
21 Iudex, quando nulliter procedere dicatur.
22 Prædones, & iniuſti poſſeſſores, è ſua poſſeſſione ſine citatione, cauſaq; cognita non ſunt amouendi.
23 Poſſeſſores, maximè tertij, ſunt citandi antequam poſſeſſione priuentur.
24 Spolij purgatio, uſq; ad obulum, & quadrantem in primis fieri debet, etiam quoad fructuum reſtitutionem, & damna, num. 27.
25 Circuitus non euitantur, quando ſunt cum aliquo effectu.
26 Spolium. in ſpolio ſi exceptio dominij non admittitur, tanto minus melioramentorum oppoſitio admittetur.

CONSILIVM XXX.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

PRO Perilluſtri D. Carolo Cuppalato, iura apertiſſima video in hac dubiorum reſolutione, & ſi doctiſſimè Illuſtriſſimus D. meus Auditor Marionus contra eundem ingenioſè, & ſubtiliter multa legalia adduxerit fundamenta; quorum
1 primum de dominij † exceptione propoſita contra ſpoliatum, notiſſimi iuris eſt, ipſam admitti non poſſe in hoc remedio reintegrandæ. *Rot. Bonon. ad ſtat. deciſ.* 129. *num.* 6. *Deci. conſil.* 57. *nu.* 3. 6. *Bero. conſ.* 64. *num.* 5. etiam ſi ſententia lata de non bono agentis iure, & de dominio rei conuenti appareret, ad excludendũ ſpolium, in quo caſu adhuc ſpoliatus minimè eſſet excludendus, niſi per rem iudicatam. *Farin. in recent. deciſ.* 537. *num.* 5. *p.* 1. ad prædicta facit *Ludouiſ.*
2 *deciſ.* 500. *num.* 9. vbi, quæ † reſpiciunt petitorium, nõ impediunt reintegrationem, quæ abſq; dubio fieri debuit, & debet in primis, & ante omnia, *c. in litteris*, qui textus reprobat diſputationem meritorum cauſæ, & prætenſionem rei, in illis verbis, *prius de violenta eiectione, quam de &c.* & in *c. conquerente*, in §. *reſtitutione autem facta*, in quo hæc ſubſequũtur verba, *ſi quid ad verſus eum ſuper præſcripta Eccleſia proponere volueris coram, &c.* & in *c. grauis, de reſt. ſpol.* hoc etiam ſentit. *Puteus deciſ.* 54. *num.* 8. *lib.* 1. vnde fruſtra de dominio excipitur, ſi prius ſpoliatus reintegrandus veniat, & adducta ſuperius à Domino meo, nõ loquuntur in terminis ſpolij,
3 † in quo multa conceduntur, & prohibentur, & in ipſius odium, quæ alias nõ concederentur, vel admitterentur ipſo ceſſante.
4 Non obſtat † *Statutum Placentiæ* 39. *lib.* 3. concedens aſſertam anterioritatem, & potioritatem in creditorum concurſu, pro pretio obtinendo ad fauorem creditoris, quia vltra quod Barberius prædictus non concurrebat cum alijs, eius enim bona pro debito proprio exponebantur ad cridas; hoc non diſcuti poteſt, nec debet in hoc iudicio; ſed remittendum venit ad iudicium petitorium. *Caualer. deciſ.* 507. *ſub num.* 6. *verſ. ſed in omnem euentum, &c.*

Quo verò ad motiuum reſpectu poſſeſſorij reintegrandæ, in quo d. D. meus præſtantiſſimus
5 adducit † cumulatum fuiſſe petitorum, cum poſſeſſorio, quod non vidi in proceſſu, & ſi laborioſiſſimè hoc inueſtigauerim; & ideo d. D. Spoliatum teneri reſpondere circa deducta in exceptione dominij.
6 Reſpondetur, quod dictus † ſpoliatus non tenetur reſpondere in petitorio ante factam reſtitutionem. *Caualer. d. deciſ.* 507. *num.* 4. in qua
7 † concluditur cumulationem petitorij non admitti, maximè in hoc remedio poſſeſſorio magis priuilegiato, quam ſint alia poſſeſſoria, etiam ſtante clauſula *arbitrio, &c. Farin. in recent. p.* 1. *deciſ.* 365. *num.* 5. & tanto magis, quia ſpolium, de quo agitur non eſt turbidum, immò luciđiſſimum, cum Iudex deuenerit ad ſpoliandum dictum D. Cuppalatum, abſq; aliqua citatione, nec cauſæ cognitione, de qua infra dicam, idem *Farin. d. deciſ.* 365. *ſub num.* 11. qui *ſub num.* 9.
8 ponit, quod prius † poſſeſſorium debet terminari, quam petitorium.
9 Accedant proteſtationes, † & rei exceptionum non admiſſiones, pro parte d. D. Cuppalati, ex lectura proceſſus apparẽtes, & quæ ignotæ non ſunt D. Iudici, qui aſſiduis laboribus omnia vidit, & reuidit, quæ vna cum multiplicatis inſtantijs, debitis reſeruationibus faciunt, quod iura poſſeſſorij intentanti illeſa ſemper remanere debeant.

Ad prædicta omnino videndus eſt *Abbas in c. ex conqueſtione num.* 8. *de reſt. ſpol.* vbi dato, quod tractaretur petitorium, tunc illud deberet ſuſpendi.

Item *Puteus lib.* 2. *deciſ.* 290. vbi ſpoliatus, qui non eſt integraliter reſtitutus, poteſt petitorium

rium ſuſpendere in quacunq; illius parte, & di-
cere, quod vlterius non cognoſcatur, niſi facta
reſtitutione.

Sed quicquid ſit de prædictis, ad effectum,
vt adducta à Domino meo locum habere poſ-
ſent, eſſet neceſſe clare oſtendere, ſpoliatum
conſenſiſſe cumulationi, vt textus allegatus lo-
quitur in *c. 1. de reſt. ſpol.* in illis verbis, *conſen-
tiente illo, &c.* ſed vbi conſtat de conſenſu dicti
D. Cuppalati? qui ſemper contradixit, & oppo-
ſita à parte reijci inſtetit, & petijt.

10 Nec obſtat, quod cum † hic agatur de recu-
peranda poſſeſſione rei immobilis, conſtet nos
eſſe in interdicto vti poſſidetis. *Menoch. recuper.*
11 *rem. 1. & rem. 1 c. ſub num. 11. ad fi.* & † conſe-
quẽter dictum remedium per annũ fuiſſe ſubla-
tum, ex *tex.* ad litteram *in l. 1. in prin. ff. de vi, &
vi arm. l. 2. C. vnde vi*, ad inducendum, quod
cum Dominus Cuppalatus à die adeptæ poſſeſ-
ſionis per Dordonos, ad diem petitæ reintegra-
tionis tacuerit, & hoc remedio non egerit, am-
plius illud non incipere, nec proſequi valeat.

Quia reſpondetur d. D. Cuppalatum, tunc
temporis fuiſſe abſentem, & ſic in Ciuitate Ro-
mæ moram trahentem, ad ſeruitium olim Emi-
nentiſſimi, & Reuerendiſſimi Cardinalis Farne-
ſij, quam etiam Flandriæ pro Potentiſſimo, &
Catholico Hiſpaniarum Rege.

Quo verò ad dictum interdictum, vti poſſide-
tis in noſtris terminis allegato, dico, & reſpon-
deo dictam applicationem ibi non intrare, ſtan-
te diuerſitate rationis; nam conſequentia non
12 tenet, hic agitur de † recuperanda poſſeſſione
rei immobilis: ergo in interdicto vti poſſidetis
ſumus, nam luceſſit nos eſſe in materia ſpolij, vbi
ius in manutentione reſiſtit, in interdicto autem
vti poſſidetis aſſiſtit.

13 Item, quia pariter † conſequentia non te-
net, nos ſumus in interdicto vti poſſidetis: ergo
14 ſpolium per annum eſt ſublatum; nam † inter-
dictorum alia ſunt annalia, alia ſunt perpetua,
15 *l. 1. in fi. ff. de interd.* & hic cadit † incompatibi-
litas, & differentia inter hæc interdicta, nam
D. meus Iudex dicit in interdicto vti poſſidetis
per annum remedium extingui, nobis autem
16 conſtat ſpolij † remedium eſſe perpetuum, *c. re-
integranda 3. q. 1.* ibi in verb. *quacunq; conditio-
ne temporis, &c. Io. de Amic. conſ. 61. num. 18.*

Et quamuis ſuper hac perpetuitate multi Do-
17 ctores diſſentiant: non † tamen excludunt, quin
poſſit ſpoliatus ſaltem per annos 30. ſuum in-
tentare remedium. *Ruin. 4. conſ. 44. num. 16.*
optimè *gloſ.* contra dictum motiuum *in c. ſolici-
te in verbo ſpoliatus in fi. de reſt. ſpol.* vbi, etſi pre-
toriæ actiones temporales ſint, quoad pœnam,
ſunt tamẽ perpetuę, quoad ipſius rei perſecutio-
nem; immò concludit ſecundum dictum *can. re-
integranda*, tempus eſſe perpetuum, in noſtro
vero caſu plus eſt, quia non in prætorijs ſumus,
ſed in diſpoſitione. *c. reintegran. Caſſador. de-
ciſ. 6. de reſt. ſpol.*

18 Non obſtat, quod † tempus ſpoliationis ex-
preſſum non fuerit in libello. *Menoch. recuper.
rem. 1. qu. 40. num. 430.* etiam ſi per partem non
fuerit oppoſitum, *ibi num. 437.* Nam ex proceſ-
ſu, & actis, & alijs ſcripturis productis de dicto
tempore conſtat.

19 Nec allegata † auctoritas *Menoc.* quam ego
reperij in dicto remedio *nu. 384. q. 39. cum ſeqq.*
faceret contra nos, dato quod tempus non eſſet
expreſſum, quia iſta ſunt remedia ad recuperan-
dam poſſeſſionem, nõ ad infamiam, agitur enim
condictione ex dicto canone, & ſic tempus ex-
primere non eſt neceſſe. *Afflict.* in terminis, *de-
ciſ. 250. ſub num. 2. verſ. ſed quando agitur, &c.*
qui multos allegat, & adducit. Sequitur eundem
*Afflict. Riccius in ſuis collect. 357. verſ. amplia
quarto, &c. Viui. deciſ. 219. nu. 1. lib. 2. Meno.*
autem in his terminis non loquitur, vel ſe con-
demnat allegando dictum *Afflict. loc. præcit.*
contrarium tenentem in terminis, *c. reintegr.*

Nec minus obeſt, quod cum Dordoni poſſeſ-
ſionem apprehenderint iudicis auctoritate, &
decreto, non ſpoliauerint: immò iuſte per hoc
poſſidere dicantur, & tanto magis, quia citata
fuit in apprehenſione iſtius poſſeſſionis mater
tutrix agentium, formatis actis, & debito pro-
ceſſu in forma.

20 Quia reſpondetur † nulliter Iudicem proceſ-
ſiſſe, & conſequenter ſpoliaſſe dictos agentes.
Coccin. deciſ. 97. nu. 1. Gratian. deciſ. 110. nu. 9.

21 Dixi, quod † Iudex nulliter proceſſit, quia pro-
ceſſus fuit factus, & formatus cum dicta matre,
vti Blanca, non vti tutrice, quapropter cum do-
mus emptæ fuerint à dicta D. Blanca, in hac par-
te vti tutrice D. Caroli, & à D. Octauio nomine
proprio, hoc iudicium non ita, & eo modo po-
tuit fieri; ſed dato quod iudicium eſſet factum
contra ipſam vti tutricem, quod verum non eſt,
vt apparet ex actis, nec valeret, quia tunc tem-
poris amplius non erat tutrix, cum d. D. Caro-
lus ætatem exceſſerat, tũc temporis ann. non 14.
ſed 20. requiſitam à ſtatuto, vt ſui iuris quis dici
poſſit, quo fit, vt ſi ipſe minimè fuerit citatus, poſ-
ſit dici poſſeſſionem adeptam fuiſſe ſpoliatiuam,
etiam auctore pretore, qui rite, ac rectè procede-
re debet, vt dicatur quem non ſpoliaſſe. *Zuccar.
deciſ. lucenſ. ciuil. deciſ. 67. ſub num. 8. verſ. quia
reſpondetur. Ludouiſ. deciſ. 336. num. 2.* quod
magis dignoſcitur, ex apprehenſione aliarum

domo-

domorum propriarum d. D. Cuppalati, in quibus nullum ius habebat fulcinus, nec fuerant petitæ in actione intentata.

Dicit prætcrea d. D. meus Iudex ſpoliatum nullum ius habere, immò prędonem eſſe: cui reſpondeo, quod in iure certum eſt (quatenus iſte
22 poſſet dici prædo, quod negatur) etiam † prædones, & iniuſtos poſſeſſores, ſine citatione, cauſaq; non cognita, de eorum poſſeſſione non eſſe amouendos. *Thom. Triuiſ. lib. 1. ciuil. deciſ. 25. num. 22.* cum axioma ſit certiſſimum poſſeſſo-
23 res, † & maximè tertios eſſe citandos, antequam eorum poſſeſſione priuentur. *Mareh. deciſ. 48. num. 8. & 25. Coccin. deciſ. 113. num. 5. & deciſ. 378. num. 3. Marta vot. 145. num. 11.*

Nec pariter obſtant illa; quæ adducuntur ad fauorem ſpoliatoris, vt ſcilicet euitentur circuitus litium, cum conſtet de dominio rei conuenti, dando exemplum de fideicommiſſario.

Quia valde diſtant à terminis noſtris, cum in
24 ſpolio † ipſius purgatio vſq; ad obulum, & quadrãtem in primis debeat fieri. *Coccin. deciſ. 311. num. 4.* & vt ſupra probatum eſt; ſecus autem eſt in fideicommiſſario contendente; viget enim diuerſa ratio; habito maximè reſpectu ad ſpoliatorem, perſonam in iure odioſiſſimam.

25 Vltra quod † circuitus non euitantur, quando ſunt cum aliquo effectu. *Monter. deciſ. 36. num. 79.*

Tandem quoad melioramenta, dico, quod ſi
26 non admittitur exceptio dominij in ſpolio, tanto minus illa melioramentorum; alias eſſet deterioris conditionis res, quam melioramenta;
27 vltra quod † in primis, & ante omnia ſpolium debet purgari, cum fructuũ perceptorum reſtitutione in damniſq; & intereſſe. *Barboſ. in c. ſi Epiſcopus 3. q. 2. fol. 247. ſuper 2. decret.* qui multos allegat, & ex iam dictus ſuperius, quibus me remitto. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Familia, & agnatione vocata, quando veniant, tranſuerſales; & aliqua de pupillari ſubſtitutione ponuntur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſuerſales non veniunt ad fideicommiſſum, familia vocata cum pronomine,* mea.
2 *Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum, quotieſcunq, mens teſtatoris concurrit.*
3 *Mentem teſtatoris ſequi debemus, vt facit venator leprem.*
4 *Mens teſtatoris admittens tranſuerſales, quæ ſit, & dicatur.*
5 *Geminata verba,* in infinitum, *operantur incluſionem tranſuerſalium.*
6 *Tranſuerſalium extenſio fit vltra decimum gradum, maximè concurrente expreſſa maſculorum mentione, num. 7.*
8 *Familia de conſeruatione vbi agitur, fit à verborum proprietate, & ſignificatione receſſus.*
9 *Tranſuerſales ſunt de familia propriè teſtatoris.*
10 *Tranſuerſales dicũtur comprehenſi in fideicommiſſo, ſi teſtator vocat proximiores de familia, & agnatione mea de Crollalantiis, ne verbum* agnatione *ſit ſuperfluum.*
11 *Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum, ſi teſtator ponat in diſpoſitione illa verba,* perpetuo, & ſemper in familia, &c.
12 *Tranſuerſales veniunt ad fideicommiſſum ſi teſtator conſiderationem habuit familia, nõ perſonarum.*
13 *Agnatio. de communi vſu loquendi ſolemus vocare agnationem, & domum, collaterales coniunctos ex maſculis.*
14 *Fideicommiſſum nouum, quando dicatur inductum fauore tranſuerſalium.*
15 *Proximiores primo loco debent ſuccedere.*
16 *Fideicommiſſa regulantur ſecundum ſucceſſionis ordinem ab inteſtato, vt primo ſcilicet veniant deſcendentes, poſtea tranſuerſales.*
17 *Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus, quis non poteſt decedere.*
18 *Priuatus duo patrimonia habere non poteſt.*
19 *Teſtamentum patris dicitur teſtamentum filii pupilli.*
20 *Pater quod facit, ab ipſo filio factum cenſetur.*
21 *Subſtitutio facta à patre habetur pro duobus teſtamentis, patris ſcilicet, & filii.*
22 *Subſtitutio dicitur compendioſa, etiam ſi deficiat verbum* quandocunq;, *ac etiam deficientibus verbis* in pupillari.
23 *Subſtitutio compẽdioſa complectitur, nedum vulgarem, ſi filius deceſſerit ante aditam hæreditatem, ſed etiam pupillarem ſi deceſſerit hæreditate adita intra pubertatem, & num. 24.*

CONSILIVM XXXI.

Ieſus Maria.

1 NON negamus † excluſionem tranſuerſalium, etiam deficientibus deſcendentibus, ſi in teſtamento dicat teſtator, *vt in familia mea bona remaneãt de Crollalancijs. Colleg. Ticinenſ. in conſ. pro Triuult. nu. 57. cum ſeq. & ibi Meno nu. 217. & ſeq. Rim. iun. 5. conſil. 482. ſub num. 53. Scip. Rouit.*

Digitized by Google

Bonis. conſil. 28. *num.* 22. *Gratian. diſcept.* 645.
num. 5. *& cap.* 869. *nu.* 27. *in fi. Seſſe d Aragon.*
deciſ. 49. *lib.* 1. *ſub num.* 9. *verſ. ſi verò, &c. Se-*
raph. deciſ. 1438. *num.* 11. *& ibi Rub. in addit.*
verſ. & in ſpecie, vt ſcripſi pro Nob. D. Floren-
tio de Blancis amico meo dilectiſſimo (eſt con-
ſil, 23.)

Sed difficultas eſt, an vocata familia, ſine
pronomine poſſeſſiuo, in hoc caſu, poſt vocatio-
nem deſcendentium admittantur tranſuerſales.

Super qua difficultate omnibus noteſcit, in
2 fideicommiſſo † venire tranſuerſales, quoties-
cunq; mens teſtatoris concurrit ad eorum fauo-
3 rem, quam † vti dicit Baldus ſequi, vt venatur
leprem debemus, & in terminis iſtius contro-
uerſiæ ponunt *Torniol. conſ.* 76. & latè *Zuccar.*
Lucenſ. deciſ. 76. *num.* 2. *& ſeq.*

4 Quod autem † mens teſtatoris ſit talis, immò
verba, patet, quia expreſsè teſtator vocat deſcē-
dentiam, & poſt eam vult, quod ſuccedant, &
ſuccedere debeant proximiores de familia, &
agnatione ſua de Crollalantijs; ex quibus clarè
colligitur diſpoſitionem eſſe relatam ad tem-
pus, quo deſcendentes non extabunt, ideo ip-
ſam non poſſe verificari, niſi in collateralibus
ſufficienter appatet *Fuſar. conſ.* 107. *ſub nu.* 6.
& Ricciard. inter conſ. Fuſar. conſ. 169. *ſub nu.*
32. *verſ. at in caſu noſtro, & ſub num.* 37. *verſ.*
dum igitur deciſio.

5 Faciunt præterea ibi poſita verba, † *in infi-*
nitum geminata, quæ operantur incluſionem
tranſuerſalium. *Rim. iun.* 5. *d. conſ.* 482. *num.* 33.
6 *Aldouin. conſ.* 91. *num.* 45. quorum † extenſio
fit etiam vltra centeſimum gradum *ibi num.* 50.
7 maximè † maſculorum concurrente expreſſa
mentione. *Zuccar. Lucenſ. d. deciſ.* 76. *num.* 16.
& ſeq. vnde non niſi cum maxima repugnantia,
& violentia reſtrictio fieri tantum poſſet ad de-
ſcendentes. *Peregrin.* 6. *conſ.* 43. *ſub nu.* 9. *verſ.*
pondero, & num. 11. *Rim. d. conſ.* 482. *num.* 67.
immò, ſi verba deficerent, vel contraria exiſte-
8 rent, cùm ageretur † de familiæ conſeruatione,
adhuc recedere poſſumus ab illorum ſignifica-
tione, *Bero.* 1. *conſ.* 188. *num.* 12. ſed de hoc di-
ſputare non eſt neceſſe, cum habeamus verba
luce clariora, à quibus non eſt recedendum. *Fu-*
ſar. de ſubſt. d. qu. 351. *num.* 2. nec diuerſa ratio
9 viget, cum & ipſi † tranſuerſales ſint de familia
propriè teſtatoris, idem *Fuſar. ibi num.* 22.

10 Accedat, quod etſi eſſet dictum † à teſtatore
proximiores de familia, & agnatione mea de
Crollalantijs, ne verbum *agnatione* ſit ſuper-
fluum, ex neceſſitate comprehenſos eſſe tranſ-
uerſales dicendum veniret *Odd. de fideic. qu.* 8.
11 *art.* 5. *num.* 69. qui *num.* 70. dicit venire † tranſ-
uerſales, ſi teſtator ponat illa verba in diſpoſi-
tione, *perpetuo, & ſemper in familia, &c.*

Obliuioni nō pono teſtatorem (quod digno-
ſcitur ex teſtamenti lectura) conſiderationem
12 habuiſſe non † perſonarum, ſed familiæ, in quo
caſu tranſuerſales veniunt *Marta de ſucceſſ. le-*
gal. p. 4. *art.* 5. *quæſt.* 21. *num.* 6. *Aldouin. d. con-*
ſil. 91. *nu.* 37. *Fuſar. de ſubſt. d. qu.* 351. *num.* 38.

Non venit ſpernendum, vt dicit *Aldouin. d.*
13 *conſ.* 91. *num.* 33. quod de † communi vſu lo-
quendi ſolemus vocare agnationem, & domum
collaterales coniunctos ex maſculis.

14 Tandem conſidero, quod † noua fideicom-
miſſaria inducta apparet, & fauore tranſuerſa-
lium, quia vocantur proximiores de familia, &
agnatione de Crollalantijs, quod intelligitur ſe-
15 cundum ordinem graduum, vt † proximiores
prius ſuccedāt. *Marta de ſucceſſ. legal. p.* 4. *q.* 21.
art. 5. *num.* 39. & maximè attenta, legali diſpo-
16 ſitione volente † fideicommiſſum regulari ſe-
cundum ſucceſſionis ordinem ab inteſtato, vt
ſcilicet primo loco veniant deſcendentes; poſtea
tranſuerſales. *Pariſ.* 2. *conſ.* 51. *num.* 27. *Aldo-*
uin. d. conſ. 91. *num.* 61.

Non recedo tamen à meo conſ. 23. ſi teſta-
tor expreſſe dixerit *in familia mea, &c.* etſi con-
currant ea, quæ in facto, in ipſo conſ. mihi fue-
runt ſuppoſita.

Supereſt, vt videamus, an in diſpoſitione de
qua agitur, nedum bona teſtatoris (cum in pu-
pillari ætate filius deceſſerit) ſed etiam bona pu-
pilli, prout ſunt materna, & legitima compre-
hendantur.

Affirmatiuè dicimus, quoad omnia bona,
non admiſſa quæſtione; an pupillaris adſit, nec
17 ne, quia ſequeretur abſurdum, quod † pupillus
pro parte decederet teſtatus, & pro parte inte-
ſtatus contra, *l. ius noſtrum de reg. iur.* & quod
18 † in priuato darentur duo patrimonia contra
l. iuris peritos, §. oriundus, ff. de execut. tut.

19 Prouiſum eſt enim à lege volente † teſtamen-
tum patris, filij teſtamentum dici, *l.* 2. *ff. de vulg.*
& pup. ſubſt. gloſ. ne. ſit in l. nec ei, §. eorum de
20 *adopt.* & quod pater † fecit, ab ipſo filio fœtum
cenſeri, *c. ſi pater de teſtam. in* 6. *& l. papinianus,*
§. ſed nec impub. ff. de inoff. teſt.

21 Vnde rectè dicimus quotidiè † ſubſtitutio-
nem factam haberi pro duobus teſtamentis pa-
tris ſcilicet, & filij, *§. igitur inſt. de pup. ſubſt.* li-
cet ſit vnum in effectu, *ibi per gloſ. in verb. duo.*

Accedat pro maiori declaratione, quod iſta
22 ſubſtitutio eſt † compendioſa, quamuis deficiat
illud verbum, *quandocunq;* *Odd. de compend. p.* 4.
art. 1. *verſ. ſed tamen veritas, fol. mihi* 39. *Ne-*
uizan. conſ. 53. *nu.* 3. & etiam deficientibus ver-
bis,

Digitized by Google

bis, *in pupillari, &c. Noni. conſ. 30. nu. 4.* & reſpectu verborum, *tunc ſupereſſent*, poſitarum in caſu noſtro, vel non extantibus, dicit *Fuſar. qu. 233. num. 34.*

Retento igitur, quod ſit compendioſa, vide-
23 tur quod † complectatur, nedum vulgarem, ſi
filius deceſſerit ante aditam hæreditatem; ſed
etiam pupillarem, ſi deceſſerit hæreditate adita
intra pubertatem, cum plura tempora contineat
DD. in l. centurio de vulg.

Super qua quæſtione morari nobis non licet,
cum communiſſima opinio ſit, quæ nullum du-
24 bium habet, compendioſam † ſcilicet continere
pupillarem ſubſtitutionem, vt *Odd. de ſubſt. com-
pend. part. 5. art. 2. fol. mihi 68.*

Quare, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DAtium, quando dicatur fraudatum, vt bona dici poſſint in commiſſum incidiſſe.

SVMMARIVM.

1 *EXtenſio de caſu ad caſum in pœnalibus fieri nequit.*

2 *Bona in commiſſum incidiſſe non poteſt prætendi, ſi ceſſet dolus, & fraus illa conducentis.*

3 *Commiſſi pœna locum non habet, ſtante errore merces conducentis.*

4 *Dolus, & fraus, ſi ceſſant, bona cadere non poſſunt in commiſſum.*

5 *Dolus, & animus fraudãdi ceſsãt ex paruo lucro.*

6 *Dolus ceſſat ex præſumptione, quæ dolum excludit in omni agente.*

7 *Præſumptionum plurium, illa eſt amplectenda, quæ excludit delictum.*

8 *Dolus non præſumitur, ſed probari debet per allegantem.*

9 *Dolus ceſſat ex iuſto errore credendi; amplia etiam in cauſa credendi iniuſta.*

10 *Dolus ceſſat, ſi de die palam, & aliquid fit.*

11 *Dolus ceſſat, ex honeſtate, & qualitate perſonarum, quæ multum conſiderantur in fraudanda gabella.*

12 *Dolus ceſſat ex inuerißimili.*
Veriſimile non eſt, quod ſi quis voluiſſet fraudare datium iuiſſet per ſtratas publicas ad datium.

13 *Denunciatio ad portam ciuitatis ſufficit, ne bona dicantur incidiſſe in commiſſum.*

14 *Veniſſe non dicitur, qui non ſtetit, hæc regula quando locum habeat.*

15 *Datium, ſi eſt clauſum, & ibi non ſint datiarii, poteſt impunè conducens merces diſcedere.*

16 *Pœna commiſſi ceſſat, ſi culpa abeſt.*

17 *Gabellam fraudantes, non faciunt merces incidere in commiſſum, ſi ſuæ non ſunt, ſed debent domino reſtitui.*

18 *Gabellam non ſoluens, ſi vocatus reuertatur, excuſatur à pœna.*

19 *Datium fraudans, ſi pœnitentia ductus reuertatur, excuſatur à pœna.*

20 *Datiarii. in dubio contra gabellam, & datiarios eſt pronunciandum.*

21 *Dux Parmæ in ſuo ſtatu, nemini vult fieri extorſiones.*

CONSILIVM XXXII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

INtentio D. Iacobi Bettæ Placentini benè videtur fundata, contra Sereniſſimam Cameram Ducalem, & Datiarios; quicquid ſit de diſpoſitione capituli eiuſdem Datij, cuius hæc ſunt verba, videlicet; *Nondimeno condurre, ò far condurre tutte le dette robbe, ò merci per le vie dritte, e maeſtre della Città al luoco, doue ſi eſige la Gabella groſſa della mercantia, prima che ſi pongano, e fermino in altro luogo.* quorum verborum intuitu prætendunt Camera, & Datiarij merces, ſeu ferramenta dicti Bettæ incidiſſe in commiſſum, & ea potiſſimum ratione, quia vectabula conducentes, & baiuli Datiorum, abſente dicto D. Betta, inuenientes Datium clauſum, ſeu Gabellam, ad quam, vigore capituli prædicti, iam peruenire debebant, aliquo temporis ſpatio prius ibi reſtantes; in ſuo itinere continuauerint verſus domum d. Bettæ.

Euenit, quod dum hæ merces per vias publicas ducebantur, dictus Betta mercium Dominus superuenit, & illos remorari fecit.

Interim peruenerunt pariter executores, ſeu repertores, qui boues, vehiculum, & ferramenta abſtulerunt, & illa omnia ad domum depoſitarij conducere fecerunt, ſupponentes bona in commiſſum, vt dixi, incidiſſe.

Ego dixi Illuſtriſſimo Domino Petro Mariæ Roſæ Præſidi Cameræ integerrimo, Datiarios in damnum dicti Bettæ minimè hoc facere potuiſſe, qui non dicitur contraueniſſe ex ſimplici mercium prædicta ad domum exportatione, etiam ex diſpoſitione dicti capituli, quod tantum deſiderat, & præcipit exportatores mercium recto tramite per Ciuitatem venire ad Gabellam, vbi gabellæ fit exactio, antequam mer-

ces

ces reponantur; non autem dicit, quod ibi ſol-
uatur gabella, nec quod conducentes ibi mo-
rentur; negando iſta in capitulis prædictis ſub-
intelligi, ad effectum, vt bona iſta dicantur in-
cidiſſe in commiſſum, cum de illis, nec pœna
videatur impoſita, vnde contra iuris ſanctiones
1 veniunt, qui † in pœnalibus faciendam eſſe ex-
tenſionem de caſu ad caſum fieri poſſe inten-
dunt; tunc enim illud tantum conſideratur, quod
expreſſum reperitur, & non vltra. *Bertazzol. 2. conſ. 546. num. 11. cum ſeq.* immo ſufficit, quod
ſuum iter continuans, credat poſſe diſcedere,
2 cum videat clauſum Datium, & licet † erraret,
bona non poſſent dici, in commiſſum incidiſſe;
maximè ceſſante dolo, & fraude, textus eſt in *l. interdum 16. §. diui quoque, il 2. ff. de public. & vect.* vbi quis, tunc non teneretur, niſi ad dupli-
catam gabellam, ſequuntur *Bertazzol. 1. conſ. 179. num. 5. & lib. 2. conſ. 256. nu. 16. in crim.*
3 facit *Bardellon.* † etiam in errore non tam pro-
4 babili, *2. conſil. 185. num. 27.* licet ſufficeret †
dolum tantũ (quod aduerſarij admittunt) abeſſe,
vt pœna commiſſi euitari poſſet. *Rol. à Val. 3. conſ. 42. num. 15.* quem ſequitur *Menoch. conſ. 98. num. 22. Bertazzol. 1. d. conſ. 179. nu. 3. conſ. 193. nu. 1. & conſ. 204. nu. 15. & lib. 2. d. conſ. 256. num. 13. & conſ. 454. num. 4. & conſ. 531. num. 5. Bald. 3. conſil. 211. circa med. Crauet. conſ. 969. num. 1. Surd. 3. conſ. 307. num. 19.*
qui abſolutè negant, merces incidiſſe in com-
miſſum, ſi ceſſat dolus, & fraus.

Quod autem dolus, & animus fraudandi deſ-
ficiant, apparet ex multis.

5 Primò, ex † paruo lucro. *Menoch. d. conſ. 98. num. 27.*

6 Secundò, ex † præſumptione, quæ dolum
excludit in omni agente, vt quis non dicatur
velle delinquere. *Bertazzol. 2. conſ. 454. nu. 8.*
vbi concurrentibus contrarijs præſumptioni-
7 bus, illa, † quæ excludit delictum, amplectenda
8 eſt, & *in vol. 1. conſ. 179. nu. 4.* vbi † dolus non
præſumitur, ſed debet per allegantem probari.

9 Tertiò, ex † iuſto ſaltem errore credendi, non
teneri ibi permanere, quod non exprimitur à
capitulo, vt dixi. *Bertazzol. 2. d. conſ. 256. num. 14. & 15.* etiam ſi cauſa credendi fuiſſet iniuſta.
idem Bertazz. in conſ. 454. num. 6.

10 Quartò, quia † res fuerunt de die conductæ,
& palam *Bertazz. 1. conſ. 207. num. 13.* Pulchrè
Negnſant. reſp. quæſt. 220. num. 4. Farinac. in recent. deciſ. 206. num. 10. p. 2.

11 Quintò, ex † honeſtate, & qualitate dictæ per-
ſonæ, quæ multum conſideratur in fraudanda
gabella. *Bertazz. 1. d. conſ. 207. num. 16.* dictus
autem D. Betta, vltra quod datium nunquam
fraudauit, eſt vir bonæ famæ, & diues. *Bero. 3. conſ. 164. num. 7. Bec. conſ. 69. num. 18.* allegati
à dicto *Bertazzol. 1. conſ. 193. num. 25.*

12 Sextò, ex † inuerisimili, nam veriſimile nõ eſt,
quod ſi ipſe voluiſſet datium fraudare, per vias
publicas, & rectas iuiſſet ad Datium. *Bertazz. d. conſ. 207. num. 18. cum ſeq.*

Poſtremò accedant denunciationes factæ ad
portam Ciuitatis, diligentia facta ad flumen Pa-
di à publicanis, qui examinarũt dicta ferramen-
ta, etiam ponderando, quæ ſola ſufficeret pro
indebitè moleſtato abſoluendo.

Supereſt inſuper, vt videamus, an propter
clauſum Datium, ſit ipſe Betta condemnandus
in mercium ammiſſionem, eo quia conducentes,
iter continuarunt verſus ipſius mercium domini
domum.

13 Circa quod ego teneo ſufficere † denuncia-
tionem ad portam Ciuitatis, omiſſa etiam dili-
gentia mentionata ad flumen Padi. *Bertazz. 1. conſ. 207. n. 11.* & nec non obedientiam venien-
14 di ad Datium, non conſiderata regula, quod †
non dicitur veniſſe, qui non ſtetit, quia capitu-
lum non requirit permanentiam, ſed quod ſim-
pliciter quis veniat, cum nil aliud dicat; vltra
quod dicta obedientia verificata fuit à princi-
pio ſtatim, quod ipſi ad Datium peruenerunt,
etiam abſque eo, quod ſtarent; & tamen per ali-
quod tempus ſteterunt; vnde aut ſteterunt, &
legi ſatisfecerunt dicti conductores, aut vi-
15 dentes † Datium clauſum, in ſuo itinere conti-
nuarunt, & tunc abſolutè negatur, bona incidiſ-
ſe in commiſſum, conductoremq. fuiſſe in culpa,
vt tenuerunt *Alex. 2. conſ. 172. num. 2. Maſch. de probat. 2. concl. 834. num. 12.* quos ſequitur
Farinaz. de furt. quæſt. 172. num. 32. Manſon. de cauſ. execut. lib. 1. ampl. 30. nu. 29. Sanchez.
quem non omitto, cum multa dicat ad propoſi-
tum in ſuis *conſ. moral. lib. 2. cap. 3. dub. 10. nu. 5.*
per me enim non ſtetit, quia ad Datium veni,
ſtetit per Datiarios, qui erant abſentes, ad quos
ſpectabat exactio; vnde punire dictum D. Bet-
16 tam ex aliorum culpa eſſet nephas; nam culpa †
ſi abeſt, commiſſi pęna ceſſat. *Crauet. conſ. 696. per tot. conſilium. Cuman. conſ. 5. ſub nu. 4. vſque*
17 *ad fin.* vbi dato, quod † conducentes merces
fraudarent Datium, res eſſent reſtituendæ do-
mino, vectigali ſoluto.

Sed dato à fortiori, quod ipſemet D. Betta
18 præſens fuiſſet, † & poſt receſſum à gabella vo-
catus, rediJſſet, eſſet tamen excuſandus. *Cuman. d. conſ. 5. ante num. 4.* quare igitur non vocatus,
nõ præſens, non doloſus d. D. Iacobus, ſpontè nõ
permittens; immo prohibens ferramenta perue-
nire ad locum ſuæ habitationis, cõdemnabitur?

Non

Non omitto ſingularem *Bero.* auctoritatem, *in conſ.164. num.12. lib.3.* vbi ſi quis in itinere
19 † exiſtens cum mercibus, fraudato datio, pęnitentia ductus reuertatur, non dicitur in commiſſum incidiſſe; in quo conſilio multa ponuntur pro fraude excludenda, pœnaq; fugienda ad propoſitum noſtrum.

Alium caſum ponit *Bald.* de quodam mercatore de Salomona, qui vice notificandi quatuor ballas ſerici, denuntiauit quatuor ballas lanæ, *in conſ.34. lib.5. per tot.* & tamen pœnitentia ductus, reuelando veritatem, in pœnas commiſſi non incurrit.

20 Tandem, & ſi † eſſemus in caſu dubio, contra Datiarios, & Gabellam, eſſet iudicandum. *Bertazzol. 1. d. conſ.179. num.6. & conſ.193. num. finali. & lib.2. conſ.256. num.17. Neguſ. reſp. quæſt.265. num.22. Laderch. Imol. conſil. 38. num.7. Maia. ciuil. conſ.26. num.13.*

Quare concludo ſecundum dictum *Bald.* in *conſ.229. d. lib.5. in fin.* quod quando ceſſat dolus, iſtas eſſe extorſiones, nec per Superiorem
21 tollerari poſſe; maximè cum † ſint contra mentem Odoardi Sereniſſimi Ducis noſtri, cui, & dicto iuſtiſſimo Præſidi hæc ſubmitto.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlier infra annum luctus nubens, hæreditate an priuetur; & inſtituta, an teneatur ad cautionem mutianam, præmorienteq; ſubſtituto dicatur purè hæres, ita vt impune poſſit ad ſecundas conuolare nuptias; & concluſo, quod ipſa hæreditatem amittat, an hæredes ab inteſtato ad hæreditatem admittantur, & ad quæ teneantur.

SVMMARIVM.

1 *IVs ex facto oritur.*
Mulier ex diſpoſitione, l. 1. C. de ſecund. nupt. *ſecundo nubendo, nedum patitur pœnas ammiſſionis relictorum, ſed etiam infamiæ labem incurrit: hodie autem d. l. eſt per ius canonicum correcta, ibi* nu. 1. verſ. ad primum, *& num.4.*

2 *Mulier ex veriori opinione, ſecundo nubendo, relicta à marito ſibi facta amittit.*

3 *Moderator, & arbiter quis eſt rerum ſuarum.*

4 *Vxor, ſecundo nubens, tanquam ingrata priuatur, & pœnæ legum ſuper hoc nō ſunt correctæ.*

5 *Vxor, ſi inſtituatur à marito hæres, ſub conditione ſecundo non nubendi, ſi contra facit ius hæreditarium amittit.*

6 *Secundæ nuptiæ puniuntur, non quia bonæ non ſint, ſed quia honeſtas præferenda eſt, vti Reipublicæ vtilior.*

7 *Secundo nubere, an ſit contra bonos mores.*

8 *Mulier tenetur lugere virum per annum, & illum expectare antequam ſecundo nubat.*

9 *Fæmina. in fæminis ſtimuli carnis magis vireſcunt, quam in maſculis, citius enim pubeſcunt.*

10 *Mulier mortuo viro nubat in domino, meliuſq; eſt nubere, quam vri.*

11 *Secundo nubentium pœnæ non ſunt ſublatæ, infamia excepta.*

12 *Ius Ciuile iuri canonico præualet in ſucceſſione, ex præcepto mariti facto vxori de non nubendo: tantomagis, quia in profanis ſucceſſiones conſiſtunt, & à iuris ciuilis diſpoſitione dependunt.*

13 *Canones ſacri, legibus ſæcularibus vtuntur in temporalibus.*

14 *Leges ſæculares dicuntur leges à Deo per Imperatorem humano generi diſtributæ, & vti tales à Deo per ora Principum promulgatæ ab Eccleſia recipiuntur.*

15 *Peccati materia ſpectat ad ius canonicum, alias ſecus.*

16 *Cautelam proponit auctor aduocato, ad fauorem vxoris, ad ſecunda vota tranſeuntis.*
Princeps ſubuertere non debet defunctorum vltimas voluntates, ibidem.

17 *Conditio, aut ſuſpenſiua eſt, aut reſolutiua, & de ambobus fit diſcurſus, in materia ſecundarum nuptiarum à teſtatore prohibitarum, cum ſeq.*

18 *Mulier non obſtante præcepto teſtatoris de non ſecundo nubendo, quando faciat fructus ſuos.*

19 *Conditio ſuſpenſiua plus poteſt, quam reſolutiua ad impediendam acquiſitionem.*

20 *Dictiones aliæ ſunt diſtributiuæ, & temporales, aliæ conditionales continuatiuæ.*

21 *Mulier inſtituta hæres à marito,* donec caſtè, &c. *debet cauere, quia non legato apponuntur illa verba; ſed inſtitutioni, quæ non annua eſt, ſed vnica, & perpetua.*

22 *Mulieris inſtitutio ſi ſit facta ſub conditione non nubendi, contrafaciendo amittit hæreditatem, & fructus perceptos reſtituit, ſiue diſpoſitio ſit conditionalis, ſiue pura ſub conditione reſoluenda.*

23 *Mulier, vt excludatur, ſecundo nubens, debet fieri diſtinctio: aut agitur de legato, & dictiones illæ,* donec, &c. *dicuntur diſtributiuę, & reſoluuntur in plura legata annua, quo in caſu mulier non tenetur fructus reſtituere, niſi à die tranſitus ad ſecunda vota: aut de inſtitutione agitur, & tunc ſecus.*

24 *Inſtitutio vna eſt, & perpetua, nonq; multiplicabilis, ſed in ea ſemel tantum cadit dies.*

25 Cautio mutiana in manibus hæredum ab inteſtato præſtari debet, ceſſantibus ſubſtitutis, & cohæredibus. & num. 82.

26 Mulier ſecundo nubendo amittit hereditatem, quæ ceſſantibus ſubſtitutis, & cohæredibus defertur venientibus ab inteſtato.

27 Teſtator poteſt præſcribere conditiones poſſibiles per naturam, & per artem, non in iure improbata, ac etiam per viam modi onera adijcere.

28 Guid Vbaldus Angelinus Conſiliarius Sereniſſimi Ducis Parmę laudatur, & num. 60.

29 Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus, nemo priuatus poteſt decedere, & quando, ibi, & ſub num. 83.

Heres ſemel, heres non poteſt deſinere eſſe heres, & quando ibidem, & ſub num. 81.

30 Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus poteſt decedere teſtator, quando heres videtur ab ipſo ſub conditione, ſiue mixta, ſiue caſualis, ſiue poteſtatiua inſtitutus.

31 Conditionis defectus facit, quod quis non acquirat hereditatem; & ſi ſit facta acquiſitio, illa tunc infirmatur, & reſoluitur.

32 Conditio donec pendet, ſtat in ſuſpenſo inteſtati cauſa, quę non habet locum, donec ſubeſt aliqua ſpes de teſtati cauſa.

33 Inteſtati cauſa poteſt ſtare in ſuſpenſo, ex aliqua cauſa.

34 Clauſula codicillaris facit heredes ab inteſtato eſſe vocatos.

35 Heredem nunquam fuiſſe, quando lex fingat.

36 Heres ſemel poteſt deſinere eſſe heres, ob non adimpletā teſtatoris voluntatem, & preceptum.

37 Ab herede auocatur hereditas ex diſpoſitione legis, ob non ſeruatam teſtatoris voluntatem.

38 Heres per fideicommiſſum poteſt deſinere eſſe heres, & tanto magis ſi ſub conditione, quę adhuc pendet quis minimè heres dici poſſit.

39 Hereditas, quod ſtet in ſuſpenſo, teſtator facere poteſt.

40 Hereditas ad alium deuoluitur, etiam ſemel acquiſita, ob cōtrauentionem precepti teſtatoris.

41 Heres deſinit eſſe heres vtiliter, & inſtitutio reducitur ad cauſam caduci, ſtante heredis inobedientia.

42 Inſtitutio mulieris, quę non paruit teſtatoris precepto, etiam confirmata per hereditatis aditionem, ob inobedientiam efficitur caduca.

43 Heres ſemel, & deſinit eſſe heres ex iure Ciuili, & facto teſtatoris, qui iuris Ciuilis auctoritatem habet.

44 Hereditas an ad diem dari poſſit, & quid ad diem incertam, num. 45.

46 Heres valide, ac rite inſtitutus non adimplens modum, & conditionem præſcriptam, ſeu præſcriptum, hereditatem amittit.

47 Hereditate data ad diem certum, an hæres poſſit non parere mandatis defuncti.

48 Mulier ſecundo nubendo, quando dicatur iniuriare virum.

49 Hæres, quando remittere poſſit iniuriam factam ab vxore viro, ſecundo nubendo.

50 Vxoris ob tranſitum ad ſecunda vota, anima mariti contriſtatur.

51 Heredes ab inteſtato per clauſulam codicillarem vocantur ad ſucceſſionem, vxore ſecundo nubente, ſi ſubſtituti, & cohæredes non adſint.

52 Conditio viduitatis, an fauore ſubſtituti, vel teſtatoris poſita, & adiecta cenſeatur, etſi fauore ſubſtituti concludatur, eo ceſſante veniant hæredes ab inteſtato; & an ſecundario fauore ſubſtituti, principaliter verò fauore teſtatoris, vide ibi remiſſiuè, & num. 79.

53 Pia cauſa vocata ad certum caſum limitatum, excluditur eo non veniente.

Dictio, tali caſu, & ſeu caſibus, quid importet, ibidem.

54 Tempus ſemper attenditur, quo actus ad effectum deducitur.

55 Conditionale eſt relictum factum in caſu mortis.

56 Agere quis non poteſt ante purificatam conditionem.

57 Verba, eueniente morte, quid importent.

Ablatiui abſoluti conditionem importāt, ibidem.

58 Legatum pium non debetur, ob teſtamentum imperfectum.

59 Legatum pium debetur, etiam ſi conditio non venire potuit.

61 Mulier hæres inſtituta, donec vitam vidualem ſeruauerit, tenetur ad cautionem Mutianam de communi, & veriori DD ſententia.

62 Teſtator liberare non poteſt eius uxorem, à cautione mutiana non præſtanda.

63 Vxor fructus non reſtituit ſecundo nubendo, ſi eſt legataria, ſecus ſi inſtituta hæres.

64 Mulier inſtituta hæres ſub conditione non nubendi, tenetur cauere, de fructibus reſtituendis ſecundo nubendo, etiam ſi per verba, donec, &c. ſit inſtituta, & ſiue per verba reſpicientia eius originem, vel durationem.

65 Mulier ſi non ſatiſdet, tranſeundo ad ſecunda vota, perinde ac ſi non fuiſſet hæres inſtituta reputatur.

66 Dictio, donec, etſi denotet legatum pro primo anno purum, pro ſequentibus verò conditionale; attamen eſt conſiderandum, an explicitè, vel implicitè ſub dinumeratione annorum ſit factum.

67 Dictio, donec, non operatur contra naturam inſtitutionis, quæ non poteſt eſſe in annos diſtincta.

68 Cau-

68 *Cautio mutiana eſt praſtanda, ſiue conditio ſit affirmatiua, ſiue negatiua; maximè quando conditio habet implicitam negatiuam.*

69 *Cautio mutiana, quando ſit pręſtanda venientibus ab inteſtato, & num.* 82.

70 L.is cui, ff. de cond. & dem. *quando habeat locum, & ibi* gloſ. magna, *fauore venientium ab inteſtato.*

71 Gloſ. in l.is cui, ff. de cond. & dem. *quando locum habeat fauore venientium ab inteſtato, & ſub num.* 70.

72 *Inſtitutio ceſſat, ceſſante cauſa finali.*

73 *Viduitas in vxore herede inſtituta eſt neceſſariò ſeruanda, tam ante aditam hereditatem, quam poſt.*

74 *Mulier ſecundo nubens, tanquam indigna hereditate, non poterit retinere bona, ſed illa deuoluuntur ad heredes ab inteſtato.*

75 *Repetita conditio ſeruandę viduitatis in legato, cenſetur etiam repetita in inſtitutione.*

76 *Vxor per tranſitum ad ſecunda vota contraueniendo fingitur pręđo, & mala fidei poſſeditrix, vt etiam ſi cautionem mutianam praſtaſſet habeatur, ac ſi non praſtitiſſet, & ſic ad restitutionem fructuum, & proprietatis aſtringi poſſet.*

77 *Relictum, ſub vna conditione ademptum, ſub contraria cenſetur datum.*

78 *Viduitatis conditio cenſetur adiecta fauore teſtatoris, non ſubſtituti.*

79 *Conditio ſi dotem non exegerit, dicitur adiecta fauore heredum.*

80 *Conditio, qua fuit adiecta fauore ſubſtituti, & heredis, poſt ipſos videtur adiecta fauore heredum ab inteſtato venientium.*

83 *Verba*, donec, &c. *reſoluuntur in conditionem, quando ſumus in inſtitutione heredis.*

84 *Conditiones debent intelligi ſecundum teſtatoris voluntatem, qua in conditionibus primum locum obtinet.*

CONSILIVM XXXIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DEceſſit Franciſcus Pizzamilius eius vltimo condito teſtamento, in quo ſibi hæredem vniuerſalem inſtituit Clementiam de Texitoribus, eius vxorem. *Donec caſta, & honeſta ſteterit, & ad ſecunda vota non tranſierit, &c.*

Subſtitutionem prĕterea in caſu ſecundarum nuptiarum formauit idem teſtator, his verbis conceptam. *Veruntamen, ſi dicta D. Clementia vxor mea diem ſuum obiret ante prædicta, & ſeu etiam vellet tranſire, ac in effectu tranſiret ad ſecunda vota, tali in caſu, ſeu caſibus, mihi hæredem inſtituo vniuerſalem Reu. Eugenium de Texitoribus fratrem d. vxoris, exceptuatis dotibus vxoris, & melioramentis ipſi relictis*, & alibi in dicta ſubſtitutione iſta apponuntur verba, *& caſu quo d. hæreditas perueniat ad dictum M. R. D. Eugenium vltra perſolutionem dotis, & iurium dotalium, legatorum melioramentorum, & vt ſupra in eo, quod ſupererit grauo, &c. diſponere ad fauores locorum piorum, &c.*

E vita migrauit dictus Reuer. Eugenius, adhuc vidua permanente dicta Clementia vxore, quæ poſtea infra annum luctus nupſit.

1 Hoc igitur † facto præmiſſo, ex quo ius oritur. *Pancirol poſt textum in l. ſi ex plagis, §. in diuo capitolino, ff. ad l. aquil. in ſua praxi in principio*, vbi latè *Fauſtinus in addit.* de multis venit dubitandum.

Primò. An dicta Clementia, quæ intra annum luctus nupſit hæreditate priuetur.

Secundò. An vxor prædicta ſtante præmorientia ſubſtituti ſit, & intelligatur hæres in totum, ita vt etiam ſi poſtea nubat, hæredes ab inteſtato nullum ius habeant in hæreditate defuncti, nec ad aliquam ſit aſtringenda fructuum reſtitutionem, in viduili ætate per ipſam perceptorum, cautione mutiana non attenta.

Tertiò. An tunc potius admittatur pia cauſa, quam hæredes ab inteſtato.

Quartò. Dato, quod hæredes ab inteſtato admitterentur, an tenerentur ipſi diſpenſare bona teſtatoris pauperibus, & illa facere, vt cantat teſtamentum, vel potius omnia bona liberè retinere, & de eis ad libitum diſponere.

Ad primum. Contra mulierem facit *textus in l. 1. C. de ſecundis nuptiis*, cuius vigore, nedum ipſa patitur pœnas ammiſſionis relictorum, ſed etiam infamiæ labem incurrit; erat enim tunc temporis maxima ignominia mulieribus ſecundo loco nubere; hodie verò ius canonicum correxit hunc iuris Ciuilis rigorem, & Doctores tam canoniſtæ, quam ciuiles in *d. l. 1. & in c. pen. & vltimo decretal. de ſecundis nupt.* multa dixerunt ſuper dictis pœnis ſublatis, vbi multæ opiniones contrariæ, & diuerſæ perſpiciuntur, quas hic ponere ſuperfluum iudicaui, cum nõ faciant ad propoſitum cauſæ; ſolum dico, quod verior

2 opinio mihi videtur illa, quæ † excludit mulieres ſecundo nubentes, non quoad infamiam ſupra mentionatam, ſed quoad relicta ſibi à marito facta, & maximè in noſtro caſu, vbi diſpoſi-

tio teſtatoris clara, & aperta perſpicitur, qui re-
bus ſuis illam potuit imponere legem, & condi-
3 tionem, quam voluit, & ſibi placuit; eſt † enim
moderator, & arbiter quis rerum ſuarum, *l. in re*
4 *mandata, C. mand.* nec ſuper hoc aliqua † legum
Ciuilium correctio conſiderari poteſt, quia vxor
tanquam ingrata, & offendens animam defun-
cti tunc priuatur, non quia pęnæ legales durent.
Adden. ad Bartol. in l. 1. C. de ſecund. nupt. ſub
lit. A. verſ. adde, quod Angel. quem adducit *Bu-*
trigar. in rubr. eodem, de ſecund. nupt. in add. verſ.
5 *item adde, quod Angel.* vnde ſi ipſa † inſtituatur
à marito, ſub conditione non ſecundo nubendi,
& nubat intra annum luctus, ius hæreditarium
amittit, nec tunc iuris poenæ dici poſſunt ſubla-
tæ, nec correctæ à iure canonico, ad tradita per
Sanchez de matrim. lib. 7. diſput. 91. nu. 1. tom. 2.
Gabriel. com. concl. de ſecund. nupt. lib. 3. concl. 5.
num. 9. ſecunda limit. principali. Didac. à Spin.
6 *de teſtam. gloſ. 14. num. 100.* puniuntur † enim
ex meliori opinione, & deteſtãtur ſecundę nup-
tiæ, non quia bonæ non ſint, ſed quia honeſtas
præferrenda, quæ vtilior eſt Reipublicæ, quam
multiplicatio populi, ex corruptis moribus pro-
cedens. *Io. à Ripa in rubr. C. de ſecund. nupt. ſub*
num. fin. nec inquam puniuntur (ceſſante etiam
teſtatoris præcepto) quia nubunt, ſed quia ni-
mis feſtinanter hoc faciunt, & ſic contra bonos
mores; non eſt enim, etſi ceſſet infamia, actus iſte
ſecundo nubendi laudabilis, nec ſine rubore
faciei detegentis maculam cordis: dixi contra
7 † bonos mores, id eſt ciuiles, quia mulier ita nu-
bendo non ſeruat religionem, & honeſtatem
primo viro, qui eſt verus Imperatoris ſenſus, ſed
immò *Baldus in d. l. 1. C. de ſecundis nupt. nu. 19.*
in fine, dicit, quod iſti mores, vti mali poſſunt
per ius ciuile puniri, quod poteſt dictum Apo-
8 ſtoli diſtinguere, *& num. 20.* ſentit † mulierem
teneri lugere virum per annum, & illum expe-
ctare antequam ſecundo nubat. *Alberic. in l. au-*
fertur, ff. de his quib. vt indign. & ſecundum
honeſtam conſuetudinem dicit *Alciat. tom. 3.*
lib. 9. conſ. 121. num. 9. alias omnibus relictis ſibi
à marito factis priuari poſſet. *Bero. 2. conſil. 38.*
num. 2. Marcabrun. ab Anguil. conſ. 109. nu. 48.
Lucas de Pen. in l. mulieres, C. de incol. lib. 10.

9 Etſi honeſtum ſit fœminas, in † quibus ſtimuli
carnis magis vireſcunt, quàm in maſculis, citius
enim pubeſcunt, *inſt. de nupt. & tit. quib. mod.*
tutel. finiat. & ibi DD. nubere poſſe, nedum ſe-
cundo loco, ſed tertio, quarto, &c. cum ex dicto
10 Apoſtoli, mulier † mortuo viro nubat in Domi-
no, meliuſq; ſit nubere, quam vri, *Scap. iur. non*
ſcript. vlt. vol. lib. 6. cap. 9. attamen non ex ne-
ceſſitate infertur impunè, hoc ab ipſis fieri poſſe,
11 quia dicto caſu † poenæ, *d. l. 1. C. de ſecund. nupt.*
ſublatæ non ſunt, infamia excepta, ex doctrina
Io. de Anan. conſ. 73. ſub num. 1. verſ. quartò po-
12 *teſt dubitari, &c.* & cum agatur † de ſucceden-
do, vel non ſuccedendo, ex pręcepto mariti pro-
hibentis ſecunda vota, ius ciuile iuri canonico
præualet, iuxta notat per *Gloſ. in § hactenus inſt.*
de gradib. cognat. in add. & tanto magis, quia
nobis iura demõſtrant, iſtas ſucceſſiones in pro-
fanis conſiſtere, & à iuris ciuilis diſpoſitione de-
pendere, *c. 1. octaua diſtinc. Ancharan. conſ. 308.*
num. 1. verſ. præſuppoſito. Alex. conſ. 75. num. 4.
& ſeq. lib. 1. Part. conſ. 6. nu. 6. & ſeq. ac nu. 49.
lib. 2. Capol. conſ. 55. nu. 4. lib. 2. Decian. conſ. 3.
num. 100. lib. 1. Surd. conſ. 462. num. 5. & con-
ſil. 571. num. 38. lib. 4. Odofr. in l. hæreditas nu. 1.
ff. de reg. iur. Alciat. in l. nihil 24. nu. 22. de verb.
ſignif.

13 Hinc eſt, quod ſacri † canones legibus ſæcu-
laribus vtuntur in rebus temporalibus. *c. cum ad*
14 *verum 96. diſtinct.* & dicuntur † leges à Deo
per Imperatorem humano generi diſtributæ,
d. cap. 1. 8. diſt. & vti tales à Deo per ora Princi-
pum promulgatæ ab Eccleſia recipiuntur, *c. vl-*
timo 16. qu. 3. Viui. aliqua congerit *deciſ. 106.*
15 *num. 8. lib. 1.* Maximè vbi non † agitur de ma-
teria peccati, in quo caſu, non pertinet ad Apo-
ſtolicum, nec ad conditores canonum res ciui-
les corrigere. *Marta de ſucceſſ. legal. par. 2. qu. 4.*
art. 1. num. 21.

16 Pro fine iſtius primi quæſiti cautelam † Ad-
uocato propono, mulierem ſecũdas nuptias de-
ſiderantem, conſulenti, quod affirmatiuè, ſi vult
determinare, quod ſcilicet nubat, determinet,
quia abſolutè poteſt, ſed mediante recurſu ad
Principem faciendo; alias mulier non erit in tu-
to, quoad retentionem relictorum; ſi tamen non
repugnet teſtatoris diſpoſitio, quia tunc Prin-
ceps vltimam illam voluntatem ſubuertere non
deberet, *l. ſi teſtamentum, C. de teſtam. l. reſcrip-*
ta 7. C. de precib. Imper. offer. l. habeat 1. C. de
ſacroſan. Eccleſ. l. ſi donationem 5. C. reuoc. do-
nat.

Quoad ſecundum.

Perdifficilis eſt materia iſta, in qua Doctores
magnam vim faciunt (vt mulier emolumentis
non priuetur perceptis in viduili ætate) in natu-
ra conditionum, & dictionum, ac verborum,
cum quibus formatur relictum; dicitur enim, quod
17 † aut conditio eſt ſuſpenſiua, aut reſolutiua; ſi
ſuſpenſiua, relictum ſemper, & diſpoſitio rema-
nent in ſuſpenſo, donec illa ſit adimpleta, & tũc
18 de communi † mulier non facit fructus ſuos. Si
reſolutiua, ea non adimpleta, vel deficiente, ipſo
iure extinguitur diſpoſitio, & reſoluitur, & tunc
pari-

pariter ex communi, Doctores dicunt, mulierem non teneri ad fructuum reſtitutionem, perceptorum ante ſecundas nuptias, ſed tantum à die inobſeruantiæ, & contrauentionis; vnde eſt aduertendum, quod ſi bona purè relicta ſunt, vt in caſu reſolutiuæ conditionis, tunc vocatus ad relictum, ius acquirit à principio, quod reſoluitur, ſi conditio non impleatur, ſi verò conditio eſt ſuſpenſiua, ius à principio non acquiritur, niſi ad-
19 impleta conditione; plus autem † poteſt conditio ſuſpēſiua, quam reſolutiua ad impediendam acquiſitionem. *Gionagnon. conſ.* 48. *ſub num.* 8. *verſ. quin totius, &c.*

20 De dictionibus autem, alias † dicunt ipſi eſſe diſtributiuas, & temporales, vt de dictione, *donec, quouſq;* & ſimil; alias conditionales continuatiuas, vt eſt dictio *ſi*, & ſimil. circa primas concluditur mulierem ad cautionem non teneri mutianam, nec ad reſtitutionem fructuum, quia quicquid vxor tunc percipit, lucratur, cum legatum ſit annuum, & tot ſunt legata, quot ſunt anni; circa ſecundas, certum eſt mulierem, tunc ad cautionem mutianam aſtringi, & in caſu nuptiarum fructus reſtituere teneri.

Quibus ita expoſitis, videretur cōtra nos conclusionem indubitabilem oriri poſſe, mulierem ſcilicet ſic inſtitutam in caſu noſtro, cum dictione *donec*, non teneri reſtituere aliquos fructus perceptos, nec minus ipsā incurriſſe in aliquod damnum, ob cautionem non præſtitam mutianam.

Sed contrarium verius eſt, vt videre poſſumus apud *Baldum in l. legem Iuliam* 2. *num.* 3. *C. de indict. vid. toll.* qui poſt multa circa prædicta optimè viam proponit differentiam, quę eſt,
21 vt ſi mulier † non ſit legataria, ſed ſit inſtituta hæres à marito, *donec caſtè, &c.* debeat cauere, ea ratione, quia illa verba, *donec, &c.* non ſunt appoſita ſuper annuo relicto, ſed ſuper vnico, & perpetuo; & ideo cum ſit inſtitutio, requiritur perſeuerantia viduitatis, cū ipſa inſtitutio annua non ſit, nec eſſe poſſit, ſed perpetua.

Gratianus, & ipſe 5. *diſcept. cap.* 863. *nu.* 24.
22 *&* 25. tenet, quod † ſi à marito appoſita ſit in inſtitutione conditio non nubendi, ſi nubat mulier, amittit hæreditatem, & tenetur fructus perceptos in viduitate reſtituere, ſiue diſpoſitio ſit conditionalis, ſiue pura ſub conditione reſoluenda.

Rota pariter coram *Seraph. deciſ.* 1354. *ſub*
23 *num.* 3. benè diſtinguit † dicens, quod aut agitur de legato, aut de inſtitutione, ſi de legato illę dictiones, *donec, vel quouſq; &c.* dicuntur diſtributiuè, & reſoluuntur in plura legata annua, quo in caſu mulier nō tenetur reſtituere fructus, niſi à die tranſitus ad ſecunda vota, ſi verò de inſtitutione agitur, ſecus dicendum eſt, quia inſtitutio non poteſt fieri diſtinctè per annos, ſed
24 eſt † vna, & perpetua, quod etiam firmant, & approbant *Ricci. coll.* 3112. *verſ. & quod vidua* poſt medium, *Peregrin.* 5. *conſ.* 155. quod eſt celebre pro hac cōtrouerſia, ad fauores venientium ab inteſtato, ob non exiſtentiam ſubſtituti *num.* 4. *&* 5. in quo caſu cautio præſtari per ipſam debet, & *num.* 6. inſtitutionem dicit non eſſe multiplicabilem, & in ea ſemel tantum cedere diem.

25 Quæ cautio † in manibus venientium ab inteſtato præſtari debet ceſſantibus ſubſtitutis, & cohæredibus. *Bald. in auth. cui relictum nu.* 20. *C. de indict. vidait. toll.* ad denotandum, quod ſi ad ipſos tunc non eſſet transferenda hæreditas, non eſſet nec etiam in eorum manibus præſtan-
26 da fideiuſſio; immò præmoriente † ſubſtituto, vel cohęrede, mulier ita inſtituta *donec, vel quouſq; &c.* ſi etiam ex poſt nubat, non remanet hęres, ſed totum hæredibus ab inteſtato defertur, vt *Peregrinus* ſupra mentionatus ponit *d. lib.* 5. *& conſ.* 155. *ſub num.* 9. *verſ. quamobrem;* vnde non poteſt dubitari de poteſtate, cum poſſit te-
27 ſtator † præſcribere conditiones poſſibiles, nedum per naturam, & per artem, non in iure improbatas, & tunc hæres non adimplens à relicto cadit: ſed etiam per viam modi onera adijcere, prout ipſi placet, ibidem *nu.* 7. vbi dantur exempla, & multa alia ponuntur in caſu non adimplementi pro parte vxoris, & in ipſius odium, fauore venientium ab inteſtato.

Præterea duo obiecta vidi contra hæredes ab inteſtato, adducta in facto ſubſcripto à partibus,
28 quod pœnes ſe habet † Illuſtriſſimus Conſiliaris Guid Vbaldus Angelinus, Ciuiliū pro Auditor digniſſimus, & integerrimus, Dominus
29 meus ſingulariſſimus, & ſunt, quod † ſi hæredes ab inteſtato admitterentur, teſtator ſine dubio pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus deceſſiſſet: alterum, quod cum vxor fuerit ſemel hæres, amplius non potuerit deſinere eſſe hæres.

Quę etſi primo aſpectu apparent alicuius roboris, & efficaciæ, attamen ſi benè, & funditus conſiderentur, non terrent, & quoad primum dicimus, quod ſatis liquet de expreſſa teſtatoris voluntate, quod ſcilicet ſucceſſio ſtet in pendenti, cum hoc facere poſſit, ex auct. *Pariſ.* adducti à *Surdo in conſ.* 125. *num.* 43. *lib.* 1.

30 Item reſpondetur, quod quis poteſt † decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, quando aliquis videtur inſtitutus ſub conditione, ſiue mixta, ſiue caſuali, ſiue poteſtatiua, idem *Surd. ibi num.* 44. in quo caſu, ſeu caſibus ob inobſer-

obſeruantiam hæredis inſtituti, res ad cauſam
inteſtati redacta videtur, quoniam conditionis
31 † defectus facit, quod quis non acquirat hæreditatem, & ſi ſit facta acquiſitio, illa tunc infirmatur, & reſoluitur *Gloſ. & Doct. in l. 1. C. de his, quæ ſub mod. Gabriel. 1. conſ. 5. num. 31.*
32 Donec n. † conditio pendet, ſtat in ſuſpenſo inteſtati cauſa, quæ non habet locum, donec ſubeſt aliqua ſpes de illa teſtati, *Surd. 1. d. conſ. 125. num. 45. & ſeq.* qui *num. 47.* dicit cauſam
33 † inteſtati poſſe ſtare in ſuſpēſo ex aliqua cauſa.
34 Inſuper facit ad caſum noſtrum † clauſula Codicillaris per quam hęredes ab inteſtato ſunt tuti, & cenſentur vocati. *Pariſ. conſ. 64. num. 13. lib. 2. Socin. iun. conſ. 107. num. 24. lib. 1.* Etſi hoc videatur parti aduerſæ durum, non per hoc
35 eſt quid mirandum, cum † lex fingat talem nunquam fuiſſe hæredem, & nunquam ſucceſſiſſe, *Surd. d. conſ. 125. ſub nu. 49. verſ. ſecundo poteſt.*

Ad ſecundum, tritam, & nos vidimus regulam, ſemel ſcilicet hæredem, non deſinere eſſe hæredem, ſed in noſtro caſu habere locum ne-
36 gamus, quia † ſi hæres non adimplet, nec obſeruat teſtatoris voluntatem, & præceptum, deſinit eſſe hæres vtiliter, & per fideicommiſſum. *Peregrin. d. conſ. 155. num. 10. & 41.* & tunc auoca-
37 tur † ab hærede hæreditas ex diſpoſitione legis, ob non ſeruatam teſtatoris voluntatem. *Petr. Ant. Anguiſ. conſ. 78. num. fin. lib. 6. in mat. vlt. vol.* ſuper quibus videantur.

Gratian. *3. diſcept. cap. 540. num. 34. & ſeqq.*
38 vbi quis † per fideicommiſſum hæres eſſe deſinit, & tanto magis, ſi ſub conditione, quæ adhuc pendet, quis minimè hæres dici poſſit, & hære-
39 ditas † ſtat in ſuſpenſo, quod teſtator facere poteſt, & quod verba improprientur, ob conditionem appoſitam, quo in caſu bona deferuntur, & reſtituuntur ad eos, qui de iure ſuccedunt, lex enim fingit, quod hæres deſinat eſſe hæres ipſo iure, vſq; à principio, & infirmat tunc titulum inſtitutionis, *auth. cui relictum, C. de indict. vid. toll. §. quia verò nunc, verſ. ſed ſi quidem auth. de nuptijs,* hoc firmant *Matth. Felician. inter conſ. Paul. de Caſtr. 259. lib. 1. Ruin. conſ. 170. nu. 11. & 12. lib. 3. Soci. in l. mutiana num. 17. ff. de cond. & dem.*

Gratian, pariter alibi in *d. ca. 863. n. 21. par. 5.*
40 ſenſit ob † cōtrauentionem præcepti teſtatoris, hæreditatem ad alium deuolui, quam poſtea etſi ſemel acquiſitam ab hærede auferri poſſe, dicit.

Matth. Felician. inter *Paul. de Caſtr. d. con-*
41 *ſil. 259. num. 1. lib. 1.* qui conſuluit poſſe † inſtitutionem ad cauſam caduci, ob hæredis inobedientiam reduci, in quo caſu inſtitutus deſinit eſſe hæres, & illa regula, quod ſemel hæres, &c. procedit ſolo curſu temporis: ſed in pœna inobedientiæ, qui ſemel fuit hæres deſinit eſſe hæres, quod poteſt etiam iudicio teſtatoris fieri, & alius vtiliter hæres tunc incipit eſſe, vt ibi, po-
42 ſtea q; ſub *num. 2.* ponit, quod ſi mulier † non paruit præcepto teſtatoris, neceſſario ſequatur, quod propter inobedientiam, inſtitutio mulieris, etiam confirmata per hæreditatis aditionem effecta ſit caduca, & ea cauſa ipſa tunc deſinat eſſe hæres.

Pancirol. *conſ. 181. num. 5.* regulæ prædictæ, quod ſemel, &c. reſpondit, & dicit, quod hæres
43 † ſemel poteſt deſinere eſſe hæres ex iure Ciuili, & teſtatore, qui Iuris Ciuilis auctoritatem habet, & ibi *ſub verſ. non obſtat etiam, &c.* tenet
44 non obſtare, quod ſcilicet † hoc modo hæreditas daretur ad diem; ea ratione, quia vbi teſtator per conditionis euentum priuat inſtitutum tanquam malè de ſe meritum, & mandatorum ſuorum contemptorem, tunc non conſideratur illud obſtaculum.

Qua retenta opinione, poſſet alia ſimilis diffi-
45 cultas adduci, quod ſcilicet daretur † hæreditas ad diem incertam, cui reſpondendum videtur, quod hoc forſan verum eſſet, ſi ius non aſſiſteret teſtatoris præcepto; ſecus ſi aſſiſteret, prout aſſiſtit, vltra quod, cum die incerto ineſt pręceptum de aliquid faciendo, aut non faciendo, iure permiſſum, ſi vxor non paruit relicto, ſibi facto priuanda venit, quicquid ſit de dicta die incerta. *Peregrin. d. conſ. 155. ſub num. 40. verſ. ſed vbi, &c.* & quod hoc verum ſit ex eo patet, quod ſi
46 hæres † validè, ac ritè inſtitutus non adimpleat modum, & conditionem præſcriptum, ſeu præſcriptam, hæreditatem amittit, idem *Peregr. ibi*
47 *num. 8.* alias ſequeretur, quod hæreditate † data ad diem certam, poſſet hęres non parere mandatis defuncti.

Addatur prædictis, quod non eſt in aliquo adiuuanda dicta vxor, cum patenter conſtet de ma-
48 xima iniuria † illata mortuo marito, quæ ex eo dignoſcitur ſaltē, quia volūtatem teſtatoris non ſeruauit, in his maximè, quæ honorem, & memoriam viri concernebant, quo fit vt ſi alias poſſet dici mulierem caſtè viuere ſecundo nubendo, attamen in hac inſtitutione ſecus, quia ſatis liquet teſtatorem ſenſiſſe de caſtitate ſibi grata, & ſic tunc non caſtè viuere diceretur ſecundo nubendo, & legatum amitteret, *Mantic. de con-*
49 *iect. vlt. vol. lib. 11. tit. 19. num. 3.* nec † hæres poſſet hanc iniuriam remittere. *Matth. Felician. d. conſ. 259. nu. 6. lib. 1. inter conſ. Paul. de Caſtr.*
50 fuit enim maxima iniuria, ob † quam dicitur mariti animam contriſtari. *Peregr. d. conſ. 155. ſub num. 40. verſ. præcipuè.*

Acce-

Accedat, quod hæredibus prædictis ab inte-
ſtato venientibus eſt valde fauẽdum, quia quic-
quid ſit de adductis in contrarium, per clauſu-
51 lam † codicillarem, vt dixi, nullo coherede, vel
ſubſtituto exiſtente, ipſi cenſentur per teſtato-
rem vocati ad ſucceſſionem, caſu prædicto ſe-
cundarum nuptiarum eueniente, prout euenit.
Peregrin. d. conſ. 155. num. 39.

Nonq; dicatur tandem conditionem prædi-
ctam fuiſſe appoſitam ſubſtituti fauore, qui cum
fuerit vxori præmortuus, liberè ipſa poterit nu-
bere.

52 Quia, etſi poſſet dici † conditionem fuiſſe
etiam appoſitam fauore ſubſtituti, eſſet tamen
concedendum, eo ſubſtituto nõ extante, vel præ-
mortuo, factam fuiſſe fauore venientium ab inte-
ſtato, cum non principaliter hoc procederet fa-
uore ſubſtituti, ſed ſecundario facta videretur.
*Peregrin. ibi ſub num. 15. ſub verſ. & licet Bald.
d. ſub num.* 43. vbi, & ipſi poſt ſubſtitutos ad-
mittuntur.

Ad tertium contra piam cauſam concludo,
nam, aut conſideramus tempus, quo ipſa vxor
morietur ante ſecundas nuptias, & tunc fruſtra
expectatur, cum iam ipſamet nupta reperiatur.
Aut tempus ſecundarum nuptiarum vxoris, &
tunc cum non fuerit in rerum natura ſubſtitutus,
creditur extinctã fuiſſe fideicommiſſariam ſub-
ſtitutionem, etiam conceſſo, quod adeſſet vul-
53 garis, quia † vocatio eſt limitata ad certum ca-
ſum, vt ex verbis teſtamenti, *tali caſu, & ſeu ca-
ſibus*, dignoſcitur *Riminald. iun. 4.* in hiſce ter-
minis contra piam cauſam *in conſ. 358. n. 134.
Ludouiſ. deciſ. 433. num. 6. Rot. in ſelect. per Fa-
rin par. 2. deciſ. 267. ſub num. 2. verſ. præſertim.*

Sed ſubſtitutus, tempus limitatum ſuccceden-
di expectare non potuit: ergo, &c. Nec mirum,
54 quia † ſemper attendimus tempus, quo actus ad
effectum deducitur, *l. ſi ſponſus, & l. cum hic ſta-
tus, §. ſi ſponſus, ff. de donat. inter virum, & vxor.*

55 Accedat, quod † relictum in caſu mortis eſt
conditionale, *l. hæres meus, ff. de cond. & dem.*

56 Sed ante † purificatam conditionem, nemo
agere poteſt, *l. hæc venditio in prin. ff. de contrah.
empt.* ergo, &c.

57 Non omitto verba illa, † *eueniente morte*, ab-
latiuo abſoluto ordita, quæ pariter conditionem
important, *l. à teſtatore, ff. de cond. & dem, l. eni-
ctis agris, ff. de vſur.*

58 Ad quartum, & vltimum, ſi ageretur † de te-
ſtamento imperfecto, legata pia non ſuſtinerен-
tur ſecundũ *Butr. Iaſ. Vaſq. Boer. & Craß.* quos
ſequitur, & adducit *Surd. deciſ. 292. num. 14.* li-
cet ſit diſputabilis, cum non deſint, qui contra-
rium tenuerunt ſecundum *Balthaxar. Thomaſ.
in tract. 10 de priuil piæ cauſ. tit. 2. cap. 31. de leg.
in teſtam. imperf. num. 73. & 75.* de communi
d. tit. cap. 161. ſecundum *Conar. num. 252.*

Sed quia non agitur de teſtamento imperfe-
cto, ſed de caducitate ſubſtitutionis, ob præmo-
rientiam ſubſtituti, & conditionem, quæ venire
non potuit, valdè dubito pro vtraque parte;
59 nam † licet ob conditionem, quæ non venit, poſ-
ſet dici legatum non deberi, ſecus tñ ſi ageretur
de cauſa pia, quia tunc deberetur, poſt *Signorol.
de Homod. & Didac. à Spino* tenuit *Balthaſ. To-
maſ. d. tract. 10. & tit. 2. cap. 8. nu. 10. cap. 41.
num. 88. cap. 83. num. 147. cap. 91. num. 155.
cap. 97. num. 162. & cap. 151. nu. 233.* Ex parte
verò hæredis ab inteſtato faciunt ſuperius ad-
ducta, circa excluſionem piæ cauſæ in tertio ar-
ticulo.

Ideo pro nunc acquieſco, maximè quia de
hoc diſputatio non eſt inter partes de præſenti,
& aliud proponitur diſcutiendum, ab infraſcri-
pto Excellentiſs. D. Chriſtophoro de Arcellis,
cuius dictis, illis omiſſis, reſpondere erit neceſ-
ſe, prout infra, videlicet.

*Reſponſio, contra adducta ab Aduocato
partis aduerſæ in dicta cauſa.*

EXcellentiſſimus D. Chriſtophorus de Ar-
cellis laborioſiſſimè ſcripſit contra dubita-
60 tiones ſibi ab Illuſtriſs. † D. Guidubaldo An-
gelino Iuſtitiæ digniſſimo Conſiliario, & de
præſenti Pro Auditore Ciuilium Placentiæ inte-
gerrimo, & doctiſſimo, ad reſpondendum datas,
ſed non per hoc illas deſtruxit, ſed immo cla-
riores reddidit, ob quæ patet, Aduerſariam ſuc-
cumbere debere in cauſa, ad fauores venientium
ab inteſtato; conſiſtunt enim contraria in hoc,
quod, cum dicta mulier fuerit, & ſit inſtituta hę-
res à marito cum dictionibus diſtributiuis, *do-
nec, &c.* nedum non reſtituère fructus perceptos
ſit aſtricta, nec teneatur ad cautionem Mutia-
nã, ſed immo, quia prædeceſſit ſubſtitutus, ipſam
liberè, & purè hæredem remanſiſſe, & remanere
pro intrepido multis doctiſſimis, de more, tenuit
fundamentis, quibus, & ſi videatur ſufficienter
ſatisfactum per reſponſum à me in ſcriptis mul-
tis menſibus dicto Illuſtriſſimo Domino meo
datum, ita vt opera mea de præſenti minimè
neceſſaria ſit, attamen quia fundamenta dicti D.
Arcelli, vti grauia, diſcuſſione digna ſunt; ideo
breuiter de nouo, pro dicta D. Antonia Borlot-
ta, contra D. Clementiam ab Eccleſia, defenſio-
nem ſuſcipio, vt infra, videlicet.

Dixi, & repeto, non obſtantibus adductis à
61 dicto D. Arcello, dictam Aduerſariam † tunc
tem-

temporis debuiſſe præſtare cautionem Mutia-
nam; nam, vt alias diximus, quicquid ſit de di-
ctionibus, *donec, &c.* conſtat iſtam eſſe inſtitu-
tionem, non legatum, vt diſtinguendo caſus po-
nit *Bald.* per me iam allegatus *in l. fin. C. de in-
dict. vid. toll.* quem etiam adducit, & ſequitur
Gratian. diſcept. cap. 696. nu. 8. cum ſeqq. præ-
cipuè *num.* 11. dicitq; mulierem teneri cauere,
& ſi per verba, *donec, &c.* mentionata *ibi num. 7.*
eſſet factum relictum, ſecundum veriorem, &
62 magis communem opinionem, nec † poſſe te-
ſtatorem eius vxorem à tali cautione liberare,
ponit, ne materia detur delinquendi, qui etſi
63 *num.* 13. admittat vxorem † ſecundo nubentẽ,
non teneri fructus perceptos reſtituere propter
dictionem, *donec*, eſt tamen ſciendum, quod in
ſuo caſu non hæres vxor erat inſtituta, ſed erat
legataria, vt ipſe etiam hoc animaduertit, & de-
clarat *num.* 11. cuius hæc ſunt verba: *cum ſimus
in legato vſusfructus, non in inſtitutione, donec
ſeruetur viduitas, &c. Ruin. 2. conſ.* 170. alle-
gatus ab Illuſtriſſimo D. meo Iudice, & à me
prius in meo reſponſo primo *nu.* 7. cui non fuit
reſponſum iudicio meo, nec alijs per me, &
ipſum D. Angelinum adductis. Mirificè *Cyriac.*
(qui contra nos defenditur à dicto D. Arcello
contr. 43.) *contr. 136. lib. 1. verſic. aut denique.*
64 qui vult, quando ſumus † in inſtitutione, vxo-
rem teneri cauere, & in caſu ſecũdarum nuptia-
rum percepta reſtituere, ſiue inſtituatur per ver-
ba reſpicientia originem, ſiue etiam durationẽ,
& ſic etiam per verba, *donec, quouſque*, & ſimil,
65 &c. & reputatur tunc ipſa † tranſeundo ad ſe-
cunda vota, cum non ſatiſdat, perinde, ac ſi non
fuiſſet inſtituta hæres. *Gratian. deciſ. 3. num. 1.*
in quo caſu vxor erat inſtituta, *donec vitam vi-
66 dualem ſeruaſſet*, quæ dictio, † & ſi denotet le-
gatum pro primo anno purum, pro ſequentibus
verò conditionale; attamen conſideratio ha-
benda eſt, quicquid ſit de natura illius dictionis,
an legatum ſit factum explicitè, vel implicitè
ſub dinumeratione annorum, vel ſimpliciter.
Ruin. 2. conſ. 34. num. 7. Item, an ſit inſtitutio,
67 quia tunc † dictio, *donec*, non operatur contra
naturam ipſius inſtitutionis, quæ non poteſt eſſe
in annos diſtincta, ſed eſt vnica, & perpetua, vt
iam dixi in dicta mea Iuris, cui addo *Cyriac. d.
contr. 136. num.* 4. optimè diſtinguunt Moderni
adden. ad *Molin. de primogen. lib. 2. c. 12. nu. 21.
vſque ad 26. fol.* 170.

68 Nec fiat diſtinctio † conditionis affirmatiuæ,
ſiue negatiuæ, quia in vtraque præſtanda venit
cautio. *Gratian. d. deciſ. 3. nu. 3.* maximè quan-
do conditiones habent implicitam negatiuam.
idem *Gratian. ſub d. num. 3.* in his terminis.

69 Negat præterea d. D. I. C. in hoc caſu † cau-
tionem fore præſtandam hæredibus ab inteſta-
to; & tamen veritas eſt in contrarium, vt per
Gratian. d. deciſ. 3. num. 16. vbi dicitur venien-
tem ab inteſtato, habere intereſſe vti legitimum
hæredem, ceſſantibus cohæredibus, vel ſubſti-
70 tutis; quo fit, vt non poſſit obſtare. *text. in † l. is
cui. 18. ff. de cond. & demonſt.* nec ibi gloſ. ma-
gna, quæ potius cum textu pro mea facit clien-
tula intereſſe habente, ex iam deductis, vt dicit
Gratian. loco proximè citato, & mentionato, &
facit *Ruin. d. conſ. 170. ſub num. 7.* vltra *Peregr.*
per me allegatum in dicta mea Iuris, *conſil.* 155.
71 *vol.* 5. conſiderato etiam, quod † gloſ. dicit, ca-
uendum eſſe in manibus illorum, quorum inter-
eſt, & pertinere poteſt legatum, ideo non de
inſtitutione, ſed de legato loquitur, vbi viget
diuerſa ratio.

Quo verò ad prædictam inſtitutionem, quic-
quid dicat D. Arcellus, in iure clarum eſt cau-
ſam finalem iſtius diſpoſitionis eſſe viduitatem
72 ſeruandam ab vxore, † qua deficiente inſtitutio
ipſi non ſuffragatur. *Grat. 1. conſ. 123. num.* 22.
73 quæ † viduitas in vxore hærede inſtituta eſt ne-
ceſſariò tunc ſeruanda, nedum ante aditam hæ-
reditatem, ſed etiam poſt, cum vtrumq; tempus
iſta reſpiciat. *Seraph. deciſ. 749. num.* 2. & cum
74 ipſa ſecundo loco nupſerit, † tanquam indigna
hæreditate, non poterit retinere bona, ſed tunc
locus erit ſucceſſioni ab inteſtato. *Signorol. de
Homod. conſ. 219. num.* 2.

Nec obſtat ſuppoſitum à dicto D. Arcello fa-
ctum, ſuper denegata repetitione conditionis
de ſeruanda viduitate, & quod non in inſtitutio-
ne ſit poſita conditio, ſed in legato, & ſeparatim
ab ipſa, quia immò totum contrarium apparet
ex lectura teſtamenti, in quo conditio eſt appo-
ſita in ipſamet inſtitutione, vt videre eſt, ex di-
ſpoſitionis inſpectione, cuius hæc ſunt verba,
*inſtituo mihi hæredem vniuerſalem, &c. Magni-
ficam Dominam Clemẽtiam de Texitoribus Piz-
zamiliam vxorem meam, itaut in inſtitutione
comprehenſa ſint, &c.* (ibi teſtator narrat ſpeci-
ficè bona comprehendenda, & immediatè ſe-
quitur) *facio, & eam meam hæredem eſſe volo,
donec caſta, & honeſta ſteterit, & ad ſecunda vo-
ta non tranſierit, & ſuam dotem, & iura dotalia
non exegerit, &c.*

Sed dato quod conditio illa viduitatis non
in inſtitutione, ſed in legato appoſita reperire-
75 tur, attamen † in inſtitutione etiam repetita cen-
ſeretur, ita vt ſi nuberet, hæreditatem amitteret.
Mantua in terminis *conſ. 283. lib.* 1.

Præterea vt omnibus ſit ſatisfactum obiectis,
76 non omitto, quod dicta vxor † per tranſitum
ad

ad ſecundas nuptias,contraueniendo fecit,quod
res reducta fuit ad priſtinum ſtatum, & fingitur
tunc ipſa prædo, malæq; fidei poſſeditrix, ita vt
etiam ſi cautionem mutianam præſtitiſſet, habe-
retur, ac ſi nunquam cauiſſet, immò tunc ad re-
ſtitutionem, nedum proprietatis, ſed etiam fru-
ctuum aſtringi poſſet. *Gratian. diſcept. cap. 863. num.* 20. Nec cætera ſubſiſterent ad tuendam
vxorem, ne hæreditatem amitteret,quia cum re-
77 lictum † ſit ſub vna conditione ademptum,cen-
ſetur ſub contraria conditione datum; ſed in ca-
ſu noſtro teſtator in pęnam cõtrauentionis vxo-
rem priuauit, & de ſubſtituto ei prouidit: ergo
dicendum eſt teſtatorem eam inſtituiſſe hære-
dem, hac cõditione,& propoſito,vt ſtaret vidua,
quod cum non fuerit ab ea obſeruatum,ſequitur
dicendum, quod eam hæredem non inſtituerit.
Marcolinus iun. in ſubſcript. ad reſp. ſeu qu. 190.
num. 117. *Neguſant.* & diſpoſitio habetur pro
non facta, ibi *Sigisbertus in alia ſubſcriptione num.* 130. vbi multa alia per totam quæſtionem
ponuntur facientia ad caſum.

78 Nec prætерea dicatur viduitatis † conditio-
nem fauore ſubſtituti, non teſtatoris fuiſſe adie-
ctam, quia contrarium verius eſt, & iuri magis
conſonum, vt tenuerunt *Deci. conſ.* 485. *num.* 7.
Signorol. de homod. in quadam Placentina cauſa
conſ. 179. *ſub num.* 6. vbi ſolum ſentit poſſe dici
79 † hanc conditionem, *ſi dotem non exegerit*, fuiſſe
fauore hæredum adiectam.

80 Sed dato, & non conceſſo, quod † conditio
eſſet adiecta fauore,& contemplatione ſubſtitu-
ti: attamen poſt ipſum, & eo non extante, hære-
ditas veniret reſtituenda venientibus ab inte-
ſtato. *Parſ. 2. conſ. 69. ſub num.* 6. qui facit mul-
tum ad propoſitum noſtrum, *& num.* 7.

Nec reſiſtit, quod in noſtro caſu aderat ſub-
ſtitutus, quo de medio ſublato, debebat vxor
pleno iure ſuccedere, & hæres pure remanere,
81 ſemel † enim hæres non poteſt deſinere eſſe hæ-
res, & ne quis pro parte teſtatus, & pro parte in-
teſtatus decedat, quia vltra quod iam fuit huic
obiecto ſatisfactum in alia mea iuris, conſtat le-
gis auctoritate,titulum hęreditarium retrò inua-
lidari, & ſic illa *regula ſemel hæres, &c.* non ob-
ſtat. *Gratian. d. deciſ. 3. num.* 2. ſemper enim ve-
niunt hæredes ab inteſtato, ſi non viuunt, & ex-
82 tant ſubſtituti,& † eis cautio præſtatur,cum tunc
ſint legitimi hæredes, vt ſupra dixi, & ex eodem
Gratian. ibi *d. num.* 16. qui *numeris ſeqq.* ſentit
83 verba † *donec, &c.* reſolui in conditionem,quan-
do ſumus in inſtitutione hæredis, & cautionem
tunc præſtari, etiam ſi ab hærede petita non fue-
rit; videantur etiam omnino *deciſiones Rotæ* poſt
Cyriac. d. controuer. 36.

Abſurdum inquam eſt dicere, quod in con-
ditionibus intelligentia ſit ſumenda, cõtra men-
tem teſtatoris adhærendo verbis, quia quicquid
ſit de verbis diſtributiuis, vt ſupra fuit expoſi-
84 tum, conditiones † debent intelligi ſecundum
teſtatoris voluntatem,quæ in conditionibus pri-
mum locum obtinet, eſt textus apertiſſimus, *l. in conditionibus* 19. *ff. de cond. & dem.*

Ideo, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

SPolij actio non competit aduerſus immiſſionem iuris ordine ſeruato obtentam, vigore rei iudicatæ, & mandati Cameralis. Pœnæ à lege impoſitæ vſufructuarijs male circa vſumfructum verſantibus, quæ ſint, & in quibus locum habeant. Pater ſimul cum filijs inſtitutus, an habeat vſumfructum in parte filio tangente. Literatus, quando alijs non literatis præfεratur, ex teſtatoris voluntate Executores teſtamẽtarij dati inſolidum, an inſolidum poſſint conueniri.

SVMMARIVM.

1 *SPolij actione agens contra immiſſionem, vigore mandati Cameralis, & rei iudicatæ conceſſam, fruſtra agit; & quando.*
2 *Spolium, vbi non eſt, nec actio eſſe debet.*
3 *Iudex ſi ritè procedit, non ſpoliat.*
4 *Immiſſus, quando non vitioſè poſſidere dicatur.*
5 *Spoliatus agens actione ſpolij tria probare debet.*
6 *Spoliati non ius, ex quibus dignoſcatur.*
7 *Spoliari, quando quis poſſit, abſq; partis citatione.*
8 *Vſufructuarius, qui malè verſatur circa vſumfructum, ipſo priuatur.*
9 *Vſufructuarius ſub pœna priuationis, tenetur proprietatem defendere.*
10 *Vſufructuarius non debet proprietatem reddere deteriorem.*
11 *Vſufructuarius non poteſt proprietatem vendere, pignorare, alienare, & in alium transferre.*
12 *Vſufructuarius pater, ſi malè fuit verſatus in vſufructu, eo priuatur.*
13 *Aſcendentes non habent facultatem, bona deſcendentium diſſipare, etſi diſſipant, ipſis omne id, quod dilapidarunt reſtituere tenentur.*
14 *Pater, & filius, ſi ſimul æqualiter inſtituti ſint, pater non poteſt habere vſumfructum partis filio tangentis.*
15 *Pater ſi habet medietatem bonorum ex inſtitutione ſibi, & filio facta, non debet eſſe filio oneroſus reſpectu vſusfructus.*
16 *Qualitates debent interuenire tempore delatæ ſucceſſionis.*

17 *Qualitates debet habere vocatus, tempore quo dies fideicommiſſi ceſſit, nec ſufficit, ſi ex poſt interueniant.*

18 *Pupillus in literis perfectum lumen non habet, quia quicquid videt ignorat, & furioſo aquiparatur.*

19 *Literatus debet præferri ei, qui literas diſcere cæpit.*

20 *Literatus dicitur, qui ſcit grammaticam.*

21 *Literatus ſi ſolus ſupereſt, ſolus eſt admittendus, & dici poteſt tunc diem præſtandi fideicommiſſum veniſſe.*

22 *Verbum*, præferatur, *habet vim incluſiuam literati exiſtentis, operaturq; excluſionem aliorum non literatorum.*

23 *Executores teſtamentarij dati in ſolidum, quando conueniantur in ſolidum.*

24 *Executores teſtamẽtarij æquiparãtur tutoribus.*

25 *Tutores plures dati, obligantur in ſolidum, licet vnus adminiſtrauit; & ab adoleſcente, vnus eorum poteſt eligi, qui ſatisfaciat.*

26 *Tutores, & curatores, qui non adminiſtrarunt habent beneficium ordinis; vt ſcilicet prius conueniantur illi, qui adminiſtrarunt, & ſunt ſoluendo.*

CONSILIVM XXXIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſſimus, & Excellentiſſ. D. Dux Iacobus Boncompagnus, pro quodam ſuo dependente beneuolo, penes me inſtetit, vt ſenſum meum exprimerem pro veritate circa infraſcriptos articulos, videlicet.

Primò, an actio ſpolij competat aduerſus immiſſionem Iuris ordine ſeruato obtentam, vigore rei iudicatæ, & mandati Cameralis.

Secundò, an leges punientes vſufructuarios diſſipatores proprietatis, habeant locum in aſcendentibus vſufructuarijs; & quæ ſint pœnæ.

Tertiò, an pater ſimul cum filio inſtitutus habeat partem in portione tangente filio, reſpectu vſusfructus.

Quartò, an qualitas deſiderata à teſtatore volente filium magis literatum præferri alijs, dicatur eſſe in eo, qui eſt pubes, & ſcit grammaticam tantum, ad excluſionem illius, qui grammaticam diſcere cæpit, & eſt impubes.

Quintò, an executores teſtamentarij à teſtatore deputati, & electi poſſint omnes inſolid. cogi, & conueniri.

Breuiter, vt potero, ſatisfaciam dicto Excellentiſſimo D. Duci, cui multum debeo, licet ob meorum clientulorum multiplicitatem controuerſiarum, quæ coram Illuſtriſſ. D. Federico Mariono Auditore indeciſæ pendent, ſit mihi ſublata facultas, articulos prædictos dilucidandi, prout meretur, qui iubet, & ipſi articuli, eorumq; difficilis materia expoſtulant.

Attamen libentiſſimè iuxta vires, & temporis anguſtiam, ad diſcuſſionem primi articuli deueniendo, non videtur dubitandum, quin repel-
1 latur † agens ſpolij actione aduerſus immiſſionem vigore rei iudicatæ, & mandati Cameralis
conceſſam, ſi ſit ipſa conceſſa cauſa cognita, ſeruatiſq; de iure ſeruandis, vt de communi ſentit
Rota Rom: ſelect. p. 2. deciſ. 646. num. 1. & deciſ. 502. num. 1. par. 1. diuerſ. Decian. 3. reſp. 44. num. 103. Curt iun. conſ. 213. nu. 36. cum ſeqq. Burſat. 2. conſ. 140. num. 2. & ſeq. Crauett. 3.
2 *conſ. 425. num. 73.* vbi enim ſpolium † non eſt,
vt puta, quia mandatum ſit relaxatum, citata parte, & inſtructo ritè proceſſu, ibi actio ſpolij,
nec eſſe debet. *Seraph. deciſ. 867. num. 1. Ludou.*
3 *deciſ. 43. num. 1.* ſed Iudex, † ſeruatis ſeruandis,
4 ritèq; procedens non ſpoliat, nec tunc † immiſſus
poſſidere vitioſè dicitur. *l. iuſtè poſſidet. ff. de acquir. poſſeſſ. Decian. d. reſp. 44. nu. 102.* ergo
nulla ſpolij actio datur: non ſufficitq; prætendentem ſolum † ſpolij probare, quod ibi non
5 dentem ſolum † ſpolij probare, quod ibi non
conſtat probatum, ſed etiam poſſeſſionem priorem, & nullitatem executionis. *Cephal. 5. conſil. 675. num. 10.*

6 Quibus accedat † non ius dicti prætenſi ſpoliati, de quo euidentiſſimè conſtat per rem iudicatam. *Rota deciſ. 409. num. 5. in fin. p. 1. ſelect.*
dicitur enim, tunc non ius poſſidendi notorium,
7 per quod potuiſſet † aduerſarius, etiam non citatus à Iudice, executore ſpoliari. *Caputaq. deciſ. 175. num. 4. & ſeq. par. 3.*

Ad ſecundum, eſt certiſſimum vſufructuarij,
8 † qui malè verſatur circa vſumfructum, priuari
poſſe vſufructu ipſi à teſtatore relicto. *Io. Lud. Luc. deciſ. 5. num. 1. & 2. Crauett. conſil. 300. num. 1. & ſeq. lib. 2. Alba conſ. 55. nu. 6. & ſeq.*
9 *lib. 1.* tenetur † enim ipſe vſufructuarius ſub pœna priuationis proprietatem defendere. *l. 3. ff. ſi ex noxal. cauſ. aga. l. hoc amplius. 9. §. fin. ff.*
10 *de damn. infect.* non † autem deteriorem reddere. *l. æquiſſimum 13. §. fructuarius. ff. de vſufr.* & læſionem aliquam proprietati afferre.
11 *l. 4. C. vſufr.* nec † minus pariter proprietatem
vendere, pignorare, alienare, & in alium transferre poteſt. *l. intereſt. 6. l. vſufructu matri. 9. C. de vſufr. Pariſ. 2. conſ. 71. num. 3. Cephal. 1. conſ. 93. num. 16.*

Quæ

Quæ priuationis pœnæ, nedum locum habet in extraneis, & quibuſcunque perſonis vſufru-
12 ctuarijs relictis, ſed † etiam in parte, & alijs deſcendentibus: non enim ipſi ab alijs vſufructuarijs, quo ad pœnas prædictas differunt, vt ſentiunt Fontanell. de pact. nuptial. clauſ. 4. gloſ. 22. num. 26. par. 1. Caſtill. de vſufruc. lib. 1. cap. 3.
13 num. 100. & ſeq. & cap. 21. per tot. non enim † aſcendentes hanc facultatem diſſipandi habent filiorum bona: ſed immo facta dilapidatione, tenentur illis reſtituere omne id, quod ex filiorum bonis diſſipatum per aſcendentes reperitur, vt loquitur text. in l. Imperator. 50. ff. ad trebell. Paſchal. de virib. patr. poteſt. p. 1. cap. 2. nu. 93. & alios caſus ponit in par. 4. cap. 10. nu. 33. & ſeqq.

14 Ad tertium, breuiter concludo, patrem † ſimul cum filio inſtitutum non poſſe partem, reſpectu vſusfructus, filio tangentem, conſequi, & habere. Doct. in auth. item hereditas. C. de bon. qua lib. & in §. conſequens. in auth. de hered. qua ab inteſt. &c. ea ratione, vt dicit Rol. 1. conſ. 95. ſub num. 49. quia cum pater ſibi acquirat medietatem proprietatis in bonis eius filij, extinguitur vſusfructus eius, ſcilicet in ſua medietate, quia vſusfructus cum proprietate coniungitur, & ſic de formali efficitur cauſalis:
15 aliam etiam reddit rationem, ibi, quia cum † pater habeat iſtorum bonorum medietatem, non debet eſſe oneroſus alteri filio reſpectu vſusfructus. ex auct. Paul. de Caſtr. Socin. & Aretin. ad prædicta etiam videatur Surd. de aliment. tit. 2. q. 15. num. 22.

Ad quartum, vbi quærebatur, an qualitas à teſtatore deſiderata dicatur eſſe in eo, qui ſcit grammaticam ad excluſionem illius, qui illam diſcere cæpit.

Ego alias tenui in primis in his caſibus eſſe perquirendum de tempore, quo quis habet qua-
16 litates requiſitas à teſtatore; nam debent † interuenire tempore delatæ ſucceſſionis, alias fruſtra prætendens actionem dirigit, contra habentes bona. l. quid ergo. ff. de his, qui not. in fam. l. in delictis. §. ſi extraneus. ff. de noxal. action. l. Titius. vbi DD. ff. de teſtam. milit. ſequuntur Bolognet. conſ. final. pro Triuult. nu. 111. Soc. iun. 2. conſ. 5. num. 16. Berro. 2. conſ. 167. num. 6. Heinrichman. 1. conſ. 1. nu. 582. & ſeq. Io. Ludou. commun. concl. 14. verſ. infertur 183. fol. 36. Mangil. de imput. quæſt. 83. num. 40. & ſic
17 † tempore vltimi, quo dies fideicommiſſi ceſſit. l. pen. ff. de leg. præſtand. l. ſi fundus. 28. ff. quand. dies leg. ced. l. eum ita. §. final. vbi gloſ. in verb. mereretur. in fin. ff. de leg. 2. §. proximus. inſt. de legit. agnat. ſucceſſ. nec ſufficit, quod poſtea interueniat. l. ſciendum. 15. §. fin. ff. qui ſatiſd. cog. l. 2. §. numerum autem. ff. de excuſ. tutel. Roman. conſ. 408. num. 9. verſ. legatum.

Hoc diligenter conſiderato prætendens debet habere in literis perfectum lumen, quod ha-
18 bere non poteſt pupillus, † qui quicquid videt ignorat, & furioſo æquiparatur, §. pupillus inſt. de inutil. ſtipul. Damhouder. de tutor. & cur. tom. 10. num. 65. Neguſ. reſp. quæſt. 495. nu. 20.
19 & in † concurſu cum illo, qui habet in aliqua ſcientia perfectionem, non debet præferri illi, qui diſcere illam cæpit, cuius euentus dubioſus efficitur. Maia ciuil. conſult. 2. num. 4. 5. & ſeq. vltra prædicta videantur Iaſ. 4. conſ. 149. Decius conſ. 176. qui ſub num. 3. loquitur de perſeuerantia poſt qualitatem perfectam. Et cum hoc pateat luculentiſſimè ex verbis, & ex ſenſu teſtatoris, magis ſcilicet literatos debere præferri, fruſtra eſt ſuper hoc elaborare: ideo vnum tantum pro concluſione dicam, quod ſcilicet iſte filius
20 licet † ſciat tantum grammaticā, literatus tamen dicitur, vt ex Barbat. 2. conſ. 34. num. 57. Ergo admittendus ad excluſionem illius, qui illam nō ſtuduit, ſed immò nec de ipſius principijs in-
21 ſtructus fuit, ſupereſt † enim ille tantum literatus nō alius, ideo ipſe ſolus petere poteſt, l. vnum ex familia 67. §. rogo, ff. de leg. 2. & tunc diem præſtandi fideicommiſſi veniſſe dicitur, l. cadere diem 213. ff. de verb. ſignif. immò cum in teſta-
22 mento ſcriptum appareat illud verbum, † preferatur, nullum eſt dubium de excluſione, quia illud verbum habet vim incluſiuam literati exiſtentes, ex filijs mentionatis, operaturq; excluſionem aliorum non literatorum, qui tunc reprobati cenſentur, l. vnum ex familia, §. itaq; in fi. ff. de leg. 2. Surd. 3. conſ. 328 num. 7. in fi. & num. 8. Burſat. 4. conſ. 356. num. 23.

23 Ad quintum, pro veriſſimo teneo † Commiſſarios, ſeu Executores teſtamentarios datos inſolidum teneri pariter inſolidum, & conueniri poſſe, & maximè, quia vt audio in hoc caſu; quiſq; permiſit pro maiori cōmoditate, partem illorum adminiſtrare poſſe, prout adminiſtrarunt, quod
24 alias obtinui, ea ratione, quia huiuſmodi † executores æquiparantur tutoribus. Io. Iac. à canib. in tract. de execut. vlt. vol. par. 3. princip. nu. 14. Gratian. diſcept. cap. 812. nu. 30. lib. 5. ſed plu-
25 res tutores † obligantur inſolidum, licet vnus adminiſtrauerit, l. tres tutores 55. in prin. ff. de admin. tut. & adoleſcens poteſt vnum ex conſtitutoribus eligere, & ab eo totum debitum exigere, l. 2. C. de diuid. tutela, ergo, & ipſi, &c. ſo-
26 lum iſti tutores, † vel curatores, qui non adminiſtrarunt habent beneficium ordinis, vt ſcilicet is, qui geſſit, & eſt ſoluendo prius conueniatur,

l. 2.

l.2.C.ſi tut.vel cur.non geſſer.l.cum interdicta 6. verſ.quod autem, C.arbit. tutel.

Hæc ſunt ea, quæ pro reſolutione articulorum inueni, maiora expectari poterunt, ſi tempora eſſent congrua.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlier abſens,pro qua fines fuerũt promiſſę,an teneatur illas habere ratas, an verò maritus, qui pro dicta vxore promiſit; & vlterius, an ipſæ extendantur ad ius, quod poſtea ſuperuenit. Filia nupta,an dicatur liberata à patria poteſtate, ita vt dici poſſit, non amplius patri, ſed marito acquirere.

SVMMARIVM.

1 *DEſtinatio faciendi eſt quid à facto remotum.*

2 *Facere, & velle facere differunt.*

3 *Noluit quis, quia non fecit.*

4 *Promiſſio faciendi aliud eſt, aliud factum, aliud venditio, aliud promiſſio vendendi, aliud promittere de renunciando, aliud renunciatio.*

5 *Renunciationes fieri non poſſunt, niſi concurrat conſenſus illorum, qui renunciare debent.*

6 *Pro alieno facto, nemo tenetur.*

7 *Maritus promittens pro vxore, nunquam dicitur obligare vxorem, ſed tantum factum ſuum, ideſt ſe facturum promittit, vbi diſtingue, an ante matrimonium,vel poſt.ſit facta obligatio.*

8 *Promittens factum alienum, quando, & quomodo obligetur, & an citandus ſit ad faciendas diligentias.*

9 *Excuſatur, qui facit, quod poteſt.*

10 *Promittens pro alio, vt de ſuo teneatur, quid facere debeat.*

11 *Promiſſio pro alio verbis ampliſſimis facta, quid operetur.*

12 *Promiſſio pro alio, quando reſoluatur in obligationem fideiuſſoriam.*

13 *Maritus quid poſſit circa res vxoris.*

14 *Mulier conſentiens renunciationi, quando non ſibi praiudicet.*

15 *Filia per matrimonium non liberatur à patria poteſtate.*

16 *Filia relictum, an patri acquiratur, ſi ſit nupta, quid ſoluto matrimonio, ibi.*

17 *Vſusfructus in quibus filij bonis, Patri debeatur.*

18 *Fructus dotales ſpectant marito, pro oneribus matrimonij.*

19 *Patris poteſtatis ius manet in bonis extra dotem.*

CONSILIVM XXXV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

De tribus quaritur in præſenti controuerſia.

PRimò, an mulier abſens, pro qua fines fuerunt promiſſæ, teneatur illas habere ratas, & illis non contrauenire; an verò maritus, qui pro dicta eius vxore promiſit.

Secundò, an dictæ fines eſtendantur ad ius, quod poſtea ſuperuenit mulieri etiam generaliter renuncianti, & quietanti.

Tertiò, an filia nupta dicatur liberata à patria poteſtate; ita vt poſſit dici, illam tritam iuris concluſionem, quicquid acquirit filius, patri acquirit, in ipſa locum habere non poſſe.

Circa primum, alias ſcripſi pro D. Emilio de Coſterboſijs, in ſimili pacto, videlicet: *Che ciaſchuna delle parti ſia obligata far le fine, e cioè tanto il detto Sig. Giouanni, quanto la Sig. Claudia ſua Conſorte, à fauore del detto ſuo padre, e figliuoli di qual ſi voglia pretenſione tanto cognita, quanto incognita, in qual ſi voglia maniera, e modo, e che per qual ſi voglia cauſa etiam legitima, e giuridica poteſſe ella dimandare, agere, e giudicialmente sforzare li predetti padre, e fratelli, alle quali tutte la detta Claudia rinunciarà in ampliſſima forma, e generalmente ſenza alcuna eccettione, &c. e per detta Signora Claudia promette eſſo ſuo marito, cioè, che farà le dette rinuncie nel modo di ſopra eſpreſſo.*

1 Et tenui, quod illa deſtinatio † faciendi fines, dicebatur, quid à facto remotum, vt ſentit *Alex.*
2 *3. conſ. 97. num. 6. cum ſeqq.* facere † enim, & velle facere differunt, *ibidem*; nam facere dicitur ille, qui actum facit, & velle facere, eſt quid in voluntate retentum, quod nondum venit in diſpoſitionem, nec ideo aliquid operatur: vnde
3 dicere ſolemus, † non depoſuit, non fecit, non dixit, quia noluit. latè *Iarat. conſ.53. num.13.*
4 *cum ſeqq.* vltra quod, aliud eſt † promiſſio faciendi, aliud factum, aliud venditio, aliud promiſſio vendendi, aliud pariter promittere de renunciando, aliud renunciare: maximè cum
5 renunciationes † iſtæ fieri non poſſint, niſi illorum concurrente conſenſu, ad quos bona renuncianda ſpectabant. *Medic. conſ.77. à nu.20. vſque ad verſ.Denique quando.* melius *Myſing. cent.1. decad. 1. reſp.10. num.24.*

At

At dato, quod maritus promiſiſſet, prout pro-
miſit, *che la Sig. Claudia farà le dette rinoncie nel*
modo di ſopra eſpreſſo, non per hoc maritus ad
aliquid tenebitur, cum ſit iuris certiſſimi, nemi-
6 nem † pro alio facto, ſua promiſſione teneri, *l. ſti-*
pulatio iſta 38. ff. de verb. oblig. §. ſi quis alium
inſt. de inutil. ſtipul. Bolognet. conſ. 19. ſub nu. 25.
& tanto magis, quando verba ſunt clara, vt in
noſtro caſu, vbi, ſicuti in quolibet alia, maritus
7 † nunquam dicitur obligare vxorem, ſed tantum
factum ſuum, ideſt ſe facturum, promittit in illis
verbis, *che farà. Myſinger. d. cent. 1. decad. 10.*
reſp. 96. ſub num. 13. maximè quia promiſſio fa-
cta apparet ante matrimonium; conſideratio
quidem aurea, vt per eundem, *ibi nu. ſeqq.* facit
Rota in ſelect. par. 2. deciſ. 676. num. 11. vbi ſi
8 illud, † quod promittitur ab alterius voluntate
dependet, tunc promittens tenetur ſolum om-
nem adhibere diligentiam; qua facta, ſi non eſt
adimpletum promiſſum, excuſatur promittens
eadem *Rot. in poſth. tom. 2. deciſ. 67. num. 2. 3.*
& ſeq. eſtq; ſtilus in omni fere foro, in quo ſi quis
obligatus ſit ad factum alienum opponat, ſe non
poſſe adimplere, citari debet ad faciendas dili-
gentias, quibus factis, ſi de impoſſibilitate con-
ſtet, mandatum non relaxatur ad factum, & ob-
ſeruari vidi in ſtatu Sereniſſimi D.D. Ducis Par-
mæ, me aduocante. *Rota in dd. poſth. eodem tom. 2.*
deciſ. 67. num. 4. circa ſtilum Cameræ: vnde igi-
9 tur mirum non eſt, ſi poſtea qui † facit, quod po-
teſt, excuſatur, eadem *Rota in poſth. tom. 1. de-*
ciſ. 13. num. 1.

10 Præterea accedat, quod † ibi non interuenit
iuramentum, non pœna, non rati clauſula in in-
ſtrumentis facti alieni promittendi apponi ſoli-
ta, vt loquitur *Aldobrandin.* in contrarium alle-
gatus *in conſ. 73. lib. 2.* qui ſi faciat contra nos in
terminis, me remitto prudenti iudicio Illuſtriſ-
ſimi D. Iudicis; maritus enim licet tunc feciſſet
ſuum poſſe, non veniret excuſandus, ſi iuraſſet,
& dixiſſet cum iuramento ſe facturum, & quòd
non poſſet excuſari, etiam ſi feciſſet ſuum poſſe,
ſed ad intereſſe teneretur; alias ſecus, vt benè
diſtinguit *Bolognet. d. conſ. 19. ſub num. 26.*

11 Nec dicatur, promiſſionem † vti ampliſſimis
verbis factam, operari propriam mariti, & de
ſuo obligationem, quia conſtat maritum ſolum
teneri ſe curaturum, quod dicta eius vxor faciet
fines. *Alba. conſ. 328. num. 57.*

12 Nec minus obeſt allegare † hanc promiſſio-
nem reſolui in fideiuſſoriam obligationem, quia
vltra quòd hoc eſt clarum ex dictis verbis, nobis
conſtat obligationem nō eſſe iſtius naturæ, prò-
pter ambiguitatem ſaltem, & omiſſionem ver-
borum, quæ ibi debebant interuenire, ad hunc
effectum inducendi talem promiſſionem, vt di-
cit *Bertrand. conſ. 26. ſub num. 3. par. 1. vol. 2.*

Tandem non obſtant ea, quæ adducuntur cir-
13 ca † poteſtatem mariti, erga res vxoris, quia
maritus ſine vxoris mandato non poteſt ſe in-
tromittere in ipſius vxoris rebus; maximè in di-
ſpendium, & damnum. *Myſing. d. cent. 1. & de-*
cad. 1. reſp. 10. ſub num. 21. verſ. aliud eſt, qui,
14 immò in fortioribus dicit, vxoris † conſenſum
tunc nihil facere, renūciationemq; propriæ vxo-
ris, non dare aduerſarijs vllam actionem peten-
di, ſiue ius cānonicum reſpiciamus, ſiue Ciuile;
hoc etiam explicat, idem *Myſing. d. reſp. 96.*
num. 12. cum ſeqq.

Ad ſecundum, videantur per me ſcripta in
conſ. 21. huius primi voluminis, ad quæ me re-
mitto.

Ad tertium dubium, eſt certiſſimum in iure,
15 quod † filia per matrimonium non liberatur à
patria poteſtate, *l. 2. §. 1. l. quotiens 29. ff. ſol.*
matr. l. patri 20. ff. ad l. iul. de adult. l. ſi vxorem
5. C. de cond. inſert. latè *Tiraquel. de legib. connub.*
16 *in prin.* ideo, ſi quid † filio ſit relictum, patri ac-
quiritur, in cuius eſt poteſtate, non autem mari-
to, ex *d. l. 5. C. d. tit. de cond. inſert.* & etiā ſoluto
matrimonio tanto magis, ſcripſit *Alex. conſ. 133.*
17 *num. 2. & 6. lib. 4.* quoad † vſumfructum ſcilicet
in aduentitijs, & in profectitijs, quæ ex re, vel
occaſione rei à patre prouenta filiæ obuenit, id
totum patri acquiritur, §. 1. *verſ. ſancitum. inſt.*
per quas perſonas nob. acquir.

Exempla in hac parte de dote ab Aduocato
partis deducta nihil faciunt, nec ſunt ſecundum
veros iuris terminos, quia nos de dote non lo-
18 quimur, cuius † fructus ſpectant marito per one-
ribus matrimonij, *l. 20. C. de iur. dot.* loquimur de
19 bonis † extra dotem, in quibus manet ius patris
poteſtatis, quoad vſumfructum. *Paſchal. de vi-*
rib. patr. poteſt. par. 1. cap. 3. num. 41. fol. 38.

Ideo, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

FIdeicommiſſum perpetuum inducit, oneris per-
petui adiectio, inter omnes vocatos; & ex mul-
tis alijs, quæ ibi enarantur. Fideicommiſſum
in caſu mortis factum, an extendatur ad caſum
non natiuitatis. Legitimæ fructus, an debean-
tur à die mortis patris, an verò à die petitionis.

SVMMARIVM.

1 *FIdeicommiſſum inducit, oneris perpetui inter*
omnes vocatos adiectio.
2 *Fideicommiſſum etiam vltra quartum gradum*

inducunt verba, quia perpetuo vult, quod bona remaneant, &c.

3 *Fideicommiſſum inducunt verba*, in agnatione, &c.

4 *Agnati quando cenſeantur vocati vnus poſt aliũ.*

5 *Fideicommiſſum inducunt verba*, de hærede, in hæredem.

6 *Fideicommiſſum perpetuum inducunt verba tractum temporis in futurum importantia.*

7 *Fideicommiſſum inducitur ex vocatione per nomen collectiuum.*

8 *Fideicommiſſum inducitur ex mentione, vocatione, & qualitate maſculinitatis.*

9 *Fideicommiſſum inauitum cenſetur, ſi teſtator fuerit ad plures gradus digreſſus.*

10 *Teſtator vocando omnes deſcendentes, videtur voluiſſe, quod gradatim ſuccedant.*

11 *Fideicommiſſum inducitur ex grauamine iniuncto, quod ſcilicet debeant ſingulis annis celebrari facere vnum anniuerſarium.*

12 *Fideicommiſſum perpetuum inducunt verba*, quia perpetuo vult, quod bona remaneant in agnatione, & familia, &c.

13 *Fideicommiſſum duplex in caſu ſcilicet mortis, & alienationis inducitur ſtãtibus verbis*, quia perpetuo vult, quod bona remaneãt in agnatione, & familia.

14 *Fideicommiſſum eſt vniuerſale, ſi in eo ponantur illa verba*, in omnibus bonis.

15 *Fideicommiſſum vniuerſale non reſtringitur per prohibitionem alienationis factam reſpectu certorum bonorum.*

16 *Fideicommiſſum, bona poni ſub duplici fideicommiſſo, non eſt inconueniens.*

17 *Fideicommiſſum. mortis caſus non comprehendit caſum non natiuitatis.*

18 *Legitimæ fructus debentur ab heredibus parentum à die mortis patris, etiam ceſſante mora.*

19 *Legitimæ fructus debentur à die mortis, non à die petitionis.*

CONSILIVM XXXVI

Ieſus, Maria, Ioſeph.

IN hac cauſa forenſi, vidi Conſultationem pro aduerſa parte factam ab Illuſtriſſimo D. Marchione Andrea Mulazzano meo Domino ſingulariſſimo, in legali ſcientia præſtantiſſimo, ac doctiſſimo Aduocato; quæ licet ſit multis, ac firmis legum, ac Doctorum auctoritatibus comprobata; Attamen intentioni noſtræ non repu-
1 gnat, cum certum ſit † adiectionem oneris perpetui, inducere fideicommiſſum perpetuum, quoad omnes, quibus fideicommiſſi onus iniũctum fuit, & tamen ſumus in quarto gradu. *Soc. ſen. 2. conſil. 250. ſub num. 8. verſic. poſtremo. Ancharan. conſ. 27. col. fin. Gozad. conſ. 26. num. 24. & conſ. 64. num. 13. Ruin. 2. conſ. 122. ſub num. 4. Port. conſ. 26. ſub num. 17. verſ. quarta ſit coniectura. cum ſeq.* & ibi inter dicta conſil. *Gribal. in ordine 40. num. 16. & 21. Natt.* maximè additis verbis, *in perpetuum*, in noſtro teſtamento poſitis, *conſ. 531. num. 28. Rimin. iun. conſ. 23. nu. 51. conſ. 20. & conſ. 456. nu. 45. lib. 4. Ceph. 3. conſ. 353. num. 51. conſ. 383. num. 21. & ſeq. & conſ. 417. num. 20. Menoch. conſil. 97. num. 117. conſ. 117. num. 16. conſ. 173. nu. 37. verſ. quinto ea ratione. Decian. conſ. 78. num. 7. lib. 2. conſ. 44. col. 1. verſ. item ſtantibus verbis. & conſil. 10. num. 76. conſil. 34 num. 44. lib. 3. & conſil. 77. num. 26. lib. 5. Crauett. conſil. 180. col. fin. verſ. ex alio etiam. Curt. ſen. conſil. 45. num. 5. & 6. & iun. conſil. 25. num. 10. Corn. conſ. 59. num. 18. lib. 2. Alba. conſ. 87. num. 13. verſ. tertia eſt ratio. Bertazzol. 1. conſ. ciuil. 6. nu. 3. & 30. Paul. Pic. conſ. 96. nu. 69. Pedroch. conſ. 22. nu. 13. Ioſ. de Ruſtic. quand. fil. in cond. poſ. lib. 4. cap. 5. num. 1.* alias grauamen illis iniunctum valere non poſſet, prout *ex l. ab eo. 9. C. de fideic.* & ex dictis auctoritatibus ſatis conſtat.
2 Quibus accedant verba, † *quod perpetuo vult, quod bona remaneat, &c.* per quæ, cum ſint vniuerſalia, & præciſa, fideicommiſſum extendi poteſt vltra quartam generationem. *Decian. 1. conſ. 50. num. 24.* quod nobis ſufficit, licet vt infra operentur fideicommiſſi perpetuitatem.
3 Item, ex verbis ſubſequentibus, † *in agnatione, &c.* per quæ ſimplex fideicommiſſum ori-
4 tur, & tunc † agnati cenſentur vocati gradatim vnus poſt alium; *Surd. 1. conſ. 96. num. 14. 15.*
5 *& 16.* & per alia verba, † *de herede in hæredem*, fugere non poſſumus, quin fideicommiſſum ſit abſolutum. *Decian. d. conſ. 50. num. 12. d. lib. 1.*

Vltra quæ, nobis ſatis, ſufficienterq; liquet de fideicommiſſo inducto, abſque eo, quod ad ſubtilitates recurramus; nam ſi hoc teſtamen-
6 tum benè legamus, ex eo conſtat † multa verba ibi fuiſſe deſcripta tractum temporis in futurum importantia. *Pariſ. 2. conſ. 31. num. 41. Burſat. 2. conſ. 221. ſub num. 23. & lib. 3. conſ. 301. nu. 17. Crau. conſ. 22. num. 7. & ſeq. verſ. quod ſine dubio. & conſil. 131. num. 10. Ruin. conſil. 164. lib. 3. Barz. deciſ. 10. num. 7.*
7 Item, ex vocatione † per nomen collectiuum. *Soc. ſen. conſ. 12. num. 18. Alba conſil. 51. nu. 2. Berret. conſ. 118. num. 5.*
8 Item, ex † mentione, vocatione, & qualitate

ma-

maſculinitatis. *Decian.1.conſ.1.nu.218. Burſ.*
3.conſil.227.num.17. cum alijs ibi per dictos
Doctores adductis,quæ multum faciunt ad pro-
poſitum noſtrum.
9 Item, quia † ſi teſtator ad plures gradus fuit
digreſſus. *Alex.5.conſil.64. Gozadin. conſil.64.*
10 qui vocando † omnes deſcendentes videtur, nõ
ſimul, quod eſſet impoſſibile, ſed gradatim ip-
ſos ſuccedere debere. *Dec.1.d.conſ.1.nu.267.*
11 Item,ex † grauamine iniuncto fideicommiſſa-
rijs, *quod debeant ſingulis annis celebrari facere*
vnum Anniuerſarium &c.Rim.iun.3.conſ.279.
num.15. maximè accedentibus alijs in dicto
teſtamento expreſſis.
12 Item,ex ſupra mentionatis verbis,† *quia per-*
petuò vult,quod bona remaneant in agnatione,&
familia &c. Surd. 3.conſ.415.num.1.lib.3.

Quibus non obſtat dicere, fideicommiſſum
eſſe reſtrictum ad caſum alienationis tantum,
qui non euenit, quia vltra quod verba prædicta
ſunt luce clariora, & abſque difficultate, patet
13 fideicommiſſum † fuiſſe inductum etiam in caſu
mortis, ſtantibus illis verbis, *quia perpetuò vult,*
quod bona remaneāt in agnatione,& familia &c.
poſt text. *Decian.conſ.23.num.3. verſic. tertio*
facit. Menoch.2.conſ.167.ſub num.2. Corn.2.
conſ.22.num.6. Iaſ.conſ.96.ſub nu.2.verſ.non
obſtat. lib.4. Rim.ſen.1.conſ.185. num.10. &
20. Crott.1.conſ.48.num.24.& ſeq. Gozadin.
conſ.52. num.5.& conſ.102.num.9.& ſeq. Rol.
4.conſ.23.num. 4.& 21. Cephal.2.conſ.153.
num.53. Alba conſ.54.num.1.

Nec minus pariter aduerſatur ſuppoſitum
factum de fideicommiſſo particulari, quod ve-
14 rum non eſt,cum illud ſit † vniuerſale, ſtan. ver-
bis, *in omnibus bonis &c.* vt benè explicat *Bart.*
in l.ſi quis ſeruum. §.fin.ſub num.2. ff.de leg.2.
15 quod † fideicommiſſum non reſtringeretur per
prohibitionem alienationis factã reſpectu cer-
torum bonorum. *Cur.iun.conſil.13.ſub num.5.*
16 non † enim inconueniens eſt bona poni ſub du-
plici fideicommiſſo. *Gabriel.1.conſ.132.nu.20.*
ſequitur *Rota in ſelect.tom.1.deciſ.67.num.3.*

Secundum principale obiectum eſt, quod nõ
dicitur Ioann. natus, quia ſtatim poſtquam exi-
uit ex vtero, & baptizatus fuit, deceſſit, & ideo
mortis caſus, non comprehendit caſum non
natiuitatis.

Vidi ſuper hoc proceſſum, in quo probatur
pleniſſimè Io. fuiſſe natum in nono menſe, &
quod deceſſit ex accidentali ſanguinis à parti-
bus inferioribus magna efuſione, quæ ipſum
taliter debilitauit, quod vitam cum morte
commutare fuit coactus; ideo ſi hoc ſtante pars,
& eius Aduocati prætendant, Ioan. tunc natum
non dici poſſe, auctoritatibus probent, & eis re-
ſpondebitur.

Quo ad punctum iam bis conſului, vbi dice-
17 bam, † caſum mortis non comprehendere ca-
ſum non natiuitatis, licet contra me adduceba-
tur, quod vulgaris ſubſtitutio, cuius natura eſt
venire ſubſtitutum. *ſi illi hæredes non erunt, vel*
non fuerunt, quia nati non ſunt, vt ex præmiſſis à
Fulg.conſ.49. quem partem aduerſam non benè
vidiſſe dicebam pariter, tollebat in hoc omnẽ
ambiguitatem; & hanc negatiuam fundabam
in auctoritatibus. *Homod.conſil.49. Ancharan.*
conſ.356.num.3.cum ſeq. Oldrad.conſ.142.&
conſ.177. Paul.de Caſtr.1.conſ.219.nu.1. quã
negatiuã etiam comprobaui multis rationibus
ſecundum qualitatem caſuum, & voluntatem,
ac ſenſum teſtatoris, quibus omnibus Iudex in
iudicando ſemper adherere debet; & hanc ma-
teriam, vltra prædictos, ſufficienter dilucidant,
ſecundum caſuum contingentiam. *Alex.conſ.1.*
num.13. lib.1.conſ.139.num.4. lib.6. Soc.ſen.
conſil.259.num.3.lib.2.conſil.76.num.7.lib.3.
Corn.conſ.199.num.32.in pr.lib. Ruin.conſ.96.
num.19.conſil.104.num.5. conſil.172.num.4.
conſ.175.num.5.lib.2. & conſ.4.num.5.lib.3.
& in l.hæredes mei.§.cum ita.num.6.ad trebell.
Alciat.conſ.492.num.8. Crauett.conſ.361.&
363. Natt.conſ.667. Burſat.conſ.19.num.22.
Odd.conſ.56.nu.19.conſ.67.nu.35. Ceph.conſ.
649. Rim.iun.conſ.110.nu.19.conſ.412.nu.72.
Oſaſch.conſil.74.ſub num.19.& ſeq.lib.1. Dec.
conſil.238. Pariſ.conſ.74.num.9.lib.3. Rebuff.
conſ.182.num.40. Menoch.conſ.171.conſ.243.
num.7.conſ.326.nu.13.Gabriel.conſ.95.num.
21.lib.2.Crot.conſ.171.nu.8.conſ.368.nu.12.
Io.Andr. in addit. ad ſpeculat. tit.de teſtam.§.1.
Bened.in cap.Raynutius,verbo ſi abſque liberis.
num.39. Rip.in l.1.num.96.de vulg. Roman.in
l.quandiu.num.27.ff.de acquir.hæred. Alberic.
in l.precibus.nu.44.C.de impub.& al.ſubſtit.

Sed hæc ibi locum non habent, quia natiui-
tatem habemus, & poſtea mortem, quæ iſtis
meis clientulis viam dictæ ſucceſſioni aperuit, &
aperit.

Tandem computa facta non mihi placent,
cum læſionem, & iniquitatem contineant, nam
ibi filius ſit creditor legitimæ, & eius fructuum
nõ à die mortis patris, ſed à die petitionis,quod
iniuſtum eſt; nec credo dictum D. Marchionem
Mulazzanum huic falſę opinioni adherere poſ-
ſe, cum doctiſſimus ſit, & optimæ conſcientiæ.
18 Fructus enim † legitimæ debentur ab hære-
dibus parentum, nulla attenta contradictione
à die mortis patris, etiam ſi interpellatio, & ſeu
mora pro parte filij non interueniant. *Ruin.*

conſ.56.num.2. lib.2. Natt.conſ.156. num.7.& ſeq. & num.11. lib.1. Socin.ſen. conſ.57.nu.39. lib.4. & Soc.iun. conſ.184. num.14. lib.2. Rol. à Vall conſ.78. num.7. lib.1. Bero.conſ.135.nu.1. & ſeq. lib.2. Surd. conſ.128. num.4. lib.1. conſ. 341. ſub num.2. lib.3. & deciſ.25.nu.26. Burſ. conſ.92. num.17. lib.1. Purpur. conſ.350. nu.4. lib.1. Menoch.conſ.77.nu.13. lib.1.& conſ.412. nu.111.& ſeq. lib 5. Gabr.conſ.45. num.5. & 6. lib.2. Ceph.conſ. 165. nu.28. lib.2. & conſ.429. nu.67. lib.3. Aldon.conſ.104.nu.79. Peregr.conſ. 81. nu.19. lib.1. conſ.99. num.10. & conſ. 109. nu.8. lib.3. & de fideic. art.36. nu.68. cum ſeq. Ronit.conſ.20.nu.1. Scot.conſ.12. nu.20.tom.2. lib.4. Gratian.diſcep. c.702.nu.17. p.4. Vim.com. opin.320. in fin. Franc.deciſ.16.nu.12. & 13. deciſ.374. num.2. & deciſ.575. per tot. Borgnin. deciſ.8. num.13. par.3.

19 Debenturq; † à die mortis, non à die petitio-
nis. *Gloſ. magn. ad fin. in l. fideicommiſſariam. ff. ad trebell. & ibi Ripa nu.46. & reſp.2. nu.9. tit. de trien. & ſemiſ. p.2. Bald. conſ.222. lib.4. Natt. d.conſ.156. nu.7. & ſeq. & num.11. lib.1. Ruin.conſ.56. num.2. lib.2. Corn.conſil.265. in princ. lib.1. & conſ.265. col. fin. lib.3. Socin.ſen. conſ.57. num.39. lib.4. Bero.d.conſ.135. num.1. & ſeq. lib.2. Marant.60. nu.6. Surd.conſ.128. num.4. lib.1. conſ.341. ſub nu.2. lib.3. & deciſ. 25. num.26. Rol. à Vall. conſil.78. num.7. lib.1. Purpurat. conſ.350. num.4. lib.1. Burſ. d.conſ. 92. num.17. lib.1. Menoch.conſil.77. num.13. lib.1. & conſ.412. num.111. & ſeq. lib.5. Gabr. d.conſ.45. num.5. & 6. lib.2. Cephal.conſ.165. nu.28. lib.2. & conſ.429. nu.67. lib.3. Aldouin. d.conſ.104. nu.79. Peregrin. d.conſ.81. nu.19. lib.1. conſ.99. num.10. & conſ.109. nu.8. lib.3. & de fid. d. art.36. num.68. & ſeq. Galuan.conſ. 3. num.2. verſ. fructus autem. & conſ.32. num. 136. & ſeq. Ronit. d.conſil.20. num.1. Gratian. diſcept. d.cap.702. nu.17. par.4. Franc. d.deciſ. 16. num.12. & 13. deciſ.374. num.2. & deciſ. 575. per tot. Borgnin. d.deciſ.8. num.13. par.3. Viu. d.opin.320. in fin.*

Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LEgitimæ fructus, quando debeantur, & ſi conſumpti ſint ab hærede bona fide, an ſint reſtituendi filio.

SVMMARIVM.

1 *LEgitimæ fructus non debentur, niſi à die petitionis, non mortis patris.*

2 *Legitimæ dominium non transfertur in filium ante ipſius petitionem.*

3 *Legitimæ petitio licet facta ſit poſt mortem patris à filio, trahitur tamen retro ad illud tẽpus.*

4 Menoch. conſ.1149. num.11. & ſeq. lib.12. *reprobatur.*

5 *Legitimæ fructus, etiam bona fide conſumpti ab hærede, debent filio reſtitui.*

CONSILIVM XXXVII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

TErminato per me Reſponſo, contra
adducta obiecta per Illuſtriſſimum
D. Marchionem Andream Mulaz-
zanum inſurrexerunt nouæ cõſide-
rationes, circa dictam legitimam, vt ſcilicet eiuſ-
1 dem † petitio non retrotrahatur ad diem mortis
patris, & quod fructus non debeantur, niſi à die
petitionis ex famoſiſſima *Menochij* auctoritate,
in conſ.1149. num.11. & ſeq. lib. 12. & potiſ-
2 ſimum ratione, quia † non transfertur legitimæ
dominium in filium ante dictam petitionem, &
tandem legitimæ fructus non deberi filio bona
fide per hæredes conſumptos.

Non viderunt ſuper hoc puncto, Præſtantiſ-
ſimi Conſulentes, dictum Reſponſum multis
auctoritatibus in terminis munitum; ideo non
mirum, ſi adhuc dubitant, an petitio legitimæ
præſens trahi poſſit ad patris mortem; quibus
per me dictis, addo pro reſponſione *Surd. &*
3 *Coſt. relat. à Galuan. conſ.32. nu.142.* qui voluit, †
quod legitimæ petitio ſequens, & ex poſt facta,
retrotrahatur ad tempus mortis patris, perinde
ac ſi filius tunc ſtatim petijſſet legitimam.

4 Secundo loco miror de *Menochio*, qui † cum
tenuerit melioribus rationibus contrariam opi-
nionem, *in conſil.77. num.13. lib.1.* voluerit in
dicto *conſ.1149.* tueri contrarium; ideo meritò
eius vltima opinio reprobanda omninò videtur
ex iam deductis in alia mea Iuris, ad quam me
remitto, &c.

Tertio loco, Domini Aduocati decipiuntur,
5 dum pro firmo tenent, fructus † legitimæ bo-
na fide conſumptos, ab hærede non fore, nec
eſſe reſtituendos, vt ſtante eorum, à legitima in-
ſeparabilitate contrarium tenuerunt. *Alexand. conſ.69. num.3. lib.1. & conſ.7. ſub nu.8. lib.2. Cur. ſen. conſ.39. nu.7. verſ. & ſpecificè. Ruin. conſ.26. nu.22. lib.3. Purpurat. conſ.350. nu.4. par.1. Decian. conſ.6. nu.14. lib.5. Cephal. conſ. 109. de communi. nu.29. lib.1. Peregr. conſ.71. nu.12. lib.1. & conſ.81. nu.20. lib.1. & conſ.82. num.8.*

*num.8.lib.3. Rouit.conſ.20.nu.2. Scott.conſ.12. num.20. tom.2.lib.4.& conſ.13.num.2.tom.2. lib.9. Io.Vinc.de Anna. alleg.70. num.11.par.1. Bald. in l.non eſt.9.nu.2.C.famil. Ereiſc.Boer. deciſ.3.in fin. Borgnin.deciſ.12.num.32.par.3. Peregr.deciſ.125.nu.2. Gratian.diſcept.c.241. num.7. par.2. Coſm. Nepit. ad conſuet. Caton. tit.3.de conſ.bon. num.202.fol.*81.

Ideo, nec etiam ſub his non veris ſuppoſitis videtur locum eſſe amiſſioni fructuum prædictorum. Saluo tamen &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LEgatum vxori à marito factum liberationis redditionis rationis, an teneat. Quietatio, & liberatio facta tutori, an comprehendat doloſè geſta.

SVMMARIVM.

1 *TVtori poteſt fieri à teſtatore remiſſio, vt non ſit aſtrictus vllam reddere adminiſtrationis rationem.*

2 *Totum qui dicit, nihil excludit.*

3 *Legatum liberationis comprehendit doloſè geſta.*

4 *Liberatio facta de doloſis in futurum gerendis non tenet.*

5 *Liberatio facta à filio eius matri eſt amplianda.*

6 *Vſusfructus relictum in vſufructuario importat proprietatis ſeparationem, ſecus in proprietario.*

7 *Vſumfructum habens, non dicitur habere hæreditatem.*

8 *Vſusfructus morte vſufructuarij finitur.*

9 *Vſusfructus pars ſpectans matri, cenſetur filio remiſſa tacitè ex cohabitatione, & fructuum conſumptione ſimul facta in domo.*

10 *Legatum liberationis, factum videtur animo compenſandi, cum debito neceſſario.*

11 *Statutum loquens de donatione, iuratam non comprehendit; amplia, etiam ſi eſſet à Summo Pontifice confirmatum.*

12 *Statutum comprehendit contractus iuratos, ſi illos fraudolentos declarat.*

13 *Clauſula*, ſynceræ, & immaculatæ fidei, *hebet vim veri iuramenti.*

CONSILIVM XXXVIII.

Ieſus Maria.

HVic viduæ moleſtię aliquæ nequeunt inferri, ſub prætextu adminiſtratæ tutelæ, vt ex meo reſponſo tradito in fauorem dilectiſſimæ vxoris meæ facto (eſt primum huius vol.) dignoſcitur, non obſtantibus deductis exaduerſo, in quibus pro indubitato ſupponitur, me duo non vera propoſuiſſe.

Primum, quod in relicto ampliſſimæ liberationis facto à marito, ad fauorem dictę eius vxoris, non potuerit fieri per ipſam aliquod fundamentum, ad fugiendam ſatisfactionem librarum ſeptem mille, de quibus ipſa remanſit debitrix, occaſione redditionis rationis adminiſtrationis tutelæ.

Secundum, quod ſecunda liberatio facta ex poſt, tutela finita, à filio pubere, in eius teſtamento, non contineat doloſè geſta per ipſam.

Super primò, ſi dominus exaduerſo ſcribens vidiſſet meum conſilium pro vxore factum, acquieuiſſet, cum *Alex.* auct. ibi adducta, *lib.7.*
1 *conſ.192.num.fi.* vbi, † licet directè non poſſit fieri iſta liberatio, poteſt tamen per indirectum, vt, dicit ipſe, v. g. ſi maritus totum illud, quod debebit ex adminiſtratione, ei relinquat, facit *tex. in l.6. ff. de adm. tut.* vbi *gloſ. & l.10. ff.de lib. leg.* ſi igitur intendunt Aduerſarij hanc viduam inquietare, hoc faciant, non ſine legibus, & DD. auctoritatibus, ſed cum lege loquantur. *Auth.de trien.& ſemiſſ.* §.*conſideremus.*

Ad ſecundum (& hæc tollunt in vtroq; puncto omne dubium) verba teſtamenti eiuſdem viduæ filij ſunt lucidiſſima, videlicet *iure legati, & inſtitutionis, &c. & alias omni meliori modo, &c. laſcia alla detta Sig. Giouanna ſua madre tutto quello, che dourà per cauſa dell adminiſtratione hauuta ſopra li miei beni, & eſigenze, &c.*
2 nam qui † totum dicit nihil excludit, ſtante illa dictione, *tutto*, latiſſimè ponit *Barboſ.tract.var. dict.*241.

Nonq; nouum ſit ſcribenti pro parte aduerſa,
3 † dictum liberationis legatum comprehendere etiam doloſe geſta, quia fauore dictæ viduę ſunt *tex.in l.quidam decedens 6.in prin. ff.de adm.tut. & l.ſi quis rationes* 10.*in fi. ff.de liber.lega. Menoch.de præſumpt.præſ.*164.*nu.*8.*lib.*4. ſed ego credo, quod D. meus forſan velit intelligere de
4 † doloſe gerendis in futurum, quæ tunc remitti poſſe negat. *Gutierez.de tutel. & cur.par.3.cap.* 14.*num.9.& ſeq.* tunc enim facilè venirem in eius opinionem, ne materia daretur delinquẽdi.

5 Accedat, quod cum hæc † liberatio ſit facta à filio matri, eſt amplianda, & latiſſimè interpretanda, non, prout ipſe D.meus dicit, reſtringenda, vti odioſa, *Menoch.d.præſumpt.*164.*nu.*18. *& ſeq.*

Nec obſtat allegare, *Fum. in tract. de coniunct.ſub tit.quib.caſ.hab.loc.ius accreſc.reg.2. num.5.* eſſe contra illud, quod eiuſdem Fumi au-

6 ctoritate deducebam, ſcilicet † vſusfructus reli-
ctum ſeparationem proprietatis importare; nam
licet in proprietario forſan poſſit dubitari de
hac ſeparatione, ſtante vnione ipſius cum pro-
prietate: ſecus, ſi agitur de vſufructuario, vt etiam
ſentit *Neguſ. reſponſ. qu.* 100. *num.* 16. vbi qui
7 † habet vſumfructum, non dicitur habere hære-
ditatem, eſt enim vſusfructus ius quoddam ab-
ſtractum ab hæreditate, & ſic à proprietate, *ibi-
dem.* diſtinguat igitur D. conſulens, & ſecundum
veros iuris terminos reſpondeat, nam ego non
loquor de proprietario, ſed de vſufructuario, cui
dum relinquitur vſusfructus, alteri verò pro-
prietas, eſt certiſſimum vſufructuario nullum ius
dari reſpectu proprietatis; ita dicebam in meo
conſ. 9. huius vol. pro D. Conſtantio de Gattis
Placentino. Item ego loquor de ſeparatione,
non reſpectu puræ detentionis rei, cauſa perci-
piendi vſumfructū, ſed reſpectu iuris in proprie-
8 tate, quod non habet vſufructuarius, qui talis †
eſſe deſinit per mortem, §. *finitur. inſt. de vſufr.*

Non obſtant allegati textus, circa illud, quod
idem d. partis aduerſę Aduocatus deducebat, de
tacita remiſſione partis vſusfructus, ſibi ſpectan-
tis ex cohabitatione, & fructuum conſumptione
cum filio, quia hoc ipſi non probant; adhæreo
9 † tamen obiecto, cum de hoc ſit contenta vidua;
& maximè, quia tunc ſtat pro non repetitione.
Bald. in l. fi. verſ. vnum tantum, C. de collat. quem
ſequuntur, *Paul. de Caſtr. nu.* 4. *Angel. ſub nu.* 2.
Iaſ. num. 4. *Alex. num.* 3. *Fulgoſ. in fi. Deci. nu.* 5.
Ancharan. conſ. 302. *in fi. verſ. circa vltimum,*
Alex. conſ. 49. *num.* 3. *lib.* 1.

10 Vltra quod dictum legatum † liberationis, à
filio videtur factum animo compenſandi, cum
dictis fructibus ex cauſa neceſſaria debitis. *Me-
noch. lib.* 4. *præſ.* 109. *num.* 4. *Seraph. deciſ.* 1365.
num. 2. *par.* 2. accedentibus maximè coniectu-
ris. *Menoch. conſil.* 236. *num.* 9. *lib.* 3. *Surd. de-
ciſ.* 161. *num.* 2. de quibus ibi non loquor, quia
repetitionem fructuum non admittimus.

Circa verò donationis validitatem, factæ di-
ctæ viduæ à fratre teſtatoris, licet ſtatutum ali-
quid diceret, quod non fuit oſtenſum, niſi circa
ſolemnia, adhuc tamen non tolleret, quin dona-
tio eſſet valida, ſtante iuramento in ea appoſito,
& etiam clauſula vim iuramenti habente, quate-
nus verum iuramentum per conſtitutionem ſub-
ſiſtere non poſſet, quod tantum ad cautelam,
& quatenus opus ſit, &c. & non aliter, &c. fuit
præſtitum.

Nam, aut volumus adherere verò iuramento
11 præſtito, & tunc † ſtatutum non comprehende-
ret talem donationem iuratam. *Alex.* 1. *conſ.* 59.
num. 3. *à verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus, vſq;
ad finem, & conſ.* 125. *num.* 6. 8. *& ſeqq.* quem
ſequitur *Alba. conſ.* 4. *nu.* 21. *& conſ.* 198. *nu.* 15.
cum ſeq. etiam ſi tale ſtatutum eſſet à Summo
Pontifice confirmatum, ibidem. *Bero.* 1. *conſ.* 63.
num. 32. *Ludouiſ. deciſ.* 391. *num.* 4. *Saiſon. in
cōſuet. Turronenſ. tit.* 27. *art.* 8. *in verb. ne peult
faire, &c. ſub verſ. hinc quæro, circa medium
fol. mihi* 194. *Boer. in conſuet. Bituricenſ. de do-
nat. gloſ.* 1. §. 1. *fol. mihi* 117. *verſ. iam limita
rubr. les couſtum. touchant donations. Bartol. in
l. omnes populi num.* 25. *ff. de iuſt. & iur. Rota in
ſelect. p.* 1. *deciſ.* 665. *num.* 10. vbi actus ſuſtine-
12 tur, etiam ſtante clauſula irritante. Secus † ſi
contractus à ſtatuto eſſet fraudolentus declara-
tus, tunc enim, vt ipſi dicunt, & præcipuè. *Bartol.
loc. præcit.* actus non teneret.

13 Aut volumus adherere † clauſulæ, *ſyncera,
& immaculata fidei, &c.* & tunc valet donatio,
ac ſi verum iuramentum eſſet in donatione ap-
poſitum, ſtante noſtra *Placent. conſtit. de mod. &
form. proced. in cauſ. ciuil.* § *ad conſulendum quoq;*
& tenuerunt *Burſat. conſ.* 264. *n.* 19. *& conſ.* 306.
num. 12. *Natt. conſ.* 479. *num.* 12. *& conſ.* 480.
Bertrand. conſil. 262. *num.* 5. *vol.* 7. *Decian.* 2.
reſp. 35. *num.* 23. *Crauet. conſil.* 241. *num.* 11.
Rol. à Val. 4. *conſ.* 99. *ſub num.* 20. *verſ. nec habet.*
Port. conſ. 36. *nu.* 24. *cum ſeq. & conſ.* 81. *nu.* 28.
*& ſeq. Florent. à Venningen. inter conſ. diuerſ.
tom.* 4. *conſ.* 1. *num.* 105. *ſecundum magnam im-
preſ. Francofurt. eſt celebrè conſ. Sacc.* 1. *conſil.*
60. *per tot. Gratian. diſcept. cap.* 101. *nu.* 10. *&
cap.* 722. *num.* 10. *cum ſeq. Borel. in ſum. deciſ.
p.* 1. *tit.* 60. *num.* 29. *Afflict. deciſ.* 389. *num.* 2.
Iaſ. in l. ſi quis maior. C. de tranſactionib. nu. 28.
*verſic. quid autem. & verſ. tene &c. Ioan. Andr.
ſuper* 6. *decret. de ſepult. in cap.* 1. *num.* 1. Poteſt
enim Princeps, & ſtatutum ſic fingere, vt illa
quo ad omnes effectus ſit verum iuramentum.
Gratian. d. diſcept. 101. *nu.* 10. *Natt. d. conſ.* 480.
cum ſeq. Port. d. conſ. 36. *num.* 24. *Burſat. conſ.*
78. *ſub nu.* 17. *verſ. tertio præſupponitur.* alias
ſi quis vellet contrarium defendere, protegeret
mendacium, & perſonas perpetua infamia no-
tatas. *Marc. Luſcon. inter diuerſ. conſil.* 33. *ſe-
cundum dictam impreſſionem Francofurt. tom.* 1.
qui etiam ponit abſurdiſſimum eſſe, ab hac fide
recedere, & ſubdit, quod recedens à promiſſis,
peccant mortaliter.

Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

CONtractus eſt nullus, non ſeruata conſtitutione
Ciuitatis Placentiæ rubr. *de mod. & form. pro-
ced. in cauſ. ciuil.* §. *ad conſulendum quoque*

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Contractus etiam iuratus, eſt nullus contra formam Statuti, ſeu Conſtitutionum factus, ſi interueniunt ea, de quibus ibi.*

2 *Subditus extra Statum, non poteſt in fraudem Statuti ſuæ Ciuitatis contrahere.*

3 *Subditus non ligatur Statuto ſuæ Ciuitatis, ſi cum forenſe contrahit.*

4 *Cautela in contractu faciendo à ſubdito extra Statum cum forenſe, à Notario conſideranda, vt contractus valeat; & eſt, quod reſpectu ſubditi apponat in inſtrumento clauſulam habentem vim iuramenti ad formam Statuti; reſpectu verò forenſis, iuramentum verum, & formale.*

5 *Statuto nullum fit præiudicium, ex differentia locorum.*

6 *Subditus, ſi à forma Statuti recedit, malè facit, & nulliter agit.*

7 *Statutum, ſi inhabilitat perſonas ſubditas ad ita contrahendum; tunc quocunque vadat, ſubditus tenetur ſeruare Statutum, alias nulliter contrahit. & num. 10.*

8 *Statutum, ſi continet fauorabilem prohibitionem, ſubditus quocunq; vadat ligatur Statuto ſuæ Ciuitatis.*

9 *Verba*, ne deinceps, ſeu in poſterum, *quid operentur.*

11 *Statutum, dum poteſt inſtrumentis vim probatoriam auferre, ſequitur, quod ſicuti inſtrumentum annullatum non probat, ita nec iuramentum.*

CONSILIVM XXXIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſ. & Excellentiſ. Domine.

1 NVllus eſt iſte contractus, † vti à ſubdito factus contra formam Conſtitutionis Sereniſſimi D. Ducis Placentiæ, & Parmæ, *de mod. & form. proced. in cauſ. ciuil.* §. *ad conſulendum quoque.* declarantis, illos doloſos fuiſſe, & fraudolentos, in quibus appoſitum reperitur formale iuramentum, quod tunc non attenditur. *Sacca* *conſ. 60. num. 38. & 55. Od. conſ. 51. ſub num. 12. Alba conſ. 70. nu. 7. Gratian. March. deciſ. 102. nu. 11.*

2 Alias poſſet † ſubditus extra Statum contrahere in fraudem Statuti, quod eſt abſurdum, vt in terminis terminantibus ſentit *Manent.* qui, &

3 ſi ponat † ſubditum non ligari Statuto, ſi cum forenſe contrahat. *nu. 9. conſ. 112.* attamen *ſub*

4 *n. 13.* dat cautelam, † vt ſcilicet forenſis reſpectu apponatur verum iuramentum; reſpectu autem ſubditi, clauſula, *ſincerè, fideliter &c.* & concludit, quod ita faciendo Notarij benè agunt.

Poteſtas autem ſtatuendi prædicta, non ar-

5 ctatur territorio, vbi fit contractus; immo nec † ex differẽtia locorum, iura Statutum variari debent. *Gratian. d. deciſ. 102. ſub num. 2.* ideo, ſi Conſtitutio arctet ſubditum ad ita iurandum,

6 & † ipſe recedat à forma tradita, malè facit, & nulliter agit. *Alba d. conſ. 70.*

7 Et maximè ſi Statutum † inhabilitet perſonas ad ita contrahendum, tunc enim quocunque vadat ſubditus ad contrahendum, non ſeruata Statuti forma, fruſtra agit, vt etiam vltra prædictos tenet *Peregrin. 5. conſ. 100. num. 16.*

Non omitto, quod hæc noſtra Conſtitutio eſt magis prægnans, & clara, quam ſit illa Mantuę,

8 ſuper qua ſcripſit dictus *Manent.* & † continet fauorabilem prohibitionem; vnde ſubditus ex *Bartoli opin.* quocunque vadat, ligatur Statuto ſuæ Ciuitatis, vt ex *Morot conſ. 53. ſub num. 11. verſ. ſic his præmiſſis.* & maximè ſtantibus ver-

9 bis, † *ne deinceps, ſeu in poſterum,* in noſtra Conſtitutione appoſitis, *Alba d. conſ. 70. ſub nu. 2.*

10 Et in qua tam enixè cõſtat † inhabilitatos fuiſſe ſubditos, ne vllo modo poſſint contrahere procedendo annullatiuè cõtra tales contractus, illos etiam doloſos declarando. *Gratian. d. deciſ. 102. num. 6.*

Tandem, & ſi multi dixerunt, iuramentum multum operari contra iurantem, concludo ſecundum ol. *D. Io. Camillum Gargiarenm* dulc. mem. Patrem meum inter *Dulph. controuerſ. 1.*

11 *num. 102.* quod Statutum † dum poteſt inſtrumentis vim probatoriam auferre, ſequitur, quod ſicuti inſtrumentum annullatum non probat, ita nec iuramentum. Ideo fauore Illuſt. D. Petri Franciſci Salij concludo. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

HÆres aliud pro alio, an poſſit ſoluere creditore inuito.

SVMMARIVM.

1 *Haeres non poteſt reſtituere monetam pro argento, à creditore teſtatori mutuato, ſi non ſit tanta vtilitas, tã reſpectu formæ, quam materiæ, & argentũ non ſit eiuſdem bonitatis.*

2 *Aliud*

2 *Aliud pro alio non poteſt ſolui ab herede, ſi ſoluendo ſit hareditas,*
3 *Hares pro ſatisfaciendo creditoribus, tenetur vendere bona iuſto tamen pretio.*
4 *Hares etiam beneficiatus tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus eſt in hareditate.*
5 Marcabrun.conſ.3. *declaratur.*
6 *Hares ſine beneficio legis, & inuentarij, aliud pro alio ſoluere nequit.*
7 *Statutum Placentia* rubr. 65. de inuent. hæred. *dat haredibus libertatem conficiendi inuentarium, arbitrio ipſorum, nullo tempore præfixo.*
8 *Statutum Placentia* rubr. 65. de inuent. hæred. *non dat libertatem haredibus, quo tempore voluerint inuentarium facere, alias ſtatuentes mererentur reprehenſionem, & aperta eſſet ipſis via delinquendi.*
9 *Statutum Placentia* de inuent. hæred. *non habet locum re non integra, & lite pendente.*
10 *Hareditas, ſi eſt ſoluendo, ne damnum creditor patiatur, hares etiam cum beneficio legis, & inuentarij, non poteſt aliud pro alio ſoluere.*
11 *Inuentarij beneficium in creditorum iniuriam verti non debet.*

CONSILIVM XL.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

HÆres iſte non poteſt aliud pro alio ſoluere, ſed debet argentum paſtillatum defuncto mutuatum, pro quibuſdam vaſis componẽdis, ſeu perficiendis, eiuſdem bonitatis, & ligæ reſtituere, vt infraſcriptis fundamentis credimus obtinere; maximè cum intelligam, hanc diſputationem amicabiliter, arbitrio Illuſtriſſimi D. Federici Marioni Auditoris Ciuilium Placentiæ, à partibus commiſſam fuiſſe.

Et hoc primò probatur à Doctoribus in *l. mutuum 2. §. mutui datio, ff. ſi cert. pet.* inter quos
1 vidi *Bartol.* benè diſtinguentem, aut enim † tanta eſt vtilitas reſpectu formæ, quam materiæ, & tunc aliud pro alio poteſt reſtitui; aut tanta non eſt vtilitas, & argentum non eſt eiuſdem bonitatis, vt in monetis, & pecunijs, de quibus agitur in præſenti caſu, & tunc regula, *aliud pro alio,* &c. benè procedit, vt idem *Bartol. ibi ſub nu. 7.*

2 Secundò loco nobis conſtat † hæreditatem fuiſſe, & eſſe ſoluendo, ideo dictus hæres vendat bona, & de pecunijs argentum eiuſdem bonitatis inueniat, & reſtituat, vt plenè per DD. in *d. l. 2. ff. ſi cert. pet.* quibus non obſtat allegare, de præſenti ipſum non reperijſſe alias pecunias in hæreditate, nec aliud argentum, quam quædam
3 vaſa ligæ inferioris, quia cum † facilè bona vendi poſſint, vt pleniſſimè conſtat, tenetur ipſe, iuſto tamẽ prætio, illa relaxare *Ceph. 2. conſ. 195.*
4 hæres † enim etiam beneficiatus tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus eſt in hæreditate, ſecundum allegatos, per *Capriol. in ſua protheor. de ſucceſſ. ab inteſt. num. 34.*

5 Non obſtat † *Marcabrun. conſ. 3.* immò facit pro nobis, dum excludit beneficium ab hærede
6 † prætenſum ſoluendi aliud pro alio, ſi non conſtet de inuentario ab hærede facto, de quo verè non conſtat in præſenti caſu.

Contra quæ M. M. & Excellens D. Procura-
7 tor Fontana allegabat, quod *Statutum † Placentia ſub rubr. 65. de inuent. hared.* dabat libertatem ſemper faciendi inuentarium, ſtantibus illis eiuſdem ſtatuti verbis, *vel alia legitima ſolemnitas obſeruata;* ideo inuentarium non factum illi non obſtare, ſuper hoc puncto, abſolutè acriter defendebat.

Ego contra hanc ſiniſtram dictorum verborum interpretationẽ duplici modo reſpõdebam.
8 Primò, quod ſi verum eſſet, † quod omni tempore poſſet hæres inuentarium conficere, aperta eſſet via delinquendi; ſtatuenteſq; mererentur reprehenſionem. *Alba.* in terminis d. ſtatuti *conſ. 328. num. 37.* ſecundo, etiam admiſſa hac inuentarij conficiendi perpetua libertate (quod
9 eſſet iniquum, & abſurdiſſimum) attamen † ſtatuti beneficium non haberet locum, re non integra, liteq; pendente, vt in terminis pariter dictu ſtatuti loquitur. *Scott. ad d. rubr. 65. fol. 260. & in tom. 2. lib. 7. reſp. 27. num. 66.*

Tandem ſuper hoc non obſtant auctoritates allegatæ fauore hæredum, vt poſſint aliud pro
10 alio inuito creditore ſoluere, quia illa † (etiam ſi eſſemus in hærede cum beneficio, legis, & inuentarij) non procederent, vt dixi, ſi hæreditas eſſet, prout eſt ſoluendo, & in damnum aliquod ipſe hæres non incurreret; & hoc ea ratione, quia
11 † beneficium inuentarij in creditorum iniuriam verti non debet. *Morot. conſ. 13. ſub num. 12.* (de hac materia vide infra latiſſimè in cõſ. 100.) Ideo pro nunc acquieſco, &c. Saluo ſemper, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

COnductor non tenetur de caſu fortuito, & ruina domus dirutæ, ſi culpæ ipſius hoc aſcribi non poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Conductor, qui promiſit domum locatam manutenere, non tenetur de caſu fortuito, & ruina domus diruta.*

2 *Periculum amiſſionis rei locatæ ad locatorem ſpectat, non autem ad conductorem, maximè ſi hoc culpa conductoris non proceſſit.*

3 *Locator tenetur ad expenſas, quæ rei perpetuam vtilitatem reſpiciunt.*

CONSILIVM XLI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 ILluſt. D. Petrus Franciſcus Salius conductor, etſi promiſit † manutenere domum ſibi locatam; non tamen de caſu fortuito, & ruina ipſius domus tenetur, vt fuit deciſum in vna Rotæ, in hiſce terminis apud *Farinac. in poſth. deciſ. 323.*
2 *num. 4. tom. 2.* periculum † enim amiſſionis rei locatæ ad locatorem ſpectat, non autem ad conductorem, etiam ſi conductor (quod in caſu noſtro non reperio) caſus omnes fortuitos in ſe ſuſcepiſſet. *Mareſcott. var. reſol. lib. 2. cap. 133. num. 18. Rota loco pracit. ſub d. num. 4.* Et maximè cum hoc proceſſerit ſine culpa conductoris, in quo caſu res expẽſis locatoris reficitur, *l. martius 62. ff. loc. & cond.* vbi *Bartol.* ad locatorem tunc enim, non ad conductorem ædes reficere onus ſpectat. *Specul. lib. 4. partic. 3. de locat. §. poſtquam num. 11. verſ. ſed quaritur, & ibi lit. K. in add.* Aliqua ſuper prædictis congerit. *Cyriac. 2. contr. 260. num. 13. & ſeqq.*

3 Inſuper addatur, quod ſi † expenſæ faciendæ ſint, prout ſunt, magnæ, & reſpiciant rei perpetuam vtilitatem, ſpectant ad locatorem, non ad conductorem. *Farin. in poſth. d. deciſ. 323. nu. 5. Mantic. de tacit. & ambig. lib. 5. tit. 7. num. 23. verſ. ego autem, &c. tom. 1.*

Igitur, cum res ſit clara, breuiter pro conductore concludo, & prudentiori Iudicio me ſubmittere non abnuo. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EDitio teſtamenti, quando eſt à Iudice decretanda; vbi multa circa actionem de edendo.

SVMMARIVM.

1 *Gabriel Ferrarius cauſidicus Placentinus auctoris amicus laudatur.*

2 *Editio, & exhibitio ſunt ſynonima.*

3 *Originale teſtamenti ad partis ſimplicem poſtulationem edi debet, & exhiberi; maximè attento illius patenti vitio, per quod via nullitati aperitur.*

4 *Teſtamentum non abolitum, non cancellatum, nec in aliqua ſui parte vitiatũ oſtendi debet, quando immiſſio petitur vigore,* l. fi. C. de edict. diu. Adr. toll. *& num. 15.*

5 *Originale non facit fidem, vel non tantam, ſi inſtrumentum non fuit ab eo exemplatum, qui de illo fuit rogatus, ſed ab alio Notario.*

6 L. 7. C. de teſtibus. *quomodo, & quando procedat, cum admittat neminem teneri edere ad fundandam partis intentionem.*

7 *Exemplum, ſeu tranſumptum in tantum valet, in quantum cantat originale.*

8 *Protocollo magis ſtatur, in caſu contradictionis, quam inſtrumento exemplato, quod tunc ſemper debet oſtendi, num. 11.*

9 *Dat nemo, quod non habet regula, quomodo procedat circa editionem inſtrumenti.*

10 *Exhibitio debet fieri, ſi pars dicat inſtrumentum eſſe falſum, & vitiatum; maximè, quando de nuncupatiuo teſtamento inſtrumentum fuit confectum, quod facilè conceditur, vt melius de falſo inſtrumentum conuincatur.*

12 *Editio fit ad veritatem indagandam.*

13 *Editio teſtamenti fit de originali, quando agitur de hæreditatis petitione, tanto magis ſi non Notarius rogatus, ſed alius exemplum ſcripſit.*

14 *Exemplar ſi deficit, exemplatum quoq; deficit.*

16 *Protocolli vitiati exhibitio eſſet ſufficiens obtentam immiſſionem reuocare.*

17 *Protocollum eſt exhibendum, ſi in diſputationem ponitur.*

18 *Exempla ſine originalibus non probant.*

19 *Protocollo non datur fides, niſi ſcripto, & ſubſcripto manu propria Notarij mortui, ſed quid ſtantibus interlineaturis, dic vt ibi.*

Interlineaturæ vide protocollum.

20 *Originale ſi non valet, nec ſumptum ſuſtinetur.*

21 *Teſtamenti exemplum non ſufficit, parte opponente.*

22 *Ad editionem teſtamenti duo remedia in iure dari clarum eſt.*

23 *Editionum petitiones quo iure, & quomodo fiant.*

24 *Tutela, & ſocietas petuntur mandato expediendorum negotiorum.*

Societas vide tutela.

CONSILIVM XLII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 ACriter ſecundum ius Excellens † D.
Gabriel de Ferrarijs in hac Ciuita-
te Placentiæ Cauſarũ Patronus non
ſecundus, & in legali ſcientia do-
ctiſſimus, Cauſam Dñi Franciſci Tachæ pro-
pugnando, partis obſtinatam voluntatem de
2 non protocollum, ſeu originale exhibendo, †
ſeu edendo inter ſe ſynonima, ſecundum *Scott.*
tom. 1. *lib.* 6. *conſ.* 4. *num.* 13. multoties apud Il-
luſtriſſimum D. Federicum Marionum iſtius fori
Ciuilis Auditorem inſtando, affectatam partis
intentionem abhorruit, & inuincibilia funda-
menta in medium afferre curauit in terminis
3 originalis † teſtamenti exhibendi ad partis po-
ſtulationem, ex doctrina *Statil. de ſalu. interd.*
inſp. 1. *c.* 5. *num.* 18. *fol. ſibi* 18. *ſecundum paru.*
impreſſ. Seſſ. deciſ. 173. *nu.* 19. *par.* 2. *Perſonal.*
de adipiſc. poſſeſſ. num. 149. *vſque ad* 153. &
maximè attento vitio manibus tangibili, & ex
ſola originalis inſpectione captu faciliſſimo,
quod extractum inutile abſque dubio reddit, &
patentem ipſius nullitatem aperit. *Seſſ. de inhib.*
c. 2. §. 1. *nu.* 24. *Menoch. de adipiſ. poſſeſſ. rem.* 4.
4 *num.* 701. negatq; remedium † *l. fin. C. de edict.*
diu. Adr. toll. illius vigore immiſſionem petenti,
cum illud non cancellatum, non ſuſpectum, neq;
in aliqua ſui parte vitiatum, ſed clarum, & ab
omni vitio, & ſuſpicione remotum oſtendi de-
bet. *Bald. conſ.* 1. 4. *per tot. lib.* 4. & maximè quia
5 aſſertum teſtamentum † non fuit ab eo exem-
platum, qui de illo fuit rogatus, ſed ab alio No-
tario. *Rol. à Val. conſ.* 32. *num.* 25. *lib.* 2.

His tamen non obſtantibus, dictus D. Mario-
nus dubia reſoluenda parti dedit, quæ, & ſi ſub-
tiliſſima, & doctiſſima ſint, non tamen fundatam
dicti Tachæ intentionem deſtruunt.

6 Et ad primam obiectionem, textus † *l.* 7. *C.*
de teſtib. deueniendo, cuius verba, *ibi*, ad Pro-
curatorem eximium ipſe dirigit; Reſpondeo,
cum ijſdem verbis ibi, *intentionis veſtræ pro-*
prias afferre debetis probationes, &c. ex quibus
manifeſtè colligitur, neminem ad fundandam
partis intentionem teneri, quod in caſu noſtro
non video, ſed potius ad coadiuuandam inten-
tionem, vbi pariter non de teſtibus producendis
contra ſe diſcutitur, ſed de teſtamento originali
7 exhibendo, quicquid ſit de tranſumpto, † quod
in tantum valet, & executioni demandatur, in
quantum cantat originale. *Iaſon. in l. fin. C. de*
edict. diu. Adr. toll. vbi hæc verba ponuntur *ſub*
num. 7. *pone, quod Notarius, qui fuit rogatus de*
teſtamento (loquitur de Notario rogato, non de
ſubrogato, ex facultate a Iudice conceſſa) *dat*
formam teſtamenti non abolitam, nec cancellatã,
nec in aliqua ſui parte vitiatam, tamen origina-
le, ſeu protocollum, vt ſæpè contingit, reperitur
cancellatum, & habere interlineationes, vel ad-
ditiones, an illud inſtrumentum habebit execu-
tionem paratam, &c. concludit, quod non; & ra-
8 tione; quia magis in † caſu contradictionis ſta-
tur protocollo, & originali, quam inſtrumento
exemplato, vt etiã defendunt Doctores *in auth.*
ſi quis aliquo. C. de edend. Silueſtr. Aldobr. lib. 2.
conſ. 118. *num.* 16. vbi in quadam diſceptatione
mandauit Iudex ſibi protocollum exhiberi.

Nec prædictis obeſt, quod Sauiolus habeat
inſtrumentum extractum in publicã, & authen-
ticam formam, & ideo illi non ſit neceſſe proto-
9 collum oſtendere, maximè cum nõ poſſit † com-
pelli ad oſtendendum, quod non habet, cum
alijs ibi à D. Iudice adductis. Quia ſi ageretur
de ſcripturæ exhibitione, quæ reſpiceret fauo-
rem dicti D. Tachæ, & eam ipſe non haberet,
eſſet forſan Sauiolus excuſatus; ſed hic agitur
de fundanda intentione Sauioli, qui venit in
iudicio, cum exemplo teſtamenti, & ſeu tran-
ſumpto ab originali, & protocollo leuato, quod
per exceptionem dicti D. Tachæ non meretur
10 executionem, poteſt enim dicere, eſt falſum, †
eſt vitiatum, in quo caſu originale exiberi de-
bet, & maximè quando in nuncupatiuo teſta-
mento inſtrumentum fuit confectum. *Veg. ita*
diſtinguens, *conſ.* 45. *nu.* 8. *verſ. & eodem modo.*
non enim teſtibus fundat eius intentionem D.
Sauiolus, ſed teſtamenti inſtrumento, cuius vi-
ribus ſtatur, & ideo originale exhibetur, *vt ibi*
multa etiam, vt de falſo inſtrumẽto melius quis
conueniatur, ponit *Guid. Pap. deciſ. quæſt.* 19.

Fortius loquitur ſuper hoc poſt multos ſcri-
bentes, *Rota Rom. coram Eminentiſſ. Caualerio*
inter eius impreſſ. deciſ. 179. *num. fin.* vbi dici-
11 tur, quod † quantacunque inſtrumentum ſit au-
thenticum, ſi de ipſo aliquid in dubium reuoce-
tur, ſemper exhibendum eſt illud, à quo origi-
nem traxit. Vnde vel dicto exemplo nulla erit
fides ahibenda, vel dictus D. Sauiolus debebit
12 oſtendere † originale ad indagandam veritatẽ,
ſecundum legis ſenſum, de quo loquuntur. *Io.*
Purpurat. in l. is apud quem. C. de edend. nu. 33.
& Bolognet. in l. 2. *C. eod. tit. ſub num.* 19. Et ſi
dicat D. Sauiolus ſe protocollum non habere,
ſibi imputet, qui tenetur requirere, & exhibere,
non d. D. Tachæ, qui illud dicit non ſine macu-
lis

ſis eſſe, & dari fidem negat inſtrumento, ſine
originali.

Alias ſequeretur, quod et ſi protocollum eſ-
ſet vitiatum, & falſum, exemplum benè forma-
tum valeret, quod eſt abſurdiſſimum, & maxi-
13 mè, quando ſumus † in teſtamento, cuius vigore
fit hæreditatis petitio, in quo caſu non ſufficit
ſola teſtamenti exemplati exhibitio, ſed illa
originalis requiritur. *Soc.iun. 2. conſ. 2. num. 1.
& 2. Decian. 2. conſil. 18. num. 1. cum ſeqq.* vbi
tanto magis, ſi non Notarius rogatus, ſed alius
exemplum ſcripſit. *Curt.iun. 2. conſ. 166. nu. 1.*
14 *& ſeq.* qui *num. 3.* concludit, quod ſi † exem-
plar deficit, & exemplatum pariter. *Barbat. 4.
conſ. 38. num. 1. Hipp.Rim. 1. conſ. 6. nu. 6. cum*
15 *ſeq.* nec † tunc remedium, *l. final.* vt dicebat
etiam dictus D. Procurator, habere locum poſ-
ſet ad fauorem immiſſionem petentis; quibus
addo *Grat. 1. conſil. 140. num. 17.* vt ſupradicti
I.C. allegati etiā ſentiunt: quę immiſſio, et ſi con-
ceſſa foret, ſi protocolli vitiati exhibitio poſtea
fieret, eadē immiſſio reuocaretur. *Seſſ. deciſ. 72.
nu. 7.* Multa adducit *Monter. deciſ. 44. ſub nu. 3.*
16 vbi *nu. 17.* ſi † in diſputatione ponatur iſte arti-
culus, protocollum eſt exhibendum, & ad illud
ſit recurſus; & de hoc mirum non eſt, cum ſine
17 originalibus † nūquam exempla probent. *Mar-
tin. Andr. in nouiter impreſſ. Rot. deciſ. 65. num.
10.* nonq; ſufficit dicere, habeo exemplum te-
18 ſtamenti, niſi probetur protocollum † ſcriptum,
& ſubſcriptum manu Notarij mortui, & benè
formatum, cum alias ei non eſſet danda fides.
Menoch. conſ. 996. num. 10. & ſeqq. & maximè
ſtantibus cancellationibus, & interlineaturis, vt
in præſenti caſu mihi ſupponitur. *Neguſ. reſp.
quæſt. 7. num. 8.* quæ et ſi ſcripta eſſent manu
Notarij, non vitium purgarent. *ibi num. 11.*

Alias melioris conditionis eſſet inſtrumen-
tum tranſumptum, quam originale, ei tribuen-
do credulitatem, quod non poſſet fieri ex oſten-
ſione originalis vitiati, quod vt dixi, non ad-
mitteretur contra excipientem; quod magis
19 corroboratur ex eo, quia ſi † originale non
valeret, nec ſumptum ſuſtineretur, vt iam dixi,
tanquam proueniens à radice infecta, & vitioſa.
*Pariſ. 2. conſ. 12. num. 127. & ſeq. Bertazzol.
Crim. 2. conſ. 543. nu. 16. Veral. deciſ. 74. nu. 4.
par. 1. & deciſ. 233. num. 3. p. 3.*

Facit tandem dictus D. Auditor vim ſuper
actionibus incedendo interuenientibus, quæ non
præiudicant, immo fauent, quia tendunt ad edi-
tionem faciendam; vltra quod D. Iudex ſe re-
ſtringit ad æditionem illarum rerum, & inſtru-
mentorum, quæ quis non habet, quibus ſupe-
rius ſatis fuit reſponſum, & loquitur de actione
ad exhibēdum iure dominij, quæ poterat omit-
ti, cum ibi non prætendatur exhibitionem de-
bere fieri iure dominij rei edendæ, ſed de exhi-
bitione ſcripturæ, ſeu teſtamenti, quæ tendit ad
veritatem indagandam, & ad fundandam in-
20 tentionem dicti D. Sauioli, † qui cum ſimplici
exemplo teſtamenti obtinere non poteſt, maxi-
mè parte opponēte, vt dixi, & addo, *Rot. deciſ.
135. num. 6. in ſelect. per Farin. par. 1.* in qua
hæc verba deſcripta reperiuntur: *Neceſſe eſt, vt
à Iudice inſpiciatur ipſum originale, quia forſi-
tan erit abolitum, vel cancellatum, & tamen hu-
iuſmodi vitia in exemplo non apparebunt.* & alibi
in verbis paulò poſt ſubſequētibus iſta ponun-
tur: *Et fortius iſta procedunt in hoc caſu, ex quo,
vt dictum eſt, fuit oppoſitum, quicquid de iure
opponi poteſt, & parte opponere eſſe omnino neceſ-
ſariam originalis productionem, &c.* quam opi-
nionem etiam melius tenuit, maximè inſtante
parte, *Man. 1. conſil. 185. num. 10. cum ſeqq.*

Vltra quod actiones in hoc iudicio ſūt aper-
tiſſimæ, à Doctoribus diſcuſſæ in titulo *de eden.
ff. & C.* ſed vis ſtat in applicationibus. vnde cū
adducta à Domino meo circa hoc ſint in appli-
catione ad caſum noſtrum diſſimilia, & longè
diſtent, de his non eſt aliqua ratio habenda,
pro quorum verificatione.

21 Scimus, quoad teſtamenti † æditionem duo
remedia in iure ſpecificata reperiri, vnum de
de tabulis exhibendis, alterum *teſtam. quem aper.*
Primum datur contra eum, qui negat ſe teſta-
mentum habere; Secundum verò contra eum,
qui non diffitetur tabulas teſtamenti apud ſe
extare, quo caſu compelli poteſt. *Gail. obſer. lib.
1. obſer. 106. num. 5. Purpur in l. 1. C. de edend.
num. 51.*

22 Adſunt etiam editionum † remedia, quæ
Iudicis officio mercenario petuntur, incidenter
tamen, & cum diſtinctione, vt puta, ſi principa-
liter, an verò ſecundario. *Io. Franc. Purpur. ſu-
per l. 1. C. de edend. & Ioan. Vicomercat num. 13.*
alio inſuper modo editio petitur, iure ſcilicet
actionis, & officio Iudicis, etiam nobili. *Purpur.
in d. l. 1. C. de eden. num. 38. & ſeq.* vbi *num. 53.*
alia editionis actio conceditur ex natura con-
23 tractus initi, dans exemplum de tutela, † & ſocie-
tate, quæ petitur mandato expediendorum ne-
potiorum. *& num. 54.* aduertit, quod ſuppoſito
ſalario, non ſemper datur actio mandati, de qui-
bus, & multis alijs loquuntur. *Bolognet in l. 2.
C. de eden. nu. 4. & ſeqq. Rip. in l. ipſe diſpice.
num. 19. & 21. cum ſeq. & in l. is apud quem.
num. 12. eod. tit. Pedroch. conſ. 4. nu. 63. vſque
ad num. 74. cum ſeq.* & in caſu quo quis recuſat
edere, quæ ſint contra eum facienda ſcripſit

Purpur.

Purpurat. in l. 1. C. de edend. num. 43. & 46. vbi tunc datur actio in factum ad intereſſe.

Prouiſio inquam, quæ clientulis dabatur, erat ad exhibendum actio, ſed fuit etiam ſuccurſum litigantibus, per Iudicis officium, & actionem in factum, ſi mea intereſt cogatur pars aduerſa inſtrumenta edere. *Vicomerc. in rubr. ſub num. 8. C. de edend.* quæ editio non eſt voluntaria, ſed ex neceſſitate legis facienda, cum ex gerundio intitulatio fiat, idem *Vicomerc. ibi num. 9.* etiam
24 ex parte Iudicis, qui † ſi editionem negaret, eſſet in dolo, & contra eum daretur actio ad intereſſe. *Ludou. Gozadin. in l. is apud quem. C. eod. de edend.*

Perſiſto igitur in bono iure D. Tachæ ex ſupra deductis. Saluo melius ſentiẽtis iudicio, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EXcommunicato, quando abſolutio pure eſt concedenda, & quando, data cautione de iudicio ſiſti, expenſarumq; refuſione.

SVMMARIVM.

1 ABſolutio excommunicato illam petenti eſt concedenda.

2 Excommunicationis finis eſt abſolutio.

3 Excommunicatus eſt inuitus abſoluendus, ſi ex excommunicatione efficeretur deterior, & incorrigibilis.

4 Abſolutio non niſi petenti datur.

5 Excommunicatus, eſt ſaltem per indirectum compellendus, vt abſolutionem petat.

6 Fundamentum ſuæ intentionis quiſque probare debet.

7 Incertum quod eſt, & ambiguum in iure noſtro non conſideratur.

8 Excommunicatus antequam abſoluatur, debet expenſas parti reſtituere, & cautionem de iudicio ſiſti exhibere, ſi fuerit contumax.

9 Excommunicatus tenetur cauere, ſi vult abſolui, niſi tamen aliquod habuiſſet impedimentum, vt purgaret contumaciam, cuius vigore fuiſſet excommunicatus.

10 Excommunicatus debet abſolui, cauendo de parendo mandatis Eccleſiæ.

11 Excommunicatus, vt expenſas parti ſoluat, neceſſe eſt, quod contumacia ſit, & fuerit manifeſta.

12 Excommunicatus debet abſolui, ſi præſtat cautionem de parendo mandatis Iudicis.

13 Abſolutio eſt actus pœnitentialis.

14 Abſolui quis poteſt ab excommunicatione, non citata parte.

15 Cor contritum, & humiliatum Deus non deſpicit.

16 Excommunicatus ſe abſolui non petens, & in ſordeſcens, poteſt à Iudice pœnis, & alijs grauaminibus cogi, vt dolore, & moleſtia affectus, reſipiſcat, & à contumacia diſcedat.

CONSILIVM XLIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PErill. D. Gaſpari Beccariæ Papienſi,
1 nõ eſt † deneganda abſolutio ab excommunicatione, pro qua obtinenda continuo, & frequenter inſtetit, & inſtat; alias talis dilatio eſſet contra charitatem, quia dum humilis, & correctus ad ſuperiores confugit, non eſt qui negat, eum minimè ab-
2 ſoluendum eſſe: finis † enim excommunicationis eſt iſte. *Sair. de cenſur. lib. 2. cap. 21. num. 6.* debet ne forſan dictus aſſertus excommunicatus, in excommunicatione perpetuò manere? nõ equi-
3 dem; immò quatenus eſſet, † ac efficeretur ex tali medicina deterior, deberet inuitus abſolui, vt ex *S. Thom. & Io. Andr.* quos adducit idem *Sair.*
4 *loco præcit. ſub num. 10,* ſiq; † abſolutio non niſi petenti concederetur. *Abb. in c. ſignificaſti nu. 7. de eo, qui dux. in matr.* ergo petenti à contrario ſenſu, arguendo non denegabitur, ſub quo *nu. 7.*
5 idem *Abbas* tenet † excommunicatum compellendum eſſe, ſaltem per indirectum, vt abſolutionem petat, etiam ſi indureſceret, & deterior efficeretur, & alibi idem tenet in *c. clericos nu. 5. de cohab. cleric. & mu.*

Hoc pro veriſſimo ſuppoſito, reſtat videndum, an aliquod adſit impedimentum, per quod talis prætenſus excommunicatus non debeat abſolui, & negatiuè reſpondendum videtur, per quam
6 negatiuam onus † probandi dicenti contrarium incumberet, cum eiuſdem aduerſæ partis fundamentum eſſet. *Io. Ludou. com. concl. 14.* Maximè etiam quia prætenſiones, quas forſan poſſet pars habere, non ſunt adhuc liquidæ, cum per ſen-
7 tentiam terminari debeant, ideo vti † incertæ, & ambiguæ, de eis nulla haberi debet in iure noſtro conſideratio. *Decian. 2. conſ. 2. nu. 108.* ſufficit enim, quod iſta partis ſint facti, quia tunc non præſumũtur, niſi probentur, iuxta iura vulg.

Sed dato, & non conceſſo, quod poſſet fieri à parte obiectum de aliquibus expenſis, vel alijs pecuniarijs prætenſionibus: attamen ſaltem data cautione, de qua infra, debet d. D. Beccaria abſolui, non obſtantibus ijs, quæ adducuntur; & tanto magis, quia vltra, quod d. D. Beccaria habet

bet facultates, & diues eſt, perſona nobilis, & ſeudataria, non negamus rigori iuris adherendo
8 contumaciæ † expenſas ſaltem reſtituendas, & cautionem de iudicio ſiſti exhibendam eſſe, vt abſoluatur, per textum, quem inueni in *c. venerabilibus 7. §. porrò Archiepiſcopus, verſ. idem eſt de ſent. excom. in 6.* cuius hæc verba ſunt, *niſi prius expenſas reſtituat, & iudicio ſiſti exhibeat cautionem, &c.* Ergo ſoluendo contumaciæ expenſas, & cautionem exhibendo abſolui debet, & credo quod iſte textus ſit in hoc magiſtralis, quem video adductum, & allegatum à *Sanchez. tom. 1. conſ. moral. lib. 3. c. vnic. dub. 36. fol. 457.*
9 poterit tamen † excommunicatus ne ſatiſdet, & expenſas fugiat, aliquam impedimenti cauſam adducere, etiam de credulitate, vt puta, quia credebat probabiliter terminum prorogari. *gloſ. ibi in d. tex. in verb. impedimento. in fi.*

10 Item quod † poſſit abſolui excommunicatus cum cautione de parendo mandatis Eccleſię, facit textus in *c. nuper 29. d. tit. de ſent. excom. lib. 5. decretal.*

11 Accedat, quod † vt excommunicatus expenſas contumaciæ ſoluat, neceſſe eſt, quod ipſa ſit manifeſta, vt idem textus probat, & ſequitur *Io. de Imol. in c. paſtoralis, §. præterea num. 1. de off. iudic. ordin.* qui alibi in *c. olim ex litteris. de re-*
12 *ſcript. num.* 8. vult, quod † excommunicatus ob contumaciam debeat abſolui, præſtita cautione de parendo mandatis Iudicis.

Tandem dico, quod poſſet omitti iſte ri-
13 gor, quia † abſolutio eſt actus pœnitentialis, &
14 ſicuti † ſine partis intereſſe, & citatione quis poteſt excommunicari, ita etiam abſolui; & maximè, quia in contradictorio iudicio, cum Iudice, actore, & reo non fuit diſcuſſa excommunicationis cauſa, ſed in contumaciam ſententia lata.

Ideo ſiue iuſta excommunicatio, ſiue iniuſta (quod ſuo tempore apparebit, vt creditur fauore d. D. Beccariæ) & ſiue inuitus abſoluatur, ſiue non, non dedignetur D. Iudex, non ſpernere
15 † cor contritum, & humiliatum, quod Deus non deſpicit, vt *Dauid in pſalm. 50. verſ. ſacrificium.* ſed, bonè Deus, quatenus iuſtè d. D. Beccaria eſſet excommunicatus, quod non conceditur, Iudex, petentem abſolui, abſoluere teneretur:
16 menti tenendo, quod ſi talis non peteret; † ſed excommunicatus inſordeſceret, Dominus meus eſſet aſtrictus ad cohęrcendum ipſum pœnis, & alijs agrauationibus, vt ſic citius dolore, & moleſtia affectus, reſipiſceret, & à contumacia diſcederet. *Sair. de cenſ. dd. lib. 2. & cap. 21. ſub num.* 8. & hæc ſaluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EXecutio obtenta contra paterna bona, an poſſit exequi contra bona filij, ipſo mortuo.

SVMMARIVM.

1 *EXecutio obtenta pro debito paterno, exequi non poteſt contra filium.*
2 *Executio contra filij bona, quomodo poſſit fieri, ſub prætextu, quod præſumantur bona paterna, vti ab ipſo filio acquiſita, ex tacito patris mandato.*
3 Afflict. deciſ. 308. *declaratur.*
4 *Filius, quod præſumatur ex tacito patris mandato acquiſiuiſſe, quando procedat, & verum ſit.*
5 *Errantis nullus eſt conſenſus.*
6 *Filius obligatus cum patre, quando poſſit ſe excuſare, ne conueniri poſſit.*
7 *Executio, an poſſit fieri contra filium vti hæredem patris.*
8 *Sententia lata contra defunctum, non poteſt exequi contra eius hæredem vniuerſalem, niſi prius facta diſcuſſione, & probatione talem fuiſſe hæredem.*
9 *Præceptum Iudicis eſt nullum, ſi fiat contra aliquem, vti hæredem, qui talis probatus non ſit.*
10 *Agere volens contra aliquem, vti hæredem, debet perquirere, an ſit talis.*
11 *Bona aduentitia filio ſpectant, & pro patris debito non poſſunt capi, nec alienari.*
12 *Litigantes temerè, debent in expenſis condemnari.*
13 *Filius, ergo hæres, quando hæc regula procedat.*
14 *Filio relictum, quando patris contemplatione factum videatur.*
15 *Pater mortuus acquirere ſibi nequit.*
16 *Debitor plus iuris in creditorem transferre non poteſt, quam ipſe habeat.*

CONSILIVM XLIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 EXecutio † obtenta pro debito paterno, exequenda, vt prætenditur, contra filium, mihi videtur iniquiſſima, vt ſentit in terminis noſtris *Adr. Neguſ. reſp. quæſt. 220. num. 3. verſ. quibus tamen*
2 *non obſtantibus, &c.* vbi contra filij † bona acquiſita proprio nomine, non poteſt fieri exequutio, ſub prætextu, quod ſint bona paterna, ex iu-

3 ris præſumptione firmata ab † *Afflict. deciſ.* 308.
quem prætendebant Aduerſarij pro ipſis facere,
dicendo filium, ſcilicet contraxiſſe, ex tacito pa-
tris mandato; ſed nõ obſtat, quia vt idem *Neguſ.*
4 ponit non loquitur, † quando filius proprio no-
mine præciſè contraxit, ſed in dubio, vbi ad
coniecturas recurrere debemus; ſecus ſi eſſemus
in claris ibi ſub *num. 26. & ſeq.* ita declarando
in terminis eundem *Afflict.* loco præcitato.

Sed dato, non tamen conceſſo, quod per lit-
teras ipſe filius dixiſſet ſe cum patre obligatum
fuiſſe, attamen non conſtat de obligatione, ſi res
5 aliter ſe habeat, ſed potius de errore, quo † me-
diante nullus eſt conſenſus, *l. ſi per errorem* 15.
6 *ff. de iuriſd. omn. iud.* vltra quod † filius obliga-
tus cum patre, poſſet ſe excuſare poſt eiuſdem
patris mortem, hoc ſcilicet feciſſe, dum erat ſub
patria poteſtate, nec præterea habere paterna
bona. *Capiquet. ſuper riti. magn. cur. rit.* 166. *ſub
nu.* 79. ſed non conſtat de obligatione; ergo &c.

7 Quibus non obſtat, allegare † executionem
poſſe fieri contra filium, vti patris hæredem, ex
Neguſ. reſp. qu. 446. *num.* 36. quia negatur ip-
ſum fuiſſe patris hæredem, immò de contrario
conſtat in vltima productione, quam non vidit
D. Exaduerſo conſulens, fol. 350. à tergo, vbi
apertè conſtat ipſum repudiaſſe hæreditatem.

Secundo loco huic obiectio reſpõdetur, quod
8 † ſententia lata contra defunctum, non poteſt
exequi contra eius hæredem vniuerſalem, niſi
prius facta diſcuſſione, & probatione talem fuiſ-
ſe hæredem. *Rol.* in terminis iſtius articuli *cõſ.* 20.
num. 8. cum plurib. ſeqq. vbi dantur multa exem-
9 pla, vt de præcepto Iudicis, † quod nullum eſt,
ſi fiat contra aliquem vti alicuius hæredem, qui
talis tamen probatus non ſit *num.* 11. & de debi-
tore, ac alijs, vt ibi, quod eſt conſilium magi-
10 ſtrale in hac materia, & quod † debeat talis de
hoc perquirere, ſentit etiã *Oſaſc. deciſ. 34. nu.* 16.

Præterea non intelligo illud, quod à parte
adducitur circa bona filij aduentitia; attamen ſi
forſan vellet ipſa ſupponere dicta bona fuiſſe
pro hoc patris debito obligata, erraret in termi-
nis, nam nunquam vidi bona filij aduentitia
poſſe alienari pro debito paterno, benè vidi bo-
11 na † aduentitia filio ſpectare, & ideo pro patris
debito capi, nec alienari poſſe indubitatum, di-
cit *Neguſ. &c. qu.* 220. *num.* 32. in his præciſis ter-
12 minis, ibidem *num. fi.* aduerſarios vti † temerè
agentes debere in expenſis condemnari, & ad
reſtitutionem bonorum filij in vim prętenſę exe-
cutionis emptorum.

13 Non obſtat tandem, quod † ſi Ioannes eſt fi-
lius, ergo eſt hæres, quia dictum Appoſtoli pro-
cedit in filio agente, non autem in filio reo con-
uento, contra quem vti hæredem, ſi agere inten-
dit creditor, debet probare filium fuiſſe, & eſſe
hæredem, quod eſt fundamentum ſuæ intentio-
nis. *Rol.* in terminis terminantibus in *d. conſ.* 20.
num. 17. & 18. *lib.* 1.

14 Nec minus, quod domus † ſub vicinia Eccle-
ſiæ maioris fuerit relicta filio patris contempla-
tione, quia vltra, quod illa expreſse filio relin-
15 quitur poſt patris mortem, conſtat † patrem non
fuiſſe tunc temporis in rerum natura, ideo patri
acquiri nequit, vt poſſent poſtea creditores filiũ
moleſtare, & perturbare. *Polydor. Ripa.* in ter-
minis *ſing. obſer.* 365. *num.* 3. & *ſub num.* 5. *cum*
16 *ſeq.* non enim potuit † debitor plus iuris in cre-
ditorem transferre, quam ipſe habebat, per reg.
nemo plus iuris, &c. Quare, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DE validitate ſtatuti fœminarum excluſiui, mul-
ta adducuntur, & an extendatur ad bona ex-
tra territorium ſtatuentium ſita. Dos, an ſuc-
cedat loco legitimè, & an pure, vel ſub condi-
tione debeatur.

SVMMARIVM.

1 *CRemona de Vicedominis Marchio commen-
datur.*
2 *Conſanguinei ſolam veritatem, inter eorum cau-
ſas amicabiliter componendas, & quod ęquum
eſt amplecti, ac ſequi ſolent.*
3 Statutum Parmæ ſub rubr. de ſucceſſ. ab inteſt.
fratr. &c. *fœminas excludens, fundatur in ra-
tione conſeruationis familiarum.*
4 *Familiarum conſeruatio, non in maſculis, ſed in
fœminis conſiſtat.*
5 *Maſculi onera Reipublicæ gerunt, non autem fœ-
mina.*
6 *Maſculi familiarum dignitatem ſuſtinent, ac
conſeruant.*
7 *Incommodum, qui ſentiunt, debent etiam ſentire
commodum.*
8 *Reipublicæ intereſt familias conſeruari, non au-
tem deſtrui.*
9 *Familiæ niſi ſint, Reſpublica dici non poteſt.*
10 *Familiarum conſeruatio pertinet ad publicam
vtilitatem.*
11 *Reipublicæ intereſt, quod dignitates familiarum
ad nihilum non redacantur.*
12 *Reipublicæ intereſt familias eſſe Illuſtres, & ea-
rum patrimonia conſeruari.*
13 *Fœminæ ſi admittuntur, patrimonia diminuun-
tur.*

14 *Fa-*

14 *Familiæ ſine diuitijs conſeruari non poſſunt.*

15 *Familiarum honor ſine diuitijs ſordeſcit.*

16 *Familiarum honor per inopiam perit.*

17 *Ciuitatis honor conſiſtit in hoc, quod ſcilicet homines non mendicent, & habeant, vnde ſe ſuſtentare poſſint.*

18 *Nobiles, quod mendicarent, & turpiter viuerent, eſſet maximum inconueniens, & contra bonum Reipublicæ.*

19 *Familiæ, & agnationis nomen in fœmina nupta finitur.*

20 *Fœminæ tranſeunt in alienas familias, & de extraneorum maritorum, non patris familia dicuntur.*

21 *Fœmina nupta, viri, non patris forum ſequuntur.*

22 *Fœminæ naturaliter nubere cupiunt, liberoſque parere; ideo dicuntur ad nuptias deſtinatæ.*

23 *Fœminarum præcipuum eſt filios procreare.*

24 *Statuta Italiæ fœminarum excluſiua valent, dummodo eis de dote prouideatur.*

25 *Statutum fœminarum excluſiuum eſt ſeruãdum, & ab eo recedi nequit.*

26 *Statuta de ſucceſſionibus ſunt à iure canonico approbata.*

27 *Verba*, excluſis ſemper prædictis fœminis, &c. *in ſtatutis Parmæ deſcriptis, quæ operentur.*
Fœminæ, quando ſemper excluſæ dicantur, ibi.

28 *Dictio*, ſemper, *exponitur, id eſt omni tempore, & omni caſu illorum temporum.*

29 *Verba*, de caſata, ſeu familia; *quid operentur.*
Familiæ, & caſatæ appellatione ſecundum Italiæ conſuetudinem, veniunt tantum maſculi.

30 *Medium per quod ad familiæ deſtructionem peruenitur ſublatum quoque videtur, ſi ſit facta prohibitio, ne extra eam ſucceſſio protrahatur.*

31 *Fœminæ deſtruunt familias.*

32 *Fœminæ dignitatem familiarum extinguunt.*

33 *Familiarum fauor in fœmina non conſideratur.*

34 *Familiæ fauor in maſculo tantum conſideratur.*

35 *Maſculinitatis qualitas à ſtatuto expreſſa, fœminis conuenire non poteſt.*

36 *Maſculinum non concipit fœmininum, quotiescunq; à ſtatuto vocantur maſculi, immò contrarium eſt fœminino, amplia etiam ſi eſſemus in materia indifferenti.*

37 *Statutum fauore maſculorum de caſata factum, non comprehendit fœminas.*

38 *Fœminæ dicuntur finis lineæ maſculinæ.*

39 *Maſculinitas alia ratione non videtur conſiderata, niſi vt bona maneant in caſata.*

40 *Familiæ, & agnationis ratio, ſi non fuerit conſiderata, an fœminæ admittantur.*

41 *Statutum de conſeruanda agnatione, & familia dicitur fauorabile, licet ſit iuris cõmunis correctorium, ideo venit ampliandum, & latè interpretandum.*

42 *Fœminæ non admittuntur, niſi maſculis deficientibus.*

43 *Publici boni fauore licitum eſt ius tertij lædere, & ius alicui competens tollere.*

44 *Vtilitas publica cauſa iuſta dicitur.*

45 *Vtilitatis publicæ iura ſunt inpræſcriptibilia.*

46 *Dos, an poſſit eſſe minor legitima.*

47 *Statuentes poſſunt minuere legitimam.*

48 *Statuẽtes, an poſſint in totum tollere legitimam.*

49 *Fœminę ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, iura ſuitatis amittunt.*

50 *Fœmina à ſtatuto excluſa reſpectu ſucceſſionis vniuerſalis, vel particularis, reputatur extranea.*

51 *Fœminæ extraneæ nulla debetur legitima.*

52 *Legitima denegata filiabus diceretur, ſi ſtatuto generaliter eas excluderet.*

53 *Legitimæ ſupplementum, quando peti poſſit à filia à ſtatuto excluſa.*

54 *Statutum ſi filiam excludit, eius legitimam pariter includit.*

55 *Filiæ à ſtatuto excluſæ, habere debent dotes, quæ ſuccedunt loco alimentorum.*

56 *Dos, an pure debeatur, vel ſub conditione, vide remiſſiuè.*

57 *Legatum dotis à patre filio factum dicitur purum, non autem conditionale, ſecus ſi factum eſſet ab extraneo.*

58 *Pater non poteſt onus imponere ſuper legitima ad impediendam tranſmiſſionem.*
Legitima debetur ſine onere, & grauamine.

59 *Dotem, ſi pater conſtituat filiæ, cum matrimonij commemoratione, non videtur apponere conditionem, ſed quandam admonitionem.*

60 *Legatum factum, cum nupſerit, cum ſit in tempus incertum collatum, videlicet in tempus nuptiarum, non facit conditionem.*

61 *Dos ſuccedit loco legitimæ in Ciuitate Bononiæ, ſtante eiuſdem ſtatuto, quod tranſmiſſionem dotis fieri poſſe mandat.*

62 *Statutum Bononiæ admittit dotis tranſmiſſionem fieri poſſe fauore fœminarum.*

63 *Dotis tranſmiſſio in hæredes filiæ, quando fieri poſſit.*

64 *Odoardus Placentiæ, & Parmæ, &c. Dux Sereniſſimus laudatur.*

65 *Statutum, ſi ſit fauorabile, extenſio fit ad bona in aliud territorium ſita.*

66 *Extenſio fit de caſu ad caſum fauore boni publici.*

67 *Publici boni fauore multa conceduntur, quæ alias non concederentur.*

68 *Statutum, quando debeat ſeruari quoad ordinatoria, & quando quoad deciſoria.*

69 *Succedendi ius, quando trahatur ad bona vbicunq; ſita.*

70 *Statutum, ſi excludit fœminas, ſtantibus maſculis, mulieres ſubditas videtur inhabilitare, etiam quoad bona extra territorium ſita.*

71 *Statutum, poteſt ligare ſubditos, etiam ratione bonorum alibi exiſtentium.*

72 *Statutum, ſi eſt inductum, vt maſculi in iure vniuerſali hæreditatis ſuccedant, non poteſt trahi ad partem ſub prætextu, quod bona extra territorium ſita non comprehendat.*

73 *Quod eſt in maſculorum detrimentũ, nequit concedi.*

74 *Statutum Ciuitatis dicitur ius commune inter ipſos Ciues.*

75 *Fœmina ſubiecta, ſi redditur à ſucceſſione & iure intellectuali inhabilis, habetur pro mortua.*

76 *Maſculi, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, quomodo dicantur ſuccedere ipſius vigore, tanquam de iure communi, etiam in bonis extra territorium ſitis.*

77 *Portio vacans accreſcit portioni.*

78 *Priuatus duo patrimonia habere non poteſt.*

79 *Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus, quis decedere non poteſt.*

80 *Abſurdum eſt euitandum.*

81 *Statutum fœminarum excluſiuum trahitur ad bona vbicunq; ſita, etiam extra territorium.*

82 *Opinio, quod, ſtante ſtatuto fœminarum excluſiuo, fiat extenſio ad bona extra territorium ſita, apud multos videtur iniqua.*

CONSILIVM XLV.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

1 INterrogatus ab Illuſtriſſimo D. Marchione † Cremona de Vicedominis, in hac cauſa principali, & Domino meo colendo, virtutæq; ac fama ſingulariſſimo, non potui munus hoc, & ſi graue, ac arduum (agitur enim de ſucceſſionis materia) recuſare, cum præſertim hæc cauſa inter conſanguineos amicabiliter pertractetur,
2 qui † ſolam veritatem ſequi, & quod æquum, ac honeſtum eſt, amplecti ſolent.

Ad cauſam igitur deueniendo, multa nos hortantur, vt contra Perilluſt. D. Ioannam de Baiardis fœminam, ad fauorem dicti D. Marchionis maſculi, defenſionem ſuſcipiamus; aſſi-
3 ſtit n. ipſi *Statutum* † *Parmæ*, ſexum femininum excludens, *ſub rubr. de ſucceſſ. ab inteſt. fratrum*, quod fundatur in ratione conſeruationis fami-
4 liarum, quæ † in maſculis, non in fœminis conſiſtit. *cap. fin. numeri. Soc. iun. conſ. 141. nu. 12. & conſ. 168. num. 50. lib. 2. Alciat. tom. 3. lib. 9. conſ. 59. num. 5. Rim. ſen. conſ. 38. ſub num. 10. conſ. 184. num. 19. lib. 1. & conſ. 223. num. 9. & conſ. 376. num. 14. & 39. lib. 2. & Rim. iun. conſ. 216. num. 5. & ſeq. lib. 2. & conſ. 275. nu. 37. lib. 3. & conſ. 556. num. 56. lib. 5. & conſ. 669. num. 23. lib. 6. Schenard. conſil. 20. num. 57. & conſ. 22. num. 103. Bero. conſil. 102. num. 19. & conſ. 112. num. 19. & conſil. 114. num. 8. lib. 2. Menoch. conſ. 235. num. 19. conſ. 310. num. 37.*
5 qui † cum onera Reipublicæ gerant, non autem fœminæ, quæ incapaces ſunt. *l. fœmina. 2. ff. de*
6 *reg. iur.* illaq; † ac familiarum dignitatem ſuſti-
7 neant. *Peregrin. 2. conſ. 106. num. 8.* æquum † etiam eſt, vt ipſi, & commodum reportent. *l. ſecundum naturam. 10. ff. de reg. iur. l. 1. §. fin. de aq. plu. arc.*
8 Attento maximè, quod † talis familiarum conſeruatio eſt Reipublicæ vtilis, ipſi enim intereſt illas non deſtrui, ſed immo ampliari, quod etiam eſt honeſtum. *Ruger. conſ. 41. nu. 16. Bart. de Vrbin. conſ. 77. num. 4. inter conſ. vlt. volunt. tom. 2. Ludouiſ. deciſ. 63. num. 14. Trentacinq. var. reſol. lib. 1. de ſtat. reſol. 1. ſub num. 1. Zaſ. in l. 2. ff. de orig. iur. fol. mihi 112. in verſic. in*
9 *triginta partes. lit. g.* niſi † enim ſint familiæ, Reſpublica dici non poſſit, vt ibi, quia earum
10 † conſeruatio ad vtilitatem publicam pertinet. *Albert. Brun. de ſtat. art. 1. num. 18. tom. 2.* & ne
11 † ſcilicet ipſarum dignitates ad nihilum reducantur. *Burſat. 3. conſ. 227. nu. 56. Angel. conſ. 68. nu. 4. Pariſ. 3. conſ. 16. num. 31. Mant. conſ. 29. num. 7. lib. 1. Ruger. conſ. 25. num. 41. 44. & 57. Od. de fideicom. quæſt. 8. num. 20.* immo
32 potius † eas illuſtres eſſe, & earum patrimonia conſeruari, quod Reipublicæ multum intereſt. *Gutierez. can. quæſt. lib. 2. cap. 14. nu. 3.* ſed hæc fieri non poſſunt, ſi fœminæ admittantur, maſcu-
13 lis excluſis; nam † patrimonia tunc diminuun-
14 tur, & diuitiæ pariter, † ſine quibus fruſtra agitur de familiarum cõſeruatione, & augumento. poſt tex. *Barbat. 3. conſ. 48. nu. 2. Surd. 4. conſ. 456. nu. 50. & conſ. 487. nu. 52. Ruger. d. conſ. 25. num. 45. Flam. Rub. conſ. 2. nu. 60. Turret.*
15 *1. conſ. 14. num. 17.* earum † enim honor ſine ipſis diuitijs ſordeſcit. *Barbat. 3. conſ. 48. nu. 2. Bero. conſ. 115. nu. 5. & conſ. 120. nu. 61. lib. 2. Menoch. conſ. 177. num. 16. & conſil. 187. nu. 4. Turret. d. conſ. 14. num. 17. Gratian diſcept. cap.*
16 *924. num. 4.* † & per inopiam perit. *Lancellot. Gall. conſ. 114. nu. 62. & ſeq. Paul. Leon. conſ. 1. nu. 71. & conſ. 11. num. 24.* Vnde non mirum, ſi Statutum deuenit (hæc autem fuit cauſa impul-

pulſiua) ad eas excludendas; ſciebant enim ſta-
17 tuentes pro certo † Ciuitatis honorem eſſe, ho-
mines non mendicare, & habere, vnde ſe ſuſten-
tare poſſent. *Imol. in l. Ciuitatibus. num.* 1. *de*
18 *leg.* 1. eſſet † enim inconueniens, & contra bo-
num Reipublicæ, quod Nobiles, & alij mendi-
carent, & turpiter viuerent. *Od. de fideic. q.* 36.
num. 40. quod ſæpè euenit, quando patrimoniū
eſt debile.
19 Accedat, quod † in fœmina nupta, familiæ
nomen, & agnationis finitur, & exinde multa
oriuntur præiudicia, vt ex *l. pronunciatio. in fin.*
ff. de verb. ſignif. Riminald. ſen. conſ. 38. *nu.* 11.
conſil. 184. *num.* 19. *& conſ.* 187. *num.* 11. *lib.* 1.
& conſ. 223. *nu.* 9. *lib.* 2. *& Rim. iun. conſ.* 216.
num. 54. *& ſeq. lib.* 2. *conſ.* 482. *num.* 10. *vol.* 5.
conſ. 609. *num.* 20. *& conſ.* 669. *num.* 22. *& ſeq.*
lib. 6. *& Soc. iun. vol.* 1. *conſ.* 1. *num.* 4. *& conſ.*
30. *num.* 5. *vol.* 1. *conſil.* 67. *num.* 40. *vol.* 3. *&*
conſ. 141. *num.* 12. *& conſ.* 168. *num.* 50. *lib.* 2.
Aldobrand. conſil. 3. *num.* 46. *&* 50. *Gabr. conſ.*
113. *num.* 30. *& conſ.* 132. *q.* 4. *num.* 39. *lib.* 1.
Doci. conſ. 6. *num.* 6. *Alba. conſ.* 484. *num.* 48. *&*
ſeq. lib. 3. *Scott. conſ.* 16. *num.* 19. *& ſeq. tom.* 10
lib. 3. *Schenard. conſ.* 20. *num.* 57. *&* 82. *& conſ.*
22. *& num.* 103. *Aldouin. conſ.* 99. *nu.* 8. *Hond.*
conſ. 75. *num.* 15. *lib.* 1. *& conſ.* 56. *nu.* 12. *lib.* 2.
Turreet. conſ. 77. *num.* 13. *lib.* 1. *Menoch. conſil.*
439. *num.* 11. *Papon. conſil.* 113. *num.* 5. *Beroi*
conſ. 120. *num.* 14. *lib.* 2. *Celſ. Vgon. conſil.* 331.
Ripa. de iur. gen. & ciuil. ſiue ſtat. Reſp. 2. *nu.* 5.
Fulgoſ. in l. preces prouinciæ. num. 5. *C. quæ ſit.*
20 *long. conſuet.* tranſeunt † enim in alienas fa-
milias, & de extraneorum maritorum, non pa-
tris familia tunc dicuntur. *Rimin. iun. conſ.* 275.
num. 37. *conſ.* 313. *num.* 51. *lib.* 3. *& conſ.* 556.
num. 56. *lib.* 5. *& conſ.* 640. *num.* 43. *lib.* 6. *Soc.*
iun. conſ. 77. *nu.* 5. *& conſ.* 168. *num.* 59. *lib.* 2.
Hondod. conſ. 75. *nu.* 15. *lib.* 1. *Henriquez. opuſc.*
21 2. *num.* 3. iſtorumq; † non patris pariter forum
ſequuntur. *l. fœminę. ff. de ſenat. l. cum quędam.*
ff. de iuriſd. omn. iudic. prædictaq; procedunt,
nedum in nuptis, vt fuit dictum, ſed etiam in
non nuptis; quia vltra quod experientia docet,
rerum magiſtra, ipſas ſcilicet ferè ſemper nu-
bere, & res in alias familias exportare; patet,
22 quod † ipſæ naturaliter hoc cupiunt, liberoſq;
parere; hinc dicuntur ad nuptias deſtinatæ. *l.* 2.
23 *& ibi gloſ. C. de indict. viduit. toll.* illorum enim †
præcipuum eſt filios procreare. *Andr. Iſern. in*
conſt. Sicil. de ſucceſſ. filior. Comit. lib. 3. *fol. mihi*
257. *ſub num.* 50. *col.* 1.

His retentis pro indubitatis, amplianda, non
reſtringenda venit diſpoſitio dicti Parmæ Sta-
24 tuti excludentis fœminas, quod † abſque dubio
valet, prout cætera Italiæ, ac aliarum Mundi
partium Statuta, dummodo fœminis de con-
gruenti dote ſit prouiſum. *Mormill. in conſtit.*
Neapol. in aliquib. de ſucceſſ. fil. Com. & Baron.
25 *num.* 14. *&* 26. *fol. mihi* 55. tunc † enim eſt ſer-
uandum, nec ab eo recedendum. *Kirchof. conſ.*
5. *num.* 35. *inter diuerſ. con. tom.* 2. & tanquam
26 † approbatum à iure canonico. *c. auctoritate.* 7.
§. cum igitur. verſic. ſicut contingit. de conceſſ.
præb. in 6.

Quod autem Statutum Parmæ tale ſit, prout
ſupra narratur ad fœminarum præiudicium, pa-
27 tet ex illis † verbis luce clarioribus, *excluſis ſem-*
per prędictis fœminis, &c. per quæ ipſæ omni
tempore excluſæ remanent. *Alciat. tom.* 3. *lib.* 8.
conſ. 3. *num.* 29. *Cioſ.* 2. *conſ.* 91. *nu.* 10. qui vult
28 illam † dictionem, *ſemper*, non reſtringi poſſe ſo-
lum ad caſus illius Statuti, ſed intelligendā eſſe,
& extendendam omni tempore, & omni caſu
illorum temporum.
29 Item, illa verba (vltra alia) † *de Caſata, ſeu*
familia, quæ ſunt ſynonima, quorum appella-
tione non comprehenduntur; immo ex commu-
ni ſecundum Italię conſuetudinem veniunt tan-
tum maſculi. *Alba.* 3. *conſ.* 540. *nu.* 7. quod alias
ſemper admittitur. *Gabriel. conſ.* 132. *num.* 45.
& 75. *Flam. de Rub. conſil.* 3. *num.* 45. *&* 110.
Menoch. præſ. 88. *lib.* 4. *num.* 3. *& ſeqq.* Statutum
.n. prohibet extra caſatam ſucceſſionem pro-
30 trahi, vt ipſa pinguior ſit, ex † quo prohibito,
fœminæ oritur excluſio, vt medium, per quod
ad ipſius deſtructionem perueniretur. poſt *Gloſ.*
fin. in l. ſi duobus, vbi Bald. ff. de negot. geſt.
Surd. 1. *conſil.* 54. *num.* 26. Statutum autem
tunc conſiderauit agnationis, & caſatæ conſer-
uationem, quod fieri non poteſt per fœminas,
31 quæ † illas deſtruunt, cum bona exportent, &
transferant in maritorum familias. *Menoch.*
32 *conſ.* 205. *num.* 18. & ſic earum † dignitatem
extinguunt, quæ ex bonorum conſeruatione ſu-
ſtinetur. *Purpurat. conſ.* 510. *nu.* 9. ſed benè hoc
fit per maſculos, qui, vt dixi, conſeruant hono-
rem, ac dignitatem familiarum, & caſatæ, quo-
33 rum † fauor in fœmina non conſideratur, vt di-
34 cit *Rouit. conſ.* 16. *num.* 11. ſed † tantum in ma-
ſculo tanquam apto. *Curt. iun. in l. vt liberis.*
C. de collat.

Maſculinitas præterea ibi in Statuto multis
35 in locis exprimitur, quæ † fœminis vllo modo
conuenire poteſt. *Rouit. conſ.* 16. *num.* 7. quoties
36 autem à † Statuto vocantur maſculi, maſculinū
nomen conſtat eſſe contrarium fœminino: *La-*
derch. con. 9. *num.* 3. videatur ſuper non admiſ-
ſione fœminarum, in his terminis. *Menoch. præſ.*
84. *num.* 10. *lib.* 4. & *Peregrin.* etiam ſi eſſemus

in materia indifferenti, *conſil. 16. num. 3. lib. 2.*
ac alia per multa, quæ ponunt *Socin. iun. 3. conſ.*
136. num. 39. Monach. deciſ. Luc. 58. num. 36.
Peregrin. art. 29. num. 40. de fideic. Tiraquel. de
retract. lignag. gloſ. 9. n. 194. & ſeq. Peregr. qui
vult, fœminas eſſe excluſas, etiam ſi à Statuto
maſculinitatis qualitas nõ fuiſſet expreſſa, *lib. 5.*
37 *conſ. 159. nu. 8.* Statutum † enim fauore maſcu-
lorum de caſata factum, non poteſt ex neceſſaria
conſequentia comprehendere fœminas. *Flam.*
de Rub. conſ. 3. num. 128. & ea ratione, maximè,
38 quia † ipſæ dicuntur finis lineæ maſculinæ. *Me-*
39 *noch. conſ. 318. num. 34.* & maſculinitas † non
alia ratione conſiderata videtur, niſi vt bona
in caſata conſeruentur, *Crauet. conſ. 397. nu. 9.*
Natt. conſ. 128. num. 2. Pariſ. 2. conſ. 48. nu. 10.
conſ. 57. num. 9. & conſil. 63. num. 14. & lib. 3.
conſ. 108. num. 29. Mar. Anguſ. conſ. 12. nu. 9.
& vt ipſi caſatæ, & familiæ conſulatur, *idem*
Mart. ibid. num. 8. & conſ. 122. nu. 36. ideo erit
omnino pro ipſis fœminis excludendis, conclu-
40 dendum, etiam, † ſi ratio conſeruandæ agnatio-
nis, & familiæ in Statuto non eſſet expreſſa.
Menoch. conſ. 95. nu. 60. Decian. 1. conſ. 6. num.
66. Gabriel. 2. conſ. 100. nu. 30. Hond. 2. conſ. 7.
num. 18. & conſil. 9. num. 36. Rota. deciſ. 563.
41 *nu. 2. p. 1. ſelect.* quæ quidem † ratio facit Sta-
tutum fauorabile iudicari poſſe, licet iuris com-
munis correctorium. *Od. conſ. 59. nu. 13. Decian.*
5. conſil. 53. num. 14. Rota. deciſ. 104. num. 3.
deciſ. 548. num. 8. p. 1. & deciſ. 644. num. 2. p. 2.
in dd. ſelect. Theſaur. deciſ. 37. num. 6. qui ideo
vult in *deciſ. 62.* eſſe ampliandum, & latè inter-
pretandum, *num. 6. verſic. verum quicquid.* Et
quatenus forſan dari poſſet, quod aliquo tem-
42 pore admitterentur, hoc † fieri non poſſet, niſi
ſaltem maſculis deficiẽtibus. *Matteac. de fideic.*
art. 12. num. 5. lib. 2. licet etiam valdè ſit in hoc
caſu dubitan. vt per *Peregrin. de fideic. art. 29.*
num. 20.

Quæ excluſio tanto magis habet locum, ſtan-
43 te † ratione boni publici iam adducta, per quã
eſſet (quod plus eſt) licitum ius tertij lædere, &
ius quæſitum alicui competens tollere. *Natt. 1.*
conſ. 11. nu. 4. Bero. 3. conſ. 140. num. 25. Muta
44 *Sicil. deciſ. 42. num. 16.* quæ † publica vtilitas
tunc diceretur iuſta cauſa. *Rimin. iun. in repet.*
can. ſuper c. adulteriis. de iudic. num. 132. tom. 3.
fol. 84. veniretq; cuilibet priuilegio præferren-
da. *Io. Ant. Nigr. in eſtrauag. de vita, & honeſt.*
Cleric. num. 281. tom. 6. p. 2. in iiſdem repet. can.
fol. 12. & per tex. in l. iubemus. C. de ſacroſ. Eccl.
immo ſi aliter obſeruatum fuiſſet, nullum eſſet
45 factum præiudicium iuribus maſculorum, quæ †
cum pro conſeruatione familiarum eſſent intro-
ducta, in præſcriptibilia remanerent. *Rim. iun. 6.*
conſ. 640. num. 105.

Retenta igitur dicta fœminarum excluſione,
de qua non eſt dubitandum, & quod ipſæ dotari
debeant, poſſet etiam dubitari, an dos deberet
eſſe æqualis legitimæ, vel minus legitima.

Super hoc puncto, Doctorum volumina ap-
parent, tam pro, quam contra fœminas, quæ vi-
dentur abſque dubio fundare ſuam intentio-
nem, ex natura diſpoſitionis ſtatutariæ, ſed nega-
46 tiuam amplector, fœminas † ſcilicet dotandas,
non conſiderato, quod legitimæ valor aſcendat
ad inſignem, & exceſſiuam quãtitatem, ſed tan-
tum quod ſint congruè dotatę, quam negatiuam
ſequuti fuerunt præ cæteris. *Dec. conſ. 505. Ruin.*
conſ. 52. num. 9. lib. 2. Purpurat. conſ. 480. nu. 4.
Molin. de primog. lib. 2. cap. 15. num. 38. Ioſ. Lud.
Peruſ. deciſ. 21. num. 41. & ſeq. qui infinitos al-
47 legat, poſſunt † enim ſtatuentes, nedum minue-
re legitimam, vt per *Surd. conſ. 357. nu. 36. lib. 3.*
Menoch. conſ. 250. nu. 46. lib. 3. Pariſ. 3. conſ. 36.
nu. 3. conſ. 94. nu. 24. Turret. 1. conſ. 37. nu. 33.
48 *Pyc. conſ. 78. num. 37.* ſed etiam † illam in totum
tollere, ex cauſa cõſeruande agnationis. *Ceph. 4.*
conſ. 578. nu. 11. & 12. Cur. iun. conſ. 10. nu. 7.
& 8. Soc. iun. conſ. 25. num. 8. lib. 1. & conſ. 62.
ſub num. 24. lib. 3. Crau. conſ. 236. num. 2. lib. 2.
Rim. ſen. conſ. 234. num. 7. lib. 2. conſ. 733. nu. 27.
Rim. iun. 1. de communi tom. 4. conſ. 406. num. 9.
Ruin. conſ. 52. n. 9. lib. 2. Pariſ. conſ. 91. n. 14. lib. 3.
Deci. conſ. 14. nu. 6. Purpurat. conſ. 444. nu. 13.
Aldonin. conſ. 105. num. 2. conſ. 106. num. 13.
49 *& conſ. 107. num. 1. 6. 10. & 11.* iura † enim
ſuitatis fœmina amittit, ſtante dicto ſtatuto. *Al-*
ber. Brun. ſuper ſtat. fœm. excluſ. art. 10. nu. 15.
50 *& 16. de communi*, & reſpectu † ſucceſſionis
vniuerſalis, vel particularis reputatur extranea.
Pancirol. conſ. 1. num. 107. Gratian. diſcept. cap.
579. num. 30. Merlin. de legit. lib. 1. tit. 4. qu. 3.
51 *num. 30.* at † extraneæ fœminæ nulla debetur
legitima, vt in puncto tenent filiæ excluſæ à ſta-
tuto. *Angel. conſ. 105. num. 4. inter conſ. Bald.*
lib. 3. conſ. 465. num. 2. quæ procedunt etiam ſi
52 † ſtatutum generaliter excluderet fœminas, nam
per talem excluſionem illis legitima denegata
cenſeretur. *Cuman. conſ. 35. ſub num. 4. & 5. De-*
cian. reſp. 71. num. 21. lib. 4. Honded. conſ. 10.
num. 16. & ſeq. lib. 1. Peregrin. conſ. 17. num. 2.
lib. 6. Mangil. de imput. quæſt. 54. nu. 24. Seraph.
53 *deciſ. 963. num. 4. & ſeq.* nec † eius ſupplemen-
tum petere poſſent. *Ruin. conſ. 27. ſub num. 16.*
& 18. lib. 3. Ceph. conſil. 5. num. 43. Rol. à Vall.
conſ. 62. num. 52. & ſeq. lib. 3. Honded. conſ. 75.
num. 54. lib. 1. Gabriel. conſ. 11. num. 18. & 19.
lib. 1. Burſat. conſil. 250. num. 15. lib. 3. Rota

deciſ.

deciſ.760.nu.1.par.1. diuerſ. Surd.de alim.tit.1.
qu.31.nu.27.& ſeq. Peregrin. de fideic. art.36.
54 *ſub num. 6. & 10.* ſtatutum † enim, dum filias
excludit, ſemper legitimam includit. *Deci. con-*
ſil.505. num.7. Rim. iun. conſ.85. nu.47. lib.1.
Surd. conſ.401. num. 24. lib.3. Ceph. conſ.578.
num.10. lib.4. Simon. de Prat. conſ.138. nu.18.
55 præſertim cum † à dote non veniant ipſæ excluſæ,
& ſic ab alimentis. *Pariſ. conſ.94. num. 23.*
& ſeq. lib.3. Mant.2. conſ.113. num.6. Aldouin.
conſ.104. num.18.47. & ſeq. & conſ.106.nu.7.
56 circa quam dotem dubitaretur, an † tunc debe-
retur pure, an verò ſub conditione, ſi nuptiæ ſe-
quantur, & huius quæſtionis caput pro affirma-
tiua, præ cæteris amplexi fuerunt, dotem ſcilicet
ſub conditione deberi. *Ceph. conſ. 145. ſub nu.*
17.cum ſeqq. lib.1. Peregrin. conſ. 5. num. 15.
lib.5. & de fideic. art. 38. num. 23. Marcabrun.
ab Anguill. conſ. 79. num.67. Morott. conſil. 23.
ſub nu.2. verſ. ſed licet, qui benè diſtinguit, pro-
ut etiam facit *Rot. diuerſ. deciſ. 538. num. 3. &*
deciſ. 540. num. 1. par. 1. quod tamen in ma-
teria ſtatuti Bononiæ non tenui, cuius vigore fit
tranſmiſſio, in caſu mortis filiæ, ad eius hæredes
proximiores, pro qua negatiua dicebam, vt in
infraſcripto meo reſponſo in cauſa Bononienſi
facto, videlicet.

STante morte iſtius mulieris, dos per patrem
relicta deuoluitur eius ſororibus, vti ab in-
teſtato hæredibus, non attentis à parte præten-
ſionibus.
57 Nam legatum † factum à patre dicitur purum
non conditionale, & tranſmittitur, ſecus ſi eſſet
factum ab extraneo, quam differentiam conſi-
derarunt allegati à *Menoch. de præſ. lib. 4. præſ.*
146. num. 31. de veriori teſtatur *Bero. 2. con-*
58 *ſil. 155. num. 44.* non enim † pater poteſt onus
imponere ſuper legitima ad impediendam tranſ-
miſſionem, cum pure relinqui debeat, & ſine cõ-
ditione, *l. quoniam in prioribus, & l. ſcimus, C. de*
59 *inoff. teſtam.* vnde, † etſi pater dotem conſtituat
filiæ, cum matrimonij commemoratione, non vi-
detur apponere conditionem, ſed quandam ad-
60 monitionem. Vltra quod cum legatum † fa-
ctum cum nupſerit, ſit in tempus incertum colla-
tum; in tempus videlicet nuptiarum fauore filiæ,
non facit conditionem, vt probat *Menoch.* ſupra
allegatus *d. num. 31. & num. ſeq.*

Quod prædicta ſint vera, videantur *Malumb.*
Gin. Alber. Io. Andr. Iſern. Afflict. Loffred. Nea-
pod. Camerar. Corſett. à Ponte Georg. & al. quos
adducit, & ſequitur *Franc. Anton. Coſta conſ.25.*
61 *num.4.* iſta † enim dos eſt loco legitimæ, *ibidem,*
& maximè in mea Ciuitate Bononiæ, ſtante in-
fraſcripto ſtatuto, ergo ſine onere, & conditio-
ne debetur, ex iurib. alleg.
62 Statutum † pariter Bononię aſſiſtit huic tranſ-
miſſioni fauore dd. ſororum, mandans per mor-
tem puellæ inuptæ fieri dotis tranſmiſſionem in
hæredes, vt dicit; & refert in terminis d. ſtatuti
Alex.6.conſ.134. ſub num.20.

Ideo creditur pro nunc ſufficienter fuiſſe ſa-
tisfactum partis aduerſæ prætenſioni, ſi tempora
erunt congrua noſtram opinionem defendere
procurabimus, alijs auctoritatibus, & deciſioni-
bus etiam in terminis noſtri ſtatuti Bononiæ, cu-
63 ius † vigore fuiſſe fauore hæredum mortuæ filiæ
non nuptæ, quoad tranſmiſſionem iudicatum
demonſtrabitur (vt ex *conſ.41. & 42. Gionagn.*
lib.1.) & prædicta ſaluo ſemper, &c.

SVPER qua materia multa deducentur in
meo lib. 2. Conſiliorum, quibus pro reſolutione
iſtius quæſtionis me remitto, vbi omnium benè
reſpecta variæ adducuntur diſtinctiones, ideo
ad alia me transfero.

Præterea ſubtilis dubitatio inſurgit, an ſcili-
cet fœminæ poſſint ad bona ſaltem admitti, quæ
extra prouinciam, ſeu territorium reperiuntur
ſita, vbi ius commune, non Statutum viget.

Super hoc puncto, cum cauſa amicabiliter,
64 vt ſupra, tractetur etiam, vt audio, de mente †
Sereniſſimi D. Ducis Odoardi virtute, ſcientia,
ac circa bonum populorum gubernium Princi-
pis non ſecundi: propoſui multa fundamenta
contra fœminas, vt melius iuſtitiæ locus eſſet, &
pax, id eſt concordia, facilitaretur, quæ ſunt.
65 Primò, quod † Statutum odioſum non di-
citur, ſed fauorabile, ex iam adductis, ergo non
erit negaranda, ad bona extra territorium exten-
ſio fœminarum excluſiua. *Corn. conſ.152. nu.2.*
lib.1. Alciat. conſ.160. nu.1. tom.2. lib.5. Ceph.
conſ.309. num.23. & 24. lib.3. Surd. conſ.343.
num.18. & 19. cum ſeqq.
66 Secundò, hęc materia † boni publici admittit
ad eius fauorem extenſionem de caſu ad caſum,
& ab omnibus ſemper excepta videtur. *Bimi. 3.*
conſ.224. nu.27. Plott. conſ.19. nu.35. Menoch.
conſ.224. num.34. lib.3. Scott. conſ.3. nu.162.
67 *lib.1. tom. 2.* admittunturq; † eius fauore, &
multa conceduntur, quæ alias non admitteren-
tur, nec concederentur. *Bald. conſ.491. num.2.*
lib.3. Ceph.4. conſ.583. num.6.
68 Quoad † ordinatoria, & ſic Placentiæ benè
poſſunt ibi ſeruari Statuta, & conſtitutiones e-
iuſdem Ciuitatis; ſed quoad deciſoria attendi
debet Parmæ Statutum. *Alex. conſ.164. num.3.*
lib.6. Dec. conſil.97. in princ. Alciat. conſil.64.
num.3. lib.6. tom.2. Honded. conſ.29. num. 22.
lib.2.

Quar-

Quartò, non ſumus in re, & diſpoſitione par-
ticulari, ſed in Statuto de Succeſſione, quæ res
69 eſt vniuerſalis, & intellectualis; ideo † iſtud ſuc-
cedendi ius trahitur ad bona vbicunque exi-
ſtentia, quę veniunt acceſſoriè, & in conſequen-
tiam. *Alex.conſ.44. num.12. lib.5. Ruin. conſ.
195. num.5. lib.2. Signorol.de Homod.conſ.166.
num.7. & 8. Surd.conſ.553. nu.11. lib.4. Ceph.
conſ.309. num.25. & ſeq.*

Quintò, in poteſtate Statuti, intentio dicti D.
70 Marchionis ſuſtinetur, quod † cum excludat
fœminas, maſculis ſtantibus, mulieres ſubditas
videtur inhabilitare, etiam quoad bona extra
71 territorium ſita; Statutum enim † poteſt ligare
ſubditos, etiam ratione bonorum alibi exiſten-
tium. *Iaſ.conſ.80. nu.3. verſ.confirmatur lib.3.
Alex.d.conſ.44. ſub num.7. verſ.aliò caſu lib.5.
Surd.conſ.343. num.24. cum ſeq. lib.3. Ceph. d.
conſ.309. num.30. & ſeq. lib.3.*

72 Sextò, quia cum hoc † ſtatutum Parmæ ſit in-
ductum, vt maſculi in iure vniuerſali hæredita-
tis ſuccedant, non poteſt trahi ad partem; ſub
prætextu, quod bona extra territorium ſita non
73 comprehendat. *Beret.conſ.91. n.7.* quod † cum
ſit in detrimentum maſculorum, nequit conce-
di. *Zabarel.conſ.112. num 2.*

74 Septimò, hoc ſtatutum † Parmæ dicitur inter
ipſos Parmenſes ius commune, & magis ipſos
afficit, quam ius commune. *Grat.conſ.54. n.49.
lib.1.* ergo illud eſt ſeruandum.

75 Octauò, ſtante dicto ſtatuto, per † quod fœ-
mina ſubiecta redditur à ſucceſſione, & iure in-
tellectuali, ac vniuerſali inhabilis, non eſt dubi-
tãdum, quin ipſa ſit de medio ſublata, ac ſi mor-
tua fuiſſet. *Rim.iun.conſ.47. num. 43. lib.1. &
conſ.406. num.8. lib.4.*

76 Ideo maſculi † dicuntur ſuccedere de iure
communi, tanquam omni obſtaculo ſublato.
*Crauet.conſ.441. ſub num. 6. verſ. ſecundo re-
ſpondetur lib.3. Surd.d.conſ.343. num.27. lib.3.*
accipereq; dicuntur bona nõ vigore ſtatuti, ſed
iuris communis diſpoſitione, quo diſponitur,
77 quod portio † vacans portioni agnitæ accreſcat,
idem *Surd.* in terminis *conſil.553. ſub num. 13.
verſ. additur. Lib.4.*

Nonò, ſi verum eſſet, quod fœminæ ſucce-
derent in bonis extra territorium ſitis, maſculi
verò in exiſtentibus in territorio ſtatuentium,
78 ſequeretur, quod † priuatus poſſet habere duo
patrimonia, contra *tex. in l. iuriſperitos, §. orin-
79 dus, ff. de excut. tut.* & quod † quis pro par-
te poſſet decedere teſtatus, & pro parte in-
teſtatus, contra *tex. in l. ius noſtrum, ff. de reg.
80 iur.* ſed hæc † ſunt abſurdiſſima; ergo ſunt fu-
gienda, poſt iura vulg. videndus eſt *Neguſant.
reſp.9. reſp.475. num.2.*

81 Vltimo loco, quod † ſtatutum prædictum tra-
hatur ad bona vbicunq; ſita etiam extra terri-
torium, tenuerunt in terminis. *Decian.5. reſp.53.
nu.1. & ſeq. & nu.16.* benè diſtinguit *Cioſ. 1.
conſ.132. nu.6. & ſeq.* qui plures allegat, facit
*Io.Campeg.de dot. par.5. q. 69. ſub num.2. verſ.
in contrarium per tot.*

82 Hæc opinio † apud multos viſa fuit valde
iniqua, & nimis rigoroſa, & apud me etiam an-
tequam in ea ſcriberem, ſed poſtquam vidi ma-
teriam, dubitaui, quæ melior eſſet; & adhuc in
ambiguitate perſiſto. Ideo, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

FRumentum habens penuriæ tempore, an cogi poſſit ad eum vendendum. Reſpublica habens granum ſuperfluum, quod conſeruari non poſſit, an ciues grauari poſſint ad illud emendũ.

SVMMARIVM.

1 *CIuitatis finis eſt benè viuere.*
2 *Ciuitas ſine alimentis viuere nequit.*
3 *Mori melius eſt, quam indigere.*
4 *Famis ob neceſſitatem quidam fuit monetarum tonſor.*
5 *Famis ratione deuenire ad mortem, eſt quid per-graue, duriſſimum, atq; atrociſſimum.*
6 *Mors ratione famis eſt crudelior peſte, & bello.*
7 *Formicę, licet ſint minima terrę animalia, ſolicitè tamen in meſſe congregant grana, quibus veſcantur.*
8 *Frumenti copiã habens penurię tempore, cogi poteſt ad ipſum vẽdendum, etiam viliori pretio.*
9 *Annonę penuria ſi eſt, & pauperes non poſſunt iuſto pretio emere, Princeps poteſt alimoniam viliſſimo taxare pretio.*
10 *Elemoſina eſt de pręcepto, quando proximus eſt in extrema neceſſitate poſitus.*
11 *Indigentibus eſt ſuccurrendum.*
12 *Pauper implorare poteſt Iudicis officium tempore neceſſitatis, vt compellat diuitem ad faciendam ſibi elemoſinam.*
13 *Peccant, qui tempore neceſſitatis Annonam vendere nolunt.*
14 *Annonam recuſantes vendere populo efficiuntur odioſi, & abhominabiles.*
15 *Frumenta qui abſcondit maledicetur in populis: benedictio autem ſuper caput vendentium.*
16 *Fame perire, eſt mortis genus miſerimum.*
17 *Egeſtate ſordentibus mors eſt ſolatium, & vita ſupplicium.*

18 *Fa-*

18 *Famis ob cauſam quanta mala veniant.*

19 *Mulieres ob famem, ſe proſtituunt, & corpus quæſtui exponunt, hominumq; libidini obſequuntur.*

20 *Romæ per urbem ob famem, plures omni ſpe deſtituti, obuolutis capitibus in Tiberim ſe præcipitabant.*

21 *Populi, niſi ſaturati fuerint murmurabunt.*

22 *Famis ob cauſam, populorum ſeditiones naſcuntur.*

23 *Plebs beſtia multorum capitum dicitur, & ad inſtar fluminis ruit.*

24 *Penuria creſcit ex mala adminiſtratione frumenti.*

25 *Princeps, & Curatores Annonę tempore meſſis vberrimè de frumento prouidere debent, ne tempore penuriæ ipſis imputetur.*

26 *Ciues tenentur frumenta emere pro modo facultatum, ſi à Republica prouiſiones ſint eorum fauore facta.*

27 *Frumentum ſuperfluum habens Reſpublica, quod conſeruari non poſſet, ciues tenentur emere, pro pro modo facultatum.*

28 *Princeps ex cauſa concernente publicam vtilitatem, quando poſſit rebus etiam viliſſimum pretium ſtatuere.*

29 *Frumentum emere maiori pretio Ciues non tenentur, quam Reſpublica illud comparauerit.*

30 *Princeps præ oculis habere debet, ne cogat ſubditos frumenta emere, niſi extrema neceſſitate vrgente, & quod frumentum corrumpatur, ampliuſq; ſeruari nequeat.*

31 *Ciues, & incolę, etſi non indigeant, ſi frumentum conſeruari non poſſit, tenentur emere iuxta vires patrimonij.*

32 *Eccleſiaſtici non excuſantur recuſantes emere Reipublicę frumentum, quod nequit conſeruari.*

33 *Principis familia non excuſatur, ſed & ipſa cogitur emere frumentum Reipublicæ.*

34 *Vendere ſuum nemo cogitur, limita hoc non procedere vrgente publica neceſſitate.*

35 *Conſuetudo eſt totius orbis, quod res particularium vendantur in tempus neceſſitatis, & talis conſuetudo valet, num. 36.*

37 *Neceſſitatis tempore omnia ſunt communicanda.*

38 *Princeps publica ſuadente neceſſitate poteſt quẽlibet re ſua priuare, recepto tamẽ illius pretio.*

39 *Principis ad maieſtatem pertinet ſollicitudo Annonæ.*

40 *Reipublicę ſalutem tueri nulli magis creditur conuenire, quam ſupremo Principi.*

41 *Salus populi ſumma cura, & ſuprema lex eſt, cunctis rebus præferenda.*

42 *Ciuium cura qualis eſſe debeat.*

43 *Principis voluntas debet eſſe legi conformis, immò vna cum ipſa lege.*

44 *Lex iubet quod honeſtum, quod cum ſalute, ac dignitate Reipublicę eſt coniunctum.*

45 *Lex certa, & perpetua Regina eſt iuſti, atq; iniuſti, quę tanquam Regina diuinarum, atque humanarum rerum, cunctis Reipublicę gubernaculis pręſidere debet.*

CONSILIVM XLVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Eminentiſs. & Reuerendiſs. Domine.

DVo mihi proponuntur quæſita, ab Eminentiſs.& Reuerendiſs. D. meo. Primũ eſt, an ciues penuriæ tempore cogi poſſint vendere frumentum. Secundum eſt, an Reſpublica habens granum ſuperfluum, quod conſeruari non poſſit, Ciues grauari poſſint ad illud emendum.

Pergrauis materia eſt, & apud ſubditos ſomnum interpretatur, ſed verè ipſi indubitanter ſomniant.

1 Non enim conſiderarunt † finem Ciuitatis
eſſe benè viuere, vt docet *Ariſt. 3. polit. cap. 6.*
2 quæ † ſine alimento viuere nequit, vt per eun-
3 dem *Ariſt. 7. polit. cap. 7.* meliuſque † ſit mori,
quam indigere. *Marſil. crimin. conſ. 71.* adducens *Angel. nu. 30.* vbi quidam bonis optimiſq;
4 moribus † imbutus, ob famis neceſſitatem fuit
5 monetarum tonſor; nec miror, quia † quid per-
graue eſt, duriſſimum, atq; atrociſſimum deuenire ad mortem ratione famis, quæ alia omni eſt durior, vt *Iac. de Carol. in mat. col. panon. color. 5. ſub nu. 6. verſ. quia nihil eſt, &c. fol. mihi 179.*
6 ac † peſte, belloq; crudelior. *Giouagnon. conſ. 44.*
num. 2. lib. 1.

Accedant iſti ad animalium habitacula ratione, & intellectu carentium, & oculis perſpicient, quod naturali etiam inſtinctu ducta, comeſtibilia quæque ipſis conuenientia quærunt, & appetunt; Non in obliuionem ponendo, im-
7 pulſum naturalem in formicis, quæ † licet ſint
minima terræ animalia ducem non habentia, nec præceptorem; ſolicitè tamen in meſſe congregant grana, quibus veſcantur, vt ſcriptum inuenio apud ſapientiſſimum, *prouerb. cap. 6. & 30.*

Quomodo igitur errãt tales boni publici aduerſarij, capitaleſq; inimici: ſi enim puſillum animal Principe carens, rationis expers, natura duce,

duce; inpoſterum nouit cibos parare, quid fa-
cere debet homo æternę gloriæ capax redditus,
Demumq; habens ducemè alijs omiſſis.

Breuiter deuenio ad quæſiti primi explana-
tionem, quod in ſe clarum eſt, & indubitatum,
8 habens autem † frumenti copiam penuriæ tem-
pore, cogi poteſt ad ipſum vendendum, etiam
viliori pretio, vt probatur *in l. ſi pendentes 34.
§. ſi quid cloacarij, & ibi Angel. ff. de vſufr. Petr.
Gherard. ſingul. ... num. ... Cravet. conſ. 909.
num. 8. Rimin. conſ. 630. num. 46. & ſeq. lib. 6.*
alias eſſet necare ciues. *Menoch. 2. conſil. 137.*
9 *num. 17.* quæ † taxatio vilioris pretij tunc facien-
da à Principe eſt, cum tanta ſit Annonæ penu-
ria, quod pauperes iuſto pretio emere non poſ-
ſint. *Io. Thom. Minadoi in repet. in verbo comi-
tum num. 62. fol. mihi 36.*

Prædictis inſuper ius non reſiſtit, quia immò,
10 ſuppoſita † proximi vrgente neceſſitate, & pau-
pertate, eleemoſina eſt de præcepto. *Surd. de alim.*
11 *tit. 1. quæſt. 90. num. 2.* quia † indigentibus in
illa poſitis neceſſitate præciſa, & abſoluta, quæ
impoſſibile ſupponit. *Burſat. 3. conſ. 307. n. 94.*
eſt ſuccurrendum. In quo neceſſitatis tempore
12 pauper † implorare poteſt Iudicis officium, ad
compellendum diuitem, vt faciat ſibi eleemoſi-
nam. *Monac. Bonon. deciſ. 69. num. 9.*

13 Ergo tanto magis, & fortius † peccant, ſi tales
vendere nolint. *Abb. in cap. 1. num. 7. de empt. &
14 vend.* vltra quod † recuſantes Annonam ven-
dere populo efficiuntur odioſi, & abhominabi-
15 les *prouerb. 11.* qui † abſcondit frumenta male-
dicetur in populis, benedictio autem ſuper ca-
put vendentium.

Poſſibile eſt igitur, quod iſti theſaurizantes
theſauros in terris, nulla apetant cœleſtia, &
tam peruerſi apud omnes exiſtãt, quod videant
16 pauperes crudeli morte perire, quod † mortis
genus eſt miſerimum, vt per *Decian. tract. crim.
lib. 7. cap. 22. ſub num. 1.* & nullum afferant au-
17 xilium? verè tunc dicam iſtis miſeris, † egeſtate
ſordentibus mors eſt ſolatiũ, & vita ſupplicium,
l. quiſquis 5. §. 1. in fi. ff. ad l. iul. maieſt.

18 O miſeri abſcondendo frumenta, cauſa † tan-
torum malorum, vos eſtis, inimiciq; propriæ Ci-
uitatis, ac populi homicidæ.

Hinc furta, ſtupra, adulteria, & delicta cau-
19 ſantur, mulieres † nuptæ, & infinitæ famis neceſ-
ſitate ſe proſtituunt, & corpus quæſtui expo-
nunt, hominumq; libidini obſequuntur, multiq;
pauperes fures euadunt, aliaq; pleraq; mala in-
de ſuccedunt, vnde *Cagnol. refert in l. 2. verſ.
cumq; conſules num. 418. ff. de orig. iur.* quod
20 † fame per Vrbem vigente, plures omni ſpe de-
ſtituti obuolutis capitibus in tiberim ſe præcipi-
tabant.

Hinc detractiones, & maledictiones aduerſus
21 Rectores, & Gubernatores, niſi † enim populi
ſaturati fuerint, murmurabunt. *Pſalm. 58.*

22 Hinc populorum † ſeditiones naſcuntur, vt
ſcribit dictus *Decian. tract. crim. lib. 7. cap. 22.
num. 1.*

23 Hinc tumultus excitantur in populo, plebs †
enim, quæ beſtia multorum capitum dicitur, ruit
ad inſtar fluminis, & torrentis.

Prædictis addo, quod iſta mala etiam proue-
24 niunt ex † mala adminiſtratione frumenti, in
quo caſu creſcit penuria. *Bartol. in l. 1. num. 1.
C. de frum. in 6. conſt. lib. 11. Strach. in tract. de
mercat. par. 4. cap. 11. in tit. Mercat. à quib. poſſ.
extre. num. 46. Franc. Marc. deciſ. 540. num. 1.
25 & 5. par. 1.* Princeps igitur, † & curatores an-
nonæ tempore meſſis collectiones fructuũ pro-
uidere debent vberrimè, ne tempore penuriæ
ipſis imputetur, non habito reſpectu, quod vile-
ſcere poſſint, quia tunc, vt infra dicam, tenentur
26 Ciues † pro modo facultatum cuiuſque emere,
quod eſt æquum, cum fauore Ciuium tales pro-
uiſiones fiant. *Petr. Rebuff. in l. 1. § cura carnis.
num. 6. ff. de off. præf.*

Remanet, quod ſecundum quæſitum, ad cla-
ritatem reducatur.

27 Quod nec difficultati ſubiacet: Nam † Reſpu-
blica habens granum ſuperfluum, quod conſer-
uari non poſſit, tunc ſingulis indicere poteſt, vt
illud emant pro modo facultatum cuiuſque.
*Bartol. in l. vni. num. 2. & ibi Io. de Platea. ſub
num. 3. verſic. ideo Bart. Luc. de Pen. verſ. & ibi
emere. Iac. Rebuf. nu. 3. C. vt nem. lic. in empt. ſp.
ſeu excuſ. lib. 10. Salic. in l. 1. num. 3. in ſecunda
fal. C. de epiſ. aud. Ripa. in tract. de peſte. tit. de
rem. ad conſer. vber. num. 176. Ant. Corſet. ſing.
120. incip. ſi fiſcus habeat. Munnonz. de ratiocin.
admin. cap. 17. in fin. num. 36. Gratian. in addit.
ad deciſ. March. 184. in ſecunda addit. num. 5.*

Sed quid de pretio?

28 In hoc, quamuis Princeps † ex cauſa concer-
nente publicam vtilitatem, poſſit ſtatuere pre-
tium rebus, & quod pretium ſic taxatum, dicatur
iuſtum. *Rota recent. tom. 1. deciſ. 343. num. 6.*
29 Tamen † nullus debet grauari frumentum præ-
dictum maiori pretio, quam Reſpublica com-
parauerit, quia hoc eſt inductum, non quæſtus
gratia, ſed vt indemnitati Reipublicæ conſula-
tur, vt *Rip.* qui ſupra *ſub num. 176. in tit. de re-
med. vber.*

His ſic expoſitis non dedignetur Eminentiſ-
ſimus, & Reuerendiſs. Dominus meus, præ ocu-
30 lis habere, quod prædicta † procedunt, vrgente
extrema neceſſitate, ſcilicet, ne frumentum
corrumpatur, ampliuſq; ſeruari nequeat, vt per

Io.

Io.de Plat.& Iac.Rebuf.in d.l.1.& Ripa d num.
176.in fin. verſ.quod ſanè.
31 Sed quid, † ſi Ciues, & incolæ frumento non
indigeant? adhuc tamen emere tenentur. *Bart.*
in d. l. vnica.num.2. quod intellige iuxta vires
32 patrimonij, adeo † vt nec Eccleſiaſtici excuſen-
tur. idem *Bart.ibi nu.6.& Io.de Plat.ſub.nu.4.*
ibi, *ex quo videtur, quod Eccleſia, &c.* ſaluo ta-
men iudicio Eccleſiæ, *ibidem*.
Ampliantur prædicta procedere, etiam ſi
33 quis † ſit de domo, & familia Principis, vt *in d.*
l.vni. in fin. & ibi *Io.de Plat. in vltimis verb.* &
Bartol.eum DD. ſecundum tamen, vt dixi, ratam
patrimonij. *Rip. in d.tract. tit.de remed.ad conſ.*
vber.num.176. verſ.reſpondeo. & *Io.de Plat. in*
d.l.vni. ſub num.3. ad fin.
Accedat, quod talia, ac tanta ſunt annonæ
34 priuilegia, quod quatenus † ad venditionem
rerum ſuarum nullus aſtringi poſſit. *l.dudum.C.*
de contrah.empt. Vrgente tamen publica neceſ-
ſitate, habentes frumentum, & alia ad victum ne-
ceſſaria cogi poſſunt ad illorum venditionem, vt
dixi, quod non ſolum iuris diſpoſitione cauetur,
35 ſed † etiam generali totius orbis conſuetudine
ſeruatur, prout *DD.* omnes tradunt *in cap.1. de*
empt. & vend. nempè *Hoſtienſ.ibi in fin. Guid.*
Pap.ſub num.2. Io.Andr.ſub num.4. Cardin.ibi
in ſecunda oppoſ. verſ.nam quotidie. Anchar.ſub
36 *num.5. Abb.ibi num.6. verſ ſecundo caſu.* quæ †
quidem conſuetudo generalis in priuatorum
præiudicium valet, & à l. probatur, vt eſt caſus,
in *l.venditor.13.§.ſi conſtat.ff.com.pręd.* Et hęc
37 conſuetudo ea ratione fulcitur, quod † neceſſi-
tatis tempore omnia ſunt communicanda, vt
probat *tex. in l.2.§.2. verſ.iacturæ iure. in fin.*
vbi gloſ. in verbo conferret. ff.ad l. Rhodiam. de
iactu. Gloſ.etiam in cap.ſicut. in verbo commune.
47.diſt. cui ſimilis eſt alia regula iuris, quod
38 ſuadente publica † vtilitate poteſt quis re ſua
priuari, recepto tamen illius pretio. *Ant Burg.*
in d.cap.1.num.16. de empt. & vend.
Poſtremò ponendum non eſt in dubio, cui
annonæ cura incumbat; quæ diſputatio valdè
eſt odioſa, & abhominabilis prætendentibus,
39 cum illius † ſollicitudo ad Principis maieſtatem
pertineat; eſt enim res viro Principe digna, vn-
de corporalis vitæ totius populi ſuſtentamentũ
pendet. *Afflict. in c.poſt natale.num.1. ad tit.*
40 *feud.de pac.tenen.* Salutemq; † Reipublicæ tue-
ri nulli magis creditur conuenire, quam ſupre-
mo Principi. *l.3. ff. de off. pręf. vigil.* Summa
namque ſummis ſunt committenda: ſalus autem
41 † populi ſumma cura, & ſuprema lex eſt, cunctis
rebus præferrenda. *Anaſt. Germon. de ſacror.*
imm. lib.3.cap.18.num.84. Ad Principem de-
lectus, & negotij ſumma eſt referenda, & ad eũ,
qui Principis locum obtinet, veluti ad Præſi-
dem, vel Rectorem Prouinciæ, & ad Præfectum
Vrbis. *l.1. C.de off.pręf. vrb. l.1.§.cura carnis.*
ff.eod. tit.
Hæ ſunt, quæ adducere potui, non obſtante,
quod multis, ac varijs tenear hic Placentiæ oc-
cupatus negotijs, ad hoc, vt cognoſcatur, qualis
42 eſſe debeat Ciuium † cura, & ſollicitudo erga
43 bonum publicum, & qualis voluntas † Princi-
pis, id eſt legi conformis, immo vna cum ipſa le-
ge. *l.non impoſſibile. ff.de pact. l.1. C.com.de leg.*
44 quæ † hoc iubet, quod licitum, quod honeſtum,
quod cum ſalute, ac dignitate Reipublicæ eſt
coniunctum. Hoc enim vnumquemque de
honeſtate, & ſalute publica ſollicitum ſpectare
hoc intueri, in hoc voluntatem, poteſtatemq;
omnẽ defixam, atque locatam habere oportet.
45 Lex autem † certa, & perpetua Regina eſt
iuſti, atque iniuſti, quæ vti Regina pariter diui-
narum, atque humanarum rerum, cunctis Rei-
publicæ gubernaculis præſidere debet. *l.2. ff.*
de leg. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Mortuus, an prius præſumatur homo ętatis an-
norum 25. quam iuuenis, ſeu pubes anno-
rum 15. Peſtis tempore, quæ valent, facta
non cum ſolitis ſolemnitatibus.

SVMMARIVM.

1 *Peſtis fuit crudelis Placentiæ de anno 1630.*
quo in tempore pater filium, filius patrem
derelinquere tergaq; vertere nõ erubeſcebant.
2 *Mori prius dicitur ſenex, quam iuuenis regula-*
riter, ſecus peſtis tempore.
3 *Peſtis tempore teſtamenta, & vltima voluntates*
valent ſi non adhibeantur debiti teſtes.
4 *Peſtis tempore beneficiatus excuſatur à reſiden-*
tia, quamuis illa ſit de iure diuino.
5 *Peſtis tempore fœminę admittuntur in teſtes.*
6 *Peſtis tempore valent teſtamenta facta, etiam ſi*
teſtes teſtatorem non viderint.
7 *Peſtis tempore contractus minorum, & mulie-*
rum, ac etiam teſtamenta ſuſtinentur, ſine de-
bitis ſolemnitatibus.
8 *Peſtis tempore valent contractus non rogati per*
duos teſtes, etiam hoc dictante ſtatuto ſub pœ-
na nullitatis.
9 *Teſtamenta valent facta tempore peſtis, etiam ſi*
per duos Notarios non matriculatos confician-
tur contra ſtatutum.
10 *Neceſſitas nulli legi ſubiacet.*

11 *Ne-*

11 *Neceſſitas multum operatur cōtra iuris regulas.*

12 *Neceſſarius actus non regulatur ſecundum formam actus voluntarij.*

Actus. vide neceſſarius,

13 *Neceſſitas ſemper ab actu prohibito cenſetur excluſa.*

14 *Neceſſitatem, quod nemini imponamus, Deus pręcipit.*

15 *Peſtis tempus. prohibitio de aliquid non faciendo, non comprehendit.*

16 *Peſtis tempus, dicitur tempus neceſſitatis, & nulli legi ſubiacet.*

17 *Peſtis tempore conſuetudo non ligat.*

18 *Peſtis dicitur caſus fortuitus, & culpę non aſcribitur.*

19 *Pręmorientia ſenium, vel iuuenum non attenditur in ſucceſſionibus tempore peſtis, quod tamen ad iuris pręſumptionem.*

20 *Medici Placentini, etiam à Præſide ſanitatis compulſi, curare peſtiferos recuſabant.*

21 *Peſtis eſt genus morbi venenorum omnium peſtiferimum, medullis, & intimis hominum viſceribus inhęrens, qui hominem ſubito contaminatur, & proſternit.*

22 *Peſtis tempore omnes habitatores dicuntur eſſe in mortis articulo, & periculo.*

23 *Peſtis tempus eſt tempus mortis, non reſpiciens ſenectutem, nec iuuentutem.*

24 *Pręmori dicitur iuuenis, vti imbecillis in naufragio, ruina, & ſimil. quam ſenex,*

25 *Pubes dicitur puer ętatis annorum quindecim,*

26 *Pubertas plena dicitur aſcendens ad annos 18.*

27 *Pueri in criminalibus pro veritate habenda, virga, vel ferula percutiuntur.*

28 *Pueri morbi qualitates exprimere neſciunt, & citius moriūtur, quā homines perfectę ętatis.*

29 *Homines perfectę ętatis magis ſuis neceſſitatibus prouident, quam puberes.*

30 *Mori prius dicitur iuuenis, quam ſenex tempore peſtis, vti magis epidimię ſuppoſitus.*

31 *Seniores dicimus cum Hypoc. minus, quam iuuenes ęgrotare.*

32 *Fundamentum intentionis ſuę, quiſq; probare debet.*

33 *Subſtitutionis caſum eueniſſe ob pręmorientiam alicuius, qui dicit, probare debet.*

34 *Mortis ordinem qui adducunt, illum probare tenentur.*

35 *Superuiuentiam allegans, eam probare tenetur.*

36 *Mortis probatio ſequutę in loco non remoto, eſt plenè facienda ab eo, qui in morte ſe fundat.*

37 *Mors, & ſuperuiuentia debent ab eo probari, qui agit contra poſſeſſorem,*

Poſſeſſor vide mors.

38 *Poſſeſſor. pro poſſeſſore lex pręſumit.*

39 *Reus. pro reo in dubio eſt iudicandum, & illius pręſumptiones ſunt fortiores, quā illę actoris.*

Pręſumptio, vide reus.

40 *Mors debet probari, quando defuncti in diuerſis locis migrarunt.*

41 *Poſſeſſor. pro poſſeſſore lex pręſumit, vnde mors debet per alium aduerſarium non poſſidentem probari, num. 44. 45.*

42 *Mors debet probari, quando ſumus in diſpoſitione hominis circa ſucceſſionem, in quo pręſumptio legis non operatur.*

43 *Pręmortuus primo pręſumitur iunior, quando agitur de admittendo ad illius ſucceſſionem aſcendens, vel deſcendens.* & verſ. Peregrin. *quando mors non in loco remoto, ſed propinquo eſt ſequuta.*

Aſcendentes vide præmortuus.

Deſcendentes vide præmortuus.

46 *Peſtis tempore quis cenſetur præmortuus iuuenis, an ſenex.*

47 *Probare debet ſuccedere volens, ſuperuiuentiam.*

48 *Superuiuentia plus vnius, quam alterius non præſumitur, ſi duo ſimul moriuntur.*

49 *Præmortuum lex præſumit fuiſſe patrem, fallit ſi filius fuiſſet impubes.*

50 *Superuiuentia à quo ſit probanda.*

51 *Agens, ordinem mortis debet probare, ſi in eo ſe fundat.*

CONSILIVM XLVII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

QVæritur, an Laurentius de Bruſchis annorum 25. cenſeatur præmortuus alteri Laurentio annorum 15. vel potius è contra, & talis præmorientia à quibus probanda veniat.

Contentio hæc grauis, & ardua eſt, cum hinc inde non deſint rationes, & argumenta. Verum omnibus diligentiſſimè perpenſis, non actorem, ſed D. Angelam de Bruſchis victricem exiſtimauimus.

Nam peſtis tempus omne dubium accom-
1 modat, quæ in tota Italia crudelis fuit, & † ſpe-
cialiter in hac Ciuitate Placentiæ, eiuſq; terri-
torio de anno 1630. quę ſuas porrexit vires ge-
neraliter, & indefinitè contra omnes, ita vt pater
filium, filius patrem derelinquere, tergaq; ver-
tere, non erubeſcebant, quo fit, vt et ſi iuris pręſ-
2 ſumptione, alio tempore † ſenex prius mori di-
cebatur, quam iuuenis. *l. nam et ſi parentibus. ff. de inoff. teſtam. Pruckman. qui allegat Alciat. &*

Me-

Menoch.in conſ.50.num.498. Soc.iun. 2.conſil.
167.num.14. Surd.3. conſ.451.nu.14. Burſat.
4.conſ.460.num.59. Pearoch.conſ.35. nu.117.
Simon.de Pręt.conſ.99.num.20. Menoch.conſil.
399.num.13. Giouagnon. conſ.16. num.53. &
conſ.20.nu.3. lib.2. Attamen facta, & ſequuta
peſtis tempore, non iudicantur ſecundum præ-
ſumptiones iuris, & ipſiuſmet diſpoſitionem
præciſam, ſed diuerſimodè, & ſecundum quod
neceſſitas expoſtulat, immo à jure receditur, vt
infraſcriptis exemplis plenè oſtenditur, &
3 Primò, reſpectu † teſtamentorum, & vltima-
rum voluntatum, quæ peſtis tempore valent, &
ſi teſtes debiti non adhibeantur, iuxta formam
iuris. Iaſon.in l. fin. ſub num.3. C.de teſtam. Io.
Annib. in repet. l. naturaliter. ſub num.298. ff.
de vſucap. Florian. de Sancto Petro in l. milites.
C.de teſtam.milit. & in d.l fin.C.de teſtam. Bar-
bat.in cap.cum eſſes.de teſtam. ſub num.13.verſ.
& quantum. & conſ.87. num.3. verſ.pręmitto
etiam. & nu.4. verſ.ſic dicitur. lib.4. Neuizan.
in conſ.26. num.5. Martian. conſil.84. num.13.
lib.1. Pariſ.conſ.33.nu.24. lib.2. de magis com.
Gail. obſer.118.col. fin. nu.18. verſ.propterea
lib.2.
4 Hinc videmus ob eam † beneficiatum à reſi-
dentia excuſari, quamuis illa ſit de iure diui-
no, vt tradit Barboſ. in ſuis collect. lib.3. decret.
tit.4. ad cap.relatum 4. num.8.
Sicut etiam cõtra iuris, & ſtyli obſeruantiam,
5 fœminæ tempore peſtis in † teſtes admittuntur.
Kalaſch. conſult. 117. col. vlt. num.25. tom. 1.
Sequitur Senat. Sabaud. ad Theſ. deciſ. 180.
6 Nec annullantur † teſtamenta facta tempore
peſtis, etiam ſi teſtes teſtatorem non viderint.
Pariſ.d.conſ.33.lib.2.
7 Obq; peſtem, contractus † minorum, & mulie-
rum, necnon etiam ipſorum teſtamenta ſine ſo-
lemnitatibus requiſitis ſuſtinentur. Ripa.de act.
in mort.artic. cap.17.nu.15. Bertachin.de gabel.
par. 2. num.50. Medic. de for. caſ.par.2. q.6.
num.40. & 44.
8 Hincq; eſt, quod ſi adſit Statutum † in Ciui-
tate annullans contractus, qui per duos Nota-
rios rogati non ſint, valebunt tamen peſtis tem-
pore, etſi non interueniat, niſi vnius Notarij ro-
gitus. Iaſ. in d.l. fi. C.de teſtam. ſub num. 8. Be-
ned. in repet. c. Raynutius in verb. teſtamentum
ſub num. 15. verſ. ad quod facit, &c.p. 1. extra
de teſtam.
Sicuti etiam, ſi adſit pariter ſtatutum diſpo-
9 nens teſtamenta † non valere niſi conficiantur
per Notarios matriculatos, quia tunc valebunt
etiam rogata per Notarium non matriculatum.
Lamberteng. de contract. in fi. ſub nu.270. Aſin.
prax.ca.38.nu.2.& ſeq.§.3. tempore enim peſtis
ſoluuntur omnia iura, tam ratione contractus,
quam vltimarum volũtatum. Hering.de fideiuſ.
cap.15.ſub num.18. Peguer.deciſ.8.nu.5.par.1.
Giurb. ad conſ. Meſſan. par.1.cap.2.gloſ.6 ſub
num. 28.
10 Nec mirum, cum † neceſſitas nulli legi ſubia-
ceat. Mantua dialog. de nnar.claſ.10.c.36.nu.3.
11 Multumq; † operatur contra iuris regulas. Surd.
de alim.tit.1.quaeſt.44. num.26. & tanto magis,
12 quia † actus neceſſarius non regulatur ſecun-
dum formam actus voluntarij, vt per Bartol. in
13 l.3. §. vnum, ff. ad ſyllan. & neceſſitas † ſemper
ab actu prohibito cenſetur excluſa. Trentaci.2.
14 conſ.37. num. 3. Deuſq; † ab omnibus requirit
in genere inter alia, vt nemini neceſſitatem im-
ponamus. Iodoc.Damhoud. in eius prax.in mũd.
iuſt effig. de iuſt.vniuer. req.10.
15 Addatur, quod † de aliquid non faciendo
prohibitio, non comprehendit peſtis tempus,
16 quia illud † tempus dicitur neceſſitatis, quod
nulli legi, vt dixi ſubiacet. Randenſ. conſil. 50.
num.486.lib.1. Prenidel.in tract.de peſte par.3.
17 verſ.Bald. & Angel. conſequenterq; † nec con-
ſuetudo ligat in dicto tempore. Piag. de conſuet.
18 quaeſt.12. num.81. illat.2. diciturq; † caſus for-
tuitus, & culpæ non attribitur. Corn.2.conſ.128.
num. 25.
Quia ſi tempore peſtis attenderentur ius, &
eius præſumptiones, quoad ordinem ſucceden-
di, quantæ hęreditates contra ipſummet ius per-
uenirent ad perſonas, ad quas de iure nihil eſſet
19 deferrendum? cum ordo † tunc non ſit, nec dari
ſuperuiuentiæ, & mortis, poſſit ſub iuuentutis,
vel ſenectutis prætextu, tempus enim peſtis in-
cendio, & naufragio eſt peius, in quo ſaltem
omnes, vt poſſunt, auxilium præbent, ad rui-
namq; concurrunt, ſecus in tempus peſtis, in quo
ſubitaneæ deterriti animam Deo reddunt, abſq;
eo, quod nec etiam parentes, & conſanguinei
auxilium præſtent: immò nec ipſi Medici, &
20 Chirurgici † omiſſa charitate, etiam à Præſi-
de ſanitatis impulſi viſitare, & curare peſtiferos
recuſabant, quod verè miſerandum videbatur,
21 ea ratione, quia † peſtis eſt genus morbi vene-
norum omnium peſtiferimum, medullis, & inti-
mis hominum viſceribus inherẽs, qui hominem
ſubito pro veneno contaminatur, & proſternit.
Maſchard. de prob.1.concl.248.num.3. & ideir-
22 cò omnes † tunc tẽporis habitatores dicebantur
eſſe in mortis periculo. Corn. 4.conſ.131.nu.5.
immò in mortis articulo, vt ſentit Rip. de act. in
mort. art. cap.1. num.40. Giurb. ad conſ. Meſſan.
cap.2. gloſ.6. ſub nu.27. Tuſch.concl.326.nu.3.
23 lit. P. Tempus enim † peſtis eſt tempus mortis,

non reſpiciens ſenectutem, nec iuuentutem.
Hering. de fideiuſ. cap. 15. nu. 81.

Ex quibus ſatis liquet de incertitudine præ-
morientiæ, qua ſtante, ſi recurrendum eſſet ad
24 coniecturas, poſſemus dicere, mortuos † prius
iuuenes fuiſſe, quam homines ſenilis ætatis, qui
tam imbecilles non ſunt, vt in ruina, naufragio,
& ſimil. videmus, ſecundum *Theſaur. Forenſ.*
quæſt. 77. p. 3. & vt infra etiam tangam.

Quę magis, ac magis vera ex eo demonſtran-
25 tur, quia iſte puer † ætatis annorum 15. pro
impubere habetur (quamuis in maſculis currere
incipiat poſt annum 14.) quãdoquidem ad effe-
ctum iſtius præſumptionis, illa non eſt vera pu-
26 bertas, quæ eſt annorum 14. ſed plena † illa
tunc dicitur, quæ ad annum 18. aſcendit. *Pe-
regrin. 6. conſ. vlt. num. 93. & ſeq.* ideo facilè
timere ipſe potuit (quicquid ſit de hac etiam
pubertate) & ſic citius mori, quæ comproban-
tur exemplo de ſimilibus pueris, in criminali-
27 bus, ob quorum † puſillanimitatem, & timorem,
teneramque ætatem, virga, vel ferula Iudices
ipſos percutere faciunt, pro veritate habenda.
28 Accedat, quod tales pueri illo tempore † ex-
primere neſciebant qualitates morbi, vt ſuccur-
rerentur ſtatim, & incontinenti, alias deficiebant,
ſecus in perſonis perfectæ ætatis, qui omne id,
quod pro eorum ſalute erat neceſſarium, per-
quirebant, & petebant, illi autem non morbum
curando, ſed voluptatibus pernicioſis adheren-
do, extremum halitum efflare videbantur, quam
differentiam non eſt, qui neget, vt videmus à
communiter accidentibus, & maximè in illo
29 tempore, in quo perſonæ viriles, vti † pruden-
tiores, magis neceſſitatibus ſuis prouidebant,
ſtudebantq; quocunq; poſſibili auxilio, & reme-
dio eorum morbum, & infirmitatem curare. *Pe-
regrin. d. conſ. vlt. num. 52. cum ſeqq.*

Quapropter, cum dictus Laurentius Bruſchus
30 eſſet † altero Laurentio ſenior, dicendum vide-
tur iuniorem prius deceſſiſſe in tempus peſtis
prædictum, vti magis epidimiæ periculo ſup-
poſitum, quam ſit, & fuerit ſenior, vt in his ter-
minis concludit *Buccius Phyſic. in tract. ſuper
morb. epid. ſub cap. 8. quaſi in fi.* de qua præmo-
rientia loquitur etiam. *Aret. conſ. 5. ſub num. 3.*
31 ſeniores † enim dicit *Hippocr. aphor. 13.* vt plu-
rimum minus, quam iuuenes ægrotare.

Remanet diſcutiẽdum ad quem ſpectet pro-
batio iſtius ſuperuiuentiæ; &

Spectare intrepidè dicimus dicto Ruſtico aſ-
ſerto hæredi D. Laurentij iunioris ſubſtituti;
32 Nam vltra illã tritam regulam, quod quis † pre-
ciſè, & concludenter probare debet ſuæ inten-
tionis fundamentum. *Tut. alleg. 45. num. 24. &*
4. Ioſ. Lud. com. concl. 14. Adſunt in ſpecie
iuxta terminos noſtros infraſcripta fundamẽta.

33 Primum eſt, quod qui dicit † caſum ſubſtitu-
tionis eueniſſe, ob alicuius præmorientiam, illam
debet probare, alias ſuccumbit, in terminis po-
nit *Couar. var. reſol. lib. 2. cap. 7. ſub nu. 6. verſ.
tertius agit ſubſtitutus. poſt med. & melius verſ.
quartus agit ſubſtitutus, &c. Bartol. Socin. in l.
ſi inter virum num. 2. ff. de reb. dub. & num. 7.
Botta conſ. 8. num. 13. 14. & ſub 19. verſ. appli-*
34 *cando igitur, &c.* & in terminis † eorum, qui or-
dinem mortis adducunt. *Tuſch. in lit. M. concl.
400. num. 23.*

Secundum eſt, quod dictus ruſticus eſt actor,
35 & † ſuperuiuentiam adducit, contendendo cum
hærede. *Tuſch. lit. M. d. concl. 400. num. 22. Bar-
tol. Socin. in d. l. ſi inter virum. num. 5. ff. de reb.
dub.*

36 Item, quia mors † non fuit in loco remoto,
& agitur de hæreditate, & de magno præiudi-
cio, in quo caſu plena mortis requiritur proba-
tio. *Tuſc. lit. M. concl. 400. nu. 26. & 31.*

37 Item, quia † mors debet probari, & ſuperui-
uentia ab eo, qui agit contra poſſeſſorem, prout
eſt dicta D. Angela. *Tuſch. lit. M. concl. 401.
nu. 10. Bart.* quem ſequuntur *Imol.* & *Raph. Cu-
man.* allegati *à Couar. lib. 2. var. reſol. cap. 7. ſub
num. 5. verſ. primo tamen à precedentibus, &c.*
in illis verbis poſt med. *& ideo Bartol. &c.* vbi
opinionem hanc eſſe tenendam ponitur, pro
38 quo † lex præſumit, & in dubio reus debet ab-
ſolui, in terminis probationis ſuperuiuẽtiæ pro-
bandæ per agentem. *Bald. 5. conſ. 145. ſub nu. 3.*
39 *in fin.* immò pro eo † pronunciandum, illæque
ſuperius deductæ, & infra adducendæ præſum-
ptiones dicuntur ad fauorem dictæ D. Angelæ
reæ fortiores, quam illę dicti Ruſtici. *Acad. Mar-
purg. inter conſ. diuerſ. tom. 2. ſecund. magn. im-
preſſ. Francfurt. conſ. 13. num. 185.*

40 Item, quia † dicti defuncti è vita migrarunt
in diuerſis locis. *Tuſch. lit. M. d. concl. 401. n. 13.
Couar. d. loc. pręcit. & ſub d. verſ. primò tamen à
precedentibus ſub num. 5.*

41 Item, quia lex † tenet pro poſſeſſore, ipſique
fauet, & grauat agentem ad probandum mortis
ordinem, & ſuperuiuentiam. *Tuſch. concl. præ-
dicta 401. num. 16.* ſi tamen non ageretur de
probando, quem ſine liberis deceſſiſſe, qui non
eſt caſus noſter, & ideo ad alia me transfero.

42 Item, quia ſumus † in diſpoſitione hominis
in caſu ſucceſſionis, in quo præſumptio legis nõ
operatur, cum qui dicit dictum Laurentium iu-
niorem eſſe primo loco mortuum probare de-
beat. *Tuſch. d. concl. 401. num. 14.*

43 Item, quia cum tractetur † de aperienda via
ſuc-

ſuccedendi patri, ex parte dicti Ioſephi. Caroli, & ſic in ſucceſſione aſcendentis, iſte deſcendens habet fundatam intentionem, vt dictus Laurentius iunior cenſeatur præmortuus ſeniori. *Peregrin. d. conſ. vlt. vol. 6. num.* 150. *Conar. dictis lib. 2. & cap. 7. ſub num. 8. verſ. his obſtare videtur, &c. in fine.*

Tandem, vt actor melius acquieſcere poſſit videndæ etiam ſunt infraſcriptæ auctoritates, quæ in hoc propoſito ſunt ſingulariſſimæ.

Peregrin. *de fideic. art.* 43. *num.* 40. vbi in cauſis ciuilibus in tempore, & in loco non remoto, ſi agitur de morte patris, vel filij, tunc qui ſe vult fundare in vnius, vel alterius prima morte, vel vltima probare debet.

Burſat. benè concludit contra Ruſticum *in*
44 *conſ.* 8. *num.* 16. vbi pro † poſſeſſore præſumitur, & aduerſario incumbit onus probandi, quod ante deceſſerit.

Oſaſch. *ped. deciſ.* 108. *num* 5. *& ſub num.* 8. *verſ. præterea vera, &c.* vna cũ *conſ. ſeq. D. Purpurati*, qui *num.* 4. tenet, quod propter fauorem,
45 qui † debetur poſſeſſori, in dubio capiatur illa præſumptio ordinis mortis, quæ poſſeſſori fauet; nec diſcrepantia adeſt, quando fideicommiſſarius agit.

Corn. *lib.* 1. *conſ.* 10. qui reſpondet oppoſi-
46 tioni, quæ fieri poſſet † tempore peſtis circa probationem mortis, ſcilicet, quod ſufficerent coniecturæ, & non plenæ probationes ex parte dicti Ruſtici, eo quia infirmi tunc non viſitari, hominesq; nec funeri intereſſe ſolent, dicit enim, quod plena requiritur probatio, cum agatur de magno præiudicio, prout in noſtro caſu, vbi hereditas eſt inſignis valoris, & mors nõ fuit in loco extero, & longinquo, vbi non ſolent Medici, & alij deputari.

Idem Corn. *d. lib.* 1. *conſ.* 196. diſputat in tempus peſtis, an quis dicatur præmortuus nepoti, vel potius è contra, multum tribuens illis, qui ſunt teneræ ætatis, in illis verbis ſub *num.* 7. *& præſertim mortis infantium.* concluditq; iuniorem, ideſt nepotem præmortuum fuiſſe, & *num.* 9. ea ratione vltra probata ſuperius ex di-
47 ctis teſtiũ, quia qui vult † ſuccedere, debet probare ſuperuiuentiam illius, vigore cuius mortis habet ipſe intentionem fundatam, & aſſerit impuberem prius deceſſiſſe, ex *l. cum mulier, ff. de reb. dub.*

Rol. à Val. *de lucro dot. qu.* 60. *nu.* 6. *& ſeq.*
48 qui tenet de duobus † ſimul morientibus, vnum alteri ſuperuixiſſe non præſumi, multa ibi ponens, quæ rectè applicari poſſunt caſui noſtro.

Marant. *de ordin. iudic. in proem. nu.* 15. qui
49 ponens regulam ſcilicet † præſumptionem eſſe ſecundum ordinem naturæ patrem, & matrem filijs præmori, primo enim natus, primus moritur: ponit etiam fallentiam in filio impubere, qui ante patrem, vel matrem mori præſumitur, & addit, quod ſi quis agit, & ſe fundat in præmorientia, debet hoc probare.

50 Bald. 4. *conſ.* 155. *in fin.* tenet † ſuperuiuentiam ab eo probari debere, qui eã allegat, alias talis ſuccumbit, non obſtante, quod ibi Catherina eſſet ſenior Franciſco eius filio, quæ ſecundum ordinem naturæ debebat filio præmori.

Qui pariter *d. conſ.* 145. *ſub num.* 3. *verſ. tertia ratio*, etiam extra preſumptionem concludit,
51 agentem † debere probare ordinem mortis, vti ſuæ intentionis fundamentum, & in fine admittit poſſe recedi à preſumptionibus, puta naufragio, ruina, vel incendio, & conſequenter peſte, cum ſimiles non excludantur caſus, in illis verbis, *vel in ſimilibus caſibus, &c.*

Ideo ex prædictis contra d. D. Actorem concludo. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

HÆres cum beneficio legis, & inuentarij, non tenetur vltra vires hæreditatis, & quãdo poſt ſententiam contra ipſum latam, poſſit dicere, & opponere de inuentario.

SVMMARIVM.

1 *HAeres cum beneficio legis, & inuentarij non tenetur vltra vires hæreditatis.*

2 *Iudex tenetur præoculis habere intereſſe ipſius hæredis cum beneficio &c. ne plus grauetur in quantum facere poteſt, alias ipſe ad damna tenetur.*

3 *Hæres cum beneficio &c. non eſt hæres, quoad debita ſoluenda, ſed quaſi heres, & quoad vtilitatem tantum.*

4 *Executio eſt nulla, ſi fiat ſuper bonis proprijs heredis.*

5 *Fauore alicuius, quod introductum eſt, non debet in eius odium retorqueri.*

6 *Heres, ſi dicat alia bona non extare, niſi poſita in inuentario, habet intentionem fundatam, & qui contrarium dicit, probare debet, alias beneficium inuentarij non prodeſſet.*

7 *Heres, poſt ſententiam, poteſt de inuentario docere, quando non impugnatur ſententia, ſed modificatur. & num.* 10.

8 *Maritus poteſt poſt ſententiam excipere, vt ipſa non mandetur executioni, ſi Iudex per iuris ignorantiam, cum inſolidum condemnauit, cũ non ſit verum.*

9 *Condemnatum me fateor, & benè, ſed peto exe-*
cutionem fieri in quantum facere poſſum.
11 *Exceptio inuentarij non negat tot deberi credi-*
tori, ſed tot bona in hæreditate non reperiri,
quibus poſſit ſatisfieri.
12 *Inuentarij exceptio poſt ſententiam, non poteſt*
adduci, ſi ante ſententiam fuerint dati à Iu-
dice termini ad dicendum hęredi, & propo-
nendum ſuas exceptiones, tam dilatorias, &
peremptorias, quam anormalas.
13 *Inuentarij beneficium nõ ſolum moderatur con-*
demnationem, ſed ſuſpendit conuentionem,
ac pignorum captionem impugnat.
14 *Sententia eſt intelligenda ſecũdum inſtantiam,*
& acta.

CONSILIVM XLVIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 Omnibus noteſcit hęredem † cum be-
neficio legis, & inuentarij, non te-
neri vltra vires hæreditatis. *per tex.*
in l. ſcimus. §. & ſi præfatam. C. de
2 *iure delib.* vbi omnes Doctores, ideo Iudex †
ſemper præ oculis habere debet ipſius hæredis
intereſſe, eum non grauando, niſi quatenus hæ-
reditas ſit ſoluendo, aliter teneretur ipſemet Iu-
dex in foro conſcientiæ ad omnia damna; non
3 .n. † tunc ipſe hęres eſt quo ad debita ſoluenda.
Caſſan. ad conſ. Burgund. de retract. §. 1. rubr.
10. *gloſ. ſuum hęreditagium.* vbi pro tali hære-
de bene concluditur, ipſumq; non verè hære-
dem, ſed quaſi hæredem eſſe, & quo ad vtilita-
tem hæredem, non quo ad damnum, ſed immo
tunc ipſum hæreditatem non adiuiſſe fingitur,
vt *in d. §. & ſi præfatam.* Igitur non potuit ſic
indebitè vexari Perilluſt. D. Barbara Calua,
4 Petra, ab iſtis prætenſis creditoribus, nec † in
bonis proprijs, vt fuit nulliter exequutum, &
contra iuris ſanctiones apertiſſimas. *Rol.* plenè
multos adducens, *de inuent. q. 133. per tot. inter*
5 *diuerſ.* Alias dicere poſſemus, quod cum † in-
uentarium ſit fauore illud facientium introdu-
ctum, retorqueatur in ipſorum odium, contra
textum *in l. quod fauore. C. de legib.* Et ſufficit
6 Iudici, quod ipſe † hæres dicat alia non extare
bona in hæreditate, vt dicatur ipſum fundatam
habere intentionem, & ius probandi dicatur
translatum in allegantem contrarium. *Rol. à*
Val. d. tract. inter diuerſ. de inuent. q. 188. per
tot. qui in fine ponit hæc verba: *alias ſi negatiua*
non probaretur per inſpectionem inuentarij fru-
ſtra eſſet hæredi conceſſum inuentarij benefi-
cium, &c.

Præterea talis, ac tantus eſt fauor hæredis fa-
7 cientis inuentarium, quod † etiam poſt ſenten-
tiam ius datur hęredi, de ipſo inuentario docen-
di, & exceptionẽ proponendi, ſi non ſententiam
iſta exceptio impugnet, ſed tãtũ modificet. tex.
eſt magiſtralis *in l. ex diuerſo. 18. §. ſi in iudicio.*
8 *ff. ſol. matr.* qui admittit † maritum poſſe poſt
ſententiam excipere, vt ipſa non mandetur exe-
cutioni, ſi Iudex per ignorantiam iuris eum in-
ſolidum condemnauit, cum non ſit verum, &
ibi DD. in d. l. ex diuerſo. in terminis inuentarij
9 loquentes. Fateor † enim me condemnatum,
& benè, ſed peto executionem fieri, in quantum
facere poſſum. *l. Neſennius. 41. §. inſolidum.*
ff. de re iudic. circa quam materiam exceptio-
nis inuentarij poſt ſententiam admiſſiuam, lo-
quuntur hæredum fauore. *Ruin. 2. conſil. 52. in*
fin. Marant. de ordin. iudic. p. 6. memb. 9. nu. 17.
10 Accedat, quod iſta exceptio † inuentarij ad-
mitti ſemper debet, quia ſententiæ non reſiſtit,
quoad condemnationem factam, nec dicitur
tollere creditum, ſed tantum contra ſententiæ
executionem, ne iſte in plus teneatur. *Boer. p. 1.*
11 *deciſ. 53. num. 3.* Non enim † inuentarij exce-
ptio negat, quin verè tot debeantur, quot ſen-
tentia continet, ſed negat tot bona in hęredita-
te reperiri, quibus ſatisfieri poſſit creditori; niſi
12 † eſſent dati termini hęredi ad dicendum, &
proponendum ſuas exceptiones tam dilatorias,
& peremptorias, quam anormalas, vt ponunt
DD. in d. l. ex diuerſo. & Boer. loco prox. citato.
Ad prædicta *Bald. 3. conſ. 382. ſub num. 1. verſ.*
ad intelligentiam. qui ſciendum eſſe ponit, quod
13 inuentarij † beneficium non ſolum moderatur
condemnationem, ſed ſuſpendit cõuentionem,
impugnareq; pignorũ captionem, dicit *Didac.*
à Spin. de inuent. inter diuerſ. quæſt. 276. ſub
num. 8.
14 Tandem dicendum eſt, iſtam † ſententiam
eſſe intelligendam, ſecundum inſtantiam, &
acta facta, ac iuxta probata, in quibus reperio
dictam D. Barbaram non recuſaſſe, quatenus
creditum eſſet verum, & reale, ſoluere, ſed pro
modo facultatum, & in primis ipſa de ſuis cre-
ditis ſatisfacta, quod debebat obtinere vti hæ-
res cum beneficio legis, & inuentarij, & non
grauari vltra quam facere poterat, & teneba-
tur, quod iuſtum erat, & ęquum, iuxta à d. text.
in *l. ſcimus.* diſpoſita. Et ideo &c. Saluo &c.
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Soluere creditori aliud pro alio hęres cum beneficio legis, & inuentarij poteſt. Nullitas ſententiæ, quando ipſius executionem retardet.

SVMMARIVM.

1 *Haeres cum beneficio legis, & inuentarij vnum pro alio ſoluere poteſt, etiam creditore inuito.*

2 *Soluere aliud pro alio, quando quis poſſit, maximè ſi hæreditas non ſit ſoluendo.*

3 *Satiſdatio petita in iudicio, & à parte non præſtita, facit ſententiam poſtea latam eſſe nullam.*

4 *Nullitas patens, ſententię executionem impedit.*

5 *Nullitas probatur ex inſpectione proceſſus, quę inducit facti euidentiam, & rem notoriam facit.*

6 *Nullitas impedit executionem ſententia in forma depoſiti lata.*

CONSILIVM XLIX.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

IVS aſſiſtit Perilluſt. D. Barbarę Caluæ, in hac ſua prætenſione, ex iam à me in alia mea iuris adductis, & tanto magis, quia, quatenus eſſet executio concedenda, & conſumanda, vt à parte inſtatur; (quod abſolutè negatur) nihilominus non venditioni exponi poſſent domus prætenſæ, vt venderentur pro pecunia exburſanda cre-
1 ditori, ea ratione, quia ipſa vti hæres † cum beneficio legis, & inuentarij poteſt ſoluere aliud pro alio inuito creditore, & ſic proprietatem ipſam ſecundum iuſtum valorem, non pecuniam relaxare. *Phanuc. poſt multos de inuent. inter diuerſ. qu.* 242. *num.* 149. *cum ſeq.* maximè cum
2 † prætendatur hęreditatem non eſſe opulentam, ſed immò non ſoluendo, vt *ibi apud d. Phanuc. num.* 151. quo fit vt non poſſint ipſæ domus viliſſimo deliberari pretio, vt in pecunia creditori ſoluatur.
3 Adeſt præterea nullitas † ſententiæ, ex ſola ipſius, & actorum viſione, & inſpectione, quæ procedit ſtante petita, & geminata inſtantia, quod D. Morandus Clericus ad formam ſtatuti Placentini fideiuberet, & tamen Iudex ad vl-
4 teriora proceſſit, vnde † nullitas, vti in ſe patens, ipſius ſententiæ executionem impedit. *Viui. deciſ.* 53. *num.* 3. *&* 5. *& deciſ.* 304. *num.* 6. *Ferrantes Gargiareus* mihi patruus magnus *lib.* 2. *patroc.* 108. *ſub verſ. ſecundo fuit dictum. poſt med. verſiculi*, vbi etiam ponitur, nullitatem
5 † probari ex inſpectione proceſſus, quæ inducit facti euidentiam, & rem notoriam facit. Nec
6 dicatur fumus in cauſa depoſiti † executiua, quia adhuc nullitas impediret executionẽ prędictã. *Viui. d. deciſ.* 304. *nu. fin.* Ideo, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TEſtium defectus, an præſumantur, & multa de eorum depoſitionum validitate, ſeu inualiditate.

SVMMARIVM.

1 *Bonauentura Baſchius Prætor Ciuitatis Buxeti, fuit vir qualificatus.*

2 *Bonus quilibet præſumitur, niſi contrarium probetur.*

3 *Salutis æternæ immemor quis non præſumitur.*

4 *Teſtis idoneus quilibet reputatur, nec repellitur, niſi expreſsè reperiatur prohibitus; maximè, ſi ſuper re parua quantitatis deponat.*

5 *Ruſtici præſumuntur ſemper cauillationes inuenire, ne eorum Dominis ſoluant.*

6 *Teſtes ſi non diſcordant, concordant.*

7 *Confeſſio quando in tempore, & loco concordet.*

8 *Teſtium depoſitiones, ſi præſumptiuè concludunt, ſufficit.*

9 *Teſtis, ſi vnum dicit, ex quo aliud ſequitur, cenſetur depoſuiſſe ſuper vtroque.*

10 *Teſtes, ſufficit, quod deponant eo modo, quem negotij qualitas patitur.*

11 *Teſtes, ſufficit, quod ſint concordes in negotio principali, licet in alijs differant.*

12 *Teſtes, ſi diuerſa deponerent, coniungi deberent.*

13 *Teſtes, quando conteſtes dicantur.*

14 *Teſtes, quod ſint conteſtes, in dubio tenendum eſt.*

15 *Teſtis ſingularitas non præſumitur in eius depoſitione.*

16 *Confeſſio parte abſente, an probet.*

17 *Teſtis amicus, vel domeſticus probat.*

18 *Proximum noſtrum, ſicut noſmet ipſos diligere debemus.*

19 *Amicus amico vult bonum.*

20 *Amicitia exceptio eſt leuis in depoſitionibus teſtium.*

21 *Coniunctus pro coniuncto, quando teſtimonium poſſit ferre.*

22 *Domeſtici teſtes probant ſi aliter veritas haberi non*

non poteſt, etiam ſi ſint inhabiles, ſi tamen ſunt bonæ vocis, & fama.

23 *Teſtis pauper, ſi ſit perſona honeſta probat.*

24 *Subornatio non dicitur, ſi quis dat aptam, aduerſarum informationem.*

25 *Verbum,* incontinenti. *eſt contrarium verbis,* ex interualo.

26 *Teſtis poteſt ſe incontinenti corrigere, declarare, &c.*

27 *Incontinenti quæ fiunt, cenſentur ineſſe.*

28 *Teſtes non dicuntur extra articulos deponere, quando ea, quæ dicunt, conferunt ad eorum declarationem, quæ in articulis continentur.*

29 *Liuius Marus cauſæ patronus Buxeti laudatur.*

30 *Teſtium defectus, aliorum teſtium dictis adiuuari debent, & num. 35.*

31 *Teſtis vnius defectus, per alios ſuppletur bonæ qualitatis, & integritatis.*

32 *Teſtium numerus notabilis dicitur, ſi ſunt tres, quattuor, vel quinq;*

33 *Teſtium dicta per cauillationes deſtrui non debent.*

34 *Teſtium dicta à Domino Iudice ſunt concordanda, ne ius ſuum cuiq; auferatur, & vt falſum etiam euitetur.*

36 *Teſtes non dicuntur diſcordes, ſi conueniunt ſuper negotio principali.*

CONSILIVM L.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

SVbtiliſſimis dubitationibus Perilluſtri, ac Doctiſſimi Buxeti Prætoris
1 D. † Bonauenturæ Baſchij Lucenſis,
viri qualificati, reſpondere eſt in
omni parte, quid laborioſum; & acredo, quæ
vtrumq; in hac reſponſione cumulat, an amorem colligere, vel odia ſuſcipere, ignorat, cum
tam integerrimè, ac doctiſſimè fuerit dubitatum. Attamen mihi facilè ſit (cum veritas ſuadeat) dubia deſtruere.

Præſumptio autem, in praxi, regulariter ſumitur fauore teſtis, ne inhabilis iudicetur, & ſu-
2 ſpectus reputetur, quilibet enim † bonus præſumitur, niſi contrarium probetur. *l. omnimodo, C. de inof. teſt. l. cum quidam de leg. 2. & l. cum pater, §. rogo eodem tit. l. merito, ff. pro ſoc. c. fi. de præſumpt. c. vnic. de ſcrut. in ord. fac.* nec certè
fulminandum eſt contra ſalutem animæ; vt quis
3 falſum deponendo † immemor æternę ſit ſalutis,
4 quilibet enim † teſtis idoneus reputatur, nec repellendus, niſi expreſsè reperiatur prohibitus,
c. de teſtibus in 3. qu. 5. l. in ſumma, & l. curreni, ff. de eodem tit. de teſtib. l. generaliter, C. de reb. dub. maximè ſi teſtis ſuper re paruæ quantitatis,
& modici valoris deponat fauore ruſtici, contra
Illuſt. & multum R. D. Cæſarem Rubinum, vitæ
bonitatis, honeſtiſſimèq; Familiæ virum integerrimum, cui magis fauendum, & pro eo potius præſumendum, quam pro ruſtico viliſſimo,
humiliq; ſtirpe nato, quo ſtante credendum eſt
5 d. Ruſticum pro eius † propria indemnitate, voluiſſe iſtis cauillationibus debitã ſatisfactionem
diuertere, vt ſolent ſimiles perſonæ viles proprijs neceſſitatibus, æquo admiſſo obuiam eundo, contendere, vt veritas obſcurata remaneat,
quod etiam ex teſtium depoſitione dignoſcitur,
qui dicunt, quod ruſticus aſſerebat velle ſatiſfacere, ſed cum temporis cõmoditate maxima.
6 Accedat, quod teſtes † dum non diſcordant,
benè concordant, & patet ex depoſitionibus
Bernardi Coſtæ, & Matthæi Rubei, ex quibus
conſtat ipſos alloquutos fuiſſe cum debitore, in
diuerſis locis, & diuerſo tempore, ad præſentiam
d. Rubei, & Rubeus pariter his verbis concludit, *& à tal ragionamento* (ſcilicet dicti Mori in
diuerſis locis, & temporibus hic expreſſis, debitum confitentis) *vi era anco preſente il Sig. Bernardo Coſta.*

Conſidero dictas depoſitiones, quoad confeſſionem prædictam, quæ cum tendant, non di-
7 uerſimodè, ſed ad vnũ, & eundem finem, nõ † dicuntur diſcordes, & in loco, & in tẽpore, licet ſuf-
8 ficiat illas † prçſumptiuè tantum concludere. *Alciat. tom. 1. lib. 1. conſ. 6. nu. 29.* & etiam mihi videtur, ex dictis depoſitionibus reſpectiuè ſatis
comprehendi, loca, & tempora ab vno, vel ab
altero mentionata, quãdoquidem, ſi teſtis vnum
9 † dicit, ex quo aliud ſequitur, cenſetur depoſuiſſe ſuper vtroq; *Alba conſ. 83. num. 25.* de tem-
10 poreq; † ſufficit, quod teſtis deponat eo modo,
quem patitur negotij qualitas, idem *Alba. conſil. 529. num. 26.* & quod omnes, prout in noſtro
11 caſu † concordent in negotio principali, & in
effectu de credito; licet etiam (quod negatur) in
alijs differant. *Vueſembec. 1. conſ. 27. num. 16. Alex. 4. conſ. 105. num. 22. & lib. 5. conſil. 88. num. 17. & lib. 1. conſ. 53. num. 4. & conſil. 47. num. 5. & 6. lib. 2. & conſ. 78. num. 8. d. lib. 1.*
12 *Euerard. ſen. conſ. 164. num. fi.* qui † etſi diuerſa ad vnum effectum deponerent, coniungi deberent, *Goden. conſ. 48. num. 15.*
13 Tunc † enim ſuppoſita dicta concordantia
dicuntur conteſtes. *Alba. conſ. 402. nu. 8.* quod
14 etiam † in dubio tenendũ eſt. *Alex. 6. conſ. 4. n. 8.*
15 nec ſingulares dici † poſſunt, quia ſingularitas
non præſumitur in teſtibus. *Alba. conſ. 623. nu. 6.*

Ma-

Maximè in iſto credito, & debito reſpectiuè
vbi ſpontè (vt ex depoſitionibus teſtium appa-
ret) dictus Morus ſuám voluntatem, & conſen-
ſum præſtitum, computis factis cum d.D.Cęſare,
notum fecit, & ſignificauit, in quo non mirum,
16 ſi † confeſſio etiam abſente (ſi hoc tamen dici
poſſet) parte probabit, quia illa voluntas, &
conſenſus declaratur etiam parte abſente ad ef-
fectum, vt ſit ſatisfaciendum creditori, & per
teſtes quamuis ſingulares. *Alba conſ.248. n.26.*
17 Præterea non obſtat, quod teſtis ſit amicus, †
vel domeſticus; nam de iſtis non fuit aliqua
probatio facta, & quatenus poſſet hoc in lucem
venire, dicimus amicum pro amico teſtimoniū
ferre ſine difficultate poſſe, ſecundum legem di-
18 uinam; debemus autem † diligere proximum
ſicut nos metipſos. *cap. 2. §. item proximos. de*
19 *poen.* Amicus, † amico vult bonum, dicit *Ariſt.*
proſequitur *Alex. 5. conſ.88. nu. 14. & conſ.4.*
20 *num.9. lib.6. Alba conſ.313. num.5.* eſt enim †
leuis exceptio; *ibi ſub num.4.* maximè in teſte
bonæ qualitatis, quæ præualet amicitiæ, immo,
21 & affinitati, vt dici poſſit, † coniunctum pro
coniuncto teſtimonium idoneum eſſe; *Franc.*
Tert. conſ.19. num.6. diuerſ. tom.3.
22 Præterea non omitto, quod † teſtes domeſtici
probant, quando aliter veritas haberi non po-
teſt, immo etiam alias inhabiles admittuntur, &
præferuntur extraneis; Singularis eſt auctoritas
Euerard.iun.1. conſ.13. nu.20. maximè quan-
do ſunt bonæ qualitatis, & famæ. *Franc. Tert.*
d. conſ.19. ſub num. 14. diuerſ. tom.3. quarum
præſumptio ſuperius fuit adducta.
23 Ita, & pauper † poteſt teſtificari, & probat,
dummodo ſit perſona honeſta, bonæ vocis, &
famæ, quæ omnia præſumuntur in paupere, niſi
contrarium probetur. *Alba conſil.149. num.5.*
Nec ſtringit exceptio, quod ſubornati fue-
rint teſtes, & in ſpecie reſpectu illius, qui (vt di-
cit pars aduerſa) ex interualo redijt ad perfe-
ctionandum eius dictum, vel addend. ſi quid
omiſſum fuerit.
24 Nam data apta † informantione ad verum,
non datur ſubornatio, nec Iudex debet iſtam
exceptionem admittere, ſed repellere. *Hein-*
richm.2. conſ.2. num.46.
25 Facit verbum poſitum in proceſſu, ſcilicet †
(*incontinenti*) quod minimè adaptatur verbis,
26 *ex interualo*, & in hoc, quemadmodum teſtis †
poteſt ſe incontinenti corrigere, declarare, ad-
dere, &c. *Bellon. de pot. eorum, quæ fiunt in cont.*
cap.20. de teſte ſe ipſum corrig. lib.1. ita etiam à
contrario ſenſu poteſt illa, quæ vel memoriæ
debilitate, vel regulari fragilitate omitti, in-
continenti dicere, & ſuper illis deponere, vltra
27 vulgatam regulam, quæ † ſcilicet incontinenti
fiunt, cenſentur ineſſe. *gloſ. & DD. in l. perfecta.*
C. de donat. Bellon. dd. tract. & lib. cap. 54. ſub
num.5. verſ. contrariam.
28 Inſuper non dicunt extra † articulos depo-
nere teſtes, quando ea, quæ dicunt, conferunt ad
declarationem eorum, quæ in articulis conti-
nentur, & ſic dicuntur eſſe in articulo, non extra
articulum. multa ponens adducit *Goden. in conſ.*
48. num.21. de teſtib. fol. mihi 306.
Impune omittere nequeo, illud circa non
probatam obligationem ex parte Mori, reſpe-
ctu collectionis glandium, probatum enim hoc
extitit in proceſſu concludenter, ex lectura de-
poſitionis teſtium; vltra quod diuidere officium
maſſarij, quod ſcilicet in aliquo teneatur, & in
aliquo negatiuè; non mihi placet, cum ſit, quid
contra ſolitū, conſiderando etiam, quod hoc ab
alijs fuit obſeruatum, quod ſine dubio transfert
onus probandi in aduerſarium; iuribus vulg.
Quantum eſt præterea circa confeſſionem
dicti D. Cęſaris, contrariam dicto Reuer. D. An-
dreæ Berſano, vltra poſita prudentiſſimè in pro-
ceſſu, & doctè à Multum Magn. D. Liuio Maio
Procuratore dicti D. Cæſaris, cauſæ patrono,
29 † in dicta Ciuitate primario, non mihi videtur
tanta, in hoc cura ponenda.
Quia quatenus eſſet aliqua diſcordātia (quod
30 negatur ſaltem præiudicialis) non dubito, † quin
defectus iſtius teſtis (& ſic etiam quo ad alios)
vel teſtium non poſſint numero aliorum teſtium
adiuuari. *Heinrichm.2. conſ.27. num.29. Fab.*
31 *de Anna. conſil. 59. num. 6.* vnius enim † teſtis
defectus ſuppletur ex integritate alterius, om-
niumq; bona qualitas pariter ſupplet alterius
teſtis defectum. *Franc. Ter. d. conſ.19. num.7.*
32 *diuerſ. tom.3.* quorum † numerus notabilis di-
citur, quattuor, vel quinque, & etiam trium. *Alba*
conſ.303. num.7. & conſ.153. num. 4. & conſ.
231. num.7. & conſ.35. num.6. Alex. conſ.47.
num.1. & 2. lib. 2. maximè, quia quaſi omnes
vniformiter deponunt, immo omnes circa eſ-
ſentiam ipſius crediti. *Pſeilſ. cent.1. conſ.100.*
num.8.
Nec mihi iuſtum videtur dicta teſtium per
33 tales † cauillationes eſſe deſtruenda, ſed potius
quantum fieri poſſit ſuſtinenda. *Alba conſ.505.*
num.18. Alciat. tom.2. lib.6. conſil.2. Alex. 1.
conſil. 5. num. 12. conſil. 45. num. 35. lib. 4.
34 & † concordanda à Domino Iudice, ne ius
ſuum dicto D. Rubino conſequendi creditum
auferatur. *Vueſembec. 1. conſ.27. num.17.* &
fieri poteſt, vt falſum euitetur, etiam per actuū
multiplicationem. *Heinrichman. 3. conſil. 12.*
35 *nu.34.* vltra quod adiuuant † dictæ depoſitio-
nes

Digitized by Google

nes teſtium coniecturis, ex dicto aliorum, pręuia qualitate, etiam dicti D. Rubini, habito reſpectu ad vilem ruſticum (vt dixi) in quo caſu ſufficeret teſtis vnicus. *idem Heinrichman.4. conſ. 2. num.40.*

36 Nec obſtat tandem, quod ſint diſcordes † inter ſe, quia licet vnus plus dicat altero, non tamen dicuntur varij teſtes, neque diſcordes, ſi in negotio principali conueniant, vt dixi, & addo *Bero.3. conſ.201. num.37.* nec ſingulares dicuntur, quando in effectu in eo conueniunt, de quo eſt controuerſia. *idem Bero. conſil.175. num.55. lib. 3.* quamuis certè credatur nullam diſcordiam, vel contrarietatem in dictis depoſitionibus extare.

Ex quibus plenè creditur dubitationibus ſatisfactum fuiſſe. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LEgitimæ, quando per filium renunciatum dicatur, Bona, quæ dotalia dicantur, quæ non.

SVMMARIVM.

1 *LEgitima detractio, an à patre poſſit prohiberi, vel ei onus imponi.*

2 *Legitima, quando per filium renunciatum dicatur.*

3 *Filij cōtra patris voluntatem poſſunt legitimam de hæreditate deducere.*

4 *Filius per agnitionem hęreditatis paternæ, non dicitur renunciaſſe legitimæ.*

5 *Legitimę, vt ſit renunciatum, eſt neceſſaria ſpecialis expreſſio.*

6 *Dos, ſi ſit conſtituta in certa quantitate, cętera bona dicuntur extradotalia.*

7 *Bona extradotalia, dotis priuilegium non habent.*

8 *Taxatiua verba continent negatiuam, quoad alia.*

9 *Verba taxatiua, quando in diſpoſitione ſubintelligantur.*

10 *Separatim, quæ ponuntur, diuerſam habent determinationem.*

11 *Separatum vnum, non continetur ſub alio.*

12 *Separatorum, vno poſito, alterum excluſum cenſetur.*

CONSILIVM LI

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 CErtiſſimi iuris eſt, patrem † non poſſe
legitimæ detractionem filio prohibere, illamq; grauare, vel minuere.
l. quoniam in priorib.32. l. ſi quando.
35. §. fin. C. de inoff. teſtam. Craſſ. in § legitima.
2 *qu.32. num.3.* niſi † tamen filius ſpecialiter ſe
contentum dixiſſet. *d. l. ſi quando. § generaliter.*
3 *C. eod. tit. de inoff. teſtam.* alias ſecus, cum † poſ-
ſint filij contra patris voluntatem legitimam deducere. *Cephal. conſ.153. num.77. lib.2.*

4 Quibus non obſtat, allegare † filium acceptaſſe teſtamentum per agnitionem hæreditatis, & ideo legitimæ renunciatum fuiſſe, quia ad
5 effectum, vt † dici poſſit filium renunciaſſe, non
tacita, ſed expreſſa renunciatio requiritur. *Rot. deciſ.200. num.4. deciſ.479. num.8. in fin. & deciſ.653. nu.9. tom.2. recent.* Vnde non potuit fieri retentio legitimæ per aduerſarios, ſub prętextu, quòd ſit facta renunciatio fauore D. Ioannis, indebitè, & contra iura, vt ex doctrinis, quas habet penes ſe Illuſtriſ. D. Iudex, loquen. in terminis terminantibus de hoc negotio, patet; ſed immo debet ipſa reſtitui, & tradi donatario eiuſdem legitimæ, & infraſcriptorum bonorum, in vim inſtrumenti donationis à filio, dum viuebat, facti.

Circa aliud caput, dicimus nō obſtare, quod bona ſita in ſtatu Palauicino, ſint & ipſa dotalia, debita dictis aduerſarijs, cum tantum ipſi defuncto fuerint relicta bona extradotalia; nam
6 quotieſcunque † dos fuerit, & reperiatur in certa quantitate conſtituta, cætera bona etiam aſſignata eſſe dicuntur extra dotem. *Dec. conſ.521.*
7 *nu.10.* vnde non † habent dotis priuilegia. *Soc. iun. conſ.85. ſub num.7. lib.3.*

Quæ tanto magis procedunt, ſtantibus verbis taxatiuis præciſè in inſtrumento appoſitis,
8 quæ † cōtinent negationem, quo ad alios. *Surd.*
9 *deciſ.291. num.19.* licet etiam † dicta taxatiua
verba ſubintelligantur, præmiſſa in dotis inſtrumento certa quantitate. *L. rogaſti.11. §. ſi tibi.* vbi *Caſtr. num.2. ff. ſi cert. pet.* ad prædicta videantur in terminis *Soc. iun. conſil.83. num.2. lib.3.* & facit *Ceph. conſ.366. num.11. lib.3.*

Nec obſtat, quod licet ſeparatim iſta bona ponantur in inſtrumento, dotis certa quantitate conſtituta, ęqualis tamen debeat fieri determinatio, ex auct. *Surd. conſ.3.* quia vltra quod

Sur-

Surdus, nec verbum quidem de hoc ponit, pa-
10 tet, quod quæ † ſeparatim ponuntur, diuerſam habent determinationem. *l. ſi is, qui ducenta.*
11 *ff. de reb. dub.* & † vnum ſub alio non continetur. *Ceph. conſ. 365. num. 42. lib. 3.* cum ſeparatam habeant cauſam, & determinationem. *l. qui fundum. 7. ff. pro empt. l. fin. ff. de calumniat. l. ſi maritus. in fin. C. de donat. inter vir. & vxor.*
12 Separatorum † enim vno poſito, alterum cenſetur excluſum. *Rimin. iun. conſ. 404. num. 34. lib. 4. Burſat. conſ. 190. num. 24.*

Ideo &c. Saluo tamen &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Legitima, quando debeatur filio legitimato. Legitimatio, quando dicatur, & quando diſpenſatio. Hæres, quando poſſit aliud pro alio ſoluere creditori hæreditatis. Alienatio bonorum fideicommittentis, quando poſſit fieri per fideicommiſſarium. Conductor, quando teneatur penſiones ſoluere, domo incendio diruta. Satiſdatio, quando præſtanda in materia nunciationis noui operis. Murus, ex quibus dignoſcatur communis. Potentes, quando poſſint in fideiuſſores admitti. Conductor, quando poſſit, ſtantibus impedimentis, & ſequeſtrationibus ſibi factis, recuſare affictus, & penſiones ſoluere locatori. Mandatum pro exigendis pecunijs, an requiratur ſpeciale, & an ſufficiat mandatum ad lites. Protocollum, quando teneat, & probet. Teſtamentorum eodem die celebratorum, illud valet, & attenditur, quod eſt magis ſolemne, & perfectum. Teſtamentum, vt valeat, quæ requirantur. Grauatus, quomodo debeat, & poſſit ſatisfieri pro credito, & ſuis deductionibus. Legitimatio facta poſt patris mortem, an retrotrahatur ad tempus ante aditam hæreditatem.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio, vt teneat, debet probari legitimatum, verè illius fuiſſe filium, qui pro tali in legitimatione aſſeritur.*
2 *Filius alterius legitimari nō poteſt, vt proprius.*
3 *Legitima filio ſpurio, & illegitimo non debetur.*
4 *Legitimatio facta de filio ex muliere maritata nato, efficitur inanis, cum præſumatur ipſe tunc filius mariti, non adulteri.*
5 *Inſtitutio facta non valet de filio nato ex muliere maritata, cum præſumatur mariti filius.*
6 *Filiatio non probatur ex legitimatione.*
7 *Filiatio non probatur in petitorio, ex patris aſſertione in præiudicium alterius.*
8 *Hæres tenetur debitum ſoluere in pecunia, ſi hæreditas eſt ſoluendo, & ſi pecunia ad eius manus peruenerunt.*
9 *Fideicommiſſi bona poſſunt alienari pro ære alieno fideicommittentis, non obſtante teſtatoris prohibitione.*
10 *Prohibitio alienationis, non comprehendit alienationem ex neceſſitate faciendam, pro ære alieno fideicommittentis.*
11 *Fideicommiſſarius eſt ille, qui creditoribus ſatisfacere tenetur.*
12 *Alienatum pro ære alieno fideicommittentis, in caſu reſtitutionis deducitur.*
13 *Hęredes mortui fideicommiſſarij, poſſunt contra ſucceſſorem in fideicommiſſo agere pro reſtitutione eius, quod per defunctum fuit occaſione fideicommiſſi ſolutum.*
14 *Dotis cauſa, alienantur fideicommiſſa.*
15 *Conductor domo exuſta, ſi continuauit in locatione, tenetur ad penſionis ſolutionem, nulla conſideratione habita reſtauri.*
16 *Conductor, qui neglexit denunciare caſum fortuitum locatori, ſibi imputet, cum teneatur ad penſionum ſolutionem; Amplia etiam ſi locator habuiſſet ſcientiam dicti caſus fortuiti; Item, amplia etiā ſi mutata fuerit facies rei.*
17 *Conductor, non obſtante caſu fortuito, ſi continuauit in locatione, tenetur ad integram penſionem.*
18 *Conductor, quando non teneatur ad totam penſionem.*
19 *Statuti Placentini vigore fideiuſſio, quomodo, & quo tempore præſtanda ſit in materia noui operis nunciationis*
20 *Statutum Placentiæ* lib. 4. rubr. 60. d. oper. nou. nunc. *concordat cum iure communi.*
21 *Satiſdatio in materia nunciationis noui operis admittitur, de opere demoliendo in caſu ſuccumbentia.*
22 *Satiſdatio in nunciatione noui operis, de opere demoliendo in caſu ſuccumbentię, non ſtatim admittitur, ſed poſt lapſum trium menſium; immo etiam poſt trium menſium ſpacium, ſi nuncians habet in promptu probationes incontinenti faciendas.*
23 *Satiſdatio in nunciatione noui operis non admittitur, ſi nuncians ſit vidua, vel minor, nunciatus verò perſona potens.*
24 *Potentioribus pares eſſe non poſſumus; & durum eſt contra ipſos litigare.*
25 *Potentes maxima cum difficultate conueniri poſſunt.*
26 *Alienatio dicitur, locatio facta potentioribus.*
27 *Potentiores non ſunt idonei fideiuſſores.*

28 *Po-*

28 Potentioribus ceſſiones actionum fieri non poſſũt.
Teſtes examinantur parte non citata, ob aduerſarij potentiam.
29 Teſtes clam examinantur, & eorum nominibus ſupreſſis, ſi timetur de aduerſarij potentia.
30 Potentes, ob eorum imperium, & potentiam, metum inferre dicuntur.
31 Potentes. melius eſt prouidere, ne homines nimia potentia augeantur, quam poſt auctos remedium quarere.
32 Facilius eſt, quod quis repellatur ab obtinendo, quam ab obtento.
33 Iudices. veh Iudicibus, qui ob potentiam aduerſariorum cauſas pauperum, viduarum, & pupillorum negligunt.
34 Murus, ex quibus iudicetur communis.
35 Muri coniunctio, oſtendit murum illius eſſe, fauore cuius datur coniunctio.
36 Murus, ſi eſt diſcerptus, & diſiunctus, eſt illius, fauore cuius ſeparatio admittitur, & in cuius fundo murus ædificatus apparet.
37 Loci aſpectus ſuperat omne genus probationis.
38 Noui operis nunciationis in materia, nunciatio operatur, quod prius opus in priſtinum reduci debeat, antequam de iure partium diſcutiatur.
39 Feneſtra in muro, oſtendit murum eſſe illius, in quo incipit foramen. & ſub num. 49.
40 Capa camini perforans totum murum, oſtendit murum eſſe illius, à cuius parte eſt capa.
41 Puteus in muro factus, oſtendit murum illius eſſe, in cuius muro eſt puteus.
42 Stillicidium, vbi ſtillat, deſſignat murum eſſe illius, in cuius curia pendet, & ſtillat.
43 Murus, ſi eſt diſtinctus ab illo vicini, non dicitur communis.
44 Muri vnica ſtructura, excludit muri communionem cum vicino.
45 Furnus in muro, oſtendit murum eſſe illius, in cuius parte furnus reperitur.
46 Aedificium non poteſt fieri ſuper muro, ad diuidendas curias deſtinato.
47 Murus eſt illius, cuius ſunt feneſtrę, & dicenti contrarium, onus probandi incumbit.
48 Communi in re, melior eſt conditio prohibentis.
49 Murus non probatur communis ex eo, quod quis immiſerit tigna.
50 Tigni immiſſio, quid operetur.
51 Muri dominium probatur ex ſtillicidio.
52 Poſſidere, quando quis dicatur iure dominij, & ſocietatis, & quando iure ſeruitutis.
53 Communionis, vel dominij ſigna illa præualent, quæ ſunt fortiora, & veriſimiliora.
54 Murus illius eſt, pro cuius parte ſunt feneſtra, & fuga camini.
55 Communio muri præſumitur, ſi quis habet ſigna immiſſa in muro.
56 Tignus immiſſus, denotat murum eſſe communem, niſi tamen conſtet magis de iure vnius, quam alterius.
57 Communionem, qui allegat, probare debet.
58 Communio ex ſolo modo vtendi excluditur.
59 Communio non eſt, ſi apparent ſigna dominij, vt putà puteus, furnus, capa perforans totum murum, feneſtra, & ſtillicidium, & ſimilia.
60 Murus debet eſſe, & permanere in eo ſtatu, in quo tãto tempore ſtetit, & quod eſſet cõmunis.
61 Caminum in muro, denotat dominium muri.
62 Murus, quando, & ex quibus iudicetur cõmunis.
63 Conductor, ob impedimenta, & ſequeſtra facta, poteſt negare penſionem.
64 Sequeſtrum impedit fructuum perceptionem.
65 Frui is non dicitur, cui eſt interdictus fructuum vſus.
66 Conductor impeditus vti re locata, nedum non tenetur ſoluere affictus, ſed agere poteſt contra locatorem ad intereſſe.
67 Locator, non præſtando patientiam, nec implenda implendo, agere ad penſiones non poteſt.
68 Locator tenetur pro intereſſe, & damnis, non ſolum pro anno, quo impeditus fuit fructus percipere, ſed etiam pro toto tempore locationis.
69 Procuratori litis ſolui non poteſt, niſi expreſsè ſit data facultas exigendi.
70 Mandatum ad exigendum debet eſſe ſpeciale.
71 Mandatum ſpeciale factum dicitur, ſi nominatim ſit expreſſio.
72 Procurator dicens habere mandatum, probare debet per publicum inſtrumentum.
73 Procurator datus ad vnam ſpeciem, non poteſt aliam ſpeciem expedire.
74 Speciei vnum indiuiduum, ſi expreſſum reperitur, alia indiuidua etiam eiuſdem ſpeciei non continentur.
75 Solutio non parit liberationem, ſi facta ſit procuratori nõ habenti mandatum ad recipiendũ.
76 Protocollum non tenet, ſi non conſtat de rogitu Notarij, & eius ſubſcriptione, aut ſigno.
77 Protocollum manu aliena conſcriptum, vitiatum dicitur, & non probat.
78 Subſtantialia, quomodo ſuppleri poſſint per Notarium.
79 Notariorum notulæ, quomodo extendantur.
80 Cenſus non tenet, ſi numeratio pecuniarum non interuenit.
81 In cenſu, incertitudo terrarum, an vitiet.
82 Teſtamentum eſt nullum, ſi locus non deſcribatur.
Inſtrumentum, vt valeat, quæ requirantur. vide Teſtamentum.
83 Teſtamentum non valet, ſi locus loci omittatur,

Digitized by Google

tur, & conſuetudo contraria non attenderetur.

84 *Teſtamentum eſt nullum, ſi non conſtat, teſtes vidiſſe teſtatorem.*

85 *Præſumptiones non ſufficiunt, ſi ſumus in ſubſtantialibus, etiam quod actus ſit fauorabilis.*

86 *Inſtrumentum non valet, ſi deficit dies, menſis, annus, ſubſcriptio Notarij, & inductio.*

87 *Teſtamentum magis ſolemne præfertur minus ſolemni, & imperfecto.*

88 *Teſtamentum ſecundum ſolemne, & perfectum præfertur primo minus ſolemni.*

89 *Teſtamentum magis ſolemne, & perfectum ſemper attenditur.*

90 *Teſtamentum, ſi ignoretur, an ſit primum, vel ſecundum, poſſeſſoris teſtamentum obtinet, niſi per aduerſarium probetur ſuum teſtamentum fuiſſe primo loco factum.*

91 *Teſtamentum videtur ſuſpectum, ſi omnes teſtes ſunt vita functi.*

92 *Conductor, quando nō teneatur ſoluere penſiones.*

93 L. cum in plures. ff. locati. *declaratur procedere, quando domus prorſus eſt inutilis.*

94 *Grauatus pro credito ſuo habet ius retinendi bona fideicommiſſo ſubiecta.*

95 *Grauatus, in reſtitutione bonorum retinet, quod ſoluit, fructuſq; importat, præſertim quando fecit inuentarium.*

96 *Hæres grauatus poteſt bonorum ſeparationem petere pro ſuo credito.*

97 *Hæres grauatus pro æris alieni ſolutione, poteſt retinere fundum à teſtatore deſtinatum.*

98 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, poteſt ſibi de ſuo credito ſatisfacere, & ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vnam rem eligere, etiam ſi hæreditas ſit penes ipſum.*

99 *Verba*, diſpenſamus, reintegramus, &c. *quid operentur in legitimatione.*

100 *Legitimatio, quando dicatur, & quando potius diſpenſatio.*

101 *Filio diſpenſato, legitima non debetur.*

102 *Diſpenſatio nō præiudicat legitimis hæredibus.*

103 *Legitimatio non retrotrahitur in præiudicium tertij, & iuris iam quæſiti.*

104 *Hæreditas, ſi eſt adita, & apprehenſa, legitimatio ex poſt, filio non ſuffragatur.*

105 *Patris voluntas in legitimatione filii, debet eſſe expreſſa, non tacita.*

CONSILIVM LII.

Ieſus Maria.

M*Ando à V.S. li dubij da riſſoluere, affinche poſſa ſatisfarmi, la cui riſolutione di gratia rimetti per meſſo à poſta quanto prima, hauendo ordine ai ſpedir la cauſa con ogni celerità per giuſtitia da Sua Altezza Sereniſſima.*

Primo. Che Pelegrino eſſendo ſtato legitimato, deue hauere, e conſeguire la ſua legitima; & in queſto parmi non ci poter eſſer alcuna difficoltà.

Secondo. Che l'herede, non hauendo trouato denari nell'heredità di Ceſare, non ſij tenuto pagare in denari il credito, qual pretende detto Pelegrino, ex perſona matris, vigore depoſiti rogati per Nicellum.

Terzo. Quanto alle alienationi fatte, può eſſer ſenza dubio moleſtato il fideicommiſſario, riſpetto à quelli beni alienati non liberi, ſopra li quali egli non haueua tale autorità.

Quarto. Giuſtamente ricuſa l'herede di pagare le penſioni della caſa, che in parte abbrucciò, mētre il teſtatore viueua, douute in virtù d'vna ceſſione fatta dal detto teſtatore à fauore di Pelegrino, imperoche la ceſſione non opera, ſe non, caſu quo penſiones debeantur, & non aliter, tanto più, perche eſſo Pelegrino le doueua riceuere titulo lucratiuo.

Quinto. Circa la differenza del muro commune, & de noui operis nunciatione, la ſento contro di lei gagliardamente.

Seſto. Che detto Pelegrino affittuario (laſciato l'articolo, an poſſit vti retentione pro legitima prætenſa, del quale io aſſai ſono inſtrutto) poſſi negare gli affitti, e penſioni della caſa, e giardino all'herede, non sò come lo poſſi fare de iure, anzi crederei ſi poteſſe eſpellere.

Settimo. Dubito aſſai contro di V.S. circa il mandato fatto à Rodomonte, qual credo s'eſtendi all'eſigenza ancora, per far ſuppoſto, che ſia ſtato fatto il pagamento legitimamente.

Ottauo. Mi dichiari bene il ponto del vitio del protocollo, per il quale V.S. pretende ſij nullo, il che non ſi deue ſprezzare per eſſere vn intereſſe graue, & il fundamento del teſtamento, per il quale gli anteceſſori fondauano la loro intentione; il che, ſe foſſe vero, Pelegrino hauria le tre poſſeſſioni, in vim relicti ipſi facti à Troilo, e non il detto herede pretendente il protocollo eſſer nullo.

Riſpondi, che io non manchar ò d'amminiſtrargli la giuſtitia.

Palaſtrel. Audit.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

TEmporis breuitatem, Illuſtriſſime Domine, non deſiderarent reſolutiones prædictorum dubiorum, ſed quia iubet, vt quamprimum illis reſpon-

ſpondeam, partes meæ ſunt in parendo mandatis; &

Ad primum de legitimatione, conſequentia non tenet in præſenti caſu, eſt legitimatus filius,
1 ergo eſt probata filiatio, quia † ad validitatem legitimationis debet probari, legitimatum verè fuiſſe filium eius, qui pro tali in legitimatione aſſeritur. *Menoch. conſ. 181. nu. 1. lib. 2. & conſ. 581. nu. 4. lib. 6. conſ. 722. nu. 25. & 45. lib. 8. Peregr. conſil. 69. num. 1. lib. 2. Beci. conſil. 184. num. 10. lib. 2. Aldobrand. conſ. 11. num. 10. &*
2 *ſeq. Mancus. 2. conſ. 136. nu. 7. &* 8. non † enim vti filius poteſt legitimari, qui filius ſit alterius. *Pacia. conſ. 1. num. 52.*

Sed mihi videtur ſuperflua iſta quæſtio, cum ex proceſſu non videam probatã fuiſſe aliquam legitimationem; & tamen ad fundandam Peregrini intentionem debuit ea ratione probari,
3 quia † filio illegitimo, & ſpurio legitima non debetur. *Crau. conſ. 350. num. 13.* ideo, non credo, quod Illuſtriſs. D. meus voluerit in eo, de quo non conſtat, fundare intentionem partis aduerſæ, cum non entis nullæ ſint qualitates, & partes, per iura vulg.

Sed dato, non tamen conceſſo, quod apparere poſſet de legitimatione, apparebit etiam dictum Peregrinum fuiſſe ſpurium, & ex mulie-
4 re maritata in lucem editum, cuius † legitimatio inanis videtur, cum ex præſumptione legis iudicari debeat mariti filius. *Rol. à Vall. conſil. 49. ſub num. 23. lib. 4. Pacian.* ſequitur *d. conſil. 1.*
5 *num. 50. Ceph.* † de nullitate inſtitutionis dicens, ſentit *conſ. 410. num. 25. lib. 3.* ex legitimatione
6 † autem non probatur filiatio. *Aldobrand. con-*
7 *ſil. 11. num. 11.* nec † minus ex patris aſſertione in petitorio. *Menoch. d. conſ. 581. num. 4. lib. 6.* & maximè in præiudicium fideicõmiſſarij. *Bardellon. conſ. 68. nu. 15. & 16. lib. 1. Menoch. conſil. 461. num. 43. lib. 5.*

Ad ſecundum dubium videtur dicendum,
8 ſatisfactionem † debiti eſſe faciendam in pecunia, eo quia, nedum conſtat heredem vendidiſſe multa vaſa argentea, & mobilia, pro valore, ac ſumma libratum 5000. ſed etiam, quia conſtat hæreditatem fuiſſe, & eſſe ſoluendo, vt ſentiunt *Rim. iun. 6. conſ. 621. Burſat. 1. conſ. 9. num. 29. & ſeq.* & quia latiſſimè alias ſcripſi in hac quæſtione, ideo Illuſtriſſima D. ſua non dedignetur dd. ſcriptorum copiam legere, & de reſolutione præſentis dubij ſufficienter apparebit.

Ad tertium dubium, tollitur omnis ambigui-
9 tas ex ſola conſideratione, quod † bona fuerunt alienata pro ſatisfaciendis creditoribus fideicommittentis, quæ tunc ritè alienata dicuntur, nec moleſtari poſſũt emptores, *l. filius familias, §. diui. ai 2. ff. de leg. 1. l. 1. C. deb. vend. pign. imped non poſſ.*

Quibus non obſtat allegare, quod teſtator expreſsè prohibuit quamcunque alienationem, ſtantibus infraſcriptis verbis. *In oltre voglio, e commando eſpreſſamente, che dalli miei heredi, e fideicommiſſarij non ſi poſſi fare alienatione, etiam minima de' detti miei beni, ſotto pena della priuatione ipſo iure, & facto, reiette tutte le ſcuſe, cauſe, e ragioni che forſi poteſſero, ò doueſſero competere à detti heredi, e fideicommiſſarij, nè anco per occaſione di legitime, e trebellianiche, doti, liberationi di carcere, & in qual ſi voglia modo, e maniera, perche aſſolutamente voglio, che tutti li miei beni reſtino perpetuamente nella mia fameglia in perpetuo, & in infinito, per la conſeruatione delle quali fameglie s'amplia l'honoreuolezza della patria, e de parenti; Immo, prohibiſco, che non ſi poſſino in alcun modo confiſcare in caſo di qual ſi voglia delitto da commetterſi da detti heredi, e fideicommiſſarij, nel qual caſo voglio, che all'altro, ſenza interuento di Giudice, ò atto humano, s'intendi trasferita ipſo iure, all'altro, che ſeguita per ragione di proſſimità in ſtirpes, &c.*

10 Nam prohibitio † alienationis non comprehendit alienationem, ex neceſſitate faciendam pro ære alieno creditoribus ſoluendo, *l. peto 71. §. prædium. ff. de leg. 2. l. 1. ff. de fundo dotali.*
11 immò tunc † hæres ipſe eſt, qui ſatisfacere debet creditoribus. *l. fin. C. ad trebel. l. ita tamen. § qui ex trebel. & in l. 1. §. ſi. vbi gloſ. ff. ad trebel.*
12 & alienatum pro † hac cauſa non reſtituitur fideicommiſſarijs, vt in dicto §. *qui ex trebell.*
13 immò † & ſi facta talis reſtitutio fuiſſet, daretur actio contra ſuccedentem in fideicommiſſo. *l. 1. & 2. C. ad trebell.*
14 Maximè † ſi ex cauſa dotis fuerit facta alienatio. *Soc. iun. conſ. 120. ſecundo quæſito. lib. 1. & conſ. 28. num. 4. vol. 2. Bimi. conſ. 3.* ſed quia hoc eſt de principijs noſtræ profeſſionis, ideo ad alterius dubij reſolutionem deuenio.

Ad quartum dubium, vera forſan fuiſſent allegata, & adducta ab aduerſario, ſi poſt ſequutũ
15 incendium, & ſic poſtquam non † ignorabatur à conductore vitium, & impedimentum, non reconduxiſſet conductor domum, tunc enim nullum debetur reſtaurum, nec mercedis remiſſio. *Rimin. iun. 1. conſ. 92. nu. 25. Afflict. deciſ. 365. num. 7. & 8.*

16 Et maximè attento, quod † ipſe conductor neglexit denunciare caſum fortuitum locatori, per quam omiſſionem illi denegatur auxilium contra locatorem, immò nec nulla penſionis remiſſio peti per ipſum poteſt. *Alex. 5. conſ. 127. nu. 6.*

num.6. Socin.iun.2. conſ.85. num.2. Port.conſ.
143.*num.17. Rim.iun.1.conſ.40. nu.32. Burſ.*
1.*conſ.*11.*num.*29. non obſtante etiam, quod
locator habuiſſet incendij prædicti ſcientiam,
ex quo tenebatur ad factum. *Celſ. Vgon. conſil.*
18.*num.*10. *Riminald.iun. d.conſ.*40. *num.*33.
*Soc.iun.*2.*conſ.*4. *nu.*34. *Bimi.*1.*conſ.*3.*nu.*22.
& ſeq. & non obſtãte pariter, quod per combu-
ſtionem videatur mutata facies rei, vt per *Al-
ciat. conſil.*43.*num.*9. *lib.*8. *tom.*3. nam non
tenet conſequentia, eſt mutata facies rei, ergo
conductor eſt liberatus, etiam quod in locatio-
ne continuet, quia tunc ſibi eſt imputandum;
ſecus ſi denunciaſſet locatori, vt ex prædictis
auctoritatibus ſatis, ſuficienterq; liquet. Quod
17 autem conductor † teneatur ad totam penſio-
nem, ſi vſus fuit domo, & in locatione continua-
uit, cum poterat recedere, & non fecit, ſentiunt
*Caſtr.in l.ſi merces. §.ſi vicino. ff.locati. per tex.
ind.quod ſi domus. in princ. ff. eodem.* & idem
tenent *Bartol.in l habitatores. §.item interroga-
tus.* & ibi *Alberic.in fi. & in l.qui inſulam.nu.*1.
*ff.eodem tit. Salicet. in d.§.item interrogatus in
prim.notab. & Fulgoſ. ſub nu.*1. *verſ. ad finem.
gloſ.& Bald. in d l.habitatores. vbi etiam Odofr.
ſub num.*1.

18 Quamuis † pro parte teneretur ſaltem con-
ductor, licet pro non toto, per ea, quæ ponunt
*Alex.*5. *d.conſ.*127.*num.*9. *Alba conſ.*392.*nu.*2.
& 3. *Petr.Vbald. in tract. de duob.fratrib.p.*11.
*nu.*114. *Mantic. de tacit. & ambig. lib.*5. *tit.*8.
*num.*33. *&* 34. *per text. in l.ſi quis domus.* §.1.
*in fin. & l.ex conducto. §.vbicunque. l.ſi mercede
§.ſi vicino. ff. locat.* de quo ſumus contenti, ſi
tamen non obſtet. *Caroc.de locat.tit.de incend.
num.*83. *& in tit.de recuſ.quæſt.*5. *nu.*10.*verſ.
limitatur quarto.* vbi domo reſarcita, condu-
ctor integrè penſionem ſoluere tenetur.

Ad quintum, iam ſcripſi in terminis termi-
nantibus pro ſimili differentia inter Illuſtriſsi-
mum D. Marchionem Andream Mulazzanum,
& Illuſt. D. Dariam Brameriam, cuius Conſilij
tenor eſt, vt infra, videlicet.

Fideiuſſionis oblatio facta ab Illuſtriſſimo D.
19 Marchione Mulazzano ad † formã Statuti Pla-
centini *lib.*4. *rubr.*60. *fol.*46. *de opere demolien-
do in caſu ſuccumbentiæ.* non venit ab Illuſtriſſi-
mo D. meo Auditore Mariono admittenda,
quicquid ſit de illis verbis Statuti. *Nullus in eo,
quod poſſidet, vel quaſi poſſidet, ſiue ſit publicum,
ſiue priuatum, poſſit per alium prohiberi ædifica-
re, dummodo caueat cum ſatiſdatione, ſi ædificat
in priuato denuncianti nouum opus, vel prædictis
ſe opponente de damno reſtituendo, & opere demo-
liendo, ſi appareat eum non debitè ædificaſſe, &c.*

20 Nam in primis conſtat, † Statutũ prædictum
cum iure communi concordare, cuius vigore,
21 ſatiſdatio † pariter negari nequit, immò admit-
ti debet de opere demoliendo, vt ex text. *l. fin.
C.de ædif. priu. l.non ſolum §. ſciendum. ff. de
nou.oper.nunc. & l.*1. *C.eodem tit.* & ibi *gloſ. in
verbo impedimento. Pariſ.in l.hoc edicto.ſub nu.*
3. *ff.de nou.oper.nunc. Put. deciſ.*121. *lib.*2. &
etiam reſpectu dictę poſſeſſionis, vel quaſi. *idem
Pariſ. ibi ſub num.*6. in verbis, *habens fortè poſ-
ſeſſionem, &c.*

Conſtat igitur pari modo eſſe procedendum
in hac cautione, & ideo non ſimpliciter, & de
plano ad præſens, prout aſſerit dictus D. Mar-
22 chio, ſed † poſt lapſum trium menſium, licet
Statutum hoc non dicat, præmiſſa probatione
qualitatis poſſeſſionis, vel quaſi, deſideratæ à
ſtatuentibus. *Neguſ.reſp. q.*90. *in terminis. nu.*
19. *& ſeq. Puteus pariter deciſ.*121. *lib.*2. qui
immò vult, illis tribus menſibus, etiam tranſa-
ctis, & finitis, admitti poſſe probationes incon-
tinenti faciendas fauore nunciantis, retardata
ſatiſdatione; quæ deciſio eſt magiſtralis in hac
materia.

Præterea, dato, non tamen conceſſo, quod
23 eſſet locus ſatiſdationi prædictæ, non † tamen
in hoc caſu admitteretur contra viduam, & mi-
nores non æquales dicto Marchioni, attentis
eius potentia, facultatibus, & introitibus, quos
habet in ſumma ſcutorum decem mille; poten-
24 tioribus † autẽ pares eſſe nõ poſſumus, durumq;
eſt contra ipſos litigare. *Corn.* 3.*conſ.*261. *nu.*
10. *Rucher.inter diuerſ.tom.*4. *conſ.*27. *num.*9.
25 *fol.*201. *Pruckman.conſ.*3.*num.*29. vix enim, †
& cum maxima difficultate, & diſpendio con-
ueniuntur. *Decian.* 2.*conſ.*39. *nu.*122. qui ibi
26 ponit, † locationem potentioribus factam, dici
alienationem.

27 Hinc potentiores, † idonei non ſunt fideiuſ-
ſores in litibus. *Natt.*1.*conſ.*145. *nu.*10. Magis
diffusè ponit, *Hering. de fideiuſſ. cap.* 10. *ſub
num.fin.*

28 Hinc actionum † ceſſiones fieri nequeunt po-
tentioribus, examinanturq; teſtes, non citata
parte. *Pariſ.*4. *conſ.*2. *nu.*167. *verſ.tamen hoc,*
29 & clam † accipiuntur ipſorum depoſitiones.
*Panorm. cap.*2.*num.*9. *de teſtib.* & ſuppreſſis eo-
rum nominibus. *Monticell.in ſua prax.crim.reg.*
14. *de cop.indic. ſub num.*7. *Staiic. in prax. cap.*
30 17. *ſub num.*29. *verſic.vbi fateor.* Potentes †
enim ob eorum imperium, & potentiam, me-
tum inferre dicuntur. *Rimin.iun.*1. *conſil.* 14.
*num.*9. *Pacian.conſ.*2. *nu.*70. *Oſaſch.deciſ.*144.
*num.*12.

Vnde rectè concludit ſuper hoc *Hering. de*

fideiuſſ. cap. 10. *ante num.* 193. *verſ. facilius, ex*
auct. Ariſt. lib. 5. *polit. c.* 2. dicit enim, melius eſſe
31 † prouidere, ne homines nimia potentia augeantur, quam poſt auctos remedium quærere; &
32 alibi *ſub num.* 285. ponit, & facilius † eſſe, quod
quis repellatur ab obtinendo, quam ab obtento; Vnde videatur qua de cauſa leges ciuiles
prouiderint circa potentes perſonas, in tit. *C. ne*
33 *lic. poten. & de his, qui potent. &c.* Veh vobis, † ò
Iudices, qui ob potentiam aduerſariorum, cauſas pauperum, viduarum, & pupillorum negligitis; venient enim dies luctus ob ipſorum clamores apud tremendiſſimum Iudicem, qui iudicaturus eſt viuos, & mortuos, & tunc nobiles, ſeu potentes, nullum præbere vobis poterunt auxilium, in tot anguſtijs, & afflictionibus; non munera, & pecuniæ extinguent flammas, quæ cruciabunt malorum Iudicũ animas in inferno.

His premiſſis, miror, quod dictus D. Marchio prætendat murum (de quo diſputatio eſt) fuiſſe inter ipſum, & dictos minores de Bramerijs
34 communem, cum † patenter conſtet, murum Marchionis eſſe ſeparatum à muro dd. de Bramerijs, ſtãte maximè diuerſitate ſtructuræ. *Crot.*
35 *conſ.* 153. *num.* 17. *verſ. tertio.* vbi probatur, †
coniunctionem vnius muri, oſtendere murum illius eſſe, fauore cuius datur coniunctio, quem ſequitur *Menoch. de præſ. lib.* 6. *præſ.* 73. *ſub nu.*
18. *verſ. duo. &c.* ergo à contrario ſenſu, ſi mu-
36 rus † reperitur diſcerptus, & diſiunctus, erit illius, cuius fauore admittitur ſeparatio, & in cuius fundo murus ædificatus apparet; ex quibus plenè conſtat de bono iure dictę Viduæ, & filiorum; & tanto magis, ſi conſiderentur

37 Primò. Loci † aſpectus, qui ſuperat omne genus probationis, *Marant. conſ.* 36. *num.* 1.
38 qui *num.* 3. in terminis noui † operis nunciationis, tenet, opus factum in priſtinum ſtatum prius reduci debere, & deſtrui, poſteaq; de iure partis diſcuſſionem fieri.

39 Secũdò. Feneſtrella † facta à latere muri Viduæ, quæ proſpectum habet verſus d. D. Marchionem, & in qua lapis quidã quadratus reperitur, qui incipit à latere muri dictæ D. Viduæ pro ſuſtentatione muri, & fortificatione feneſtrellæ, & vbi pariter adeſt foramen ferratæ antiquum, globoſum, & rotundum, penetrans onc. 8. verſus dictum D. Marchionem, ex qua feneſtrella dominium, & ius Viduæ, & filiorum ſufficienter oſtenditur.

40 Tertiò. Capa † perforans totum murum.

41 Quartò. Puteus † in muro.

42 Quintò. Stillicidium, † ſuper quo ædificauit dictus D. Marchio.

43 Sextò. Muri † diſtinctio, ab illo D. Marchionis.

44 Septimò. Vnica † muri ſtructura eodem modo contexta, & continuata vſque ad diuiſionem muri prædicti.

45 Octauò. † Furnus.

46 Nonò. Inhabilitas † muri, pro ædificio conficiendo, cum non ſit ad id deſtinatus, ſed tantum ad diuidendum curias.

Et ex multis alijs ſignis, & præſumptionibus, quæ ſatis liquent ex oculari inſpectione.

Firmant hanc veritatem infraſcripti Doctores, quos non dedignetur aperire Illuſtriſſimus Dominus meus Auditor.

Grilenzon. *conſ.* 172. qui *num.* 5. concludit,
47 murum † eſſe illius, cuius ſunt feneſtræ; immò talem præſumptionem eſſe tantæ efficaciæ aſſerit, quod dicenti contrarium, incumbat onus probandi. & *num.* 13. loquitur de fraudulenta vſurpatione, præuia immiſſione tigni, vt in caſu
48 noſtro, vbi *num.* 15. etiam † in re communi, meliorem eſſe conditionem prohibentis, non eſt, qui dubitet.

Pariſ. 4. pulchrè *in conſ.* 116. qui ſub *num.* 9.
49 ponit hæc verba: *Communio enim dicti † muri non probatur, eo quia ipſe Antonius, vel anteceſſores immiſerint tigna, vel aliquod onus in dicto muro, vel quod ibi eſſent lapides aliquantulum extenſi, per quæ denotaretur murus communis;* Vltra quod murus, in caſu dicti Pariſ. oſtendebatur proprius cuiuſdam Franciſcæ, ea ratione, quia ipſa habebat feneſtram totum perforantem murum.

50 Facit contra tignum † immiſſum, & poſtea leuatum à Marchione, text. *in §. item vrbanorũ. inſt. de ſeruit. ruſt. præd.* vbi iure ſeruitutis, non iure proprio tigna dicuntur immiſſa, quæ, ſi poſtea leuentur, ceſſat ſeruitus.

Neguſ. *reſp. quæſt.* 511. qui *num.* 1. domi-
51 nium † muri oſtendere dicit, ſtillicidiũm, nedum partis, ſed totius muri. & *num.* 7. & 8. optimè concludit contra D. Mulazzanum, qui voluit ex immiſſione tigni, vel trabis deuenire ad ædificandum; iſta enim mutatio non admittitur de communi, nemineq; diſcrepante ibi, & ſequitur etiam *num. ſeqq. ac num.* 13. vbi rectè reſpondit,
52 dictum ſcilicet Marchionem non iure † ſocietatis, vel dominij poſſidere, ſed iure ſeruitutis, quæ iam, vt dixi, fuit extincta. & *nu.* 15. quam-
53 uis hinc inde ſigna † appareant; attamen illa præualent, quæ ſunt fortiora, & veriſimiliora. & tamen ibi nõ allegabatur, niſi ſignum ſtillicidij tantum, quod pariter habet dicta Vidua, cũ ſubgrundijs, vltra alia ſigna. ſequitur *Petr. Ant. Anguiſ. in mat. iudic. conſ.* 16. *lib.* 3.

Crott. qui *ſub num.* 8. *verſ. quibus non obſtan.*
54 *in conſ.* 153. *lib.* 2. *vſque ad fin.* concludit, † mu-

rum

Digitized by Google

rum illius eſſe pro cuius parte ſunt feneſtræ, fu-
ga camini, ſedilis, &c.
Maſchard. *de prob. 1. concl. 328. fol. mihi* 244.
55 *num.* 8. qui ponit regulam, quod communio †
præſumitur ex eo, quod quis habet tigna im-
miſſa in muro ab aliquo poſſeſſo.
56 Sed *num.* 9. illam limitat † non procedere,
quando non conſtat magis de iure vnius, quam
alterius, ſecus quando pro iure alterius appare-
rent ſigna, vt feneſtræ, & id genus, tunc enim
ex ſola immiſſione tigni, murus non præſumitur
cõmunis, ſed illius, pro quo ſunt tigna. & allegat
57 Ruin. 4. *conſ.* 55. qui *ſub num.* 4. dicit, quod †
incumbit onus probandi aduerſario præten-
denti communionem, nec ſi probatum fuerit de
tigni immiſſione, erit præſumenda communio.
ibid. num. 5. *&* 6. vbi loquitur de feneſtris, fer-
raris, & alijs perforantibus totum murum.
Paul. de Caſtr. 2. *conſ.* 334. vbi ex ſolo mo-
58 do † vtendi excluditur communio, quod ma-
59 gis † apparet in noſtro caſu, vbi eſt puteus, fur-
nus, capa perforans totum murum, feneſtra,
ſtillicidium, maxima longitudine, & latitudine,
in curiam dictæ Viduæ ſtillans, cum lignis infi-
xis, etiam cum tegulorum auerſione, quod mihi
videtur maximum fundamentum; Multaq; alia
adducit idem *Caſtr. per tot.* concludendo, quod
60 murus † debet eſſe, & permanere in eo ſtatu, in
quo tanto tempore ſtetit, dato etiam quod eſſet
communis. *ibid. verſ. & poſito. ſub num.* 2.
Aldouin. diffuſè *conſ.* 101 *num.* 14. 15. *& ſeq.*
61 concludit † pro illo, qui habet caminum, & fe-
neſtras. *& multa per tot.*

Et licet multa adducat contra noſtram inten-
tionem dictus D. Marchio, ad oſtendendum, &
probandum murum prædictum fuiſſe, & eſſe
communem; attamen ab affectione proprij in-
tereſſe decipitur, quandoquidem conſtat de ve-
riori, & meliori opinione, quæ nebulis offuſcari
nequit, & tãto magis, cum nullam vſque ad huc
viderim auctoritatem legis, & Doctorum alle-
gatam.
62 Contraria † autem forſan poſſent procedere,
quando, Vel adeſſent ſigna ęqualia. *Crot. d. conſ.*
153. *num.* 25. Vel quando præualerent ſigna
communionis. Vel quando clarè, & euidenter
appareret de communione, vt ex dictis auctori-
tatibus patet.
Videatur poſtremò *Menoch. de præſump. lib.*
6. præſ. 73. in terminis noſtris, *nu.* 10. *cum plur.*
ſeqq. & per tot. de camino, feneſtris, & alijs ſi-
gnis, de quibus ſupra &c.
Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.
Ad Sextum, Peregrinus habet fundatam in-
63 tentionem negandi penſiones hæredi, quia †
ſucceſſiua patientia non fuit præſtita à locatore
vtendi, & fruendi, nec fuerunt leuata impedi-
menta. *Cephal. 4. conſ. 577. nu. 1. & ſeq. Surd. 3.*
64 *conſ.* 400. *num.* 7. *& ſeq.* & de ſequeſtro, quod †
d. impediat fructuum perceptionem, in puncto
ſentit *Menoch. conſ. 246. num. 33. lib. 3. & conſ.*
531. num. 1. & 4. lib. 6. Cranet. conſ. 705. nu. 14.
65 *lib. 4. Verall. deciſ. 183. par. 1.* cui enim † inter-
dicitur fructuum vſus, is frui non dicitur. *l. per*
ſeruum. 14. §. 1. vbi gloſ. ff. de vſu, & habit.

Vnde dictus Peregrinus ita impeditus, per
66 impedimenta, & ſequeſtrationes, nedum † non
tenetur ad affictuum ſolutionem; quinimo po-
terit agere aduerſus locatoem pro damnis, &
intereſſe. *l. ſi fundus. 33. ff. locat. Soc. ſen. conſil.*
156. num. 4. lib. 2. Ruin. conſ. 65. num. 4. in fin.
lib. 1. Pariſ. conſ. 40. num. 2. & ſeq. lib. 1. Rol. à
Vall. conſ. 69. num. 22. lib. 4. Bellon. conſ. 22. de
communi. num. 1. Menoch. conſ. 119. nu. 1. lib. 2.
Seraph. deciſ. 995. num. 1. par. 1. benè in pun-
67 cto *Caputaq. deciſ. 183. par. 1.* & tunc † locator
non præſtando patientiam, nec implenda im-
plendo, agere pro penſionibus non poteſt. *Rim.*
ſen. conſ. 342. num. 4. & 5. lib. 2. Maluaſ. conſ.
111. num. 9. & 10. Oſaſch. deciſ. 51. num. 8. &
ſeq. Magon. deciſ. Lucenſ. 69. num. 4. & ſeq. &
68 ſemper erga † conductorem tenebitur pro prę-
dicto intereſſe, non ſolum pro anno, quo impe-
ditus fuit fructus percipere, ſed etiam pro toto
tempore locationis. *l. ſi in lege 24. §. colonus. vbi*
Caſtr. ff. locat. l. ſi de fundo. 15. C. locat.

Ad ſeptimum, vidi mandatum procurę, quod
ſolum factum videtur ad lites, ideo ignoro, quo-
modo talis procurator potuerit exigere libras
69 tres mille, cum certum ſit, † procuratori litis ſol-
ui non poſſe. per text. apertiſſimum *in l. ſed ſi*
tantum. 13. ff. de pact. Franc. Marc. deciſ. 204.
par. 2. niſi expreſsè, & præcisè ſit data facultas
exigendi, & ſolutiones recipiendi. *l. hoc iure. 86.*
70 *ff. de ſolut.* requiritur † enim mandatum ſpecia-
le. *l. vero procuratori. 12. ff. de ſolut. Port. Imol.*
71 *conſ. 5. num. 30.* quod tunc dicitur † factum, ſi
nominatim in mãdato fiat expreſſio. *l. qui duos.*
72 *47. cum l. ſeq. ff. de procur.* alias ſecus, cũ † pro-
curator habere mandatum prætendens ad exi-
gendum, hoc teneatur probare per publicum
inſtrumentum. *Boer. deciſ. 281. num. 2. Mantic.*
de tacit. & ambig. lib. 7. tit. 3. num. 26. verſ. hoc
tamen. ita vt non ſufficiat oſtendere ſe eſſe pro-
73 curatorem datum ad lites, quia † procurator
datus ad vnã ſpeciem, non poteſt aliam ſpeciem
expedire. *l. ſi itaque. 19. ff. de iureinr. & l. ſi*
procurator. 10. C. de procur. Cuman. conſil. 148.
74 *verſ. ad quæſitum.* ſpeciei † enim vnum indiui-
duum, ſi expreſſum reperitur, alia indiuidua

etiam eiuſdem ſpeciei non continentur. *Rimin. iun. 5. conſ. 589. num. 68.*

75 Ideo cum conſtet dictum procuratorem † nõ
habuiſſe mandatum ad pecunias recipiendum,
per prætenſam ſolutionem illi factam dictarum
librarum trium mill. non oritur liberatio pro
parte ſoluentis. *l. qui hominem. 34. §. ſi nullo. ff. de ſolut.*

Ad octauum, & vltimum, non dedignetur Illuſtriſſimus Dominus meus, conſiderare duas conſultationes alias per me factas, in terminis ſimilis articuli, & vitiorum, quæ ibi eſſe luce clariora, & patentia, video; & ſunt, videlicet.

Prima conſult.° Viſo protocollo, & alijs ſcripturis
mihi exhibitis, venio in ſententiam domini mei,
76 nõ † enim conſtat de aliquo Notarij rogitu, ſub-
ſcriptione, aut ſigno. *Decian. 3. conſ. 2. nu. 7.* aſſi-
ſtente maximè contraria præſumptione, de qua
loquitur *Maſchard. de prob. vol. 3. conſil. 1315.*
77 *nu. 5.* & quod plus eſt manus † diuerſitate, ſuper
qua multum faciunt fundamentum, venientes
pro protocolli inualiditate. *Alex. conſil. 153. num. 8.* quem allegat *Seraph. deciſ. 909. nu. 12. deciſ. 902. num. 5. & deciſ. 888. num. 3. Rota. diuerſ. tom. 2. deciſ. 115. num. 4. Meiſner. deciſ. Cam. Imper. 26. num. 218. lib. 1. Bald. in §. in his. num. 10. inſt. de empt. & vend. & in l. contractus. num. 12. C. de fid. inſtr.* qui totam pertractant materiam, & ideo omnino videndi pro veritate habenda, conſiderato etiam, quod omnia ſubſtantialia ſunt ſeparata ab aſſerto ſcartafatio, vt dicũt, à Notario facto, quæ aliena manu ſcripta reperiũtur, de quibus malè ſentit *Neguſ. reſp. q. 7. nu. 8.* qui pro nullitate ampliat, etiam
ſi manus eſſet Notarij, *num. 11.* ſed quomodo
78 poſſint † hæc ſubſtantialia per Notarium ſup-
pleri, videantur omninò. *Seraph. deciſ. 949. nu.*
79 *6. Intrigliol. deciſ. 14.* & † circa extenſionem
notularum Notariorum, loquitur *Seſſe d'Aragon. deciſ. 83. num. 19. & etiam num. 7. lib. 1.*

80 Non præterea video in hoc cenſu † numera-
tionem pecuniarum, ideo valde dubito *per deciſ. Ludou. 157. num. 3. 6. & in annot. num. 12. & deciſ. 564. num. 4. ac in annot. num. 5.*

81 Tandem circa † incertitudinem terrarum, cũ
ignoretur, quæ ſint, cum non exprimantur, nec etiam confinia, pro inducenda ex hoc nullitate, videatur idem *Ludouiſ. deciſ. 355. num. 3.* in terminis cenſus. Ideo &c. Placentiæ.

Altera conſultatio eſt, vt infra, videlicet.

IN hac cauſa D. Laurentij de Valle, duo apparent teſtamenta in vno die cõfecta, vnum authenticum, nullis deficientibus ſolemnitatibus, non abolitum, non cancellatum, nec in aliqua ſui parte vitiatum; alterum vitiatum, imperfectum, ſine ſolemnibus, de quibus infra.

Vnde non ſecundum, ſed primum teſtamentum videtur attendendum; defectus autem multi ſunt.

82 Primus † eſt locus non appoſitus. *Bald. per
text. in l. optimam. C. de contrah. & com. ſtipul. conſ. 55. nu. 1. lib. 1. Alex. in l. de pupillo. §. qui nõ erat. n. 13. ff. de non. oper. nunc. DD. in l. cõparationes. C. de fid. inſtr. Felin. in c. 1. nu. 6. vbi Dec. num. 9. eodem tit. de fid. inſtr.*

83 Secundus locus † loci omiſſus, non enim ſuf-
ficit dicere in Ciuitate, vel tali Opido, vel tali Vicinia, vt *Caſtrenſ.* de communi ſentit, *lib. 2. conſ. 420. Alex. conſ. 59. num. 5. lib. 2.* de conſuetudine *Cagnol. in l. librarius. num. 89. ff. de reg. iur.* quæ, ſi contraria, non valeret. *Afflict. in Conſt. Neap. lib. 1. rubr. 73. nu. 19. Boer. deciſ. 33. quaſi in fi. Rota in antiq. deciſ. 6. de conſuet.*

84 Tertius eſt, quod † non conſtat, nec dicitur
teſtes vidiſſe teſtatorem. *Alciat. tom. 3. lib. 9. conſ. 94. num. 1. Felin. in cap. 1. de fid. inſtrum. eſt text. in l. heredes palam. §. in teſtamentis. ff.*
85 *de teſtam.* non enim † in ſubſtantialibus ſuffi-
ciunt præſumptiones. *Alciat. conſil. 60. num. 3. tom. 3. lib. 9.* etiam quod actus eſſet fauorabilis.

Alios defectus ponit in hoc caſu interueniente *Petr. Ant. Anguiſſ. lib. 3. in mat. indic. conſ. 22.* qui omnino videndus eſt, per quos nõ
86 poteſt teſtamentum valere, ſicuti † etiam, quan-
do deficit dies, menſis, annus, ſubſcriptio Notarij, & indictio. *Bald. conſil. 351. num. 2. lib. 3. Bellemer. conſ. 1. num. 2. & 3.*

Præterea diſputatio præſens, & deficientia ſolemnitatum prædictarum videtur ſuperflua, nam ſcartafacium partis, ſiue fuerit primum, ſiue
ſecundum, adhuc non valet; nam eſt certiſſimũ,
87 quod, aut teſtamentum † magis ſolemne, & per-
fectum eſt primo loco conditum, & tunc vti magis perfectum, & ſolemne prefertur ſecundo minus ſolemni, & imperfecto. *§. penult. inſtit. quib. non eſt permiſſ. facere teſtam. l. cum in ſe-*
88 *cundo. ff. de iniuſt. rupt. teſtam.* aut † illud teſta-
mentum, vt ſupra perfectum eſt vltimo loco factum, & tunc præualet primo, nulliter, & deficientibus ſolemnitatibus facto. *Alciat. tom. 3. lib. 9. conſ. 128. num. 1. & conſil. 63. num. 1. & conſ. 67. num. 10. & conſ. 122. num. 4. Anchar. conſ. 214. num. 7. Bombin conſ. 4. num. 1.* ſemper
89 enim † attenditur teſtamentum perfectum, &
magis ſolemne. *Gloſ. in l. generali. in verb. ſeruitute. C. de tabullar. lib. 10.* At dato, quod
90 ignoraretur † iſtorum, quale primum fuiſſet, &
ambo eſſent valida; adhuc tamen dictus D. Laurentius,

rentius, qui in poſſeſſione eſt, præferendus veniret, niſi aduerſarius probaret, teſtamẽtum fuiſſe poſtertus, in quo ipſe hæres fuerat ſcriptus. *Cephal.4.conſ.*481. *num.*11. multos allegans *Peregrin. de fideic. art.*48. *num.*24.

91 Poſtremò facit † contra notulam prædictam, deficientia omnium teſtium præmortuorum. *Corn.3.conſ.*226. *ſub num.*4. *quaſi in fin. verſ. auget diminutionem &c. & 4. conſ.*70. *ſub nu.*3. *poſt medium. Cravett.conſ.*28. *num.*7. *Curt.ſen. ſub num.*26. *quaſi in fin. conſ.*55. *Ploс. conſ.*79. *num.*17. *Pariſ.conſ.*27. *num.*24. *vol.*2. *Oſaſch. deciſ.*119. *num.*10. Quare &c. Saluo &c.

Hæc ſunt ea, quæ pro nunc facere videntur ad cauſam pro dictorum dubiorum reſolutione; ſed quia vidi quaſdam annotationes partis aduerſæ in margine exceptionum mei clientuli, ideo paucis, etiam ſuper his, ac breuiter me expediam.

In articulo prædicto domus ex incendio di-
92 rutæ, pars aduerſa adducit, † conductorem non
93 teneri ad ſolutionem penſionis. per text. † *in l. cum in plures. ff. locat.* qui textus non obſtat, ſi domus fuit habitata, in illis verbis (ita vt nec habitare quiſquam, nec oſtendere alicui poſſet) vel non ſit prorſus inutilis.

In illis verò, quæ adducuntur circa non retentionem bonorum pro credito, quod habebat grauatus.

94 Reſpondetur grauatum † pro credito ſuo, nõ ſolum habere ius retinendi bona fideicommiſſo obnoxia, ſed etiam poſſe bona repetere à fideicommiſſario illa poſſidente. *Crau. conſ.*438.
95 *nu.*6.*lib.*3. retinet † enim grauatus in bonorum reſtitutione, quod ſoluit *Gabriel.conſ.*102. *nu.*2. & 34. *lib.*2. fructuſq; imputat, *nu.*36. & *tom.*1. *conſ.*124. *Surd.conſ.*291. *per tot. lib.*2. & *deciſ.* 224. *num.*12. *Rot.deciſ.*680. *num.*2. *p.*1. *diverſ.* præſertim quando ipſe fecit inuentarium. *Surd.*
96 *conſ.*7. *num.*19. & *ſeq.* tunc † enim dictus grauatus poteſt petere bonorum ſeparationem pro ſuo credito, *num.*32. & *conſ.*128. *nu.*25. *lib.*2.
97 immò † retinere fundum à teſtatore, pro æris alieni ſolutione deſtinatum. *Surd. conſil.* 290. *num.*37. *lib.*2. faciunt *Honded. conſ.*58. *nu.*27. *cum ſeq. lib.*1. *Boer.conſ.*47. *Cephal.conſ.*762.
98 *num.*22. vbi hæres † cum inuentario poteſt ſibi de ſuo credito ſatisfacere, & ex bonis fideicommiſſo ſubiectis vnam rem eligere, pro libito ſuæ voluntatis, etiam ſi hæreditas ſit penes ipſum, videantur etiam *Menoch.* 7. *conſ.*667. *num.*10. *Surd.deciſ.*322. *nu.*5. & 6. & *deciſ.*310. *nu.*14.

Circa verò legitimationem, pars in dictis marginibus habet hæc verba: *de legitimatione non eſt dubitandum, ſtantibus illis verbis, diſpenſamus, reintegramus, &c. ac ſi verus eſſet filius legitimus, & naturalis.*

Cum quibus intendo fundare meam intentionem, & ſi non viderim legitimationem, de qua in proceſſu non conſtat, vt dixi.

99 Nam ſi dicit, † diſpenſamus, ergo eſt legitimatio diſpenſatiua: quæ materia eſt difficilis, & apud Doctores ſubtiliter tractata; in qua nos ſu-
100 mus tuti, cum alias videmus, quod, † quando pater contrahit matrimonium, nunquam talis dicitur legitimatio, ſed diſpenſatio. *Menoch. conſ.*842. *num.*18. *lib.*9. *Odd.conſ.*16. *num.*11. *verſ. ſecundo. Aldobrand. conſ.*11. *num.*4. *Bardellon.conſ.*191. *nu.*25. *lib.*2. *Cacher.deciſ.*119.
101 *num.*6. Sed † diſpenſato nulla debetur legitima. *Menoch. conſil.*581. *num.*3. *verſ. quæ ſanè. lib.*6. *Rot. deciſ.*62. *nu.*1. & *deciſ.*76. *poſt Merlin. de legit.* ergo, &c.

Alia verò ibi in margine pariter adducta, quod ſcilicet legitimatio facta poſt mortis patrem retrotrahatur. Hoc eſt falſiſſimum, nam
102 vltra quod hæc eſt diſpenſatio, † quæ non præiudicat legitimis hæredibus. *Menoch. conſil.* 20. *num.*37. & *conſil.*442. *num.*49. *Peregrin.*
103 *conſ.*25. *ſub num.*1. *lib.*5. conſtat etiam † legitimationem in præiuditium tertij, & iuris iam quæſiti retrotrahi non poſſe, nec debere. *Odd. conſ.*1. *num.*63. *Mangil.de impnt. q.*83. *nu.*10. *cum plurib. ſeqq.* & *nu.*49. & *quaſt.*85. *nu.*15.
104 maximè quia † iam erat per hæredem apprehenſa, & adita hæreditas. *Paſchal.de viribus patr. poteſt. par.*2. *c.*4. *ſub num.*120. *de cõmuni.*

Video etiam poſitum, quod tacita voluntas patris perſpiciatur ex multis.

105 Cui reſpondeo, † voluntatem debere eſſe expreſſam, nec ſufficere tacitam. *Peregr. conſ.*23. *ſub nu.*1. *lib.*5. vide *eund.conſ.*68. *ſub nu.*4. *lib.*2.

Quibus ſtantibus non eſt dubitandum de victoria. Saluo tamen &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Aggreſſor, an aggreſſus, quis fuerit, & præſumatur, & ex quibus, latè per totum conſ.

SVMMARIVM.

1 *Aggreſſor præſumitur, qui in rixa magis percuſſus remanſit.*
2 *Aggreſſor præſumitur, magis aſſociatus.*
3 *Aggreſſor præſumitur in rixa, qui rei illicitæ operam dedit.*
4 *Aggreſſor præſumitur, qui verba aggreſſi pro iniurijs habuit, & accepit.*

5 *Aggreſſor præſumitur ille, qui de ſui natura eſt rixoſus, & iracundus.*

6 *Aggreſſor ille præſumitur, qui ſuperior remanſit, & eſt magis fortis, & robuſtus.*

7 *Aggreſſus non dicitur vulnerare aggreſſorem, ſi ad ſui neceſſariam defenſam illud fecit.*

8 *Aggreſſus poteſt impune, ſe defendendo tamen, occidere aggreſſorem, non expectata, nec etiã aggreſſoris percuſſione.*

9 *Aggreſſum, vel aggreſſorem, quem fuiſſe, ſi non conſtat, nemo erit puniendus, maximè ſi agitur de pœna corporali.*

10 *Animus malus dignoſcitur ex verbis ſpropoſitatis, dictis poſt correctionem, maximè ſi non ſint de neceſſitate actus, de quo agitur.*

11 *Delinquens, quis præſumitur, ſi ad vindictam, poſt factum accedit ad curiam, pro quærelando ſuo aduerſario, & inimico.*

12 *Indicia delictum excluſiua, quæ ſint.*

13 *Innocentiæ ſignum, eſt ſpontanea in carceribus ſui ipſius conſtitutio. & num. 15.*

14 *Indicia, quæ ſufficiant, ad oſtendendam innocentiam.*

16 *Condemnandus quis non eſt ex inditijs, ſed probationibus luce meridiana clarioribus.*

17 *Offenſio dicitur omne factum, quod pœnam mereatur.*

18 *Reus in dubio eſt abſoluendus, non condemnandus, etiam quod fiſci probationes in dubio excederent proprias.*

19 *Teſtis aſſociatus cum aggreſſore, & vnicus, litemq; habens cum aggreſſo, non probat.*

20 *Teſtes duo ſaltem ad probandum requiruntur.*

CONSILIVM LIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

EX proceſſu criminali formato contra M. R. D. Canonicum Ludouicum dalla Nigra veritas, & innocentia indubitabilis apparet dicti inquiſiti; immò clarè dignoſcitur R. D. Fabritium dalla Porta Præbendarium quærelantem, eſſe nocentem, & offenſorem, & ad vindictam, ob malum animum quærelaſſe iniuſtè dictum D. Canonicum; & ideo aggreſſorem præſumi, & maximè accedentibus infraſcriptis rationibus, & fundamentis.

Primò, quia (etiam ſi vellemus concedere prætenſam in facie percuſſionem, quod tamen
1 negatur) dictus † Præbendarius magis in rixa
percuſſus remanſit, quod iudicio Dei eueniſſe præſumitur. *Bertazzol. 2. conſil. 449. num. 21. Houded. 1. conſ. 99. num. 34. Menoch. de arbitr. lib. 2. caſ. 363. num. 14. cent. 4.*

2 Secundò, quia dictus † dalla Porta erat ma-
gis aſſociatus, cum alter Præbendarius tenebat
brachia dicti D. Canonici, vt ipſemet examina-
tus confitetur. *Bertazzol. 1. conſ. 1. nu. 1. crim. Farin. 2. conſil. 166. num. 7. Menoch. de arbitr. d. caſ. 363. num. 10.*

3 Tertiò, rei † illicitæ operã dabat dictus Præ-
bendarius, quia contra correctionem, quam faciebat Canonicus, procedentem ex negligentia, & in ſpretu n rerum diuinarum, contendebat. *Farin. 2. conſ. 121. num. 37. Bertazzol. 1. conſ. 75. num. 1. Cabal. conſ. 231. num. 8. cent. 3.*

4 Quartò, quia verba † ad correctionem dicti
Præbendarij à dicto Canonico prolata, apud dictum Pręb endarium, qui recuſabat correctionem, fuerunt accepta vti iniurioſa, quod ex ipſius reſponſione dignoſcitur. *Menoch. d. caſ. 363. num. 3. Farinac. 2. conſ. 181. num. 6.*

5 Quintò, quia (vt mihi ſupponitur) † iſte Pręb-
endarius eſt rixoſus, & iracundus. *Bertazzol. d. conſ. 1. num. 12. Menoch. d. caſ. 363. num. 12.*

6 Sextò, quia, † vt conſtat ex actis, dictus Præ-
bendarius ſuperior remanſit, in extrahendo per vim pellẽ, quam vocant Almutiam, è manibus dicti Canonici; ergo fortior ipſo Canonico, & maximè accedentibus cauſis iſtius fortitudinis, de quibus ſupra. *Menoch. d. caſ. 363. num. 6. & ſeq.* vbi ponitur, quis altero dicatur fortior.

Quo fit, vt etiam ſi eſſet verum, quod dictus Canonicus offendiſſet pugno (quod negatur) dictum Præbendarium, non malè feciſſet, nec
7 pœnas mereretur, quia † aggreſſus, nedum non
dicitur vulnerare aggreſſorem ad ſui neceſſariã defenſam. *Farin. 2. u. conſ. 181. num. 8. & 10.*
8 Sed immò † poteſt etiam illum occidere ſe de-
fendendo. *Bertazzol. 1. conſ. 31. nu. 1. & conſ. 101. num. 2.* non expectata etiam aggreſſoris percuſſione. idem *Bertazzol. 1. conſ. 1. num. 18. crimin.*

Vel volumus ſaltem ſupponere, vt audio,
9 quod ex iſtis non † conſtet, quis aggreſſor fue-
rit, & tunc iſtorum nemo erit puniendus. *Farin. q. 107. num. 456.* maximè quando agitur de pœna corporali, vt ex *num. ſeqq.*

Accedat præterea malus animus dicti Præ-
10 bendarij, qui † dignoſcitur ea ratione, quia pro-
lata verba per dictum Præbendarium poſt correctionem, ſunt ſpropoſitata, & non de neceſſitate actus, de quo agebatur. *Farin. 1. conſ. 30. num. 31. & 93.* Ideo &c.

Item, non omittamus indicium cõtra dictum
11 Præbendarium, qui cum † vti perſona Eccleſia-
ſtica,

Digitized by Google

ſtica, & Sacerdos Deo dicatus, qui dixit mihi vindictam, &ego retribuam, non debebat ad curiam accedere criminalem, cum ad ſe non ſpectabat talis vindicta, & mali animi expreſſio, ſed erat ponenda in manibus Dei, quod cum non fuit factum, ideo delinquens erit præſumendus, ad tradita per *Farin. quæſt.52. de ind. & tort. num.93.*

12 Inditia autem † ex parte dicti Canonici excludunt ipſum deliquiſſe, quorum primum eſt correctio, quæ cum de perſe denotet bonum, contrarium effectum, ideſt malum, operari non
13 debet. ſecundum eſt † ſpontanea conſtitutio dicti Canonici in carceribus, quæ maximum innocentiæ inditium demonſtrat. *Farin. 2. conſil.*
14 *130. nu. 13.* Quæ † inditia ſufficiunt, cum agatur de probanda innocentia inquiſiti, per ea, quæ dicunt. *Cranet. 1. conſ. 2. num. 16. & conſ. 119. num. 9. Menoch. de præſumpt. lib. 5. præſ. 48.*
15 *num.* 8. qui dicit, † innocentię coniecturam eſſe, ſi quærelatus ſponte Iudici ſe præſentet, & ſponte in carcerem ingrediatur, *num. 12. & 14. Hond. 1. conſ. 99. num. 38.*

Sed dato, quod indicia eſſent contra dictum
16 Canonicum, quod eſt falliſſimum, adhuc † per iſta condemnari non poſſet. *l. abſentem in principio. ff. de pœn.* & ibi *gloſ. in verb. damnari, ac Bartol. verſ. venio ad ſecundum, ibi Cacheran. 1. conſ. 66. ſub num. 46.* qui tenet, quem non eſſe condemnandum ex præſumptionibus, ſed probationibus luce meridiana clarioribus, quę vere non ſunt, nec apparent, nec aliqua ex verbis ad correctionem prolaris poteſt oriri, & induci of-
17 fenſio, quia offenſio † dicitur omne factum, quod pœnam meretur. *Farin. q. 107. nu. 147.* Sed correctio dicti Canonici pœnam non meretur, ſed præmium; ergo &c.

Inſuper dictus D. Canonicus, cum reus ſit, in
18 dubio † pro eo eſt pronunciandum, & potius abſoluendus, quam condemnandus eſt. *Farin. 1. conſ. 20. ſub num. 10. & conſ. 75. nu. 75. in fin.* etiam quod probationes fiſci in dubio excederent ſuas probationes. *idem in conſ. 35. nu. 9.*

Tandem quatenus teſtis examinatus, ex ſua depoſitione præiudicare poſſet Canonico reo
19 prædicto, eſſet † tamen ſufficiens allegare, quod erat aſſociatus, & ſimul cum Præbendario quęrelante, litemq; habebat, ac habet cum dicto quærelato Canonico S. Antonini, eſtq; ſingularis, & vnicus. *Farin. 2. deciſ. crim. 37. ſub nu. 5.*
20 *& deciſ. 302. num. 4.* in † ore (*Deuter. cap. 17.*) duorum, vel trium teſtium peribit, qui interficietur; & alibi etiam (*cap. 19.*) non ſtabit teſtis vnus contra aliquem, quicquid illud peccati, & facinoris fuerit; ſed in ore duorum, aut trium teſtium ſtabit omne verbum.

Ideo pro dicto D. Canonico concludo. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TOrqueri, quando quis poſſit inditijs, & præſumptionibus.

SVMMARIVM.

1 *INditia ad torturam debent eſſe luce clariora, vrgentia, & veriſimilia.*

2 *Iudex cautè procedere debet & de veritate inueſtigare, ſi de vita hominis agatur.*

3 *Teſtes, circa indicium faciendum ad torturam de viſu loqui, omniq; exceptione maiores eſſe debent, non ſuſpecti, & de auditu deponere.*

4 *Inditia, vt ſufficiant ad torturam, debent eſſe certa, & quod probabiliter concludant, ſintq; veriſimilia, alias ſecus.*

5 *Fama, vt dicatur probata, neceſſe eſt, quod teſtes deponant. à quibus, quando, & quomodo illa ortum habuerit; & alia requiruntur, vt ibi.*

6 *Inditium ad torturam non oritur ex fama, quæ legitimè non ſit probata, & quando hoc ſit verum.*

7 *Fuga, quando inditium faciat ad torturam.*

CONSILIVM LIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

NOn inuenio in proceſſu mihi tranſmiſſo, quomodo poſſit In. Antonius Signorinus reus inquiſitus torque-
1 ri, cum † inditia non ſint luce clariora, vrgentia, & veriſimilia, prout eſt neceſſe. *Myſing ſing. obſer. cent. 6. obſer. 97. num. 4*, qui
2 cautè dicit † a Iudice eſſe procedendum, cum de vita hominis agatur, & prius eſſe inueſtigandum de mera veritate, non autem debet ſe fun-
3 dare in teſtibus, qui † de viſu non loquuntur, ſed de auditu tantum, nec ſunt omni exceptione maiores, necq; integri, ſed immò infames, &
4 ſuſpecti, *ibidem.* talia enim † inditia, vt ad torturam ſufficiant, debent, vt dicit *Scap.* conterraneus meus *de iure non ſcripto lib. 5. cap. 97. de indit. ad tort. num. 12.* eſſe certa, quod probabiliter concludant, & veriſimilia, & *num. 13.* ponit non omnia inditia ad torturam ſufficere, ſed talia eſſe debere, vt veriſimile ſit, delictum fuiſſe commiſſum.

Nec

Digitized by Google

Nec fama à teſtibus mentionata ex auditu aliquid facit, quia non dicitur à teſtibus proba-
5 ta, ſi † ipſi non deponant à quibus, quando, & quomodo illa ortum habuerit, & non interueniant ea, quæ ibi ponunt. *Adden. ad conſil. 162. Bertazzol. crim. lib. 1.* ſed dato quod de fama
6 conſtaret, non † equidem illud diceretur ad torturam inditium, *ibidem*, & vt ſentiunt *Peregrin. deciſ. 17. num. 12. Natt. 2. conſ. 362. num. 9.* qui ſuper hoc mirificè concludit, dicens, quod etſi fama inditium faceret ad torturam, attamen deberet eſſe legitimè probata, & quod teſtes dicere haberent, communiter ſe à maiori populi parte audiuiſſe, & ita teneri ab omnibus, & vlterius non interrogati deberent aliquas nominare perſonas, à quibus iſta dici audierint, vt cognoſcatur vtrum fama ortum habuerit à grauibus, & fide dignis, vel leuibus, & à maleuolis perſonis, & alia exprimenda ſunt, vt ibi.

Tandem aſſerta fuga nihil facit cōtra dictum carceratum, nec iuuat allegare per ipſam inductum aliquod fuiſſe ad torturam inditium, quan-
7 doquidem Doctores † ſuper hoc diſtinguant, an fama ſcilicet ſit vnita, cum fuga, vel non, ſed hoc ad rem non facit, quia fama non videtur probata, ex ſupra deductis; at his etiam conceſſis, veniret dicendum, quicquid ſit de prædictis, veriſſimum eſſe, quod ſi reus fugiat poſtquam Iudex, vel ſumere informationes ceperit, vel inquiſitio formata fuerit, nullum inducatur per talem fugam ad torturam inditium. *Farin. de indit. & tort. quæſt. 48. num. 27. cum ſeqq.*

Quare innetis etiam probationibus de bona vita, & fama inquiſiti, ac alijs in proceſſu deſenſiuo deſcriptis, & probatis, concludo pro d. D. Io. Antonio, ipſumq; torqueri non poſſe; immò abſoluendum fore, & eſſe cenſeo. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Quod etiam pro Summario inſeruit.

MVlier, quod ſit prægnans, & virgo eodem tempore, eſſe poteſt.

CONSILIVM LV.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

Illuſtriſsime Domine.

Caſus verè inſolitus eſt, & de raro contingit, quod virgo ſit prægnans, abſq; læſione virginitatis, & difficulter in mētem hominum intrat, quaſi ſit quid riſu dignum, & potius fabula, quam veritas.

Tamen vidimus Iſabelam Crottam, & Angelam Bordonam in arte peritiſſimas, cum iuramento depoſuiſſe, mulierem eſſe prægnantem, & adhuc virginem exiſtere.

Et quia Illuſtriſſima Dominatio ſua inſtetit, pro meo in ſcriptis ferrendo iuditio, libenter me ſubſcripſi, ſequendo opinionem *Viuij lib. 2. deciſ. 299. num. 10.* qui hoc veriſſimum eſſe pleniſſimè concludit. Videatur etiam *S. Thomas in ſuis problem. ſeu placit. theol. 6. art. 18. per tot. fol. mihi 86. in paru. impreſſ. Lugdun.*

Vnde maritus non dedignetur conſumare, quod cæpit, & cum vxore morari, ſecundum præcepta Dei.

Et hæc ſaluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DOnata à marito ante matrimonij conſumationem. an ſint vxoris, viro mortuo. Alimenta; an debeantur in anno luctus, ſi dos in principio anni ſit ſoluta, & pariter ei perſoluatur legatum annuum à marito relictum.

SVMMARIVM.

1 *Donata à marito vxori ante matrimonij conſumationem ſunt heredum mariti, diſtingue ibi ſub* num. 4. verſ. Adde.

2 *Non donaſſe maritum vxori ornamenta aurea præſumitur, ſed potius illa dediſſe ad ornatum; ſecus ſi conſtaret de donatione præciſa, vbi DD. tres dant caſus ſub* nu. 4. verſ. tres enim.

3 *Donatio inter virum, & vxorem, & ſi nō valeat, morte tamen confirmatur.*

4 l. cum hic ſtatus, §. 1. ff. de donat. inter vir. & vx. *quando, & quomodo procedat.*

5 *Alimenta non debentur vxori infra annuum luctus, ſi maritus illi quid annuum reliquit, & dotes ſuas in principio anni ipſa habuit.*

6 *Vxori alimenta duplicata non debentur.*

CONSILIVM LVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

A Magnifica D. Iuſtina de Sclauis duo prætenduntur. Primò, torques aurea donata ab ol. Magn. D. Petro Morano eius viro, ante matrimonij conſumationem.

Secundò,

Secundò, alimenta ex iuris diſpoſitione ſibi
debita infra annum luctus, non obſtante, quod
& dotem, & legatum ſibi factum de ſcutis 200.
annuis, ſit in principio anni conſequutura.

Pro veritate interrogatus, reſpondeo reſpe-
1 ctu † primæ prætenſionis dictam Viduam ſuc-
cumbere debere, per *Bartol. doctr. & al. in l.
pen. §. ſeruus vxoris ff. ſol. matr. Bertrand. conſ.*
264. *num. 3. vol. 3. par. prior. & conſ. 37. num. 4.
vol. 6. Alex. conſ. 42. nu. 4. vol. 5. Campeg. de dot.
2 par. 2. q. 55.* cum potius † præſumatur, maritum
aureum illud ornamentum dediſſe ad ornatum,
non autem donaſſe, vt ex ijſdem auct. probatur.

Secus eſſet, ſi dictus olim Moranus eius vxori
donaſſet (vt mihi ſupponitur) verbis præci-
ſis, ex iam adduct. auct. Quod relictum, licet
3 diceretur † donatio inter virum, & vxorem, &
conſequenter inualida, morte tamen confirma-
retur, *l. cum hic ſtatus, §. 1. ff. de donat. int. vir.
4 & vx.* qui † textus, etſi non operetur, quando
ſimpliciter ſunt traditæ veſtes, ſeu iocalia à ma-
rito vxori, cum tunc donata non præſumantur,
vt dixi, attamen *Campeg.* loc. præcit. *ſub num. 3.
verſ. non obſt. lex cum hic ſtatus, &c.* limitat tex-
tum non procedere in caſu *Bartol.* & ſcriben.
quando maritus rem dedit animo donandi.

Pro maiori declaratione videantur tres ca-
ſus, qui à Doctoribus dantur, de quibus loquun-
tur *Bartol.* & alij ſupra allegati Doct.

Primus eſt, quando veſtes, & iocalia feſtiua
vxori à marito ſunt tradita ſimpliciter, quæ tunc
ad ornatum tantum, non autem donata fuiſſe
creden. eſt.

Secundus caſus, quando ſponte à marito tra-
duntur, & excluduntur tunc hæredes, ſub præ-
textu fauoris mulieris, quæ vti iniquiſſima de-
terminatio, non mihi placet.

Tertius caſus procedit cum diſtinctione; Aut
.n. veſtes, & iocalia ſunt non feſtiua, ſed quoti-
diana, & parui momenti, & tunc donata cen-
ſentur vxori, aut feſtiua, & magni valoris, &
tunc mariti hæredibus, non vxori debentur.

Noſter caſus eſt diuerſus à prædictis, cum de
donatione dicant conſtare, & ideo in dubium
non eſt reuocandus.

Addatur diſtinctio dicti *Campeg.* loc. præcit.
ſub num. 4. verſ. tamen aduertendum. vbi ſi ante
matrimonium (prout in noſtro caſu) talia do-
nantur, tenet donatio etiam irreuocabiliter, non
obſtan. allegatis, circa illum textum, *l. cum hic
ſtatus.*

5 Ad ſecundum dico pariter † ipſam viduam
obtinere non poſſe ad trad. per *Surd. de alim.
tit. 1. qu. 44. per tot. Coler. eodem tract. de alim.
lib. 1. cap. 11. per tot.* ſi enim vxori perſoluuntur
6 ſcuta 200. dupplicata † alimenta non debentur,
*ibidem num. 56. in fi. Pontan. de tract. cap. 15. de
alim. vidu.* Ideo, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Solutio, quando in pecunia ſit facienda. Inuen-
tarium, an poſſit poſt ſententiam deduci, ne
hæres teneatur vltra vires hæreditatis.

SVMMARIVM.

1 *Solui aliud pro alio inuito creditore, quando quis poſſit, & quando in pecunia, non in ſtabilibus hæres teneatur ſoluere debita.*
2 *Inuentarium non prodeſt hæredi in debito teſtatoris iurato.*
3 *Soluere in pecunia, an hæres teneatur, ſi hæreditas non eſt ſoluendo.*
4 *Pretium iuſtum, quod dicatur in venditione rei.*
5 *Inuentarium, an poſſit poſt ſententiam deduci, ne hæres teneatur vltra vires hæreditatis.*
6 *Statutum Placentinum* ſub rubr. de inuent. hæred. 65. lib. 3. *declaratur, & quomodo procedat.*
7 *Reſtitutio in integrum non admittitur ad retardandam executionem cenſus.*

CONSILIVM LVII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſſime Domine.

PErilluſt. D. Iulia de Todiſchis in præ-
tenſione, quam habet, contra nob.
D. Vicedominam, vti hæredem qu.
Comitis Caroli de Vicedominis,
occaſione moleſtiæ cenſualis, ſi hæreditas eſt ſol-
uendo, vt aſſeritur, & prætenditur, ipſa funda-
1 tam habet intentionem, † vt in pecunia de præ-
tenſione prædicta ſatisfieri poſſit, non obſtante
regula, aliud pro alio, &c. vt tenuerunt *Alber.
in l. ſcimus, §. etſi præfatam num. 17. C. de iure
delib* & ibi *Cyn. num. 3. & alij DD. Morott. con-
ſil. 13. num. 12. Surd.* latè *deciſ. 30. à verſ. omni-
2 bus tamen, &c. ſub num. 8. vſq; in finem,* vbi † in
credito iurato, & præciſo, prout eſt iſtud, non
prodeſt inuentarium.

3 Si verò hæreditas † non eſt ſoluendo, adhuc
tuta non eſt dicta rea conuenta, quia ſi inuenitur
emptor ipſa tenetur vendere, vt communiter
dicti

dicti Doct. tenent; ſi autem hæreditas non eſſet pro omnibus ſoluendo, quod non creditur, adhuc pro ipſa vti auteriori, hæreditas diceretur ſoluendo, & ſic non in bonis, ſed in pecunia eſſet debitum perſoluendum. Super quibus eſt videndus *Burſat.conſ.9. nu.30. cum plurib.ſeqq.*

4 vbi latiſſimè hæc materia diſcutitur, reſq; † iſta vendenda, tantum valebit, quantum vendi poterit, conſiderata euictione, ad quam hæres non tenetur, & nec non ſecundum pretium in ſubhaſtatione; ſeu licitatione oblatum, & quod inueniri poterit, quod iuſtum dicitur, vt ibi fol. mihi 39. & ſeq.

Remanet dilucidandum, an dicta D. Vice-

5 domina poſſit poſt † ſententiam latam, immò poſt decretatas ſubhaſtationes beneficij inuentarij exceptione iuuari. *Albertc.*ex communi dicit, quod non in *d. §.etſi præfatam num.*18. debebat enim eſſe diligens, vnde eum talis non fuit, ſibi eſt imputan.

Propoſui etiam Illuſtriſſimo D. meo Conſi-

6 liario Angelino, quod licet † *Statutum Placentiæ rubr.de inuent.hæred.*65. *lib.*3. remittat omnes ſolemnitates iuris,circa inuentarium,& tempus illud conficiendi, ita vt dici poſſit hæredem, quandocunq; inuentarium facere poſſe. Attamen hoc non eſſet perpetuo intelligendum, ſed ad boni viri arbitrium, idest Iudicis. *Alba.* in terminis dicti ſtatuti *conſ.*328. *ſub num.*39.

Immò ſi lis mota eſſet, vt in noſtro caſu, & poſtea hæres vellet inuentarium conficere, non poſſet re non integra, quicquid ſit de ſtatuto prædicto, vt in terminis dicti ſtatuti ponit *Scott. conſ.* 27. *num.* 66. *tom.* 2. *lib.* 7. *& in ſuis ſchol. ad ſtatutum prædictum* 65. *fol.mihi* 260. *à tergo.*

7 Tandem dico, quod † reſtitutio in integrum aduerſus dictã D.Iuliam poſſeditricem exactionis, non operatur retardationem executionis in cenſu, vt ſentit *Odd.de reſt.in integrum p.*1.*q.*42. *art.*3. tunc enim poteſt creditor ad ſubhaſtationes deuenire, *ibidem*, maximè attenta noſtra conſtitutione *de mod.& form. proced.in cauſ. ciuil. §.& quæ ſuperius.* Quare, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

VIrgo deflorata, ex quibus cognoſcatur. Stuprum violentum, quando & ex quibus arguatur, & probetur.

SVMMARIVM.

1 *V*Erbum, violata, *ſignificat Virginem vi fuiſſe cognitam.*

2 *Violentia eſt vis maioris rei impetus, qui repelli non poteſt.*

3 *Violentia. de violentia, quando non dicatur conſtare.*

4 *Metus, & violentia ceſſant, vbi conſtat de voluntate.*

5 *Mulier pro ſuo honore, quæ tres eiecit, ſi vnum non eiecit, lex contra eam præſumit, quoad amiſſam virginitatem.*

6 *Virgo ſi malos, & viliſſimos habeat parentes, quomodo procedendum in probando ſtupro.*

7 *Virgo non præſumitur mulier, ſi eius mater fuit meretrix, ob malam conuerſationem.*

8 *Mulier, an præſumatur deflorata, ſi habeat parentes pauperes, & ipſa pariter ſit pauper.*

9 *Virgo, an probetur deflorata, ſi poſt coitum, ſanguinis ſigna non appareant.*

10 *Virgo accipiens pecunias à deflorante, an præſumatur ipſam prius cognitam ab alio fuiſſe; & an cum violentia.*

11 *Puella, quod apud patrem inſtet maritari, an ſit quia indecens.*

12 *Matrimonium tenet, & valet, licet patris conſenſus non interueniat.*

13 *Mulier, quando præſumatur mariti auida.*

14 *Virgo, quæ tacuit, & permiſit deflorantem ad ipſam accedere, quid faciat.*

15 *Mulier, ex quibus reputetur meretrix, & inhoneſta.*

16 *Meretrix creditur mulier, de nocte recipiens iuuenes in propria domo.*

17 *Teſtis ſingularis in cauſa ſtupri, quando probet.*

18 Eucrard.iun.2. conſ.8. num.50. *declaratur, & quando procedat.*

19 Coler.conſ.9. num. 18. *quomodo procedat.*

20 *Virginem ſollicitans, quando dicatur vim inferre.*

21 Neguſ.reſp. qu.385. *declaratur.*

22 *Membri exiguitas, quãdo conſideretur in ſtupro.*

23 *Affectus quando puniatur, ſi non ſequatur effectus.*

24 Farin.lib.1.conſ.90. *declaratur.*

25 *Mulier pauper, & vilis debet probare fuiſſe virginem tempore ſtupri.*

26 *Mulier vilis debet probare fuiſſe virginem, & honeſtam tempore deflorationis.*

27 *Virgo pauper, & vilis debet probare violentiam ſibi illatam, & qualis fuerit.*

28 *Captura. ad capturam in cauſa ſtupri deueniri non poteſt, niſi præcedant inditia, & aliqualis informatio.*

29 Rota decis. crim. per Farin. p.2. deciſ. 284. *declaratur.*

30 *Virginitas, quando præſumatur.*

31 Vir-

31 *Virginitas non eſt probanda, ſed præſumitur, ſi mulier moratur in domo honeſtorum parentum, & ciuiliter agatur.*

32 *Virginitas præſumitur, ſi ex vulua exiuit ſanguis, tempore ſtupri, & nu. ſeq. vbi remiſſiuè.*

33 Farin. qu. 147. num. 149. *facit ad caſum, de quo ibi non contra.*

34 *Violentia an præſumatur, ſi ſtuprator portam claudat, & ſub num. ſeq.*

35 *Violentia non eſt, ſi gratiosè aliquid petitur.*

36 *Violentia non dicitur, ſi non ſit facta perſona.*

37 *Mulieres appetunt ſummopere viros.*

38 *Fœmina fraudant homines.*

39 *Mulieri non creditur deflorata, etiam ſi in tormentis deponat.*

40 *Stuprator, quando torquendus.*

41 *Mulieres, poſt iniuriam, vindictam quærunt.*

42 *Vindicta, nemo magis gaudet, quam fœmina.*

43 *Violentia non præſumitur, niſi probetur.*

CONSILIVM LVIII.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

ABſoluendus omnino venit iſte iuuenis à falſa imputatione, quod ſcilicet ipſe ſtuprauerit virginē, immò
1 violaueri t, ſtante † illo verbo, *violata*, quod exponitur, ideſt, virginem vi cognitam fuiſſe. *Aldouin. conſ.* 25. *num.* 10.

Nam non conſtat nec de violentia, nec de ſtupro.

2 Dixi, quod non conſtat de violentia, quia † violentia vis eſt maioris rei impetus, qui repelli non poteſt, per textum allegatum à *Bertazzol.* 1. *conſ.* 203. *num.* 1. *in l.* 2. *ff. de eo, qui met. cauſ. geſt.* quæ definitio non competit dictæ mulieri, quæ confeſſa fuit, ita voluiſſe, ex illis verbis proceſſus, *Signore, è vero, che mi contentai, &c.* & ex alijs verbis, *e domandomi, ſe voleuo, che ſerraſſe l'vſcio, io non potei per la paura proferir parolæ;*
3 ergo tacendo conſenſit; vnde de aliqua † violentia non conſtat, dum ipſe, videns ipſam tacere, & nihil reſpondere, cum poterat per negatiuam, vel ſignis hoc exprimere, oſtium clauſit; de qua cum ſatis liqueat ex dictis verbis, ideo intrat illud iuris axioma certiſſimum, quod
4 † vbi eſt voluntas, ibi metus, & violentia ceſſant, quia ſunt voluntati contrariæ. poſt textum *l.* 1. *ff. quod met. cauſ.* ſentit *Hector Felic. alleg.* 25. *num.* 23. *p.* 1.

Dixi pariter non conſtare de ſtupro, & hoc ex multis.

Primò, quia, interrogata dicta mulier, ſi nunquam fuerit ab alio vitiata, reſpondit, *Signor sì, che vna volta tre giouani, mentre mio padre era fuori di caſa, mi voleuano sforzare, & io mi di-*
5 *feſi in maniera, che mi laſciarono ſtare;* ſi † ergo eiecit tres, qua de cauſa nunc vnum non potuit eicere? In terminis terminantibus videndus eſt *Hector Felic. alleg.* 115. *num.* 12. *p.* 2.

6 Secundò, ex malis, † & viliſſimis parentibus mulieris, vt mihi ſupponitur, de quibus lex malè ſuſpicat. idem *Felic. ead. alleg.* 115. *nu.* 8.

7 Tertio, quia ex proceſſu video, † matrem dictæ mulieris fuiſſe meretricem, dum *ſempre viſſe puttana, habitando con detta Lelia,* ex qua habitatione, & conuerſatione mulier præſumitur deflorata. idem *Felic. ibi d. num.* 8. *verſic. ſecundo quia, &c.*

8 Quartò, quia † pater, & Lelia ſunt pauperes. idem *Felic. ibi d. num.* 8. *verſ. tertio quia.*

Quintò, quia teſtes dicunt, quod *lui diceua, è come la porta della Città;* & ipſa pariter interrogata, reſpondit, *non feci ſangue, perche hebbi*
9 *paura*, ſtat igitur pro iuuene, quod ex † non emiſſione ſanguinis, probatur, mulierem hanc prius cognitam fuiſſe. idem *Felic. ibi num.* 10. *verſ. tertio, quod.* & vt infra etiam dicam in reſponſionibus ad argumenta partis.

10 Sextò, quia conſtat ipſam † mulierem libentianimo pecunias à dicto iuuene accepiſſe; interrogata enim reſpondit, *pigliai li denari doppo, che vidi mi haueua ſuerginata;* ergo violētia ceſſat, & mulier inhoneſta, ac meretrix præſumitur. idem *Felic. nu.* 12. *verſ. & ceſſat. & ſub num.* 13. vbi pro vero ponitur, quod ſi mulier pecunias recipiat, ſit omninò credendum cognitam fuiſſe mulierem de voluntate cognoſcentis.

Septimò, quia probatum fuit dictam aſſertam virginem multoties inſtetiſſe apud patrem velle abſolutè maritum, immò proteſtaſſe, *che ne ha-*
11 *urebbe pigliato vno à ſuo modo,* quod † non videtur proprium virginalis pudoris, ſed curæ paternæ relinquendum. per text. *in cap. honoran-*
12 *tur.* 32. *q.* 2. licet † matrimonium teneat, & valeat, cū poſſint filię ſine patris conſenſu nubere. vt per *Euerard. ſen. conſ.* 15. ex quo colligitur,
13 & patet, ipſam † iam per prius fuiſſe mariti auidam, & ideo magis facilem ad conſentiendum coitis illicitis.

14 Octauò, quia ipſa † mulier ſtetit, & tacuit, immò fuit confeſſa, pluries dictum iuuenem ad eam acceſſiſſe, quod benè ſufficienter probat hanc accuſationem ex dolo, & mera calumnia proceſſiſſe. *Felic. d. alleg.* 115. *num. fin. par.* 2.

15 Nonò, quia vnus † ex teſtibus (licet ſit ſingularis)

15 laris) depoſuit, † quod, *io vidi più ſere entrare*
in detta caſa di quell'anno di Carneuale vn'huo-
mo veſtito di beretino, & vna notte in particolare,
nella quale aprendo l'vſcio detta giouine, quel
tale la bacciò, e lei ridendo lo riceuette in caſa; ex
quo dicto, cum poſtea ipſe dixerit, *mi parue*
quello, tria colligo; Primum, quod ignoratur,
verè, an fuerit iſte iuuenis, qui domum intrauit,
16 maximè de nocte; Secundum, quod † iſta mu-
lier de nocte perſonas recipiens in eius domo,
mihi videtur non virgo honeſta, ſed meretrix,
& inhoneſta; Tertium, quod violentia abeſt;
17 qui † teſtis, licet ſingularis, probat tamen, vt in
his terminis concludit *Ioan. Bapt. Ferrèt. 1. conſ.*
168. per tot.

Quibus ſic præmiſſis veris exiſtẽtibus, vt pro-
batum fuit; de abſolutione dubitari non poteſt.
Ideo, &c. Saluo tamen, &c.

Placentiæ.

Reſponſio ad fundamenta propoſita ab Excellentiſ-
ſimo D. partis aduerſæ Aduocato.

18 PRimò non obſtat † *Euerard. iun. 2. conſil. 8.*
nu. 50. cum plurib. ſeqq. nam ibi aderant
teſtes præciſè deponentes, aderat pariter con-
feſſio, & deflorans erat quaſi, immò ſine quaſi
conuictus, concurrebantq; indicia indubitata,
quod non eſt in caſu noſtro.

19 Nec minus † *Coler. conſ. 9. nu. 18.* vbi ſi puel-
la fuerit ſollicitata odioſis actibus ad conſen-
tiendum, ſollicitans tenetur ad pœnas legis.

20 Nam reſpondetur in † hoc caſu nullas ſollici-
tationes, nec diſcurſus interceſſiſſe, vt ex pro-
prijs verbis dictæ mulieris, quæ interrogata re-
ſpondit, *ſubito ſenza dir'altro mi leuò sù li pa-*
gni, e perche mi tremauano le gambe, & veniuo
quaſi meno, non potei nè parlare, nè difendermi,
& alibi etiam, *non parlò, ma fece il fatto ſuo*, per
quæ verba ſatis cõſtat de veritate huius negotij.

21 Non nocet præterea auctoritas † *Neguſ. reſp.*
qu. 385. contra teſtem pro reò examinatum, qui
deponit, *mi ſtupiſco, che ſi dichi coſtui hauer de-*
florato queſta Donna, poiche hà il membro picco-
liſſimo, & cortiſſimo, & alibi, *lo dico perche l'hò*
veduto molte volte.

22 Quandoquidem † parum intereſt, quod de
membri exiguitate appareat vel non, ſi non
conſtat defloratam fuiſſe mulierem.

23 Non obſtat, quod † immò puniatur affectus,
quia hodie de conſuetudine totius mundi affe-
ctus non punitur, niſi ſequatur effectus, *Neguſ.*
reſp. qu. 381. nu. 16. vbi ex Claro datur exem-
plum, de quodam Petro Vicarieto, qui puellæ
nubili lectum aſcẽderat, & pectus tetigerat, neq;
vltra progreſſus fuerat, & tamen habita pace
fuit abſolutus, *ibi in fi.*

24 Non ſuffragatur dictæ mulieri † *Farin. lib. 1.*
conſ. 90. qui vult ſtuprum etiam in vili perſona
puniri, ne detur anſa libidinem paſſim exercen-
di, virgineſq; pauperes, & infimas vitiandi, quia
reſpondentur, hoc non eſſe, de quo diſputatur,
cum prius debebat conſtare de ſtupro, & poſtea
determinare circa pœnam, ſuper qua conſide-
ratione, *idem Farin. ibi in finali num.* vult, quod
25 † mulier pauperula, & vilis conditionis debeat
probare, quod fuerit honeſta, cum tunc non præ-
ſumatur honeſtas, nec virginitas, quod eſt op-
timum fundamentum pro iuuene, non enim fuit
facta talis probatio; videatur etiam *Neguſ. d.*
qu. 381. ſub nu. 1. vbi præ cæteis tria ſunt à mu-
liere violenter ſtuprata probanda. Primum eſt,
26 quod † dicta vilis, & paupercula mulier probet
tempore deflorationis virginem, & honeſtam
27 fuiſſe, *num. 1.* Secundum, † quod fuerit ipſi fa-
cta violentia, & quæ violentia, *num. 4.* Tertium,
28 † vt ad capturam procedi poſſit debeant pro-
bari, ſeu, vt melius dicam, deduci indicia ali-
qua, quæ cũ aliquali informatione tunc debent
præcedere, *d. num. 4.*

29 Quibus non obſtat † *Rota in crim. per Farin.*
p. 2. deciſ. 284. vbi præſumebatur virginitas in
muliere, cum ſit à natura, niſi fuerat à parte de
contrario probatum, quia reſpondetur. Primò,
30 quod † ibi agebatur ciuiliter, non criminaliter,
31 *num. 2.* Secundò, † quia ibi mulier morabatur
in domo honeſtorum parentum, & pro virgine
32 reputabatur *num. 3*, Tertiò, † quia ibi de vulua
exiuit ſanguis *num. 7.* ſecus in caſu noſtro, vnde
33 nec obſtat † *Farin. qu. 147. nu. 149.* qui ſi benè
videatur ab Aduocato, intelliget ipſe, multas
gratias ei eſſe redendas, quia dicta auctoritas
multum facit ad propoſitum pro iuuere; dicit
enim, *idem Far. ibi num. præcedenti*, defloratam
virginem probari, ſi reperiatur interula, vel lin-
teamina tempore ſtupri ſanguine aſperſa, po-
ſtea verò in allegato *nu. 149.* ſentit contra mu-
lieres, dum dicit hanc probationem contra de-
florantem fuiſſe, & eſſe fallacem ea ratione, quia
iſte ſanguis, hæc ſunt verba præciſa, poteſt ve-
nire à menſtruo, & quandoq; etiam prouocatus
à calidis mulieribus, qui pluribus fraudibus, &
actibus vtuntur, ad faciendum credere viro,
quod tempore carnalis cognitionis erant vir-
gines.

34 Non obſtat tandem, quod † ipſe iuuenis in-
tercluſerit dictam mulierem, ne extra cameram
exiret, ad præſumendam violentiam, quia primo
conſtat ipſum iuuenem licentiam petijſſe, vt ex
verbis proprijs mulieris, *domandomi ſe volene.*

che

35 *che ſeraſſe l'uſcio*, ſecundò, quia violentia † non
eſt, vbi gratioſè aliquid petitur; & oſtium clau-
ſum non dici poteſt ordinatum ad vim inferren-
dam, ſed ne aliquis intrando, eos infragranti vi-
deret, & inueniret. Tertiò, quia dato, quod vis
eſſet illata oſtio, non per hoc aliqua violentia
36 poſſet conſiderari, quia vt † violentia dicatur,
requiritur, quod ſit facta perſonæ. *Farin.* qui ſu-
pra *d. qu. 147. num. 31.*

Tandem pro prædictorum confirmatione
37 aſſiſtit iuueni prædicto, quod mulieres † appe-
tunt ſummopere viros, propria enim paſſio mu-
lierum eſt concupiſcentia, adeo vt inſaniunt ſæ-
pius flagrantes deſiderio virorum, vt nouiter vi-
di; poſtquam conſilium præſens fuit perfectum,
deciſum, apud *Cutell. deciſ. 9. num. 5.* vbi *nu. 7.*
38 ponitur, quod † fœminæ fraudant homines, vt
quod appetunt, gratis conſequantur, *num.* verò
39 *8. & 9.* eis † non creditur, etiam, quod in tortu-
ra deponant, cum agant de proprio intereſſe,
& pro eorum exoneratione, & exculpatione,
maximè accedētibus alijs defectibus: Vnde non
40 † proceditur ad torturam contra ſtupratorem,
ſi aliundè non conſtet de violentia, quam per
ipſarum depoſitionem, *ibi num.* 10. vindictam
41 † enim totis viribus poſt iniuriam quærūt, *n.* 11.
Hinc ibi dicitur ex *iuuenali ſatir.* 13. vindicta,
42 † nemo magis gaudet, quam fœmina.

Addo etiam eundem *Cutell. d. deciſ. 9. nu.* 25.
43 vbi † violentia non præſumitur, ſed à ſtuprata
virgine probari debet. Ideo, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

ADulterium ex quibus probetur. Receptator rerum furatarum quis dicatur, & quæ requirantur. Deſlorata virgo, ex quibus dignoſcatur. Incedens ſine habitu, & tonſura, quando poſſit capi, & detineri à Iudice ſęculari. Vxor, an propter adulterium dotem amittat.

SVMMARIVM.

1 *COnfeſſus, qui non eſt, nec conuictus, condemnari non poteſt.*

2 *In criminalibus quis non eſt condemnandus, niſi adſit propria confeſſio, vel euidentiſſimæ probationes.*

3 *Teſtis non probat, ſi ad vindictam contra reum deponat.*

4 *Teſtis nō probat, ſi eſt cōtrarius dicto quærelātis.*

5 *Teſtis amicus, & commenſalis non probat.*

6 *Teſtis infamis non ſine tortura poteſt ad teſtificandum admitti.*

7 *Teſtis crimmoſus non eſt integer teſtis.*

8 *Teſtis vilis, & pauper non eſt bonus teſtis.*

9 *Teſtis domeſticus, & familiaris quærelantis non probat.*

10 *Teſtis, qui cauſas quærelantis ſollicitat, non eſt bonus teſtis.*

11 *Teſtis, qui deponit inueriſimilia non probat.*

12 *Teſtis inimicus non probat.*

13 *Teſtis, quando non probet etiam in atrocioribus, ſeu quando aliundè veritas haberi non poſſit.*

14 *Conuictus, vt quis dicatur, quæ requirantur.*

15 *Conuictus, vt quis dicatur, requiritur, quod neceſſariò, non per poſſibile teſtes concludant.*

16 *Conuictus, vt quis dici poſſit, neceſſe eſt, quod teſtes ſint omni exceptione maiores.*

17 *Conuictus, vt quis dicatur, neceſſe eſt, quod teſtes non ſint ſingulares, ſed ſint conteſtes.*

18 *Conuictus, vt quis dicatur, neceſſe eſt, quod teſtes ſint plures, id eſt duo, vel tres.*

19 *Birruarijs non creditur propter intereſſe, quod habent, & propter infamiam.*

20 *Satellites nō probant, etiam ſi deponerent captum infragranti fuiſſe repertum.*

21 *Birruarijs non creditur, etiam ſi aliter veritas haberi non poſſet.*

22 *Teſtes laici, contra Clericos, maximè in dignitate conſtitutos, non admittuntur.*

23 *Adulterium. Teſtis deponens in cauſa adulterij, debet dicere, ſe à pluribus audiuiſſe, & ex iſtis aliquos, etiam non interrogatus nominare.* vide teſtis.

24 *Teſtis in cauſa adulterij debet deponere, ſe hoc audiuiſſe à maiori parte populi ciuitatis, vbi commiſſum ſupponitur delictum.* vide Adulterium.

25 *Teſtis in cauſa adulterij debet ſpecificare cauſam, ex qua fama ortum habuerit.*

26 *Teſtis in cauſa adulterij debet deponere famam præceſſiſſe accuſationem.*

27 *Teſtes in cauſa adulterij, quid deponere debeant.*

28 *Teſtes per eorum depoſitiones, tollunt contrariam diffamationem.*

29 *Mulier cum viris publicè rem habens carnalem, meretrix dicitur.*

30 *Coitus cum meretrice non eſt punibilis.*

31 *Clericus poteſt vti lege generali ad ſui fauorem.*

32 *Dotem non amittit mulier ob adulterium, ſi maritus ex poſt cum ipſa habitauit, dormiuit, ac coiuit.*

33 *Maritus ob adulterium vxoris, non poteſt agere pro amiſſione dotis, ſi iam per ipſum fuit remiſſa iniuria.*

34 *Adulterium, ſi per conciliationem fuit remiſſum, non amplius deduci poteſt agendo, ſeu excipiendo.*

35 *Latronum receptator quis dici non poteſt, ſi de furto non conſtet.*

36 *Furti receptatorem quem fuiſſe probatur, ſi talis rem furtiuam ſcienter receperit, & eam celauerit.*

37 *Eccle..aſtica perſonæ non ſunt inquietandæ à ſæcularibus.*

38 *Clerici ſunt Deo dicati, & ſerui Chriſti, quibus omnis honor debetur.*

39 *Mulier, quando cognita ab alio præſumatur, in materia ſtupri.*

40 *Accuſare debet, virgo ſtuprata, non alij pro illa hoc facere poſſunt.*

41 *Accuſationi conſenſiſſe, quando probetur.*

42 *Conſenſus ſine ſcientia non datur.*

43 *Conſenſus appellatione, non venit niſi expreſſus, maximè in pœnalibus, & odioſis.*

44 *Violentia eſt vis maioris rei impetus, qui repelli non poteſt.*

45 *Violentia non præſumitur, niſi probetur.*

46 *Mulieri dicenti ſe ab aliquo ſtupratam non creditur, nec illius atteſtatio facit indicium ad torturam, etiam ſi aliundè veritas haberi non poſſet.*

47 *Mulieribus, ſi crederetur, dicentibus, ſe ab aliquibus ſtupratas fuiſſe; daretur aditus iſtis viliſſimis perſonis, ſub hoc prætextu, de dotibus ſibi ipſis prouidere.*

48 *Socio criminis non eſt danda fides.*

49 *Ancillæ vili, & infami non creditur.*

50 *Meretrici non creditur.*

51 *Violentia abeſt, ſi præcedat diſcurſus venereus.*

52 *Mulier, ſi dicat eam cognoſcenti,* ſete vn gran puttaniero, *arguit ſe fuiſſe meretricem.*

53 *Mulier, ſi dicat,* e poi mi dite, che non hauete mai tocco Donne, *videtur eſſe in arte expers,*

54 *Mulier, ſi fuerit conqueſta de offenſa, ei non videtur credi poſſe.*

55 *Oſculum, et ſi ſit actus impudicus, non arguit tamen ſtuprum fuiſſe commiſſum.*

56 *Teſtis ſingularis non probat, maximè in criminalibus.*

57 *Teſtes viles, & ſerui non probant, nec faciunt indicium ad torturam, & ſub num. ſeq.*

58 *Teſtes in materia ſtupri, debent eſſe habiles, integri, & ſine aliqua exceptione, amplia vt ibi.*

59 *Iudex ſæcularis non eſt Iudex competens, vbi agitur de habitu, & tonſura clerici.*

60 *Clericus repertus ſine habitu, & tonſura, debet Eccleſiaſticæ Curiæ reddi.*

61 *Conſequentia non tenet, Clericus non habebat tonſuram tempore capturæ; ergo amiſit priuilegia, & de ratione ibi.*

62 *Clericus ſi non eſt beneficiatus; ideo non fori priuilegio de iure communi priuatus reperitur, licet abſq; habitu, & tonſura incedat, niſi poſt trinam monitionem, ibi.*

CONSILIVM LIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PEr literas audio, fuiſſe tandem carceratum R. D. N. quem alias ego defendi, mediante efficaci interceſſione Illuſt. Domini Io. Antonij de Dominicis dicti de Sandrinis amici, Compatris, ac clientuli mihi amantiſſimi, & tunc obtinui eiuſdem D.N. liberationem; Ideo viſo præſenti proceſſu, & actis criminalibus, non dubito; quin dictus ſuppoſitus Reu. etiam ad præſens ſit è carceribus relaxandus, & liberandus.

Nam de multis imputatum ipſum fuiſſe reperio, & tamen non conſtat, nec in vno iſtorum deliquiſſe.

Primum caput iſtius criminalitatis eſt, quod ipſe commiſerit adulterium cum Domina N. quam amiſiſſe dotem prætendit maritus.

Secundum, quod fuerit rerum furatarum receptator.

Tertium, quod ipſe deflorauerit Ancillam eius patrui, in cuius domo antequam carceratus fuiſſet, morabatur.

Quartum, quod in ſpretum habitus clericalis ipſe incederet ſine tonſura, & habitu, prout fuit ſic inuentus, & deprehenſus, nec ideo curiæ Epiſcopali tradendus.

1 In primis enim conſtat ipſum D. N. † non eſſe confeſſum, nec conuictum; ideo non eſſe condemnandum, *cap. 1. & ſeq. 2. qu. 1.* & ma-
2 ximè circa hæc carnalia crimina adulterij, † in quibus pœnali ſententiæ locus non eſt, niſi propria Rei confeſſione, vel euidentiſſimis probationibus ſit ipſe conuictus. *l. qui ſententiam 16. C. de pœnis. Triuiſ. deciſ. 50. num. 1. lib. 2.*

Propriam confeſſionem nõ video in proceſſu, immò negatiuam quoad omnia prætenſa delicta. Solum vidi vnum teſtem ex vocatis à Curia, qui deponit de adulterio hoc modo videlicet. *La conoſceuo gran tempo fà, & la vedeuo far l'amore con il Sig. N. qual la baciaua con gran ſcandalo ſino nella ſtrada, toccandogli il volto.* Item, *Signor sì, che per vna feneſtra baſſa io vidi il Sig. N. in letto con la N.* Item, *li vidi abbracciarſi ſtretti inſieme.* Item, *li trouaua vna volta, e lui alla mia preſenza ridendo vsò con lei carnalmente; e perche io la diſſi fuori à N. marito di detta N. per carità, acciò non li faceſſero le corna,*

mi

Digitized by Google

mi fece dar tre baſtonate sù la teſta, per le quali
ſtetti otto giorni in letto. Item, *non ſi guardaua-*
no da me, poiche ſollecitano le cauſe del marito di
eſſa N. come pur faccio adeſſo, & ero ſempre in
caſa à mangiare, bere, e dormire.

3 Qui teſtis non probat, † cum ad vindictam
4 pro offenſa cenſetur deponere. Item, quia † eſt
contrarius dicto quærelantis, qui dicit adulte-
rium commiſſum fuiſſe ruri, & teſtis dicit in ciui-
tate in illis verbis, *in caſa propria del marito nel-*
la Città, &c. Rot. deciſ. 251. nu. 2. & 302. nu. 5.
par. 2. crimin. ſelect. per Far. Verall. deciſ. 283.
nu. 6. & 7. par. 3. & etiam, quia teſtis vnicus eſt.
5 *l. iuſiurandi. 9. C. de teſtib.* Item, quia † eſt ami-
cus quærelantis, & cõmenſalis. *Farin. de teſtib.*
6 *q. 55. num. 236.* de communi eſtq; infamis † ex
cauſis notis curię, quę ibi honeſtatis cauſa omit-
to, ideo non ſine tortura ſaltem poſſet ad teſti-
ficandum admitti. *l. ob carmen. §. ſi et rei condi-*
tio. ff. de teſtib. Farin. de teſtib. q. 56. num. 56.
7 *& 125.* eſt † criminoſus. idem *Farin. ead. quæſt.*
8 *ibi num. 216. & ſeq.* eſt † vilis, & pauper. *ibid.*
9 *num. 125.* eſt † domeſticus, & familiaris quære-
10 lantis. *l. 3. C. de teſtib.* eſt † ſollicitator cauſarũ
quærelantis. *Farinac. de teſtib. q. 60. num. 244.*
11 Item, † quia deponit inueriſimilia, quod ſcilicet,
e lui alla mia preſenza ridendo vsò con lei car-
nalmente, &c. c. quia veriſimile de præſump. Ber-
tazzol. crim. conſ. lib. 2. conſ. 358. nu. 44. Honded.
lib. 1. conſ. 102. num. 51. & conſ. 106. num. 45.
12 inimicus, † quia, *mi fece dar tre baſtonate, &c.*
13 ideo teſtis † prædictus non facit fidem, etiam
quod eſſemus in atrocioribus, & veritas aliundè
haberi non poſſet. *Farin. de teſtib. qu. 62. nu. 80.*
& 381. & etiam cum tortura, quæ plures defe-
ctus non ſupplet, *ibidem nu. 382.* de communi.

14 Vltra quod ad aliquem † conuincendum de
crimine quatuor copulatiuè requiruntur. Pri-
15 mò, quod † teſtes neceſſariò non per poſſibile
16 concludant. Secundò, quod † ſint omni excep-
17 tione maiores. Tertiò, quod † non ſingulares,
18 ſed conteſtes ſint. Quartò, quod † teſtes ſint
plures, ideſt, duo ſaltem, vel tres. *Farin. conſil.*
182. num. 1. & conſ. 192. num. 41. lib. 2.

Nõ obſtat birruarios inueniſſe dictum D. N.
ſolum, cum ſola in camera oſtio clauſo, quia
vltra quod plenè conſtat ex defenſiuo proceſſu
oſtium, de quo agitur non habere ſerram, nec
19 clauem, eſt etiam certum † prædictis ſatellitibus
non eſſe credendum propter intereſſe, quod ha-
bent, & propter infamiam. *Rota deciſ. 138. n. 4.*
par. 2. criminal. Farin. de teſtib. d. q. 56. nu. 370.
& ſeq. & in conſ. 178. num. 10. lib. 2. amplia
20 etiam † ſi deponerent captum in fragranti fuiſſe
repertum, idem *Farin. d. qu. 56. nu. 378. & ſeq.*
21 Item amplia † etiam ſi aliter veritas haberi non
poſſet, niſi cum tortura, *ibidem num. 396.*

22 Accedat, quod iſti aſſerti teſtes sũt laici, † ideo
contra clericos in dignitate præſertim conſtitu-
tos non admittuntur, *c. de cætero 14. in fine de te-*
ſtib. c. ipſi Apoſtoli 2. qu. 7. Monald. conſ. 72. n. 44.
lib. 1. & num. 48.

Non obſtat, quod dictus teſtis deponat etiam
de publica voce, & fama dicti adulterij per Ci-
uitatem, quia vltra quod ob defectus prædictos
non probat, apparet etiam nõ formiter, nec ſuf-
23 ficienter depoſuiſſe, quandoquidem primo † lo-
co debebat deponere, ſe à pluribus audiuiſſe,
& ex iſtis aliquos etiam non interrogatus nomi-
24 nare; ſecundo † ſe audiuiſſe à maiori parte po-
puli Ciuitatis, vbi commiſſum ſupponitur deli-
25 ctum; tertio † ſpecificare cauſam, ex qua fama
26 ortum habuerit; quarto tandem † famam præ-
ceſſiſſe accuſationem, deponere, vt tradunt de
omnibus requiſitis. *Vulpel. conſ. 30. nu. 10. Giur-*
ba conſ. 37. num. 45. Peguer. latè *deciſ. 17. nu. 23.*
27 *& ſeqq.* & quod tales † teſtes non probent in
crimine adulterij, ſi non exprimant prætenſæ
famæ, & de auditu ab alijs deponant, fuit dictum
in vna. *Rota deciſ. 138. nu. 7. & 8. p. 2. in crimin.*
& in deciſ. 80. nu. 53. & 54. poſt conſ. Farin. 80.
28 ſed quia hanc † contrariam diffamationem tol-
lunt teſtes ad defenſam examinati. *Monald. con-*
ſil. 1. num. 81, verſ. quibus, & conſ. 102. nu. vlt.
lib. 1. Rota deciſ. 195. nu. 4. par. 2. ideo acquie-
29 ſco, ſolum adduco, quod ſi † palam iſta mulier,
cum viris rem habebat carnalem erat meretrix,
30 ergo † coitus non eſt punibilis de iure. *Cabal.*
31 *reſol. crim. caſ. 123. num. 1.* qua † lege generali
etiam clericus vti poteſt, vt in terminis *Monald.*
conſ. 2. num. 58. lib. 2.

Non præterea in obliuionem pono indiſcre-
tam dicti mariti prætenſionem, qui ſub prętextu
huius aſſerti adulterij moleſtat hanc iuuenem
32 pro amiſſione dotis, quandoquidem † conſtat
poſt prætenſum adulterium, de quo non appa-
ret, nec imaginariè, maritum dormiſſe conti-
nuò, & cohabitaſſe, & coiuiſſe cum ea, quod non
negat, ſed immò confitetur; & ideo omnem in-
iuriam remiſſam, & quærelæ adulterij renuncia-
33 tum fuiſſe lucidè apparet, ita vt † actio poſtea
per maritum intentata inanis iudicetur, prout
verè in præſenti caſu iudicari debet. *Paul. de*
Caſtr. conſ. 402. hac mulier num. 1. verſ. ſecun-
do, quia lib. 1. Bertazzol. conſ. crim. 228. nu. 12.
lib. 1, quem ſequitur *Menoch. conſ. 850. num. 19.*
lib. 9. Farin. de delict. carn. quæſt. 142. num. 68.
& ſeq. Gratian. diſcept. cap. 591. num. 26. adul-
34 terium † enim ſi per maritum per conciliatio-
nem videtur remiſſum, non amplius deduci po-

te ſt agendo, ſeu excipiendo. *Farin. d. qu. 142. num.* 78.

Ad ſecundam imputationem, miror, quod
ſuper hoc inſiſtat Iudex, quandoquidem de fur-
35 to † commiſſo non conſtat, & ſic ex neceſſaria
conſequentia dici non poteſt dictum D.N. fuiſſe
latronum receptatorem. *Bartol. in l. ſi is, qui rem, §. ſi tu Titium. num.* 1. *&* 2. quem ſequitur ibi
Alban. in eundem Bartol. tom. 1. ff. de furt. & in addit. ad eundem pariter Bart. ſub lit. C. Iacob. in l. eos. num. 3. C. eod. tit. de furt.

36 Duo preterea † copulatiue apparere debent,
& requiruntur, ad hoc vt quis dici poſſit res fur-
tiuas receptaſſe.

Primò, quod talis ſciens rem furtiuam rece-
perit.

Secundò, quod eam celauerit, eſt *textus in §. conceptum, verſ. præterea*, ibi (ſuſceperit, & celauerit) *inſt. de oblig. quæ ex delit. naſc.* firmant *Rol. à Vall. 1. conſ. 45. num. 25. Bertazzol. 1. conſil. 66. num. 1. & ſeq. criminal.*

37 Non ideo permittatur ſic indebitè † eccle-
ſiaſticas perſonas vexari, inquietari, ac pertur-
38 bari; iſti † enim ſunt Deo dicati, & ſunt ſerui
Chriſti, quibus omnis honor debetur; & maxi-
mè, quia plenè conſtat de iniquitate aduerſario-
rum (citra iniuriam loquendo) qui nedum non
probarunt, quod promouerunt, ſed probatio-
nes factæ retorquentur contra ipſos, nam litteræ
exhibitæ, & in actis productæ dicunt reſpectu il-
lius ſignat. B. *molto mi lamento di quelli furbi, che mi habbino meſſo in queſta neceſſità, col conſignarmi robbe robbate, Dio li perdoni, &c.* etenim
ſi ipſe reus fuiſſet, & culpoſus non ita fuiſſet
conqueſtus; & tamen tunc erat in libertate con-
ſtitutus, & litteræ fuerunt repertæ in domo la-
tronum; vltra quod omnem aufert difficultatem
vnus teſtis pro curia examinatus, qui dicit, *io l'hò per giouine honorato, anzi sò, che doppo ſi ſcoperſe queſto fatto, ſi amalò di diſpiacere, e ſubito andò à ritrouare il Sig. N. e lo conduſſe doue erano le robbe, il quale in mia preſenza diſſe, queſte non ſono mie robbe*, & ſic alij teſtes deponunt, vbi igi-
tur conſtat de furto? vbi de receptatione? ſi enim
dictus D. N. ex relatione ſibi facta ſcripſit lit-
teras, aſſerendo res fuiſſe furatas, hoc proceſſit,
quia ita fuerat ei ſuppoſitum, non autem, vt con-
fiteretur, furatas res fuiſſe, cuius contrariũ fuit
poſtea compertum; licet de præſenti d. D. N.
neget dixiſſe, *queſte non ſono mie robbe*, contra
teſtes proprios pro ſe inductos, qui ſi probent
prudens Iudex dicat.

Ad tertium, de ſtupro, ſatis dicitur conſtare,
dictam ancillam fuiſſe per prius cognitam per
patruum dicti inquiſiti, ex teſtibus examinatis,
ſed quia dictus D.N. non intendit, quod hoc de-
ducatur, ad ſui defenſam, ob honorem ipſius
patrui, & eius dignæ memoriæ; ideo ſolum
39 propono contra dictam Ancillam, quod † præ-
ſumptio ſtat contra ipſam, quod fuerit prius co-
gnita ab alio concurrentibus ijs, quæ ponuntur
ab *Hector Felic. alleg. 115. per tot. par. 2. (vide conſ. 58.)*

At dato, quod non conſtaret, quod eius pa-
truus eã ſtupraſſet, nec de alijs; primo loco dici-
40 mus † accuſationẽ ſubſtineri nõ poſſe, quia non
eſt facta per d. ancillam, ſed per alias perſonas.
l. 2. C. de his, qui accuſ. nõ poſſ. Secundò, licet ex
poſt ipſa fuerit examinata tanquã teſtis, non per
41 hoc dici poteſt, ipſam † conſenſiſſe accuſationi,
42 de qua ſcientiã non habuit, ſine † qua conſenſus
non datur. *l. ſi per errorem. 15. ff. de iuriſd. om. iudic. l. 2. §. voluntatem. in fi. ff. ſol. matr. Surd. 4. conſil. 454. num.* 50. Tertiò, quia etiam ad-
43 miſſo tacito conſenſu, nihil operaretur, quia †
appellatione conſenſus, non venit niſi expreſſus.
Oſaſch. deciſ. 44. num. 15. & licet in hoc poſſit
variari aliquando ob caſuum contingentiam;
attamen, quando agitur de pęnali, & odioſa ma-
teria, crederem conſenſum debere eſſe expreſ-
ſum, nec recederem ab hac opinione.

Quibus non obſtat, quod iſta ancilla dixerit:
Signore, egli mi ſerrò nella ſua camera, mentre faceuo il letto, e mi conuenne laſciarlo fare, e mi deflorò con violenza. nam ibi eſt maxima con-
trarietas, dicit enim, *mi conuenne laſciarlo fare*,
quod denotat conſensũ, & poſtea, *mi deflorò con*
44 *violenza*, violentia † enim dicitur vis maioris
acti impetus, qui repelli non poteſt. *Bertazz. per text. in l. 2. ff. de eo, qui met. cauſ. geſt. conſ. 203.*
45 *num. 1. lib.* 1. quæ non † præſumitur niſi probe-
tur, vt in dicto meo *conſ.* 58. poſui *num.* 2.

46 Vltra quod non creditur † mulieri dicenti, &
aſſerenti, ſe ab aliquo ſtupratam, & cognitam
fuiſſe, nec illius atteſtatio facit inditiũ aliquod
ad torturam. *Alex. conſ. 157. nu. 1. lib. 5. Burſ. conſ. 69. num. 19. lib. 1. & conſil. 239. num. 33. lib. 3. Horat. Lat. conſil. 161. num. 2. lib. 2. conſ. vlt. vol. Franc. Roſſel. conſ. 12. num. 4. lib. 2. eorundem conſ. Bertazzol. conſ. crim. 3. nu. 4. lib. 1. Mandoſ. conſ. 71. num.* 5. ampliatur hoc, etiam
ſi aliunde veritas haberi non poſſet. *Vulpel. conſ. 94. num. 3. Baiard. ad Clar. in §. ſtuprum. nu.* 6.
47 Alias † poſſent iſtæ viliſſimæ perſonæ ſub hoc
prætextu de dotibus, ſibi ipſis prouidere. *Tut. alleg. 40. num.* 1.

48 Non præterea dictę mulieri † eſt danda fides,
nec indicium facit, quia, nedum ſocia eſt crimi-
nis, ex prædictis. *c. veniens. 10. vbi Gloſ. in verbo confeſſio. de teſtib. & c. perſonas. vbi gloſ. in verb. eod.*

Digitized by Google

conſimili.eod.tit c.1. de confeſſ.l.quoniã liberi.C.
de teſtib. Ruin.conſ.147.nu.2.lib.5. Deci.conſ.
175. in ſpecie, verſic.ſecundo dato col.2. & conſ.
189.num.7. Natt.conſ.298.nu.2.lib.2. Marſil.
conſ.78. num.18. Curt.iun. conſil.170. num.4.
& ſeq. lib.2. Ioann. de Amic. conſil.27.num.4.
49 & ſeq. ſed † etiam, quia eſt ancilla, vilis, & in-
famis. Natt. d.conſ.298.num.6.lib.2. Iaſ.conſ.
22.num.3.lib.1. Bertazz. conſ.crim.40.nu.12.
lib.1. Monald.conſ.10.nu.50.& ſeq.conſ.150.
num.61.lib.1.& conſ.99.num.16.& 17.lib.2.
50 ac meretrix † etiam, vt probatũ fuit ſufficienter.
Burſat.conſ.239. num.7.lib.3.

Addatur, quod dicta ancilla, dum dicit fuiſſe
ſtupratam, addit etiam, *e doppo il fatto mi mor-*
ſicai un dito; e gli diſſi, baſta, mi hauete voluto
sforzare, e tormi l'honore, lo dirò à chi và detto,
ſete vn gran puttaniero, e poi mi dite, che nõ hane-
te mai tocco donne, e che io hò da eſſer voſtra mo-
51 *glie*. Ex quibus verbis colligo, quod † iam præ-
ceſſerat diſcurſus venereus inter ipſos. Secun-
52 do, quod dum † dicit, *ſete vn gran puttaniero*,
arguit ſe fuiſſe meretricem. Tertiò, dum pa-
53 riter † atteſtatur, *e poi mi dite, che non hauete mai*
tocco donne, videtur eſſe in arte experta. Quar-
tò, habebat intereſſe iſta mulier, cum prætende-
bat debere eſſe vxorem dicti Reu., nõ ideo præ-
ſumitur aliquam contra ipſam illatam violen-
54 tiam; immo, cum † fuerit, & ſit conquæſta de
offenſa non videtur ei credi poſſe. ad l. iſti qui-
dem. circa fin. ff. de eo, quod met.cauſ. l. 3. §. ſi
quis moriens. ff. ad ſillan. Grat. in terminis, conſ.
57.num.28.lib.2. Burſat.conſ.239. nu.5.lib.3.
Bertazzol.crim. conſ.3.nu.2. lib.1. Cabal.reſol.
crim.caſ.200.num.115. & ſeq. & num.124.

Non obſtat pariter, quod dictus Dominus N.
confiteatur ſe oſculaſſe dictam ancillam, & hoc
deponant duo viliſſimi ſerui, qui tunc temporis
inſeruiebant patruo dicti Clerici; quorum pri-
mus interrogatus, dixit: *mi parue, che la bacciaſ-*
ſe, mentre io tiraua il vino, e ſentij ſchioccare il
bacio. Alter deponit: *io vidi, che l'abbracciò, e la*
bacciò nella ſala, e lei lui. (ergo violentia abeſt.)
55 Nam † oſculum, etſi ſit actus impudicus, non
arguit tamen ſtuprum commiſſum fuiſſe. Meno.
de præſ. lib. 5. præſ. 41. num.27. verſ. cæterum,
& ſeq. ac num.30.

Item primus teſtis non probat, quia dicit *mi*
parſe, che la bacciaſſe, nõ dicit *vidi, che la bacciò*.
56 Alter pariter nec ipſe probat, † quia eſt ſin-
gularis, l. iuſiurandi, C. de teſtib. maximè in cri-
minalibus Monald.conſ.1.num.45.
57 Item, quia hi duo teſtes ſunt ſerui, & † vi-
les perſonæ ideo non faciunt inditium ad tor-
turam, l. maritus vbi gloſ. in quæſtionibus circa
finem, verſ. vel ideo, &c. ff. de quæſt. nec pro-
58 bant, cum ſimiles teſtes † debeant eſſe habiles,
integri, & ſine aliqua exceptione. Iaſ.conſil.22.
num.2. lib.1. Marſil. in prax. §. diligenter nu.11
& ſeq. Blanc. de indic. nu.316. verſ. hac deciſio;
videndus eſt ſuper hoc Perſonal.conſ.1.nu.13.
quod etiam procedit in occultis, ibidem num.14.
quod autem viles teſtes non faciant inditium ad
torturam, eſt tex. in l. 1. §. idem Cornelio, ff. de
quæſt. Bolognin in add. Guid. de Suzan. de indic.
num.95. Claud. Tut. in rep. l. prægnantis. nu.48.
ff. de pœn.

Circa vltimam dubitationem locum non vi-
deo, de hoc diſputari poſſe, cum iam conſtet di-
ctum Clericum Epiſcopali Curiæ fuiſſe tradi-
tum, immò à Reuerendiſſimo Vicario factum,
& formatum proceſſum; ideo ignoro, qua de
cauſa fuerit in litteris, & inſtructione mihi tranſ-
miſſis propoſita talis difficultas. Attamen de
hoc aliquid breuiter dicam.
59 Nulli dubium eſt, quod † vbi diſputatur cir-
ca clerici habitum, & tonſuram, de quibus lo-
quitur Concil. Trid. c. nullus ſeſſ.23. talis cogni-
tio remittitur ad eccleſiaſticum Iudicem, vt de
communi opinione loquitur. Scaccia in prax. iu-
dic. cap. 11. num. 88. tom. 1. Cabal. reſol. crim.
cent.3. caſ.224. num.35. & ſeq.

Accedat pro foro Eccleſiaſtico, quod ipſi-
met birruarij ad inſtantiam d. Vicarij, iam alias
ad carceres Epiſcopatus dictum N. vti clericum
duxerunt, qui publicè erat pro tali communiter
60 tentus, prout effectiuè erat, & eſt; ideo † incon-
tinenti, antequam de clericatu poſſet cognoſci
debebat Curiæ Eccleſiaſticæ reddi, c. ſi Iudex
12. de ſent. excom. in 6. Boſſ. tract. var. de for.
compet. num. 151. verſ. quare, ſed dato, quod
ignoraſſent birruarij ipſum clericum fuiſſe, non
61 tñ tenet † conſequentia, non habebat tonſuram
tempore capturæ, ergo amiſit priuilegia, quia
vnica eſt omiſſio. Caſtellion.conſ.5.nu.9. Farin.
de inquiſit.qu.8. num.68.
62 Accedat, quod iſte † Clericus non eſt bene-
ficiatus, ideo non fori priuilegio de iure com-
muni priuatus reperitur, licet abſq; habitu, &
tonſura incedat. Plot.conſ.94.nu.27. Rol. à Vall.
conſ.4. num.28. lib.1. niſi poſt trinam monitio-
nem, c. in audientia 25. in fi. & c. contingit 45.
de ſent excom. (vide ſuper hoc Ricci. deciſ.607.
num.3. fol. mihi 721.)

Si hæc non ſufficiunt pro liberatione Cleri-
ci, Iudex doctiſſimus, & integerrimus dubitet,
& reſpondebitur, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

HÆres, quando quis dicatur; vbi multa diſcutiuntur de conditionali vocatione.

SVMMARIVM.

1 *IOannes Manara I. C. laudatur.*
2 *Conditio ſemel expirata, ob inobedientiam, non reuiuiſcit amplius.*
3 *Conditionum plurium, vnius adimplementum non ſufficit.*
4 *Tempore vno admiſſus, altero cenſetur excluſus.*
5 *Hæres dicitur, ex illis verbis*, hæres meus vniuerſalis.
6 *Tempus illud attenditur, quo diſpoſitio ad effectum deducitur.*
7 *Tempus limitatum, formam inducit.*
8 *Tempus determinatum mutari nequit, nec etiam momento vnius horæ.*
9 *Abſurdum eſt, quod quis antequam ius ſibi competat, velit tranſmittere hæreditatem alteri.*
10 *Nemo dat, quod non habet.*
11 *Verba*, tunc, & eo caſu, *quid ſignificent.*
12 *De vſufructu, ad proprietatem, nõ benè infertur.*
13 *Vſusfructus relictum inducit ſeparationem proprietatis, non coniunctionem.*
14 *Inſtitutus in re certa, quando dicatur hæres, quoad omnia bona.*
15 *Hæres inſtitutus in re certa, totam hæreditatem conſequitur, ſi teſtator aliud non expreſſit.*
16 *Hæres dici non poteſt, fideicommiſſarius.*
17 *Ferrantes Gargiareus auctoris patruus magnus, laudatur.*
18 *Conditionalis diſpoſitio nil ponit in eſſe.*
19 *Conditio prius debet impleri, antequam exinde aliquis effectus, ſeu emolumentum aliquod ſequatur.*
20 *Conditionalis diſpoſitio, nihil dat vocato, ante conditionis euentum: & an competat actio, ibi.*
Conditio eſt quidam futurus euentus, in quem ſuſpenditur diſpoſitio.
21 *Fœminæ non comprehenduntur in diſpoſitione facta fauore agnationis.*
22 *Vocatus, caſu, quo ſine filijs aliquis deceſſerit, ſi vult admitti ad ſucceſſionem, debet probare illum ſine filijs deceſſiſſe.*
Non probat hoc eſt, quod ab hoc contingit abeſſe.
23 *Remotior non debet eſſe melioris conditionis proximiore.*
24 *Fœminarum vocatio eſt ſubſidiaria.*
25 *Dictio*, maſculis, *in conditione, ſi ſine filijs poſita, operatur excluſionem fœminarum fauore ſubſtituti.*

CONSILIVM LX.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

1 TAm egregiè, † & luculentèr Excellentiſſimus D. Ioannes Manara I.C. ſcripſit in cauſa propria, contra DD. Sorores de Manaris, quod iuſtè credi poteſt, additioni minimè locum eſſe.

Attamen libenter apertiſſimis iuribus inhærendo, & potius per modum ſimplicis ſubſcriptionis. Præmitto, quod dictæ fœminæ ſub duplici conditione ſunt ſubſtitutæ, in caſu ſcilicet quo dictus Dominus Doctor decederet ſine filijs maſculis, vt ex lucidiſſimis colligitur verbis teſtamenti, videlicet: *Et eaſu quo d. D. Ioannes frater meus hęres vniuerſalis, vt ſupra inſtitutus, decederet abſque filijs maſculis legitimis, tunc, & eo in caſu, in dictis bonis, & hæreditate mea eidem D. Ioanni ſubſtituo, & mihi inſtituo hæredes vniuerſales dictas Dominas Catherinã, Dorotheam, & Virginiam neptes meas, cum conditione tamen, quod ipſæ ſtare, & parere debeant mandatis dicti D. Ioannis earum patrui; quia de eo multum confido.*

Dixi, illas duplici conditione eſſe vocatas,
accipiendo primam conditionem ante tempus
ſuccedendi, & ſic viuente dicto D. Doctore, in
quo caſu debent eſſe obedientes, non autem
recedere à mandatis dicti D. Ioannis, nec ei
litem, & moleſtias inferre, prout fecerunt, per
quas, & ſi in caſu mortis dicti D. Ioannis extitiſ-
ſent, ſuccedere non poſſent, ſtante inobedien-
2 tia, ex qua † tanquam ex extincto iure, admiſſio
reuiuiſcere non poteſt. *Cyriac. controuerſ. iur.
lib. 2. controuer.* 205. *num.* 36. & niſi adimpletis
omnibus cõditionibus, vt ſcilicet ipſæ ſtetiſſent,
& paruiſſent dictis mandatis, & dictus D. Ioan-
3 nes deceſſiſſet ſine filijs, quæ cum plures ſint, †
vnius adimplementum non ſufficeret. *l. ſi hęredi
plures. ff. de cond. inſtit.*

Accipio inſuper aliam conditionem in caſu
mortis dicti D. Ioannis, quæ operatur alterius
4 temporis excluſionem, & ſic, † ſi illo tempore
eſſent admiſſæ, iſto cenſerentur excluſæ. *l. 2. C.
de pact. int. empt. & vend.*

Vnde dici poteſt, hoc medio tempore, dictũ
D. Ioannem eſſe, & fuiſſe vniuerſalem hęredem,
5 ita † à teſtatore nominatum, in illis verbis, *frater
meus hęres vniuerſalis, &c.* quod tempus non
attenditur fauore fœminarum, ſed tantum illud
6 † in caſu mortis dicti D. Doctoris ſine filijs, cum

tunc

Digitized by Google

tunc diſpoſitio de illis loquens, effectum ſortia-
tur. *l. ſi ſponſus. l. cum hic ſtatus. §. ſi ſponſus. ff. de donat. inter vir. & vx. l. filiam. ff. de aur. &*
7 *arg. leg.* Immò, † quia ſtat limitatiuè, formam
inducit. *Grat. conſ. 74. num. 35. lib. 2. Nenizan. conſ. 87. num. 9. Ceph. conſ. 77. num. 20. lib. 1. & conſ. 356. nu. 36. lib. 3. Rim. iun. conſ. 528. num. 57. lib. 5. Surd. conſ. 375. num. 38. lib. 3.* quod
non poſſet, nec etiam momento vnius horę mu-
8 tari, † vt de tẽpore determinato videmus, apud
Cantiuncul. conſ. 27. num. 40.

Alias ſi admitteretur, quod fœminæ fuiſſent
tunc temporis hæredes, oriretur abſurdiſſimum,
9 ſcilicet, quod † cum ius nondum ipſis compe-
ret, illis deficientibus iſt us hereditatis tranſmiſ-
ſio in illorum hæredes fieret. *l. ſubſtitutio. ff. de acquir. rer. dom.* Siq; conſequerentur, quod non
10 deberent conſequi, † ius tranſmitterent in hæ-
redes, quod non haberent contra. *l. nemo poteſt. ff. de reg. iur.*

Prætereundum non eſt, quod illa verba: *Et caſu quo dictus D. Ioannes frater meus decederet abſq; filijs maſculis legitimis, tunc; & eo caſu &c.*
11 totam † reſtringunt diſpoſitionem ad illum ca-
ſum mortis D. Ioannis, & declarant in illo caſu,
tantumodo fœminas eſſe vocatas, vt in terminis
verborum, *tunc, & eo caſu.* optimè declarant
Riminald. iun. conſ. 80. num. 18. & conſ. 110. num. 33. & lib. 2. conſ. 215. num. 73. Marta. de ſucceſſ. legal. par. 4. q. 21. art. 12. num. 70. vbi
ponitur, iſta verba adiecta diſpoſitioni condi-
tionali denotare extremitatem temporis, ita vt
prius conditio debeat exiſtere, quam diſpoſitio
aliquid operetur.

Quæ magis, ac magis vera ex eo demonſtran-
tur, quod teſtator eas eſſe voluit vſufructuarias,
12 vnde non benè † infertur de vſufructu ad pro-
prietatem, vt fęminæ admittantur, quia vſusfru-
13 ctus † relictum, inducit ſeparationem proprie-
tatis, non coniunctionem, loquendo de vſufru-
ctuario, non proprietario, vt ibi. *Ant. Fumeus in ſuo tract. de coniunct. ſub tit. quib. caſ. habeat locum ius accreſ. reg. 2. num. 5.* ita vt ſi quis ſit
vſufructuarius conſtitutus, alter ex neceſſitate
debeat eſſe proprietarius, maximè ſtante ver-
borum expreſſione ſuperius mentionata, quæ
lucidiſſimè diſtinguit caſum proprietatis, ab
vſufructu.

14 Nec minus obſtat inſtitutio facta † in re certa
fauore dicti D. Ioannis, ad excludendum illum
in alijs omnibus bonis, quia hoc fuit factum ad
differentiam inſtitutionis vniuerſalis, in qua bo-
na erant reſtitutioni obnoxia, in caſu mortis D.
Ioannis ſine filijs, ſecus in inſtitutione particu-
lari, in qua liberè ipſi relinquitur, & ſine onere,
15 nec verum eſt, iſta inter ſe eſſe incompatibilia †
quia immò hæres inſtitutus in re certa, totam
hæreditatem conſequeretur, niſi teſtator aliud
exprimeret in ſuo teſtamento. *Io. Dilect. de act. teſt. tit. 6. de legat. caut. 15. fol. 211.* Vltra quod
ex teſtamento benè dignoſcitur ipſas eſſe fidei-
commiſſarias, non ſic in dicto D. Ioanne, qui
16 cum fuerit † hæres, dici non poterit fideicom-
17 miſſarius. *Ferrant.* † *Gargiar.* mihi patruus ma-
gnus vir ſuis temporibus in Ciuitate Bononiæ
clariſſimus, & doctiſſimus. *lib. 2. patroc. 8. nu. 11.*

Alias ſequeretur abſurdum, quod fœminæ
prohibitæ aſpirare ad hęreditatem, exiſtentibus
maſculis, bona illa retinerent ad excluſionem
dicti D. Ioannis maſculi, & reſtituerent maſcu-
lis, quod non inuenio in teſtamento ſcriptum,
ſed benè illas mediatè, non immediatè ſuccede-
re, & ſic tempore limitato poſt mortem dicti D.
18 Ioannis ſine filijs, quæ vti † conditionalis nil
ponit in eſſe. *Gargiar. lib. 1. patroc. 4. num. 4. &*
19 *patroc. 7. num. 13.* priuſq; † debet impleri, cum
altera cõditione mentionata, antequàm aliquis
effectus, ſeu aliquod emolumentum exinde ſe-
quatur. *Marta. de ſucceſſ. legal. par. 1. quæſt. 24. art. 5. ſub num. 8. verſ. item paria &c.* quo ſub
20 *num. 11.* dicit, diſpoſitionem † conditionalem
vocato nihil acquiri ante conditionis euentum,
quod etiam admittit *Cyriac. iur. controuer. lib. 1. controu. 167. num. 1.* vbi negat, tunc actionem
oriri poſſe; conditio enim eſt quidam futurus
euentus, in quem ſuſpenditur diſpoſitio, vt per
Bartol. in l. 1. ſub num. 1. in pri. quæſt. verſ. vnde tu dices. ff. de cond. & dem. Socin. in rubr. eiuſd. tit. num. 3. Pedroch. de comm. conſ. 25. num. 48.

Sequeretur inquam alia abſurditas, quod eſ-
ſent magis dilectæ fœminæ excluſæ, quam ma-
ſculi, quos fœminis prætulit teſtator, & potio-
ritatem in ſuccedendo conceſſit, diſpoſitioq; in-
cluſiua maſculorum in iſto tempore, operaretur
contra propriam naturam per fœminarum ad-
21 miſſionem, quibus reſiſtit fauor † agnationis,
conſideratus à teſtatore, per prælationem ma-
ſculorum quouſque vixerint, ſub qua fœminæ
non comprehenduntur. idem *Marta. p. 3. qu. 2. art. 3. num. 12.*

Facit etiam, quòd ſi dictæ fęminæ volunt hę-
22 redes eſſe † debent (ſi volumus verbis teſtamen-
ti inhærere) probare dictum D. Ioannem ſine
filijs deceſſiſſe, vt ex veriori, & receptiori ſen-
tentia teſtatur *Gargiar. d. patroc. 4. num. 6. lib. 1.*
vbi non probat hoc eſſe, quod ab hoc contin-
git abeſſe.

Accedat, quod cum filij maſculi dicti Domi-
ni Ioannis fœminis prædictis præferrantur, tan-
to magis ipſemet Dominus Ioannes, vti proxi-
mior,

Digitized by Google

23 mior, præferri debet, ne remotior † ſit contra
iura melius cōditionis proximiore. *Crauet. conſ.
138. ſub num. 10. conſ. 898. ſub nu. 16. & conſ.
952. ſub num. 17.*

Tandem eſt pro certo tenendum, quod iſta
24 vocatio † fœminarum in hæreditate, eſt ſaltem
ſubſidiaria, ideſt quando deficient maſculi, quo
tempore debent acquieſcere, & ſilere, ſi enim
voluiſſet teſtator alio modo venire fœminas, di-
25 xiſſet, & omiſiſſet illam dictionem, † *maſculis*,
quæ in conditione ſi ſine filijs poſita, operatur
excluſionem fęminarum fauore ſubſtituti. *Mar-
ta de ſucceſſ. legal. p. 1. quæſt. 2. art. 2. num. 31.*

Concludo igitur, quod teſtator iſtam fœminarum vocationem fecit, non vt hæredes illæ eſſent iſto tempore medio, ſed ne excluderentur, cum alias ob dictam expreſſionem maſculinitatis eſſent excluſæ, ad tradita per eundem *Martam*, loco prox. citato. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

IMmunitas duodecim filiorum; quomodo competat.

SVMMARIVM.

1 *Immunitas duodecim filiorum videtur deſcripta in tit.* C. de his, qui num. lib. &c. lib. 10.

2 *Filij, vbi sūt duodecim, videtur conceſſa exēptio à perſonalibus, realibus, patrimonialibus, mixtis nedum, ſed etiam ab illis, quę contra publicam, & priuatam vtilitatem tendunt, & ab ordinarijs, & extraordinarijs oneribus, ac etiam belli. num. 3. & à muneribus Ciuitatis. num. 8. & à quibus oneribus. num. 11, nec reuocata cenſetur per Principem reuocantem quaſcunque conceſſiones. ſub num. 3.*

4 *Immunitas. ſuper Immunitate ob numerum 12. Filiorum conceſſa, ponuntur ibi verba* Bimij *deſcripta in ſuo conſ.*

5 *Immunitas ob numerū 12. filiorum continuatur in vno etiā filio, qui ſupereſt, cęteris defunctis.*

6 *Reipublicę intereſt liberis hominibus Ciuitates repleri.*

7 *Immunitas duodecim filiorum eſt fauorabilis.*

9 *Immunitas ob numerum 12. filiorum comprehendit onera, quę imponuntur à Principe.*

10 *Immunitas ob numerum 12. filiorum eſt generalis, nil excludens, ſed omnia onera comprehendens.*

11 *Immunitas ob num. 12. filiorum comprehendit etiam illa onera, quę indigerent ſpeciali expreſſione.*

CONSILIVM LXI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

IMmunitas, ac beneficia ampliſſimè
attributa, & conceſſa Illuſt. DD. Cę-
1 ſari, & fratribus de Ripa, ob † duo-
decim filiorum numerum, apparent
clarè deſcripta in tit. *C. de his, qui num. lib. &c.*
2 *lib. 10.* ob quæ † à perſonalibus, realibus, patri-
monialibus, mixtis nedum, ſed etiam ab illis,
quę tendunt contra publicam, & priuatam vtili-
tatem, ipſi dicūtur exempti. *Cauagnol. ad decret.*
3 *Montisf. 72. q. 12. num. 4.* qui *nu. 8.* † extendit
iſtam immunitatem ad munera ordinaria, &
extraordinaria, ac etiam belli, & ſimil. *Natt.
3. conſ. 539. num. 2. & per tot. Rol. à Val. conſ. 52.
num. 3. lib. 2. Alba. conſil. 794. num. 5.* quæ im-
munitas non reuocata cenſetur, per Principem
quaſcunque immunitates reuocantem, cum ſit
clauſa in corpore iuris. idem *Alba. d. conſ. 794.
num. 6. Cauagnol. loco pręcitato. num. 11.*
4 Vnde *Bimius* † *3. conſ. 219. num. 21.* ſuper
hac priuilegiatiſſima immunitate loquens, po-
nit hæc verba: *& qualis eſt immunitas conceſſa,
propter numerum filiorum, cui fauendum eſt ad
ſobolem procurandam, & ad Ciuitatem liberis re-
plendam, ſicuti dicitur in dote, & benedictus à
Deo ſit, qui tot filiorum pater videt vxorem ſuam
ſicut vitem in lateribus domus ſuę abundantem,
& filios ſicut nouellas oliuarum in circuitu men-
ſę ſuę.* quæ immunitatis adeo dicitur indiuidua,
5 quod † & ſi vnus tantum ex filijs omnibus ſu-
perſit alijs defūctis iſte potitur, & gaudet. *Surd.*
plenè *deciſ. 123. nu. 5. & ſeq. Io. Franc. Purpur.
inter conſ. feud. conſ. 38. nu. 5. Io. Vinc. de Anna.
ſing. 241. Cauagnol. loc. pręcit. num. fin. Deci.
ſuper decretal. in c. cum ceſſante. de appel. nu. 11.
Viu. comm. opin. 443. num. 4. Coſta. de retroact.
monit. 8. ad cap. 2.*
6 Intereſt † enim Reipublicæ liberis homini-
bus Ciuitates repleri. *Surd.* in iſtis terminis, *d.*
7 *deciſ. 123. num. 5.* qui *num. 6.* † tenet, hanc im-
munitatem eſſe fauorabilem, *verſ. ſecundo facit.*
Multa ponunt *Anaſt. Germon. de indult. Card.*
8 *§. etiam ex eo. num. 57.* qui † illos facit immunes,
etiam à muneribus Ciuitatis. *Purpur. inter feud.
conſ. 38. ſub num. 4. verſic. pręmiſſis tamen. &c.
Bald. 6. conſ. 53. num. 5. & ſeq. Alba conſ. 519.*
9 ſpecialiter *nu. 6.* vbi vult omnia † venire onera
etiam à Principe impoſita, cum iſta, omnia illa
comprehendat. *Cauagnol. loc. pręcit. per tot.* eſt

enim

10 enim prædicta conceſſio † generalis, nil exclu-
deus, nullumq; reſeruans onus. *Rol. à Val. 1.*
conſ.5. in fin. num.35. facit auctoritas *Giouagn.*
11 *conſ.27. num.20. lib.1.* qui omnia dicit † com-
prehenſa intelligi onera, & etiam ea, quæ ſpe-
cialiter, & expreſsè exprimi debuiſſent, maxi-
mè cum fauor hoc iubeat ob numerum 12. fi-
liorum.

Ideo Illuſtriſſimus Dominus meus non di-
ſtinguat, vbi lex non diſtinguit, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

DIuiſio, quando præſumatur; & dos, quando ex communibus bonis detrahatur; fraterq; an teneatur ad debita facta per alium fratrem; & tandem de reddenda adminiſtrationis ratione per fratrem bonorum adminiſtratorum; & de funeralibus ex hæreditate detrahendis, diſcutitur.

SVMMARIVM.

1 *DIuiſio non præſumitur, niſi probetur.*
2 *Diuiſio præſumitur, ſi per decennium fratres cum bonis diuiſi, & ſeparati vixerunt.*
3 *Diuiſio. Ad præſumptionem inducendam diuiſionis factę, duo pręcipuè requiruntur, quod. ſ. perſonę ſint habiles ad diuidendum, & quod ſint diuiſibilia.*
4 *Dos poteſt ex communibus bonis detrahi.*
5 *Frater maior, qui bona adminiſtrauit, domuſq; gubernator fuit, tenetur ad reſtitutionem dotium vxoris alterius fratris.*
6 *Frater non tenetur ſtare alienationi factę bonorum communium, nec alienatio tunc nocet, minuſq; damna illata, ac debita per eum contracta.*
7 *Fratris acquiſitiones præſumuntur ex communi pecunia factę, & conferuntur, niſi probetur contrarium.*
8 *Frater tenetur ad rationem adminiſtrationis reddendam bonorum alterius fratris adminiſtratorum, & maxime ſi frater fuerit abſens.*
9 *Funeralia teſtamenta &c. vt ęs alienum ante omnia de hęreditate detrahuntur.*

CONSILIVM LXII.

Ieſus Maria.

SVppoſita communione bonorum
inter olim DD. fratres de Seccami-
licis, in tempus mortis patris, quæ
poſtea per aliquos annos fuit con-
tinuata, & quod de diuiſione non conſtet, quæ
1 † non præſumitur niſi probetur. *Pedroch. in ſuo*
reſponſ. de interpr. & reſol. contr. num. 643. eſt
credendum ipſos ad diuiſionem bonorum nun-
quam deueniſſe; maximè quia ſemper in ſimul
bona ſteterunt, & perſonæ pariter, demptis iti-
nerantibus: & Canonicus frater illa ſemper te-
nuit, & adminiſtrauit, nec interuenerunt ad præ-
2 dictam præſumptionem inducendam illa, † quæ
de iure interuenire debuerunt, & debent, vt di-
uiſio, quæ eſt facti præſumatur, vt putà decennij,
vel longa temporis habitatio, perſonæ, & bono-
rum ſeparatio, & alia ſecundum *gloſ. in l. ſi ma-*
ior 4. C. comm. diuidund. quam ſequuntur *Decia.*
2. reſp. 73. num. 19. Franc. Ant. Coſt. conſil. 32.
num. 64. Corn. 3. conſ. 37. num. 3. Ceph. 3. con-
ſil. 396. num. 19. Cioſ. 1. conſ. 29. num. 5. Rim.
Sen. 2. conſ. 300. num. 63. conſ. 331. num. 20. &
conſ. 367. num. 1. Rot. nouiſſ. diuerſ. par. 4. deciſ.
481. num. 1. Crott. 2. conſ. 219. num. 5. & lib. 3.
conſ. 409. num. 6. Ioſeph. Ludou. Lucenſ. deciſ. 48.
num. 3. Gamma. Luſit. deciſ. 320. num. 5. Theſ.
3 *Ped. deciſ. 205.* dummodo tamen duo † concur-
rant, quod ſcilicet perſonæ ſint habiles ad diui-
dendum, & quod bona ſint diuiſibilia. *Decia. 2.*
d. reſp. 73. ſub num. 3. in fi.
4 Conſulo † prætereà, ſtante d. bonorum com-
munione, dotem olim D. Margaritæ vxoris dicti
olim D. Caroli poſſe ex communibus bonis de-
trahi, tex. eſt in *l. ſi filia 20. §. hoc amplius, l. ſi ma-*
ritus 27. & l. fundus qui 52. ff. famil. erciſc. l. 2.
C. eodem; maximè, quia mihi ſupponitur, & ex
alienationibus, & diſtractionibus, alijſq; ſcrip-
turis, & inſtrumentis conſtat, dictum D. Cano-
5 nicum ſemper † bona adminiſtraſſe, domuſque
Gubernatorem fuiſſe, per ea, quæ dicit *Decia. 2.*
reſp. 49. ſub num. 24. in verbis, *quod ſi duo ſint*
fratres, &c. poſt *verſ. idem quoq; reperio, &c.*
6 Inſuper certiſſimum eſt † alienationes factas
à dicto D. Canonico de bonis prouenientibus
ex communione, Domino Clementi Seccamili-
cæ non præiudicare, quin ipſe poſſit pro parte
alienata in hæreditate Canonici defuncti ſatiſ-
fieri. *l. 1. & 2. C. de comm. rer. alien.* non enim
diſtractiones bonorum tunc nocerent, & damna
per dictas obligationes Canonici illata. *Roman.*
conſ. 414. num. 2. nec debita per eum pariter
7 contracta. *Rim. iun. 4. conſ. 366. nu. 5.* ſed † tan-
tum acquiſitiones, quæ præſumerentur factæ ex
communi pecunia, conferri deberent, & poſ-
ſent; ſi tamen non probaretur, quod ex artificio,
vel alio iure bona eſſent de proprio fratris ac-
quiſita. *Speculat. lib. 4. de iudic. §. 4. per tot.* po-
teſt enim frater ſolum iuuare fratri, non ipſum
damnificare ſuis obligationibus, quibus tunc ſe
ſub-

ſubijcere non teneretur frater. *Barz. deciſ. Bonon. 48 num. 4.*

Qua adminiſtratione bonorum communium dicti D. Canonici ſtante, non dubitamus, quin
8 † ipſe ad rationem reddendam aſtringi poſſit. *Roman. d. conſ. 414. num. 1. Bero. 2. conſ. 112. num. 32. Decia. 4. reſp. 7. ſub num. 48. Ceph. 4. conſ. 466. num. 13. Flam. rub. conſ. 32. num. 161.* Nec dicant aduerſarij, quando D. Canonicus percepit fructus, D. Clemens erat abſens, & ſic Romæ moram trahebat, quia vltra quod nunquam in iure vidi propter alicuius abſentiam, quem à redditione rationum liberari, immò magis hac iuris ſanctione ligari certum eſt, & in iure expreſſum fauore fratris abſentis, hoc euidenter apparet, ex dictis à *Simon. de Prat. 1. conſil. 137. num. 60.*

9 Reſtat adhuc videndum, an † funeralia teſtamenta, & alia, &c. cū ære alieno in primis, & ante omnia deducantur, eo quia æs alienum ſint, & affirmatiuè abſq; dubio reſpondendum venit, per *Ceph. 3. conſ. 322. num. 1. Capra. conſ. 55. num. 6. Simon. de Prat. conſ. 126. num. 22. & conſ. 142. num. 26. Pariſ. 2. conſ. 94. num. 23. Gamma deciſ. 308. num. 1. Peregrin. deciſ. 47. num. 1. Maſtril. deciſ. 10. num. 6. & deciſ. 203.*

Ideo pro Perilluſtri D. Clemente Seccamilica priuignæ meæ amantiſſimo marito, concludo. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Vſufructuarius, quas teneatur facere expenſas in proprietate, vt poſtea illas à proprietario repetere poſſit.

SVMMARIVM.

1 *Vſufructuarius tenetur tantummodo ad modicas impenſas, non autem ad magnas, ad vtilitatemq; rei perpetuam faciendas.*

2 *Vſufructuarius melioramenta, & expenſas factas in proprietate, quando repetat à proprietario.*

3 *Vſufructuarij tenentur ædes reficere, ne deſtruātur, modica tamen impenſa arbitrio Iudicis.*

4 *Vſufructuarij tenentur tantummodo reficere ſarta, tecta, arbores in locum demortuarum ſubſerere, ſtipendiumq; & ſalarium agnoſcere.*

5 *Vſufructuarij, ſi habent vſumfructum ex cauſa oneroſa, non tenentur nec etiam ad modicas impenſas.*

6 *Vſufructuarium magnas impenſas prius facere, & poſtea illas repetere, eſt valdè durum.*

7 *Expenſæ inutiles, oneroſæ, & ſuperfluæ, an repetantur.*

8 *Expenſæ neceſſariæ, quæ dicantur.*

CONSILIVM LXIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Nobiles, & multum RR. Domini Petrus Franciſcus Croſlatega ex vna, & Antonius de Caluis ex altera, diſputant inter ſe, an vſufructuaria, de qua agitur, teneatur capſinam dirutam, & ruinatam ſuis expenſis reficere, & de nouo conſtruere, vel potius hoc ſpectet ad proprietarium.

Item, ex quo dicta vſufructuaria in conſtructione dictæ capſinæ, aliqua fecit melioramenta vltra primæuum ſtatum, porticus addendo, & ſtatum pariter ipſummet ampliando, an repetitioni locus ſit, quæritur.

Pro veritate igitur requiſitus à dictis partibus, qui meo arbitrio dubia amicabiliter componenda commiſerunt.

1 Sentio vſufructuariam † teneri tantummodo ad modicas impenſas, & præſentis tantum vtilitatis cauſa, & neceſſarias, non autem ad magnas, & ad vtilitatem rei perpetuam factas. *l. hactenus, ff. de vſufr. l. eum, ad quem, C. eodem, l. dinortio, §. impenſa, ff. ſol. matr.* cuius hæc ſunt verba. *Planè ſi nouam villam neceſſariò extruxerit, vel veterem totam ſine culpa ſua collapſam reſtituerit, erit locus eius impenſæ petitio,* ſequuntur, *Surd. 2. conſ. 155. ſub num. 9. in verbis, vbi concludit, &c. Pariſ. 2. conſ. 94. ſub n. 23. & ſeq. Trentacinq. 1. conſ. 29. num. 1. Alba conſil. 210. ſub num. 9. verſ. huic reſpondemus diffusè in conſ. 363. num. 6.* vbi tenet, locum † eſſe

2 repetitioni, ſi per vſufructuarium melioramenta, & expenſæ fuerunt ſolutæ, & benè ſubdiſtinguit habito reſpectu ad melioramenta duratura ad vitam vſufructuariæ, vel veriſimiliter, puta, bienij, vel triennij, ſicuti, & pro purgandis foſſatis, dans exemplum *num. 7.* de emphyteuta, qui non tenetur ad magnam rei impenſam, ſi tamen illam fecerit, repetere poterit, vt ibi.

Ad prædicta videatur *Paul. de Caſtr. 1. conſil. 426.* non obſtante, quod cura, & ſolicitudo reficiendi pertineat ad fructuarium; hocq; non negat. *Simon. de Prat. in conſ. 96. num. 3.* in illis

3 verbis, *tenentur † reficere ædes, ne deſtruantur modica tamen impenſa arbitrio Iudicis. Surd. 3. conſ. 333. num. 28. & ſeq.* quicquid ſit de expenſis

penſis factis in re Eccleſiaſtica, de quibus ibi fit
mentio, nihil enim intereſt, an expenſa ſit ne-
ceſſaria, quod inſeruit pro ſecũdo puncto, idem
4 *Sard. a. d. conſ.* 155. *num.* 9. vbi ponitur † vſu-
fructuariam teneri reficere tantummodo ſarta,
tecta, arbores in locum demortuarum ſubſere-
re, ſtipendiumq; & ſalarium agnoſcere; quando
tamen agitur de expenſis, quæ fiunt cauſa quæ-
rendorum, & cuſtodiendorum fructuum, vel ſint
temporales, non perpetuæ, nonq; de expenſis
5 duraturis poſt vſumfructum, diſtinguendo † *ibi*,
quando vſufructuarius habet vſumfructum, vel
ex cauſa lucratiua, aut oneroſa, nam ſi ex lucra-
tiua, tenetur tantum ad non magnas expenſas, ſi
ex oneroſa, nec ad magnas, nec ad paucas aſtrin-
gi poterit, *& num.* 18. propter recuſationem
faciendi expenſas, factam à proprietario, indu-
citur proprietatis priuatio, & abdicatio, & pro-
prietarius tunc ad intereſſe etiam tenetur, aſſe-
6 rens vlterius valde durum eſſe † vſufructuariam
magnas impenſas prius ſoluere, & poſtea re-
petere.

Poſtremo quoad augumentum conſtructio-
nis porticorum, vt ſupra, neceſſe erit perſpice-
7 re, an ſint expenſæ ſuperfluæ, † inutiles, & one-
roſæ, quod poteſt obijci, contra vſufructuarium,
ad effectum, vt repetitioni locus non ſit. *Paul. de
Caſtr. d. conſ.* 426. *num.* 2. *ſub verſ. præterea ſi
8 dicti fructuarij fuiſſent, &c.* & † quæ dicuntur
vtiles impenſæ, vel neceſſariæ, videndus *eſt tex-
tus in l.* 3. *ff. de impenſ. in rebus dot. fact.*

Ideo, &c. Saluo ſemper, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Conſtitutio Sereniſſimi D. Ducis Placentiæ, & Parmæ, *de modo, & forma proced. in cauſ. ciuil.* loquens de poſitionibus, non habet locum poſt declarationem, & decretum Iudicis. Intimatio, quando ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutio Placentiæ* de mod. & form. proced in cauſ. ciuil. in §. volumus. *quomodo procedas.*
2 *Intimatio non eſt neceſſaria, niſi in caſu expreſſo Conſtitutione.*
3 *Poſitiones. In reſponſione ad poſitiones, quando parti ſit imputandum, & quid circa poſitiones alienum factum reſpicientes.*
4 *Prorogatio, dicitur eſſe idem cum prorogato.*
5 *Prorogatio, intelligitur cum omnibus ſuis qualitatibus, ex qua non nouatio, ſed continuatio iudicij inducitur.*
6 *Nouationem non facit, qui continuando aliquid facit.*
7 *Intimatio non fit ſcienti.*
8 *Intimatio in dubio non eſt de ſubſtantia actus, ſed ſcientia.*
9 *Intimatio actus neceſſaria non eſt, ſi ſit præſentibus comparentibus.*
10 *Intimationis loco, præſentia habetur, etiam parte abſente, procuratore tamen præſente.*
11 *Tacens, ratificare cenſetur acta antea facta.*

CONSILIVM LXIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 Conſtitutio † Sereniſſimi Principis no-
ſtri, *de modo, & forma procedendi in
cauſis ciuilibus*, in terminis poſitio-
num, §. *volumus tamen.* non militat
ſibi locum in præiudicium D. Franciſci Mariæ
de Valle, dum Dominatio ſua per modum du-
bitandi prætendit, intimandam eſſe pronunciã
parti ſuper reſponſione poſitionum in proceſſ.
fol. 100. ſuper quibus facit *Cauagn. ad Montisf.
decret.* 12. §. 1. *num.* 28. *& ſeq.*

Nam dicta Conſtitutio non loquitur poſt de-
cretum, vel interlocutoriam factam à Iudice
ſuper prædicta reſponſione poſitionum, vt in
illis verbis, *& ſine Iudicis declaratione.* & alibi
in verſ. ſeq. *volumus abſque alia Iudicis decla-
ratione, &c.* & in verbis, *niſi ex aliqua iuſta
cauſa Iudici ſecus videatur, &c.* ex quibus cla-
rè dignoſcitur, Conſtitutionem loqui de intima-
tione facienda ante declarationem, non poſt;
2 vnde reſultat, quod intimatio † non eſt neceſſa-
ria, niſi in caſu, in quo eſt expreſſa Conſtitutio.
Gratian. diſcept. c. 194. *num.* 13. *Caualer. deciſ.*
3. *num.* 6.

Maximè quando pronuncia eſt fauorabilis
parti aduerſæ; liberatur enim tunc, quo ad re-
ſponſionem poſitionum factum alienum reſpi-
3 cientium, in quo † caſu, iſte potius eſſet defectus
partis, fauore cuius lata eſt ſententia, quam
aliter. *Bimi. conſ.* 243. *num.* 57. ſcire enim te-
nebatur. *Caualer. d. deciſ.* 3. *nu.* 1. *& ſeq.* quam-
nis intrepidè credatur nullam fuiſſe neceſſita-
tem intimandi, ſtantibus etiam verbis in pro-
nuncia poſitis, *ad quem effectum illis prorogauit
4 terminum ad reſpon. &c.* quæ prorogatio † dici-
tur eſſe idem cum prorogato. *gloſ. in cap. hi, qui
5 de prob. in 6. verſic. ſpecialiter.* & † intelligitur
cum omnibus ſuis prioribus qualitatibus. *l. la-
beo. la* 2. *& ibi gloſ. ff. de recept. arbitr.* in ter-
minis

minis clauſulæ prorogatiuæ, qui textus optimè probat, non nouationem, ſed continuationem iudicij.

Cumq; iudicium fuerit continuatum, in quo non diuerſa ratio viget, pronunciaq; cadat ſuper poſitionibus factum proprium partis reſpicientibus, & quæ ſunt illæ, propter quas prius fuit intimatum, ideo noua non indigent intima-
6 tione; qui † enim continuando aliquid facit, nouationem minimè facere videtur iuribus ſupra allegatis; ex quibus ſequitur, quod in vno, & ipſomet actu duas intimationes concurrere, non eſt neceſſarium, maximè, quia dicta Conſtitutio eſt vnica intimatione contenta.

Præterea his iam ſuppoſitis, & narratis ac-
7 cedat, quod † intimatio non fit ſcienti. *Seraph. deciſ.671. num.9. Zabarel.conſ.33.nu.2.* multas textuales auctoritates adducens, maximè in facto proprio. *Alba conſ.162. ſub num.6. cum ſeq.* Et in ſpecie illius decreti, quod ex defectu intimationis impugnari nequit, ſtante notitia partis, quæ ſufficit. *Seraph.deciſ.1010. nu.fin.* quæ
8 intimatio † in dubio non eſt de ſubſtantia actus, ſed ſcientia. *Caualer.d.deciſ.3. num.fin.*

Scientia plenè probatur ex eo, quod pronuntia fuit lata præſentibus comparentibus, in quo
9 caſu † non eſt neceſſaria intimatio. *Coccin.deciſ. 183. num.2.* qui comparentes ſiue opponant,
10 ſiue taceant, illa † pręsētia loco intimationis habetur: diffusè *Bimi.d.conſ.243.nu.56.& ſeq.* etiā ſi procurator tantum ſit præſens pars verò abſens. *ibi num.58. & ſeq.*

Item ex productione actorum, cum termino ad opponendum parti, illa acceptanti, in quibus poſitiones, intimatio, ac dicta interlocutoria erant deſcriptæ, & tamen procurator cauſam
11 fuit proſequutus, nihil dicens, ideo † ratificaſſe acta antea facta cenſetur. *Caualer. deciſ.4. nu.1.*

Aduertendum eſt tandem, quod in proceſſu nullæ fuerunt datæ exceptiones contra petitionem, nec etiam per generalia &c. & omnia in iudicatum tranſitum fecerunt, ex quibus credendum videtur, etiam abſque poſitionibus, ad ſentētiam fauorabilem pro dicto clientulo meo deueniri poſſe. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

SAluiani extrema quæ ſint, & quomodo probentur. Teſtis, quando eſt inimicus, vel intereſſatus in cauſa, an probet. Res inter alios acta, quando noceat.

SVMMARIVM.

1 *FEdericus Marionus Auditor Ciuilium Placentiæ laudatur.*

2 *Non entis nulla ſunt qualitates, & partes.*

3 *Teſtis, quando deponit pro ſe ſecundario, pro tertio verò principaliter, probat, & datur exemplum de legatario teſte in teſtamento, qui probat, etſi agatur de ipſius commodo.*

4 *Teſtis non eſt ſuſpectus, ſub prætextu litis vertentis.*

5 *Bonus quilibet præſumitur, niſi contrarium probetur.*

6 *Teſtes idonei ſunt, nec repellendi, donec expreſſè reperiantur prohibiti.*

7 *Fundamentum intentionis ſuæ quilibet debet probare.*

8 *Vtens iure ſuo, nemini facit iniuriam.*

9 *Teſtem non omne odium, nec omnis inimicitia inhabilem reddit.*

10 *Inimicitia, & eius qualitas præciſè eſt probanda, quando agitur de repellendo teſte à deponendo, & probatio tunc debet eſſe euidens, & manifeſta.*

11 *Diuerſo iure cenſeri non debet vna, & eadem res.*

12 *Dilapidare ſuum, nemo præſumitur.*

13 *Teſti veriſimilia deponēti, magis creditur, quam pluribus inueriſimilia deponentibus.*

14 *Teſtis ſatis eſt, quod de extremis, & poſſeſſione concordet, licet in aliis diſcordet.*

15 *Teſtes diuerſa ad vnum finem deponentes coniungi debent.*

16 *Teſtes ſufficit, quod præſumptiuè probent, maximè quando teſtis vnum dicit, ex quo aliud ſequitur.*

17 *Teſtium dicta quantum fieri poteſt ſuſtineri debent.*

18 *Teſtium dicta à Iudice ſunt concordanda, ne ius ſuum parti auferatur, & vt falſum euitetur.*

19 *Teſtium dicta, ex quibus adiuuentur.*

20 *Singula, quæ per ſe non probant ſimul iuncta iuuant, quod procedit nedum, quando ſemiplenæ probationes ſunt eiuſdem generis, ſed etiam diuerſi, de communi.*

21 *Res inter alios acta facit præſumptionem, ibi in materia teſtium, qui cum mortui ſint, amplius examinari non poſſunt.*

CON-

CONSILIVM. LXV.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

FOrtuna litium terminandarum aduerſa his prædominat temporibus; cum mihi ſubtiliſſima dubia Illu-
1 ſtriſſimi D. Federici † Marioni Auditoris integerrimi à diuerſis perſonis porrigantur reſoluenda, quorum particula ſola plures iuriſperitos, quantuis ſapientiſſimos defatigatos dimittere eſſet ſufficiens.

Attamen ne muneri meo deeſſe videar infraſcripta ponam.

D. Iudex dubitat, an fuerit in proceſſu probatum Dominum Antonium Zianum principalem debitorem poſſediſſe tempore inueſtituræ. Secundò, an bona tunc fuerint poſſeſſa à reo tempore litis motæ; extrema neceſſaria ad obtinendum in Saluiano.

Primò fundat eius intentionem in eo, quod ſit dictus D. Zianus intereſſatus in cauſa, & agat de ſe exonerando.

Item, in dicto Zigolini, qui circa identitatem non probat ſtantibus illis verbis, *e la pezza di terra, che V. S. m'hà letto, veramente credo non ſia quella, &c.*

Item, quod defectus prædictus teſtium ſuppleri nequeat, ex notula compartiti Generalis Ciuitatis Placentiæ, neq; ex alijs proceſſibus exhibitis, agitatis inter dd. Zianum, & Zambertum, quia cum ſit res inter alios acta tertio non præiudicet.

Deuenio ad reſolutionem dictorum dubiorum.

NOn habet dictus D. Zianus ius aliquod, nec partem etiam minimam ſuper bonis, de quibus agitur, immò teſtificando, ſi haberet, multum ſibi præiudicaret, cum iudicium eſſet
2 directè contra ſe: ex quo † non ente d. meus non poteſt aliquas extrahere qualitates, vel partes. *Deci. conſ. 587. nu. 9. Pariſ. 1. conſ. 26. nu. 210. Scott. tom. 2. conſ. 13. num. 24. lib. 6. Magon. Flor. deciſ. 54. num. 24. & deciſ. 55. num. 19.* & cum proprietas ſit totaliter ſeparata, ita vt nec etiam imaginariè ipſe D. Zianus poſſit aliquam prætenſionem habere, non poteſt dici, quod ipſe agat de ſe exonerando, & quod ſit intereſſatus in cauſa; vltra quod lite finita, clarum eſt, ipſum ex iſta victoria locupletiorẽ non effici, nullumq; commodum reportare, & quatenus poſſet in hoc aliqua fieri oppoſitio (quod negatur) non
3 eſſet attendenda, cum pro † ſe D. Zianus deponeret ſecundario, & pro tertio principaliter, *l. dictantibus, C. de teſtam. l. qui teſtamento, ff. eodem, §. legatarijs autem inſt. de teſt. ordin.* vbi legatarius in teſtamento eſt teſtis, licet ſecundario commodum ex ipſo ſentiat.

Non obſtat lis facta ex parte dicti D. Ziani, cum D. Zamberto, quia cum D. Zambertus ſententiam habuerit contrariam, nulla poterit ſuſpicio attribui Domino Ziano, qui litem iuſtam proſequutus fuit, & quod ſuum eſt, petijt, nec debet reportare, petendo, quod ſibi debetur, diminutionem in teſtificando, non eſt enim cauſa
4 † litis ſufficiens, vt tanquam ſuſpectus remoueatur, & non probet, *§. item propter litem inſt. de excuſ. tut. l. propter litem, ff. eodem.*

Quod autem teſtis non ſit bonus; hoc eſt contra tritam iuris admiſſam præſumptionẽ, quem-
5 libet † ſcilicet bonum præſumi, niſi contrarium probetur. *l. omnimodo, C. de inof. teſt. l. cum quidam de leg. 2. l. cum pater, §. rogo eodem tit. l. merito, ff. pro ſoc. c. ſi. de præſumpt. & c. vnic. de ſerut.*
6 *in ord. fac.* Teſteſq; omnes † idonei, non ſuſpecti dicuntur, nec repellendi, donec expreſsè reperiantur prohibiti, *l. curent, ff. de teſtib. & l. generaliter, C. de reb. dub. Viui. deciſ. 79. num. 3.* Vltra quod parum aduerſarijs prodeſt, dum dicitur, & allegatur d. Zianum, non eſſe idoneum,
7 quia cum hoc ipſi ſupponant eſſe, & fuiſſe † eorum intentionis fundamẽtum, non illud probarunt, vt neceſſe erat *Iuſ. Lud. latiſſimè concl. 14.*

Vel D. Iudex ſupponit dictum teſtem non eſſe idoneum, eo quia pars dicit eum præſumi inimicum, & tunc reſpondeo, quod conſequentia non tenet, litem habet cum illo, ergo eſt eius
8 inimicus, nam qui † vtitur iure ſuo nemini facit
9 iniuriam, per iura vulg. Vltra quod † non omne odium, nec omnis inimicitia reddit teſtem non idoneum, vt habetur *in conſ. 102. Cornei. vol. 2. num. 24.* qui textuales auctoritates adducit, ſequitur *Gramat. deciſ. 34. num. 26. & ſeq.* inimicitia enim debet eſſe capitalis, & grauiſſima non læuis, vt ibi *num. 27.*

10 In quo etiam caſu † eſſet probanda inimicitia non in genere, ſed in ſpecie. *Iaſ. in l. 1. nu. 6. C. de teſtam.* probatioq; requireretur tunc euidens, & manifeſta. *Gramat. d. deciſ. 34. num. 24. & deciſ. 86. num. 4. & ſeq.* ſpecificè *num. 8.*

Non omitto, quod ſuper veriſimili deponit d. D. Zianus, veriſimile enim eſt, quod cum ipſe ſoluerit, & ſoluat fictum pro medietate terrarum vnitarum, de quibus eſt controuerſia, & alia pariter medietas oneri ſit obnoxia; alias daretur
11 abſurdum, quod † vna, & eadem res diuerſo

iure cenſuretur, per iura vulg. nec dicatur poteſt
12 eſſe, quod † D. Z.anus ſic vellit ſuum dilapida-
re, quia non præſumitur, *Leũ de indebito in prin.
ff. de prob.*
13 Cui teſti † magis igitur eſt credendum veri-
ſimilia deponenti; quam ſi eſſent plures inueriſi-
milia deponentes. *Viui. deciſ. 366. nu. 4. & n. 10.
& deciſ. 197. num. 6. & 8. Meiſner. deciſ. 17.
nu. 40. Cam. Imper. Magon. Flor. deciſ. 17. nu. 10.*
Quoad dictum Zigolim, non mirum ſi ipſe dixit,
ſe credere petiam terrę non eſſe illam, ſuper qua
eſt contentio, quia in quantitate excedebat, alias
daretur inconueniens, cum dicat poſtea illam
dictum Zambertum poſſediſſe remittendo, ſe ad
veritatem reſpectu quantitatis præciſæ, & nar-
ret confinia, & de ficto ſoluendo dicto D. Cano-
nico Strinato deponat, vt videre eſt in proceſſ.
fol. 9. à tergo, & de extremis Saluiani fol. 10.
in quibus extremis vti ſubſtantialibus Saluiani
14 † cum concordet, ſat eſt, etſi in alijs poſtea di-
ſcordet. *Vueſcemb. 1. conſ. 27. num. 16. Alex. 4.
conſ. 105. num. 22. & lib. 5. conſ. 88. num. 17.
& lib. 1. conſ. 53. num. 4. & conſ. 47. nu. 5. & 6.
lib. 2. & conſ. 78. num. 8. lib. 1. Euerard. Sen.*
15 *conſ. 164. num. fin.* & quamuis diuerſa † (quod
non conceditur) ad vnum effectum teſtes depo-
nerent, coniungi deberent. *Goden. conſ. 48. n. 15.*
16 vltra quod † ſat eſt teſtes præſumptiuè tantum
concludere. *Alciat. tom. 1. lib. 1. conſ. 6. nu. 29.*
maximè quando teſtis vnum dicit, ex quo aliud
ſequitur, tunc enim cenſetur depoſuiſſe ſuper
vtroq; *Alba. conſ. 83. num. 25.*
17 Nec mihi videtur iuſtum, dicta † teſtium per
cauillationes deſtrui, ſed potius quantum poſ-
ſint, ſuſtineri. *Alba. conſ. 505. num. 18. Alciat.
tom. 2. lib. 6. conſ. 2. Alex. 1. conſ. 5. nu. 12. con-*
18 *ſil. 45. nu. 35. lib. 4.* & concordanda † à Domi-
no Iudice, ne ius ſuum dicto D. Strinato conſe-
quendi illud, quod ſibi debetur, auferatur. *Vue-
ſcemb. 1. conſ. 27. num. 17.* & quantum fieri po-
teſt, vt falſum euitetur. *Heinrichman. 3. conſ. 12.
num. 34.*
19 Vltra, quod † adiuuantur dicta teſtium.
Ex ſententia lata contra d. D. Zambertum, vti
hęredem D. Ziani fol. 84. vna cum toto proceſ-
ſu, agitato ad inſtantiam Domini Antonij Ma-
riæ Ziani.
Fide compartiti, quando ſimul viuebant illi
de Zianis, fol. 29. & ſeq.
Confeſſionibus, & ſolutionibus, & præcipuè
fol. 60. vbi ſunt deſcripta illa bona, quæ in te-
ſtificationibus ponũtur teſtium, qui omnes con-
cordant ſuper confinibus, & poſſeſſione, ac alijs,
&c. in ſpecie fol. 7. vltra quod per totum clare
apparet de extremorum probatione neceſſario-
rum pro Saluiano, quibus cumulatis non eſt du-
bitandum de Victoria.
Innctituta fol. 22. quæ cum teſtibus, ac alijs
plene probat, præuia concordantia, & circa bo-
na, & ipſorum identitatem, confinia, & poſſeſ-
ſiones.
Teſtibus examinatis, nedum in proceſſibus
exhibitis, & deductis, ſed etiam in nouo proceſ-
ſu, cum d. D. Strinato, vt ſuperius probaui.
Ex concordantia in teſtibus, reſpectu confi-
nium in ſpecie fol. 85. & ſeq. Vltra alios teſtes,
in quorum depoſitionibus reſpectiuè confinia,
non diuerſa, nec contraria exiſtunt deſcripta,
ſed illa prout ſemper fuerunt, etiam tempore
inueſtituræ, quæ cum bonis tranſierunt poſt An-
tonium Seniorem, ad Gaſparem, & Iulium.
Pręterea ſufficiat ſuper prędictis dicere, quod
20 ſingula, quæ † non proſunt ſimul iuncta iuuant,
*c. cum cauſam de probat. & in l. 2. in prin. de ex-
cuſ. tut.* textus eſt in *l. inſtrumenta, C. de probat.*
quod non ſolum procedit, quando ſemiplenæ
probationes ſunt eiuſdem generis, ſed etiam
diuerſi de communi ſententia. *Iaſ. in rep. l. ad-
monendi num. 257. verſ. quid tenendum de iure
iurand.* quamuis certum ſit in noſtro caſu ple-
nas perſpici poſſe factas probationes, nec di-
ctam generis diuerſitatem admitti.
Poſtremo quatenus daretur teſtium defectus
talis (quod negatur) vt ipſe aliquo indigeret ad-
21 miniculo, ſufficeret etiam res † inter alios acta,
quæ ad minus tunc faceret præſumptionem.
Marſil. multas ponens auctoritates *ſing. 435.
num. 2*, quem vide in terminis teſtium defuncto-
rum, qui cum non poſſint amplius examinari (vt
in caſu noſtro) res inter alios acta probat contra
alios. *Bertachin. in repert. in verb res inter alios
acta, &c.* Quare, &c. Saluo, &c.
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TEſtis mulier an probet, & quid ſi ſit vilis, & te-
ſtificet de geſtis, dum erat in pupillari ætate.

SVMMARIVM.

1 *TEſtificatio mulierum ſolutionem non pro-
bat, de qua apparet per inſtrumentum pu-
blicum.*
2 *Mulieres ſunt variæ, & mutabiles in teſtifi-
cando.*
3 *Mulieres in earum teſtificationibus non ſunt om-
ni exceptione maiores.*
4 *Teſtis vilis, & abiectus non probat.*
5 *Teſtes, qui imaginariè, & affectatè loquuntur,
nec*

Digitized by Google

nec præciſè deponunt de quantitate, non probant ſolutionem, nec ſatisfactionem.
6 *Teſtis litigans, vel qui litem habebat cum aliquo ex litigantibus, contra eum non probat.*
7 *Teſtis conditio eſt inſpicienda eo tempore, quo negotium geritur.*
8 *Pupillus quicquid videt ignorat, nihilq; ſcire, & perſpicere, ſed omnia creditur ignorare.*
9 *Teſtis de geſtis in nono, vel decimo menſe, poſt pubertatem, teſtificare nequit; ſed tantùm de geſtis in tempus pubertati proximum.*

CONSILIVM LXVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

IN hac cauſa Dominorum de Marchiſijs, mater, & filia examinatæ in teſtes non probant ſolutionem factam per olim D. Bernardum de Marchiſijs, olim Dominę Virginiæ de Marchiſijs patrem, pro ficto domus, de quo apparet inſtrumentum publicum, coram duobus teſtibus Notarijs, & omni exceptione maioribus factum,
1 & recitatum, ea ratione, quia † mulierum teſtificatio tunc non ſufficit, ob ſexum, textus eſt in *l. teſtium 17. C. de teſtib.* & maximè ſtantibus illarum defectibus, quorum primus eſt, quod
2 † ſunt mulieres, vt dixi, & ideo variæ, & mutabiles in teſtificando. *c. forus, §. teſtes poſt med. de*
3 *verb. ſignif.* Secundus defectus eſt, quod † non ſunt in earum teſtificationibus omni exceptione maiores. *Cravet. 4. conſ. 621. ſub nu. 10. verſ.*
4 *enim verò.* Tertius defectus eſt, quod † vt mihi ſupponitur, ſunt viles, & abiectæ. *Monald. 1. con-*
5 *ſil. 55. num. 37.* Quartus defectus eſt, quod † dictæ mulieres non probant ſolutionem præcisè tertiæ partis prætenſæ, ſed imaginariè, & affectatè loquuntur, vt ex verbis proceſſus, *e ſe bene non me lo diceua, biſognaua però, che foſſe la terza parte;* & alibi reſpectu alterius, *ma non sò preciſamente ſe foſſe la terza parte del fitto.* Immò non probant nec quantitatem, quam ſupponunt dictam Virginiam habuiſſe, quia de ea, in proceſſu nullum verbum vidi. Quintus defectus eſt,
6 quod † ipſæ litem habebant cum dicta D. Angela; vt perſpicitur ex actis exhibitis factis de anno 1633. coram Illuſtriſs. D. Ciuilium Aud. Sextus defectus eſt, quod filia prædicta faſſa eſt ſe habuiſſe, quando ſe examinauit, annos ſexdecim, ſolutiones autem fuerunt factæ de anno 1626. vnde dignoſcitur ipſam teſtificaſſe de actis, & geſtis ipſa adhuc in pupillari ætate exiſtente, & ſic dum erat in nono anno, quo in caſu in periculū extinctionis, & modicæ fidei iſta depoſitio incurrit, ſi tamen verum eſt, conditionem
7 † teſtis inſpiciendam eſſe eo tempore, quo negotium geritur. *l. ad teſtium 22. §. conditionem, ff. de teſtam. l. 1. C. eodem tit. §. ſed cum aliquis inſt. eodem.* Sed de tempore dictæ aſſertæ ſolutionis ipſa habebat annos nouē, ergo non habilis; quod etiam probatur duplici fundamento.

8 Primum eſt, quod † pupillus, quicquid videt, ignorat, nihilq; ſcire, & perſpicere, ſed omnia creditur ignorare, *l. vltima, ff. de iur. & fact. ignor. l. 3. §. proinde, ff. ad ſenat. conſ. maced. l. qui iuraſſe 26. ff. de iureiurand. l. pupilli, ff. quod falſ. tut. l. vlt. ff. rem. pup. ſalu. for. l. 1. C. de falſ. mon.*

9 Secundum eſt, quod † de geſtis in nono anno pupillus non poteſt teſtificare, ſed de geſtis tantùm in tempus pubertati proximum. *Feder. Schench. de teſtib. ſub num. 15.*

Ideo, &c. Saluo ſemper, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EXpenſarum modicarum probatio, quomodo fiat. Expendens pro alio, quas repetat. Socius pro adminiſtratione, quando poſſit ſalarium petere. Vxori, quæ veſtes debeantur. A' laudo iniquo peti poteſt reductio ad arbitrium boni viri.

SVMMARIVM.

1 *IN expenſis modicis probandis ſufficiunt leues probationes; ſecus in magnis, & per ſolum iuramentum.*
2 *Medicamenta veniunt, & ſunt præſtanda, legatis alimentis.*
3 *Medicamenta veniunt appellatione alimētorum.*
4 *Alere, qui tenentur, ſunt etiam aſtricti ſubminiſtrare medicinas.*
5 *Hoſpites, & caupones patientes res intromitti in hoſpitio, cenſentur recipere cuſtodiam, & tenentur pro dictis rebus inuectis.*
6 *Legitima fructus debentur filio à die mortis patris, abſq; interpellatione.*
7 *Aedificans iuxta prædium alicuius vrbanum, ſiue ruſticum, debet relinquere duos pedes diſtantes à parte areæ vicini.*
8 *Pedes ſunt menſurandi à ſtillicidio.*
9 *Aedificare volens vicinus in ſuo ſolo, nullum interuallum relinquere tenetur.*
10 *Socius, qui poſuit operas, & induſtriam in negociando, non poteſt finita ſocietate petere pro adminiſtrationē ſalarium.*

11 *Vxori veſtes feſtiuæ, & magni valoris, an debeantur.*
12 *Veſtes feſtiuas factas fuiſſe à marito, ad quos ſpectet onus probandi.*
13 *Reductio ad arbitrium boni viri, licitè peti poteſt ab iniquitate laudi.*
14 *Promittens ſtare dicto alterius, hoc intelligitur, ſi dictum erit æquum, alias ſecus.*

CONSILIVM LXVII.

Ieſus Maria.

ADducta à parte aduerſa procedunt
1 in magnis expenſis factis, † quarum
probatio non leuis ſufficit, ſecus vbi
agitur de modicis, quia tunc leuiores probationes ſufficiunt, & probantur ex ſolo libro ſcribentis, & ex coniecturis. *Rot. in recent. p. 1. deciſ. 308. num. 1. Bald. conſ. 127. nu. 2. lib. 2. conſ. 413. num. 6. lib. 3. & conſ. 356. in fi. lib. 5. Paul. de Castr. conſ. 301. num. 3. lib. 1. Anchar. conſ. 44. ſub num. 6. verſ. quartò quia. Abb. conſil. 36. ad fi. lib. 2. Feder. de Sen. conſ. 319. nu. 5.* immò, & per ſolum iuramentum. *Bald. conſ. 152. poſt med. verſ. eſt verum lib. 3. Soc. Sen. conſ. 82. ſub num. 22. lib. 2. Bartol. in l. fi. §. in computatione num. 4. & Iaſ. num. 5. in fi. & num. 7. C. de iur. delib.*

Circa verò iuſtitiam expenſarum, quæ apparent aliundè, quam ex dictis libris, ſed ex inſtrumentis, non obſtat; Primò, quod medicamenta reſtitui non debeant, nec compenſari poſſint, quia cum ex teſtamento Pauli, qui hæredem inſtituit Liciniũ, vt aleret propriam vxorem, quæ ob adulterium commiſſum morabatur ſeparatim ab eius viro, conſtet de onere alimentorum,
2 † erit etiam certum, medicamenta iuſtè illi fuiſſe præſtita, & ideo compenſanda per ea, quæ dicit *Bartol. in l. ſi cum dotem 23. §. ſi autem in*
3 *ſaniſſimo n. 9. ff. ſol. matr.* medicamenta † enim veniunt appellatione alimentorum, vt probatur in *d. §. & in l. verbo victus, ff. de verb. ſigni-*
4 *fic.* & coniuncti, qui † ad alendum tenentur, aſtringi poſſunt, medicinas quoq; ſubminiſtrare. *Bartol. in l. legatis 6. num. 2. ff. de alim. & cib. leg. Ad. de infirmit. leg. p. 1. cap. 47. num. 23. & cap. 48. num. 9.*

Secundò expenſæ, etiam factæ pro recuperatione gemmarum in hoſpitio furatarum reſtitui debent, & compenſari, quicquid ſit de allegatis in contrarium, vbi dicebatur litem Licinij, quę adhuc viget, eſſe iniuſtam; nam cõſtat aper-
5 tiſſimè † caupones, & hoſpites patiendo res intromitti in hoſpitio cenſeri recipere cuſtodiam, & tenentur pro dictis rebus inuectis. *Cabal. reſol. crim. cent. 1. caſ. 79.* vbi eiuſdem adeſt celebrè conſilium.

Tertiò, non obſtat allegare, quod d. Licinius hæres, filio dicti Pauli indebitè exhæredato, ſoluerit libras ſex mille pro fructibus legitimis annorũ 12. cum non deberentur. Quia reſpõdetur (vt iam ſcripſi conſ. 36. nu. 8.) totum contrariũ
6 in præſenti caſu eſſe concludendum, nam † filio fructus legitimę debentur à tempore mortis patris, etiam ſine interpellatione. *Natt. 1. cõſ. 156. num. 7. & ſeq. & nu. 11. Menoc. conſ. 77. nu. 13. lib. 1. Surd. conſ. 128. num. 4.*

Quartò, circa expenſas factas contra eum, qui ędificauit propè prædium de quo agitur, in-
7 uenio apud Doctores, quod † ædificans iuxta prædium alterius ruſticum, ſiue vrbanum, debet relinquere duos pedes diſtantes à parte areę vicini. *Natt. 2. conſ. 277. poſt tex. in l. fi. ff. fin. re-*
8 *gund.* & † hi pedes metiendi ſunt à ſtillicidio.
9 *Surd. 1. conſ. 74. num. 9.* ſecus † autem ſi vicinus velit domum, ſeu parietem in ſolo ſuo ædificare ex latere domus vicini, quia tunc nullum interuallum relinquere tenetur. *Bero. conſil. 134. num. 28. verſ. aut vicinus lib. 3. Rim. Sen. conſ. 401. num. 7. & ſeq. lib. 3.*

Quintò, & vltimò, Doctiſſimus Procurator Fontana deducebat ſocium poſſe finita ſocietate prætendere ſalarium pro induſtria, & maximè attentis verbis cuiuſdam litteræ alterius ſocij in proceſſu productæ, videlicet, *di gratia attendi alli negotij, poiche haurà guſto, & vtile, ne perderà le fatiche, &c.* hæc enim verba nihil tribuunt, nam vltra quod omnibus noteſcit illa verificari in lucris ſocialibus, conſtit etiam pro
10 concluſione iſtius difficultatis, † ſocium, qui poſuit operas, & induſtriam in negociando, non poſſe finita ſocietate petere ſalarium pro adminiſtratione. *Natt. in terminis 2. conſ. 376. nu. 6.*

Veniamus ad vxorem defuncti, contra quam fuit laudatum veſtes non deberi, & ideo ipſam nõ poſſe reclamare prætenditur, ſtante maximè pacto propria manu ſcripto, videlicet, *odi quello ſarà dechiarato prometto ſtare al detto, &c.*

Quæ abſq; dubio non obſtant, nam, quod
11 † mulieri non debeantur veſtes feſtiuæ, & magni valoris, concedo, ſed quod viles ei auferantur, & quotidianæ, mihi iniquum videtur *Rol. 1. conſ. 10. num. 12. Natt. 1. conſ. 147. nu. 8. & ſeq.*
12 & † veſtes feſtiuas factas fuiſſe à marito probari debet ab aduerſarijs, ibidem.

Altera exceptio non videtur ſubſiſtere, quia
13 vltra quod † ab iniquitate laudi ſemper reductio admittitur ad arbitrium boni viri, conſtat

etiam,

14 etiam, quod † ſi quis promittat ſtare dicto alte-
rius, illi ſtatur, ſi dictum eſt æquum, ſecus ſi eſt
iniquum, nam tunc reducitur ad arbitrium boni
viri, idem *Natt. 2. conſ.* 450. *nu.* 10. & hæc ſub
correctione. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

ADulteri filius, an mariti quando præſumatur, & probetur. Adulterium ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Filius mariti, an verò præſumatur adulteri, ſi concurrant inditia, & coniectura.*
2 Barbat. conſ. 27. lib. 2. *reprobatur.*
3 *Adulterium non probatur, etſi teſtes deponant vidiſſe iuuenem ſupra mulierem.*
4 *Adulterium probatur præſumptionibus, & coniecturis, & quæ ſint coniectura, vide per tot. conſ. remiſſiuè.*
5 *In actis venereis quis dicatur repertus.*

CONSILIVM LXVIII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

Illuſtriſsime Domine.

EXcellentiſſimi Iuriſconſulti Medio-
lanenſis tantus fuit labor, quod ip-
ſum nil intactum reliquiſſe video;
Vnde libentiſſimè cõcurro in ipſius
1 ſententiam, filium † ſcilicet non ipſius N. mari-
ti, ſed adulteri filium præſumi, attentis maximè
præſumptionibus, immò probationibus, quas
vigere video in hac cauſa, videlicet, impotentia
generandi, ætas ann. 75. Abſentia, carcer, ini-
micitia cũ vxore, mulier iuuenis ætatis ann. 18.
quod fuerit publica meretrix ab anno 15. vſq;
ad annum 16. quo in tempore fuit maritata, cum
dicto N. & tandem depoſitiones teſtiũ, ob quas
non dubitamus, etiam vna ex illis principalibus
tantùm interueniente, quin filius adulteri ipſe
omninò ſit præſumendus, vt mirificè, & doctiſſi-
mè in terminis conſuluit. *Giouagn. conſ. 6. lib.* 1.
qui ſi ſcripſiſſet pro hac cauſa, non melius di-
xiſſet, nec maiores rationes adduxiſſet. *Rot. no-
uiſſ. diuerſ. p.* 5. *deciſ.* 409. *num.* 22.
2 Quibus non obſtat † *Barbat. conſil.* 27. *lib.*
2. dicens præſumptiones iſtas non afficere de
per ſe, & coniungi non poſſe pro probando ta-
lem filium adulteri fuiſſe, quia improbatur à Pa-
riſio, poſtea à Decia. & tandem vt nouiter vidi à
Rot. nouiſſ. diuerſ. d. par. 5. *& deciſ.* 409. *nu.* 22.
Nec obeſt pariter, quod adulterium, nec præ-
ſumptiuè probetur per teſtes deponẽtes dictam
mulierem vidiſſe ſolam in camera, cum viro, qui
eam deoſculabatur, & tangebat mamillas, cum
3 † non probetur adulterium, etſi teſtes vidiſſe
deponant hominem ſuper mulierem, ex *Rol. à
Vall.* 1. *conſ.* 7. *num.* 19. *& conſ.* 50. *num.* 2. non
enim poſſunt videre virum habere membrum
in vulua, ibidem.
Nam reſpõdetur hoc procedere, quoad pro-
4 bationem adulterij directè; ſecus † per præſum-
ptiones, quæ in ſimili cauſa admitti poſſunt, &
debent, vt allegatus *Rol. d. conſil.* 50. pro nobis
ſpecificè concludit; & in ſpecie, quod adulte-
rium probetur, ſi reperiatur mulier ſola cum
iuuene in camera, qui eam deoſculabatur, & tan-
gebat mamillas, ſcripſit idem *Rol. conſ.* 34. *nu.* 6.
5 vbi quis † dicitur repertus in factis venereis nõ
ſolum, quando inuentus eſt nudus cum nuda in
actu carnali, ſed etiam quando repertus fuit in
præludijs, vt ſolus, cum ſola in camera, cum ver-
bis blandis, laſciuis baſijs, vel cum tactu ma-
millarum, quod etiam idem mihi videtur firma-
re *Paul. de monte Pico* allegatus in contrarium
conſ. 8. *num.* 8. maximè ſi nudus cum nuda in
camera reperiatur, & iuuenis ſit laicus, & non
conſanguineus mulieris, ibidem, videãtur etiam
Gozad. conſ. 13. *nu.* 36. *& ſeq. Grat.* 1. *conſ.* 115.
num. 10. *&* 11.
Tandem, quia d. D. Aduocatus infinitis au-
ctoritatibus plenè omnia probauit, ideo pro
concluſione ſolum dico, quod prædicta ſufficere
deberent Iudici, ideo de alijs coniecturis non
eſſet inueſtigandum, quæ ſunt potentiſſimæ; te-
ſtes enim concludenter probant, & deponunt
vidiſſe iuuenem nudum cum dicta muliere nuda,
& ſolũ cum ſola in lecto, & in camera, membrum
in vulua, & multoties iuuenem ſuper mulierem.
(*eſt deciſ. Vini.* 241. *per tot.*) Ideo, &c.
Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EQui morboſi venditor condemnatus ad retro-accipiendum equum, qui ſemper, lite pendente ſtetit in hoſpitio, facta liberatione partium ab expenſis, an teneatur ad cibaria per hoſpitem equo præſtita; an verò emptor, qui ſententiam fauorabilem obtinuit. Legatum factum de dolio vinario amphorarum quinque vini, quid comprehendat.

SVMMARIVM.

1 *Conſilium excelſum Iuſtitiæ Placentiæ commendatur.*

2 *Executio pro cibarijs, an ſuſpendatur obtenta contra venditorem equi morboſi, qui ſtetit ſuper hoſpitio lite pendente.*

3 *Emptor equi morboſi, qui lite pendente ſtetit ſuper hoſpitio, an teneatur ad expenſas, & cibaria facta, & præſtita equo, ſi obtinuit ſententiam fauorabilem in actione redhibitoria.*

4 *Dominium equi morboſi lite pendente in actione redhibitoria remanet, & ſtat apud emptorem.*

5 *Legato facto* d'vna botte di brente cinque di vino, *an debeatur dolium vinarium.*

CONSILIVM LXIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

SOlent in hoc territorio Placentino multoties iuſſu Iudicis, vel alio modo, occaſione æris alieni, & etiam alijs de cauſis poni animalia in hoſpitijs, quorum cibaria ſemper ſoluuntur ab ijs, contra quos iuridicè, & legitimè fit talis nouitas, neminemq; ab his immunem fuiſſe dimiſſum vidi; Ideo miror, quod in præſenti caſu, partes ab expenſis ſint abſolutæ, & quod peius eſt prætendatur expẽſarum appellatione cibaria comprehendi debere in præiudicium illius, qui in iure tutus viuit, & cogi non poteſt.

Caſus eſt,

Emit quidam equum, poſtea de hoc pœnituit, ſub prætextu, vt ipſe prætendebat, quod equus morbo fuiſſet detectus redhibitoria actione egit, & equus in primis de mandato etiam Iudicis ſub hoſpitio fuit poſitus; & diù lite agitata, quia fuerat compertum de morbo, fuit lata ſententia pro emptore, condemnando ſcilicet venditorem ad retroaccipiendum equum, & pretium emptori reſtituendum, cum abſolutione vtriuſq; partis ab expenſis.

Iudex, ad quem poſt appellationem partes recurrerunt, pro amicabili compoſitione, ſtat in ſua opinione; ego conſului venditorem, ad recurrendum ad ampliſſimos, & excelſos Præ-
1 ſidem, & Cõſiliarios Iuſtitiæ Placentiæ, in † quorum conſpectu ego ſemper, quod fuit iuſtum, obtinui, & in tempus, quo Placentiæ permanſi, comperij, Deum, & Iuſtitiam iſtos Illuſtriſſimos Patres Dominos meos, multis nominibus ſummopere colendos, ſemper præ oculis habuiſſe, rectèq; piè, ac fideliter iudicaſſe; ideo omni laude, & honore verè digni ſunt; & ego ſemper in æternum ſeruiam, & ibi ſupplicationes porrige-
2 re, vt ſuſpendatur executio obtenta † à domino hoſpitij cõtra ipſum, donec diſcutiatur ad quem ſpectent cibaria equo præſtita lite pendente,
3 vel cogatur emptor † hoſpiti ſatisfacere, vt
4 æquum eſt, ea ratione, quia equus † lite pendente, ſemper fuit in dominio emptoris, vt ex *Capol. in l. cum autem, §. Iulianus num. 3. ff. de edil. edict. per tex. in l. item ſi ſerui 30. §. quas impenſas, ff. de edil. edict.* ibi, *ſed cibaria ſeruo data non eſſe imputanda*, qui Capol. licet videatur quæſtionem indeciſam relinquere, attamen inclinat pro hac ſententia, quem allegat, vna cum textu. *Carpan. ad ſtat. Mediol. cap. 487. num. 35. & ſeq. tom. 2. fol. 238. verſ.*

Accedat, quod cum iſte emptor teneatur, ſingulo anno certum vinum mittere ad domum hoſpitis pro legato ei facto his verbis cõcepto, *al quale per ragione di legato, & in ogni miglior modo laſcio vna botte di brente cinque di vino del migliore, che farà ſul mio, volendo, che il detto mio herede glie le mandi alla caſa, doue habitarà, à tutte ſue ſpeſe.*

5 Euenit, quod in † hoc vltimo anno, hoſpes dolium vinarium retinuit, & reſtituere recuſauit dicto emptori, ſub prætextu, quod illi quolibet anno debeatur vnum dolium vinarium, quod verè eſt riſu dignum, ſi benè conſideretur prætenſio, nam nec ſemel dolium prædictum debetur, vt feliciter concludit *Fulgoſ. conſ.* 231. vbi ſi promittitur ſingulis annis de dandis duas ampullas vini, ſit intelligentia, quod ſolum promittens teneatur dare vinum, non ampullas; nam illa expreſſio, *vna botte di brente cinque di vino*, non ad præſtationem, ſed ad deſignationem menſuræ, ſeu quantitatis vini præſtandi facta ſit ibidem.

Non ergo capere poſſum, qua de cauſa ſaltem non debeat fieri compenſatio expenſarum cum dolio vinario, me remitto tamen veritati, & libentiſſimè me ſubijcio prudentiſſimæ excelſum patrum determinationi.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

CAlculi error ſemper corrigendus eſt. Homicida, & eius filij efficiuntur indigni hæreditate occiſi. Ligna impetu fluminis delata, cuius efficiantur. Mutuans pecunias pro bouum emptione, an in bobus poſtea præferatur in concurſu aliorum creditorum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Error calculi ſemper corrigi poteſt.*
2 *Homicida, hęreditate occiſi redditur indignus.*
3 *Hęreditas occiſi non ad fiſcum, ſed ad proximiorem defertur.*
4 *Repraſentatio non habet locũ in tranſuerſalibus.*
5 *Subingreſſio filij in locum patris fit cum qualitate indignitatis.*
6 *Indignitas impedit repraſentationem, poſſe fieri in locum patris, ad effectum ſuccedendi.*
7 *Filij homicidę omninò ſucceſſionis occiſi inhabiles redduntur.*
8 *Homicidam, qui ſequuntur in gradu, & veniunt ex illius perſona, omninò excluduntur.*
9 *Error eſt tollendus.*
10 *Ligna impetu fluminis delata, efficiuntur capientium, ſi eorum dominus habet pro derelictis, aliàs ſecus.*
11 *Mutuans pecunias pro bobus emendis, praſertur in bobus, ſi alij creditores concurrant.*

CONSILIVM LXX.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

PRęiudicium conſiderabile non video in hac tranſactione, vt ſupponitur à Mult. Magnifico D. Antonio Franciſco Fontana partis aduerſæ Procuratore, duplici ratione. Primò, quia conſtat ex calculo, exburſatas fuiſſe libras mille, vltra id, quod debebatur; Vnde nedum acquieſcere debet aduerſarius, ſed immò reintegrare meum
1 clientulum, cum † error calculi ſemper, & quandocunq; poſſit deduci, & allegari. *Rot. in poſth. tom. 2. deciſ. 393. ſub nu. 3.* Secundò, dato, quod vera eſſent ſuppoſita adducta à dicto D. Fontana, non habet tamen pars ius aliquod in bonis
2 occiſi, ſi venit ex perſona patris homicidæ, qui † per homicidium fuit effectus indignus ſuccedendi in bonis à ſe occiſi, vt apparet ex apertiſſimo text. *l. lucius. 9. ff. de iure fiſc. l. cum ratio. 7. §. pręterea. ff. de bon. damn.* quod etiam in procurante locum habet *l. 3. ff. de his, qui vt indign. l. ſororem. 10. C. eod. tit. Marſil. conſ. 93. num. 8.*

Quibus non obſtat allegare, hoc indignitatis
3 obiectum fiſco pertinere, quia † hæreditas non defertur ad fiſcum, ſed ad proximiores occiſi. *Menoch. conſ. 502. num. 19. verſ. reſpondetur ſecundo. lib. 6. Farin. conſ. 137. num. 3. lib. 2.*

Nec minus obeſt alia oppoſitio, filium .ſ. non venire ex perſona patris, ſed propria. Nam re-
4 ſpõdetur, † repræſentationem non habere locũ in tranſuerſalibus, niſi ſint filij fratrum, vel ſororum venientium ad patrui hæreditatem, & & vt ponit *Marta. de ſucceſſ. legal. par. 1. q. 23. art. 1. num. 9.* Sed dato, quod locum haberet,
5 quod negamus, conſtat † ſubingreſſionem patris fieri cum qualitate indignitatis, quæ nedum
6 † per ſe eſt ſufficiens impedire hanc repræſen-
7 tationem, ſed etiam, quia & ipſimet † homicidæ filij ab hæreditate occiſi omninò indigni, & inhabiles redduntur, vt ex textu ſupra allegato in *l. cum ratio. § pręterea. Marſil. d. conſ. 93. num. 10. Alex de Neuo.* in terminis, *conſil. 91. num. 6. & ſeqq. Farin. d. conſ. 137. nu. 1. Alba conſ. 678. num. 5. Gandin. de malef. ſub tit. de aliq. quæſt. var. in malef. colum. pen. verſ. item pone, quod. Petr. Plaz. in epit. delict. cap. 10. num. 24. Ant. Gomez. de delict. tit. de homicid. ſub nu. 52. verſ. ex his deducitur. Peregr. de iure fiſc. lib. 2. tit. 3. num. 5. Capriol. de ſucceſſ. ab inteſt. lib. 5. nu. 9.*
8 *Boer. deciſ. 25. nu. 8.* quæ † iuris concluſio apertiſſima ampliatur vniuerſaliter procedere contra eos, qui ſequuntur in gradu homicidam, & veniunt ex illius perſona. *Marſil. d. conſ. 93. nu. 12. Rol. conſ. 56. num. 4. Alba d. conſ. 678. nu. 5. Peregrin. d. lib. 2. tit. 3. num. 2.*

9 Video prætere in inſtrumento errorem, † qui omninò venit tollendus per *deciſ. Rot.* ſupe-
10 rius allegatam, ſuppoſuerunt enim † ligna impetu fluminis delata fuiſſe aduerſarij capientis, ſub prætextu alluuionis; poſſẽ multa ſuper hoc deducere, ſed ſufficiat diſtinctio *Surd.* in terminis, *lib. 2. cõſ. 161. n. 4. cũ ſeqq. per tot.* dicit autẽ, ſi quod dominus lignorũ habuit ea pro derelictis, tunc efficiuntur capientis, aut dominus ea fuit proſequutus per ſe, vel per alium, vt euenit in hoc caſu, & tunc veniunt à capiente reſtituẽda.

11 Tandem quoad boues, vbi ſupponebatur, † mutuantem maſſario, qui eos emere volebat, prout emit, eſſe poſtponendum alijs creditoribus eiuſdem maſſarij, dico arbitros valdè erraſſe, ſi tamen credere volumus *Flamin. de Rubeis in ſuo conſ. 29. num. 13. lib. 2.*

Ideo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

HOmicidium proditorium, quale dicatur.
Homicida, quando gaudeat immunitate Eccleſiaſtica.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Homicidium non dicitur proditorium, ſi inimicus arte curet inimicum interficere.*

2 *Homicida occidens eius inimicum, vigore declarationis Clementis VIII. gaudet immunitate Eccleſiaſtica.*

3 *Clementis Octaui declaratio circa immunitatem Eccleſiaſticam in homicidio proditorio.*

4 *Proditio eſt actio ſimulatiua, per quam vnum exterius fingitur, interius verò contrarium mente geritur.*

5 *Proditor, propriè is dicitur, qui, amicitiam ſimulando, alium offendit.*

6 *Homicidium proditorium dicitur, quod committitur colore amicitię.*

7 *Amicitia ſimulata, proditionem operatur.*

8 *In inquiſitione formanda contra proditores homicidas, debet addi clauſula, nulla inimicitia pręcedente.*

9 *Pontificum ſanctiones punctualiter ſunt ſeruandę, & timendę.*

CONSILIVM LXXI.

Ieſus Maria.

1 Homicidium † non dicitur proditoriũ, ſi inimicus ſuum hoſtem arte curet interficere, ex *Bart.* magiſtrali auctoritate in *l. reſpiciendum. §. delinquunt. num. 1. ad fin. verſ. ſecus. ff. de pœn.* quæ ab omnibus recepta videtur, vt per *Farin. conſ. 76. num. 7. verſ. nec refert. lib. 1. & conſ. 168. num. 70. lib. 2. & ibi in addit. lit. c. Io. Ing. in l. & ſi certus. §. ſi vnus. num. 14. ff. ad Syllan. Gomez. var. reſol. tom. 3. cap. 3. de homicid. num. 5. Gratian. diſcept. cap. 380. num. 39. & 40. & cap. 619. num. 23. & ſeq.*

2 Ideo homicida † immunitate Eccleſiaſtica gaudere debet. *Farinac. 1. d. conſil. 76. num. 17.*
3 aſſiſtente maximè † declaratione Sanctiſs. Pontificis Clementis Papæ VIII. vt refert *Cherubin. in compend. bull. ad bull. 7. Greg. XIV. vol. 1. Gratia. diſcept. d. cap. 380. nu. 40. Ricc. col. 1792.* Breue dicti Gregorij eſt, vt infra.

Venerabili fratri Archiepiſcopo Panormitano
Clemens Papa VIII.

Venerabilis frater ſalutẽ. Tua fraternitatis nomine nuper nobis expoſitum fuit, quod cum ſuperioribus diebus in Ciuitate Panormitana Carolus Gregorij. Innocentius Caſita, Scipio Taxis, Octauius Baglius, & Gerardus Rigius quondam Carolum de Amato nobilem Panormitanum tormenti bellici breuioribus ictibus, ex inſidijs nimirum ex cuiuſdam domus in qua deliberato animo dum ſe receperant, & aliquandiu dilituerant, feneſtra occidiſſent, ſtatimq; ad quandam Eccleſiam fugiſſent, ibidemq; capti in carcerem tua Archiepiſcopalis Curia iux. fel. rec. Gregorij XIV. prædeceſſoris noſtri conſtitutionem ſuper immunitate Eccleſiarum editam reducti fuerint, & ibi etiam nunc ſub diligenti cuſtodia detinentur. Cum autem Curia ſacularis miniſtri pręcictos carceratos ſibi conſignari, & eorum Curię tradi inſtanter abs te petant, prætendentes prædictam Gregorij conſtitutionem in hoc caſu locum non habere; tu vero ſuper hac re nobis, & Apoſtolica Sede inconſultis nihil deliberandum eſſe cenſuris, ſed ad nos quaſdam ſuper dicto caſu, & ſuper prædicta conſtitutione dubitationes tranſmiſeris, nobis humiliter ſupplicando, vt quid in huiuſmodi cauſa faciendum ſit tibi præſcribere dignaremur.

Nos itaque licet omnes ſupradicti carcerati Eccleſiaſtica immunitate gaudere, & frui debeant; nihilominus attenta huius homicidij qualitate, nec non circumſtantijs prædictis, & alijs, quę in eo perpetrando interuenere, Octauium Baglium, & Gerardum Rigium, quorum alter in 16. alter verò 18. ætatis ſuæ anno circiter conſtitutus eſſe dicitur, Eccleſiaſtica immunitate dignos eſſe indicamus; ceteros vero ex rationabilibus cauſis animum noſtrum mouentibus, vt infra, Curię ſæculari tradendos cenſemus, ac propterea fraternitati tuę per præſentes iniungimus, vt Octauium, Gerardum pędictos Eccleſiaſtica immunitate gaudere debere declares, ac in foro tuo Eccleſiaſtico retineri facias; reliquos verò tres pręnominatos, ſi tamen tibi prius ſummariè, ſimpliciter, & extraiudicialiter, & quantum pro conſcientię tuę informatione ſufficere videbitur, illos homicidium pędictum perpetraſſe, aut illi cooperatiuos, ſeu in illo culpabiles fuiſſe; quod ſi omnes rei, aut culpabiles homicidij pędicti per te, vt præfertur, reperti comperiantur, Curię ſęculari pędicta libere tradas, & dimittas, non obſtante pędicta, aut quibuſuis alijs conſtitutionibus, & ordinationibus, ceteriſq; in contrarium facientibus quibuſcumque. Datum Romę apud S. Petrum ſub anulo Piſcatoris die 6. Februarij 1597. Pontificatus noſtri anno quinto.

Ex quo Breue clareſcit victoria huius diſceptationis. adde *Gennenſ. in prax. Archiep. Neapol. cap. 76. & Alex. Peregrin. de immun. Eccleſ. c. 7. Farin. eod tit. cap. 9.*

4 Accedat præterea, quod † proditio eſt actio ſimulatiua, per quam vnum exterius fingitur, interius vero contrarium mente geritur. *Camil. Larath.*

5 *Larath. conſ.* 102. *num.* 16. *&* 17. proditorq; † propriè dicitur is, qui amicitiam ſimulando, aliū offendit. *Rein. in tract. de ſeditioſ. c.* 13. *num.* 2. *Afflict. deciſ.* 265. *nu.* 64. & ibi *Vrſel. ſub num.* 70. *Ang. Aretin. in* §. *interdum. num.* 2. *inſtit. de hered. qua ab inteſt. defer. Gigaſ. de crim. leſ. maieſt. tit. de prodit. q.* 1. *num.* 1. *verſ. proditoriè.* videantur etiam *Larath. d. conſ.* 102. *latiſs. nu.* 17. *Grilenzon. conſ.* 149. *num.* 36.

Vnde non obſtant allegata in contrarium circa diſtinctionem amicitię, vel inimicitiæ, quia nō placent; ſumus enim certi de inimicitia, ideo non conuenire poteſt amicitiæ titulus, ſub quibuſdam falſis prætextis induſtus, conſequenterq; homicidium proditorium non fuiſſe note-
6 ſcit, quia † non fuit ſequutum, nec patratum colore amicitiæ, vt erat neceſſe. *Decian. tract. crim. tom.* 2. *lib.* 7. *c.* 29. *num.* 9. *Clar. in* §. *homicidium nu.* 10. *Gratian. d. cap.* 380. *nu.* 39. *p.* 2. non fuit enim probata qualitas, quæ proditio-
7 ne operatur, † quæ eſt ſimulata amicitia. *Farin. conſ.* 68. *ſub num.* 70. *lib.* 2. *Muſcatell. in prax. de cogn. in delict. tit. de homicid. med. mand. nu.* 66. *Larath. d. conſ.* 102. *num.* 27. 28. *&* 30.

Tandem non video in inquiſitione formata contra dictum homicidam poſitam fuiſſe clau-
8 ſulam, † *nulla inimicitia præcedente*, quæ in ſimilibus addenda eſt in inquiſitione. *Blanc. in tract. de indit. & tortur. num.* 194. *Farin. d. conſ.* 168. *ſub num.* 70. *Baiard. ad clar.* §. *homicidium num.* 25. Adde ad præd. *Matroll. in comment. ad indult. general. c.* 29. *num.* 2. *Petr. Plaz. in epit. delict. c.* 21. *num.* 1. *Oſer. quaſt. iur. par.* 3. *q.* 26. *ſub num.* 1.

Concludo igitur pro immunitate, quam iſtis benignè conceſſerunt Summi Pontifices, quo-
9 rum † ſanctiones punctualiter ſunt ſeruandæ, & timendæ, & ego illis, ac Sanctæ Matri Eccleſiæ humiliter me ſubmitto. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MAtrimonium cum muliere nimis arcta, an reſcindi poſſit. Matrimonium factum coram non proprio Parocho, an ſubſiſtat. Fides, & atteſtatio Parochi, quam probationem faciant circa matrimonium. Matrimonium factum coram alio Parocho, & extra Ciuitatem, an valeat.

SVMMARIVM.

1 *MAtrimonij diſſolutio peti poteſt, ſi mulier ſit nimis arcta.*

2 *Iudex in cauſa matrimonij reſoluendi cautè, & maturè procedere debet.*

3 *Matrimonium contractum coram Sacerdote, licet non Parocho, de licentia tamen Epiſcopi, eſt validiſſimum, nec retractari poteſt.*

4 *Parocho creditur atteſtanti ſuper matrimonio contracto.*

5 *Aſſertio Parochi multum facit ſuper matrimonio contracto.*

6 *Parocho creditur circa matrimonium contractū, etiam ſi in libro matrimonij nullum verbum de hoc legatur.*

7 *Rota Romana eſt maxima auctoritatis.*

8 *Matrimonium contractum extra Vrbem, & vbi contrahentes habitabant, eſt validum.*

9 *Aduocati Romanæ Curiæ ſunt indefeſſi, veridici, & integerrimi.*

CONSILIVM LXXII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

DOminus Bernardus Benciuenia Parmenſis rogauit me, vt ſcriberem ſuper infraſcripto articulo.

Dominus N. contraxit matrimonium cum Domina N., & in conſumatione ma-
1 trimonij ſponſa non potuit conſentire eo, quod eſſet nimis arcta; & licet pluries maritus voluerit deuenire ad conſumationem, non fuit poſſibile ex prædicta cauſa, actum perficere. Modo dubitatur, an ſit locus eiuſdem matrimonij diſſolutioni, attento maximè, quod hoc fuit per obſtetrices, & medicos depoſitum.

Conſulere ſuper hoc non recuſaui, quia officium Aduocati eſt publicum, quod omnibus impartiri debet, iuxta neceſſitatem proximi, & maximè accedente interceſſione dicti D. Benciueniæ amici mei beneuoli.

2 Sentio igitur dictam D. N. poſſe † petere, ſi ſit nimis arcta, matrimonij diſſolutionem; ſed iudicio meo crederem adhuc debere, cum marito permanere per tres annos; motus præcipuè, quia audio, coniuges recuſaſſe iurare. Item, quia non mihi videtur ſufficienter conſtare de arctitudine, & magnitudine, relationeq; non ſic liberè procedunt, vt in eis abſolutè Iudex poſſit deuenire ad ſeparationem thori, ſuper quibus videatur in terminis. *Rot. in recent. p.* 2. *deciſ.* 784.

Aduertatur tamen (vt ex proceſſu vidi) quod teſtes deponunt, hanc petitionem iſtius iuuenis eſſe artificioſam, dum dicunt: *Signore, io inteſi dalla balia di coſtei, che haueua la f. come hanno*

le

le altre donne, e ſi marauigliò, quando inteſe dire, che ſi voleua partire dal marito per queſto. & alibi obſtetrices, nonne cum iuramento depoſuerunt, fuiſſe defloratam hanc iuuenem à viro, & ſigna vidiſſe ſanguinis; linteolumq; ſanguine aſperſum? erubeſco ſuper hoc loqui; ſolum dico pro concluſione iſtius articuli, quod Iudex
2 prudens † cautè iudicet, & procedat, & non cum celeritate, vt vitiosè pars deſiderat, ſed maturè omnia conſideret, & proceſſum benè legat; ne coram Iuſtiſſimo, & Tremendo Iudice ipſi aliquod circa hoc negotium tam arduum, & graue, imputetur.

Secundus articulus eſt:

An dictum matrimonium ſubſiſtat, eo quia non fuit contractum coram proprio Parocho, ſed coram Sacerdote, de licentia Epiſcopi.

Veritas eſt euidens ex declaratione Sacræ
3 Congregationis Concilij, quæ † decreuit, matrimonium contractum coram Sacerdote, licet non Parocho, de licentia tamen Epiſcopi, eſſe validiſſimum, & retractari non poſſe, vt in terminis viden. eſt *Rota Rom. in recent. deciſ. 166. num. 8. p. 1.*

Non obſtat, quod in libris Parochi, vbi matrimonia deſcribuntur, non inueniatur verbum aliquod de hoc matrimonio, quia ſatis eſt, quod probetur per teſtes, per dictum, & fidem Paro-
4 chi, cui † creditur circa matrimonium contractum, etiam ſi ſolum adminicula concurrerent. *Rot. in recent. p. 1. deciſ. 341. num. 2. & in poſth.*
5 *tom. 2. deciſ. 661. ſub num. 4.* aſſertio † enim Parochi multum facit ad probandum matrimonium, cum ſufficiat per ea, quæ dicit eadem *Rot. in poſth. deciſ. 610. num. 3. & ſeq. eodem tom. 2.*
6 *& in nouiſs. diuerſ. p. 2. deciſ. 340. nu. 2.* etiam † ſi in libro ipſius nihil ſcriptum de hoc inueniretur. *Gratian. diſcept. cap. 468. num. 39. & ſeqq. & cap. 653. num. 60. 61. & ſeq.* non enim potuit fieri hoc præiudicium partibus per Parochum: *ibid.*

Tandem video factum obſtaculum alicuius conſiderationis, & eſt, quod cum matrimonium factum non fuit in propria Parochia, & coram proprio illud contrahentium Parocho, ſed extra Ciuitatem, omninò videtur fuiſſe, & eſſe nullum.

Multa poſſent pro reſponſione deduci, ſed
7 quia habeo caſum in terminis Sac. Rotæ † Romanæ, quæ eſt maximæ auctoritatis, cum ea concludo pro validitate matrimonij, aſſiſtente maximè declaratione Sacræ Congregationis *in recent. par. 2. deciſ. 390. num. 6.* cuius hæc ſunt
8 verba: *Minus obſtat non † fuiſſe contractum, iſtud matrimonium, in Vrbe coram Parocho coniugum, qui ſupponuntur Romani, cum ſatis fuerit contractum fuiſſe in loco, vbi habitabant, & coram Parocho habitationis coniugum, vel alterius ipſorum, & ita extat ab eadem Sacra Congregatione declaratum.*

Intelligo diffuſiſſimè, & doctiſſimè aliquos Curiæ Romanæ Aduocatos ſcripſiſſe ſuper his articulis; ſed ſcripta non vidi, quod mihi valdè
9 diſplicuit, cum certus ſim † Clariſſimos Aduocatos Curiæ Romanæ in laboribus indefeſſos, veridicos, & integerrimos fuiſſe, quorum dictis, oculis clauſis me remitto, & ſcripta aurea libentiſſimè ſequi non abnuo. Hæc dicta ſint ſub correctione &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Redimere, an poſſint contrahentes totam domum, an verò ſolum pro parte. Via publica claudi non poteſt impedimentis. Pali vinearum, quomodo veniant diuidendi inter locatorem, & conductorem. Conductor, an teneatur facere foſſata, & vites ſuis expenſis plantare. Vſufructuarij fauore boues aratorij non ſunt de prædio amouendi.

SVMMARIVM.

1 *Redimere non poſſunt contrahentes partis domum, ſed totam, contradicente altero ex venditoribus.*

2 *Redimendi facultas eſt indiuidua.*

3 *Via publica non debet à priuatis claudi, ſed impedimenta ſunt leuanda, immò poteſt agi contra ipſos interdicto, ne quid in loco publico fiat.*

4 *Pali vinearum, quomodo ſint diuidendi inter locatorem, & conductorem.*

5 *Conductor tenetur manutenere foſſata, ſed non noua facere, quia tendunt ad perpetuam rei vtilitatem.*

6 *Conductor, an teneatur ſuis expenſis plantare vites.*

7 *Boues aratorij de prædio amouendi non ſunt ab hærede in præiudicium vſufructuarij.*

CONSILIVM LXXIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Verbo dixi Illuſtriſſimæ D. V. con-
1 trahentes † non poſſe redimere partem domus, ſed totam, & modo in ſcriptis affirmo, quicquid

dixerit

dixerit multùm Magnif. D. Guarnaſchellus Procurator partis.

Nam textus eſt in contrarium in *l. quod autem* § 1. §. *finali cum duab. leg. ſeqq. ff. de in diem ad dic.* maximè contradicente altero ex venditoribus, ibidem *Bartol. conſ.* 195. *num.* 1. vbi dici-
2 tur † facultatem redimēdi eſſe indiuiduam, quod
comprobant multis rationibus. *Soc. Sen.* 2. *conſil.* 253. *num.* 9. *&* 10. *Ruin. conſil.* 27. *num.* 1. *lib.* 4. *Bald. conſ.* 384. *num.* 1. *lib.* 1. *Curt. Iun. conſ.* 74. *num.* 1. *vſq; ad* 6. *Simon. de Prat. conſil.* 160. *num.* 81. *Burſat.* 1. *conſ.* 6. *nu.* 2. *Cagnol. in l.* 2. *num.* 104. *&* 222. *C. de pact. int. empt. & vend. Ranchegal. in l.* 9. *num.* 85. *ff. de duob. reis. Taraquel. de retract. conſang.* §. 23. *gloſ.* 1. *nu.* 6. *& ſeq.* de communi, non eſt ingratus textus in *l. fiſtulas* 78. §. *qui fundum, ff. de contrab. empt. & ibi DD.* partes enim non niſi ſuper toto contraxiſſent, ibidem.

3 Dixi etiam impedimenta † poſita in via pu-
blica eſſe leuanda, quæ à priuatis claudi nequit, aliàs agi poteſt contra ipſos interdicto, ne quid in loco publico fiat. *Angel. conſ.* 18. *Afflict. de feud. tit. quæ ſint regalia in verbo via publica num.* 1 *&* *de iure protomiſ. cap.* 9. *num.* 9. ad effectum, vt in priſtinum ſtatum reſtituatur. *Gloſ. in verb. pertineat, in l.* 1. *ff. de loc. & itin. publ. Sand. deciſ.* 42. *num.* 7.

4 Vltimo loco aduerſarius prætendebat † pa-
los vinearum, ſeu filaneorum non eſſe reſtituendos conductori, nec per ipſum extra poſſeſſionem exportandos fore finito locationis tempore; ſed rationibus, & legum, doctorumq; auctoritatibus non probauit; vnde iure merito à limine iudicij dictus aduerſarius repelli poterit, quãdoquidem pleniſſimè conſtat per duos annos factam fuiſſe locationem, pali autem ſunt anni proximè præteriti, & duraturi per alios duos annos, ideò ſaltem videtur faciendam eſſe ipſorum diſtributionem habito reſpectu ad tempus, quo poterunt durare, & pro hoc adduco auctoritatem *Paul. de Caſtr. in l. domos hæreditari* 61. *num.* 6. *ff. de leg.* 1. vbi vineam conducens ad quinquennium, ſi ponat ibi palos duraturos per decennium repetit pro dimidia, ſi verò annuales, non repetit, & hoc eſt quotidianum.

Nouis moleſtijs turbatur meus clientulus à locatore, & quidem friuolis oppoſitionibus.

Prima eſt, quod ipſe conductor non fecerit foſſata iuxtà promiſſa.

Secunda eſt, quod locator non teneatur ad expenſas circa vites de nouo plantatas per conductorem.

Tertia eſt, quod cum fuerit conſtitutus conductor vſufructuarius à patre locatoris vnius prædij poſiti in ſtatu Pallauicino, intendit locator ex illo prædio leuare boues aratorios, quos teſtator habebat in illo fundo.

Iſtarum difficultatum reſolutiones patent ex ſolo facto, ideo facilè potuiſſem recuſare, ſed quia Illuſtriſs. D. Iudex ſuper hoc inſtat, ideò.

Ad primum obiectum deueniendo, conce-
5 dimus † conductorem teneri, vt dicit inſtrumen-
tum locationis, *mantenere tutti li foſſati nel modo, e forma, che ſi trouaranno nell ingreſſo, &c.* ſed noua facere, abſolutè negamus, vt ex *Rol. à Vall.* 1. *conſ.* 28. *num.* 24. vbi conductor non tenetur facere foſſata in prædio conducto eius expenſis, quia tendunt ad perpetuam vtilitatem.

Ad ſecundum, idem *Rol. præcitato conſil.* 28.
6 *num.* 26. & in ſpecie *num.* 27. concludit † loca-
torem teneri reficere expenſas plantationis vitium, ſi non modicam ipſe recipiat vtilitatem, aliàs ſecus; ſolùm enim tenetur iſte conductor ex pacto vites veteres conſeruare, ideò &c.

Ad tertium, habeo auctoritatem in terminis
Bald. in l. item ſi fundi, §. *ſeminarios nu.* 2. *verſ.*
tertio nota, ff. de vſufr. qui concludit, quòd ſi
7 † vſusfructus ſit vxori relictus alicuius fundi, in
quo teſtator habebat boues aratorios, boues ab hærede leuari non poſſunt, nec amoueri, ea ratione, quia ſunt inſtrumenta fundi, & pertinent ad commoditatem vſufructuarij; quod eſt quidem notandum, & menti tenendum, vt ibi.

Ideo, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Agitur de diuiſione erronea retractanda, fauore cuiuſdam mulieris, quæ vti amita, & ſic in tertio gradu ſuccedere debebat ad excluſionem conſobrinorum, qui erant in quarto gradu.

SVMMARIVM.

1 *Amita eſt in tertio gradu.*
2 *Conſobrini ſunt in quarto gradu.*
3 *De Iuris, & facti erroris tolerantia loquitur Alba. maximè quando agitur de damno euitando, num.* 4.
5 *Veritati per errorem nullum ſit præiudicium.*
6 *Error præſumitur, ſi fœmina ſit illa, quæ contraxit.*
7 *Error ſi adeſt, poteſt quis à contractu recedere.*
8 *Errantis nullus eſt conſenſus.*
9 *Error ſi eſt reſpectu cauſæ finalis promiſſionis, vitiatur promiſſio.*
10 *Cauſa finalis illa dicitur, ob quam aliquid particulariter conceditur, quæ ſi deficeret diſponens non feciſſet.*

11 *Da-*

11 *Datum ex cauſa dotis nuptijs ſequutis, ſi nuptiæ non ſequuntur datum reuocari poteſt.*

12 *Donatio ob cauſam finalem, illa locum non habente, reuocari poteſt.*

13 *Error ipſo iure probatur, ſi conſtet rem aliter ſe habere, & ex quibus dignoſcatur error, vide ibi.*

14 *Erroris exceptio non cenſetur reiecta à ſtatuto reijciente omnes exceptiones.*

15 *Diuiſio errore imbuta retractatur, non obſtante quocunq; pacto, cum tunc in ea nullum ſit fundamentum faciendum, ſiue ſit error iuris, ſiue facti.*

16 *Ratificatio non attenditur diuiſionis erroneæ, ſi ratificans fortaſſe credebat diuiſionem validam.*

17 *Diuiſio facta de proprijs bonis, tanquam de bonis communibus veluti per errorem facta, retractari poteſt.*

18 *Diuiſio facta cum hærede putatiuo, quem verum eſſe diuidens credebat, non nocet, & poteſt reſcindi.*

19 *Diuiſiones æqualitatem continere debent.*

20 *Diuiſionis contractus reſcinditur ob læſionem ultra dimidiam, & ob errorem probabilem, etiam fauore maiorum 25. an.*

21 *In muliere ignorantia, & imbecillitas præſumitur.*

22 *Mulieri ſuccurritur ob ſexus fragilitatem.*

23 *Mulier facilius admittitur ad reſciſſionem contractus.*

24 *Mulier ruſtico, & idiotæ æquiparatur.*

25 *Mulierum genus auariſſimum, & cum donant, miraculo adſcribitur.*

26 *Vidua miſerabilis perſona dicitur, & deſolata.*

27 *Vidua miſerabilibus perſonis æquiparatur.*

28 *Viduæ fauore in dubio eſt iudicandum.*

29 *Diuiſio erronea retractatur, non obſtantibus pactis iuramento firmatis, & quibuſcunq; promiſſionibus in contractu inſertis.*

CONSILIVM LXXIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

SVppoſita proximitate multis auctoritatibus comprobata à Clariſſimo I. C. in hac cauſa, fauore Catheri-
1 næ Burghæ amitę † in tertio gradu
2 poſitæ, aduocante ad excluſionem Iacobi, † ac Iulij Cæſaris conſobrinorum in quarto gradu, certum eſt diuiſionem factam cum ipſis aduerſarijs ex vna, & dictam Catherinam actricem, ex altera vti erroneam, cum hæredeq; putatiuo, quem ipſa credebat verum, factam, nullius roboris eſſe, effectumq; ſortiri minimè poſſe, & cōſequenter locum eſſe reſtitutioni portionum ab ipſis reis habitarum, vti hæredibus d. quon. Magdalenæ, cum realiter tales non erant.

3 Et in primis de hac tolerantia † erroris tam
iuris, quã facti plenè loquitur. *Alba in conſ. 543.*
num. 24. quando ſcilicet agitur prout in noſtro
4 de † damno euitando contra illos, qui tractant
de lucro captando, cum conſtet de indebito, &
hoc etiam ſi adeſſet iuramentum, *ibid. nu. præcit.*
ſequitur idem *Alba conſ.* 81. *nu.* 59. nec mirum,
5 quia † veritati per errorem nullum ſit præiudicium, & nocumentum, *l. calculi, ff. de adm. rei*
ad ciui. pertin. l. in omnibus, ff. de diuer. & temp.
6 *præſcrip. l. fi. de prob.* qui † error tanto magis talis præſumitur, cum fœmina illa ſit, quæ contraxit. *Bero. 1. conſ. 56. num. 25. Alex. conſil. 214.*
7 *num. 7. lib. 6.* quo ſtante † ſemper à quo libet
contractu, ſeu actu facto ſub erronea credulitate poteſt quilibet, ex contrahentibus recedere.
8 *Alba conſ. 101. num. 1.* errantis † enim nullus eſt
conſenſus. *Aldouin. conſ. 90. num. 12. Bimi. 3. conſ. 250. nu. 9. conſ. 256. num. 25. & conſ. 261. num. 57. Heinrich. Boich. ſuper 4. decretal. in cap. propoſuit de coniug. ſeruor. num. 7. Vueſcemb. 1. conſ. 4. de bon. feud. pro allod. &c. num. 101.* ma-
9 ximè quando error † eſt reſpectu cauſæ finalis
promiſſionis, in quo caſu ipſo iure vitiatur contractus, & promiſſio. *Bero. 2. conſ. 175. num. 57.*

Cauſa autem finalis, ob quam d. D. Catherina deuenit ad diuiſionem cum aduerſarijs fuit, præſuppoſito, quod eſſent hæredes, aliàs non
10 diuidiſſet illud, quod ſuum erat; Hinc cauſa † fi-
nalis dicitur, ob quam aliquid particulariter conceditur, *Natt. 3. conſ. 609. nu. 11.* & ea, quæ ſi deficeret diſponens nõ feciſſet, *l. cum eiuſdem, §. interdum, ff. de edil. edict.* ibi, *cum non niſi omnes; &c. in l. vtrum, ff. de verb. oblig.* ibi, *vt potè cum aliter filium emancipaturus, non fuiſſet, l. quod ſi vno 13. de in diē. ad diem, l. ſi quis aliam 46. de ſolut. l. 2. §. fi.* ibi, *aliter daturus, ff. de donat. Decian. 5. conſ. 79. num. 7. verſ. 2. & 1. conſil. 41. nu. 20. & ſeq. Rol. à Val. 4. conſ. 44. n. 15. & conſil. 99. num. 47. Cran. conſ. 556. num. 4. conſ. 592. num. 81.* aliàs quis non fuiſſet diſpoſiturus. *Menoch. conſ. 723. num. 16. Rol. 4. conſil. 69. num. 39. Crauet. conſ. 659. nu. 1. conſ. 877. num. 1. Rim. iun. 3. conſ. 338. num. 56. Mantic. de tacit. & ambig. tit. 12. num. 22. & 26.* Et eò maximè etiam, quia in actu gerendo principaliter ab agente illa dicitur conſiderata, quę ipſam præcipuè mouit, & in quam ipſius mens eſt directa. *Riminald. iun. 6. conſ. 662. num. 31.*

Non

Digitized by Google

Non omitto *tex. in l. ſi ego in princ. in finali*
11 *verbo, ff. de iure dotium*, vbi ſi quid † datum fuit,
quod eſſet ex cauſa dotis nuptijs ſequutis, ſi nup-
tiæ non ſequantur, cum eſſet cauſa finalis, datio
non habet effectum, & reuocari poteſt, textuſq;
12 inſeruit *d. l. 2. in fi. ff. de donat.* vbi donatio † fa-
cta ob cauſam finalem, poteſt, illa locum non
habente, reuocari, & rectè, quia ſi verum non
eſſet ſuppoſitum, contrahens non deueniſſet ad
tranſactionem.

13. De quo errore plenè conſtat, quia † in con-
curſu cum dicta Catherina non concurrunt ad-
uerſarij æqualiter, cum illa ſit proximior in gra-
du, conſequenterq; rem aliter ſe habere. *Alba
conſ. 9. num. 49. & conſ. 251. num. 41. & con-
ſil. 265. num. 21. & 32. & conſil. 332. num. 2.
Aldouin. conſ. 5. num. 8. & conſ. 90. nu. 19. Mar.
Anguiſ. conſ. 165. nu. 1. & 8. Bimi. 3. conſ. 242.
num. 34. & conſ. 250. num. 8. & conſ. 255. nu. 8.
& conſ. 299. num. 10. & conſ. 81. num. 1.* & pre-
cipuè in diuiſionibus, in quibus apparet, quod
plus ad vnum, quàm ad alterum peruenit. *Al-
douin. conſ. 90. num. 9.*

14. Quæ † erroris exceptio eſt tam priuilegiatiſ-
ma, quod non cenſeretur reiecta, etiam ſi ad-
eſſet ſtatutũ reijciens omnes exceptiones, idem
Aldouin. ibi num. 14.

15 Præterea addatur prædictis, quod † diuiſio
errore imbuta retractari poteſt, vt ſemper regu-
lariter videmus, & probant *Alba conſ. 748. n. 3.
Bimi. 3. conſ. 261. nu. 10.* & ex communi *lib. 1.
conſ. 91. nu. 24. Crau. conſ. 26. nu. fin.* & errore
cognito anihilari, non obſtante quocunque pa-
cto de non contraueniendo, etiam iure iurando
firmato, *Bimi. 1. d. conſ. 51. num. 24.* & in ca-
tunc nullum eſt fundamentum faciendũ. *Ceph. 4.
conſ. 455. num. 76.* nullumq; damnum affert *Al-
douin.* textuales, & d. D. auctoritates adducens
conſ. 53. num. 29. & conſ. 90. num. 8. ſiue per
errorem facti, ſiue iuris *ibi num. 11.* & impunè
etiam geminata ratihabitione, *ſub d. num. 11.*
16 nonq; aduerſante ratificatione † ſi adeſſet, quod
eſt plus, ſi diuiſio erronea aliter facta eſſet, quàm
fieri deberet, cum in falſa cauſa fundaretur, quã
errans validam fortaſſe credebat. *Neguſant. in
ſuis reſponſis quæſt. 320. num. 45.*

Et in ſpecie, quando fuit facta de proprijs
17 bonis, † tanquam de bonis communibus, veluti
per errorem facta, retractari poteſt. *Bimi. 1. con-
ſil. 53. num. 3.* nec præiudicat, quia de iure ita
diuidi nõ debuit. *Aldouin.* ex multorum auctor.
ponit *conſ. 53. num. 30.* & in terminis de hære-
18 de putatiuo † quando ſcilicet fuit facta cum cre-
dulitate illum verè eſſe hæredem; cum verè non
erat, quod non valeat, immò retractanda veniat.
*Euerar. ſen. conſ. 22. nu. 6. & ſeq. Pfeilſ. cent. 1.
conſ. 67. num. 10. DD. in l. ſi poſt diuiſionem, C. de
iur. & fact. ignor. l. cum putarem, ff. fam. ercif.*
ſequitur *Bero. 2. conſ. 2. nu. 33.* quod mirum non
19 eſt, quia diuiſiones † debent cõtinere æqualita-
tem. *Aldouin. conſ. 2. num. 63. & conſ. 58. nu. 14.*

20 Præterea, ſi † reſcinditur contractus diuiſio-
nis ob læſionem vltra dimidiam. *Alba conſ. 420.
num. 5.* & ex cauſa erroris probabilis, idem in
conſ. 214. num. 24. continens læſionem contra,
vel præter voluntatem partis, *ibi num. 50.* etiam
fauore maiorum annorum 25. *l. 3. C. commun.
vtriuſq; iudic. Corn. conſ. 240. num. 2. vol. 4.*

Quid dicendum erit in caſu iſtius diuiſionis,
in quo non pro dimidia, & vltra fuit Catherina
proximior læſa, ſed in tota ſubſtantia, quæ ſibi
à iure deferebatur ab inteſtato, ſtante morte di-
ctæ Magdalenæ?

Certè erit omninò concluden. aduerſariam
ſuccumbere debere.

Et prædicta tantò magis procedunt, quia ibi
21 agitur de muliere, † fauore cuius ignorantia
præſumitur, & imbecillitas. *Alba conſ. 595. n. 16.*
22 & † ſuccurritur propter fragilitatem. *Alciat.*
23 *tom. 3. lib. 9. conſ. 122. num. 8.* faciliuſq; † admit-
titur ad reſciſionem cõtractus. *Bimi. 3. conſ. 299.*
24 *num. 3.* & † æquiparatur quoad iuris ignoran-
tiam ruſtico, & idiotæ. *Pruchm. conſ. 8. nu. 107.*
nonq; præſumendum, quod ita præcipitosè vo-
25 luiſſet ipſa ſuum iactare, cum † mulierũ genus
auariſſimum ſit, etſi donant, miraculo ad ſcriben-
dum veniat. *Aldouin. conſ. 79. num. 10. Coler.
conſ. 25. num. 19. Ancharan. conſ. 22. num. 2.
Alba conſil. 77. num. 26. & conſil. 358. num. 11.*
ſuper qua præſumptione ſe fundat *Gilman. in
faſciculo ſupplicat. pro proceſſ. ſuper var. imper.
Rom. conſtit. lib. 2. par. 3. voto 6. num. 91. & 92.*

Inſuper conſiderandum eſt, nedum in proce-
dendo, ſed in iudicando, quod dicta Catherina
26 eſt vidua, † quæ miſerabilis perſona dicitur, &
deſolata, ac derelicta. *Kirchof. conſ. 10. nu. 16.
int. diuerſ. tom. 2. fol. mihi* 53. miſerabilibuſq;
27 † æquiparatur perſonis. *Coler. conſ. 41. num. 18.*
28 *& ſeq.* In dubioq; † pro ea iudicandum. *Giona-
gnon. conſ. 42. num. 119. lib. 1. Kirchof. d. con-
ſil. 10. num. 15.*

Pro concluſione iſtius controuerſiæ adduco.
Mangil. de euict. quæſt. 116. num. 1. vbi diuiſio
29 bonorum erroneè † facta non præiudicat, nec
pacta in ea facta, ſed datur repetitio, ſiue erre-
tur in iure, ſiue in facto *num. 2. 6. 7. & 9.* & quan-
do diuiſio facta apparet ex falſa cauſa, *num. 4.*
neq; incurritur in pænam aliquam, nec intereſſe
promiſſum ſoluitur, *num. 7.* etiam ſtante pacto
de non petendo, nec quærendo ſuper bonis di-

uiſis, *num.* 8. etiam ſi cum iuramento renunciatum eſſet conditioni indebitæ, & omnibus alijs exceptionibus, *num.* 9. licet etiam ex alia cauſa ſuſtineri poſſet, *num.* 10. & alia per totum.

Quare, &c. Saluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

VTrinque coniunctus in ſucceſſione conſobrinorum, an excludat amitam in gradu proximiorem.

SVMMARIVM.

1 *VTrinq; coniunctus præfertur in ſucceſſione fratris, illi ex vno latere tantùm coniuncto, & in omnibus bonis vndecumq; quæſitis, num.* 2.

3 *Aequales in gradu, quando æquales ſint in ſuccedendo.*

4 *Gradus prioritas, quando attendatur, non autem vinculi duplicitas.*

5 *Ex duplici vinculo coniunctus veniens, non dicitur, nec eſt vtrinq; coniunctus.*

6 *Vtrinq; coniunctus ſuccedit, etiam ſi ſit nepos.*

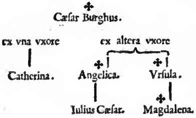
7 *Vinculi duplicitas in ſucceſſione tranſuerſalium, nihil operatur.*

8 *Patruus ſuccedit in ſucceſſione nepotis, etiam ſi ſit ex vno latere tantùm coniunctus.*

CONSILIVM LXXV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

AD inſtantiam Dominæ Catherinæ Burghæ actricis ex vna, & D. Antonij Franciſci Stradelæ rei ex altera, fui requiſitus, vt dicerem pro veritate, quid ſentirem ſuper infraſcripto articulo.

Dicta Catherina amita vti in tertio gradu poſita prætendit ſuccedere dictæ Magdalenæ.

Dictus verò Iulius Cæſar, vti conſobrinus, quãuis in quarto gradu, inſtat admitti, vti proueniens ex Angelica vtriaque coniuncta, prætendens, quod plus operetur duplicitas vinculi, quam prioritas gradus. Ideò quid iuris quæritur, &c.

Videbatur pręferendus ille, qui duplici vinculo coniunctus reperitur, quandoquidem conſtat, quod quando ſunt quatuor fratres, duo ex vna matre, & duo ex altera, quamuis vnico pa-
1 tre nati, ſi vnus decedit, admittitur † vtrinque coniunctus ad excluſionem illorum, ex vno latere tantum coniunctorum, ea ratione, quia duo vincula magis ligant, quam vnum. *auth. itaque C. communi. de ſucceſſ. vbi Bald auth. poſt fratres. C. de legit. hęred. Alciat. tom.* 1. *lib.* 2. *conſ.* 37. *num.* 1. *Coler. conſ.* 38. *num.* 39. & 11. *Maria. vot.* 124. *num.* 1. & 7. *Surd. deciſ.* 239. *num.* 1. *Aragon. deciſ.* 61. *num.* 13. ſemper enim vtrinq; coniunctus, conſanguineo tantùm præfertur. *Bero.* 2. *conſ.* 143. *num.* 1. *Ceph. conſ.* 455. *num.* 21. & *conſil.* 323. *num.* 33. & *conſil.* 322. *num.* 14. *Decian.* 5. *conſ.* 48. *num.* 1. & *ſeq. Hip.*
2 *Rim.* 4. *conſ.* 401. *num.* 6. & 22. & † in omnibus bonis vndecunque quęſitis. *Rub. Alex. conſ.* 56. *nu.* 1. *Crot. in* 2. *conſ.* 78. *nu.* 1. *Corn.* 2. *conſ.* 82. *num.* 10. & 1. *conſ.* 180. *nu.* 10. *Coler. conſ.* 47. *num.* 57.

Ergo prioritas gradus non attenditur; quod ſi verum non eſſet, cum eſſent in æquali gradu, æqualiter ſuccederent, & tamen totum eſt contrarium, quia tantùm includuntur vtrinque coniuncti ad excluſionem illorum, qui ſunt ex vno
3 latere, non obſtante, quod † ęquales ſint in gradu, & qui ęqualiter deberent admitti. *Ruger.* 1. *conſ.* 45. *num.* 9. *Alba conſ.* 81. *num.* 37.

Vltra quod, ſaltem ea ratione ęqualiter eſſet diuidenda hęreditas; quia ille eſt gradu, iſte vinculi duplicitate proximior.

Pro contraria opinione veriori, quod ſcilicet
4 gradus † prioritas, non vinculi duplicitas attendatur, faciunt infraſcripta.

Et primò, quia hic concurrit dicta D. Catherina gradu prior, ſecus quando agitur de excludendo fratre conſanguineo, & ex vno latere coniuncto in hæreditate fratris vtrinque coniuncti, quia tunc omnes ſunt in æquali gradu, viget enim diuerſa ratio; Vltra quod dictus Iu-
5 lius Cæſar, † quamuis veniat ex vtrinque coniuncta, non eſt tamen vtrinque coniunctus, quæ vinculi duplicitas non conſideratur vltra ipſoſmet fratres vtrinque coniunctos.

Accedat, quod vtrinque coniunctus pręfertur, quando agitur de ſucceſſione patrui, in concurſu cum fratre patrui ex vno latere tantùm

con-

coniuncto, & admittuntur nepotes vti patris perſonam repræſentantes, ſed quando agitur de ſucceſſione nepotis, tunc ſuccedit patruus ex vno latere ad excluſionem prętenſi conſobrini repræſentantis perſonam ſui patris; nam tunc (vt dixi) vinculi duplicitatem non attendi, ſe-
6 cus vbi † ſunt nepotes, tunc enim repræſentatio habet locum in ſucceſſione patrui, & ſic tunc vtrinque coniunctus ſuccedit, etiam ſi ſit nepos. *Forſter. de ſucceſſ. ab inteſt. lib. 4. de ſucceſſ. trãſuerſ. in 2. concluſ. 1. caſ. & in 4. concluſ. 2. caſ.*

7 Si autem agatur de † ſucceſſione tranſuerſalium, pro vt in noſtro caſu, duplicitas vinculi nihil operatur, quia repræſentatio non datur. idem *Forſter. in d. tit. de ſucceſſ. tranſuerſ.* vbi multa per tot. *Mart. de ſucceſſ. legal. par. 3. q. 1. art. 2. num. 32.*

Quòd prædicta vera ſint patet ex ſola diſtinctione, abſque alia diſcuſſione, & videlicet ſi agatur de ſucceſſione nepotis, nec ne; nam tunc non conſideratur vinculi duplicitas in ipſiſmet
8 vtrinque coniunctis, quia tam † ſuccedit patruus vtrinque, quam ex vno latere tantùm coniunctus. *Ricci. collect. 635. verſic. infertur ſecundo.* adducens *Mart. in vot. 124.* ſequitur *Rub. Alex.* reſpondendo contrarijs, *in conſ. 102. ſub nu. 1. verſic. pręmiſſis tamen &c. & per tot. Tuſch. in lit. S. in verbo ſucceſſio. concluſ. 862. tom. 8. ſub num. 12. & ſeq.* allegando *Paul. de Caſtr. 1. conſ. 83. & 2. conſ. 69. Marta de ſucceſſ. legal. par. 3. q. 9. art. 2. num. 5. fol. 1019. Capriol. de ſucceſ. ab inteſt. lib. 3. nu. 125. & 129. de cõi. nu. 130.* Non poteſt igitur veniens ex perſona vtrinque coniuncti habere in hoc meliora, & potiora iura, quàm habebat ille vtrinque coniunctus.

In terminis concludit *Alex. 5. conſ. 166. nu. 1. verſ. tamen iſtis non obſtantibus.* multa diffusè adducens. Quare &c. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EX vulgari, quando quis poſſit venire ad hæreditatem, ad effectum, ne teſtamentum ſit caducum, & an ſit locus iuri accreſcendi.

SVMMARIVM.

1 VErba, poſt eum, *apta ſunt ad vulgarem ſubſtitutionem, ideſt ante aditam hęreditatem, ſi hæres præmorietur, vel non adierit.*
2 *Intelligentia ſumitur, ne teſtamentum corruat.*
3 *Verba*, quos omnes inſtituit, & ſubſtituit omni meliori modo, &c. *explicantur, & num. 9.*
4 *Per vulgarem teſtatori ſucceditur.*
5 *Verbum*, ſubſtituit, *eſt commune, & aliquando importat ſolum directam ſubſtitutionem.*
6 *Verbum*, inſtituit, *eſt directum.*
7 *Verborum ciuilium derectorum natura non alteratur per verba communia, ſed potius è contra.*
8 *Verba*, poſt mortem, *locum habent, ſiue hæres moriatur viuo teſtatore, ſiue poſt.*
10 *Clauſula*, omni meliori modo, *operationes.*
11 *Clauſula*, omni meliori modo, *exponitur, ideſt*, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, &c.
12 *Verba*, poſt eum, *ſeu*, poſt mortem, *importanc compendioſam.*
13 *Compendioſa natura eſt ſubſtitutum, in omnem caſum fuiſſe vocatum.*
14 *Vulgaris in compendioſa contenta habet locum, etiam ſi inſtitutus, viuo teſtatore, decedat.*
15 *Hærede inſtituto, decedente in vita teſtatoris, admittitur ſubſtitutus.*
16 *Dictio*, poſt eum, *quid ſignificet.*
17 *Pro vulgari ſubſtitutione facienda eſt interpretatio.*
18 *In electione vocati eſt concurrentibus verbis directis, & obliquis, de illis ſumere, quæ vult.*
19 *Per verba*, inſtituit, & ſubſtituit, *dicitur facta ſubſtitutio vulgaris, & fideicommiſſaria.*
20 *Verba*, inſtituit, & ſubſtituit, *exponuntur, ideſt*, vulgariter, & per fideicommiſſum.
21 *Dictioni*, poſt eum, *datur intelligẽtia per Ruin. ideſt* de medio ſublatum teſtatore viuente.
22 *Dictio*, quos, *eſt relatiua pręcedentium, denotatq; orationem præcedentem non eſſe perfectam.*
23 *Dictio*, omnes, *eſt collectiua omnium ſimul.*
24 *Dictio*, omnes, *non verificatur in duobus tantùm, ſed in pluribus.*
25 *Dictio*, omnes, *ab homine prolata, non recipit reſtrictionem, ſed omnia comprehendit.*
26 *Ius accreſcendi, dicitur habere locum tribus modis.*
27 *In iure accreſcendi eſt neceſſaria debita coniunctio.*
28 *Coniunctus re, & verbis, quando quis dicatur.*
29 *In iure accreſcendi ſufficit coniunctio verbalis.*
30 *Iuris accreſcendi facultas, immediatè prouenit ex l. diſpoſitione.*
31 *Ius accreſcendi, dicitur quædam ſubſtitutio vulgaris.*
32 *Ius accreſcendi, eſt prouiſio hominis, & legis.*
33 *Ius accreſcendi, dicitur ſubſtitutio tacita à lege deſcendens, ob veriſimilem teſtatoris mentem, & omne, quod conſequitur talis veniens ex iure accreſcendi, conſequi dicitur ex intentione teſtatoris.*

Q 2 34 *Ius*

34 *Ius accreſcendi excludit ius ſucceſſorium, & illo potentius eſt.*

35 *Subſtitutus eodem modo, quo hęres fuit, habet eandem partem in hęreditate, et ex quibus hoc dignoſcatur.*

36 *Ius accreſcendi habet locum, quando eodem iure non diuerſo ſucceditur.*

37 *Ius accreſcendi habet locum, quando nullus poteſt venire in iure inſtitutionis, & ſubſtitutionis.*

38 *In habentibus ſymbolum, facilis eſt tranſitus.*

39 *Interpretatio illa eſt ſumenda, quæ facit teſtamentum non corruere.*

40 *In dubio pronunciandum eſt fauore illius, in quo nedum cadit ius ſubſtitutionis, ſed etiam quia poſſidet.*

CONSILIVM LXXVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

DOminus Franciſcus Boronus; *Inſtituit ſibi heredem vniuerſalem in omnibus ſuis bonis, mobilibus, & immobilibus iuribus, &c. D. Laurentium eius fratrem filium, &c. & poſt eum D. Vrſulam Medeam eius ſororem, vxorem Domini Laurentij à Valle, necnon & ipſum Dominum Laurentium à Valle, eiuſdem Vrſulæ Medeæ maritum, quos omnes inſtituit, & ſubſtituit omni meliori modo, &c.*

Primò loco deceſſit D. Laurentius Boronus hæres inſtitutus.

Secundò, D. Vrſula Medea, relicta filia, quæ poſt ipſam è vita pariter migrauit.

Poſtremo loco teſtator vitam cum morte commutauit ſuperſtite dicto D. Laurentio de Valle inſtituto, & ſubſtituto, qui prætendit ſuccedere poſſe, nedum ex iure diſpoſitionis teſtatoris, ſed etiam ex legis diſpoſitione, ideſt ex iure accreſcendi à lege proueniente, quatenus teſtamenti verba, & mens poſſent cõtrouerti, quoad diſpoſitionem expreſſam inductam, vt infra explicabitur.

Contra hæc inſurgit quidam Reu. D. Ioſeph de Textoribus debitor hęreditatis in lib. 3000. & ſucceſſorio edicto ab inteſtato ſuccedere intendit, dubitatur, quis ex iſtis debeat admitti.

Magni certè, ac grauis eſt ponderis cauſa hæc, de qua, vt de iure pro veritate, & iuſtitia conſulere ſum requiſitus; Ideò ſigillatim omnia breuiter, & diſtinctè dilucidabo.

Et primò reſpectù teſtamẽtarię diſpoſitionis, circa quam multæ preparantur moleſtiæ à parte aduerſa contra clientulum meum ſub prætextu caducitatis, & nullitatis teſtamenti ob præmorientiam dicti D. Laurentij hæredis, & d. Medeæ poſt eum inſtitutæ, & ſubſtitutæ, quæ nihil operantur in caſu noſtro propter illa verba,
1 † *poſt eum*, quæ ſunt apta ad vulgarem ſubſtitutionem ante aditam hæreditatem, videlicet, ſi hæres præmorietur, vel non adierit, vt in terminis dictæ dictionis. *Ruin. 2. conſ. 99. nu. 10.* quæ
2 intelligentia † facit ad caſum noſtrum, ne teſtamentum corruat. *Ruin. ibi nu. 13.* quæ præmorientia hæredis præſumitur conſiderata à teſtatore cum poterat eſſe, quod ante teſtatorem hæres decederet, non eſt enim impoſſibile, ſicuti etiam reſpectu noluntatis, & non aditionis, & idcirco teſtator vſus fuit illis verbis dictos caſus comprehendentibus, & quod plus eſt etiam illis
3 verbis, *quos † omnes inſtituit, & ſubſtituit omni meliori modo, &c.* quæ omnes vocatos comprehendunt, & in omnibus cadit ius inſtitutionis ad ſubſtinendũ teſtamẽtum, & ex quibus pariter poteſt ab oĩbus teſtamẽtum reſpectiuè vires habere, ac incipere, vt de vulgari loquitur. *Craſſ.*
4 *de ſucceſſ. in §. ſubſtitutio quæſt.* per † quam teſtatori ſuccedıtur *inſt. d. vulg. in prin. Bartol. quem omnes ſequuntur in l. 1. nu. 38. eodem tit.*
5 quibus non obſtat † verbum, *ſubſtituit*, cum ſit commune. *Torniol. conſ. 20. num. 41.* aptumq; comprehendere etiam vulgarem, & directam ſubſtitutionem. *Surd. 4. conſ. 554. num. 26.* & maximè in noſtro caſu, vbi ponitur verbum,
6 † *inſtituit*, directum. *Pariſ. 2. conſ. 35. num. 7. Rim. iun. 3. conſ. 244. num. 110.* vbi is cui relinquitur per verbum, *inſtituo*, directum, ſua manu capit. *Socin. iun. 1. conſ. 111. num. 13. Torniol. conſ. 20. num. 41.* quod per vulgarem tantùm intelligitur. *Rim. iun. 1. conſil. 50. num. 45. & 371. num. 21.* & conuenit ſolum vulgari, idem *Rim. d. vol. 4. d. conſ. 371. num. 158.* nec poteſt obliquari. *Surd. 4. conſil. 464. num. 8.* & facit *Craſſ. de ſucceſſ. §. ſubſtitutio, qu. 8. ſub num. 2. verſ. ſpecialia*, quod verbum, etſi non adeſſet; attamen, ſtante diſpoſitione teſtatoris, & coniecturis, prędicta adhuc locum haberent. *Meno. 2. conſ. 115. num. 5. & 6.* vbi ſubſtitutio dicitur eſſe inſtitutio; Immò etſi, *ſubſtituo*, verbũ poſſet dici obliquum, aduertendum eſſet, quod ver-
7 borum directorum † ciuilium natura non alteraretur per verba communia, ſed potius è contra. *Soci. iun. 1. conſ. 121. num. 24.*

Si autem volumus accipere verba, *poſt eum*, ſunt accipienda ad ſenſum, ideſt *poſt mortem*, vt exponit *Soci. iu. 3. conſ. 144. num. 27.* & tantò
8 magis, quia dicta verba † *poſt mortem*, tunc locum

Digitized by Google

eum habent, ſiue d. Reu. D. Laurentius deceſſerit, viuo teſtatore, ſiue poſt. *Bartol. inter conſ. vlt. vol. per Ziletti conſ. 20. num. 20. vol. 1.* poſt quæ verba non eſt mirum ſi inſolidum, & coniunctim d. D. Laurentius, & Medea ſint vocati,
9 & cum verbis, † *quos omnes* inſtituit, & ſubſtituit, per quæ includitur hæres, & adiecta videntur, vt teſtamentū facilius, meliuſq; poſſet ſubſti-
10 neri, *inſt. de vul. in prin.* additaq; † clauſula, *omni meliori modo*, quæ operatur diſpoſitionis ampliationem, ſuppletq; inſtitutionem. *Rim. iun. 1. conſ. 84. num. 38.* facitq; diſpoſitionem ad ſpecificata minime reſtringi. idem *Rim. iun. 1. conſ. 23. nu. 117. & 147. & d. conſ. 84. nu. 35. & vol. 2. conſ. 146. num. 29. & conſil. 162. num. 18. & conſ. 181. num. 36. & conſ. 215. nu. 120. vol. 3. conſ. 325. num. 8.* actumq; valere eo modo, quo poteſt, *idem ibi*, vnde ponendo dictus teſtator
11 dictam clauſulam, *omni meliori modo*, † *&c.* nil aliud voluit dicere, quam *vulgariter, & pupillariter, & per fideicommiſſum*, ita ſentit idem *Rim. iun. 1. conſ. 279. num. 249.*

Ex præterea non omitto, quod illa verba,
12 *poſt* † *eum*, id eſt *poſt mortem*, important compendioſam. vt ponit *Curt. iunior. 2. conſ. 172. num. 5.* ſub qua compendioſa ineſt vulgaris. *Alciat. tom. 3. lib. 9. conſil. 88. numero 4.* etiam ſi fieret per verbum commune. *Cephal. 2. conſil. 166. num. 43. Deci. conſil. 416. num. 6. & 9. Marth. Brun. conſ. 70. nu. 29. Veg. conſ. 17. num. 6. & Paul. de monte Pic. conſ. 107. num. 52.* qui dicit d. ſubſtitutionem, vulgarem expreſſam continere, & plus in noſtro caſu, in quo concurrunt verba directa, & coniunctim, atq; inſolidum comprehendentia hæredem in illis verbis, *quos omnes inſtituit, &c. ex Mareſc. var. reſol.* iam in alia adducto.

Dato igitur etiam, quod ſubſtitutio eſſet cō-
13 pendioſa, nobis conſtat naturam † vulgaris in compendioſa contentam, eſſe, quod ſubſtitutus in omnem caſum vocetur, quo inſtitutus hæres non ſit, licèt vnus caſus tantummodo expreſſus fuiſſet. *Decian. 1. reſp. 1. num. 98.* & ſtante maximè hæreditatis non aditione. *Simon. de Prat. conſ. 169. num. 2.*

Nonq; nouum eſt in iure noſtro vulgarem
14 † ſub compendioſa contentam, habere locum etiam, quando inſtitutus decedit in vita teſtatoris. *Bartol. conſ. 5. num. 1. & conſ. 38. num. 1. Socin. iu. 1. conſ. 121. num. 10. Ruin. 4. conſ. 89. num. 6. Pariſ. 3. conſ. 66. num. 34.* & licet primus gradus reddatur inualidus, & nullus, nihilominus teſtamentum ſubſiſtit; in ſecundo enim
15 incipere poteſt, & ideo † primo decedente inſtituto in vita teſtatoris ſuccedit ſubſtitutus.

Aretin. in l. quandiu ſub num. 7. verſ. vbi eſt caſus, quod licet primus gradus, &c. ff. de acquir. hæred. Trentacinq. 2. conſ. 2. num. 13.

Nec dicen. eſt teſtatorem conſiderare tantùm tempus, quo hæreditas eſſet adita, quia *poſt*
16 *eum* † dictio eſt apta comprehendere tempus ante aditam hæreditatem, ideo cum verba iſtius ſubſtitutionis, non expreſsè demonſtrent ſubſtitutionem factam fuiſſe in caſu aditæ hæreditatis
17 tantùm, † pro ſubſtitutione vulgari capienda eſt interpretatio. *Zuccar. deciſ. ciuil. lucenſ. 26. num. 43.* & maximè ſtante verbo, *inſtituit*, directo, de quo ſupra ſatis loquutum eſt, ſed dato, quod verbum etiam obliquum eſſet appoſitum,
18 in † electione vocati illud eſſet aſſumere, quod vellet. *Rim. iun. 1. conſ. 50. num. 51.* vbi multa fundamenta reperiuntur ſcripta fauore d. principalis mei, & diffusè.

19 Accedat, quod per illa † verba, *inſtituit, & ſubſtituit*, dicitur facta ſubſtitutio vulgaris, & fideicommiſſaria, vt illud verbum ſubſtituit aliquid operetur. *Bartol. in l. recuſare, §. titius n. 3. ff. ad Trebel.* vbi *inſtituit* directam, *ſubſtituit* verò fideicommiſſariam ſignificat, immò dicere
20 † inſtituit, & ſubſtituit, eſt idem, ac ſi eſſet dictum ſubſtituit, *vulgariter, & per fideicommiſſum. Baldus conſ. 5. num. 2. lib. 4.*

21 Aliamq; vlterius dat intelligentiam † illis verbis, *poſt eum. Ruin. 2. d. conſ. 99. ſub nu. 13. verſ. & idcirco dicta verba, &c.* id eſt, *ſublatum de medio teſtatore viuente*, quæ omnia ſine dubio in hoc primo articulo fundant intentionem dicti D. Laurentij agentis, & excludunt à limine Iudicij dictum Reuer. D. Ioſeph reum conuentum.

22 Non omitten. eſt dictio † *quos*, quæ eſt relatiua ad præcedentes, denotatq; orationem præcedentem non eſſe perfectam, ſed à ſe perfici. *Menoch. 1. conſ. 50. num. 16.*

23 Pariterq; dictio † *omnes*, quæ eſt collectiua omnium ſimul. *Torniol. conſ. 82. num. 32.* nec
24 † verificatur in duobus tantùm, ſed in pluribus, idem *Torniol. d. conſ. 82. num. 33. Grat. 2. conſil. 65. num. 3.* nihil excludens. *Grat. d. conſ. 65. & num. 3.* eſtq; ſignum vniuerſale, ſub quo omnia veniunt, quæ etiam ſub generali ſermone non venirent. *Torniol. d. conſ. 82. num. 19. &*
25 *conſ. 65. num. 11.* maximèq; ſi ab homine † prolata venit, nam tunc reſtrictionem non recipit, ſed omnia comprehendit. *Rol. à Val. 4. conſ. 85. num. 49.*

Deuenio ad ſecundum punctum, & aliud caput, quod eſt reſpectu ſucceſſionis, ex iure accreſcendi delatæ dicto Domino Laurentio, quatenus non eſſet locus expreſſæ diſpoſitio-

ni teſtatoris, quod non admittitur ex prædictis.
26 . Et præmiſſo, quod iſtud vacans † tribus modis dicitur. Primò, cum res habetur pro non ſcripta, videlicet, ſi is, cuius fauore facta eſt diſpoſitio, non ſit in rerum natura. Secundò, ex cauſa quaſi caduci, & hic eſt caſus noſter, videlicet, ſi ille, cui relinquitur præmoriatur adhuc teſtatore viuente, vel ex conditione, & modo deficientibus, ſit quis ſuccedere impeditus. Tertiò, in vim caduci, ſi poſt mortem teſtatoris hæres expreſsè, vel tacitè, vel pendente conditione repudiet, vel moriatur.

Accedo ad ſecundum, *ex l. 1. §. & cum triplici, C. de cad. toll. vbi gloſ.* in quo neceſſe eſt vide-
27 re † aliud neceſſarium in iure accreſcendi, an ſcilicet adſit debita coniunctio, vel re tantùm, aut re, & verbis, aut verbis tantùm, *l. triplici de verb. ſignif. l. 1. §. his ita definitis, C. de cad. toll.*
28 Et dicen. videtur d. D. Laurentium re, † & verbis eſſe coniunctum, collectiuè enim, & vnico complexu inſolidum iunguntur omnes vocati in omnibus teſtatoris bonis in illis verbis, *quos omnes inſtituit omni, &c.* iuribus allegatis, & ex *Bartol. in l. re coniuncti num.* 16. *ff. de leg.* 3.
29 quamuis † ſat eſſet ad ius accreſcendi, tantummodo verbis, quem eſſe coniunctum. *Ceph.* 1. *conſ.* 123. *nu.* 2. quæ eſt potentior reali. *Bero.* 2. *conſ.* 75. *num.* 2. vbi inter ſubſtitutos, & in omni vltima voluntate, etiam in diſpoſitione fideicommiſſaria, & vniuerſali locum habet ius accreſcēdi, ibi per totum; teſtator enim, poſtquam inſtituit hæredem, & poſt eum vocauit dict. D. Vrſulam Medeam, & Laurentium iugales, ad tollendas omnes difficultates ſuper hoc, adiecit illa verba, *quos omnes, &c.* & voluit omnes eſſe inſtitutos, & ſubſtitutos in ijſdem bonis, nec alia ratione, niſi quia cum poſſet, vt iam dixi in prima parte, dictus hæres prædecedere teſtatori, & ſic alij reſpectiuè vnus poſt alterum, ordine turbato mori, & conſequēter in cauſam caduci, vel quaſi teſtamentum cadere, voluit omnes eſſe inſtitutos, & ſubſtitutos; vnde ſaltē inducitur iſta
30 facultas iuris † accreſcendi, immediatè prouenienſ ex l. diſpoſitione, ad iuuandam iſtam (ſi tamen poteſt dici) tacitam, & coniecturatam voluntatem teſtatoris, *l. ſi in teſtamento de vulg. & pup. Ceph.* 1. *conſ.* 59. *num.* 19.
31 Quod ius accreſcendi cenſetur † quædam ſubſtitutio vulgaris, quæ ante aditam hæreditatem locum habet, & per quam veniens dicitur principaliter, & directè venire ex diſpoſitione legis, tacitè autem, & indirectè ex præſumpta mente teſtatoris. *Bero.* 2. *conſ.* 57. *nu.* 11. & 26.
32 eſt † autem prouiſio hominis, & legis. idē *Bero.*
33 1. *conſ.* 70. *nu.* 43. & dicitur † tacita ſubſtitutio à lege deſcēdens, ob veriſimilem teſtatoris mentem, nempè quia teſtator feciſſet, ſi de hoc cogitaſſet, ſeu interrogatus fuiſſet, & omne id, quod quis ex eo conſequitur, ex intentione, & voluntate teſtantis cōſequi dicitur. *Ceph.* 1. *conſ.* 124.
34 *nu.* 8. quod ius excludit † ſucceſſorium edictum, vigore cuius pars intendit venire. *Claud. Aprut. inter feud. per Alber. Brun. conſ.* 122. *num.* 5. & eo eſt potentius. *Rim. iu.* 3. *conſ.* 270. *num.* 76. *ad* 79. *Surd.* 1. *conſ.* 133. *num.* 13. *Petr. Ant. Anguiſ. conſ.* 13. *num.* 4. & illud ceſſare facit. *Decian. conſ.* 40. *nu.* 10. *lib.* 1. *Rol.* 1. *conſ.* 11. *nu.* 11. excludit enim venientes ab inteſtato. *Surd.* 1. *conſ.* 120. *num.* 24.

Præterea eſt indubitatum dictum D. Laurentium habere partem in hæreditate, ſicuti hæres,
35 † cum & ipſe eodem modo ſit inſtitutus, & ſubſtitutus, propter illa verba omnes collectiuè cōprehendentia, vt fœliciter exponit. *Bero.* 2. *conſil.* 11. *num.* 23. vbi ponuntur hæc verba, *ſed Carolus, & Franciſcus, & Cæſar ſucceſſerunt eodem iure videlicet inſtitutionis, & ſubſtitutionis, quia omnes fuerunt inſtituti, & ſubſtituti, Nicolaus verò diuerſo iure, quia reperitur ſolum ſubſtitutus, & nullo modo inſtitutus, ergo per ius accreſcendi, &c.* quæ benè dicto D. Laurentio
36 inſeruiunt † qui non diuerſo iure, ſed eodem iure ſuccedit, vt neceſſarium eſt ad ius accreſcendi, *l. ſed cum patrono, ff. de bon. poſſeſ.*

Non omitto, quod, cum nullus poſſit admit-
37 ti iure † inſtitutionis, vel ſubſtitutionis ex vocatis, dictus D. Laurentius, qui eſt de inſtitutis, & ſubſtitutis poterit per ius accreſcendi ſuccedere. *Bero.* 2. *conſ.* 11. *num.* 22. maximè, quia non eſt inter ipſos vocatos incompatibilitas, immò vniformitas vnio, ac concordantia, ex ſu-
38 pra deductis, & eo quia † in haben. ſymbolum facilis eſt tranſitus. *Corn.* 4. *conſ.* 31. *ſub num.* 6.
39 & ita eſt † interpretandum, ne teſtamentū ruat. *Corn. d. conſ.* 31. *ſub num.* 5. circa medium, vel ne quis dicatur decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, contra, *l. ius noſtrum de reg. iur.*

Quibus addo, quod in dubio eſt pronuncian-
40 dum fauore dicti D. Laurentij, nedum † quia in eo ius ſubſtitutionis, & ius accreſcendi concurrit, ſed etiam quia poſſidet, vt ſentit *Hond.* 2. *conſ.* 49. *num.* 74. & 75. Multiq; tenent illa verba, *quos omnes*, vltra ſuperius adducta poſſe exponi ideſt, *quilibet eorum*, & ſic conſtituere reciprocam, quæ vulgarem continet, ex qua etiam poſſet ſuccedere præuia iuris accreſcendi deficientia, ſed quicquid ſit de modo, de quo nō curamus, dummodo habeamus effectum deſideratum, vel ex diſpoſitione teſtatoris, vt quia [illegible]

ſus expreſſus, & prouiſus, vel quia cum ſit deſtinata portio dicto D. Laurentio, ex vocatione in dicta hæreditate, quæ trahit ad ſe vacãtem, portio vacans accreſcat portioni: ſatis ſit dicere, quod pars adiecta, nec ex teſtamento, eo quia non eſt vocata, nec ab inteſtato cum non ſit proximior, obtinere nequit.

Poſtremò non conueniens mihi viſum fuit in dubio ponere, an pars Medeæ pro medietate caducata, ſicuti pars in oppoſitionibus, ſuperfluè tñ, intrepidè ſupponit, accreſcat, & debeatur dicto aduerſario prætendenti venire ex ſucceſſorio edicto ab inteſtato, & altera d. D. Laurentio conſtituto, & ſubſtituto; nam vltra quod per ius accreſcendi augumentum iſtius portionis veniret porrigendum alteræ portioni ipſius D. Laurentij, teſtator decederet pro parte teſtatus reſpectu d. D. Laurentij, qui ſuccederet ex vi inſtitutionis, ſeu ſubſtitutionis, & pro parte inteſtatus reſpectu portionis Medeæ, quæ daretur venienti ab inteſtato. Quare, &c. Saluo, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

VXor, quando præſumatur de bonis viri acquiſiuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *MVlier, ex bonis mariti præſumitur acquiſiuiſſe ad tollendum illicitum quæſtum.*

2 *Vxor, volens probare acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs contra præſumptionem* legis Quintus. ff. de donat. inter vir. & vxor. *hoc debet facere per probationes efficaciſſimas, & concludentes. limita num. ſeqq.*

3 *Veſtes præſumuntur vxoris, ſi lis fiat inter extraneos. & vxorem.*

Veſtes vxoris nõ ſunt obligatæ pro penſionibus, & ſub num. 4.

4 *Maritus, quod voluerit veſtes vxoris obligare, non præſumitur, nec eſt veriſimile.*

5 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe ex propria pecunia, ſi habebat bona, & erat induſtrioſa.*

6 *Vxor, quod acquiſiuerit de proprijs pecunijs, non viri, in dubio eſt pronunciandum.*

7 *Libri mariti. & eius literæ venditori ſcriptæ probant vxorem acquiſiuiſſe de proprijs pecunijs.*

8 *Maritus poſſidens bona vxoris, an iure familiaritatis hoc facere dicatur.*

9 l. Quintus. ff. de donat. inter virum, & vx. *fundatur in ſola præſumptione, ideò non habet locum, quando per veras probationes conſtat de contrario.*

10 l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vx. *diſpoſitio ceſſat, ſi maritus non eſt induſtrioſus, vel non habet facultates, vxor verò habeat paraphernalia.*

11 l. Quintus. ff. de donat. inter virum, & vxor. *non procedit, ſi mulier habeat bona per eam acquiſita ante matrimonium.*

12 *Vxori, quod acquiſiuerit ex propria pecunia, an credatur, & neganti, an incumbat onus probandi.*

13 *Mulier, ſi poſſedit, non tenetur probare bona proprijs pecunijs fuiſſe empta.*

14 *Mulier, ſi neget acquiſiuiſſe bona conſtante matrimonio, & aſſerat antea contraxiſſe, tunc onus probandi contrarium pertinet ad maritũ, vel eius heredes.*

15 *Mariti heredes, ſi non probant, quod deducunt contra vxorem, bona ſcilicet fuiſſe acquiſita pecunijs viri. vxor abſolui debet.*

16 *Actor. Actore non probante reus abſoluitur, vbi ſecundum hanc regulam ſemper eſt pronunciandum.*

17 *Regulam, qui habet pro ſe, habet intentionem fundatam.*

18 *Tempus. Qui ſe fundat in tempore, tenetur tempus probare.*

19 *Vxor non marito, ſed ſibi acquirit, licèt pecunia mariti hoc faciat.*

20 *Expenſa. Negotium, quod ſumptus requirit, præſumitur expenſis illius factum, ad quem ſpectabat.*

21 *Mobilia, quæ ſunt in domo, præſumuntur eſſe illius, cuius eſt domus.*

Mobilia exiſtentia in domo vxoris ſunt, & præſumuntur eius propria, non autem viri & dicenti contrarium incumbit onus probandi.

22 *Domum poſſidens. præſumitur poſſidere omnia mobilia exiſtentia in domo.*

23 l. Quintus. ff. de donat. inter virum, & vx. *ceſſat, quando maritus fuit traductus ad domum vxoris, cuius eſt domus.*

24 *Mobilia eſſe vxoris probatur libris mariti.*

25 *Præſumptio iuris, quando transferat onus probandi in aduerſarium.*

26 *Præſumptio vna tollit aliam, in materia* l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vxorem.

27 *Præſumptio* l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vxor. *in quibus fundetur, & quando ceſſet.*

28 l. Quintus. ff. de donat. inter virum, & vxor. *præſumptio tollitur per conſenſum, & atteſtationem mariti.*

29 *Iuramentum, in ſupplementum probationum datur vxori, dicenti, ſe acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs.*

30 *Iuramentum, in ſupplementum probationum nõ*

eſt

eſt neceſſaria; ſi plenè conſtat de iure agentis.
31 *Confeſſio mariti, probat rem fuiſſe vxoris.*
32 *Inſtrumentum initum emptionis, & venditionis, probat vxorem de proprijs pecunijs acquiſiuiſſe.*
33 *Mulier præſumitur acquiſiuiſſe de proprijs pecunijs, ſi habeat alia bona.*
34 *Liber, ſcriptura, & literæ mariti probant prædium de pecunia vxoris emptum fuiſſe.*
35 *Vxor haben. gemmas ante matrimonium, illasq; poſtea vendens, ſi acquirat, præſumitur acquiſiuiſſe ex propria pecunia.*
36 *Mulier ad artificium conducens, ac negotians, præſumitur acquiſiuiſſe ex proprijs pecunijs.*
37 *Bonis in extradotalibus non proceditur, prout in dotalibus.*
38 *Poſſeſſor. Pro poſſeſſore, in dubio eſt pronunciandum.*
39 *Commodum poſſeſſoris eſt, vt aduerſario non probante, reus ſit abſoluendus.*
40 *Maritus ſe conferens ad domum vxoris, habet contra ſe præſumptionem, quod bona in domo exiſtentia ſint mulieris.*
41 *Maritus ſi ſit pauper & viuat ex induſtria vxoris, an dicendum ſit vxorem acquiſiuiſſe præſumi de proprijs pecunijs.*
42 *Lex præcipit cuique tribui, quod ſuum eſt.*
43 *Mulier ſibi, non marito acquirit.*
44 l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vxor. *ceſſat ſtatim probationibus in contrarium.*

CONSILIVM LXXVII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 MVlier, quod † ex bonis viri præſumatur acquirere, ad tollendum illicitum quæſtum, hoc eſt iuris axioma certiſſimum, vt ſentiūt poſt *tex. in l. quintus. ff. de donat. inter vir. & vx. Bardell. 2. conſ. 127. num. 25 & ſeq. & conſ. 142. nu. 25. Crauett. conſ. 81. num. 4. Fran. Ant. Coſt. conſ. 9. num. 29.* & de hoc non eſt dubium; immò pro-
2 bationes † pro parte vxoris ad tollendam dictā præſumptionem deberent eſſe efficaciſſimæ, & plenè concludentes. *Simon. de Prçt. conſ. 149. num. 5. Bardellon. d. conſ. 127. nu. 25. cum ſeqq.*

Sed eſt aduertendum, quod in noſtro caſu, dicta præſumptio non militat, cum agatur de facienda executione ad inſtantiam debitorum in veſtibus vxoris.

3 Quandoquidem circa veſtes, † ad ſolum mulieris vſum deſtinatas, cum inter extraneos lis fiat, illæ ſunt præſumendæ vxoris, non viri, ideò tunc pignorari nequeunt; nec pro penſione tacitè obligatæ cenſentur. *Bero. 1. conſ. 47.* in ter-
4 minis. *num. 2. cum ſeqq.* non enim † præſumitur, nec veriſimile eſt, quod maritus veſtimenta vxoris voluerit obligare. *ibidem. ſub num. 4.* de diſtinctione extranei, cum marito, vel eius hæredibus loquitur etiam. *Negusſ. reſp. q. 306. ſub num. 55.*

Immò, nec contra extradotalia bona, & fructus ipſorum potuit dicta executio conſumari, cum ſint dictæ vxoris propria, non mariti; vt
5 infra plenè probabitur, nec † pariter contra illa, quæ acquiſiuit conſtante matrimonio, ſi conſtat ex fructibus eius bonorum extradotalium, & ex alijs lucris honeſtis ipſam ex ſua induſtria, & artificio acquiſiuiſſe. *Franc. Ant. Coſt. conſil. 57. num. 9.* alias ſecus, cùm regulariter iura ſentiant contra ipſam, vt in hoc conſ. Coſtæ, & auctoritatibus ſupra deductis, & infra deducendis plenè conſtat, niſi etiam concurrant coniecturæ, & probationes, quod ſcilicet habeat parentes, qui illi donent, habeatq; bona propria, ex quibus fructus percipiat, vt in caſu noſtro, tunc fruſtra vxor ſe defendere proponit.

6 Sed dato, quod in hac diſceptatione † eſſemus in dubio contra maritum, vel eius heredes eſſet pronunciandum. *Decian. 2. conſ. 47.* in his terminis. *num. 9.* etiam ſi probationes viri excederent probationes vxoris. *ibid.* ſed non ſu-
7 mus in dubio; immò in claris, vt † ex libris particularibus (omiſſis inſtrumētis) & ex literis ſcriptis venditoribus in actis productis, & ſunt, vt infra.

Partitæ librorum.

Hoggi mia moglie hà fatto vn' acquiſto per lire quattro milla, e ſeicento, e quelle sborſate de' ſuoi proprij denari à buon conto lire 600.

Adì 10. Settembre di detto anno pagò de' ſuoi frutti lire cinquecento per detto luogo à buon conto di dette lire 4600.

Adì 11. Maggio di detto anno de' ſuoi frutti, & induſtrie particolari lire mille pagate per cōpimento di detto luogo, dico lire 1000.

Literarum particulę facientes ad caſum ſunt, vt infra.

In litera ſignata A. *Vorrei, che V. S. ſi contentaſſe di terminare queſta compra, nè ſi rendeſſe difficile, ſe bene mia moglie non hà denari per il compimento, non hauendo che lire quattro milla, e ſeicento.* (ecce, quod concordat cum partita libri) *però &c.*

In litera ſignata B. *Mi rincreſce non hauer io li denari, che li preſtarei à mia moglie per darli guſto, &c.*

In

In litera ſignata C. *Ringratio V.S. che ſi con-*
tenti di terminar la compra, e di dar guſto à mia
moglie, qual non vorria, che queſti ſuoi denari
ſteſſero morti, potrà dunque far ſtendere l'inſtru
mento al Sig. Procuratore Guarnaſchelli, &c.

In litera ſignata D. *La difficoltà ſi ſoprà, poi-*
che ſe bene non è à Piacenza ſuo nipote, eſſa mia
moglie dice, che depoſitarà queſti ſuoi denari in
mano del Sig. Ventura Bramieri, da pigliarſi poi
da V.S. fatta la ratificatione per inſtrumento dal
detto ſuo nipote.

8 Non obſtat, quod † maritus ſemper dicta
bona poſſederit, quia non per hoc arguitur, bo-
na fuiſſe mariti pecunijs acquiſita, quia cum
probauimus, illa fuiſſe empta pecunia vxoris,
concludi poteſt, maritum poſſediſſe bona iure
familiaritatis. *Burſat.3.conſ.*303.*num.*2. in
his terminis loquens. *Franciſ.Ant.Coſt. conſ.*9.
*num.*14.

9 Nonq; repugnat † tex. *l. quintus. ff. de donat.*
inter vir. & vxor. quia iſta lex in ſola præſum-
ptione fundatur, ſed quando per veras proba-
tiones conſtat de contrario, ceſſat dictæ legis
diſpoſitio. *Craxet.* in terminis. *conſ.*61.*num.*7.
10 qui dicit, † ceſſare pariter dictæ l. diſpoſitionē,
quando maritus non eſt induſtrioſus, nec habet
facultates, vxor verò habeat paraphernalia,
11 circa quæ eſt ſciendum, quod † quandò mulier
fuit traducta ad domum viri, & antequam ma-
trimonium eſſet contractum, habebat gemmas,
annulos, & pecunias, quas de præſenti non ha-
bet amplius; ideò cum ante contractum matri-
monium, hæc habuerit, non poſt, dicta *l. quin-*
tus, non habebit locum contra dictam vxorem.
12 *ibid. verſ. quarto dico.* & † contrarium dicenti,
incumbit onus probandi, vt *ibi*, ſicuti etiam
reſpectu prædij, quod habebat antequam nu-
beret. *Decian.*2.*conſ.*47.*num.*13. & dictorum
bonorum ſupra emptorum, cum pecunijs gem-
marum, fructuum, & propriæ induſtriæ.

13 Non obſtat allegare, † dictam vxorem teneri
probare, vnde dicta bona habuerit, & quod
propria pecunia emerit, quia vltra quod fuit
probatum, hoc tamen verum non eſt, quando-
quidem conſtet, dictam mulierem ſemper poſ-
ſediſſe prædia, ac poſſidere. *Cioſ.*1.*conſil.*84.
14 *num.*1. *ſub verſic. quod ſi iuxta.* vbi *num.*2. ſi †
mulier negat emiſſe dicta bona conſtante ma-
trimonio, & aſſerit antea acquiſiuiſſe, tunc onus
probandi contrarium pertinet ad maritum, vel
eius hæredes; Vnde *Decian.*2.*conſil.*47. dicit,
15 quod † ſi hæredes actores non probent omne
id, quod deduxerunt contra vxorem, bona ſci-
licet eſſe mariti, vxor tunc debet omninò abſol-
16 ui, ſecundùm † enim regulam, *actore non pro-*
bante, &c. vt pronuntiand. *num.*7. ea ratione,
17 quia, qui † habet regulam pro ſe, habet inten-
tentionem fundatam. *ibid. ante num.*6. optimè
etiam ad prędicta facit *idem Decia. ibi ſub num.*
13. *quaſi in fin.* qui in materia dicta *l. quintus*,
ponit, quod cum dicta lex ſe fundet ſuper quæ-
ſitis tempore matrimonij, non autem ante, vel
18 poſt; ergò, † qui ſe fundat in illo tempore, te-
netur ipſum tēpus probare, & hoc per *l. matrem*
tuam. C. de probat. & l. 2. *C. de pet. hæred. & l. non*
ſolum. §. ſed vt probari. ff. de non. oper. nunc.

Nonq; obſtat, quod dum præſumitur vxorē
ex viri pecunijs acquiſiuiſſe, non ſibi, ſed mari-
to acquiſiuerit, quia cum appareat, ipſam de
proprijs pecunijs emiſſe, concluditur D. Aduo-
19 catum malè conſuluiſſe; acquirit † enim mulier
emens ſibi ipſi, non marito, licet pretium fuiſ-
ſet mariti. *Burſat. d. conſ.*303. *ſub num.*4. quod
non eſt ex iam deductis, & probatis ſuperius;
pecuniæ enim ſunt eius propriæ.

Non reſiſtit, quod maritus expenſas per mul-
tas fecerit circa dictas emptiones, quia nego-
20 tium, † quod ſumptus requirit, præſumitur ex-
penſis illius factum, ad quem ſpectabat. idem
*Burſat. d. conſ.*303. *num.*26. in his terminis.

21 Nonq; pariter obſtat, quod † mobilia in do-
mo pręſumantur eſſe viri, quia totum contrariū
apud Doctores deciditur, ſi domus ſit vxoris,
nam tunc ſi bona cōtentioſa ſunt in domo vxo-
ris, cuius ipſa erat domina, pręſumuntur vxoris,
niſi per maritum, vel eius hęredes probetur bo-
na fuiſſe exportata, vel ibi depoſita. *Decian.* 2.
*d. conſ.*47. *ſub num.*10. certa enim, dicit ipſe
22 *num.*11. eſt regula, quod ille, † qui poſſidet do-
mum, præſumitur poſſidere omnia mobilia exi-
23 ſtentia in domo. Ceſſat † autem dicta *l. quin-*
tus. quando maritus fuit traductus ad domum
vxoris, cuius eſt domus. idem *Decian. ibi ſub*
*num.*18. *verſic. tertio, & vltimo. cum num. ſeq.*
24 quod † mobilia ſint vxoris, videantur hęc ver-
ba in dictis libris deſcripta manu propria viri.

A chiunque leggerà, per ſgrauamento di mia
conſcienza, dico, atteſto, & affermo gl'infraſcrit-
ti mobili quì annotati eſſer di mia moglie eſiſten-
ti nella caſa, doue habitiamo propria di detta, e
perciò, caſo moreſſi, voglio, & intendo, che ſiano
ſuoi, e non ſia per conto veruno moleſtata, nè in
alcun modo, poiche la verità è così; li quali mobili
ſopra mentionati ſono li quì infraſcritti, cioè.
Prima, &c. ibi enumerantur omnia mobilia.

25 Nec obſtat, quod † prę ſumptio legis in hoc
transferat onus probādi in mulierem, ſe ſcilicet
acquiſiuiſſe de proprijs pecunijs, quia, vltra
quod conſtat præcisè bona eſſe ſua, & quo ad
prædium Momeliani, particulariter etiam ante
matri-

26 matrimonium,patet quod † alia præſumptio ex gemmis, quas habebat, quæ hodie non ſunt in eſſe, & ex alijs deductis, tollit illam regulam, & præſumptionem *l. quintus*. vt *Decian.* ſentit, 2.
27 *d.conſ.*47. *num.*17. vbi dicitur, quod † præſumptio *l. quintus*, fundatur in hoc, quod ſi vxor non negotietur,neque ſit apta ad acquirendum, vel non habeat, eſſet ſuſpicio, quod turpi, luxurioſoq; quæſtu, & ſic per adulterium acquiſiuiſſet; ſed quando apparet, quod aliundè habuit, ceſſat præſumptio. videantur etiam *Io.de Monte Sperell. conſ.*269. *nu.*3. & etiam *num.*1. *Simon.*
28 *de Pret. conſ.*63. *num.*4. qui *num.*7. dicit,† maritum per conſenſum, & ſuam atteſtationem, tollere præſumptionem dictę *l.quintus*.vt etiam infra dicam.

Dicebat pręterea in hoc caſu aduerſarię partis Aduocatus me allegaſſe impertinentia, dum
29 prætendebam † eſſe locum iuramento pro parte vxoris in ſupplementum probationis, quod ſcilicet talia bona fuerint aliundè quæſita, ſed decipitur ab affectione, nam habeo caſum in terminis, apud *Decian. d. conſ.*47. *ſub num.*18. vbi eſt locus dicto iuramento pro ſupplemento
30 probationum vxoris; quamuis † certum ſit in hoc caſu non eſſe neceſſarium; plenè enim omnia fuerunt probata.

Illuſtriſſimus D. Iudex non dedignetur vnitim conſiderare pro concluſione infraſcriptas coniecturas, ſeu veriùs probationes pro vxore facientes; & de quibus etiam in parte fuit facta mentio.

31 Prima eſt † confeſſio mariti, per quam probatur rem vxoris fuiſſe. *Burſat. d.conſ.*303. *n.*5. *& conſ.*304. *num.*59. *Natt.* 1. *conſ.*30. *ſub nu.*2. *Simon. de Pret.* 1. *conſ.* 63. *ſub num.* 4. *Rimin. ſen.*2. *conſ.*244. *num.ſi.*

32 Secunda eſt † inſtrumentum iuratum emptionis, & venditionis reſpectiuè, vbi mulier de proprijs pecunijs acquirit, & pretium ſoluit venditori. *Burſat. d.conſ.*303. *num.*1. cui inſtrumento eſt in dubio adhærendum, *ibidem*, maximè ſi maritus taceat, nam tunc ſtat præſumptio pro vxore pecunias illius fuiſſe, idem *Burſat. in d. conſ.*304. *nu.*59. *in ſi. Crauet.conſ.*61. *ſub nu.*7. *verſ. ſed magis*.

33 Tertia eſt, quod † præſumitur mulier acquiſiuiſſe de propria pecunia, quia conſtat habere propria bona. *Burſat.d.conſ.*303. *num.*21. maximè ſi vir fateatur, quæ confeſſio licet ſit ſuſpecta,vera tamen efficitur ſtantibus alijs coniecturis, & validatur iuramento, *ibid. & d. conſ.*304. *num.*61. quæ coniecturæ tollunt præſumptiones confeſſionis ſuſpectæ, *ibidem*.

34 Quarta eſt † ſcriptura,ſeu liber,cum dd. literis mariti aſſerentis,prędium fuiſſe de pecunia vxoris emptum, & hoc pro exoneratione propriæ conſcientiæ. *Burſat. d. conſ.*303. *num.* 27. *& d. conſ.*304. *num.*59.

35 Quinta eſt, quod † gemmas,& pecunias multas vxor habebat ante matrimonium, quæ poſtea fuerunt venditæ per vxorem. *Crauet. d.conſil.*61. *ſub num.*7.

36 Sexta eſt, quod † in proceſſu probatum extat ipſam negociaſſe ad aſſictum conducendo, & alia faciendo induſtria, ac labore, quo in caſu ceſſat præſumptio bona fuiſſe ex bonis viri acquiſita. *Ciof.* 1. *conſ.*84. *num.*1.

37 Septima eſt, quod † hæc bona non ſunt dotalia, ſed extradotalia, quo in caſu non proceditur prout in dotalibus, etiam quoad fructus. *Ant.Franc. Coſt. conſ.*9. *num.* 22. *cum pluribus ſeqq.*

Octaua eſt, quod conſtat ex locationibus, & ſolutionibus quibuſdam dictam vxorem poſſe-
38 diſſe; † ergo pro ea in dubio eſt iudicandum. *Decian.* 2. *d. conſil.* 47. *num.* 12. iſtud enim eſt
39 † commodum poſſeſſoris, vt aduerſario non probante reus ſit abſoluendus, *ibidem*.

40 Nona eſt, quod † maritus ſe contulit habitatum cum vxore in ipſius domo, vbi hæc mobilia aderant. *Decian.*2. *conſ.*47. *ſub num.*16. *verſ. & ideo mariti*, vt etiam ſupra probauimus.

41 Accedat tandem, quod † dictus maritus non eſt diues, ſed potius pauper,& viuit ex induſtria vxoris, cum eius bona non ſufficiant,vt eſt videre ex dictis libris, vbi fol. 60. *mia moglie m'hà dato lire cento trenta per veſtirmi.* Item, *lire* 24. *da pigliarmi vn par di calzette*, fol. verò 70. à tergo, *hò venduto brazza ſeſſanta di tela di lino di mia moglie, e perciò li dò credito di lire* 120. fol. verò 102. *mia moglie mi hà dato lire duecento per pagare vn mio debito, che hò con li Heredi del Schiano*, fol.verò 150. *mia moglie m hà dato lire quarantacinque da dare al Sig. Dottor Gio. Battiſta Gargiaria per la fatica di vedere vn teſtamento*. Item, *altre lire ventiſette al detto per l'iſteſſo effetto*. Miror ergo, quod aduerſarij tantam vim faciant contra dictam mulierem, quam dicunt ea omnia acquiſiuiſſe ex bonis viri, qui ſi recepit pecunias ab vxore pro ſe veſtiendo,& pro ſuis neceſſitatibus,quo igitur prętextu poterunt aduerſarij conſumare executionem contra bona vxoris, & contra proprias veſtes? confido in integritate Illuſtriſs. D. Iudicis,
42 qui iuxta legis præcepta cuiq;,quod ſui erit,tribui curabit. §.*iuris præcepta inſt. de iuſt. & iur.*

Cum igitur ex ſupra deductis, plenè conſtet dictam mulierem de proprijs pecunijs acquiſi-
43 uiſſe, † non poterit moleſtari in dictis veſtimentis,

tis, & prædijs, non marito, ſed ſibi acquiſitis. *Bald. 3. conſ. 358. nu. 6.* & maximè ſtantibus di-
44 ctis probationibus, per quas † ceſſat, abſq; dubio, *d. l. quintus*, vt in terminis reſpŏdit *Decia. 2. d. conſ. 47. ſub num. 16. verſ. ſecundò reſpondeo, &c.* Placentiæ.

ARGVMENTVM.

A Præceptis non eſt inchoandum. In poſſeſſione ſua quilibet eſt manutenendus, etiam ſi eſſet prædo. Præceptum, quando reſoluatur in vim ſimplicis citationis. Fideicommiſſarius nullam habet actionem, niſi poſtquam ei eſt reſtituta hæreditas.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio. Nemo in ſua poſſeſſione quieta, & pacifica eſt turbandus.*

2 *Prædo eſt in ſua poſſeſſione manutenendus.*

3 *Poſſidens etiam iniuſtè non debet è ſua poſſeſſione amoueri.*

4 *Poſſeſſor. lex pro poſſeſſore præſumit.*

5 *Poſſeſſor plus iuris dicitur habere, quàm non poſſidens.*

6 *Poſſeſſoris fauore in dubio eſt pronuntiandum.*

7 *Iudex non poteſt quem impedire, ne continuare valeat in ſua poſſeſsione.*

8 *Manutenendus eſt quilibet in ſua poſſeſsione, donec videatur, an iniuſtè poſſideat.*

9 *A præceptis non eſt inchoandum.*

10 *Quæ præcepta concedantur hæredibus.*

11 *Fideicommiſſario ius agendi non competit, niſi poſt reſtitutionem ei factam.*

12 *Fideicommiſsarius debet in primis agere actione ex teſtamento, vt ſibi reſtituatur hæreditas.*

13 *Præceptum per comparitionem reſoluitur in vim ſimplicis citationis.*

14 *Iudex benè agit, reducendo præcepta ad ſimplicem citationem.*

15 *Ab executione non eſt inchoandum.*

16 *Iudex. ſi antequam ſententia feratur, præcipiat aliquid ſolui, præceptum eſt nullum.*

CONSILIVM LXXVIII.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

TEndit in maximum damnum Domini Laurentij de Valle hæredis, ex teſtamento validiſſimo, quondam D. Franciſci Boroni, præceptum tranſmiſſum, ad inſtātiam Hoſpitalis magni Placentię, cum illud impediat poſſeſſionem exigendi, quam ſemper habuit, & in qua ſemper permanſit dictus Laurentius quietè, & pacificè.

Nam in primis præmitto, quod Hoſpitale non eſt hæres in aſſerto producto ſcartafacio, etiam quod ſuper eo poſſet aliqualis haberi cōſideratio, ſed mediatè ſaltem poſſet prætendere admitti (quod negamus tamen) & per fideicommiſſum tradendum per Gherardum, qui quis ſit, ignoratur propter omiſſionē cognominis in teſtamēto, ſeu, vt melius dicā, priuata ſcriptura vitiata, ꝑ quā omiſſionē oritur ſignū euidētiſſimū, ꝙ tunc teſtamentum non recitatū fuerit; & hoc tantò magis clareſcit, quia non conſtat de rogitu, qui probandus veniret, nec minus de cognomine teſtium in parte, nec de loco loci, & de alijs ſubſtantialibus, de quibus iam ſatis ſcripſi in
1 alia mea iuris, vnde non mihi † videtur conueniens, quod dictus Dominus de Valle ad præſens poſſit moleſtari in ſua quieta, & pacifica poſſeſſione, in qua reperitur, tàm exigēdi, quàm alios actus hęreditarios faciendi, cum hoc faciat legitimè, iuſtiſq; titulis, & bona fide poſſideat. *Menoch. 5. conſ. 472. num. 15.* nec ſub dicto aſſerto prætextu turbido, & non liquido, debet ſua poſſeſſione priuari. *Coler. conſ. 45. num. 49. Ceph. 5. conſ. 681. num. 14. & vol. 4. conſ. 508.*
2 *num. 42. Decian. 5. reſp. 52. num. 8.* Immò † ſi eſſet prædo manutenendus adhuc veniret in poſſeſſione, in qua reperiretur. *Ceph. 1. conſ. 4. n. 11. Burſat. 1. conſil. 8. num. 5. & vol. 2. conſil. 198.*
3 *num. 11.* ſiq; iniuſtè † appareret ipſum patenter poſſidere, non eſſet, nec minus ſua poſſeſſione priuandus. *Kircou. int. conſ. diuerſ. tom. 5. conſ. 2. num. 22. & Berlin. conſ. 22. num. 19. tom. 2. inter d. diuerſ. conſ.*

4 Accedat, quod † lex pro poſſeſſore præſumit. *Menoch. 11. conſ. 90. nu. 59. Heinrichm. 1. conſ. 1.*
5 *num. 689.* qui † tunc plus iuris habere, dicitur quam non poſſidens. *Ceph. 3. conſ. 340. num. 4.*
6 immò fauore † ipſius in dubio ſemper eſſet pronūciandū, a Iudiceq; veniret tuēdus. *Heinrichm. 1. d. conſ. 1. nu. 35. & 44. Rol. 3. conſ. 56. nu. 32. Ceph. 3. conſ. 426. nu. 8. Decian. 5. reſp. 1. nu. 28.*

Alias darentur multa inconuenientia contra iuris ſanctiones, & noua praxis, immò iniqua
7 induceretur, vt ſcilicet Iudex † poſſet impedire, ne quis in ſua poſſeſſione continuaret. *Gabr. 2.*
8 *conſil. 31. num. 38.* quilibet † enim, vt dixi, eſt manutenendus, donec videatur, an iniuſtè poſſideat. *Bombin. conſ. 28. num. 3.* & quod plus eſt, accedēte ſententia executiua in forma depoſiti, lata per Reuerendiſs. Dn. eum Iudicem, quæ demandari executioni debet, non obſtan. allegatis

à parte

à parte aduerſa, ſtan. conſtitutione, & cauſa,
etiam de per ſe executiuiſſima.

Vltra quæ, ſi Hoſpitale intendebar priuare
9 dictũ D. de Valle eius pacifica poſſeſſione, non †
debebat incipere à præcepto, quod ſuſpendit
poſſeſſionem, ſed præuia citatione, cauſaq; co-
gnita, ius ſuum deducere, prout erat de iure.
*c. ſi Epiſcopus. de præb. lib. 6. l. 2. in fin. C. ſi pro-
pter pub. penſ. &c. l. 2. in princ. C. vt neceſ. priu.
tit. præd. ſuis.* quandoquidem omnibus conſtet,
10 quod talia † præcepta ſolent potiùs concedi hę-
redibus contra fideicommiſſarios, prout tan-
dem eſſet Hoſpitale, ſi conſtaret de teſtamento,
hærede, & alijs, vt ſupra, quod non creditur.
Ceph. 5. conſ. 681. ſub nu. 9. verſ. ſed ſiquidem. nõ
11 enim fideicommiſſario † ius agendi competit,
niſi poſtquã hæreditas ſit ſibi reſtituta. *Caſtrenſ.
12 in l. reſtituta. in prin. ad trebell.* cum debeat †
fideicommiſſarius primo loco agere actione ex
teſtamento, vt ſibi reſtituatur hæreditas. *Gabr. 2.
conſ. 35. num. 3. & 4.*

Sed dato, quod præceptum ſuſtineretur
13 (quod verum non eſt) adhuc per † comparitio-
nem, in vim ſimplicis citationis reſolutum eſſet,
vt de notorio, & communi more atteſtãtur. *Ca-
lephat. inter conſ. matrim. conſ. 76. num. 11. lib. 1.
Matth. Brun. conſ. 167. num. 1.* qui adducit text.
in l. de pupillo. §. meminiſſe. ff. de nou. oper. nunc.
vbi *DD. & in l. ne quicquam. §. vbi decretũ. ff. de
off. procon. & leg.* vbi *Iaſon. ſub num. 4. in fin.*
addit, quod in cauſis magnis per præceptum
non proceditur, circa prædicta ſequuntur *Bero.
3 conſil. 19. num. 13. Cioſ. 1. conſ. 115. num. 1.
Paul. de Caſtr. 3. conſ. 20. num. 42. Marant. in
tract. de multiplic. alien. ſub num. 316. & ſub
num. 318. Heinrichm. 3. conſil. 5. num. fin.* qui
14 aſſerit, Iudicem † benè agere, reducendo tale
præceptum ad ſimplicem citationem, cum iuri
conſentaneum ſit, ex iam deductis.

15 Tandem dico, quod † iudicia non debent in-
cipere ab exequutione, vt alicui tollatur, & ſu-
ſpendatur poſſeſſio ſine cauſę cognitione, vnde
16 videmus, quod ſi † Iudices, antequam ſententia
feratur, præcipiant aliquid ſolui, præcepta ſunt
nulla. *Bimi. tex. in al. & DD. auct.* adducens po-
nit *conſ. 20. num. 2. lib. 1.*

Non dedignetur ergo Perilluſtris, & Reue-
rendiſſimus D. Lepidus Librianus Vicarius, &
Iudex, primò ſuper reuocatione præcepti co-
gnoſcere, vt iuris ordo expoſtulat. Poſtea circa
alia, prout iuris erit determinare.

Non exornaui hoc Conſilium alijs auctorita-
tibus, quia poſſunt videri in meo conſ. 98. quod
in hac materia poſſeſſorij eſt amplum.

Et hæc ſaluo, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlier, & maritus in inſtrumento exburſantes pecunias, an de pecunijs viri exburſatio pręſumatur, an verò de communibus.

SVMMARIVM.

1 *MAritus, & vxor exburſantes pecuniam, non faciunt, quin pecunia præſumantur viri.*

2 *Mulier dicens habere alia bona, quàm dotalia, tenetur probare.*

3 *Vxor aſſerens acquiſiuiſſe ex proprijs bonis, debet probare.*

4 *Vxor non præſumitur acquiſiuiſſe de proprijs bonis, ſed viri, niſi ius aſſiſteret, vt puta quia diues eſſet, vel induſtrioſa.*

5 *Vxor ſi eſt domina, quia emit; competit tamen hæredibus actio petendi pretium.*

6 *Vxor præſumitur de bonis viri acquiſiuiſſe, ſi non habeat bona, & non ſit induſtrioſa.*

7 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri ad fugiendum turpem quæſtum.*

8 *Vxor ex quibus præſumatur de bonis viri acquiſiuiſſe bona.*

9 *Vxor ſine dote ſi eſt artificioſa viro acquirit non ſibi.*

10 *Bonum, non malum præſumendum eſt.*

11 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri furtò ſubtractis.*

12 *Vxor, quod incurrat crimen rerum amotarum lenius eſt, quã quod præſumatur acquiſiuiſſe ex turpi lucro adulterij.*

13 *Vxor tenetur operari viro.*

14 *Vxor, viuente marito, non poteſt facere telas pannorum lini, & lana pro ſe.*

15 *Mulier id, quod fuit ſuper lucrata, tenetur compenſare cum alimentis præſtitis.*

16 *Mulier in domo, vbi habet alimenta, tenetur operari de omni opere, quod ſcit facere; vt filare, texere, &c.*

17 *Vxor præſumitur acquirere ex proprijs bonis, ſi eſt induſtrioſa, vir autem inertiæ, deſidiaq; ſit deditus.*

CON-

CONSILIVM LXXIX.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

DEbet acquieſcere aduerſaria.
Nam licèt in inſtrumento narretur
virum, & vxorem ſimul exburſaſſe
1 pecunias; † attamen eſt præſumen-
dum, pretium fuiſſe viri, non vxoris. *Bald.* 5.
2 *conſ.* 223. *ſub num.* 2. qui enim † dicit, mulierem
alia bona habere, quàm dotalia, probare debet.
Bardellon. 2. *conſ.* 157. *num.* 25. *cum ſeq. Simon.*
3 *de Prat. conſ.* 149. *ſub num.* 4. & ſi † ipſa aſſerat
ſuis bonis acquiſiuiſſe, de hoc conſtare debet
per efficaciores probationes, quæ apertiſſimæ
4 eſſe debent. *ibid. num.* 5. non † enim hoc præ-
ſumitur. *l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vx.*
Bartol. ſing. 186. *num.* 2. *Socin. ſen.* 3. *conſ.* 16.
num. 2. *Franc. deciſ.* 536. *num.* 4. *Tiraq. de leg.*
conub. gloſ. 8. *num.* 271. ſecùs, ſi, vt infra dicam,
& alibi dixi, ius aſſiſteret mulieri; vel quia ha-
beret alia bona; vel quia induſtrioſa eſſet.

Item, quia licèt, vt dicunt aduerſarij, dicta
5 vxor † eſſet domina poſſeſſionis, ex illa emptio-
ne competeret tamen hæredibus viri actio pro
recuperando pretio. *Lanar. conſ.* 26. *num.* 21.
quod de neceſſe erat viri, non mulieris, & hoc
6 probatur, quia vxor † nihil habebat de proprijs
bonis, niſi dotem paruam, cuius fructus erant
mariti ſuſtinctis onera matrimonialia, nullumq;
exercitium, ex quo ipſa poſſet aliquid ſibi quæ-
rere, vt dicit *Pariſ.* 1. *conſ.* 80. *ſub num.* 22. tunc
7 enim † ratione turpis quęſtus, non ſibi acquirere
dicitur; ſed marito. *Simon. de Prat. d. conſ.* 149.
num. 4.

Quæ tantò magis ex eo vera demonſtrantur,
8 quia ſunt teſtes examinati de † viliſſima ſtirpe
vxoris, de dote confeſſata, à viro conſtituta poſt
iudicium cęptum, mediantibus minis cuiuſdam
potentiſſimi N. immò in dicto proceſſu conſtat
de propria confeſſione ipſius mulieris in poſi-
tionibus, vbi, interrogata de paupertate patris,
reſpondit, credit; de paupertate matris, credit;
de ipſius propria, credit, excepta dote; Conſe-
quentia ęquidem friuola; quandoquidem con-
ſtat, patrem, & matrem fuiſſe pauperes, ex qui-
bus filia diues oriri non poteſt, habens cauſam
ab ipſis, cum quibus ſemper ſtetit, & ab ipſis
ſine dote maritata; non præterea induſtrioſa,
ſed deſidioſa, non apta, nec etiam parare men-
9 ſam; & lectum. De † dote confeſſata, con-
ſtituta poſt actionem ab ipſa intentatam, contra
virum, eſt deciſio *Rot. Bonon.* 98. *nu.* 65. *cum ſeqq.*

10 Non obſtat, quod immò † præſumatur bonũ,
non malum, quia reſpondeo, hanc eſſe vitioſam
charitatem, quandoquidem nobis parcant iura
11 dicentia, † & præſumentia vxorem acquiſiuiſſe
de bonis mariti furto ſubtractis, vt ſic incurrat
(vt dicit *Paul. de Monte Pico. conſ.* 86. *ſub nu.* 20.)
12 crimen † rerum amotarum, quod eſt leuius, quã
quod præſumatur acquiſiuiſſe ex turpi lucro
adulterij, per d. tex. *d. l. quintus.* cum ibi notatis.
ff. de donat. inter vir. & vxor.

Præterea nõ facit ad rem, quod dicta mulier,
13 in faciendo telas, fuerit lucrata, quia † tenetur
vxor operari viro. *Simon. de Prat. d. conſ.* 149.
14 *ſub num.* 8. vbi ponuntur hæc verba: *vxor †*
tenetur operari viro, & eo viuente, non poteſt
facere telas pannorum lini, vel lanæ pro ſe, vel
aliqua alia manualia, quæ intra domum exercen-
15 *tur, &c.* & alibi *ſub nu.* 13. dicit: mulierem † id,
quod fuit ſuperlucrata, compenſari cum alimẽ-
16 tis præſtitis, ipſamq; in † domo, vbi habet ali-
menta teneri operari de omni opere, quod ſcit
facere, vt filare, texere, &c.
17 Contraria tandem procederent, ſi † mulier
operaretur, & eſſet induſtrioſa, vir autem iner-
tiæ, deſidiæq; deditus eſſet, quo in caſu, vel ſibi
mulier acquireret, vel ſaltem aliqualem reco-
gnitionem mereretur, vt iam ſcripſi in conſ. 77.
huius primi vol. quæ omnia debent iudicari ſe-
cundum caſuum, & perſonarum contingentiam,
laboremq; ac induſtriam vxoris inſolitam, &
exceſſiuam, & prout ego aliàs tenui in mentio-
nato conſilio.

Ideò &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

MVlier, quomodo operari viro teneatur.

SVMMARIVM.

1 *VXor tenetur operari viro; & quomodo.*
2 Gherard. de Petra Sanct. ſing. 99. nu. 4.
quomodo, & quando procedat.
3 *Vxoris lucra facta in domo viri, quomodo diui-*
denda.
4 *Vxor, an lucra habere debeat per ipſam facta,*
tempore, quo tenebatur operari viro.
5 *Mulieres pueros alienos lactantes, ſibi acquirunt,*
non marito.
6 *Mulier tenetur operari viro, etiam deductis horis*
marito deſtinatis, ſi marito dedit paruã dotem.
7 *Maritus, & vxor ſunt duo in carne vna.*
8 *Mulieres, ſi habent pecunias ad eorum libitum*
expendendas, vel ſpernunt viros, vel ipſas
conſumunt.

R CON-

CONSILIVM LXXX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

NVtrix Illuſt. D. Hieronymi de Ferrarijs priuigni mei, pro quodam marito ſuo vicino interrogauit me, vt pro veritate dicerem, quomodo eſſent diuidenda lucra inter vxorem, quæ exercet artem texendi, & puerum alienum lactat ad rationem librarum 20. monetæ Placentinæ, & inter maritum, qui prætendit omnia hæc lucra ſibi deberi; Ego libentèr promiſi adhærere honeſtæ petitioni, tantò magis, quia coniuges in me confidunt; & ne præterea inter ipſos amplius bellum, ſed pax firma ſit ſtabilita, quandoquidem vbi pax, ibi Deus eſt; Quod magis fauet vxori, quàm viro, cum intelligam maritum ſępè miſeræ vxori ſuſtem impingere.

Concordaui iugales prædictos, quod de lucro faciendo per vxorem, darentur duæ partes viro, tertia verò vxori.

1 Motus pręcipuè, quia † vxor tenetur operari viro, ideò, ſi facit telas, non ſibi, ſed marito facit, quandoquidem vbi habet alimenta, tenetur operari de omni opere, quod ſcit facere, vt filare, texere, & ſimil. *Simon. de Prat.* in terminis, *conſ.* 149. *ſub num.* 8. *& ſub num.* 13.

Volui tamen illi tertiam lucrorum partem conſignare, quia comperij dictam mulierem ſemper, & continenter texere, & filare, & de nocte vice ſomnum capiendi, filium lactare; in his enim lucris habetur conſideratio temporis ſubtracti, quo debebat facere ſeruitia ipſa mulier in domo, ideò duas partes marito decreui, quo verò ad reſiduum temporis, habito reſpectu ad cōtinuam vxoris operationem, etiam de nocte lactando filium, tertiam aſſignaui, ea ratione, quia tēpore noctis pręcipuè nihil poteſt
2 vxor ſubtrahere viro de operibus, *Petr.* † *Gherard. de Petra Sanct.* in terminis terminantibus ſentit, *ſing.* 99. *num.* 4. *& ſeqq.* qui licèt concludat, maiorem partem vxori deberi, attamen non placuit reſolutio, niſi quo ad aliquam recognitionem, poteſt tamen auctoritas ſaluari in
3 hoc, quod † cum tempus conſideretur, quo ipſa viro operari tenetur, quod totum marito tribuitur; ſit poſtea ipſa in opere, labore, ac lucro mulieris, mariti pars diminuenda; agitur enim de quęſtu vxoris tantùm priuatiuè, quo ad tempus, quo viro tenetur operari; & in hoc concurro per ea, quæ etiā ponit in terminis terminan. *Flam. Rub. conſ.* 44. *num.* 58. *& ſeqq.* cuius infraſcripta verba leguntur: *Ita fuiſſe ſepiùs re-*
4 *ſponſum, teſtatur in † mulieribus texentibus, nentibus, & arecamantibus, ſeu manus phrigiano opere veſtes acu pingentibus, vt lucra propria ſint, non viri. habita ratione temporis tamen, quo viro non operata ſunt, à quo alimenta percepe-*
5 *runt, &c.* qui ex poſt loquutur † etiam de nutricibus pueros alienos lactantibus, qui per noctes pueris incubantes, dici non poſſunt ſe ſubtrahere ab operibus viri, & ideò vult ſibi acquiri, non viro. Non recederem tamen ab opinione mea,
6 nedum quia † etiam conſtat de parua dote librarum 100. cuius maxima eſt habenda conſideratio, vt per *Rot. Bonon. ad ſtat. deciſ.* 98. *num.* 65. in his terminis; ſed etiam ne daretur occaſio vxoribus, ſeparando lucra, ſeparare amorem,
7 cum † ſint duo in carne vna, vt videmus quoti-
8 die in mulieribus, quæ † cum habeant pecunias expendendas ad eorum libitum, vel ſpernunt viros, vel in vanitates pecunias conſumunt; me remitto tamen ſemper ſaniori iudicio, &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LIbri rationum, vt probent, quæ requirantur.

SVMMARIVM.

1 *LIber rationum in vno falſus, in omnibus falſus iudicatur.*

2 *Liber non probat, ſi non eſt in forma rationum.*

3 *Liber rationum non probat, ſi non eſt diſtinctus, & partita ſint confuſe.*

4 *Liber debet eſſe clarus, vt deprehendi poſſit, an probè, vel improbè rationes ſint in eum relatę.*

5 *Liber rationum debet eſſe ita ordinatus, vt poſſit explicitè cōſtare de omnibus datis, & receptis.*

6 *Liber rationum, ſi eſt inordinatus, non poteſt conſtare de veritate deſcriptorum.*

7 *Liber rationum, vt valeat, & ei ſit adhibenda fides, quæ requirantur.*

8 *Liber rationum, ex quibus ſuſpectiſſimus reddatur.*

9 *Partita ſingularis, & particularis, quę dicatur.*

10 *Libro rationum non datur fides, ſi in eo deficiant aliqua partita.*

11 *Liber in aliqua parte ſuſpectus, non poteſt probare, nec fidem facere.*

12 *Iuramento adminiſtratoris non ſtatur, ſtante eius mendacio, & mala adminiſtratione.*

CON-

CONSILIVM LXXXI.

Ieſus Maria.

LIber iſte rationum non mihi videtur
probare, quandoquidem patet in
1 multis partitis † eſſe falsũ, per quod
& in omnibus falſus iudicatur, nec
fidem meretur. *Gabriel. 1. conſil. 149. num. 9.*
2 & maximè quia † non eſt in forma rationum,
per ea, quæ ex Baldo ponit *Rim. ſen. 2. conſ. 258,*
3 *ſub num.* 40. ſed immò † partitæ ſunt confuſæ,
non autem ſingulariter, particulariter, & clarè
4 deſcriptæ. *Surd. conſ. 391. nu. 35.* vbi dicitur, †
librum debere eſſe clarum, vt deprehendi poſſit,
an probè, vel improbè rationes ſint in eum re-
latæ; debet enim ille, cui ratio redditur, poſſe
inueſtigare, & comprehendere, ſi quid machi-
5 nationis in ea contineatur. *ibid.* & quod † talis
liber debeat eſſe ita ordinatus, vt poſſit explici-
tè conſtare de omnibus datis, & receptis ponit
6 *Ceph. 5. conſ. 674. nu. 24.* aliàs † non poſſet con-
ſtare de veritate deſcriptorum. *Plot. in l. ſi quan-
do. num. 243. C. vnde vi.*

Faciunt ea, quæ adducuntur à *Carpan. ad*
7 *Stat. Mediol. cap. 317. num.* 24. vbi liber † non
debet eſſe confuſus; ſed diſtinctus, & ordinatus,
nec falſitatem continere, aliàs iuratur in litem.
ibid. nu. ſeqq. debetq; in eo dies apponi, cauſa
recepti, & dati, nomen perſonæ cui datur, ac
deſcribendæ ſunt ſingulariter expenſæ, & quod
receptum eſt, aliàs iuratur in litem. *ibid.* Quod
non video in hoc libro rationum ſuſpectiſſimo,
8 in † quo ponuntur duplicatæ partitæ, & abſque
expreſſione cauſæ dati, & recepti, quod rece-
ptum in multis locis non videtur integrè poſitũ;
habet etiam hunc librum alios defectus, quos
videre poterit ſufficienter ex conſiderationibus
ſignatis B. & in ſcriptura facti cum hoc ſigno ✣,
quæ omnia tollunt in hoc omnẽ ambiguitatem.

Quibus veris ſtantibus, remanet, vt ad con-
traria reſpondeamus.

Et primò. Non obſtat, quod immò ſingula-
riter, & diſtinctæ poſitæ ſint partitæ, quia non
9 poteſt dici partita † ſingularis illa, quando eius
forma, vel ſpecies non deſignatur. *Surd. d. conſ.
391. ſub num. 35. verſ. ſed non poteſt dici.*

Secundò. Nec obſtat allegare, quòd, licèt
10 aliquæ deficiant partitæ recepti, adhuc † liber
valeat, & ei danda ſit fides, quia totum contra-
rium ſcriptum video apud *Honded. 2. conſ. 39.
num. 55.* qui ipſum nec præſumptiuè probare
concludit ex Burſat.

11 Tertiò. Præterea inconueniens eſt, quod †
liber probet, non obſtante, quod in aliqua par-
te ſit ſuſpectus, quia eſt contra veram praxim,
& miror de hac oppoſitione, quę poterat omit-
ti, & maximè, quia peiores coniecturæ, immò
probationes vrgent cõtra dictum librum, quàm
ſint illæ, per quas *Alba. conſ. 577. num. 18.* vult
libro nullam adhiberi fidem.

12 Nonq; aduerſarij offerant iurare, quia † nec
iuramentum attenderetur adminiſtratoris, ſtan-
tibus mendacijs, & mala adminiſtratione. *Spe-
culat. lib. 2. par. 2. §. nunc verò aliqua. de vlt. vol.
ſub num.* 46. quem ſequitur *Bero. inc. qualiter,
& quando. il 2. num. 75. verſic. quod procedit. de
accuſat.* Placentiæ.

ARGVMENTVM.

SVbditi, quando poſſint cogi ad noua onera ſu-
ſtinenda, & quæ ſeruitia dominis præſtare te-
neantur. Domini, quando poſſint intentare,
poſſeſſorium contra ſubditos, pro ſeruitijs præ-
ſtandis.

SVMMARIVM.

1 *TEſtes, inueriſimilia deponentes, non pro-
bant.*
2 *Extorſio eſt, debitam mercedem denegare opera-
rijs.*
3 *Teſtes deponentes de actibus ſingulorum, non
præiudicant illis de vniuerſitate.*
4 *Nomine proprio, quis agere præſumitur, nõ alieno.*
5 *Teſtes, quod deponant homines Communitatis,
vt puta, feciſſe tales actus, aliud eſt, & aliud
Communitatem feciſſe.*
6 *Communitati, vt fiat præiudicium per particula-
res perſonas, requiritur mandatum; & quod
ipſius nomine geſtum ſit.*
7 *Teſtes, quando deponere debeant de communi opi-
nione, memoriam ſcilicet non extare in con-
trarium.*
8 *Vniuerſitatis homines conſiderati diſtributiuè,
vt ſinguli, non dicuntur pars vniuerſitatis.*
9 *Petitorium cumulatur cum poſſeſſorio, quando
agitur de iuribus incorporalibus.*
10 *Subditi ne grauentur, quę conſiderationes ſint
habendæ.*
11 *Feudum vnum, & indiuiduum, diuerſo iure cen-
ſeri non debet.*
12 *Charitas incipit à ſe ipſo.*
13 *Pauperes gratìs inſeruire diuitibus non debent;
eſt enim quid inhumanum.*
14 *Homo debet in ſudore vultus ſui veſceri pane,*

non autem ſame perire, ob ſeruitia gratis dominis præſtanda.

15 *Teſtes ruſtici, pauperes, viles, & ſuſpecti, non probant.*

16 *Oratio iuris, quando non conſideretur, nec eius apices attendantur.*

17 *Feudatarij non poſſunt tranſigere cum ſubditis, niſi interueniente Principis aſſenſu.*

18 *Conceſſio & ſi facta ſit,* cū angarijs, *&c. adhuc mercedis ſolutio debetur operarijs.*

19 *Feudatarij non poſſunt cogere ſubditos ad ſeruitia gratis præſtanda.*

20 *Federicus Rex prohibuit, ne ſubditi cogerentur ſeruitia gratis præſtare.*

21 *Subditus non debet fraudari in iuſti laboris mercede.*

22 *Onera, ſi ſunt noua, & non inſerta in antiquis, & primis inueſtituris, pro illis manutentio non datur ad fauorem dominorum, immò nec etiā in petitorio exceptio ipſorum admittitur.*

23 *Subditi, à feudatarijs more ſolito debent tractari, non diuerſo, & cum nouitatibus, aliàs feudo priuantur.*

24 *Feudatarij ſunt tantùm vſufructuarij, ideò noua onera imponentes, debent oſtendere pactum initum cum Principe: amplia etiam, ſi conſtaret de conceſſione perſonalium.*

25 *Angarię non veniunt, etiam ſi conſtet de conceſſione perſonalium onerum.*

26 *Feudatarij, circa Principis regalia, nihil poſſūt.*

27 *Manutentio non datur dominis pro ſeruitijs pręſtandis, & data non tenet, etiam ſtante hominum promiſſione.*

28 *Feudatariorum oppreſſiones deteſtantur, etiam ſi ipſi poſſidere, vel quaſi, pretendant.*

29 *Executio ſententię ſemper retardatur in poſſeſſorio inter dominos, & ſubditos, cum reſeruatione feudatarijs, illa onera exigendi, & imponendi, quę exigere Princeps tunc temporis, & imponere conſueuerat.*

30 *Subditi non tenentur ad onera perſonalia, nec gratis eorum ſeruitia dominis præſtare.*

31 *Quaſi poſſeſſio, cum ſit contra ius, probata non dicitur.*

32 *Poſſidere quis non dicitur in ſeruitutibus, immò etiam realibus, niſi poſt denegationem.*

33 *Seruitia potius præſtita præſumuntur curialitatis cauſa, & gratuitò, quam iure ſeruitutis.*

34 *Poſſeſſionem, vel quaſi acquirere nō poſſunt feudatarij, cum habeant præſumptionem contra ſe, per quam denegatur manutentio.*

35 *Feudatariorum poſſeſſio nō eſt manutenibilis in pręiudicium ſubditorum.*

36 *Subditorum promiſſiones circa ſeruitia fauore dominorum, vel non tenent, vel ſi tenent, ſeruitia non gratis ſunt præſtanda.*

37 *Subditorum exceptio, ſeruitia ſcilicet metu extorta præſumi, & per vim, eſt bona exceptio.*

38 *Conſuetudo circa ſeruitia præſtanda à ſubditis, non conſideratur; eſſet enim in caſu, de quo agitur, exorbitans, oneroſa, & pręiudicialis.*

39 *Poſſidendi ius non conſideratur, accedente vi, & metu.*

40 *In poſſeſſione iuris, quis nō eſt, niſi poſt ius quęſitum, licèt ſit in poſſeſſione actuum.*

41 *Quaſi poſſeſſio non datur ex iure, quod non eſt.*

42 *Feudatarij noua onera imponere non poſſunt.*

43 *Pauperum cauſa, dicitur cauſa pia.*

44 *Conceſſio cum angarijs, eſt potiùs de ſtylo, quàm ex pacto.*

45 *Subditi. mala tractamenta vaſſallorum contra ſubditos, quę ſint.*

46 *Baro non poteſt angariare in perpetuum vaſſallos ad præſtationem operarum ſine Regis, ſeu Principis aſſenſu, etiam ſubditis volentibus; amplia etiam ad temporales, niſi priuilegio, præſcriptione, vel longa conſuetudine.*

47 *Subditi milites, à feudatarijs grauati, ſunt à Principe releuandi.*

48 *Subditi aſtricti præſtare operas, non tenentur hoc facere, niſi in territorio dominorum.*

49 *Feudatarij, an noua onera ſubditis imponere poſſint, & ſine Principis conſenſu. num. 52.*

50 *Noua onera, ſi imponuntur à feudatarijs, præſumuntur indebitè præſtita à ſubditis.*

51 *Subditi, contra feudatarios, quando poſſint intentare officium Iudicis.*

53 *Immemorabile tempus ibi non admittitur, cum concernat petitorium.*

CONSILIVM LXXXII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Illuſtriſsimi, & Excelſi Patres.

HOmines Communitatis Sancti Iuliani Iuriſdictionis Monticellorum, in eorum à Sereniſſimis Principibus, & natura libertate viuentes conceſſa, à Dominis Marchionibus Caſalibus inquietantur, & moleſtantur ſub prætextu aſſertæ cuiuſdam poſſeſſionis, & iuris, illos cogendi ad operandum cum perſonis, & bobus, per quas moleſtias reiteratas, & continuas ipſi reclamarunt etiam recurrēdo ad dictum Sereniſſimum, & etiam præcepta tranſmittendo dictis Marchionibus, vt à moleſtijs deſiſterent, attento, quod

quod ipſi homirtes in nihilo tenentur circa peti-
ta per aduerſarios, pro quibus modò executio
conceſſa debet ſuſpendi.

Non obſtante, quod præuia cauſæ auocatio-
ne à Iudice, à quo fuerit commiſſa Illuſtriſſimo
D. Conſiliario Palaſtrello, qui contra ius in ter-
mino examinum teſtium faciendorum, ex parte
dictorum hominum Sancti Iuliani, & abſq; vlla
monitione nulliter,&c. ſuam tulerit ſententiam,
declarando ipſos Marchiones manutenendos
eſſe in eorum poſſeſſione, vel quaſi habendi, &
conſequendi operas, & carriggia iuxta petita
per D. Manlium Procuratorem dictorum DD.
Marchionum, cum condemnatione expenſa-
rum, &c.

Quandoquidem conſtat ab ea appellatum
fuiſſe in forma, ipſoſq; ad pedes dicti Sereniſſi-
mi confugiſſe, qui ex gratia, & eius infinita bo-
nitate ad integritatem Illuſtriſſimorum, & Ex-
cel. DD. Præſidis, & Conſiliariorum ſupplica-
tiones tranſmitti iuſſit, quo ſtante.

Humiles breuiter corā vobis exponunt, quod
etſi dictum fuit ſententiam dicti D. Palaſtrelli
nullius roboris eſſe, ac fuiſſe, nec exequi debe-
re non ſine cauſa dictum.

Nam totum DD. Marchionum fundamen-
tum fuit, & eſt teſtium examinatio, quæ nihil
releuat in eorum præiudicium; cum aliqui ex
1 teſtibus † deponant non credibilia, & inueriſi-
milia, dum dicunt, homines feciſſe operas, ſine
pecunia, & gratis, & hoc tantò magis luceſcit
ea ratione, quia fuiſſet neceſſe, quod iſti ſolu-
tioni, vel non ſolutioni continenter interfuiſ-
ſent, quod nō deponitur reſpectu vniuerſitatis,
ſed tantùm ſingulorum, quibus viderunt condi-
2 gnam mercedem ſolutam fuiſſe, † quæ tamen
iudicaretur extorſio ſecundum à doctiſſimo Do-
mino Pagano allegatas auctoritates. *Iaſ. in §.
quadrupl. autem num. 69. inſt. de actio. Rol. conſ.
100. num. 122. & ſeq vol. 4. Surd. conſil. 323.
num. 15. lib. 3.* ego addo *Bertrand. in vol. 3. par.
poſter. conſ. 49. num. 2.* vltra quod dictos teſtes
non conſtat potuiſſe probare tot homines gra-
tis operas DD. Marchionibus præſtitiſſe, cum nō
ſemper, vt dixi, & continuò potuerunt operarijs
aſſiſtere, vſq; ad operarum finitionem, attentèq;
perſpicere, an DD. Marchiones ſoluerent, vel
non ſoluerent; & meo iudicio debebant diuerſo
modo deponere, & per maiores demonſtratio-
nes, & actus ad materiam, de qua agitur conclu-
dentes, & ordinatos, & de ſolutionibus, vt dixi
3 † vniuerſitatis, non de actibus ſingulorum, ad
tradita per *Corn. conſ. 148. num. 12. & 27. lib. 1.
& conſ. 63. num. 4. lib. 4. Cuman. conſ. 158. nu. 4.
& ſeq. Pariſ. conſ. 104. num. 132. lib. 1.* in ter-
minis teſtium *Deci. conſ. 214. ſub num. fin. &
conſ. 220. ſub num. 7. Crauet. conſ. 317. num. 4.
lib. 2. conſ. 972. num. 13. lib. 5. Hond. conſ. 79.
nu. 26. lib. 1.* communem teſtatur, pluribus au-
ctoribus relatis. *Flam. Rub. conſ. 13. num. 72. &
75. lib. 1. Rot. in recent. p. 1. deciſ. 458. num. 2.*
etſi vellent forſan introducere, quod eſſet præ-
iudicium illatum communitati, ex eorundem
actibus eſſet neceſſe probare facultatem, quam
4 habebant, cum potius † ſuo, quàm alieno nomi-
ne, quem feciſſe præſumatur. *l. 4. ff. de ſolut.* etſi
5 dicant teſtes, quod † homines communitatis ta-
les, vt puta fecerint actus, non tamen probant,
quod communitas fecerit. *Alex. conſ. 68. nu. 8.
lib. 2. Cacheran. deciſ. 138. num. 32. Curt. iun.
conſ. 174. num. 36. lib. 2.*

Sed dato, quod omnes homines vniuerſitatis
(quod verum non, neque probatum, & probatu
impoſſibile eſt) tales actus feciſſent, & operas
præſtaſſent, adhuc communitati non eſſet præiu-
6 dicium illatum, cum † eſſet probandum hoc fa-
ctum fuiſſe de mandato ipſius vniuerſitatis, &
quod nomine ipſius actus fuiſſent geſti. *Corn.
conſ. 130. num. 4. verſ. adeo, quod conſ. 299. ſub
num. 4. verſ. & licet lib. 1. conſ. 46. nu. 11. col. 2.
verſ. & licet vltima lib. 3. Honded. d. conſ. 79.
7 nu. 30. lib. 1.* (vbi teſtes † deponere debent de
communi opinione memoriam, .ſ. non extare
in contrarium, *ibi num. 36.) & conſ. 84. nu. 29.
8 & 30. lib. 2.* quia † homines vniuerſitatis conſi-
derati diſtributiuè, vt ſinguli non dicuntur pars
vniuerſitatis. *Aretin. in l. 1. §. municeps num. 94.
ad fi. verſ. vnde ſi diceremus, ff. de acquir. poſſ.*
quomodo igitur potuit dari manutentio contra
homines, vti de communitate? & maximè cum
cauſa fuit facta contra communitatem, ſolutio-
nes verò à particularibus.

Nec dicant aduerſarij, hę rationes petitorium
reſpiciunt, quia vltra, quod benè, & rectè addu-
cuntur, ſine quibus ſententia non teneret, & cum
quibus reſpectiuè pars haberet fundatam inten-
tionem, ſi exiſterent, & probata fuiſſent, nonq;
ſunt incompatibilia in hoc iudicio, vt multis
doctrinis comprobat d. D. Paganus; clarum eſt
9 etiam cum agatur † de iuribus incorporalibus,
petitorium cumulari poſſe ſine difficultate cum
poſſeſſorio. *Bald. in l. 2. num. 31. C. de ſeruit. &
acqu. Ruin. conſ. 129. num. 6. lib. 4.*

Tandem (Excelſi Patres) maxima eſt conſi-
10 deratio habenda, † quod ſeruitus non præſumi-
tur, nec onus, aut grauamen. Item, quod in
parte homines conducunt bona dominorum,
ex quo ſolutio facta præſumitur non cauſa ſer-
uitutem imponendi. Item, quod Sereniſſima
Ducalis Camera nō cogit homines operas præ-

ſtare in mediotate dicti feudi, quam poſſidet, vn-
11 de cum † feudum ſit vnum, & indiuiduum, quo-
ad iuriſdictionem, diuerſo iure iudicari non de-
bet, *Lenm, qui 23. ff. de vſucap.* Item, quod ma-
xima hominum, & bouum penuria eſt. Item,
12 quod prima † charitas debet incipere ab ipſis,
quoad culturam eorum terrarum, & de reſiduo,
& ſuperfluo non gratis illud præſtare, ſed con-
digna mercede per allegatos textus à *Negrſ.*
13 *reſp. quæſt. 3. num.* 30. Item, quod † inhuma-
num eſt homines prædictos pauperes gratis in-
ſeruire diuitibus, & fame perire. Item, quod
agitur de imponendo iſtis hominibus ſeruitu-
tis iugum. Item, quod ſunt milites Sereniſſimi
D. Ducis, & parati pro ipſo proprium effundere
ſanguinem. Item, quod iſtud eſt contra Dei
iuſſum in *Geneſ. cap. 3. num. 17. verſ. quia audi-*
14 *ſti, &c.* videlicet † *in laboribus comedes ex ea*
cunctis diebus vitæ tuæ, &c. num. verò 19. in ſu-
dore vultus tui veſceris pane tuo, ergo introdu-
cere non debemus, quod in ſudore eorum vul-
tus fame pereant. Item, quod in iſta commu-
nitate adſunt viduæ, pupilli, minores, & miſe-
15 rabiles. Item, quod † dicti teſtes ſunt ruſtici,
& pauperes, viles, & ſuſpecti, ſubditi DD. Mar-
chionum, & reſpectu vnius Maſſarius, & multos
alios patiuntur defectus. Item, quod ibi agitur
de ſubleuandis oppreſſis, & quod plus eſt de ſi-
milibus perſonis clementiſſimo Principi ſubie-
ctis, in duriorem ſeruitutem redigendis, qui il-
16 los non ita grauat. Ideo ordo † iuris non con-
ſideratur, nec ipſius apices attenduntur, ſed eo-
rum indemnitati, quod eſt pijſſimum, ſuccurri-
tur, & prouidetur, prout ſperatur, & ego vti ip-
ſorum Aduocatus inſto, quod eorum clamores
in theatro iuſtitiæ ampliſſimorum Patrum nõ re-
pellantur, ſed benignè admittantur, & præuia
quacunq; reſtitutione, & vt petitur in memoria-
li, ſuſpenſo negotio, & executione, libentiſſimè
audiantur. Et ita ſaluo, &c.

Placentiæ.

Ampliſſimi, & Excelſi Patres.

COmmunitas, & Homines Sancti Iuliani ha-
bent fundatam intentionem, ſiue perſpi-
ciamus inſtrumenta, in quibus fundantur DD.
Marchiones, ſiue iudicium manutentionis poſ-
ſeſſionis, vel quaſi à dictis pariter Marchioni-
bus intentari.

Nam quoad primum nulla eſt habenda con-
17 ſideratio † ad inſtrumenta, & capitula, quia in
eis Principis aſſenſus non interuenit. *Nigr. ſu-*
per cap regni 23. ſub num. 17. vbi alibi in *d. cap.*
18 *& ſub num.* 25. dato quod eſſet † facta conceſ-
ſio cum angarijs, &c. adhuc iſtis deberetur mer-
19 cedis ſolutio quapropter, quod † feudatarij co-
gãt iſtos pauperes ſubditos Sereniſs. DD. Ducis
ad ſeruitia gratis præſtanda, eſt multo magis du-
20 rum, vnde & Federicus † Rex pius de his cla-
rus, vocauit iſtam operarum præſtationem ne-
dum grauamen, ſed etiam cum eſſet quid iniu-
ſtum, prohibuit, & abſtulit. *Tapia in rubr. 40. ne*
off. infer. granam. vaſſal. fol. 457. & ibi adden.
Ita etiam *Ferdin. de off. ſecr. pragm. 1. regn. Nea-*
pol. per Rouit. fol. 216. à tergo, in illis verbis, *ſi-*
21 *cuti † enim quemquam fraudari iuſti laboris ſua*
mercede iniurium eſt, &c.

22 Noua enim † opera hæc ſunt, nonq; in prima
inueſtitura reperta fuere ac impoſita, & ſecundũ
feudi naturam primæuam, ſed omnino contra-
ria, quo fit vt non ſit danda, vt infra, manutentio,
immò, nec in petitorio Iudicio admittenda ex-
ceptio, iuxta tradita per *Carol. 5. prag. 16. Nea-*
pol. de Baronib. fol. 39. quicquid ſit de conceſſio-
ne angar. &c. per *Rouit.* ibi quod equiſſimum,
23 & honeſtum eſt, cum ſubditi † more conſueto,
& debito debent tractari, non diuerſo, & cum
nouitatibus, aliàs ipſi feudo priuantur. *Muta in*
cap. 38. Regis Scicil. Iacob. tom. 1. num. 75. ibi in
verb. ac conſueto, &c. & multa de male tracta-
mentis, *ibi num.* 31.

24 His accedat, quod iſti † feudatarij non ſunt
niſi vſufructuarij, & ideo pactum aliquod cum
Principe initum oſtẽdere debent, vt ſentit idem
Muta ſuper cap. 39. Scicil. Regis Iacob. præd. d.
tom. 1. ſub nu. 156. cum ſeq. de vſufructu, quod
habent loquitur. *Nepit. ad conſuet. Catin. de con-*
fuſ. bon. num. 37. fol. 66. tit. 3. aliàs fruſtra la-
borant ex auctoritate Nigri prædicta pro dictis
hominibus allegata, etiam ſi conſtaret de con-
25 ceſſione perſonalium, cum † tunc angariæ non
veniant, prout ſunt iſtæ. *Surgent. de Neapol. Illu-*
ſtrat. in annot. ad d. tract. fol. 385. verſ. & mu-
26 *nerum priuil.* 42. & maximè quando † ſunt de
regalibus, in quo caſu iſti inferiores Principe
circa prædicta, nihil poſſunt per *tex. in c. 1. quæ*
ſint regal. in verb. feud.

27 Quoad ſecundum, quod ſcilicet † manuten-
tio prætenſa non detur, & data non teneat tali-
bus feudatarijs. *Nigr. allegat. in d. tit. de granam.*
vaſſal. num. 16. etiam ſtante hominum promiſ-
28 ſione, vbi per totum feudatariorum † oppreſ-
ſiones deteſtantur, etiam, ſi ipſi domini poſſi-
dere; vel quaſi prætendant; ſuper quibus multa
congerit. *Bero. 1. conſ.* 81. & vltra iſta me remit-
to ad iam per me in ſcriptis allegata, & per di-
ctum D. Paganum.

Pro dd. Hominibus vtile præterea mihi vi-
29 ſum fuit addere, quod † integerrimi Iudices
clau-

Digitized by Google

clauſulam cum ſuſpenſione negotij ordinare,
& committere debent, attento maximè, quòd in
ſimilibus ob hominum ad Principem recurſum,
ne in plus grauentur, executionis impedimenta
admittuntur, cum reſeruatione feudatarijs illa
onera exigendi, & imponendi, quæ Sereniſſi-
mus Dux exigere iam tunc temporis, & impo-
nere cõſueuerat, idem *Bero.d.conſ.*81. *ſub n.*14.
& alibi multis in locis. *Nigr.loco præcit.num.*26.
30 Maximè cum ius reſiſtat, non † enim iſti tenen-
tur onera perſonalia, nec minùs cum prætenſis
animalibus gratis ſeruitia præſtare dictis Mar-
chionibus. *Muta in cap.*36. *Scicil.tom.*2. *num.*4.
& 8. *fol.*175. *Reg.Feder.*

Placentiæ.

NOn dedignentur Excelſi Patres in cauſa
Dominorum Marchionum Caſalium
quattuor conſiderare.
31 Primum, quod non fuit † probata quaſi poſ-
ſeſſio, quia eſt contra ius. *Guid.Pap.conſ.*1.*n.*21.
vbi requiritur longiſſimum tempus, de quo me-
moria hominis non habeatur in contrarium; &
32 additur, quod † in ſeruitutibus perſonalibus, &
etiam in realibus, non dicitur quis poſſidere, niſi
33 poſt denegationem, cum potius † præſuman-
tur præſtita curialitatis cauſa, & gratuito, quam
iure ſeruitutis.
34 Etſi poſſeſſionem, vel quaſi † non acquiſiue-
runt; habent enim præſumptionem contra ſe,
quomodo in ipſa manuteneri potuerunt à Iudi-
ce delegato? *Alba* in terminis *cõſ.*186. *ſub n.*21.
quaſi in fi. videndus eſt *Bertazzol.*2.*crim. conſ.*
420. *ſub num.* 4. melius *Borel.de Regal.cap.*18.
35 *nu.*43. *fol.mihi* 115. & quod dicta † quaſi poſ-
ſeſſio non ſit manutenibilis cum bona venia,
& debita riuerentia, dicit *Natt.* 3. *conſ.*627. *ſub
num.*5. *verſ.non obſtat.*

Secundum, quod etſi dicant Domini Mar-
chiones habere promiſſiones Hominum dictæ
36 Communitatis, attamen vel † promiſſio non te-
net, nec executioni demandari poteſt, immò re-
ſcindi, vt iam dixi ex *Bertrand.conſ.*47. *vol.*3.
*in parte poſteriori nu.*2. vel non cum pacto gra-
tis ſeruitia præſtandi.

Tertium, quod etſi ex teſtibus conſtaret de
poſſeſſione, vel quaſi prædicta dictorum ſerui-
37 tiorum (quod tamen negatur) † poteſt obijci
metu extorta præſumi, & per vim. *Alba d. conſ.*
186. *ſub num.*21. *Bertazzol. in conſ.*420. *num.*5.
de quo metu, & cauſa metus loquitur. *Natt.* 1.
38 *conſ.*108. *ſub num.*11. qui † reprobat induct-
nem talis conſuetudinis, *ſub num.* 12. & etiam
ſuperiùs *num.*9. *cum ſeq.* & *d. conſ.*627. *num.*6.
eſſet enim conſuetudo exorbitans, onerosa, &

præiudicialis, idem *Natt.* 2. *conſ.*408. *num.*14.

Et ſi pars dicat in iuribus incorporalibus da-
ri iſtam manutentionem quaſi poſſeſſionis, con-
traria tamen pars vti melior eſt amplectẽda, re-
ſpondendo, nedum ex iam dictis in alia mea
39 iuris, ſed etiam quia in ſimilibus nullum † ius
prætenſo poſſidenti acquiritur, acceditq; dictus
metus, ſeu vis. *Natt.conſ.*408.*num.*15. vbi mihi
placet diſtinctio de poſſeſſione actuum, & iuris
poſita. *num.*16. ſumpta ab Innoc. dicit enim,
40 quod quis † non poteſt eſſe in poſſeſſione iuris,
quod nondum eſt quæſitum, licèt in poſſeſſione
41 actuum, & concludit, † iſtam quaſi poſſeſſionem
non dari ex iure, quod non eſt.

Quartum, quod etſi liquidò appareret de iſtis
42 oneribus, cum † non eſſent poſita in inueſtitura
(quicquid ſit de conceſſione, de angarijs, &
perangarijs, vt dicit præcitato cap. Borell.) di-
cerentur noua, & ideò non tenerent, vti impo-
ſita nulliter ex defectu poteſtatis. *Bertazzol. d.
conſ.*420. *num.*14.

Tandem et ſi DD. Marchiones exhibuerunt,
vt intelligo, inſtrumenta quædam, quæ nunquam
vidi; Confido tamen in Iuſtiſſimis, & Excelſis
Dominis meis Illuſtriſſimis, qui ſecundùm
iuris terminos rationem habebunt, nedum di-
43 ctorum Marchionum, ſed etiam ad † pauperes,
ac derelictos, & ſic ad piam cauſam aures præ-
bere non dedignabuntur, vt dicit *Bertazzol. d.
conſ.*420. *in fin.* & quod ibi agitur de imponen-
dis oneribus, & angarijs, illam, vt decet, conſi-
derationem habebunt.

Addo, Ampliſſimi Patres, quod Carol. V.
*pragm.*16. *per Caranis fol.*33. declarat, conceſ-
44 ſionem † cum angarijs, &c. eſſe potiùs de ſtilo,
quàm ex pacto, & ideò, quod per illam feuda-
tarijs, & Baronibus, quid noui concedatur, vt
noua poſſint imponere onera, eſt quid non ad-
mittendum, niſi de contrario conſtet.
45 Inſuper de male † tractamentis, & abuſu feu-
di circa vaſſallos contra ſubditos, *Thom. Gram.
ad conſt. Regni. lib.* 3. *tit. de non opprim. vaſſal.
per tot. fol.* 85. & de oppreſſionibus contra ſu-
ſtitiam *Foller. de inſt. & tur. ex lib.*2. *conſt. incip.
præſentis conſtitutione decernimus, &c. num.*14.
& ſeq. & alibi multis in locis, & *nu.*12. vbi an-
gariantes, & c ſubditos, feudo priuantur.
46 Baro enim non † poteſt angariare in perpe-
tuum vaſſallos ad præſtationem aliquarum ope-
rarum, etiam ſubditis volentibus, ſine aſſenſu
Regis, & ſeu Principis; immò ſe extendit, quod
nec etiam ad temporales, niſi priuilegio, præ-
ſcriptione, & longa conſuetudine. *Foller. ſuper
conſt. Regni. ex lib. ter. conſt. incip. aſcriptitios
47 de Epiſc. & cler. num.*10. *fol.*54. immò † et ſi
gra-

grauati reperirẽtur, eſſent releuandi, vti milires, vt ex eodem *Foller. ibi num.* 11.

At dato, quod dicti homines poſſent aſtringi
48 prꝫſtare operas; non † tenerẽtur tamen prꝫſtare,
niſi in territorio, non autem extra, res conducendo ad Ciuitatem Parmæ, & alibi, in maximã iniuriam, & damnum pauperum ſubditorum. *Foller. d. conſt. aſcriptitios. num. fin. fol.* 54. *& in conſt. iuſtitiarij non per &c. de off. iuſt. ſeu præſ. num.* 26. *fol.* 165. *Ioan. Vinc. de Anna. ſing.* 560. *fol.* 204. vnde cum ſuper hoc grauati reperian-
49 tur, & ad noua onera, quæ † non poſſunt imponi per feudatarios. *Alba. conſ.* 186. *num.* 20. *cum*
50 *ſeq.* & † impoſita, indebita ſeruitia præſumerentur præſtari Baronibus, & propter metũ. *Io.*
51 *Vinc. de Anna. ſing.* 556. *fol.* 204. poſſent † ideò dd. homines ſic grauati, implorare officium Iudicis. idem *Io. Vinc. de Anna. ſing.* 558.

Prꝫdictis addatur *Afflict. de feud. ſuper* 3. *de probib. feud. alien. per Feder. in verb. angariꝫ. ſub*
52 *num.* 3. vbi † conſenſus Principis in iſtis imponendis angarijs requiritur, maximè cum tunc
53 non † admittatur immemorabile tempus, cum concernat petitorium. idem *Afflict. lib.* 3. *rub.* 9. *de homin. non tenend. ratione terrꝫ, vel. feud. fol.* 106. *à tergo. ſuper conſt. Neapol.*

Ex quibus omnibus, cum alijs adductis, non eſt dubitandum de iuribus huius Communitatis, contra dictos DD. Marchiones, qui cum ſint pijſſimi, ac generoſiſſimi, facilè poterunt iuſtis pauperum petitionibus adhærere.

Hæc ſemper dicta ſint ſub correctione &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

VXor, quando præſumatur de proprijs pecunijs, non viri acquiſiuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *VXor præſumitur acquiſiuiſſe de pecunijs viri.*
2 *Vxor nõ præſumitur acquiſiuiſſe de bonis viri, ſi adſit confeſſio mariti in contrarium.*
l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vx. *quando non procedat. latiſſimè vide.*
3 *Vxor præſumitur de eius pecunia acquiſiuiſſe, ſi ipſa adminiſtrabat tunc bona alterius.*
4 *Vidua non præſumitur acquiſiuiſſe ex bonis viri, ſi hoc fecit ex interuallo; limita tamen niſi haberet gubernium filiorũ, & eorum bonorũ.*
5 l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vx. *non habet locum in muliere publicè negociante.*
6 l. Quintus. ff. de donat. int. vir. & vx. *habet locum in dubio, non quando ſumus in claris.*
7 *Præſumptio vincitur à probatione.*
8 *Præſumitur, quis de pecunijs proprijs, non alienis acquiſiuiſſe.*
9 *Immemor ſalutis ꝫternꝫ nemo præſumitur.*
10 l. Quintus. ff. de don. inter vir. & vx. *non procedit, ſi maritus ſe recipiat ad domum vxoris.*
11 *Vxor, & maritus, ſi ambo fuerint induſtrioſi, & ꝫquè pro vno, quàm pro altero vigeant conie-cturꝫ operarum, tunc media via eſt eligenda, vt ſcilicet ex vtriuſque pecunia, quæſita bona cenſeantur.*
12 *Vxor non de bonis viri acquiſiuiſſe præſumitur, ſi hoc fuit ante matrimonium.*
13 *Mulier, ſi dicat acquiſiuiſſe ante matrimonium, illi eſt credendum.*
14 *Puella, an de ipſius pecunia præſumatur acquirere.*
15 *Domicellatus qualitas non reſiſtit in acquiſitione, quin præſumatur, & ipſa ex proprijs laboribus, & induſtria acquirere.*
16 Rubeus conſ. 44. ſub num. 52. *reprobatur, & poſtea defenditur.*
17 *Dictio,* maximè, *non minuit, ſed auget.*
18 l. Quintus. ff. de donar. inter vir. & vx. *non habet locum in muliere diuite nubente cum paupere marito.*
19 l. Quintus. ff. de donat. inter vir. & vx. *non procedit, quando maritus diù tacuit, & ſciebat vxorem acquirere.*
20 l. Quintus. ff. de donar. inter vir. & vx. *non habet locum in poſſeſſorio.*
21 *Pro poſſeſſore præſumitur.*
Poſſidere, quis dicatur iure familiaritatis.
22 l. Quintus. ff. de don. inter vir. & vx. *non procedit in muliere cantatrici, & modulatrice optima.*
23 *Tempus, à quo debeat probari.*
Mulier non tenetur probare tempus acquiſitionis factꝫ per ipſam.
24 *Domus, vel prꝫdium cuius ſit, cũ non conſtet, ſpectat marito, & vxori poſſidentibus, iure proprio pro dimidia.*
Maritus, & vxor, ſi poſſideant aliquid, an totum mariti, an verò pro dimidia illud cenſeatur.
25 *Vxor tenetur operari viro, & omnia facere, quæ faciunt Ancillæ.*
26 *Vxor non tenetur niſi ad operas obſequiales, & reuerentiales.*
27 *Mulier exercens chirurgiam, obſtetricium, vel lanificium ſibi, non viro acquirit.*
28 *Mulier tenetur erga virum ad operas obſequiales, putà parare menſam, lectum, & ſimilia, ſecus in operibus fabrilibus, & artificialibus, in quibus non tenetur operari viro,*

29 *Ma-*

29 *Maritus ſi ponit ſortem, vxor verò induſtriam, tunc lucrum eſt commune.*

30 *Vxor nihil habere præſumitur; ſed limita.*

31 *Mariti confeſſiones extraiudiciales pro vxore faciunt ſemiplenam probationem, quæ onus probandi tunc transfert in aduerſarium.*

32 Vaſq. contr. cap. 105. num. 16. *reprobatur, & declaratur, num.* 33.

33 *Mulier ſi non eſt induſtrioſa, ſed immò deſidioſa, & pauper, tenetur probare acquiſiuiſſe de propria pecunia, & ante matrimonium.*

34 *Maritus, & vxor mutuo accipientes communi nomine, vxor nō tenetur erga mutuantem, niſi probetur in cauſam vxoris fuiſſe contractum.*

CONSILIVM LXXXIII.

Ne ſcribam vanum, duc pia .Virgo manum.

SCripſi aliàs mulierem præſumi acquiſiuiſſe bona de pecunia viri ad fugiēdam ſuſpicionem illiciti quæſtus, & etiam tenui pro negatiua, accedentibus coniecturis, & probationibus in contrarium, quæ ambo dantur Illuſtriſs. D. Iudici, vt faciliùs veritas inueniatur, & licèt per has conſultationes, non eſſet neceſſe ampliùs defatigare; attamen multa notabilia videntur addenda pro huius cauſæ victoria, & ſunt, quod
1 licèt † vxor præſumatur acquirere de bonis, &
pecunia viri per *tex. l. quintus, ff. de don. inter vir. & vxor.* Attamen hæc regula limitatur pluribus modis.

2 Primò, ſi maritus † confiteatur in inſtrumento contractus acquiſitionem factam fuiſſe ex pecunia vxoris; nam tunc ſublata videtur facultas viro, & eius hæredibus ampliùs dicendi in contrarium. *Flam. Rub. conſ. 44. num. 67. Petrus de Rauen. ſing. 946. verſ. limita notabiliter. Rot. Rom. in recent. p. 1. deciſ. 6c7. ſub num. 2. & ſub num.* 5.

3 Secundò limita † *d. l. Quintus* non procedere, ſi vxor adminiſtraret bona alterius. *Flam. Rub. conſ. 44. num. 54. cum ſeqq. Petr. de Rauen. d. ſing. 946. verſ ſecundò.*

4 Tertiò limita † ſi mulier eſſet vidua, & non ſtatim ſequuta morte viri acquiſiuiſſet; ſed ex interuallo. *Franc. Cremenſ. ſing. 6 verſ quid in vidua*, ſimpliciter loquitur. *Miſing. obſer. 92. num. 3. cent. 2.* niſi tamen mulier haberet gubernium filiorum, & eorum bonorum. *Flam. Rub. ex Angel. conſ. 44. ſub num. 46. verſ. ſecundo caſu, &c.*

5 Quartò limita, *d. l. Quintus*, non † procedere in muliere publicè negotiante. *Adden. ad ſing. 6. Franc. Crem. verſ. intellige tamen, &c. Vaſq.* allegatus in contrarium, *cap. 105. ſub num. 16. controuerſiarum.*

6 Quintò limita † *d. l. Quintus*, non procedere, quando ſumus in claris ꝑ probationes; ſed tantū, quando ſumus in dubio, & in materia præſumptiua. *Flam. Rub. conſ. 44. nu. 39. Myſing. cent. 2. d. obſ. 92. num. 6. & ſeq. Petr. Gherard. de Petr.*
7 *Sanct. ſing. 99. num. 3.* præſumptio † enim vincitur à probatione poſt *tex. in l. fin. in prin. ff. quod met. cauſ. & al.* ſcripſit *Flam. Rub. d. conſil. 44. nu. 40.* vbi aliquæ ponuntur præſumptio-
8 nes, & videlicèt, quòd † quilibet de ſua pecunia acquiſiuiſſe præſumitur, per *tex. in l. & magis,*
9 *ff. de ſolut.* ſecunda quod illa † non fuerit immemor ſalutis æternæ, & in peccato mortali decedere voluerit, rapiendo, quæ ſua non erant.

10 Sextò limita, † *d. l. Quintus.* non habere locum, ſi maritus ſe recipiat ad domum vxoris, ornatam maximè, & inſtructam ampla ſuppellectili. *Flam. Rub. d. conſ. 44. num. 43. & ſeqq.*

11 Septimò limita, ſi † æquè pro vno, ac pro altero vigeant coniecturæ induſtriæ, & operarum, quia tunc media via eſt eligenda, vt ex vtriuſq; pecunia quæſita bona cenſeantur. idem *Flam. Rub. d. conſ. 44. ſub num. 46. poſt med.*

12 Octauò limita, † *d. l. Quintus.* non procedere, ſi vxor acquiſiuiſſet ante contractum matrimonium. idem *Flam. Rub. conſ. 44. num.* 51. &
13 tunc † ſi mulier dicat acquiſiuiſſe ante matrimonium, transfert onus probandi in maritum, vel eius hæredes. idem *Flam. Rub. d. conſil. 44.*
14 *nu.* 52. qui licèt differentiam † faciat, ex Aretin. vtrùm mulier fuerit tunc temporis ante matrimonium puella, vel vidua, quaſi quod in puella non poſſit dari licitus queſtus; hoc tamen verum
15 non eſt, cum † non reſiſtat qualitas domicellatus ad acquiſitionem, quandoquidem poteſt acquirere ex ſuo ſudore, & labore, tàm puella, quàm vidua, & ſic vna, quàm altera, licitè negotiari poteſt; Vnde, ſi iuxtà hunc ſenſum, Rubeus
16 † adduceret diſtinctionem, meritò eius opinio eſſet reprobanda, prout dicimus intrepidè de ſiniſtra interpretatione, quam dat aduerſa pars Rubeo, qui defenditur, cum dicat, *maximè ve-*
17 *rum eſt*, &c. quæ dictio, *maximè*, † non minuit, ſed auget, attēta materia, de qua agitur. *Barboſ. tract. var. diſt.* 197.

18 Nonò, limita † *d. l. Quintus.* non procedere, ſi mulier nupſerit pauperi; nam tūc de proprijs, non viri pecunijs acquiſiuiſſe pręſumitur. *Flam. Rub. d. conſil. 44. ſub num. 66.* de marito paupere, vxore verò diuite loquuntur. *Rota. in recent.*

deci

deciſ.607. num.3. Vaſq. d.cap.105. ſub num.16.
verſ. fallit etiam iſtud.

19 Decimò, limita non habere locum † *dicta l.*
Quintus. ſi maritus diù tacuit, dum ſciebat eam
acquirere, quia donaſſe ſaltē præſumitur. *Flam.*
Rub. ex Neuizan. *d.conſ.44. num.72.*

20 Vndecimò, fallit † *d.l. Quintus* in poſſeſſo-
rio. idem *Flam. Rub. d.conſ.44. nu.74. Mynſing.*
cent.2. obſer.92. num.5. tunc enim præſumitur
21 † pro poſſeſſore, qui iuſtè, iureq; proprio, non
familiaritatis, ſeu alieno, poſſidere præſumitur.
Non. conſ.66. num.1. & 2.

22 Duodecimò, limita † *d.l. Quintus.* non pro-
cedere in vxore cantatrici, & modulatrice op-
tima, ad quam audiendam Principes, & Ma-
gnates confluunt. *Rot. recent. p.1. deciſ.607.*
ſub num.3.

His præmiſſis, poteſt D. Iudex Illuſtriſſimus ſuam accommodare conſcientiam, ſecundum quod iuſtum ſibi videbitur; vltraq; non dedignetur videre libros, & partitas productas, ac inſtrumenta, vbi ſunt confeſſiones iuratæ mariti, per quæ omnia videtur plenè fundata intentio noſtra abſque alia diſcuſſione; ſumus enim in claris.

Non obſtant contraria, &

23 Primò, quòd † tempus acquiſitionis pro parte mulieris, ab ipſa, non à viro, ſeu hæredibus viri debeat probari, cum habeat legis præſumptionem contra ſe, ex *d.l. Quintus.* Nam reſpondetur, vxorem poſſe illud tempus acquiſitionis ante matrimonium allegare, vt transferre dicatur onus probandi in aduerſarium. *Flam. Rub. d.conſ.44. num.61. & ſeq.* quod eſt ampliſſimum reſponſum in hac materia.

Secundò, non obſtat, quod ſi vxor, & maritus poſſideant domum, vel prædium, quod non
pro dimidia, ſed totum marito ſit attribuendum;
24 quia reſpondetur tunc, cum † non conſtet cuius
ſit domus, vel prædium, iure proprio, non pro
dimidia cuilibet ſpectare omninò bona poſſeſſa, non autem tota mariti eſſe præſumi, ex determinatione Angeli, qui dicit, hoc practicaſſe, vt per *Non. conſ.66. ſub num.2.*

25 Tertiò, non obſtat, quod † operari vxor tene-
tur in domo viri, & ea omnia facere, quę faciunt
etiā ipſę met ancillę, ex auct. *Ruchel. de famulat.*
quem non reperij in hac Ciuitate Placentiæ in
ſtudijs iſtorum Ampliſſimorum Aduocatorum,
qui habent floridiſſima ſtudia, & infinitos huius
ſcientiæ legalis auctores; & ideò negamus au-
ctoritatem, niſi librum videamus. Quandoqui-
26 dem conſtat, † vxorem non teneri, niſi ad ope-
ras obſequiales, & reuerentiales. *Amend. ad*
27 *Franc. deciſ.428. num.3.* Vnde † mulier, dicit
ipſe ibi, exercens chirurgiam, obſtetricium, vel
lanificium ſibi, non viro acquirit. Videatur
Trentacinq. var. reſolut. de patr. poteſt. reſol.1.
ſub num.8. qui multum facit ad propoſitum; di-
28 cit enim, quòd † mulier tenetur erga virum ad
operas obſequiales, putà, parare menſam, le-
ctum, & alia ſimilia, ſecùs in operibus fabrilibus,
& artificialibus, in quibus non tenetur operari
viro; ideò non acquirit marito; ſed ſibi, de com-
muni ſcribentium ſententia, & determinatione,
29 *ibidem.* Sed quid, ſi † maritus poſuit ſortem,
vxor verò induſtriam, tunc lucrum eſt commu-
ne. *ibi verſ. finali.*

30 Quartò, non obſtat, quod † in dubio vxor nihil habere præſumatur, quia, vt dicit *Non.* in terminis iſtius obiecti, in *conſ.66. nu.3.4. & 5.* hoc procedit, quando eſt controuerſia inter virum, & vxorem, ſecùs ſi inter extraneum, & ipsā vxorem; ſed ſumus extra diſceptationem, quia verè conſtat, mulieris hæc bona fuiſſe: & ſuper hoc videantur per me aliàs ſcripta in hac cauſa conſ.77. huius lib.1.

31 Non obſtat quintò, quòd † confeſſiones viri ſunt ſuſpectæ, & extraiudiciales, quia reſpondetur, facere ſaltem ſemiplenam probationem, quæ onus probandi transfert in aduerſarium. *Non. d.conſ.66. num.9.*

32 Non obſtat ſextò, † *Vaſq. contr. cap.105. nu.*
16. vbi dicitur, vxorem teneri probare, quod
ante matrimonium acquiſiuerit; Nam quate-
nus nobis reſiſtat, reprobatur, cum pleniſſimè
conſtet de contraria opinione communiori ex
dicto *Flam. alleg. in conſ.44. num.52.* & ex Do-
ctoribus per me aliàs allegatis in ſimili materia;
33 contraria † forſan procederent, ſi ius reſiſteret
vxori, eo, quia non eſſet induſtrioſa, ſed deſi-
dioſa, & pauper; maritus verò diues, nam tunc
teneretur hoc probare, vt ſcripſi in conſil.77.
huius lib.1.

Non obſtat ſeptimò, quod ſaltem iſta mulier
tenetur compenſare libras tres mille pro por-
tione mutui, pro qua ſe obligauit; quia reſpon-
34 deo, quòd ſi maritus, † & mulier mutuò acci-
piant communi nomine, prout video ex inſtru-
mento mihi tranſmiſſo; tunc non tenetur vxor,
niſi probetur in cauſam vxoris fuiſſe cōtractum
eſt celebris controu. *Cyriac.215. per totam.*
Vltra quòd in noſtro caſu conſtat, ex pecunijs
mutuò acceptis maritum extinxiſſe multa eius
debita propria. Ideò &c. Saluo &c.

Placentiæ.

Digitized by Google

ARGVMENTVM.

Libri rationum quando probent. Obligatus ad operam, an ad cibaria etiam teneatur. Teſtes, quando approbari dicantur, ad effectum, ne poſtea poſſint reprobari. Mercedis quantitas, quæ iuſta dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Libri pagina aliqua, ſi ſint laccrata, non probat liber, quia poteſt eſſe, quòd in illis paginis, debitoris fauore fuiſsēt partita deſcripta.*

2 *Liber in vno falſus, in omnibus falſus præſumitur.*

3 *Liber ſi in eo deficiat dies dati, & recepti, ac ipſius cauſa, non probat.*

4 *Liber non ligatus, nec foliatus, non probat.*

5 *Liber non probat, ſi partita fuit formata contra abſentem; ideo mercator agere debet cōtra eum, qui erat abſens.*

6 *Abraſio reddit ſuſpectum librum, & tollit ipſi probationem.*

7 *Obligatus ad operam, an teneatur ad cibaria, an verò ad ſolam diligentiam.*

8 *Cibaria, & victum ſubminiſtrare tenetur ille, qui facere promiſit.*

9 *Teſtes approbati, reprobari ampliùs à partibus non poſſunt; hoc tamen procedit ſolùm, quoad partes, num. 10.*

11 *Facere promittens, ſi exceſſit in expenſis conuentis, ſibi eſt imputan.*

12 *Mercedis quantitas præſumitur conuenta, quæ fuit ſoluta operarijs quolibet menſe.*

CONSILIVM LXXXIV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Non probant libri exhibiti in iudicio, quia debita requiſita non habent; quandoquidem ex inſpectio-
1 ne conſtat in primis † tres paginas fuiſſe laceratas, in quibus forsā erat deſcriptum aliquod creditum mei clientuli. *Menoc. 12. conſil. 1151. num. 11.* Secundo loco diebus proximè præteritis fuit declaratum non dari fidem quibuſdam eorundem librorū partitis tanquam de falſo ſuſpectis, & inuериſimilibus, vndè non
2 erit inconueniens allegare, quod liber † qui in vno eſt falſus in omnibus falſus præſumatur. *Ploti. conſ. 88. num. 8. Peregrin. latè conſil. 72. lib. 6. Gratian. 3. diſcept. cap. 563. num. 35.* Ter-
3 tio loco reſpectu † trium partitarum deficit dies dati, & recepti, & cauſa etiam. *Afflict. ad conſt. Neapol. lib. 3. de Iure balij rubr. 27. num. 23.*
4 Quarto loco ille liber, qui † non eſt ligatus, nec foliatus, non debet probare. *Martianes conſ. 49. nu. 11.* prout eſt iſte in parte poſteriori. Quin-
5 to, & vltimo loco, quoad † partitam librarum centum viginti, ex ipſiſmet libris probatur meum clientulum tunc temporis fuiſſe abſentem, ideo agat mercator contra eum, qui erat præſens. *Gratian. 4. diſcept. cap. 727. num. 11.* de abra-
6 ſione † non loquor multorum numerorum, per quam vitiatur liber, per ea, quæ dicit *Peregr. d. conſ. 72. num. 10.*

Reprobatur præterea opinio illorum, qui di-
7 cunt † obligatum ad operam, teneri ſolùm ad diligentiam, non autem cibaria ſubminiſtrare, quia aduerſarius promiſit titulo lucratiuo; habuit enim libras trecentas à meo clientulo, vnde non poteſt negari, quin Reus pro victu præſtito ſit abſoluendus. *Iaſ. in l. cum ſeruus nu. 4. verſ. communiter tamen, ff. de leg. 1. poſt tex. in l. ſuo victu, & in l. quod niſi, ff. de oper. libert.* promit-
8 tens † enim facere, tenetur ſuo victu, niſi conſuetudo loci aliter ſe haberet. *Bartol. in l. ſuo victu num. 1. ff. de oper. libert.* ſed videatur inſtrumentum in illis verbis, *& quod d. D. Io. aſſumat ſuper ſe omne onus, &c.* & alibi etiam, *promiſit releuare indemnem occaſione expenſarum, &c.* contra quod inſtrumentum non poteſt aduerſa pars reclamare ſub prætextu nullitatis, quoad vnum teſtem, nam hoc mihi videtur calumnioſum (citra tamen iniuriam loquendo) cum impoſſibile ſit deuenire ad annihilandum inſtrumentum authenticum ſub hoc prætextu, quandoquidem etiam euidenter conſtet teſtes fuiſſe
9 à partibus rogatos, † qui tunc approbati cenſentur, vt nihil eis poſſit opponi. *Iaſ. in l. 1. nu. 13. ff. de ſer.* etiam quod alioquin ſint inhabiles. *Surd. 3. conſ. 358. num. 12. Honded. 2. conſ. 99.*
10 *num. 27. Cravett. conſ. 854. num. 6.* † quod procedit ſolùm inter partes, non quoad alios. *Honded. d. conſ. 99. nu. 28.*

Quibus non obſtat, quòd ſi non de victu debeat aduerſarius ſatisfieri, ſaltem de exceſſu ſalarij, ſeu mercedis ſolutæ operarijs, vt fuit promiſſum in inſtrumento.

Quia reſpondetur conſtare de ſatisfactione, quandoquidem ex receptionibus operariorum apparet exburſatas fuiſſe libras 200. per dictum
11 meum clientulum; vnde ſi † aduerſarius exceſſit, ſibi eſt imputandum, cum non poterant operarij prætendere alias libras 100. ſolutas, vt aſ-
12 ſeritur per partem; mercedis † enim quantitas præ-

præſumitur conuenta, quæ fuit ſoluta quolibet menſe ipſis operatijs. *Bald. in l. ſi certis annis num.8. & 9. C. de pact. Felic. in c. cum Bertoldus ſub num. 28. verſ. etſi eſt facta locatio, ff. de re iudic.* multa ponit *Carot. de locat. de merce. omiſſ. cum tit. ſeqq. fol. mihi 7. q. 2. cum ſeqq.*

Ideo concluditur contra aduerſarium. Saluo tamen, &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

TRibuni Plebis Bononiæ poſt quadrimeſtre finitum, quid poſſint; & multa de ipſius Magiſtratus, ac Antianorum etiam auctoritatibus.

SVMMARIVM.

1 *TRibuni Plebis Bononia poſt finitum quadrimeſtre poſsũt exercere iuriſdictionem, quouſq; ſucceſſores in officio veniunt, & quid poſſint vide per totum.*

2 *Iudices ordinarij durant, vſq; ad aduentum ſucceſſorum.*

3 *Magiſtratus municipales poſſunt cognoſcere de leuibus criminibus.*

4 *Magiſtratus poteſt mulctare contumaces, & inobedientes, & eos perſonaliter capere.*

5 *Magiſtratus iubet frangi menſuras.*

6 *Magiſtratus poteſt merces corruptas de facto proijcere, & perdere, & eas publicè concremare, nedum quando merces in totum ſunt corruptæ, ſed etiam mixtæ corrupto.*

Merces vide Magiſtratus.

7 *Tribuni Plebis Bononia non poſſunt ſtatuere, quòd non liceat appellare, nec vti inferiores à Principe, poſſunt ſingulariter ius quæſitum tollere, ſed tantùm generaliter ob publicam vtilitatem.*

8 *Antiani Bononiæ poſſunt delinquentes in carceres detrudere, & auctor habuit in facto, dum fuit Antianus.*

CONSILIVM LXXXV.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Eminentiſs. & Reuerendiſs. Domine.

NOn poſſunt continuæ Placentiæ occupationes, quibus grauiter detineor, operam meam impedire, quin tribus dubijs mihi propoſitis breuiter, & ſuccintè reſpondeam; Quorum primum eſt, an Ampliſſimi Tribuni Plebis Bononiæ finito quadrimeſtre, ſi caſus eueniret, quòd daretur intermedium poſt tempus officij præſixum quatuor menſium, poſſet Eminentiſſimus pro tempore Legatus cauſas cognoſcere; an verò duraret auctoritas ipſorum Tribunorũ vſque ad aduentum ſucceſſorum. Secundum eſt, an iſti Tribuni poſſint cognoſcere de leuibus criminibus, & mulctare, capturaſq; committere, abſque eo, quòd de hoc fiat participatio apud Eminentiſſimum Legatum. Tertium eſt, an dicti Tribuni Plebis poſſint ſtatuere, quòd de cauſis ibi in eorum Tribunali vertentibus, non poſſit ad Superiorem appellari.

Ad primum quæſitum breuiter reſpondeo,
1 quòd Ampliſſimi Plebis † Bononiæ Tribuni,
etiam finito quadrimeſtre, & vltra tempus eorum officij poſsũt exercere iuriſdictionem, quouſq; ſucceſſores in officio veniant, *l. meminiſſe 10. ff. de off. procon. Gloſ. & tex. in l. cum qui 13. ff. de iuriſd. omn. iud.* ſequuntur *Bald. in d. l. meminiſſe, & DD. & in conſ. 120. lib. 4. Roman. ſing. 395. tom. 1. diuerſ. Surd. 1. conſ. 57. nu. 10.*
2 Iudices enim † ordinarij durant, vſq; ad ſucceſſorum aduentum. *Guttierez. quæſt. ciuil. lib. 3. & 4. quæſt. 11. nu. 12.* eſt textus apertiſſimus in *l. vnic. verſic. adminiſtrationem, &c. C. vt omnes Iudices, tam ciuil. &c. Foller. ad conſt. Regni ſtatuimus nu. 137. de magiſtro iuſtitiario fol. 123.* ſuper quibus D. V. Eminentiſſima videat *Bertazzol. crim. 1. conſ. 71. num. 58.*

3 Ad ſecundum quæſitum, poſſunt † Tribuni
Plebis, vti Magiſtratus municipales nedum cognoſcere de leuibus criminibus. *Bald. conſ. 402.* quamquam eſſet dubium, *num. 2. lib. 4.* & quòd dicatur crimen leue. *ibidem.* & in *conſ. 412. eod. lib. 4.* ſed etiam in grauibus pertinentibus ad Annonæ materiam; vt ex eorum priuilegijs, & conceſſionibus, & ex inueterata conſuetudine, & iure; quod ſemper habuerunt, ac habent,
4 mulctareq; † cõtumaces, & inobedientes, & eos
perſonaliter capere non prohibentur. *Natt. 2.*
5 *conſil. 349. num. 1.* Poſſunt præterea † iubere
menſuras frangi. *l. item quæritur. §. ſi quis men-*
6 *ſuras. ff. locat.* nec non et † merces corruptas
de facto perdere, & proijcere. *l. cætera. §. mala. ff. fam. ercis. d. l. item quæritur. §. ſi quis menſuras. ff. loca. Rip. de peſt. aliqua dicit. tit. de rem. ad conſ. vbert. num. 41. & ſeq.* & ne dum quando merces in totum ſunt corruptæ, ſed quando eſt mixtum corruptum cum incorrupto, nam totum concremabitur, vel dabitur pauperibus. *Ang. in l. annonam. ff. de extraord. crim.*
7 Ad tertium, dicti Tribuni † non poſſunt ſtatuere, quòd nõ liceat appellare ad Superiorem.

Caſtrenſ.

Caſtrenſ. in l. hęres meus. §. quid in fraudē nu. 3. ff. de cond. & demonſt. & cum ſint inferiores à Principe, non poſſunt ſingulariter ius quæſitum tollere, ſed tantùm generaliter ob publicam vtilitatem. *Aretin. in l. ſi ita quis. §. ea lege. nu. 9. col. 3. verſ. ſi autem aduerte. de verb. oblig.*

Addo, hæc tantò magis habere locum in
8 Illuſtriſſimis DD. Bononiæ Antianis, qui † habent ampliſſimas, etiam ex priuilegijs Summorum Pontificum, facultates; Vnde *Bald. 2. conſ.* 178. in iſta captura, *ſub num. 1. verſ. in contrarium videtur &c.* loquens de iſtis Antianis, hęc verba ponit: *In contrarium videtur, quia in ſtatuto communis Bono. de officio cuſtodum carcerum, cauetur, quòd cuſtodes carcerum teneantur benè, & diligenter, cuſtodire carceratos in ipſis carceribus, qui eis conſignabuntur pro parte dictorum DD. Antianorum communis Bonon. ergò apparet, quòd Domini Antiani habent hanc poteſtatem. Item, alio ſtatuto ſub rubr. de iuriſdictione, expreſsè cauetur, quòd poſſint ipſi Domini quaſcunque perſonas detinere, & detineri facere, ergò expreſsè habent iſtam poteſtatem carcerandi, vt d. l. 2. de orig. iur. Pręterea dicti Antiani ſunt in quaſi poſſeſſione iſtius iuriſdictionis, quod ſufficit ad eius exercitium, vt ff. de offic. prę. l. Barbarius. & hoc patet ex actis, vt proponitur. Et ita concludo, quòd Domini Antiani ex cauſa poſſunt facere aliquem carcerari, & quòd hoc pertinet ad bonū regimen, ſuper quo habent etiam arbitrium, iuxta not. per Bart. in l. ambitioſa. ff. de decr. ab ord. fact.*

Et ego, dum fui Bononiæ, licèt immeritò, Antianus, poſt diſceſsū è Placentia, decreui capturas, multoſq; carcerare feci delinquentes, publicum, & priuatos fraudantes, quod ſemper ab omnibus etiam factum, & ſeruatum vidi.

Accedant præ cæteris infraſcriptæ etiā Summorum Pontificum facultates, & auctoritates dictis Illuſtriſſimis Magiſtratibus attributæ, & conceſſæ, vt infrà, videlicet.

IESVS.

Capitula, poſtulationes, & ſupplicationes ad Sanctiſs. in Chriſto Patrem, & D. N. D. Nicolaum Diuina fauente clementia PP. V. pro parte DD. Oratorum Bonon. nomine Communitatis Ciuit. Bonon. quibus quidem capitulis, poſtulationibus, & ſupplicationibus prælibatus Sanctiſs. D. N. mandauit, voluit, & declarauit infraſcriptas reſponſiones, & ſignaturas fieri in omnibus infraſcriptis capitulis, & quolibet eorum, prout in fine infraſcriptorum capitulorum, & cuilibet eorum continetur, quorum quidem capitulorum, & reſponſionum tenor talis eſt, videlicet.

PRimò. Cum vniuerſitas, ciues, habitatores, & Incolæ Ciuitatis, Communitatis, Territorij, diſtrictus, & Diœceſis Bonon. cum omni humilitate, & filiali deuotione ad Sanctitatē Veſtram, & Apoſtolicæ Sedis gremium reuertantur, & intendant in huiuſmodi obedietia, & deuotione permanere, dignetur S. V. ipſos vniuerſitatem, ciues, habitatores, & incolas vtriuſq; ſexus clericos, & laycos cuiuſcunq; ſtatus, gradus, præeminentiæ, & conditionis, à quibuſuis delictis per eos, etiam ſi hæreſis, aut crimina læſæ Maieſtatis ſaperent contra S. V. veſtros Prædeceſſores, & Romanam Eccleſiam, aut Officiales, & ſubditos quocunque tempore vſque in præſentem diem commiſſis, & perpetratis, necnon ab omnibus proceſſibus, bannis, condemnationibus, accuſationibus, ſententijs, cenſuris ſpiritualibus, & temporalibus latis, inflictis à iure, vel ab homine in quacunque Curia, ſi quas forſitan præmiſſorū occaſione incurriſſent ſimpliciter, vel ad cautelam abſoluere, & plenariè liberare in plena forma, illaſq; & illos remittere, tollere, & caſſare, ac de libris, & regiſtris vbicunque conſiſtant, & annotati ſint ad inſtantiam cuiuſcunq; petentis caſſari, & aboleri præcipere, & mandare, ipſoſq; in priſtinum ſtatum, & ad iura, & bona eorum reſtituere, & reponere dignemini, & ex nunc reſtituti, & cancellati intelligantur de gratia ſpeciali per præſens capitulum, etiam ſi excommunicatio, vel cenſura Eccleſiaſtica concerneret, vel concerniſſet priuatum, & principale intereſſe alicuius.

Placet Sanctiſſimo Domino Noſtro.

Secundò. Item, quòd Communitas, & Populus Bonon. motu proprio, & ex certa ſcientia poſt veniam à V. B. impetratam per eorum ſolemnes Oratores, & Syndicos Ciuit. Bononien. eiuſq; Commitatum, diſtrictum, & Diœceſim, hominesq; & totum populum S. V. remittunt, eiuſq; Iuriſdictionem, & Dominium dant, & aſſignant cum infraſcriptis modificationibus, & capitulis, & ad gremium fidelitatem, & obedientiam V. Sanctitatis, & eiuſdem Eccleſiæ, cum pleno, & & ſufficienti mandato, ſicut in hoc caſu requiritur deſtinatos tradunt, atque conſignant in manibus V. S. dictam Ciuitatem, cū toto eius Commitatu, territorio, diſtrictu, caſtris, terris, villis, quantum in eorum poſſe conſiſtit, ac iurant, & promittunt fidelitatem, & obedientiam S. V. & ſucceſſoribus Veſtris Rom. Pontificibus canonicè intrantibus, & prædictæ Eccleſiæ perpetuò ſe ſeruaturos, cum modificationibus, & capitulis infraſcriptis, vt ſupra.

Placet Sanctiſſimo Domino Noſtro.

Tertiò. Et quod Populus, commune, & ſingulares

perſonæ Ciuitatis Bonon. eiuſq; commitatus, fortiæ, diſtrictus, & Diœceſis plenariè abſoluantur, & liberentur ab omni eo, & toto, quod tradere, & ſoluere deberent Cameræ Rom. Eccleſiæ, vel Sanctitati V. Et quod omnia, & ſingula geſta, firmata, prouiſa, ſtatuta, & ordinata, etiam circa remiſſiones factas Datiarijs, & circa banna, & publicationes bonorum quibuſcunque illata, & circa venditiones bonorũ publicorum, dummodo ſeruentur ea, quæ cõtinentur in dictarum venditionum contractibus in dicta Ciuitate Bonon. ab anno ſeilicet 1439. à die 20. Maij, citra per quæcunque Regimina, ac Officiales d. Ciuitatis ſine vlla exceptione valeant, & teneant, nec vllo modo poſſint infringi, ſed per S. V. & certa ſcientia approbentur, & confirmentur, & per præſens capitulum approbata, & confirmata intelligantur, & ſint ex nunc, quod etiam intelligatur in cancellationibus bonorum in dicta Ciuitate factis.

Placet S. D. Noſtro quo ad prædictam partem; quantum verum ad ſecundam, Placet D. Noſtro, dummodo non ſint contra libertatem Eccleſiaſt.

Quartò. Item, quod ad regen. & guberman. ipſam Ciuitatem Bononien. Cõmunitatem, diſtrictum, & Diœceſim continuè ſtare debeant Domini Antiani, & Vexillifer Iuſtitiæ, & DD. Conſalonerij Populi, & Maſſari Artium, ſecundum conſuetudinem præſentem vſitatam, & cum auctoritate, & poteſtate ſecundùm formam ſtatutorũ dictæ Ciuitatis. Et vltra prædicta debeant adeſſe DD. Sexdecim, qui ſint, & eſſe debeant ſimul cum D. Legato, ſiue Gubernatore mittendo ad gubernandum d. Ciuitatem Bonon per S. V. qui Sexdecim durare debeant toto tempore ſui officij, & finito officio dd. DD. Sexdecim, qui nunc ſunt, & pro tempore erunt, debeant, & poſſint prouidere ſimul cum D. Legato de Ciuibus, qui ſint, & eſſe debeant futuri Sexdecim; Legati verò, aut Gubernatores iſta vice nominentur per Syndicos, & Oratores Communis Bononiæ, & in futurum nominentur per dictos DD. Antianos, & dd. DD. Sexdecim, his modo, & forma, videlicet, Quod ipſi habeant proponere S. V. tres Gubernatores, ſiue Legatos, quorum vnũ S. V. confirmare habeat, & eligere, & ille aſſumptus remanere gubernator; Et ij DD. Sexdecim habeant, & debeant cum dicto D. Legato, ſiue Gubernatore eligere, & deputare Vexilliferum Iuſtitiæ DD. Antianos, Conſalonerios, & Maſſarios, & alia officia honoris,

Placet S. D. N. quod ſtatuta loquentia de arbitrio, iuriſdictione, & poteſtate omnium Magiſtratuum dictæ Ciuitatis ſeruentur, & quod nullus dd. Magiſtratuum poſſit aliquid deliberare ſine conſenſu Legati, vel Gubernatoris. Et ſimiliter quod D. Legatus, vel Gubernator non poſſit aliquid deliberare ſine conſenſu Magiſtratuum deputatorum ad Regimen d. Ciuitatis; Quantùm verò ad aliã partem de Legatis, & Gubernatoribus, S. D. N. prouidebit de Legato, vel Gubernatore grato, & non ſuſpecto præſenti Regimini; Quantùm verò ad vltimam partem dantem formam electioni, de qua in capitulo, Sanctiſſimus D. N. contentatur.

Quintò. Item, quod d. D. Legatus, ſiue Gubernator in cunctis occurrentibus adeſſe, & ſuper ijs omnibus prouidere poſſit, & debeat ſimul cum dd. DD. Sexdecim, & aliter non poſſint tamen DD. Antiani quandocunque eis viſum fuerit, & DD. Sexdecim liberè mittere Ambaſciatores ſuos ad Sanctitatem V. aut ad Venetos, vel Florentinos, & toties quoties fuerit neceſſarium.

Placet Sanctiſs. D. N. quod omnia expediant de cõmuni conſenſu D. Legati, & DD. Sexdecim; Quantùm verò ad aliam partem de Ambaſciatoribus, Placet D. N. de mittendis ad Suam Sanctit. Remittendis verò ad Communitates mitti non poſſint ſine conſenſu Legati, vel Gubernatoris.

Sextò. Item, quod omnes Officiales ciues, qui eligi, & creari debent in Ciuitate, & Commitatu Bonon. & eius fortia, diſtrictu, & Diœceſi in futurum extrahantur ex imburſatione facta modo, & tempore vſitatis, & prouiſis per prouiſionem ſuperinde editam, & officia exerceantur cum honoribus, muneribus, & oneribus conſuetis, ſecundùm formam ſtatutorum dictæ Ciuitatis Bonon. Et quod prædicti DD. Sexdecim, de quibus ſupra, vna cum D. Legato, ſiue Gubernatore poſſint, & debeant reficere Burſas officiorum Vtilitatis finita dicta imburſatione, prout ſibi, & maiori parte eorum videbitur, & placuerit, & non prius, nec aliter.

Placet S. D. N. dummodo de Caſtris Centi, & Plebis Officiales eligendi per imburſationem iam factam, quam confirmat Sanctitas Sua, etiam reſpectu extractorum, iuxta capitulum iurent in manibus D. Epiſcopi Bononien. aut alterius, prout S. D. N. deputabit; Ea verò imburſatione finita electio ſpectet ad D. N. vel Epiſcopum.

Septimò. Item, quod omne ius competens aliquibus ciuibus, vel cõmitatinis, vel cuicunq; alteri perſonæ ſuper aliqua communitate, vel aliquo introitu ordinario, vel extraordinario Communis Bonon. hactenus impoſito ſaluum, integrũ, & illæſum remaneat, & ſeruari debeat per Sedẽ Apoſtolicam, & per quemcunque Gubernatorem, vel Legatum per ipſum in Ciuitate Bonon. deputan. ita quod omne aſſignamentum alicui factum occaſione alicuius ſui crediti obſeruari de-

debeat, vt factum eſt vſque ad integram ſatiſfactionem crediti eius, quem habere deberet.

Placet S. D. N. dummodo aſſignamentum, de quo in capitulo debitè, & iuſtè factum ſit, ita tamen quod prius de menſe in menſem detrahantur omnes expenſæ neceſſariæ pro Gubernatore, & Regimine Ciuitatis antedictæ, quæ infringi non poſſint per aliquod aſſignamentum.

Octauò. Item, quod per DD. Antianos, & DD. de Conſilio CXX. ſecundùm formam ſtatutorum eligantur, & eligi debeant tres notabiles viri, qui fuit, & eſſe debeant Milites, vel Barones, ſecundùm formam ſtatutorum dictæ Ciuit. & ij proponant Sanctitati V. & S.V. habeat eligere vnum ex tribus, qui præeſſe debeat Poteſtas ad regen. ipſam Ciuitatem per ſex menſes continuos, cum ſalario, commodis, honoribus, oneribus, & emolumentis traditis per formam ſtatutorum dictæ Ciuitatis, & quod ſaltem per tres menſes ante finem officij eligatur, & confirmetur alius, vt ſupra, à cuius, & ſuorum ſucceſſorũ ſententijs, ac etiam aliorum Officialium appellari debeat ad dictum D. Legatum, ſeu Gubernatorem, & DD. Antianos ſimul, & non aliter, qui ipſas cauſas appellationis teneantur, & debeant committere vni ex quatuor Iudicibus appellationum Ciuitatis Bonon. ſecundùm ſtilum vſitatum in Ciuit. Bonon. & ſecundùm formam ſtatutorum d. Ciuitatis, & ſic vlteriores appellationes deuoluantur ad dd. DD. Legatum, & Antianos, qui eas teneantur, & debeant committere DD. Doctoribus de Collegio Iudicum extra numerum ſuſpectorum, ſecundùm formam ſtatutorum d. Ciuitatis, & ſi ad dd. DD. Legatum, & Antianos ſupplicari contigerit dd. DD. Doctoribus Collegij Iudicum ipſas cauſas tantummodò delegare teneantur, & debeant, & non ad forenſes, niſi per viam excitationis officij, quo cauſa dd. Officiales forenſes nullas poſſint recipere ſportulas, vel ſalaria, quantocunque ſit facta commiſſio, vel ſub nomine officij, vel dignitatis, vel ſub nomine proprio ipſius Officialis.

Non placet D. N. quantùm ad electionem Poteſtatis, quia prouiſio ipſius, & electio expectari debet ad Suam S. Quantùm ad aliam partem, & de ſyndicatu, Placet D. Noſtro, vt in capitulo; Quantùm verò ad cauſas appellatorum, reſpondet D. N. quod ad Legatum, ſiue Gubernatorem eſt appellandum, & non ad Antianos; vult tamen S. Sua, quod committantur cauſæ appellatorum vni ex quatuor Iudicibus appellationum, niſi aliqua iuſta, & rationabilis cauſa ſubſiſtat, propter quam Legato, ſiue Gubernatori videretur alteri caſum committere; & cæteræ partes capituli confirmentur, quantùm ad commiſſionem cauſarum.

Nonò. Item, quod ipſi ciues, & populus Bonon. habeant Gubernatorem, & cuſtodiam Palatij Bononien. portarum, & fortilitiorum, ac bocchatum Commitatus Bononien. & eius districtus, & Diœceſis.

Placet D. N. præterquam de cuſtodia Palatij; Contentatur enim D. N. quod Palatium diuidatur, & D. Legatus, ſiue Gubernator eligat partẽ illam, quę ſibi magis placebit, ſtent etiam dd. DD. Antiani in dicto Palatio in alia parte, & hoc ad beneplacitum Suæ S. Teneantur etiam Cuſtodes fortilitiarum, & portarum petere confirmationẽ a Legato, ſiue Gubernatore, & præſtare iuramentum fidelitatis in ipſius manibus ad conſeruationem Status Sanctiſſimo D.N. & Eccleſię, & pręſentis ſtatus, & teneatur eos confirmare Legatus, ſiue Gubernator.

Decimò. Item, quod omnes introitus, & redditus, tàm ordinarij, quàm extraordinarij, ac prouentus dicti Cõmunis diſtribui, & expendi debent, ac diſtribuantur, & expendantur in neceſſitatibus dicti Communis; & pro expedientibus dicto Communi, ſecundùm deliberationem d. D. Legati, & DD. Sexdecim, nullatenus venditio Datiorum, nec remiſſio ſuper dictis Dacijs fiat, nec fieri poſſit, aut debeat per d. D. Legatum, & dd. DD. Sexdecim, ſed fieri debeant ſecundùm ſtatuta, & prouiſiones dicti Communis; Debeat tamen d. Commune Bonon. continuò dare pro ſua prouiſione d. D. Legato quolibet menſe libras 500. Bononiorum, cum dettactionibus conſuetis.

Placet S. D. N. quod poſtquam omnia tractantur in Regimine dictę Ciuitatis de communi conſenſu d. D. Legati, & dd. Magiſtratuum, etiam introitus, & exitus omnes regulentur cum communi conſenſu.

Vndecimò. Item, quod ipſe Populus, & Cõmune Bonon. expenſis introituum, & redditiuum ordinariorum Cameræ Communis Bonon. poſſit conducere, & retinere quoſcunque ſtipendiarios equeſtres, & pedeſtres pro tuitione Ciuitatis, Commitatus, districtus, & Diœceſis Bonon. & locorum eius, & in manibus dd. D. Legati, & DD. Antianorum, & Vexilliferi Iuſtitiæ iurare debeant fidelitatem, & obedientiam ad conſeruationem Status antedicti.

Placet S. D. N. dummodo conducantur per Legatum, & Gubernatorem de conſenſu præfato, & iurent in manibus dicti Legati, vel Gubernatoris ad conſeruationem Status antedicti.

Duodecimò. Item, quod officium Theſaurariorum Cameræ Bononiæ de cætero firmum, & illæſum remaneat, ſicut eſt de præſenti, & fuit in prætè-

 ritum,

ritum, & maximè à ſex annis citra, cũ hoc, quod D. N. ſi placet Sanctitati Suæ, deputet vnum Theſaurarium cum ſalario 300. florenorum annuatim expenſis Cameræ, qui aliud commodum ex dicta Theſaureria percipere non debeat, ſed omnis vtilitas, & omnia regalia pertinere debeant ciuibus omnibus habentibus iura in dicta Theſaureria, pro vt in capitulo.

Placet Sanctiſſimo Domino Noſtro.

Decimotertiò. Item, quod DD. Antiani, & Vexillifer Iuſtitiæ, Confalonerij Populi, Maſſarij Artium, Poteſtates, Iudices Mercatorum, & cęteri Officiales Communis Bonon. iurari teneantur, & debeant in manibus d. D. Legati, ſiue Gubernatoris, & dicti D. Vexilliferi Iuſtitiæ, qui pro tempore fuerint.

Placet D. N. quo ad primam partem; Quo verò ad iuramentum præſtandum in manibus Vexilliferi Iuſtitię, non placet, quia eſſet dare duo capita in vno Regimine, & iuramentum prębetur ad conſeruationem, vt ſupra.

Decimoquartò. Item, quod omnes literæ de Officijs exercendis in præfata Ciuitate, Comitatu, fortia, & diſtrictu, atque Diœceſi fiant, & fieri debeant ſub nomine præfati D. Legati, & DD. Antianorum præfatorum, ſecundùm præſentem vſitatum ſtylum, & conſuetudinem, & ſecundùm formam dictorũ ſtatutorum; & quòd omnes ſcripturæ, quæ fient in officio præfati D. Legati, & DD. Sexdecim fieri debeant, & ſcribi per vſitatos Cancellarios Ciues ipſorum DD. Sexdecim, & non per forenſes, & aliter non valeant, nec teneant ipſo facto, & ipſo iure.

Placet S. D. N. quod literę Officiorum fieri debeant dum taxat ſub nomine Legati, vel Gubernatoris, & non alterius, & per Notarios, ſiue Cancellarios vtriuſque.

Decimoquintò. Item, quod præfatus S. D. N. Papa ſi aliquis D. huiuſmodi Eccleſiaſticus, ſeu non, vel aliqua Communitas faceret, vel inferret, vel facere, vel inferre vellet præfatæ Communitati Bononien. aliquam iniuriam, ſiue moleſtiam, teneatur ipſam defenderę, & fauorem præſtare ad omnem requiſitionem d. Communitatis.

Placet Sanctiſſimo D. N.

Decimoſextò. Et fiant, & concedantur præfata ex certa ſcientia, & inſuper confirmare dignetur S. V. omnia iura, & confinia præfatæ Ciuitatis Bononien. Et quod Scolares cuiuſcunque gradus, & conditionis exiſtant in Studio Bononien. ſtudentes poſſint, & debeant quam diu præfato Studio vacauerint, gaudere fructibus beneficiorum ſuorum, etiam præbendarum, & dignitatum, ac ſi præſentes eſſent in loco dictorum beneficiorum; Et quod Clerici poſſint audire Iura Ciuilia in dicto Studio Bononienſi.

Placet D. N. de omnibus contentis in capitulo, cum hoc, quod non intelligatur de diſtributionibus quotidianis, & præfati Clerici audire poſſint Iura Ciuilia per quinquennium.

Decimoſeptimo. Suprafcripta quidem capitula, conuentiones, conceſſiones, & concluſiones S. D. N. pręſentis Oratoribus, & mihi Petro Notario infraſcripto coram teſtibus infraſcriptis nomine ſuo Romanæ, & Eccleſiæ, & Cameræ Apoſtolicæ ex vna, & Spectabiles, ac Nobiles viri D. Melchior de Vizano Miles, D. Gaſpar de Arengheria Legum Doctor, & Melchior de Maluetijs Ciues Bonon. Oratores præfati, Syndici, Procuratores, & Nuntij ſpeciales nominibus, quibus ſupra partibus ex altera, omnibus modo, via, iure, & forma, quibus meliùs, deuotiùs, & efficaciùs potuerunt, inierunt, fecerunt, firmauerunt, & concluſerunt, ac dixerunt, & ſolemniter promiſerunt, & obligauerunt obſeruantiam, & tollerantiam omnium pręmiſſorum, pro vt ſupra pleniùs continetur in capitulis, & reſponſionibus antedictis, quibus omnibus, & ſingulis factis, & celebratis, præfati Oratores, Syndici, Procuratores, & Nuntij, & quilibus eorũ iurauerunt ad Sancta Dei Euangelia corporaliter manu tactis ſcripturis, quod omnia, & ſingula, quæ in dictis capitulis, & eorum reſponſionibus continentur pro viribus obſeruabunt præſentibus me Notario, & teſtibus infraſcriptis ad hæc omnia, & ſingula ſpecialiter vocatis, habitis, & rogatis; & mandauerunt mihi pro Secretario Suæ Sanctitatis Not. infraſcripto, vt ipſa omnia, & eorum ſingula membra, clauſulas, & capitula in publicam formam redigerem, & de eis publicum conficerem inſtrumentum, & cuilibet partium ipſarum, ea ſemel, vel pluries habere petenti publicarem, conficerem, & traderem in forma publica, & authentica.

Acta fuerunt hæc Romæ apud S. Petrum in Palatio Apoſtolico die 24. Auguſti 1447. Pontificatus præſenti Sanctiſs. D. N. D. Nicolai Papæ V. Anno primo, præſentibus Venerabilibus viris D. Iacobo de Cortonio Apoſtolicæ Cam. Clerico, & D. Todoro de Louanio Cubiculario ſecreto, ac familiaribus continuis commenſalibus ipſius D. N. teſtibus vocatis, &c.

Ego Petrus de Noxeto publicus Apoſtol. & Imper. auctoritatibus Not. &c.

Reperiuntur etiam multa priuilegia, multęq; conceſſiones, & confirmationes Summorum Pontificum reconditæ in Cancellaria Senatus, ex quibus dignoſcitur quanta ſit auctoritas iſtorum Magiſtratuum, & cum quanta benignitate Sanctiſſimi Pontifices hanc Bononię Ciuitatem pa-

patrocinantur, quæ iucundiſſimè veram libertatem ſub felici iugo Sanctæ Matris Eccleſiæ attingit; fauoſq; melis Sanctiſſimi Vrbani VIII. Pontificis Opt. Maximi deguſtare promeretur: Quem Ieſus Chriſtus pro bono omnium fidelium vniuerſi ſtatus diù incolumen ſeruet, ac tueatur.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor, quandò poſſit contra principalem agere pro moleſtia ſibi à creditore illata, & quid ſtante conſeruato. Poſt concluſum in cauſa, an ſit locus productioni, & exhibitioni reſcripti obtenti.

SVMMARIVM.

1 *Debitor principalis tenetur fideiuſſorem defendere.*

2 *Fideiuſſor conuentus tenetur excipere contractum fuiſſe vſurarium.*

3 *Fideiuſſor, vt conſeruati vigore agat, tenetur oſtendere ſe creditori ſoluiſſe.*

4 *Concluſio in cauſa, partibus os claudit, vt nil amplius deducere poſſint.*

CONSILIVM LXXXVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Perilluſt. & Reuerendiß. Domine.

TRia prætendit Illuſtriſſimus D. Marchio Fortunatus Maluicinus, contra Illuſtriſſimum D. Marchionem Lazarum Maluicinum eius fratrē.

Primum, quòd liberetur à moleſtia ſibi per D. Paulum de Ferrarijs campſorem Placentinū illata, cum fideiuſſor extiterit dictus D. Marchio Fortunatus de ſcutis 122. ſol. 8. din. 1. auri in auro de marchis.

Secundum, quod ſibi executio concedatur dictarum pecuniarum loco conſeruati contra dictum D. Marchionem Lazarum, & eius bona, vnà cum cambijs, & recambijs.

Tertium, quòd poſſit vti contra dictum D. Marchionem Lazarum reſcripto ab Illuſtriſs. & Reuerendiſſimo D. Alexandro Scappio Placentiæ Epiſcopo obtento, & illud producere, non obſtante concluſione in cauſa, & monitione ad ſententiam, præſentibus comparentibus, facta.

Ad primum; concedo, dictum D. Marchio-
1 nem Lazarum teneri † defendere dictum D. fi-
deiuſſorem. *c.2.de fideiuſſ.* quē ſequitur *Marta*
de cl.43.gloſ. 1. ſed in duobus deficit D. Mar-
chio Fortunatus, in vno, quia, vt infrà dicam,
petijt dictum reum condemnari loco conſeruati
ad ſoluendum; in altero, quia ipſe debebat, ac
2 debuit † excipere contra dictum campſorem,
cōtractum eſſe vſurarium, hocq; laborare mor-
bo, per ea, quæ dixit *Coſt. de iur. & fact. ignor.*
*cent.2.diſt.*53. quod autem dictus cambij con-
tractus ſit vſurarius, dicam ſuo loco.

Ad ſecundum; nulliter egit dictus actor, quia
vti fideiuſſor, non potuit conuenire debitorem
principalem, vt ſibi ipſi loco conſeruati ſatisfa-
3 ciat, cum ipſe † non ſoluerit debitum, pro quo
fideiuſſor extitit, & in hoc ſe debitum ſoluiſſe,
neceſſitas probandi ipſi fideiuſſori incumbit.
*l.ſi pro ea.*10.*C.mandati. l.Lucius Titius. ff. eod.*
*tit. Bertrand.vol.3.par.priori.conſ.*343.*Bardel.*
2.*conſil.*186.*num.*26. *Bartol. in l. duobus.* §. *à*
*fideiuſſore. num.*1. *ff. de iure iur.* quòd autem
dictus D. Marchio debitum non ſoluerit, patet
ex ipſamet petitione, & moleſtia in ea inſerta.

Ad tertium; fruſtra laborat actor, nam poſt
4 concluſum † in cauſa, os partibus clauditur, vt
nil amplius deducere poſſint, & per ipſam con-
cluſionem, à partibus omnibus ſibi fauorabili-
bus, ac probationibus, etiam renunciatum vi-
detur, vt optimè explicāt conterranei mei. *Stiat.*
*in prax. iudic. c.*20.*nu.*22.*cum ſeqq. & nu.*28.
*cum ſeq. Bero.*2.*conſil.*129.*num.*19. hoc etiam
probant *Io.de Amic. conſ.*108.*num.*7.*Gratian.*
*diſcept. c.*206. *num.*32. *Capra.concl.*6.*nu.*13.

Ideò &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

Facta noui operis nunciatione, ignorante domino, ſi operarij non deſiſtunt, ipſorum expenſis fieri debet demolitio. Mulier, facultatem habens à marito diſponendi de eius bonis ſcuta bis mille, ſi de illis non diſponit, an, illa mortua, ius illa conſequendi tranſeat ad hæredes ab inteſtato. Annulus ſponſalitius, ſi non erat mariti, an vxori debeatur, an verò valor. Ceſſio, quandò dicatur fraudolenta. Prior creditor, quandò poſterioribus præferatur. Confeſſioni defuncti, quomodo credatur in præiudicium creditorum. Libri Archiuij, quandò probent.

SVMMARIVM.

1 *NVnciatione facta operarijs de opere demoliendo, ignorante domino, ſi ipſi non deſiſtunt ab opere, tunc ipſorum expenſis opus demoliri debet.*

2 *Mulier habens facultatem diſponendi de ſcutis bis mille, ſi decedat, nulla facta declaratione, tunc ius illa exigendi ſpectat ad eius hæredem ab inteſtato.*

3 *Annulus ſponſalitius datus ſponſæ, ſi erat alienus, poteſt per dominum vendicari; ſed hæredes ſponſi tenentur vxori, ſi non de euictione, ſaltem actione de dolo ad pretium illius.*

4 *Anulus ſponſalitius, ſi eſt proprius viri, tunc ſi vxori detur per maritum, efficitur ipſius vxoris, amplia etiam reſpectu annuli quotidiani.*

5 *Ceſſio nimis feſtinanter facta, eſt ſuſpecta.*

6 *Inſtrumentum ceſſionis factum die Dominico eſt nullum.*

7 *Simulata ceſſio, quando dicatur.*

Ceſſio dicitur ſimulata, ſi cedens, rei ceſſa adhuc in poſſeſſione remaneat.

8 *Debitore mortuo, creditoribus omnibus, ius exigendi diſtribuitur in rebus hereditarijs, ſecundùm eorum reſpectiuè anterioritatem.*

9 *Diſcuſſiones bonorum debitoris fiunt ſecundùm anterioritatem cuiuſque.*

10 *Confeſſio defuncti debitoris non releuat in præiudicium creditorum.*

11 *Alienatio dicitur facta in fraudem creditorum, ſi defunctus debitor ſciebat eius facultates non ſufficere.*

12 *Libri Archiuij publici, an probent.*

13 Aretin. in c. cum cauſam. de prob. *reprobatur.* Seff. d'Aragon. d. 21. *reprobatur.*

14 *Mercator, ſi eſt ſolitus vendere ad credentiam, vt cariùs vendat, tunc fit tranſlatio mercium, aliàs ſecùs.*

15 *Merces venales, an veniant in generali obligatione.*

16 *Legatum factum de omni argento, non venit venale.*

17 *Merces veniunt in obligatione, ſi penès debitorem extent, ſiue agatur de expreſſa, ſiue tacita hypotheca.*

18 *Hypotheca, ſi eſt reſtricta ad certum locum, tunc merces venales non veniunt.*

19 *Venales res non veniunt in rebus inuectis in domum conductam.*

20 *Merces venales, quod veniant, vel non veniant in depoſitione, eſt ſubtilis diſtinctio.*

CONSILIVM LXXXVII.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

MVlt. Magnificus D. Io. Baptiſta de Nicellis non poteſt ex perſona ſui clientuli moleſtare D. Petrum, pro expenſis factis in demoliendo opus
1 factum; nam † nunciatione facta operarijs, ignorante domino, qui non deſtiterunt ab opere, tunc opus demoliri debet ſumptibus ipſorum operariorum, qui domino refundere tenentur damnum deſtructionis, vt per *Alex. in l. de pupillo. §. nunciationem. nu. 8. & 9. ff. de non. oper. nunc.* non enim culpa ipſi Petro aſcribi poteſt, qui tunc temporis morabatur in Ciuitate Parmæ; & circa hunc punctum, aliud non dico, cum ſatis hoc liqueat ex ipſo facto; Ideò ad alia me transfero circa iura, & difficultates, quas habent inter ſe dd. Petrus, & vxor aduerſarij.

Prima eſt, quòd dicta vxor debeat habere ſcuta bis mille, vti hęres Nicelli ad excluſionem Petri hæredis Veronicæ, quę ius habebat diſponendi de illis, licèt non diſpoſuerit.

Hæc difficultas mihi videtur clara, & patens contra dictam mulierem, quandoquidem iuris
2 eſt notiſſimi, quòd ſi vxor, † ex diſpoſitione teſtatoris, poterat diſponere de hæreditate eius, vt putà ad valorē ſcut. mille, ſi decederet ab inteſtato, videtur de illis diſpoſuiſſe in Petrum hæredem vniuerſalem ab inteſtato venientem. *Natt. 1. conſ. 216. num. 10.*

Secūda difficultas eſt, quòd annulus ſponſalitius datus matri dicti Petri, non erat mariti proprius; ſed mutuatus: ideò cum fuit neceſſe, illum reſtituere mutuanti, debet ipſa mulier vti hæres eius viri, conſignare pretium vxori dicti defuncti.

Miror ſuper hac difficultate, quòd dictus D. Nicellus ſit tam renitens in ſatisfactione; nam
3 habemus in iure noſtro, quòd † annulus ſponſalitius datus ſponſę, ſi erat alienus, poteſt per dominum vendicari; ſed hæredes ſponſi tenentur vxori, ſi non de euictione, quia donatio cœpit à traditione, ſaltem actione de dolo ad pretium illius. *l. Ariſto ait. 18. §. labeo ait. & ibi Gloſ. vlt. in fin. ff. de donat.*

4 Secùs eſt, ſi † annulus ſpōſalitius erat proprius viri; nam tunc ſi vxori detur per maritum, efficitur ipſius vxoris. *Roman. conſ. 146. Natt. conſ. 917.* prout etiā reſpectu annuli quotidiani *Salicet. in l. ſicut. in fin. C. de donat. inter vir. & vx.*

con-

concurrentibus in hoc caſu multis, quæ adducit
Surd.deciſ.166. Rot. Bonon. ad ſtatut. deciſ.42.
num.4.& ſeq. Hartman. Piſtor. q.44. num.11.
par.1. quem addentes ad d.*deciſ.42.* adducunt.

Tertia difficultas, circa ceſſionem extortam
ab aduerſario in præiudicium Petri anterioris
creditoris, videndæ ſunt pro nunc quædam re-
ſolutiones dubiorum per me factæ currenti ca-
lamo, & ſunt.

SVbtiliſſimę equidem, & doctiſſimę ſunt Per-
illuſt. D. Malaſpinæ Prætoris Caſtri Ar-
quati dubitationes; ſed meo iudicio non con-
trariantur fundatæ intentioni D. Andræ San-
droni, dato etiam quòd in iure veriſſimę eſſent.
5 Nam prætenſa † ceſſio, & ſuppoſita mercium
translario, quam aduerſarius à miſero vulnera-
to debitore, qui tunc mortis ſudore videbatur
perire, extraxit, eſt ſuſpectiſſima, nedum in ſe,
6 quia † fuit nimis feſtinanter facta in feſto Sancti
Io.Baptiſtæ, & Dominico die, & ſic nulla. *Ama-*
7 *nel.de Clar.aquiſ ſing.2.* Sed etiam quia † dicta
ceſſio non ſine ſimulatione eſt, cum in poſſeſſio-
ne bonorum dictus cedens poſt dictum contra-
ctum remanſit. *l.ſicut.* §. *ſupernacuum. ff. quib.*
mod pign.vel hyp.ſol. immò de præſenti etiam
illæ merces Iudicis auctoritate deſcriptæ in do-
mo dicti defuncti reperiuntur, quo fit, vt & ſi ad-
uerſarius prætenderet ſe poſt dicti cedẽtis mor-
tem intruſum, adhuc non obtineret, quia ſtatim
8 mortuo debitore † ius, nulla mora interpoſita,
omnibus creditoribus diſtribuitur exigendi in
rebus hæreditarijs, ſecundùm eorum reſpectiuè
anterioritatem, & poſteriritatẽ, ſeruatis ijs, quæ
9 deducuntur in *l.ſcimus. C. de iure delib.* quod †
procedit etiã in omnibus bonorum debitorum
diſcuſſionibus. *l.qui balneum. & l.qui potior.*
ff. qui potior in pignor. hab. reg. qui prior. de
reg. iur. in 6. tuncq; res integra erat, quoad
bonorum, & mercium exportationem, & veram
translationem; nondum enim erant exportata
ad creditoris domum, prout etiam reſpectu con-
ſumptionis, quia illæſę merces in domo debito-
ris exiſtebant, & exiſtunt, ſed quatenus fuiſſent
exportatæ, hoc non potuiſſet fieri in præiudiciũ
eorum, qui habebant hypothecam.
10 Accedat, quòd † confeſſio dicti defuncti non
releuat in præiudicium anterioris creditoris, vt
videmus in caſu magis priuilegiaro apud *Bart.*
in auth ſed iam neceſſe. C. de donat.ante nupt. &
ſi poſſet dici hoc aliunde conſtare per teſtes, ego
reſponderem in praxi, tale examen non admitti,
nullumq; eſſe, & contra ſtylum, & ius inſtructũ,
vt Perilluſt. D. meus Iudex non ignorat vti in
iure, & praxi peritiſſimus, & doctiſſimus, ſuper
quo, ſi dubium ipſe habet, quod non credo,
non dedignetur difficultatem tranſmittere, quia
pro iuribus obiectis ſatisfaciam.
11 Præterea in † fraudem videtur alienaſſe de-
functus debitor, cum ſciebat eius facultates
non ſufficere. *l. ſi quis. ff. quæ in fraud. credit.*
quæ fraus, ſi noceret priori creditori in ſuo cre-
dito vero, & reali, eſſet quid valdè inhumanum,
hoc admittere.

Tandem cum ius aliquod non videam, nec
perſpiciam in prætenſionibus aduerſarij, ac-
quieſco. Placentiæ.

Quarta difficultas eſt, an libri ex publico lo-
co, vel Archiuio probent ſolùm inter perſonas
12 illi territorio ſubiectas; Ego † dicebam, ipſos
probare, ſed doctiſſimè oppoſuit dictus D. Io.
Baptiſta cum auctoritate *Seſſ. d'Aragon.21. per*
tot. quam vidi, & facit ad propoſitum noſtrum,
ſi benè legatur circa opinionem *Aretin. in c.*
cum cauſam. de probat. & poſtremò inueni poſt
diſceſſum meum è Placentino, apud *Rot.nouiſſ.*
13 *diuerſ.par.5.deciſ.45.nu.28.* eſſe † reprobatas
opiniones. *Aretin. in d.c.cum cauſam.de prob.*
Seſſ.d'Aragon.d.deciſ.21. & Moder. Patau. de
priuat.ſcript.lib.5.c.1.num.18.
14 Addo circa hypothecam mercium, quod †
aut mercator eſt ſolitus vendere ad credentiam,
vt cariùs vendat, & tunc cenſetur habita fides
de precio, & translatum dominium; aut merca-
tor non eſt ſolitus vendere ad credentiam, &
tunc res venditæ poſſunt vendicari. *Euerard.*
ſen.conſ.209.ſub num.9. vbi tunc merces poſ-
ſunt arreſtari.

Super allegata hypotheca mercium aliena-
15 tarum addatur pariter, quòd † in generali obli-
garione non veniunt merces venales. *Iaſ.per*
tex. in l. cum tabernam. ff. de pignor. nec in ge-
nerali hypotheca, niſi ſint expreſsè obligatæ,
in l.qui Romæ. §. *Callimachus.num.4. & 5.* vbi
16 qui † legat omne argentum, non videtur legare
argentum venale; ſed in contrarium ipſe, *ibi,*
17 concludit, prout ego ſentio, ſi † res extant penes
debitorem venditorem, ſiue agatur de expreſſa
hypotheca, ſiue tacita. *Couar. var.reſol.cap.5.*
nu.2.lib.2. & licèt inter Doctores ſit diſputatio,
an ſub hypotheca tacita merces venales cõpre-
hendantur, attamen hoc accõmodant pro nega-
18 tiua, aliàs ſecùs diſtinguendo, ſi † hypotheca
.ſ. ſit ad certum locum reſtricta, vt ibi dicit idem
19 *Couar.* dans exemplum de † rebus inuectis in
domum conductam, in qua res venales non ve-
niunt, per *l. debitor. ff. de pign.* quæ dicta in ſuo
eſſe nõ ſunt ſpernenda, quandoquidẽ nobis ap-
pareat rationem huius diſcriminis fuiſſe effica-
20 cem; ſi enim † accipimus materiam legati, con-
ſtat

ſtat legatum maximũ inferre præiudicium hæredi,& agitur in eo de gratuita rerum alienarum adſecutione,ſi accipimus materiam hypothecę, hic agitur de ære proprio aſſequendo, deque, vt dicit idem *Conar. ante num.3.* eius ſolutione, vbi non infertur graue præiudicium. *Gomeſ. de action. in §. item ſeruiana. dat intellectum, d.l. cũ tabernam, num.21.& 22.* qui omninò videatur. *& Iaſ. ibi num.21. Cyn. in l. vbi adhuc. num. 19. qu.15. C. de iur. dot. & ibi Bald. num.38. Bald. nouell.* cuius opinio videtur periculoſa, *in l. ſi conſtante. nu.72. ff. ſol. matr.*

Placentiæ,

ARGVMENTVM.

Aduocatus, quas cauſas defendere teneatur.

Conditio, *ſi ſine filijs*, an deficiat per filiæ fœminæ exiſtentiam; vbi tota hæc materia tractatur. *Oldrad. conſ.21.* quomodo procedat.

Calculus, quando de nouo poſſit fieri, ob errorem.

SVMMARIVM.

1 *Aduocatus non tenetur ſuſcipere cauſam deſperatam.*

2 *Aduocatus poteſt petere ſibi aſſignari ſalarium.*

3 *Aduocatus poteſt partem aduerſam defendere, ſi videt eam ex parte iuſtitiæ eſſe.*

4 *Aduocatus veram iuſtitiam ſequi tenetur.*

5 *Aduocati caueant, ne pro nimio intereſſe in manus diaboli incidant.*

6 *Aduocationis exercitiũ eſt nobile; ſed periculoſũ.*

7 Conditio, ſi ſine filijs, *expirat per filiæ exiſtentiã.*
Amplia primò, etiam ſi teſtator ſuperiùs mentionem feciſſet de maſculis.
Ratio eſt, quia teſtator diſtinxit ſexum maſculinum à fœminino, maximè ſi hoc fiat in diuerſis diſpoſitionibus, & ſubſtitutionibus; limita, niſi in eadem oratione; & præſertim, ſi eſſet geminata omiſſio maſculinitatis.
Amplia ſecundò, etiam ſi vna filia tantùm vnica remanſiſſet.
Amplia tertiò, etiam ſi eſſent ſubſtituta filia teſtatoris, quia tunc ceſſaret ratio conſeruandæ agnationis.
Amplia quartò, etiam ſi adijciantur verba, legitimis, & naturalibus.
Amplia etiam, ſi ſubſtituti ſint de teſtatoris tranſuerſalibus.

8 Conditio, ſi ſine filijs, *non expirat per filiæ exiſtentiam, quando teſtator proprios filios excluſit fauore agnationis.*

9 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non expirat ob filiæ exiſtentiam, ſi ſumus in materia differenti, videlicet, ſi in Ciuitate adſit, ſtatutum fem. excluſ.*

10 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non expirat per fœminæ exiſtentiam, ſi teſtator ſit in vna parte teſtamenti alternatiuè de maſculis loquutus.*

11 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non expirat per filiæ exiſtentiam, quando teſtator prætulit in inſtitutione maſculos fœminis; amplia etiam in ſubſtitutione, ea ratione, quia teſtator, maſculos à fœminis diſtinxit.*

12 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non ceſſat per filiæ exiſtentiam, ſi ſubſtitutus ſit de deſcendentibus teſtatoris; quia tunc ſemper eſt intelligentia ſumenda de maſculis; aliàs ſecùs. vel aliàs ſubſtitutus eſſet de agnatione teſtatoris. vel, ſi ſubſtitutus eſſet frater; amplia etiam in trãſuerſalibus hoc procedere.*

13 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non deficit per filiæ exiſtentiam, ſi expreſſa ſit in teſtamento maſculinitatis mentio, & hoc*
Primò, vel mentio maſculinitatis fiat in eadem oratione.
Secundò, vel ſi dictum ſit ſine filijs maſculis.
Tertiò, vel quia ſit facta maſculinitatis mentio in pluribus teſtamenti partibus, nam tunc videtur contemplata agnatio.
Quartò, vel quia in ſuperiori, & inferiori tantùm parte talis mentio facta ſit.
Quintò, vel quia teſtator ſit diſcretiuè loquutus de maſculis, & fœminis, & ſeparatim; nam tunc maſculinum non concipit fœmininum;
Intellige, quando eſt facta diſcretiua mentio in eodem gradu ſucceſſionis, ſecùs in diuerſo.
Sextò, vel ſi teſtator in eadem oratione poſt maſculinitatis mentionem, ſit illa dictione aduerſatiua, verò, *vſus, per quam tunc eſſet facta maſculinitatis repetitio.*
Septimò, vel ex ſerie teſtamenti conſtaret teſtatorem plus dilexiſſe maſculos.
Octauò, vel ſi ageretur de maſculinitatis expreſſa qualitate in vna perſona, quia licèt ſimpliciter poſteà teſtator eſſet loquutus, adhuc qualitas illi cenſetur ibi repetita.

14 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non ceſſat per filiæ exiſtentiam, ſi conſtat, teſtatorem ſtuduiſſe pro conſeruatione agnationis.*

15 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non deficit per fœminæ exiſtentiã, ſi de contraria teſtatoris mente cõſtat.*

16 *Maſculinum, quando fœmininum non concipiat. & num.13. verſ. vel quia teſtator.*

17 *Conditio*, ſi ſine filijs, *per filiæ exiſtentiam non ceſſat, ſi omni gradu ſit maſculorum vocatio.*

18 *Conditio*, ſi ſine filijs, *non expirat per filiæ exiſtentiam, ſi teſtator in maſculorum defectum vocet fœminas.*

19 Con-

19 Conditio, ſi ſine filijs, per fœmina exiſtentiam non expirat, ſi eſt conſuetudo maiorum, ſemper vocare maſculos ad excluſionem fœminarum.

20 Oldrad.conſ.21. procedit cum hac diſtinctione. Aut teſtator dicit, ſi deceſſerit ſine filijs, referendo filiorum deficientiam ad tempus mortis Patris, & tunc benè intrat conſil. Oldrad. Aut indeterminatè teſtator loquitur, non referendo deficientiam filiorum ad tempus mortis Patris; ſed ſimpliciter, ſi filij defecerint, vel in defectum filiorum, vel deficientibus filijs, & tunc ſufficit filios quandocunque decedere, & ſubſtituens admittitur.

21 Error probatur, ſi conſtat rem aliter ſe habere.

22 Errantis, nullus eſt conſenſus.

23 Calculatoribus electis de partium conſenſu, eſt ſtandũ, eorumq; calculationes fidem faciunt.

24 Periti electi, vti arbitratores præiudicant, licèt eorum ſententiam proferant, parte nõ citata.

25 Calculatores, ſi in vna ſumma conueniant, fidem faciunt, & præiudicant.

26 Peritis ſtatur, ne res protrahatur in infinitum.

27 Calculis ſtatur, ſi de hoc ſit tranſactum.

28 Calculi error non præſumitur; niſi probetur.

29 Error calculi, quando ceſſet.

30 Alimenta quę præſtantur alicui, operantur, quòd malè præſumatur de eo, qui dum alebat, obtinuit ab alito abſolutionem, & quietantiam.

31 Error calculi debet per nouam calculationem corrigi.

32 Calculatio propter errorem, ſemper retractari poteſt.

33 Erronei calculi retractandi ius perpetuò durat.

34 Calculi error, quandocunque poteſt allegari, non obſtante quauis promiſſione in contrarium facta, etiam, quòd talis error tranſiſſet in ſtipulationem.

35 Error calculi retractatur per conditionem indebiti, etiam ſi conſtaret de tranſactione facta, occaſione calculi, & quando, ibidem amplia, ſtante iuramento.

36 Error probatur ex partitis exactis, omiſſiſq; & non deſcriptis in calculo.

37 Calculus erroneus non nocet, etiam ſi lata ſint dua ſententia.

CONSILIVM LXXXVIII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

IN libertate, ac animi ſinceritate, quam Deus mihi benignè conceſſit, ſemper viuere intendo; Ideò ſciat pars, quæ me interrogat, bonum ius non fouere in hoc negotio contra eius Aduocatum.

1 Nam Aduocatus † nõ tenetur ſuſcipere cau-
ſam deſperatam. *Cagnol. in proœm. ff. num. 51.*
2 & ſi apertè ipſe petat † ſibi aſſignari, & conſti-
tui ſalarium, hoc facere poteſt abſque eo, quòd
dicatur illatam fuiſſe clientulo iniuriam. *Ioann.
Baptiſta Magon. de rect. patroc. rat. cap. 7. in fin.
cum ſeqq.* & ſi accepit, prout mihi ſupponitur,
3 dicatque velle, † & poſſe contrariam facere
cauſam, dum videt hanc fore, & eſſe iniuſtam,
ſalariumq; ſibi non ſolui, abſque dubio poteſt.
idem *Mag. c. 8. n. 31.* Nec poteſt tunc clientulus
dicere, Aduocatus me decepit, quia, ſi hoc etiam
4 verum eſſet, non procederet, quo † ad puram
veritatem, & iuſtitiam, quam Aduocatus ſequi
tenetur, ſed ſi clientulus pro parte eſſet iuſtitiæ,
vt etiam ſentit *Iaſ. in l. edita. num. 8. C. de eden.*
5 caueant † tamen Aduocati, ne incidant pro ni-
mio intereſſe, quod verè non video in hoc Ad-
uocato, in manus diaboli, & nedum à malo, ſed
6 à ſola ſuſpicione mali ſe abſtineant; eſt † enim
exercitium nobile quidem; ſed periculoſum;
vnde videantur ea, quæ ſcripſerunt *Decian. in
apolog. contra Alciat. cap. 22. & Ala. de aduoc. &
cauſid. Chriſtiano.*

Quod hæc cauſa ſit iniuſta, & deſperata pa-
7 tet, quia illa † conditio, *ſi ſine filijs*, quam vidi
in teſtamento deſcriptam, defecit, & expirauit,
præ filiæ exiſtentiam. *l. non eſt ſine liberis. ff. de verb. ſignif. vbi gloſ.* quia teſtator indiſtinctè fuit loquutus. *Alex. conſ. 31. nu. 1. & conſ. 55. nu. 9. lib. 3. conſ. 38. num. 1. lib. 6. & conſ. 17. num. 9. lib. 7. Dec. conſ. 414. num. 3. conſil. 567. num. 3. & conſ. 570. num. 3. & ſeq.* vbi de communi. *& conſ. 524. num. 6. & in l. fœmina. num. 103. verſ. & conditio illa. ff. de reg. iur. Anchar. conſ. 120. pro clarieri. Angel. conſ. 118. num. 1.* ſuper puncto. *Corn. conſ. 83. col. 1. verſ. his tamen non obſtan. lib. 1. & conſ. 202. col. 3. verſ. licet autem. lib. 3. Roman. conſ. 148. num. 1. & 2. Socin. ſen. conſ. 55. per tot. lib. 3. Grat. conſ. 68. nu. 9. lib. 1. Ceph. conſ. 45. nu. 7. & ſeq. lib. 1.* qui *nu. 8.* dicit: Hoc eſſe indubitabile, remota cõiectura voluntatis teſtatoris, & ceſſante ſtatuto excluſiuo fœminarum. *& conſ. 46. num. 14. conſil. 484. nu. 20. cum plurib. ſeqq. lib. 4. & conſ. 730. nu. 7. & ſeq. lib. 5. Bero. conſ. 115. nu. 12. de cõi. lib. 2. Mantua conſil. 186. num. 1. & ſeq. lib. 2. Crot. conſ. 280. num. 23. cum ſeq. lib. 3. Emilian. conſ. 53. num. 7. Marzar. conſ. 7. verſ. quibus tamen non obſtan. Burſat. conſ. 64. num. 9. & ſeq.* vbi de communi. *conſ. 300. num. 15. & ſeqq.* vbi de magis communi. *lib. 3. Paul. Pic. conſ. 69.* vbi de communi. *num. 18. Alciat. conſ. 41. num. 21. & ſeq.*

ſeq. lib.9. tom.3. Curt. iun. conſil.163. num.11. lib.2. Petr. Ant. Anguiſ. conſ.64. num.1. & ſeq. lib.6. Simon. de Prat. conſ.31. num.10. & ſeq. Cepol. conſ.17. num.17. & ſeq. lib.2. Bntr. in cap. Raynaldus. num.11. de teſtam. & ibi *Cardinal. num.1. verſ. ſecundo uo. Zuccard. in rep. l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. num.78. Rebuff. in l. non eſt ſine liberis. verſ. intellige. & verſic. ad hæc. ff. de verb. ſignific. Duran. de arte teſtandi. tit.5. caut.17. num.1. Zaſ. de ſubſtit. cap.7. de cond. ſi ſine liberis. verſ.c. ex prędictis. Odd. de ſubſt. compend. par.6. art.4. num.1. Tiraquell. de retract. lignag. §.1. num.219.*

Quæ concluſio ampliatur primò, etiam ſi teſtator mentionem ſuperiùs feciſſet de maſculis (quod non eſt in caſu noſtro.) *Anchar. conſ.* 68. ſubtiliter ad plenũ. *col.2. verſ. reſtat tamen.* maximè cum nulla reddi poſſit ratio, quare magis ad maſculos, quã ad fęminas referatur. *ibid.*

Quinimò, quandò teſtator in vna parte teſtamenti loquitur de maſculis (quod non eſt in caſu noſtro) & in alia ſimpliciter de filijs conſtat, in quo caſu voluerit diſtinguere ſexum maſculinum à fœminino. *Anchar.* qui ſupra. *conſ.* 120. pro clariori. *num.2.* ſequitur *Alex. conſ.38. num.6. lib.6. & conſ.17. num.12. lib.7. Iaſon. conſ.142. ſub nu.3. col.3. verſ. quintò facit. &c. & ſub num.5. verſic. octauo in fauorem. lib.2.* maximè, ſi agatur de filijs diuerſarum perſonarum, & hoc fiat in diuerſis diſpoſitionibus, & ſubſtitutionibus. *Pariſ. conſ.35. nu.18. & ſeq. lib.3. Alban. conſil.23. num.4. & 5. Rub. Alex. conſ.71. num.6.* ſecùs ſi in eadem oratione, vt ibi per eum, præſertim ſi eſſet geminata omiſſio maſculinitatis. *Alban. d. conſ.23. num.6. Cepol. conſ.17. num.23. lib.2. Siluan. conſ.64. nu.18. Paul. Pic. conſ.69. num.18. verſic. & conſidero. Curt. iun. conſ.163. num.18. & ſeq. lib.2. Petr. Ant. Anguiſſ. conſ.64. num.13. lib.6. Zuccard. in d. repet. l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. nu.82. & 83.*

Ampliatur ſecundò, etiam ſi tantùm vnica filia relicta fuiſſet. *Dec. conſ.414. num.3.*

Ampliatur tertiò, etiam quod ſubſtitutæ eſſent filię teſtatoris, in quibus ceſſat ratio conſeruandæ agnationis. idem *Dec. d. conſ.340. nu.3. verſ. ſed deuenio.*

Ampliatur quartò, etiam ſi adijciatur, *legitimis, & naturalibus. Alex. conſ.55. nu.9. lib.3. Iaſ. conſ.142. num.3. verſ. ſecundo principaliter. lib.2. fol.7. verſo. Curt. ſen. conſ.45. num.26. & ſeq. Bero. conſil.115. num.12. lib.2. Cephal. conſ.484. num.22. lib.4.*

Ampliatur quintò, vt filia faciat deficere conditionem, ſi ſubſtituti non ſint de deſcendentibus teſtatoris; ſed tranſuerſales. *Dec. conſ. 679. num.7. verſ. circa ſecundum.*

Nec obſtant iuris informationes mihi oſtenſæ de maſculorum incluſione, quia nõ loquuntur in caſu præſenti; ſed immò in diuerſis terminis; ideò non eſſet neceſſaria ſuper hoc dubio aliqua diſputatio; Attamen, vt faciliùs Dominus meus poſſit animum ſuum conturbatum quietare, conſideret caſus, in quibus maſculi tantùm veniunt, & ſibi ipſi det conſilium, contra ſeq; ſententiam ferat.

8 Primus caſus eſt, quando † teſtator excluſit proprias filias fauore agnationis (hoc non eſt in caſu noſtro) tunc enim per filiæ exiſtentiam non extinguitur conditio, *ſi ſine filijs, &c. Dec. conſ. 15. ſub num.2. verſ. modo ſic. conſ.514. num.2. conſ.515. num.2. verſ. ſecunda concluſio. & conſ. 545. nu.2. Iaſ. conſ.140. col.5. verſ. iam pater. lib.2. & conſ.141. eiuſd. vol. Fulgoſ. conſ.38. per tot. Soc. iun. conſil.90. lib.3. Gozadin. conſil.89. nu.5. Grat. conſ.53. nu.5. lib.2. conſ.54. nu.13. lib.2. Laur. à Pinu. conſ.10. num.3. Crot. conſ.1. num.17. Rub. Alex. conſil.62. num.2. conſil.63. num.3. & conſ.150. nu.2. verſ. præmiſſis. Curt. iun. conſ.114. num.6. & 7. lib.2.*

9 Secundus caſus eſt, quandò in † Ciuitate (quod non eſt in caſu noſtro) adeſt ſtatutum fœminarum excluſiuum. *Dec. d. conſ.15. num.4. & d. conſ.495. num.14. & conſ.545. nu.3. Iaſ. conſ.140. col.7. verſ. nono facit. Gozadin. d. conſ. 89. num.9. Grat. d. conſ.53. num.14. & conſ.54. num.31. lib.2. Eugen. conſ.12. num.36. Zanch. in l. hęredes mei. §. cum ita. par.10. num.7. verſ. & pro hac. ff. ad ſen. conſ. trebellian. Zuccard. in rep. l. fin. C. de edict. diu. Adr. toll. num.85. verſ. difficultas Odd de compend. par.6. tit.4. limit.2.*

10 Terius eſt caſus, quandò † teſtator (quod non eſt in caſu noſtro) in vna parte teſtamenti eſſet de maſculis loquutus alternatiuè. *Dec. d. conſil. 570. num.4. verſ. quinto &c.*

11 Quartus eſt caſus, quandò † teſtator (quod nõ eſt in caſu noſtro) in inſtitutione prætulit maſculos fœminis, & in ſubſtitutione pariter. *Dec. d. conſ.570. num.4. Fulgoſ. conſ.18. col.2. Guid. Pap. conſ.87. num.1. verſ. & licet. & deciſ.485. num.1.* ea ratione, quia teſtator tunc maſculos, à fœminis diſtinxit. *Bart. in l. fin. num.2. ff. ad trebell.*

12 Quintus eſt caſus, quandò † ſubſtitutus non eſt extraneus; ſed de deſcendentibus teſtatoris, tunc enim intelligitur de maſculis, aliàs ſecùs. *Dec. d. conſ.570. nu.5. verſ. ſeptimò. Grat. conſ. 53. num.7. & 15. lib.2.* vel aliàs eſſet de agnatione teſtatoris. idem *Dec. conſil.370. num.2. Bero. conſ.111. num.22. lib.2.* vel ſi ſubſtitutus

frater.

frater. *Alban.conſ.21.num.11.* & in tranſuerſalibus, *Curt.iun.conſ.280. num.6. verſ.nec obſtat.lib.3.*

13 Sextus caſus eſt, quandò † ſit expreſſio maſculinitatis, & hoc ſit pluribus modis, vel alternatiuè, vt dixi.

Vel mentio maſculorum ſit in eadem oratione. *Abb.conſ.36.num.3. verſ.quintò probatur. lib.1. Grat.conſ.53.num.12. & 13.lib.2. Rub. Alex.conſ.71.num.6.Odd.de compend.p.6.tit.4. verſ.pro concordia.*

Vel ſi dictum ſit ſine filijs maſculis. *Abb.d.conſil.36. num.1.lib.1. Ant. de Butr.conſil.47. Capra.conſ.18.num.5.*

Vel ratione repetitionis, vt quia ſit facta eiuſdem maſculinitatis in pluribus teſtamenti partibus mẽtio. *Dec.conſ.15.nu.2.verſ.ſecundo principaliter*, quia videtur proſpexiſſe agnationi. *Crauet.conſ.727.num.10.& ſeq.tom.4.*

Vel quando in ſuperiori, & inferiori reſpectiuè teſtamenti parte teſtator de maſculis eſſet loquutus, vt ex eodem *Dec.conſil.568.num.2. conſ.495.num.10.& conſil.515.num.3.verſ.his quibus non obſtat. Iaſon.conſ.140.col.7.verſic. octauo facit.lib.2. Pariſ.conſ.18.nu.21.lib.2. Eugen.conſ.12.num.48.*

Vel quia teſtator diſcretiuè loquutus fuiſſet de maſculis, & feminis, & ſeparatim; nam tunc maſculinum fœmininum non continet. *Iaſon. d.conſ.140.col.7.verſic.ſeptimo facit.lib.2.& conſ.141.col.10.verſ.non obſtat ergo.eod.lib.2.* quod tamen intelligitur, quandò eſt facta diſcretiua mentio in eodem gradu ſucceſſionis, ſecùs in diuerſo. idem *Iaſ.conſil.142.circa fin. verſ.non obſtat in quantum &c.*

Vel ſi teſtator in eadem oratione poſt mentionem maſculorum vſus ſit illa dictione aduerſatiua, *verò*, per quam cenſeretur facta qualitatis maſculinitatis repetitio. idem *Iaſ. d.conſil. 141.col.9. verſ.tertiodecimo multum.&c. lib.2.*

Vel ſi ex ſerie teſtamenti conſtat, teſtatorem plus dilexiſſe maſculos. *Grat.conſ.54.num.33. & 35.lib.2.*

Vel ſi ageretur de hac maſculinitatis expreſſa qualitate in vna perſona, quia licet ſimpliciter poſtea teſtator eſſet loquutus, adhuc & ibi repetita cenſeretur in eadem perſona. *Lanr. à Pin.conſ.10.num.6.*

14 Et prędicta de † excluſione fœminarum procederent pariter, ſi conſtaret teſtatorem ſtuduiſſe conſeruationi agnationis. *Socin.inter conſ. Franc.Curt.ſen conſ.40.num.6.& ſeq. Alciat. conſ.43.nu.14.lib.9.tom.3. Crot.conſ.1.nu.34. Curt.iun.conſ.214.num.8.lib.3.Couar.in cap. Raynaldus.in princ.num.2.de teſtam.*

15 Item, quandò † conſtaret de contraria teſta-
16 toris mente, tunc enim genus maſculinum † nõ concipit fœmininum. *l.Lucius.91.§.quaſitum. ff.de leg.3. Alciat.conſ.43.nu.13.lib.9.tom.3.*

17 Item, quandò † in omni gradu ſubſtitutionis ſit maſculorum vocatio. *Curt.ſen.conſ.l.280. nu.6.col.3.verſ.ſiat ergo.lib.3.& num.9.verſ. confirmatur.*

18 Item, quandò † teſtator vocaſſet tantùm fœminas, in defectum maſculorum. *Mantua conſ. 175.num.4.*

19 Item, ſi eſſet † conſuetudo maiorum in familia de vocando maſculos, ſemper fœminis excluſis. *Odd.de compend par.6.art.4.limit.4.*

20 Præterea circa † *conſilium Oldrad.21.* adductum, egò ſemper dixi, illud procedere cum hac diſtinctione, videlicet. Aut teſtator dicit, ſi deceſſerit ſine filijs, referendo filiorum deficientiam ad tempus mortis paternæ, & tunc dictum Oldradi conſ. procedit. Aut indeterminatè teſtator loquitur, non referendo deficientiam filiorum, ad tempus mortis patris, ſed ſimpliciter, ſi filij defecerint, vel in defectum filiorum, vel deficientibus filijs, & tunc ſufficit filios quandocunque deficere, & ſubſtitutus admittitur. *Dec.conſ.480.nu.7.verſ.preterea illa.conſ. 585.nu.5.conſ.594.nu.6.& conſ.035.num.6. Ruin.conſ.9.num.8.& conſ.126.num.12.lib.1. & conſ.133 nu.1.lib.3. Pariſ.conſ.18.nu.43. lib.2. Dec.reſp.28.num.25.in 2. Crauet conſil. 306.num.16.& conſ.878. Rol.conſ.39.nu.55. lib.4. Vegi.conſ.74 num.10. Peraroch.conſ.39. num.10.Soc.ſen.in l.ſolemus..in fin. ff.de cond. & demonſt. Aquilan.in l.centurio. p.4. nu 354. ff.de vulg. Zanch.in § cum ita. par.7.num 33. ff.ad ſen conſ.trebell Craſſ.§.fideicommiſſum. q.3.num.5. Peregrin.de fideic.art.29.nu.13. & 22. Mantic.de coniect vlt.vol.lib.11.tit.6. num.5.& 7. Palaz.de maior.p.2.q.12.*

Quoad calculationem factam amicabiliter, de conſenſu, non videtur ipſam ſubſiſtere poſſe, ſtante errore librarum 11. mill. quas reſtituere tenetur Dominus meus Actor, & ſi dicat amplius locum non eſſe adductis, quia eſſet reuangare totum mundum, cum ſatis appareat ex inſtrumento, ipſum plenè fuiſſe abſolutum.

21 Nam error probatur, † eo ipſo, quòd conſtat
rem aliter ſe habere. *Ceph.* in terminis, *4.conſ. 562.num.27.* de quo plenè conſtat ex partitis
22 omiſſis; ſed immò ex deſcriptis † errantis nullus eſt conſenſus, vt probaui in meo conſ.74. huius primi vol. ergò &c.

Vnde nec etiam obſtant ea, quæ adducuntur
23 circa calculatores, & ſunt, quòd † electi de partiũ conſenſu, dicuntur legitimè electi, & eorum calcula-

culationibus eſt ſtandum, nam fidem faciunt.
24 *Pariſ.1.conſ.*89.*num.*4. & 5. & vti † arbitratores præiudicant. *Burſat.1.conſil.*104. *num.*18. licèt eorum ſententiam non proferant, parte
25 non citata. *Burſ.1.conſ.*102. *num.*19. & maximè ſi in vnam ſummam conueniant. idem
26 *Burſat.1.conſ.*105. *num.*22. aliàs ſi ipſis † non ſtaretur, res procederet in infinitum. *Purpurat.*
27 *conſ.*218. *num.*12. & † tantò magis, ſtante pacto, & tranſactione de ſtando calculo. per *Soc. ſen.*4. *conſ.*92. *num.*4. *Rol à Vall. lib.*1. *conſ.*49.
28 *num.*46. cuius † error, factis computis, non præſumitur; ſed probandus eſt ab allegante. *Bimi.*
29 *conſ.*51. *num.*12. immò ceſſat, † ſi poſt calculũ ad pactum fuit deuentum, & ad ſtipulationem. *Pariſ.1.conſ.*89. *nu.*6. 11. & 39. & etiam quandò vltra calculum ſtat tranſactio. *Paſeth. conſ.* 160. *num.*4.

30 Nam omiſſo, quòd iſta eſt mulier, quæ † antequam nuberet in ipſius actoris, & prætendentis domo habitabat, & alimenta per eundem
31 præſtabantur; conſtat pleniſſimè per nouam † calculationem errores eſſe corrigendos. *Gabr.*2.
32 *conſ.*61. *num.*5. & *ſeq.* calculatio enim † per errorẽ ſemper retractari poteſt. *l. vnic. C. de error. calc. Pariſ. conſ. vlt.* 131. *num.*26. & *ſeq. lib.*1. *Cephal.*4. *conſil.*506. *num.*10. & 562. *num.*16.
33 & hoc † ius perpetuò durat. *Beci. conſil.* 211.
34 *nu.*20. *lib.*2. quandocunque † enim error poteſt allegari, etiam quòd calculatio ſepè facta fuiſſet. *d. l. vn. C. de error calc. Pariſ. conſil.* 89. *num.*18. *lib.*1. *Ceph. d. conſ.*562. *nu.*16. *Menoch. conſil.*22. *num.*10. vel etiam in ea interueniſſet calculator à Iudice deputatus. *Beci. d. conſ.*211. *num.*9. *lib.*2. *Natt. conſil.*489. *num.*2. *Barbat. conſ.*71. *nu.*14. *lib.*3. non obſtante quauis promiſſione in contrarium facta. *l.*1. *ff. de cond. indeb. Bec. d. conſ.*211. *num* 9. *Cephal. d. conſ.*562. *num.*13. *lib.*4. etiam quod talis error in ſtipulationem tranſijſſet. *Beci. d. conſ.*211. *num.*2.

35 Quæ retractatio † fieri poteſt per conditionẽ indebiti. *l.*1. *cum ſeq. ff. de cond. indebit.* etiam quod dictum fuiſſet, calculationem fuiſſe factam ex cauſa tranſactionis, ſi lis non præceſſit, ſuper computatione. *Ruin.*4. *conſ.*71. *num.*4. nam error veritati non nocet, ex communi *Burſat.* 3. *conſ.*250. *num.*18. ſemperq; poteſt allegari, vt diximus, & vſque ad annos 30. quibus addo *Plot. conſ.*100. *num.*1. vbi amplia etiam, ſtante iuramento.

36 Tandem accedat, quòd † error pleniſſimè probatur ex partitis exactis, & per ipſum prætendentem debitis, omiſſiſq; & non deſcriptis in calculo. *Pariſ.1.conſ.*89. *num.*27.

37 Ob quæ cum conſtet, † calculum prædictum fuiſſe erroneum, & iniquum, etiam ſi latæ eſſent duæ ſententiæ, non nocerent dictæ mulieri, quin poſſet reuidere calculum. *Gabr.*1. *conſ.*47. *num.* 49. Doctores verò allegati videantur, an faciãt ad propoſitum, & ſecundùm terminos noſtros, & in ſpecie *Rol.*1. *d. conſ.*49. qui poſt *num.*46. dicit contrarium, immò *d. nu.*46. plenè reſpondet num.65.

Quo ad alia me remitto adductis in iuris informationibus mihi oſtenſis, circa quas, cum ſint infinitis auctoritatibus roboratæ, his paucis acquieſco. Saluo &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

EQuus commodatus, ſi ad paſcua reſtituatur, & ibi ſit furatus, ad quem ſpectet periculum. Socidæ contractus, quandò teneat; & res datæ in ſocidam, cuius periculo pereant. Venditor, qui habuit fidem de pretio, an poſſit habere regreſſum ad rem, an verò ad pretium tantùm.

SVMMARIVM.

1 *COmmodaui tibi æquum, quem habebam in paſcuis, tu illum, finito tempore, non mihi, ſed reſtituiſti ad paſcua, & ibi fuit furatus; ad quem ſpectat periculum quæritur.* & *nu.*2.
3 *Commodans equum alicui, quem habebat in paſcuis, ſi iubeat equum reſtitui ad paſcua, & ibi furetur à latronibus, commodanti eſt imputandum.*
4 *Conſuetudo reſtituendi equum ad paſcua excuſat commodatarium, ſi equus fuit furatus.*
5 *Socida, ex natura eſt, dantis periculo vaccas perire, non recipientis, aliàs eſſet peccatum.*
6 *Socida contractus, vt valeat, duo requiruntur.*
7 *Venditor, qui habuit fidem de pretio, non poteſt amplius habere regreſſum ad rem, ſed pretium tantùm non ſolutum petere.*
8 *In contractibus nominatis pœnitentia non eſt locus.*
9 *Vxor, quando præferatur emptori mercium ratione hypothecæ expreſſæ anterioris, quam habet.*
10 *Mercium venditio, ſi ſit fraudulenter, an teneat.*
11 *Fuga venditoris mercium, poſt venditionem quid operetur.*

CON-

CONSILIVM LXXXIX.

Ieſus Maria.

PRincipalis meus eſt in tuto, vt periculum vaccarum, quę[illegible]æ fuerũt, non ſibi ſit adſcribendum; ſed domino ipſarum.

Et primò, ſi prætendatur vaccas fuiſſe commodatas. *Caſtrenſ. in l. ſi negotia. num. 3. ff. de*
1 *neg. geſt.* dicit, † quòd ſi ego equum, quem tenebam in paſcuis, commodaui tibi, & ex poſt tu vſu completo, eum reſtituiſti, non mihi; ſed ad eadẽ paſcua me ignorante; ſi fuerit per latrones[illegible]us, vel lupus eũ occiderit, periculo cõmodantis debet perire. Quibus non obſtat ſpe-
2 culator, ibi per Caſtrenſ. adductus, † qui vult equum non ad paſcua, ſed commodanti reſtitui;
3 nam in noſtro caſu † habemus literam commodantis, qui dixit: *rimandate il mio cauallo, doue l'hauete tolto, &c.* ergò ad paſcua, non commo-
4 danti potuit reſtitui; accedente † maximè conſuetudine ibi equum ſemper dimittendi, vt per allegatos à *Io. Nicol. in repet. l. generaliter. num. 87. C. de ſecund. nupt.* diſtinctè, & pulchrè loquitur, & concludit *Camill. Borel. conſ. 15. num. 29. 30. & ſeq.*

Si verò prætẽdatur, vaccas fuiſſe datas in ſo-
5 cidam, † periculum erit dantis, non recipientis, ſi pereant; immò ſi aliàs factum fuiſſet, peccatũ eſſet; quandoquidem pro validitate huius con-
6 tractus, duo † requiruntur; vnum, quod tradens recipiat in ſe periculum caſus fortuiti; alterum, quod, ſi animalia minùs vendantur, quã empta fuerunt, recipiens non tenetur ad reficiendum, quod deeſt de capitali, quod ſaluum non poteſt præſtari. *Corn. in rep. l. ſi paſcenda pecora. num. 10. C. de pact.* & hoc ſeruatur communiter.

Circa alias prætenſiones de mercibus venditis, debet acquieſcere aduerſarius, quia nullum in ipſis habet intereſſe; ſed quatenus haberet, quod non creditur, eſt certiſſimum in iu-
7 re, quòd † venditor, qui habuit fidem de pretio, non poteſt amplius habere regreſſum ad rem; ſed pretium tantùm non ſolutum, petere illi eſt
8 permiſſum. *l. inciuile. 12. C. de rei vendic.* non † eſt enim ampliùs locus pœnitentiæ, cum contractus ſit nominatus. *ibid.* Circa ſimilem caſum
9 conſuluit *Natt. 1. conſ. 219. num. 5.* ideò † vxor mei principalis, quæ habet expreſſam anteriorem hypothecam, deberet tunc præferri ipſomet emptori mercium. *Guttierez. pract. quaſt.*
10 *ciuil. 97. nu. 6. lib. 5.* niſi † doloſè, & fraudolenter facta fuiſſet talis venditio; nam tunc eſſet irrita ipſo iure, & ſic cum dominium non eſſet in emptorem translatum, fruſtrà diſputaretur de hypotheca anteriori, vel poſteriori creditorum emptoris. *ibid. num. ſeqq. Strach. de decoct. p. 3.*
11 *num. 31.* de fuga, † quam poſt venditionem arripuit. ſentit *Meiſner. deciſ. Camer. Imper. 21. num. 33. lib. 1.*

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

ALimenta præterita, quomodò debeantur, & quid de futuris, & quanta eſſe debeant. Pater tranſiens ad ſecunda vota, quid perdat circà bona filiorum. Dos vxoris fratris, an ſoluẽda ſit, & reſtituenda de communibus bonis, & multa circa fratres dilapidantes. Auus, an, & quomodo teneatur dotare neptes per ſubſequens filij matrimonium legitimatas.

SVMMARIVM.

1 *PRiuigni ſunt Nouercis infeſti, & maximè irreuocabiliter ab ipſis odiati.*

2 *Nouerca priuignorum hoſtes ferè naſcuntur, vnde ſolet dici: tunc Albeſcit Cornix, vbi ſancta Nouerca quieſcit.*

3 *Nouercę, ſi agatur de eorum intereſſe, amant aliquando priuignos.*

4 *Alimenta filio à patre debentur.*

5 *Alimenta ab auo nepotibus præſtari debent.*

6 *Alimenta filio non debentur præſtari, ſi filius habeat, & ſibi victum aliũdè quęrere poſſit, quod limita num. 8. & 10.*

7 *Ambiguum, & incertum quod eſt, in iure non conſideratur.*

9 *Pater, ſi eſt pauper, non tenetur filium alere.*

11 *Alimenta pręterita, ſi in officio Iudicis debeantur, non repetuntur.*

12 *Alimenta pręterita, ſi iure actionis debeantur, non repetuntur, & quando iure actionis, vel Iudicis officio petantur, & debeantur, vide latè.*

13 *Alimenta. Si duo, vel plures concurrunt alendi, ille præfertur, cui iure actionis debentur.*

14 *Alimenta. Cautela datur aduocato ſuper alimentorum promiſſione, vt iure actionis peti poſſint, non Iudicis officio.*

15 *Alimenta filio non præſtantur à patre extra domum, quod limita, niſi in domo eſſet nouerca, & alimenta non promiſſa reperirentur filio, vel alia iuſta cauſa, quia tunc ipſa etiam extra domum deberentur.*

16 *Alimenta pręterita debentur, ſi filius, vt ſe ale-*

ret debitum contraxit, vel fuit alimentatus, in quo caſu ei, qui alimenta ſubminiſtrauit, competit actio negotiorum geſtorum contra patrem.

17 *Actio negotiorum geſtorum competit ei, qui filiũ alimentauit, pro alimentorum repetitione, quo in caſu duę dantur limitationes.*

18 *Cautela datur filio, vt pecunias mutuo accipiat, ſi præterita alimenta repetere deſiderat.*

19 *Alimenta præterita, ſi iure actionis debentur, nõ conſideratur, an filius aliundè ſit alitus.*

20 *Alimenta præterita non repetuntur, ſi debentur viuo patre, ſecùs ſi ipſo mortuo.*

21 *Pater tenetur de iure naturali filium alere.*

22 *Alimentorum tranſactio fieri poteſt, quotieſcunque quis non incideret in periculum famis, prout eſt in alimentis futuris.*

23 *Pater poteſt ſuum etiam in mare proijcere.*

24 *Alimenta. Notificatio non eſt neceſſaria, vt pater conſtituatur in mora pro alimentis præteritis.*

25 *Alimenta, an in pecunia præſtentur, vel in re, vt putà vino, frumento, &c. vbi diſtinguendum, & ſubdiſtinguendum eſt.*

26 *Alimenta, quanta, & qualia eſſe debeant, & quę conſiderentur in eorum taxatione.*

27 *Alimentorum appellatione, quæ veniant.*

28 *Alimenta præſtantur filio, qui ſine conſenſu patris vxorem duxit.*

29 *Filius poteſt ſine patris conſenſu, matrimonium contrahere.*

30 *Pater ſecundo nubendo omnibus filiorum bonis priuatur, niſi tamen filij tacitè, vel expreſsè conſenſerint patri nubenti.*

31 *Pater ſecundo nubendo, ſuccedit tantùm in vſufructu, non in proprietate, & hoc procedit, quo ad bona materna tantùm, non quo ad alia.*

32 *Pater ſecundo nubens non incurrit pœnas tribus concurrentibus, neceſſitate ſcilicet nubendi, filiorum euidente vtilitate, & ipſorum filiorum conſenſu.*

33 *Pater tenetur vnà cum filio in matrimonijs, ſi vnà cum filio promiſit; immò ex ſolo conſenſu patris, num. 34. vel ipſius iuſſus interuenerit, num. 35.*

36 *Frater, ſi bona conſumpſit, tenetur ſibi imputare in ſua portione.*

37 *Donatio inter patrem, & filium non valet, & ex quibus præſumatur.*

38 *Filij per ſubſequens matrimonium validum, in omnibus cenſentur legitimi.*

39 *Auus tenetur dotare neptes.*

CONSILIVM XC.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

Titius in primam vxorem duxit Seiam, cum dote librarum octomille monetæ Bononiæ, vltra libras milleducentum apparatu loco; ex quibus in lucem prodierunt Sempronius, & Contardus filij maſculi, & Eleonora fœmina, quę in matrimonium à dd. iugalibus fuit collocata Dionyſio, cui pro dote exburſatæ fuerunt libræ octomille eiuſdem monetæ Bononiæ.

Habuit præterea d. Titius, & fuit conſequutus, occaſione cuiuſdam hæreditatis nonnulla bona valoris circiter librarum octomille ſpectantium dictæ eius vxori, quæ non poſt multum tempus vitam, cum morte commutauit; adhuc dictis filijs in domo cum patre vnanimiter viuentibus, quietèq; ac pacificè commorantibus; Sed breuè equidem fuit gaudium, cum non poſt multum tempus pater tranſiuit ad ſecundas nuptias, aliamq; duxit vxorem, ob quam coacti ambo fuere filij ſeorſum à patre habitare, & aliundè commorari, ob ſæuitias (vt mihi ſupponitur) Nouercæ, quòd mirum non eſt (non dico in iſta, ſed de illis, quæ ſunt tales) cum miſeri pri-
1 uigni regulariter ſint † Nouercis infeſti, & maximè, irreuocabiliterq; ab ipſis odiati. *Cantiunc.*
2 *conſ. 26. num. 4.* Nouercæ † enim priuignorum hoſtes ferè naſcũtur; vnde ſolet dici: tunc Albeſcit Cornix, vbi ſancta Nouerca quieſcit. *Cranet. 6. conſ. 991. num. 30.*

Nec tanta tamen indignationis vis reſidet in No-
3 uercis, quin ſi agatur † de eorum intereſſe, & ſeu filiorum alterius matrimonij, non inclinent ad amandum priuignos aliquandò, & iram, odiumquè, ſi non deponant, ſaltem depoſuiſſe fingant, vt illis faueant, prout in dictam accĩdit,

Contardus in vxorem duxit filiam Nouercæ, quæ in doteq; & pro dote dictæ filiæ idem Contardus, & Pater ambo inſolidùm, libras ſeptemmille d. monetæ ipſi conſtitutas reſtituere promiſerunt, quam poſtea Contardus exigens, & recipiens conſumpſit.

Omiſeram, quòd poſt mortem primæ vxoris Titij, Sempronius filius, non accedente patris conſenſu, in vxorem duxerat quandam mulierem, ex qua iam prius ſuſceperat duas filias fœminas, quas tunc fuiſſe per ſubſequens matrimonium legitimatas prætenditur.

Omiſeram pariter, quòd ante dictum filij matrimonium,

Digitized by Google

nium, Titius pater Contardo filio conſignaue-
rat, & tradiderat capitale vnum librarum qua-
tuormille, ad negoriandum, & vt de lucri parte
filius virilem ipſi debitam portionem corre-
ſponderet; ſed dictus Contardus inconſideratè
dictum capitale, non in negotiando induſtrio-
ſus, ſed in dilapidando prodigus deſtruxit, &
annihilauit.

Conquæritur alter filius Sempronius extra domum
adhuc per 20. annos circiter exiſtens, & cui fue-
runt à patre vix ſubminiſtrata eius neceſſita-
ti præſidia, præuia quadam, cum pacto luendi
venditione facta aliquorum bonorum pretio
librarum duarum mille, additis hiſce verbis,
videlicet: *& hoc pro ſeruitio dicti Sempronij eius
filij præſentis, &c.* & tantò magis, quia paucifſ-
ſima aliquando alimenta à patre, & aliquando
nulla habebat.

Quapropter ipſemet de præſenti alimenta præten-
dit, nedum futura; ſed etiam præterita, conſide-
ratione habita ad bona materna, & aduentitia,
quæ amiſſa inſuper fuiſſe per patrē, nedum quo
ad vſumfructum; ſed etiam quo ad proprieta-
tem ob tranſitum ad ſecunda vota, de iure cre-
dit, & pro certo tenet.

Pro quibus alimentis præteritis, quatenus debe-
rentur, an dictus Sempronius poſſet à credito-
ribus, poſt eius mortem, moleſtari, ſi pater pro
illorum ſatisfactione fauore dicti filij validè ſe
obligaret, & per inſtrumentum.

Nec ſentire damnum aliquod prætēdit idem Sem-
pronius pro dicta dote priuignæ iam per Con-
tardum prædictum conſumata, non obſtante
patris obligatione, & ſeu fideiuſſione de illam
reſtituendo, eueniente caſu; Nec minùs ſibi
æquum videtur, quòd Contardus in ſua portio-
ne non debeat compenſare dictum capitale li-
brarum quatuormille conſumptum, & alia bona
paterna, quæ etiam in dies dilapidat.

Tandem prætenditur dictum Titium vti auum pa-
ternum, teneri dotare dictas fœminas eius ne-
ptes per ſubſequens matrimonium legitimatas,
ſtante dicti filij Sempronij paupertate, & im-
poſſibilitate.

4 REquiſitus pro veritate, ſentio Titium † pa-
trem teneri alere filium Sempronium
ſanguinis vinculo, & iuſtitia ſic ſuadentibus. *l. ſi
quis à liberis. §. vtrum. ff. de lib. agnoſc. l. fin. §.
ipſum autem filium. C. de bonis qualib. l. fin. C. de*
5 *alend. lib.* & ibi Doctores: immò concluſionem †
hanc ad alimenta nepotum etiam extendi poſſe
non eſt dubitandum, qui ſunt filij dicti Sempro-
6 nij. *Surd. de alim. tit. 1. q. 12.* niſi tamen illa †
dictus filius aliundè haberet, & ſibi victum quæ-
rere poſſet. *d. l. ſi quis à liberis. §. ſed ſi filius. ff.
de lib. agnoſ. Alex. 3. conſil. 48. num. 2. & lib. 4.
conſ. 27. num. 2. & lib. 5. conſ. 72. num. 9. Ceph.
2. conſ. 280. nu. 44.* ſequuntur eandem opinio-
nem *Caſſan. conſ. 62. num. 14. Dec. conſil. 576.
num. 3. Bertrand. de donat. gloſ. 4. in verb. ſi ils
n'ont autres biens. ante num. 288. fol. mihi 74.
Coler. de alim. lib. 1. cap. 1. num. 18.* latiſſimè *in
c. 2. eod. lib. num. 78. cum ſeq.*

Quod abſolutè non conceditur in iſto caſu,
vbi mihi ſupponitur, filium bona habere pau-
ciſſima, & familia abundantiſſimum eſſe, nec
habere vnde viuere poſſe pro ipſius, & familiæ
ſubſtentatione. Et ſi dicatur, ex notariatu di-
ctus Sempronius poteſt (cum ſint incerta lucra
vti futura, de quibus certa ſcientia non datur)
ſe alere, & familiam; attamen vltra quòd hoc
7 fundatur ſuper incerto, † & ambiguo, in quo lex
nullum fundamentum facit. *Decian. 2. conſil. 2.*
8 *num. 108.* Non † ſemper operari quis poteſt.
Crauet. conſ. 199. ſub nu. 7. vbi diſcutitur, quis
dicatur aliundè alimenta conſequi. *num. 6.* Sed
dato, quòd ſemper dictus filius operari poſſet,
adhuc alimenta ſufficiētia ex dicto exercitio nō
lucraretur, attenta inſigni familia, quam habet.

Super quibus duo ſunt aduertenda; Primò,
9 an pater habeat facultates ſufficientes, quia ſi †
pauper eſſet, charitas à ſe ipſo inciperet, & ſic
alimenta non teneretur filio præſtare. *Decian. 3.*
1 *reſp. 111. ſub num. fin. Coler de alim. lib. 1. d. c. 2.
nu. 85.* Secundò, quòd etſi verum eſſet, filium,
qui aliundè quærere ſibi victum poſſet, à patre
minimè alendum fore; attamen intelligentia
10 ſumeretur, quòd honeſto † artificio eius condi-
tioni congruo incumberet, non contra familiæ,
ac perſonæ decorem, artem vilem exerceret.
*Mantic. de tacit. & ambig. tom. 2. lib. 13. tit. 12.
ſub num. 9.*

Quid autem, reſpectu alimentorum præteri-
torum? dic, quòd peti poſſunt, & debentur.
Aſcan. Clement. de pat. poteſt. eff. 17. num. 62. ſed
diſtingue.

11 Aut alimenta † debentur officio Iudicis, pro-
ut ſunt illa filio debita, & tunc non repetuntur.

12 Aut iure † actionis, & tunc repetuntur. *De-
cian. 1. conſ. 9. num. 48. Bero. 2. conſ. 52. nu. 18.
Cephal. 2. d. conſ. 289. num. 43. Surd. de aliment.
tit. 1. quæſt. 32. num. 40. & ſeq.* circa quod, ſi
13 † plures concurrerent prætendentes futura ali-
menta, illi venirent præferendi, quibus iure
actionis alimenta deberentur. idem *Surd. d. tit.
1. q. 92. nu. 2.* Item, amplia, quòd talia alimen-
ta, etiam diuiti, præſtari deberent, ſi iure actio-
nis illa peti poſſent. idem *Surd. d. tract. tit. 7.
q. 15. num. 27.*

Prçterea eſt aduertẽdũ, quòd ſi pater poſſideret bona dotalia vxoris, vel bona, in quibus vſumfructum non haberet iure actionis, illa filius poſſet repetere, non Iudicis officio. *Bero. 2. d.conſ.52. num.19.* Niſi tamen pater ſibi præiudicaſſet, aliquando dando filio vinum, aliquã do frumentum; nam tunc veniret perſpiciẽdum, an pro alimẽtis futuris eſſent illa tradita, an potiùs ad bonum computum præteritorum; & ibi prudens Aduocatus, ad tollendas omnes difficultates, poteſt iudicio meo tutiſſimum filio prç-

14 ſtare conſilium, vt ſcilicet † appareat à principio inter patrem, & filium, ex pacto, alimentorum conſtitutio, quia tunc iure actionis ex inſtrumento, & obligatione, de qua loquitur *Pontan. de alim. c.1. num. fin.* meliùs diſtingnendo ponit *Coler. de alim. lib.1. c.1. ſub num.10. verſ. & cum hac. & lib.3. c.4. ſub num.4. verſ. quam ad rem.* non autem Iudicis officio, vt dixi, petere alimenta poſſet, quæ cautela à me in hoc foro inducta, fuit approbata ab Illuſtriſſimo Domino Federico Mariono doctiſſimo Ciuilium pro Sereniſſimo D. Duce noſtro Auditore, qui patrem condemnauit ad præterita alimenta præſtanda, me acriter aduocante pro filio, qui in diſceſſu de domo paterna fuit à me ita cõſultatus; quicquid dicerent aduerſarij, ſcilicet illam alimentorum conſtitutionem nil noui inducere fauore filij, quia fuerat formata vi Ipſius legis; & vlteriùs dicebant nõ fuiſſe receſſum à iuris diſpoſitione, quia fuit deuentum ad tranſingendum cauſa indigentiæ, qua ceſſante, prætendebant ceſſare etiam alimenta promiſſa; quibus per me fuit reſponſum latè, & ſufficientèr in vna mea iuris.

Fuerat enim in hoc contractu ſpecificè expreſſum commodum pecuniarium, non conſiderato, vtrum filius aliundè viuere poſſet. *Coler. de alim. dd. lib.3. & cap.4. ſub num. 19.* Immò, & addita fuere, cautiùs agendo, iſta verba: *& dictus D. Ioannes voluit teneri ad prædicta alimenta amicabiliter inter ipſos taxata in forma depoſiti ampliſſima, cum obligatione bonorum, tàm præſentium, quàm futurorum, &c. non attenta iuris diſpoſitione, à qua recedere voluerunt in quantum faceret contra præſens inſtrumentum, & in eo contenta, prout &c. Sed omninò voluerunt firma habere, nec ipſis aliquo prætextu, vel cauſa contrauenire &c.* & alibi etiam infraſcripta legebantur verba: *poſſit dictus D. Ioannes à prædicto eius filio, eo caſu, ſeu caſibus iudicialiter conueniri, & ad damna, expenſas, &c.* & inferiùs etiam, *ex nunc, prout ex tunc dictus Dominus Ioannes libello, ſeu petitioni per dictum filium dando acquieuit, & acquieſcit, exceptionibuſq; omnibus renunciauit, & renunciat, &c. & contra eius bona preceptum &c.*

15 Dicerem præterea, patrem † non teneri filio alimenta extra domum præſtare. *Cranet. conſ. 753. num.17. Cyriac. lib.1. controu.33. nu.10.* Sed Nouerca, & conſenſus patris ex alimentis in parte præſtitis filio me ſilere faciunt. *Pontan. de alim. cap.5. num.5.* vbi ſi filius cum vxore, & eius liberis è domo patris receſſit ex immanitate Nouercæ, adhuc pater tenetur alimenta prçſtare filio, nurui, ac nepotibus, quod etiam procedit, ſi alia cauſa iuſta de domo receſſiſſent. *Aſcan. Clem. de patr. pot. d. eff.17. num.32. cum ſeqq.* Inſuper deuenio ad aliam diſtinctionem pro maiori caſus declaratione.

16 Aut filius contraxit † debitum, vt ſe aleret, & tunc iuſtè alimenta præterita petere poteſt ſaltem reſpectu illius debiti contracti. *Afflict. deciſ.10. num.4. Alex.3. d.conſ.48. ſub num.1. in fin. & lib.5. d. conſil.72. ſub num.9. Pontan. de alim. prçter. cap.12. ſub num.1.* quo ſtante filius poſſet etiam cogere patrem ad ſatisfaciendum dictum debitum per filium contractum; quę ampliantur etiam in illo, qui filium alimentauit, cui

17 † negotiorum actio competit pro alimentorum repetitione. *Decian. 3. conſ.110. num.9.* quod *Alex.* limitat duobus modis, niſi ſcilicet petens eſſet hæres alimentati, & non probaſſet de ſuo proprio alimenta præſtitiſſe, *in d. conſil.72. ſub num.10. poſt med.* ſuper quo tene menti caute-

18 lam, quæ eſt, vt pecuniam mutuo † accipias, ſi præterita conſequi cupis alimenta, niſi tamen alimenta deberentur iure actionis, vt dixi, quia

19 in illo caſu tunc † non conſideraretur, an aliundè habuiſſet, & alitus fuiſſet filius. *Surd. de alim. tit.9. q.4. num.7.*

Aut non, & tunc me remitto ad ſuperiùs dicta; iterum diſtinguo.

20 Aut agitur † de alimentis filio debitis, viuente patre, & tunc præterita minimè peti poſſunt alimenta.

Aut de debitis poſt mortem patris, & tunc petitio præteritorum eſt permiſſa. *Bombin. conſ. 12. num.51.*

Sed in iſto caſu ob præterita alimenta non præſtita fuit conditio filij deterior facta, qui filias maritaſſet, vel dotem ipſis paraſſet, ſi illa habuiſſet, in quo caſu ſub ſilentio difficultates pono, quia infrà diſputabitur, an dictus Titius neptes dotare aſtringi poterit.

Non omittendum præterea cenſeo occaſione dictorum alimentorum præteritorũ, quòd tranſactio inter patrem, & filium valebit, & ſuas vires retinebit, nedum quia habuit principium

21 validũ, & æquum, ſed immò neceſſarium, cum † pater naturali iure, vt dixi, teneatur alere filium.

inſt.

inſt. de iur. natur. gen. in princ. ſed etiam quia
22 tranſactio † alimentorum ſemper fieri poteſt
quotieſcunque quis non incidere poſſit in peri-
culum famis, prout in alimentis futuris. *Mantic.*
de tacit. & amb. tom. 2. lib. 26. tit. 3. num. 9. quod
ſine dubio eſt fauorabile filio alimentando; ſe-
cùs quandò agitur de patris præiudicio; nam
23 tunc mihi notum eſt, † patrem poſſe, nedum ex
dicta occaſione iuſta, & neceſſaria ſe obligare,
ſed immò ex voluntaria, & pura ſuum in mari
proijcere. *Decian.* cum alijs ibi relatis. 3. *conſ. 1.*
num. 25. & conſ. 70. num. 9. Dec. conſ. 557. nu. 7.
quem ſequitur *Ceph. 2. conſ. 280. num. 16. Cę-*
pol. 2. conſ. 50. nu. 32. Franc. Ant. Coſt. conſ. 57.
num. 8.

Remanet ſuper hoc diſcutiendum, an pro
24 iſtis præteritis alimentis ſit neceſſaria † notifi-
catio, & intimatio, vt pater dicatur in mora
pro alimentis prædictis. *Gloſ.* opinionem ſeque-
re *in l. libertis. §. manumiſſis. ſub verb. ſi conditio.*
ff. de alim. & cib. leg. quę negatiuè reſpondit.

Dubium etiam facit, quomodo iſta alimenta
25 reſtituantur, † an in pecunia, ſeu potius frumen-
tum, vinum, & ſimil. præſtari debeant. *Alex. 5.*
in conſ. 72. nu. 7. concludit, non æſtimationem,
ſed frumentum, vinum, &c. eſſe petenda, & prę-
ſtanda. Tu diſtingue, aut agitur de alimentis
relictis in ſpecie, & tunc in eadem met ſpetie
debentur; aut de alimentis præteritis, & tunc
æſtimatio debetur. *Pontan. de alim. c. 17. num.*
24. aut de alimentis, vt puta, debitum eſt fru-
mentum, vinum, &c. & in hoc caſu petitur, quòd
debetur; aut de medicinis, & petitur æſtimatio;
aut de habitatione, & tunc impoſſibile eſt dari
habitationem præteriti temporis, & ideò æſti-
matio petitur. ad prædicta *Bart. de alim. nu. 32.*
ſub verſ. de pręteritis autem.

Superius diſcurſum fuit ſuper alimentis præ-
26 ſtandis, modo difficultas eſt, † quanta, & qualia
eſſe debeant. & *Bald.* alleg. ab *Euerard. iun. 1.*
in d. conſ. 21. num. 6. tradit nos ad redditus, quæ
percipiuntur annuatim, non ad proprietatis va-
lorem cõſiderationem habere per *l. ius alimen-*
torum. §. 1. ff. vbi pup. educ. deb. non enim quis
viuit ſecundùm valorem proprietatum, ſed ex
redditibus ab eis venientibus.

Conſiderantur etiam facultates conſtituentis
alimenta, qualitas, & dignitas perſonæ, cui con-
ſtituuntur. idem *Euer. ibi num. 7. & num. 8.* di-
cit, in hoc Iudicis arbitrium eſſe cõſiderandum.
num. verò 26. ſpectandum eſſe tempus conſti-
tutionis, vbi de aliquo euentu diſputaretur.

Ad prædicta faciunt auctoritates *Alexand. 5.*
d. conſil. 72. num. 7. Ceph. ad ratam legitimę, 4.
conſ. 498. num. 27. cum ſeqq. vbi multa per tot.
Cranet. conſ. 189. ſentit hoc eſſe Iudici arbitra-
rium, *num. 10. conſ. 199. num. 11. & conſ. 850.*
ſub num. 8. verſic. in quibus alimentis. Coler. de
alim. lib. 1. cap. 1. nu. 13. vbi ratio habetur bo-
norum maternorum latiſſimè *Pontan. de alim.*
c. 7. per tot. vbi multa alia ponuntur ad propo-
ſitum facientia. *Aſcan. Clem. de patr. pot. eff. 17.*
num. 35. cum ſeqq.

27 Appellatione † autem alimentorum, quę ve-
niant latè ponit *Bartol. de alim. num. 1. cum ſeq.*
& multi ex proximè citatis auctoribus.

Inſuper in dubium reuocari poteſt, an pater
teneatur alere Sempronium, qui ſine patris con-
28 ſenſu vxorem duxit; dic, quòd † pater tenetur
alimenta dicto Sempronio præſtare, hoc non
obſtante, vt ſentit *Aſcan. Clem. de patr. poteſt. d.*
29 *eff. 17. num. 17.* cum hodie † matrimonium ir-
requiſito patre contrahere poſſit filius, vt ibi.

Sed quid de patre, qui ad ſecunda tranſiuit
vota?

Iſta materia eſt perutilis filijs, & præiudicialis
patri, qui in odium filiorum, aliam accipiendo
vxorem, multas incurrit pœnas.

30 Nam de cõmuniſſima † opinione pater tunc
omnibus filiorum bonis priuatur. *Ceph. 2. conſ.*
288. à nu. 14. vſque ad 23. per l. fœminæ. in fin.
C. de ſecund. nupt. Decian. 5. conſ. 44. num. 7. niſi
tamen filij tacitè, vel expreſsè patri conſenſe-
rint. *Merlin. de legit. lib. 4. tit. 2. q. 2. num. 19.*
quod nõ video in hoc caſu ex actis ante, & poſt.

31 Addatur, quod † pater ſuccedit tantùm in
vſufructu, qui morte finitur, & non in proprie-
tate. *Capra. conſ. 46. num. 5. & conſ. 47. num. 1.*
Cranet. 1. conſ. 37. num. 1. & ſeq. qui diſtinguit,
intelligentiam ſumendo, quoad bona tantùm
materna, non quo ad alia. Tu pone tres caſus,
32 in quibus † pater non incurrit pœnas prędictas.

Primus caſus eſt, quandò pater, neceſſitate
ductus, hoc facit.

Secundus caſus eſt, quandò adeſt filiorum
euidens vtilitas.

Tertius caſus eſt, quandò filius conſentit.
Cyriac. lib. 1. contr. 137. num. 10. cum ſeq.

Præterea eſt etiam dubitandum, an Contar-
dus debeat in parte ſua imputare illa, quæ con-
ſumpſit, tàm reſpectu dicti capitalis librarum
quatuormille, quàm dotis, pro qua pater fide-
iuſſit, & ad illam reſtituendam ſe obligauit.

Super qua dubitatione, etſi verum ſit patrem
33 pro † filio teneri in matrimonijs, ſi vnà cum fi-
lio promiſit. *Bertrand. de donat. gloſ. 4. in verb.*
elles n'en deuro ient plus auoyr. poſt num. 349.
ſub verſ. incidit etiam &c. fol mihi 93. Immò ex
34 ſolo † conſenſu præſtito in tempus matrimonij,
ſi filius habitabat cum patre, & vxorem in do-

mo ipſius patris duxit. poſt *Bart.* & alios, tenuit
35 *Decian. 4. reſp. 66. num. 21.* vel iuſſus † patris interuenerit, aut patri dos ſoluta, in vtilitatemq; ipſius fuerit conuerſa. *l. ſi cum dotem. §. tranſgrediamur. ff. ſol. matr.*

36 Attamen tenetur filius imputare,† ſi conſumpſit, in ſua portione, quòd procedit, nedũ quoad d. dotẽ, ſed quoad capitale prædictũ, eo quia, vel filius erat guloſus, vel quia luſit, aut meretricãdo conſumpſit. *Porcel in ſuo trac. de duob. frat. in 2. quaſt. princ. ſub num. 41. verſ. quid ſi filius erat guloſus. fol. mihi 136.* in quo caſu ceſſat animus donandi, reſpectu patris, nedum quia donatio
37 † inter patrem, & filium non valet, niſi ſit iurata, vt diffusè ponunt Doctores per me allegati in meo conſ. 13. huius primi vol. ſed etiam quia dũ ad negotiandum capitale illud filio tradidit, ſatis ipſius patris excluſiua donandi intentio perſpicitur. *Bald. 3. conſil. 362.* vbi coniecturæ ponuntur, reſpectu patris, qui expenſas pro filio fecit, quæ colliguntur ex facultatibus patris, valore bonorum, & numero filiorum; & alibi inferiùs. *verſic. viſis, & lectis, &c.* ſic diſtinguit. Aut loquimur de expenſis conſumptis, & eas nõ repetit pater; aut de rebus, quæ pertinẽt ad onus alimentorũ, & tunc pariter per patrem nõ repetuntur; ergò his exceptis in alijs datur repetitio.

Tandem quæri poteſt, an Titius auus paternus teneatur dotare filias d. Sempronij eius reſpectiuè neptes per ſubſequens matrimonium natas.

38 Et ſuppoſito pro veriſſimo, filios † naturales per ſubſequens matrimonium validum natos, in omnibus cenſeri legitimos, vt poſt multa te-
39 nuit *Dec. conſ. 154.* dicimus, Auum † ad neptes dotandas teneri. textus eſt apertiſſimus in *l. dedit dotem. alias dotem quam. 6. ff. de collat. bonor.* ſequitur *Cyriac. lib. 1. contron. 90. num. 4.* Et ita &c. Saluo &c. Placentiæ.

Hoc conſ. fuit factum ad inſtantiam D. Vincentij Gargiarei Patrui mei, cuius materia magis diffusè tractatur, ac luculentèr diſcutitur in ſecundo vol. meorum conſil.

ARGVMENTVM.

MArito, quandò vxor ſit reſtituenda, ſtante ipſius ſæuitia. Vxorem, an poſſit maritus expellere, ob dotem non ſolutam.

SVMMARIVM.

1 *VXor, quandò viro ſit reſtituenda.*
2 *Maritus vxorem caſtigare poteſt, non verberare.*
3 *Maritus poteſt vxorem verberare, & caſtigare; ſed leuitèr, & moderatè.*
4 *Maritus eſt caput vxoris.*
5 *Maritus habet in vxorem manuum iniectionem; ſed moderatè.*
6 *Maritus poteſt verberare vxorem ex iuſta, & vrgenti cauſa.*
7 *Vxor, ſi verberaretur, & iniuſtè, ac malè tractaretur, poſſet aufugere, nec morari cum viro teneretur; ſed immò ab eo extra domum eſſet alenda.*
8 *Mariti in ſtatu Sereniſſimi Ducis Placentiæ, & Parmæ ſunt aſtricti benè tractare vxores.*
9 *Vxor debet obedire viro, & illi inſeruire.*
10 *Maritus, & vxor ſunt duo in carne vna.*
11 *Matrimonium. Sacra iugalia, nec ſpernenda, nec iniurioſè ſunt tractanda.*
12 *Maritus, ob dotem non ſolutam, poteſt expellere vxorem.*
13 *Maritus, ob dotem non ſolutam, poteſt denegare vxori alimenta.*
14 *Maritus, ſi literam amatoriam inueniat, & videat vxorem non eſſe in culpa, contra eam non debet ſæuire.*
15 *Mulier grauiter à viro non debet caſtigari, ſed moderatè, etiam ſi inueniantur apud eam litera amatoria.*
16 *Maritus, etiam ex cauſa grauiſſima, non poteſt ſæuire in vxorem, ſed ſæuam, & competentem caſtigationem debet Iudici relinquere.*
17 *Maritus, an teneatur vxorem alere, etiamſi dotem non habuerit.*

CONSILIVM XCI.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

CAuſa amicabiliter componẽda mihi fuit ab infraſcriptis partibus commiſſa; ideò inhęrendo voluntati partium, pro veritate ſentio, prout infrà, videlicet.

1 Mulierem † primo loco dicimus (prout partes etiam aſſentiunt) marito reſtituendam eſſe, cum hoc, quòd non ipſe audeat eam caſtigare, niſi & prout ius permittit, & ſuadet; quando-
2 quidem certiſſimum ſit † maritum vxorem caſtigare poſſe, non verberare. *Petr. Ant. Anguiſſ. lib. 5. in mat. dot. conſil. 1. ſub num. 7.* poſt text.
3 *Alex. 4. conſ. 115.* vel † ſaltem hoc facere leuitèr, & temperatè. *Petr. Ant. Anguiſſ. d. conſ. 1. ſub num. 7. Angel. de Caſtr. inter conſil. matrim.*
4 *lib. 1. conſ. 31. num. 14.* qui dicit, † maritum eſſe
5 caput vxoris, habereq; † in illam manuum iniectionem,

ctionem, & eam verberare, ſed moderatè. *Ant.*
6 *Granat. inter dd.conſ.matr.*81.*num.*4. & † iuſta,
ac vrgente cauſa, ſic ſuadente *Alex.* 4. *d. conſil.*
115 *nu.*3. videatur latè *Cyriac.tom.*1.*cont.*172.
7 Aliàs vxor † poſſet aufugere, nec teneretur
morari cum marito, ſed ab eo ali extra domum
ſuis ſumptibus deberetur, ſi verberaretur, & in-
iuſtè tractaretur. *Euerhard.iun.* 1. *conſ.*42. *num.*
31. *Ancharan. conſ.*408. *ſub nu.*1. Ideò cautus
8 ſit † maritus, quia in hoc ſtatu Sereniſs. Princeps
abhorret, quòd vxores male tractẽtur ab eorum
9 viris. Cauta † ſit etiam vxor, obediens viro, &
10 debita illi obſequia reddere non recuſet; & †
cum ſint duo in carne vna, ſint etiam vnius vo-
luntatis, quietè, ac pacificè viuant, & ex corde
par ſit voluntas, & effuſis charitatis habenis in-
11 ter ſe ament; menti tenendo, quòd † ſacra iu-
galia nec ſpernenda, nec iniurioſè ſunt tractãda.

Circa ſeparationem, non mihi decet loqui,
aut aliquid diffinire, eſt enim in hoc caſu quæ-
ſtio ſuperflua; quandoquidem conſtat, partes
ab hac prætenſione receſſiſſe, diſcuſſionemquè
ſpectare ad Eccleſiaſticum Iudicem.

12 Quo verò ad † expulſionem factam à marito
extra domum de dicta eius vxore, ob dotem
non ſolutam, licitam iudicauimus de iuris rigo-
re, vt ex *text. l. fin. C. ad Velleia.* vbi doct. *Alex.*
*conſ.*123.*num.*5.*lib.*7. viſo proceſſu cauſę. *Bar-*
*dell.*2. *conſ.*196. *num.*4. *Goden. conſ.*109. *num.*
102. *Rota. in recent. par.*2. *deciſ.*470. *num.* 4.
13 immò † tunc marito conceditur ius denegandi
alimenta vxori, vt poſt text. *d.l.fin.* ſentit *Alex.*
*d.conſ.*123. *ſub nu.*4. *verſ. poſſet etiam. Bardell.*
*d.conſ.*196. *num.*4. *Goden. d.conſ.*109. *ſub num.*
102. *Rota. d.deciſ.*470. *num.*4.

14 Non obſtat, quòd † maritus literam amato-
riam inuenerit in camera, vbi eius vxor dor-
miebat, quia eſt ſine ſubſcriptione, & non con-
ſtat, cui dirigatur. At dato, quòd fuiſſet vxori
prædictæ per aliquem tranſmiſſa, ex ipſius lectu-
ra conſtat ipſam recuſaſſe amare eam ad amo-
res prouocantem, ſtantibus verbis literæ: *la du-*
rezza del voſtro petto ſi ſpezzarà pur vna volta,
per tante mie reiterate preghiere &c. Vltra quod
15 † quicquid ſit de hoc, non potuit grauiter ver-
berari, ſed moderatè. *Cyriac. d. controu.* 172.
16 *num.*11. qui *num.ſeq.* dicit, etiam † ex cauſa
grauiſſima maritum non poſſe ſæuire in vxo-
rem, ſed ſæuam, & competentem caſtigationem
debet Iudici relinquere.

Non obſtat etiam illud, quod deducebatur à D.N. patre dictæ mulieris, circà alimenta præſtita per ipſum filiæ, quouſque ſtetit in eius domo, quia iam probauimus, alimenta non deberi à marito vxori expulſæ, ob dotem non ſolutam.

Tandem parum valent adducta à D. Procu-
17 ratore partis, qui dicebat, alimenta † per ma-
ritum vxori deberi, quicquid ſit de dote, ſtante
quòd ipſa tunc dicebatur pauper; Reſpondetur enim, non conſtare de paupertate dictæ mulieris, quę habet patrem induſtrioſum, & artificem, qui debuit, ac debet dotem promiſſam exburſare, vt in puncto *Rot.* ſentit, *d.deciſ.*470. *nu.*5. *in recent. p.*2.

Requiſitus, ob temporis anguſtiam, hæc paucula in ſcriptis poſui. Saluo ſemper &c.

Placentiæ.

Circà materiam ſæuitiæ mariti in vxorem, & ipſius è domo viri diſceſſu, videantur infraſcripti Doctores materiã tractantes. *Dec. conſ.*621. *num.*6. *Soc. conſ.*64 *num.*10. *lib.*4. *Natt.*3. *conſ.* 616. *num.*1. 6. *&* 11. *Cuman. conſ.*1. *num.*1. *&* 4. *& conſ.*175. *num.*2. *Grat.*1. *conſ.*57. *num.*7. *Homod. conſil.*63. *num.* 1. 8. 10. *&* 12. *Crott. conſ.*31. *num.*9. *Ceph.*4. *conſ.*518. *nu.*2. *Curt. iun.*3. *conſil.*328. *num.*7. 20. *&* 33. *Burſat.* 2. *conſ.*207. *num.*30. *& conſil.*333. *num.*8. *&* 14. *lib.*3. *ac num.*2. *Decian.*4. *reſp.*26. *num.*5. 9. *&* 11. *&* 5. *reſp.*68. *num.*4. *&* 7. *& reſp* 48 *nu.*1. *&* 3. *Pruckman. conſ.*18. *num.*47. *& ſeq.* 55. *& ſeq. & conſ.*26. *num.*1. 2. *&* 9. *Guid.Pap. conſ.* 127. *num.*1. *Neguſ. quæſt.*363. *num.*15. *& ſeq. in ſuis reſp. & q.*370. *num.*52. *& ſeq. Menoch.* 3. *conſ.*299. *num.*1. *Dion. de Franc. inter conſ. matr.* 58. *num.* 2. 10. *&* 16. & ibi *Rimin. iun. conſ.*81. *num.*6. *inter dicta conſil. & num.* 13. 17. *&* 18. *ac* 26.

ARGVMENTVM.

ALimentarij induſtria, quandò non conſideretur in taxandis alimentis. Reſcriptum commiſſionis impetrans, an poſſit pœnitere. Arbor poſita propè confinia alicuius, quandò ſit communis. Literas cambij ſoluere, an teneatur mandans, an verò acceptans. Emphyteuta tenetur edere inſtrumentum inueſtiturę ſuo domino. Locans Aurifici rem aptam arti, eo mortuo, an locatio ipſius rei duret in hæredes. Adminiſtrator ſalariatus, quas expenſas repetat. Tutor, & adminiſtrator, an poſſit factorem conſtituere. Debitor frumenti, an pecunias ſoluere poſſit ipſius loco, & quo pretio. Promittens dare pro debito medietatem in tot vuis de menſe Octobris, & in tot lignis de menſe Auguſti, quomodo ſatisfacere debeat eius creditori, an ſcilicet de antecedenti menſe Auguſti, an de ſubſequenti poſt menſem Octobris. Tempus ſoluendi priuilegiatum, an incipiat currere poſt tempus conuentionale.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Alimentarij induſtria non conſideratur in taxandis alimentis, ob fragilitatem.*

2 *Doctoris induſtria in alimentis decretandis non attenditur, quia ab alijs petenda eſt.*

3 *Induſtria perſonæ, quæ eſt corpore debilis non attenditur in taxandis alimentis.*

4 *Mortalibus multa calamitates parata ſunt.*

5 *Pater, cui facta fuit renunciatio à filiabus ad fauorem maſculorum, an teneatur maſculis relinquere ex neceſſitate, an verò hoc pendeat à voluntate, ita vt ei ſit permiſſum filijs præiudicare.*

6 *Reſcriptum commiſſionis impetrans, an poſſit pœnitere.*

7 *Cauſa dicitur facta communis poſt citationem.*

8 *Commiſſionem impetrans, ea dicitur vti, ſi fecit citari partem ad dicendum cõtra cõmiſſionem.*

9 *Arbor poſita propè confinia, dicitur communis.*

10 *Literas cambij acceptans, eas poſtea reuocare non poteſt.*

11 *Literas ſcribens, poſt acceptationem, mandatum poſtea reuocare non poteſt.*

12 *Debitor, facta literarum acceptatione, dicitur liberatus.*

13 *Literas cambij recipiens, fit debitor ipſo iure exhibitoris.*

14 *Acceptatione facta literarum cambij, ampliùs non attenditur perſona mandantis.*

15 *Literis acceptatis, periculum illius eſt, cui pecunia eſt ſoluenda.*

16 *Per acceptationem literarum cambij videtur exhibenti facta numeratio pecuniæ.*

17 *Scribens cambij literas, pecunijs non ſolutis numerare pecunias ad ſummam in literis contentam tenetur.*

18 *Scribens literas non liberatur, niſi demum acceptatis, & completis literis cambij.*

19 *Emphyteuta tenetur domino ſuo edere inſtrumentum ſuę inueſtituræ, ſi ab eo requiratur, aliàs poſſet priuari emphyteuſi.*

20 *Locatio facta artifici de aliqua re ad vſum artis, non tranſit ad heredes, quia cenſetur electa induſtria perſona.*

21 *Vectura, quando ſoluenda.*

22 *Adminiſtrator ſalariatus, quas expenſas poſſit repetere.*

23 *Tutor, & adminiſtrator, an poſſint factorem conſtituere.*

24 *Factor poteſt conſtitui à tutore, vel adminiſtratore, non in paruo patrimonio, ſed in magno, & amplo.*

25 *Frumentum promittens, quando poſſit dare, & ſoluere pecuniam pro frumento, & quo pretio.*

26 *Promittens ſoluere debitum in tot lignis, & vino, hoc modo,* cioè all'Ottobre tanto vino per la metà, e per il reſto tanta legna all'Agoſto, *an teneatur dare ligna de menſe Auguſti anni currentis, an verò anni ſequentis poſt dictum menſem Octobris.*

27 *Soluendi tempus priuilegiatum non currit, niſi poſt tempus conuentionale.*

CONSILIVM XCII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

SCripſerunt ſufficienter Cõſulentes, quorũ doctiſſima ſcripta vidi; ideò breuiter pro ſubſcriptione, illorum opinionem ſequar, in ijs tantùm, quæ mihi videntur iuſta, ac iuri conſona.

1 Primum eſt, quòd induſtria † alimentarij non
conſideratur, vt poſſit dici ipſum habere vnde
ſe alere poſſit, & hoc propter fragilitatẽ. *Cran.*
conſil. 199. num. 1. verſic. tamen diligentius. &
num. 5. Aldobrand. conſil. 28. num. 20. & ſeq.
2 præſertim † in Doctoris induſtria, quæ ab alijs
petenda eſt. in terminis *Rot. in ſelect. per Farin.*
tom. 2. deciſ. 224. num. 5. & 6. & in hoc non eſt
3 dubitandum, attento † etiam, quod iſte eſt de-
bilis corpore. *Cranet. d. conſ. 199.* loco præcit.
4 *verſ. rurſus iſte.* multæ † enim mortalibus cala-
mitates ſunt paratæ. *Ruger. 2. conſ. 17. nu. 25.*
5 Secundus eſt, quòd filia, ſi † renuntiauit hæ-
reditati paternæ ad fauorem maſculorum, co-
gitur pater maſculis relinquere, nec poteſt illis
teſtando præiudicare, cui non adhęrere poſſum,
quia video renunciationem factam patri acci-
pienti pro ſe, &c. & vt ex verbis inſtrumenti, vi-
delicet, *dà, cede, rinuncia, transferiſce, & irre-*
uocabilmente rilaſcia al detto Sig. ſuo Padre pre-
ſente, e che accetta per ſe, & ſuoi heredi, e ſuc-
ceſſori maſchi, e non altrimenti per le femine,
tutta l'heredità paterna, &c. ex quibus, cum
ſolum perſpiciatur factam fuiſſe patri renuncia-
tionem bonorum paternorum, & fauore maſcu-
lorum, ideò non cogi poteſt pater maſculis re-
linquere, ſed poteſt, teſtando, filijs præiudicare,
vt ex infraſcriptis Doctoribus colligo, quos non
dedignentur DD. Aduocati videre, & aperire;
& ſunt *Cranett. conſ. 289. ſub num. 1. verſic. ex*
præmiſſis infertur. & Menoch. quos adducit *Ro-*
ta in ſelect. per Farinac. tom. 2. deciſ. 75. num. 5.
cum Iaſ. in l. fin. poſt num. 23. C. de pact. Dec. in
l. pactum quod dotali. ſub num. 6. verſ. nec obſtat

ſi di-

ſi dicatur pater. C. de collat. Auctoritates autem
allegatæ in contrarium longè diſtant à caſu no-
ſtro, nec verbum dicunt de filia, quæ renuncia-
uit, ſed tantùm loquuntur, quando eſt ius quæ-
ſitum alicui irreuocabiliter, quod tolli tunc non
poteſt; & in hoc do manus, & me ſubſcribo.
6 Tertius eſt, quòd à cõmiſſione † impetrata à
Doctore prædicto, non poſſit recedi ab impe-
trante, nec pœnitere; immò alter, contra quem
eſt impetrata, poſſit ea vti, inuito dicto impetrã-
te. Nec huic me ſubſcribo, ſi vera ſunt ea, quæ
7 dicunt infraſcripti, & ſunt, quod † cauſa non ſit
facta communis antè executam citationem, tunc
enim impetrans poteſt pœnitere, & alter contra
ipſum inuitum ea poteſt vti. *Aretin. conſil. 33.
nu. 3. verſ. ad tertium. Rota in ſelect. per Farin.
deciſ. 317. num. 1. tom. 2. ex Bald. in l. 1. C. vt
lit. pend. Felin. in rub. de reſcript. num. 3. Franc.
in c. interpoſita. §. ille denique. num. 11. & 12.
8 de appell.* pariter *à Rota* adduct. dicitur † enim
impetrans cõmiſſione vti, niſi fecerit citari par-
tem ad dicendum contra commiſſionem. *Rota
d. deciſ. 317. num. 2. tom. 2. ſelect.* ex auctorit.
*Egid. Bellem. deciſ. 456. & Franc. in d. c. inter-
poſito. & §. ille denique. num. 12. verſ. cum ante
citationem.*

Quartus eſt (non decens eſt, quod fiat lis ſu-
per vno arbore, ſed circa alia eſt inuigilandum
9 tanquam vtilia) quod † arbor poſita propè con-
finia Doctoris ſit communis, cui concurro, ſtan-
te quod arbor radices in fundum vicinum egit.
per text. *in l. adeo. 7. in fin. ff. de acquir. rer. dom.*

Quintus eſt, circa literam cambij, quæ adhuc
perſolui debet ab accipiente, etiã quod mãdans
fuerit, & ſit decoctus, vt alias ſcripſi, videlicet.

Literæ cambij, cum iam fuerint per Banche-
10 rium acceptatæ, non poteſt † acceptans, cui ipſæ
dirigebantur ipſas reuocare, vt extat deciſum
coram *Put. deciſ. 126. num. 1. cum ſeqq. lib. 3.
Maſcard. de prob. tom. 2. concl. 987. num. 2.* ſicuti
11 nec etiam † literas ſcribens poſt acceptationem
mandatum reuocare poteſt. *Rot. Gen. de Mercat.
deciſ. 168. num. 3. Bimi. 1. conſ. 50. nu. 62. 81.
12 & 82.* immò † debitor, facta dictarum litterarũ
acceptatione, & creatione partitæ, dicitur li-
beratus. *Put. d. deciſ. 126. ſub nu. 3. lib. 3. Rand.
13 deciſ. 1. ſub nu. 103. & 107. cum ſeq.* fit † enim
tunc dictarum literarum exhibitoris, & credito-
ris in eis nominati debitor eas recipiens. *Rota
Gen. d. deciſ. 168. num. 2. de mercat. Maſcard. de
14 prob. d. concl. 987. num. 7. tom. 2.* adeo vt † am-
plius non attendatur perſona mandantis, qui
etiam ſi cedat foro, cogitur nihilominus is, qui
literas acceptauit, ſoluere. *Surd. conſ. 528. num.
14. lib. 4. Bimi. conſ. 50. num. 84. & ſeq.* Hinc
15 videmus, † quòd literis acceptatis, periculum
illius eſt, cui pecunia eſt ſoluenda. *Bald. in l.
debito. num. 2. C. de bon. auct. iudic. poſſid.* & ibi
*Salic. num. 4. Marſil. in rubr. C. de prob. nu. 285.
Maſcard. de prob. concl. 987. nu. 8. tom. 2. Genu.
de ſcript. priu. tit. de literis camb. in princ. nu. 72.*
16 per acceptationem † enim videtur exhibenti
fuiſſe pecuniam numeratam, & ab eo denuo ipſi
campſori depoſitatam, & tandem, quia illi ſa-
17 tisfactum cenſetur. *ibid. nu. 73.* tenetur tamen †
ſcribens cambij literas, pecunijs non ſolutis, nu-
merare pecunias ad ſummam in literis conten-
tam. *Rot. Gen. de Mercat. deciſ. 1. num. 3. & 6.*
18 qui † tunc non liberatur, niſi demum accepta-
tis, & completis literis cambij. ead. *Rot. deciſ. 4.
num. 7. & ſeq.*

Sextus eſt, quòd non tenetur Doctor edere
inſtrumenta ſua, pro fundanda intentione ad-
uerſarij, quod fundamentum multis firmis ra-
tionibus, & argumentis dicti DD. Conſulentes
ſatis, ſufficienterq; adornarunt.
19 Sed illa poſſent limitari in emphyteuta, † qui
domino ſuo tenetur inſtrumentum ſuæ inueſti-
turæ edere, ſi ab eo requiratur, vt latè per *Va-
laſch. de iur. emphyt. quæſt. 8. per tot.* aliàs poſſet
ipſe emphyteuta priuari emphyteuſi, vt ibi *nu.
2. Corbul. eod. tract. in tertia cauſ. priuat. ex eo,
quod emphyteuta non oſtendit domino inſtrumen-
tum. Mant. de tacit. & ambig. lib. 23. tit. 6. nu. 4.
tom. 2.*

Septimus eſt, quòd Doctor non cogitur hæ-
redibus aurificis mortui res locatas ad vſum di-
ctæ artis relinquere, quas intendunt ipſi ſublo-
care maiori affictu; hoc equidem diffuſiſſimè fuit
dilucidatum, ideò ſolùm addo vnam rationem,
ab ipſius ſcribentibus non conſideratam, & eſt,
20 quod † locatio facta artifici de aliqua re ad vſũ
artis, non tranſit ad hæredes, quia cenſetur ele-
cta induſtria perſonæ. *Alex. 3. conſ. 105. nu. 23.
Caroc. de loc. & cond. p. 4. de ſucceſſ. q. 7. nu. 25.
fol. 205. verſ.*

Octauus, me mouet ad riſum, dum perſpicio
partem aduerſam prætendere libras 300. occa-
21 ſione † vecturarum in excurrendo in prædium,
cuius habuit adminiſtrationem à dicto Doctore,
dum fuit abſens à Ciuitate, & quod plus, eſt cũ
ſalario; Nam per rationes deductas, & deciſio-
nes allegatas, & ex proceſſu conſtat de duobus;
primò, quod dictæ expenſæ etiam factæ, non
debentur; ſecundò, quod fuerũt factæ principa-
liter fauore ipſius adminiſtratoris, qui habebat
prædium vicinum ſitum ſub iuriſdictione Ciui-
tatis Burghi Sancti Donini, ſpatio trium mil-
lar. ab illo Doctoris. Quibus non obſtant con-
feſſiones factæ à Fornouo hoſpite in Ciuitate

Parmæ

Digitized by Google

Parmæ de pecunijs receptis ob vecturam equo-
rum; quia vltra quod non conſtat fuiſſe pro ſer-
22 uitio Doctoris, conſtat † etiam ipſum vti admi-
niſtratorem ſalariatum non poſſe tales expenſas
repetere, vt ex adductis auctoritatibus, quibus
addo tex. *in l. idemq; 10. §. idem labeo. ff. man-
dati. l. à tutoribus. 34. §. fin.* & ibi *gloſ. in verbo
niſi. ff. de adminiſt. tut. Angel. in l. ſumptus. 64.
23 nu. 2.* & ibi *Imol. de leg. 1.* Et licet adducatur, †
tutorem, & adminiſtratorem poſſe conſtituere
factorem, quod non probatur auctoritate, quam
ſine dubio ita generalem non inuenerunt, prout
volebant aduerſarij, ideò omiſerunt; eſt tamen
24 ſciendum, quod † hoc non ſemper habet lo-
cum, ſed tantùm in amplo patrimonio, non in
paruo, vt ex *Bartol. in l. cum ad quamlibet. C. de
cond. in publ. horre. lib. 10.* videantur etiam *Burſ.
2. conſ. 133. nu. 62. Menoch. 3. conſ. 228. nu. 26.*

Nonus caſus eſt, quòd cum partes conuene-
rint, quod, *e reſtando debitore eſſo Sig. Paolo ſij
tenuto dar tanto formento in pagamento, al prez-
zo, che correrà ſul primo mercato di Maggio proſ-
25 ſimo.* † Petrus teneatur abſolutè ſoluere pecu-
niam, non frumentum, ex quo tunc temporis,
illud multum valebat, hodie verò paruo vendi-
tur pretio; contra quod Aduocati dicunt, cre-
ditorem teneri accipere in ſolutum à Petro fru-
mentum prædictum, ſecundùm pretium, & cal-
merium dicti menſis Maij, non autem pecunias
debitas tantùm, quia non ſic fuit conuentum, &
pacta debent ſeruari.

Non me ſubſcribo pro nunc huic determi-
nationi, cum videam in emente frumentum to-
tum contrarium fuiſſe concluſum apud *Natta.
conſil. 21. lib. 1. & Beci. conſil. 82. num. 12.* vbi
emens frumentum, habita fide de pretio, quo
valebit de menſe Maij, non tenetur ad ſummam
jmoderatam, ſi caritas annonæ inſolita eueniat.

Decimus, & vltimus caſus eſt, quòd verbo,
non ſcriptis dictus Petrus (& hoc admittunt Ad-
uerſarij) promiſit *pagare la metà de gli eſtimi
ciuili, che ſi pagano* (hæc ſunt verba præciſa te-
ſtium) *in queſto Stato in tante legne, e vezole di
vino, cioè all' Ottobre tanto vino per la metà, e per
l'altra metà tanta legna all' Agoſto.* Item, alibi
alter teſtis, *promiſſe veramente di dargli tanto
vino à Ottobre, e per il reſto tanta legna all' Ago-
26 ſto.* ideò † Petrus tenebitur dare ligna de menſe
Auguſti iſtius anni, non ſequentis, poſt dictum
menſem Octobris, & per bonas inductiones hóc
probatur; Ego autem contrarium determino,
quod ſcilicet dictus Petrus nõ teneatur ad ſatiſ-
factionem lignorum, niſi de menſe Auguſti anni
ſubſequentis poſt menſem Octobris, vt in ter-
minis terminantibus vuarum, & lignorum con-
ſuluit *Bero. 3. conſil. 84.*

Quo verò ad fundamenta adducta de tem-
pore ſoluendi priuilegiato, ad tempus conuen-
tionale, vellem acquieſcere, ne poſſet, ob diffi-
cultates, quas promoueo, mihi imputari, quòd
amicabilis compoſitio ex his differatur, vt Pro-
curator partis aduerſæ in ſua facti informatione
dicit, ſed quia illa ſunt contra adducentem, ſum
coactus dicere; fingere enim non poſſum.

Hoc probo, quia tempus conuentionale in
noſtro caſu eſt, prout ſupra dictum fuit, quòd
menſe Octobris dentur creditori vuæ, ſeu vinũ,
de tempore verò Auguſti ligna, litera verò, vbi
ſcriptum reperitur tempus vnius anni priuile-
giati, hoc dicit, *mi contento, per fornirla, che
habbi vn' anno di tempo,* ſed tempus (dicit Do-
minus meus) terminatur de menſe Septembris,
habito reſpectu ad tempus datæ. Ergo &c.

Sed decipitur, nam vltra quod hoc eſt indu-
27 ctũ fauore debitoris, ſufficienter patet, dictum †
tempus ſoluendi priuilegiatum, non currere,
niſi poſt tempus illud conuentionale, & ſic poſt
terminum præfixum menſis Auguſti anni ſe-
quentis. *Tiraquell. de retract. conuent. §. 2. gloſ.
1. num. 23. & 69.*

Hæc tamen ſub correctione &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

FAmulus, qui aufugit, quando poſſit de furto inquiri, & proceſſari.

SVMMARIVM.

1 *SErui præſumuntur veriſimiliter ſcire ea, quæ fiunt in domo dominorum.*

Conſequentia infraſcripta non eſt bona; ſerui præſumuntur ſcire facta dominorum, ergo ſubtraxerunt res, quæ in domo reperiebantur.

2 *Scientia rerũ non inducit furti præſumptionem, ſi ipſa non inueniantur.*

3 *Famulus fugitiuus non eſt fur præſumendus, niſi prius conſtet de rerum amiſſione, furtoq; res fuiſſe ſubtractas. & ſub num. 29.*

4 *Verificari debet illud, quod pro fundamento accipitur.*

Delictum alicui adſcribi non poteſt, niſi prius conſtet ipſum fuiſſe commiſſum.

5 *Inquiſitus, ſi amplius non fuerit proceſſatus, contra eum non eſt præſumendum, ſed potius excludenda videtur furti ſuſpicio.*

6 *Fur torqueri non poteſt, niſi prius probetur ipſum fuiſſe furari ſolitum.*

7 *Fuga ſola non facit indicium ad torturam.*

8 *Fa-*

8 *Fama bona, quid operetur fauore inquiſiti.*
9 *Dominus rerum furatarum, ſi pluries conqueſtus ſit de rebus ſibi furatis, an per hoc ad delictum poſſit inferri.*
10 *Nemini in propria cauſa creditur.*
11 *Acclamationes, quæ fiunt, furtum non probant.*
12 Carpan. ad Stat. Mediol. p. 2. cap. 495. & 496. *declaratur.*
13 *Famulus fugiendo, ſi exportauit veſtimenta ſibi facta ad vſum famulatus, proprijs domini pecunijs, an furti actione teneatur.*
14 *Seruus ſalarij creditor, poteſt impunè furari tantam rerum quantitatem, quantam importat ſalarium.*
15 *Famulus, ſi illicentiatus de domo recedat, non poteſt dici aufugiſſe, ſi in Ciuitate maneat, & palam.*
16 l. quis ſit fugitiuus. in princ. ff. de ædil. edict. *declaratur procedere in ſeruis, qui dominicæ poteſtati ſunt ſubiecti.*
17 *Comparitio rei multum facit pro ſe ipſo à ſuſpicione delicti exonerando.*
18 *Fuga non probat delictum, ſed tantùm aliquam facit præſumptionem.*
19 *Præſumptio non eſt ſufficiens ad aliquem condemnandum.*
20 *Famuli fuga excuſat ipſum fugientem à dolo ob timorem, & minas per dominium ipſi illatas.*
21 Grammatic. deciſ. 38. num. 15. *declaratur.*
22 *Serui omnes dicuntur eſſe fures, & de facili corrumpuntur.*
23 *Cōdemnari, vt quis poſſit, debent præcedere vera, & legitimæ probationes, immò efficaciſſimæ.*
24 *Famulus, an puniri poſſet ex ſola famulatus qualitate.*
25 *Conſequentia non tenet, eſt ſeruus; ergo vt fur eſt condemnandus.*
26 *Fuga, vt conſideratione ſit digna, debet apparere de amiſſione rei.*
27 *Abſolutus à pœna, non poteſt condemnari ciuiliter ad reſtitutionem rerum furatarum.*
28 *Acceſſorium ſtare non poteſt ſine ſuo principali.*
29 Farin. q. 2. num. 20. *declaratur.*
30 *Condemnari, nec torqueri poteſt inquiſitus, ſi de furto non conſtet.*
31 Ripa. de noct. temp. cap. 21. nu. 10. *declaratur.*
32 *Fuga famuli fracto oſtio, coniecturam furti operatur.*
33 *Indicium furti non oritur, nec ad torturam, ſi quis aufugiat poſt accuſationem.*

CONSILIVM XCIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 VEriſimiliter † ſerui præſumuntur ſcire ea, quæ fiunt in domo eorum dominorum. *Ceph. 3. conſ. 435. nu. 17. Rimin iun. 2. conſ. 113. num. 23. in puncto. Vulpel. conſ. 65. num. 1.* ergo ſubtraxerunt res, quæ in domo non reperiuntur; conſequentia ſubſiſtere non poteſt: quandoquidem
2 nobis certiſſimum eſt † ſcientiam rerum non inducere furti præſumptionem, ſi non inuenian-
3 tur; immò et † ſi ſeruus fugeret, adhuc puniendus non eſſet, nec fur præſumendus, niſi constaret prius de rerum amiſſione, furtoq; res fuiſſe ſubtractas. *Natt. 2. conſ. 407. nu. 1.* ea ratione,
4 quia † illud, quod pro fundamento accipitur, debet verificari, nec poteſt alicui delictum adſcribi, niſi conſtet delictum fuiſſe commiſſum,
5 vt ibi *Natt.* concludit. immò, cum † iſte inquiſitus non fuerit amplius proceſſatus de hoc crimine, non contra ipſum eſt præſumendum, ſed potius per hoc videtur excludenda furti ſuſpicio, & indicium. *Monald. 1. conſ. 131. nu. 9.*
6 *cum ſeqq.* nec torqueri † poſſet, niſi prius probato reum fuiſſe furari ſolitum, vt *ibi.* & ſentit *Vulpel. d. conſil. 65. num. 2. & Natt. loco præcit.*
7 ſola † enim fuga famuli non facit inditium ad torturam. *Farin. de furt. q. 176. num. 71.* ma-
8 ximè attenta † bona fama ipſius ſerui probata, vt ex eodem *Vulpel. d. conſ. 65. ſub num. 3. verſ. at in caſu noſtro.*

His præmiſſis, erit contrarijs reſpondendum.

9 Et primò. Non obſtat, quòd dominus † rerum furatarum pluries conqueſtus fuerit contra dictos inquiſitos de rebus, & pecunijs furatis,
10 quia non per hoc infertur ad delictum, cum † nemini credatur in propria cauſa. per text. ibi alleg. à *Natt. d. conſ. 407. nu. 4.* & acclamatio-
11 nes, † quæ fiunt, furtum non probant. *ibidem.* alioquin, dicit ipſe, multæ fraudes poſſent impingi.

12 Allegatur inſuper auctoritas † *Carpan. ad Stat. Mediolan. par. 2. cap. 495. & 496.* quæ, ſi conſideretur, facit multùm ad propoſitum
13 noſtrum, nam quòd iſte famulus † fugiendo, vt ſupponitur exportauerit veſtimenta facta proprijs ſumptibus, & pecunijs domini; & ideo actione furti famulus teneatur, eſt fal-
14 ſum, quia vltra quòd † ſeruus erat ſalarij creditor, & potuiſſet furari impunè tantam quantita-

tem

Digitized by Google

tem rerum, quantum importabat eius ſalarium,
vt ibi per eundem *Capan. nu.* 8. *d. cap.* 495. non
tamen criminaliter, vt modo ſit indebitè proce-
di poſſet, vt *ibi nu.* 11. ſic dicto Statuto dictan-
te, & *in cap. ſeq. num.* 11. & 12. quod eſt etiam
de iure communi, per text. ibi alleg. *in l. reſpi-
ciendum. § furta domeſtica. ff. de pæn.* niſi furtũ
eſſet magnum, *ibid. num.* 13. quod famulus pro
ſalario poſſit furari tantam quantitatem, quę pro
ſuo ſalario ſufficiat, videatur *Cacher. Ped. deciſ.*
68. num. 31.

15 Non nocet famulo, quòd † ipſe illicentiatus
de domo receſſerit, quia non per hoc dicitur au-
fugiſſe, ſi in Ciuitate manſerit, & palam, quic-
16 quid ſit de tex. † *l. quis ſit fugitiuus. in princ. ff.
de ędil. edict.* qui non loquitur de his famulis,
ſed de illis ſeruis, qui dominicæ poteſtati ſunt
ſubiecti, qui fugiendo, ipſorum furtum faciunt.
Natt. hoc explicat in terminis, *d. conſ.* 407. *ſub*
17 *num.* 11, vbi multum facit, † comparitio poſtea
facta, prout in noſtro caſu coram Perilluſt. D.
Iudice, vt ex ſummario proceſſus mihi tranſmiſ-
ſo, apertè video, At dato, quòd iſte aufugiſ-
18 ſet, † non per hoc furtum probaretur, ſed fuga
19 tantum faceret aliquam præſumptionem, † quæ
non eſſet ſufficiens ad condemnandum. *ibid. ſub*
20 *num.* 12. Addatur, quòd fuga † famuli excuſat
ipſum fugientem à dolo, ob timorem, & minas
per dominum ipſi illatas, *Menald.* 1. *conſil.* 131.
num. 7. & *ſeq.*

21 Non obſtat † *Grammat. deciſ.* 38. *num.* 15.
22 vbi dicitur, omnes ſeruos † eſſe fures, qui de fa-
cili corrumpuntur, quia ad condemnationem
inducendã fruſtra pars defatigare videtur, quã-
23 doquidem vt † ſeruus condemnetur, & quiuis
alius, debent præcedere probationes veræ, &
efficaciſſimæ, vt Natt. & alij ſupra citati Docto-
24 res tenent; Nec Grammat. vult, † famulum pu-
niri ex ſola qualitate ſeruitutis, alias eſſet quid
25 inhumanum; conſequentia † enim non tenet,
eſt ſeruus, ergo vti fur condemnandus; faciunt
26 autem † DD. vim in fuga famuli pro inducenda
præſumptione, ſed conſtat duo eſſe probanda,
ipſam fugam, & rei amiſſionem. *Bertazz. conſ.*
133. *in addit. lit. a.* ex Menocch. ibi allegato.

Dicunt præterea aduerſarij, quod ſunt con-
tenti, ipſum reum poſſe abſolui, quo ad pœnam,
ſed non quo ad bona furata, & ab intereſſe de-
27 cipiuntur, cum certum ſit † reum abſolutum à
pœna, non poſſe condemnari ciuiliter ad reſti-
tutionem rerum furatarum, quæ veniunt acceſ-
28 ſoriè, ſed † acceſſorium non poteſt ſtare ſine
ſuo principali; ergo. *Natt.* optimè in terminis, *d.
conſ.* 407. *ſub num.* 14. & 15.

Ideo &c. Placentiæ.

Breuis replicatio in eadem cauſa.

VIdi doctiſſimam allegationem Excellen-
tiſs. Domini mei ex aduerſo conſulentis,
cuius dicta, & ſi ſint meo iudicio conſideratione
digna, non tamen tollunt, quin iſte famulus ſit
omninò abſoluendus, quandoquidem loquun-
tur in diuerſiſſimis terminis, & in furto plenè
probato, quod non eſt in caſu noſtro, ex iam
29 deductis; Quibus non obſtat † *Farin. q.* 2. *nu.* 20.
qui vult, furti coniecturam oriri ex fuga famuli,
iuncta domini quæſtione; quia in primis nega-
mus fugam, quæ tamen non obeſſet, ex auct.
Natt. in conſil. 407. allegat. & aliorum; nega-
30 muſq; furtum, de quo † cum non conſtet, ſeruus
nec torqueri, nec condemnari poteſt. *Farinac.
q.* 176. *num.* 71. *cum ſeqq.*

31 Nec minus noſtræ intentioni aduerſatur †
Polyd. Rip. de noct. temp. cap. 21. *num.* 10. qui di-
32 cit, fugam † famuli facere coniecturam furti;
nam reſpondetur, hoc non ſufficere, nec Ripa
hoc dicit, ſed addit fracto oſtio, & ſic non fun-
dat coniecturam in ſola fuga, ſed in fuga famu-
li, oſtio fracto.

Adducit pręterea Dominus ex aduerſo con-
ſulens; quod iſte ſeruus aufugit etiam poſt re-
ceſſum de domo eius domini, quod abſque du-
33 dio ſollitur, ſi ita diſtinguamus; aut † hoc pro-
ceſſit ante accuſationẽ, aut poſt, ſi poſt accuſa-
tionem (vt narrat ipſe D. Conſulens) tunc excu-
ſatur, & nullum oritur inditium, nec etiam ad
ad torturam; ſuper quo puncto videatur *Boer.
deciſ.* 215. *ſub num.* 29. eſt hæc opinio commu-
nis, vt poſſem probare alijs doctrinis, ſed quia
de hac prætenſa, & geminata fuga non conſtat.
Ideo &c. Saluo &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

FOemina teſtis, an conſideretur in terminis *l.
ſcripturas. C. qui pot. in pign. hab.* Iudex in
alimentis à pluribus debitis, an poſſit vnum eli-
gere, qui ſoluat. Quando dicatur fraudo-
lenta, & nulla donatio, & quando cauſa mortis.
Clauſula ſyncerę, & immaculatæ fidei, an ha-
beat vim iuramenti. Transuerſales, quando,
& ipſi veniant ad fideicommiſſum.

SVMMARIVM.

1 FOemina, *an poſſit eſſe teſtis in terminis.* l. ſcri-
pturas. C. qui pot. in pign. hab.
2 *Iudex in alimentis à pluribus debitis poteſt vnũ
eligere, qui ſoluat.*

3 *He-*

Digitized by Google

3 Hæres vnus non poteſt inſolidum conueniri, ſed omnes vocari debent.

4 Agi ante diem poteſt & pro annis futuris, ſi agitur de annuis redditibus.

5 Oſaſch Ped. deciſ. 130. num. 15. declaratur.

6 Hęres tenetur pro rata, actione perſonali ſoluere debitum teſtatoris.

7 Hęres vnus ex pluribus eligi non poteſt, vt ſoluat, vel non omnes inſolidum teneātur pro alimentis pręteritis, ſecus ſi pro futuris.

8 Donatio, quando ſit nulla, & fraudolenta.

9 Donatio facta in loco remoto à ſolita habitatione, præſumitur fraudolenta.

10 Fœmina facilè donare non præſumitur, & ſi donat, doli coniectura reſultat.

11 Iuramentum actuale in inſtrumentis faciendis, non eſt in vſu Placentię, ſic eiuſdem Ciuitatis dictante conſtitutione, ſed pro eo, apponitur clauſula ſyncerę, & immaculatę fidei.

12 Donatio inter viuos non eſt, ſed cauſa mortis, ſi in ea mentio mortis facta reperitur.

13 Donatio cauſa mortis, à donante ſemper reuocari poteſt.

14 Donatio cauſa mortis, effectum ſuum ſortitur poſt mortem.

15 Donatio cauſa mortis, dicitur actus vltimæ voluntatis.

16 Donatio, vt cauſa mortis ſit, ſemper interpretatio ſumitur.

17 Auarus, quilibet præſumitur.

18 Donare eſt dilapidare, & ſuum iactare.

19 Intelligentia illa eſt ſumenda, quę excludit donationem.

20 Per teſtamentum, quando donatio rēuocata conſtatur.

21 Clauſula derogatoria in teſtamento poſita, an operetur reuocationem donationis prius factę.

22 Donatio cauſa mortis, de ſui natura reuocabilis, non fit irreuocabilis ex verbis actum irreuocabilem facientibus; & ſub num. 24.

23 Donatio de ſui natura reuocabilis, an efficiatur reuocabilis ex promiſſione partium.

24 Promiſſio, intelligi debet ſecūdum naturā actus.

25 Donatio ſemper remanet cauſa mortis, licet in inſtrumento dicatur, quòd donator promiſit omnia, & ſingula habere firma, rata, grata, & in aliquo non contrauenire.

26 Clauſula, rebus ſic ſtantibus, ſemper ſubintelligitur in omni actu.

27 Contrauenire non dicitur, qui actum reuocat.

28 Donationem annullant, non debitus teſtium numerus, ipſorum omnium mors, inſinuatio omiſſa, notarius non bonę vocis, & famę, error in cognominibus teſtium.

29 Solemnia, ſi deficiant, falſitas præſumitur.

30 Teſtes, ſi omnes mortui ſunt, an donatio iudicetur falſa.

31 Teſtes omnes in donatione præſumuntur mortui deſcripti, ne falſitas poſſet manifeſtari, maximè ſi fama non ſit in totum bona.

32 Temporis tarditas in publicando donationem, quid operetur circa ſuſpicionem fraudis.

33 Inſtrumentum fuit factum cum duobus teſtibus præſentibus, ſi tempore extractionis, vel publicationis vnus tantum adſit teſtis, quid?

34 Falſi ſuſpicio habetur pro falſitate, ſi ciuiliter agitur.

35 Inſtrumentum, quod poſſit annullari, vti ſuſpectum, & quod notarius de falſo puniri non poſſit, ſtare poſſunt.

36 Cyriac. contr. 314. declaratur.

37 Donatio cauſa mortis dicitur, ſi in ea ſit mentio mortis, & ipſa ſit collata in tempus mortis.

38 Mens regulat diſpoſitionem, & ideo magis quam verba attenditur.

39 Teſtatores ſemper curant familiæ conſeruationem, etiam contentiuè.

40 Appellatione familię, & domus in fideicommiſſis veniunt tranſuerſales.

41 Verbum, & ſi minimum, debet aliquid operari.

42 Dictio, &, denotat diuerſitatem inter deſcendentes, & tranſuerſales.

43 Verba, vt ſupra, & prout ſupra, dant modum, & ordinem ſuccedendi.

44 Quod poteſt fieri per pauciora, non debet fieri per plura.

45 Verba, in infinitum, tranſuerſalibus etiam conueniunt.

46 Verba, in perpetuum; & in infinitum, comprehendunt tranſuerſales, & ſit extenſio vſque ad centeſimum gradum.

47 Fideicommiſſum quod debeat eſſe perpetuum, intelligentia ſumitur, quæ magis conuenire videtur voluntati teſtatoris.

48 Maſculorum vocatio in fideicommiſſis multùm operatur.

49 In fideicommiſſo, ſi ſunt verba perpetuitatem denotantia, repugnantia eſſet dicere, illud ad deſcendentes tantùm reſtringi.

50 Dictio, perpetuo, operationes ſuas porrigit vltra 6. gradum, & denotat, ideſt ſine temporis præfinitione, & ampliat fideicommiſſum, ſub num. 35.

51 De familię conſeruatione, quando agitur, quicquid ſit de verbis, ab illis receditur.

52 Familiæ propria conſeruatio, omnes comprehendit [illegible]

53 Trāſuerſales ſunt de familia propriè teſtatoris.

54 Tranſuerſales veniunt in fideicommiſſo, ſi ſit dictum perpetuo, & ſemper in familia, &c.

55 Familia, & agnatione, &c. *ſi dicatur, ne illud verbum*, agnatio, *ſit ſuperfluum, venire debent tranſuerſales.*

56 *Familiæ vocatio indefinitè facta comprehendit tranſuerſales.*

57 *Tranſuerſales in fideicommiſſo veniunt, ſi teſtator habuit conſiderationem familiæ, non perſonarum,*

58 *In domus vocatione veniunt tranſuerſales, & num. 29.*

59 *In agnationis vocatione veniunt tranſuerſales.*

60 *Familia vocata, pro agnatione hoc ſumitur, & veniunt collaterales.*

61 *Familiæ vocatio includit naturales.*

62 *Tranſuerſales veniunt, ſi teſtator voluit bona conſeruari in familia.*

63 *Teſtator, ſi interrogatus ita dixiſſet, non eſt concluſio ſpernenda.*

64 *Fauore alicuius, quod introductum eſt, non debet in eius odium retorqueri.*

65 *Agnationem, & domum, dum vocamus, de communi vſu loquendi, intelligimus de collateralibus, & quando onus probandi transferatur in aduerſarium.*

66 *Collaterales, quãdo veniant domus appellatione.*

67 *Maſculorum geminata vocatio amplectitur trãſuerſales.*

68 *Singula, quæ non proſunt, ſimul iuncta iuuant.*

69 *Fideicommiſſum nouum, quando inducatur, vide remiſſiuè.*

70 *Familiæ, domui, & agnationi relictum factum, eſt intelligendum, vt primi veniant proximiores.*

71 *Fideicommiſſum regulatur ſecundum ordinem ſucceſſionis ab inteſtato.*

72 *Fideicommiſſum dilatatum cenſetur ad tranſuerſales ex prohibitione fiſci.*

73 *Tranſuerſales in fideicommiſſo veniunt, cum ſit materia fauorabilis.*

74 Agnationis *verbum, facit venire tranſuerſales, cum ipſi magis dicantur agnati, quàm deſcendentes.*

75 *Geminatio verborum, ſub iſtis videlicet*, domo, agnatione, & familia, *operatur comprehenſionem tranſuerſalium.*

CONSILIVM XCIV.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

POſtquam partes approbarunt ſcripturam, vigore tex. *in l. ſcripturam, C. qui pot. in pign. hab.* omitto diſpu-
1 tationem, an † fœmina teſtis conſideretur, ſtantibus illis verbis, *trium virorum*, quod ego pro negatiua, dubitando, dixi ex auct. *Io. Vinc. de Anna. ſing.* 190. & ſolum ad duo me transfero, quorum primum eſt, An ex his tribus obligatis poſſit à Iudice fieri electio vnius, à quo ſolo alimenta præſtentur. Secundum eſt, an donatio mihi oſtenſa, & de qua in actis, valeat.

2 Ad primum iuris eſt certiſſimi, quod Iudex † in alimentis à pluribus debitis, poteſt eligere vnum, cui cæteri hæredes contribuere tenentur pro eorum portione, quicquid ſit de prætenſis à parte, cum habeamus text. in terminis, *in l. ſolent. 3. ff. de alim. & cib. leg. & Gloſ. in l. pro hæreditarijs. 2. C. de hæred. actio. in verb. placuit. verſ. quarto in alimentis. & ibi Cyn. ſub num. 2. verſic. ſecundo fallit. Ruin.* qui non contrarium ſentit, ſed immò confirmat noſtram opinionem, *in conſ. 81. num. 4. & ſub num. 16. lib. 2. Franc. deciſ. 203. Ioſ. Ludouic. deciſ. Peruſ. 92. nu. 14. & 15. p. 2.* qui licet dicat, † hæredem non poſſe
3 conueniri inſolidum, ex illa *l. 2.* pro alimentis, admittit tamẽ Iudicẽ poſſe vnum eligere ex obligatis, qui ratione maioris cõmoditatis ſoluat.
4 *Surd. de alim. tit. 3. q. 9. nu. 22.* pro † ipſiſq; vti annuis agi poteſt pro annis futuris, vt ſ. adueniente die obligatus ſoluat, & cogatur. *Alex. poſt tex. in conſ. 95. num. 3. lib. 1.*

5 Non obſtat, immò nobis aſſiſtit *Oſaſc.* † *Ped. deciſ. 130. nu. 15.* qui non declarat Alexandrum in ea parte, quæ de annuis præſtationibus loquitur, immò pro firmo tenet, ante diem in ipſis agi poſse, ex Bartolo ibi allegato; ideo D. Procurator magis accuratè, & diligenter legat deciſionem prædictam, & de hac veritate apparebit.

Nonq; pariter nocent allegatæ auctoritates fauore hæredum, ne vnus eligatur, ſed immò omnes pro virili teneantur ad alimenta, quia
6 dupliciter reſpondeo; Primò, † quia ipſæ non loquuntur de alimentis, ſed de debito teſtatoris ſoluendo, quo in caſu quilibet tenetur actione perſonali pro rata, per text. in *d. l. pro hæredita-*
7 *rijs, C. de hæred. act.* Secundò, † quia auctoritates prædictæ loquuntur in alimentis præteritis, non in alimentis futuris, prout iſta ſunt, vt benè explicat, & declarat *Franc. d. deciſ. 203.*

8 Circa ſecundũ, Nullitas † donationis, & fraus eſt patens, in primis enim apparet teſtes omnes deceſſiſse, & tempore publicatæ donationis vita functos, de errore circa nomina teſtium, de no-
9 tario ſolito in ſimilibus delinquere; † donationemq; factam fuiſse in loco ab habitatione ſolita remoto in quibuſdam pratis, vt in his terminis terminantibus contra ſimilem donationem

præ-

præſumptam fraudolentam ſentit *Cyriac. tom. 1.*
controu. 10. num. 83. verſic. augetur autem. &c.
10 *cum num. ſeqq.* maximè † ſi ſumus in fœmina,
quæ non præſumitur facilè donare, & ſi donat,
reſultat coniectura alicuius doli. *ibid.*

Contra quæ non aduerſatur iuramentum,
11 quod † ibi præſtari non potuit à notario, ſub
pœnis contentis in conſtitutione, ſed tantum
debuit apponi clauſula, ſynceræ, & immaculatæ
fidei, quæ habet vim veri iuramenti, & ideo etiã
ex hoc capite videtur nulla donatio, vt alias
ſcripſi, & apparet in quibuſdam meis reſponſis
in hoc primo volumine impreſſis.

Quo verò ad alios defectus poteſt videri reſponſum per me factum ad fauorem Hoſpitalis Magni Placentiæ, & eſt, vt infra, videlicet.

AD inſtantiam D. Bartholomæi de Merlis, & eius præcibus pro Hoſpitali Magno Placentiæ defenſionem ſuſcipio, contra aſſertam validam inter viuos donationem mihi oſtẽſam, quæ abſque dubio nullo modo ſuſtineri poteſt, ſiue conſideremus defectum ſolemnitatum, ſiue ipſammet donationis naturam.

Quandoquidem in primis apertiſſimè con-
12 ſtat † hanc donationem non inter viuos, vt pre-
tenditur, ſed cauſa mortis eſſe, ob mortis men-
tionem in ea factam. *Paul. de Caſtr. in l. Seia*
13 *cũ bonis. nu. 2. ff. de donat. cauſ. mort.* quæ † ſem-
per reuocari poteſt à donante ad libitum ſuæ
voluntatis quandocunque. *l. mortis cauſa dona-*
tio. 16. ff. eod. tit. de donat. cauſ. mort. l. non omnis.
ff. ſi cert. pet. Paul. de Caſtr. in d. l. mortis cauſa.
14 *verſic. ſequitur etiam.* & † cum ipſa effectum
ſuum ſortiatur poſt mortem. *Io. Vinc. de Anna.*
15 *alleg. 31. num. 5. & 6.* actus † dicitur vltimæ vo-
luntatis, qui reuocari poteſt alteri diſponendo.
16 *ibid. num. 9.* immò † ſemper interpretatio eſt
ſumenda, vt donatio cauſa mortis dicatur, quam
inter viuos. *Gloſ. in l. quæ dotis. 34. in verbo te-*
17 *neri. ff. ſol. matr.* ea ratione, quia † auarus qui-
18 libet preſumitur. Itẽ, quia † donare, eſt dilapida-
re, & ſuum iactare. *Ancharan. conſ. 23. num. 3.*
19 *Alba. conſ. 376. num. 29.* Hinc intelligentia † il-
la eſt ſumenda, quæ excludit donationẽ, & con-
tra ipſam facit, idem *Alba conſ. 628. nu. 5 & 13.*

Accedat, quòd dictus donans proteſtatus fuit
20 hoc facere, quia volebat ab inteſtato mori; ſi †
igitur voluit mori cum teſtamento, dicere non
poſſumus, donationem ſubſiſtere poſſe, immò
reuocatam à teſtatore fuiſſe, & in hoc faciunt
tex. *l. ſi ego ff. de iure dot. & l. 2. in fi. ff. de donat.*
in quo teſtamento adeſt clauſula derogatoria,
21 per quam † cenſetur facta derogatio donatio-
nis vti contrariæ diſpoſitioni teſtamentariæ, im-
mò præciſè, & ſpecificè in illis verbis, *quodcunq;*
teſtamentum donationes, &c. Barboſ. videatur
tract. var. clauſ. 43.

Quibus non obſtant verba de ſui natura fa-
cientia donationem eſſe irreuocabilem, & inter
22 viuos; quia † cum donatio ſit cauſa mortis, & ſic
de ſui natura reuocabilis, quæuis verba illa non
reddunt irreuocabilem. *Ioa. Vinc. de Anna. 2.*
23 *alleg. 139. num. 30.* nec tunc † promiſſio in con-
trarium attenderetur, quin ipſa poſſet reuocari.
Matth. Brun. conſil. 2. num. 4. & 12. videatur
Coler. conſ. 40. ſub num. 134. verſic. deinde. &
24 *num. 135.* vbi non obſtantibus † verbis circa
contrauentionem, promiſſio intelligi debet ſe-
cundùm naturam actus, nonq; verba irreuoca-
bilia obſtant, quin donatio ſemper ſit cauſa
mortis, & ſic reuocabilis. *ibi nu. 139.* facit etiam
25 *Ceph. in conſ. 495. num. 20.* vbi dicitur, quòd †
ſi in inſtrumento donationis cauſa mortis dona-
tor promiſit omnia, & ſingula habere firma, ra-
ta, grata, & in aliquo non contrauenire, nihilo-
minus remanet donatio cauſa mortis, non inter
viuos; cum illa promiſſio adaptari debeat ad
naturam actus, & contractus. *ibid.* vbi pariter
26 ponitur, verba † illa debere intelligi rebus ſic
ſtantibus, dato etiam, quòd eſſemus in diſpoſi-
27 tione iurata, in verſ. verò *quod autem*, ſentit †
illum non contrauenire, qui actum reuocat.

28 De alijs defectibus nõ loquor, vt putà † de nõ
debito numero teſtium, & ipſorũ omnium mor-
te, inſinuatione omiſſa, notarij, vt dicunt, non
bona voce, & fama, errore, ſeu omiſſione cir-
ca cognomina teſtium; quæ cum ſint de ſub-
ſtantialibus donationis, operantur ipſius nulli-
tatem. *Petr. Ant. Anguiſ. conſ. 22. num. 15. verſ.*
29 *id tamen. lib. 3. in mat. iudic* immò cum † ſo-
lemnia deficerent, in ea præſumeretur falſitas.
Bero. 2. conſ. num. 46. & 71. ad quorum cor-
roborationem, tam circa nullitatem, quàm fal-
ſitatem videantur per Illuſtriſſimum D. Audito-
rem Marionum.

30 Corn. 3. *conſ. 226.* circa † mortem omnium
teſtium deſcriptorum in donatione *ſub num. 4.*
quaſi in fin. verſ. auget diminutionem. qui facilè
dici poſſunt omiſſi, & non deſcripti, niſi teſtes
mortui, ne veritas appareret, quòd facilè præ-
ſumitur ex variatione nominum, & cognomi-
num. idem *Corn. 4. conſ. 70. ſub nu. 3. poſt med.*

Sequitur Crauet. *conſ. 28. num. 7.* qui ſub-
31 dens, ponit rationem his verbis: *ideo † præſu-*
muntur deſcripti ne falſitas poſſet manifeſtari,
vbi multa de falſitate.

Curtius ſenior *ſub num. 26.* quaſi in fine co-
lumnæ; verſic. eſt enim ſuſpicio contra nota-
rium, *in conſ. 55.*

Plot. *in conſ.79.* in terminis falſitatis in do-
natione, in quo multa ponuntur, & circa non
inſinuationem, etiam cum iuramento, & aucto-
ritatem neceſſariã a Iudice, ad remouendam ſu-
ſpicionem, & in caſu contrario, & diuerſo ad
inducendam falſitatem, vbi per totum inuenies
fundamenta in terminis noſtris, & præcipue cir-
ca teſtes mortuos, *num.17.* adducens rationem
his verbis, *ideo præſumuntur deſcripti, ne falſi-
tas poſſit manifeſtari*, ponẽs auctoritatem *Bald.
& Alex. & DD.* vt ibi videre eſt, maximè quan-
do notarij fama non eſt in totũ bona. *num. ſeqq.*

Pariſ. clarè hoc ponit *in conſil.27. num.24.
vol.2*, magnam ſ. oriri ſuſpicionem ex præmo-
rientia omnium teſtium, quando inſtrumentum
32 extrahitur, & producitur, & maximè † ſtante
temporis tarditate, ad illud oſtendendũ. de qua
in noſtro caſu; immò nunquam fuit auditum,
donationem factam fuiſſe, nisi poſt ſex annos
iam elapſos, & ſequuta morte donantis, & te-
ſtium, de qua tarditate loquuntur, & inuériſi-
militudine circa nõ donationem, præcitati Do-
ctores, præcipuè *Oſaſch. in deciſ.117. num.9.
Plot in d conſ.79. num.15.*

Alex. 1. *conſ.77 ſub num.2, verſ. ſecundum
33 concurrit indicium.* loquitur † in duobus teſti-
bus rogatis, vno mortuo, ad quorum confirma-
tionem videantur *Gloſ. & Doctores in l.1. §. fin.
ff. quemadm. teſtam. aperia.*

Oſaſch, pariter in terminis donationis, ſimilia
ponit, & præcipuè *nu.10*, circa teſtes mortuos,
& de malo nomine notarij, *num. ſeq. d. deciſ.
117. Pedemont.*

34 His ſtantibus, cum † ciuiliter agatur, abſque
dubio non debet dari fides inſtrumento, tunc
enim ſuſpicio falſi habetur pro falſitate, vt ſen-
tiunt *Oſaſch. d. deciſ.117. num.7.* & alij ſupra
citati, ſequuntur *Alba conſ.225. num.29. & conſ.
485. nu.6. & 7. Aldouin. conſ.13. nu.25.* immò
35 ſępè contingit, quòd alicui † inſtrumento fides
non adhibetur, & tamẽ notarius puniendus non
eſt de falſo. *Alba conſ.381. num.21*, Ideo &c.
36 Non obſtat † *Cyriac. contr.314.* qui licèt di-
cat, donationem potius præſumi inter viuos,
quàm cauſa mortis (quod tamen nunc non di-
ſputo, cum ſit ſuperflua diſcuſſio) attamen ex
eadem controu. *num.8. & 9.* reſpondeo, in hac
37 noſtra donatione duo copulatiuè concurrere, †
mortis mentionem ſcilicet, & donationẽ in tem-
pus mortis collatam fuiſſe. Hæc dicta ſunt
ſub correctione &c, Placentiæ.

Aliud reſponſum in eadem cauſa.

CONtrouerſia iſta incluſionis, vel excluſionis
tranſuerſalium tractatur à Iur. Conſultis
diuerſimodè, ſecundùm caſuum naturam, &
38 qualitates, & potius mens militat † ſine dubio,
locumq; habet, cũ reguler diſpoſitionem, quàm
verba teſtamenti, vt *in princ. conſ.76. Torniel.*
diffusè ponit, & *Zuccar. Lucenſ. deciſ.76. num.2.
& ſeq.*

Quæ mens ſine dubio regulariter tendit ad
conſeruationem familiæ; teſtatores enim (&
39 hoc in homine naturaliter reſidet) † ſemper cu-
rant cõſilium capere, vt tota familia, etiam con-
tentiuè perpetuis temporibus conſeruetur, quæ
recipit augumentum, ex facultatibus, prætia
diſpoſitione ſtrictiſſima, relictis.

Quod tantomagis in noſtro caſu luceſcit, vbi
domus, agnatio, & familia vocatur poſt deſcen-
tes, in illis verbis, *conſeruẽtur in dictos filios, &
eorum deſcendentes & in domo agnatione, & fa-
milia Rugalium in infinitum, vt ſupra; & pro-
vt ſupra.*

40 Quandoquidem vltra quòd † appellatione,
familiæ, domus, &c. in fideicommiſſis, com-
prehenduntur tranſuerſales, & præcipuè con-
currente verborum prægnantia. *Vin. com. opin.
850. nu.7. Marta. de clau. par.3. clauſ.17. Do-
muſ. Monet. de commut. vlt. vol. cap.9. nu.384.
& ſub nu.386. verſ. notat primo vocari. Gratian.
diſcept. cap.645.* & de ratione, ibi *Molin. de pri-
mogen. cap.4. lib.1. num.39.* & tex. conſul. *Rim.
iun.5. con.482. vſque ad num.18.* & diffusè per
totum de hac materia incluſionis trãſuerſalium
Giouagnon. poſt *conſil.39.* in vna Rotæ coram
Coccino *ſub num.33. verſ. vltra quod. Aldouin.
conſ.91. num.59. Fuſar. conſ.37. num.1.8. &
10.* de magis communi, *ſub num.20. verſ. non
obſtat quartum, & conſ.107. num.1.*

Adſunt etiam illa verba, *& in domo, agnatio-
ne, & familia*, quæ ſunt declaratiua, reſpectu
etiam illorum, qui non poſſent venire, vt infra
dicam.

Aliàs iſta verba eſſent ſuperflua, & fruſtato-
riè poſita, quòd admittendum non eſt, cum
41 verbum, † etiam minimum, debet aliquid ope-
rari, & non otioſum remanere.

Quæ tantò magis procedunt, ſtante illa di-
42 ctione, † *&*, poſita inter verbum *deſcendentes*, &
verba, *in domo, agnatione, &c.* quæ denotat di-
uerſitatem inter deſcendentes, & tranſuerſales,
conſideratam à teſtatore, reſpectu ſucceſſionis,
itaut primò ſuccedant deſcendentes, & poſt eos
43 tranſuerſales; illa verò verba, † *vt ſupra, &
prout ſupra*, ſignificãt modum, & ordinem ſuc-
cedendi datũ deſcendentibus, & nil aliud oſten-
dere volunt, niſi quod eo modo, quo ſupra di-
ctum fuit circa deſcendentium ſucceſſionem in
tranſuerſalibus quoque repetitum cenſeatur,

ſuam

ſuam enim enixam voluntatem, paucis verbis
44 oſtendere voluit teſtator, & benè cum illud, † quod poteſt fieri per pauciora, non debet fieri per plura.

45 Faciunt inſuper verba, *in* † *infinitum*, ibi appoſita, quæ ad deſcendentes tantùm applicari nequunt, ſed etiam tranſuerſalibus conueniunt, cum magis in infinitū conſeruetur domus, agnatio, & familia, cum vocatione, & incluſione trāſuerſalium, quàm ſi deſcendentes eſſent tantùm vocati, & comprehenſi.

46 Non omitto verba, † *in perpetuum*, geminata cum dictis verbis, *in infinitum*, & ſemper repetita in diuerſis partibus teſtamenti, ex quo aliud non infertur niſi, quòd voluerit per illa tranſuerſales quoq; comprehendi, vt ex *Rimin. iun. 5. d. conſ.* 482. *num.* 33. *Aldouin. conſ.* 91. *nu.* 45. quorum extenſio fit etiam vltra centeſimum gradum. *ibi num.* 50.

Immò, & ſi non adeſſent talia verba perpetuitatem denotantia, adhuc communis, & verior opinio eſſet, & voluntati teſtatoris conſona,
47 quod ſemper detur † intelligentia, teſtatorem tenuiſſe pro perpetuitate fideicommiſſi, vel maioratus, non eſt enim odioſum *Ccual. com. contr. com. q.* 725. *num.* 33.

Addo prædictis coniecturam deſumptam ex eo, quòd teſtator habuit reſpectū ad conſerua-
48 tionem ſuæ agnationis, tum quia † vocauit maſculos, tum quia voluit bona perpetuò manere in familia. *Zucc. Lucen. d. deciſ.* 76. *n.* 16. *& ſeqq.*

Non obſtante, quòd D. Conſulens velit, & conatur reſtringere diſpoſitionem ad deſcen-
49 dentes tantùm, quod fieri † non poſſet, ſtantibus verbis perpetuitatem denotantibus, niſi cū maxima repugnantia, & violentia. *Peregr. 6. conſ.* 43. *ſub num.* 9. *verſic. pondero. & num.* 11. ſuper hoc facit auctoritas *Rimin. in d. conſ.* 482.
50 *num.* 67. vbi dictio, † *perpetuò*, operatur vltra 6. gradum, denotat enim idest, *ſine temporis præfinitione*, & tunc ſufficit ex parte pretendentis probare, ſe eſſe proximum: quod mirum non
51 eſt, quia cum agatur de conſeruanda † familia, adhuc etſi verba eſſent totaliter contraria dictæ conſeruationi, recedi poſſet ab ipſorum ſignificatione, & diſpoſitione. *Berq.* 1. *conſ.* 38. *nu.* 12. At in caſu noſtro, verba ſunt proportionata fauore tranſuerſalium, nedum ex illis verbis, *perpetuò, & in infinitum*, ſatis claris; ſed etiam, ſi volumus accipere verba, *domus, agnatio*, vel *fa-*
52 *milia*, † quorum propria ſignificatio eſt comprehendere omnes, à qua non eſt recedendum, vt ſentit *Fuſar. de ſubſt. q.* 351. *num.* 2. etiam ſi teſtator aliter cogitaſſet. *nu.* 10. ſequitur idem *Fuſar. in conſ.* 37. *num.* 9. nec apparet inter eos diuerſitas, nonq; viget diuerſa ratio, cum etiam
53 tranſuerſales † ſint de familia propriè teſtatoris. idem *Fuſar. ibi num.* 22.

Prodeſt illud adductum ab *Odd. de fideicom.*
54 venire † ſcilicet tranſuerſales, ſi dictum ſit, *perpetuò, & ſemper in familia &c. quaſt.* 8. *art.* 5.
55 *nu.* 70. & ſi pariter dicatur † in familia, & agnatione, *ibi num.* 69. ne verbum agnatio ſit ſuperfluum, *ibi*. quæ verba, cum alijs coniecturis in teſtamento poſitis ſupra deductis, & infra deducendis, creditur, quòd ex mente teſtatoris percipi poſſit, incluſos eſſe tranſuerſales, & ſic in vocatione comprehenſos. *Rot. deciſ.* 697. *nu.* 6. *par.* 1. *ſelect. per Farin.*

56 Addatur, quòd diſtinctè poſita † eſt, ſimpliciterq; & indefinitè familiæ vocatio, domus, & agnationis, ex illis verbis, *& in domo, agnatione, & familia. Peregrin. 6. conſ.* 43. *ſub num.* 9. quæ verba nil aliud exponunt, niſi quod teſtator voluit bona conſeruari debere in dictos filios, & illorum deſcēdentes, & etiam in domo, agnatione, & familia.

Accedat, quòd in noſtro caſu alio ex capite
57 veniunt † trāſuerſales, quia teſtatot habuit conſiderationem familiæ, non perſonarum. *Marta. de ſucceſſ. legal. p.* 4. *art.* 5. *q.* 21. *nu.* 6. *Aldouin. d. conſ.* 91. *num.* 37. *Fuſar. de ſubſtit. quaſt.* 351.
58 *num.* 38. Vocauit enim † domum, ex qua veniunt tranſuerſales. *idem Marta. de ſucceſſ. leg.*
59 *d. par.* 4. *q.* 21. *art.* 5. *num.* 7. Vocauit † agnationem, ex qua comprehenduntur tranſuerſales.
60 *Marta ibi. num.* 6. Vocatur † familia, quæ pro agnatione accipitur. *Viui. commun. opin.* 850. *ſub num.* 1. Veniuntq; collaterales, & præcipuè in hoc caſu, vbi poſt deſcendentes, familia ad ſucceſſionem reperitur admiſſa. *Odd. de fideic. quaſt.* 8. *art.* 5. *num.* 72. & quodāmodo videtur
61 illa † familię vocatio includere etiam naturales, contra per partem deducta. *Mart. de ſucceſſ. leg. par.* 4. *quaſt.* 21. *d. art.* 5. *num.* 11. quod veritati remitto, & cum non ſit caſus noſter, de hac diſceptatione non loquor.

62 Nec nouum eſt in iure, quòd † quando teſtator vult, quòd omninò bona conſeruentur in familia (vt ibi clarè oſtenditur ex triplici mentione conſeruationis familiæ, agnationis, & domus, & in diuerſis teſtamenti partibus facta) iſta conſeruatio omnes tranſuerſales complectitur, ſine quibus conſeruatio non poſſet durare. *Rim. iun. 5. d. conſ.* 482. *num.* 34. *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib.* 8. *tit.* 12. *ſub num.* 12. *verſic. ſed ego ſubſiſto.* Vnde poſſet admitti interpretatio fa-
63 uore tranſuerſalium, vt ſcilicet, ſi teſtator † fuiſſet interrogatus certè pro tranſuerſalibus reſpondiſſet, quod pro expreſſo haberi debet.

Pariſ. 2. conſ. 31. nu. 24. & hoc comprobatur,
quia conſuetum eſt in tota Italia, immo in toto
orbe conſeruare familias, & tendere ad eorum
augumentum. Hinc eſt, quòd Ciuitates ſtudent
condere ſtatuta, proprias filias etiam excluden-
tia, vt familiæ conſeruentur; Ideo ſi ad augumen-
tum familiarum permittitur excluſio filiarum;
tantò magis in caſu noſtro debet admitti exclu-
ſio extranei prædicti cognom. *della Porta*, ad
fauorem tranſuerſalis de Rugalibus, qui cogno-
men habet, eademq; arma portat. At dato,
quòd ageretur inter fœminam deſcendentem,
& maſculum tranſuerſalem, facilè, & magis poſ-
ſet permitti iſta excluſio tranſuerſalis, durante
tamen vita naturali illius fœminæ, ſed ibi agitur
de extraneo prætendente excludere tranſuer-
ſalem, quod permittendum certè non eſt, ſtante
iſta imparitate; eſſet enim deterioris conditio-
nis tranſuerſalis eiuſdem familiæ, armaquè, &
inſignia eiuſdem pariter portantis, quàm ipſe
extraneus, fauore cuius non eſt introducta iſta
conſeruatio, ſed immò fauore dicti tranſuerſalis,
64 quæ in odium † ipſius retorqueri non debet. *l.
quod fauore. C. de legib.*

Præterea teſtator, dū dixit, *& in domo, agna-
tione & familia*, voluit intelligere, & loqui ſe-
cundum communem vſum loquendi, à quo non
tàm de facili receditur in coniecturanda mente
65 defuncti, de communi autem † vſu loquendi,
ſolemus vocare agnationem, & domum colla-
terales coniunctos ex maſculis. *Aldouin. d. conſ.
91. num. 33.* vbi ſub *num. 36. verſic. ſexto loco.*
vocabulum, *domus*, latiùs patet, quam nomen
familia, ex quo communi vſu loquendi induci-
tur præſumptio, quæ transfert onus probandi in
aduerſarium. *ibi num. 34.* vbi in fine concludit
66 teſtatorem, ſub illo nomine, † *domus*, omninò
voluiſſe comprehendere collaterales, de quo
communi vſu etiam loquitur *Simon. de Prat. de
interpret. vlt. vol. lib. 3. fol. 11. num. 26. verſic.
etenim hos vltimo.*

Non omitto, quòd in teſtamento eſt gemi-
67 nata † maſculorum vocatio, ex qua agnatio vi-
detur conſiderata, & contemplata; ergo veniunt
tranſuerſales. *Rim. iun. 5. d. conſ. 482. num. 22.
& ſeq.* quæ coniectura recipit augumentum ex
ſuprà deductis, & deducendis infra, nam quate-
nus ex ſe, non tàm operaretur, tamen cum alijs
iuncta, concludenter ad rem faceret, iuxtà re-
68 gulam vulgatam ſingula, † quæ non proſunt, ſi-
mul iuncta iuuant.

Conſidero etiam, quòd ex dicta vocatione
69 reſultat nouum † fideicommiſſum fauore tran-
ſuerſalium, & hoc, quia cum prohibitione alie-
nationis concurrit non ſolum vna coniectura,
quæ ſufficeret. *Riccard. inter conſ. Fuſar. in ord.
169. ſub num. 90. verſ. hinc tollitur.* ſed plures,
vt videre eſt ex lectura teſtamenti prædicti, pro-
pter quas iſta controuerſia redditur clara, nec
indiget dilucidatione, & maximè quando in di-
ſpoſitione ſunt verba acquiſitiua, & non priua-
tiua, quæ inducunt fideicommiſſum inter omnes
de familia, cum ſignificent actum ſucceſſiuum,
& permanentem. *Rim. iun. 5. conſ. 482. nu. 76.*
vltra quod de per ſe prohibitio alienationis eſt
ampla, & magis, quam præcedens fideicommiſ-
ſum, verbaq; prohibitionis proferunt nouam
diſpoſitionem. *Fuſar. de ſubſt. d. quaſt. 351. ſub
num. 23. verſ. aut verò.* qui ſub *num. 25.* dicit,
rationem appoſitam poſt prohibitionem, *quia
volo bona perpetuò manere in familia*, ita demū
illam ampliare ad alias nouas ſupra nō expreſ-
ſas, quando veſtita iam erat prohibitio, tunc .n.
nec ratio ſtat ſine effectu operandi. *ibi verſ. vel
dicendum eſt.*

Ad rem facit, quòd cum ſit quid relictum do-
70 mui, † agnationi, & familiæ vltra vocationem
deſcendentium in illis verbis, *& in domo, agna-
tione, & familia*, intelligentia ſumitur ſecun-
dùm ordinem graduum, vt proximiores prius
ſuccedant. *Marta. de ſucceſſ. legal. par. 4. q. 21.
71 art. 5. num. 39.* Fideicommiſſum † enim regu-
lari debet ſecundùm ſucceſſionis ordinem ab
inteſtato, vt primo loco deſcendentes, & vltimo
collaterales admittantur. *Pariſ. 2. conſ. 51. nu.
23.* ſequitur *Aldouin. d. conſil. 91. num. 61.* qui
tenet in fideicommiſſo, in quo eſt vocata fami-
lia, venire primo loco deſcendentes, poſtea
aſcendentes, tertio collaterales, & maximè quā-
do familia eſt proprio nomine expreſſa. *Fuſar.
conſ. 16. num. 7. & conſ. 37. nu. 16. & conſ. 107.
num. 2. & d. quæſt. 351. num. 37.*

Quæ augumentum recipiunt à prohibitione,
72 † ne bona ex delicto tranſeant in fiſcum, ex qua
fideicommiſſum dilatatum cenſetur ad trāſuer-
ſales. *Rim. iun. 5. d. conſ. 482. num. 35. & ſeq.*
& ex illis verbis ſupra nominatis in dicta pro-
hibitione replicatis, *& in domo, agnatione, &
familia &c.* quæ etiam magis ampliant, & ex-
tendunt fideicommiſſum, concurrentibuſq; di-
ctionibus perpetuitatem denotantibus, vt dixi.
ſequitur *Cephal. 4. conſ. 510. num. 7.*

Nonq; in fideicommiſſis eſt attendendum, an
collaterales veniant, cum ſint vocati, etiam de-
ſcendentes; nam vltra quod hoc incompatibile
non eſt, iſta materia fideicommiſſi eſt apta, &
proportionata tranſuerſalibus, poſt tamen de-
73 ſcendentes maſculos, & nullus eſt, qui dicat, †
in fideicommiſſo introductionem trāſuerſalium
eſſe odioſam, immo fauorabilem, & ideo ipſos

venire

venire non eſt qui dubitet. *Aldouin. conſil. 91. num. 60. Fuſar. conſ. 37. num. 19.* maximè cum hoc tendat ad conſeruationem familiæ, domus, & agnationis, prout teſtator diſpoſuit, in habentibus enim ſymbolum, facilis eſt tranſitus;
74 immò, † cum appoſitum ſit verbum, *agnatione*, veniunt tranſuerſales, magis autem dicuntur agnati iſti, quàm deſcendentes. *Fuſar. conſ. 19. num. 4. 5. & 6.*

Poſtremò ſat eſſet cõſiderare geminationem,
75 vt ſupra tetigi, verborum, † *domo, & agnatione*, quæ operatur ex neceſſitate tranſuerſales venire debere ad fideicommiſſum: *Fuſar. conſ. 37. ſub nu. 10.* ſed, quid ſi addatur, & familia? non eſt dubium, quòd ſine difficultate tantomagis vocantur. qui *Fuſar. num. 11.* ibi. *verſ. tamen* ponit, quòd ſi verbo, *familia*, addatur verbum, *agnatio*, tunc omnes trãſuerſales venire certum eſt. Videantur ſuper hac materia ad noſtri fauorem *Zuccar. Lucenſ. ciuil. deciſ. 76. Roland. à Vall. 4. conſ. 23. ſub num. 10. verſ. ſed præmiſſis non obſtantibus. per tot. Peregrin. de fideic. art. 22. num. 26.* Adducta autem à Domino meo loquuntur, & procedunt, quando adeſt pronomen, mea, ipſius, & ſimilia, qui non eſt caſus noſter, vt dixi in conſ. 23.

Quare concludendum eſt ex ſupra deductis tranſuerſales habere fundatam intentionem, Saluo ſemper &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

AVia materna, an poſſit petere ſupplementum legitimę. An creditores aui poſſint capere vſumfructum bonorum ſpectantium ad nepotes. Sententiæ exequutio, an ad Iudicem loci, vbi bona ſunt ſita, & vbi debitor habet domicilium, ſpectet; & an ſtatutũ, vbi ſit exequutio, attendatur. Executores teſtamentarij, an poſſint vendere bona, non citato hærede. Exhæredatio, an trahatur ad bona emphyteutica. Anfructus legitimę poſſint præſcribi. An medicinalia habeant prælationem, concurrentibus alijs creditoribus. Filij legitimati per ſubſequens matrimonium, an, & quando ad fideicõmiſſa admittantur. Fideicommiſſarius, quid probare debeat in actione intẽta pro fideicõmiſſi recuperatione. Mulier pro dote, an præferatur creditoribus mariti hyppothecam habentibus anteriorem. Decoctor, quis dicatur; & an gaudeat immunitate Eccleſiaſtica. Alimenta præſtita, quando quis repetere poſſit. Emptori contra venditorem, quę actiones competant. Literæ cambij, an habeant executionem paratam. Tranſactio nulla lite præcedente facta, an teneat. Litigioſi vitium, an cadat ſuper re, cuius poſſeſſio controuertitur. Locans operas ſuas, ſi per eum non ſtetit, quominus præſtaret, ſed per conductorem, an conuentum ſalarium debeatur. Obligatio non extenditur, ſed ea tantùm comprehendit, quæ expreſſa fuerunt.

SVMMARIVM.

1 *AScendentium nulla inter maternos, ſeu paternos eſt differentia in ſuccedendo deſcendentibus, & quo ad legitimam eis debitã.*

2 *Auia materna à filio excluſa debetur legitima.*

3 *Legitima. Inter aſcendentes, & deſcendentes, in petitione legitimę idem ius militat.*

4 *Auia materna appellatione parẽtum continetur.*

5 *Auia materna eſt loco matris, & eſt in ſecundo gradu.*

6 *Legitima aſcendẽtibus debita eſt tertia pars omnium bonorum.*

7 *Creditores aui, an poſſint ſatisfieri in vſufructu auo ex bonis nepotum debito, & quid ex illo prius ſit detrahendum.*

Expenſæ litium pro manutentione bonorũ, prius detrahuntur ex vſufructu debito auo.

8 *Aes alienum prius detrahitur.*

9 *Alimenta connumerantur inter æs alienum.*

10 *Mater tenetur alimenta filijs indigentibus pręſtare.*

11 *Hippothecą competit filijs contra auum, & patrem eorum bonorum vſufructuarios pro expenſis faciendis circa dicta bona, & pro alimentis.*

12 *Vſusfructus debitus auo, eſt obligatus ad omnia onera.*

13 *Creditores aui debent executionem facere in ea parte vſusfructus, quæ supereſt deductis expenſis fauore nepotum faciendis.*

14 *Pater de bonis maternis filios alere tenetur.*

15 *Alimenta de bonis maternis fauore filiorum primo loco ſunt deducenda.*

16 *Filij poſſunt impedire patris contractum, in pręiudicium bonorum ipſis ſpectantiũ faciendum.*

17 *Pater, vſumfructum bonorum aduentitiorum filiorum, non poteſt in alios transferre, ſed tantùm commoditatem.*

18 *Executio fit tantùm ſuper commoditate vſusfructus bonorum aduentitiorum.*

19 *Executio eſt facienda, & conſumanda per Iudicem loci, & domicilij, in quo bona debitoris ſunt ſita.*

20 *Statuta loci ſeruanda ſunt, vbi fit executio.*

21 *Iudex, in exequendo ſequi debet ſuę iuriſdictionis ſtatuta, & conſuetudinem.*

22 *Ex-*

22 Exceptiones reſiſtentes mandato executiuo non admittuntur, aliàs ſecus.

23 Executor merus propoſitas à patre exceptiones ante executionem admittere poteſt, ſed præuia ſuſpenſione executionis, partes ad Iudicem coram quo lis ſit, remittere tenetur.

24 Executores teſtamentarij non poſſunt abſq; herede alienare, & eo irrequiſito.

25 Exhæredatio, an extendatur ad bona emphyteutica. & ſub num. 27. verſ. immò talis.

26 Clauſula, quibus dederit, & ad habendum, operantur, vt quis poſſit liberè emphyteutica bona alienare.

27 Clauſula, ad habendum, idem importat, quòd clauſula, & quibus dederit.

28 Filius exhæredatus pro mortuo habetur.

29 Filius exhæredatus in numero liberorum non computatur.

30 Filius, qui patrem lataliter percuſſit impius dicitur, & exhæredari poteſt.

31 Filius, qui patrem percuſſit, vti rebellis priuatur omni commodo, etiam alimentorum.

32 Emphyteutica bona, cum patrimonialia ſint, & hæreditaria, de illis iudicatur ſicuti de liberis.

33 Præſcriptio decennalis nõ habet locũ in legitima.

34 Legitima non comprehenditur in generali diſpoſitione.

35 Diſpoſitio generalis nõ comprehendit cauſas priuilegiatas.

36 Generalis non debet eſſe diſpoſitio, ſed ſpecialis, vt legitimam comprehendere dicatur.

37 Legitimæ fructus debentur, etiam poſt lapſum 20. annorum.

38 Legitima doti æquiparatur.

39 Dotis fructus peti poſſunt vltra decennium.

40 Actio pro legitima, ſi non præſcribitur, niſi ſpatium 30. annorum; ergo nec pro eius fructibus.

41 Præſcriptio, quę legitimæ nõ nocet, nec eius fructibus nocere debet.

42 Funeris impenſa eſt primo loco detrahenda.

43 Infirmitatis impenſæ ſunt primo loco deducẽda.

44 Medicinalia, funeriſq; expenſæ primo loco detrahuntur, ſiue agatur de pręiudicio habentiũ tacitas, ſiue expreſſas hypothecas.

45 Expenſæ funeris, & infirmitatis præferuntur doti.

46 Expenſæ funeris, & medicinalium diminuunt dotem in pręiudicium mariti.

47 Fauor Religionis, & pietatis, dotis priuilegio pręualere debet.

48 Princeps cogere poteſt, vt quis ratione boni publici propriam rem vendat, ſed hoc intelligitur iuſto tamen pretio.

49 Filij legitimati per ſubſequens matrimonium ſuccedunt vna cum legitimis, & naturalibus, etiam ex vi ſtatutorum fœminas propter maſculos excludentium.

50 Legitimati per ſubſequens matrimonium non veniunt ad fideicommiſſum, ſi adſint verba, non autem ex ficto, ſed vero, & legitimo matrimonio natis, ac prouenientibus.

51 Dictio, ex, excludit legitimatos per ſubſequens matrimonium.

52 Dictio, de, ſignificat cauſam immediatam.

53 Verba, & legitimo matrimonio natis, ac prouenientibus, quid importent.

54 Filij legitimati per ſubſequens matrimoniũ, per quę verba excludantur à fideicommiſſo.

55 Teſtatores in fideicommiſſis nõ conſiderant accidens, ſed naturam.

56 Filius, vt veniat ad fideicommiſſum, neceſſe eſt, quod ab ipſa genitura ſit legitimatus, ſi à teſtatore dicatur, ex legitimo matrimonio procreatus.

57 Verba ſunt naturaliter, & non accidentaliter accipienda.

58 Filius legitimatus per ſubſequens matrimonium excluditur à fideicommiſſo, ſtantibus illis verbis, legitimis, & naturalibus, & ex legitimo matrimonio &c.

59 Geminatio verborum, quid operetur in excluſione filiorum legitimatorum per ſubſequens matrimonium.

60 Teſtator, quod voluerit excludere legitimatos per ſubſequens matrimonium, ex quibus verbis dignoſcatur.

61 Qualitas legitimitatis debet eſſe ab origine, nec ſufficit, ſi poſtea interueniat.

62 Verba, decedere quandocunque ſine liberis, legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreandis, quid operentur contra filios legitimatos per ſubſequens matrimonium.

63 Teſtator conſiderat in fideicommiſſis tempus natiuitatis, quo in caſu filius debet eſſe legitimatus.

64 Teſtator nobilis præſumitur odio habere prolem illegitimam, & natum ex muliere meretrice.

65 Inſtrumenta dotalia, ſi non reperiantur confecta, an legitimatus per ſubſequens matrimonium legitimus dicatur, quo ad effectus ciuiles. & ſub num. 85.

66 Filius, vt per ſubſequens matrimonium verè legitimatus dicatur, quę requirantur. vide remiſſiuè.

67 Spes ſuccedendi non aufertur ſubſtituto per legitimationem factam per ſubſequens matrimonium.

68 Candor ſucceſſionis non datur in legitimato per ſubſequens matrimonium.

69 Filius legitimatus per ſubſequens matrimoniũ,

quando

quando ex perſona propria venire poſſit ad fideicommiſſum.

70 *Ex radice infecta veniens, quando admittatur.*

71 *Probare ſe eſſe filium alicuius, quando neceſſarium ſit.*

72 *Probare ſe eſſe legitimum, quando ſit neceſſariũ.*

73 *Verba*, quia mea intentio eſt, quod ſolùm illi de domo, familia, &c. *explicantur.*

74 *Familia vocata, ij, qui venire prætendunt, debent probare, quòd ſint nati ex legitimo matrimonio.*

75 *Diſpoſitio loquens de filio, non includit legitimatum per ſubſequens matrimonium.*

76 *Legitimatus non dicitur legitimè deſcendens.*

77 *Feudum. Filij legitimati per ſubſequens matrimonium, an ſint feudorum capaces.*

Emphyteuſis. Filij legitimati per ſubſequens matrimonium, quando veniant ad bona emphyteutica.

78 *Filius legitimatus per ſubſequens matrimonium faciliùs admittitur ad feudalia, & emphyteutica bona, quam quòd talis ſic legitimatus ad excluſionem ſubſtituti faciat deficere conditionem ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & naturalibus, vel ex legitimo matrimonio natis.*

79 *Verba in conditionibus propriè ſunt intelligenda.*

80 *Matrimonium, quando dicatur in fraudem eorum, qui ad feudum, & emphyteuſim vocantur, factum.*

81 *Conſequentia non tenet, matrimonium eſt verum; ergo veniunt legitimati per ipſius effectuationem.*

82 *Matrimonium, quod ſit verum, poteſt eſſe, & quòd per illud legitimati nõ veniant ad fideicommiſſum, nec ſubſtitutum excludant.*

83 *Verba*, & de legitimo matrimonio &c. *requirunt, quod tempore natiuitatis immediatè extiterit matrimonium.*

84 *Legitimati per ſubſequens matrimonium non admittũtur ad fideicõmiſſum, ſi dictũ ſit,* ſi ſine filijs legitimis, & naturalibus legitimè &c.

85 *Coniugia per ſubſequens matrimonium contracta, ſunt approbata à iure canonico.*

86 *Ius ciuile poteſt tollere lucrum proueniens ratione matrimonij ex aliqua iuſta cauſa.*

87 *Legitimatus dicitur legitimus, quia à lege pro tali habetur, & quando teſtator voluerit ſe ad dictam legem referre, & quando non, ex quibus dignoſcatur.*

88 *Filij verè, & naturaliter dicuntur legitimi, per legitimum, & verum matrimonium nati.*

89 *Fideicommiſſarius tenetur probare teſtatorem poſſediſſe tempore mortis bona petita, ipſaq; fuiſſe in hereditate reperta.*

90 *Poſſeſſio probatur ex depoſitionibus teſtium, & inſtrumentis locationum factis à fideicommittente.*

91 *Bona in bonis eſſe, ex loci expreſſione probatur, ex qua poteſt Iudex iuſtè credere, illa fuiſſe de bonis.*

92 *Identitas bonorum probatur ex continuatione bonorum in primum hæredem, & eius deſcendentes.*

93 *Inſtrumenta acquiſitionum probant bona fuiſſe acquirentis.*

94 *Poſſidens bona, illorum dominus præſumitur, niſi contrarium probetur.*

95 *Bona fuiſſe teſtatoris probatur ex libris æſtimi, ſi tamen non agatur de probando dominio.*

96 *Poſſeſſio bonorum probatur per inſtrumenta diuiſionum, & inueſtiturarum, in quibus fit mentio de talibus, & talibus bonis. & ſub numero 98. ver. nec pariter.*

97 *Fideicommiſſarius, an teneatur probare dominium bonorum an verò ſolã poſſeſſionem tempore mortis fideicommittentis.*

98 *Fideicommiſſarius intentans actionem contra tertios, tenetur probare dominium bonorum teſtatoris; ſecùs ſi contra hæredes.*

99 *Identitas eſt pluribus coherentijs, & pluribus confinibus probanda.*

100. *Identitas probatur duabus coniecturis.*

101 *Identitas probari poteſt pluribus modis.*

102 *Coniecturæ, & præſumptiones probant identitatem.*

103 *Poſſeſſio probatur per famam, & per teſtes de auditu, maximè in antiquis.*

104 *Poſſeſſio probatur per verba enunciatiua, & libros æſtimi.*

105 *Inſtrumenta, quomodo probent in antiquis.*

106 *Tempus 90. annorum, dicitur antiquum.*

107 *Hæres non poteſt impugnare factum defuncti.*

108 Alexandri *opinio impugnatur.*

109 *Poſſeſſio per inſtrumenta locationum in antiquis probatur, etiam ſi agitur contra tertium.*

110 *Fideicommiſſarius non tenetur probare teſtatorẽ dominium bonorum, ſed tantùm poſſeſſionem, quia non agit aliqua reali actione contra hæredem pro reſtitutione fideicommiſſi, in qua videtur probandum dominium rerum, ſed agit actione ex teſtamento.*

111 *Actio ex teſtamento eſt actio perſonalis.*

112 *Hæres adeundo videtur quaſi contrahere cum legatarijs, & fideicommiſſarijs, & ſe obligare ad implend. contenta in teſtamento.*

113 *Hæredes non poſſunt legatarijs ſeu fideicommiſſarijs refricare quæſtionem dominij.*

114 *Dominij quæſtionem mihi referre non poteſt is, à quo cauſam habeo.*

115 *Mulier præfertur creditoribus mariti, etiam* ex-

Digitized by Google

expreſſa hypotheca anterioribus ; & hac opinio eſt aqua.

116 Mulier non praefertur in ſua dote, creditoribus mariti expreſſam habentibus hypothecam anteriorem ; & hac opinio eſt magis in foro recepta, quàm affirmatiua.

117 Iudex poteſt declarare ad fauorem hypotheca dotalis poſterioris, contra hypothecam creditorum mariti expreſſam anteriorem, ſi mulier ſit pauper ; ſecus ſi diues.

118 Mulier, quod praeferatur in hypotheca dotis poſteriori, alijs anterioribus, hoc non tranſit ſine difficultate.

119 Erubeſcimus ſine lege loqui.

120 Decoctores efficiuntur, vel quia non ſunt ſoluendo, & tu ſubdiſtingue ; vel quia ſunt ſoluendo, ſed pecunias, & res ſecum portant. & ſub num. 121.

121 Decoctus ex propria culpa, acriter punitur, licet non doloſè.

122 Debitor aufugiens cum pecunijs alienis committit maleficium, ſi cum proprijs, mala fuga non dicitur, ſed potius latitatio.

123 Decoctor dicitur, qui fortunæ vitio, vel ſuo, vel partim fortunæ vitio, & partim ſuo factus non ſoluendo, foro cedit.

124 Decoctor notorius dicitur, notoriè non ſoluendo.

125 De decoctoribus aufugientibus, cum pecunijs alienis, lex malè ſentit.

126 Decoctores, an gaudeant Eccleſiaſtica immunitate.

127 Latitatio, quæ ſit, & mala fuga.

128 Decoctores non gaudent immunitate Eccleſiaſtica, ſi cum perſona deferant bona, & ea abſcondant fraudolentèr.

129 Decoctores ſunt perſonæ, cum quibus durum eſt, & peſſimum tractare.

130 Decoctores ſunt ſoliti mentiri, & aquiparantur Chamaleontibus.

131 Decoctor eſt ; ergo fraudator, conſequentia tenet.

132 Decoctores infames ſunt, & ad mentiendum faciles.

133 Decoctores ſunt ſoliti libros rationum, & negotia ſua intricare, & abſcondere, quæ eſt maxima coniectura contra tales fallitos.

134 Diſcuſſio, an ſit prius neceſſaria, antequam deueniatur ad decocturæ declarationem.

135 Decoctio notoria diſcuſſionem excludit.

136 Alimentorum repetitio non datur, ſi ipſa praſtentur pietatis iure.

137 Alimentorum repetitio datur, & conceditur, ſi illa praſtita apparent non pietatis iure, ſed ab eo, qui nutriti erat negotiorum geſtor.

138 Alens, ſi pauper ſit, tunc pietas ceſſat, & alimenta cenſentur praſtita, non alio animo, niſi illa repetendi.

139 Neceſſitas. Nemo in neceſſitatibus liberalis exiſtit.

140 Alimenta repetuntur ab eo, qui illa praſtauit, ſi reperiantur alij proximiores nutriti, reſpectu ſucceſſionis.

141 Bona, poſt aditionem dicuntur heredis adeūtis.

142 Emptori contra venditores, quę actiones competant, vide ibi remiſſiuè.

143 Emptor, ſi ipſi tota res non tradatur, vel non libera ; poteſt agere pro reſciſione contractus venditionis, & ad pœnas promiſſas, maximè ſi fuit promiſſum rem eſſe liberam, tunc enim poteſt omitti actio pro adimplemento.

144 Literę cambij habent executionem paratam.

145 l. fin. C. de litigio l. quando locum habeat.

146 Tranſactio eſt nulla, ſi lis non pręcedit inter tranſigentes.

147 Lis ſemel terminata, nō eſt iterum inſtaurāda.

148 Fundans ſe in tranſactione, tenetur probare, litem pręceſſiſſe.

149 Tranſactio. Tranſigentes, ſi enuncient tranſactionem emanaſſe ad ſupprimendas lites, & tollendas difficultates, ipſis non creditur.

150 Aſſertio, ſi à notario emanauerit, an ei credatur.

151 Aſſertionibus tranſigentium, ſi crederetur, facilè partes poſſent litem fingere, & ſuper conficta lite tranſigendo legem eludere.

152 Tranſigentes debent probare litem adeſſe, vel litis timorem.

153 Lex tantùm permittit tranſigi ſuper iure dubio, & litigioſo.

154 Litigioſa, quando res efficiatur, & quando poſſeſſio.

155 Poſſeſſionem in alium transferre, quis lite pendente non poteſt.

156 Poſſeſſio in alium translata, lite pendente, alienari non poteſt.

157 Executio poteſt committi immediatè cōtra tertium poſſeſſorem vitioſum.

158 Locans operas ſuas, ſi per ipſum non ſtetit, quominus praſtaret, ſed per conductorem, tunc ſalarium conuentum debetur.

159 Obligatio qualibet eſt ſtricti iuris.

160 Obligatio non comprehendit ea, quæ verbis expreſſa non fuerunt, nec in ea de re ad rem fit extenſio.

161 Verba, vt aliquid operentur, debent eſſe diſpoſitiua, non praſuppoſitiua.

162 Extenſio non fit circa promiſſiones in contractibus, ſed ſtricta eſt facienda interpretatio.

163 Omiſſum re, loco, tempore, & perſonis, pro omiſſo habetur.

164 Con-

164 *Contractus non recipiunt interpretationem ampliatiuam, ſed arctatiuam, tantumq; continent, quantum in eis eſt expreſſum.*

165 *Contractus. In contractibus non fit extenſio de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, ſed in eis fit interpretatio, vt minus obligetur quis, quoadminus fieri poſſit.*

CONSILIVM XCV.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

A Multùm Magnif. Domino Io. Baptiſta de Nicellis cauſarum defenſore ſynceriſſimo, hę ſeptem difficultates mihi proponuntur diſcutiendæ.

Prima eſt, an auia materna poſſit petere ſupplementum legitimæ.

Secunda eſt, an creditores aui poſſint capere vſumfructum bonorum ſpectantium ad nepotes, & quomodo.

Tertia eſt, an hęc diſceptatio, ſeu executio petita, ſit committenda, & exequenda ad formam ſtyli, & conſtitutionum Ciuitatis Placentiæ, an verò Ciuitatis Parmæ, vbi lata eſt ſententia.

Quarta, Executores teſtamentarij, quibus fuit factum præceptum, ne auderent, neque præſumerent vendere bona, niſi citato hærede, an ex quo preceptum fuit ad terminos iuris reductum, habeant à iure facultatem alienandi, omiſſa dicta citatione.

Quinta, an exhæredatio de filio à patre facta teneat, etiam quo ad bona emphyteutica.

Sexta, an dictę auiæ debeatur ſupplementum legitimæ in bonis Dominici, quo ad fructus bonorum ſitorum in territorio Vallis Nuriæ, qui prætenduntur Dominico viuente præſcripti per lapſum decennij.

Septima, & vltima, an dicta auia præferatur nedùm ratione eius dotium, verùm etiam ratione dictæ legitimæ, ſeu ſupplementi, medicinalibus in infirmitate longa menſium dicti Dominici defuncti.

Ad primam difficultatem breuiter concludi
poteſt fauore dictæ auiæ, licet maternæ, cum
1 nulla † prorſus ſit differentia inter parentes paternos, ſeu maternos, quibus ſine diſtinctione,
ceſſantibus fratribus vtrinque coniunctis, tota
debetur hæreditas, *auth. defuncto. C. ad ſen.
conſ. Tertull.* ideo non potuit auia prædicta pri-
2 uari, ſed † immò ſic excluſa, poterit legitimæ
ſupplementum prætendere. *Surd. poſt glaſ. &
DD. in conſ.* 388. *num.* 21. *lib.* 3. *Craſſ. §. legitima.
quæſt.* 5. ſicuti potuiſſet facere dictus Domini-
3 cus, ſi matri ſuperuixiſſet, cum † inter aſcendentes, & deſcendentes in petitione legitimæ idem
ius militet. *Surd. d. conſil.* 388. *num.* 17. & 22.
& de alim. tit. 6. *q.* 8. *num.* 42. *Gabriel. conſ.* 101.
num. 9. *lib.* 1. *Rot. Bonon. ad ſtat. deciſ.* 150. *num.*
54. *Peregrin. de fideic. art.* 49. *num.* 47. *cum ſeq.
Mangil. de imput. par.* 1. *qu.* 1. *num.* 11. *& ſeq.*
4 *Molin. de primog. lib.* 2. *cap.* 15. *num.* 16. Auia †
enim materna parentum appellatione contine-
5 tur. *Bero.* 2. *conſil.* 120. *num.* 7. & † loco matris
eſt, ac in ſecundo aſcendentium ſucceſſionis eſt
gradu. *l.* 1. *§. ſecũdo gradu. ff. de gradib. §. ſecũdo*
6 *gradu. inſt. eod tit.* quæ † legitima eſt tertia pars
omnium bonorum per dictum D. Dominicum
relictorum. *Surd. conſ.* 341. *num.* 30. *& d. conſ.*
388. *num.* 17. *lib.* 3. *Craſſ. in d. §. legitima. q.* 9.
Peregr. d. art. 49. *num.* 47. latè *Mangil. d. tract.
de imput. q.* 1. *num.* 15.

Ad ſecundam difficultatem, vbi dubitabatur,
an creditores aui poſſent capere vſumfructum
bonorum maternorum ſpectãtium ad nepotes,
nõ eſſet hęc inter iſtas diſcuſſiones vidẽda, ſed vt
ex facto vidi, quòd prætenſiones omnium partiũ diuidit, illa eſſet inter Paulum ex vna, & inter
Georgium, ac Orlandum fratres ex altera terminanda; attamen eam indiſcuſſam dimittere
non intendo, vt ſatisfaciam dicto D. Io. Baptiſtæ. Et pro affirmatiua pariter concludo, ſed
7 cum quibuſdã limitationibus, vt † ſcilicet priùs
nedùm expenſæ litis, quæ fiunt pro manutentione bonorum maternorum deducantur. *l.* 1.
ibi: *& ſumptus ex fructib &c. C. de bon. matern.
l. fin. § vbi autem. ibi ſumptibus videlicet &c. &
circa fin. C. de bon. qualib. & Ar. Pinel. ad d. l.* 1.
8 *par.* 2. *num.* 68. ſed † etiam omne æs alienum
maternæ hæreditatis. *d. l. fin. §. ſin autem ęs alie-*
9 *num.* Inter † quod connumeratur illud alimento-
10 rum, quæ debet † mater filijs indigentibus præ-
11 ſtare. *Surd de alim. tit.* 1. *q.* 14. *nu.* 9. pro † quibus expenſis filius habet, ex iuris diſpoſitione,
hypothecam. *Azo. in ſum. C. de eod. tit. de bon.*
12 *quęlib. nu.* 11. & † pro alijs oneribus. *Fabr. inſt.
quib. alien. lic vel non. in princ. num.* 3. *verſ. item
non credo. Gabr. de reg. iur. concluſ. vlt. num.* 28.
13 ideo ad † illud tantùm, quod ſupereſt, poſſunt
creditores agere, & reſpectiuè conſequi vſumfructũ prædictum, & ſic deducto ære alieno matris. *d. l. fi. §. ſin autẽ as alienum. C. de bon quęlib.*
14 Pater enim † de bonis maternis filios alere
tenetur, & ſi deficit, vitium cõmittit in adminiſtratione. *Bald. in l. fin nu.* 16. *verſ. quid ſi pater.
C. de ſent. paſſ. Pinel. in l.* 1. *par.* 1. *num.* 57. *verſ.
limitatur &c. & par.* 2. *num.* 38. *C. de bon. mat.*
15 & † primo loco huiuſmodi alimenta ſunt dedu-
cenda.

16 cenda. Papon. lib. 14. tit. 2. areſt. 8. Hinc † filij
poſſunt impedire patris contractum. Fabr. ſuper
inſt. quib. mod. al. lic. vel non, in princip. num. 9.
verſ. preterea illa lex. Imol. in c. cum contingat.
17 num. 15, & ibi Alciat. num. 22. de iure iur. qui †
bonorum aduentitiorum filiorum vſumfructum
non poteſt transferre in alios, ſed tantùm com-
moditatem. Honded. 2. conſ. 19. num. 20. & ſeq.
Conar. lib. 1. var. reſol. cap. 8. num. 7. Loaz. in l.
filius familias. §. diui. num. 17. ff. de leg. 1. exe-
18 cutioq; † tantùm ſuper dicta commoditate fieri
conſuetum eſt, & non vltrà. Corn. 3. contr. 208.
nu. 8. Io. Andr. ad ſpeculat. de pecul. cred. in vlt.
add. per text. in l. cum oportet. §. non autem. C. de
bon. quę lib. Salycet. in auth. ei qui. num. 48. & fi.
verſ. quinto eſt viden. C. de bon. auct. Iud. poſſ. &
in l. intereſt. num. 2. C. de vſufr. Mayner. in l.
fructus rei. num. 5. de reg. iur. Barboſ. in l. diuor-
tio. in princ. par. 2. num. 35. & in l. vſufructu.
num. 2. ff. ſol. matr. Hernan. de præfer. credit.
lib. 1. tit. 3. nu. 22. Tiraquel. de retract. lignag.
§. 26. gloſ. 1. num. 43.

Ad tertiam ignoro, quomodo fieri poſſit hęc dubitatio, dum nobis cōſtet conſtitutiones Parmæ vigere Placentiæ, & è contra, maximè cum in ſcripturis non videam circa quem ſtylum loquantur iſti prætendentes.

19 Attamen eſt iuris notiſſimi, † mandati execu-
tiui prædicti exequutionem ſpectare ad Illuſtriſ-
ſimum D. Federicum Marionum Placentiæ Ci-
uilium cauſarum Auditorē, vti Iudicem loci, &
domicilij, in quo bona debitoris ſunt ſita. per
text. in l. 1. & 2. ff. de bon. auct. Iud. poſſid. Gail.
lib. 2. pract. obſer. cap. 130. num. 14.

Quo verò ad obſeruantiam ſtatutorum, eſt
ſciendum, quod modus exequendi, proceſſum
20 reſpicit, & ordinem procedendi; ideo † ſtatu-
ta loci ſeruanda ſunt, vbi fit executio. vt ex
Marant. ſpec. par. 6. prin. tertio actu. num. 10.
21 Iudex † enim in exequendo ſequi debet ſuæ iu-
riſdictionis ſtatuta, & conſuetudinem. l. miſſi
opinatores. C. de exact. tribu. lib. 10. eſt tamen
22 aduertendum, quòd † exceptiones deductæ re-
ſiſtentes dicto executiuo mandato non poſſunt
admitti, ſecus ſi illi non repugnarent, vt in l. ne-
ſennius §. inſolidum. vbi Ang. Aret. & alij DD.
ff. de re iudic. Gail. lib. 1. pract. obſer. cap. 113.
num. 5. quo in caſu, quicquid ſit de facultate
dicti D. Auditoris, ego crederem dictum merum
23 executorem † poſſe, & debere exceptiones ad-
mittere, ſed pręuia ſuſpenſione executionis, par-
tes ad Illuſtriſſimum D. Parmæ Auditorem re-
mittere teneri. Bald. in eius prax. rub. de quæſt.
circa ſententiam. num. 5. Gail. dec. 113. num. 7.
& ſeq. lib. 1. Coler. de proceſſ. execut. par. 4. c. 1.
num. 121. ratio eſt, quia inter Doctores dubitatur, an Iudex merus executor poſſit circa dictas exceptiones procedere, & cognoſcere (vide l. executorem. C. de execut. rei iud.)

Ad quartam difficultatem, de iſtis executo-
ribus vltimæ voluntatis, prætendentibus poſſe
abſque hærede alienare, eoq; irrequiſito, & non
citato; non placet prætenſio executorum, cum
24 ſit nimis affectata, & ſuſpecta, † nō enim poſſunt
prædicta facere, nec debent, niſi requiſito hære-
de, Pariſ. 3. conſil. 74. num. 53. & ſeq. Ruin. 1.
conſ. 90. ſub nu. 9. Rimin. iun. 1. conſ. 44. num.
31. Marcabrun. ab Anguill. conſ. 21. num. 29.
Burſat. 1. conſ. 28. num. 14. Franc. in conſ. 116.
num. 35. tom. 1. inter conſ. vlt. vol. Io. Iac. à Ca-
nib. tract. de execut. vlt. vol. in ſecunda partic. §.
conſultis. num. 32. Aſin. de execut. §. 6. cap. 17.
fol. 144. in fin. Rebuff. in tract. de pręcon. licit.
art. 7. gloſ. vnic. num. 16. tom. 2. fol. 450. Ioan.
Papon. ad conſuet. Burbo. tit. de teſtam. donat. &c.
§. 295. in verſ. les heritiers. fol. 265. Io. Delect.
in tract. de art. teſt. caut. 10. nu. 2. Soc. 1. tract.
de citat. art. 5. quæſt. 8. qui diſtinguit Capra lib.
6. com. opin. tit. de execut. & public. teſtam. num.
24. tom. 2. Bartol. in l. legatum. in fin. ff. de vſu-
fruct. leg. & in l. alio. num. 16. ff. de alim. & cib.
leg. Io. Fab. in l. nulli. nu. 24. C. de epiſc. & cler.
Gomeſ. tom. 1. comment. cap. 12. tit. de leg. ſub
num. 12. Ancharan. in cap. ſua nobis. num. 19. de
teſtam. lib. 3. fol. 106. & in c. religioſus. ſub num.
10. verſ. item quæri. eod. tit. de teſtam. lib. 6. qui
omninò videndi. At in caſu noſtro ſumus in
claris, cum adſit decretum vocandos eſſe hære-
des; ideo ſuper hoc amplius non inſiſto.

Ad quintam difficultatem; iuſta fuit exhære-
25 datio, quæ † abſque dubio trahitur ad bona,
etiam emphyteutica, quorum pater primus fuit
acquirens, & titulo oneroſo præuia ſolutione
pecuniarum, cum ampliſſimis facultatibus, re-
linquendi, cedendi, transferendi ad quoſcunque
extraneos, & cui magis ipſe voluerit, cum clau-
ſulis, & quibus dederit, &c. & ad habendum, ex
26 quibus † videtur datam ipſi ſic inueſtito fuiſſe,
liberam alienandi facultatem. Rota in recent.
p. 1. deciſ. 261. num. 4. quæ loquitur in terminis
27 clauſulæ, ad habendum, quæ † idem importat,
quod clauſula, & quibus dederit, &c. eadem
Rot. deciſ. 152. num. 3. & deciſ. 294. num. 3.

Immò talis exhæredatio, dato, quod teſtator non expreſſiſſet cauſam, & bona, cuius totum contrarium perſpicitur ex illis teſtamenti verbis, lo primo &c. anco quanto alli beni enfiteotici, & in qual ſi voglia modo, e maniera da me acquiſtati. attamen quia eſſet à patre exhæredatus, non poſſet in emphyteuſi ſuccedere. Angel. conſ.

184.

184. ſub num.2. verſ.dic quod. Mantic.de tacit.
& ambig. lib.22. tit.17.num.18. & ſeq. tom.2.
28 filius † enim exhæredatus pro mortuo habetur,
ac reputatur. Pariſ.3. conſil.29. num.44. Alba.
29 conſ.86. num.9. & † in numero liberorum non
computatur. Bald.in auth.nouiſſ. num.6. & ibi
Salyc. num.7. C. de inoff.teſtam. & tantò magis
30 in caſu præſenti, vbi filium impium habemus,†
qui patrem lætaliter percuſſerat,licet poſtea non
deceſſit, qui iuſtè potuit exhæredari. auth. vt
cum. de appell.cognoſc.§.aliud quoque. verſ.cau-
31 ſas autem. & † vti rebellis priuatur omni com-
modo, immò etiam alimentorum iure. Pontan.
32 de alim. q.5. num.2. quòd cum † hæc bona em-
phyteutica patrimonialia, & hæreditaria ſint,
vt ſupra dixi, iudicantur,tàm reſpectu ſucceſſio-
nis, quàm alienationis, ac ſi eſſent libera. Pariſ.
2. conſ.22. num.86. & 89.
33 Ad ſextam, Prætenſa † decennalis præſcri-
34 ptio non obſtat in hoc caſu, vbi de legitima †
agitur, quæ non venit in generali diſpoſitione,
35 quæ † cauſas priuilegiatas non comprehendit.
Surd.de alim. tit. 8. priuil.70. num.3. & in ſpe-
36 cie de legitima, quod ſcilicet † diſpoſitio de-
beat eſſe ſpecialis, & ſpecifica loquitur tex. in l.
ſi quando. §.generaliter. C.de inof.teſtam.Franc.
deciſ.525. num. 21. Magon. Lucenſ. deciſ.85.
37 num.10. & tandem quòd † fructus debeantur,
etiam poſt lapſum 20.annorum,in terminis ſen-
tiunt Natta. conſil.156. lib.1. Barz. deciſ.102.
num.31.
38. Accedat prædictis, quòd † legitima doti æ-
quiparatur, vt ex deciſio. Rota. in add. deciſ.1.
num.8. de conſuet. in nou. Surd. de alim. tit. 7.
39 queſt.12. num.6. At fructus † dotis peti poſſunt,
etiam vltra decennium. Magon. Flor.deciſ.83.
num.10. & d.Surd.de alim. tit.1. q.42. cum ſeq.
ergo &c.
40 Non omitto, quòd ſi actio † pro legitima non
præſcribitur, niſi ſpacio 30. annorum. Ludouiſ.
deciſ.489.per tot. ergo nec ipſius fructus, quòd
41 tantò magis patet ex eo, quia præſcriptio,† quæ
non nocet legitimæ, non currit, nec etiam con-
tra ipſius legitimæ fructus. Decian. 2.conſil.79.
num.30.
Ad ſeptimam, & vltimam difficultatem de
42 medicinalibus, eſt iuris notiſſimi pariter † fune-
ris impenſam primo loco ſuperare omnia alia
43 credita. l.pen. ff.de relig. & ſumpt.fun. & ſic †
impenſas, etiam in infirmitate factas, idem ope-
rari. Iaſ. in §.in computatione. l.fin. num.1. C.de
44 iur.delib.ſiue agatur † de præiuditio habentium
tacitas, ſiue expreſſas hypothecas. Rol. à Vall.
conſ.14. num.24. & ſeq. lib.1. quæ in primis, &
ante omnia deduci debent, vti habentes prælat-
rionis priuilegium, ſicuti expenſæ funeris, vt di-
xi. idem Rol. d.conſ.14. num.26.& ſeq. Siluan.
conſ.101. num.2. & ſeq. & vt etiam ſentit Bald.
in l.reſtituenda. in fin. C.de pet.hæred. Alex.&
Iaſ. in d. l.fin.§. in computatione. num.1. C.de
iur.delib.
45 Quod autem funeris † expenſæ, & infirmita-
tis habeant prælationem, & doti præferrantur,
ponit Gloſ. in l.aſſiduis. in verbo habeant. verſ.
penè. C.qui pot.in pignor.hab. Bart.in l.1. nu.26.
ff. ſol.matr. Aretin. in §. fin. num.1. inſtit. de l.
fal. vbi Io. Oinot. num.9. Ripa. in l.priuilegia.
num.62. ff. de priuil. cred. Rol. d.conſ.14. lib.1.
46 quod † habet locum, etiam è contra in præiudi-
tium viri, circa medicinalia, & funeralia vxoris,
quæ dotem tunc diminuunt. Cephal. conſ.625.
num.27. lib.5. Bero. conſil.41. num.1. lib.1. &
47 hoc † fauore Religionis, & pietatis, quæ dotis
priuilegio præualere debet. Ruin.in rubr.ff.ſol.
matr. num.83. (ad prædicta videantur etiam
Sichard. in d.l.aſſiduis. num.8. Aſin. in l.pen. ff.
de relig. & ſumpt.funer. Neguſan. de pignor. 2.
memb. 5.par. num.28. fol.mihi 111.)
Vidi, vltra propoſita dubia, literã Sereniſſi-
mi Principis Illuſtriſſimo D. Pro Auditori alias
directam, quæ mandat vendi tot bona, occaſio-
ne ſatisfaciendi dictis medicinalibus.
Vidi etiam, quod de hoc dicta mulier con-
quæritur, & iuſtè, quia agitur de illis vendendis
viliſſimo pretio, & licet adducatur, quòd Prin-
ceps poſſit hoc facere, maximè cum agatur de
fauore Reipublicæ, & Ciuitatis, cuius intereſt
medicamenta, & funeralia ſatisfieri, ne opera-
rijs fieret iniuria ob abuſus, & inconuenientia,
quæ exinde ſequerentur, ſi talia permitterentur,
dando multa exempla; Attamen eſt ſciendum,
48 quod † etſi venditio deberet fieri etiam rei pro-
priæ eſſet intelligenda iuſto pretio. l.ſi fideiuſ-
ſor. nunc eſt l.ſi cui legetur. §.meminiſſe. ff. de
leg.1. Bart.in l.1. num.fin. C.vt nem.lic.ab empt.
ſpec.lib.10. Salycet. in l.1. num. 4. C. de Epiſc.
aud. Angel.Aretin. in §. fin. in verbo de annona.
num.1. verſ.tu etiam. inſt. de publ.iudic.
Hæc ſcripſi. Saluo &c. Placentiæ.

IN eadẽ cauſa Illuſtriſſimus D. Marchio Mu-
lazzanus inſurrexit cum noua prætenſione,
quod ſcilicet filius exhæredatus poſſit deducere
fideicommiſſum, licet fuerit legitimatus per ſub-
ſequens matrimonium; quibus per eum dedu-
ctis fuit reſponſum, prout infra, videlicet.
Contra allegatas doctrinas ſubtiliter de mo-
re ab Illuſtriſſimo D.I.C.& Marchione Andrea
Mulazzano videtur pro cõcordia diſtinguendũ.
Aut enim ipſe loquitur de ſucceſſione ab in-

teſtato, aut de ſucceſſione ex teſtamento.

49 Circa ſucceſſionem † ab inteſtato, benè procedunt doctrinæ, & circa ſtatuta excludentia fęminas, cuius vigore veniunt legitimati per ſubſequens matrimonium ad ſucceſſionem, vna cũ legitimis, & naturalibus. *Fuſar. conſ.42.nu.21. & 23.* ſed de hoc quæſito non loquimur; cum ibi agatur de teſtamento, nec adeſt Placentiæ ſtatutum fœminarum excluſiuum; Ideo in caſu noſtro videtur omninò concludendum in vocatione filiorum, & deſcendentium ibi facta in teſtamento legitimatos, per ſubſequens matrimonium non venire,

50 Quandoquidem † conſtat ibi adeſſe verba, *non autem ex ficto, ſed vero, & legitimo matrimonio natis, & prouenientibus.* idem *Fuſar.*
51 *conſ.53. nu.9.* qui ponderat illam † dictionem,
ex, quæ excludit legitimatos per ſubſeques matrimonium, de communi, & crebiori ſententia;
52 idem de dictione † *de*, quæ ſignificat cauſam immediatam. *Decian.2, conſ.88. num.11.* in his terminis addens, ideſt, *à principio ſit natus de legitimo matrimonio*.

53 Accedãt alia verba, † *& legitimo matrimonio*
natis, ac prouenientibus, per quæ videntur ex-
54 cluſi † legitimati per ſubſequens matrimoniũ,
Decian.2. d.conſ.88, num.11, Fuſar. d.conſ.53, num.8, Marta, conſ.200, num.14. aliàs ipſi admitterentur contra intentionem teſtatoris. *ibid,*
55 quandoquidem teſtator † naturam conſiderauit, non accidens, *Bald.5, conſ.367, ſub num.1,*
56 *verſ.item teſtator inſpexit.* vbi ſi † dicatur, *ex legitimo matrimonio procreatus*, requiritur, quod ab ipſa genitura ſit legitimatus, concordat cum Baldo *Bero. 2. conſil. 167.* circa conſideratam naturam, *num.8*, aliam rationem adducens, vi-
57 delicet, quia in dubio † verba ſunt naturaliter,
58 & non accidentaliter accipienda. De verbis †
autem *legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio*, loquitur *Ruin. 3, conſ.92. ſub num.7. verſ.& intelliguntur ſolùm vocati.*

Multum faciunt ad propoſitum præterea il-
59 la † geminata verba, *non ex ficto, ſed vero, & le-*
60 *gitimo matrimonio &c.* ex quibus † dignoſcitur, teſtatorem voluiſſe excludere legitimatos per ſubſequens matrimonium. *Fuſar. d. conſil.53, num.10,* videantur etiam *Decian. 2, d.conſ.88, num.15. Bero. 2. conſ.167, ſub num.2.*

61 Prætereundum non eſt, quod qualitas † legitimitatis veræ debebat eſſe ab origine, ideo non ſufficit, ſi poſtea interueniat. *Bald. 5. conſ.367. ſub num. 1. verſic.item quando aliqua qualitas.* in his terminis præciſis loquens; & vbi erant ver-
62 ba, † *decedere quandocunque ſine liberis legitimis, & naturalibus, ex legitimo matrimonio procreandis. Bero. 2, d.conſil.167. ſub num.3.* vbi
63 ponitur, † teſtatorem conſiderare tempus natiuitatis, quo in caſu filius non erat verè legitimatus, & *num.6.* concordat cum Baldo circa illam mentionatam qualitatem.

64 Quæ tantò magis procedunt in perſona, † & teſtatore nobili, qui præſumitur, talem prolem odio habuiſſe. *Decian.2. d.conſ.88. num.22.* & è contra, pariter conſiderata qualitate mulieris, cum qua contractum eſt matrimonium, meretricis ſcilicet, videtur omninò concludendum, talem ſic legitimatum, ſubſtitutum non exclude-
65 re, maximè, quia † inſtrumenta dotalia non apparent confecta (aduerte diſtinctionem *Pariſ. 2. conſil.13. num.48. & ſeq.*) hic enim effectus excludendi ſubſtitutum, eſt effectus ciuilis, ſed ad effectum, vt quis per ſubſequens matrimonium legitimetur, quo ad effectus ciuiles; requi-
66 ritur, † quòd mulier, cum qua honeſtè (vt dicit *Bero. 2. conſil. 167. ſub num.9.*) quis matrimonium contrahere poſſit, non ſit meretrix ignobilis, & vilis, ergo &c. Videatur ad propoſitum *Curt.iun.2. conſ.136. num.9.* qui vult, quòd ad effectum, vt filij legitimati per ſubſequens matrimonium ſuccedant, ſint nati ex concubina, retenta in ſcemate concubinæ affectione maritali, & cum qua (dicit ipſe) potuiſſet eſſe matrimoniũ, ſecundùm bonos mores Ciuitatis, quod non eſt in noſtro caſu, in quo mulier eſt vilis, infamis, & meretrix in domo non retenta, vt ex *Bald.* ibi allegato, & *num.10.* immò *per totum.* quod cõſilium multùm facit ad caſum noſtrum.

Et licet poſſint multa adduci circa dicta inſtrumenta dotalia, an ſcilicet eorum omiſſio attendatur in terris Eccleſiæ, vel imperij (de qua dictus *Pariſ.* loquitur fauore filiorum) attamen, quicquid ſit de hoc, habemus ex alijs plenè fundatam intentionem. vide tamen infra *verſ.ſexto non obſtat.*

67 Non obſtãt primò, quod † ſpes ſuccedẽdi aufertur ſubſtituto venienti, per legitimationem factam per ſubſequens matrimonium, quia totum contrarium video apud *Alex. 2. conſil.25.* circa primum dubium, *num.2.* vbi legitimatus, etiam per ſubſequens matrimonium, non aufert ſpem ſucceſſionis, quàm quis habet in bonis defuncti.

Secundò, non obſtat, quòd ſit ridiculum illud, quod per me deducebatur circa decorem conſideratum ſucceſſorum, per quem videbantur tantò magis excluſi legitimati per ſubſequens matrimonium; Quandoquidem ego ſine lege, vel Doctorum auctoritatibus loqui erubeſco; aperire ergo non dedignetur D. Aduocatus, *Baldum in d.conſ.367. ſub num.1. verſ.item*

teſta-

teſtator conſideraui decorem, &c. & Bero. 2. d.
68 conſ.167. num.7. qui ponit, † eandorem ſucceſ-
ſionis non dari in legitimato per ſubſequens
matrimonium, in his terminis loquens.
69 Tertiò, non obſtat, quòd † ex perſona pro-
pria filius ſaltem dicti ſic legitimati poſſit veni-
re, patre de medio ſublato, tanquam inhabili,
70 quia † venit ex radice infecta, per ea, quæ dixi
71 in meo conſ.16. immò illi eſſet neceſſe † proba-
re, ſe eſſe filium Ioannis patris, ſtante maximè
oppoſitione, quæ poſſet illi fieri. Decian.3.conſ.
1. num.5. & Io. pariter teneretur probare, prout
tenetur, ſe eſſe, nedum filium Romualdi eius pa-
72 tris, ſed † ſe eſſe filium legitimum, cum tunc non
73 eſſet capax, ſtantibus illis verbis, quia † mea in-
tentio eſt, quod ſolùm illi de domo, familia &c. vt
ſentit idem Decian. ibi num.6. quandoquidem,
74 dicit ipſe Decian. num.7. ad effectum, vt illi † de
familia ſint capaces, neceſſe eſt, quod ſint nati
de legitimo matrimonio; nec ſufficit, quòd re-
periantur tales per ſubſequens matrimonium,
75 ea ratione, quia in † diſpoſitione loquente de
filio nato de legitimo matrimonio, non com-
prehenditur ſimpliciter legitimatus, etiam per
76 ſubſequens matrimonium; legitimatus enim †
non dicitur legitimè deſcendens. ibid. num.8.
77 Quartò, nõ obſtat, quòd † in feudis, & in em-
phyteuticis bonis veniant tales legitimati, quia,
reſpondetur, hanc non eſſe diſputationem; Item,
78 quia † legitimatus per ſubſequens matrimoniũ,
faciliùs ad feuda admittitur, & ad res emphy-
teuticas Eccleſiæ, quàm, vt dicit Bero. 2. conſil.
167. ſub num.4. quod talis ſic legitimatus ad
excluſionem ſubſtituti, faciat deficere condi-
tionem, ſi deceſſerit ſine filijs legitimis, & natu-
ralibus, vel ex legitimo matrimonio natis &c. &
79 ea maximè ratione, quia † verba in conditio-
nibus propriè intelligenda ſunt. ibidem.
80 Licet crederetur † matrimonium factum in
articulo mortis, fuiſſe contractum in fraudem
illorum, qui ad feudum, vel emphyteuſim vo-
cati eſſent, & ideo ſic legitimati non venirent.
Ruin. 1. conſ.211. num.6. verſ. ſecundo princi-
paliter, &c.
Quintò, non obſtat hoc matrimonium ſub-
81 ſequens eſſe verum, quia conſequentia † non
tenet, matrimonium eſt verum, ergo veniunt le-
gitimati per ipſius effectuationem; nam poteſt
82 eſſe, † quòd matrimonium ſit reale, & validum,
& quod tales ſic legitimati non comprehendan-
tur in fideicommiſſo, neque ſubſtitutum exclu-
dant. Decian. 2. d. conſ.88. num.12. vbi dicta
83 verba, † & de legitimo matrimonio &c. requi-
runt, quòd tempore natiuitatis immediatè exti-
terit matrimonium, ſtante maximè natura illius
ctionis, de, ad prædictum obiectum reſpondet
Bero. 2. conſ.167. num.1. & ſeq. etiam ſi ſim-
84 pliciter dictum ſit, ſi † ſine filijs legitimis, & na-
turalibus legitimè natis; ergo tanto magis ſi fiat
geminatio, quo in caſu nullum eſt dubium. ibi
num.3.
85 Sextò, non obſtat, quòd † de iure canonico
tales ſint approbatæ per ſubſequens matrimo-
nium legitimationes, & quòd non attendatur
conſequentèr, inſtrumenta dotalia non fuiſſe
facta, mulieremq; fuiſſe vilem, & inhoneſtam,
quia non diſputatur de matrimonij validitate,
86 ſed diſputatur de lucro, quod † tollere poteſt
ius ciuile ex aliqua iuſta cauſa. Ruin. 1. conſil.
211. in his terminis præciſis, num.6. verſ. ſed
ſuſtinendo. niſi tamen tolleretur matrimónij li-
bertas, in quo caſu me remitto iudicio Sanctæ
Matris Eccleſiæ, & adhærerem opinioni pro
matrimonio.
87 Septimò, non obſtat, quòd † legitimatus di-
citur legitimatus, quia habetur pro tali à lege,
ideo creditur, teſtatorem cum noluiſſe exclude-
re, ſed immò in diſpoſitione comprehendere.
Nam reſpondetur, quod hoc procederet forſan
ſimpliciter, non quando teſtator addit, & ex le-
gitimo matrimonio natis, &c. tunc enim ſatis
apparet de voluntate diſponentis, qui noluit ſe
referre ad dictam legem, vt in terminis loquitur
Decian. 2. reſp.88. ſed potius, vt ipſe dicit, ſe
88 referre ad certum modum, quo † fiunt legitimi
verè, & naturalitèr, videlicet, per legitimum
matrimonium; tunc enim ceſſant dubia, & inter-
pretationes, vt ibi. ſatiſq; dicitur conſtare de
mente, & voluntate teſtatoris, ſi dicatur, ex le-
gitimo matrimonio natis. Bero. 2. d. conſil.167.
ante num.9.
At dato, non tamen conceſſo, quòd iſte le-
gitimatus per ſubſequens matrimonium poſſet
admitti, non tamen ipſe habet ius obijciendi
contra meum clientulum, cum nullum habeat
vti exhæredatus intereſſe aſſerendo, non poſſe
admitti ad hoc fideicommiſſum, cum non pro-
bauit probanda.
Attamen, vt veritati ſemper ſit locus, breui-
tèr infraſcripta Illuſtriſſimo D. Iudici deducam,
89 & ſunt, quòd in primis † fideicommiſſarius præ-
dictus probauit teſtatorem poſſediſſe tempore
mortis bona petita, & de quibus in actis, quod
pro obtinendo ſufficit. Menoch. poſt multos, in
conſ.704. num.2. ipſaq; fuiſſe reperta in hære-
ditate fideicommittentis tempore eius mortis.
Rol. à Vall. 1. conſ.28. num.2. Cephal. per text.
in l. Neratius. ff. de pet. hæred. l. precibus. in fin.
C. de impub. conſ.485. num.150. accedentibus,
90 maximè † depoſitionibus teſtium, & inſtrumen-

tis locationum productis, factis à fideicommit-
tente, per quæ dicitur rectè probata poſſeſſio.
Menoch. d.conſ.704. num.7. verſ primo demon-
91 *ſtratur*, quibus addatur † expreſſio locorum,
della Grua, ex qua expreſſione Iudex, vt dicit
idem *Menoch. ibi.* potuit iuſtè credere iſta fu-
iſſe de bonis, quod comprobat melius *Natta.*
92 *ibi.* à Menoch. allegatus; attenta maximè † con-
tinuatione bonorum in primum hæredem, &
eius deſcendentes, vt per eundem *Menoch.* loco
præcit. *ſub num.*8.

93 Non omitto † inſtrumenta acquiſitionum fa-
ctarum per dictum teſtatorem, per quæ, quic-
quid ſit de dominio probando, vltra poſſeſſio-
nem, ſumus in claris; at dato, quod non adeſſent,
adhuc per dictas probationes factas de poſſeſ-
ſione dictorum bonorum de dicto tempore
94 mortis teſtatoris, † bona propria præſumeren-
tur teſtatoris, & qui contrarium diceret, proba-
re deberet. *Crauett. 1. conſil.61. ſub num.6. in*
*fin. Burſat. 1. conſ.9. num.*34.

95 Præterea ex fide † libri æſtimi probatur dicta
prædia fuiſſe de bonis teſtatoris. *Alba. conſil.6.*
*num.*8. *& conſ.*200. *num.*9. non enim ibi agi-
tur de probando dominio, ſed tantùm bona
fuiſſe in bonis, quæ non ſunt idem, ſed immò di-
uerſa. *ibidem.* & maximè ſtantibus alijs conie-
cturis, quæ vrgentiſſimæ ſunt in hac cauſa. *ibid.*

96 Accedant alia inſtrumenta † diuiſionum, &
inueſtiturarum, in quibus fit mentio de talibus,
& talibus bonis, quæ ſunt enumerata in libello,
ex quibus plenè probatur poſſeſſio prædicta. *idē*
Alba. d.conſ.6. num.9.

97 Non obſtat, † quod dominium teſtatoris erat
probandum, quia vltra quod inſtrumenta ac-
quiſitionum, & alia deducta, hoc demonſtrant;
98 eſt etiam aduertendum, quod actio † intentata
fuit non contra tertios, ſed contra hæredes, quo
caſu dominium teſtatoris non eſt probandum.
Rol. à Vall. 3. conſ.46. num. 10.

Nec pariter obſtat, quòd extrema non fue-
runt probata, quandoquidem iam ſatis deductū
hoc fuit in proceſſu, & alijs, & præcipuè ex in-
ſtrumentis, quæ fuerunt celebrata inter deſcen-
dentes teſtatoris, vbi apparet deſcriptio bono-
rum, de quibus agitur, bonaq; per eos fuiſſe
poſſeſſa ex poſt; vnde ſatis concludi poſſe vide-
tur ex neceſſaria conſequentia illa fuiſſe teſtato-
ris, tempore ipſius mortis. *Alba. d.conſil.6. ſub*
*num.*10.

99 Tertiò, iura noſtra non minuit oppoſitio, †
quod pluribus cohærentijs, & ſic pluribus con-
100 finibus, identitas probari debeat, quia vltra †
quòd duæ ſufficiunt, quæ ſunt in caſu noſtro, vt
ex *Menoch. d.conſ.*704. *ſub num.* 11. conſtat, vt
101 ipſe dicit, identitatem † pluribus probari poſ-
102 ſe modis; coniecturæ enim, & † præſumptio-
nes ſufficiunt ad probandam identitatem. *ibid.*
num. 12.

Quarto loco non obſtat, quòd teſtes loquun-
103 tur de auditu, quia reſpōdetur poſſeſſionem †
etiam probari per famam, & per teſtes de audi-
tu, cum ſimus in antiquis. *Cephal. 1. conſ.*137.
104 *num.* 14. *Alba. d.conſil.6. num.6. & ſeqq.* ac †
etiam per verba enunciatiua, & libros æſtimi.
*idem Alba. conſ.*200. *num.*9.

Quintò, non dicat ex *Alex.* D. Marchio, quòd
105 † inſtrumenta non probent poſſeſſionem, niſi
ſimus in antiquis, nam vltra quòd ibi elapſi ſunt
90. ann. vt in terminis *idem Alba. d.conſ.6. nu.6.*
106 qui dicit, † hoc tempus eſſe valdè antiquum,
conſtat ibi non agere contra tertios, vt dixi, ſed
contra hæredes poſſeſſoris, licet ſint tertij hæ-
redes fideicommiſſarij, qui alia poſſident bona
ex fideicommiſſo particulari, relicto illi lineæ ex
107 eod. teſtamēto fideicōmittentis, cuius factum †
non impugnare, ſed approbare ibi tenentur, vt
108 præciſe, & in terminis ſentit contra † Alex.
*Menoch. d.conſ.*704. *ſub num.* 14. *verſ. porrò.* im-
109 mò † etiam contra tertium in antiquis proba-
ri poſſe poſſeſſionem per ſola locationum in-
ſtrumenta, dicit ipſe, *ibi num.* 15.

110 Quæ comprobantur magis ea ratione, quia †
fideicōmiſſarius nō agit aliqua reali actione cō-
tra hæredem pro reſtitutione fideicommiſſi, in
qua videtur probandum dominium rerum, ſed
agit actione ex teſtamento. *Natta. conſil.* 400.
111 *num.*4. quæ † actio eſt perſonalis. *ibidem.* ad-
112 eundo enim hæres † videtur quaſi contrahere
cum legatarijs, & fideicommiſſarijs, & ſe obli-
gare ad implendum cōtenta in teſtamento. per
text. *in l. apud Iulianum. §. fin. ff. quibus ex cauſ.*
in poſſ. eat. l. ex maleficijs. §. hæres quoque. ff. de
act. & oblig. in quo conſilio multa deducuntur
113 fauore fideicommiſſarij contra hæredes, † qui
non poſſunt refricare quæſtionem dominij le-
114 gatarijs, ſeu fideicommiſſarijs, is enim, † à quo
cauſam habeo, mihi non poteſt (dicit ipſe) re-
ferre quæſtionem dominij, quādoquidem ſuam
turpitudinem allegaret, *num.*5.

In diſceptatione verò hypothecæ expreſſæ
anterioris, vel poſterioris, non dicat Illuſtriſſi-
mus D. Marchio me fuiſſe varium; quandoqui-
dem licet ego ſcripſerim pro Bazachijs (eſt con-
ſil. 11.) mulierem habentem hypothecam ex-
preſſam poſteriorem præferri mariti creditori-
bus expreſſam anteriorem habentibus; attamen
non eſt indecens allegare modò contrarium
cum ſuppoſito, quod & iſta opinio poſſit à Iudi-
ce teneri, arbitrarium enim eſt ipſi, quam velit

ex

Digitized by Google

115 ex iſti duabus ſequi, nã affirmatiua † eſt æqua,
& ſecundùm illam iudicari poteſt, vt ſcripſi, qui-
116 bus addo *Marta. conſ. 27. nu. 21.* Secunda †
eſt magis in foro recepta, vt dicit *Ricci. col. 20.*
quam negatiuam ſequuntur *Mant. 1. conſil. 73.*
*Corn. 1. conſ. 182. num. 7. verſ. tamen his non ob-
ſtantibus. Ruin. 5. conſ. 57. num. 8. & conſil. 70.
num. 8. Scott. tom. 2. lib. 3. conſ. 27. nu. 2. Oinot.
in §. fuerat. ſub num. 5. inſtit. de act.* & ibi *Port.
ſub num. 5. Balduin. ſub num. 7. & 19. Gomeſ.
num. 27. & ſeq. Angel. de Aret. num. 33. Iaſon.
num. 73. & Aldobrand. in verbo creditoribus.
Bart. in l. aſſiduis. C. qui pot. in pignor. hab. nu. 6.*
qui defendit Gloſ. opinionem. & ibi *Bald. ſub
num. 9. Azo. ſub num. 9. in fin. Rip. ſingul. obſer.
154. num. 11. Scayn. Bon. deciſ. 3. nu. 15. & ad
Stat. deciſ. 83. num. 24. & 29.* nec de hoc eſt
mirandum, quandoquidem videmus Iudices in
opinionibus, quæ poſſunt eorum arbitrio ſequi,
diuerſimodè pronunciare, ſecundùm perſona-
117 rum, & caſuum qualitatem; & ego vidi, † at-
tenta miſeria mulieris, declarare pro hypotheca
dotis, licet poſteriori, ſecùs in dote mulieris di-
uitis; ſed quicquid ſit de hac diſceptatione, Illu-
ſtriſſimus Dominus meus iudicet, prout ſibi pla-
cet; nã ego concedo, vt dicit *Cyriac. 1. contr. 81.*
118 hanc † diſcuſſionem non tranſire ſine difficul-
tate.

Acquieſcat D. Mulazzanus, & cum auctori-
tatibus mea obiecta deſtruat; nam licet ipſe ſit
Aduocatus Primarius, & maximæ auctoritatis,
attamen debet cum auctoritatibus loqui, non
119 ſine, quandoquidem nos † erubeſcimus ſine
lege loqui. *auth. de trient. & ſemiſ. §. conſidere-
mus. col. 3.* noſtrum enim fundamentum non
conſiſtit in noſtris ſenſibus, ſed in auctoritati-
bus legum, & Doctorum.

De defenſione poſtea D.N. decoctoris, &
an partitum propoſitum ſit per nos amplecten-
dum, negatiuè reſpondemus; & pro maiori de-
claratione bonæ, vel malæ decocturæ videantur
per dictum D. Marchionem ea, quæ ſcripſi in
infraſcripro diſcurſu.

120 PRæmitto, quod apud me decoctores † ef-
ficiuntur, vel quia non ſunt ſoluendo. *l.
iure prouiſum. C. de fabricenſ. lib. 11. in fin. Al-
ciat. in l. ſi aliquid. C. de ſuſcept. & præpoſ.* facit
etiam text. *in l. 2. C. de fund rei priu. in fin. dict.
lib. 11.* & in hoc ſubdiſtinguo, aut fortunæ vi-
tio, & culpa, aut culpa, & vitio decoctoris, vt
quia ipſe deditus gulæ, & voluptatibus inhone-
ſtis decoxerit; ſi hoc fortunæ venit attribuen-
dum, debitor dicitur, & eſt decoctor, quamuis
multi teneant pœnis affici non poſſe à iure ful-
minatis, cõtra decoctores doloſos, & qui haben-
121 tur pro publicis latronibus; ſi culpa, † & vitio
debitoris, vt ſupra dixi, acritèr puniendus iſte
venit: decoctorq; dicitur, quamuis non dolo id
fecerit, vt probatur in text. *l. quilibet. C. de de-
cur. lib. 10.* nõ obſtante, quod multi velint iſtam
legem tantùm loqui in eo, qui publicè pecuniæ
eſt decoctor, quòd mihi videtur non admitten-
dum, nam eo ipſo, quod quis deuenit ad ſalli-
mentum, maximè culpa ſua, dicitur facere con-
tra bonum publicum, in detrimentum Reipu-
blicæ, ac priuatorum etiam. Sed hic non eſt
punctus.

Vel quia tales efficiuntur, quamuis ſint ſol-
uendo, vt videlicet pecunias, & res ſecum por-
tent, & abſcondant, in fraudem creditorum, &
122 in hoc pariter ſubdiſtinguo, aut aufugit † de-
bitor cum pecunijs alienis, aut cum proprijs; ſi
primo modo, maleficium committitur, quamuis
furtum excludatur, ex dicto *Boer. in deciſ. 215.
ſub num. 1.* ſi ſecundo modo, *idem Boer.* aſſerit
eſſe non malã fugam, ſed potius latitationẽ. *ibi.*
123 Decoctorq; dicitur etiam † qui fortunæ vitio,
vel ſuo, vel partim fortunæ, partim ſuo vitio nõ
ſoluen. factus foro cedit, & nõ fugit, ideo ſi quis
debitor aufugiat, multo magis decoctor poterit
124 dici, & vocari, ſicuti etiam † notoriè non ſol-
uendo, decoctor notorius dicitur. *Farinac. in
ſelect. 2. deciſ. 14. num. 2.*

Quibus ſic præmiſſis facilè poteſt cognoſci,
quam ſit deteſtabilis determinatio facta à dicto
N. aufugiendi, nedum cum rebus, vt ſupra in
facto narratur, ſed cum pecunijs alienis, ſcilicet
cum illis factis ex mercatura, & negotiatione pi-
ſcium, & ſeu anguillarum, quæ tranſmittebantur
ad Ciuitatem Placentiæ dicto N. qui illos, &
ſeu illas vendebat nomine Perilluſt. DD. de Co
ſtagutis, quarum pretium cum non fuerit ipſis
ſolutum, de neceſſitate concluditur, illud penes
N. remanſiſſe.
125 Vnde de iſtis † vti publicis latronibus, aliena
exportantibus aufugiendo, lex malè ſentit, pe-
ioreſq; ſunt illis, qui, vt dicit *Cabal. reſol. crim.
caſ. 105.* ponens etiam multa per totum, obli-
guritis, ebibitiſq; aut in aleam deperditis, aut in
venerem profuſis, aut in cultum, fauſtumq; ef-
fuſiſſimum abſumptis, non modo patrimonijs,
ſed etiam publicis, priuatorumq; pecunijs par-
tim ad aras, aſylaſq; confugerunt &c. nam vltra
quod furant, pertinaces, cum ſint alias ſoluendo,
perdurant in eorum malitia, & modo ſine ſpe
dimittunt creditores, & modo ſub colore ami-
cabilis compoſitionis eorum conditionem me-
liorem faciunt in creditorum damnum, qui ſpe
omni ſatisfactionis deſtituti eorum pretenſiones

126 præcipitant, creditumq; diminuunt; vnde †
tales perſonæ non debe rent immunitate Eccle-
ſiaſtica gaudere, immò ab Eccleſijs eſſent extra-
hendi, *Seſſ. d. Aragon.* in terminis, *num.* 2. &
127 circa immunitatem, *ſub num.* 7. qui declarat, †
quæ nam dicatur latitatio, vel mala fuga, & con-
cludit, illam eſſe, quæ fit abſque aſportatione
bonorum; Eccleſia enim non eſt latronum re-
ceptaculum, & talium perſonarum. Ad prædi-
cta *Peregrin. de imm. cap.* 12. *num.* 4. *in fin. Gut-
tierez. pract. quæſt. lib.* 1. *q.* 1. *Boer. deciſ.* 215.
num. 7. *Farin. de imm. Eccl. num.* 64. *&* 68. qui
128 dicit, † eum gaudere hac immunitate, qui ſo-
lum perſonam ſaluando, bona ſecum non defert,
nec abſcondit fraudulenter.
129 Hinc decoctores † ſunt perſonæ, cum quibus
durum eſt, & peſſimum tractare. *Gratian. di-
130 ſcept. c.* 916. *nu.* 3. ſunt enim † ſoliti mentiri,
& æquiparātur Chamaleontibus, *idem Gratian.
diſcept. cap.* 380. *num.* 19. & maximè quando
dignoſcitur, quem eſſe fraudulenter, & doloſè
decoctum, licet ſufficiat pro fraude allegare
ſimplicem decoctionem, quandoquidem con-
131 ſequentia procedit, eſt † decoctor, ergo frau-
dator. *Farinac. crimin.* 1. *conſ.* 18. *num.* 9. infa-
132 mesq; † dicuntur, & faciles ad mentiendum.
Menoch. 5. *conſ.* 410. *num.* 19. qui *num.* 22. di-
133 cit, † decoctores ſolitos eſſe rationum libros,
negotiaq; ſua intricare, ne veritas à creditori-
bus inueſtigari poſſit, quod factum fuit in caſu
noſtro, in quo N. nedum negotiationem intri-
cauit, ſed libros abſcondit, quæ eſt coniectura
ſufficiens, vt præſumatur contra ipſum N. *Seſſ.
d. Aragon. d. deciſ.* 102. *nu.* 11. vbi videndi ſunt
quidam condemnandi modi, *ſub num.* 13.
Facit poſtremò dubium, an ſuper hoc prius
134 ſit † neceſſaria diſcuſſio ad hoc, vt poſſit ad
declarationem, ipſum N. eſſe decoctorem, de-
ueniri, in hoc teneo affirmatiuam pro maiori
Iudicis claritate, & tutius agendo, vt veritas ma-
gis eluceſcat; ſi autem volumus adhærere no-
torio, ſcilicet ipſum N. notoriè eſſe decoctum,
bonaq; abſcondita, & in loco ſecreto repoſita
fuiſſe, ita vt alia bona non reperiantur, conſe-
quenterq; ipſum non eſſe ſoluendo, ſuperflua
erit diſcuſſio; *Gratian. diſcept cap.* 527 *nu.* 11.
135 vbi † decoctio notoria diſcuſſionem excludit.
Placentiæ.

*Replicatio in eadem cauſa, contra alia
motiua partis.*

INiuſtum mihi videtur impedimentum, ſeu
præceptum tranſmiſſum in damnum partis,
quam ego defendo; Nam nouæ prætenſiones
deductæ videntur calumnioſæ, & ad retardan-
dam executionem amicabilis compoſitionis al-
legatæ, vnde Illuſtriſſimus Dominus meus non
debet impedire, quin promiſſa à partibus exe-
qutioni demandentur.
136 Quandoquidem primum obiectum circa †
repetitionem alimentorum, non militat in eo,
qui ſit de ſanguine alentis, quia tunc pietatis iu-
re præſtita videntur per text. *in l. ex duobus fra-
137 tribus. §. titiũ. ff. de neg. geſt.* ſecus eſſet, † ſi ſub-
miniſtrata alimenta reperirentur, non intuitu
pietatis, ſed ab eo, qui (vt in caſu D. Marchio-
nis) negotiorum nutriti geſtor erat, quia tunc
daretur repetitio per tex. in *l. Neſennius. ff. eod.
138 tit.* vel quia † alens pauper eſſet; nam tūc pie-
tas ceſſat, alimentaq; cenſerentur præſtita, non
alio animo, niſi illa repetēdi. *Ruin.* 4. *conſ.* 100.
139 *ſub num.* 5. *Anchar. reg. q.* 52. *num.* 7. nemo †
enim in neceſſitatibus liberalis exiſtit, in his ter-
minis *Ruin. eod. lib.* 4. *conſ.* 102. *num.* 3. Hocq;
140 etiam ampliatur, quando † adſunt alij proxi-
miores reſpectu ſucceſſionis, qui tenentur de
iure; vnde cum ille non teneretur alere, locus
eſſet illorum repetitioni. *l. ſed an vltro. ff. de
neg. geſt.* quod etiam conſiderauit *Surd. de alim.
tit.* 1. *q.* 28. *num.* 3. *&* 4.
Non dicatur ibi tractari de bonis olim D. Pe-
tri extranei, qui non tenebatur alere; nam re-
141 ſpondetur, quod † bona hodiè non ſunt am-
plius ex dicta hæreditate Petri, ſed ex hæredita-
te alere debentis, qui illam adiuit. *l. ſed et ſi plu-
res. §. filio.* vbi omnes, *ff. de vulg. l.* 2. *§. illud. ff.
de hæred. vel act. vend. Bartol. in l. bona. num.* 4.
ff. de bon. poſſeſſ.
Secundum obiectum de aſſertis bonis vendi-
tis, ſumus contenti de oblatione propoſita, quā-
doquidem multa remedia competunt, quæ no-
142 bis hoc ſuadent; primum eſt ex empto, † cuius
vigore emptor contra venditorem, vt rem ſibi
venditam tradat, vel ſaltem præſtet intereſſe,
agere poteſt. *l.* 1. *ff. de act. empt.* vel in caſu eui-
ctionis rei ad intereſſe, vel in duplum, ſi ita em-
ptor ſit ſtipulatus. *l. emptori. ff. de euict. & tot.
eod. tit. C.* vel tandem pro reſciſione contractus
143 venditionis, poteſt † enim empor, ſi res libera,
& tota non tradatur, ad illius reſciſionem agere,
& ad pœnas promiſſas. *Bero.* 1. *conſ.* 158. *nu.* 39.
& 41. *Surd.* 1. *conſ.* 13. *num.* 23. *Maſa. conſult.
ciuil.* 3. *ſub num.* 6. *& ſeqq.* maximè ſi fuit pro-
miſſum, *rem eſſe liberam &c. Rot. in recent. p.* 1.
deciſ. 415. *num.* 4. tunc enim omiſſa actione ad-
implementi, agi poteſt pro contractus reſci-
ſione. *ibidem.*
Contra tertium obiectum de reſeruatione
prætenſionis literarum cambij, D. Marchio non
pro-

**probauit hoc ius eſſe turbidũ, & vt dicit, illiqui-
dum, & requirens altiorem indaginem, vt poſſit**
poni inter prætenſiones difficultuoſas; nam to-
tum cõtrarium in facto legitur, vbi ab ipſa met
parte aduerſa admittitur, & conſtat ex actis; la-
tam fuiſſe ſententiam fauorabilem pro cambijs,
144 & recambijs, quæ † cambia, & eorum literæ
cum habeant executionem paratam. *Bera. 3.
conſ.53. num.12. Gratian. diſcept. c.64. nu.13.
Seraph. deciſ.530. nu.7. Rota poſt Zach. de oblig.
camer. deciſ.7. num.2. Maſtrill. deciſ.9.* fruſtrà
dictus D. Conſulens tendit ad perpetuitatem
huiuſmodi exactionis liquidiſſimæ.

145 Contra quartum, circa allegatum tex. † *l. fin.
C. de litigioſ.* eſt ſciendum, quòd ille non com-
146 prehendit aſſertam tranſactionem, vt mihi †
ſupponitur factam, nulla lite tunc inter ipſos
147 tranſigentes vertẽte, quę † cum ſemel erat ter-
minata, non erat iterum inſtauranda. *l. quamuis,
148 & l. ſi maiores. C. de tranſact.* quod † erat pro-
bandum, & iuſtificandum per aduerſarios, li-
temq; aliquam præceſſiſſe, & tunc temporis vi-
guiſſe vti ſuę intentionis fundamentum. *Hercul.
tract. quis teneatur probare negatiuam. nu.121.
Surd. deciſ.104. num.3. Seraph. deciſ.737. nu.1.
Rot. diuerſ. deciſ.327. in princ. p.2.*

Et ſi partes dicant, vel in inſtrumento enun-
149 tient tranſactionem † emanaſſe ad ſupprimen-
das lites, & tollendas difficultates, ipſis non cre-
ditur. *Menoch. conſ.433. nu.27. & conſ.1158.
num.2. Socc. iun. conſ.144. num.10. lib.1. Dec.
conſil.351. num.3. verſ. & non ſtatur. & conſil.
551. num.5. in fin. Natt. conſ.543. num.34. &
ſeq. Pariſ. conſ.12. num.33. & ſeq. lib.2. Aym.
conſ.175. nu.4. Mantic. de tac. & ambig. lib.26.
150 tit.1. num.13.* etiam ſi † talis aſſertio emana-
uerit à notario. *Alciat. in l. cauſa cognita. nu.22.
C. de tranſact. Alba. conſ.89. nu.1. & conſ.251.
num.52. Deci. conſil.587. num.7.* nam ſi huiuſ-
151 modi aſſertionibus † crederetur facilè partes
poſſent litem fingere, & ſuper conficta lite tran-
ſigendo legem eludere. idem *Dec. d. conſ.351.
nu.3. verſ. & confirmatur.*

152 Vnde cum non fuerit probatum litem † ad-
eſſe, vel litis timorem, prout erat neceſſarium,
ad effectum pro ipſius extinctione tranſigendi.
*l.1. de tranſact. l. ſub prætextu. C. eod. c.1. ext.
eod. Surd. deciſ.332. num.19. Deci. d. conſ.351.
num.3. verſ. & in hoc eſt.* qui plures allegat, &
adducit. Creditur tranſactionem eſſe inualidam,
153 ipſoſq; in cauſa obtinere non poſſe. Lex .n. †
permittit ſolum tranſigi ſuper iure dubio, & liti-
gioſo, alias reſiſtit poteſtati tranſigendi. *Ang.
in l. cum lis. num.3. de tranſact. Dec. d. conſ.587.
num.7.*

Non obſtat, quòd iudicium intentatum fue-
154 rit poſſeſſorium, & ſic † non res, ſed poſſeſſio
fuerit facta litigioſa, quia contra hanc oppoſi-
tionem ego fauore olim D. Guidi Palaſtrelli
obtinui ſententiam fauorabilem ab Illuſtriſſimo
D. Proauditore Ciuilium, quando Illuſtriſſimus
D. Federicus Marionus erat abſens à Ciuitate
Placentiæ, in qua cauſa præ cæteris, ad proban-
dum vitium litigioſi dari, etiam ſi iudiciũ poſſeſ-
ſoriũ agitetur, allegabã magiſtralẽ. *auct. Bonon.
ad Stat. deciſ.55. Panorm. in c.1. de confir. vtil.
vel inut. num.5.* vbi licet non agatur de domi-
nio rei, agitur tamen de dominio poſſeſſionis,
155 & ideo † non licet transferre poſſeſſionem in
alium, lite pendente. *ibi in verſ. contrarium hu-
ius.* optimè *Gratian. diſcept. cap.781. num.20.
verſic. nec poteſt prætendi & num.21. Caroc. de
locat. & cond. p.6. quæſit. vlt. de litig. in fin.* &
156 quod poſſeſſio † penes alium translata, lite
pendente, alienari nõ poſſit. *Pariſ. 1. conſ.108.
157 num.4.* immò † remedium poſſeſſorium inten-
tatum poſſet executioni demandari contra ta-
lem poſſeſſorem vitioſum. *ibid. num.29. Gayl.
confir. ſuppl. pro proceſſ. & ſuper conſtit. Imper.
tom.2. p.2. vot.49. num.50. & ſeq.*

Ad vltimum, circa expenſas factas operarijs
per meos clientulos, D. Marchio dicit, eos malè
ſoluiſſe, quandoquidem non ſemper ipſi opera-
rij operas ſuas præſtarunt.

Reſpondetur enim, benè factam fuiſſe prædi-
158 ctam ſolutionem, quia locans † operas ſuas, ſi
per ipſum non ſtetit, quominus præſtaret, ſed
per conductorem, tunc conuentum ſalarium de-
betur. vt ex *Caual. deciſ.520.* poſt text. *in l. ſed
addes. §. cum quidam. l. qui operas. ff. locati.*

D. meus Iudex quæſo ordinet, partem aduer-
ſam omne id quod habet, non ſeparatim, &
disiunctim deduceret, ſed vnico contextu, cum
hoc fiat ad allungandum, & vt nos defaticati,
vel cauſam dimittamus, vel cum inſigni damno
recedamus; Iſtæ enim prætenſiones iam fuerunt
accommodatæ, & extinctæ, hodie reſuſcitunt.

Sicuti reſpectu etiam illius obligationis Pe-
tri, quam iam diximus, non extendi poſſe, cum
159 quælibet † obligatio ſit ſtricti iuris. *Rota in
poſth. Farin. tom.1. deciſ.436. num.3. & in re-
160 cent. p.1. deciſ.50. num.5.* & in † ea, de re ad
rem non fit extenſio, nec ea comprehendit, quæ
verbis expreſſa non fuerunt. ead. *Rot. deciſ.55.
num.1. & 4. dicta par. & in poſthum. deciſ.55.
161 nu.1. in fin. tom.1.* diſpoſitiua † enim debent
eſſe verba, non præſuppoſitiua. *ibidem.* & in
dictis poſth. deciſionibus mentionata *deciſ.55.
nu.4.* quod videmus eſſe certiſſimum in omnibus
162 contractibus, in † quibus non fit extenſio circa
pro-

promiſſiones, ſed ſtricta eſt facienda interpretatio. *Cyriac. 2. contron. 378. num. 16. & num.*
163 *ſeqq.* in quibus probatur, † omiſſum re, loco, tempore, & perſonis pro omiſſo haberi, nonq;
164 ipſos † recipi interpretationem ampliatiuam, ſed arctatiuam, tantumq; continere clarum eſt in iure, quantum in eis eſt expreſſum, extenſio.
165 nemq; † non fieri de caſu ad caſum, nec de perſona ad perſonam, cum in eis ſit interpretatio, vt quis obligetur, quoad minus fieri poſſit, *ibid num. 17. & ſeqq.* Placentiæ.

ARGVMENTVM.

LEgatum, quando diminuatur, diminutis fructibus fundi. Legitima debetur ſine onere, ſtatim mortuo patre ſine aliqua inſtantia, & ius illam petendi tranſmittitur ad quoſcũque heredes, etiam extraneos. Dominij reſeruatio non operatur fauore reſeruantis, ſi iam ceſſa iura reperiantur per ipſum. Via executiua, an prò legato competat. Pater, an teneatur filio ſeorſum commoranti, dotem à Nuru habitam reſtituere. Alimenta, an Nurui debeantur, & filio pendente lite, cum patre. Subſtitutio, ex quibus iudicetur fideicommiſſaria. Tutor, quando dicatur in culpa, & malè ſe geſſiſſe erga res pupilli. Locator tenetur erga conductorem, qui non potuit vti re locata. Mulier conductoris, an præferatur in fructibus, domino fundi. Agentes, *ex decret. 176. Placen.* an probare teneantur incendium proceſſiſſe ex delicto. In valore rei conſiderando, an attendatur tempus contractus. Pupillaris ſubſtitutio, quando comprehendat bona pupilli. Ex duobus tutoribus prætendentibus tutellam, an præferatur legitimus, an verò à matre nominatus. Belli tempore, an ſit facienda conductori remiſſio. Filius, quando non poſſit legitimam petere. Legatis duobus factis, vnum ſpecierum, alterum generale, an illud ſpecierum deroget generali. Conductor, an poſſit interuertere poſſeſſionem rei conductæ, & alium recognoſcere in præiudiciũ locatoris. Mater, an poſſit totum donare filijs ſecundi matrimonij, dummodo legitima relinquatur filijs primi matrimonij. Hæredes, an teneantur inſolidum ad debita teſtatoris. Teſtator, an poſſit de re hæredis diſponere, vt de re propria.

SVMMARIVM.

1 *LEgatum, an diminuatur, diminutis fructibus fundi.*

2 *Legatum non diminuitur, fructibus fundi diminutis, ſi in teſtamento reperiantur duæ orationes, vna quæ ſit legatum, altera quæ demonſtratur, vnde ſit ſoluendum, tunc enim cauſa demonſtrationis, non taxationis ſtant verba.*

3 *Legata quantitate, & ea demonſtrata, vt per nomen debitoris fiat ſolutio ſi fructus fundi non ſufficiant, ſolutio debet fieri ex alijs bonis.*

4 *Legatum, ſi primò non fiat de ſumma expreſſa, ſed dicatur,* che delli frutti ſe gli diano cinquecento lire ogn'anno. *tunc legatum diminuitur, fructibus diminutis.*

5 *Legitima debetur filio de iure natura, & abſque onere.*

6 *Legitima filio debetur mortuo patre, ſtatim abſq; inſtantia.*

7 *Legitima petendæ ius, filio mortuo non extinguitur, ſed ad quoſcunque filij hæredes, & ſucceſſores tranſit.*

8 *Legitima petendi ius tranſit ad quoſcunque, nulla etiam facta per filium agnitione.*

9 *Dominij. & poſſeſſionis reſeruatio eſt valida, donec emptor promiſſa adimpleat.*

10 *Venditori datur hypotheca in re vendita pro pretio non ſoluto.*

11 *Cedens per ceſſionem, cenſetur à ſe abdicaſſe omne ius.*

12 *Cedere, eſt quaſi diſcedere, & alium eius loco ponere.*

13 *In ceſſionarium tranſeunt omnia iura, & actiones ad rem competentia.*

14 *Cedenti nulla remanet agendi facultas.*

15 *Repetere quis non poteſt illud, quod ſemel ceſſit.*

16 *Ad hypothecam, quam ſemel quis remiſit redire non poteſt.*

17 *Reſeruatio dominij, & poſſeſſionis non operatur, niſi in eo, quod reperitur reſeruabile.*

18 *Reſeruatio quantumuis generalis ad ea non trahitur, de quibus in ſpecie prouiſum videtur.*

19 *Cedens, poſt ceſſionem non poteſt ceſſionario præiudicare.*

20 *Dominium retineri non poteſt poſt ceſſionem.*

21 *Dominium in perſonis duorum in ſolidum reſidere nequit.*

22 *Reſeruatio, ſi de iure impoſſibilis eſt, & facto contraria omninò corruit, & pro non appoſita eſt habenda.*

23 *Executiua via pro legato non competit, etiam contra hæredem.*

24 *Legatum. Pro legato non datur via executiua, ſi contra tertium agatur.*

25 *Hæres, quando vti tertius poſſit impedire legatarium, ne via executiua contra ipſum agat pro legato.*

26 *Pater tenetur filio ſeorſum ab eo iuſta cauſa*

commo-

commoranti, dotẽ à Nuru habitam cõſignare.

27 Alimenta debent Nurui praſtari interim, donec diſputatur de cauſa abſentię filij.

28 Maritus tenetur alere vxorem, pendente lite ſuper cauſa illius abſentię.

29 Alimenta filio debentur à patre, dum diſputatur cauſa ipſius receſſus.

30 Liberorum nomen eſt collectiuum, omneſq; deſcendentes comprehendit.

31 Verba, quandocunque abſque liberis decedentibus &c. quid operentur in fideicommiſſo.

32 Subſtituti, quando cenſeantur omnes deſcendentes gradatìm, & ſucceſſiuè per fideicõmiſſum.

33 Subſtitutio, virtute verbi, quandocunque, eſt compendioſa, ac omne tempus complectitur.

34 Fideicommiſſum inducitur per verba, per fideicommiſſum.

35 Subſtitutio collata poſt mortem haredum, dicitur fideicommiſſaria, vti poſt aditam hęreditatem facta.

36 Subſtitutio facta à hęredibus, ſi ſine filijs deceſſerint, eſt fideicommiſſaria.

37 Verbum, deſcendentes, poſitum poſt nomen filios, ſtat augmentatiuè, vt omnes liberi, & deſcendentes in infinitum vocati cenſeantur.

38 Libris defuncti patris, tutor credere, & ſtare debet.

39 Electio mala, eligenti imputatur.

40 Conductor, qui vti non potuit re locata facto locatoris iniuſto, poteſt agere contra locatorem pro omnibus damnis, & intereſſe.

41 Conductori competit actio ex locato, & ad intereſſe aduerſus locatorem, qui conductorem nõ permittit re conducta vti, & frui.

42 Conductor non tenetur ad mercedis ſolutionem, ſi non potuit vti re locata, culpa locatoris iniuſta.

43 Tutor non tenetur, niſi de lata culpa.

44 Tutor modernus volens culpa tutoris primi amiſſionem alicuius crediti adſcribere, tenetur probare, debitorem fuiſſe ſoluendo in tempus, quo tutor incepit adminiſtrare.

45 Prudentes homines loca peſtifera fugiunt.

46 Deum tentare, qui dicantur.

47 Caſus fortuitus tutori non imputatur.

48 Semen dicitur eſſe in dominio conductoris, cum ſit inſtrumentum fundi.

49 Dare nemo poteſt, quod non habet.

50 Peſtis tempore multi fuerunt, qui ſeminare non potuerunt.

51 Mulier, & ſi anterior, non praefertur domino, in penſione, & fructibus.

52 Nemo ne harede moritur.

53 Fundamentum intentionis cuiuslibet eſt probandum.

54 Decretum Placentinum 176. non loquitur, nec comprehendit incendium caſu fortuito ſequutum, ſed ex delicto commiſſum.

55 Agentes ex ſtatuto de incendijs loquente, quid probare debeant.

56 Tutor faciens litem iniuſtam pro pupillo, facit contra conſcientiam, & tenetur ad expenſarum, & damnorum reſtitutionem.

57 Tutor non tenetur de caſu fortuito, ſi hoc proceſſit ſine dolo, & culpa ipſius.

58 Hortenſius de Comitibus Placentinus laudatur.

59 Aeſtimatio. Si agatur, an quis ex contractu fuerit laeſus, vel fuerit exceſſum in aeſtimatione, attenditur tempus contractus. & ſub nu. 68. cum ſeqq.

60 Aeſtimatio conſideratur (ſi tractamus de actu conditionali) habito reſpectu ad tempus purificatę conditionis. & ſub num. 69. in fin.

61 Valor rei, an attendatur tempore conditi teſtamenti. & ſub num. 69.

62 In aeſtimatione facienda Iudicis officio, ipſa creſcit, vel decreſcit ſecundùm curſum temporis, ſecùs ſi loquimur de aeſtimatione facienda iure actionis.

63 De valore rei, ſi tractatur, non attenditur tempus contractus. ſi, vt putà, partes voluerunt contractum, tunc non haberi pro abſoluto, vel ſi fuit receſſum à contractu.

64 Tempus diſpoſitionis attenditur, ſi de hominis diſpoſitione agitur.

65 Certitudo attenditur penès originem, & principium.

66 Tempore contractus, ſeu diſpoſitionis facilimè dignoſcitur quid. quale, & quãtum debeatur.

67 Argumentum valet de contractu, ad vltimas voluntates.

68 Valor rei conſideratur de tempore facti legati.

69 Pecunia eſt ſoluenda, habito reſpectu ad tempus contractus, non ſolutionis.

70 Tutor nominatus à matre, praefertur tutori legitimo.

71 Mater conſilium bonum capere dicitur pro filio.

72 Amor nullus reperitur, qui maternum vincat.

73 Pupillaris ſubſtitutionis requiſita.

74 Teſtamentum patris, dicitur teſtamentum filij pupilli.

75 Subſtitutio patris habetur pro duobus teſtamentis, patris ſcilicet, & filij, licet vnicum ſit in effectu.

76 Sub pupillari ſubſtitutione veniunt bona ipſius pupilli.

77 Teſtatus pro parte, & pro parte inteſtatus, quis decedere non poteſt.

78 Priuatus duo patrimonia habere non poteſt.

79 Remiſſio mercedis fit conductori, etiam ſi bellum eſſe-

effectiuum non ſit, ac etiam ſi conductor omnes caſus fortuitos in ſe ſuſcepiſſet, cũ iuramento.

80 *Bellum formale, quale dicatur.*

81 *Conductori ſit remiſſio mercedis, ob ſolum belli timorem.*

82 *Timor belli ſatis iuſtus dicitur, ſi hoſtium copia non longè abſint.*

83 *Bello peior eſt, timor ipſe belli.*

84 *Pacis proprium in leuitate conſiſtit, & in ſecuritate rerum, & perſona.*

85 *Paria ſunt actuale bellum, & ſola belli ſuſpicio, vt conductori fiat penſionis remiſſio. & ſub num. 92. & 95.*

86 *Mali timor, ſi ſubeſt, quis malum expectare non debet.*

87 *Bello potiùs accedit, quàm paci, tempus, quo de bello dubitatur.*

88 *Bellum, & pax ſunt relatiuè oppoſita.*

89 *Pax ſi non eſt, ergo bellum.*

90 *Pax non debet eſſe interrupta belli timoribus.*

91 *Conductor, attento belli timore, poteſt petere reſtaurum, maximè ſi adeſt pactum de faciendo reſtauro.*

92 *Pactum de guerra guerregiata, quid operetur poſitum in contractu locationis.*

93 *Verbum,* manifeſta, *quid importet.*

94 *Reſtaurum eſt faciendum conductori, etiam ſi inuaſio territorij, depradatio perſonarum, & rerum, combuſtio bonorum, & vulnera hominum non interuenerint.*

95 *Belli, & timoris ipſius æquales ſunt operationes, & ſtatutum in vno, dicitur ſtatutum, & in altero.*

96 *Conductor, ſi non potuit vti re locata, ob dilapidationes, & deſtructiones agrorum, à perſonis, quibus reſiſti nõ potuit, poteſt petere reſtaurũ.*

97 *Conductori ſit remiſſio mercedis, etiam per ſolum tranſitum amicorum militum.*

98 *Filio vniuerſaliter inſtituto, & paternam hæreditatem adeunti, legitima petitio non datur, niſi grauamen fideicommiſſi, vel legatum adſit vltra modum.*

99 *Legitima confuſa eſt cum reliquo patrimonio, per aditionem hæreditatis.*

100 *Legatum particulare, an tollat legatum vniuerſale, & generale.*

101 *Genus, & ſpecies, ſi ponantur in diuerſis diſpoſitionibus, tunc ſpecies generi non præiudicat.*

102 *Specierum expreſſio nunquam genus reſtringit, ſi hoc non patitur ratio recti ſermonis.*

103 *Expreſſio ſpecierum cenſetur facta nõ reſtringendi, ſed demonſtrandi gratia, ſi legatum ſit factum à marito vxori, quam ipſe in teſtamento dilectiſſimam vocabat.*

104 *Copula, ſi inter duo legata ponitur, tunc ſpecies non detrahunt generi, ſed ſtant demonſtratiuè, & ampliatiuè.*

105 *Legata, ſi omnia generalia ſunt, tunc genus nõ derogat generi, ſed ambo legata concurrũt.*

106 *Genus vti ſubalternum, poteſt aliquid conſiderari, & tanquam ſpecies alterius generis.*

107 *Specierum enunciatio, ſi reſpicias actum legandi, non reſtringit genus præcedens, quia ex abundanti adiecta cenſetur.*

108 *Legatum eorum, quæ ſub genere includuntur, ſi factum fauore legatarij ſit, tunc genus non reſtringitur per adiectionem ſpecierum.*

109 *Species, ſi ponuntur gratia eiuſdem perſonæ, ſtare intelliguntur demonſtratiuè, non autem limitatiuè.*

110 *Species, quando dicantur poſita cauſa maioris declarationis.*

111 *Interpretatio illa ſemper eſt ſumenda, quæ ſuſtinet legatum vniuerſale, ne per particulare tollatur, vt inconueniens euitetur, quòd teſtator incontinenti voluerit ſe corrigere,*

112 *In dubio ſpecierum enumeratio debet intelligi poſita potiùs demonſtratiuè, quàm limitatiuè, & ad maiorem declarationem, & ad dubitationem tollendam.*

113 *Conductor non poteſt interuertere poſſeſſionem rei conductæ, & alium recognoſcere in præiuditium locatoris, aliàs poſſet expelli.*

114 *Expelli poteſt de bonis, qui facit contra naturam contractus.*

115 *Contractus locationis de natura eſt, quòd dominium, & poſſeſſio ſint, & conſeruentur apud eum, quo locauit, & quòd conductor teneatur rem conductam manutenere, & conſeruare ad commodum locatoris.*

116 *Conductor debet proſpicere, ne in aliquo, vel ius rei, vel corpus ipſius ad locatoris præiudicium deterius fiat, vel fieri patiatur.*

117 *Mater poteſt de iure communi omnia bona ſua donare, vel altèr filijs ſecundi matrimonij relinquere, dummodo filijs primi matrimonij relinquat legitimam.*

118 *Hæredes non tenentur in ſolidum ad debita, ſed pro virili tantùm.*

119 *Interpretatio eſt facienda, ne hæredes teneantur in ſolidum ad debita, ſed tantùm pro virili.*

120 *Hæres tenetur ſolum pro ea parte, in qua ſucceſſit.*

121 *Hæredis rès à teſtatore poteſt relinqui, ac ſi ipſius propria eſſet.*

CONSILIVM XCVI.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

1 RElictum, de quo agitur, † videtur di-
minuendũ, diminutis fructibus Præ-
dij, quandoquidem verba legati ſunt
clariſſima, *laſcio, che delli frutti, che*
verranno dalla poſſeſſione, qual hò in Sarmato,
che ſe gli diano cinquecento lire ogn'anno di eſſi
frutti, da venderſi, e che effettiuamente ſi cane-
ranno &c. vt ſentiunt *Alba. conſil.346. num.13.*
poſt tex. *Gozadin.de comm. conſ.83. num.6.* poſt
text. pariter *in l. ſi debitor. §. 1. ff. de contrahen.*
empt. l. cum certus. ff. de trit. vino, oleoq; leg.
2 ſentit *Crauett. conſ.448. num.1.* Secùs eſſet, †
ſi duæ orationes eſſent, vna qua ſit legatum, al-
tera qua demonſtratur, vndè ſit ſoluendum, tunc
enim cauſa demonſtrationis, nõ taxationis ver-
ba hic poſita reperirentur. *Alba. d. conſil.346.*
num.14. Quett. conſil.24. num.7. & 8. qui lo-
3 quitur † in quantitate legata, & demonſtrata,
vt per nomẽ debitoris fiat ſolutio, quod ſi ex eo
non poteſt fieri, ſolutio debet fieri ex alijs bonis
4 teſtatoris; non † enim teſtator legauit ſummam
librarum quinquecentum, ſed dixit, *che delli*
frutti &c. ſe gli diano cinquecento lire ogn'anno
di eſſi frutti &c. ac iuxta diſtinctionem, quam
adducit *Deci. conſil.181. ſub num.1.* & vt fuit
ſcriptum doctiſſimè pro hac parte, cum multis
Doctorum auctoritatibus.

Sed omittamus legatum, & ad maiora recur-
ramus iura, quæ habet D. Carolus contra eius
aduerſarium, quem defendit Illuſtriſſimus D.
Marchio Mulazzanus.

Et in primis, circa legitimam, nulla eſt diffi-
5 cultas, quin † filio debeatur iure naturæ ſine
onere, per text. in *l. quoniam in prioribus. C.*
6 *de inoff. teſtam.* & ſtatim † mortuo patre, ſine
aliqua inſtantia. *l. ſcimus. in princ. C. de inoff.*
7 *teſt. Put. deciſ.16. num.1. lib.1.* quod ius † legi-
timam petendi, filio mortuo non extinguitur,
ſed ad quoſcunque filij hæredes, & ſucceſſores,
etiam extraneos tranſmittitur. *l. quamquam. vbi*
Gloſ. C. ad l. falcid. Paul. de Caſtr. conſ.341. ſub
num.4. lib.1. Alex. conſ.85. ſub num.5. verſic.
tamen iſtis. lib.2. Soccin. conſ.92. num.4. verſ.
circa ſecundum. lib.1. Crauett. conſ.312. nu.5.
in 2. Pariſ. conſ.9. num.8. & conſil.45. num.8.
lib.2. & conſ.53. num.56. lib.3. Purpurat. conſ.
597. num.2. lib.2. Rol. à Vall. conſil.25. num.8.
lib.1. Ceph. conſ.56. num.21. lib.1. Rimin. iun.
conſ.227. num.38. lib.2. Surd. latè *conſil.128.*
num.3. lib.1. Honded. conſ.63. num.107. lib.1.
Boer. deciſ.250. ſub num.4. Magon. deciſ. Flor.
10. num.12. videantur ad propoſitum *Rip. in l.*
in fideicõmiſſariam. nu.39. ff. ad trebell. M. Ant.
Cuch. in tract. de legitima. in verb. ex ſubſtan-
8 *tia. num.43.* & hoc † ius legitimæ petendæ, &
eius ſupplementum tranſit ad quoſcunque, vt
ſupra, etiam nulla facta per filium agnitione.
Alex. conſ.150. num.8. lib.2. Rmin. conſil.107.
num.12. lib.3. vbi de communi *Natt. conſ.199.*
num.5. lib.1. Alba. conſ.502. num.4. & conſil.
506. num.10. lib.3. Rot. deciſ.668. num.1. p.1.
diuerſ. Boer. deciſ.250. num.4. verſ. per quod
ſoluitur. Cuch. in d. tract. de legit. in verſic. nec
vſufructu defraudari &c. num.91.
9 Ad ſecundum, valida † eſt dominij, & poſſeſ-
ſionis reſeruatio, donec emptor promiſſa ad-
impleat. *l. ea quę.20. ff. de pręcar. l.3. C. de pact.*
inter empt. & vend. Rimin. iun. conſ.72. nu.63.
lib.6. Bald. in rubr. C. de contrah. empt. qu.13.
10 *num.13.* immò † venditori datur hypotheca in
re vendita pro pretio non ſoluto. *l. hæreditatis*
vendita.22. ff. de hæred. vel act. vend. l. quod ſi
nolit.31. §. idem marcellus. ff. de ædil. edict.
Sed quia ceſſa apparent per dictum vendito-
11 rem iura tertio, † per ceſſionem cenſetur à ſe
abdicaſſe omne ius. *Bart. in l.1. in ſecunda lect.*
num.23. verſ. vidimus differentiam. C. de act.
12 *& oblig.* cedere † enim eſt quaſi diſcedere, &
alium eius loco ponere. *Bald. in l. ex legato. nu.2.*
C. de leg. ſequitur *Bertazzol. conſ.429. num.6.*
13 *& ſeq. lib.2.* & in † ceſſionarium tranſeunt om-
nia iura, & actiones ad rem ipſam competentia.
l. ſi inſolutum. C. de act. & oblig. Burſat. conſ.55.
num.27. Menoch. conſ.758. num.4. & ſeq. lib.8.
14 adeo vt † cedenti nulla remaneat agendi facul-
15 tas. *Crott. conſ.83. num.12.* non † enim poteſt
quis repetere, quod ſemel ceſſit: *c. quam peri-*
culoſum. 7. q.1. l. poſtquam liti. C. de pact. l.1. §.
qui ſemel. ff. de ſucceſſ. edict. l. quæritur. §. ſi
16 *venditor. ff. de ædil. edict.* & ad † hypothecam,
quam ſemel, qui remiſit, redire non poteſt. *l. vl-*
tima. verſ. nobis autem. C. de remiſſ. pignor.
De prætenſa autem dominij, & poſſeſſionis
reſeruatione nos dicimus, ipſam non afficere,
17 ſuperfluamq; eſſe, quandoquidem † reſeruatio
non operatur, niſi in eo, quod reperitur re-
ſeruabile, nec vlterius extenditur. *Soccin. iun.*
conſ.134. num.86. & ſeq. lib.3. Menoch. conſil.
795. nu.8. & ſeq. lib.8. Decian. conſ.10. num.
26. lib.1.
18 Item, quia reſeruatio † quantumuis genera-
lis, ad ea non trahitur, de quibus in ſpecie pro-
uiſum videtur. *l. cum vulgari. ff. de dot. prælег.*
l. doli

l.doli clauſula.119. ff. de verb.oblig. l.cohæredi.
41.§.qui patrem. ff.de vul. Pariſ.conſ.6.nu.22.
verſ.prout.lib.1. Cranet. conſ.702. nu.35.lib.4.
19 Item, quia dictus cedens, † poſt ceſſionem
non poteſt ceſſionario præiudicare. Alciat.conſ.
76.num.1, lib.8. Surd. conſ.82.num.30. immò
20 poſt † ius, & dominium ceſſum, illud apud ſe
21 retinere nõ poteſt, quandoquidem † in perſonis
duorum inſolidum reſidere nequit. l.ſi vt certo.
22 §.ſi duobus. ff.commod. & propterea † talis re-
ſeruatio tanquam de iure impoſſibilis, & facto
contraria omninò corrueret, & pro non appoſi-
ta eſſet habenda. Cranett. conſil.702. num.35.
Pariſ.conſ.6. num.20. lib.1. Bec.conſ.34.nu.25.
Rim.iun. conſil.487. num.25. verſ.præterea &
& nu.27.& 28.lib.5. Honded. conſ.89. nu.34.
& ſeq. lib.1.

Ad tertiam difficultatem vellem acquieſcere,
quia reſpicit proceſſum, non eſſentiam præten-
ſionum, ſed cum videam illam eſſe inter alia iu-
ra, & difficultates deſcriptam, vnum tantùm
verbum deducam, & eſt.
23 Quod via † executiua pro legato non com-
petit, etiam contra hæredem. Camill.Borell conſ.
8.num.14.& ſeq. Coler. de proceſſ.execut. p.3.
24 cap.2.num.29. & quatenus † competeret, non
daretur contra tertium. Crauet.conſ.978.nu.17.
lib.5. Bottà. conſ.37.num.2. & ſeq. Bald.in l.1.
num.6.C.comm.delegat. Put.deciſ.297.num.3.
lib.1.& deciſ.91.num.4.lib.5, Rota.deciſ.764.
num.1.p.2. in recent. Ludouiſ.deciſ.22.num.1.
25 & deciſ.362.num.6. qui † tertius poteſt eſſe
ipſemet hæres, qui hanc viam executiuam im-
pediat, ſi ex propria perſona, & ex noua cauſa
ius ſuum deducat. Menoch.de retin.poſſ. rem.3.
num.828. & ſeq. & num.831. quem ſequitur
Ciof.conſ.94.num.6. Coccin.deciſ.151.num.1.
& 2.

Ad quartum dubium propoſitum, eſt certiſ-
26 ſimum patrem † teneri filio ſeorſum ab eo, iuſta
ex cauſa commoranti, dotem à nuru habitam,
conſignare. Mant.conſ.18. lib.2. Bertrand.conſ.
303.nu.8.vol.3.p.1. Angel.Imol. verſ.vltimo.
Alex.num.9. & cæteri in l.ſi cum dotem. § tran-
grediamur. ff.ſol.matr. Iacob. in l.ſi is qui. §.ibi
doti num.1. ff.de iur.dot. Ioan.Campeg. tract. de
27 dot. p.3.quæſt.16. & interim donec † diſputatur
de iuſta cauſa abſentię, non ſunt nurui denegan-
28 da petita alimenta, vt † videmus in vxore,
quæ à marito receſſit. Io.Bapt.Ferret.1.conſ.34.
num.3. Cephal.conſ.127.num.6. Rymin.iun.5.
conſ.584.num.83. Petr.Ant. Anguiſſ. conſil.4.
num.2.lib.3. Iuſ.Lud. deciſ. Peruſ.46. num.4.
Peguerr. deciſ.20. ſub nu.41. Carbul.in l.ſi quis
à liberis. §.ſi vel parens. nu.67. ff.de lib.agnoſc.
Aſcan. Clem. de patr.pot. eff.17.nu.13. Simon.
de Præt. de interpret. vlt.vol. lib.5. interpret. 2.
dub.2.num.17. Carpan. ad Stat. Med. cap.312.
num.38. & 39.tom.1. quod etiam militat, re-
29 ſpectu† ipſius filij, cui, dum cauſa receſſus diſpu-
tatur, vel an debeantur alimenta, pater tenetur
ipſa filio ſubminiſtrare. l.ſi neget.ff.de lib.agnoſ.
Grammatic. conſ.146.num.13.in ciuil. Aſcan.
Clem. de patr.pot. eff.17. num.56. Cumia. ad
rit. magn. Cur. cap.38. num.98. Neapod. ſuper
Conſt.Neap. tit.de alim.præſt.ſub nu.83. Simon.
de Præt. loco præcit. num.16. Vrſill. ad Afflict.
deciſ.10. num.1.

Quinto loco miror, quod in teſtamento Io-
annis dicatur ſubſtitutionem ibi factam non eſſe
fideicommiſſariam, vel ſaltem fideicõmiſſariam
non continere, quandoquidem in primis hoc
patet ex omnium deſcendentium vocatione,
30 ſub liberorum † nomine, quod eſt collectiuum,
omneſq; deſcendentes comprehendit. l.libero-
rum.220. ff.de verb.ſignif. Purpurat. conſil.30.
31 num.6. ampliſſima enim ſunt verba † illa, quan-
docunque abſque liberis decedentibus &c. quæ
32 longum tractum habent in futurum, & tunc †
omnes deſcendentes gradatim, & ſucceſſiuè per
fideicommiſſum ſubſtituti cenſentur. Ruin.conſ.
139. num.23.lib.3. Pariſ.conſil.41. num.30.
& ſeq. lib.2. Lancellot. Gall. conſil.17. num.8.
vbi de communi Menoch.conſ.43. num.7. lib.1.
Caſanat. conſ.46. num.19. vbi latè Franc.Per-
ſonal. conſ.42. num.2. Seraph. deciſ.409. num.
16. & ſeq.
33 Quibus accedat, quòd hæc † ſubſtitutio vir-
tute verbi, quandocunque, eſt compendioſa, &
omne tempus cõplectitur. Menoch.de præſumpt.
lib.4.p.91.num.5.& 6. Peregrin.de fideicomm.
Art.34.in princ. Intrigliol.de ſubſt.cent.5.q.4.
num.4.& ſeq. vbi de communi.
34 Item, quia in fine ſubſtitutionis † dixit, per
fideicommiſſum, per quæ voluit teſtator induce-
re fideicommiſſum. Pariſ.conſ.14.nu.4.lib.2.
35 Itẽ, quia dicta ſubſtitutio † collata poſt mor-
tem hæredum, fideicommiſſaria dicitur, vti poſt
aditam hæreditatem facta. Iaſ.conſil.134.nu.2.
verſ.tunc enim.lib.1. Pariſ.conſ.41. num.32.&
ſeq.& conſ.98. num.4.lib.2. Soc.ſen.conſil.12.
num.17.lib.3. Soc.iun. conſ.136.nu.31. in fin.
num.32.lib.3. Menoch.conſ.269. num.31. lib.3.
Bellon.conſ.19.num.6. Mar. Anguiſſ. conſ.134.
num.11. Beci. conſil.24.num.21. Io. de Imol. in
l.filius à patre. num.7. ff.de lib. & poſth.
36 Item, quia ſubſtitutio † facta hæredibus, ſi
ſine filijs deceſſerint, eſt fideicommiſſaria. Bald.
in conſ.36.lib.2.& conſ.398. nu.1.lib.4. Curt.
iun. conſ.214.num.9.lib.3. Menoch. conſ.420.
num.

num.15.lib.5. Magon. Flor. deciſ.4. num.31.

Addatur, quòd ibi video deſcripta verba,
37 *filios deſcendentes*, quod verbũ, † *deſcendentes*,
poſt nomen, *filios*, ſtat augmentatiuè, vt omnes
liberi, & deſcendentes in infinitum vocati cen-
ſeantur. *Pariſ. conſil.75. num.61. & ſeq. lib.2.
Bero. conſ.151. nu.14. lib.2. Curt. iun. conſ.121.
num.8. Decian. conſ.103. num.25. lib.2. & in-
ter conſ. Port. conſ.44. num.3. Simon. de Prœt. de
interpret. vlt. vol. int.3. dub.3. ſol. vlt. nu.11.
Rot. deciſ.213. num.4. & ſeq. p.2. diuerſ. The-
ſaur. deciſ.270. verſ. tertio plurimum.*

Circa ſextum, de mala adminiſtratione tutoris, & eius negligentia, ac etiam circa ſemina, eſt aduertendum, quòd tempore peſtis excuſatur tutor; Item, bona erant locata, vnde tutor habebat iuſtam cauſam non ſe intromittendi in meſſem alienam, vt ex infraſcripta dubiorum reſolutione facta, pro D. Hippolyto de Abbatibus, apertè conſtat.

DVbitationes ſubtiliſſimæ Illuſtriſſimi D. mei Conſiliarij Angelini, & de præſenti Ciuilium cauſarum Proauditoris excitatæ, contra Nob. D. Hippolytum de Abbatibus, non obſtant, quin ipſe ſit abſoluendus.

Nam in primis præmitto, quòd libros patris
pupillæ perſpiciens tutor, comperijt poſſeſſio-
nem fuiſſe locatam quibuſdam patruo, & nepo-
38 ti de Albertinis, quibus † erat abſque dubio
credendum vti repertis in hereditate patris pu-
pillæ, ſuper quibus non inſiſto, quia de hoc non
dubitatur, & iſta in iure ſunt omnibus iuris pe-
ritis lucidiſſima, & à parte, quòd plus eſt, cõceſſa.

Vnde non video, quomodo dictus D. Tutor poſſit de prætenſis omiſſionibus imputari, oculis enim perſpicio, ipſum exceſſiſſe in diligentia, vt vno ore fatentur, & deponunt examinati teſtes, præcipuè Perilluſt. D. Nicolaus Supranus in hac Placẽtina Ciuitate Phyſicus doctiſſimus, M.R. D. Hercules Cẽtenarius, & M. Magnif. D. Petrus Franciſcus Guarinonus, quorum dicta ſunt fol.4. dictus D. Supranus dicit: *che il detto Sig. Hippolito Abbati, à quel tempo tutore, trouò ſul libro del q. Sig. Franceſco Zanettini padre di detta pupilla ſcritto, d'hauer eſſo affittato detta poſſeſſione ad Albertino, &c.* Item, fol. eodem: *ſubito, che potè hauer licenza dall' Illuſtriſs. Sig. Nicoli di transferirſi colà in quelle parti, doue ancora pululaua il contaggio.* Item, quantùm ſit, reſpectu facultatum conductoris, an ſcilicet fuiſſet habilis ad penſiones ſoluendas, fuit eidem reſponſum per multos, & in ſpecie per notariũ, qui rogauerat quaſdam diuiſiones, *di sì, come ſi poteua vedere da certe diuiſioni ſeguite trà loro fratelli, e nepoti rogati per eſſo.* fol. eodem. Ex quibus diuiſionibus fuit compertum, valorem aſcendere ad ſcuta circitèr duomille, quo ſtante, dictus teſtis deponit, dictum D. Tutorem concluſiſſe pro perſeuerãtia locationis, prout apud hæredes inſtetit, ibi f.5. *che detti heredi in detta locatione perſeueraſſero, & eſſer coſa molto pregiudiciale pigliar in dietro detta poſſeſſione.* & alibi etiam poſtquam tutor vidit non eſſe obligatum nepotem, quamuis in libro patris pupillæ contrarium apparebat, cõuenit hæredes conductoris, ibi dicto fol. *& detto Sig. Abbati ſi poſe à far il giudicio contro gli heredi di detto Albertini, in progreſſo del qual trouò non eſſer ſicuro, come prima giudicaua, sì per le informationi hauute, come per le ſuaette ſcritture, &c.* & viſo, quòd conductor non erat ſoluendo, & quòd imminebat periculum maximum pupillæ, ſi celeris facta non fuiſſet de maſſario prouiſio, tunc vt fol.5. prædicto, *giudicò bene ciò ſtante ammaſſarare detta poſſeſſione, ſi come fece verſo la fine di Febraro 1632. e la diede à Franceſco Macarotto.* & vbi multa ordinata pro ſeruitio dictæ poſſeſſionis, nec non diuerſæ pecuniarum exburſationes perſpiciuntur; Videantur etiam ſuper multis diligentijs, circa prædicta, M. Reu. D. Hercules Centenarius fol.17. & ſeq. & fol.22. de ſeminibus daris martiaticorum maſſario, & nec non et M. Magnificus D. Petrus Franciſcus Guarinonus vltimus teſtis examinatus.

Quibus ſic ſtantibus, cum erat poſſeſſio con-
ducta à dicto Albertino, facto patris defuncti
39 locatoris, non Domino Abbati, † ſed ipſi eli-
genti mala electio imputatur. *Aldouin. conſil.
19. ſub num.91. & ſequenti. Corn. 1. conſil.67.
num.11. Bombin. conſil.32. num.7. Hartman.
Piſtor. quæſt.4. num.24. par.1.* crediturq; dicto
Domino Abbati, per hoc, nullam adſcribi poſſe,
nec potuiſſe negligentiam, immò dignum ipſum
fuiſſe, & eſſe reprehenſione crederemus, ſi mo-
leſtaſſet in fructibus, vt dicit Dominus meus,
conductorem, quia tunc pupillus maximum po-
40 tuiſſet incurrere damnum, eo quia † facto loca-
toris iniuſto, conductor non potuiſſet vti re lo-
cata, in quo caſu Doctores inclinant pro opi-
nione, quæ condemnat locatorem pro omnibus
damnis, & intereſſe. *Bartol. in l. ſi vno. §. item
cum quidam. num.2. verſ. ſi vero factum locato-
ris. ff. locati. Roman. conſil.178. nu.1. Ioan de
Auan. conſ.74. num.2. verſic. ſed his non obſtan.
Pariſ. conſ.40. num.2. & ſeq. lib.1. Bellon.* de
communi. *conſ.22. num.1. Natta. conſil.610.
num.3. lib.3. Medic.* benè diſtinguit, *conſil.23.*
41 *num.2. & 4.* competit † enim actio ex locato
conductori, & ad intereſſe aduerſus locatorem,

qui conductorem non permiſit re conducta vti,
& frui. *l. ex conducto. & l. ſi in lege. §. colonus,*
42 *verſ. item vtiliter. ff. locati.* nec tunc † condu-
ctor teneretur ad mercedis ſolutionem. *l. ſi fun-
dus. 33. ff. locati.*

Optimè igitur ſe geſſit D. Abbas tutor, quia
prius voluit debitas facere diligentias, & ſi non
fecit (vt dicit D. meus Iudex in dubitationibus,
verſ. omiſit præterea) colligere frumenta, & fru-
ges, iuſtè excuſatur, ſi poſtea venerũt mala, quia
fecit, quod à lege erat ei permiſſũ, & tenebatur.

Et quamuis ibi D. Iudex faciat magnam vim
in non exactione facta penſionum, & ideo valdè
43 de tutore dubitet; attamen vltra quòd tunc †
tutor non teneretur, niſi de lata culpa. *Guttierez.
de tutel. par. 3. cap. 2. num. 98. Montan. d. tract.
c. 39. num. 56. Galganet. de tutore pariter, lib. 2,
tit. 4. ſub num. 13. verſ. niſi fortè.* eſſet aſtrictus
44 D. Lodennia modernus tutor † probare, Al-
bertinum conductorem, & debitorem penſionũ,
fuiſſe ſoluendo in tempus, quo D. Abbas ince-
pit adminiſtrare, *Guttierez. loco prox. citato ſub
d. num. 98.*

Quamuis nos ſimus certi, ad illas diligentias
faciendas, dictum D. Abbatem non fuiſſe aſtri-
ctum, licet eas fecerit, ſe exponere mortis peri-
45 culo; prudentes † enim homines loca peſtifera
46 fugiunt. *Pariſ. 2. conſ. 33. num. 12.* aliàs † ten-
tare Deum dicerentur. *Eugen. 2. conſ. 26. nu. 57.*
47 & cum ſit † caſus fortuitus, ipſi non imputatur,
Corn. 2. conſ. 128. num. 25.

Quo ad ſemina, dico, quòd non tenebatur, ſi
poſſeſſio erat locata, illa dare maſſario, cum
48 erat onus ſpectan. conductori, & ſemen † cum
dicebatur eſſe tunc in dominio cõductoris, cum
ſit quoddam inſtrumentum fundi. *Odd. conſ. 34.*
49 *num. 2. 4. & 11.* dare † non poterat tutor, quod
non habebat leg. vulg. Vltra quòd, quanti
50 reperiuntur, qui in tempus † peſtis, ſemina in
terram mittere non potuerunt?

51 Quod autem mulier † conductoris nõ præfer-
ratur, & ſi anterior, ſed dominus pro penſione in
fructibus. *Felic. de Sol. de cenſ. in addit. cap. 5.
lib. 3. num. 13. Neguſ. de pignor. par. 2, memb. 4.
num. 147. Hect. Felic. de ſoc. cap. 27. num. 77.
Grat. diſcept. cap. 953.* reſpondetur, quòd hæc
diſputatio, ſi erit vera, pupillæ iuuabit, ſed cum
ſit onus, quod ſpectat D. Lodenniæ moderno
tutori, de eo non venit diſputandum.

Super obiecto verò, quod non aderat hæres,
qui poſſet continuare in locatione, ad hoc re-
52 ſpondetur, quòd † ſine hærede nemo decedit,
nec conſequentia tenet, conductor moritur, er-
go ſine herede moritur, quia eſt contra iuris ſan-
ctiones, nec infertur pro negligẽtia tutoris, quia
non per hoc dici poteſt ipſum erraſſe.

Præterea dicto D. Abbati non obſtat illud,
quod dicitur de recollectione vberrima fructuũ,
in tempus peſtis facta, quia ſicuti de ea non con-
ſtat in proceſſu modo, quo prætenditur, ita de
ea nulla habenda eſt conſideratio, quòd cum
53 ſit † eorum intentionis fundamentum, debuit ab
eis probari. *Ioſ. Ludouic. com. concl. 14.*

Tandem reſpectu incendij, miror, quòd pars
tam acritèr ſuadere cogatur, damnum paſſum,
54 tutori eſſe adſcribendum, virtute † *Decreti Pla-
centini 176.* quia iſtud decretum non loquitur,
nec comprehendit incendium caſu fortuito ſe-
55 quutum, ſed ex delicto commiſſum, & † agen-
tes ex illo, hoc debent probare, vnà cum Sta-
tuti qualitatibus. *Bero. 3. conſ. vlt. Cioſ. 1. conſ.
133. & lib. 2. conſ. 90. & conſ. 94.* multa ponit.
*Alex de Neuo. con. 87. num. 1. cum plurib. ſeqq.
Marant. conſ. 145. à num. 2. vſque in fin.*

Quod autem hoc incendium non fuerit, nec
ſit delictum, necquè ab incendiarijs doloſè, vt
ſupponitur, immiſſum, vltra præſumptionem
adductam à prædictis in iure ſcribentibus, teſtes
examinati hoc pleniſſimè comprobant. Et pri-
mò, dictus D. Doctor fol. 2. *Il Sig. Hippolito &c.
& il Sig. Hercole Centenari Rettore &c. & Meſ-
ſer Lorenzo Bertoni tutti inſieme diedero dena-
ri al Sig. Pietro Franceſco Guarinoni, acciò fa-
ceſſe fare dal Sig. Valerio Contini Procuratore
le citationi direttiue alli Communi de Plebatu.*
Item, alibi, *e le citationi furono fatte in tempo
debito.* fol. eod. & ibi à tergo dignoſcitur cauſa,
ob quam D. Abbas incendij litem non fuit pro-
ſequutus, ex his verbis dicti teſtis, *da molti gli
venina detto, che l'incendio era ſeguito per di-
ſgratia, e caſualmente, e che in conſcienza ſua
non poteua, nè doueua &c. onde dubitando detto
Sig. Hippolito di grauare la ſua conſcienza col
fare vna lite ingiuſta, andò tardando in fare
dette citationi, & in queſto mentre fù fatto vn
nuouo tuttore.* & fol. 3. dictus teſtis deponit,
quòd adhuc res erat integra, & ſi voluiſſet, po-
terat modernus tutor prouidere indemnitati pu-
pillæ, *che il detto Sig. Cigala tutore moderno po-
tena, hà potuto, e può proua re euidentemente il
danno ſeguito ne i detti edificij per occaſione di
detto incendio.* & reddit rationem, narrando mo-
dum, quo potuit fieri iſta incendij probatio. &
fol. 6. dicit R. D. Herculem Rectorem Fontanæ
Prædoſæ, qui damnum magnum habuit, nihil
opponere, & deducere voluiſſe, ea ratione, quia
tutus non erat in conſcientia, cum ſciebat non
immiſſum doloſè, ſed caſu fortuito ſequutum
fuiſſe incendium. fol. verò 7. & ſeqq. deponit
de initio incendij, & de diligentijs habitis à cir-
cumui-

cumuicinis Communitatibus. Idem dicunt, ſe-
cundus teſtis Bartholomæus Gruppus, fol. 11.
Nob. D. Ioannes Franciſcus Biſurica, M. R. D.
Hercules Centenarius, fol. 16. 17. & ſeqq. D.
Fabritius Calabreſius, fol. 24. & ſeq. Laurentius
Carrauaggius dictus Macarottus, fol. 30. & vlte-
rius fol. 34. & tandem dictus D. Petrus Franci-
ſcus Guarinonus, fol. 36. vſque ad fin.

Dicant igitur aduerſarij, litem forſan eſſent
proſequuti ſtantibus prædictis? certè, negatiuè,
56 quia † eſſet quid contra conſcientiam, & ad ex-
penſarum reſtitutionem tutor aſtrictus eſſet, &
ad damna. *Guttierez.* loco præcit. *de tutel. p. 3.*
cap. 2. num. 104. poſt text. *in l. non eſt ignotum.*
C. de admin. tut. Galganet. de tutell. lib. 3. q. 40.
per tot. Montan. d. tract. de tutell. c. 3. eff. 6. nu. 2.
& ſeqq. & cap. 32. reg. 9. num. 102. *Angel. de*
Gambel. conſ. 105. *num.* 8.

Quare creditur ad prætenſas omiſſiones, nec
ad incendij, emẽdationem vti omnia à caſu for-
tuito procedentia, dictum D. Abbatem non te-
57 neri; † cum dolus, & culpa deficiant, nec caſum
præcedant, vt eſt neceſſe. *Guttierez. d. tract. p. 3.*
cap. 4. num. 108. *Montan.* pariter *cap. 29. nu.* 44.
Galganet. lib. 2. tit. 25. num. 22. qui *num.* 2 . di-
cit, tutorem non teneri de caſu fortuito; Et ideo
nihil ipſi obeſſe, quin poſſit à petitis abſolui, &
liberari. Saluo ſemper &c.

Placentiæ.

Ad eptimum, an ſcilicet in valore, ſeu æſti-
matione faciẽda poſſeſſionis poſitę in loco Mõ-
ticellorum, attendatur tempus inſtrumenti, &
ſic contractus facti inter partes.

Ego fui electus in Iudicem compromiſſarium
58 vna cum † Excellentiſſimo D. Hortenſio de
Comitibus olim in Placentina Curia præſtan-
tiſſimo cauſarum Patrono, nunc Parmæ I. V. D.
& Sereniſſimæ Duc. Cameræ Procuratore exi-
mio, à RR. Fratribus Sancti Auguſtini Parmæ
ex vna, & D. Anna Scandolaria de Leonibus ex
altera, in qua cauſa fuit negocium acriter inter
nos diſcuſſum, cuius determinationem ſequi in-
tendo in hoc propoſito dubio, ſed cum diſtin-
ctionibus, & magis clarè, quandoquidem multi
multa dixerunt, & extra terminos huiuſmodi
legalis profeſſionis.

Eſt etenim præmittendum, quod

59 Aut loquimur de contractu, an † ſcilicet quis
fuerit ex illo læſus, vel fuerit exceſſum in æſti-
matione, & tunc tempus, quo contractus fuit
factus attenditur, poſt. *l. ſi voluntate. in fin. C. de*
reſcind. vend. cap. cum dilecti. de empt. & vend.
Alba. conſ. 256. *nu.* 13. *Aldonin. conſ.* 70. *nu.* 58.
Burſat. 3. *conſil.* 255. *num.* 1. alias text. & DD.
auct. adducunt. *Grat. 1. conſ. 12. num. 33. & ſeq.*
Martian. conſ. 45. num. 27. Decian. 2. conſ. 14.
num. 16. Paſeth. conſil. 53. ſub num. 15. Rota in
recent. p. 2. deciſ. 179. num. 7. Canaler dec. 448.
num. 3.

60 Aut tractamus de † actu conditionali, & tunc
res æſtimatur, habito reſpectu ad tempus puri-
ficatæ conditionis, vt ſentit *Alba.* per text. *in l.*
ſi fundus. § finali. ff. de pignor. & l. fin. ff. de
contrah. empt. in conſ. 666. num. 13.

61 Aut ſumus in teſtamentis, † & vltimis volun-
tatibus, & tunc attenditur valor tempore con-
diti teſtamenti. *Grat. ex l. vxorem. §. teſtamento.*
l. nomen. l. vxori. §. 1. ff. de leg. 1. in conſil. 12.
num. 38. Martianeſ. d. conſ. 45. num. 27.

62 Aut ſumus † in ęſtimatione fiẽda Iudicis offi-
cio, & tunc illa creſcit, vel decreſcit, ſecundùm
curſum temporis, ſecùs ſi loquimur de æſtima-
tione facienda iure actionis, prout in caſu no-
ſtro, & in hoc variauit, qui voluit loqui ſine di-
ſtinctione, in facto ſub verſic. vrget &c. vt benè
reſpondendo, diſtinguit *Io. Bapt. Martianeſ. d.*
conſ. 45. num. 27. verſ. & primò quia allegata.

His ſic præmiſſis, & firmatis eſt aduertendum,
63 quòd † non ſemper attenditur tempus contra-
ctus, vt puta, ſi partes voluerunt contractum
tunc non haberi pro abſoluto, nam inſpicitur
tempus, ad quod ipſi contrahentes ſe remiſerunt
poſt. *l. quod ſponſa. C. de donat. Alba. d. conſ. 256.*
ſub nu. 14. vel ſi fuiſſet receſſum, nam attendere-
tur tẽpus nouationis factæ, per quam videretur
priori derogatum. *Matth. Brun. conſ. 69. nu. 2.*
& ſeq. verſ. quibus tamen.

Videantur breuia reſponſa facta in dicta cau-
ſa compromiſſaria, quorum vnum ex tribus
amiſi, & ſunt, vt infra.

Perilluſt. & Excellentiſſ. Domine.

TOta difficultas conſiſtit in perſpiciendo,
an attendatur tempus diſpoſitionis factæ
ad fauorem Annæ Mariæ legatariæ in reſiduo
terrarum Gandini, an verò tempus mortis, aut
ſolutionis legati.

64 Ego ſentio attendendum eſſe tempus † di-
ſpoſitionis factæ, maximè, quia non de legis, ſed
hominis diſpoſitione agitur, vt ponitur in conſ.
Bald. 499. ſub num. 1. verſic. & idem eſt. lib. 1.
65 vbi certitudo † attenditur penès originem, &
66 principium diſpoſitionis; Tunc enim † facilli-
mè dignoſci poteſt, quid, quale, & quantum
debeatur, vt ibi *Bald.* ante dictum verſic. in ter-
minis, temporis diſpoſitionis attendendi, quic-
quid ſit de conſuetudine, vel vbi eſt legis diſpo-
ſitio, non hominis, vt ibi verſ. *ſed iſta non.* & ſi
Baldus loquatur in contractu, benè hoc appli-

67 catur ad vltimam voluntatem, cum † de vno ad
aliud argumentum rectè procedat. *l. quæ delegato. ff. de leg. 1. Grat. 1. conſ. 12. num. 39.* in
terminis. immò, quod hoc verum ſit, in terminis vltimæ voluntatis videatur *Soc. ſen. 1. conſ. 6.*
68 *num. 2. & ſeqq.* vbi † concluditur, attendendum
eſſe diem facti legati.

Videatur etiam *Oldrad. in conſ. 31.* qui tenet opinionem pro tempore conditi teſtamenti attendendo, Placentiæ.

Breuis replicatio.

DIxi, & repeto in hoc puncto, attendendum eſſe tempus facti legati, non deſtinatę ipſius ſatisfactionis, vt probat tex. in *l. ſi voluntate tua.* ibi in verbis, *dimidia iuſti pretij, quod fuerat tempore venditionis.* quæ eſt octaua. *C. de reſcind. vend.* vndè falſum eſt D. Annam Mariam conſequi reſiduum debere, iuxtà præſentem æſtimationem, vt pariter dixi in alijs meis tranſmiſſis informationibus, in quibus dedi exē-
69 plum, de pecunia † ſoluenda, habito reſpectu
ad valorem, tempore contractus, non tempore ſolutionis, quibus addo *Rub. Alex. conſil. 148. num. 2. Bim. 4. conſ. 304.*

Reperij etiam ſuper prædictis auctoritatem *Antonij de Burgos in c. cum dilecti. de empt. & vend. num. 36.* qui dicit, attendendum eſſe tempus contractus, & *num. ſeqq.* diſtinguit, & concluſionem declarat multis modis, Et quod attendatur tempus conditi teſtamenti, probat tex. in *l. vxorē. 39. §. teſtamento. ff. de leg. 3.* meliùs text. in *l. ſi ita legatum. 8. ff. de auro & arg. leg.* optimè concludit *Surd. 4. conſ. 454. num. 8.* qui multos adducit, ſiue diſpoſitio ſit pura, ſiue conditionalis, vt *ibi.*

Placentiæ.

Ad octauum, non erat neceſſe huic articulo reſpondere, quia non facit ad propoſitum reſponſum in hac cauſa, ſed in alia; attamen paucis me expediam.

Video duos reperiri tutores pupilli tutelam prætendentes, vnus dicit, ſe eſſe legitimum, alter, ſe eſſe à matre nominatum, & ideo præferendum in dicta tutela.

70 Ego pro veritate dico, † præferendum eſſe
tutorem à matre nominatum, non autem tutorē legitimum. *Bald. 6. conſil. 96. Corn. conſil. 284.*
71 *num. 9. verſic. vltimo concurrit. lib. 3.* Mater †
enim bonum conſilium capere dicitur pro filio,
72 ea ratione, quia non † reperitur amor, qui maternum vincat. *Gloſ. in c. tranſmiſſa. qui fil. ſint legit. & Gloſ. in c. per tuas. in fin. verb. de probat.*

Et quia ibi fit mentio de Nicolao, qui deceſſit in pupillari ætate, & ſic admittantur ad propria pupilli bona, non pupillariter ſubſtituti, ſed proximiores ipſius; ideo eſt neceſſe, quòd hoc etiam reſoluam.

Breuiter igitur adduco, quòd hic concurrunt
73 omnia requiſita † ad conſtituendam pupillarem, quæ ſcripta reperiuntur apud *Gloſ. 1.* & ibi *in addit. inſt. de pup. ſubſtit. gloſ. 3. in l. in teſtamento. C. de teſtam. milit. gloſ. filio præcedente. in l. 2. de vulg. cum ſimil.*
74 Tunc enim † teſtamentum patris, filij teſtamentum dicitur. *l. 2. ff. de vulg. & pup. ſubſtit. gloſ. ne eſſet. in l. nec eo. §. eorum. de adopt.* &
75 illa † ſubſtitutio habetur pro duobus teſtamentis, ſcilicet patris, & filij. *§. igitur. inſtit. de pup. ſubſt.* quamuis vnicum reputatur, prout eſt in effectu. *d. § igitur.* & ibi *gloſ. 2. d. tit. de pup.*
76 In qua ſubſtitutione pupillari † veniunt, &
comprehenduntur omnia pupilli bona. *§. non ſolum. inſt. de pup.* alias abſurdum ſequeretur,
77 ſcilicet, quòd quis poſſet † pro parte teſtatus, &
pro parte inteſtatus decedere. *l. nam et ſi. §. fin.* & ibi *gloſ. fin. de inoff. teſtam. l. cum filius. 78. de leg. 2. l. ius noſtrum. 7.* & ibi *gloſ. 1. de reg. iur. gloſ. 4. in l. 1. C. de ſecund. nupt. gloſ. pen. in l. 2. C. vnde lib. §. hereditas.* & ibi *gloſ. inteſtatus.*
78 *inſt. de hæred. inſtit.* & quòd † quilibet priuatus
poſſet habere diuerſa patrimonia contra *l. iuris peritos. §. oriundus. ff. de execut. tut.*

Ex quibus creditur, nedum dictā pupillarem ſubſtitutionem valere, ſed etiam efficaciam, & effectum habere, quo ad bona ipſius pupilli.

Ad nonum, ſuper remiſſione mercedis, non
79 dubito, † quin ſit facienda; nam ſi hoc bellum
effectiuum eſſet, ab que dubio dicta remiſſio facienda veniret. *Burſat. 1. conſ. 81. num. 3. Vueſemb. 1. conſ. 45. num. fin. Alciat. tom. 3. lib. 8. conſ. 17. num. 6. Franc. Aret. conſ. 139. Caroc. de locat. par. 4. de remiſ. merced. quæſt. 8. nu. 80.* poſt textuales auctoritates, etiam ſi conductor omnes caſus fortuitos in ſe ſuſcepiſſet, & cum iuramento. *Burſat. d. conſ. 81. num. 6.* ſed hoc
80 eſt † formale bellum, cum nedum hoſtes in locis
conſedunt cum ampliſſimis agminibus, ſed audiuntur continuæ deprædationes. *Anchar. conſ. 88. ſub num. 2.*
81 Accedat à fortiori, quòd † ſi ſubeſt iuſta cau-
ſa de bello timendi, fit remiſſio mercedis. *l. habitatores. §. 1. ff. loc.* ergo tantò magis ſi ſumus in bello formali. *Burſat. d. conſ. 81. nu. 8. Aretin. d. conſ. 139. num. 1. Alba. conſ. 736. num. 1.* vbi
82 ſatis † iuſtus timor dicitur, ſi hoſtium copiæ non
longè abſint, dato etiam, quòd nulla irruptio facta ſit. *Io. Lud. com. concl. 12. verſ. ampliatur ſecundo &c. fol. 24.* qui loquitur etiam de bello

lon-

Digitized by Google

longinquo, & procul à loco. vnde *Senec. in tra-*
83 *ged.* † Peior eſt bello, timor ipſe belli. *Coler.*
conſ. 1. num. 130. Rimin. iun. 3. conſ. 245. ſub
num. 3. Muta. in cap. Sicil. tom. 2. cap. 29. Regis.
Ped. num. 8. & in deciſ. 35. ſub num. 21.
Non dicat Comes, bellum non eſt, quia re-
84 ſpondebo, non eſt pax, proprium † enim pacis
in lenitate conſiſtit, & in ſecuritate rerum, &
perſonæ. *Ancharan. d. conſ. 88. ſub num. 2.* non
in deſtructione, prout in facto narratur, vbi di-
85 citur, quòd ſufficit terror armorum, parta † enim
ſunt actuale bellum, vel ſola belli ſuſpicio, vt
penſionis remiſſio, ob cauſam belli fiat. *Vivi.*
com. opin. tom. 1. op. 247. num. 7. Coler. loquens
de dicta æquiparatione, *d. conſ. 1. nu. 129. Natt.*
1. conſ. 50. num. 17. Io. Vinc. de Anna. alleg. 21.
86 *num. 24.* Cum autem † iuſtus timor mali ſubeſt,
quis malum expectare non debet. *Alba. d. conſ.*
736. num. 2. qui *num. 3.* ponit, quòd tempus,
87 quo † dubitatur de bello, potiùs accedit bello,
quàm paci. *Rim. iun. 3. d. conſ. 245. nu. 3.* vnde
facit ad propoſitum *Mantic. de tacit. & ambig.*
88 *lib. 27. tit. 6. num. 7.* dicens, quòd † bellum, &
89 pax ſunt relatiuè oppoſita, vndè ſi pax † non
90 eſt, ergo bellum; non enim pax debet † eſſe in-
terrupta hiſce timoribus, de quibus ſatis con-
ſtare dicitur, ex diſceſſu tot aduenarum (immò
Ciuium) & maioris partis ipſorum ex hac Ciuit.
Placentiæ, & Territorij. *Alba. d. conſ. 736. nu. 4.*
91 Quo belli timore ſtante, eſt † locus petitis à
parte, maximè accedente pacto de faciendo re-
ſtauro. *Curt. iun. 3. conſ. 217. num. 26.* licet ſine
pacto prædicta locũ haberent. *Ceph. 1. conſ. 104.*
92 *num. 10.* contra quod pactum, & ſi † fiat obie-
ctum, illud eſſe de guerra guerregiata, & actuali,
adhuc facienda eſt remiſſio, vt ibi, ſtante alle-
gata æquiparatione inter timorem belli, & bel-
lum effectiuum; & addo *Curt. d. conſ. 217. num.*
27. quàmuis periculum belli verè non fuiſſet.
ibid. *Cravett. inter conſil. feud. diverſ. conſ. 41.*
num. 6. Burſ. d. conſ. 81. nu. 8. Io. Iac. de Leonard.
inter Brun. feud. conſ. 117. num. 168. par. 1. qui
apertè hoc demonſtrat, dum dicit hæc verba:
quod cõtinuè illa dua Ciuitates ſtent ſub diligen-
ti cuſtodia, cum tanto diſpendio Ducis mei, & in
continuo timore, idem iudicatur de iſto tempore,
93 *quod de guerra manifeſta.* (nota † iſtam dictio-
nem manifeſta) ita *Rimnald. iun. 4. conſ. 404.*
num. 53. in illis verbis, *ac ſi verè geſtum fuiſſet*
bellum. Natta etiam. 3. conſ. 610. num. 11. vbi,
94 quod non ſolum in caſu, in † quo inuaſio terri-
torij, deprædatio perſonarum, & rerum, com-
buſtio bonorum, & vulnera hominum interue-
nerunt, debet fieri (ecce loquitur de guerra
guerregiata) remiſſio mercedis conductoribus,
ſed etiã ſi immineat ſuſpicio deprædationis pro
futuro tempore vſque ad finem conductionis.
95 Hinc pariter videmus † æquales eſſe opera-
tiones. *Surd. 3. conſ. 267. num. 24. Ioa. Vinc. de*
Anna. 2. alleg. 92. num. 9. ſtatutumq; in vno, eſſe
ſtatutum & in altero. idem *Io. Vinc. de Ann. 1.*
d. alleg. 21. ſub num. 24. quam non differentiam
conſiderarunt etiam *Ioan. Bapt. Magon. de rect.*
patroc. rat. cap. 9. num. 12. & Hieron. Mag. Flor.
deciſ. 67. num. 24.
Vltra quod, ſi D. locator intendit in locatio-
ne, ob bellum effectiuum, facere conductori re-
ſtaurum, & hoc promittit, videtur hoc facere
ob damnum, quod poterat conductor habere;
ideo quotieſcunque damnum patitur cõductor,
ob bellum, eſt facienda remiſſio mercedis, ſed
conductor prædictus habuit maximum, immò
totale in fructibus damnum per tranſitum mili-
tum, ergo &c.
96. Accedat, quòd † non potuit Conductor vti
re locata, eo modo, quo fuit locata, ob dilapida-
tiones, & deſtructiones agrorum à perſonis, qui-
bus reſiſti non potuit, quo fit, vt remiſſio mer-
cedis fieri debeat ſine dubietate. *Curt. iun. 3.*
d. conſ. 217. num. 1. cum ſeq. Nevizan. conſ. 91.
97 *num. 3.* qui † per tranſitum militum, etiam ami-
corum, conductori, ponit faciendam eſſe remiſ-
ſionem mercedis, licet contrarium teneat in
pacto francandi, & hoc multis probat funda-
mentis, *num. 5. verſic. prædictis tamen &c. cum*
plurib. ſeqq.
Quo verò ad illud, quod dicebatur de dedu-
ctionibus ex perſona primi filij circa legitimam
Laurentij ſenioris, vt ex alio teſtamento rogato
per D. Antonium Franciſcum Marzolinum; eſt
98 ſciendum, quòd filio † vniuerſaliter inſtituto, &
paternam hæreditatem adeunti, petitio legiti-
mæ non datur, niſi grauamen fideicommiſſi, vel
legatorum adſit vltra modum. *Ancharan. conſ.*
312. num. 3. Ruin. conſ. 51. num. 13. volum. 3.
Gabriel. conſ. 94. num. 2. verſ. nam quamuis lib.
1. Bald. in l. hæres inſtituta. num. 2. & ibi *Deci.*
circa fin. verſ. quarto arguit. C. de impub. & al.
ſubſt. Trentacinq. de ſubſt. p. 1. cap. 9. num. 12.
Fachin contrcu. iur. lib. 4. cap. 65. Couar. in cap.
Raynutius. §. 11. verſ. ex eadem. Gloſ. de teſtam.
Graſſ. in §. legitima. q. 1. num. 6.
Vnde etiam dubitari poteſt, quòd cum ibi
appareat, filium adiuiſſe, & agnouiſſe hæredita-
tem, non ſit locus tali, legitimæ ab hæreditate,
99 ſeparationi, cum † per aditionem ſit vnita, &
confuſa legitima, cum reliquo patrimonio.
Ruin. d. conſ. 51. num. 13. lib. 3.
100 De legato mobilium, quòd † ſcilicet parti-
culare relictum tollat primum vniuerſale, dico

breuiter, quòd primum habet orationem perfe-
ctam, & totaliter eſt ſeparatum à ſecundo. Cum
101 autem † genus, & ſpecies ponuntur in diuerſis
diſpoſitionibus, tunc ſpecies generi non præiu-
dicat, *Ruin. conſil. 119. num. 1. lib. 4. Gratian.*
diſcept. cap. 350. num. 2. & 4. cum ſeq. immò
102 ſpecierum † expreſſio nunquam genus reſtrin-
git, ſi hoc non patitur ratio recti ſermonis, idem
Gratian. c. 689. nu. 10. Quæ tantò magis locum
103 habent in vxore, † quam ipſe teſtator dilectiſſi-
mã, & amantiſſimam vocat, nam tunc illa expreſ
ſio ſpecierum cenſetur facta, non reſtringendi,
ſed demonſtrandi gratia. *Rimin. iun. conſ. 216.*
num. 34. lib. 2. Rot. deciſ. 261. ſub num. 5. Bel-
tram. ad Ludouiſ. deciſ. 257. num. 13. maximè
104 ſtante copula, † per quam tunc ſpecies non
detrahunt generi, ſed ſtant demonſtratiuè, &
ampliatiuè, *Menoch. conſ. 1157. nu. 12. lib. 12.*
Rota. d. deciſ. 261. num. 4. verſ. immò potius. &
num. 5. Gratian. diſcept. cap. 922. nu. 5. & ſeqq.

Accedat, quòd ex verbis generalibus ibi, in
105 vtroque legato expreſſis, dici † poſſet, vtrumq;
legatum eſſe generale, quo in caſu genus non
derogat generi, ſed ambo legata concurrunt,
l. Titia textores, 36. de leg. 1. notat *Cuiac. in lib.*
33. quæſt. Papin. ad l. 8. de reg. iur. col. 2. circa
106 *med. verſ. ſed obſeruandum.* poteſt † enim ali-
quid poni, & conſiderari, vt genus ſubalternum
per ſe, & tãquam ſpecies alterius generis. *Ruin.*
conſ. 22. num. 4. lib. 1.

Sed dato, quòd etiam in vno legato eſſemus,
107 ſi enunciatio † ſpecierum reſpiciat actum le-
gandi, non reſtringit genus præcedens, quia
cenſetur adiecta ex abundanti. tex. & ibi *Bart.*
in l. quæſitum eſt. 12. §. pen. ſi quis fundum. ff. de
fund. inſtr. Cephal. conſ. 372. nu. 19. lib. 3. Rot.
d. deciſ. 261. nu. 3. p. 2. diuerſ. vbi de communi:
& num. 4. Gratian. diſcept. d. cap. 922. num. 4.
108 Præterea cum appareat † legatum eorum,
quæ ſub genere includebantur factum fuiſſe fa-
uore legatarij, tunc genus non reſtringitur per
adiectionem ſpecierum, *Gratian. d. cap. 689.*
109 *nu. 6. & 7.* quia cum ſpecies † ponuntur gra-
tia eiuſdem perſonæ, ſtare intelliguntur demon-
ſtratiuè, non autem limitatiuè. *Menoch. d. conſ.*
1157. num. 12. & ſeq. Gratian. d. c. 689. nu. 8.
110 *& cap. 922. num. 3.* & ſic † ſpecies expreſsè
dicuntur cauſa maioris declarationis. *Rota. d.*
deciſ. 261. num. 2. par. 2. diuerſ. & deciſ. 182.
num. 3. par. 2. in recent.
111 Quæ interpretatio, vt ſcilicet † per ſecundum
legatum rerum particularium, non tollatur pri-
mum vniuerſale ſeparatum, eſt ſemper ample-
ctenda, ne videatur teſtator, ſe eodem inſtanti
correxiſſe, vt per *Gratian. d. cap. 922. num. 18.*
112 in † dubioq; ſemper dicta ſpecierum enume-
ratio deberet intelligi poſita potius demonſtra-
tiuè, quàm limitatiuè. *Dec. conſil. 325. num. 9.*
Alba. conſ. 243. num. 8. lib. 2. Rota. deciſ. 93.
nu. 6. par. 2. & d. deciſ. 261. num. 4. p. 2. diuerſ.
Gratian. diſcept. d. cap. 922. num. 14. & ad maio-
rem declarationem, & ad tollendam dubitatio-
nem, *Menoch. d. conſ. 1157. num. 14.*

Ad prædicta videatur *Rimin. iun. conſ. 216.*
à num. 18. vſque ad 36. lib. 2. & per tot.

Circa aliam difficultatem in facto dato, pro
parte D. Nicelli, ſub verſ. nono prætendunt &c.
113 dico, quòd † conductor non poteſt interuerte-
re poſſeſſionem rei conductæ, & alium recogno-
ſcere, in præiudicium locatoris. *Burſ. conſ. 330.*
num. 34. lib. 3. Puteus. deciſ. 170. num. 4. lib. 1.
Borgnin. deciſ. 44. num. 103. par. 1. alias expelli
poteſt à primo locatore, vt per eundem *Borgn.*
114 *ibi ſub num. 104.* quandoquidem, qui † facit
contra naturam contractus, expelli poteſt. *Mar.*
Anguiſſ. conſil. 171. num. 5. Bald. in l. ede. ſub
num. 14. & in l. ſi quis conductionis. ſub num. 2.
115 *C. locati*, de natura † autem iſtius contractus
eſt, quod dominium, & poſſeſſio ſint, & conſer-
uentur apud eum, qui locauit. *Simon. de Prat.*
conſ. 3. num. 45. & quòd conductor teneatur rem
conductam manutenere, & conſeruare ad com-
modum locatoris. *Burſat. conſ. 53. nu. 13. Ma-*
gon. Flor. deciſ. 111. num. 3. Proſpicereq; debet,
116 ne † in aliquo, vel ius rei, vel corpus ipſius ad
locatoris præiuditium deterius fiat, vel fieri pa-
tiatur, vt inquit text. in *l. videamus. §. item pro-*
ſpicere. ff. locat.

Super decimo articulo in dicto facto poſito
ſub verſ. Decimò, prætendunt, pro nunc me re-
remitto ad *Crauett. conſil. 193. num. 11. Surd.*
conſ. 94. num. 69. lib. 1. conſ. 250. nu. 4. & conſ.
255. num. 14. lib. 2. Decian. conſ. 94. nu. 4. lib. 3.
117 *Cephal. conſ. 280. num. 13. lib. 2.* vbi † mater
poteſt de iure communi omnia bona ſua dona-
re, vel aliter filijs ex poſteriori matrimonio ſu-
ſceptis relinquere, dummodo filijs primi matri-
monij relinquat legitimam ipſis debitam.
118 Nec minus tandem obſtat, quòd † hæredes
teneantur inſolidum ad debita, quia veritas eſt
in contrarium per ea, quæ adducuntur à *Coccin.*
deciſ. 285. num. 3. Surd. deciſ. 90. num. 2. & ſeq.
119 *Magon. Luc. deciſ. 98. nu. 16.* taliſq; † ſemper
eſt facienda interpretatio, *Surd. 1. conſil. 150.*
120 *num. 34. & ſeq.* non † enim tenetur hæres, niſi
pro ea parte, in qua ſucceſſit. *Peregrin. 5. conſ.*
10. num. 17. & 18. Coler. conſ. 17. nu. 26. Te-
netur tamen Ioannes ſolus acquieſcere volun-
tati in ea parte domus, quam prætendit ſuam.
121 quandoquidem patet, † teſtatorem diſponere

poſſe

Digitized by Google

poſſe de re debita eius hæredi, ac ſi propria eſſet teſtatoris *l. vnū ex familia. §. ſed ſi vna.* vbi *Bart. nu. 1. & §. ſi rē. ff. de leg. 2. Meno. conſ. 89. nu. 62. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 9. tit. 1. num. 21.*

Ex quibus creditur omnia mihi propoſita fuiſſe ſatis dilucidata. Saluo tamen &c.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

RES empta ex pecunia dotali, non efficitur dotalis, ſed an, & quando mulier ad eandem poſſit regreſſum habere, diſputatur. Sepulchri domini, quando poſſint impedire, ne alius in eorum tumulo ſepeliatur; vbi multa de facultate, quam habent ſepulchrorum domini in Eccleſijs. Filio ſpurio, an legitima debeatur. Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationes ſuæ adminiſtrationis. De errore calculi aliqua, & de abſolutione ab adminiſtratione. Fructus relicti, an in principio anni debeantur, ac peti poſſint. Fideiuſſor liberatur, ſi principalis creditor fuit negligens in exigendo, & debitor ſit factus interim non ſoluendo. Promiſſor indemnitatis, an poſſit primo loco conueniri, non excuſſo principali. Relocatio tacita, quando inducta cenſeatur, & per quantum tempus, & ad effectum, vt inducatur, quæ requirantur. Fideiuſſor liberatur, ob termini prorogationem. Legatum dotis, an ſit purum, vel conditionale, caſu ſcilicet, quòd matrimonium ſequatur. Hypotheca tacita, an detur pro legatis, & quando incipiat currere. Hypotheca dotis, an incipiat currere tempore promiſſionis, vel matrimonij contracti, & an retrotrahatur; & quomodo deponens ſub conditione facit pecunias depoſitatas non poſſe relaxari, niſi adimpleta conditione. Inquilinus primus, an præferri debeat in locatione domus. Libri monaſterij, quomodo probent in alterius præiudicium. Reciproca ſubſtitutio, ex quibus inducatur. Legitimatus per ſubſequens matrimonium, an admittatur ad fideicommiſſa. Anniuerſaria, & Miſſę celebrari debent in Eccleſia, vbi corpora defunctorum fuerunt ſepulta. Res doloſè empta retinet hypothecam fauore vendentis. Bannitus, ad bona reſtitutus, an teneatur, erga ſuos creditores. Aquas alicuius eſſe, ex quibus dignoſcatur. Mulier, an præſumatur omnia ſua bona in dotem dediſſe.

SVMMARIVM.

1 *HIeronymus de Moriſchis Placentin. Parmę Gubernator, Conſiliar. et Praſes laudatur.*

2 *Chriſtophorus de Arcellis Co. & Aduocatus Placentinus laudatur.*

3 *Laudabile non eſt, Aduocatos, in ſuperfluis fixam habere mentem.*

4 *Res empta ex pecunia dotali, non efficitur dotalis.*

5 *Res empta ab vxore de pecunia mariti, efficitur ipſius vxoris.*

6 *Res empta, ei non acquiritur, cuius eſt pecunia, ſed eam ementi acquiſita dicitur.*

7 *Procuratores Placentini ſunt virtutibus decorati, laborioſi, & fideles, ac optimi practici.*

8 *Homo eſt, ergo errare poteſt.*

9 *Iudicabitur à Deo, qui alios tentauerit iudicare.*

10 *Homini non licet proximum ſuum illudere, nec de aliorum operationibus ridere.*

11 *Errant ſolùm illi, qui faciunt, non qui otioſi viuunt.*

12 *Ridere de alijs, qui volunt, primò conſiderent, an & ipſi eodem morbo laborent.*

13 *Chriſtianus debet potiùs condonare, quàm proximi ſui errata detegere.*

14 *Aduocati, & in iure ſcribentes excuſari debent, ſi errant.*

15 *Condonare eſt officioſum, cum quiſque errare poſſit, & errata attribuere, multitudini allegationum, & manus, vel oculorum errori, vel volanti calamo, vel defeſſo iam ingenio, vel fallaci memoriæ, vel ſcriptoris, vel impreſſoris errori, in quod vicium, dicit Decian. quòd incurrerunt ſæpè Accurſ. & Bart. ac denique omnes.*

16 *Nullus ſine crimine viuit.*

17 *Mulier, quando poſſit habere regreſſum ad bona empta ex pecunia dotali.*

18 *Actio recurrendi ad bona empta ex pecunia dotali eſt ſubſidiaria, & ceſſat, ſi mulieri ſit alio remedio conſultum.*

19 *Excuſſio eſt primo loco neceſſaria, antequam mulier poſſit habere regreſſum ad bona empta ex pecunia dotali.*

20 *Vxori dicenti bona mariti non ſufficere, vel eius hæreditatem non eſſe ſoluendo, quando credatur.*

21 *Sepulchri dominus poteſt impedire, ne alij ibi ſepeliantur.*

22 *Sepulturæ libertas tolli non poteſt, & quomodo hoc procedat.*

23 *Laici, an ius habere poſſint in Eccleſia.*

24 *Conceſſiones, quæ fiunt Laicis in Eccleſijs, fiunt non de rigore, ſed ex gratia concedentium.*

25 *Ius*

25 *Ius laicorum in Eccleſijs, quo tempore præſcribatur.*

26 *Patroni in Eccleſijs ius non habent ędificandi.*

27 *Ædificare in Eccleſia, armaq; aliorum; quorum eſt capella excidere, eſt maxima temeritas.*

28 *Sepulturæ electio, an ſit pars teſtamenti.*

29 *Teſtandi libera facultas non ſe extendit ad rem alienam.*

30 *Quaſi poſſeſſio, & ius prohibendi, ne alij ſepeliantur in ſepulchro, competit, ſi conſtet antenatos prohibentis fuiſſe ibi ſepultos.*

31 *Sepulchrum proprium, quo ad proprietatem, an quis habere poſſit.*

32 *Sepulturę vſum quiſque habere poteſt, & ipſe ſcilicet, & ſui ibi ſepeliantur.*

33 *Ius prohibendi. Ex iure prohibendi, ne alij ſepeliantur, infertur ad ius inferrendi illuc cadauera.*

34 *Sepulturę vſus, & ius, quando ſtet priuatiuè, quo ad alios.*

35 *Spurio legitima non debetur.*

36 *Legitimatio, vt ſit valida, eſt neceſſaria probatio, legitimatum fuiſſe filium illius, ad cuius inſtantiam fuit facta.*

37 *Legitimari non poteſt quis vti filius vnius, ſi ſit filius alterius.*

38 *Filiatio non probatur ex legitimatione.*

39 *Filiatio non probatur per aſſertionem patris in iudicio petitorio, & in pręiudicium fideicommiſſarij.*

40 *Diſpenſatio non praiudicat legitimis hęredibus.*

41 *Legitimatio non retrotrahitur in pręiudicium tertij, & iuris iam quaſiti.*

42 *Legitimatio non pręiudicat, facta poſt aditam hęreditatem per alium, qui ſit legitimè hęres.*

43 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem adminiſtrationis, & ad reliquorum reſtitutionem.*

44 *Errorem, qui adducit, illum probare tenetur.*

45 *Calculo facto, aliud non remanet, niſi quòd condemnatio fiat ad reliquorum reſtitutionem.*

46 *Legatum fructuum debetur in principio anni.*

47 *Legati annui dies cedit ab initio cuiuslibet anni.*

48 *Legatum annuum peti poteſt in principio cuiuſlibet anni.*

49 *Agi ante diem, an poſſit in legatis annuis.*

50 *Fideiuſſor conditionalis, & ſubſidiarius, non tenetur, ſi creditor fuit negligens in exigendo à debitore principali, qui poſtea effectus fuit non ſoluendo.*

51 *Creditor, ſi non fecit id, quod tenebatur, & fuit negligens, fideiuſſor non tenetur.*

52 *Promiſſor indemnitatis non poteſt conueniri, niſi prius excuſſo debitore principali, etiam ſi ipſe renunciaſſet excuſſionis beneficio.*

53 *Fideiuſſor, ſi ſub conditione obligatus eſt, & in ſubſidium, ad quid teneatur.*

54 *Locatio renouata, quando tacitè dicatur de anno in annum, quid in prędijs vrbanis?*

55 *Tacita relocatio non fit, niſi concurrant duo requiſita, de quibus ibi remiſſiuè.*

56 *Reconductio ex parte conductoris fundatur ſuper vſu, & fruitione.*

57 *Scientia certa requiritur, tàm conductoris, quàm locatoris, vt reconductio tacita fiat.*

58 *Ignorans non poteſt conſentire.*

59 *Renouatio locationis, quando facta dicatur, hærede locatoris, hoc ignorante.*

60 *Fideiuſſor liberatur, ſi adſit termini prorogatio.*

61 *Legatum dotis conditionale non debetur, niſi matrimonio contracto.*

62 *Hypotheca non retrotrahitur in legatis conditionalibus.*

63 *Hypotheca, quæ datur pro legatis, incipit ſolùm à die nuptiarum, & purificata conditionis.*

64 *Legatum conditionale non cedit à morte teſtatoris, ſed à die exiſtentię conditionis.*

65 *Hypotheca competens vigore legati, debet eſſe eiuſdem naturę.*

66 *Hypotheca eſt acceſſoria, & ſine principali dari non poteſt.*

67 *Dos eſſe non poteſt ſine matrimonio.*

68 *Dotis ratione, obligatio nulla induci poteſt ante matrimonium.*

69 *Hypotheca, quoad effectum pręlationis non conſideratur reſpectu temporis promiſſionis dotis, ſed contractis matrimonij.*

70 *Creditores hypothecarij, quando mulieri præferrantur in eius dote.*

71 *Hypotheca dotalis, an retrotrahatur ad tempus illius conſtitutionis in praiudicium creditorũ, quibus medio tempore fuit ius hypothecę quęſitum.*

72 *Aequitas non patitur alteri pręiudiciũ inferri.*

73 *Fictio non habet locum, vbi æquitas ceſſat.*

74 *Creditor ad effectũ, vt pecunias depoſitatas poſſit exigere, eſt neceſſe, quòd depoſitum ſit purum, & ſine aliqua conditione.*

75 *Proteſtatio, quòd non relaxentur pecuniæ, niſi pręuia pecuniarum implicatione, facit conditionem eſſe extrinſecam.*

76 *Depoſitum, quando ſit nullum.*

77 *Depoſitum ſub conditione, deponenti reddi debet, ſi conditio non adimpleatur.*

78 *Conditione non impleta, pecunia relaxari debent.*

79 *Depoſitarius, an poſſit opponere de iure aliorum.*

80 *Sequeſter legem ſeruare tenetur, à partibus ſibi datam.*

81 *Depoſitum debet eſſe purum.*

82 *Nullum, quod eſt, effectum producere nequit.*

83 *De-*

Digitized by Google

83 *Depoſiti validitas dependet à modo, & conditione adiecta.*
84 *Cauſæ cognitio, primò requirit citationem partis; ſecundò, vt iura, & rationes partium audiantur; tertiò iudiciarij ordinis obſeruationẽ.*
85 *Citatio, quando ſit neceſſaria.*
86 *Citationis omiſſio vitiat actum, & eſt inſanabilis.*
87 *Citauit Deus Adam, quando peccauit, ne ipſe indefenſus periret.*
88 *Deponenti, quando ſint relaxandæ pecunia depoſitata.*
89 *Inquilinus primus, an debeat præferri in locatione.*
90 *Paritę ex libro monaſterij ſumptę non probant ſufficienter ad condemnationem.*
91 *Libri monaſterij, ſeu libri priuati, & moderni faciunt ſolum præſumptionem.*
92 *Religioſi, & ſi ſint fideles, Chriſtiq; veri ſerui, debent tamen in iudicio probare eorum intentionem.*
93 *Verba*, ſi deceſſerint ſine filijs maſculis, teſtator alios ſuperextantes, ſeu ſuperuiuentes, vel præmortuorũ filios inſtituit, & ſubſtituit &c. *quid importent in fideicommiſſo.*
94 *Subſtitutio reciproca, ex quibus inducatur.*
95 *Reciproca ſubſtitutio inducitur, ſi teſtator fuit ad plures gradus, & ſubſtitutiones progreſſus.*
96 *Subſtitutio reciproca inducitur ex ratione agnationis conſiderata à teſtatore.*
97 *Reciproca ſubſtitutio inducitur, ex nomine collectiuo deſcendentes, maximè concurrentibus multis tractũ temporis futuri ſignificantibus.*
98 *Subſtitutio reciproca inducitur ex qualitate maſculinitatis.*
99 *Reciproca ſubſtitutio inducitur ex prohibitione alienationis bonorum*, vt perpetuò, & perpetuis temporibus, ſemper, & in infinitum, ſtare eſſe debere, & permanere in familia, domo, & agnatione &c.
100 *Subſtitutio reciproca inducitur, ſi fideicommiſſum ſit in rem ſcriptum.*
101 *Reciproca ſubſtitutio fit ex prohibitione reali.*
102 *Subſtitutio reciproca inducitur ex admixtione fideicommiſſariæ ſubſtitutionis, cum vulgari;*
103 *Clauſula*, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum, *quid operetur.*
Vocati ex quacunque ſubſtitutione dicuntur illi, qui admittuntur cum clauſula, vulgariter, pupillariter, & per fideicommiſſum.
104 *Clauſula*, in ſtirpes, *quid operetur.*
Subſtitutio reciproca inducitur ex clauſula, in ſtirpes.
105 *Legitimatus per ſubſequens matrimonium, quando admittatur ad fideicommiſſum.*
106 *Matrimonium, ſi non eſt factum cum perſona ſecundum mores patria, & honeſtatem familia, an per ipſum legitimati ad ſucceſſionem fideicommiſſariam admittantur.*
107 *Miſſa, ſiue anniuerſaria celebrari debent, non in Eccleſia parochiali, ſed in Eccleſia, vbi fuit ſepultus teſtator.*
108 *Auterior, in rebus venditis, an ſit ipſarum venditor, habita fide de pretio.*
109 *Venditori decepto, & ad venden. doloſè inducto, competit ius rem venditam vendicandi.*
110 *Dolus, quando dicatur conſtare.*
111 *Fuga in emptore, poſt venditionem factam, quid operetur.*
112 *Dolus. De dolore ipſa conſtat, ex malo effectu poſtea ſequuto.*
113 *Animus malus talis præſumitur, qualia facta ſequuntur.*
114 *Bannitus ad bona reſtitutus, quomodo teneatur erga creditores ſuos.*
115 *Creditores banniti, qui debito tempore, poſt cridas S.D.C. non comparuerint, non poſſunt ampliùs creditum petere.*
116 *Bannitus ad bona reſtitutus, ſicuti non recuperat iam alienata à fiſco, ita etiam, nec ius creditorum iam per non contradictionem ipſorum extinctum, reuiuiſcere debet.*
117 *Comparitio. Non comparens videtur fundare intentionem aduerſarij, alio non probato.*
118 *Creditor negligens, quando creditum amittat.*
119 *Extinctum ius non reuiuiſcit amplius.*
120 Farinac. *auct. hodiè apud omnes eſt maxima.*
121 *Crida. Ius creditorum, quod extinguatur, per non contradictionem factam proclama, an habeat locum in omnibus cridis.*
122 *Aquæ naſcentes ſunt dominorum fundi, etiam ſi per mille annos eas ipſi iure facultatis ad inferiora loca diſcurrere permiſiſſent.*
123 *Aqua, ſi oritur in prædio tuo, potes mihi impedire, quia illam beneficio prędij tui habeo.*
124 *Aqua, quę in fundo tuo naſcitur, diuerti poteſt impunè, etiam inuitis dominis prædiorum inferiorum.*
125 *Aqua illius eſſe dicitur, in cuius fundo originem habet.*
126 *Doti annexa ſunt onera matrimonialia.*
127 *Mulier nubens abſque dotis expreſſione, præſumitur marito dediſſe omnia bona ſua in dotem.*
128 *Symbolum. In habentibus ſymbolum facilis eſt tranſitus.*
129 *Matrimonia à communiter accidentibus arguendo, ſine dote fieri non ſolent.*
130 *Factum præſumitur id, quod fieri conſueuit.*
131 *Dos, cum ſit quid vniuerſale, reliqua particularia,*

laria, quæ minimè ſunt excepta, ad ſe trahit.

132 *Mulier ignobilis, & ruſtica nupta nobili, præſumitur omnia ſua bona, quæ habebat, dediſſe in dotem.*

133 *Dos, cum ſit acceſſorium quodam ad matrimonium, debet regulari ſecundùm ipſius naturã.*

134 *Matrimonium nudo contrahitur conſenſu.*

135 *Mulier, licet nubere poſſit ſine dote, non tamen præſumitur.*

136 *Matrimonij onera non ſupportantur, niſi cum maxima impenſa.*

137 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*

138 *Mulier, ſi patiatur maritum bonis ſuis dotalibus vti, tunc colligitur omnia bona fuiſſe in dotem data.*

139 *Taciturnitas, & patientia diuturna habetur pro expreſſo conſenſu.*

140 *Veriſimile non eſt, quòd ſi mulier omnia bona ſua non dediſſet in dotem marito, quod ex poſt permiſiſſet ipſum, illa tanto tempore poſſidere, de fructibuſq; eorum ad libitum diſponente.*

141 *Titulus præſumitur ex longa poſſeſſione, & patientia.*

142 *Poſſeſſio modica, an faciat præſumi titulum.*

143 *Mulieri præſumitur omnia bona ſua dediſſe in dotem, ſi vigent coniecturæ.*

144 *Singula, quę non proſunt ſimul iuncta iuuant.*

145 *Hieronymus Auguſtonus Sereniſs. Ducis Mutinæ Conſiliarius laudatur.*

CONSILIVM XCVII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

TRia, in præſenti cauſa, me dare labori
1 cogunt, eminentia † virtutis Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Hieronymi de Moriſchis Parmæ Gubernatoris, Conſiliarij, ac S.D.C. Præſidis, cui cauſam demandandam eſſe ſperatur à Sereniſs. Duce noſtro Odoardo, ad quem partes confu-
2 gerunt. Labor, & † doctrina Illuſtriſſimi D. Co. Chriſtophori de Arcellis Iuris Conſ. & Aduocati in hac Placentina Curia non ſecundi, quem pars aduerſa, vt intelligo, ſuum aduocatum eligere propoſuit, Vltimo loco ſtatus trium hereditatum, de quibus modo habetur controuerſia.

Sed annuente Deo, ſperamus de omnibus reportare victoriam, ſtante quòd veritas in his diſceptationibus eſt patens.

Quandoquidem in primis, breuitèr, & ſuc-
3 cinctè, omiſſis ſuperfluis, in † quibus aduocatis non eſt laudabile morari, conſtat rem emptam
4 ex † dotali pecunia, dotalem non effici, per tex. in *l. ex pecunia. C. de iur. dot. l. ſi maritus. C. de*
5 *diſtract. pign.* ſicuti è conuerſo, res † empta ab vxore de pecunia mariti, efficitur eius vxoris, non autem mariti, vel eius hæredum. *l. 1. & l. multũ intereſt. C. ſi quis alteri, vel ſibi*. eſt enim
6 certiſſimum, rem † emptam ei non acquiri, cuius eſt pecunia, ſed eam acquirenti, & ementi. *l. qui aliena. 8. C. eod. ſi quis.*

Reiectis, quę adducuntur in diſcurſu de Pro-
7 curatoribus Placentinis, qui † ſunt virtute præditi, ac decorati, laborioſi, fideles, ac optimi practici, & ego non erubeſco confiteri, bonam (ſi quam tamen habeo) ab ipſis praxim acquiſiuiſſe ſpacio 8. annorum circa, quo tempore cum ipſis moratus ſum; de me autem dicãt quid ſen-
8 tiunt aduerſarij, nam ſcio eſſe † hominem, &
9 conſequenter erroribus ſubiectum; nec audeo † alios iudicare, quia Deus me iudicabit; ho-
10 mini † enim non licet proximum ſuum illudere, nec eorum operationes contemnere, cum
11 omnes ad occaſum tendamus, & conſtat eos † solùm errare, qui agunt, & in operationibus ſe totaliter inuoluunt; & ſi, vt audio, aliquæ ex auctoritatib. allegatis in ſcriptura D. Procuratoris, quã nõ vidi, ſunt falſæ, partimq; potius contrariũ
12 dicant, quod nõ credo; conſiderent, & ipſi † opponentes, an eodem morbo laborent, & ſi ſunt ſani, Deo gratias reddant, cum non omnibus
13 hoc datum ſit; & potius † curent condonare, quàm errata detegere, mẽti tenendo verba, quæ ponit *Decian*, in ſua pro iuris prudentibus aduerſus Alciatum Apologia, *cap. 22. de off. Conſ. num.* 83. & ſunt, videlicet: Attamen, quia quandoq; in id etiam incurrere ſolent conſulentes, vel propter nimias occupationes, vel (vt dixi,
14 in curia &c.) † excuſari tamen poſſunt ex humana fragilitate, cuius omnes obnoxij ſumus; & exemplo etiam grauiſſimorum virorum, qui hoc vitium euitare non potuerunt. Videantur etiam alia verba ſub num. 9. & ſunt, ſi fortè ergo inter multa conſilia edita à quopiam conſulente legem aliquam, vel authoritates aliquas allega-
15 tas non reperies, officioſum erit † condonare, & multitudini allegationum, & manus, vel occulorum errori, vel volãti calamo, vel defeſſo iam ingenio, vel fallaci memoriæ, vel ſcriptoris, vel impreſſoris errori, in quod vitium ſæpè etiam incurrerunt & Accurſ. & Bartol. & denique omnes, &c.

Ad alia, quia hæc ad rem non faciunt, iam
16 ſcimus, quòd † nullus ſine crimine viuit.

Circa materiam propoſitam iam ſatis diximus, rem prædictam non conſiderari poſſe vti
17 dotalem, & ideo mulierem hanc † ad eandem rem regreſſum habere non poſſe ſemper cenſuimus,

mus, niſi tamen ipſi ſublata eſſet facultas in alijs
bonis iura ſua experiendi. *l. vxor marito.* 56. *ff.*
de donat. inter vir. & vxor. ibi ſoluendo non eſt.
Bartol. Ang. Caſtr. & alij in l. ſi vt perſonis, C. de
rei vendic. Soc. ſen. conſ. 224. *nu.* 1. *lib.* 2. *Cur.*
iun. conſ. 198. *num.* 1. *verſ. quo caſu. & num.* 2.
lib. 3. *Rol. à Val. conſ.* 87. *num.* 14. *lib.* 4. *Simon.*
de Prat. conſ. 49. *num.* 2. *Bimi. conſ.* 41. *nu.* 18.
18 eſt enim † hæc actio ſubſidiaria, ideo, ſi mulieri
eſt conſultum alio remedio, ceſſat. *Socin. ſen.*
d. conſ. 224. *num.* 1. *verſ. ſed in noſtro caſu. lib.* 2.
19 Hinc primo † loco eſt neceſſaria exeuſſio ante-
quã vxor ad ipſam rem poſſit regreſſum babere.
Bald. in l. in rebus. num. 8. *verſ. ſecundum reme-*
dium. C. de iur. dot. Neguſ. de pignor. 3. *memb.*
5. *part. num.* 28. *verſ. ego autem.* ſequitur *Rol.*
à Vall. conſ. 92. *num.* 22. *lib.* 2. qui *nu.* 23. dicit,
20 † probandi onus incumbere vxori, viri faculta-
tes ſoluendo non eſſe.

Omittamus ergo prætenſionem vxoris, quam
Iudex Illuſtriſſimus ſuo loco dilucidabit, prout
iuris erit, & deueniamus ad ſtatum hæredita-
tis ſignatum A. vbi quinque proponuntur diffi-
cultates.

Prima eſt difficilis, tamen Deo dante, ſpera-
mus extra dubium nos eſſe.

Quandoquidem in primis conſtat, licitè po-
21 tuiſſe † dominos ſepulcbri impedire, ne defun-
ctus Camillus ſepeliretur in eorum ſepultura.
per text. *l.* 2. §. *ſi vſumfructum. ff. de relig. &*
ſumpt. fun. quem adducit, cum alijs *Grilenzon.*
conſ. 154. *per tot. Rota Bonon. deciſ.* 79. *nu.* 8.
22 Non obſtat, quòd † libertas tolli non debeat
ſepulturæ, quia hoc procedit quo ad locum pu-
blicum, non autem priuatum. *Grilenzon. d. conſ.*
154. *num.* 16.
23 Non dicatur ipſos prætendentes, ius † habe-
re in Eccleſia, & capella, quia ego dico contra-
rium; primò, quia non conſtat; Secundò, quia
non video conſenſum Superioris; Tertiò, nego,
24 tales † conceſſiones fieri, iure, & rigore ſic ſua-
25 dente, ſed ex gratia fieri; Quartò, teneo, † non
poſſe præſcribi, niſi cum tanti temporis curſu,
de cuius initio non exiſtat memoria in contra-
rium, & cum bona fide; Quintò, dico (etiam
26 ſi conſtaret de iure patronatus) patronos † ius
ædificandi in Eccleſia non habere. vt ſuper om-
nibus diffusè concludit *Bero.* 1. *conſ.* 6. *à num.* 6.
vſque ad fin. ſuper hac oppoſitione non inſiſto,
quia non conſtat de iure patronatus; ſi habent
ſcripturas ad Ciuitatem Placentiæ, mihi aduer-
ſarij tranſmittant, & omnibus ſigillatìm reſpon-
debitur; pro nunc, ſi aliquid fecerint eorum pro-
pria auctoritate in Eccleſia, & capella, caueant
27 à quæſt. *Neguſ.* 289. vbi maxima † temeritas,
eſt ædificare, ſeu arma aliorum, quorum eſt ca-
pella, excidere.
28 Non obſtat illud argumentum, quòd † ſcili-
cet electio ſepulturæ ſit pars teſtamenti, ſed te-
ſtandi libera eſt voluntas, ergo, & eligendi; nam
retorquetur argumentum, vt dicit *Grilenzon.*
29 *d. conſ.* 154. *num. fin.* licet enim † quis habeat
liberam voluntatem teſtandi; non tamen illa
libertas ſe extendit ad rem alienam, ex Mantic.
ibi allegato.
30 Non reſiſtit, quòd † prætenſi domini ſepulturæ,
non probent ius prohibẽdi, ne ibi alij ſepelian-
tur, quia reſpondetur, ſatis conſtare (vltra alia)
eorum antenatos, & poſtremò loco eorum pa-
tres ibi ſepultos fuiſſe, per quod videtur quæſita
quaſi poſſeſſio, & ius prædictum prohibendi, ne
alij ſepeliantur. *Rota in nouiſ. diuerſ. p.* 1. *deciſ.*
787. *num.* 3. *& ſeqq.*

Non præterea nocet illud, quod adduceba-
31 tur de non iure ſepulchri, quis † enim non po-
teſt proprium habere ſepukhrum quoad pro-
prietatem; idcircò dicebatur ipſis aſſertis domi-
nis non competere modo ius prohibendi; quia
reſpondetur, hoc admitti poſſe, vt iam admiſi-
mus ſuperiùs, verſ. non dicatur, ſed ius non ſtat
in dominio proprietatis, ſed ſtat in v u; quan-
32 doquidem quilibet † poteſt habere vſum ſepul-
turæ, vt ipſe ſcilicet, & ſui ibi ſepeliantur; adeò
quòd ipſis inuitis alius ibi ſepeliri non poſſit, vt
in puncto *Rota. d. deciſ.* 787. *num.* 4. *p.* 1. ex quo
33 iure † prohibendi (dicit ibi *Rota. num.* 5.) ne
alij ibi ſepeliantur, infertur ad ius inferrendi il-
luc cadauera.

Vltra quæ addo, quòd in noſtro caſu iſti do-
mini ſepulturæ habent conceſſiones ex inſtru-
mento, etiam aſſiſtente Epiſcopo, & necnon li-
centiam ædificandi ſepulturam, vt mirificè an-
notatur à *Beltram. ad deciſ.* 145. *Ludouiſ.* tunc
34 enim † ius, & vſus ſepulturæ ſtat priuatiuè quo-
ad alios. *ibidem.*

Ad ſecundam difficultatem, iam aliàs dixi, &
35 repeto, † ſpurio illegitimo, legitimam non de-
36 beri. ex *Craueet. conſ.* 450. *num.* 13. & data †
legitimatione pro eius validitate, eſſet neceſſa-
ria probatio, ipſum fuiſſe filium illius, qui pro
tali aſſeritur in legitimatione. *Menoch. conſ.* 181.
num. 1. *lib.* 2. *conſil.* 581. *num.* 4. *lib.* 6. *& conſil.*
722. *nu.* 25. *&* 42. *lib.* 8. *Beci. conſ.* 184. *nu.* 10.
lib. 2. *Manent. conſ.* 136. *num.* 7. *&* 8. *Aldobran.*
37 *conſ.* 11. *num.* 10. *& ſeq.* quis † enim legitimari
non poteſt vti filius vnius, ſi filius ſit alterius. *Pa-*
cian conſil. 1. *num.* 5. videatur ad propoſitum
Rol. à Vall. conſ. 49. *lib.* 4.

Non obſtat, ſi dicatur ipſum fuiſſe in legiti-
38 matione aſſertum filium, quia filiatio † non pro-
batur

batur ex legitimatione, *Aldobrand. conſil.* 11.
39 *num.* 11, nec † ex aſſertione patris in iudicio pe-
titorio. *Menoch. d. conſ.* 581. *num.* 4. & in præiu-
dicium fideicommiſſarij. *Bardelon. conſil.* 68.
num. 8. *&* 16. *lib.* 1.

Præterea poſſet diſputari, an hæc potius ſit di-
ſpenſatio, quàm legitimatio; ſed quia fuit facta
poſt mortẽ patris, & ſic poſtquã ius eſt quæſitum
40 legitimis hæredibus, ideo aut eſt † diſpẽſatio, &
non præiudicat. *Menoch. conſ.* 20. *nu.* 37. *& conſ.*
442. *num.* 49. *Peregrin. conſ.* 23. *ſub nu.* 1. *lib.* 3.
41 Aut eſt legitimatio, & † tunc non retrotrahitur
in præiuditium tertij, & iuris eidem quæſiti. *Odd.*
conſ. 1. *num.* 63. *Mangil. de imput. q.* 83. *nu.* 10.
11. *&* 49. *& quæſt.* 85. *nu.* 15. maximè ſi tem-
42 pore † legitimationis erat iam adita, & appre-
henſa hæreditas, *Paſch. de vir. patr. pot. par.* 2.
cap. 1, *ſub num.* 120, vbi de communi.

Tertiæ difficultatis reſolutio ex ſe patet, quã-
43 doquidem conſtat † quemlibet adminiſtrato-
rem teneri reddere rationem adminiſtrationis,
& ad reliquorum reſtitutionem. *l. quędam.* 9. *ff.*
de eden. Soc. ſen. conſ. 24. *num.* 37. *& conſil.* 46.
num. 2. *&* 7. *lib.* 1. *Pariſ. conſ.* 82. *num.* 21. *&*
ſeq. conſ. 84. *num.* 17. *& ſeq. lib.* 1. *Ruin. conſ.*
101. *num.* 13. *lib.* 1. *Rota Gen. deciſ.* 39. *num.* 3.
& deciſ. 116. *per tot.*

Ratio autem eſt reddita, & concluſa fuere
computa in lib. 4200. cum declaratione, quòd
non intraret in abſolutione creditum librarum
8000, Ideo non dicat adminiſtrator, hoc verum
44 non eſſe, vel ſaltem de errore, † niſi etiam de
ipſo doceat, & probet. *Burſ.* 1. *conſ.* 105. *nu.* 16.
45 *Rimi.* 1. *conſ.* 51. *num.* 12. non enim † aliud re-
maneat, facto calculo, niſi, quod condemnatio
fiat ad reliquorum reſtitutionem. *Rim. iun.* 3.
conſ. 338. *num.* 33. *Menoch. de arbitr. iud. lib.* 2.
caſ. 209. *num.* 22.

Aliàs videtur indignus beneficio teſtamenti,
in quo ipſi relictũ factũ apparet de dd. lib. 8000.
dũmodo dd. lib. 4200. ſoluat termino triũ anno-
rum cuidam nepti teſtatoris, & interim teneatur
46 ad fructus; qui † fructus quando, & quo tempore
ſint præſtandi, videtur omninò concludendum,
in principio cuiuslibet anni debere, poſſeq; peti,
ac exigi. *l. nec ſemel.* 12. §. *ſed et ſi quos annis.*
ff. quando dies leg. ced. l. in ſingulos. 8. *verſ. illud*
47 *certè. ff. de ann. leg.* cedit † enim dies annui le-
gati ab initio cuiuslibet anni. *l. habitationis.* 11.
ff. de vſufr. leg. Gloſ. in l. à vobis. 5. *in verbo de-*
48 *beri. ff. de ann. leg.* & † peti poteſt prima die an-
ni. *l.* 1. *C. quand. dies leg. ced. Surd. de alim. tit.* 4.
49 *q.* 17. *num.* 6. *& ſeq.* quæ † petitio fieri poteſt,
etiam pro annis futuris, ad legatum præſtãdum
ſuis debitis temporibus, *Put. deciſ.* 253. *num.* 4.
& 6. *lib.* 1. *Surd. decis.* 120. *nu.* 6. *& de alim. tit.*
3. *q.* 9. *num.* 31.

Circa quartam, difficultatem, ego abſolutè
50 credo fideiuſſorem fuiſſe liberatum; nam † ſub-
ſidiarius, & conditionalis fideiuſſor non tene-
tur, ſi creditor fuit negligens in exigẽdo à debi-
tore principali, qui poſtea fuit effectus non ſol-
uendo. *Gloſſ. in l. ſi fideiuſſor creditori. ff. de*
fideiuſſ. vbi *Bartol. num.* 2. *& Paul. de Caſtr. ſub*
num. 1. *& in l. decem. num.* 1. *verſic in textu*
ibi ſine dubio. & in l. finali ſub nu. 10. *verſ. item*
quæritur. ff. ſi cert. pet. Alciat. in l. decem. 116.
nu. 6. *ad fin. de verb. oblig. Rimin. ſen. conſ.* 448.
num. 8. *& ſeq. & num.* 21. *cum ſeq. lib.* 3. *Soccin.*
ſen. conſ. 273. *lib.* 2. *Grat. conſ.* 53. *de communi.*
num. 59. *lib.* 1. *Ruin. conſ.* 45. *lib.* 5. *Matt. Brun.*
conſ. 8. *Rimin. iun. conſ.* 52. *nu.* 64. *lib.* 1. *Burſ.*
conſ. 224. *num.* 27. *lib.* 2. *& conſ.* 428. *num.* 12.
lib. 4. *Magon. Flor. deciſ.* 38. *num.* 7. facit etiam
tex. *in l. ſtipulatus es.* 45. *ff. de fideiuſſ. & l. inter*
51 *creditorem. ff. eod.* vbi † ſi creditor fuit negli-
gens, & non fecit id, quod facere tenebatur, fi-
deiuſſor non tenetur. *Soc. d. conſil.* 273. *num.* 3.
verſ. tertio principaliter. Ruin. d. cõſ. 45. *Magon.*
Florent. deciſ. 30. *num.* 8. *&* 12.

De excuſſione eſt quid ſuperfluum de ea ha-
52 bere diſcurſum, quandoquidem † promiſſor in-
demnitatis conueniri non poteſt, niſi prius ex-
cuſſo principali debitore; immò etiam ſi ipſe
renunciaſſet beneficio excuſſionis. *Soc. cõſ.* 272.
in 3. *&* 4. *col. lib.* 2. *Alex. conſ.* 29. *nu.* 22. *lib.* 7. *Ro-*
man. conſ. 211. *& conſ.* 241. *nu.* 6. *& in l. ſi pro*
ea. q. 12. *C. mand.* in ſpecie *Bartol. in l.* 1. *in fin.*
C. de conuen. fiſ. deb. lib. 11. *& in l. quæro. in prin.*
4. *notab. ff. loc. Bald. in l.* 1. *num.* 1. *C. de reuocan.*
his, quæ in fraud. cred. Ang. Alex. Iaſ. Dec. &
Alciat. in l. fin. ff. ſi cert. pet. Salic. in l. 1. *C. quod*
cum eo. Iaſon. in l. cum filius fam. §. *ſi ſtipulatus.*
ſub num. 3. *verſ. ſecundo quòd &c. de verb. oblig.*
& in l. ſi ita. §. *poſſum. num.* 3. *ff. eodem. Soc. in*
d. l. cum filius familias. §. *ſi ſtipulatus. num.* 4.
Rim. in l. ſi ego. ſub num. 1. & ibi *Alex. ſub num.*
12. *ff. ſi cert. pet.* idem *Alex. in l. decem. ff. de*
verb. oblig. Marſil. in rub. ff. de fideiuſſ. num. 34.
Ruin. in l. decem. num. 3. *ff. de duob. reis. Magon.*
Flor. deciſ. 38. *num.* 2. 7. *&* 45. *Mantic. de tacit.*
par. 2. *lib.* 16. *tit.* 12. & hoc, ea ratione, quia ta-
53 lis fideiuſſor † ſub conditione obligatus eſt, &
in ſubſidium, & caſu quo principalis ſoluendo
non ſit. *l. ſi fideiuſſores.* 41. *ff. de fideiuſſ.* vbi
Bartol. & Bald. in principio. Ang. & Io. de Imol.
num. 1. ex conſulentibus videndi ſunt pręcæte-
ris *Grat.* 1. *conſ.* 53. *num.* 59. *Rim. ſen. conſ.* 448.
nu. 12. 13. *&* 26. *lib.* 3. *Paul. de Caſtr. conſ.* 239.
ſuper hoc, *in prin. lib.* 1. *& nu.* 2. *Alex. conſ.* 29.
num. 22.

num.22. & 34. lib.7. Soc.iun. conſ.147. num.5.
lib. 3. Burſat. conſ.428. num.12. lib.4. Rimin.
iun. conſ.454. num.17. lib. 4. Port. conſil.176.
num.21. Matth.Brun.conſ.8. num.6. Caſſan.ad
conſuet.Burgund. rubr.11.§.6.nu.26.fol.362.
Circa vltimam difficultatem non eſt haben-
dus diſcurſus, quandoquidem habemus textum
54 apertiſſimum, volentem, quòd ſi † conductor
perſeueret in vſu, & detentione rei, intelligatur
renouata locatio de anno in annum, differentia
eſt ſolùm reſpectu prædij ruſtici, & prædij vr-
bani, nam in ruſtico eſt annus, in vrbano prædio
cenſetur facta reconductio pro tempore, quo
conductor inhabitâuit. per text. in l. item quæri-
tur. § qui impleto. ff. locati. intellige habito re-
ſpectu ad penſionem, non ad tempus, ſi penſio
non eſt vniformis pro toto tempore. Alba. conſ.
124. num.14. Bartol. in d. §. qui impleto. com-
muniter approbatur. Mantic. de tacit. & ambig.
lib.5. tit.15. num.9. tom.1.
Sed videatur à Dominis meis in cauſa venië-
tibus, an vltra dictum temporis lapſum, adſint
illa duo requiſita.
55 Primum, quòd conductor † realiter detineat
56 ipſa bona, & illis fruatur, cum † ſuper vſu, &
fruitione fundetur reconductio ex parte condu-
ctoris. Alba. conſil.178. num.7. lib.1. & conſil.
238. num.1. lib.2.
57 Secundum, quòd adſit † certa ſcientia, tàm
conductoris, quàm locatoris, cum vnius tantùm
ſcientia non ſufficiat. Anchar. iun. q.42. nu.12.
par.1. Caroc. de locat. tit. de renou. locat. qu.34.
58 decl.2. num.1. fol.156. ignorans † enim non
poteſt conſentire. Fulgoſ. in d. §. qui impleto.
num.2. & hoc dico, quia nos ſumus in hærede,
59 qui † ignorauit locationem, vnde dici non po-
teſt, locationem fuiſſe tacitè renouatam. Mantic.
de tacit. & ambig. d. lib.5. tit.15. num.27.
Ad ſecundum ſtatum hęreditarium ſignat. B.
60 In primis conſtat, † liberatum fuiſſe fideiuſſo-
rem, contra quem fit maximum fundamentum,
ob eiuſdem fideiuſſoris obligationem, etiam in
forma depoſiti conceptam; nã adeſt prorogatio
termini, cui non interfuit fideiuſſor. l. Labeo. 30.
§. fin. ff. de recept. arbitr. l. item quæritur. 14. §.
qui impleto. ff. locati. l. ſi cum hæres. 7. C. eod.
tit. Gabr. conſil. 43. num.16. lib.1. Rimin. iun.
conſ.111. num.19. lib.2.
61 Secundo loco, circa dotis † legatum, dici-
mus illud eſſe de ſui natura conditionale, & non
debetur, niſi matrimonio cõtracto. Rot. deci.450.
62 num.2. par.1. recent. in legatis † verò condi-
tionalibus non retrotrahitur hypotheca. l. ſi ma-
ter. 11. §. eandem. ff. de except. rei iudic. Bartol.
in l. ſi is qui pro emptore. num.47. ff. de vſucap.
Bald. Nouell. in repet. l.1. num.229. verſ. ſed in
contrarium. ff. ſol. matr. Neguſ. de pignor. primo
memb. 5. part. principalis. num.20. & 2. memb.
eiuſd. partis. num.10. verſic. ſed licet. Petra. de
fideicomm. q.10. num.33. Simon. de Prat. conſil.
114. num.30. & ſeq. Soc. conſ.41. num.27. &
ſeq. lib.4.
Quibus non obſtat, quòd tacita hypotheca
63 detur pro legatis, quia † hoc concedimus, ſed
illam incipere dicimus ſolùm à die nuptia-
rum, & ſic purificatæ conditionis. l. ſi legati. 28.
64 ff. de pignor. quia † conditionale legatum non
cedit à morte teſtatoris, ſed à die exiſtentiæ cõ-
ditionis. Rota. deciſ.116. num.4. in fin. par.1.
65 in recen. ideo, vt † hypotheca illius vigore com-
petat, neceſſe eſt, quòd ſit eiuſdem naturæ. Curt.
66 iun. in l. veteribus. nu.19. ff. de pact. eſt † enim
acceſſoria, & ſine principali dari non poteſt. Ce-
phal. conſ.317. num.32. & ſeq. lib.3.
67 Cætera tolluntur ea ratione, quia cum † dos
non conſiſtat ſine matrimonio. l.3. ff de iur. dot.
68 ante † illud nulla poteſt induci obligatio ratio-
ne dotis. Bald. Nouel. de dot. p.10. nu.39. Neguſ.
de pignor. 4. memb. 2. par. princip. num.79. Bar-
boſ. in 3. par. l.1. num.34. ver. poſtremò. ff. ſol.
matr. Borgnin. dec.15. nu.14. p.4. Trentacinq.
lib.3. tit. de pignor. & hypoth. reſol.9. num.26.
Polidor. Rip. obſer.263. num.1. Mantic. de tacit.
lib.11. tit.19. num.12. vbi de communi. Et
69 ad † effectum prelationis non inſpicitur tempus
promiſſionis dotis, ſed contracti matrimonij;
70 Adeo vt creditores † hypothecarij creati poſt
dotis conſtitutionem, & ante contractum matri-
monium ſint mulieri præferrendi. Bec. conſ.114.
num.65. verſ. vltimò. & num.66. lib.2. Ioann.
Franc. de Ponte. conſ.80. num.5. & 6. de com-
muni. & Neguſ. d.4. memb. 2. p. num.79. verſic.
& ex hoc. Bald. Nouell. d. par.10. num.39. verſ.
& ex iſta.
71 Negamus præterea † dotis hypothecam re-
trotrahi poſſe ad tempus conſtitutionis illius, in
creditorum præiudicium, quibus medio tempo-
re, ius hypothecæ fuit quæſitum, vt Beci. & alij
ſupra relati ſentiunt, cum tunc inducerẽtur plu-
ra ſpecialia; fingerentur enim dos, & hypothe-
ca, & retraherentur eo tempore, quo nondum
72 erant in eſſe deductæ, & contrà † æquitatem
fieret, inferrendo alteri prẹiudicium. idem Bec.
73 d. conſ.114. num.65. vndè fictio † non habet lo-
cum, vbi æquitas ceſſat. l. qui in vtero. de ſtat.
homin.
De depoſito facto librarum quinquemille,
ego dico, prout dicebam in vna cauſa, in qua
veniebam Aduocatus pro D. Antonio Siradel-
la Placentino, videlicet. Quod ad hoc, vt poſ-

74 ſit † creditor ad libitum, pecunias depoſitatas
exigere, & eas leuare, eſt neceſſe, quòd depoſi-
tum ſit purum, & ſine aliqua conditione, vt mul-
tos adducens, ponit Sanctiſſimus *Ludouiſ. deciſ.*
595. *num. 9. & in annot num.* 11. maximè quia
75 proteſtatio, † *quòd non relaxentur pecuniæ, niſi*
præuia pecuniarum implicatione &c. facit con-
76 ditionem eſſe extrinſecam, & † conſequentèr
depoſitum nullum. idem *Ludouiſ. ibi num. fin. in*
annot. & deciſ. 347. *num.* 12. *Farinaz. nouiſſ.*
deciſ. 913. *num.* 12. quamuis etiam poſſit dici,
ipſam aduerſariam venire non poſſe contra in-
ſtrumentum, in quo eſt pactum poſitum, & pro-
miſſio inueſtiendi, & aſſecurandi capitale in
fundo ſtabili, & idoneo; vltra quòd omni iure
ſuadente creditur, ſtantib. rebus, prout ſtant, di-
ctam D. Catherinam dictas pecunias conſequi
non poſſe, niſi omnibus verificatis,

77 Addatur, quòd † depoſitum ſub conditione,
deponenti reddi debet, ſi non adimpletur con-
ditio. *Bald. 5. conſil.* 379. *num.* 1. non enim eſt
78 decens, quòd † non adimpleta conditione pe-
cuniæ relaxentur, probat text. in *l. propter in-*
ſtrumenta. 5. C. depoſiti. & quamuis aſſerat Do-
79 minus meus, quòd † depoſitarius non poſſit
opponere de iure aliorum; attamen videmus, vt
80 ex *l. is penès quem. 6. C. depoſiti*, quòd † ſeque-
ſter legem ſeruare tenetur a partibus ſibi datam,

Nec prædicta tantò magis dicerentur proce-
dere, attenta nullitate depoſiti propter condi-
81 tionem poſitam, vt dixi, cum † depoſitum, de-
beat eſſe purum. *l. acceptam. C. de vſur. vbi DD.*
ex quo depoſito nullo, non debent partes tam
82 eximiam curam ponere, † non enim aliquem
effectum producere poteſt fauore dictæ Domi-
næ Catherinæ,

Facit text. in *l. 5. C. de legib. c. non præſtat. de*
reg. iur. in 6. §. ſi aduerſus. inſt. de nupt. Zaſ. 1.
conſ. 5. num. 7. alleg. tex. in *l. pen. ſi ſeruit. vend.*
83 *& conſ.* 14. *num.* 40. vel ſaltem cum depoſiti †
validitas dependat à modo, & conditione, ſine
quibus deponens non feciſſet, non poterit D.
Iudex relaxare pecunias, niſi ſeruatis prædictis,
& omnibus adimpletis ex parte aduerſariorum;
& ſi velint, vel prætendant ſine illa conditione
pecunias exigere, hoc non poterit fieri, niſi cum
cauſæ cognitione, cum agatur de tertij præiudi-
cio, & contra formam depoſitionis factæ à de-
84 ponente; quæ † cauſæ cognitio primò requirit
citationem partis; ſecundò, vt iura, & rationes
partium audiantur; tertiò, iudiciarij ordinis ob-
ſeruationem. *Menoch. 1. conſ.* 94. *num.* 30. 32.
34. *& ſeq.* vel ſaltem ſtante dicto præiudicio,
85 non poteſt negari, quin ſit neceſſaria † citatio,
cauſæq; cognitio, quòd ego ſemper ita in foro
practicari vidi, & fuit deciſum in Rota corã Ca-
86 ual. *deciſ.* 35. *num.* 1, vbi † talis omiſſio vitiat
actum, & eſt inſanabilis, alias tollerentur defen-
ſiones de iure naturæ, & diuino competentes, vt
87 apud eundem *Caual deciſ.* 53. *num.* 2. citauit †
enim Deus Adam, quando peccauit, ne ipſe in-
defenſus periret, vt in *Geneſ. cap.* 3.

Præiudicium probatur ipſo iure ex lectura
actus depoſitionis factæ, vbi adeſt proteſtatio,
ne pecuniæ relaxentur, niſi præuia implicatione,
& expreſſa cauſa,

Nõ dicatur, ex inſtrumẽto conſenſum apertè
demonſtrari deponẽtis, nam apertè cõſtat, quòd
deponens, dum depoſitauit pecunias, cũ pacto,
vt nõ relaxentur, niſi inueſtirentur, non conſen-
ſiſſe dicitur relaxationi, ſed immò ipſu contra di-
xiſſe; non eſt, qui dubitet; vndè concluditur, di-
88 ctas † pecunias nõ eſſe ſine conſenſu deponen-
tis vllo modo relaxandas. *Ludouiſ. deciſ.* 146.
num. 7.

89 Item, an malè fecerit vnus ex cohæredibus †
locare domum alijs, quam primo inquilino; in
hoc breuitèr dico, illam concluſionem non eſſe
in iure fundatam, ſed potius prouenire ex qua-
dam vrbanitate, quæ præciſè non arctat, & pro-
cedit tantùm in locis, vbi talis extat conſuetu-
do. *Roman. conſ. 22. Paul. de Caſtr. conſ. 30. lib.*
1. Foller. ad conſt. Regni ſicut accepimus. de Epiſ.
& cler. num. 37. verſ. & licet. fol. 62. Anton. de
Butr. in c. 1. de locat. Imol. ibi. & Cardinal. nu. 4.
Cyn. in l. ne cui. C. loc. & ibi Bald. Gomez. in com-
ment. de loc. & cond. c. 3. nu. 5. verſ. item quæro.
Franc. deciſ. 406. in fin.

De penſionibus prædictis præteritis, & non
ſolutis, mouet ad riſum conſiderare, quòd eius
receptiones ſtant annotatæ in libro Monaſterij,
vbi defunctus morabatur, quando deceſſit; cui
non aſſentio, quandoquidem (omiſſo, quòd Mo-
naſterio fuit factum legatum omnium credito-
torum, cum onere ſoluendi debita; at penſiones
ſoluendæ adoſſantur Monaſterio, cum ſint de-
bitæ locatori; ergo tractant de ſe ipſis exone-
90 randis) partitæ † ex libro Monaſterij ſumptæ
non probant ſufficienter ad condemnationem.
Riminal. iun. conſ. 432. num. 11. lib. 4. Afflict.
91 *deciſ.* 364. *num.* 7. *&* 8. & maximè cum ſint †
libri moderni, & priuati, non publici, & antiqui,
quo in caſu ſaltem facerent adminiculum, &
præſumptionem. *Soc. ſen. conſ. 205. nu. 2. lib. 2.*
Rimin. iun. conſ. 432. nu. 10. & ſeq. lib. 4. Rand.
conſ. 19. num. 8. lib. 2. Cephal. conſ. 206. nu. 10.
lib. 2. Simon. de Prat. conſ. 143. num. 11. Caſſan.
conſ. 18. num. 13. Burſat. conſ. 26. nu. 29. lib. 1.

Non obſtat allegare, quòd defunctus erat
quaſi cæcus, quia apparent eiuſdem literæ manu

pro-

propria ſcriptę multis perſonis eo tempore, quo fuerunt ſcriptæ partitæ.

Nec minus, quòd hoc ſit Monaſterium, &

92 ſcribentes, religioſi, quia ego teneo, † ipſos eſſe fideles, Chriſtiq; veros ſeruos, pioſquè, ac veridicos; Nego autem hoc facere eos immunes, quin oſtendant aliundè ſolutionem dictarum partitarum; me remitto tamen Illuſtriſs. D. meo.

Tandem circa teſtamentum, de quo ſit mentio in facto, eſt ſciendum, reciprocam ſubſtitutionem extare ex multis; Primò, ex ver-

93 bis, † *ſi deceſſerint ſine filijs maſculis teſtator alios ſuperextantes, ſeu ſuperuiuentes, vel præmortuorum filios inſtituit, & ſubſtituit &c.*

94 ex † quibus ſatis dicitur conſtare de reciproca ſubſtitutione. *Ripa. in l. Lucius. num. 4. ff. de vulg. Menoch. conſ. 50. num. 13. in pri. Odd. de ſubſt. in prælud. par. 6. q. 4. Intrigliol. de ſubſtit. cent. 2. q. 50. num. 13. & cent. 3. q. 23. num. 10.*

95 Secundò, quia † teſtator fuit ad plures gradus, & ſubſtitutiones progreſſus. *Menoch. conſ. 661. num. 1. lib. 7.*

96 Tertiò, ob rationem † agnationis conſideratam à teſtatore. *Surd. 3. conſil. 336. num. 14. & ſeq. & conſ. 344. num. 18. Menoch. d. conſ. 661. num. 1. Crauet. 3. conſ. 130. num. 9. & conſ. 537. num. 6. Paſet. conſ. 92. num. 19.*

97 Quartò, ex † nomine collectiuo (*deſcendentes*) maximè concurrentibus multis ſignificantibus tractum temporis futuri. *Surd. d. conſ. 336. num. 9. 10. & ſeq. Ruin. 3. conſ. 143. num. 9. & conſ. 167. num. 13. Menoch. conſ. 420. num. 16. lib. 5. & conſ. 397. ſub nu. 13. lib. 4. & conſ. 698. num. 9. lib. 7. Zaſ. 1. conſ. 33. col. 2. verſic. illud etiam. Cephal. 3. conſ. 353. nu. 60. & conſ. 478. num. 16. & ſeq. lib. 4. Lancellot. Gall. conſil. 17. num. 34. Randenſ. conſ. 18. nu. 24. lib. 1. A ponte. conſil. 47. num. 4. Paſet. conſ. 92. num. 18. Peregrin. conſ. 62. num. 20. lib. 1.*

98 Quintò, à † qualitate maſculinitatis ſæpè repetita. *Peregrin. conſ. 62. nu. 20. lib. 1. Menoch. conſ. 397. num. 10. lib. 4.*

99 Sextò, à † prohibitione alienationis bonorũ, *vt perpetuò, & perpetuis temporibus ſemper, & in infinitum ſtare, eſſe debere, & permanere in familia, domo, & agnatione &c. Peregr. conſ. 56. num. 14. lib. 1. & de fideicom. art. 13. nu. 79. Menoch. conſ. 797. nu. 18. lib. 8. Mant. de coniect. vlt. vol. lib. 7. tit. 5. num. 16. verſic. illud verò.*

100 Septimò, quia † fideicommiſſum eſt in rem ſcriptum. *Paſeth. conſ. 63. ſub nu. 19.* latè *Ceph. conſ. 478. num. 45. cum ſeq. lib. 4.*

101 Octauò, ſtante † prohibitione reali. *Peregr. de fideicomm. art. 13. num. 81.*

102 Nonò, ex admixtione † fideicommiſſariæ ſubſtitutionis cum vulgari, quæ in hoc caſu apparet, nedum tacitè, & implicitè, ſed expreſsè, & explicitè per illam clauſulam ſæpius mentionatam, *vulgariter, pupillariter. & per fideicommiſſum. Soc. ſen. conſ. 249. ſub num. 10. verſic. ſecundò principaliter.* quem ſequuti fuerunt *Cephal. 2. conſ. 166. num. 42. & ſeq. Menoch. conſ. 797. num. 19. lib. 8.* & meritò, quia illa clauſu-

103 la, † *vulgariter, pupillariter, &c.* facit, vt omnes intelligantur ex quacunque ſubſtitutione vocati. *Ruin. 3. conſil. 143. num. 9. Menoch. 5. conſ. 420. ſub num. 16.*

104 Decimò, ex † clauſula, *in ſtirpes. Decian. 1. conſ. 1. num. 264. Lancellot. Gall. conſ. 17. num. 12. cum ſeq.* (vt hic Bonon. vbi ſcripſi pro DD. Dulphis, cuius reſponſum videbitur in ſecundo volumine, in quo conſilia tantum in dicta Ciuitate Bonon. facta ponere propoſui, ſic ab amicis conterraneis meis rogatus, quibus hoc negare non potui.)

Ad ſtatum verò hæreditarium ſignatum C.

105 Viſo teſtamento, valdè dubito, an † legitimatus per ſubſequens matrimonium admittatur, ſtantibus verbis teſtamenti: (de qua materia ſcripſi in conſilio præcedenti) quandoquidem

106 non eſt matrimonium, vt audio † factum cum perſona, ſecundùm mores patriæ, & honeſtatem familiæ, vt dicit *Put. deciſ. 3. lib. 3.* ſed hanc quęſtionem pro nunc omitto, cum ſatis dixerim in dicto meo conſ. & dicam pariter latiſſimè in cauſa forenſi, quam præ manibus ad præſens habeo, vbi Deo dante, totam hanc materiam cum omnibus diſtinctionibus magiſtralibus, dilucidabo.

Dubitatur etiam de Miſſis, & Anniuerſarijs celebrãdis, in qua ſcilicet Eccleſia celebrari debeant, & videbatur communis ferè omnium hæredum opinio, quod eſſent dicendæ in Parochiali, ſub qua morabatur, & deceſſit defunctus teſtator.

107 Ego autem teneo contrarium, † in Eccleſia, ſ. vbi teſtator fuit ſepultus, & vbi ipſe ſepulturam elegit, vt fuit dictum in Sacra *Rota Romana coram Caualer. deciſ. 494. num. 3. cum ſeqq.*

Præterea ſuper alia difficultate de frumento, ac alijs marciaticis venditis per teſtatorem, an ſcilicet hæredes ſuper ipſis poſſint fundamentũ

108 facere, quandoquidem † venditio fuit facta, habita fide de pretio, & ſic dominio rerum tranſlato, per quod prælatio minimè conceditur in vendita re. per tex. in *l. procuratoris. § ſed ſi dedi. ff. de tribut. Sichard. in l. in rebus. nu. 11. in fin. C. de iur. dot. Iaſon. in l. creditor. num. 5. ff. ſi cert. pet.*

109 Dico, quòd apparet, venditorem † doloſè

fuiſſe inductum ad credendum, ideo ipſi vti de-
cepto, datur rei venditæ vendicatio. *Doct. in l. ſi quaſi. de pignor. act.*

110 De † dolo emptoris non dubitamus, cum ſta-
111 tim facta venditione, ipſe aufugit, per † quam
fugam præſumitur, quòd prius emptor fugam
ipſam ante venditionem præcogitauerit. *Surd. conſ. 528. nu. 9. lib. 4. Bald. conſ. 249. nu. 1. verſ. item ex modico. lib. 1. Alex. in l. ſi cum dotem. §. fin. ff. ſol. matr. Cabal. milleloq. 123. num. 1. p. 1.*

112 Item, † de dolo re ipſa, conſtat ex malo ef-
fectu poſtea ſequuto. *Crauet. conſ. 811. num. 6. & conſ. 969. nu. 13. lib. 5. Menoch. de præſumpt.*
113 *lib. 5. præſ. 3. num. 99.* Malus † enim animus
talis præſumitur fuiſſe, qualia facta ſequuntur. *l. ſi quis adulterij. 34. C. ad l. Iul. de adult. Decian. conſ. 23. num. 86. lib. 1.*

Circa autem illam quæſtionem, an ad bona reſtitutus, ex ceſſione S. D. C. & ſic ex perſona non amplius debitoris, ſed Cameræ, teneatur erga creditores, qui debito tempore, cridis emanatis, non comparuerunt.

Dixi in cauſa pro Nob. D. Io. Franciſco de Boſellis, contra creditores olim D. Domitij pariter de Boſellis, in qua allegabam; Quòd li-
114 cet † bannitus ad bona etiam reſtitutus tenea-
tur erga ſuos creditores, & remaneat obligatus;
115 attamen cum † creditores tempore debito nõ
comparuerunt, emiſſo proclamate, & ſeu crida à S. C. Ducali, acquieſcere debent; iura enim ſibi competentia, & ipſummet creditum amiſerunt, *Scott.* in terminis cridæ factæ Placentiæ à Cam. Duc. etiam reſpectu perſonæ ab ipſa cauſam habentis. *tom. 2. lib. 3. conſ. 36. num. 7. Pariſ. 1. conſ. 1. num. 53. cum ſeq.* quod eſt æquiſſimum,
116 ea ratione, quia ſicuti † reſtitutus ad bona non
recuperat iam alienata per fiſcum; ita etiam ius creditorum iam per non contradictionem ipſorum extinctum reuiuiſcere minimè debet. *Petr. Ant. Anguiſſ. lib. 3. conſ. 10. in mat. iud. num. 7.*
117 vbi † quis habet fūdatam intentionem contra
non comparentem, alio non probato, & maxi-
118 mè quia iſte creditor fuit negligens, † & culpa
ſua creditum amiſit; debito enim tempore cum potuerat non comparuit, nec contradixit. *Odd. de reſt. in integr. par. 2. q. 96. art. 3.* per totum, reſponden. Boſſio ſequitur *Farinac. de delict. &*
119 *pæn. quæſt. 25. num. 181.* ius enim † extinctum
non reuiuiſcit amplius, ibi ſub *d. num. 181.* cu-
120 ius † auctoritas hodie apud omnes maxima
eſt, & ſequitur ipſos latè *Cabal. reſ. crim. cent. 3.*
121 *caſ. 233. num. 17. & per tot.* quod † procedit
etiam in alijs cridis. *Rim. iun. 1. conſ. 68. nu. 31.*

Remanet, vt etiam duo obiecta tollamus.

Primum, de aquæ iure, & dominio, ſuper quo
122 non eſt dubitandum, nam aquæ † naſcentes
domini ſunt fundi, etiam ſi per mille annos eas ipſi iure facultatis ad loca inferiora diſcurrere permiſiſſent, vt text. in *l. proculus. ff. de damno infecto. l. ſicuti. ff. Ariſto. ſi ſeruitus vendicetur. l. aquam. C. de ſeruit.* ſequitur *Bimi. 1. conſ. 97. num. 2.*

Facit ſuper hoc auctoritas *Bardel. conſ. 143.*
123 *ſub num. 37.* vbi † ſi aqua oritur in prædio tuo,
potes mihi impedire, quia illam beneficio prædij tui habeo.

Bimius pariter loco præcitato *d. conſil. 97.*
124 *nu. 3.* tenet, aquam † in fundo ſuo naſcentem,
impunè diuerti poſſe inuitis dominis prædiorũ inferiorum.

125 Quod mirùm non eſt, cum aqua † illius eſſe
dicatur, in cuius fundo originem habet, ſiue caput. *l. 1. §. hoc interdictum. ff. de aqua quotid. & æſtiu. l. apud Trebatium. ff. de aq. plu. arcen. d. l. aquam. C. de ſeruit.*

Secundum, de bonis datis in dotem à Catharina, quæ præſumitur omnia, quæ habebat, dediſſe in dotem eius viro, qui nobilis erat, & diues, vt dixi breuiter pro D. Antonia Maria de Buraſchis, in infraſcripto reſponſo, videlicet.

126 DOti † anexa ſunt ſine dubio onera ma-
trimonialia per maritum ſuſtinenda,
127 ita vt dici, & præſumi poſſit, † mulierē nuben-
tem abſque dotis conſtitutione, in dotem omnia bona ſua dediſſe marito, qui ad onera tenetur,
128 in † habentibus enim ſymbolum, facilis eſt
tranſitus, *l. an inutilis. ff. de accept.* & tantò magis quia,

129 Matrimonia, † arguendo à communiter con-
tingentibus, fieri ſine dote non ſolent, *Surd. 1. conſ. 94. nu. 19.* vbi ratio ponitur, quia factum
130 eſſe † præſumitur, quod fieri conſueuit, non
enim debemus interpretationem ſumere, mulie-
131 res ſine dote ſe maritaſſe, quæ dos, cum ſit, †
quid vniuerſale reliqua particularia, quæ minimè ſunt excepta, ad ſe trahit; quæ magis procedunt in caſu noſtro, vbi bona omnia, quæ iam
132 habebat Catharina † Vercellina ignobilis, &
ruſtica, dum nupſit Comiti Gaſparo Scotto viro nobiliſſimo, præſumuntur in dotē data, vt omnes ſcribentes in hoc concordant, maximè ſtante iſta inſigni diſparitate; Immò etiam ſtante legato facto à dicto Co. dictæ eius vxori, antequam decederet in augumentum dotis, quod et ſi non habuit effectum, cũ hæredes dicti Comitis non ſatisfecerunt; nubendo ipſa ſecundo loco cum Chriſtophoro de Albinis, erit concludendum ſaltem dediſſe illa bona, quæ primo dedit viro, & quæ ſunt iſta, de quibus diſputatur.

vt

Digitized by Google

vt infra etiam probabitur ex poſſeſſione, & gaudimento facto iſtorum bonorum à dicta Vercellina vxore dicti Albini, immò ab ipſomet Albino, ante mortem vxoris, & poſt, quæ ſine dubio ſufficiunt, cum in aliam cauſam iſta poſſeſſio nõ
133 præſumatur, niſi dotis, † quæ cum ſit acceſſorium quodam ad matrimonium, debet regulari
134 ſecundùm ipſius naturam, ſed † matrimonium nudo cõtrahitur conſenſu, ergo & dos; vt ſentit dictus *Surd.* loco præcit. *in conſil.94. num.39.* vbi dos conſtitui poteſt nudo mulieris conſenſu,
135 qui *num.56.* dicit, quòd etſi † poſſit eſſe, quòd mulier nubat ſine dote, tamen non præſumitur.

Quæ tantò magis vera ſunt, quia certum no-
136 bis † eſt onera matrimonij ſupportari non poſſe, niſi cum maxima impenſa; vndè ſi cõtrarium diceremus, vt ait *Surd. d.conſ.94. ſub num.21.*
137 ſequeretur, † quòd maritus iactaret ſuum contra iuris præſumptionem. *l. cum de indebito. ff. de prob.* & quamuis in iure ſit diſputabile, quòd mulier nubens abſque dotis expreſſione, & ſeu conſtitutione, præſumatur omnia bona ſua in dotem dediſſe.
138 Attamen negari non poteſt, † quòd ſi mulier patiatur maritum bonis ſuis dotalibus vti, tunc colligitur, omnia bona fuiſſe in dotem data, ex intentione, & animo vxoris. *Crot. conſil. 396. num.4. lib.3. Surd.2.conſ.290.num.23.* vbi diu-
139 turna † taciturnitas, & patientia habetur pro expreſſo conſenſu. *num.25.* vbi etiam non eſt
140 veriſſimile, quòd † vxor patiatur ſe in vita tanto tempore maritum poſſidere, & adminiſtrare bona ſua, prout fecit dictus Albinus, qui bona tenuit longo tempore, nedum durante matrimonio ſciente, & patiente vxore, nec contradicente, fructuſquè, & penſiones percipiendo, & de eis ad ſui libitum diſponendo. *Surd.d.conſ. 94.nu.33.* ſed etiam poſt mortem vxoris, dum vixit locando, publicè, & palàm omnia illa faciendo, vt faciunt veri domini, & poſſeſſores; ſuper quibus etiam faciunt, acta, & probata, & in ſpecie, occaſione cridarum; Itẽ, contradictiones factæ coram Turtuneſio Commiſſario tunc temporis Caſtri Agazzani; qui non moleſtauit dictum Albinum, immò permiſit ipſi ſolutiones fieri, excluſa S.D.Cam. vt ex confeſſionibus, ac manuſcriptis, etiam propria manu Illuſtriſſimi D. Co.Octauij Scoti firmatis; Item, ex libris, & computis exhibitis, & productis, vna cum fide dicti Commiſſarij Turtuneſij, & ex recognitionibus factis, de quibus omnibus in proceſſu pleniſſimè apparet.

Præterea cum appareat, ipſos aduerſarios, ſeu illorum antenatos vti conductores, fructus, & penſiones ſoluiſſe dicto Albino, non poſſunt, contra ipſum (ſeu Antoniam Mariam de Buraſchis miſerimam viduam ipſius donatariam, & in eius bonis ſucceſſam, quos ſemel in dominos recognouerunt, venire.
141 Ex qua † longa poſſeſſione dicti Albini cum patientia, titulus præſumitur. *Surd d.conſil.94.*
142 *num.51.* immò † per modicum tempus poſſeſſio ſufficeret; nam in caſu *Surd.* maritus renuerat, bona, & eorum poſſeſſionem vltrà decennium, in noſtro autem caſum vltra annos 30. qui alia multa ponit ad fauorem mariti ad inducendum, omnia bona cenſeri in dotem data, *& in conſ.290. ſub num.25. lib.2.*

Quæ ſine dubio fundant ſufficientèr intentionem dictæ Buraſchæ viduæ, & quòd plus eſt,
143 ſtantibus † coniecturis, & præſumptionibus, quæ in caſu noſtro ſunt vrgentiſſimæ, ad hoc, vt omnia bona cenſeantur in dotem data, & maximè ſi ſunt plures. idem *Surd. d.conſ.94. num. 18. & 20.* vltra quòd, ſi deducta vti ſingu-
144 la † non proſunt, ſimul iuncta iuuant. *ibi ſub num.20.*

Maiora expectantur ab Illuſtriſſimo D.Hie-
145 ronymo † Auguſtono I. C. celeberrimo, & doctiſſimo, Sereniſſimi Ducis Mutinæ Conſiliario digniſſimo, ac integerrimo, ad quem partes recurrere (me etiam inſtante) propoſuerunt; cuius Conſiliarij ſcripta aurea ſunt, illiſquè in omnibus Tribunalibus maxima adhibetur fides.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

CVmulatio remediorum, poſſeſſionis .ſ. manutenendæ, & reintegrandæ, an fieri poſſit; vbi multa de ſpolio. Poſſeſſio, quomodo probetur; & manutentio, cui danda ſit. Extremum principale ſummariſſimi quale ſit. In ſummariſſimo, quomodo ſit probãda poſſeſſio. Agenti remedio reintegrandæ poſſeſſionis, quæ competant. Poſſeſſio non acquiritur adminiſtratori, ſed illi, cuius nomine adminiſtratur. In venditione facta ad corpus nõ ad menſuram, ſi adſit diminutio rei, quomodo emptor debeat reſarciri. Viſitatio à Iudice, quomodo ſit facienda. Alienatio, ſeu permutatio bonorum fideicommiſſi, an poſſit fieri, & quomodo. Fideicommiſſario, quæ actiones competant ad res fideicommiſſi alienatas, & permutatas. Matri, quando debeatur legitima, non obſtante pupillari ſubſtitutione. Subſtitutio, quando ſit vulgaris, & quando fideicommiſſaria. Tranſactio, an ſit nulla, ſi non probetur litem præceſſiſſe. Teſtamentum tempore peſtis fa-

ctum, an valeat cum minori numero teſtium. Matri, an debeatur legitima, & quãta debeatur. Mulier per tranſitũ ad ſecunda vota, quid amittat. Vſusfructus portio, an portioni accreſcat. Mater, quomodo filio ſuccedat, & cum quibus. Teſtamentum, quando ſit caducum. Aliqua ponũtur de relictis ad pias cauſas. Legatum, an compenſari debeat cum legitima. Debitorũ appellatione, quid veniat. Venditio cum pacto luendi, an creditum, vel debitum hæreditarium dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Actionum manutenendæ, & reïntegrandæ cumulatio fieri non poteſt.*

2 *Cumulatio remediorum, quæ ſunt contraria, fieri nequit.*

3 *Poſſeſſio ciuilis animo retinetur. & ſub nu. 11.*

4 *Verba*, ſin verò reintegrandum, *an referantur ad poſſeſſionem naturalem, an verò ad ciuilẽ.*

5 *Amotus, quando ſe habeat pro ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem.*

6 *Verba*, ciuilis, & naturalis poſſeſſionis, *operantur, quem habuiſſe ſe pro ſpoliato, etiam quo ad ciuilem, & ſub num. 14.*

7 *Verba*, relaxari mandatum de manutenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando &c, *quid operentur in actionum reintegrandæ, & retinendæ, cumulatione.*

8 *Manuteneri, ſeu immitti, qui petit, non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato quo ad poſſeſſionem ciuilem, ſed pro naturali cenſetur petijſſe immiſſionem.*

9 *Mandatum de manutenendo, quando detur etiam pro recuperatione poſſeſſionis naturalis.*

10 *Manutentio datur pro recuperatione naturalis poſſeſſionis, ratione ciuilis.*

11 *Spolio agens, non videtur in dubio dimiſſere ciuilem, ſed tantum agere pro recuperatione ſolius naturalis.*

12 *Reintegrationis petitio eſt dubia, & æquiuoca, cum poſſit referri ad ſolam naturalem.*

13 *Confeſſio in dubio fit fauore confitentis.*

14 *Proprium ius abijcere quis non præſumitur, ſed immò potius illud conſeruare.*

15 *Verba*, manuteneri &c, *quando dicantur ſeruire de vento.*

16 *In ſummariſſimo poſſeſſorio non attenditur, niſi ſimplex poſſeſſio, & nuda facti detentio.*

17 *In ſummariſſimo poſſeſſorio non deducuntur obiecta requirentia altiorem indaginem, nec de afferto titulo.*

18 *In ſummariſſimo poſſeſſorio non fit diſcuſſio de validitate donationis.*

19 *In ſummariſſimo poſſeſſorio ſolùm attenditur quis poſſideat.*

20 *In ſummariſſimo poſſeſſorio non attenditur, an quis iuſtè, vel iniuſtè poſſideat.*

21 *Poſſeſſionem probant inſtrumenta, poſſidendi veros actus oſtendentia & poſſeſſionem adeptam in tempus, quo nullus poſſidebat.*

22 *Poſſeſſio per inſtrumenta ſufficit, nedũ ad effectũ manutentionis, ſed ad quoſcunq; effectus.*

23 *Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, eſt manutenibilis.*

24 *Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, præſumitur anterior.*

25 *Poſſeſſio probatur ex locationibus bonorum, iunctis alijs adminiculis.*

26 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum.*

27 *Poſſeſſio probatur ex libello producto, in quo aduerſarius petebat immiſſionem.*

28 *Poſſeſſio probatur ex depoſitionibus teſtium dicentium, aliquem poſſediſſe bona cum deſſignatione confinium, maximè ad effectum manutentionis.*

29 *Poſſeſſio probatur ex commeatibus, & præceptis de exfructando tranſmiſſis colonis, qui receſſerunt.*

30 *Poſſeſſio probatur ex actibus, quos facere ſolent veri domini. & poſſeſſores.*

31 *Poſſeſſio probatur ex interuentu Iudicis, nedum in immiſſione, ſed etiam in aſſiſtentia petita per legitimum poſſeſſorem, aliâ maximè non exiſtente in poſſeſſione.*

32 *Poſſeſſio habet pro ſe iuris præſumptionem.*

33 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione aduerſarij.*

34 *Confeſſio quando poſſit pro parte acceptari, & pro parte non acceptari; & hoc, an habeat locum in poſſeſſione.*

35 *Poſſeſſorio ius aſſiſtit.*

36 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum præſentis poſſeſſoris; & eius auctorum.*

37 *Poſſeſſio in antiquis probatur ex publica voce, & fama.*

38 *Poſſeſſio probatur ex clauium continua detentatione domus, & bonorum.*

39 *Poſſeſſio probatur ex onerum ſolutione, unà cum fructuum collectione.*

40 *Poſſeſſio probatur ex recognitionibus geminatis.*

41 *Recognitiones ſufficiũt ad interuertendam poſſeſſionem.*

42 *Poſſeſſio probatur ex cenſuum impoſitionibus factis ſuper bonis poſſeſſis.*

43 *Poſſeſſio probatur ex promiſſionibus, & expenſis factis circa rem poſſeſſam; vt puta de paleis, pabulis, ſeu herbis, ſtabulis, &c.*

44 *Poſſeſſio probatur ex ſeminationibus continuatis annuatim.*

45 *Pro-*

45 Probationes leniores ſufficiunt in iudicio manutentionis.

46 Manutentio nō poteſt denegari, ſi à principio fuit probatum poſſeſſionis initium, & eius continuatio.

47 Poſſeſſio probata, fino al prato, e caſa, non vltra ad alia bona trahitur extra pratum.

48 Poſſeſſio probata vſque ad ripam, non probat poſſeſſionem ripæ.

49 Dictio, ad, denotat vicinitatem, non intrinſecitatem.

50 Poſſeſſio probata in vno loco, non probata cenſetur in alio.

51 Verba, all'hora riconobbe il Sig. Ceſare in patrone, per paura di non eſſer meſſo sù la ſtrada, &c. quid operentur.

52 Poſſeſſionem amittit ille, qui recognoſcit alium, & ſi timeat expulſionem.

53 Poſſeſſio iunior, & clandeſtina non impedit antiquioris manutentionem, etiam ſi per horā iſta eſſet anterior.

54 Poſſeſſio iunior loco turbationis habetur, & ideo pro ea manutentio non datur in præiudicium veri poſſeſſoris, qui ſe pro ſpoliato non habuit.

55 Poſſeſſio iunior vti vitioſa, non dicitur poſſeſſio.

56 Poſſeſſor vincit aduerſarium per non ius ipſius.

57 Poſſeſſio non probatur per actus æquiuocos, qui potuerunt fieri, etiam à non poſſeſſore, ex alia cauſa.

58 Poſſeſſio non probatur per actus, qui per neceſſe poſſeſſionem non concludunt.

59 Poſſeſſio paſſiua, quæ dicatur, & an ſolum domino directo ſuffragetur.

60 Poſſeſſionis actualis probatio fieri debet, ad effectum obtinendi manutentionem.

61 Locatio non effectuata probat.

62 Conſequentia, an teneat; hodie poſſidet, ergo poſſidebat.

63 Poſſidet hodie; ergo poſſidebat; concluſio procedit, alio non exiſtente in poſſeſſione.

64 Ex poſſeſſione de præſenti non infertur ad poſſeſſionem de præterito, quando præſens ſtatus habet contra ſe veritatem alicuius præcedentis ſtatus.

65 Poſſeſſio, vt capta dicatur priuatiuè, duo requiruntur, prohibitio, & acquieſcentia prohibitioni.

66 Oppoſitio partis, ſupponit alterum poſſidere.

67 Verba, e non li coglierai più, quid operentur.

68 Oppoſitio, an poſſit dici facta reſpectu alterius iuris, quàm poſſeſſionis.

69 Locare aliud eſt, aliud velle locare.

70 Poſſeſſio non probatur ex locatione, quæ nondum fuit in eſſe; maximè ſi non conſtat per prætenſum poſſeſſorem, ſeu conductorem fructus perceptos fuiſſe.

71 Iudex non poteſt propria auctoritate, & ſine citatione, quem ſua poſſeſſione priuare, & expellere, maximè ſi poſſeſſor poſſit aliquod ius deducere impediens poſſeſſionis adeptionem.

72 Poſſeſſio non amittitur, ſi per Iudicis decretum, & mandatum non ritè, ac rectè procedentis, hoc fiat.

73 Poſſeſſori in poſſeſſionem bonorum Iudicis iuſſu, & mandato iniuſto intruſo, manutentio non conceditur.

74 Citatio eſt neceſſaria, antequam quis ſua poſſeſſione priuetur.

75 Poſſeſſio nulla, nullum effectum producit.

76 Conſequentia non tenet; poſſeſſio eſt iunior; ergo non vitioſa eſt, nec clandeſtina.

77 Poſſeſſio iunior ſemper clandeſtina, & vitioſa iudicatur.

78 Sequeſtratio poſſeſſionis, ſeu illius auocatio à parte extorta, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, maximè, ſi timor non ſit armorum.

79 Poſſeſſionis ſequeſtratio non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſi non habuit ſe pro ſpoliato; aliàs ſecus. Vel non præceſſerit debita citatio.

80 Sequeſtratio regulariter eſt prohibita.

81 Sequeſtrationem in eo caſu eſſe permiſſam, qui dicit, probare tenetur.

82 Sequeſtratio nunquam conceditur, ſi conſtat de poſſeſſione vnius ex partibus.

83 Fideicommiſſarijs poſſeſſio capta propria auctoritate, & non de manu hæredis, dicitur vitioſa, etiam ſi fieret fideicommiſſi reſtitutio ipſo iure.

84 Poſſeſſio poſterior, an attendatur, ſi ſolùm agatur de inſiſtentia naturalis poſſeſſionis.

85 Poſſeſſio anterior eſt præferenda in mandato de manutenendo.

86 Poſſeſſorij actus non ſuffragātur, ſi illi fuerunt, qui cauſam liti dederunt.

87 Poſſeſſio, per quos actus probata non dicatur.

88 In poſſeſſione exiſtendi, in qua quis erat tempore motæ litis, eſt manutenendus; immò, ſi ſolutio denegaretur, adhuc mandatum de manutenendo eſſet concedendum, & tunc eſſet in facultate illius, cui denegatur ſolutio habere ſe pro ſpoliato, & intentare remedium recuperandæ, vel ſi non haberet ſe pro ſpoliato, intentare remedium retinendæ.

89 In ſummariſſimo poſſeſſorio, principale extremum eſt poſſeſſio, ſeu quaſi, ſine cuius probatione manutentio dari non poteſt.

90 In ſummariſſimo poſſeſſorio, licet exacta poſſeſſio non requiratur; attamen debet de poſſeſſione conſtare ſaltem ſummariè, de tempore litis conteſtatæ.

91 Man-

laria, qua minimè ſunt excepta, ad ſe trahit.

132 *Mulier ignobilis, & ruſtica nupta nobili, præſumitur omnia ſua bona, qua habebat, dediſſe in dotem.*

133 *Dos, cum ſit acceſſorium quodam ad matrimonium, debet regulari ſecundùm ipſius naturā.*

134 *Matrimonium nudo contrahitur conſenſu.*

135 *Mulier, licet nubere poſſit ſine dote, non tamen præſumitur.*

136 *Matrimonij onera non ſupportantur, niſi cum maxima impenſa.*

137 *Iactare ſuum nemo præſumitur.*

138 *Mulier, ſi patiatur maritum bonis ſuis dotalibus vti, tunc colligitur omnia bona fuiſſe in dotem data.*

139 *Taciturnitas, & patientia diuturna habetur pro expreſſo conſenſu.*

140 *Veriſimile non eſt, quòd ſi mulier omnia bona ſua non dediſſet in dotem marito, quod ex poſt permiſiſſet ipſum, illa tanto tempore poſſidere, de fructibuſq; eorum ad libitum diſponente.*

141 *Titulus præſumitur ex longa poſſeſſione, & patientia.*

142 *Poſſeſſio modica, an faciat præſumi titulum.*

143 *Mulieri præſumitur omnia bona ſua dediſſe in dotem, ſi vigent coniectura.*

144 *Singula, quę non proſunt ſimul iuncta iuuant.*

145 *Hieronymus Auguſtonus Sereniſſ. Ducis Mutina Conſiliarius laudatur.*

CONSILIVM XCVII.

Ieſus, Maria, Ioſeph.

Ria, in præſenti cauſa, me dare labori
1 cogunt, eminentia † virtutis Illuſtriſſimi, & Reuerendiſſimi D. Hieronymi de Moriſchis Parmæ Gubernatoris, Conſiliarij, ac S.D.C. Præſidis, cui cauſam demandandam eſſe ſperatur à Sereniſſ. Duce noſtro Odoardo, ad quem partes confu-
2 gerunt. Labor, & † doctrina Illuſtriſſimi D. Co. Chriſtophori de Arcellis Iuris Conſ. & Aduocati in hac Placentina Curia non ſecundi, quem pars aduerſa, vt intelligo, ſuum aduocatum eligere propoſuit, Vltimo loco ſtatus trium hereditatum, de quibus modo habetur controuerſia.

Sed annuente Deo, ſperamus de omnibus reportare victoriam, ſtante quòd veritas in his diſceptationibus eſt patens.

Quandoquidem in primis, breuitèr, & ſuc-
3 cinctè, omiſſis ſuperfluis, in † quibus aduocatis non eſt laudabile morari, conſtat rem emptam
4 ex † dotali pecunia, dotalem non effici, per tex. in *l. ex pecunia. C. de iur. dot. l. ſi maritus. C. de*
5 *diſtract. pign.* ſicuti è conuerſo, res † empta ab vxore de pecunia mariti, efficitur eius vxoris, non autem mariti, vel eius hæredum. *l. 1. & l. multū intereſt. C. ſi quis alteri, vel ſibi.* eſt enim
6 certiſſimum, rem † emptam ei non acquiri, cuius eſt pecunia, ſed eam acquirenti, & ementi. *l. qui aliena. 8. C. eod. ſi quis.*

Reiectis, quę adducuntur in diſcurſu de Pro-
7 curatoribus Placentinis, qui † ſunt virtute præditi, ac decorati, laborioſi, fideles, ac optimi practici, & ego non erubeſco confiteri, bonam (ſi quam tamen habeo) ab ipſis praxim acquiſiuiſſe ſpacio 8. annorum circa, quo tempore cum ipſis moratus ſum; de me autem dicāt quid ſen-
8 tiunt aduerſarij, nam ſcio eſſe † hominem, &
9 conſequenter erroribus ſubiectum; nec audeo † alios iudicare, quia Deus me iudicabit; ho-
10 mini † enim non licet proximum ſuum illudere, nec eorum operationes contemnere, cum
11 omnes ad occaſum tendamus, & conſtat eos † ſolùm errare, qui agunt, & in operationibus ſe totaliter inuoluunt; & ſi, vt audio, aliquæ ex auctoritatib. allegatis in ſcriptura D. Procuratoris, quā nō vidi, ſunt falſæ, partimq; potius contrariū
12 dicant, quod nō credo; conſiderent, & ipſi † opponentes, an eodem morbo laborent, & ſi ſunt ſani, Deo gratias reddant, cum non omnibus
13 hoc datum ſit; & potius † curent condonare, quàm errata detegere, mēti tenendo verba, quæ ponit *Decian.* in ſua pro iuris prudentibus aduerſus Alciatum Apologia, *cap. 22. de off. Conſ. num.* 83. & ſunt, videlicet: Attamen, quia quandoq; in id etiam incurrere ſolent conſulentes, vel propter nimias occupationes, vel (vt dixi,
14 in curia &c.) † excuſari tamen poſſunt ex humana fragilitate, cuius omnes obnoxij ſumus; & exemplo etiam grauiſſimorum virorum, qui hoc vitium euitare non potuerunt. Videantur etiam alia verba ſub num. 9. & ſunt, ſi fortè ergo inter multa conſilia edita à quopiam conſulente legem aliquam, vel authoritates aliquas allega-
15 tas non reperies, officioſum erit † condonare, & multitudini allegationum, & manus, vel occulorum errori, vel volāti calamo, vel defeſſo iam ingenio, vel fallaci memoriæ, vel ſcriptoris, vel impreſſoris errori, in quod vitium ſæpè etiam incurrerunt & Accurſ. & Bartol. & denique omnes, &c.

Ad alia, quia hæc ad rem non faciunt, iam
16 ſcimus, quòd † nullus ſine crimine viuit.

Circa materiam propoſitam iam ſatis diximus, rem prædictam non conſiderari poſſe vti
17 dotalem, & ideo mulierem hanc † ad eandem rem regreſſum habere non poſſe ſemper cenſuimus,

Digitized by Google

mus, niſi tamen ipſi ſublata eſſet facultas in alijs
bonis iura ſua experiendi. l. vxor marito. 56. ff.
de donat. inter vir. & vxor. ibi ſoluendo non eſt.
Bartol. Ang. Caſtr. & alij in l. ſi vt perſonis, C. de
rei vendic. Soc. ſen. conſ. 224. nu. 1. lib. 2. Cur.
iun. conſ. 198. num. 1. verſ. quo caſu. & num. 2.
lib. 3. Rol. à Val. conſ. 87. num. 14. lib. 4. Simon.
de Prat. conſ. 49. num. 2. Bimi. conſ. 41. nu. 18.
18 eſt enim † hæc actio ſubſidiaria, ideo, ſi mulieri
eſt conſultum alio remedio, ceſſat. Socin. ſen.
d. conſ. 224. num. 1. verſ. ſed in noſtro caſu. lib. 2.
19 Hinc primo † loco eſt neceſſaria excuſſio ante-
quā vxor ad ipſam rem poſſit regreſſum habere.
Bald. in l. in rebus. num. 8. verſ. ſecundum reme-
dium. C. de iur. dot. Neguſ. de pignor. 3. memb.
5. part. num. 28. verſ. ego autem. ſequitur Rol.
à Vall. conſ. 92. num. 22. lib. 2. qui nu. 23. dicit,
20 † probandi onus incumbere vxori, viri faculta-
tes ſoluendo non eſſe.

Omittamus ergo prætenſionem vxoris, quam
Iudex Illuſtriſſimus ſuo loco dilucidabit, prout
iuris erit, & deueniamus ad ſtatum hæredita-
tis ſignatum A. vbi quinque proponuntur diffi-
cultates.

Prima eſt difficilis, tamen Deo dante, ſpera-
mus extra dubium nos eſſe.

Quandoquidem in primis conſtat, licitè po-
21 tuiſſe † dominos ſepulchri impedire, ne defun-
ctus Camillus ſepeliretur in eorum ſepultura.
per text. l. 2. §. ſi vſumfructum. ff. de relig. &
ſumpt. fun. quem adducit, cum alijs Grilenzon.
conſ. 154. per tot. Rota Bonon. decis. 79. nu. 8.

22 Non obſtat, quòd † libertas tolli non debeat
ſepulturæ, quia hoc procedit quo ad locum pu-
blicum, non autem priuatum. Grilenzon. d. conſ.
154. num. 16.

23 Non dicatur ipſos prætendentes, ius † habe-
re in Eccleſia, & capella, quia ego dico contra-
rium; primò, quia non conſtat; Secundò, quia
non video conſenſum Superioris; Tertiò, nego,
24 tales † conceſſiones fieri, iure, & rigore ſic ſua-
25 dente, ſed ex gratia fieri; Quartò, teneo, † non
poſſe præſcribi, niſi cum tanti temporis curſu,
de cuius initio non exiſtat memoria in contra-
rium, & cum bona fide; Quintò, dico (etiam
26 ſi conſtaret de iure patronatus) patronos † ius
ædificandi in Eccleſia non habere. vt ſuper om-
nibus diffusè concludit Bero. 1. conſ. 6. à num. 6.
vſque ad fin. ſuper hac oppoſitione non inſiſto,
quia non conſtat de iure patronatus; ſi habent
ſcripturas ad Ciuitatem Placentiæ, mihi aduer-
ſarij tranſmittant, & omnibus ſigillatim reſpon-
debitur; pro nunc, ſi aliquid fecerint eorum pro-
pria auctoritate in Eccleſia, & capella, caueant
27 à quæſt. Neguſ. 289. vbi maxima † temeritas
eſt ædificare, ſeu arma aliorum, quorum eſt ca-
pella, excidere.

28 Non obſtat illud argumentum, quòd † ſcili-
cet electio ſepulturæ ſit pars teſtamenti, ſed te-
ſtandi libera eſt voluntas, ergo, & eligendi; nam
retorquetur argumentum, vt dicit Grilenzon.
29 d. conſ. 154. num. fin. licet enim † quis habeat
liberam voluntatem teſtandi; non tamen illa
libertas ſe extendit ad rem alienam, ex Mantic.
ibi allegato.
30 Non reſiſtit, quòd † prætenſi domini ſepulturæ,
non probent ius prohibēdi, ne ibi alij ſepelian-
tur, quia reſpondetur, ſatis conſtare (vltra alia)
eorum antenatos, & poſtremò loco eorum pa-
tres ibi ſepultos fuiſſe, per quod videtur quæſita
quaſi poſſeſſio, & ius prædictum prohibendi, ne
alij ſepeliantur. Rota in nouiſ. diuerſ. p. 1. deciſ.
787. num. 3. & ſeqq.

Non præterea nocet illud, quod adducéba-
31 tur de non iure ſepulchri, quis † enim non po-
teſt proprium habere ſepulchrum quoad pro-
prietatem; idcircò dicebatur ipſis aſſertis domi-
nis non competere modo ius prohibendi; quia
reſpondetur, hoc admitti poſſe, vt iam admiſi-
mus ſuperiùs, verſ. non dicatur, ſed ius non ſtat
in dominio proprietatis, ſed ſtat in vſu; quan-
32 doquidem quilibet † poteſt habere vſum ſepul-
turæ, vt ipſe ſcilicet, & ſui ibi ſepeliantur; adeò
quòd ipſis inuitis alius ibi ſepeliri non poſſit, vt
in puncto Rota. d. deciſ. 787. num. 4. p. 1. ex quo
33 iure † prohibendi (dicit ibi Rota. num. 5.) ne
alij ibi ſepeliantur, infertur ad ius inferendi il-
luc cadauera.

Vltra quæ addo, quòd in noſtro caſu iſti do-
mini ſepulturæ habent conceſſiones ex inſtru-
mento, etiam aſſiſtente Epiſcopo, & necnon li-
centiam ædificandi ſepulturam, vt mirificè an-
notatur à Beltram. ad deciſ. 145. Ludouiſ. tunc
34 enim † ius, & vſus ſepulturæ ſtat priuatiuè quo-
ad alios. ibidem.

Ad ſecundam difficultatem, iam aliàs dixi, &
35 repeto, † ſpurio illegitimo, legitimam non de-
36 beri. ex Crauett. conſ. 450. num. 13. & data †
legitimatione pro eius validitate, eſſet neceſſa-
ria probatio, ipſum fuiſſe filium illius, qui pro
tali aſſeritur in legitimatione. Menoch. conſ. 181.
num. 1. lib. 2. conſil. 581. num. 4. lib. 6. & conſil.
722. nu. 25. & 42. lib. 8. Beci. conſ. 184. nu. 10.
lib. 2. Manent. conſ. 136. num. 7. & 8. Aldobran.
37 conſ. 11. num. 10. & ſeq. quis † enim legitimari
non poteſt vti filius vnius, ſi filius ſit alterius. Pa-
cian conſil. 1. num 5. videatur ad propoſitum
Rol. à Vall. conſ. 49. lib. 4.

Non obſtat, ſi dicatur ipſum fuiſſe in legiti-
38 matione aſſertum filium, quia filiatio † non pro-
batur

batur ex legitimatione. Aldobrand. conſil. 11.
39 num. 11, nec † ex aſſertione patris in iudicio pe-
titorio. Menoch.d.conſ.581. num.4. & in præiu-
dicium fideicommiſſarij. Bardelon. conſil. 68.
num.8. & 16. lib. 1.

Præterea poſſet diſputari, an hæc potius ſit di-
ſpenſatio, quàm legitimatio; ſed quia fuit facta
poſt mortẽ patris, & ſic poſtquã ius eſt quæſitum
40 legitimis hæredibus, ideo aut eſt † diſpẽſatio, &
non præiudicat. Menoch.conſ.20.nu.37. & conſ.
442. num.49. Peregrin.conſ.23. ſub nu.1 lib.3.
41 Aut eſt legitimatio, & † tunc non retrotrahitur
in præiuditium tertij, & iuris eidem quæſiti. Odd.
conſ.1. num.63. Mangil. de imput. q.83. nu.10.
11. & 49. & quæſt.85. nu.15. maximè ſi tem-
42 pore † legitimationis erat iam adita, & appre-
henſa hæreditas, Paſch. de vir.patr. pot. par.2.
cap.1, ſub num.120, vbi de communi.

Tertiæ difficultatis reſolutio ex ſe patet, quã-
43 doquidem conſtat † quemlibet adminiſtrato-
rem teneri reddere rationem adminiſtrationis,
& ad reliquorum reſtitutionem. l.quędam.9. ff.
de eden. Soc.ſen. conſ.24. num.37. & conſil.46.
num.2. & 7. lib. 1. Pariſ. conſ.82. num.21. &
ſeq. conſ.84. num.17. & ſeq. lib. 1. Ruin. conſ.
101. num.13. lib.1. Rota.Gen. deciſ.39. num.3.
& deciſ.116. per tot.

Ratio autem eſt reddita, & concluſa fuere
computa in lib.4200. cum declaratione, quòd
non intraret in abſolutione creditum librarum
8000. Ideo non dicat adminiſtrator, hoc verum
44 non eſſe, vel ſaltem de errore, † niſi etiam de
ipſo doceat, & probet. Burſ.1, conſ.105. nu.16.
45 Rimi. 1. conſ.51, num.12. non enim † aliud re-
manet, facto calculo, niſi, quod condemnatio
fiat ad reliquorum reſtitutionem. Rim. iun. 3.
conſ.338. num.33. Menoch. de arbitr.iud. lib.2.
caſ.209. num.22.

Aliàs videtur indignus beneficio teſtamenti,
in quo ipſi relictũ factũ apparet de dd.lib.8000.
dũmodo dd.lib.4200. ſoluat termino triũ anno-
rum cuidam nepti teſtatoris, & interim teneatur
46 ad fructus; qui † fructus quando, & quo tempore
ſint præſtandi, videtur omninò concludendum,
in principio cuiuslibet anni debere, poſſeq; peti,
ac exigi. l.nec ſemel.12. §. ſed et ſi quot annis.
ff. quando dies leg.ced l.in ſingulos.8. verſ.illud
47 certè. ff.de ann. leg. cedit † enim dies annui le-
gati ab initio cuiuslibet anni, l.habitationis.11.
ff.de vſufr.leg. Gloſ. in l.à vobis.5. in verbo de-
48 beri. ff.de ann leg. & † peti poteſt prima die an-
ni. l.1. C.quand. dies leg.ced. Surd.de alim. tit.4.
49 q.17. num.6. & ſeq. quæ † petitio fieri poteſt,
etiam pro annis futuris, ad legatum præſtãdum
ſuis debitis temporibus, Put. deciſ.253. num.4.
& 6. lib. 1. Surd. deciſ.120. nu.6. & de alim. tit.
3. q.9. num.31.

Circa quartam, difficultatem, ego abſolutè
50 credo fideiuſſorem fuiſſe liberatum; nam † ſub-
ſidiarius, & conditionalis fideiuſſor non tene-
tur, ſi creditor fuit negligens in exigẽdo à debi-
tore principali, qui poſtea fuit effectus non ſol-
uendo. Gloſſ. in l. ſi fideiuſſor creditori. ff. de
fideiuſſ. vbi Bartol. num.2. & Paul.de Caſtr. ſub
num. 1. & in l. decem. num. 1. verſic. in textu
ibi ſine dubio. & in l.finali ſub nu.10. verſ.item
quæritur. ff. ſi cert.pet. Alciat. in l.decem. 116.
nu.6. ad fin. de verb.oblig. Rimin.ſen. conſ.448.
num.8. & ſeq. & num.21. cum ſeq. lib.3. Soccin.
ſen. conſ.273. lib.2. Grat. conſ.53. de communi.
num.59. lib.1. Ruin.conſ.45. lib.5. Matt.Brun.
conſ.8. Rimin.iun. conſ.52. nu.64. lib.1. Burſ.
conſ.224. num.27. lib.2. & conſ.428. num.12.
lib.4. Magon.Flor. deciſ.38. num.7. facit etiam
tex. in l.ſtipulatus es.45. ff.de fideiuſſ. & l.inter
51 creditorem. ff. eod. vbi † ſi creditor fuit negli-
gens, & non fecit id, quod facere tenebatur, fi-
deiuſſor non tenetur. Soc. d.conſil.273. num.3.
verſ.tertio principaliter. Ruin.d.cõſ.45. Magon.
Florent. deciſ.30. num.8. & 12.

De excuſſione eſt quid ſuperfluum de ea ha-
52 bere diſcurſum, quandoquidem † promiſſor in-
demnitatis conueniri non poteſt, niſi prius ex-
cuſſo principali debitore; immò etiam ſi ipſe
renunciaſſet beneficio excuſſionis. Soc. cõſ.272.
in 3. & 4. col. lib.2. Alex.conſ.29. nu.22. lib.7. Ro-
man. conſ.211. & conſ.241. nu.6. & in l.ſi pro
ea. q.12. C.mand. in ſpecie Bartol. in l.1. in fin.
C.de conuen.fiſ.deb. lib.11. & in l.quæro. in prin.
4.notab. ff.loc. Bald. in l.1. num.1. C. de reuocat.
his, quæ in fraud.cred. Ang. Alex. Iaſ. Dec. &
Alciat. in l.fin. ff.ſi cert.pet. Salic. in l.1. C.quod
cum eo. Iaſon. in l.cum filius fam. §.ſi ſtipulatus.
ſub num.3. verſ.ſecundo quòd &c. de verb.oblig.
& in l.ſi ita. §. poſſum. num.3. ff. eodem. Soc. in
d. l.cum filius familias. §.ſi ſtipulatus. num.4.
Rim.in l.ſi ego. ſub num.1. & ibi Alex. ſub num.
12. ff.ſi cert. pet. idem Alex. in l. decem. ff. de
verb.oblig. Marſil.in rub. ff.de fideiuſſ. num.34.
Ruin. in l.decem. num.3. ff.de duob.reis. Magon.
Flor.deciſ.38. num.2. 3. & 45. Mantic.de tacit.
par.2. lib.16. tit.12. & hoc, ea ratione, quia ta-
53 lis fideiuſſor † ſub conditione obligatus eſt, &
in ſubſidium, & caſu quo principalis ſoluendo
non ſit. l. ſi fideiuſſores.41. ff. de fideiuſſ. vbi
Bartol. & Bald. in principio. Ang. & Io.de Imol.
num.1. ex conſulentibus videndi ſunt prę cæte-
ris Grat.1, conſ.53. num.59. Rim.ſen. conſ.448.
nu.12. 13. & 26. lib.3. Paul.de Caſtr conſ.239.
ſuper hoc, in prin. lib.1. & nu.2. Alex. conſ.29.
num.22.

num.22. & 34. lib.7. Soc.iun. conſ.147. num.5.
lib. 3. Burſat. conſ.428. num.12. lib.4. Rimin.
iun. conſ.454. num.17. lib. 4. Port. conſil.176.
num.21. Matth.Brun.conſ.8. num.6. Caſſan.ad
conſuet.Burgund. rubr.11. §.6. nu.26. fol.362.
Circa vltimam difficultatem non eſt haben-
dus diſcurſus, quandoquidem habemus textum
54 apertiſſimum, volentem, quòd ſi † conductor
perſeueret in vſu, & detentione rei, intelligatur
renouata locatio de anno in annum, differentia
eſt ſolùm reſpectu prædij ruſtici, & prædij vr-
bani, nam in ruſtico eſt annus, in vrbano prædio
cenſetur facta reconductio pro tempore, quo
conductor inhabitauit. per text.in *l.item quari-
tur.* § *qui impleto. ff. locati.* intellige habito re-
ſpectu ad penſionem, non ad tempus, ſi penſio
non eſt vniformis pro toto tempore. *Alba. conſ.
124. num.14. Bartol.in d.* § *qui impleto.* com-
muniter approbatur. *Mantic.de tacit.& ambig.
lib.5. tit.15. num.9. tom.1.*
Sed videatur à Dominis meis in cauſa venièn-
tibus, an vltra dictum temporis lapſum, adſint
illa duo requiſita.
55 Primum, quòd conductor † realiter detineat
56 ipſa bona, & illis fruatur, cum † ſuper vſu, &
fruitione fundetur reconductio ex parte condu-
ctoris. *Alba. conſil.178. num.7. lib.1. & conſil.
238. num.1. lib.2.*
57 Secundum, quòd adſit † certa ſcientia, tàm
conductoris, quàm locatoris, cum vnius tantùm
ſcientia non ſufficiat. *Anchar.iun. q.42. nu.12.
par.1. Caroc. de locat. tit.de renou.locat. qu.34.*
58 *decl.2. num.1. fol.156.* ignorans † enim non
poteſt conſentire. *Fulgoſ. in d.* §. *qui impleto.
num.2.* & hoc dico, quia nos ſumus in hærede,
59 qui † ignorauit locationem, vnde dici non po-
teſt, locationem fuiſſe tacitè renouatam. *Mantic.
de tacit.& ambig. d.lib. 5. tit.15. num.27.*
Ad ſecundum ſtatum hęreditarium ſignat. B.
60 In primis conſtat, † liberatum fuiſſe fideiuſſo-
rem, contra quem fit maximum fundamentum,
ob eiuſdem fideiuſſoris obligationem, etiam in
forma depoſiti conceptam; nã adeſt prorogatio
termini, cui non interfuit fideiuſſor. *l.labeo.30.
§.fin. ff. de recept.arbitr. l. item quaritur. 14. §.
qui impleto. ff. locati. l.ſi cum hares. 7. C. eod.
tit. Gabr. conſil.43. num.16. lib.1. Rimin. iun.
conſ.111. num.19. lib.2.*
61 Secundo loco, circa dotis † legatum, dici-
mus illud eſſe de ſui natura conditionale, & non
debetur, niſi matrimonio cõtracto. *Rot.deci.450.*
62 *num. 2. par. 1. recent.* in legatis † verò condi-
tionalibus non retrotrahitur hypotheca. *l.ſi ma-
ter. 11. §.eandem. ff. de except.rei iudic. Bartol.
in l.ſi is qui pro emptore. num.47. ff. de vſucap.
Bald.Nouell. in repet. l.1. num.229. verſ.ſed in
contrarium. ff.ſol.matr. Neguſ.de pignor. primo
memb. 5.part. principalis. num.20. & 2.memb.
eiuſd.partis. num.10. verſic.ſed licet. Petra.de
fideicomm. q.10. num.33. Simon.de Prat.conſil.
114. num.30. & ſeq. Soc. conſ.41. num.27. &
ſeq. lib.4.*
Quibus non obſtat, quòd tacita hypotheca
63 detur pro legatis, quia † hoc concedimus, ſed
illam incipere dicimus ſolùm à die nuptia-
rum, & ſic purificatæ conditionis. *l.ſi legati. 28.*
64 *ff. de pignor.* quia † conditionale legatum non
cedit à morte teſtatoris, ſed à die exiſtentiæ cõ-
ditionis. *Rota. deciſ.116. num.4. in fin. par.1.*
65 *in recen.* ideo, vt † hypotheca illius vigore com-
petat, neceſſe eſt, quòd ſit eiuſdem naturæ. *Curt.*
66 *iun. in l.veteribus. nu.19. ff. de pact.* eſt † enim
acceſſoria, & ſine principali dari non poteſt. *Ce-
phal. conſ.317. num.32. & ſeq. lib.3.*
67 Cætera tolluntur ea ratione, quia cum † dos
non conſiſtat ſine matrimonio. *l.3. ff de iur dot.*
68 ante † illud nulla poteſt induci obligatio ratio-
ne dotis. *Bald.Nouel.de dot.p.10.nu.39. Neguſ.
de pignor.4.memb. 2.par.princip. num.79. Bar-
boſ. in 3.par. l.1. num.34. ver. poſtremò. ff. ſol.
matr. Borgnin. dec.15. nu.14. p.4. Trentacinq.
lib.3. tit. de pignor. & hypoth. reſol.9. num.26.
Polidor.Rip. obſer.263. num.1. Mantic.de tacit.
lib.11. tit.19. num.12.* vbi de communi. Et
69 ad † effectum prelationis non inſpicitur tempus
promiſſionis dotis, ſed contracti matrimonij;
70 Adeo vt creditores † hypothecarij creati poſt
dotis conſtitutionem, & ante contractum matri-
monium ſint mulieri præferrendi. *Bec.conſ.114.
num.65. verſ.vltimò. & num.66. lib.2. Ioann.
Franc.de Ponte. conſ.80. num.5. & 6.* de com-
muni. *& Neguſ. d.4.memb. 2.p. num.79. verſic.
& ex hoc. Bald.Nouell. d.par.10. num.39. verſ.
& ex iſta.*
71 Negamus præterea † dotis hypothecam re-
trotrahi poſſe ad tempus conſtitutionis illius, in
creditorum præiudicium, quibus medio tempo-
re, ius hypothecæ fuit quæſitum, vt Beci. & alij
ſupra relati ſentiunt, cum tunc inducerẽtur plu-
ra ſpecialia; fingerentur enim dos, & hypothe-
ca, & retraherentur eo tempore, quo nondum
72 erant in eſſe deductæ, & contra † æquitatem
fieret, inferrendo alteri pręiudicium. idem *Bec.*
73 *d.conſ.114. num.65.* vndè fictio † non habet lo-
cum, vbi æquitas ceſſat. *l. qui in vtero. de ſtat.
homin.*
De depoſito facto librarum quinquemille,
ego dico, prout dicebam in vna cauſa, in qua
veniebam Aduocatus pro D. Antonio Siradel-
la Placentino, videlicet. Quod ad hoc, vt poſ-

Z ſit

74 ſit † creditor ad libitum, pecunias depoſitatas
exigere, & eas leuare, eſt neceſſe, quòd depoſi-
tum ſit purum, & ſine aliqua conditione, vt mul-
tos adducens, ponit Sanctiſſimus *Ludouiſ. deciſ.*
505. num. 9. & in annot. num. 11. maximè quia
75 proteſtatio, † *quòd non relaxentur pecuniæ, niſi*
præuia pecuniarum implicatione &c. facit con-
76 ditionem eſſe extrinſecam, & † conſequentèr
depoſitum nullum. idem *Ludouiſ. ibi num. fin. in*
annot. & deciſ. 347. num. 12. Farinaz. nouiſſ.
deciſ. 913. num. 12. quamuis etiam poſſit dici,
ipſam aduerſariam venire non poſſe contra in-
ſtrumentum, in quo eſt pactum poſitum, & pro-
miſſio inueſtiendi, & aſſecurandi capitale in
fundo ſtabili, & idoneo; vltra quòd omni iure
ſuadente creditur, ſtantib. rebus, prout ſtant, di-
ctam D. Catherinam dictas pecunias conſequi
non poſſe, niſi omnibus verificatis,

77 Addatur, quòd † depoſitum ſub conditione,
deponenti reddi debet, ſi non adimpletur con-
ditio. *Bald. 5. conſil. 379. num. 1.* non enim eſt
78 decens, quòd † non adimpleta conditione pe-
cuniæ relaxentur, probat text. in *l. propter in-*
ſtrumenta. 5. C. depoſiti. & quamuis aſſerat Do-
79 minus meus, quòd † depoſitarius non poſſit
opponere de iure aliorum; attamen videmus, vt
80 ex *l. is penès quem. 6. C. depoſiti*, quòd † ſeque-
ſter legem ſeruare tenetur a partibus ſibi datam,

Nec prædicta tantò magis dicerentur proce-
dere, attenta nullitate depoſiti propter condi-
81 tionem poſitam, vt dixi, cum † depoſitum, de-
beat eſſe purum. *l. acceptam. C. de vſur. vbi DD.*
ex quo depoſito nullo, non debent partes tam
82 externam curam ponere, † non enim aliquem
effectum producere poteſt fauore dictæ Domi-
næ Catherinæ,

Facit text. in *l. 5. C. de legib. c. non præſtat. de*
reg. iur. in 6. §. ſi aduerſus. inſt. de nupt. Zaſ. 1.
conſ. 5. num. 7. alleg. tex. in *l. pen. ſi ſeruit. vend.*
83 *& conſ. 14. num. 40.* vel ſaltem cum depoſiti †
validitas dependat à modo, & conditione, ſine
quibus deponens non feciſſet, non poterit D.
Iudex relaxare pecunias, niſi ſeruatis prædictis,
& omnibus adimpletis ex parte aduerſariorum;
& ſi velint, vel prætendant ſine illa conditione
pecunias exigere, hoc non poterit fieri, niſi cum
cauſæ cognitione, cum agatur de tertij præiudi-
cio, & contra formam depoſitionis factæ à de-
84 ponente; quæ † cauſæ cognitio primò requirit
citationem partis; ſecundò, vt iura, & rationes
partium audiantur; tertiò, iudiciarij ordinis ob-
ſeruationem. *Menoch. 1. conſ. 94. num. 30. 32.*
34. & ſeq. vel ſaltem ſtante dicto præiudicio,
85 non poteſt negari, quin ſit neceſſaria † citatio,
cauſæq; cognitio, quòd ego ſemper ita in foro
practicari vidi, & fuit deciſum in Rota corã Ca-
86 ual. *deciſ. 35. num. 1.* vbi † talis omiſſio vitiat
actum, & eſt inſanabilis, alias tollerentur defen-
ſiones de iure naturæ, & diuino competentes, vt
87 apud eundem *Caual. deciſ. 53. num. 2.* citauit †
enim Deus Adam, quando peccauit, ne ipſe in-
defenſus periret, vt in *Geneſ. cap. 3.*

Præiudicium probatur ipſo iure ex lectura
actus depoſitionis factæ, vbi adeſt proteſtatio,
ne pecuniæ relaxentur, niſi præuia implicatione,
& expreſſa cauſa,

Nõ dicatur, ex inſtrumẽto conſenſum apertè
demonſtrari deponẽtis, nam apertè cõſtat, quòd
deponens, dum depoſitauit pecunias, cũ pacto,
vt nõ relaxentur, niſi inueſtirentur, non conſen-
ſiſſe dicitur relaxationi, ſed immò ipſũ contradi-
xiſſe; non eſt, qui dubitet; vndè concluditur, di-
88 ctas † pecunias nõ eſſe ſine conſenſu deponen-
tis vllo modo relaxandas. *Ludouiſ. deciſ. 146.*
num. 7.

89 Item, an malè fecerit vnus ex cohæredibus †
locare domum alijs, quam primo inquilino; in
hoc breuitèr dico, illam concluſionem non eſſe
in iure fundatam, ſed potius prouenire ex qua-
dam vrbanitate, quæ præcisè non arctat, & pro-
cedit tantùm in locis, vbi talis extat conſuetu-
do. *Roman. conſ. 22. Paul. de Caſtr. conſ. 30. lib.*
1. Foller. ad conſt. Regni ſicut accepimus. de Epiſ.
& cler. num. 37. verſ. & licet. fol. 62. Anton. de
Butr. in c. 1. de locat. Imol. ibi. & Cardinal. nu. 4.
Cyn. in l. nec cui. C. loc. & ibi Bald. Gomez. in com-
ment. de loc. & cond. c. 3. nu. 5. verſ. item quæro.
Franc. deciſ. 406. in fin.

De penſionibus prædictis præteritis, & non
ſolutis, mouet ad riſum conſiderare, quòd eius
receptiones ſtant annotatæ in libro Monaſterij,
vbi defunctus morabatur, quando deceſſit; cui
non aſſentio, quandoquidem (omiſſo, quòd Mo-
naſterio fuit factum legatum omnium credito-
torum, cum onere ſoluendi debita; at penſiones
ſoluendæ adoſſantur Monaſterio, cum ſint de-
bitæ locatori; ergo tractant de ſe ipſis exone-
90 randis) partitæ † ex libro Monaſterij ſumptæ
non probant ſufficienter ad condemnationem.
Riminal. iun. conſ. 432. num. 11. lib. 4. Afflict.
91 *deciſ. 364. num. 7. & 8.* & maximè cum ſint †
libri moderni, & priuati, non publici, & antiqui,
quo in caſu ſaltem facerent adminiculum, &
præſumptionem. *Soc. ſen. conſ. 205. nu. 2. lib. 2.*
Rimin. iun. conſ. 432. nu. 10. & ſeq. lib. 4. Rud.
conſ. 19. num. 8. lib. 2. Cephal. conſ. 206. nu. 10.
lib. 2. Simon. de Prat. conſ. 144. num. 11. Caſſan.
conſ. 18. num. 13. Burſat. conſ. 26. nu. 29. lib. 1.

Non obſtat allegare, quòd defunctus erat
quaſi cęcus, quia apparent eiuſdem literæ manu
pro-

propria ſcriptę multis perſonis eo tempore, quo
fuerunt ſcriptæ partitæ.

Nec minus, quòd hoc ſit Monaſterium, &
92 ſcribentes, religioſi, quia ego teneo, † ipſos eſſe
fideles, Chriſtiq; veros ſeruos, pioſquè, ac veridicos;
Nego autem hoc facere eos immunes,
quin oſtendant aliundè ſolutionem dictarum
partitarum; me remitto tamen Illuſtriſs. D. meo.

Tandem circa teſtamentum, de quo fit mentio
in facto, eſt ſciendum, reciprocam ſubſtitutionem
extare ex multis; Primò, ex ver-
93 bis, † *ſi deceſſerint ſine filijs maſculis teſtator
alios ſuperextantes, ſeu ſuperuinentes, vel
pręmortuorum filios inſtituit, & ſubſtituit &c.*
94 ex † quibus ſatis dicitur conſtare de reciproca
ſubſtitutione. *Ripa. in l. Lucius. num. 4. ff. de
vulg. Menoch. conſ. 50. num. 13. in pri. Odd. de
ſubſt. in pręlud. par. 6. q. 4. Intrigliol. de ſubſtit.
cent. 2. q. 50. num. 13. & cent. 3. q. 23. num. 10.*

95 Secundò, quia † teſtator fuit ad plures gradus,
& ſubſtitutiones progreſſus. *Menoch. conſ.
661. num. 1. lib. 7.*

96 Tertiò, ob rationem † agnationis conſideratam
à teſtatore. *Surd. 3. conſil. 336. num. 14. &
ſeq. & conſ. 344. num. 18. Menoch. d. conſ. 661.
num. 1. Crauet. 3. conſ. 130. num. 9. & conſ. 537.
num. 6. Paſet. conſ. 92. num. 19.*

97 Quartò, ex † nomine collectiuo (*deſcendentes*)
maximè concurrentibus multis ſignificantibus
tractum temporis futuri. *Surd. d. conſ. 336.
num. 9. 10. & ſeq. Ruin. 3. conſ. 143. num. 9. &
conſ. 167. num. 13. Menoch. conſ. 420. num. 16.
lib. 5. & conſ. 397. ſub nu. 13. lib. 4. & conſ. 698.
num. 9. lib. 7. Zaſ. 1. conſ. 33. col. 2. verſic. illud
etiam. Cephal. 3. conſ. 353. nu. 60. & conſ. 478.
num. 16. & ſeq. lib. 4. Lancellot. Gall. conſil. 17.
num. 34. Raudenſ. conſ. 18. nu. 24. lib. 1. A ponte.
conſil. 47. num. 4. Paſet. conſ. 92. num. 18.
Peregrin. conſ. 62. num. 20. lib. 1.*

98 Quintò, à † qualitate maſculinitatis ſæpè repetita.
*Peregrin. conſ. 62. nu. 20. lib. 1. Menoch.
conſ. 397. num. 10. lib. 4.*

99 Sextò, à † prohibitione alienationis bonorũ,
*vt perpetuò, & perpetuis temporibus ſemper, & in
infinitum ſtare, eſſe debere, & permanere in familia,
domo, & agnatione &c. Peregr. conſ. 56. num.
14. lib. 1. & de fideicom. art. 13. nu. 79. Menoch.
conſ. 797. nu. 18. lib. 8. Mant. de coniect. vlt. vol.
lib. 7. tit. 5. num. 16. verſic. illud verò.*

100 Septimò, quia † fideicommiſſum eſt in rem
ſcriptum. *Paſeth. conſ. 63. ſub nu. 19.* latè *Ceph.
conſ. 478. num. 45. cum ſeq. lib. 4.*

101 Octauò, ſtante † prohibitione reali. *Peregr.
de fideicomm. art. 13. num. 81.*

102 Nonò, ex admixtione † fideicommiſſarię ſub-
ſtitutionis cum vulgari, quæ in hoc caſu apparet,
nedum tacitè, & implicitè, ſed expreſsè,
& explicitè per illam clauſulam ſæpiùs mentionatam,
*vulgariter, pupillariter. & per fideicommiſſum.
Soc. ſen. conſ. 249. ſub num. 10. verſic.
ſecundò principaliter.* quem ſequuti fuerunt *Cephal.
2. conſ. 166. num. 42. & ſeq. Menoch. conſ.
797. num. 19. lib. 8.* & meritò, quia illa clauſu-
103 la, † *vulgariter, pupillariter, &c.* facit, vt omnes
intelligantur ex quacunque ſubſtitutione
vocati. *Ruin. 3. conſil. 143. num. 9. Menoch. 5.
conſ. 420. ſub num. 16.*

104 Decimò, ex † clauſula, *in ſtirpes. Decian. 1.
conſ. 1. num. 264. Lancellot. Gall. conſ. 17. num.
12. cum ſeq.* (vt hic Bonon. vbi ſcripſi pro DD.
Dulphis, cuius reſponſum videbitur in ſecundo
volumine, in quo conſilia tantum in dicta Ciuitate
Bonon. facta ponere propoſui, ſic ab amicis
conterraneis meis rogatus, quibus hoc negare
non potui.)

Ad ſtatum verò hæreditarium ſignatum C.
105 Viſo teſtamento, valdè dubito, an † legitimatus
per ſubſequens matrimonium admittatur,
ſtantibus verbis teſtamenti: (de qua materia
ſcripſi in conſilio præcedenti) quandoquidem
106 non eſt matrimonium, vt audio † factum cum
perſona, ſecundùm mores patriæ, & honeſtatem
familiæ, vt dicit *Put. deciſ. 8. lib. 3.* ſed hanc
quęſtionem pro nunc omitto, cum ſatis dixerim
in dicto meo conſ. & dicam pariter latiſſimè in
cauſa forenſi, quam præ manibus ad præſens
habeo, vbi Deo dante, totam hanc materiam
cum omnibus diſtinctionibus magiſtralibus, dilucidabo.

Dubitatur etiam de Miſſis, & Anniuerſarijs
celebrãdis, in qua ſcilicet Eccleſia celebrari debeant,
& videbatur communis ferè omnium
hæredum opinio, quod eſſent dicendæ in Parochiali,
ſub qua morabatur, & deceſſit defunctus
teſtator.

107 Ego autem teneo contrarium, † in Eccleſia,
ſ. vbi teſtator fuit ſepultus, & vbi ipſe ſepulturam
elegit, vt fuit dictum in Sacra *Rota Romana
coram Caualer. deciſ. 494. num. 3. cum ſeqq.*

Præterea ſuper alia difficultate de frumento,
ac alijs marciaticis venditis per teſtatorem, an
ſcilicet hæredes ſuper ipſis poſſint fundamentũ
108 facere, quandoquidem † venditio fuit facta,
habita fide de pretio, & ſic dominio rerum tranſlato,
per quod prælatio minimè conceditur in
vendita re. per tex. in *l. procuratoris. § ſed ſi dedi.
ff. de tribut. Sichard. in l. in rebus. nu. 11. in
fin. C. de iur. aot. Iaſon. in l. creditor. num. 5. ff.
ſi cert. pet.*

109 Dico, quòd apparet, venditorem † doloſè

fuiſſe inductum ad credendum, ideo ipſi vt decepto, datur rei venditæ vendicatio. *Doct. in l. ſi quaſi. de pignor. act.*

110 De † dolo emptoris non dubitamus, cum ſta-
111 tim facta venditione, ipſe aufugit, per † quam fugam præſumitur, quod prius emptor fugam ipſam ante venditionem præcogitauerit. *Surd. conſ. 528. nu. 9. lib. 4. Bald. conſ. 249. nu. 1. verſ. item ex modico. lib. 1. Alex. in l. ſi cum dotem. §. fin. ff. ſol. matr. Cabal. milleloq. 123. num. 1. p. 1.*
112 Item, † de dolo re ipſa, conſtat ex malo effectu poſtea ſequuto. *Crauet. conſ. 811. num. 6. & conſ. 969. nu. 13. lib. 5. Menoch. de præſumpt.*
113 *lib. 5. præſ. 3. num. 99.* Malus † enim animus talis præſumitur fuiſſe, qualia facta ſequuntur. *l. ſi quis adulterij. 34. C. ad l. Iul. de adult. Decian. conſ. 23. num. 86. lib. 1.*

Circa autem illam quæſtionem, an ad bona reſtitutus, ex ceſſione S. D. C. & ſic ex perſona non amplius debitoris, ſed Cameræ, teneatur erga creditores, qui debito tempore, cridis emanatis, non comparuerunt.

Dixi in cauſa pro Nob. D. Io. Franciſco de Boſellis, contra creditores olim D. Domitij pariter de Boſellis, in qua allegabam; Quòd li-
114 cet † bannitus ad bona etiam reſtitutus teneatur erga ſuos creditores, & remaneat obligatus;
115 attamen cum † creditores tempore debito nõ comparuerunt, emiſſo proclamate, & ſeu crida à S. C. Ducali, acquieſcere debent; iura enim ſibi competentia, & ipſummet creditum amiſerunt, *Scott.* in terminis cridæ factæ Placentiæ à Cam. Duc. etiam reſpectu perſonæ ab ipſa cauſam habentis. *tom. 2. lib. 3. conſ. 36. num. 7. Pariſ. 1. conſ. 1. num. 53. cum ſeq.* quod eſt æquiſſimum,
116 ea ratione, quia ſicuti † reſtitutus ad bona non recuperat iam alienata per fiſcum; ita etiam ius creditorum iam per non contradictionem ipſorum extinctum reuiuiſcere minimè debet. *Petr. Ant. Anguiſſ. lib. 3. conſ. 10. in mat. iud. num. 7.*
117 vbi † quis habet fundatam intentionem contra non comparentem, alio non probato, & maxi-
118 mè quia iſte creditor fuit negligens, † & culpa ſua creditum amiſit; debito enim tempore cum potuerat non comparuit, nec contradixit. *Odd. de reſt. in integr. par. 2. q. 96. art. 3.* per totum, reſponden. Boſſio ſequitur *Farinac. de delict. &*
119 *pœn. quæſt. 25. num. 181.* ius enim † extinctum non reuiuiſcit amplius, ibi ſub *d. num. 181.* cu-
120 ius † auctoritas hodie apud omnes maxima eſt, & ſequitur ipſos latè *Cabal. reſ. crim. cent. 3.*
121 *caſ. 233. num. 17. & per tot.* quod † procedit etiam in alijs cridis. *Rim. iun. 1. conſ. 68. nu. 31.*

Remanet, vt etiam duo obiecta tollamus.

Primum, de aquæ iure, & dominio, ſuper quo
122 non eſt dubitandum, nam aquæ † naſcentes domini ſunt fundi, etiam ſi per mille annos eas ipſi iure facultatis ad loca inferiora diſcurrere permiſiſſent, vt text. in *l. proculus. ff. de damno infecto. l. ſicuti. ff. Ariſto. ſi ſeruitus vendicetur. l. aquam. C. de ſeruit.* ſequitur *Bimi. 1. conſ. 97. num. 2.*

Facit ſuper hoc auctoritas *Bardel. conſ. 143.*
123 *ſub num. 37.* vbi † ſi aqua oritur in prædio tuo, potes mihi impedire, quia illam beneficio prædij tui habeo.

Bimius pariter loco præcitato *d. conſil. 97.*
124 *nu. 3.* tenet, aquam † in fundo ſuo naſcentem, impunè diuerti poſſe inuitis dominis prædiorũ inferiorum.
125 Quod mirùm non eſt, cum aqua † illius eſſe dicatur, in cuius fundo originem habet, ſiue caput. *l. 1. §. hoc interdictum. ff. de aqua quotid. & æſtiu. l. apud Trebatium. ff. de aq. plu. arcen. d. l. aquam. C. de ſeruit.*

Secundum, de bonis datis in dotem à Catharina, quæ præſumitur omnia, quæ habebat, dediſſe in dotem eius viro, qui nobilis erat, & dicues, vt dixi breuiter pro D. Antonia Maria de Buraſchis, in infraſcripto reſponſo, videlicet.

126 Doti † annexa ſunt ſine dubio onera matrimonialia per maritum ſuſtinenda,
127 ita vt dici, & præſumi poſſit, † mulierẽ nubentem abſque dotis conſtitutione, in dotem omnia bona ſua dediſſe marito, qui ad onera tenetur,
128 in † habentibus enim ſymbolum, facilis eſt tranſitus, *l. an inutilis. ff. de accept.* & tantò magis quia,
129 Matrimonia, † arguendo à communiter contingentibus, fieri ſine dote non ſolent. *Surd. 1. conſ. 94. nu. 19.* vbi ratio ponitur, quia factum
130 eſſe † præſumitur, quod fieri conſueuit, non enim debemus interpretationem ſumere, mulie-
131 res ſine dote ſe maritaſſe, quæ dos, cum ſit, † quid vniuerſale reliqua particularia, quæ minimè ſunt excepta, ad ſe trahit; quæ magis procedunt in caſu noſtro, vbi bona omnia, quæ iam
132 habebat Catharina † Vercellina ignobilis, & ruſtica, dum nupſit Comiti Gaſparo Scotto viro nobiliſſimo, præſumuntur in dotẽ data, vt omnes ſcribentes in hoc concordant, maximè ſtante iſta inſigni diſparitate; Immò etiam ſtante legato facto à dicto Co. dictæ eius vxori, antequam decederet in augumentum dotis, quod et ſi non habuit effectum, cũ hæredes dicti Comitis non ſatisfecerunt; nubendo ipſa ſecundo loco cum Chriſtophoro de Albinis, erit concludendum ſaltem dediſſe illa bona, quæ primo dedit viro, & quæ ſunt iſta, de quibus diſputatur.

vt

vt infra etiam probabitur ex poſſeſſione,& gau-
dimento facto iſtorum bonorum à dicta Vercel-
lina vxore dicti Albini, immò ab ipſomet Albi-
no, ante mortem vxoris, & poſt, quæ ſine dubio
ſufficiunt, cum in aliam cauſam iſta poſſeſſio nō
133 præſumatur, niſi dotis, † quæ cum ſit acceſſo-
rium quodam ad matrimonium, debet regulari
134 ſecundùm ipſius naturam,ſed † matrimonium
nudo cōtrahitur conſenſu, ergo & dos; vt ſentit
dictus *Surd.* loco præcit. *in conſil.94. num.39.*
vbi dos conſtitui poteſt nudo mulieris conſenſu,
135 qui *num.56.* dicit, quòd etſi † poſſit eſſe, quòd
mulier nubat ſine dote, tamen non præſumitur.

Quæ tantò magis vera ſunt, quia certum no-
136 bis† eſt onera matrimonij ſupportari non poſ-
ſe, niſi cum maxima impenſa; vndè ſi cōtrarium
diceremus, vt ait *Surd. d.conſ.94. ſub num.21.*
137 ſequeretur, † quòd maritus iactaret ſuum con-
tra iuris præſumptionem. *l. cum de indebito. ff.*
de prob. & quamuis in iure ſit diſputabile, quòd
mulier nubens abſque dotis expreſſione, & ſeu
conſtitutione, præſumatur omnia bona ſua in
dotem dediſſe.

138 Attamen negari non poteſt, † quòd ſi mulier
patiatur maritum bonis ſuis dotalibus vti, tunc
colligitur, omnia bona fuiſſe in dotem data, ex
intentione, & animo vxoris. *Crot. conſil. 396.*
num.4. lib.3. Surd.2.conſ.290.num.23. vbi diu-
139 turna † taciturnitas, & patientia habetur pro
expreſſo conſenſu *num. 25.* vbi etiam non eſt
140 veriſſimile, quòd † vxor patiatur ſe in vita
tanto tempore maritum poſſidere, & admini-
ſtrare bona ſua, prout fecit dictus Albinus, qui
bona tenuit longo tempore,nedum durante ma-
trimonio ſciente, & patiente vxore,nec contra-
dicente, fructuſquè, & penſiones percipiendo,
& de eis ad ſui libitum diſponendo. *Surd.d.conſ.*
94. nu.33. ſed etiam poſt mortem vxoris, dum
vixit locando, publicè, & palam omnia illa fa-
ciendo,vt faciunt veri domini,& poſſeſſores; ſu-
per quibus etiam faciunt, acta, & probata, & in
ſpecie, occaſione cridarum; Itē,contradictiones
factæ coram Turtuneſio Commiſſario tunc tem-
poris Caſtri Agazzani, qui non moleſtauit di-
ctum Albinum, immò permiſit ipſi ſolutiones
fieri, excluſa S.D.Cam. vt ex confeſſionibus, ac
manuſcriptis, etiam propria manu Illuſtriſſimi
D. Co.Octauij Scoti firmatis; Item, ex libris, &
computis exhibitis, & productis, vna cum fide
dicti Commiſſarij Turtuneſij, & ex recognitio-
nibus factis,de quibus omnibus in proceſſu ple-
niſſimè apparet.

Præterea cum appareat, ipſos aduerſarios,
ſeu illorum antenatos vti conductores, fructus,
& penſiones ſoluiſſe dicto Albino, non poſſunt,
contra ipſum (ſeu Antoniam Mariam de Bu-
raſchis miſerimam viduam ipſius donatariam,
& in eius bonis ſucceſſam, quos ſemel in do-
minos recognouerunt, venire.

141 Ex qua † longa poſſeſſione dicti Albini cum
patientia, titulus præſumitur. *Surd d.conſil.94.*
142 *num.51.* immò † per modicum tempus poſ-
ſeſſio ſufficeret; nam in caſu *Surd.* maritus te-
nuerat, bona,& eorum poſſeſſionem vltra decē-
nium, in noſtro autem caſum vltra annos 30.
qui alia multa ponit ad fauorem mariti ad indu-
cendum, omnia bona cenſeri in dotem data,
& in conſ.290. ſub num.25. lib.2.

Quæ ſine dubio fundant ſufficientèr inten-
tionem dictæ Buraſchæ viduæ, & quod plus eſt,
143 ſtantibus † coniecturis, & præſumptionibus,
quæ in caſu noſtro ſunt vrgentiſſimæ, ad hoc,vt
omnia bona cenſeantur in dotem data, & ma-
ximè ſi ſunt plures. idem *Surd. d.conſ.94. num.*
18. & 20. vltra quòd, ſi deducta vti ſingu-
144 la † non proſunt, ſimul iuncta iuuant. *ibi ſub*
num.20.

Maiora expectantur ab Illuſtriſſimo D.Hie-
145 ronymo † Auguſtono I. C. celeberrimo, &
doctiſſimo, Sereniſſimi Ducis Mutinæ Conſilia-
rio digniſſimo, ac integerrimo, ad quem partes
recurrere (me etiam inſtante) propoſuerunt; cu-
ius Conſiliarij ſcripta aurea ſunt, illiſquè in om-
nibus Tribunalibus maxima adhibetur fides.

Placentiæ.

ARGVMENTVM.

CVmulatio remediorum,poſſeſſionis ſ. manute-
nendæ, & reintegrandæ, an fieri poſſit; vbi
multa de ſpolio. Poſſeſſio, quomodo pro-
betur; & manutentio, cui danda ſit. Extre-
mum principale ſummariſſimi quale ſit. In
ſummariſſimo, quomodo ſit probāda poſſeſſiò.
Agenti remedio reintegrandæ poſſeſſionis, quæ
competant. Poſſeſſio non acquiritur admi-
niſtratori, ſed illi, cuius nomine adminiſtratur.
In venditione facta ad corpus nō ad menſuram,
ſi adſit diminutio rei, quomodo emptor debeat
reſarciri. Viſitatio à Iudice, quomodo ſit
facienda. Alienatio, ſeu permutatio bono-
rum fideicommiſſi, an poſſit fieri, & quomodo.
Fideicommiſſario, quæ actiones competant ad
res fideicommiſſi alienatas, & permutatas.
Matri, quando debeatur legitima, non obſtante
pupillari ſubſtitutione. Subſtitutio, quan-
do ſit vulgaris, & quando fideicommiſſaria.
Tranſactio, an ſit nulla, ſi non probetur litem
præceſſiſſe. Teſtamentum tempore peſtis fa-

ctum, an valeat cum minori numero teſtium. Matri, an debeatur legitima, & quãta debeatur. Mulier per tranſitũ ad ſecunda vota, quid amittat. Vſusfructus portio, an portioni accreſcat. Mater, quomodo filio ſuccedat, & cum quibus. Teſtamentum, quando ſit caducum. Aliqua ponũtur de relictis ad pias cauſas. Legatum, an compenſari debeat cum legitima. Debitorũ appellatione, quid veniat. Venditio cum pacto luendi, an creditum, vel debitum hæreditarium dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Actionum manutenendæ, & reijntegrandæ cumulatio fieri non poteſt.*

2 *Cumulatio remediorum, quæ ſunt contraria, fieri nequit.*

3 *Poſſeſſio ciuilis animo retinetur. & ſub nu. 11.*

4 *Verba*, ſin verò reintegrandum, *an referantur ad poſſeſſionem naturalem, an verò ad ciuilẽ.*

5 *Amotus, quando ſe habeat pro ſpoliato quoad poſſeſſionem ciuilem.*

6 *Verba*, ciuilis, & naturalis poſſeſſionis, *operantur, quem habuiſſe ſe pro ſpoliato, etiam quo ad ciuilem, & ſub num. 14.*

7 *Verba*, relaxari mandatum de manutenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando &c. *quid operentur in actionum reintegrandæ, & retinendæ, cumulatione.*

8 *Manuteneri, ſeu immitti, qui petit, non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato quo ad poſſeſſionem ciuilem, ſed pro naturali cenſetur petijſſe immiſſionem.*

9 *Mandatum de manutenendo, quando detur etiam pro recuperatione poſſeſſionis naturalis.*

10 *Manutentio datur pro recuperatione naturalis poſſeſſionis, ratione ciuilis.*

11 *Spolio agens, non videtur in dubio dimittere ciuilem, ſed tantum agere pro recuperatione ſolius naturalis.*

12 *Reintegrationis petitio eſt dubia, & æquiuoca, cum poſſit referri ad ſolam naturalem.*

13 *Confeſſio in dubio fit fauore confitentis.*

14 *Proprium ius abijcere quis non præſumitur, ſed immò potius illud conſeruare.*

15 *Verba*, manuteneri &c. *quando dicantur ſeruire de vento.*

16 *In ſummarijſſimo poſſeſſorio non attenditur, niſi ſimplex poſſeſſio & nuda facti detentio.*

17 *In ſummarijſſimo poſſeſſorio non deducuntur obiecta requirentia altiorem indaginem, nec de aſſerto titulo.*

18 *In ſummarijſſimo poſſeſſorio non fit diſcuſſio de validitate donationis.*

19 *In ſummarijſſimo poſſeſſorio ſolùm attenditur quis poſſideat.*

20 *In ſummarijſſimo poſſeſſorio non attenditur, an quis iuſtè, vel iniuſtè poſſideat.*

21 *Poſſeſſionem probant inſtrumenta, poſſidendi veros actus oſtendentia, & poſſeſſionem adeptam in tempus, quo nullus poſſidebat.*

22 *Poſſeſſio per inſtrumenta ſufficit, nedũ ad effectum manutentionis, ſed ad quoſcunq; effectus.*

23 *Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, eſt manutenibilis.*

24 *Poſſeſſio, quæ ex inſtrumentis conſtat, præſumitur anterior.*

25 *Poſſeſſio probatur ex locationibus bonorum, iunctis alijs adminiculis.*

26 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum.*

27 *Poſſeſſio probatur ex libello producto, in quo aduerſarius petebat immiſſionem.*

28 *Poſſeſſio probatur ex depoſitionibus teſtium dicentium, aliquem poſſediſſe bona cum deſſignatione confinium, maximè ad effectum manutentionis.*

29 *Poſſeſſio probatur ex commeatibus, & præceptis de exfractando tranſmiſſis colonis, qui receſſerunt.*

30 *Poſſeſſio probatur ex actibus, quos facere ſolent veri domini, & poſſeſſores.*

31 *Poſſeſſio probatur ex interuentu Iudicis, nedum in immiſſione, ſed etiam in aſſiſtentia petita per legitimum poſſeſſorem, alio maximè non exiſtente in poſſeſſione.*

32 *Poſſeſſio habet pro ſe iuris præſumptionem.*

33 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione aduerſarij.*

34 *Confeſſio quando poſſit pro parte acceptari, & pro parte non acceptari; & hoc, an habeat locum in poſſeſſione.*

35 *Poſſeſſoriorius aſſiſtit.*

36 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum præſentis poſſeſſoris, & eius auctorum.*

37 *Poſſeſſio ſic antiquas probatur ex publica voce, & fama.*

38 *Poſſeſſio probatur ex clauium continua detentione domus, & bonorum.*

39 *Poſſeſſio probatur ex onerum ſolutione, vnà cum fructuum collectione.*

40 *Poſſeſſio probatur ex recognitionibus geminatis.*

41 *Recognitiones ſufficiũt ad interuertendam poſſeſſionem.*

42 *Poſſeſſio probatur ex cenſuum impoſitionibus factis ſuper bonis poſſeſſis.*

43 *Poſſeſſio probatur ex promiſſionibus, & expenſis factis circa rem poſſeſſam; vt putà de paleis, pabulis, ſeu herbis, ſtabulis, &c.*

44 *Poſſeſſio probatur ex ſeminationibus continuatis annuatim.*

45 *Pro-*

45 Probationes leuiores ſufficiunt in iudicio manutentionis.

46 Manutentio nõ poteſt denegari, ſi à principio fuit probatum poſſeſſionis initium, & eius continuatio.

47 Poſſeſſio probata, fino al prato, e caſa, non vltra ad alia bona trahitur extra pratum.

48 Poſſeſſio probata vſque ad ripam, non probat poſſeſſionem ripæ.

49 Dictio, ad, denotat vicinitatem, non intrinſecitatem.

50 Poſſeſſio probata in vno loco, non probata cenſetur in alio.

51 Verba, all'hora riconobbe il Sig. Ceſare in patrone, per paura di non eſſer meſſo sù la ſtrada, &c. quid operentur.

52 Poſſeſſionem amittit ille, qui recognoſcit alium, & ſi timeat expulſionem.

53 Poſſeſſio iunior, & clandeſtina non impedit antiquioris manutentionem, etiam ſi per horã iſta eſſet anterior.

54 Poſſeſſio iunior loco turbationis habetur; & ideo pro ea manutentio non datur in præiudicium veri poſſeſſoris, qui ſe pro ſpoliato non habuit.

55 Poſſeſſio iunior vti vitioſa, non dicitur poſſeſſio.

56 Poſſeſſor vincit aduerſarium per non ius ipſius.

57 Poſſeſſio non probatur per actus æquiuocos, qui potuerunt fieri, etiam à non poſſeſſore, ex alia cauſa.

58 Poſſeſſio non probatur per actus, qui per neceſſe poſſeſſionem non concludunt.

59 Poſſeſſio paſſiua, quæ dicatur, & an ſolum domino directo ſuffragetur.

60 Poſſeſſionis actualis probatio fieri debet, ad effectum obtinendi manutentionem.

61 Lauatio non effectuata probat.

62 Conſequentia, an teneat; hodie poſſidet, ergo poſſidebat.

63 Poſſidet hodie; ergo poſſidebat; concluſio procedit, alio non exiſtente in poſſeſſione.

64 Ex poſſeſſione de præſenti non infertur ad poſſeſſionem de præterito, quando præſens ſtatus habet contra ſe veritatem alicuius præcedentis ſtatus.

65 Poſſeſſio, vt capta dicatur priuatiuè, duo requiruntur, prohibitio, & acquieſcentia prohibitioni.

66 Oppoſitio partis, ſupponit alterum poſſidere.

67 Verba, e non li coglierai piu, quid operentur.

68 Oppoſitio, an poſſit dici facta reſpectu alterius iuris, quam poſſeſſionis.

69 Locare aliud eſt, aliud velle locare.

70 Poſſeſſio non probatur ex locatione, quæ nondum fuit in eſſe; maximè ſi non conſtat per prætenſum poſſeſſorem, ſeu conductorem fructus perceptos fuiſſe.

71 Iudex non poteſt propria auctoritate, & ſine citatione, quem ſua poſſeſſione priuare, & expellere, maximè, ſi poſſeſſor poſſit aliquod ius deducere impediens poſſeſſionis adeptionem.

72 Poſſeſſio non amittitur, ſi per Iudicis decretum, & mandatum non ritè, ac rectè procedentis, hoc fiat.

73 Poſſeſſori in poſſeſſionem bonorum Iudicis iuſſu, & mandato iniuſto intruſo, manutentio non conceditur.

74 Citatio eſt neceſſaria, antequam quis ſua poſſeſſione priuetur.

75 Poſſeſſio nulla, nullum effectum producit.

76 Conſequentia non tenet; poſſeſſio eſt iunior; ergo non vitioſa eſt, nec clandeſtina.

77 Poſſeſſio iunior ſemper clandeſtina, & vitioſa iudicatur.

78 Sequeſtratio poſſeſſionis, ſeu illius auocatio à parte extorta, non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, maximè, ſi timor non ſit armorum.

79 Poſſeſſionis ſequeſtratio non priuat poſſeſſorem ſua poſſeſſione, ſi non habuit ſe pro ſpoliato; aliàs ſecus. Vel non præceſſerit debita citatio.

80 Sequeſtratio regulariter eſt prohibita.

81 Sequeſtrationem in eo caſu eſſe permiſſam, qui dicit, probare tenetur.

82 Sequeſtratio nunquam conceditur, ſi conſtat de poſſeſſione vnius ex partibus.

83 Fideicommiſſarijs poſſeſſio capta propria auctoritate, & non de manu hæredis, dicitur vitioſa, etiam ſi fieret fideicommiſſi reſtitutio ipſo iure.

84 Poſſeſſio poſterior, an attendatur, ſi ſolùm agatur de ſubſiſtentia naturalis poſſeſſionis.

85 Poſſeſſio anterior eſt præferenda in mandato de manutenendo.

86 Poſſeſſorij actus non ſuffragãtur, ſi illi fuerunt, qui cauſam liti dederunt.

87 Poſſeſſio, per quos actus probata non dicatur.

88 In poſſeſſione exigendi, in qua quis erat tempore motæ litis, eſt manutenendus; immò, ſi ſolutio denegaretur, adhuc mandatum de manutenendo eſſet concedendum, & tunc eſſet in facultate illius, cui denegatur ſolutio habere ſe pro ſpoliato, & intentare remedium recuperandæ, vel ſi non haberet ſe pro ſpoliato, intentare remedium retinendæ.

89 In ſummariſſimo poſſeſſorio, principale extremum eſt poſſeſſio, ſeu quaſi, ſine cuius probatione manutentio dari non poteſt.

90 In ſummariſſimo poſſeſſorio, licet exacta poſſeſſio non requiratur; attamen debet de poſſeſſione conſtare ſaltem ſummariè, de tempore litis conteſtatæ.

91 Man-

91 *Mandatum de manutenendo conceditur poſſidenti tempore motæ litis.*

92 *Reintegratio non datur, nec ipſi eſt locus, ſi de proprietatis defectu notorio conſtet.*

93 *Adminiſtrator non poſſidet, ſed ille, cuius nomine adminiſtrat.*

94 *Poſſeſſorium remedium non datur adminiſtratori, & ſic alieno nomine poſſidenti, ſed ei, cuius nomine poſſidetur.*

95 *Poſſeſſionis nullum commodum ſibi acquirere dicitur ille, qui pro alio poſſidet.*

96 *Poſſidere is dicitur, cuius nomine alius poſſidet.*

97 *In venditione facta ad corpus non ad menſuram, an emptor læſus poſſit reclamare, & recuſare pretij ſolutionem.*

98 Alex. conſ. 127. vol. 2. *reprobatur.*

99 *Emptor, in venditione facta ad corpus, debet reſarciri, ſi ſumus in magna læſione.*

100 *Iudex animaduertere debet in viſitationibus, ad quas eſt vocatus, ne in actis redigere ea faciat, de quibus eſt dubium.*

101 *Iudici non licet ſuam declarare voluntatem ante ſententiam.*

102 *Notarij ſint cauti, nec ſcribant in actis, viſitationem fuiſſe factam, & ſcriptam parte præſente, & conſentiente, ſi verè non fuit præſens.*

103 *Fideicommiſſi permutatio, quando fieri poſſit cum alia re.*

104 *Dictio*, omnem, *complectitur etiàm permutationem.*

105 *Fideicommiſſario datur actio ad res fideicommiſſi ſubrogatas, & permutatas loco alienatarum, ſeu ſubrogatarum.*

106 *Fideicommiſſarius, an poſſit agere ad res fideicommiſſarias in permutationem datas alterius rei, ſi permutatio eſt fauorabilis.*

107 *Fideicommiſſarius, quomodo poſſit rem venditam recuperare.*

108 *Fideicommiſſarius, ſi eligit fideicommiſſum in re ſubrogata, ad aliam regreſſum habere non poteſt.*

109 *Res fideicommiſſo ſuppoſita permutata, efficitur fideicommiſſaria.*

110 *Permutata bona, eiuſdem naturæ efficiuntur, prout ſunt res alienatæ.*

111 *Res permutatæ veniunt in reſtitutione fideicommiſſi.*

112 *Permutandi facultas, an ſit data à iure.*

113 *Diſpoſitio teſtatoris, ſi eſt expreſſa, dici non poteſt, caſum fuiſſe omiſſum ab ipſo diſponente.*

114 *Verba*, vulgariter, pupillariter, & per fideicõmiſſum, *ſi à teſtatore in vna parte teſtamenti ponantur, in altera omittantur; quid?*

115 *Teſtator, ſi in vna parte teſtamenti appoſuit verba*, vulgariter, pupillariter, & per fideicõmiſſum, *in alia verò non, eſt ſignum, quòd ipſe conſultò illa omittere voluerit, ne matri poſſet fieri in legitima præiudicium.*

116 *Interpretatio, & intelligentia, illa eſt ſumenda, quæ repetitionem excludit.*

117 *Subſtitutio vulgaris per aditionem hæredis expirat, & extinguitur.*

118 *Subſtitutio compendioſa verbis cõmunibus facta, vti omni tempore fideicommiſſaria, pupillarem non continet; vt matrem excludat.*

119 *Coniecturę multùm attenduntur, vbi agitur de matre per pupillarem excludenda à legitima.*

Mater, vt per pupillarem non excludatur, quę conſiderentur.

120 *Teſtator, ſi in vna parte teſtamenti aliquam clauſulam ponit, in alia illam omittat, conſultò hoc facere cenſetur, ſi eſt peritus, & ſapiens.*

121 *Repetitio ſubſtitutionis non datur, ſi quęlibet eſt perfecta, & habet ſuam propriam, & ſpecialem determinationem, & maximè, ſi variatur perſona, cui fit ſubſtitutio.*

122 *Subſtitutionum repetitio ceſſat, quando relatio non poteſt congruè referri, & aliter à lege deciſum eſſet, vel quoties diuerſa poſſet aſſignari ratio.*

123 *Rationis diuerſitas, ex quibus dignoſcatur inter vnam teſtamenti partem, & aliam.*

124 *Teſtator, quando præſumatur directò, & pupillariter velle ſubſtituere.*

125 *Prędilectionis ratio, ſi ceſſat, ceſſat quoq; cauſa ſubſtituendi pupillariter.*

126 *Subſtitutio pupillaris rectè fit inter filios teſtatoris, ratione patrię poteſtatis.*

127 *Subſtitutio pupillaris conuenire non poteſt illis, qui non ſunt in poteſtate teſtatoris.*

128 *Pupillariter ſubſtituere quis non cenſetur velle, ſi effectum ipſius ſubſtitutionis conferat in tẽpus veriſimiliter excedens pupillarẽ ætatẽ.*

129 *Linea eſt collectio perſonarum, & plurium graduum ab eodem ſtipite deſcendentium.*

130 *Pupillaris ſubſtitutio, vt valeat, debet fieri pupillo.*

131 *Subſtitutio pupillarem non comprehendit, ſi verba in pupillo verificari non poſſunt.*

132 *Subſtitutio pupillo facta ſub conditione*, ſi ſine filijs deceſſerit, *eſt fideicommiſſaria.*

133 *Verba*, vltimo ex eis ſic decedenti, *referuntur ad perſonas impares.*

134 *Subſtituendi actus, debet æqualiter determinare omnes perſonas, cui refertur.*

135 *Pupillaris ſubſtitutio verificari poteſt tantùm in pupillo.*

136 *Subſtitutio interpretatur, vt omni tempore ſit fideicommiſſaria, vt omnibus æqualiter conuenire poſſit.*

137 *Pu-*

137 Pupillaris non ſubintelligitur in ſubſtitutione facta perſonis imparibus.

138 Impubes etiam poteſt per fideicommiſſum grauari.

139 Subſtitutio facta poſt plurium mortem, & vltimo ſic decedenti, eſt merè fideicommiſſaria.

140 Fideicōmiſſaria inducitur per verba tractum temporis in futurum habentia.

141 Teſtator, quando dicatur ſubſtitutionem reſtrinxiſſe ad eius bona propria.

142 Subſtitutio compendioſa non trahitur ad pupillarem, ſi appares teſtatorem voluiſſe de bonis ſuis tantùm diſponere, etiamſi teſtator ſubſtituerit in omnibus, & quibuſcunq; eius bonis.

143 Generalitas reſtringitur ad bona tantùm ipſius teſtatoris.

144 Subſtitutio ad bona teſtatoris relata, quouis tēpore erit fideicommiſſaria.

145 Pupillaris ſubſtitutio fieri non poteſt, quin comprehendat bona propria ipſius pupilli.

146 Subſtitutio indicatur fideicommiſſaria, ſi in ipſa bona pupilli non includuntur.

147 Coniectura affectionis teſtatoris eſt potens fauore matris, ad excludendam pupillarem.

148 *Verba*, quia de ipſa, vt de me ipſo pleniſſimè confido, *quid operentur*.

149 Maritus, ſi partē eius ſubſtātia vxori reliquit, multò magis credendum eſt noluiſſe prohibere; quin ipſa luctuoſa filij ſucceſſione priuetur.

150 Vxori relictum particulariter factum, arguit ipſius excluſionem; intellige, vt ibi.

151 Coniecturæ, quæ ad matris excluſionem adducuntur, cōcludentes, & neceſſaria eſſe debent.

152 Legatum factum vxori, non debet in eius odiū retorqueri.

153 Priuatio matris ab hæreditate filij non vendicat ſibi locum, niſi in caſu claro, & certo.

154 In dubio pro matre capienda eſt interpretatio, ne ſucceſſione filij priuetur.

155 Dilectus magis, quis dicatur.

156 Dilectus minus altero dicitur, qui vltimo loco eſt poſitus.

157 Dilectio etſi maior nō ſufficit tamen ad inducēdā pupillarem ſubſtitutionē in odium matris.

158 Coniecturæ plures, & potentiores ſuperant coniecturam à maiori dilectione deſumptam.

159 Coniecturæ pro matre vigentes operantur, quòd aduerſarius debeat plenè, & perfectè probare contrarium.

160 Lex, quando conſiderat potius formalitatem verborum, quàm effectum, requiruntur verba valdè ſpecifica, & deliberatè à teſtatore prolata.

161 Subſtitutio facta vltimo ſic decedenti, præuia multorum graduum conſtitutione, eſt nimis vaga, & incerta.

162 Teſtator, quòd cogitauerit matrem ſuperuiuere filijs, non eſt credendum.

163 Teſtator, quòd cogitauerit de facienda ſubſtitutione vltimo, quem ipſe diuinare non poterat, non eſt credendum.

164 Pupillaris, quando non ſit ſubintelligenda.

165 Piæ cauſæ fauor nō attenditur in præiudicium tertij.

166 *Verbum*, ſubſtituo, *eſt commune*.

167 *Verbum*, ſubſtitutio, *obliquari debet, ſubſiſtente neceſſitate, vel obliquandi ratione*.

168 Interpretatio, illa eſt præferenda, quæ matri magis fauet; & ae ratione ibi.

169 Præiudicium alicuius vbi eſt, quid ſit faciendū.

170 Mater, ſi certat de damno euitando, ipſi eſt fauendum, & pro ea ſit interpretatio.

171 Subſtitutio, ſi ſit merè fideicommiſſaria, conſultum eſt vtrique parti, matri ſcilicet, & ſubſtituto.

172 Mater ad ſecunda tranſiens vota, an ſibi præiudicet circa pupillarem ſubſtitutionem.

173 Mater per tranſitum ad ſecundas nuptias, non priuatur filij ſucceſſione.

174 Teſtator non præſumitur recedere voluiſſe à iuris diſpoſitione.

175 Mater tranſiens ad ſecunda vota, an perdat vſumfructum; & dato, quòd hoc verum ſit, an per hoc dicatur à tota filij hæreditate excluſa.

176 Mater non debet à filij hęreditate excludi, ob legatum à teſtatore ipſi factum de bonis ſuis.

177 Legatum vxori relictum, non inducit præſumptionem excluſionis ab hęreditate pupilli, niſi duobus concurrentibus, primò, quòd legatum ſit relictum à ſubſtitutis ipſius pupilli; ſecundò, quòd adiecta ſit clauſula, quòd vxor ſit contenta, nec quòd amplius petere poſſit.

178 Tranſactio. Partes, ſi aſſerant litem iudicialem præceſſiſſe, hoc tenentur probare.

179 Seraph. deciſ. 737. *declaratur*.

180 Partes, ſi non ſe reſtrinxerunt ad litem iudicialem, an hoc teneantur probare pro tranſactionis validitate.

181 Litis timor, an ſufficiat pro validitate tranſactionis.

182 Tranſactio, ſi eſt fundata ſuper lite iudiciali, & cū hoc ſuppoſito, corruit, ſi lis non probetur.

183 Litis timor non ſufficit pro validitate tranſactionis, niſi ſit probabilis.

184 In tranſactione, non ſtatur aſſertioni notarij, & partium, quia litem ipſi fingere poſſunt.

185 Io Camillus Gargiareus fuit pater, & præceptor auctoris.

186 Humanum eſt errare.

187 Ho-

187 *Homo cum errat, humanitas errare dicitur.*
188 *Bonus, quandoq; dormitat homerus.*
189 *Iaculator nullus tam expertus reperitur, qui aliquando aberret à ſcopo.*
190 *Error. Lenitas non eſt à cognito errore recedere.*
191 *Turpè non eſt in melius mutare conſilium.*
192 *Teſtamenta tempore peſtis facta, valent cum minori numero teſtium.*
193 *Lex non arctat ad impoſſibile.*
194 *Teſtamenta tempore peſtis facta, valent etiam cum duobus teſtibus facta.*
195 *Legatum vſusfructus vxori relictum, an pro primo anno ſit purum, in cæteris verò conditionale.*
196 *Legatum, quando ſit conditionale.*
197 *Verba*, modo tamen non nubat, *faciunt legatum eſſe conditionale.*
198 *Legatum factum vxori à marito amittitur, ob tranſitum ad ſecunda vota.*
199 *Legatum factum vxori durat, durante viduitate.*
200 *Vxor ſecundo nubendo, an teneatur fructus perceptos ex re legata, ſub conditione viduitatis, reſtituere.*
201 *Legatum factum vxori ſub conditione non nubendi, quando inducat perpetuam viduitatem.*
202 *Vſusfructus, morte vſufructuarij finitur. & ſub num. 223. ſub verſ. quartò, quia.*
203 *Vſusfructus duobus coniunctim relictus, mortuo vſufructuario, portio vacans, alteri ſuperuiuenti accreſcit.*
204 *Vſufructuarius, quando cenſeatur magis dilectus proprietario.*
205 *Matri legitima debetur, licet à filio ſit excluſa.*
206 *Parentes ſicuti liberi, poſſunt agere ad repletionem legitimæ.*
207 *Quarela inofficioſi teſtamenti, tàm parentibus, quàm liberis datur.*
208 *Legitimæ, & ſucceſſionis petendæ ratio, inter aſcendentes, & deſcendentes æquata eſt.*
209 *Legitima, tàm aſcendentium, quàm deſcendentium eſt tertia pars omnium bonorum per defunctum relictorum.*
210 *Mater ſuccedit pleno iure filio, ceſſantibus fratribus vtrinque coniunctis.*
211 *Inhumanum & odioſum eſt matrem excludere à luctuoſa filij ſucceſſione.*
212 *Mater filio ſuccedit vnà cum fratribus vtrinque coniunctis.*
213 *Teſtamentum non eſt caducum, ob præmorientiam vnius ex heredibus vocatis coniunctim.*
214 *Relictum pro anima, pium dicitur.*
215 *Legatum pium, quicquid ſit de ſolemnitatibus omiſſis, valet.*
216 *Legatum pium debetur, quicquid ſi de conditione, quę effectum non habuit.*
217 *Legitima matris, ſi ſunt fratres heredes inſtituti, eſt tertia portionis, quam ipſa ab inteſtato conſequeretur.*
218 *In legitima matris calculanda, quæ conſiderentur.*
219 *Legatum, quando cum legitima matri debita, compenſetur.*
220 *Filię mortuę portio, an matri, an verò ſubſtituto debeatur.*
221 *Dictio*, vel, *eſt diſiunctiua.*
222 *Ex diuerſis non infertur.*
223 *Diuerſitas perſonarum, & caſuum, ſi adeſt, idē iudicium fieri non debet.*
224 *Venditio cum pacto redimendi, non dicitur debitum, nec creditum. & ſub num. 230.*
225 *Debita ſolui per hæredem, ſi teſtator mandat, intelligentia ſumitur de certis, & puris. & ſub num. 227.*
226 *Creditum, vel debitum reſpectiuè ſub conditione eſt debitum, vel creditum, intellige de conditione omninò extitura.*
227 *Euictio poteſt euenire, & non euenire.*
228 *Ambigua, & quæ poſſunt eſſe, & non eſſe, non conſiderantur.*
229 *Sub conditione, ſi quid debetur, ante ipſius conditionis euentum, non dicitur deberi.*
230 *Debitor propriè is dicitur, à quo inuito exactio fieri poteſt.*
231 *De debito, quando fit mentio, intelligentia ſumitur de puro, non autem de in diem.*
232 *Francandi tempore pendente, nulla obligatio nata dicitur.*

CONSILIVM XCVIII.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

PRocurator partis, in hoc ſuppoſito ſummarijſſimi iudicio, non benè inſtruxit proceſſum, nec minus validè egit, nec tandem deducta, & allegata probauit.

Primo loco, quo ad libellum, & actionem
1 video † cumulata fuiſſe remedia poſſeſſionis
manutenendæ, & reintegrandæ, quæ inter ſe
2 ſunt † contraria, & in ſimul cumulari non poſ-
ſunt, *Rota. in poſthum. tom. 2. deciſ. 99. ſub num. 1.* Quibus non obſtat, quòd ipſe amotus (ſi tamen talis dici poteſt, cum nunquam poſſedit, vt infrà probabo) non habuerit ſe pro ſpoliato, cum hoc ſolùm procederet, quo ad naturalem,

Digitized by Google

3 turalem, non † quoad ciuilem, quæ animo re-
4 tinetur, ad inducendum, quòd illa † verba, *ſeu verò reintegrandum &c.* referantur ad poſſeſ-
ſionem naturalem, qua prætenditur, ipſum fuiſſe
ſpoliatum.

5 Quia conſtat etiam ipſum ſuppoſitum † amo-
tum, ſe habuiſſe pro ſpoliato, quoad poſſeſſio-
6 nem ciuilem, ex illis verbis narratiuæ, † *ciuilis, & naturalis poſſeſſionis &c.* quæ, ſi eſſent omiſ-
ſa, & eſſet dictum, prout ego alias ſeruaui in hoc
7 foro Placentino, † *relaxari mandatum de manu-
tenendo, & quatenus opus ſit de reintegrando*, be-
nè declarando remedia, & illa diſtinguendo,
poſſet teneri opinio partis, vt ſupra tenui, ea ra-
8 tione, quia, qui petit † manuteneri, ſeu immitti,
non dicitur habuiſſe ſe pro ſpoliato, quo ad poſ
ſeſſionem ciuilem, ſed cenſetur petijſſe immiſ-
ſionem pro naturali, & ego tunc ex poſſeſſione
ciuili animo retenta, pro qua inſtabatur pro
9 manutentione, obtinui † mandatum de manu-
tenendo, etiam pro recuperatione naturalis,
prout fuit deciſum à Sac. *Rot. Rom. in recent. de-
10 ciſ.605. p.* 1. Datur .n. † pro recuperatione natu-
ralis poſſeſſionis manutẽtio ratione ciuilis. *ibid. in recent.* pro qua opinione multa fundamenta,
multaſq; rationes deducebam, quas ibi ponere
pro nunc ſuperfluum iudicaui, cũ amiſerim con-
ſultationem; dicebam enim præ cæteris, quòd
11 ſpolio † agens non videbatur in dubio dimit-
tere ciuilem, quàm quis retineret ſolo animo,
ſed tantùm agere pro recuperatione ſolius na-
turalis, vt ex eadem *Rota. in recent. deciſ.* 561.
12 *num.* 5. *d. p.* 1. petitio † enim reintegrationis eſt
dubia, & æquiuoca, cum poſſit referri ad ſolam
naturalem. *ibid. num.* 6. vbi duplici ex capite
fauore ſpoliati fit talis interpretatio; Primò,
13 quia cum hæc ſit ſpecies † confeſſionis, debet in
dubio interpretari fauore confitentis; Secundò,
14 quia eſſet abijcere † proprium ius, quòd non
præſumitur quis facere velle, ſed immò potius
illud conſeruare, cum alijs rationibus, de qui-
bus ibi. videatur etiam *Rota. par.* 2. *deciſ.* 319.
ſub num. 1. *& in poſth. tom.* 1. *deciſ.* 749. *num.* 2.
ſecùs eſſet, prout in noſtro caſu, ſi pars peteret
abſolutè immiſſionem, tàm pro ciuili amiſſa,
quàm pro naturali; nam tunc cum nobis clarè
15 conſtaret de amiſſione, illa † verba, *manute-
neri &c.* ſeruirent de vento, immò per illam ſo-
la immiſſionem petitam, videretur etiam amiſſa
ciuilis. *Rot. in dd. recent. p.* 2. *deciſ.* 56. *num.* 2.

Accedat, quòd non debebat variare d. Pro-
curator in hoc, ab ipſo nominato poſſeſſorio re-
tinendæ, quia ibi (cũ ſit poſſeſſorium ſummarijſ-
16 ſimum) nõ † attenditur, niſi ſimplex poſſeſſio, &
nuda facit detentio. *Rot. in recent. p.* 1. *deciſ.* 660.
17 *num.* 3. nec minus deducere † obiecta requiren-
tia altiorem indaginem, nec de aſſerto titulo.
Rota. in recent. p. 1. *deciſ.* 583. *num.* 2. videatur
etiam *deciſ.* 366. *num.* 6. *& in poſthum. tom.* 2.
18 *deciſ.* 224. *num.* 5. prout † nec etiam circa vali-
ditatem cuiuſdam aſſertæ donationis, vt in pun-
19 cto *Rota. in recent. p.* 1. *deciſ.* 270. *nu.* 4. ſolùm †
enim attenditur quis poſſideat. *Rota. in recent.
20 deciſ.* 512. *p.* 1. *num.* 4. non † autem, an iuſtè, vel
iniuſtè poſſideat. *Rot. in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 496.
num. 6.

His præmiſſis videamus, quis ex iſtis proba-
uerit poſſeſſionem, & pro meo clientulo conclu-
dendum, vt ex proceſſu patenter conſtat, non
attentis ijs, quæ falsò ſupponuntur in informa-
tionibus datis, vt eſt videre, ex lectura actorum,
& iurium in proceſſu productorum, quæ tota
dilucidant ſuppoſita, pro noſtra parte adducta,
& vt infrà probabitur ex deciſionibus Rotæ,
quas pro ſe facere conſtanter ex aduersò ſcri-
bens omninò tenet, & credit; & tamen ad pro-
poſitum non faciunt.

Quòd autem probata ſit poſſeſſio mei clien-
tuli, ad effectum obtinendi manutentionem, in-
fraſcripta oſtendunt.

Primò, inſtrumenta tàm oſtendentia poſſidẽ-
di veros actus, quam poſſeſſionem adeptam per
21 meum clientulum † producta in actis, & in tem-
pus, quo nullus poſſidebat. *Rot. in recent par.* 1.
deciſ. 513. *num.* 1. 652. *num.* 1. *& deciſ.* 650.
num. 1. per tex. in *l. prædia. ff. de acquir. poſſeſs. & deciſ.* 661. *num.* 1. *& deciſ.* 687. *num.* 3. vi-
deatur etiam *deciſ.* 359. *num.* 1. *dicti tomi. &
22 deciſ.* 106. *num.* 4. *deciſ.* 293. *num.* 4. quæ † ſuf-
ficiunt nedum ad effectum manutentionis, ſed
ad quoſcunq; effectus. *& deciſ.* 476. *nu.* 2. *deciſ.* 516. *num.* 1. *& deciſ.* 632. *num.* 1. *& p.* 2. *deciſ.* 56. *num.* 1. *deciſ.* 211. *num.* 1. *deciſ.* 525. *nu.* 1.
deciſ. 601. *num.* 1. *deciſ.* 658. *num.* 1. *& deciſ.* 761. *& in poſthum. tom.* 1. *deciſ.* 280. *num.* 1. *&
23 deciſ.* 686. *num.* 1. quę † poſſeſſio tunc manute-
nibilis eſt. *Rot. in recent. p.* 1. *deciſ.* 92. *num.* 1.
24 & † anterior præſumitur. *Rot. nouiſs. diuerſ. p.* 1.
deciſ. 506. *num.* 1.

25 Secundò, locationes † bonorum, iunctis alijs
adminiculis. *Rot. in recent. par.* 1. *d. deciſ.* 661.
26 *num.* 2. & † cum perceptione fructuum. eadem
Rot. deciſ. 555. *num.* 1. *deciſ.* 687. *num.* 4. *& p.* 2.
deciſ. 171. *num.* 1. facit *deciſ.* 649. *num.* 6. *d. p.* 2.
& in poſth tom. 1. *deciſ.* 749. *num.* 1. *& tom.* 2.
deciſ. 2. *num.* 2. *& deciſ.* 251. *num.* 3. maximè
accedentibus ijs, quæ ibi ponuntur de dominio.
eadem *Rot. deciſ.* 576. *nu.* 2. *& deciſ.* 594. *nu.* 2.

27 Tertiò, alius † libellus, quem aliàs dedit ad-
uerſarius, vbi petebat contra nos immitti in poſ-

ſeſſio-

ſeſſionem dictorum bonorũm, per quem faſsus eſt ipſe nos poſſediſſe. *Rot. in recen. d. deciſ.* 561. *num.* 2.

28 Quartò, depoſitiones † teſtium, dicentium, meum clientulum poſſediſſe bona, de quibus in actis præciſè, cum deſignatione confinium. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 131. *num.* 2. *&* 4. *deciſ.* 307. *num.* 1. *&* 6. *& par.* 2. *deciſ.* 669. *num.* 3. *& in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 539. *num.* 2. maximè ad effectum manutentionis. *Rota. in poſthum. tom.* 1. *deciſ.* 451. *nu.* 1. *per* §. *retinendæ. inſt. de interdict.*

29 Quintò, commeatus, † & præcepta de exfrãctando tranſmiſſa colonis, qui receſſerunt, fru-
30 ctuum perceptio, alijq; † poſſeſſorij actus, quos facere ſolent veri domini, & poſſeſſores. *Rot. in recent. d. deciſ.* 131. *num.* 3.

31 Sextò, auctoritas † Iudicis, quæ interuenit, nedum in immiſſione, ſed etiam in aſſiſtentia petita per dictum legitimum poſſeſſorem. *Rota. in recent. p. 1. deciſ.* 92. *num.* 3. maximè alio non
32 exiſtente in poſſeſſione. *ibid. num.* 5. quæ † habet pro ſe iuris præſumptionem, ead. *Rot. deciſ.* 139. *num.* 8. *d. par.* 1.

33 Septimò, confeſſio † ipſius partis aduerſæ, de qua pleniſſimè conſtat ex actis, *Rot. in recent. p. 1. d. deciſ.* 307. *nu.* 2. *& in poſth. tom.* 1. *deciſ.* 749.
34 *num.* 2. *&* 3. in qua licet dicatur, † ipſum fuiſſe vitioſè intruſum, attamen iſta confeſſio poteſt pro parte acceptari, relicta qualitate vitij, ſtan-
35 te † præſumptione iuris aſſiſtente poſſeſſori, vt in præciſis terminis probat eadem *Rota. p. 2. deciſ.* 525. *num.* 2. *deciſ.* 768. *num.* 6. *in recent. & in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 562. *num.* 1.

36 Octauò, fructus † percepti. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 555. *num.* 1. nedum principalis mei, ſed eius auctorum, quod ex inſtrumentis probatur,
37 & tamen ſufficeret † publica vox, & fama, cum eſſemus in antiquis. eadem *Rot in recent. par.* 2. *deciſ.* 223. *nu.* 6. *&* 7. ad prædicta videatur *Rot. in dd. recent. p. 2. deciſ.* 691. *num.* 2. *& in poſth. tom.* 1. *deciſ.* 28. *ſub num.* 1. *deciſ.* 222. *num.* 6. *deciſ.* 323. *in fin. num.* 2. *& deciſ.* 15. *num.* 1.

38 Nonò, clauium † continua detentio domus, & bonorum, de quibus agitur. *Rot in recent. p. 2. deciſ.* 514. *ſub num.* 1.

39 Decimò, onerum † ſolutio, cum dicta fructuũ collectione. *Rota. in poſthum. tom.* 2. *deciſ.* 261. *num.* 5.

40 Vndecimò, recognitiones † geminatæ, tàm auctorum mei principalis, quàm etiam eiuſdem. *Rot. in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 471. *num.* 3. quæ ſemper fuerunt continuatæ, vnà cum alijs, de quibus
41 ibi; quæ † recognitiones ſufficiunt ad interuertendam poſſeſſionem, *Rota. in nouiſ. diuerſ. p.* 1. *deciſ.* 506. *num.* 7.

42 Duodecimò, cenſus † impoſitiones factæ ab ipſo principali meo ſuper dictis bonis. *Rota. in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 539. *nu.* 2. *verſ. quæ ſimiliter.*

43 Decimotertiò, prouiſiones, † & expenſæ factæ circa rem poſſeſſam, de quibus conſtat per teſtes, & per inſtrumenta producta. *Rot. in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 566. *num.* 5. vt puta de paleis, pabulis, ſeu herbis, ſtabulis, & alijs. *ibidem.*

44 Decimoquartò, ſeminationes † continuatæ annuatim probant poſſeſſionem. *Rot. in nouiſs. diuerſ. par.* 2. *deciſ.* 130. *num.* 5.

45 Quæ probationes ſunt pleniſſimæ, & tamen † leuiores ſufficerent, cum agatur de iudicio manutentionis. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 225. *nu.* 1. *deciſ.* 214. *num.* 3. *& p. 2. deciſ.* 525. *num.* 9. in
46 qua cum fuit † probatum initium poſſeſſionis, & eius continuatio, non poteſt denegari manutentio. *Rot. in nouiſ. p. 1. deciſ.* 378. *num.* 1.

Præterea, quòd in proceſſu non ſint probata probanda pro parte aduerſarij, infraſcripta patefaciunt; nam

Primo loco conſtat ex depoſitionibus teſtiũ,
47 dictum aduerſarium † poſſediſſe, *ſino al prato, e caſa &c.* ergo ſaltem pro iſta parte probata non fuit poſſeſſio, immò penitus excluſa, vt videmus
48 de poſſeſſione † probata vſque ad ripam, per quam non cenſetur probata poſſeſſio ripæ. *Rot.*
49 *in recent. p. 1. deciſ.* 509. *num.* 5. dictio † enim, *ad*, denotat vicinitatem, non intrinſecitatem.
50 *ibidem.* vltra quòd † probata poſſeſſione in vno loco, non probata cenſetur in alio, vt de ſylua loquitur *Rota. in poſth. tom.* 2. *deciſ.* 300. *num.* 8.

Secũdo, reſiſtit depoſitio vnius teſtis pro par-
51 te aduerſarij inducti, qui † dicit: *all'hora riconobbe il Sign. Ceſare in patrone, per paura di non*
52 *eſſer meſſo sù la ſtrada*; ergo † quatenus poſſeſſionem amorus habuiſſet, illam ex tali recognitione amiſiſſet. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 489. *num.* 5.

Tertio, ſi benè omnia conſiderentur, apparet
53 aſſertã poſſeſſionẽ aduerſarij probatã, † eſſe iuniorem, & clandeſtinam, quæ non impedit antiquioris manutentionem. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 111. *nu.* 1. *deciſ.* 476. *nu.* 4. *deciſ.* 600. *nu.* 1. *& deciſ.* 685. *nu.* 1. *in fin. & p. 2. deciſ.* 514. *nu.* 1. *& in poſthum.* 1. *deciſ.* 280. *num.* 2. *& deciſ.* 396. *num.* 2. *& tom.* 2. *deciſ.* 106. *num.* 2. *in fin. & in nouiſs. diuerſ. p. 2. deciſ.* 19. *num.* 1. etiam ſi per horam eſſet poſſeſſio anterior. *Rot. in recent. p. 1. deciſ.* 135. *num.* 1. *& in nouiſs. d. deciſ.* 19. *nu.* 2. & in ſolo puncto *ibi num.* 3. immò nunquam ipſum poſſediſſe pleniſſimè apparet ex actis; ſed dato, quod de ea conſtaret, quòd eſt impoſſi-
54 bile, † eſſet iunior, & conſequenter loco turbationis haberetur, per quam manutentio non daretur

retur in præiudicium veri poſſeſſoris, qui non
habuit ſe pro ſpoliato. Rot. in recent. p. 1. deciſ.
336. nu. 2. & p. 2. deciſ. 658. num. 1. & in poſth.
55 tom. 2. deciſ. 258. nu. 1. ideo † cum talis poſſeſſio
eſſet vitioſa, non diceretur poſſeſſio. Rot. in poſth.
tom. 1. deciſ. 315. num. 5. ad prædicta facit Rot.
nouiſſ. diuerſ. p. 1. deciſ. 506. num. 5. & 6.

Quarto, non eſt ridiculum illud, quod dedu-
cebam circa non ius partis aduerſæ, quandoqui-
56 dem nouum non eſt in iure, poſſeſſorem † vin-
cere poſſe aduerſarium per non ius ipſius. Rota.
in recent. par. 1. deciſ. 21. num. 6. & deciſ. 284.
num. 4. & deciſ. 293. nu. 9. & deciſ. 709. nu. 10.

57 Quinto, actus † deducti, & allegati nihil ope-
rãtur, cum ſint æquiuoci, qui potuerunt fieri, etiã
à non poſſeſſore ex alia cauſa, vt dicit Rota. in
58 recent. p. 2. deciſ. 601. ſub num. 4. nec † per ne-
ceſſe concludunt poſſeſſionem. eadem Rot. p. 2.
deciſ. 729. num. 3.

Non obſtant ſolutiones factæ in vim inueſti-
turę, aduerſario factæ de certis bonis, de quibus
59 agitur, quia hæc dicitur poſſeſſio † paſſiua, quæ
ſuffragatur ſolùm directo domino. Rota. in re-
cent. par. 1. deciſ. 605. num. 2. quandoquidem
60 debet † fieri probatio poſſeſſionis actualis, ſine
qua manutentio non datur. ibid. num. 1.

61 Non obſtat pariter, quòd locatio † facta de
anno 1628. non fuerit effectuata, quia adhuc
probat, vt per Rot. in recent. par. 1. deciſ. 275.
num. 3. ſed aliæ adſunt effectuatæ; ideo ceſſat
obiectum.

Non aduerſatur noſtræ intentioni præſum-
62 ptio illa, quòd qui † hodie poſſidet, præſumatur
in antea poſſediſſe, ex deciſ. Rot. in recent. par. 1.
63 deciſ. 634. num. 6. quia † reſponſio apparet ex
eadem deciſ. in illis verbis: quando alter non eſt
in poſſeſſione: vltra quòd accedat alia eiuſdem
64 Rot. deciſ. 24. d. par. 1. ſub num. 7. vbi quando †
præſens ſtatus habet contra ſe veritatem alicu-
ius præcedentis ſtatus, tunc ex poſſeſſione de
præſenti, non infertur ad poſſeſſionem de præ-
terito.

Nonq; præterea obſtat, quòd priuatiua ſit
poſſeſſio capta per aduerſarium, miror enim,
quòd hoc deducatur; quandoquidem reſpon-
deri poteſt, nullam captam fuiſſe poſſeſſionem,
65 & dato, non tamen conceſſo, quòd † capta fuiſ-
ſet priuatiuè, duo requirerentur, prohibitio, &
acquieſcentia prohibitioni. Rota in recent. p. 2.
deciſ. 299. num. 1.

Inſuper, ſi dicatur tempore meſſium aduer-
66 ſarium ſe † oppoſuiſſe; ergo eſt ſignum, quòd
67 alter poſſidebat, ſtantib. illis verbis teſtium: † e
diſſe non li coglierai più; per quæ verba conſtat,
quòd aliàs illos fructus ipſe habuit, nec ideo ve-
rũ eſt, quòd tunc temporis meus principalis fue-
rit immiſſus, quia erat iam in poſſeſſione, vt ſupra
fuit probatum; quamuis hæc non ſit bona opoſi-
tio, quia non per hoc probaretur poſſeſſio, cum
68 poſſit eſſe, quòd dicta † oppoſitio fuerit facta
reſpectu alterius iuris, quam poſſeſſionis. Rota.
in recent. par. 2. deciſ. 768. nu. 5. & in poſthum.
deciſ. 508. num. 4. tom. 1.

Non obſtat, quòd pars, & ipſa locauerit, nam
69 conſtat, † ipſam voluiſſe locare, ſed non locaſſe,
vt ex ſcriptura ipſamet apparet, quia condu-
ctor intendens alios bona poſſidere, perficere
70 locationem recuſauit, per † quod fruſtrà pars
laborat, dum intendit probare poſſeſſionem,
& tantò magis, quia nunquam fructus exegit, &
percepit. Rot. in poſth. tom. 1. deciſ. 190. nu. 11.
per text. in l. quamuis. §. ſi conductor. ff. de acq.
poſſ. l. inter dilectos. de fid. inſtr.

Non obſtat prætenſa Iudicis auctoritas, quæ
diminui non debet, friuolis exceptionibus, quia
71 eſt certiſſimum, Iudicem † non poſſe propria
auctoritate, & ſine citatione quem expellere,
maximè ſi poſſeſſor poteſt aliquod ius deduce-
re impediens poſſeſſionis adeptionem. Rota in
72 recent. p. 1. deciſ. 600. num. 2. quæ tunc † non
amittitur, ſi per Iudicis mandatum non ritè, &
rectè procedentis, hoc fiat. Rot. in recent. par. 1.
deciſ. 135. num. 3. & deciſ. 270. num. 2. & p. 2.
deciſ. 514. num. 2. deciſ. 319. ſub nu. 1. deciſ. 85.
num. 8. & in poſthum. tom. 1. deciſ. 749. num. 3.
73 nec tali † poſſeſſori conceditur manutentio. de-
74 ciſ. 341. in dd. poſth. nu. 3. circa autẽ † citationem
partis poſſidentis antequam leuetur de poſſeſ-
ſione, vidend. eſt Rot. in recent. p. 1. deciſ. 476.
75 num. 3. qua propter cum poſſeſſio † partis prę-
tenſa fuerit, & ſit nulla, nullum potuit, nec po-
teſt effectum producere. Rota in dd. recent. p. 1.
deciſ. 304. num. 1.

76 Eſt præterea inconueniens conſequentia; †
poſſeſſio eſt iunior, ergo non eſt vitioſa, nec clã-
deſtina, quia potius præſumitur bonum, quàm
malum; Nam reſpondetur, hoc eſſe ridiculum,
77 cum ex trita praxi, & de iure ſeruari vidi, † poſ-
ſeſſionem iuniorem ſemper iudicatam fuiſſe
clandeſtinam, & vitioſam. Rot. in recent. par. 1.
deciſ. 106. num. 1. & deciſ. 293. num. 8.

78 Nec obſtat † ſequeſtratio, ſeu ipſius auocatio
extorta à parte aduerſa, quia illa non priuat
poſſeſſorem ſua poſſeſſione. Rot. in recent. p. 1.
deciſ. 516. num. 2. maximè ſi non ſit timor ar-
79 morum. eadem Rota. deciſ. 513. num. 4. nec †
ſe habeat pro ſpoliato. ibidem. vel non præce-
dat debita citatio. ibi nu. 8. & deciſ. 604. nu. 2.
per text. in l. intereſſe puto. ff. de acquir. poſſeſſ.
80 immò † regulariter eſt prohibita. l. vnica. C. de

81 *probib.ſequeſtr.pecu.* & † qui dicit ſequeſtratio-
nē poſse concedi,caſum probet à iure permiſsū.
82 *Rot.in recen.p.1.deciſ.293.nu.2.& 3.* & † nun-
quam datur, ſi conſtet de poſseſſione vnius ex
partibus. *eadem Rot. d.deciſ.293.num.9.*

Præterea iuuat potius oppoſitio fideicom-
miſſi, quam quod nobis noceat, quandoquidem
83 apparet, fideicommiſsarij † poſseſsionem pro-
pria auctoritate captam, & non de manu hære-
dis, dici vitioſam. *Rot. in recent.p.1.deciſ.115.*
num.3, poſt text. *l.1. ff.quor.legat.* vbi amplia,
etiam ſi ipſo iure fieret fideicommiſsi reſtitutio,
quia nihilominus fideicommiſsarius non poſſet
propria auctoritate poſseſsionem apprehende-
re,ſed illam de manu hæredis capere. in puncto
eſt deciſ. *Rota nouiſſ.diuerſ.p.1, deciſ.565,*

84 Non obſtat, quòd iſta poſterior † poſseſsio
attendatur, cum ſimus in conſideratione ſolæ
85 inſiſtentiæ naturalis, quia in mandato † de ma-
nutenendo, anterior poſseſsio eſt præferenda,
non poſterior, vt in puncto *Rota. in recent. p.1,*
86 *deciſ.322. num.2,* & † actus poſseſsorij propo-
ſiti non ſuffragantur, quia illi fuerunt, qui cau-
87 ſam liti dederunt, per quos † non dicitur pro-
bata poſseſsio. *Rota. in poſth.tom.2.deciſ.129,*
num.6,

Quo verò ad cenſuum exactionem, non po-
88 tuit Iudex impedire meum principalem, quin †.
eſset manutenendus in ea poſseſsione exigendi,
in qua erat tempore motæ litis. *Rot.in recen.p.2,*
deciſ.140.n.1. in terminis per tex. *in §.ſed hodie,*
inſt.de interd.l.1.§.huius interdicti. ff.vti poſſid.
immò ſi denegaretur ſolutio dicto poſſidēti eſset
à d,Iudice cōcedendum,& dandū mandatum de
manutenendo in ſua exigendi poſseſsione. *Rot,*
in poſth. tom.1. deciſ.1, num. 1. & tunc eſset in
facultate iſtius, cui denegatur ſolutio habere ſe
pro ſpoliato, & intentare remedium recuperan-
dæ, vel ſi non haberet ſe pro ſpoliato, intentare
remedium retinendæ. *ibid.* ex Baldo, & alijs.

Pars fundamenta deduxit cum ſolis Rotę Ro-
manæ deciſ. & nos quoque credimus ex ijſdem
meliora habere iura, Saluo tamen &c,

Placentiæ,

Replicatio in eadem cauſa.

VIdi aliam informationem iuris,in qua con-
funduntur termini huius actionis,

89 Nam in ſummariſſimo † poſseſsorio, princi-
pale extremum eſt poſseſsio, ſeu quaſi, ſine cu-
ius probatione nō poteſt dari manutentio. *Rot,*
deciſ.557, num.1, par,2. in recent. Rota Bonon,
90 hoc non negat, *deciſ.138.* & licet iſta † poſseſ-
ſio exacta non requiratur; attamen debet de-
poſseſsione conſtare ſaltem ſummariè de tem-
pore litis conteſtatæ. *Ruin.conſ.164.num.8.lib.*
5. Natt.conſ.121.num.2.lib.1. Pariſ.conſ.112.
num.70.lib.1. Rol à Vall. conſ.8.num.17.circa
fin. verſ.ideo non requiritur. lib.4. mandatum
91 enim † de manutenendo conceditur poſsidenti
tempore motæ litis. *Rot.in recen.p.1.deciſ.382.*
num.1.

92 Quo ad reintegrationem, videretur † dicen-
dum non dari, quatenus eſset locus huic reme-
dio, quandoquidem conſtat de defectu proprie-
tatis notorio, *Pariſ.conſil.11. num.10. lib.4.*
Grammat.conſ.ciuil.169.num.9. Felin. conſ.37.
num.4. Natta.conſil.563, num.30. & ſeq. lib.3.
Crauett.conſ.302. num.6.lib.2. & conſil.373.
num.3.lib.3. Neuiz. conſ.81, ſub num.32. Mar.
Anguiſſ.conſ.153.nu.12. Laur.à Pin.conſ.150.
num.10. Decian.conſ.68. num.13.lib.2. & conſ.
100.num.33.lib.3. Surd. conſil.166. num.26.
lib.2. Cacheran. conſ.67.num.42.lib.1. Bertaz.
crim.conſil.250. num.28. lib.1. Heinrichman.
conſ.1.num.172. & 174.lib.1. Burſ.conſ.129.
num.31. lib.2. Menoch.conſ.180. num.70.lib.2.
& de recuper.poſſ.rem.1.nu.122. 194. & 197.

De poſseſsorio intentato per proauum inſtā-
tis ad oſtendendam poſseſsionem, prima facie,
quia vidi multa fuiſse probata,dubitaui,ſed po-
ſtea comperij illud fuiſse intentatum admini-
ſtratorio nomine illius, à quo nos cauſam habe-
mus, & ſic iſta faciunt ad noſtri fauorem. Ad-
93 miniſtrator † enim non poſsidet, ſed ille, cuius
nomine adminiſtrat. *c.cum veniſſent. in fin. de*
reſt.ſpol. c.ſi diligenti. 17. poſt med. de praſcript.
94 *Rot deciſ.326. num.2. p.2. diuerſ.* Ideo † reme-
dium poſseſsorium ipſi proauo nō dabatur, ſed
ei,cuius nomine poſsidebatur. *Menoch. de recu-*
95 *per. poſſ. rem.9. num. 298.* qui enim † pro alio
poſsidet, nullum ſibi acquirere poteſt commo-
dum poſseſsionis. *l.2.* & ibi *Bartol. in princ. C.*
96 *de praſcript. 30, vel 40. ann.* iſq; † poſsidere
dicitur, cuius nomine alius poſsidet. *l.quod meo.*
ff. de acq poſſeſſ.

Hæc ſunt pro reſponſione circa ſcripturam
in poſseſsorio factam,

Ad aliam verò ſcripturam,quam D.Scribens
vocat. *ad partes*, vbi diſcutiuntur merita cauſæ,
& prætenſiones partis, citra præiudicium poſ-
ſeſsorij, pro reſponſione breuiter inſtaſcripta
adducuntur, licet ſint ſuperflua, cum viderim
ampliſsimum reſpōſum factum ab olim D. Ay-
mo I.C, doctiſsimo, antequam lis eſset cæpta,
qui verè omnia diſsoluit cum infinitis auctori-
tatibus, quibus addo.

97 Primò, quòd in hac † venditione facta ad
corpus, non ad menſuram, emptor non poſsit,

nec

Digitized by Google

nec debeat reſarciri de perticis 60. terræ, quæ
deficiunt, immò ex *Alexandri* auctoritate *in*
conſ.127.vol.2. non poſsit idem emptor recu-
98 ſare ſolutionem pretij, eſt quid iniquum; & †
Alexand. receſsit ab æquitate, vt ſentit *Cyriac.*
in terminis *controu.53. num.27. verſ.parui au-*
tem. & ab arburio boni viri, & ab eo, quod ve-
riſimiliter actum cenſetur inter contrahentes;
Tum etiam, quia (dicit ipſe Cyriac.) *Alex.* alibi
in conſ.8.volum.4. circa finem, contrarium re-
ſpondit, quæ controu. omninò videatur; nam
99 eſt celebris, cum ſeq. in hac materia, non † enim
ſumus in modica, ſed immò in magna quanti-
tate.

Cui fundamento non reſiſtit viſitatio facta
tunc temporis à Iudice de dictis terris, in qua
ipſe Iudex poni fecerat illud, de quo erat con-
trouerſia, ſuper friuola ſcilicet menſura, ſuper
bonitate terreni, & prætij modicitate.

Nam fuit recurſum ad Sereniſsimum Princi-
pem, ac introductum grauamen, & licet cauſa
ſteterit per tot annos mortua, hoc proceſsit ex
cauſa paupertatis, infirmitatis, & tandem mor-
tis illam proſequi debētis, & ex alijs cauſis, quas
modo non deduco, quia eſt ſuperfluum; nam
hodiè lis eſt ſub Iudice, qui omnia dilucidabit.

Super qua viſitatione, facit ad propoſitum
auctoritas *Felic. de ſocietate. cap. 39. num. 33.*
100 qui ponit, Iudices † animaduertere debere, ne
faciant (hæc ſunt verba præciſa) prout fecit
quidam Iudex penitus ignarus, qui in actis re-
digere fecit ea omnia, de quibus dubitabatur,
itaquòd declarauerit, qualiter eſset iudicaturus;
fecit enim deſcribere, quòd aqua currebat na-
turaliter, & de hoc erat controuerſia &c. Non
enim viſitationes à Iudice ita ſunt deſcribendæ,
quia eſset aperire, & declarare Iudicis volunta-
101 tem, quod † Iudici non licet ante ſententiam.
102 *ibidem*. vbi idem *Felic.num.34.* dicit etiam: †
Notarios eſse debere cautos, ne ſcilicet ſcribāt
in actis viſitationem fuiſse factam, & ſcriptam
parte præſente, & conſentiente, ſi verè non fuit
præſens.

Secundo loco, circa fideicommiſſum mihi
oſtenſum, ſuper quo Aduocati fuerunt ſemper
diſcordes, ſenſum meum breuiter exponā, & eſt.

Quòd difficultas non conſiſtit in fideicom-
miſso, de quo plenè conſtat, ſed an potuit fieri
à grauato alienatio, ſeu permutatio bonorum
ſubiectorum fideicommiſso in alijs bonis.

Quæ controuerſia eſt ſubtilis, & varia Docto-
103 res ſcripſerunt; ſed omiſsis ſuperfluis, eſt † iu-
ris notiſsimi alienationis prohibitionem fuiſse
104 factam cum illa vniuerſali † dictione, *omnem*,
quę complectitur etiam permutationem, vt ſen-
tit in his terminis *Bimi. 4. conſil.352. num 24.*
Grat.1.conſ.17.num.41. & quòd plus eſt præ-
ciſè dixerit, *cum voluit dicta bona ſuperius ex-*
preſſa ſemper ſtare debere, &c.
105 De iure autem ſcio dari † actionem fideicō-
miſsario ad res ſubrogatas, & permutatas loco
alienatarum, ſeu ſubrogatarum, quod nunquam
negaui, vt dicunt infra cripti *Giouagnon.* cum
Rot.Rom.auct.& ali. & etiam *Paſeth.conſ.151.*
num.10. Burſat.3.conſ.268.num.8.

Non obſtant Doctores allegati, nam loquun-
106 tur, † quando permutatio eſt fauorabilis fidei-
commiſſario, & ipſius melior conditio efficitur,
vt declarat *Bimi.4. d. conſ.352. ſub num.24.* &
ipſemet *Alba.* in contrarium allegatus *conſ. 97.*
ſub num.10. verſ. & facto prius præſuppoſito. in
noſtro autem caſu permutatio eſt præiudicialis.
107 Nonq; pariter obſtat, quòd † fideicommiſſa-
rius non poſſit recuperare rem venditam, quia
hoc procedit ſtante ipſorum conſenſu, & pacto,
quo in caſu, & ego admitto fideicommiſſarium
poſſe, & debere agere, & regreſſum habere ad
rem emptam ex pecunia rerum venditarum fi-
deicommiſſo ſubiectarum. *Crot.2.conſ.228.ſub*
num.9. qui aliam adducit rationem, & eſt, quòd
108 cum † fideicommiſſarius elegerit fideicom-
miſſum in re ſubrogata, ad aliam regreſſum ha-
109 bere non poteſt, *num.10.* res † enim fideicom-
miſſo ſuppoſita permutata efficitur fideicom-
110 miſſaria. *Menoch.conſ.70. nu.1.* nam † permu-
tata bona eiuſdem efficiuntur naturæ, qua fue-
runt illæ res alienatæ, *ibidem ſub num. 9.* & in
111 † reſtitutione fideicommiſſi veniunt ex *Rota*,
ibi allegata per *Giouagnon.conſ.23.nu.11.lib.2.*
& ex deciſ. poſt d. conſ. deſcriptis. *Paſet. conſil.*
109. ſub num.23.
112 Non dicatur hanc † facultatem permutandi
eſſe datam de iure, quia hoc non procedit reſi-
ſtente voluntate, & diſpoſitione teſtatoris, per
113 quam vti † expreſſam, non poteſt dici caſum
omiſſum fuiſſe ab ipſo diſponente. *Grat. d. con-*
ſil. 17. ſub num. 41. qui ipſemet ponit per mo-
dum dubitandi hoc fundamentum à parte ad-
ductum cum ijſdem auct. *num 9. & 10.*

Tertio loco, dubitatur, an matri prætenſæ
detractiones debeantur, de quibus loquitur di-
ctus Aduocatus ſub verſ. denique.

Qua in diſputatione conſiderandum eſt, quòd
in ſubſtitutione, quam vidi, non adſunt illa ver-
114 ba † *vulgariter, pupillariter, & per fideicom-*
miſſum, ſignum euidens, quòd conſultò illa
115 † teſtator omiſerit, ne fieret matri in legitima
præiudicium, erat enim facilè exprimere, prout
in alijs ſubſtitutionibus fecit; nec dicatur repe-
titioni locum eſſe, quia vltra, quòd induceretur

116 abſurdum, & diuerſitas, illa † ſumenda eſſet
intelligentia, quæ repetitionem non induceret.
Decian. 3. reſp. 9. num. 12.

Quibus inhærendo, præmitto, quòd etſi con-
cederetur, quod negatur, vulgarem in prima
diſpoſitione extendi ad ſubſtitutiones ſequen-
117 tes, diceretur tamen † illam per aditionem
hæredis extinctam, & ſublatam fuiſſe. *l. poſt adi-
tam, C. de impub. & al. ſubſt.* ſicuti eodem modo
dicendum eſt, compendioſam ſubſtitutionem
118 † verbis communibus factam, vti omni tem-
pore fideicommiſſariam pupillarem non conti-
nere, vt matrem excludat, quam veriorem, &
magis receptam eſſe Doctorum ſententiam dif-
fuſè probant, *Decian. conſ. 82. nu. 9. lib. 3. & ſeq.*
& latius *conſ. 53. nu. 16. lib. 4. Menoch. conſ. 551.
per totum lib. 6,* & negari ſaltem non poteſt,
119 quin in hac controuerſia multum ſint † con-
iecturæ attendendæ. *Meno. lib. 4. præſ. 54. nu. 18.
& ſeq.* ideo plura ſunt, quæ ſuadere videntur
pupillarem ſubſtitutionem non fuiſſe inductam
ad excluſionem ipſius matris.

Et in primis obſeruandum eſt, quòd teſtator
in gradibus ſubſtitutionum factarum inter Io. &
filios, expreſſam, & ſpecificam pupillarem ſub-
ſtitutionem adiecit, in ſequenti verò gradu, cui
Petrus ſuccedere debebat, prudens teſtator cō-
ſultò omiſit illam clauſulam in ſuperioribus ap-
poſitam, ſcilicet, *vulgariter, pupillariter, &c.*
120 cuius † quidem clauſulæ virtutem, cum ipſe
teſtator vtì peritus ſciret, & omiſerit, abſque du-
bio noluiſſe aliquid etiā minimum operari cre-
ditur, quod tantò magis dignoſcitur ex verbis,
ordine, & forma poſitis in teſtamento, vt in ter-
minis *Dec. conſ. 314 ſuperioribus diebus. num. 2.
& 3. Decian. 4. d. conſ. 53. num. 34.*

Nec dicta clauſula poteſt repetita videri in
121 ſequenti ſubſtitutione, quia ceſſat repetitio, †
quando quælibet ſubſtitutio eſt perfecta, & ha-
bet ſuam propriam, & ſpecialem determinatio-
nem. *Iaſ. conſ. 142. num. 5. lib. 5. Gabr. 1. conſ.
95. ſub num. 12,* maximè quando variatur per-
ſona, cui fit ſubſtitutio, per *Gabriel.* ibi *nu.* 13.

122 Item, non fit † repetitio, quando relatio non
poteſt congruè ad omnes ſubſtitutiones referri,
& aliter à lege deciſum eſſet, vt infrà probabi-
tur; vel quoties diuerſa poſſet aſſignari ratio, vt
latè per *Rebuf. in rep. l. vni. ad gloſ. in verbo &
non quibuſdam. num. 3. & ſeq C. de ſent. quæ pro
123 eo, quod inter.* Datur autem † diuerſitatis ratio,
nam in præcedentibus capitibus teſtator ſubſti-
124 tuerat filium alijs, cuius † cauſa præſumeretur
directo, & pupillariter velle ſubſtituere, cum
magis credatur diligere filios. *Menoch. lib. 4.
præſ. 56. num. 14.*

In caſu verò ſubſtitutionis Ioannis ceſſat ra-
125 tio † prædilectionis filiorum, & conſequenter
cauſa ſubſtituendi pupillariter, quæ non militat
in alijs minus dilectis filijs. *Dec. conſ. 316. nu. 6.*

126 Non omitto aliam rationem, & eſt, quia † in-
ter filios teſtatoris rectè fit pupillaris ſubſtitutio,
ratione patriæ poteſtatis. *l. 2. ff. de vulg. & pup.*
ſed in ſubſtitutione facta vltimo decedenti ex
127 filijs prædictis, certum eſt, quòd pupillaris †
ſubſtitutio non poterat conuenire, cum iſte vlti-
timus ſic decedens non ſit in poteſtate teſtato-
ris; ſignum euidens, quod in ſucceſſione Ioan-
nis, ſubſtitutio pupillaris non erat conſiderata,
immò in obliuionem poſita à teſtatore.

128 Inſuper, quia teſtator † non cenſetur velle
pupillariter ſubſtituere, ſi effectum ſubſtitutio-
nis conferat in tempus veriſimiliter excedens
pupillarem ætatem. *Menoch. lib. 4. præſump. 54.
num. 19. Bertazzol. conſ. ciuil. 29. num. 15.* ſed
teſtator ſubſtituendo dictum Ioannem poſt vl-
timum ſic decedentem, longum tempus ſucceſ-
129 ſionum reſpexit, quælibet enim † linea tractū
temporis euidens habet, cum ſit nomen colle-
ctiuum plurium graduum, & perſonarum, ab
eodem ſtipite deſcendentium. *Rol. conſ. 23. num.
27. lib. 4.* ergo &c.

Nec eſſet ſuperfluum ponere, quia ad hoc, vt
130 pupillaris † ſubſtitutio valeat, fieri debet pu-
pillo, *§. maſculo. inſt. de pup. ſubſt.*

Sed dictus teſtator ſubſtituit dictum Ioannē
vltimo ſic decedenti ex filijs Petri, & ſic puberi
propter mentionem diuerſitatis gradus, & de-
ſcendentiæ, & habili ad generationem, & ad
matrimonium contrahendum.

Ergo dicta ſubſtitutio non poteſt compre-
hendere pupillarem, vltra verba poſita in de-
131 ſcendentia, & linea Petri, quæ † non poſſunt
in pupillo verificari, vt latè deducit *Decian. conſ.
82. num. 27. & ſeq. lib. 3. & conſ. 53. num. 20.
132 & ſeq. lib. 4.* Videmus enim, † quòd ſubſtitu-
tio etiam pupillo facta ſub conditione, *ſi ſine fi-
lijs deceſſerit*, eſt dicenda fideicommiſſaria. eſt
text. in *l. fin. §. hæc autem. verſic. ſi verò maritus.
ff. qui pet. tut.* quem allegat *Decian. d. conſ. 82.
ſub num. 28. ad fin. lib. 3.*

Accedat inſuper, quòd licèt conditio poſſet
quoque in pupillo verificari; attamen negari
133 non poteſt, quin dicta verba, † *vltimo ex eis
ſic decedenti &c.* referantur ad plures perſonas
impares, & diuerſæ conditionis, nempè ad eos,
qui poſſent eſſe puberes tractu temporis, & ad
alios non ſubiectos poteſtati ipſius teſtatoris,
prout ſunt illi ex Petri linea, quibus perſonis nō
poteſt ſubſtitui pupillariter; & propterea cum
134 actus † ſubſtituendi debeat equaliter determi-

nare

nare omnes perſonas, quibus refertur, non po-
135 terit includere pupillarem, quæ † in pupillo
tantùm poteſt verificari, ſed ſubſtitutio inter-
136 pretatur, vt † ſit omni tempore fideicommiſ-
ſaria, & omnibus ęqualiter conuenire poſſit. ad
text. in *l. 4. §. ſed et ſi aliter. ff. de vulg. & pup.*
137 non enim † pupillaris ſubintelligitur in ſubſti-
tutione facta perſonis imparibus. *l. 2. & aper-
tius in l. 4. C. de impub. & al. ſubſt. Dec. conſ. 211.
num. 4. Decian. conſ. 82. num. 12. & ſeq. lib. 3.
Menoch. d. preſumpt. 54. num. 20. lib. 4. Bertaz.
conſ. ciuil. 29. num. 11. & ſeq.*

Et quamuis fortaſsè poſſet dici, & ſuperfluè
quòd per mortem grauati in pupillari ætate, ca-
ſus ſubſtitutionis eueniſſet, hoc tamen non re-
138 leuaret, quia † etiam impubes grauari poteſt
per fideicommiſſum bona reſtituere. *l. cohæredi.
41. §. quod ſi hæredem. ff. de vulg. & pup.*

Non omitto, quòd (vt ſupra dixi) ſubſtitutio
Ioannis non fuit facta pupillo, ſed vltimo ex eis
139 ſic decedenti, quæ quidem † ſubſtitutio facta
poſt plurium mortem vocatorum lineę Ioannis,
& vltimo in ſpecie decedenti, merè fideicom-
miſſaria diceretur, vt eſt text. in *l. Titia ſeio. 87.
§. Seia libertis. ff. de leg. 2. Crott. conſ. 13. nu. 40.
lib. 1.* maximè, cum teſtator plures nominibus
collectiuis diuerſorum graduum vocauerit per
140 verba † tractum temporis in futurum haben-
tia, quæ ſufficiunt, vt dicatur inducta ſubſtitutio
fideicommiſſaria. *Menoch. conſ. 44. nu. 7. & ſeq.
Rot. deciſ. 125. num. 3. & ſeq. p. 1. in recent.*

141 Inſuper, quia teſtator † reſtrinxit ſubſtitutio-
nem dicti Ioannis ad eius bona propria, vt ex
lectura illius patet, nec aliter ſenſiſſe teſtatorem
credendum eſt, cum vltimo loco, & poſt lōgam
ſucceſſionum ſeriem ſubſtituerit dictum Ioan-
nem quod etiam ſuaderi videtur ex eo, quod
in ſubſequenti ſubſtitutione teſtator vſus fuit
verbis limitatiuis, & non comprehendentibus
legitimam, ac alia filio debita, ſignum eui-
dens, quòd in ſubſtitutione circa Ioannem,
noluerit legitimam eſſe comprehenſam. Quo-
142 tieſcunque autem † apparet teſtatorem vo-
luiſſe de bonis ſuis tantùm diſponere, tunc ſub-
ſtitutio compendioſa non trahitur ad pupillarē.
*Decian. d. conſ. 53. nu. 18. & 19. lib. 4. Menoch.
d. præſump. 54. num. 22. lib. 4.* etiam quod teſta-
tor ſubſtituerit in omnibus, & quibuſcunque
143 eius bonis; nam illa † generalitas reſtringitur
ad bona tantum ipſius teſtatoris. idem *Menoch.*
ſcribit, *conſ. 681. num. 14. & 15. lib. 7.* ſed di-
144 cta † ſubſtitutio ad bona teſtatoris relata, quo-
uis tempore erir fideicommiſſaria. *Rota. deciſ.
509. in princ. in diuerſ. par. 4.* & pluribus com-
probat *Menoch. conſ. 551. num. 22. lib. 6.* pupil-
145 laris † enim ſubſtitutio fieri non poteſt, quin
comprehendat hæreditatem, & bona propria
ipſius pupilli iuncta bonis teſtatoris, adeo vt
ſeparari non poſſit. *l. ſed ſi plures. 10. §. filio*
146 *impuberi. ff. de vulg. & pupill.* ſed vbi bona †
propria filij nō includuntur in ſubſtitutione, tūc
ipſa ſubſtitutio iudicanda eſt fideicommiſſaria.
l. cohæredi. 41. §. quod ſi hæredē. ff. d. tit. de vulg.

147 Accedat † etiam coniectura deducta ex ma-
xima affectione, quam habebat dictus teſtator
erga præſatam eius vxorem, vt ipſe teſtatus eſt,
nedum verbis nominando eam pleniſſimè ſuam
148 confidentem, in illis verbis, † *quia de ipſa, vt
de me ipſo pleniſſimè confido*, ſed etiam factis, cū
eidem vxori vſumfructum reliquit, liberando
eam à cautione, & alijs, vt legitur in teſtamen-
149 to; ſed vbi teſtator ſubſtātię † partem vxori re-
liquit, multò magis credendum eſt noluiſſe pro-
hibere, quin luctuoſa filij hæreditas ad eam per-
ueniat, vt decidit Imperator in *l. vltima. C. de
inſtit. & ſubſtit.* & perpendit *Decian. d. conſ. 82.
nu. 31. lib. 3.* ſequitur *Menoch. conſ. 551. nu. 23.
verſ. ſecunda eſt lib. 6.*

150 Et licet quandoq; † particulare relictum fa-
ctum vxori arguat ipſius excluſionem, hoc tamē
intelligitur de legato eidem facto poſt mortem
filij pupilli, vt declarat *Dec. conſ. 316. ſub nu. 5.
verſ. prima enim coniectura. & conſ. 332. nu. 2.
verſ. nec obſtat.* cum enim mater in ſucceſſione
filij habeat ſuam in iure intentionem ſundatam,
151 coniecturæ, † quæ ad illius excluſionem ad-
ducuntur, concludentes, & neceſſariæ eſſe de-
bent. *Dec. d. conſ. 316. nu. 5. verſic. ad maiorem.
& d. conſ. 331. num. 2. Ludouiſ. deciſ. 495. num.
12. Viu. com. opin. 814. num. 8. tom. 2.* legatum
152 autem † vxori factum, vt illi proficiat, non de-
bet in eius odium retorqueri. *l. quod fauore. C.
de legib.* præſertim, quia non cōſtat illud factum
fuiſſe à teſtatore ipſius vxori, vt eam à ſucceſ-
ſione filij ſibi de iure debita repelleret, cum pri-
153 uatio † matris ab hæreditate filij non vendicet
ſibi locum, niſi in caſu claro, & certo. *Cephal.*
154 *conſ. 416. num. 53. lib. 3.* & † in dubio capien-
da eſt interpretatio fauore matris, vt latè dixi in
meo conſ. 6. num. 64. & ſeqq.

155 Nec videtur dici poſſe, quòd † dictus Ioan-
nes fuerit magis dilectus ipſa matre; nam ex or-
dine ſubſtitutionum conſtat ipſum Ioannem,
156 omnibus vocatis † minus dilectum fuiſſe, cum
vltimo loco ſit ſubſtitutus, & quod peius eſt, li-
mitatiuè in perſonam vnius tantùm vltimi ex
filijs Petri, & ſic vnius lineæ, non includendo fi-
lij lineam; ex quo, quatenus ſuperius narrata
inferrent matri aliquod præiudicium circa totā
hæreditatem, tamen propter iſta verba taxatiua,

mater in loco eſt tuto, quibus verò non ſeruatis,
vel locum non habentibus propter caducita-
tem, omnia corruunt ex parte Ioannis.
157 Vltra quod iſta † maior dilectio non ſufficе-
ret ad inducendam pupillarem ſubſtitutionem
in odium matris, niſi aliter probaretur hanc ſub-
ſtitutionem factam fuiſſe. *Gratian. diſcep. c. 275.*
num. 12. & ſeq. eſſet enim ſupponere id, de quo
diſputatur, ſtantibus maximè tot coniecturis in
158 contrarium, quæ † vti plures, & potentiores,
ſuperant coniecturam prædictam à maiori di-
lectione.
159 Illæ namq; multiplices præſumptiones † pro
matre vigentes operantur, quod dictus Ioan-
nes debeat perfectè, & plenè probare, ac vr-
gentiſſimis probationibus de contrario docere.
Cephal. conſ. 416. num. 47. lib. 3.
160 Attentò maximè, quòd in hac materia lex †
magis conſiderat formalitatem verborum,
quàm effectum, vt propterea verba valdè ſpe-
cifica, & deliberatè à teſtatore prolata requi-
rantur. *idem Ceph. conſ. 524. nu. 15. & 16. lib. 4.*
161 Subſtitutio † autem facta vltimo ſic decedenti
ex linea Petri, præuia multorum graduum con-
ſtitutione, habita conſideratione ad longum
temporis interuallum à die mortis teſtatoris, eſt
nimis vaga, & incerta, nedum reſpectu tempo-
ris tam diuturni, quo non potuit cogitare ma-
trem tunc eſſe in rerum natura, quod ſi credi-
diſſet, etiam Petrum, & filios excluſiſſet; non eſt
162 enim credendum, quòd † teſtator cogitauerit
de extinctione lineæ filiorum ante matrem, ſed
163 etiam reſpectu qualitatis perſonæ, vt non † ſit
credendum, teſtatorem cogitaſſe de facienda
pupillari ſubſtitutione vltimo, quem teſtator
diuinare non potuit, qualis futurus eſſet.
164 Alioquin, ſi quiſpiam vellet hoc caſu † ſub-
intelligere ſubſtitutionem pupillarem, duo ſpe-
cialiter induceret aduerſus regulas iuris; vnum,
quòd ſubſtitutio directa tacitè ſuppleretur ad
excluſionem matris; Alterum, quòd verba
ſubſtitutionis, quæ ſunt immediatè ad pupillum
dirigenda, ſatisfactum formæ eſſet à lege tra-
ditæ, quod profectò eſſet valdè abſurdum, & in-
165 conueniens; Immò nec fauor † piæ cauſæ at-
tenderetur in præiuditium tertij. *Cravet. conſ.*
349. num. 6. lib. 3. conſil. 731. num. 15. lib. 4. &
conſ. 942. num. 21. lib. 5.
166 Et † verbum, *ſubſtituo*, quod eſt commune,
167 *Menoch. conſ. 551. nu. 3. lib. 6.* † obliquari de-
beret, ſubſiſtente tamen neceſſitate, vel ora-
tione obliquandi, vt plenè colligitur ex ſupra
168 deductis; quæ † interpretatio eſt præferrenda,
quia magis fauet matri, vt per *Menoch. conſ. 144.*
num. 7. lib. 2. quia habet maiorem æquitatem,
169 vt ibi *nu. 8.* Item, quia † alteri nimis eſt præ-
170 iudicialis, vt *ibi nu. 9.* Item, quia fauet † ma-
tri, quæ certat de damno euitando aduerſus eũ,
qui tractat de lucro quærendo, vt ibi probat *Me-*
noch. num. 10. & quamuis ibi. idem *Menoch.*
171 *num. 11.* dicat, quòd † cum ſubſtitutio ſit me-
rè fideicommiſſaria, conſultum ſit vtrique parti,
matri ſcilicet, reſpectu legitimæ, & ſubſtituto,
reſpectu reſidui. Satis tamen fuit reſponſum
per meum primum diſcurſum (quod amiſi.)
172 Nec reſiſtit, quòd † mater ad ſecunda vota
tranſiuerit, quia indè non oritur ſufficiens con-
iectura, quod teſtator voluerit excludere ma-
trem, & pupillariter inducere ſubſtitutionem.
Fipa. poſt alios ab eo relatos, *in l. 2. num. 53. ff.*
de vulg. & pup. & hanc eſſe communem teſtatur
Decian. 3. conſ. 82 num. 38. & *Bertazzol. ciuil.*
173 *conſ. 29. num. 21.* non enim † mater per tran-
ſitum ad ſecunda vota priuatur filij ſucceſſione,
vt in *authen. de non elig. ſecund. nub. §. cum igi-*
174 *tur. verſic. optimum.* nec teſtator † præſumitur
recedere voluiſſe à iuris diſpoſitione, ſed potius
cum ea concordare.

Et quamuis dicta mater amplius vidua non
175 ſit, ita vt poſſit dici † eã ab vſufructu remotam
fuiſſe bonorum ſibi à marito relictorum, atta-
men ex hoc non poteſt inferri ad excluſionem
ipſius matris ab hæreditate eius filij. *Ceph. conſ.*
416. num. 50. verſic. neque mouet, & num. ſeq.
lib. 3. appoſuit enim teſtator in legato vſusfru-
ctus conditionem viduitatis ſeruandæ, ad fauo-
rem pupilli hæredis inſtituti, vt minus grauare-
tur; illo verò mortuo, agitur de hæreditate pu-
176 pilli debita ipſi † matri, à qua non debet ex-
cludi, propter legatum à teſtatore ipſi factum
de bonis ſuis, vt declarat *Dec. conſil. 316. ſub*
num. 5. in reſponſione ad primam coniecturam,
177 *verſic. ſed in caſu noſtro.* nec † legatum, vxori
relictum, inducit præſumptionem excluſionis ab
hæreditate pupilli, niſi duobus concurrentibus,
ſcilicet, quod legatum ſit relictum à ſubſtitutis
ipſius pupilli, & adiecta ſit clauſula, quod vxor
ſit contenta, nec quid amplius petere poſſit, ex
his enim reddimur certi de voluntate teſtatoris.
vt per *Menoch. conſ. 551. num. fin. lib. 6.*

Quarto loco, Ridicula mihi videtur exceptio,
quod ſcilicet Rotæ, & Doctorum auctoritates,
in quodam meo reſponſo (eſt 95. nu. 148. cum
ſeqq.) allegatæ, ſint contrariæ noſtræ intentioni.
Nam D. excipiens non diſtinguit, ſed tantum
perpexit illa verba aduerſatiua, *tamen, quando*
partes &c. poſita in deciſ. *Seraph. 737. ſub nu. 1.*
quaſi quòd auctoritates non potuerint allegari
pro reſciſione tranſactionis, cum poſtea legan-
tur verba aduerſatiua.

Quod

Quod eſt falſiſſimum, nam auctoritates om-
nes poſſunt allegari ab Aduocatis, licet poſtea
in articulo propoſito concludatur contrarium;
ſi tamen, vel admittantur pro veris, ſed conſu-
lentium caſui non adaptentur; vel cum diſtin-
ctione in eodem articulo acceptentur; & ſi in
alijs procederent indiſtinctè.

In caſu verò mei cõſilij prędicti partes in trã-
178 ſactione pro ipſius fundamento † aſſerebant
litem iudicialem viguiſſe, pro qua tollenda, &
extinguenda venerant ad ita tranſigendum &c.
179 & ſic apparet deciſionem † *Seraph.* in ea par-
te non reſiſtere, immò aſſiſtere, quandoquidem
ibi num.2. partes non ſe reſtrinxerunt ad litem
180 iudicialem; ergo † quotieſcunque partes ſe
tali liti reſtringunt, tenentur probare litem iu-
dicialem proceſſiſſe, vti ſubſtantiale trãlactionis.
181 Et licet litis † timor ſufficiat pro validitate
tranſactionis, tamen Dominus meus debet con-
182 ſiderare, quòd quando † tranſactio eſt fundata
ſuper lite iudiciali, & ſub hoc ſuppoſito, hoc
ceſſante corruit tranſactio, quia partes ſe re-
ſtrinxerunt ad hanc litẽ, vt eſt de mente *Rota*, ſe-
cus ſi partes ſimpliciter trãſigiſſent, & eſſemus in
dubio, nã tũc ſufficeret litis timor pro ipſius va-
liditate, vt etiã nouitèr vidi in *diuerſ. nouiſſ. p. 5.*
183 *deciſ. 113. nu. 6.* ſed non † ſufficit litis timo-
184 rem allegare, niſi probabilis oſtendatur, nec †
ſtatur dicto notarij, & partium, quia litem finge-
re poſſunt, vt pro ſubſtentaculo dicti mei reſpõſi
poteſt vltra in eo allegatos videri. eadem *Rot.*
d. p. 5. deciſ. 410. num. 1. cum ſeqq.

In hoc igitur non erraui, & ſi aliquo futuro
tempore, & ad pręſens erraſſem, Dominus meus,
& omnes dolere caſum meum nõ dedignentur.
185 Nam, vt dicit † Io. Camillus Gargiareus dul-
cis memoriæ genitor meus, ac præceptor aman-
tiſſimus in reſp. poſt *deciſ. 50. Macerat. Thomat.*
186 *num. 517.* humanum † (hæc ſunt verba præ-
ciſa) eſt enim errare; & hanc contagionem ex
187 ipſa mortalitate traximus, vt † homo cum er-
rat, humanitas errare dicatur. Nec nouum, quòd
188 quandoq; † bonus dormitet homerus; nulluſq;
189 iaculator, † tam expertus reperitur, qui non
aliquando aberret à ſcopo; qui pater meus etiã
190 *num. 523. ibi.* dicit, non † leuitatem eſſe à co-
191 gnito errore recedere; nec turpè † eſſe in me-
lius (*ex Senec de ben. lib. 4.*) mutare conſilium.

Quinto loco, multa dixi in conſilio, circa te-
ſtamenta facta tempore peſtis, & circa alia, ſed
quia in infraſcriptis breuibus reſponſis, hæc cõ-
tinentur, factis pro Eccleſia Pontis Arbarolæ,
ideo illa ibi ponere decreui, & ſunt prout infrà.

QVæritur, an teſtamentum tempore peſtis
factum à D. Franciſco Rocha in præſen-
tia Parochi, qui vice notarij illud ſcri-
pſit, & coram tribus teſtibus valeat, & ſuum ſor-
tiri effectum debeat, ac ſi eſſet coram 7. teſtibus,
& cum notarij rogitu conditum.
192 Nulli dubium eſt, quòd valent † vltimæ di-
ſpoſitiones, cum minori numero teſtium tem-
pore peſtis, vt tenet *Pariſ. conſ. 33. num. 24. &*
ſeq. lib. vbi de magis communi. *Marcian. conſ.*
84. nu. 13. lib. 1. Neuiz. conſ. 26. num. 5. Bened.
in c. Raynutius. in verb. teſtamentum. ſub num.
14. in 4. fallen. Rip. de act. in mort. art. cap. 17.
num. 5. Iaſon. in l. finali. ſub num. 3. C. de teſtam.
Io. Annibal. in rep. l. naturaliter. ſub num. 298.
ff. de vſu cap.

Et ita iudicari vidi occaſione epidemiæ prę-
teritæ de anno 1630. & ſpecialiter Placentiæ in
cauſis, in quibus eram Aduocatus, vbi maior
pars teſtamẽtorum fuit facta ſine legitimo teſtiũ
193 numero, & ea maximè ratione, quia lex † ad
impoſſibile non arctat. *Gramm. deciſ. 81. ſub nu.*
2. in fin. verſ. nam requireretur. Reuſner. deciſ.
8. lib. 1.
194 Immò tenebam, teſtamenta † valere etiam
cum duobus tantummodo teſtibus condita, ſi
credere volumus. *Florian. de Sancto Petro. in l.*
milites. C. de teſtam. milit. fol. 32. & in l. fin. C.
de teſtam. Ripa. in tract. de peſte. par. 2. rubr. de
priuil. vlt. vol. cau. peſt. in princ. ſub num. 7. ad
fin. verſ. certè. &c. Alex. in l. ſcriniarios. nu. 6.
verſ. in gloſ. fin. C. de teſtam. milit. Io. de monte
Sperel. in d. l. fin. C. de teſtam. Port. ſuper inſt.
de teſtam. milit. §. 1. num. 14. verſic pone igitur.
Herculan. in l. 2. ff. de leg. 1. in p. notab. col. 2. in
prin. verſ. immò plus. &c. & ad fin. d. col. verſic.
item alio anno. Bartol. Socin. conſil. 83. lib. 1.
Barbat. conſ. 87. vol. 2. num. 3. in princ. verſic.
pręmitto etiam. & num. 4. lib. 4. qui defendit in
terminis piæ cauſæ cum duobus teſtibus, vt in
primo, & ſecundo præmiſſo. *& in c. cum eſſes. de*
teſtib. ſub num. 13. poſt prin. verſ. & quantum.
Mantua. conſ. 25. à num. 17. & ſeq. verum ta-
men iſtis. &c. lib. 1. Bertrand. conſ. 160. vol. 1.
par. 1. Maſcard. concluſ. 1352. ſub num. 22. ad
fin. verſ. tertia fuit etiam opinio. vol. 3. de prob.
Caluacan. d. num. teſt. par. 2. ſub num. 54. in fin.
Robert. de rer. iudic. lib. 2. c. 10. ad fin. fol. 421.
Guid. Pap. refert à *d. Robert. loco pręcit.* & quem
ipſe ſequitur, vbi mentio fuit de teſtamento ad
fauorem piæ cauſæ. *Gerard Moler. in addit. ad*
Rol. in ſuis flor. teſt. rubr. de teſt. in teſtam adhib.
in pri. addit. tom. 8. fol. mihi 24. par. 1. diuerſ.
Auden. ad Iac. Maynard deciſ. 16. poſt med lib. 5.
fol. mihi 424. Ferrer. ad Guid. Pap. deciſ. 543.
per

per tot. Baro. pariter *ad Guid. Pap. ibid. in vlt. addit.* iſtam opinionem eſſe æquiorem. *Cephal. conſ.776. nu.17. lib.5. Andr. Sicul. inter conſ. Martian. conſ.82. lib.1. ſub num.9. & ſeq. verſ. item inducit. &c. & num.57. verſic. nam ſapè, Gail. obſer.118. col. fin. num.18. verſ. propterea. lib.2. Theſ. deciſ.180. ſub num.2. in fin. verſ. hanc opinionem.* qui ſequitur, & aſſentit in illis verbis: *& niſi peſtis ita ſeruiret, & hominum copia facilè haberi non poſſet. Gamm. deciſ. Luſit. 81. ſub num.1. & 2. & 5. Reuſner. deciſ.8. per tot.* præſertim *num.29. verſic. idquè eo magis. num.32. lib.1.*

Præterea non eſt omittendum, quòd ſumus in pia cauſa; Eccleſia enim Pontis Arbarolæ reperitur ſubſtituta, & caſus venit ſucceſſionis, ob tranſitum vxoris ad ſecunda vota, vndè dato, quòd non eſſet caſus peſtis, ſufficerent tamen duo teſtes, per *c. relatum.* vbi not. DD. communiter *extra de teſtam.*

Partes curent habere reſponſum Illuſtriſſimi D. Federici Marioni Auditoris Ciuilium per ipſum factum in ſimili materia, & credimus ex eo cauſam noſtram reddi indubitabilem.

In ſubſtitutione facta à d. Franciſco Rocha, morientibus eius filijs, leguntur verba infraſcripta: *Adueniente verò caſu, quòd dicti filij mei decedant ſine liberis, ſi ipſa viuet, volo, quòd ſit vt ſupra vſufructuaria dictorum bonorum, modò tamen non nubat, ac caſta, & pudica viuat, quæ ſi nupſerit, eam tacitò in dote ſua, & legato ſupradicto. Ipſa verò decedente poſt dictos filios meos, ac vidua, eo in caſu ſubſtituo hæredem meā Eccleſiam Sancti Iacobi Ponti Arbarolæ, ſeu R. D. Rectorem pro tempore exiſtentem, &c.*

D. Catherina Camia vxor prædicti D. Franciſci tranſiuit ad ſecunda vota, iam prędefunctis filijs; quo ſtante, quæritur, an ipſa vſumfructum amiſerit bonorum olim ſui viri, vigore dictæ teſtamentariæ diſpoſitionis, ita vt vſusfructus ſtatim ſit cum proprietate conſolidatus ad fauorē dictæ Eccleſiæ, & an teneatur fructus reſtituere in viduitate exactos, ſtantibus ſecundis nuptijs prædictis.

Ex lectura ipſius teſtamenti expreſsè, & ſpecificè apparet dictā Catherinam vſumfructum
195 amiſiſſe, quem † omnes dicunt pro primo anno purum, pro ſequentibus verò conditionale, videlicet quandiu perſeuerauerit in caſtitate. *l. qui concubinam. §. vxori. ff. de leg.3. l. filia. & l. ſi in annos ſingulos. ff. de ann. leg. gloſ. in l. cum tale. in prin. ff. de cond. & dem. Bartol. & alij in l. fin. C. de indic. vid. tollen. Bald. in l. cum filius. §. qui mutianam. ff. de leg.2.*
196 Illudq; † vti conditionaliter relictum, ſtanti-
197 bus illis verbis: *modò † tamen non nubat, ac caſta &c. d. l. qui concubinam. §. vxori. ff. de cond. & demonſt. Bart. in l.1. C. de leg. & in l.1. ff. de*
198 *cond. & demonſt.* d. vxor † ob tranſitum ad ſecunda vota amittit. *Scots. tom.2. lib.3. conſ.30. num.36. Bartol. in l.2. colum. pen. verſ. ſed quid*
199 *teſtator. ff. vulg. & pupill.* quod † in tantum valet, & tenet, in quantum viduitas durat, cum limitatum fuerit ad tempus adnot. in *l. fin.* vbi plenè ſcribentes, *C. de legat.* & magis diffusè per repeten. *in §. Titia. in 9. & vlt. notab. in l. Titia de leg.2.*
200 Quo verò ad † perceptorū fructuum reſtitutionem (attenta teſtatoris voluntate) vxor ipſa non tenebitur ad eorum reſtitutionem, quibus vidua fuit. *Bartol. in l. fin. §. ſi. C. de indic. vidui. tollen. Paul. de Caſtr. in d. l. fin. col.2. verſ. tertius modus eſt. & verſ. & effectus huius eſt. & verſ. ſed an reſtituat. Imol. in l. cum filius. §. qui mu-*
201 *tianam. de leg.3.* non † enim legatum tale inducit perpetuam viduitatem, ſed temporalem. vide conſ.33. vbi diffusè hæc tractatur materia, ad quod me remitto. Placentiæ.

Pro eadem Eccleſia.

AD primum quæſitum. Quoad portionem vacantem ob mortem præuentam in perſonam Mariæ, & tranſitum ad ſecunda vota Dominicæ matris teſtatoris, dicimus, illam peruenire debere ad auiam maternam.
202 Et mouemur, quia et ſi † mortuo vſufructuario, vſusfructus cum proprietate conſolidetur.
203 *§. vltimo. inſt. de vſufruct.* attamen cum † vſufructuarijs, vſusfructus ipſis fuerit coniunctim relictus, portio vacans peruenire debebit ex iure accreſcendi ad alterum vſufructuarium ſuperuiuentem, & ſuperextantem. *Menoch. 2.*
204 *conſ.141. num.6.* cum magis in hoc † cenſeatur dilectus vſufructuarius, quàm proprietarius. ibi *ſub num.13. & ſeq.* & multa per totum conſilium.

Ad ſecundum quæſitum. Quoad legitimam matri debitam in bonis Iacopini teſtatoris, di-
205 cimus † ſine difficultate, ipſi matri eſſe aſſignādam, & ſi per filium eſſet excluſa. *Craſſ. in §. legitima. quæſt.5. Surd. conſ.388. nu.22. lib.3.*
206 parentes enim † ſicuti liberi, quibus aliquid iure inſtitutionis relictum ſit, agere poſſunt ad repletionem legitimæ. *l. omnimodo. 30. & l. quoniam in prioribus. C. de inoff. teſtam.* cum tàm
207 liberis, † quàm parentibus quærela detur inofficioſi teſtamenti. *l. 1. & l. eam, & ſi parentibus. 15. ff. de inoff. teſtam. §. 1. verſ. non autem.*
208 *inſt. eod. tit.* Etenim † inter aſcendentes, & deſcen-

ſcendentes æquata eſt ſucceſſionis, & legitimæ
petendæ ratio. *Gabriel. 1. conſ. 101. nu. 9. Surd.*
conſil. 388. num. 17. & 22. & in tract. de alim.
tit. 6. q. 8. num. 42. Rot. Bonon. ad ſtat. deciſ. 150.
num. 54. Peregrin. de fideic. art. 49. num. 47. &
ſeq. Mangil. de imput. part. 1. q. 1. num. 11. &
ſeq. Molin. de primog. lib. 2. cap. 15. num. 16.

Reſtat, vt videamus quanta ſit iſta legitima
209 & dicendum eſt, † eſſe tertiam partem omniũ
bonorum relictorum per filium, nam eo modo
taxatur legitima in deſcendentibus. *Craſſ. in §.*
legitima. q. 9. Surd. conſ. 341. num. 30. & conſ.
388. num. 17. lib. 3. Peregrin. d. art. 49. num. 47.
& latè *Mangil. d. tract. q. 1. num. 15.* (ſed vide
infrà num. 217.)

Ad tertium quæſitum. Quo verò ad ſucceſ-
ſionem Mariæ vltimo loco defunctæ, intrepidè
210 tenemus, matrem † pleno iure ſuccedere poſſe
in omnibus eius bonis non exiſtentibus fratri-
bus vtrinque coniunctis, vt deciditur in *authen.*
defuncto. C. ad ſen. conſ. Tertul. vltra alias leges
211 vulgatas, contra quas diſputare † eſſet inhu-
manum, & odioſum, iuraq; hoc abhorrẽt. *Corn.*
2. conſil. 133. num. 4. Franc. deciſ. 167. num. 4.
Pariſ. 3. conſ. 108. num. 3.

212 Ad quartum quæſitum. Eſt concedendum †
matrem, vt iam dixi, in ſucceſſione Ioannis ſi-
mul ſuccedere poſſe cum fratre, & ſorore vtrin-
que coniunctis reſpectiuè eius filijs, ſi reperiun-
tur, aliàs ſecus. *§. ſed nos cum ſeq. inſt. de ſenat.*
conſ Tertul. & in d. *auth. defuncto. C. eod. tit.*

Ad quintum quæſitum. Iuri conſentaneum
213 eſſe dicimus teſtamentum † non fuiſſe caducũ,
ob præmorientiam vnius ex hæredibus ante te-
ſtatorem, re, & verbis coniunctim vocatis. *Bart.*
in l. re coniuncti. num. 16. ff. de leg. 3. de quibus
coniunctionibus loquitur text. *in l. 1. §. & cum*
triplici. C. de cad. toll. l. triplici. de verb. ſignif.
l. 1. §. his ita diffinitis. C. d. tit. de cad toll.

Ad ſextum quæſitum. Tandem dicimus re-
214 lictum pro † anima, eſſe pium. *gloſ. in l. ſi quid*
Titio. ff. de leg. 2. & maximè cum tanta verbo-
215 rum vi factum, prout in noſtro caſu; vndè † &
ſi legatum prædictum eſſet ſine ſolemnitatibus,
quia pium, valeret. *Crot. conſ. 3.*

Et quod dicitur de conditione ſuper morte
Ioannis fratris teſtatoris, quæ prout narratur,
216 non habuit effectum parum refert; nam † re-
lictum pium in teſtamẽto, debetur hoc non ob-
ſtante. *Baltax. Thomaſ. tract. 10. de priuil. piæ*
cauſ. tit. 2. c. 8. Et ideo &c. Saluo &c. Placentię.

Pro eadem Eccleſia.

AD primum quæſitum. Poſtquam ſcripſi,
vidi teſtamentũ, & Illuſtriſſimo D. Pauo-
nio infraſcriptum breue reſponſum tranſmiſi.

Viſis diligenter ſcripturis, & teſtamento, non
217 tertiam † omnium bonorum dicimus eſſe le-
gitimam matris, ſed tertiam portionis, quam ab
inteſtato ipſa eſſet conſequutura; nam vidi fra-
trem, & ſororem defuncti fuiſſe hæredes inſtitu-
tos, ex *Bartol. opin.* quam ſecuti fuerunt multi, &
præceteris excellum *Rot. Rom. Auditoriũ in vna*
Aſculana legitima 2. Decemb. 1588. coram R. P.
Bubalo, quæ eſt *39. num. 5. & ſeq.* in ordine, poſt
Merlin. de legit. qui pariter hoc tenuit diſtin-
guendo, *lib. 1. tit. 4. q. 7. Theſaur. deciſ. 172.*
ſub num. 6. verſ. tertius caſus eſt.

218 Maximè ſtante † tranſitu ad ſecunda vota,
in quo caſu in calculanda legitima, non atten-
deretur portio bonorum à patre filio peruento-
rum, in quibus non ſuccedit, niſi in vſufructu, ſed
tantùm per filium acquiſitorum. *Merlin.* loco
mentionato. *num. 25.*

In hoc tamen multa debẽt conſiderari, iuxta
conſ. Menoch. 237. & Io. Gar. in rubr. de ſecund.
nupt. an ſcilicet ante mortem filiorum ſit nupta
mater, vel poſt, & quando, de quibus ego ex
facto mihi porrecto nullam habeo notitiam;
ideo ad aliud me transfero.

In quo quæritur, an legatum matri factum
veniat compenſandum in legitima.

219 Concludo, † quòd ſic, vt latiſſimè ponit *Gra-*
tian. diſcept. tom. 3. cap. 448. num. 12. cum ſeqq.
qui ſequitur opinionem iam ſuperius firmatam,
de quantitate legitimæ fauore matris detrahen-
da. *num. 18. & 19.*

Ad vltimum. Me remitto ad iam per me
adducta in alia mea iuris, & ſolùm addo, quòd
hic agitur de pia cauſa, & de fauore animæ te-
ſtatoris, ideo cautiùs eſt agendum.

Placentiæ.

In eadem cauſa.

EXcellentiſſimus D. Pauonius mihi Domi-
nus ſummoperè colendus, doctiſſimè in-
fraſcriptis verbis contra Eccleſiam Pontis Ar-
barolæ fundat intentionem aduerſariæ: *Nec po-*
teſt in reſtitutione huius hæreditatis ad fauorem
Eccleſiæ venire alia dimidia, in qua fuit inſtituta
heres Maria dicti Iacobini ſoror, quia, vt apparet
ex lectura teſtamenti, ſubſtitutio ad fauorem Ec-
cleſiæ fuit facta Ioanni, vt ſupra dixi, & ideo
220 *portio † dicta hæreditatis delata Mariæ, tran-*
ſiuit, ea mortua, ad D. Domeneghinam eius ma-
trem. l. 1. C. ad Tertull. Crott. conſ. 352. nu. 10.
verſ. quibus non obſtan. lib. 3.

Quæ non obſtant Eccleſiæ prædictæ, fundat
enim dictus D. Iur. Conſ. prætenſionem matris

ex

ex lectura teſtamenti, cuius verba, ſi legantur,
apparet primo loco inſtitutam pro virili eſſe
Mariam, & hoc fauet dicto Domino meo; ſe-
cundo loco fit ſubſtitutio in portione tangente
fratri morbo epidimiæ laboranti fauore Eccle-
ſiæ, quæ de per ſe eſt clara; vltimo loco poſt
vſumfructum relictum, teſtator facit ſubſtitu-
tionem, his verbis conceptam: *& caſu quo di-
cta ſoror mea, & dicta mater mea ſe nubant, vel
ipſa ſoror mea decedat in pupillari ætate, vel poſt
ea quandocunque ſine filijs, tunc volo &c.* (hic
cadit relictum fauore Eccleſiæ.)

Ex quibus patet, non dari vnionem, & con-
iunctionem, ſed immò ſeparationem ex multis.

Primò, quia non coniunctim caſus ponuntur,
221 ſed per diſiunctiuam, vel *l. ſi hæredi plures. ff.
de cond. inſt. vbi gloſ.*

Secundò, quia caſus non compatiuntur inter
222 ſe, & ſunt diuerſiſſimi; ergo de † vno ad aliud
inferri nequit vti diuerſis, iuribus vulg. ſequitur
Pfeilſ. cent. 1. conſ. 60. num. 28.

Tertiò, quia quando teſtator loquitur de ma-
tre, & ſorore, reſpectu vſusfructus, ponit caſum
nuptiarum, ſecùs quando loquitur de proprie-
tate, nam tunc nominatur tantùm caſus mortis
Mariæ; ideo abſque dubio poteſt concludi,
223 ſtante hac † diuerſitate diſpoſitionum, ac per-
ſonarum, non idem fieri poſſe iudicium ad dif-
ferentiã ſequentis particulæ, in qua vna tantùm
expreſſa reperitur. text. eſt in *l. quid ergo. §. ſi
quis duos. ff. de leg.* 1.

Quartò, quia in caſu Mariæ, ſi voluiſſet te-
ſtator comprehendere tantùm diſpoſitionem
de vſufructu factã, non dixiſſet, *vel poſtea quan-
docunque ſine filijs*, quæ habent locum etiam in
hæredibus cõtra naturam vſusfructus, qui mor-
te finitur. ex ſuperius alleg. §. *finitur. inſt. de
vſufruct.*

Auctoritates autem adductæ à Celeberrimo
Domino meo concludunt matrem ſuccedere
in hæreditate filij ab inteſtato, quòd non nega-
tur, nec in dubium reuocatur; diſputatur autem,
an medietas Mariæ ex teſtamento vadat ad Ec-
cleſiam, vel ad hæredes Mariæ, ſtante dicta di-
ſpoſitione. Me remitto tamen ſaniori iudicio,
& ſi tempora erint cõgrua, punctum prædictum
totaliter dilucidabo, detineor enim infinitis oc-
cupationibus.

Vltimo loco pariter circa articulum de ven-
ditione facta cum pacto redimendi, an ſit credi-
tum, vel debitum, & an veniat appellatione
debitorum, ita vt grauato hærede ad ſoluẽdum
debita, teneatur etiam ad redimendam partem
domus relictam à teſtatore eius vterinæ ſorori,
breuiter ea deſcribere ibi curabo, quæ dubitan-
do RR. Patribus Carmelitanis Sanctæ Thereſię
Placentiæ, propoſui, & ſunt pariter, vt infra.

QVæritur, an venditio cum pacto redimen-
di ſit debitum, & grauato hærede ad ſol-
uendum debita, an teneatur de rebus
hæreditarijs redimere fauore M. RR. Fratrum
Carmelitarum Sanctæ Thereſiæ rem, cum pacto
redimendi venditam, & reſpectiuè relictam à
teſtatore iure legati dictis RR. Fratribus.
224 Aliàs ſcripſi, venditionem † cum pacto redi-
mendi factam, nõ eſſe creditum, vel debitum re-
ſpectiuè fauore Monaſterij S. Sauini Placẽtiæ, &
adducebam inter alia, quòd creditum, & debi-
bitum, ad hoc, vt poſſet tale dici, & vocari, de-
bebat eſſe certum, & indubitabile; in venditione
enim cum pacto redimendi dabatur exactionis
incertitudo, & debitum, vel creditum erat in-
certum, poterat autem eſſe, quòd venditor non
redimeret tempore debito, & conſequentèr nõ
eſſet poſtea debitum; & teſtator mandando de-
225 bita ſolui, & ita diſponendo, † intelligit de
debitis certis, & puris, non autem de incertis,
dubijs, vel ſub conditione. *Decian. 5. conſil. 55.
num. 13. & ſeq. Io. Vinc. de Anna. 2. alleg. 145.
num.* 5. vbi additur, quòd et ſi Doctores in *l. 1.*
226 *ff. ſi certum petatur.* dicant, † creditum, vel
debitum ſub conditione eſſe creditum, vel de-
bitum, loquuntur tamen in conditione omninò
227 extitura, & datur exemplum in † euictione,
quæ poteſt euenire, & non euenire, & alia per
totum in terminis teſtatoris diſponentis per hæ-
redes debita ſolui, præcipuè *num. 6.* ita loquitur
Dec. quando eſt diſpoſitum à teſtatore, omnia
debita ſolui debere, *in conſ. 56. ſub num. 2. verſ.*
228 *ſed his non obſtan.* quæ † enim poſſunt eſſe, &
non eſſe non conſiderantur. *Surd. 4. conſ. 505.
in fin. Decian. 2. conſ. 2. nu.* 108. qui num. præ-
229 cedenti ponit, quòd † ſi quid ſub conditione
debetur ante conditionis euentum non dicitur
deberi.
230 Præterea is † propriè dicitur, & eſt debitor, à
quo inuito exigi poteſt. *l. debitor. ff. de verb.
ſign.* & DD. *in d. l. 1. ff. ſi cert. pet. & in l. ſi ſtipu-
latus fuerim. § cum ſtipulamur. ff. de verb. oblig.*

Sed tempore mortis teſtatoris, à quo teſta-
mentum vires ſumit, pecuniæ non poterant ex-
torqueri à debitore illo inuito, quia tempus lu-
endi nondum erat terminatum; ergo &c.

Confirmant hoc argumentum in terminis
francationis *Bero. 3. conſil. 31. ſub nu. 11. & 12.
Bim. 1. conſ. 57. nu. 5. & 6.* ſequuntur ad propo-
ſitum *Decian. 5. d conſ. 55 nu. 13. & ſeq.* pulchrè
Cephal. 1. conſil. 14. num. 7. & ſeqq.
231 Accedat tandem, quòd quando † fit mentio

de

Digitized by Google

de debito, intelligentia ſumitur de puro, non autem de in diem. idem *Cephal. 4. conſil. 595. num. 13.* nec æquitas contrarium permitteret,
232 quia pendente tempore † francandi nulla obligatio nata diceretur, in terminis debiti conditionalis. *Cioſ. 1. conſ. 122. num.* 8.

Hæc pro nunc cõſiderẽtur. Saluo tamen &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

PEriti eligi, an plures debeant. Periti eligendi debent eſſe docti, & integerrimi. Periti, quomodo, & quando vti ſuſpecti recuſari poſſint. Periti, an interrogari poſſint. Legato frumento, quid debeatur, & an farina veniat. Item, an illud debeatur, quod eſt extra domum, & in molendino. Item, an illud, quòd ſolebat teſtator vendere repoſitum in horreo particulari. Filię deceptę, quomodo ſuccurratur. Donatio, an valeat facta in fraudem Statuti. Minor, quando poſſit donare. Renunciatio præiudicialis doti non valet. Tranſactio, quando ſit nulla. Emphyteuſis Eccleſiaſtica, an tranſeat ad ſpurios, & naturales. Fideicommiſſum ordinatum fauore agnationis conſeruandæ, non poteſt, nec debet tranſire ad Monaſterium.

SVMMARIVM.

1 *PEritorum, vnus tantùm, an poſſit eligi, ſi ſit integerrimus, & bonæ vocis, & famę.*

2 *Peritus non debet eſſe imperitus, & non bonæ vocis, & famæ.*

3 *Bonus vir accipitur pro homine honeſto, bonæq; conſcientiæ.*

4 *Periti, ſi in Ciuitate inueniuntur plures, duo ſaltem debent eligi.*

5 *Periti debent eſſe viri probi, & omni exceptione maiores.*

6 *Periti poſſunt vti ſuſpecti recuſari, ſi partem lędere poſſunt.*

7 *Periti poſſunt allegari ſuſpecti ante factam relationem.*

8 *Exceptio peritum eſſe ſuſpectum, debet fieri tempore electionis, non poſt.*

9 *Exceptio, quando præſumitur malitioſè delata.*

10 *Exceptio, peritum eſſe ſuſpectum, poteſt fieri etiam in medio cauſæ, & in fine, ſi cauſa ſuſpicionis tunc ſuperuenit.*

11 *Periti duo ſaltem eligendi, in quolibet negotio.*

12 *Periti, an poſſint examinari, & interrogari.*

13 *Iudex diligenter perſcrutari, & examinare debet peritos in arte.*

14 *Inueſtigatio ſubtilis à iure permittitur, cauſa veritatis habendæ.*

15 *Peritus poteſt errare per obliuionem, vel per imperitiam.*

16 *Periti multi reputantur, qui non ſunt.*

17 *Periti, quandoq; errant.*

18 *Periti diligentèr, & ſubtilitèr à Iudice ſunt examinandi.*

19 *Iudex, quòd debeat peritos examinare, hoc pendet ab arbitrio.*

20 *Iudex, quando teneatur examinare, & interrogare peritos.*

21 *Periti, de quibus ſint interrogandi.*

22 *Peritus, an poſſit interrogari de natura, & definitione rei.*

23 *Teſtes non poſſunt deponere de aliquo in ſpecie, niſi illud in genere cognouerint.*

24 *Teſtis peritus non poteſt interrogari, quid ſit id, ſuper quo deponit, & de ratione. ibi.*

25 *Interrogatorium ſuperfluum eſt à Iudice reijciendum.*

26 *Teſtis peritus non debet interrogari de cauſa ſcientię, quia id ſcire præſumitur.*

27 *Teſtis peritus poteſt interrogari ſuper eo, quod diſputatur, nec ſuperfluum eſt interrogatoriũ.*

28 *Frumenti nomen eſt generale, & omnia comprehendit, quę ſub ſpica continentur.*

29 *Verbum frumentum, dupliciter accipitur largo modo, & ſtrictè.*

30 *Frumentum in genere loquendo, accipitur pro omni blado, & cunctis ſpeciebus annonæ.*

31 *Millium indicum, melecam Acurſius appellat.*

32 *Frugum appellatione, quæ veniant.*

33 *Frumentum in genere accipitur ſtrictè, & in ſpecie pro meliori, & nobiliori tritico.*

34 *Promittens decem corbes frumenti, non poteſt præſtare hordeum.*

35 *Legato frumento, an veniat farina.*

36 *Frumentum ſolum quando legatum cenſeatur, & quando etiam legumina.*

37 *Frumentum, quod eſt in ſuburbijs, quando debeatur, ſi fiat legatũ de frumẽto; et quid ſi fuit factum pauperi, amico, vel coniunctę perſonę.*

38 *Frumentum ruri exiſtens, quando veniat in legato.*

39 *Frumentum, ſi legetur, quod eſt in domo, an tempus mortis teſtatoris inſpiciatur.*

40 *Legato frumento, quando farina debeatur, quę eſt in molendino.*

41 *Frumentum venale, quando veniat ſub legato.*

42 *Donatio nõ valet, nõ ſeruata ſtatuti ſolemnitate.*

43 *Minor donare non poteſt, etiam interueniente decreto.*

44 *Minor læſus poteſt venire contra contractum iuratum.*

45 *Re-*

45 *Renunciatio non valet, ſi doti eſt præiudicialis.*
46 *Renunciatio eſt nulla ſi vna ſolùm ex dictis cauſis falſa apparet.*
47 *Tranſactio, ex quibus falſa iudicetur.*
48 *Bulla Pij V. comprehendit tantùm ſpurios, non autem naturales.*
49 *Pacto permutandi, in emphyteuſi, ſunt capaces ſpurij, & illegitimi.*
50 *Emphyteuſis. Ad pactum francandi, & permutandi in emphyteuſi veniunt incapaces, & non comprehenſi in inueſtituris.*
51 *Fideicommiſſi pro conſeruatione agnationis ordinati non ſunt capaces Monachi, vbi amplia, etiam durante vita Monachi. ſub verſ. & prædicta opinio.*
52 *Fatui ſunt Iudices, qui non ſecundum propriam, ſed alienam conſcientiam, & contra iuris ſanctiones iudicant.*

CONSILIVM XCIX.

Deus ſit adiutor, ac Beatiſſima Virgo.

ILluſtriſſime Domine. Licet ibi concurrāt multi periti, attamen ex om-
1 nibus † vnus ab Illuſtriſſima D. ſua
poteſt eligi, qui non ſolùm peritia,
2 ſed etiam integritate plurimùm valeat, non †
autem quod ſit imperitus, & non bonæ vocis, &
famæ. *Alex. 2. conſ. 179. ſub num. 9.* & *Menoch.*
quos ſequitur cum alijs *Gratian. 2. diſcep. c. 235.*
3 *num.* 48, qui † bonus vir accipitur pro homine
honeſto, bonæq; conſcientiæ. per tex. in *l. ſi venditor. in fin. ff. de ſeru. export.* faciunt etiam tex.
l. ſi pater. §. quadam. de fideic. libert. l. ſemper in coniunctionibus. ff. de reg. iur. vbi *gloſ.* quos ſequitur *Rebuf. de verb. ſignific. ad l. 39. §. bona. verſ. interdum bonus vir. fol.* 297, ſi tamen eligatur perſona, quæ non ſit nobis ſuſpecta; vndè
4 melius eſt, cum ſit † in hac Ciuitate Placentiæ
iſtorum, & ſimilium peritorum abundātia, quòd
D. meus Auditor duos ſaltem peritos eligat ex
melioribus, quorum fama ſit clarior. *Gratian.*
5 *d. cap. 235. num. 73.* qui † ſint viri probi omni
exceptione maiores, *Maſcard. de prob. tom. 2, concl. 653. nu. 7.* aliàs ego conſulerē meos clien-
6 tulos, quòd † ipſos ſuſpectos recuſarent, cū poſ-
ſint lædere partem. *Abb. in c. ſuper quæſtionem,*
7 *num. 5. de off. & pot. Iudic. deleg.* etiam † ante
factam relationem. *Rot. Bonon. ad ſtat. deciſ.* 147.
num. 35. *& ſeqq.* quod ibi inſeruire debet pro
8 cautela D. Procuratori, quandoquidem, ſi † hęc
exceptio proponeretur poſt electionem, cum
eſſet dilatoria, quæ ante omnia venit proponen-
9 da, † præſumeretur in dubio malitioſè delata.
10 *ibid.* ex auct. Felin. ſecus eſſet, † ſi cauſa ſuſpicionis ſuperueniret in medio, vel in fine cauſæ, vt
ibi. & *Munoz. de ratioc. cap. 9. num. 19. & 20.*
11 Quod duo † periti requirantur, & debeant
eligi, ac probent, non eſt nouum, vt eſt videre
apud *Alex. 1. conſ. 15. nu. 10. & lib. 2. conſ. 148. num. 6. Ruin.* ex tex. *in c. ſignificaſti. de homicid. in lib. 5, conſ. 53. num. 12. & Bertaz. 1. conſ. 33. num. 12. Gratian.* poſt *auth. de non alien §. quod autem. d. c. 235. nu. 28. Bartol. in d. auth. de non al. & §. quod autem. num. 2.* Infinitos poſſem
ſuper hoc adducere Doctores, ſed quia res in ſe
clara eſt, acquieſco, & ſuo loco quæſtionem hāc
dilucidabo magis diffuſè in meis tractat. var. ſi
Deo placuerit, ſub tit. de peritis. Placentiæ.

INſtetit D. Procurator peritos interrogari, & examinari, contra quam inſtantiam pars oppoſuit, & hoc facere recuſauit, & nunc pariter in hac ſua erronea opinione perſiſtit.

Ego contrarium dixi, & ſentio, mirorq; quòd in hoc ponatur aliqua difficultas, quæ potius calumnioſa exceptio iudicatur, quam iuridica oppoſitio, vt infra probabitur, videlicet.

Præſens quæſtio duo habet capita; vnum, an periti ſuper contentis in relatione facta, poſſint interrogari; alterum, de quibus interrogari poſſint.

Quoad primum, illud extra omnem dubita-
12 tionem eſt poſitum, quòd † periti in teſtes rece-
pti examinari, & interrogari poſſunt, ſicut alij
teſtes, quia peritiæ qualitas non facit, quominus
teſtes eſſe deſinant, & ob id examinari, & interrogari poſſunt, prout ſeruatur in alijs teſtibus.

Heſitari tamen probabiliter poteſt, vtrum electi ad arbitrandum tāquam periti, & qui pro eorum officio retulerunt, interrogari poſſint, tunc enim teſtes dici non poſſunt.

Nihilominus contraria ſententia verior vi-
13 detur, quandoquidem † Iudex diligentèr per-
ſcrutari, & examinare debet peritos in arte. tex.
eſt in *l. ſemel ſi.* ibi, *medicis denunciantibus, & Iudice competente diligenter examinante. C. de re milit. lib. 12.* vbi not. *Bartol. num. 1.* refert
Alciat. in l. 1. ſub num. 17. poſt med. verſic. idem ſi ex qualitate. ff. ſi cert. petat. & ibi hoc tenent
Purpurat. num. 73. verſ. ſecundo quia. & Ripa
14 *num. 35. in fin.* dicens, quòd † ſubtilis inueſti-
gatio à iure permittitur, cauſa veritatis haben-
15 dæ; fieri † enim poteſt peritum labi, vel errare
per obliuionem, vel ex modica peritia. *Rip. in*
16 *d. l. 1. num. 35. verſ. quicquid ſit.* cum † multi re-
putentur periti, qui non ſunt, *§. præterea ſi medicus.*

dicus. inſt.de leg.Aquil. Purpur. in d.l.1.nu.23.
17 Nec eſt nouum, quòd, † quandoq; periti errent. *l.3. §. Neratius. ff.de acquir.poſſeſſ. l.mutius. ff. pro ſoc. Alex. in d.l.1. num.15. in final. verb.* & ibi *Alciat. num.11. verſ.cui. Alex. ff.ſi*
18 *cert.pet.* & propterea † dicendum videtur peritos ſubtilirer à Iudice examinandos eſſe, vt cautum eſt in *d.l.ſemel.* & tenent Doct. *in d.l.1. ff.ſi cert.pet.* præcipuè *Alex. ſub d.nu.15. circa fin. verſic.nam hac differentia. Purpurat. num.73. Ripa. num.35. verſ.quicquid ſit.* vbi dicit, hanc opinionem in praxi ſeruari. & *Bolognett. ibid. num. 35. in fin.* quòd etiam tenuit *Aretin. in*
19 *conſ.142. ex facto. num.17.* hoc † tamen Iudicis arbitrio relinquendum eſſe cenſuit. *Alciat. in d.l.1. ſub num.17. ad fin. verſ.ego vero.* quo-
20 tiens enim videretur † Iudici peritos inuerisſimilia dicere, vel alias eſſent ſuſpecti, prout in noſtro caſu, tunc illos ſubtiliter examinare, & interrogare deberet, ac poſſet. *Rimin.ſen. in d. l.1. num.14. verſ.& ſimiliter.*
21 Supereſt tamen † difficultas, de quibus periti interrogari poſſint. Doctores in *d.l.1. ff.ſi cert.*
22 *pet.* diſputant, an † teſtis peritus in arte, interrogari poſſit de natura, & definitione eius rei, de qua atteſtatus eſt, vt illam declaret, & ad effectũ, vt percipi poſſit, an ipſius rei peritiam habeat,
23 quia non poſſunt teſtes † deponere de aliquo in ſpecie, niſi illud in genere cognouerint. *Bartol. in d.l.1. num.10. verſ.hic videtur.* & ibi *Roman. num.7. Alex. ſub num.15. Salicet. num.5.*
Et in hac quæſtione *Roman. in d.l.1. num.7.*
24 *verſ.circa primum.* cenſuit, quòd † teſtis peritus non poſſit interrogari, quid ſit id ſuper quo deponit, quia cum ſit peritus, præſumitur illud
25 ſcire; ideoq; † iſtud interrogatorium, vti ſuperfluum, ſit à Iudice reijciendum, quam Romani opin. ſequuntur ibi *Cagnol. nu.95. verſ.ego non credo. & num.96. & 97. & Iac.Niger. in repet. num.26. & 29. verſ.ſaluando opin.Rom.* & huic ſententiæ aſſentire videtur. *Roch. Cur. de con-*
26 *ſuet. ſect. 8. num. 34.* aſſerens, quòd † teſtis peritus non debet interrogari de cauſa ſcientiæ, quia id ſcire præſumitur.
Contrariam tamen ſententiam amplexus eſt. *Alex. in d.l.1. num.15. poſt med. verſic.nam hac*
27 *differentia. ff.ſi cert.pet.* nempè, quòd etiam † teſtis peritus ſuper eo poſſit interrogari, & quòd non ſit ſuperflua dicta interrogario; quam opinionem ſequuti ſunt *Purpur. in d.l.1. num.72. ad fin. verſ.ſed contrarium. & nu.73. Rip. ibid. num.35. verſ.quicquid. Bolognett. num.30. ad fin. verſic.tertio limitatur. Maſcard. de probat. concl.430. num.6. tom.1.*
Omnia tamen remitto prudentiſſimo Iudici, qui illa admittat interrogatoria, vel alia faciat, vel fieri mandet, vt ſibi placet; & ſaluo ſemper &c. Placentiæ.

Reſponſum ſuper alio puncto in eadem cauſa.

IN hac cauſa Dominorum de Nicellis ſubtilis intrat quæſtio ex noua perſona, ad iudicium veniente, an ſcilicet legato frumento, quid debeatur, & an farina veniat; ſecundò, an illud, quod eſt extra domum in molendino debeatur; tertiò, an illud, quòd ſolebat teſtator vendere, repoſitum in horreo particulari eiuſdem teſtatoris domus, ſit pariter legatariæ tradendum.
Verba legati ſunt infraſcripta.
Item, per ragione di legato, & in ogni miglior modo, che ſi può dire, e fare, laſcio tutto il formento, che mi ritrouo hauere in caſa alla detta Linia &c.
28 Ad primum, præmitto, quòd † illud frumenti nomen eſt generale, comprehendens omnia, quæ ſub ſpica continentur, vt triticum hordeũ, ſiligo, auena, ſpelta, & ſimilia. per text. *l. frugem.77.* & ibi DD. *ff. de verb.ſignif.* & auenæ reſpectu, *Rebuf. in ead.l. in verbo frumentum.* quod certè videtur verum ad corroborationem intentionis aliquorum, qui in hoc negotio dicebant multa alia venire vltra frumentum relictũ; Attamen hoc procedere non dicitur abſolutè,
29 ſed cum diſtinctione; nam † illud verbum dupliciter accipitur largo modo, & in genere, &
30 etiam ſtrictè. Primo caſu, † frumentum accipitur pro omni blado, & cunctis ſpeciebus annonæ. *Gloſ.in rubr. C.de canon.frument. vrb.Rom. lib. 11.* quam allegat idem Rebuf. loco præcitato. vt etiam legumina comprehendat, quæ ſiliqua membrana, ſeu folliculo continentur, ſicut faba, cicer, heruilia, milium panicum, lupinum, &
31 milium † indicum, quòd *Accurſ.in l.triticum. 94. de verb. oblig.* melecam appellat. Sed hæc
32 meo † iudicio non appellatione frumenti venire, ſed frugum appellatione, mihi æquum videtur, per d.tex. in *l.frugem.* & ibi *Alciat. num.5. & Cuiac. d.tit.de verb.oblig. Purpur. conſ.475.*
33 *num.8. par.2.* Secundo † caſu, frumentum accipitur ſtrictè, & in ſpecie pro meliori, & nobiliori tritico, vt in *l.medios.9. C. de ſuſceptor. lib. 10.* & hoc accommodatur melius caſui noſtro, cum ſtrictè intelligatur ſecundùm communem, & ſolitum loquendi vſum; & exemplum datur
34 de eo, qui promiſit † decem corbes frumenti, non enim præſtare poterit hordeum, & ſimilia. *Bart.in d.l.frugem.* & ibi *Alberic. nu.2. Alciat. num.4. Rebuf. verſ.frumentum.*
35 Quod autem in hoc † legato frumenti, fari-

na etiam veniat, latè concludit *Simon. de Prat.*
de interpret. vlt. volunt. lib. 4. *dub.* 10. *num.* 11.
fol. 409. ex Bart. ſed contrarium tenuit *Barboſ.*
tract. var. ex Menoch. & Gratian. *appell.* 105.
nu. 4. ſed in hoc credo, quòd reſolutio fieri poſſit
ſecundùm affectionem, quam habuit teſtator
erga legatarium, & an in domo nullum adfuerit
frumentum, niſi farina, ſecus ſi ſimpliciter fiat
legatum. *Alb. Brun. de ſtat. nu.* 1. *&* 2. *quaſt.* 5.
fol. 31. *tom.* 2.
36 Non autem † ibi includi poſſe credimus, alia
legumina, dum oculis perſpicere poſſumus, te-
ſtatorem feciſſe differentiam inter frumentum,
& legumina; nam quando voluit illud legare,
dixit: *laſcio tutto il formento*, quando autem
fruges, & legumina, & marciaticos, dixit: *la-*
ſcio, che delli marzadelli eſiſtenti in detta mia
caſa, ſi diſtribuiſcono à poueri ſtara dodici di
faua, & ſtara 20. *di melega*; ſecus eſſet, ſi à
teſtatore conſideratum fuiſſet frumentum, prout
eſſet generis nomen, vt ſcilicet ſenſiſſet de omni
frumento, puta tritico, hordeo, ſiligine, ſecali
auena, nam tunc & iſta deberentur. *Cuiac. lib.* 7.
37 *de tritic. vin. &c. fol.* 1372. non † veniret ta-
men frumentum, quod eſſet in ſuburbijs, ſi illud
Ciuitatis eſſet relictum. *Modit. dub.* 238. *in* §.
Principum placita. num. 6. *fol.* 266. quod tamen
limitarem, niſi fauore pauperis, vel coniuncti,
aut amici eſſet factum legatum, & cum ampliſ-
ſimis, & prægnantibus verbis,

Hinc duæ etiam dubitationes inſurgunt, de
quibus non fui interrogatus, an ſcilicet com-
prehendatur in hoc legato frumentum, quod
teſtator ruri habebat; ſecunda eſt, quod tempus
inſpiciatur.
38 Super prima, ſi † frumentum ruri exiſtens eſt
deſtinatum, vt ex rure aſportetur ad Ciuitatem,
dicitur eſſe in Ciuitate. *Bimi. conſil.* 5. *num.* 16.
Bertazzol. conſil. ciuil. 121. *num.* 15. *Simon. de*
Prat. lib. 4. *num.* 57. *dub.* 7. *fol.* 390.
39 Super ſecunda, ſi † frumentum legetur, quod
in domo reperitur, vt ibi, tempus mortis teſtato-
ris inſpicitur. *Flor. in l. ſi ſeruus.* §. *qui quinque.*
ff. de leg. 1. *num.* 3. *fol.* 84. *Mantic. de coniectur.*
vlt. vol. lib. 3. *tit.* 11. *num.* 25.

Ad ſecundam quæſtionem, videtur conclu-
40 dendum fauore legatariæ, debetur † enim fari-
na, quæ in molendino reperitur, legato frumen-
to, ſeu farina, ea ratione, quia erat deſtinata in
domum, vt dicit *Bertazzol. conſ. ciuil.* 58. *nu.* 26.
verſ. ſed maius dubium.
41 Ad tertiam, † frumentum venale non venire
in legato, dicit *Mantic. de coniect. vlt. vol. lib.* 3.
d. tit. 11. *ſub nu.* 25. *Decian.* 4. *conſ.* 472. *num.*
25. *Barboſ. tract. var. d. appell.* 105. *num.* 9. niſi
nullum aliud in domo reperiretur frumentum,
quia tunc deberetur. *ibidem.*

Sed hæc omittamus, & veniamus ad iura ter-
tij, quæ meo iudicio ſuſtinentur, vt poſſit ipſe
obtinere contra bona hæreditaria, de quibus in
præſenti agitur.

Et in primis, de filia, quam deceptam meritò
dici poteſt, attento inſtrumento, quod vidi; non
dubitamus, quin poſſit admitti ad illius reſciſio-
nem. Nam aut volumus, vt pars confitetur,
42 quòd hæc ſit donatio, & † tunc non valet, quia
ſeruatæ non fuerunt ſolemnitates Statuti Pla-
centini, vt ſcripſi in cauſa illorum de Tortis (eſt
conſ. 22.) & vice clauſulæ ſyncere, & imaculatæ
fidei, erat appoſitum iuramentum verum, &
formale, prout ibi pariter, contra formam Con-
ſtitutionum Ducalium; & quod plus eſt, partes
receſſerunt à Statu Sereniſſimi D. noſtri Ducis,
& ibi contraxerunt in fraudẽ Statuti Placentini.
43 Vltra quòd † minor donare non poteſt, etiã in-
terueniente decreto. *l. fin. verſic. cum autem do-*
44 *nationes. C. ſi maior fact.* & ſi † per illam læſus
ipſe remanet, abſque dubio, eam etiam iuratam
iure medio infringere poteſt, *Alciat. tom.* 2.
conſ. 135. *nu.* 16. 17. *lib.* 5. *fol.* 135. *verſo. Odd. de*
reſtit. in integrum. q. 58. *art.* 2. *num.* 20. *p.* 2.
45 Aut eſt ſimplex renunciatio, & † tunc non
valet vti dotis præiudicialis, non enim doti
expreſsè, vel tacitè potuit fieri præiudicium
per text. in *l. de die* 24. *& l. attilicinius. ff. de*
pact. dotal.

Secundo loco cauſæ in inſtrumento inſertæ
46 ferè omnes ſunt falſiſſimæ; ergo † renunciatio
nulla, etiam ſi vna ſolùm ex dictis cauſis falſa
appareret. *Natt. conſ.* 162. *nu.* 7. *lib.* 2. *conſ.* 631.
num. 37. *lib.* 3. *Turret. conſ.* 28. *num.* 18. *&* 20.
lib. 2.

Aut purè, merè, & ſimpliciter, vt pars aduerſa
47 dicit, eſt tranſactio, & † tunc eſt nulla, quia eſt
læſiua, doloſa, & ob falſam cauſam facta, & in
ea ceduntur iura emphyteutica, vti deuoluta
Carolo legitimo, & naturali, ipſa excluſa tan-
quam naturali legitimata, licèt proximiore ex
deſcendentia primi inueſtiti, & hærede vltimi.

Quod nulla, in primis, ſit iſta tranſactio, ex
pluribus patet; Primò, ex læſione probata enor-
miſſima; Secũdò, ex falſa cauſa; Tertiò, ex ceſſio-
ne iuriũ ſibi competẽtium, ſub credulitate falſa,
quod eſſent dicto Carolo deuoluta; Quartò, ex
dolo, quia fuit ſeducta, vt teſtes dicunt, & conſtat
ex lectura tranſactionis. latè *Manent. conſ.* 136.
cum ſeq. Achil. Graſſ. deciſ. 14. & ego dicam
diffuse in ſecundo lib. conſ. cũ plurib. Rot. deciſ.

Præterea falſum eſt, ipſam vti naturalem non
48 fuiſſe capacem; nam et ſi † ex hoc defectu, ſtan-

te

te Bulla Pij V. ſpurij ſint incapaces, non ſunt
tamen tales filij nati ex ſoluto, & ſoluta. vt per
Decian. 5. reſp. 25. ſub num. 4. ſed quicquid ſit
de hoc, cum multi multa dicant, attamen non
eſt dubitandum de pacto permutandi poſito in
inueſtitura, quo abſque difficultate ipſa vti po-
49 tuit, ac poteſt; ſunt † enim naturales, immò
ſpurij iſtius iuris capaces, ea ratione, quia eſt
quid ſeparatum ab emphyteuſi. *Burſat. 1. conſ.
6. num. 24. & conſ. 60. num. 30.* qui ibi dicit, ad
50 hoc † pactum admitti, etiam non comprehen-
ſos in inueſtituris. *Burſ. 3. conſ. 255. ſub nu. 6.
verſ. quando omiſſa. &c. & ſub num. 8. Gratian.
diſcept. cap. 477. num. 16. verſ. quibus adde.*

Præterea circa fideicommiſſum, quod præ-
51 tendit iſte profeſſus, vana eſt prætenſio; nam †
quando fideicommiſſum eſt factum, & ordina-
tum pro agnationis conſeruatione, Monaſte-
rium ex perſona Monachi de agnatione non
admittitur, ex communiſſima, & meliori Do-
ctorum ſententia, quam amplectuntur. *Barbat.
conſ. 13. ſub num. 1. col. 2. in prin. lib. 1. & conſ.
47. ſub num. 9. verſ. non obſtat. lib. 3. Soc. inter
conſ. Curt. ſen. 40. col. 4. verſ. quarto etiam. &
Soc. iun. conſ. 158. num. 42. lib. 2. Pedroch. conſ.
40. num. 325. Randen. conſ. 35. num. 107. lib. 1.
Menoch. conſ. 1127. nu. 7. lib. 12. & de præſump.
83. num. 45. verſ. hoc ſanè. lib. 4. Alba conſ. 493.
num. 2. in fin. lib. 3. Camill. Borell. conſ. 33. num.
108. Veg. conſ. 23. num. 7. Mantic. deciſ. 32.
num. 3. & ſub num. 4. Franc. deciſ. 29. num. 1.
Maſtrill. deciſ. 153. nu. 32. p. 2. Borguin. deciſ. 1.
num. 37. par. 3. Rip. in l. ex facto. §. ſi quis roga-
tus. ff. ad trebell. Alciat. in l. gallus. §. & quid ſi
tantum. in ſecunda lect. ſub num. 7. verſ. idem ſi
tacitè. ff. de lib. & poſth. Ruſtic. ad l. cum auus.
lib. 5. cap. 1. num. 176. verſ. ſi enim. Roman. in
l. de quæſtione. num. 34. C. de pact. Ant. Gomez.
ad l. 70. Taur. num. 9. verſic. item etiam quia.
Anton. Ripoll. in comm. ad l. cum auus. num. 252.
verſ. ex quibus. & num. 253. ff. de cond. & dem.
Cald. de nom. emphy. lib. 2. q. 6. num. 12. Mantic.
de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. num. 28. Molin.
de primog. lib. 2. cap. 12. num. 54. Mangil. de
imput. & detract. q. 71. num. 12. Trentaciuq. de
ſubſt. p. 4. cap. 7. num. 26. Viu. opin. 841. nu. 10.
tom. 2. Duran. de art. teſt. tit. 5. caut. 18. num. 3.
in fin. Ceual. pract. quæſt. tom. 1. quæſt. 193. ſub
num. 4.*

Et prædicta opinio procedit etiam durante vita Monachi, quo in tempore Monaſterio ius retinendi huiuſmodi bona fideicommiſſo ſubiecta non competeret. *Dec. conſ. 258. ſub num. 2. & 3. Pariſ. conſ. 22. nu. 3. cum ſeq. lib. 3. Pancirol. conſ. 114. ſub num. 4. verſic. ex his. & ſub num. 5. Menoch. conſ. 722. num. 31. verſ. reſpondetur. lib. 8. Io. Franc. de Ponte. conſ. 39. nu. 13. & 14. Maſtrill. deciſ. 153. num. 35. p. 2. Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 12. nu. 25. & ſeqq. Couar. var. reſol. lib. 1. cap. 19. num. 11. Ioann. Guttierez. can. quæſt. lib. 1. cap. 32. nu. 29. Petra. de fideic. q. 8. num. 516. Bero. q. 34. num. 13. & 14. Melchior. Palez. de maiorat. par. 2. qu. 3. num. 18. & ſeq. Peregrin. de fideicomm. art. 28. num. 82. Ceual. com. op. q. 193. nu. 10. Intrigliol. de ſubſt. cent. 3. q. 63. nu. 41. & 42. Carol. Tap. in authen. ingreſſi. in verb. ſua. cap. 16. num. 10. C. de Sacroſ. Eccleſ.*

Tandem non obſtat fundamentum, quod in-
uincibile dicit pars aduerſa, vt ſcilicet in diuer-
ſis Rotarum Auditorijs contrarium fuerit deci-
52 ſum; quia † fatui ſunt Iudices, qui ſecundùm
alienam conſcientiam, non propriam iudicant
contra iuris apertiſſimas ſanctiones, prout cre-
dimus contra nos adducta talia fuiſſe, & eſſe, ex
ſupradictis. Saluo tamen &c. Placentiæ.

ARGVMENTVM.

ALiud pro alio, quando inuito creditore poſſit ſolui. Solutio, quando præſumatur, & ex quibus probetur. Dos, quomodo ſit diuidenda, mortua filia, an pater ſuccedat, an verò filij. Mater non debet excludi à filij luctuoſa ſucceſſione. Renunciatio facta ab ingrediente Religionem, quando, & quomodo valeat. Renunciatio, quando ſit realis. Frater, qui cum alio fratre fuit confeſſus dotem recepiſſe, an pro virili teneatur.

SVMMARIVM.

1 *DEbitor, an in pecunia, an verò in bonis poſſit ſuo creditori ſatisfacere.*

2 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij, poteſt aliud pro alio ſoluere.*

3 *Hæres cum beneficio &c. poteſt aliud pro alio ſoluere creditori, ſi hæreditas non ſit ſoluendo, & ipſe in damno ſit, aliàs non poteſt.*

4 *Hæres cum beneficio &c. poteſt aliud pro alio ſoluere creditori hæreditatis, ſi pecunia non reperiantur in hæreditate.*

5 *Debitor carens facultate ſoluendi in pecunia, poteſt aliud pro alio creditori conſignare pro eius credito.*

6 *Legatarius aliud pro alio accipere debet pro ſuo credito, ſi hoc mandat teſtator.*

7 *Debitor aliud pro alio ſoluere poteſt, ſi probet impoſſibilitatem ſatisfaciendi in pecunia.*

8 Aliud pro alio poteſt ſolui, ſi facta fuit diligens pecuniarum perquiſitio.

9 Regula, aliud pro alio &c. non habet locum, ſi fiat per debitorem oblatio de melioribus bonis.

10 Debitor, qui vult aliud pro alio ſoluere, debet offerre fideiuſſorem euictionis.

11 Inuentarium non eſt herba bettonica, quæ omnibus iuuat.

12 Hæres poteſt aliud pro alio ſoluere, ſi bonorum iuſtū pretiū non inueniatur, & ipſe in damno ſit.

13 Solutio debiti poteſt coniecturis probari.

14 Probatio per coniecturas admittitur etiam contra inſtrumentum, & ad impediendam executionem depoſiti, & cameralis obligationis.

15 Probatio legitima illa eſt, & dicitur, quæ ex coniecturis colligitur.

16 Solutio præſumitur facta, ſi creditor erat diligens in exigendo.

17 Solutio præſumitur facta ſi debitor erat vir probus, ingenuus, bonę conſcientię, & facilis ad ſatisfaciendum, etiam ſine confeſſionibus de recepto; Creditor verò pauper, & ære alieno grauatus.

18 Solutio præſumitur, ſtante lapſu 20. annorum.

19 Solutiones factæ ante tempus, quo debebantur, quid operentur in materia præſumptæ ſolutionis.

20 Debitor, ſi ſoluit tempore, quo non debebat, tantò magis creditur ſoluiſſe tēpore, quo tenebatur.

21 Nepos, quomodo ſuccedat cum amita.

22 Dos mulieris patrimonium dicitur.

23 Filij ſuccedunt in dote, non eorum pater.

24 Stipulatio pro reſtitutione dotis, ſi fiat à patre, an impediatur conſolidatio in filiam.

25 Ambigua, & quę poſſunt eſſe, & non eſſe, in iure noſtro non conſiderantur.

26 Ius incertum, & nondum in eſſe ad ius acquirendum, non conſideratur.

27 Ius quæſitum in ſpe, dicitur ſub conditione.

28 Ius ex ſtipulatione, quando, & quomodo acquiſitum dicatur.

29 Mater nō debet excludi à luctuoſa filij ſucceſſione.

30 Mater eſt proximior in ſucceſſione filij, vbi non ſunt liberi.

31 Mater in ſucceſſione filij eſt valdè priuilegiata.

32 Mater, liberis exceptis, omnibus alijs præfertur.

33 Mater, quòd excludatur à filij ſucceſſione, iura abhorrent.

34 Mater, quòd excludatur à filij ſucceſſione, eſt quid odioſiſſimum.

35 Mater, quòd excludatur à ſucceſſione filij, eſt quid iniquum.

36 Renunciationes faciendę tempore ingreſſus in Religionem approbatæ videntur per Cōc. Trid.

37 Moderator, & arbiter in re ſua, quis eſt, & ad libitum de ea diſponere poteſt.

38 Renuntiantibus iura ſua, non datur amplius regreſſus ad ea.

39 Verba, quocunque modo, ſunt vniuerſalia, & cōprehendunt quicquid comprehendere poſsūt.

40 Verba, quibuſcunque bonis iuribus &c. ea comprehendunt, quę alias non comprehenderentur in diſpoſitione, & tandem omnia.

41 Verba, quacunque de cauſa, geminata vniuerſaliter comprehendunt, & includunt omnes caſus, etiam quo non veniunt in ſimplici diſpoſitione.

42 Verba, alia de cauſa, referuntur ad diuerſas ab expreſſis, & iuncta cum verbo, quacunque, includunt diuerſas, etiam maiores expreſſis.

43 Verba generalia comprehendunt omnes caſus, etiam priuilegiatos, omnemq; modum, & viā diſpoſitionis.

44 Verba, quacunque de cauſa, aut quouis modo, explicantur.

45 Verba, quouis modo, omnem modum, & viam diſpoſitionis comprehendunt.

46 Verba, & in futurum ſpectare, tam ſuper hęreditate &c. non debent eſſe ſuperflua.

47 Verba generalia comprehendunt omnem ſucceſſionis caſum.

48 Verba generalia generaliter intelligenda, & generaliter operari debent.

49 Profeſſi ſunt mortui mundo.

50 Præmium, quod conceditur illis, qui reliquerunt omnia, & ſequuti ſunt Chriſtum.

51 Perfectus eſt ille, qui omnia vendit, & dat pauperibus. & ſub num. 53.

52 Diues difficilè intrat in regnum Cælorum; ideo facilius eſt Camelum per foramen acus tranſire, quàm diuitem intrare in regnum Cælorū.

53 Perfectus eſt ille, qui omnia vendit, & dat pauperibus.

54 Iuramentum in diſpoſitione generali habet vim caſus expreſſi.

55 Tacita diſpoſitio ex iure accreſcendi, etiam quo ad alios procedit.

56 Clauſulæ generales comprehendunt non expreſſa, etiā non cogitata, quicquid ſit de cōtrarijs.

57 Renunciatio generalis ad omnia trahitur.

58 Verba, in futurum, non præſentia, nec pręterita comprehendunt.

59 Renunciatio facta ab intrante in Religionem nequit retractari, ob enormiſſimam læſionem.

60 Renunciatio à cauſa principali, propter quam facta eſt, regulatur.

61 Renunciationis cauſa finalis, quæ ſit, & quæ permanente durat ipſius renunciationis effectus.

62 Renunciatio realis dicitur, quæ habet cauſam perpetuam.

63 Verba,

63 *Verba, quæ habent tractum temporis in futurū, ſunt extenſiua renunciationis ad futuras ſucceſſiones.*

64 *Repetitio verborum in principio, vel in aliqua instrumenti parte poſitorum, quando in omni diſpoſitionis parte cenſeatur facta.*

65 *Renunciatio plura complectens tempora, & perſonas operatur, quod tot ſint ſtipulationes, quot perſonæ, & tempora.*

66 *Stipulationes fauore patris, & filij factæ, ſunt intelligendę ordine ſucceſſiuo.*

67 *Renunciatio tranſitoria ad plures perſonas ordine ſucceſſiuo realis iudicari debet.*

68 *Renunciatio de ſui natura eſt tranſmiſſibilis ad hęredes, maximè ſi pro hęredibus ſit facta.*

69 *Verba*, in futurum, & quocunque tempore, *explicantur.*

70 *In renunciationibus, appellatione hęredum includuntur omnes hęredes quantumuis extranei, tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato.*

71 *Renunciationis effectus pendet ab animo renunciantis.*

72 *Renunciatio, quando eſt facta intuitu Religionis, quid operetur, & an latiùs interpretetur.*

73 *Pactum de non petendo tacitè induci poteſt.*

74 *Pactum de non petendo renunciationi adiectum, operatur totalem excluſionem.*

75 *Renunciatio, quando reſtricta dicatur ad certa bona.*

76 *Expreſſio bonorum paternorum, & maternorum, ſi non limitatiuè ponitur, ſed demonſtratiuè non tollit, quin conuentio ſit realis.*

77 *Verba ex voluntate partium impropriantur, vt bona paterna, & materna dici poſſint, etiam poſt aditionem.*

78 *Per renunciationem, quis iura ſuccedendi amittit, quæ incipiunt ad fauorem venientium hęredum per ius accreſcendi pertinere.*

79 *Actiua obligatio, & paſſiua non poſſunt concurrere in eadem perſona, & eadem diſpoſitione.*

80 *Confeſſio propria eſt maior probatio, quæ poſſit inueniri.*

81 *Fratres ambo confitentes dotem recepiſſe pro medietate intelliguntur confiteri, non pro tota, cum impoſſibile ſit totam ad quemlibet perueniſſe.*

82 *Obligatio in ſolidum facit, quem pro tota dote teneri.*

83 *Plus cui licet, licet etiam, quod minus eſt.*

84 *Quod de toto prędicatur, & de parte pariter.*

85 *Dos, quando pro parte præſumatur perueniſſe ad manus illius, qui cum marito ſe obligauit.*

86 *Caſus, ſi clarus eſt, nulla poteſt oriri obligatio.*

CONSILIVM C.

Ne ſcribam vanum, duc pia Virgo manum.

IAm latiſſimè ſcripſi ſuper illo dubio,
1 an debitor † poſſit in pecunia, an verò in bonis ſuo creditori ſatisfacere, de quo Doctores diffuſiſſimè diſcurrunt in *l. 2. §. 1. ff. ſi cert. pet. l. manifeſti iuris. l. cum à quo, & aut. hoc niſi. C. de ſol. l. fin. §. & ſi præfatam. C. de iure delib.*

Modo eadem inſurgit difficultas, ſed quia termini confunduntur, pro declaratione, & dilucidatione præſentis cauſæ, eſt in primis ſciēdum concluſionem, ex prædictis auctoritatibus, eſſe
2 veriſſimam, † ſed non habere locum in hærede cum beneficio legis, & inuentarij, dicit *Pedroch.*
3 *conſ. 16. num. 87. Morot. conſil. 13.* ſi † tamen hæreditas non ſit ſoluendo, & hæres ſit in da-
4 mno. *ibid. ſub num. 12.* aliàs ſecus; vel ſi † pecuniæ non reperiantur in hæreditate. *Bimi. 3.*
5 *conſ. 236. num. 17.* vel ſi † aliàs debitor facultate careat ita ſoluendi, nam tunc ſi nequit, aliud pro alio dare, & reſtituere poteſt. *Menoch. conſ.*
6 *361. ſub num. 32.* vel quia † conſtat ex diſpoſitione teſtatoris, debita eſſe ſatisfacienda de certis bonis ipſius, quæ diſpoſitio ſeruari debet à legatario. *Alba. conſ. 300. num. 5.*

Sed quicquid ſit de iſtis, clarè conſtat requiſita allegata in caſu præſenti adeſſe, & reperiri, vt dicatur, debitores aliud ꝓ alio ſoluere poſſe.
7 Nam † primò, fuit probatum de impoſſibili-
8 tate ſatisfaciendi in pecunia. Secundò, † conſtat de diligentia, & de exactiſſima pecuniarū per-
9 quiſitione. Tertiò, † fuit facta per debitorē oblatio de melioribus bonis. *Bimi. d. conſ. 236. n. 16.*
10 qui adducit quartum requiſitum, quod † ſcilicet debitor teneatur offerre fideiuſſorem euictionis; ſed omnibus ipſe *Bimi.* reſpondet *num. ſeqq. & ibi.* in quibus ſcilicet caſibus dicta requiſita locum habeant latè diſcutitur.

Non obſtat, quòd inuentarium non iuuet, ad effectum, vt hæres poſſit cogi ad præſtandam
11 pecuniam; † non eſt enim herba bettonica, quæ omnibus iuuat, vt dicit *Burſat. 1. conſ. 9. nu. 31.* quia idem *Burſat. ibi ſub num. 30.* dat reſpon-
12 ſionem, & limitationem, ſi † tamen hæres non ſit in damno, vel iuſtum pretium nō inueniatur.

Circa verò præſumptionem ſolutionis, ego
13 concurro, quòd † debiti ſolutio poſſit coniecturis probari. *l. ſi chirographum. 24. de probat. Pacian. conſ. 131. num. 2. Veral. deciſ. vlt. num. 5.*

& 6.p.2. Rot. deciſ.292. num.3.p.2. in recent.
Ludouiſ.deciſ.468.nu.7. & deciſ.521.nu.5. Vin.
deciſ.481. num. 1. Bertazzol. conſil.ciuil.118.
num.1. & ſeqq. Marta. deciſ.109. nu.11. Gra-
tian.diſcept.cap.739.num.38. & c.966. nu.32.
14 Quæ probatio † per coniecturas admittitur,
etiam contra inſtrumentum, & deduci poteſt ad
impediendam executionem, etiam depoſiti, im-
mò Cameralis obligationis, dicit *Gratian. di-*
15 *ſcept.c.716. num.14. & 15.* eſt enim † illa legi-
tima, & plena probatio, quæ ex coniecturis col-
ligitur. *Bertazzol. d.conſ.118. num.3. & 4.*
De coniecturis, iam ſatis fuit deductum à D.
Guarnaſchello procuratore; ideo tantùm ad-
16 dam, quòd creditor † eum fuerat, & ſit diligen-
tiſſimus in exigendo, vt ex proceſſibus produ-
ctis, & teſtibus examinatis; immò ex poſitioni-
bus confeſſatis, aliud concludi non poteſt, niſi
quòd fuerit ſatisfactus. *Menoch. conſ.457. nu.6.*
lib.5. Veral. deciſ.fin. nu.5. lib.2. Afflict.deciſ.
13. num.18. verſ.ſexta coniectura.
17 Accedat etiam, quòd debitor † erat vir pro-
bus, & ingenuus, & bonæ conſcientiæ, facilis ad
ſatisfaciendum, & ſine confeſſionibus de rece-
pto, creditor verò, vt dixi, diligentiſſimus, &
quòd plus eſt pauper, & ære alieno grauatus, ex
quibus, iuncto infraſcripto temporis lapſu, præ-
ſumitur omninò factam fuiſſe ſatisfactionem.
Pacian. conſ.113. num.6.
18 Tandem † temporis lapſus 20. annorum con-
demnat pretendentem, vt ex *Paul.de Caſtr.conſ.*
58. num.4. lib.2. Cephal.conſ.240. num.7. verſ.
tertio. lib.2. Lancellot.Gall. conſ.48. num.19. &
19 *conſ.86. num.13.* ſolutioneſq; factæ † ante tem-
pus debitæ ſatisfactionis tollunt omne dubium;
20 nam ſi † debitor ſoluit tempore, quo non debe-
bat, tantò magis creditur ſoluiſſe tempore, quo
tenebatur, vt ex DD. auctoritatibus.
Quo verò ad dotis medietatem prætenſam,
nulli dubium eſt, quòd ſi hæreditario iure debe-
retur dictas dotis medietas, Iacobus haberet in-
tentionem fundatam, vti proximior pro virili,
ad hæreditatem amitæ veniens, quæ non erat
obligata, nec minus ſe obligauerat pro dotis
21 Ioannæ conſtitutione, & † hoc ex vi repræhe-
ſentationis, & ſi in remotiori gradu, ipſe cum
dicta Ioanna exiſteret. §. *cum filius. inſtit. de*
hered. quæ ab inteſt. defer. auth. ceſſante. C. de
legit.hered. auth.poſt fratres. la 1. eodem tit, &
tantò magis, quia hæc dos vti propria Agnetis,
non ſubiacebat alicui debito eam conſtituen-
tium, poſtquam ſemel in eam fuerit tranſlata;
22 dos enim † mulieris tunc patrimonium dicitur,
23 *Chriſt.de Caſtil.conſ.30. num.10.* ita vt ſi † ipſa
moriatur, non ipſe pater, ſed filij ſuccedant, niſi
aliter fuiſſet ſtatutum. Iuxta no. per DD. in *l.poſt*
dotem. ff. ſolut.matrim. & in l.dos à patre. C.eo.
auth. defuncto. C. ad Sen. conſ. Tertul. & ſi pro
dotis reſtitutione a patre fuerit facta ſtipulatio
24 medietatis ad fauorem dicti Iacobi, non † per
hoc impeditur in filiam conſolidatio, ſi à prin-
cipio hoc factum ſit. *Capyc.Neapol. deciſ.176.*
num.17. & interim dato etiam, quòd in ſuſpen-
ſo ſtaret ius illud medietatis, poterat enim eſſe,
quòd tractu temporis filij ex ipſa naſcerentur,
attamen hoc medio tempore nõ potuit aliquod
25 ius in ipſum tranſmitti, cum ſuper ambiguo, †
quod poteſt eſſe, & non eſſe, lex vllum faciat
fundamentum. *Surd.4. conſ.505. in fi. Decian.*
2. conſ.2. num.108. quod ius non erat adhuc in
26 eſſe, & ſic † vti incertum non erat conſideran-
dum ad ius acquirendum, cum erat ius futurum.
Bertachin.in repert.lit.f. in verbo futurum. fol.
163. à tergo. col.2. verſ.futurum omne. nec erat
in hæreditate, niſi ſequuta Gentilis morte, quam
cum non potuit pater expectare, quia deceſſit,
vanæ redduntur Ioannæ prætenſiones, & eo ma-
27 gis, quia † erat ius quæſitum in ſpe, & per con-
ſequens ſub conditione. *l. dies incertus. ff. de*
cond. & dem.
Accedat, quòd dictus Iacobus iunior, in hoc
non vti hæres patris venit ad dotis medietatem
ſibi reſtituendam, ſed iure proprio, ſtante ſtipu-
latione in inſtrumento ad ſui fauorem poſita,
28 quo † caſu ius ipſi acquiſitum dicitur ſuo loco
petendi illud, quod ſibi reſtitui poſt mortem di-
ctæ Gentilis ſine filijs ſtipulatur. *l cum maritus.*
§.fin. ff. de pact.dot. Bald. in l.cum à ſocio. C. de
iure dot. maximè attenta illa ſcriptura, quam
vidi, ſignat. B. vbi dotata, ſe obligauit tertiam
relinquere fratri, caſu quo ſine filijs legitimis, &
naturalibus decederet, ſeu deceſſiſſet.
29 Præterea ſuper alio pũcto dicimus † matrem,
ob mortem filij, non poſſe excludi à filij luctuoſa
ſucceſſione, vt in *auth.de hæred.ab inteſt. §.1. &*
inſt. de Senat.conſ.Tertull. prout ff. & C.eod.tit.
30 quæ † eſt proximior, vbi nõ ſunt liberi. *Ceph.2.*
31 *conſ.278. num.23.* & † valdè priuilegiata repe-
ritur in hac ſucceſſione filij. idem *Cephal.4.conſ.*
524. num.6. qui allegat *Caſtr. in l.precibus. C.*
de impub.& al.ſubſt. ſub num.14. verſ.licet be-
32 *nè mereatur.* & † omnibus preter illos prefertur.
idem *Cephal.conſ.521. nu.14.* & qui excipian-
tur, quando concurrunt tranſuerſales, vidend.
ſunt. §. *ſed cum ante. inſt.de Senat.conſ.Tertull.*
auth.de hered.ab inſt.venien. §.conſequens. verſ.
ſi igitur. authent.defuncto. C. ad Tertull. l.fin. ſi
quis, vel ſi qua patruo. C.eod. Honded.2.conſ.12.
num.13. & ſeq. & l.1.conſil.1.num.1. conſil.4.
num.86. conſ.31. num.1.

Quam

33 Quam quidem † excluſionem à luctuoſa filij
ſucceſſione, in matris præiudicium iura abhor-
rent. *Corn. 2. conſ. 133. num. 4. Franc. deciſ. 167.*
34 *num. 4.* immò † eſt quid odioſiſſimum. *Pariſ. 3.*
35 *conſ. 108. num. 3.* ac † quid iniquum eſt. *Ludou.*
deciſ. 495. num. 6.

Inſuper, ſuper renũciatione videantur ea, quę
ſcripſi in cauſa Dominæ Hortenſiæ Antotiæ de
Merlis, contra Reu. Fratrem Carolum de Pla-
centia Ordinis Minorum S. Franciſci de Paula,
& ſunt, prout infra, videlicet.

36 APprobatæ videntur † renunciationes fa-
ciendæ per ingredientes in Religionem,
vel in tẽpus profeſſionis emittendæ, vt ex *Conc.*
Trid. ſeſſ. 25. cap. 16. vltra *l. vulg.* quod ſtat
pro facultate, quam habebat Frater Carolus an-
37 te profeſſionem emiſſam, ſuper eius bonis † po-
tuit enim de ipſis ad libitum diſponere. *l. in re*
mandata. C. mandati.

Quo ad voluntatem clarum eſt, renuncian-
tem voluiſſe renunciare bonis, ita, & taliter,
quòd in perpetuum ad ea nullus poſſet dari re-
38 greſſus, prout videmus in † renunciantibus bo-
nis, & remittentibus iura ſua. *l. queritur. §. ſi*
venditor. de edil. edict. l. 1. § qui ſemel. de ſucceſſ.
edict. l. cũ donationis. C. de tranſact. Gabr. 1. conſ.
127. num. 26. Lancellot. Gall. conſil. 30. num. 2.
& conſ. 50. num. 2. Honded. 1. conſ. 29. num. 5.
Heinrichman. 1. conſ. 104. Menoch. 3. conſ. 237.
num. 17. Theſaur. queſt. lib. 1. queſt. 34. nu. 40.
Schench. in cap. 1. §. pretere a. num. 1. quib. mod.
feud. amitt. Pruckman. conſ. 2. num. 345.

Quæ magis vera demonſtrantur ex illis ver-
39 bis, & clauſulis poſitis, ſcilicet, † *quocunque mo-*
do, quæ multum operantur, & valdè ſunt vni-
uerſalia, & comprehendunt quicquid compre-
hendere poſſunt. *Heinrichman. 1. conſ. 2. nu. 42.*
40 textuales, & DD. auct. adducens, ſicuti, † & ver-
ba, *quibuſcunque bonis iuribus &c.* quæ inclu-
dunt omnia, & etiam ea, quę alias non compre-
henderentur in diſpoſitione. *Honded. 1. conſ. 92.*
num. 13. & ſecundùm impropriam ſignificatio-
nem. *num. 14.* aptaq; ſunt comprehendere om-
nia. *Bertaz. de clauſul. gloſ. 30. clauſ. 4. nu. 1.*
41 & verba, † *quacunque de cauſa*, geminata vni-
uerſaliter comprehendunt, & includunt omnes
etiam caſus, qui non venirent ſub ſimplici di-
ſpoſitione. *Honded. 1. conſ. 49. num. 11.* Item,
42 & illa verba, † *alia de cauſa*, quæ referuntur ad
diuerſas ab expreſſis. idem *Honded. 1. de conſ. 49.*
num. 13. & iuncta cum verbo, *quacunque* (pro-
ut in noſtro caſu) includunt diuerſas, & maio-
res expreſſis. ibi *nu. 14. Decian. 5. conſ. 72. nu. 7.*
43 & cum † ſint valdè generalia, comprehendunt
omnes caſus, etiam priuilegiatos. *Gutierez.*
queſt. can. cap. 34. num. 57. lib. 1. prout faciunt
44 illa verba, † *quacunque de cauſa, aut quouis mo-*
do. diffusè *Lancell. Gall. conſ. 44. num. 24.*
45 Latè *Euerar. iun. 2. conſ. 24. nu. 15.* qui † di-
cit, dicta verba, *quouis modo*, omnem modum,
& viam diſpoſitionis comprehendere. *Medic.*
conſ. 60. num. 4.

Non omitto verba repetita in inſtrumento,
46 *&* † *in futurum ſpectare ſuper hæreditate, & bo-*
nis præfati eius patris, quam matris, & aliter ex
quacunque alia cauſa, & occaſione, & tam de
præſenti, quàm de futuro, et ſub quibuſcunq; &c.
quæ debent aliquid operari, & fruſtatoria non
47 eſſe; ſed immò † cum ſint tam generalia, debent
omnem ſucceſſionis caſum includere. *l. emptor.*
§. Lucius. & ibi gloſ. & DD. *ff. de pact. in l. age*
48 *cum Geminiano. C. de tranſact.* generalia † enim
verba ſunt generalitèr intelligenda, generali-
tèrq; operari debent. *L. regula. §. fin. ff. de iur.*
& fac. ign. l. 1. § cum vrbem. ff de off. præf. vrb.
l. Iulianus. de leg. 3. ſequitur, ac alia ponit *Alex.*
conſil. 105. num. 5. & 13. lib. 6. Dec. conſil. 5.
ante fin. dicit, hoc procedere etiam in odioſis.

Iuuat, quòd renuncians eſt Religioſus profeſ-
ſus, in quo non conſideratur extremum cadens
49 in filijs nuptis, ac alijs renunciantibus; ſunt †
enim mortui mundo, & faciunt id, quod Euan-
50 gelium mandat, vt apud Matt. cap. 19. *Amen* †
dico vobis, quod vos qui ſecutis me, & reliquiſtis
omnia, in regeneratione, cum ſederit filius homi-
nis, in ſede maieſtatis ſuę ſedebitis, & vos ſuper
ſedes duodecim iudicãtes duodecim tribus Iſrael,
& omnis qui reliquerit domum, vel fratres, aut
ſorores, aut patrem, aut matrem, aut vxorem,
aut filios, aut agros propter nomen meum, cen-
tuplum accipiet, & vitam æternam poſſidebit;
quæ renunciatio videtur neceſſaria in omnibus,
vt dici poſſint veri Chriſti ſerui, ac diſcipuli.
ibidem. vbi idem Matth. ſequitur his verbis:
51 *Si vis † perfectus eſſe, vade, & vende omnia,*
quæ poſſides. & Diui Luc. cap. 12. *vendite, quæ*
52 *poſſidetis &c.* alibiquè inuenio, quòd diues †
difficulter intrabit in regnum Cœlorum; ideo
facilius eſt camelum per foramen acus tranſire,
quàm diuitem intrare in regnum Cœlorum.
Non omitto verba deſcripta in homilia Vener.
Bedæ Præsbyt. ſuper dicto Euangel. videlicet:
53 Perfectus † ille eſt, qui abiens vendit omnia, quę
habet, & dat pauperibus, ac veniens ſequitur
Chriſtum, habebit enim theſaurum non defi-
cientẽ in Cęlis. ex quibus igitur cõſtat, quòd qui
vult Deo ſeruire, & Chriſtum ſequi, neceſſe eſt,
quòd mũdo mundana relinquat, & cęleſtia tantũ
appetat. Non ergo poſſumus dicere, ingredien-
tem

Digitized by Google

tem Religionem, non habuiſſe animum renun-
ciandi omnibus bonis, ſi verè conſtat hoc feciſ-
ſe, & Euangelium, ac concilium illi aſſiſtere, vt
etiam videre eſt ex præambulo renunciationis,
vbi hoc præciſè exprimitur, & non ſolum ſim-
pliciter, ſed omnia fuere facta cum iuramento,
quo in caſu et ſi poſſemus dicere, renunciatio-
54 nem eſſe nimis generalẽ, haberet † tamen iura-
mentũ vim caſus expreſſi. *Lancell.Gall.conſ.44.
num.29.* qui adducit text. in *c.ex reſcripto.* vbi
gloſ.de iureiur. ac plura congerit ad caſum no-
ſtrum facientia, contra ſuppoſitum ſenſum, & in-
55 tentionem, quæ quamuis eſſet tacita, † quod ne-
gatur, ſtante iure accreſcendi, fauore aliorum
procederet. *Gutierez. in l.vni. quando non pet.
par. num.19.*

Non obſtat, non ſufficere clauſulas generales,
& verba poſtpoſita renunciationi circa bona
paterna, & materna, quia veritas eſt in contra-
56 rium; nam dictæ † clauſulæ omnia comprehen-
dunt non expreſſa, & etiam non cogitata. *Hein-
richman. 1. conſ.7. num.48.* & videntur intelli-
gi debere generaliter, nulla habita considera-
tione de illis, quæ in contrarium adducebantur.
*l. 1. § generaliter. ff. de leg. præſt. l. fin. in fin.
C. de dot. promiſſ.* & in ſpecie renunciationis tra-
57 ditur pro regula, † quòd renunciatio generalis,
generaliter trahitur ad omnia. *Alex. conſil.42.
num.8. & 13. vol.1. Pariſ. 1. conſ.39. num.29.*
& cum ſit poſita poſt ſpecialem renũciationem,
operatur quo ad aliorum omiſſorum, & non
nominatorum ſucceſſionem, vltra ſpecificata;
58 maximè ſtantib. verbis, † *in futurum*, quæ non
præſentia, nec præterita, ſed futura compre-
hendunt. *Manent.2. conſ.147. num.17.*

Non obſtat, quòd ibi adſit læſio, quia non
attenditur in hoc profeſſo, ad differentiam filia-
rum in ſeculo nuptarum, quarum fauore, ob
enormiſſimam læſionem facilè reuocantur re-
59 nunciationes; ſecus autem eſt † in dicto profeſ-
ſo, cuius fauore tunc non poteſt reuocari re-
nunciatio, etiam ſi enormiſſimam læſionem
contineret. *Gutierez. in cap. quamuis pactum. de
pact. in verbo dum nuptui tradebantur. ſub nu.3.
verſ. in hoc tamen ſpeciali.*

Non obſtat hanc renunciationem eſſe perſo-
nalem, non autem realem, quia ex multis veri-
tas in contrarium apparet.

60 Primò, quia regulatur † renunciatio à cauſa
principali propter quam facta eſt. *Euerard.iun.
conſ.25. num.52. lib. 2.* Potiſſima autem cauſa
inductiua renunciationis fuit ingreſſus Religio-
nis, & votum profitendi paupertatem, vt in ver-
61 bis proemialibus inſtrumenti legitur, † quæ iu-
dicatur eſſe cauſa finalis ipſius renunciationis.
Rot. in recent. deciſ.587. num.4. p.1. & ea per-
manente durat effectus renunciationis, *vt ibi* per
62 *Rot.* quæ † ideo realis dicitur, quia habet cau-
ſam perpetuam. *Mantic. de tacit. & ambig. lib. 1.
tit.7. num.5.*

Secundò, quia renunciatio fuit facta de om-
nibus, quæ dictus Reuer. Frater quomodolibet,
& quocunque tempore, & in futurum præten-
dere poſſet, ex quauis diſpoſitione in bonis pa-
63 rentum, quæ † tractum habent ſucceſſiuum, &
ſunt extenſiua renunciationis ad futuras ſucceſ-
ſiones, etiam ex fideicommiſſo. *Rot. deciſ.714.*
64 *num.1. par.2. recent.* quæ verba † quatenus eſ-
ſent poſita in principio, vel ſemel in aliqua par-
te inſtrumenti, intelligerentur repetita in omni
diſpoſitione. *l.4. §. fin. ff. de pact.*

65 Tertiò, quia dicta renunciatio † nedum plura
complectitur tempora, ſed pluribus perſonis,
cenſetur facta vltra expreſſas, & nominatas, vt
ex verbis apparet prædictis, & quod plus eſt,
ſtantibus illis verbis, *patri ſtipulanti pro ſe, &
hæredibus*, vt latius in inſtrumento, ita vt cen-
ſeantur eſſe tot ſtipulationes, quot perſonæ, &
tot tempora conſiderata, ad text. in *l. pluribus.
140. ff. de verb. oblig.*

66 Cumq; factæ fuerint † dictæ ſtipulationes fa-
uore patris, & filij, intelligendæ ſunt ordine ſuc-
ceſſiuo. *Bart. in l. ſi non ſortem. § libertus. nu.35.
ff. de cond. indeb.* & ideo cum dicta renunciatio
67 ſit † tranſitoria ad plures perſonas ordine ſuc-
ceſſiuo realis iudicari debet.

68 Quartò, quia renunciatio † de ſui natura eſt
tranſmiſſibilis ad hæredes. *Rot. deciſ.587. nu.1.
par.1. in recent.* maximè ſi pro hæredibus fuerit
ſtipulata, vt ibi per *Rot. num.2.* At in caſu noſtro
nedum fuit facta ſtipulatio pro hæredibus, ſed
69 etiam adiuncta ſunt illa verba, *&* † *in futurum*,
ideſt *omni, & quocũque tempore*, adeo quòd ſine
dubio dicta renunciatio cenſeatur facta fauore
quorumcunque hæredum, & per plures ſucceſ-
ſiones extenſiuè in infinitum, iuxta *l. ſciendum.
70. ff. de verb. ſignif.* & per conſequens ſit om-
ninò realis. *Crau. conſ.929. nu.32. lib.5. Mant.
de tacit. & ambig. lib.1. d. tit.7. num.1.*

Quintò, ex conſideratis dictis verbis genera-
libus ſupra mẽtionatis, omne tempus reſpicien-
tibus, & renunciatione pariter facta fauore quo-
rumcunque hæredum ſuccedere debentium in
70 perpetuum, quorum † appellatione in renun-
ciationibus includuntur omnes hæredes, quan-
rumuis extranei, tam ex teſtamento, quàm ab
inteſtato. *Pariſ. conſ.69. num.49. & ſeq. lib.3.
Paul. Pic. conſil.98. num.14. verſic. vel aliter.
Menoch. conſ.6. num.16. & 17. Put.* in conſil.
poſito poſt conſ. Odd. *num.34.* & fuit deciſum

co-

coram *Sanctiſs. Ludouiſ. in eius deciſ.* 85. *nu.* 1.
& ſeq. ex quibus conſtat de intentione renun-
ciantis, quòd ſenſerit omninò, & in perpetuum
excluſum fore à bonis quorumcunque, etiam
71 venturorum hæredum; effectus † enim renun-
ciationis ab animo pendet renunciantis. *Port.
Imol. conſ.* 126. *num.* 9.

Sextò, hæc voluntas clariùs luceſcit ex eo,
72 quòd dicta renunciatio † facta fuit intuitu Reli-
gionis, & paupertatis à viro volente à ſe abdi-
care cuncta bona, & perpetuam paupertatem
vouere, nihil ſibi reſeruãdo; ideo infertur, quòd
latiſſimè ſit facienda interpretatio, vt talis ex-
cludatur ab omnibus alijs bonis quocunq; tem-
pore, & in futurum. *Rota. deciſ.* 714. *num.* 2. *&
q. par.* 2. *in recent.*

Negamuſq; ea, quæ deducuntur pro exclu-
ſione pacti liberatorij; nam pleniſſimè conſtat,
ſtantibus illis verbis, ac clauſulis generalibus,
73 dictaq; declaratione reſultare pactum † libe-
ratorium, & de non petendo, quod etiam tacitè
induci poteſt. *l.* 2. §. *& ideo. l. qui in futurũ.* 57.
74 *ff. de pact.* pactum † autem de non petendo re-
nunciationi adiectum operatur totalem exclu-
ſionem. *Pariſ. conſ.* 26. *num.* 40. *lib.* 3.

75 Accedat quòd quamuis videatur † renuncia-
tionem reſtrictam, & limitatam fuiſſe ad bona
paterna, & materna, attamen hoc tollitur ex eo,
quòd conſtat renunciantem dicta bona à ſe
abdicaſſe, & omnem ſpem in illis ſuccedendi
quouis tempore à ſe abſtuliſſe, eadem bona re-
nunciando patri, matri ſtipulan. pro ſe, ſuiſquè
hæredibus &c. Vtique patet, quòd huiuſmodi
renunciatio non expirauit per mortem dicti vl-
timi, ſed tranſitum fecit ad eius hæredes, & ideo
76 expreſſio bonorum † paternorum, & materno-
rum, non ponitur limitatiuè, ſed demonſtratiuè,
& non tollit quin conuentio ſit realis, vt eſt tex.
in *l. ſeptima.* §. *pactorum. ff. de pact. Mantic. de
tacit. & ambig. lib.* 1. *tit.* 7. *num.* 7. *in fin.*

77 Et hoc ſtante reſpondetur, quòd verba † ex
voluntate partium improprientur, vt bona pa-
terna, & materna dici poſſint, etiam poſt aditio-
nem, vt *Bald.* not. in *l. ſi is cui. ff. de nouat. & in
conſ.* 314. *lib.* 3. *Gozad. conſil.* 58. *num.* 4. *& ſub
num.* 22. *Alex conſil.* 124. *in fin. lib.* 4. *Menoch.
conſ.* 115. *num.* 57. *lib.* 2. *& conſ.* 557. *nu.* 23. *lib.* 5.

Accedat denique, quòd dictus Reuer. Frater
78 Carolus per renunciationem, † iura ſuccedendi
amiſit, quod cepit ad illam per ius accreſcendi
pertinere *l.* 1. §. *qui ſemel. ff. de ſucceſſ. edict.
l. qui repudiantis.* 17. *& l. ſi proponas.* 23. §. *fin.
ff. de inoff. teſtam. l.* 2. *in fin. ff. ſi parſ. hered.
pet. & in l. vni. C. quand. non peten. par. Pariſ.
conſ.* 69. *num.* 53. *lib.* 3.

79 Aliàs autem obligatio actiua, & † paſſiua
concurrerent in eadem perſona, & eadem di-
ſpoſitio, eodem inſtanti induceret incluſionem,
& excluſionem, quod admitti non debet, iuribus
vulgaribus.

Tandem iſte actor poteſt conſequi medieta-
tem in bonis eius patris, & in bonis reſpectiuè
eius patrui alteram medietatem dotium mater-
narum, ſtante infraſcripto inſtrumento, quam
opinionem tenui in Ciuitate Bononiæ de anno
1628. pro Excellentiſſimo olim D. Auguſtino
de Fabris.

Vbi dicebam, quòd et ſi confeſſio fratris de
recepto videbatur potius facta pro maiori dotis
ſecuritate, quàm quòd aliquid fuiſſet frater con-
ſequutus. Attamen ex multis tenui contrariam
ſententiam fuiſſe meliorem, & magis doti fauo-
rabilem.

Primò, quia habemus propriam confeſſio-
80 nem † dicti Simonis in inſtrumento dotali, quæ
eſt maior probatio, ita vt alia ſimilis non inue-
niatur, vt *l. generaliter. C. de non num. pecun. cap.
per tuas. de probat.* dictus enim Simon confite-
tur ſe recepiſſe dotales pecunias vnà cum dicto
81 eius fratre; ideo cum ſit impoſſibile † totam do-
tem perueniſſe ad quemlibet ipſorum inſolidũ
cum effectu, præſumitur, quod quiſque habuerit
medietatem dotis. *Paul. de Caſtr. conſ.* 36. *nu.* 1.

82 Secundò, quia cum dictus Simon † teneatur
etiam pro tota dote, ſtante obligatione inſoli-
dum, vt per *Bertaz. de clauſul. inſtr. clauſ.* 39.
gloſ. 7. *num.* 1. *Marta. d. tract. par.* 1. *clauſ.* 210.
num. 1. tantò magis tenebitur pro medietate;
83 nam ſi † licet Dominico exigere totam dotem
à dicto Simone, quod eſt plus, licebit etiam me-
dietatem, quod eſt minus. *l non debet.* 21. *l. qui
poteſt.* 26. *l. inuitus.* 198. §. 1. *de reg iur. l. nec in
84 ea.* 22. §. *ſed qui ad l. iul. de adult.* & † quòd præ-
dicatur de toto, idem etiam et de parte prædi-
catur. *l. quę de tota. de rei vendic. l. eius.* 190.
*de regul. iur. l. prima de euict. l. ſi ſeruus. de ac-
quir. hæred.*

85 Tertiò, non obſtat, quòd præſumatur † to-
tam dotem perueniſſe ad manus dicti Laurentij,
quia ſumus in claris, attenta dicta confeſſione,
& de obligatione principaliter facta, & ſic ne-
gari non poteſt, quin ipſe confitens, teneatur
ſaltem ad medietatem, vt ſupra dictum eſt, quam
materiam pleniſſimè diſcutiunt *Bald. nouell. de
dote priuil.* 38. *p.* 7. *Campeg. de dote. quaſt.* 169.
par. 3. *Paul. de Caſtr. conſ.* 296. *num.* 1. *& d. conſ.*
360. *num.* 1. ſequitur *Trentacinq. reſol. var.
reſ.* 34. *ſub num.* 4. *verſ. ex reſolutione. num.* 6.
nu. 40. *& ſeq. Bald in l. ſi conſtante. ff. ſol. matr.*

Quartò, nec facit, quòd prædictus Simon ſe
ob-

obligauerit,vt ſatisfaceret dicto eius fratri; nam, vt dixi, de contrario apparet, ſe obligauit enim pro reſtitutione poſtquamfuit confeſſus, illam habuiſſe, & recepiſſe, renunciando exceptioni non numeratæ pecuniæ.

Ideo cum habeamus ad fauorem noſtrum propriam confeſſionem dicti Simonis in inſtrumento appoſitam, debet pars aduerſa alia ſimili, immò efficaciori probatione demonſtrare totam dotem perueniſſe ad dictum Laurentium
86 maritum prædictum, Sumus enim in caſu † legis clato, ideo nulla potuit, nec poteſt oriri dubitatio. *Cephal. conſ. 138. num. 20. vol. 1.*

Non obſtant ea, quæ adducuntur de patre, quia ſunt contra ipſos adducentes: nam aliud eſt, quòd pater, & filius ſimul confitcantur recepiſſe dotem, & aliud eſt, quòd fratres hoc faciãt; ratio autem, quæ eſt in patre, non eſt in fratre, quandoquidem qui tenẽt, patrem pro tota dote teneri, hoc dicunt, vel quia pater præſumitur habuiſſe totam pecuniam, vti ſuperior filio, & habens eum in ſua poteſtate; vel ob metum, & reuerentiam; vel quia filius, & vxor ſe contulerint ad habitandum cum patre, de quibus videantur *Decian. 2. conſ. 49. num. 15. 17. & 28. Manent. deciſ. 52.*

Prætcrea apparet in hoc caſu, quòd dictus frater ſcripſerit in quodam eius libro: *Memoria, come hoggi hò fatto vn contratto di dote con mio fratello, e per la mia parte mi ſono obligato, e non più &c.* quod pariter conſtat ex epiſtola ſcripta eius fratri, dum contendebant ſuper aliquibus inter ipſos controuerſijs, cuius hæc ſunt verba: *Sapete bene, fratel mio, che io non hò hauuto la mia portione delli guadagni, e mi trouo ancora, per il peggio, obligato à pagare tutta la dote di mia cognata voſtra moglie, e pure non ſarei tenuto ſe non per la metà, per l'obligatione inſerta nell' inſtrumento, qual è inſolido.* & in alia poſt hanc literam ſcripta leguntur hæc verba: *Mi contento d'accettare il cenſo, ma auuertite, che voglio aſſolutamente, che aggiuſtiamo l'intereſſe della dote, poiche non voglio eſſer tenuto ſe non per la mia metà, e queſto è di douero, altrimenti io ricorrerò dal Prencipe.* & in alia parte: *mi contento di fare à voſtro modo, ma credetemi, che ci perderete, poiche hò più di voi; e circa la dote di mia cognata, perche Dio vuol così, gli aſſegnarò quel benedetto cenſo per la metà, ma voglio, che lei mi abſolua, e liberi aſſolutamente, altrimenti ogni vno faccia di ragione.* Vnde allegata, & deducta non faciunt ad rem, & loquuntur extra terminos huius controuerſiæ, viget enim diuerſa ratio, & tandem dum habemus literas, aſſertiones, & confeſſiones tam claras dicti Simonis, non poteſt in dubium reuocari hæc prætenſio.

Ideo &c. Placentiæ.

Tu Deus omnipotens, cunctis qui ponere fines
Diceris, & cunctis præmia digna facis,
Fac precor, vt primo ſint præmia grata labori,
Perfida labra procul, lingua doloſa procul.

B O N O N I Æ,
Ex Typographia Hæredis Victorij Benatij. 1638.
Superiorum permiſſu.

Digitized by Google